ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל
שביעי

שער
ששי

בשעה שהקדימו-תער״ב

— חלק ג —

מאת

כ״ק אדמו״ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש״ת

מוהר״ר שלום דובער

זצוקללה״ה נבג״ם זי״ע מליובאוויטש

הוצאה חדשה ומתוקנת עם הוספות

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע״י חיים תשס״ט

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים״

770 איסטערן פאַרקווי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
הי׳ תהא שנת נפלאות בכל
צדיק שנה להולדת כ״ק אדמו״ר שליט״א

מפתח כללי

פתח דבר להוצאה החדשה III

פתח דבר להוצאה הראשונה IV

מפתח VI

בשעה שהקדימו – תער"ב ..... **א'רז – א'תעז**

הוספות א ..... א

הוספות ב ..... נט

BESHOO SHEHIKDIMU 5672 — III

THIRD EDITION

Published and Copyrighted by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 493-9250 • (718) 774-4000 • (718) 778-0226

Printed in the U.S.A.

5752 • 1992

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Schneersohn, Shalom Dov Baer, 1860-1920

Be-sha'ah she-hiḳdimu, 672 / me-et Shalom Duber mi-Lyubayiṭsh, -- Hotsa'ah ḥdashah u-metuḳenet im hosafot.

p. cm. -- (Ḳovets shalshelet ha-or; hekhal 7, sha'ar 6) (Sifriy.--Otsar ha-Ḥasidim,--Lyubayiṭsh)

Title on t.p. verso: Beshoo shehikdimu, 5672

Includes bibliographical references and index.

Romanized record.

ISBN 0-8266-5672-2

1. Hasidism--Sermons. 3. Jewish Sermons, Hebrew. I. Title. II. title: Beshoo shehikdimu, 5672. III. Series IV. Sifriyat Otsar ha-Ḥasidim, Lyubay iṭsh.

BM198.S3677 1992

[<Hebr>]

296.8'3322--dc20 92-17818

CIP

בס"ד.

פתח דבר
להוצאה החדשה

לקראת חג השבועות[1], זמן מתן תורתינו הבעל"ט, הננו מוציאים לאור בהוצאה חדשה[2] ומתוקנת עם הוספות את החלק השלישי[3] של המשך המאמרים הידוע בשם „בשעה שהקדימו – תער"ב" לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

בהמשך זה נתבארו כמה מעיקרי תורת החסידות[4], ועם אמירתו התחילה תקופה חדשה בהתרחבות תורת החסידות, ועוד זאת שכל הענינים העמוקים בחסידות מבוארים בו בהרחבה, כדברים מוחשיים רגילים[5].

חלק זה של ההמשך שונה מהחלקים הראשונים בכך ש„לא נאמר" ע"י כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בשבתות ומועדים, אלא נכתב על ידו כחטיבה אחת במשך השנים עתר"ו־תרע"ח[6], ולכן לא נוספו בו הגהות וביאורים וכו' שהי' מוסיף לאחרי אמירת המאמרים. מטעם זה הסגנון בחלק זה הוא בקיצור יותר (לגבי החלקים הראשונים). מלבד זאת, נראה שסיום ההמשך חסר, ולכן נשארו כמה ענינים באמצע הביאור.

* * *

ההוצאה הראשונה של חלק זה היתה מכת"י מעתיק בהשוואה לגוכי"ק[7]. בהוצאה זו נסדר ההמשך מחדש ע"פ גוכי"ק הנ"ל, ותוקנו טעויות הדפוס שבהוצאה הראשונה[8].

כדי להקל הלימוד – נחלק, בהוצאה זו, כל הספר לקטעים, ע"י המו"ל.

* * *

ההוספות בהוצאה זו:

א) הרשימה „לענין גדלות אבא"[9] – מגוכי"ק כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. ב)

---

1) שמונים שנה להתחלת אמירת ההמשך – חה"ש תער"ב־תשנ"ב.

2) הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשל"ז; הוצאה שני' – כפר חב"ד, תשל"ז.

3) חלק א' נדפס בכ"ף מר־חשון ש. ז. חלק ב' – ט' שבט ש.ז.

4) ראה הקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לקונטרס „חנוך לנער".

5) ראה לקוטי דיבורים (כרך ב') שה, א. ולהעיר מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע י"ט כסלו עטר"ת (סה"מ עטר"ת – הוצאה שני' – ע' תרעג).

6) ראה בפרטיות יותר בסקירה בבליוגרפית לכת"י דהמשך תער"ב, שנדפסה בהוספות לחלק א' (ע' יא).

7) בפרטיות יותר ע"ד כתיבת ההמשך – ראה בפתח דבר להוצאה הראשונה ובסקירה בבליוגרפית שבהערה הקודמת.

8) במקומות שנראה לכאורה שחסרה תיבה (או שהתיבה חסירה אותיות וכיו"ב), וכן (באיזה) מקומות שנעתק לשון הפסוק או המארז"ל בנוסח שונה מהמקור – הערנו ע"ז בשוה"ג בדרך אפשר.

במקומות שצויין בפנים למאמרי ההמשך שנדפסו בב' החלקים הראשונים, הוספנו בשוה"ג ציון שנת אמירת המאמר והעמוד בנדפס. כן הוספנו סימני פיסוק וניקוד.

9) בהוצאה הראשונה נדפסה בסוף חלק ב'. אבל בסדרת הצילומים של ההמשך נרשם בגוכי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א על הרשימה (ראה פקסימיליא לקמן בהוספות ע' נד), שכנראה היא שייכת לחלק ג'.

פתח דבר

ליקוט שיחות ורשימות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע אודות מאמרי ההמשך. ג) שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א מהתוועדות כ"ף כסלו תשל"ז ע"ד הדפסת ההמשך (מרשימת השומעים – בלתי מוגה). ד) מפתח ענינים, הגהות והערות על ספר של בינונים (אשר במאמרי ההמשך) – ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א[10]. ה) פקסימיליות אחדות מגוכי"ק כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע דהמשך הנ"ל, ומגוכי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א ממפתח הענינים וההגהות על סש"ב.

כן הוספנו:

א) מפתח ענינים, פסוקים, מאמחז"ל וכו' לג' חלקי ההמשך[11]. ב) מפתח המאמרים עם ציונים למאמרי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ומאמרי כ"ק אדמו"ר שליט"א – המיוסדים על מאמרי ההמשך. ג) ראשי פרקים מתוכן הענינים בהמשך בשעה שהקדימו – תער"ב. ד) פתח דבר להוצאה הראשונה דד"ה פדה בשלום העת"ר (ברוקלין, תשל"א). ה) פתח דבר להוצאה הראשונה דג' חוברות מפתחות להמשך תער"ב (הנ"ל אות א). ו) לוח התיקון (חלקי) לב' החלקים הראשונים של ההמשך. ז) רשימת דפוסי ספרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע. כל זה – בעריכת המו"ל.

* * *

ויה"ר שבזכות הדפסת ההמשך תער"ב – „נפלאות שבנפלאות דתורת החסידות", המהווה שלב חדש בהפצת המעיינות חוצה, ישלח השי"ת רפואה שלימה וקרובה לכ"ק אדמו"ר שליט"א בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו הק', ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ויראינו נפלאות מתורתו של משיח, שילמד תורה את כל העם כולו, מלך ביפיו תחזינה עיניך – תיכף ומיד ממש.

ב' סיון, יום המיוחס (**הי' תהא שנת נפלאות בכל**),
צדיק שנה להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א
ברוקלין, נ.י.

---

10) נדפס ב„ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד" (ברוקלין, תשכ"ו). על השינויים בהוצאה זו – ראה לקמן בהוספות ע' יז.

11) נערך באופן מפורט יותר, ונדפס בג' חוברות בפ"ע (ברוקלין, תשל"ז). על השינויים בהוצאה זו – ראה לקמן בהוספות ע' סא.

בס"ד.

פתח דבר

להוצאה הראשונה

מדפיסים אנו בזה את המשך־המאמרים הידוע בשם „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

המשך זה כולל מאה ארבעים וארבע מאמרים שנאמרו בשנות תער"ב־תרע"ו, וגם חלק שלא נאמר.

* * *

בגוף כתב יד קודש של כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע מתחלק ההמשך לארבע: קעג עמודים, כל עמוד מחזיק עה־פ שורות – פנים המאמרים. בקונטרס בפ"ע נכתבו התחלת וסיום כל מאמר ומאמר והוספות והגהות עליהם – שמה עמודים. לאחר זמן חלק כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע רוב ההמשך לפרקים וכתב קיצור לכל פרק. כ"ז בקונטרס בן מ"ו עמודים. החלק שלא נאמר – בן עה עמודים.

* * *

חלק מהמשך הנ"ל נתפרסם בקופיר, וכעת נדפס בפעם הראשונה על פי כתב יד מעתיק שהוגה אח"כ – עד סוף סעיף תכא (משפטים, תרע"ה) – ע"י כ"ק אדמו"ר מהורש"ב, וגם הוסיף עוד הוספות והגהות בגוכתי"ק.

מסעיף תכא ואילך – גם החלק שלא נאמר – נדפס מתוך כתב יד מעתיק על פי השוואה עם גוף כתי"ק.

* * *

כרך זה כולל החלק שלא נאמר*. מפתח ענינים** יודפסו בכרך בפ"ע.

ז' אדר, ה'תשל"ז, ברוקלין, נ.י.

---

*) מחה"ש תער"ב עד סוף שנת תרד"ע – נדפס בחלק א'. דשנות תרע"ה–תרע"ו – נדפס בחלק ב'.
**) לחלק א' – נדפס כבר בחו' בפ"ע.

מפתח

בשעה שהקדימו – תער"ב חלק ג . . . . . א'רז

רשימה לענין גדלות אבא . . . . . א'תעח

הוספות:

הוספה א:

ליקוט שיחות ורשימות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ . . . . . ג

שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א – כף כסלו תשל"ז . . . . . יא

מפתח ענינים – ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א . . . . . יז

הגהות והערות על סש"ב – ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א . . . . . מז

פאקסימיליות מגוכי"ק . . . . . נ

הוספה ב:

מפתח ענינים . . . . . סא

מפתח פסוקים . . . . . רה

מפתח מאחז"ל . . . . . רמא

מפתח נוסח התפלה . . . . . ערה

מפתח מפרשי התנ"ך . . . . . רעט

מפתח ספרי הרמב"ם . . . . . רפה

מפתח ספרים . . . . . רפז

מפתח ספרי רבותינו נשיאינו . . . . . שיא

מפתח המאמרים עם ציונים למאמרי רבותינו נשיאינו . . . . . שלא

ראשי פרקים מתוכן הענינים בהמשך בשעה שהקדימו – תער"ב . . . . . שמא

פתח דבר להוצאה הראשונה דד"ה פדה בשלום העת"ר . . . . . שס

פתח דבר להוצאה הראשונה דמפתחות להמשך תער"ב . . . . . שסא

לוח התיקון . . . . . שסד

רשימת דפוסי ספרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע . . . . . שסה

בשעה שהקדימו
— תער"ב —
ג

בס"ד. המשך בכתב. שלא נאמר

ומעתה צ"ל מה"ע אין עוד דלכאורה אחר שאומר כי הוי' הוא אלקים בשמים ממעל ובארץ מתחת מהו עוד אומרו אין עוד כו'. אך הענין הוא דהנה כל מה שנת"ל בענין כי הוי' הוא אלקים זהו שיהי' גילוי ש' הוי' בש' אלקים כו', דהוי' הוא בחי' הגילוי ואלקים הוא בחי' העלם, והוי' ואלקים כולא חד כו', והיינו דבש'* כלול בחי' אלקי' והוא דהגילוי הוא באופן כזה שיהי' בבחי' גילוי אל המקבלים דוקא שזהו דוקא ע"י הצמצום כו', ונמצא דבש' הוי' כלול כוונת הצמצום דש' אלקים כו', ובהצמצום דש' אלקים כלול הש' הוי' דכוונת הצמצום אינו בשביל להעלים ולהסתיר כ"א בשביל הגילוי כו'. ובשרש הראשון הוא באוא"ס שלפני הצמצום ובגילוי אור הקו שזהו בחי' ש' הוי' כו' (דבד"כ הן ב' שמות הוי' בחי' שמו הגדול הוא האוא"ס שלפני הצמצום וגילוי הקו הוא בחי' ש' הוי' דלתתא בד"כ כו'), וש' אלקים הוא בחי' הצמצום הראשון כו', דגם באוא"ס שלפני הצמצום עם היותו בחי' אור הבל"ג מ"מ הכוונה בזה הוא שיהי' בבחי' גילוי בעולמות דוקא (אם באו"מ או באו"פ כו'), ומכ"ש גילוי הקו שהוא להאיר את העולמות כו', וכמו"כ הצמצום הראשון עם היות שהוא בבחי' סילוק האור לגמרי כו' מ"מ הכוונה בזה הוא בחי' הגילוי דוקא כו'. ובהשתל' הוא בחי' אורות וכלים כו', ובעולמות הן עולם האצי' ועולמות בי"ע כו' שהן הוי' ואלקים כו', ובכולם הוי' ואלקים כולא חד שהן כלולים זב"ז שבכ"א הכוונה מהמדרי' הב' כו'. וע"י העבודה בש' אלקים להפוך הצמצום שזהו ע"י הרצוא (דרצו"ש הוא ג"כ ענין הוי' ואלקים דרצוא הוא בחי' העלם שז"ע ש' אלקים, והשוב הוא בחי' גילוי שזהו ש' הוי' כו'), דענין הרצוא הוא הבירור להיות בבחי' כלי לגילוי אור כו', וע"כ ע"י הרצו"ש נעשה היחוד דהוי' ואלקי' להיות גילוי ש' הוי' ממש בש' אלקים כו', היינו גילוי האור כמו שהוא בעצם בלי התעלמות כו' (ויש ג' מדרי' ברצו"ש שהן בג' המדרי' דהוי' ואלקים הנ"ל). ומ"ש כי הוי' הוא אלקים בשמים ממעל ועל הארץ כו' הוא בהב' שמות הוי' ש' הוי' דלעילא וש' הוי' דלתתא כו', דבכללות ש' הוי' דלתתא הוא האו"פ שהוא גילוי הקו שזהו האור שבא במדה וגבול כו', וש' הוי' דלעילא הוא בבחי' אור הסוכ"ע שזהו בחי' האוא"ס שלפני הצמצום שהוא אור הבלי גבול כו', וכמו"כ יש ב' מדרי' ש' אלקי' והן ב' הענינים שבצמצום הראשון, הא' בחי' הסילוק דהאוא"ס הבל"ג, והב' בהאור שבא בבחי' מדה וגבול שנתעלם תוך העלם הצמצום כו', וזהו כי הוי' הוא האלקי' בשמים ממעל דהיינו שהאוא"ס שלפני הצמצום יאיר בגילוי כו', והוי' הוא אלקים על הארץ מתחת הוא שהאו"פ יאיר בגילוי כמו שהוא בעצם כו' (ולעתיד יהי' הוי' אחד ושמו אחד שיהי' חיבור ב' המדרי' הנ"ל והיינו שהאור מקיף יאיר בגילוי בפנימיות כו') וכמשנת"ל כ"ז באורך. וכ"ז הוא הגילוי דש' הוי' כו', והוא שע"י היפך הצמצום דש' אלקים יהי' גילוי ש' הוי' בב' מדרי' הנ"ל.

אך מ"ש אין עוד הוא שלאחר גמר הבירורים יאיר ש' אלקים עצמו והוא דש' אלקים שהוא בחי' העלם יהי' בבחי' גילוי כמו ש' הוי' ממש, וכמ"ש ולילה כיום יאיר כו' דלילה הוא בחי' העלם דש' אלקים יאיר בבחי' גילוי ממש

דבש' כלול: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דבש' הוי' כלול.

כיום דש' הוי' כו', וכמו והי'* הלבנה כאור החמה כו' שהרי עכשיו הלבנה אין לה אור רק מה שמקבל מאור השמש אבל בעצמו היא חשוך, וכמא' סיהרא לית לה מגרמה כלום שהיא בחי' העלם כו', דכמו"כ הוא בחי' מל' שאין לה אור מעצמה שהיא בחי' העלם כו' רק שמקבלת אור מבחי' שמש הוי' דז"א כו', וממילא א"א שיהי' אור הלבנה כאור השמש, דמאחר שהלבנה מקבלת מן השמש א"א שיהי' המקבל שוה אל המשפיע כו', וע"כ גם במילוי הלבנה אין האור כמו אור השמש כו'. וזהו כמשנת"ל (ד"ה פדה בשלום*) דגם בימי שלמה שהי' קיימא סיהרא באשלמותא לא הי' עדיין שלימות הגילוי כו', דז"א ומל' היו בבחי' פב"פ ושוין בקומתן אך כתרו למעלה מכתרה ומקבלת האורות ע"י הז"א כו', אבל המדרי' הז' שבע"ח שער מיעוט הירח פ"ב לא הי' עוד לעולם כו' כמ"ש בע"ח שם (ועמ"ש בד"ה הנ"ל במה הוא ההפרש כו'), אך לעתיד שיהי' אור הלבנה כאור החמה הוא מפני שלא תקבל מהשמש כו', והיא המדרי' הז' שיהי' כתר א' לשניהם היינו שתקבל ג"כ מבחי' ת"ת דאימא כמו הז"א כו', וע"כ יהי' אור הלבנה היינו אור המל' כמו אור הז"א כו'. אמנם מ"ש ולילה כיום יאיר הוא שהלילה עצמה תאיר והיינו שההעלם יאיר מצ"ע לא מצד שיקבל מבחי' האור והגילוי כו', וכמו ויהי הענן והחשך ויאר שהחשך עצמו יאיר כו', דכמו* הוא בבחי' מל' שהיא בחי' העלם תאיר מצ"ע לא מפני שתקבל מבחי' ת"ת דאימא, שכ"ז הוא שהאור הוא מפני שמקבלת היא מאיזה אור כו', והיתרון בזה הוא רק מה שכתר א' לשניהם כו'. אבל מה שהלילה כיום יאיר הוא שהמל' מצ"ע תאיר ואז בחי' המל' למעלה מבחי' הז"א וכמ"ש א"ח עטרת בעלה כו' (וגם למעלה מזה וכמשי"ת), וכמ"ש בזהר ברע"מ תרומה דקנ"ח ע"א מסטרא דעלמא דאתי לאו איהי מנא לגבי' ולא לשמשי' לגבי' אלא עטרה על רישי' כו', וכמ"ש והי' ביום* יצאו מ"ח מירושלים חצים אל הים הקדמוני כו' שהמל' תשפיע לכל הספי', כי אור המל' יהי' אור נפלא ונעלה ביותר עד שכל הספי' שהן בחי' גילוי יקבלו מבחי' המל' כו', וכ"ז הוא באור המל' שמצ"ע דוקא כו'. וז"ע אלקים ברוב חסדך שהאלקים יהי' בבחי' חסד וגילוי כו', וכן אלקים יחננו ויברכנו שהברכה שמש' אלקים היא במדרי' עליונה וגבוה יותר כו', וזהו אמיתית הגילוי דלעתיד דלילה כיום יאיר כו'.

ואין זה כמארז"ל לעתיד הקב"ה מוציא חמה מנרתקה שכ"ז יהי' תוקף זריחת השמש והיינו שבחי' הגילוי יהי' בבחי' תוקף האור ביותר כו' (ובזה ג"כ הכוונה שיהי' הגילוי גם בהנרתק כו', וכידוע דמה שהקב"ה מוציא חמה כו' הוא הגילוי דש' הוי' דלעילא שאז יהי' הגילוי בהש' אלקים כו'), ומ"ש לילה כיום יאיר הוא שהנרתק עצמו יאיר כו', דשמש ומגן הוי' אלקים דש' אלקים הוא בחי' מגן ונרתק השמש כו', ולעתיד הנרתק דש' אלקי' יאיר דהיינו שהש' אלקים שהוא בחי' מל' יהי' בבחי' גילוי אור מצ"ע כו'. ודבר זה לא הי' עוד בכללות ההשתל' כו', וכמו לפני מיעוט הירח שהיו שוין בקומתן בבחי' שני המאורות הגדולים כו', דלפי פשט הענין שטענה א"א לשני מלכים שישתמשו בכתר א' הרי לפני המיעוט הי' כתר א' לשניהם, וכמ"ש הבחיי בפ' פנחס גבי שעיר דר"ח וז"ל אמרה הכבוד לפני הבינה אפשר לשני מלכים שהם התפארת והכבוד שישתמשו בצנור א' ושלא יהי' לכל מלך ומלך צנור בפ"ע

והי' הלבנה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: והי' אור הלבנה. **ד"ה בשלום:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשסט ואילך).
דכמו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דכמו"כ. **והי' ביום:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: והי' ביום ההוא.

כו', ומבו' במ"א הכוונה דבחי' מל' קיבלה מהבינה דרך מעביר הז"א, וידוע דבהמשכה שבדרך* אין האור משתנה כלל כו' (ובע"ח שער מיעוט הירח פ"ב כ' דהמדרי' הז' שיהי' כתר א' לשניהם לא הי' מעולם ומשמע שם שגם קודם המיעוט לא הי' כן, י"ל עפמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח שגם מעביר הוא בחי' התלבשות שפועל עכ"פ זאת שיוכל להתלבש בהמדרי' התחתונה כו', וז"ש בע"ח דמדרי' שתקבל מהבינה שלא ע"י מעביר ז"א לא הי' מעולם כו'. אבל מ"מ האור אינו משתנה בזה ואינו מתמעט כלל כו'), וע"כ הי' לה אור גדול כמו הז"א, והיינו שהיו משתמשים בכתר א', שאותו הצנור הנמשך מהבינה אל הז"א אח"כ נמשך מהז"א אל המל' צנור זה ממש כמו שהוא מאיר בו כו', הרי כ"ז הוא מה שהמל' מקבלת אור מלמעלה כו'. ואפי' כמו קודם הצמצום שהי' אוא"ס מאיר בגילוי באותיות הרשימו, וכידוע דאותיות הרשימו הוא בחי' כח ההעלם בחי' כח הגבול שבא"ס כו', דלפני הצמצום הי' האוא"ס הבל"ג מאיר בגילוי ממש באותיות אלו כו', והצמצום הי' שנתעלם האור מן האותיות כו' כנודע ומבו' במ"א, הנה כ"ז הוא שהגילוי הי' האור לא האותיות, דהאותיות הן בחי' העלם רק שלפני הצמצום הי' בהם האור בגילוי ועל ידן הי' גילוי האור כו', שז"ע שהי' אוא"ס ממלא כל המציאות ולא הי' בו ראש וסוף כו'. אבל ההתחדשות שיהי' לעתיד הוא שהאותיות דרשימו הן עצמן יאירו כו', והיינו שבחי' כח ההעלם יהי' בבחי' אור וגילוי, שזהו למעלה הרבה מבחי' הגילוי דאוא"ס כו', וכמו"כ בבחי' מל' דאצי' הוא שהאותיות דמל' הן עצמן יהי' בבחי' אור וגילוי כו'. וידוע דכל עיקר מקור מוצא התהוות כל הנבראים מאלקות הוא מבחי' אותיות דבור העליון, וכמו ויאמר אלקי' יהי אור ויאמר אלקי' יהי רקיע כו', מהמאמר יהי רקיע נתהווה הרקיע בפו"מ כו', ולעולם ה' דברך ניצב בשמים שהדבור דיהי רקיע מהווה תמיד את הרקיע כו', וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו דהתהוות החומר הוא מאותיות הדבור כו' (והתהוות הצורה הוא מבחי' חפץ ה' כו' כמ"ש בתו"א ד"ה מזוזה מימין) ועמשנת"ל (ד"ה לך לך הג'*) דבאותיות הדבור יש עצם האור* והאור המתלבש בהם, דהתהוות גוף מציאות הנבראים הוא מעצם האותיות כו', וכמשנת"ל (ד"ה אנכי אנכי הא'*) בענין כח הפועל בנפעל שזהו פרטי צירופי אותיות הדבור דש' אלקי' המהווי' את הנבראים בפו"מ כו'. ובמ"א מבו' די"ל דאותיות הפרסא הוא שמתהווים בבחי' כלים דברי' כו', וכן כל מציאות הנבראים הן הן האותיות שנעשו בבחי' מציאות נברא כו' (ומ"מ הוא בבחי' התחדשות שהרי הן אותיות רוחניים, וכמו גם אותיות הדבור באדם גם אפי' אותיות המשלים ה"ה רוחניים כו' ונעשו בבחי' מציאות יש כו'). וא"כ כאשר האותיות העליונים יהיו בבחי' אור וגילוי ממילא גם גוף מציאות הנבראים יהיו אלקות כו' שזהו עיקר החידוש דלעתיד שהגוף הגשמי יהי' אלקות ממש, וזהו ע"י שיהי' לעתיד ולילה כיום יאיר שבחי' ההעלם דמל' שהו"ע האותיות דמל' (ובשרשו האותיות דרשימו) הן עצמן יהיו בבחי' גילוי כו'. ועז"נ כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר, דזה שהמל' עצמה תאיר דאז המל' למעלה מהז"א ומשפיע בז"א כו', זהו באמת התחדשות דבר שלא הי' בכללות ההשתל' גם לפני הצמצום הראשון כו' (וי"ל דלכן אינו חושב בע"ח מדרי' זו בעליית המל' מפני שזהו התחדשות גמורה בכללות ההשתל'), וז"ע אין עוד שהש'

שבדרך אין: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שבדרך מעביר אין. ד"ה . . הג': עתר"ו (לעיל ח"ב ע' א'קצג).
האור: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: האותיות. ד"ה . . הא': העת"ר, כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה ולקחתם לכם העת"ר (לעיל ח"ב ע' עדרת).

אלקים עצמו יהי' בבחי' גילוי מצ"ע, דכמו"כ בנבראים הוא שחומר הנבראים יהי' לעתיד אלקות ממש כו' (והנפש יקבל אור וחיות מן הגוף כו' וכמ"ש במ"א). וי"ל שז"ע מ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקי', אני ראשון הוא לפני כל ההשתל' דהיינו לפני הצמצום שהי' האוא"ס הבל"ג מאיר בגילוי כו', ואני אחרון הוא לאחר הצמצום שהגילוי הוא האור הבא במדה וגבול שמתצמצם ומתמעט ממדרי' למדרי' כו', דעם היות שנמשך האור בכל מקום הרי מתצמצם ומתמעט מאד כו', ועניין אני ראשון ואני אחרון הו"ע היחוד דהוי' ואלקי' בשמים ממעל שזהו בחי' אני ראשון כו', ועל הארץ מתחת בחי' ואני אחרון כו', ומבלעדי באמצעותא אין אלקים כו', והוא בבחי' התהוות היש שמשם אלקים דבאמת הוא אלקות ממש כו', ודוקא כח ההעלם דש' אלקים הוא בחי' עצמות א"ס שז"ע ומבלעדי אין כו', ולעתיד יתגלה זאת שהאלקים יהי' בבחי' גילוי ויהי' מציאת היש אלקות ממש כו'. וזהו שאמרו במדרש אין עוד אפי' בחללו ש"ע דהיינו בחי' הצמצום והרשימו כו', דזהו התחדשות הענין דאין עוד דבחי' ההעלם עצמו יהי' בבחי' אור וגילוי כו'.

וביאור הענין יש להבין מ"ש הוי' יחתו מריביו עליו בשמים כו' ויתן עוז למלכו וירום קרן משיחו, וצ"ל חיבור הענינים זל"ז מ"ש ה' יחתו מריביו כו' ואח"כ ויתן עוז למלכו כו', גם מה"ע ויתן עוז למלכו וירום קרן משיחו דלפה"נ הן ב' ענינים כו'. גם צ"ל מ"ש הוי' יחתו מריביו הלא גבי ש' הוי' כתי' הוי' איש מלחמה וכתי' מלחמה לה' כו', ומאחר דשם שייך מלחמה איך יהי' משם יחתו מריביו כו', וממה שאו' מריביו משמע שהריב שלהם הוא נגד הוי' דוקא (וכמשי"ת), וא"כ ביותר אינו מובן איך הוי' גופא יחתו מריביו כו'. וצ"ל דהכוונה בש' הוי' זה הוא על ש' הוי' דלעילא כו', וכידוע דמ"ש הוי' איש מלחמה הוא בש' הוי' דלתתא שזהו ש' הוי' דז"א וזהו ה' איש כו' בחי' ז"א, אבל בש' הוי' דלעילא אינו שייך מלחמה כו', ואדרבא משם נמשך וכל אויביך יכרתו כו' (דכתר אותיות כרת כו' דמבחי' כתר הוא הכריתה והאבדון כו', ולכן ההוי' דברכת ולמלשינים הוא בניקוד קמץ כו' כנודע), וזהו הוי' יחתו מריביו דמש' הוי' דלעילא נמשך להיות יחתו כו' (ומ"ש מריביו דמשמע שהן מריבים נגד הוי' זה ומ"מ הוי' יחתו מריביו כו', ית' לקמן בעזה"י). ולפ"ז צ"ל דעיקר ענין זה יהי' לעתיד שאז יהי' גילוי ש' הוי' דלעילא כו', וכידוע בענין שלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו, דיצחק בגימ' ח"פ הוי' דהוי' הח' הוא הש' הוי' דלעילא (בחי' שומר ההיקף כו' כמ"ש במ"א). וזהו דכינור של בהמק"ד הי' של ז' נימין ושל ימוה"ש* יהי' של ח' נימין כו', כינור הוא כ"ו נר כ"ו בגימ' הוי', ושל בהמק"ד הי' של ז' נימין ז"פ הוי' והוא ההוי' דסדר השתל' כו' (יעקב בגימ' ז"פ הוי' כו'), ושל ימוהמ"ש של ח' נימין הוא גילוי ש' הוי' דלעילא כו' ואז יהי' אמיתית הענין דהוי' יחתו מריביו כו' (וכן הוא בכל ר"ה דכתי' ויהי היום ויבאו כו' להתיצב על הוי' כו' ונדחים ע"י הגילוי מלמעלה כו', להיות דבר"ה הוא ג"כ גילוי ש' הוי' דלעילא, שז"ע סליחת העונות שבר"ה ועשי"ת דכי עמך הסליחה כו' בחי' ש' הוי' שלמעלה מהשתל' כו', וזהו תקעו בחדש שופר גילוי אור חדש שלמעלה מהאור דסדר השתל' כו', בכסא ליום חגינו שנמשך ומתגלה בסכך הסוכה שהוא בחי' מקיף כו', וע"כ גם אז נדחים כל המקטרגים כו'). וזהו שהפסוק מדבר הכל ל' עתיד יחתו וכן ויתן וירום הכל ל' עתיד מפני שאמיתית

---

*ימוה"ש: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ימוהמ"ש.

דבר זה יהי' לעתיד כו', וזהו כמ"ש גבי מלחמת עמלק מחה אמחה דפי' אמחה בעצמי דוקא (דמ"ש תמחה את זכר עמלק הוא שהאדם ימחה בעבודתו כו' והוא רק בקלי' עמלק שמתחת השמים כו' וכמ"ש במ"א), ואו' מחה אמחה ל' עתיד שזה יהי' לעתיד דוקא כו', וכמו"כ מ"ש יחתו מריביו עיקר הענין יהי' לעתיד דוקא כו'. אך לכאו' אינו מובן שהרי לעתיד אז אהפוך אל כו' שזהו יותר ממ"ש יחתו מריביו שזהו מה שיתבטלו, אבל אז אהפוך הוא שהרע יהפך לטוב כו', וזהו ע"ד ולא אבה ה' לשמוע כו' ויהפוך ה' אלקיך לך כו' (ומ"מ מ"ש יחתו ה"ז יותר ממ"ש ולא אבה כו'), הרי מה שיתהפך לטוב ה"ז מדרי' גבוה יותר כו', וא"כ מהו אומרו יחתו כו' דקאי ג"כ על לעתיד כו'.

ולהבין כ"ז צ"ל ההפרש בין ג"ע לעוה"ב (ועמשנת"ל ד"ה וישב יעקב*). דהנה ידוע דבג"ע נמשך תוס' אור תמיד ע"י מעשה המצות בעוה"ז דוקא כאשר נעשים בכוונה ורעו"ד כו', וכמ"ש באדה"ר וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה ואמרז"ל לעבדה רמ"ח מ"ע ולשמרה שס"ה ל"ת שעי"ז נמשך תוס' אורות בג"ע כו', דהגם דבג"ע מאיר גילוי אור וכמ"ש ויטע הוי' אלקי' גן בעדן כו' שנא' ש' מלא, דהיינו שבג"ע מאיר אור עליון הרבה יותר מן האור שבעולמות כו', ובעולמות האור הוא בהעלם ובג"ע האור בגילוי כו', מ"מ שיהי' תוס' אור בג"ע ע"ז הוא העבודה כו', וכמו בגשמיות עבודת הגן הוא שתהי' הצמיחה בטוב יותר, והעבודה היא לסקל האבנים ולהשקות את הגן כו', כמו"כ הוא שע"י העבודה במל"ת ומ"ע נמשך תוס' אורות בג"ע כו' (ועמשנת"ל ד"ה פנחס*). וזהו ההפרש בין מה שהנשמות קודם ירידתן בעוה"ז שהן בג"ע שזהו בבחי' ג"ע כמו שהוא מצ"ע כו', וע"י העבודה נמשך תוס' אור כו', ומ"מ י"ל שהגילוי הוא באותו המהות היינו הכל הגילוי דממכ"ע שזהו הגילוי דג"ע כמ"ש במ"א, רק שהגילוי הוא במדרי' עליונה יותר כו' (בבה"ז פ' אחרי על מאה"ז דע"ז תנא אתעברית ה' עילאה, ובהגהות לשם משמע דהגילוי דג"ע מצ"ע הוא בחי' כח"ב דמל' רק שזהו כמו שמקבלת מז"א בבחי' אב"א, ומ"ש וינחהו בג"ע הוא להיות הגילוי בבחי' פנים בפנים כו', ובלק"ת ד"ה במדב"ס באה"מ דג"ע מצ"ע בריאה שבבריאה כו', וי"ל שזהו בחי' כח"ב דברי' דאי' בע"ח שער כסה"כ דתנה"י דמל' מאיר בכח"ב דברי' כו'). והנה ודאי דקיום המצות דאדה"ר לא היו מצות גשמיות כציצית ותפילין שלנו, וצ"ל דלעבדה ברמ"ח מ"ע היינו בבחי' הרוחניות דוקא דהיינו כמו שהן בשרשן באצי' שנק' מצות הוי' כו'. וכידוע שבדוגמא זאת הוא קיום המצות דאעא"ה דאמרז"ל קיים א"א כל התורה כו' שנא' עקב אשר שמע כו' מצותי חקותי כו', דהיינו ג"כ בשרש המצות העליונות כמו שהן למעלה בבחי' הרוחניות כו', דאיך אפשר לומר שקיים מצות תפילין בד' פרשיות כשלנו שנז' בהם יצי"מ כו', וכה"ג כל המצות שהן זכר ליצי"מ או שתלוים בארץ כו', רק שקיים כל המצות כמו שהן בשרשן למעלה באצי' כו'. ולפ"ז יש להבין בענין קבלת שכר המצות בתוס' אור בג"ע, דלכאו' אינו בערך כלל לומר שמגשמיות המצות כתפילין וציצית בצמר וקלף הגשמי יהי' מזה תוס' אור אלקי בג"ע שהוא בתכלית הרוחניות כו', אם לא שנא' שמבחי' הרוחניות של המצות כמו שהן למעלה מוסיפים אור בג"ע כו' (וכידוע דעל כוונת המצות הקבלת שכר הוא בגעה"ע ועל מעשה המצות השכר בגעה"ת כו', ובלק"ת שם דגעה"ת שע"י עבודה למעלה מגעה"ע מצ"ע כו'), והוא עיקר

ד"ה . . יעקב: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשפא ואילך).
ד"ה פנחס: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'סד ואילך).

הקבלת שכר כו', ובאמת לא על הרוחניות נצטוינו רק לעשות בפו"מ דוקא. ובזה יש יתרון מעלה לבנים על האבות, וכמ"ש ושמי ה' לא נודעתי להם, מפני שלא הי' להם מצות גשמיות כ"א ברוחניות, כמו בהכנסת אורחים וחפירת בארות ומקלות כו'. וא"כ הרי עיקר הקבלת שכר הוא על המעשה בפו"מ דוקא, וא"כ איך הוא הקבלת שכר בג"ע בבחי' אור הרוחני של המצוה על המעשה של המצוה שהיא למעלה מהרוחניות שלה, וכמארז"ל שכר מצוה מצוה היינו עצם המצוה עצמה כו'.

(והגם דע"י מעשה המצוה נמשך ג"כ תוס' אור בגעה"ת עכ"פ שיש בזה ג"כ יתרון כנ"ל, ועמשנת"ל ד"ה מי מנה* ההפרש בין געה"ע וגעה"ת, נר' דהמשכת האור בג"ע הגם שזהו ע"י מעשה המצוה ובכוונה לבד אם לא יהי' ח"ו המעשה בפו"מ לא ימשיך כלום ולא יקבל שום שכר ואדרבא כו' (אם לא באנוס ר"ל שא"א לו לקיים המצוה בפועל כו'), מ"מ תלוי ההמשכה בהכוונה שעם המעשה, דכאשר מעהמ"צ היא בכוונה אז דוקא נמשך עי"ז תוס' אור בג"ע כו', וכאשר הכוונה היא עפ"י הסוד הפנימי שבהמצוה ובהעבודה הפרטיות שבכל מצוה, כמו לשעבד הלב והמוח במצות תפילין וכה"ג בכל המצות, ממשיכים תוס' אור בגעה"ע, וכאשר הכוונה היא רק בבחי' קבעומ"ש (וכמ"ש בסש"ב פמ"א שצ"ל ב' הכוונות כו') ממשיכים תוס' אור בגעה"ת כו', אבל בלי כוונה כלל וכמו פושעי ישראל שמלאים מצות כרמון כו' אינם ממשיכים תוס' אור בג"ע כו'. וזהו ההפרש בין ג"ע לעוה"ב, דעוה"ב הוא על עצם עשיית המצוה, ולכן כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כו', והשכר דג"ע הוא דוקא על המעשה עם הכוונה כו'. וי"ל דלהיות שהגילוי דג"ע הוא האור דממכ"ע ולכן עיקר ההמשכה היא ע"י עבודה רוחניות כו', דבמדרי' ממכ"ע יש הפרש בין רוחניות לגשמיות כו', וע"כ הגם שגם בזה צ"ל מעשה דוקא (ועמשנת"ל ד"ה השמים כסאי*), מ"מ צ"ל לזה גם עבודה רוחניות כו'. עוד זאת דבגילוי זה הרי צ"ל כלי אל האור דבחי' ממכ"ע ה"ז בבחי' אור בכלי כו', ועצם המעשה של המצוה אינו בבחי' כלי אל האור כו', וכמ"ש במ"א בענין המשכת העצמות שזהו דוקא בדבר גשמי שאינו בבחי' כלי, וכמו מעשה המצות שאינם בערך בחי' כלי לרצה"ע ובזה דוקא נמשך עצם הרצון כו', ולכן בעוה"ב שהוא גילוי בחי' אוא"ס הסובב ה"ז ע"י המעשה עצמה, אבל ג"ע שזהו גילוי בחי' ממכ"ע צ"ל כוונה עם המעשה כו'). והנה אמרז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא כ"א בעוה"ב, וכמא' כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב אפי' פ"י שמלאים מצות כרמון כו'. וצ"ל דהרי ע"י המצות מתוסף אור בג"ע והרי יש שכר בג"ע קודם לעוה"ב כו'. ומהו ההפרש בין ג"ע לעוה"ב, אם מה שבעוה"ב יהיו נשמות בגופים, לכאו' מהו היתרון בזה דהרי נשמות בלא גופים שנהנין מזיו השכינה בג"ע ה"ז יותר נעלה ממה שיהיו נשמות בגופים כו'. ובמה שא' שכר מצוה בהאי עלמא ליכא צ"ל הלא מקרא מלא דבר הכתוב שמתן שכרן של מצות הוא בהאי עלמא, וכמ"ש אם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה כו', ואם לא תשמעו כו', והי' אם שמוע כו', וכתי' ראה נתתי כו' ברכה כו'. וגם צ"ל משארז"ל אלו דברים שהאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב וחשיב במשנה ה' דברים כו', וצ"ל למה יצאו אלו מן הכלל דכל המצות שכרם ליכא בהאי עלמא כו', ובמ"ש אם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם כו' ודאי כל המצות בכלל כו', והראי' מכבוד או"א שמתן שכרה בצדה כו'.

ד"ה . . מנה: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'נד ואילך).
ד"ה כסאי: עתר"ו (לעיל ח"ב ע' א'קפב ואילך).

ולהבין כ"ז צ"ל ענין הגילוי דג"ע, דהנה ידוע דג"ע הוא גילוי אור האצי' וכמ"ש ויטע הוי' אלקים גן בעדן כו' נא' ש' מלא הוי' אלקים כו', דהתהוות העולמות הוא מש' אלקים, דמש' הוי' לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות כ"א ע"י ש' אלקים המעלים ומסתיר על האור דש' הוי' דאצי', דאור האצילות בא באופן ומהות אחר מכמו שהוא באצי' כו' (וההסתר הוא רק לגבי הנבראים, מ"מ לגבי הנבראים ה"ז בחי' הסתר ועי"ז דוקא נעשו בבחי' יש כו', וכמשנת"ל באורך בענין הגבורות וצמצומים דמל' כו'), ובג"ע נא' ש' מלא הוי' אלקים היינו דבג"ע מאיר בחי' אור הוי' דאצי' כו'. והנה ג"ע בעצם הוא בבריאה היינו גע"ה וגעה"ת בעשי' כו', ולכאו' איך אפשר להיות גילוי אור האצי' בברי' וכ"ש בעשי' כו', והרי ידוע דמה שאור האצי' א"ס להתפשטותו הוא רק במדרי' האצי' אבל לא שנמשך לבי"ע כו', והארת האצי' שבא לבי"ע ה"ז בחי' אור של תולדה בלבד ע"י הפרסא שבין אצי' לבי"ע כו', ואיך יכול להיות המשכת אור האצי' בבי"ע כו', ואיך אפשר שהנשמות דבי"ע יקבלו אור האצי' להנות מזיו השכינה ולא יתבטלו במציאותם כו'. ויש להקדים תחלה ביאור הפסוק אני ראשון ואני אחרון כו', אני ראשון הוא לפני כל ההשתל' והוא רק בבחי' מקור להשתל' ואני אחרון הוא סוף כל ההשתל' כו'. דהנה ידוע ההפרש בין ראשית לראשון דראשית ל' נוק' בחי' מקבל וראשון ל' דכר בחי' מקור המשפיע כו', ועם היות דראשית הוא ג"כ ראשית לאיזה דבר ה"ז ג"כ בחי' משפיע כו', הנה להיות דראשית הוא בחי' מקבל ע"כ גם בזה שהוא משפיע הוא בבחי' קירוב ובבחי' שייכות אל הדבר שלמטה ממנו כו', וראשון הוא שבבחי' הבדלה כו', וכמ"ש בפרש"י עה"ת בפסוק בראשית אין לך ראשית במקרא שאינו דבוק לתי' שאחרי' (משא"כ בראשונה כו'), והיינו דראשית דבוק אל האחרות שהן בערך זל"ז כו', אבל ראשון הוא שמובדל עדיין מן הראשית והאחרות כו'. והוא בחי' כתר וחכ', דחכ' נק' ראשית כמ"ש ראשית חכ' כו' שהיא ראשית ההשתל' ובבחי' קירוב ודביקות בהם כו', וכמ"ש בפלח הרמון ש"ג פ"ב שהחכ' מתפשטת בספירות כטפה מן המוח המשתלשלת ונעשית גלם לכל ההויות הנמשכות ממנה כו', דהרי החכ' היא ג"כ למעלה מכל הספי' בבחי' הבדלת המעלה כו' וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי*) בענין אפריון כו' מעצי הלבנון כו' דכל הציורים הן בנקודת החכ' מפני שהיא מובדלת עדיין כו', ומ"מ ה"ז בבחי' או"פ ובבחי' ערך אל כל הספי' שהיא דבוקה ומיוחדת עם כולם כו' (דבאמת בחי' החכ' היא מה שאוא"ס עצומ"ה צמצום עצמו כבי' ובא באופן כזה להיות בערך כל הספי' (וגם כל הנבראים) להתאחד ולהתדבק עמהם כו' וזהו מדרי' החכ' כו', וע"ד המשל שבמד"ר דמראות גדולות ומראות קטנות המבו' בלק"ת ד"ה ויקח קרח, והוא באוא"ס המתלבש בחכ' כו', כמו"כ הוא בחכ' בעצם מהותה שזהו בחי' עצמות א"ס ב"ה שבא באופן כזה להיות בהשגת הנמצאים כו' ועמשנת"ל ד"ה דרשו ה' בהמצאו*). אבל הכתר עם היותו ראשון לנאצלים אינו דבוק עמהם והוא בבחי' הבדלה מהם כו', וזהו שנק' ראשון ולא ראשית שאינו בבחי' מקבל רק שזהו בחי' שנאצל מא"ס ב"ה להיות ראשון לנאצלים כו', והיינו בחי' הרצון בעולמות שזהו בחי' כתר הכללי מה שעלה ברצונו להאציל כו' או מה שסלק ברעותי' למיברי עלמא כו', וכתר הפרטי הוא הרצון באצי' וכן בבי"ע שזהו עיקר סיבת התהוות העולמות וההשתל' כו'

ד"ה . . **שאלתי**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קטז).
ד"ה . . **בהמצאו**: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תיא).

(וי"ל שמה שנק' ראשון היינו שהוא הנאצל הראשון, לא שהוא ראשון לנאצלים כ"א שהוא הנאצל הראשון מאוא"ס ב"ה, וממילא יש לו שייכות והתחברות יותר אל האוא"ס כו', וזה הי' אפשר לומר לשיטת הפרד"ס שכתר מאוא"ס הוא בדרך עו"ע כו', וכ' בשער הגוונים פ"ב שהוא בחי' משתווה המאציל עם הנאצל כו', ומ"מ ביאר בשער אם הא"ס הוא הכתר דכתר הוא במנין הספי' כו'. ולשיטת האריז"ל הרי אצי' הכתר הוא ג"כ ע"י הצמצום, וא"כ הוא ראשון לנאצלים כו', רק שלשיטת האריז"ל יש בו מבחי' תחתונה שבמאציל, וכ' בשער דרושי אבי"ע פ"ד שהכתר הוא בחי' ממוצע ממאציל ונאצל כו', ובחי' מאציל שבו אינו מה שנתהווה כו' ועמ"ש מזה לעיל ד"ה אלה מסעי*). וזהו דכתר וחכ' שניהם בחי' נקודה רק שהחכ' היא נקודת היו"ד שיש בו ציור דג' קוצין כו', משא"כ כתר הוא נקודה בלי שום ציור כלל כו' וכמ"ש במ"א. וזהו אני ראשון אני אותיות אין והוא בחי' אין דכתר מקור החכ' דבחי' חכ' נק' יש לגבי' כו', ואני אחרון הוא בחי' אין דמל' סוף כל דרגין דאצי' מקור בחי' היש דבי"ע כו', ואו' אני ראשון ואני אחרון דכמו שאני אחרון בבחי' המל' סודכ"ד להוות הבריאה יש מאין בפו"מ שנק' עשי' גשמיות, כך ממש אני ראשון להוות החכ' מאין בבחי' עשי' גשמיות ממש בשוה בלי שינוי כלל כו', וגם זאת דאני אחרון הוא מבחי' אני ראשון דבחי' אין דכתר הוא בבחי' אין דמל' דנתב"ס וסוב"ת כו'.

והענין הוא דהנה ידוע בפי' מלכותך מכ"ע דכל עיקר ומקור התהוות כל העולמים והחיות שלהם הוא מבחי' מלכותך דוקא, והוא בחי' מל' דא"ס עצמו שנק' מלכותך ממש בחי' המל' דעצמות אוא"ס, וכמו עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד דשמו הוא בחי' מל' כו' (ובפרטיות יש בזה מדרי' אך בכללות הוא בחי' מל' דא"ס כו'), והוא מקור דמלכות דכל עולמים שבהשתל' דאבי"ע כמל' דא"ק ומל' דע"י ואו"א וז"א עד מל' דאצי' ומל' דבריאה עד מל' דעשי' שהוא מדרי' היותר תחתונה להוות עולם השפל שלנו כו'. וזהו פי' מלך מלכי המלכים שלמעלה דאבי"ע שהכל נמשך מבחי' מלכותך, והיינו מה שעלה במח' העצמיות אנא אמלוך כו' שזהו בחי' מל' דא"ס כו'. וביאור הענין דהנה ידוע דהתהוות עולמות בי"ע הוא מבחי' מל' דוקא ולא משארי המדות, וכמשנת"ל דמהמדות העליונות לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות לפי שהן בבחי' קירוב כו', וכמו עד"מ כחות הנפש שהן גילוים מהנפש, וכמו מדת החסד הוא בחי' גילוי מהנפש שהנפש מתגלה במדה זו, וכמו"כ במדת הגבו' והת"ת כו', וכן הוא בכח השכל שכולם הן גילוים ממש מהנפש והנפש מתגלה בכחות אלו שמשכיל בכח השכל ומתחסד במדת החסד כו', ולכן נק' בשם תיקונין שהנפש מתתקנת בהם היינו שמתקשטת ומתייפה בהם שהו"ע הגילוי כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' כו'. אבל מדת המלוכה וההתנשאות אין זה גילוי מהנפש כ"א בא בבחי' כח נבדל מהנפש דגם התנשאות עצמי הוא בחי' כח נבדל כו', ולכן כל הכחות הן עילוי בנפש לפי שהן התגלות מן הנפש משא"כ במדת המלוכה כו'. אך זהו בגילוים מן הנפש, אבל בעצם הנפש הנה מדת המלוכה מושרש בעצם הנפש יותר מכל הכחות כו', ועוד זאת שזהו מצד עילוי הנפש בעצם שהיא במעלה ומדרי' מובדלה בעצם לכן יש בו מדת הממשלה וההתנשאות כו', וכמו האדם דוקא יש בו טבע הממשלה, וכמו ורדו בדגת הים כו', שזה טבע האדם דוקא ולא נמצא טבע זאת בע"ח*, שזהו מפני

ד"ה . . מסעי: תער"ג (לעיל ח"א ע' שכט ואילך).
בע"ח: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בבע"ח.

מעלת נפשו בעצם כו', וכמו"כ מדת המלוכה הוא מצד מעלת הנפש שהוא מרומם בעצם ומשו"ז יש בו תוקף הממשלה וההתנשאות כו', ועמ"ש מזה במ"א בד"ה שמח תשמח רנ"ז. ומ"מ הוא בא בבחי' כח נבדל מהנפש כו' (דכן הוא בכל דבר שבא מן העצמי ה"ז בא בבחי' נבדל דוקא כו'), ולכן המדות שהן בבחי' גילוי מהנפש הרי ההתגלות שלהם הוא ג"כ בבחי' קירוב ובבחי' גילוי או"פ כו', ומדת המל' שהוא בחי' כח נבדל ה"ז בא בבחי' ריחוק ובבחי' מקיף לבד כו', ולכן נק' המל' בשם עטרה, ועיקר ענין המלוכה הוא הכתר מל' והיינו כעטרה המקפת על הראֹש בבחי' מקיף לבד כו' ובאה על נבדלים ונפרדים דוקא כו' כידוע. והדוגמא מזה יובן למעלה דההתהוות העולמות לא הי' אפשר להיות מהמדות העליונות שהן בבחי' גילוי ההעלם מאוא"ס המאציל וההשפעה מהם הוא בבחי' גילוי ובבחי' קירוב כו', כ"א מבחי' מל' שבא בבחי' נבדל, גם בחי' התנשאות שהו"ע המלך המרומם לבדו כו', ה"ז ג"כ בבחי' כח נבדל מן העצמות כבי' ובא בבחי' ריחוק בבחי' מקיף לבד כו', ולכן התהוות העולמות הוא מבחי' מל' דוקא כו'.

והנה לכאו' צ"ל והלא כתי' בראשית ברא אלקים וראשית הוא בחי' חכ' כנ"ל, הרי ההתהוות הוא מבחי' חכ', וכמו שת"י בחוכמתא ברא כו' וכמ"ש כולם בחכמה עשית כו'. אך הענין דהנה ידוע (ונת' ג"כ לעיל ד"ה ראשי המטות*) דאצי' הוא בחי' ממוצע בין אוא"ס המאציל אל הנבראים כו', דתכלית הכוונה דאוא"ס הוא ההתהוות דבי"ע כו' (שהרי הכוונה בהתהוות העולמות הוא להיות לו ית' דירה בתחתונים כו', וכוונה זו נשלם בעולמות בי"ע דוקא וכמשנת"ל בכ"ד), והגם דכתר דאצי' הוא רצון פרטי להתהוות האצי' כו', מ"מ עיקר הכוונה בזה הוא שיהי' התהוות בי"ע כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ו שאין הכוונה בשביל האצי' הואיל כו'. וז"ש כל אשר חפץ ה' עשה דבחי' עשי' והתהוות היש זהו מבחי' חפץ ורצון ה' כו', כי הרצון דאוא"ס ב"ה הוא בהתהוות היש דוקא כו', רק בכדי שיהי' הרצון בערך להיות בבחי' מקור ליש, והיינו שיהי' בחי' רצון גלוי על מציאות יש כו' ויהי' בערך להיות בחי' מקור ליש ע"ז הוא האמצעי דאצי' כו', דהנה בחי' הכתר הוא למעלה מבחי' הגילוי עדיין, דעם היות שהוא בחי' רצון להתהוות ה"ז בתכלית ההעלם עדיין ונק' סדכ"ס שסתום גם מבחי' חו"ב, וכ"ש שהוא סתום לגמרי לגבי בי"ע ואינו בגדר רצון גלוי להתהוות היש כו', וכ"ש שאינו בגדר ערך להיות מקור ליש כו', וכמשנת"ל שעם היותו ראשון לנאצלים ה"ה מובדל מהם וכ"ש מבי"ע כו', וע"י הע"ס דאצי' בא הרצון ממדרי' למדרי' עד בחי' מל' דאצי' שהוא בחי' רצון גלוי להתהוות בי"ע ובערך להיות בבחי' מקור להם כו'. וראשית התגלות הרצון הוא בבחי' חכ' שנק' ראשית שהיא בחי' מקבל מראשון כו', והיינו מפני שהחכ' מאין תמצא מבחי' אין דכתר והיא ראשית הגילוי מעצמות העלם הכתר כו', וזהו בראשית ברא דבחי' חכ' הוא בחי' התגלות הרצון מבחי' הכתר כו', דכמו שבא בבחי' חכ' ה"ז בחי' ראשית שיש לו שייכות לבחי' אחרית שהוא בחי' מל' כו'. ומ"מ בחכ' הוא בבחי' פשיטות עדיין ומצטייר יותר בבחי' בינה כו', שז"ע כולם בחכ' עשית בינה כו' וכמשנת"ל ד"ה אחת שאלתי* וכנ"ל. ובפלה"ר שע"ג פ"ב הביא בשם הזהר בראשית גלופי אגליף ההוא סתימאה קדישא (כתר) גו מעוי דחד טמירא (דעת שבחכ') דנקיד בנקודה דנעיץ כו', והיינו ההמשכה מהכתר אל החכ', וכ' דחכ' נק' נקודה דנעיץ להיותה דבוק

ד"ה . . **המטות**: תער"ג (לעיל ח"א ע' שיח ואילך).
ד"ה . . **שאלתי**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קטז).

בהמדרי' שאחרי' כו' משא"כ כתר נק' נקודה דלא נעיץ מפני שאינו דבוק כו' כנ"ל, ומן החכ' מצטייר בבינה שבא יותר בבחי' התגלות כו'. ובהקדמת הזהר ד"ב ע"א כ' בשעתא דסדכ"ס בעא לאתגלייא (פי' רצה לגלות מלכותו, מק"מ) עבד ברישא נקודה חדא (אבא) צייר בה כל ציורים (ע"י ציור אימא וזו"נ) חקק בה כל גליפין כו', דחקיקה היא יותר מציור, וכמ"ש הפרד"ס בענין רשימה חקיקה כו' הובא בלקו"ת בהוספות ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח כו'. וכ"ז הוא בבחי' המשכת האור דכתר ממדרי' למדרי' עד בחי' מל', וההתהוות היא מבחי' מל' כו'. וי"ל דזהו דאחר אומרו בראשית ברא אלקים את השמים כו', דמרומז בזה כל הע"ס דאצי' וכמ"ש בתוספתא דזהר בראשית דל"א ע"ב, נא' אח"כ והארץ היתה תהו כו', שלא הי' עדיין התהוות העולמות, עד ויאמר אלקים יהי אור דמבחי' דבור העליון דבחי' מל' נתהווה האור וכן כל הנבראים כו'.

והנה בחי' מל' ג"כ כלולה מע"ס ובחי' כתר מל' הוא בחי' הרצון למלוכה כו', וכמו עד"מ המלך שמכתירים אותו בכתר מל' הוא שמעוררים בו הרצון למלוכה כו', ועם היות שיש בו ענין ההתנשאות מצ"ע ה"ז בהעלם בעצמו, וההכתרה היא התגלות ההתנשאות שבא בבחי' רצון למלוך כו', ואין זה עדיין בבחי' התנשאות על עם ממש, ובאמת הוא ההתגלות דההתנשאות עצמו שהי' תחלה בהעלם בעצמו וע"י ההכתרה ה"ז יוצא ובא בהתגלות כו', ויש בזה ג"כ הרצון למלוך כו'. ובפרטיות הוא ב' ענינים שנעשה ע"י ההכתרה, הא' התגלות בחי' התנשאות עצמו שנעשה מוגבה ומרומם בעצמו בהתגלות כו', והב' הרצון למלוך בבחי' התנשאות על עם כו', וגם הרצון הזה אינו עדיין בבחי' התנשאות על עם שזהו דוקא* אח"כ שהוא בבחי' מושל ושולט כו', רק שהוא רצון גלוי להיות מתנשא על עם כו'. והדוגמא מזה יובן במלכותא דרקיע בחי' מל' דאצי' דכתר מל' הוא בחי' רצון גלוי למלוכה כו', ואין זה עדיין בבחי' התנשאות על עולמות נבראים ונפרדים כו', והיינו דמבחי' זו אינו נמשך עדיין להיות התהוות העולמות בפו"מ שזהו מבחי' מל' שבמל' שזהו בחי' ההתנשאות על עולמות בבחי' מקיף להיות התהוות העולמות כו', אבל בחי' הרצון למלוכה הוא רק הרצון להיות מתנשא כבי' כו', וכמו בחי' כתר שממשיכים בר"ה שהוא הרצון למלוכה כנודע זהו בחי' המלך הקדוש כו', וגם שזהו התגלות בחי' התנשאות עצמו כו'. וי"ל דכמו שבחי' כתר דאצי' כלול מבחי' עתיק וארין כו', כמו"כ בחי' כתר מל' יש בזה ב' ענינים ההתגלות דהתנשאות עצמו כבי', וגילוי הרצון להיות בבחי' התנשאות על עם כו', ובחי' התגלות דהתנשאות עצמו ובחי' הרצון למלוכה עם היות שאין זה עדיין בחי' מלוכה ממש על עם כנ"ל, הוא הסיבה להיות בחי' התנשאות על עם כו', דבחי' התנשאות עצמי כמו שהוא בהעלם בעצמו יכול להיות שלא יבוא לידי התגלות, וכמ"ש במ"א שכל כח עצמי כמו שהוא נטוע בעצם הנפש יכול להיות שלא יתגלה כו' וכמ"ש מזה בד"ה שמח תשמח הנ"ל, אבל כאשר בא בהתגלות ה"ז סיבה לגילוים שיבואו ממנו כו', וע"כ בחי' התגלות ההתנשאות עצמי דבחי' כתר מל' ה"ז בבחי' סיבה להיות בחי' התנשאות על עם שהוא ההתנשאות על העולמות כו' (וכ"ש דבחי' רצון הגלוי למלוכה הוא בבחי' סיבה כו'). וגם דהנה בחי' ההתנשאות על העולמות (שזהו מקור התהוות העולמות כו' כנ"ל) זהו מה שבחי' מל' דמל' דאצי' נעשה בחי' כתר לברי' כו' (והו"ע כח הפועל הכללי שנת"ל ד"ה אנכי אנכי הא'* שזהו

---

*) בגוכי"ק יש כאן תיבה אינה ברורה.

ד"ה . . הא': העת"ר. כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה ולקחתם לכם העת"ר (לעיל ח"ב ע' עדרת).

בבחי' מקיף עדיין כו', וההתהוות בפועל בבחי' קירוב הן האותיות והצירופים הפרטים שהן כחות הפרטים שהן בחי' פעולות פרטיות כו' כמו שנת' שם). והנה מה שנעשה כתר לברי' זהו לאחר הפרסא שבין אצי' לברי' כו', והיינו דוקא לאחר התעלמות האור אז דוקא אפשר להיות בבחי' כתר לברי' ע"י בקיעת הפרסא כו', וידוע דהתעלמות זהו גופא הוא ע"י ההתנשאות דבחי' מל', דענין ההתנשאות הוא בחי' הבדלה והתעלמות כו' וכמשנת"ל (ד"ה ביום השמע"צ*), וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דמי מנה בענין והים עומד עליהם כו' (והמובן שם דהכוונה על בחי' מל' כמו שהיא באצי' בבחי' התנשאות עצמי כו', ולכאו' הרי התנשאות עצמי הוא בחי' עצמות לא בחי' אור כו' וא"כ ה"ז למעלה מבחי' התעלמות כו', רק מה שהוא בבחי' התעלמות בעצמו לא להעלים דבר כו'. י"ל דבבחי' מל' להיות שזהו ההתגלות דהתנשאות עצמו כנ"ל שייך בזה התעלמות שמעלים כו', גם י"ל שמעלים על הכחות שהן האורות והגילוים שמתעלמים בהעצם כו', וכמ"ש במ"א בטבע מוחין דגדלות לעכב בעצמו מפני שהן בבחי' הבדלה כו'), והיינו דבחי' התנשאות עצמי דבחי' כתר מל' עי"ז דוקא נעשה בחי' הצמצום והריחוק שיוכל להיות הבריאה מאין ליש (מבחי' מל' שבמל' כו'), וזהו אמיתית קיומם אחר התהוותם כו', וכידוע במ"ש יראת ה' לחיים שהמלאכים מפני היראה אלקית שעליהם חיים וקיימים יותר וכמו שא' ומוראך עליהם כו'. ולפ"ז יתפרש מ"ש בראשית ברא וכן ששת ימים עשה כו' בהע"ס דמל', דבכדי שתהי' ההמשכה מבחי' כתר מל' בבחי' מל' שבמל' להיות ההתהוות זהו ע"י אמצעית הע"ס דמל' כו', דבחי' כתר מל' הוא בחי' התנשאות עצמי שזהו בחי' העלם כו', וגם בחי' הרצון דכתר מל' עם היות שהוא בחי' רצון גלוי כ"ז הוא עדיין במדרי' האצי' כו', שבאצי' הוא בחי' רצון גלוי, אבל לגבי בי"ע ה"ז בחי' העלם עדיין כו', ואינו בבחי' מקור ממש לבי"ע כו', וראשית ההתגלות הוא בבחי' חכ' שבמל' שזהו המאמר דבראשית כו', ומתגלה יותר בבחי' המדות שבמל' שז"ע ששת ימים עשה כו', עד שבא בבחי' מל' שבמל' שנעשה בחי' כתר לברי' בבחי' התנשאות על עם בבחי' מקיף עליהם להיות בבחי' מקור כו' (וג"ז הוא בבחי' מקור כללי עדיין כו' כנ"ל). וזהו אני ראשון אני אותיות אין והוא בחי' אין דכתר כו'.

ויבן זה בבחי' מל' דאני ראשון הוא בחי' כתר מל' שנק' ראשון שבבחי' הבדלה עדיין כו', דחכ' נק' ראשית שהוא בחי' ראשית ההתגלות מבחי' ההעלם דאין דכתר כו', דכמו"כ הוא בחי' חכ' שבמל' שהוא ההתגלות דבחי' כתר מל' שנק' ראשון שמובדל עדיין כו', ומ"ש אני היפך אתוון אין קאי על בחי' החכ' שהוא ההתגלות מהעלם הכתר כו'. וזהו אני ראשון בחי' כתר וחכ' היינו כמו שהחכ' מיוחדת בכתר כו', וי"ל לפי שבחכ' עדיין ג"כ בבחי' פשיטות ובבחי' נקודה עדיין (רק שהיא בחי' נקודה דנעיץ כו') כנ"ל, לכן ה"ז כולל אותם ואו' אני ראשון כו', ואני אחרון הוא בחי' מל' שבמל' שנעשה בבחי' כתר לברי' בבחי' התנשאות ובבחי' מקיף על עולם הברי' כו'. וכך הוא בכל עולם ועולם כמו שמבחי' מל' דברי' נעשה כתר ליצי' שזהו בחי' מל' שבמל' דברי' כו', והיינו דבחי' כתר וחכ' שבמל' דברי' נק' אני ראשון, ומל' שבמל' שנעשה כתר ליצי' זהו אני אחרון כו', וכן מל' דיצי' שנעשה כתר לעשי' כו' עד בחי' מל' שבמל' שהוא בחי' כתר וראש ושרש לעולם עשי' שעז"נ ומלכותו בכל משלה כו', ובחי'

ד"ה . . השמע"צ: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרצא ואילך).

כתר מל' דעשי' הוא המלך המרומם והמתנשא מימות עולם דעשי' כו'. ועד"ז הוא בע"ס דאצי' דמל' דא"ק נעשה כתר ועתיק לאצי' כו', וכן הוא בכללות השתל' דפרצוף דא"ק שנאצל מעצמות אוא"ס דמל' דא"ס נעשה כתר לא"ק כו', דמל' דא"ס כלולה ג"כ מע"ס מן הכתר עד המל' כו'. וכללות הענין דמל' דא"ס הוא מה שעלה במחשבתו הפשוטה אנא אמלוך כו' דמח' זו היא סיבה כללית על כללות ההשתל' כו', כי ממדות העצמיות דא"ס כחסד דא"ס שלגדולתו העצמיות אין חקר לא הי' יכול להיות מקור וראש לנאצלים כי הי' הכל בבחי' א"ס ממש כו', רק מבחי' מל' דא"ס יכול להיות שיהי' מקור להתהוות העולמות כו', והיא כלולה מע"ס וכמא' הזהר בריש הורמנתא דמלכא גליף גליפו בטה"ע כו', דבריש הורמנתא דמלכא זהו בחי' כתר מל' וגליף גליפו שהן חקיקת האותיות זהו בחי' מל' שבמל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום עדיין כו', והו"ע שיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בכללות ההשתל' לאחר הצמצום כו', ובחי' המח' ורצון דאנא אמלוך הוא קודם ששיער בעצמו כבי' והוא סיבה להשערה דמפני שעלה במח' אנא אמלוך ואין מלך בלא עם ע"כ שיער בעצמו כו'. אמנם בחי' כתר מל' הוא בחי' הרצון והתענוג בבחי' מלוכה שלמעלה מבחי' המח' דאנא אמלוך שזהו בחי' רצון גלוי בעצמותו, ובחי' כתר מל' הוא בהעלם עדיין והוא רק בחי' התענוג בענין המלוכה, דמשו"ז נתעורר כבי' בבחי' רצון גלוי בעצמותו כו' (וי"ל שזהו מה שעלה התענוג בקיום התומ"צ דנש"י ובהדירה בתחתונים כו', דמשו"ז בא הרצון בהתהוות העולמות כו' ועמשנת"ל ד"ה וידבר כו' אח"מ*), או דבחי' כתר מל' הוא ההתגלות בעצמותו דבחי' התנשאות עצמו כבי' (וי"ל שזהו ענין א' עם התענוג במלוכה שזהו התענוג בעצם ענין המלוכה לא בבחי' ההתנשאות על עם כו'), וזהו למעלה עדיין מבחי' רצון למלוכה כו' (וי"ל שז"ע המלוכה על נשמות כו' עמשנת"ל ד"ה ויצא יעקב*), רק מפני ההתגלות כבי' דהתנשאות העצמי והתענוג במלוכה בא בחי' הרצון דאנא אמלוך ושיער בעצמו כו'. וזהו אני ראשון היינו בחי' כתר מל' דעם היות שזהו בבחי' איזה התגלות בהעלם בעצמו כבי' ה"ז מובדל עדיין לגמרי מכללות ענין ההשתל' כו', ואני אחרון הוא בחי' מל' שבמל' דא"ס והו"ע מה ששיער בעצמו בכח כו', שע"י הצמצום נעשה בחי' כתר ועתיק לא"ק כו', ונעוץ תחב"ס וסוב"ת דבחי' מל' דמל' דא"ס שנעשה כתר לא"ק שרשו מבחי' כתר מל' דא"ס כו'. ועד"ז יובן בפרטי פרטיות בכל עו"ע דע"ס דאבי"ע דמבחי' מל' שבעליון נעשה כתר לתחתון, כי כל ספי' כלולה מיו"ד כו' וכמו מבחי' מל' שבחכ' נעשה כתר לבינה ומבינה למדות כו', אך ד"כ אני ראשון במל' דא"ס בחי' מלכותך כו' ואני אחרון במל' דאצי' עד מל' דעשי' כו'. וזהו ראו עתה כי אני אני הוא דאני אחרון דמל' דעשי' הוא אני ראשון דמל' דא"ס דנתב"ס וסוב"ת כו', ולגבי עצמות אוא"ס אין הצמצום הראשון שלפני אצי' וצמצום האחרון שלפני ברי' ויצי' מסתיר כלל וכלל כו'.

ומעתה צ"ל ענין הג"ע, דהנה דעיקר הענין מה שהנשמות נהנין מזיו השכינה בג"ע ה"ז נעשה ע"י המע"ט בעוה"ז כו', שזהו ג"כ ענין שאמרז"ל שכר מצוה מצוה שהשכר והעונג שבג"ע הוא מהארת המצוה עצמה כו', וז"ש וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה שע"י העבודה במ"ע עושין את הג"ע היינו שממשיכים בחי' זיו השכינה ליהנות בו כו', ובמדרש אי' דלעבדה ולשמרה קאי על קרבנות, וכמ"ש בהוציאך כו' תעבדון כו'

ד"ה . . **אח"מ:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' תקסה ואילך).
ד"ה . . **יעקב:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשנ).

וכתי' תשמרו להקריב לי כו', והיינו שע"י המצות בכלל וע"י הקרבנות בפרט עושין וממשיכים את הג"ע כו', ולכן נמשלו המצות לנרות כמ"ש כי נר מצוה כו', כמו שע"י שמדליקין את הנרות נתמלא הבית אור וזיו, כך ע"י עשיית המצות נמשך זיו בג"ע כו' (וכמו שהנשמות נק' נרות כמ"ש נר ה' נשמת אדם שהן מאירין את העולם התחתון שע"ז הוא תכלית ירידת הנשמות למטה כו' כמשנת"ל, כמו"כ הנרות דמצות מאירים את הג"ע כו'), וכמ"ש בתו"א ד"ה ואתה תצוה, ומי שלא עשה טוב מימיו ה"ה חסר חלק העונג והזיו שמחמת מע"ט שהי' עושה, ואפי' חסר המצות יום א' חסר ההמשכה כו'. ולכאו' אינו מובן והלא הג"ע נברא קודם שנבה"ע וכדאי' במד"ר שבעה דברים קדמו לעולם וא' מהם ג"ע כו' וכמ"ש ויטע ה' אלקים גן בעדן כו', וא"כ מהו ענין שהג"ע נעשה ע"י המצות כו'. אך צ"ל תחלה מה"ע דג"ע, הנה ג"ע הוא מבחי' בינה שבמל' כמ"ש בע"ח שער ציור העולמות, דזהו ההפרש בין ג"ע לכללות העולמות דההתלבשות בהם הוא רק מבחי' ז"ת, ובד"כ הוא בחי' נה"י לבד, ובפרטיות הוא בחי' מל' שבמל' לבד שנעשה בבחי' כתר כו' כמשנת"ל, ובג"ע מאיר בחי' ג"ר כו' וכמשנת"ל (ד"ה וישב יעקב*), ולכן הגילוי דכללות העולמות הוא בחי' המציאות בלבד והגילוי דג"ע הוא בחי' מהות האור כו' וכמש"ש. והנה גם"ע הוא בעולם הבריאה מאיר שם בחי' ג"ר דמל' דאצי' כו', ועיקר הגילוי הוא בחי' בינה שבמל' ובתוכה מלובש בחי' כו"ח שבמל', ונת"ל (ד"ה שמור את יוה"ש*) דבינה נק' שביעאה שכוללת כל הג"ר, וגם"ע שבעולם הברי' הוא בחי' כח"ב דברי' היכל קדק"ד דברי' שזהו ג"כ בחי' שביעאה כו', ולכן בגם"ע מאיר בחי' בינה שבמל' בחי' שביעאה כו', וזהו ויטע ה' אלקים גן כו' דהשם דבינה הוא הוי' בניקוד אלקים כו', וזהו בחי' ג"ע מצ"ע דהיינו המשכת בחי' בינה שמאיר שם תמיד שאין זה המשכה שע"י עבודה כ"א זהו הברי' דג"ע כו', וגם הנשמות מתענגים בג"ע שהרי הנשמות קודם בואם לעוה"ז מקומם הוא בגם"ע, וכמ"ש בלק"ת בד"ה במדב"ס באה"מ בענין מאין באת כו', והיינו בבחי' הגילוי שבג"ע מצ"ע כו'.

והנה העיקר הוא בג"ע התענוג שמתענגים על אלקות כו', והתענוג הוא בחי' כתר שבמל' וכמשנת"ל שהוא בחי' הרצון והתענוג במלוכה כו', והיינו דההמשכה בג"ע הוא מבחי' הכתר רק שזהו כמו שמתלבש בבינה כו', ולכן התענוג הוא בהשגה דוקא, והרי עיקר גילוי התענוג הוא בחכ' כו', רק דשם הוא למעלה מהשגה ובהתלבשות בבינה ה"ז בא בבחי' השגה כו' (ולפי משנת"ל שיש ב' מדריגות בבחי' המל', הא' התגלות התנשאות עצמו והוא בחי' התענוג כו', והב' רצון הגלוי כו', י"ל דשרש ההמשכה בעולמות הוא מבחי' הרצון כו', דמה שהוא בבחי' מקור לעולמות הוא בחי' מל' שבמל' כנ"ל, ושרש ההמשכה הוא מבחי' כתר מל' בחי' אני ראשון כו' והיינו מבחי' רצון הגלוי כו', וההמשכה דג"ע שרשה מבחי' התענוג שבבחי' כתר מל', ולכן ההמשכה היא בחי' בינה שבמל' כו'). ושרש שרשו של ההמשכה הוא מבחי' כתר דאצי', וכמשנת"ל בענין אני ראשון ואני אחרון דבכללות זהו בחי' כתר ומל', דשרש ההמשכה היא מבחי' כתר ותחלת ההמשכה היא בחכ' שהיא ראשית ההתגלות כו' ומצטייר יותר בבינה כו', ומחו"ב נמשך לז"א עד שנמשך למל' כו'. וכמו"כ הוא ההמשכה בג"ע דהתענוג הוא מבחי' הכתר שלמעלה מחכ' ומתלבש בחכ' כו' וכמשנת"ל (ד"ה שופטים

ד"ה . . יעקב: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשפ).
ד"ה . . יוה"ש: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'פח ואילך).

הד'* יעו"ש), ומחו"ב נמשך לז"א ומז"א למל' כו'. וזהו דאי' במד"ר ע"פ ונטעתם מתחלת ברייתו של עולם לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחלה שנא' ויטע ה' אלקי' גן כו', והו"ע כי האדם עץ השדה שבחי' אדם שעל הכסא נק' עץ השדה והוא בחי' ז"א דאצי' כו', וכמ"ש במ"א בענין אם יש בה עץ אם אין שזהו אם מקבלת מבחי' אין דכתר או מבחי' עץ שהוא בחי' ז"א כו', וזהו הנטיעות שבגן כו', ושרש ההמשכה הוא מבחי' עדן דחכ' שז"ע ונהר יוצא מעדן בחי' בינה שנמשך מבחי' חכ' כו', וידוע דבחי' עדן עילאה הוא בחי' כתר כו' והיינו דשרש ההמשכה היא מבחי' כתר ונמשך בחכ' כו', ומבחי' העונג שבח"ס נמשך במל' ובגעה"ע דברי' כו'. אמנם מ"ש ויטע ה' אלקים שנא' ל' נטיעה הוא שאע"פ שהתענוג שבג"ע נמשך מבחי' התענוג המלובש בחכ' כו', מ"מ אין ערוך ביניהם כמו שאין ערוך להנטיעה לבחי' המזל שממנו נצמח. וכמשארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל וגבוה מעל גבוה שומר כו', והרי תפוח הגשמי יש בו מתיקות וחיך אוכל יטעם כו', האם נא' שיש בכח הצומח שבארץ טעם ומתיקות ג"כ ופשיטא במזל הרוחני שאינו מערך ומהות זה כלל כו'. אלא הענין הוא שהמתיקות נמשך מחסד ומרירות מגבורה כו', והרי הם ענינים רוחנים רק שבהשתל' וסדר ירידת המדרי' מדרי' אחר מדרי' נתגשמו עד שנמשך מבחי' החסד בחי' מתיקות כו', עם היות שאין ערוך איליו מ"מ הוא ממגזו ותכונתו, וכמו שרואים כמה מיני עריבות ומתיקות ברוחניות כמו תענוג של דבר חכ' הוא ג"כ מתיקות, וכמו"כ במדת הטוב והחסד יש בזה מתיקות ועונג, וכן תענוג של ניגון שהוא מן הקול היוצא מן הלב מבחי' חיצוניות המדות כו', ולכן בכמה ירידות והשתל' נעשה מתיקות גשמי הגם שההבדל וההפרש רב ביניהם כו' (ועמשנת"ל ד"ה אנכי ה' אלקיך דרוה"א*). וכך הוא הענין בג"ע הגם שהתענוג הנמשך בג"ע הוא מבחי' החכ' אעפ"כ אין ערוך ביניהם, וה"ז כמו העשב לגבי המזל כו', עשב הוא ע"ב שי"ן שזהו המשכת הדעת וכמ"ש בתו"א בהבי' דואלה המשפטים, והו"ע הידיעה והשגה אלקית שבג"ע כו', ובזהר ויקרא די"ב ע"א כ' בפי' תדשא הארץ דשא עשב שהו"ע יחוד זו"נ כו', והיינו כנ"ל דגילוי התענוג שבג"ע הוא מהעונג עליון דכתר המתלבש בחכ' ובז"א ונמשך במל' ומהמל' נמשך בג"ע כו'. אבל כ"ז הוא כמשל הנטיעה שאין ערוך להתענוג שבג"ע לגבי התענוג שבחכ' רק שנתגשם עד שנעשה תענוג שיהי' מושג ומורגש לנשמות דבי"ע כו', ועם היות שאינו בחי' בריאה יש מאין ממש, וכמו במשל המתיקות שנמצא מתיקות גם ברוחניות כמו בשכל ומדות כו', וגם המתיקות בחיך אוכל יטעם ה"ז ג"כ כעין רוחני כו', וע"כ עם היות שאין זה מהות מתיקות זו כלל אעפ"כ הוא ממגז ותכונה זו כו', כמו"כ התענוג שבג"ע אינו בבחי' יש מאין ממש לגבי התענוג שבחכ' (ולא כמו בעולמות כו', ועמשנת"ל בד"ה* בענין המזל וכח הצומח דכמו"כ יובן כאן), מ"מ הוא באין ערוך וכעין יש מאין כו'.

אך ע"י העבודה דתומ"צ ממשיכים תוס' אורות בג"ע שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר כו', והוא עיקר קבלת שכר הנשמות בג"ע שנהנין מזיו תורתן ועבודתן כו'. והענין הוא דכמו שיש פנימיות וחיצוניות בבחי' המל', והיינו כנ"ל בההפרש בין העולמות לג"ע דבעולמות הוא בחי' ז"ת דמל' לבד שזהו בד"כ בחי' חיצוניות המל', ובג"ע מאיר ג"ר דמל' שזהו בחי' פנימיות בחי' הארת פנים כו',

---

ד"ה . . הד': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קי ואילך). ד"ה . . דרוה"א: תער"ג (לעיל ח"א ע' רנד ואילך).
ועמשנת"ל בד"ה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ועמשנת"ל בד"ה הנ"ל (בהערה שלפנ"ז).

כמו"כ יש בז"א ג"כ בחי' פנימיות וחיצוניות כו', ובחי' פנימיות דז"א הוא בחי' גילוי המוחין בז"א והן ג"ר דז"א, וז"ת דז"א כשאין בהם גילוי המוחין ה"ז בחי' חיצוניות כו'. ובזה יש כמה מדרי', דהנה ידוע דבמדות יש ג' מדרי' חב"ד חג"ת נה"י, דכשם שהגוף נחלק לג' חלקים כללים והן ראש גוף ורגל שהראש שם משכן המוחין, והגוף הוא הלב ששם משכן המדות כו' וזהו גוף האדם כו', ורגלים הן לבר מגופא רק לילך ממקום למקום וכה"ג, כמו"כ הכחות נחלקים לג' מדרי' (והאדם בכלל הוא בחי' המדות וכמו כי האדם עץ השדה כו' כנ"ל), והן חב"ד חג"ת נה"י כו', דענין נה"י הן המדות שהן בבחי' ניצוח בלבד, וכמו מי שאינו חסדן בטבעו כ"כ רק שמתנצח לעשות חסד בפועל כו' וממילא אין בזה חיות ותענוג, וכמו המתעקש באיזה דבר שאין זה מצד ששכלו מחייב כן דא"כ אין זה עקשות כ"א שזהו מצד הניצוח בלבד כו' (ובמ"א מבואר שהעקשות יש בזה טעם נעלם הנק' טעם כמוס כו', היינו מפני שבאמת נה"י שרשן למעלה יותר כו' וכמ"ש במ"א). ובפרטיות ענין הנצח הוא שמנצח בעצמו לעשות גם שאינו רוצה בטבעו בעצם, או גם לעשות היפך טבעו שגם אם בטבעו הוא רוצה בזה או אינו רוצה ה"ה עושה היפך טבעו בדרך ניצוח, שזהו ג"כ מדה מהמדות טבעים לנצח א"ע כו'. וההוד הוא שעושה ע"פ ציווי הזולת והיינו שבעצמו אין בו כח להתגבר ולנצח עצמו רק כאשר הזולת כמו מלמדו ומדריכו מצוה עליו כו' (וי"ל דז"ע שהנצח הוא ענף החסד והוד ענף הגבו'). וחג"ת הן גוף המדות עצמן כו', וכמו מי שהוא איש טוב והחסד בעצם והוא שאין בזה חיוב מצד השכל רק מצד שטבעו מחייב שישפיע טוב וחסד כו', ומשו"ז הוא משפיע לכל גם מי שאינו אוהב אותו מאחר שזהו רק מצד טבע המדה שלו כו', וכמו אאע"ה שהי' איש החסד בעצם והי' משפיע טוב וחסד לכל אדם אפי' לערביים שבודאי לא הי' לו אהבה עליהם כלל וכלל כו' (ובאמת בא"א הי' בזה כוונה פנימיות שבזה פרסום אלקותו בעולם והכניס את הבריות תחת כנפי השכינה שז"ע ואת הנפש אשר עשו כו'). וחב"ד הוא שיש בזה גילוי המוחין, וכמו שמשפיע חסד מצד הטעם כמו מצד האהבה וכה"ג שיש בזה ריבוי גילוי אור וחיות כו', וכמו שאנו רואין גם באיש הטוב מצד טבע מדותיו מ"מ כאשר גם השכל מחייב שצריכים להשפיע אז ההשפעה היא בריבוי וחיות רב כו'.

ובעבודה בחי' נה"י הוא ההסכם להיות סו"מ וע"ט בפו"מ ואין בזה שום התפעלות אהוי"ר שהן מקור מ"ע ומל"ת כמ"ש בסש"ב, רק מה שמסכים בלבו בהסכם חזק להיות סו"מ וע"ט כו', וממילא אין בזה חיות ועונג והו"ע בדי ערבות שאין בהם טעם וריח רק הקיום בפו"מ כו', ובמדרי' עליונה יותר והיא ג"כ רק בחי' נה"י, הוא מ"ש בסש"ב פט"ז שהלב מבין ברוח חו"ב שבמוחו גדולת א"ס ב"ה דכולא קמי' כל"ח ממש, ע"כ יאתה לו ית' שתכלה איליו כו' וגם נפשו ורוחו כך יאתה להם להיות כלות איליו כו', ולית מח' כו' כ"א כאשר תפיסא ומתלבשת בתורה כו' ואי לזאת יאתה להם לחבקו כו', דהיינו קיום התרי"ג מצות במעשה ודבור ובמח' כו' ופיו ולבו שוין כו' כפי אשר נגמר בתבונת לבו ומוחו כו', דכ"ז הוא הידיעה לבד לא בבחי' השגה ממש שמשיג איך שכולא קמי' כלא כו', ולא שההשגה היא בבחי' גילוי אור בהתגלות כו', רק הוא ידיעה לבד שיודע את הענין שהוא כך כו' ושמשו"ז יאתה לו שתכלה איליו כו', ומסכים במוחו ולבו ונגמר אצלו שכך יאתה לו לחבקו ולקיים כל התרי"ג מצות

כו', דבד"כ הוא בחי' הודאה בלבד וההסכם הנעשה עי"ז שזהו בחי' נו"ה כו', ואין בזה בחי' אור וחיות בבחי' התפעלות כו'. וחג"ת הוא בחי' התפעלות המדות שמתפעל באהבה או ביראה כו', והוא בחי' רוח וכמ"ש רוח האדם היא העולה למעלה שהרוח היא כשיש בו התפעלות להיות עולה למעלה כו' (ועצם ענין הרוח הוא שבהתפשטות ובתנועה חיונית שנראה שהוא חי כו'), אך הן מדות טבעים והיינו שההתפעלות שלהם אינו מצד השכל כ"א מצד טבע המדות עצמן, והיינו שהמדות המוטבעים בו הן אצלו בהתגלות כו'. והגם דהתפעלות המדות בהכרח שבא ע"י איזה שכל והתבוננות דאי אפשר להיות התפעלות אלקי בלי שום שכל כלל, כי הנה"א הוא מבחי' התיקון ובתיקון כך הוא דכל גילוי הוא ע"י המוחין דוקא כו', וז"ע אדם דעם היותו בחי' מדות מ"מ עיקר מעלתו הוא שכל והיינו שגם גילוי המדות הוא ע"י השכל כו'. אך הענין הוא שהרי האהוי"ר ישנם בטבע בנה"א, ובחי' רוח הוא שהמדות עומדים בהתגלות שבנקל הוא שיהיו בהתגלות ממש במעט התבוננות כו'. וכמו האהבה טבעית דהבן אל האב שאינה בהתגלות תמיד אבל בנקל הוא לבוא בהתגלות כשיודע שהוא אביו מיד אוהבו ומתגעגע עליו, וכן בכל עת שנזכר שהוא אביו מתעורר ומתגלה כו'. וכך הוא מעט ההתבוננות לידע איך כי הוא אבינו האמיתי, וגם בגודל חסדיו אתנו שהוציאנו ממצרים כו' ממילא מתעורר האהבה הטבעית כו'. וכן ביראה שלא יתרחק מאלקות ושלא יעשה את הרע בעיניו כו', ה"ז ענין טבעי בנה"א ובמעט התבוננות ה"ז מתעורר ומתגלה כו', ויש בזה אור וחיות רק שהחיות הוא חיות של מדות ואין בזה גילוי אור המוחין כו'. אמנם בחי' חב"ד הוא השגה ממש לידע ריבוי השתל' עולמות עליונים ותחתונים במעלתן ומדריגתן זה למעלה מזה ואיך שכולם בטלים נגד דיבורו ית' וכאין ואפס חשיבי כו', וכן בהתבוננות באיזה ענין אלקי בהשגה גמורה שמבין ומשיג את הענין היטיב, ואור השכל מאיר אצלו בגילוי אשר עי"ז נמשך באהבה גדולה לאלקות ברצון וחשק שיש בזה אור וחיות רב מגילוי אור המוחין כו'.

והנה ג' מדרי' הנ"ל יובן באופן עליון יותר שהן ג' מדרי' מוטבע מורגש מושכל שכ' הפרד"ס ש"ח פכ"ד שהן חב"ד חג"ת נה"י, מוטבע בחי' נה"י מורגש חג"ת ומושכל חב"ד, והכל הוא בהמדות רק שזהו הגדלת המדות בג' מדרי' דעיבור יניקה מוחין כו'. דהנה מוטבע הן טבע המדות כמו שהן בתולדה מבטן (בל"א נאטור), רחמני או אכזרי קמצן או פזרן רך הלבב או קשה הלב וכה"ג שפלות והתנשאות חדוה או עוצב כו', וכללותן הוא בחי' חסד וגבו' והיינו אם טוב או רע כו', וכה"ג בכל המדות בהתפארות וניצוח הכל נולד בטבע באופן פרטי בכאו"א ואין א' דומה לחבירו כו', הגם שבכאו"א ישנם כל המדות מ"מ אין א' דומה לחבירו בפרטי התגלות המדות שזהו הטיית הנפש וכל הכחות אם בחסד או בגבו' או בהתפארות כו' (והכל כפי ההשרשה שרשיות שבעצם הנפש כו' כמו שנת"ל). אך ענין מוטבע הוא שהמדות המוטבעים בתולדה אינם ניכרים כלל ואינם עדיין בהתגלות כלל כו', והיינו שאינם בהתגלות גם בעצמו להיות נרגש בנפשו וגם אינם ניכרים אל הזולת כו', וכמו התינוק מיד שנולד הרי אינו ניכר עדיין באיזה מדה הוא אם בטבע החסד או בטבע הגבו' כו', וכשם שבעת העיבור שהרי גם אז כבר יש בו המדות הרי אינם ניכרים כלל, כמו"כ מיד שנולד ישנם בו רק שהן בתכלית הקטנות וההעלם שאינם ניכרים ונרגשים כלל

לא בעצמו ולא לזולתו כו' (ולפי זה מה שנק' מוטבע הוא ל' טבעו בים סוף כו' והיינו שהן בתכלית ההעלם ביותר כו', וע"פ פשוט הוא שאין כאן רק ההטבעה לא התגלות דבר כו'), רק אחר גידולו בשנים קצת יבוא הכל לגילוי בכל פרטי מדותיו ע"י היניקה שיונק חלב אמו נעשה הגדלת המדות (דכשם שחומר* מתגדל ע"י היניקה שהוא ע"י התענוג שבהחלב שעי"ז הוא הגידול כו', ולכן הגידול בחומר גופו במשך ימי היניקה הוא בערך יותר מהגידול שאח"כ כו', מפני שעיקר ההגדלה הוא מן התענוג, וכמו מים שמצמיחים שזהו מחמת התענוג שבהם כו', כמו"כ האדם עץ השדה שצומח מקטנות לגדלות כו' הגדלה שלו הוא מן התענוג שבחלב כו', וכמו"כ הגדלת המדות הוא ע"י חלב היניקה ומבחי' התענוג שבזה כו'), והוא שבאים בגילוי קצת, והגם שמלובש בבחי' קטנות דמעשי נערות, אבל יכולים להכירו במהות טבעו בכל מדותיו איך ומה יהי' כשיגדל בשנים, וכמו בוצין בוצין מקטפוהי ידיעה כו', ונגדלים המדות מעט מעט במשך השנים דבן ג' וד' שנים עד שיגדל כל צרכו שהמדות מתגדלים ומתגלים כו'. וזהו הנק' מורגש בכלל שיש כאן מדות בהתגלות שהן בבחי' גילוי דבר מה בעצמו ונגלים אל הזולת כו', ובעצם המדות אין כל חדש בעצם תוארם היינו בהטבעת המדות שלא ישונה בטבעו מהיפוך להיפוך כמו מרחמניות לאכזריות וכה"ג רק שמתגדלים ומתגלים כו'.

והנה אנו רואים שהגדלת המדות אינו רק בהתגלות שלהם כ"א שהמדות הן בדברים גדולים יותר, דבקטן מדותיו הן בדברים קטנים ובגדלות הן בדברים גדולים, ודברים הקטנים שרצה בקטנותו אינו רוצה כלל בגדלותו ואדרבא הוא מתבייש בהם כו', וזה בהכרח אינו מהמדות מצ"ע כ"א מצד השכל כו', כי המדות מצ"ע אינם משתנים כו', וכמו שאנו רואים בבע"ח שהן טבעים בעצם מהותם הרי אינו משתנה בהם טבעם לעולם כו', והאדם שמשתנה טבע מדותיו עכ"פ בזה שרוצה דוקא בדברים גדולים הוא מצד השכל שמנהיג את המדות ומראה להם מה לרצות כו', וכידוע שהשכל הוא כמורה דרך אל המדות כו', ועם היות שהמדות הן כמו שהן בתולדתן מ"מ ההנהגה שלהם הוא ע"י השכל, וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש שלפי אופן השכל לפי* כזה הן המדות אם בקטנות או בגדלות כו', וא"כ גם תחלת התעוררות המדה הוא ע"י השכל כו'. והגם שהמדה היא טבעית בו שבטבע מדותיו הוא חסדן ואוהב או רגזן ושונא וכה"ג, אך זהו ההפרש בין קטנות לגדלות, דבקטנות התעוררות המדה היא רק מצד ההטבעה ובגדלות ההתעוררות היא מצד השכל כו', עם היות שההתעוררות היא כמו הטבע שלו בעצם המדה אם בחסד או בגבו' כו', כי המדות אינם משתנים בעצם מהותם כו' (וגם הטיית השכל הוא כפי ההטבעה מפני שרשה בההשרשה עצמיות כו'), ומ"מ מתעורר מצד השכל דוקא כו'. דהנה אנו רואים בחוש שגם מדות הטבעים כמו לאהוב דבר הטוב ולמאוס ולברוח מדבר הרע ומזיק ה"ז ג"כ תלוי בשכל ודעת שבמוח דוקא, דכאשר יתבונן בדבר הטוב ונאהב באיכות טובו בעצם ואיך שטוב לו הדבר אז יתעורר בלבו להמשך אליו באהבה וחמדה, וכל מה שיעמיק מחשבתו ביותר בהפלגת הטוב ההוא יתפעל יותר בלבו באהבה ותשוקה יתירה כו', אבל כשאינו מעמיק מחשבתו ולא יתבונן כ"כ במהות ואיכות הדבר הטוב והנאהב הזה לא יתפעל בלבו באהבה ותשוקה כ"כ רק בקרירות ובחיצוניות מאד, עד שיכול להיות שכאשר יסיח דעתו ומחשבתו לגמרי מהדבר הזה לא יתפעל

שחומר מתגדל: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שחומר הגוף מתגדל.
לפי כזה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: לפי אופן כזה.

בלבו כלל לדבר הזה, אף שרואה אותו מקרוב ומצד טבע מדותיו צריך להיות נמשך איליו ומ"מ לא יומשך לבו כלל לזה כו', וכן הוא ביראה הטבעית שטבע האדם לירא מכל דבר הרע ומזיק לנפשו ולמאוס בו בתכלית, והנה כל שיעמיק מחשבתו ודעתו בהפלגת הדבר באיכות ומהות הרע בהפלגה יתירה יהי' התפעלות היראה והפחד ביותר עד שיגיע לעומק לבו, וכל שאינו מעמיק מחשבתו ודעתו בזה לא יתפעל ביראה כ"כ ולא יפחד כ"כ עד שיכול לדחותו מלבו לגמרי, ואם יסיח דעתו מזה ויבטלנו בלבו יכול להיות שגם שעומד מקרוב לארי' או לסטים ולא יפחד כלל כו', וכמ"ש הרמב"ם בה' מלכים פ"ז הט"ו וכל המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר בל"ת שנא' אל ירך לבבכם ואל תראו כו', והיינו מפני שהיראה תלוי בהעמקת הדעת דוקא ואם יסיח דעתו לא יפחד כלל כו'. הרי שגם התעוררות המדות טבעים תלוי בשכל ודעת דוקא, וממילא ההתעוררות שלהם הוא כפי אופן חיוב השכל, שזהו מה שהשכל מגביל את המדה ומחליש את המדה כו', דהמדה מצד ההטבעה היתה בהתגברות יתירה, אבל כאשר מתעורר עפ"י חיוב השכל אז היא רק כמה שהשכל מחייב כו', והיינו שמצד ההטבעה המדה בעצם היא בחומריות ביותר, וכאשר היא מצד השכל ה"ה בדקות כו', וכמשנת"ל (ד"ה אתם נצבים הג'*) דהטבע היא חומרי כו'. דזהו כללות ההפרש בין הנה"א לנה"ב דהנה"ב להיות טבעי בעצם ה"ה חומרי כו' (ולכן גם הנה"א בבחי' הקטנות שמדותיו הן רק טבעים נמשך אחר החומריות דנה"ב כו'), והנה"א להיותו שכלי בעצם ה"ה בבחי' דקות ורוחני כו'. וכן הוא במדות בכלל כשהן רק מצד ההטבעה הנה לבד שנמשכים בדברים שפלים וגסים, הרי עצם המדה היא בבחי' חומריות ביותר, וכאשר הן ע"פ השכל ה"ה רק בדברים נעלים ובבחי' דקות ביותר כו'.

והנה הגדלת המדות שע"י השכל הוא ג"כ בחי' מורגש רק שזהו המורגש שמצד השכל ונעשה אחר ימי היניקה כו', דהנה הגדלת המדות שבמשך ימי היניקה זהו בחי' מורגש שבמדות דהיינו שהמדות הן בהתגלות כו' כנ"ל (וזה נעשה ג"כ ע"י השכל דיניקה הוא בחי' מוחין כנודע (וגם ההגדלה הנ"ל שאחר היניקה הוא ג"כ מהמוחין דיניקה כו'), וכמו שאנו רואין בתינוק בימי היניקה שיש בו קצת הכרה שכליות כו', רק שההגדלה שבימי היניקה הוא הגדלת החומר שברוחניות להיות מוכן לקבל צורה כו', דמוטבע לבד שאין המדות ניכרים כלל ואין בהם גילוי השכל כלל אין כאן שום הכנה כלל לקבלת הצורה כו', ובימי העיבור ההגדלה היא רק הגדלת החומר לבד כו', ובימי היניקה הוא הגדלת הרוחניות והיינו המדות כו', רק שזהו רק התגלות המדות שהעיקר הוא רק מצד ההטבעה לבד ה"ז בחי' חומר שברוחניות כו', והוא רק הכנה לקבלת צורת השכל כו', דהשכל הוא עיקר הצורה כו', דבד"כ המדות הן בחי' חומר והשכל הוא בחי' צורה כו', והיינו מפני שהמדות הן ההטבעה שבנפש, ונת"ל דטבעי הוא חומרי ושכלי הוא רוחני שזהו צורת הנפש כו', וע"כ בימי היניקה שהעיקר הוא רק התגלות המדות אעפ"י שיש בזה גם קצת שכל ה"ז רק הגדלת החומר שברוחניות כו', וה"ז בחי' מורגש שבמדות שהוא הכנה לקבל צורת השכל שזהו לאחר היניקה והוא בחי' מורגש שמצד השכל כו'). וענין המורגש בזה הוא שהמדות הן ע"פ הכרת השכל שמכיר בשכלו שצריך לרצות כך או כך כו', ולכן הפעוטות מקחן מקח כו', והן תינוקות בני ו' שנים שאז הן ולאו שלהן הוא ע"פ הכרת

ד"ה . . הג': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קלט).

השכל והן שלהן הן כו' וע"כ אז מקחן מקח כו', והגדלה זאת היא במשך הזמן שמתגדל השכל ועי"ז מתגדלים המדות כו'. אך הגדלת השכל הוא בחי' המוחין השייכים אל המדות כו', והגדלה זו משתלמת עד י"ג שנה שאז הוא בבחי' איש דהיינו שלימות המדות בהגדלתן ע"י השכל כו' (וברוחניות במדות דנה"א עד י"ג שנה הוא בחי' עבור עדיין, והגדלת המדות ע"י המוחין הוא מי"ג שנה והילך כו' וכמשי"ת). ובחי' מושכל הוא הגדלת המוחין עצמן שעי"ז ישתנו המדות מטבעם בתולדתם כו', והגדלה זו בד"כ עד כ' שנה, ולכן אז יכול למכור בנכסי אביו כו' וכמשי"ת.

והדוגמא מכ"ז יובן בנשמה האלקית שיש בה הג' מדרי' דמוטבע מורגש ומושכל, והוא הגדלת המוחין והמדות דנה"א בהג' זמנים דעיבור יניקה ומוחין כו', דכמו בגשמיות יש טבע המדות בהאדם כמו* בנשמה האלקית דשרשה מבחי' ז"א דאצי' בחי' אור זרוע לצדיק כו', בהכרח שיש בכל א' כמו טבע ממש לירא ולפחד מדבר רע המזיק לנפשו ולאהוב הטוב שהוא מחי' לנפשו, והן בחי' היראה והאהבה אלקית להיות סור מרע מצד היראה והפחד אלקי שבו, ולהיות עשה טוב מצד האהבה שבנפשו כו', וזה כמו טבע ממש בנה"א כו', רק שיש לכל א' אופן מיוחד כטבע המדות בגשמיות לב רך או קשה רחמני ואכזרי שפלות והתנשאות כו', כמו"כ הוא ברוחניות דתוכן לבות ה' אין לב א' דומה לחבירו באור האלקי במדות דנשמתו כו'. וכידוע בענין שבעת קני המנורה שהן שבע מדות מקור נש"י שיש עובד מאהבה ויש עובד ביראה כו', ובכאו"א ישנם כל המדות רק שבזה מדת האהבה בהתגלות ומדת היראה כלולה בה בהעלם כו', וכמו באברהם שהי' בבחי' אהבה וכמ"ש אברהם אוהבי כתי' בי' עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה כו', וכן ביצחק שהי' בהתגלות בבחי' יראה והאהבה כלולה בהעלם כו' וכמ"ש במ"א, וטבע המדות כמו שנולד ממקור חוצבו בלי ישונה גם כשיזקין ויוסף דעת וחכ' באלקות הכל יהי' ע"ד טבע המדות שבנשמתו אם מחסדים או מגבורות כו'. ובחי' מוטבע הוא שהמדות הן בתכלית ההעלם ואינם ניכרים ונגלים כלל, רק המעשה בפו"מ שהוא סו"מ וע"ט בפועל ובתוקף גדול שלא יסור אפי' זיז כ"ש כו', ובודאי יש בזה מהמדות דאהוי"ר רק שהן בהעלם ביותר ואינו נרגש כלל כו', ויש שהוא בהתגלות יותר והוא שמפחד מדבר האסור ומנגד לאלקות ויעשה כמה זהירות בגדרים וסייגים שלא יבוא ח"ו לדבר איסור, וקיום המצות יקר אצלו מאד וירדוף אחר זה וגם תשמישי מצוה ותשמישי קדושה יקר אצלו מאד כו', והכל לא ע"י עבודה בהתעוררות אהוי"ר כ"א שזהו כמו טבע בנפשו כו', והיינו שהאהוי"ר המוטבעת בנה"א ממקור חוצבה אצלו בהתגלות כו', רק שהן בקטנות מאד שאינם בבחי' אהוי"ר ממש רק בהנוגע למעשה לבד כו'. גם ענין מוטבע הוא תמימות שבלב וכמו ומצאת את לבבו נאמן לפניך (הנק' ערנשטקייט) שאין בזה התפעלות הלב באהוי"ר רק שהוא תמים בלבו שאין לו רק לב א' לאלקות לבד, והוא בדרך ממילא שאין בזה שום עבודה ויגיעה כ"א שהוא כך בדרך ממילא וכמו אמונה פשוטה כו', רק שאמונה הוא בבחי' מקיף ותמימות הלב הוא בבחי' פנימי כו', וכמו פרומקייט טבעית שהיא למעשה בפועל כן תמימות הלב היא במדות היינו בהטיית נפשו שההטי' שלו היא רק לאלקות ולטוב ואינו עולה בלבו ובדעתו לחשוב אחרת כלל כו'. וכ"ז אינו במורגש בנפשו כלל כי אין זה ע"י התפעלות בנפשו באיזה ענין אלקי, ואין בזה איזה החזקת

כמו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: כמו"כ.

טובה לנפשו (היינו שעושה דבר טוב), כי הוא בדרך מוטבע לבד ואינו יודע אחרת כלל כו', ועניני העולם אין עושין בזה שום גרעון להחליש ולהמעיט הדבר, כמו בהתפעלות הלב באהבה וקירוב לאלקות הרי ההתעסקות בעניני העולם מחלישים את האהבה ומתרחק עי"ז מאלקות וצריך יגיעה להתקרב כו', משא"כ התמימות שבלב אין בזה שום מיעוט וחלישות להיות שזהו עצמי והעצמי אינו מתבטל ואינו מתחלש משום דבר כו'. וגם שההתעסקות בעניני העולם הוא רק לצורך קיומו לבד. ועם היות שיש לו רצון בדבר החומרי אין זה מצד הרצון והחשק כ"א מצד הצורך וההכרח כו', וגם זה הוא בלי איזה התפעלות ואינו צריך למדוד מה מוכרח לו ומה אינו מוכרח, כי בדבר שאינו מוכרח לו ממילא אין לו רצון והטי' לזה כלל כי בעצם אין לו שייכות לענינים החומרים וההטי' העצמית שלו היא רק לעניני אלקות, וע"כ בדרך ממילא אין לו הטי' כלל לדבר מותרי רק מה שמוכרח לו כו', וההכרחי אינו עושה גרעון בהרוחני כו' (ועמשנת"ל ד"ה בסכות תשבו*). והתמימות הוא יסוד מוסד אל העבודה בבחי' גדלות להיות עבודה אמיתית, והכוונה כאן באמיתית העבודה אינו שלא יהי' מוטעה בנפשו, כ"א הכוונה שמוצא את הדרך האמיתי כו', כי יש כמה בנ"א שבאמת רצונם לעבוד את ה' ואינם יודעים איך לעבוד ובמה לעבוד וגם שיודעים ומשיגים כמה ענינים באלקות אינם יודעים איך להשתמש בזה בעבודה שבלב כו', והתמים בלבו נמצא אצלו ממילא הדרך האמיתי איך לעבוד כו', ובכל ענין אלקי הוא מוצא חלקי עבודה היינו שיודע איך להשתמש בו בעבודה באופן כך או כך לפי נושא הענין כו', וכמו בצמיחה גשמיות צ"ל תחלה ההשרשה והיא בהעלם בארץ, וכאשר ההשרשה היא בטוב אז הצמיחה וההגדלה הוא בטוב כו', וכמו בעיבור ולידה כאשר העיבור הוא בטוב מתגדל אח"כ הולד בטוב בריא ושלם כו', כמו"כ הוא בהאדם עץ השדה דהמוטבע הוא היסוד וכאשר המוטבע הוא בטוב אז ההגדלה היא בטוב כו'.

והנה בחי' מוטבע הוא בבחי' העלם שאין כאן אהוי"ר בהתגלות גם בבחי' תמימות שבלב אין בזה התגלות אהוי"ר כו', וזהו בנה"א כשהוא בבחי' קטנות בבחי' העלם כו' (שכן צ"ל בנה"א כשלא יש העלמות והסתרים וכמו שהאלקים עשה את האדם ישר כו', צ"ל תחלה בחי' הקטנות דמוטבע היינו רק בעשי' בפו"מ בסו"מ וע"ט בתוקף וחוזק ולהיות תמים בלבו כו', וכמו באמונה פשוטה שהיא בנשים ובתינוקות יותר מבגדולים שבהם בחי' הדעת כו', כמו"כ בתמימות הלב הוא ביותר בזמן הקטנות כו', ובאמת היא ההשרשה ויסוד מוסד על עבודה אמיתית כו' כנ"ל והתמימות היא נשארת לעולם כו'). ואח"כ הוא בחי' מורגש והוא הגדלה קצת, והיינו שהמדות המוטבעים בו באים בהתגלות כו', וכמשנת"ל שאין א' דומה לחבירו בטבע מדותיו כו', אמנם אותן המדות שהן מוטבעים ה"ז בא בהתגלות ובמורגש היינו בבחי' התפעלות בעצמו שיש כאן גילוי אהבה או יראה בלב, והגם שהוא בקטנות עדיין וכמא' כי נער ישראל כו', והיינו שהאהוי"ר היא מצד ההטבעה לבד לא מצד הכרת השכל שז"ע בחי' נער כו', ובמאו"א אות נו"ן סכ"ג נער ו"ק דיניקה כו' שאז הוא בחי' התגלות המדות והוא בחי' מורגש שבמדות דהיינו התגלות האהוי"ר טבעית כו'. והנה נת"ל דאהוי"ר טבעים יש בהם איזה התבוננות והוא כמו כי אתה אבינו כו', וכמו"כ הו"ע לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך והוא שיתבונן איך שאוא"ס הוא חיי

ד"ה . . תשבו: תער"ג (לעיל ח"א ע' קנה ואילך).

החיים חיי העולם בכלל וחיי נפשו בפרט כו', ויתבונן ביוקר ענין החיות האלקי דמבשרי אחזה ביוקר חיות נפשו שכל הגילוים הוא מחיות הנפש וגוף בלא חיות אינו כלום ואדרבא הוא דבר נמאס כו' וכל מעלתו הוא רק מצד החיות כו', ולכן אוהב האדם חיות נפשו וחפץ מאד בגילוי החיות כו', וכ"ש בבחי' החיות האלקי שזהו החיים האמיתים כו', שמתעורר ע"ז באהבה אל האור והחיות האלקי כו'. וכ"ז עם היות שזהו השגה והתבוננות ה"ז רק לעורר את ההטבעה שבו, שבטבעו ה"ה אוהב את החיות וכשמתבונן איך כי הוא חייך ה"ה מתעורר באהבה כו', ואין ההשגה גדולה בזה, כי אין זה שמשיג איזה ענין אלקי ושיורגש בנפשו הטוב והעילוי דאלקות מצ"ע ושמשו"ז יהי' נמשך באהבה כו', רק מה שמתבונן שהאלקות הוא החיות שלו והיוקר בענין החיות כו' ה"ז קטנות ההשגה והוא רק לעורר ההטבעה לבד כו'.

אמנם בחי' המורגש שמצד השכל הוא שיהי' התעוררות ע"י הכרה שכלית מה שמכיר בשכלו טוב הדבר כו', וגם בזה יש כמו* חילוקי מדרי' בנשמה וכמו תוכן רוחות ה' והיינו בבחי' המושכל שבמדות כו', שיש שכל אלקי שמתפעל מזה דוקא שאין זולתו מתפעל בזה כו', והוא כפי אופן בחי' המוחין של כל נשמה כו', והגדלה זו בבחי' המושכל שבמדות (והוא בחי' המורגש שמצד השכל), והוא בי"ג שנה שאז מתחייב במצות מפני שאז יש בו הכרה שכליות בטוב ורע, והגם שגם מקודם הוא יודע בטו"ר היינו שזה טוב וזה רע ונמשך אל הטוב כו', מ"מ אין לו הבחנה עדיין בעצם ענין הטוב והרע, שמה שהוא טוב הוא דבר נעלה מאד וצריכים להשתדל להשיגו ולשמור אותו כו', ומה שהוא רע הוא דבר שפל ופחות מאד וצריכים להזהר מזה כו'. ובמ"א מבו' משל ע"ז כמו בעשירות ועניות ר"ל שגם הקטן יודע שעשירות הוא טוב ועניות רע, ומ"מ אינו יודע את הטוב בזה שמשו"ז ישתדל להשיג את העושר ולשמור המעות וכה"ג כו'. וכמו"כ הוא ברוחניות שהגם שהוא יודע בטו"ר מ"מ אין לו הבחנה והכרה במעלת הטוב כו', ובי"ג שנה יש בו הבחנה והכרה במעלת הטוב מה שהוא טוב בעיני ה' ושבזה צריך להשתדל כו', וההיפוך להזהר מדבר הרע בעיניו כו', ויש לו הכרה בענין שכר ועונש (דהעבודה הו"ע הקירוב שע"י מ"ע וההיפך בל"ת כו'), ולכן אז דוקא מתחייב בקיום המצות כו'. והנה חינוך במצות הוא קודם לי"ג שנה ושיעור חינוך הוא לפי הבנתו ולפי חריפותו וידיעתו כו' כמ"ש בש"ע או"ח סי' שמ"ג (ונר' דבמל"ת אם רק מבין מה שאומרים זה אסור, ובמ"ע הוא שיודע קצת מעלת הדבר כו'). הענין הוא דהנה בהגדלת המדות יש בזה העלם וגילוי הן בהמורגש דמדות והן בהמורגש שמצד השכל כו', וכמו בגשמיות הרי ביניקה יש התגלות המדות קצת שהן ניכרים כו', וגם נראה בו איזה הכרה שכליות כו' כנ"ל רק שזהו עדיין בהעלם, ואח"כ* היניקה אז הוא התגלות המדות ויש בהם קצת שכל עד בן ה' ובן ו' שמקחן מקח כו', מפני שהוא בהכרת השכל כו', זהו בחי' הגילוי דמורגש שבמדות כו', דעם היות שזהו שמכיר שזה טוב כו', מ"מ המדות עיקרן הן מצד ההטבעה כי אינו מכיר עדיין במעלת הטוב רק זה שהוא טוב כו', ובהמורגש שמצד השכל ה"ז בחי' העלם עדיין כי אין זה הכרה שכליות עד להכיר מעלת הטוב ושמשו"ז יומשך אל הדבר כו', ולהיות שיש כאן עכ"פ הכרת השכל לכן חל עליו מצות חינוך מד"ס, אבל כאשר יודע מעלת הטוב וגרעון הרע ומשו"ז יומשך אל הטוב ויברח מן הרע כו', זהו בחי' גילוי המורגש שמצד

כמו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: כמה.
ואח"כ: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ואחר.

השכל אז הוא מחויב במצות מה"ת, והוא בהיותו בן י"ג שנה שאז נשלם בהגדלה זו היינו בבחי' המורגש שמצד השכל כו' (ובזה יש אח"כ בחי' קטנות וגדלות כו' וכמשי"ת).

וכמו"כ הוא ברוחניות דיש אהוי"ד טבעיות שאין בהם שכל ודעת כלל, וכמו שאנו רואין שיש כמה בנ"א שבטבעם מתפעלים באהבה לאלקות בלי שום השגה והתבוננות כלל, והיא התפעלות חיצוניות שאין בה ממש דמיד חולף ועובר ואינו פועל בו איזה פעולה ניכרת כו', ומ"מ ה"ה מתפעל באהבה והוא באופן אחר מזה שאינו מתפעל כו', וזהו בחי' העלם המורגש שבמדות כו'. אמנם בחי' הגילוי בזה הוא כאשר יש בזה איזה התבוננות וכמו כי אתה אבינו וכמו לאהבה כו' כי הוא חייך כו' כנ"ל, וכן ביראה מ"ש יראו מה' כל הארץ כו' כי הוא אמר ויהי כו'. אך זהו בכללות בחי' המורגש שבמדות דהעיקר בזה הוא התעוררות ההטבעה והוא אהבת החיות ויראת ההעדר כו', והשכל הוא רק שמתבונן שזהו החיות שלו כו' כנ"ל, וה"ז המורגש שבמדות רק שהוא בבחי' גילוי כו'. וזו עצמה היא בחי' ההעלם דמורגש שמצד השכל שהרי מ"מ יש כאן הכרת השכל כו', והולך וגדול עד שיהי' בחי' הכרה שכליות ושעי"ז יתעורר באהבה מצד מעלת הדבר כו'. וזהו בחי' הגילוי שבהמורגש שמצד השכל שההתעוררות ע"י התבוננות אלקי כו', אם שההתבוננות היא בענין התהוות העולמות איך שכללות ההתהוות הוא רק מהארה לבד, וכמו מלכותך מכ"ע דמלך שמו נק' עליהם בבחי' התפשטות שמו לבד, ואינו כדמיון הנשמה המתלבשת בגוף שהחיות מתלבש בגוף ממש להחיותו עד שמתפעל ממקרי הגוף כו', אבל למעלה אינו כן כי הוא קדוש ומובדל כו'. והגם שע"י חטא ועון נעשה סילוק האור (והיינו בבחי' האו"פ וגם האו"מ הוא בבחי' העלם ביותר כו' וכידוע בענין סליק לעילא ולעילא כו'), אין זה בבחי' התפעלות בהאור, כ"א כאשר הכלי אינה ראוי' מסתלק האור אבל לא שמתפעל מזה כו' ועמ"ש בד"ה ארדה נא דרוה"ב. ומ"ש מחטו לי שהחטא הוא כמחט בבשר החי כו', זהו בבחי' הארה דהארה מבחי' חיצוניות הכלים כו', דמה שבא בבחי' התלבשות ממש בהעולמות הוא בחי' הארה מצומצמת ביותר כו', והן בחי' צירופי אותיות הדבור בבחי' כח הפועל בנפעל כו' כמשנת"ל. וע"י אריכת ההתבוננות בזה מתעורר באהבה ותשוקה גדולה להיות גילוי אלקות בעולם והיינו שיהי' הגילוי ממדרי' עליונות שאז יהי' הגילוי בעולם כו' (וע"ד שנת"ל דמדות עליונות הן בבחי' קירוב וההשפעה מהם היא בבחי' גילוי כו', ועם היות שמזה א"א להיות התהוות העולם כנ"ל, מ"מ לאחר שנתהווה העולם יכול להיות הגילוי כו', וכמו שהי' גילוי אלקות בבהמק"ד אכן יש הוי' במקום הזה לית דין אתר הדיוט כו' וכמ"ש במ"א). וכמו"כ כשמתבונן בגדולת ה' בענין ההתהוות איך שהוא ענין נפלא מאד כו' וכמשנת"ל, ועכ"ז כתי' עושה פלא שאצלו ית' הוא בבחי' עשי' לבד כו', וגם כל הגילוים אפי' בעולמות הנפלאים והיינו בבחי' עלמין סתימין כו' ה"ז בבחי' עשי' לבד כו' וכמ"ש במ"א, שעי"ז מתפעל מאד על אלקות כו'. או שההתבוננות היא שמתבונן באיזה השגה אלקית שהו"ע הדעת לידע את ה' בידיעה והשגה טובה באיזה ענין אלקי (כמו באורות וכלים ובפרטי המדרי' בע"ס דאצי' ובפרטי העולמות העליונים כו', והיינו בהענינים עצמן לא בבחי' השייכות אל העולמות כו'), שבהשגה טובה ובהעמקת הדעת נרגש מאד בנפשו היוקר והעילוי בענין האלקי ונעשה בבחי' קירוב

ודביקות בהענין האלקי כו', ובפרט כשמתבונן בגדולת ה' בריבוי ההשתל' בפרטי המדרי' מן הצמצום הראשון עד בחי' מל' דמל' דעשי' ואיך שכולא קמי' כל"ח כו', שעי"ז יתלהב לבו באהבה כרשפי אש בעצמות אוא"ס ב"ה כו'.

וכ"ז הוא התעוררות האהבה הבאה ע"י השגה והתבוננות כו' (בסש"ב פמ"ד דאהבה שע"י ההתבוננות דכי אתה אבינו וכי הוא חייך אינן נק' דו"ר טבעיים אלא כשהן במוחו ומחשבתו לבד (המבו' בפט"ז), אבל כשהן בהתגלות לבו נק' רעו"ד כו', ונר' שזהו בחי' אהבת עולם שבפמ"ג (ועמשנת"ל ד"ה ואלה שמות*), ולפי המבו' כאן צ"ל שהכוונה שם בענין דו"ר טבעים היינו בחי' מוטבע (וכ"כ בהג"ה בדרוש וכי ימכור), ואהוי"ר בהתגלות הלב זהו בחי' מורגש כו', וגם בחי' המורגש שמצד השכל עם היות שהמדות הן שכליים נק' כאן טבעיים, הא' מפני שהן מהמוחין השייכים אל המדות וממילא עיקר ההתגלות הן המדות כו', והב' מפני שהמדות הן כתולדתן כו'). ויש בזה בחי' קטנות וגדלות, דכאשר ההשגה היא בבחי' צמצום ומיעוט וממילא המדות הן בהתגלות ובמורגש יותר ה"ז בחי' קטנות כו', וכל שהשכל הוא בהתרחבות יותר והשגה גדולה וטובה יותר ואז המדות אינן במורגש כ"כ ה"ז בחי' גדלות כו'. גם ענין קטנות וגדלות בזה יובן עד"מ כמו בגשמיות גם שהמדה היא מצד הכרת השכל מ"מ יש בזה התעוררות מצד ההטבעה ג"כ כו', רק שמצד ההטבעה לבד לא הי' מתעורר כ"א ע"י סיוע השכל כו', ויש שכל ההתעוררות היא רק מצד השכל וכמו בזקן שאינו מתעורר כלל מצד ההטבעה רק מצד חיוב השכל, הגם שזהו כמו שהיא המדה בטבע בתולדתו מ"מ הוא רק מצד הכרת השכל כו', וכמו סבא דעתוהי סתים דשקיט ושכיך כו' דההתפעלות שמצד ההטבעה נשקט ונשתכך וכל ההנהגה היא רק מן השכל שזהו בבחי' התיישבות כו'. וכמו"כ הוא בעבודה דגם כאשר האהבה היא ע"י השכל מ"מ יש תערובות ההטבעה שמתפעל גם מצד המדה כו' (והיינו שמתפעל קודם שבא לידי השגה גמורה והנחה טובה כו', וגם שכללות ההשגה אינה כדבעי מפני שהוא בבחי' מדות עדיין כו'), וכאשר מתפעל ומתעורר רק מצד הכרת השכל היינו שמשיג הענין בטוב והונח אצלו הענין בקליטה טובה כו' ואז הוא בבחי' פנימי ממש כו', וזהו בחי' הגדלות כו'. וכ"ז הוא בחי' מוחין השייכים אל המדות והיינו בחי' חיצוניות המוחין כו', והוא שההתבוננות היא בהאור האלקי שבא בהתלבשות בעולמות ובגדולת ה' שמצד העולמות, וכמו ההפלאה בענין ההתהוות כו' ובריבוי ההשתל' ואיך שהכל בטל דכולא קמי' כל"ח כו', דההשגה וההתבוננות בענינים אלו הוא בחי' חיצוניות המוחין כו', וגם בחי' חיצוניות המוחין הוא שבא בלבושי ההשגה שאינו מאיר בזה עצם האור האלקי כו', דכללות ענין המוחין האלו הן בשביל לעורר אח המדות ובעת התלהבות המדות אז המוחין מתעלמים כו', וע"כ העיקר בזה הוא המדות כו', ולכן בכללות ה"ז בחי' מורגש לבד היינו בחי' מדות רק שהן מצד השכל המולידן כו'.

אך בחי' פנימיות המוחין הוא ההתבוננות בעצמות אוא"ס איך שאוא"ס קדוש ומובדל מהעולמות הן בעולמות התחתונים (היינו עולמות בי"ע) והן בעולמות בי"ע*, וכידוע בענין ג"פ קדוש כו', ובבחי' ההפלאה ורוממות דאוא"ס כמו שהוא מרומם ומנושא מצ"ע ובאופן ההפלאה כו' (וכמו"כ בהשגת ענינים נעלים דאוא"ס וכמו באוא"ס שלפני הצמצום וכה"ג). גם בחי' פנימיות המוחין הוא

ד"ה . . שמות: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתיב ואילך).
בעולמות בי"ע: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בעולמות בי"ע הכלליים.

ההשגה בבחי' הפשטה שלא ע"י לבושי השגה שמאיר בזה עצם הענין האלקי כו', דבהתבוננות כזאת העיקר הוא בחי' המוחין והמדות באין בדרך ממילא, והאור כמו שהוא במוח כן הוא מאיר בלב ממש והמדות הן שכליים ממש שאינם מורגשים כלל כו', עם היות שהלב בוער ביותר בבחי' רשפי אש התשוקה ביותר אין זה בבחי' מורגש כלל כו' (ועמשנת"ל ד"ה נחמו נחמו עמי* וד"ה ואלה שמות וד"ה וארא* ובכ"ד). וזהו עיקר בחי' המושכל שמאיר גילוי אור המוחין במדות בבחי' גילוי כמו שהן, שהמדות הן בבחי' ריבוי האור והחיות והן בבחי' פנימיים ביותר שזהו בחי' פנימיות הלב והן בבחי' שכליים ממש כו'.

וכשם שהוא בנשמה האלקית כמו"כ הוא בבחי' ז"א למעלה שגם עז"נ לפי שכלו יהולל איש בחי' איש שלמעלה כו', שזהו ג"כ בג' המדרי' דמוטבע מורגש ומושכל כו', דתחלה בבחי' עיבור דז"א בבטן שהוא בתכלית הקטנות דתלת כלילן גוי תלת ומתגלה רק בחי' נה"י לבד כו', ומ"מ ה"ז ג"כ הגדלה, דכללות ענין בנין החומר ובנין הצורה בבחי' או"כ הוא בעת העיבור דוקא כו', והוא להיות בחי' ביטול היש בהכלי שתהי' מיש לאין והאור מאין ליש ועי"ז הוא קישור וחיבור האור עם הכלי כו' וכמשנת"ל (ד"ה על ג' דברים*). וכן הוא בזה"ג דבגלותא קוב"ה סליק לעילא ולעילא כו' ואני ישנה בגלותא כו', דהיינו בחי' סילוק המוחין ועצמות המדות ונשאר רק בחי' נה"י לבד שהוא בתכלית ההעלם וכמא' וכד אנת תסתלק כו' וכמ"ש במ"א, ולכן בזה"ג עיקר העבודה היא בבחי' ביטל היש שהו"ע בירור הכלים והביטול שלהם כו', וכמש"ש בד"ה הנ"ל שהו"ע כלי ריקן להיות ראוי לקבל כו', וזהו עיקר העבודה בזה"ג בבחי' הביטל במעשה בפו"מ כו' והוא בריבוי עבודה ויגיעה ובכמה נסיונות כו', וכן בעסק התורה ביגיעה יתירה בחומר ובלבנים כו', שע"י כ"ז נעשה תיקון הכלים ביותר והוא להיות כלים להגילוי דלעתיד דונגלה כבוד ה' וראה כל בשר כו'. ואח"ז הגדלת הז"א בבחי' יניקה ומוחין, וכמ"ש בע"ח שער דרושי הצלם ושער העיבורים דבזמן היניקה נשלם בו"ק לבד (ושם שגם בזה יש מוחין רק לגבי השלימות דז"א הן בחי' ו"ק לבד כו'). ואחר היניקה הוא ההגדלה בבחי' המוחין (והיינו בחי' המורגש שמצד המוחין כו'), והוא בהזמנים דבן ו' ובן ט' (שאז זמן החינוך) עד בן י"ג שאז נשלם בבחי' המוחין היינו בחי' מושכל הנ"ל.

והנה ידוע שיש גדלות אימא וגדלות אבא, דגדלות אימא הוא שעושה הגדלה והתרחבות בהמדות בבחי' ריבוי האור והחיות בהם כו' כמשנת"ל, אבל אינם משתנים בזה בעצם מהותם כו', והיינו שהמדות הן כמו שהן בעצם ההטבעה שלהם כו', וגם בבחי' גדלות המוחין שלא יש בהם תערובות ההטבעה והוא שהתעוררות המדה היא רק מצד השכל וההשגה כו', מ"מ אין ההטבעה מתבטלת בזה כו'. וזה בב' ענינים, הא' שהמדות אינם משתנים מכמו שהן בטבע בתולדתן אם בהתגברות החסד או בהתגברות מדת הגבו' כו', וכמו שאנו רואין בחוש גם בגדול וזקן שאינו משתנה בעצם הטבע שלו שאם הוא* החסד לא יהי' איש הגבו' וכן להיפך כו', ואדרבא במשך השנים הרי המדות נעשים בתוקף ההתגברות מצד הטבע כו' (וכמו האילן שבתחלתו הוא דק והולך ומתעבה כו', דכמו"כ הוא בהאדם שנמשל לעץ השדה כו'). וגם השכל עושה התגברות בהמדה דכאשר המדה מחויבת מן השכל המחייב שצ"ל כן הרי יש בה תוקף יותר כו', וכמו שאנו* דמי שדעתו קלה ה"ה משתנה במדותיו

ד"ה . . עמי: תער"ב (לעיל ח"א ע' עט ואילך). **ד"ה . . וארא:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתיב ואילך). **ד"ה . . דברים:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'יב ואילך). **הוא החסד:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: הוא איש החסד. **וכמו שאנו:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: וכמו שאנו רואין.

ורצונותיו ויכולים לפעול אצלו כך וכך, משא"כ מי שהוא בגדלות המוחין לא ישתנה ברצונותיו דמה שהשכל מחייב הוא בתוקף כו', רק שבגדלות הוא בדברים גדולים יותר וגם שהמדות והרצונות אינם חומריים בעצם מהותם כמו כשהן מצד ההטבעה שאז הן בחומריות (בעצם גראב), וכאשר הן ע"פ השכל ה"ה בעצם מהותם בבחי' הדקות כו' וגם יש בהם הגבלה שהשכל מגביל את המדה עד כמה תתפשט כו', אבל מ"מ אינם משתנים בעצם דכמו שהוא בבחי' החסד בעצם ההטבעה כן הוא בגדלות ובזקנה כו'. וכמו ב"ש וב"ה שהיו מבחי' חו"ג הרי גם בתורה ובכל דרכי עבודתם היו בבחי' חו"ג דב"ש אוסרים וב"ה מתירין כו', וכידוע בענין כיצד מרקדין דהפלוגתא שלהם באופן העבודה כו' וכמ"ש במ"א, הרי דמגודל ועוצם ההשגה הגדולה שלהם בתורה ועבודה לא הי' השינוי בעצם המדות רק שהי' במעלה ובמדרי' גבוה מאד כו'. והב' דבכללות אינם יוצאים מלבוש ההטבעה, והיינו שבגדלות ההשגה אינו יוצא מענין ההטבעה ויש לו שייכות אל ענין הטבע כו', וכמו בהגילוים מלמעלה יש נסים נסתרים ונסים נגלים, דנסים נסתרים הוא המלובשים בדרכי הטבע הרי בזה ג"כ הטבע בטל כו', וכמצביא עביד בחיל שמי' שגם בהטבע הוא כרצונו ית' כו', וגם נראה בזה גילוי אלקות וכמו ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו כו', ולכן נק' נס שהוא ל' רוממות וגילוי היינו שנגלה בזה אלקות כו' (ועמשנת"ל ד"ה בראשית הא*), ומ"מ אינו יוצא מבחי' הטבע כו', ונסים נגלים הוא שיוצא מן הטבע לגמרי והטבע מתבטל בזה כו', וכמו"כ הוא כאן דבבחי' גדלות* הוא שלמעלה מענין ההטבעה לגמרי כו'.

והענין הוא דהנה המדות הן בבחי' המשכה וירידה למטה והמוחין הן בבחי' עלי' למעלה כו' (והו"ע רוח הבהמה היורדת ורוח האדם העולה היא למעלה כו'), וכמשנת"ל דכמו ההפרש בין רצון לתענוג דרצון הוא בחי' התפשטות הנפש והמשכתו לאיזה דבר שחוץ ממנו והתענוג הוא בבחי' התעלמות בעצמו דוקא כו', כמו"כ הוא ההפרש בין המוחין והמדות כו'. ובזה יש הפרש בין בחי' מוחין דאימא ומוחין דאבא, דמוחין דאימא הן בעצם לא בבחי' עלי' והבדלה כ"כ (אדרבא הבינה נק' שכ"ע ע"ש ששוכנת כו'), ואין עושין עלי' כ"כ בהמדות כו', וגם בחי' פנימיות המוחין שנת"ל שבזה המדות נעשים שכליים כו' אינם בבחי' שכליים ממש לצאת מענין ההטבעה כו', וע"י מוחין דאבא שהן בעצם בבחי' עלי' והבדלה כו' (דהחכ' נק' קדש משא"כ הבינה היא מקראי קדש כו'), עושין בהמדות ג"כ להיות בבחי' שכליים ממש שהן בבחי' עלי' ויציאה מענין ההטבעה לגמרי כו' (ועמ"ש בבה"ז במאה"ז ע"פ מראש צורים כו') (וי"ל שזהו כמ"ש בסש"ב פכ"ג שהאבות הן הן המרכבה שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצה"ע לבדו כל ימיהם כו', ובאמת הכוונה כאן לא רק על הטבעה גשמיות כ"א גם הטבעה רוחניות, וי"ל עפמ"ש במ"א דבחי' יסוד הוא רק טפח גבוה מן הארץ ומשם הוא ענין המופתים, אמנם שדרו של לולב צריך שיוצא מההדס טפח הוא בחי' ד"ע המחבר חו"ב כו', ובענין הנה טפחות נתת מבו' דבזח"ג דרע"ג אי' דטפח הוא יו"ד, וא"כ טפחות הוא יו"ד דש' הוי' ויו"ד דש' אד' ח"ע וח"ת כו', ובד"כ ענין שלמעלה מהטבע הוא שהמדות הן ג"כ בבחי' ד"ע כו'). וגם ע"י גדלות אבא משתנים המדות מההטבעה שלהם כו', וכמו באאע"ה שכבש רחמיו מעל בנו יחידו שהוא היפך טבע המדות לגמרי כו',

---

ד"ה . . הא': העת"ר (לעיל ח"ב ע' תש).
דבבחי' גדלות: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דבחי' גדלות אבא.

וזה אינו יכול להיות ע"פ השגה דבינה רק ע"י הביטל דחכ' כו', וכמו מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה שזהו שינוי בהמדות שזהו מבחי' מוחין דאבא כו', וכמו הבלתי מורגש של המדות דכאשר המוחין הן בגדלות אז המדות אינן מורגשים ובפרט בבחי' פנימיות המוחין כו' וכמשנת"ל, הנה מבחי' מוחין דאי' אינם בלתי מורגשים לגמרי רק מבחי' מוחין דאבא ה"ה בבחי' בלתי מורגשים שאינן בבחי' מציאות כו'.

והענין הוא דהנה כללות ההפרש בין חכ' ובינה הוא ההפרש שבין אין ליש, דהחכ' הוא בחי' אין ובינה היא בחי' יש כו', שהרי ענין הבינה הוא השגת הדבר שזהו שהענין בא בבחי' ישות עד שמושג ונתפס כו', וזהו ל' השגה שהוא מל' השגת יד שזהו שהוא מציאת דבר הנתפס ביד כו', וכמו"כ הוא שע"י ההשגה בא הענין בבחי' מציאות ובבחי' תפיסא כו', וההשגה דבינה היא מנקודת החכ' שהרי א"א להיות השגה בלי נקודה כו' ה"ז שבא מאין ליש, שזהו כל ענין הבינה הוא להביא מאין ליש דוקא כו', אבל החכ' היא בחי' אין וכמו נקודת השכלה שהיא בבחי' הברקה לא בבחי' תפיסא מפני שהיא בבחי' אין כו', ובפרט בבחי' הנחה שכליות שזהו עיקר בחי' השכלי דחכ' כו', וביותר בבחי' ראי' דחכ' שהוא בבחי' אין ממש כו', וכמשנת"ל באורך בענין בחי' חו"ב כו'. וזהו שבינה נק' שמחה וחכ' נק' אורה, וכמ"ש ליהודים* אורה ושמחה אורה הוא חכ' ושמחה בינה, וכמארז"ל מגילה דט"ז ע"ב אורה זו תורה שמחה זו יו"ט כו', שהשמחה היא באה בהתפשטות והתגלות בבחי' יש כו', וכמו ושמחת בחגיך שהיא שמחה בהתגלות ובמורגש כו', והיא באה מבחי' הבינה וכמ"ש אם הבנים שמחה שע"י השגה דוקא שמשיג היטיב הדבר איך ומה הוא אז יוליד התפעלות השמחה בגילוי רב כו', וזהו לפי שההשגה היא בבחי' יש ודבר בגילוי ובמורגש ע"כ מה שיוליד ממנה התפעלות הנפש היא השמחה שבאה ג"כ בבחי' יש ומורגש כו', כי כל כח מוליד בדומה איליו ולהיות הכח בבחי' יש ע"כ התולדה היא ג"כ בבחי' יש כו'. אבל החכ' נק' אורה שהיא בחי' אור המאיר שאינו בבחי' יש ומציאות דבר כו' (וכמו פנים מאירות ופנים מסבירות שזהו בחי' בינה בהסבר והתפשטות כו', והחכ' היא רק פנים מאירות מאיר עיני חכמים כו'). ומה שנק' אורה הוא שמאירה לאחרים והוא התגלות האור כו' (וכמו גדול וגדולה כו'), והיינו גילוי אור החכ' בהמדות (בז"א) להיות גם בהם בחי' ביטל כו', דזהו ההפרש בין חכ' ובינה דמבינה אדרבא נולדים המדות בבחי' יש ומציאות דוקא, ועש"ז נק' אם הבנים שממנה תולדות המדות והיינו להיות מדות במציאות דבר כו', רק כשמאיר גילוי אור המוחין יותר אז המציאות הוא בפחות כו', וכהכלל הידוע דמציאות היש הוא דוקא ע"י צמצום ומיעוט האור וכאשר מאיר גילוי אור אין היש במציאות כו', וע"כ עיקר מציאות המדות הוא דוקא כאשר השכל מתעלם ונשאר רק הבכן כו', אבל כאשר מאיר גילוי אור השכל ובפרט בבחי' פנימיות המוחין אין המדות בבחי' מציאות מורגש כו'. אך אין זה שענין הבינה הוא לעשות הביטל בהמדות אדרבא ענין הבינה הוא להיות המדות בבחי' מציאות, רק מצד גילוי אור השכל בהם משו"ז אינם בבחי' מציאות מורגש כו', אבל חכ' ענינה הוא לעשות הביטל דוקא (שז"ע החכ' תעוז לחכם כו' וכמשנת"ל בכ"ד), והוא שהחכ' הוא בחי' אין ומה בעצם וענינה הוא לעשות כל יש לאין כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ בהתכללות המדות במקורם הרי כמו שהן כלולים בחכ'

ליהודים אורה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ליהודים היתה אורה.

אינם בבחי' מציאות כלל ובבינה הן בבחי' מציאות דבר כו', וכמו בהשגת הענין הרי נמצא בזה המדה וכמו בטעם וסברה לזכות או לחוב, הרי בהשגת הטעם והסברה באה המדה במציאות באופן כך או כך כו', וכמו התפעלות שכלי שבהשגה והתבוננות שמתבונן בענין אלקי הרי גם קודם שמתפעל בלב ה"ה מתפעל בשכלו בהענין אלקי כו', וה"ז בדקות הרבה יותר מההתפעלות שבלב ומ"מ הרי מתפעל גם בשכלו כו', וה"ז כמו העובר במעי אמו הרי יש שם כל ציור הולד בציור אבריו הכל כמו שבא אח"כ בהתגלות רק שהוא בקטנות מאד כו', משא"כ בטפת האב הגם שיש שם הולד בהעלם הרי אינו שם בבחי' מציאות כלל רק כמו היולי שאינו במציאות עדיין כו', וכמו"כ הוא המדות בבחי' בינה וכמ"ש וצפונך תמלא בטנם שהוא בבחי' מילוי בבחי' מציאות כו' וכמשנת"ל (ד"ה ראשי המטות הא'*), אבל כמו שהן בחכ' אינם בבחי' מציאות כלל כו'. וזהו דנקודת החכ' יכולה לבוא בכמה אופנים שונים משא"כ השגה דבינה כו', וכידוע בענין אור מים רקיע דמיא ניידא והיינו דנקודת החכ' יכולים להבינה בכמה אופנים שונים גם באופנים הפכים זמ"ז כו', אבל רקיע אגלידו מיא דכאשר בא בהשגה דבינה הרי כמו שמשיג את הענין ה"ה נשאר כן ולא ישתנה כו', והיינו לפי שהחכ' היא בחי' אין ה"ה באה בכמה אופנים להיותה מושלל עדיין מבחי' ציור ומציאות כו', ה"ה באה בכמה ציורים ובכמה אופני גילוים כו' (והכל הוא אמת כי גם האין דחכ' כולל בחי' חו"ג שמזה הן האופנים השונים כו' וכמ"ש במ"א בענין אלו ואלו דא"ח כו'), ובינה להיות שבא בבחי' מציאות בציור כך וכך א"א להשתנות כו'. דכמו"כ הוא גם בבחי' המדות שבהם דכאשר בא בהשגה באה המדה באופן כך או באופן כך ולא ישתנה עוד כו', וכמו המזכה אומר אני המזכה ומזכה אני כו', אבל כמו שהוא בחכ' עדיין יכול להשתנות כו', וכמו שנת"ל (ד"ה נשא הא'*) דשמאי והלל שניהם קבלו מרב א' וזה קבל לקולא וזה לחומרא כו', והרי בהכרח דסברת הרב יש בה חו"ג רק שאינם בבחי' מציאות כלל עד שזה הבין את הסברה להיתר וזה לאיסור (והיינו שזה מוכיח מהסברה לקולא וזה כו', ושניהם אמת בעצם הסברה שכולל שניהם ולהיותם בלתי מציאות כלל יכולים להשתנות ולהתחלף כו'). וכמו"כ הולד מצד טפת האב הרי יכול להשתנות מזכר לנקבה ולהיפך כו' ואחר מ"ם יום כשמצטייר הולד א"א להשתנות עוד כו'.

והדוגמא מכ"ז יובן בחו"ב שבבינה המדות הן בבחי' מציאות דבר ובחכ' הגם שיש שם מקור למדות אינם בבחי' מציאות כלל כו', וע"כ גם בהתגלות עיקר מציאות המדות הוא מבחי' הבינה דוקא, ולכן התחלקות המדות הוא ג"כ מבחי' בינה דוקא, להיות מהשגה דבינה באים המדות בבחי' מציאות ע"כ הן בבחי' התחלקות כו'. וגם השכל המחייב את המדה הוא בבחי' התחלקות, כי יש שכל מיוחד המחייב מדת החסד והאהבה ושכל מיוחד המחייב מדת הגבו' והיראה כו'. וכמו בעבודה יש התבוננות מיוחדת למדת האהבה שלא יהי' ממנה מדת היראה והתבוננות מיוחדת למדת היראה כו', וכידוע דמדת האהבה מתעורר מההתבוננות בבחי' הקירוב דאלקות אל העולמו' שמהתבוננות זאת לא יהי' מדת היראה כו', ויש בחי' היראה שבאה דוקא מההתבוננות בבחי' הקירוב דאוא"ס כו', זהו בההתבוננות בבחי' עצמות אוא"ס איך שהוא נמצא למטה כמו למעלה כו' מזה יהי' היראה והיינו בחי' יר"ע (שאינו בבחי' מדה כו'), אבל בהאור האלקי

ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' סג).
ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' כ ואילך).

שבבחי' התלבשות בעולמות בההתבוננות בזה בבחי' הקירוב לא תוליד כ"א הקירוב והדביקות כו', ומדת היראה היא דוקא מהריחוק והוא מההגבהה והרוממות דאלקות שבבחי' הבדלה כו', וכמו היראה מהמלך הוא דוקא ע"י הבדלה שלו שמובדל מן העם, שאם יהי' מעורב עם העם לא יהי' היראה ממנו כו', ולכן צריכים לרוממו ולהבדילו וכמו המלך אין רואין אותו כשהוא ערום כו' ואין יושבין על כסאו כו', וכמו"כ למעלה שהיראה היא מההתבוננות בהרוממות וההבדלה דהאור אלקי כו', והאהבה שמצד ההפלאה והרוממות דאוא"ס היא בחי' אהבה עליונה שלמעלה מטו"ד (והוא בחי' רצון העצמי שבנפש וכמשנת"ל ד"ה ויצא יעקב*). הרי יש שכל מיוחד לכל מדה בפ"ע וממילא גם המדות באים בבחי' התחלקות ובבחי' הבדלה זמ"ז כו' (וכן ההתחלקות דאותיות המח' והדבור הן מבחי' גבורות דאי' שהן ה"ג מנצפ"ך כו' וכמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ*, וכמו"כ כל שכל פרטי יש לו צירופים מיוחדים המלבישים את השכל הן במח' והן בדבור כו', וכידוע דהתחלת אותיות המח' הוא בהשגה דבינה כו'). ומ"מ יש ג"כ התכללות המדות שמצד השכל והוא השכל מחייב שצ"ל בחסד וגם בגבורה כו' וכמשנת"ל (ד"ה בקר ויודע ה'*), רק שזהו התכללות שאחר התחלקות כו', וגם שההתכללות היא ע"י שיש שכל מיוחד לכל דבר בפרט, והיינו שהשכל בא בריבוי פרטים כו' ועושה התחלקות בכל מדה בפרט כו' וכמשנ"ת שם, וא"כ ההתכללות זהו גופא ע"י התחלקות כו' (והביטל והחלישות בהמדה בעצם להיות נותן מקום למדה אחרת הוא מבחי' החכ' דוקא כו' וכמשנת"ל ד"ה ויהס כלב*). אמנם בחי' החכ' הרי המדות כמו שכלולים בחכ' אינם בבחי' מציאות כנ"ל, וכמו"כ הוא בהתגלות אין זה בא בבחי' התחלקות כו', וכמו שמצינו שיכול להיות ב' המדות דחו"ג מטעם וסברה א', וכמו גבי המבול דכתי' כי יצר מחשבות לבו רק רע שזה הי' טעם לחוב ואח"כ הי' זה גופא טעם לזכות, וכמ"ש כי יצר לב האדם רע מנעוריו כו' דמשו"ז לא אוסיף עוד לקלל כו', והוא מצד בחי' פנימיות החכ' דוקא כו' וכמ"ש בתו"ח ד"ה בראשית דרוה"ב.

וכן בעבודה בחי' החכ' הוא ביטל המהות דוקא שזהו הן במדת האהבה והן במדת היראה כו', דהאהבה שמבחי' החכ' היא בבחי' דביקות שנדבק באלקות בבחי' ביטל כל מהותו בלתי מורגש בעצמו כו', וכן היראה היא בחי' הביטל כו', ושניהם הן מדבר א' היינו מענין אלקי כמו שהוא בבחי' החכ' היינו רק בבחי' הנחה שכליות ובבחי' פנימיות הכוונה בעצם נקודת המושכל שנת"ל ד"ה וארא*, וכ"ש בבחי' ראי' דחכ' כו', יהי' מזה הביטל בעצם מהותו ויבוא זה לפעמים בבחי' אהבה ודביקות ולפעמים בבחי' היראה כו'. וההפרש הוא אם ההרגש הוא במוח לבד אז הוא בבחי' רצוא דהיינו בבחי' דביקות, ואם ההרגש הוא בלב ג"כ אז בבחי' שוב דהיינו בחי' יראה כו' וכמ"ש במ"א (בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו), הרי שאהבה ויראה באים מענין א' אם הוא במוח או בלב כו'. וכן התכללות המדות זע"ז הוא מבחי' החכ' דוקא, וכמשנת"ל באורך דההתכללות היא מבחי' ש' מ"ה דחכ' כו', להיות שחכ' הוא בחי' אין וביטול ועושה הביטול גם בהמדות להיות בבחי' התכללות כו' (וכמו הצירוף באותיות הדבור הוא מבחי' החכ' דוקא, וכמו שהאדם א"צ לכוין כלל איך לצרף האותיות כו', שהרי איך להלביש את השכל באיזה צירופים צ"ל בזה לפעמים כוונה אם להלביש השכל באותיות וצירופים כאלו או באותיות וצירופים

ד"ה . . יעקב: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשנב ואילך). ד"ה . . השמע"צ: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרפח ואילך). ד"ה . . ה': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקכז ואילך). ד"ה . . כלב: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקכב). ד"ה וארא: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתכה ואילך).

אחרים כו', אבל בעצם הצירוף דהאותיות א"צ לכוין כלל כו', לפי שזהו בא מבחי' החכ' שלמעלה מהדעת והכוונה כו', והו"ע אבא יסד ברתא שמשם עצם מהות האותיות מבחי' קדמות השכל כו' ומשם ג"כ הצירוף שלהם כו' וכמ"ש במ"א, ולעיל ד"ה ויהס כלב* נת' שזהו משלימות בחי' מוחין דיניקה כו', ומ"מ נת' שם שזהו בחי' חי שבמדבר כו'). ומ"מ הרי גם מבחי'* יש התחלקות שהרי מקור המדות הן בחכ' שז"ע ארזי הלבנון אשר נטע שהן המדות כמו שהן בחכ' כו' (וכמו האותיות ששרשם מבחי' החכ' ובאים בבחי' התחלקות כו'), והו"ע גבורות דאבא שהגבורות ענינם הוא לחלוק כו', אך שבבחי' חכ' הוא כמו הציור בגוף גשם וחומר א' שאין החומר מתחלק בזה כו', וכמו אותיות הכתובים בספר על הקלף שהקלף הוא עצם א' שבו מצטיירים האותיות והקלף אינו מתחלק לחלקים כו', וכמו קול הדבור שסובל כל ההתחלקות דהצירופי אותיות והקול א' הוא כו', וכמו"כ הוא החכ' שהיא בבחי' פשיטות ונושא וסובל כל הציורים כו' וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי*). וי"ל עוד יותר שקול ודבור דעם היות שהקול הוא שוה בכל הצירופים מ"מ ה"ה מתחלק לחלקים כו' וכמשנת"ל (ד"ה ביום השמע"צ*), וזהו מפני שההתחלקות הוא ע"י האותיות שהן דבר בפ"ע מן הקול והן בבחי' מציאות דבר ולכן הקול מתחלק בהם עכ"פ לחלקים כו', משא"כ בחכ' שהמדות שם אינם בבחי' מציאות כלל כנ"ל, הנה גם ההתחלקות היא פשוטה שאינו בבחי' התחלקות כלל כו', וכמו הציור שבפנים שזהו מה שהעצם מצטייר בציור זה ואין כאן דבר נוסף והכל הוא העצם שאין כאן דברים מחולקים כלל כו'. וי"ל שזהו ההפרש בין מה שבינה מציירא ציורים בבחי' החכ' דיש כאן דברים המחלקים כו', ובין ההתחלקות שמבחי' גבורות דאבא עצמו שאינו בבחי' התחלקות כו' (וכמ"ש במ"א בענין מקשה תעשה המנורה דהכל הוא גוף ומהות א' כו') (ולפי זה הו"ע צלם ודמות והיינו דחכ' היא בצלמנו ובינה נק' כדמותינו כו' וכמשנת"ל). וי"ל דז"ע דגבורות דאבא נעשים חסדים דאי', מפני שבחי' גבורות דאבא הן בבחי' פשיטות עדיין לכן נעשה מזה בחי' חסדים דאי' שאינו בבחי' התחלקות עדיין כו', וכן במדות מזה הוא בחי' ההתכללות וההתאחדות שלהם כו'.

ומכ"ז יובן איך שמבחי' גדלות דאבא משתנים המדות מההטבעה שלהם כו', דמפני שבחכ' אינם בבחי' מציאות ובבחי' התחלקות כלל דגם ההתחלקות דשם הוא בבחי' פשיטות דהכל עצם א' כו', ע"כ כאשר מאיר בחי' גדלות דאבא אז משתנים המדות שנעשים שכליים ממש למעלה מענין ההטבעה לגמרי (כמו שהן בעצם מהותם מצד בחי' הבינה כו'), וגם משתנים מהטבעתם מאחר שאין שם התחלקות ההטבעה כלל ע"כ יכול להיות להיפך מההטבעה לגמרי כו', וכמו אאע"ה שכבש את רחמיו כו' ועשה זאת בשמחה גדולה וכמ"ש וישכם אברהם כו' לקיים רצה"ע כו', וזהו עיקר הפנימיות דז"א כשמאירין בו בחי' מוחין דאבא כו'. והגם דבחי' מוחין דאי' יש בזה ג"כ מבחי' החכ' (שהרי א"א להיות השגה בלי נקודה כו' כנ"ל), הרי ההמשכה והגילוי הוא רק מבחי' הבינה (והיינו בחי' השגה לבד), רק שיש בזה הפרש אם המוחין הם רק מבחי' נה"י דאי' או מבחי' ת"ת דאי' ולמעלה מזה מבחי' בינה שבבינה כו', אך גילוי מוחין דאבא הוא גילוי בחי' חכ' עצמו כו', וגם בחי' אחרונה שבחכ' ה"ז למעלה מבחי' בינה כו', וכמו נקודת ההשכלה כמו שהוא מצד החכ' שהו"ע הנחה שכליות כו', ובפרט בחי'

ד"ה . . כלב: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקיז ואילך). מבחי' יש: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: מבחי' חכ' יש.
ד"ה . . שאלתי: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קטז). ד"ה . . השמע"צ: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרפט ואילך).

עצמות החכ' שז"ע בחי' מוחין דאבא דהיינו בחי' פנימיות ועצמות החכ' כו'. ובעבודה י"ל שזהו הכוונה פנימיות שבמוח שנת"ל (ד"ה וארא*) שהיא התפעלות עצם נקודת הלב בגוף נקודת המושכל שאינו בבחי' התפעלות ובבחי' מורגש כלל וכלל כו', וזהו תכלית ההגדלה והפנימיות דז"א שמאירים בו בחי' גדלות המוחין דאבא כו', והגדלה זו היא בשבת שהוא מוחין דאבא כנודע ובכל יום הוא בשמו"ע כו', ובחי' גדלות אבא זהו עיקר בחי' מושכל כו'.

והנה בכדי שיהי' המשכת בחי' מוחין דגדלות בז"א צ"ל יחוד אחר נעלה בפ"ע כו', וכמ"ש בע"ח שער העיבורים שיש ב' מיני עיבורים, הא' הוא לצורך בחי' חיצוניות ז"א שמשם הוא מקור המלאכים והעולמות כו', והב' לצורך בחי' פנימיות ז"א שמשם מקור הנשמות כו', והוא בחי' יחוד חיצוני דאו"א ויחוד פנימי דאו"א (ועמ"ש במ"א שמב' יחודים אלו הן ב' מיני נסים שנת"ל), וכמ"ש בע"ח שער הזיווגים פ"ב דכאשר יחוד או"א הוא בבחי' זיווגא שלים אז כל עיקר מציאות הזיווג הוא לתת מוחין גמורים דגדלות אל זו"נ דאצי' להוליד נשמות חדשות, אבל בהיות הזיווג דלא שלים אין כח בזה הזיווג התחתון לתת מוחין לזו"נ רק בסוד יניקה בלבד כו', וענין זיווגא שלים היינו כשאו"א שוין בקומתן, וגם ההמשכה נמשך מחכ' דאבא שהו"ע אצי' שבחכ' כו' וע"ש בע"ח פ"א (ושם דזיווגא שלים הוא בבחי' או"א עילאין שזהו בחי' פנימיות ועצמות או"א כו', ושם דלהוליד נשמות היינו נשמות חדשות כו'). וההפרש בין ב' מיני יחודים הנ"ל, ידוע דיחוד חיצוני דאו"א הוא שההמשכה היא מהאור שכבר נמדד בסדר השתל' ואין בזה שום התחדשות רק מה שנמשך מן ההעלם אל הגילוי כו', אבל יחוד פנימי הוא המשכת אור חדש ממש מה שלא הי' גם במקור ההשתל' כו', וכמ"ש בלק"ת בהבי' דונקדשתי כו' דיחוד או"א אין הפי' שההמשכה היא מאו"א לבד אלא או"א מקבלים מכתר בחי' א"א וכתר מעתיק עד א"ס עצמות המאציל כו', ומה שנק' יחוד או"א הוא מפני שהגילוי באצי' הוא ע"י או"א אבל האור הנמשך הוא מעצמות אוא"ס כו'. והגם דיחוד חיצוני דאו"א הוא ג"כ מאוא"ס שלמעלה מאצי' כו', הנה זהו רק מחיצוניות דאוא"ס השייך אל העולמות כו' והיינו מה שכבר נמשך במקור ההשתל' כו', ובשרש הראשון הוא במה שעלה ברצונו ית' להאציל כו' ובהאוא"ס שהי' ממלא מקום החלל לפני הצמצום הראשון כו', שכ"ז הוא בחי' חיצוניות האור בחי' מקור למקור להשתל' כו'. אבל יחוד פנימי דאו"א הוא מבחי' פנימיות ועצמות א"ס שלמעלה מבחי' אור וגילוי גם במקור למקור דהשתל' כו', והוא המשכת העצמות דא"ס שנמשך בפנימיות עתיק ואריך ובפנימיות או"א כו', ובאו"א גופא הוא היחוד בבחי' חכ' שבהם כו', וכמ"ש בע"ח דזווגא דלא שלים הוא מבחי' בינה דאו"א וזווגא שלים היא בבחי' חכ' שבהם כו', ועיקר הגילוי הוא מבחי' החכ' כו' (והא בהא תלי' דכאשר ההמשכה היא מבחי' בינה שבחכ' אז עיקר הגילוי הוא מבחי' בינה שבבינה כו', אבל כאשר ההמשכה היא מבחי' חכ' שבחכ' אז עיקר הגילוי הוא מבחי' החכ' כו'), והיינו ממדרי' שאינו גם בחי' מקור הרחוק להשתל', וכידוע דבינה היא בחי' מקור הקרוב להשתל' וחכ' היא בחי' מקור הרחוק כו', ובחי' חכ' שבחכ' הוא שאינו גם בבחי' מקור הרחוק כו', והוא המשכת בחי' עצמות א"ס שנמשך בפנימיות החכ' כו' (ועמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ הד"*, ומענין יחוד חיצוני ופנימי בד"ה בהעלותך הא"*).

ד"ה וארא: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתכה ואילך). ד"ה . . הד': עתר"ו (לעיל ח"ב ע' א'קסט ואילך).
ד"ה . . הא': תער"ג (לעיל ח"א ע' רסה ואילך).

והנה בע"ח שער הזווגים פ"ב אי' דזווגא שלים הוא כאשר או"א מסתכלים במצחא דא"א ומקבלים משם ש"ע נהורין כו', ובאד"ז דרפ"ח ע"ב אי' מצחא דאיתגלי בע"ק רצון איקרי דהא רישא עילאה כו' דלא אתידע פשיט חד טורנא בסימא יאה (בחי' יסוד דעתיק שבו מאיר חסד דרדל"א) דאתכליל במצחא ובגין דההוא רעוא דכל רעוין אתתקן במצחא כו' האי מצחא איקרי רצון, וכד רצון דא אתגלי' רעוא דרעוין אשתכח בכולהו עלמין כו' ומתנהרין אנפוי דז"א כו' וכל דינין אתטמרין ואתכפיין כו', ובאד"ר דקכ"ט ע"א דממצחא דז"א דינא אתער כו' כד אתגלי' האי עת רצון כולהו משתככין קמי' כו' (ועמ"ש בבה"ז בפ' האזינו על מא' זה). והענין הוא דהנה ידוע שיש ב' מיני רצון בנפש, הא' הנק' רצון העליון ע"ש שהוא למעלה מן הטעם, והיינו שרצון זה אינו נלקח באדם מצד השכל וההתבוננות רק מצד עצם הנפש שיש לו הטי' והמשכה לזה כו', והב' נק' רצון התחתון והוא הרצון שנלקח באדם מצד השכל והטעם שיש לו למה הוא רוצה בדבר זה כו' (וע"פ פשוט הוא הרצון של המדה כמו אהבה שהוא ל' אבה דפי' רצון כו', אך העיקר הוא הרצון שהוא פנימיותם של המדות וחיותם (שהרי במדות יש ג"כ יראה וכו') והוא הרצון המנהיג את המדות כו', וכמו אם יש לפניו דבר שיש בו תענוג לפי טבע המדות אם מסלק רצונו ממנו מפני איזה טעם ודעת אינו מקבל נחת ותענוג מזה, וכמו בעבודה שמסלק רצונו מהדברים החומרים מפני שהם מעבים ומגשמים גופו ונפשו שזה היפך רצה"ע והיפך התכלית שבשביל זה נברא כו' דמשו"ז אינו מקבל תענוג מהם כו', או כמו בהתבוננות דראה נתתי לפניך את החיים כו' דעי"ז מסתלק רצונו ותענוגו מכל הדברים הגשמיים שאינו מוצא בזה טעם ועונג ואדרבא נמאס אצלו הדבר כו' וכמשנת"ל, וכן להיפך ח"ו אם יש לפניו דבר של צער ויסורים והוא עושה רצונו לכך אינו מרגיש היסורים כ"כ כו', וכמו בסיגופים שמסגף ומצער נפשו והוא לו לתענוג מפני תיקון נפשו שבזה כו', ומשו"ז התירו להתענות ת"ח בשבת כו', והוא בחי' ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה בהעלותך הא' ובהבי' דכי על כל כבוד כו'). והנה הרצון התחתון הזה כאשר מאיר בו אור השכל ה"ה בבחי' רצון פנימי שחפץ ומשתוקק בהדבר מפני השכל המחייבו ויש בו חיות וגילוי אור כו', אבל יש עוד בחי' רצון והוא אשר גמר בדעתו פ"א שראוי לרצות דבר מה ואח"כ נשכח הטעם והשכל לאותו הרצון, ולא נשאר רק ההסכם בלבד שהוא הסכמת הרצון שכך נגמר בדעתו ורצונו פ"א ועכשיו אינו יודע מאיזה טעם הוא רוצה אלא רק הסכמה בלבד שכך הוסכם אצלו, הנה זהו הנק' בחי' מצחא דז"א למעלה, והוא עד"מ באדם התחתון שהמצח מסתיר על המוחין שבראש ומעלים אותם כו', כך הענין בבחי' ההסכם שנשאר אחר ההתבוננות שאין השכל מאיר בזה כלל אלא הסכם פשוט בלא טעם והוא מעלים ומסתיר על השכל שיש ברצון זה כו' וזהו הנק' מצחא כו', וההסכם יש בו תוקף גדול יותר מהרצון שע"פ השכל כי הוא באמת עצם הרצון שלמעלה מהשכל כו', וזהו שמצח ונצח הן דבר א' כמ"ש באד"ר דקל"ו ע"ב, דהרצון שע"פ השכל יכול להשתנות משא"כ ההסכם לא ישונה כו', והו"ע מ"ש גם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא כו' דבציור אדם שייך נחומים כו' אבל בחי' לא אדם לא ינחם כו' וכמשנת"ל (ד"ה תקעו הא'*), והמצח הוא למעלה מציור אדם וכנודע דהתחלת ציור אדם הוא מן

ד"ה . . הא': תרד"ע (לעיל ח"א ע' שצג).

החוטם וכמ"ש במ"א, וע"כ הוא בתוקף גדול רק שהאור והגילוי הוא מצומצם בו מאד כו'. וזהו שא' באדרא שם דכל מארי דדינין מתערין בהאי מצחא דז"א דלפי שההסכם אין בו הארת המוחין רק בקיצור וצמצום בבחי' רשימו נעלמת בלבד כו' ע"כ לא יכול לסבול את ההיפך כו', וכידוע שהמוחין הן רחמים וכשאין הארת המוחין הוא בחי' דין וגבו' כו', וכמו התינוק הוא מלא דינין וגבורות והזקן מלא רחמים כו', וכמו"כ בחי' מצחא להיות שאין שם הארת המוחין לכן הדינין מתערין מני' כו', וכד אתגלי' מצחא דא"א במצחא אשתתק דינא כו' וכמשי"ת. וכמו"כ הוא בעבודת ה' דבשעת התפלה ה"ה מתבונן במוחו בהתבוננות אלקי, שזהו כל ענין התפלה להתבונן בגדולת ה' שמחמת זה תכלה נפשו איליו כמ"ש צמאה לך נפשי כו', והרצון הוא באור וחיות פנימי שחפץ ומשתוקק באמת באלקות להתקרב ולהתדבק באלקות כו', אך אחר התפלה מסתלקים המוחין כי א"א שיהי' כל היום בהתבוננות וגם האהבה חולפת ועוברת כו', והרי אחר התפלה צריך לעסוק כ"א בעסקיו המוכרחי' שמותר ע"פ התורה כמ"ש ששת ימים תעשה כו' (רק שיהי' בלא לב ולב ויהי' בכוונה לש"ש כו' כמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל), וא"א שיהי' בעבודה כל היום כו', ואפי' יושבי אוהלים שעוסקים בתורה כל היום א"א להיות בהתפעלות אהבה בעת הלימוד ועוסק התורה וכמ"ש בסש"ב, רק שנשאר ההסכם על כל היום כו', והיינו מאחר שהוחלט אצלו בשעת התפלה ע"י ההתבוננות בגדולת הבורא איך שה' הוא עיקרא ומקורא דכולא ונתפעל מזה בפנימיות מוחו ולבו כו', ע"כ כל היום גם אחר כלות ההתפעלות נשאר אצלו הסכם חזק להיות סו"מ וע"ט, וגם שהוא בלא התפעלות ההסכם חזק הוא מאד כו'.

והנה נת"ל שיש ב' מיני רצון רצון העליון ורצון התחתון שע"ז א' בזהר אית רצון ואית רצון כו', א"כ גם ברצה"ע שלמע' מהטעם יש ג"כ בדוגמא כזו כמו ברצון התחתון דהיינו שגם בו יש בחי' מוחין ומדות ובחי' מצחא שהו"ע ההסכם כו'. והענין הוא דהנה ידוע שיש ג"כ מדות ברצה"ע ונק' טורא חשוכא (ובמ"א מבו' ההפרש בין בחי' הרצון והמדות שברצון כו' ועמשנת"ל ד"ה תקעו הא'*), והטעם שנק' טורא חשוכא מפני שהם בחי' העלם שלמעלה מבחי' הגילוי כו', דהמדות שע"פ הטעם נק' טורא דנהורא מפני שהן בבחי' גילוי והיינו שהן בבחי' אור בכלי כו', דלהיות שבא ע"י הטעם והשכל ה"ז מגביל את המדות שהן בערך הכלים להיות בחי' גילוי כו', אבל מדות שברצון הן לא בערך הכלי ואינם בבחי' הגילוי כו' ומשו"ז הן מדות הבלתי מוגבלים, וכמו האה"ר שלמעלה מטו"ד ה"ה אהבה הבלתי מוגבלת כו'. וכמו שהרצון בכלל הוא בחי' העלם ובלתי מוגבל בעצמו כו', כך כל הכחות שיש בו המה בלתי מוגבלים כו', והו"ע יד הגדולה ויד החזקה שמתפשטים בבחי' בל"ג כו' ולכך נקרא טורא חשוכא כו'. ומ"מ גם בבחי' מדות שברצון יש בחי' מקור המולידן (כמו ברצון התחתון כו'), והוא בחי' חב"ד שברצון שנק' טעם כמוס לרצון כו', דהגם שאין טעם לרצון היינו שלא יש טעם נגלה שהוא בבחי' טעם ושכל ממש כו', אבל יש טעם כמוס לרצון שאינו בחי' שכל ממש רק כמו טעם ותענוג שזהו סיבת הרצון כו' (ומ"מ אינו בחי' תענוג ממש רק כמו שבא בבחי' חכ' כו' ועמשנת"ל ד"ה ש"ה ממעמקים*), ולכן הטעם הזה אינו מגביל את המדות כלל מפני שאינם בבחי' שכל כו', ומ"מ ה"ז בחי' טעם וחכ' ונק' חכ' סתימאה ובינה סתימאה וכמו חכים ולא בחכ' ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא כו'.

ד"ה . . הא': תרד"ע (לעיל ח"א ע' שצג).

ד"ה . . ממעמקים: תרד"ע. כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה דרשו הוי' בהמצאו תרד"ע (לעיל ח"א ע' תו).

והנה כשם שברצון התחתון יש בחי' ההסכם והוא שנתעלם הטעם ונשאר רק הרצון כו', כמו"כ ברצה"ע יש ג"כ בחי' ההסכם והוא כמא' שתוק כך עלה במח' לפני, והוא שנעלם הטעם לגמרי ובא בבחי' רצון פשוט לגמרי שאין לו טעם כלל כו', וה"ז ענין ההסכם והוא שכך הוסכם והוחלט בלי שום טעם כו'. והנה ידוע בענין שתוק כך עלה במח' שאין זה בדרך עקשות ח"ו רק שיש ע"ז טעם, רק שהטעם הוא נעלם כ"כ שא"א להתגלות כלל וכלל עד שההתגלות היא הרצון כמו שהוא בלי שום טעם לגמרי כו'. והענין הוא כמשנת"ל (ד"ה ש"ה הנ"ל וד"ה העושה סוכתו*) שיש ב' מדרי' בח"ס, בחי' חיצוניות החכ' שבבחי' מקור לחכ' דאצי', ובחי' פנימיות החכ' שאינו בבחי' מקור כלל כו', והיינו דבחי' חיצוניות ח"ס הוא רק שלמעלה משכל ומ"מ אפס קצהו בא לידי גילוי כו', ויש בזה מדרי' גבוהות וכמו עמוק עמוק כו' וכמש"נ שם, אבל בחי' פנימיות ח"ס הוא שאינו בגדר גילוי כלל מצ"ע וכמו ואתה חתום וסתום הדבר כו', והוא בחי' חכ' סתימאה עילאה דעתיקא כו'. ונת' ג"כ (בד"ה תקעו הנ"ל*) דמדות שברצון ובחי' טעם כמוס זהו מקור לע"ס דאצי' כו', וא"כ הרי מדרי' זו יש לזה קצת גילוי עכ"פ לנאצלים כו', והוא שזהו בבחי' מקור עכ"פ לנאצלים ואינו בבחי' מקור הרחוק שהרי נרגש עכ"פ מציאותו כו', וגם יש גילוי מזה כמו בנביעת שכליים עמוקים כו' וכמו החכם מצד עצם כח חכמתו כו' (ועמשנת"ל בד"ה ויקהל*). אמנם ענין שתוק כך עלה כו' הוא שאינו בגדר גילוי בנאצלים כו', דזהו ששאל משה בחי' ח"ע דאצי' כו' וכי זו תורה וזו שכרה והיינו שאין לזה מקום כלל וכלל בחכ' הגלוי' כו', ומה שהוא בבחי' טעם כמוס עכ"פ אינו שייך לומר שיהי' הדבר מופרך לגמרי שהרי נודע מציאותו עכ"פ כו' (וכמו היודע שיש כאן עומק כו'), אבל שיהי' הענין מופרך לגמרי שאין לזה מקום כלל ה"ז הוראה שהטעם בזה הוא למעלה גם מבחי' טעם כמוס כו' (דבאמת איזה עונג יהי' בזה שסרקו בשרו של רע"ק במסרק ונמכרה בשרו במקולין, ה"ז עונג נעלם ביותר למעלה מעלה מבחי' טעם כמוס כו'), והיינו בחי' פנימיות ח"ס בחי' חכ' דעתיקא כו' שא"א להתגלות כלל ובא רק בבחי' רצון פשוט לבד, והטעם נעלם לגמרי רק הרצון שכך הוא רצונו ית' כו', והו"ע ההסכם שכך הוסכם והוחלט ע"פ הטעם והעונג הידוע רק אליו ית' ונעלם הוא מעין כל חי גם מבחי' ח"ע דאצי' כו' (והגילוי בזה הוא שהעצמי מתגלה וכמו מתן בסתר כו' וכמשנת"ל). ולפ"ז מובן דענין ההסכם בבחי' א"א הוא שההעלם הוא לגבי המקבלים, אף לגבי ע"ס דאצי' שבא לגביהם כמו בחי' הסכם לבד ואינו מאיר בהם בחי' הטעם דהיינו בחי' ח"ס ורדל"א, וההסכם הוא מעלים ע"ז שנראה כמו שהוא בלי טעם לגמרי כו', דבחי' מדות דא"א ובחי' הטעם כמוס ה"ז מ"מ בחי' גילוי לגבי הנאצלים כנ"ל, אבל בבחי' הסכם הוא שהפנימיות נעלם לגמרי כו' (וגם ההסכם אינו בבחי' גילוי ממש בפנימיות כו'), אבל לא שההעלם לגבי א"א עצמו דשם מאיר האור, ואדרבא אור עליון יותר דהיינו עצמיות ח"ס כו' כנ"ל, וגם הרצון הוא עצם הרצון שלמעלה מהרצון שע"י טעם כמוס לרצון כו' (ועמשנת"ל ד"ה אתם נצבים הא'* דא"ק הוא בחי' הסכם והחלטה כו' וגם שם כן הוא שזהו למעלה מבחי' גילוי הרצון כו'), ואין זה כמו בז"א דשם הוא שההסכם הוא העלם גם לגבי בחי' ז"א והיינו שהמוחין מסתלקים ונשאר רק ההסכם כנ"ל,

---

ד"ה . . **סוכתו**: תרד"ע (לעיל ח"א ע' שצט ואילך). בד"ה . . **הנ"ל**: תרד"ע (לעיל ח"א ע' שצו).
בד"ה ויקהל: העת"ר. כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה כי תשא העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתצד ואילך). ד"ה . .

אבל בא"א אינו שייך לומר כן דאני ה' לא שניתי כו', רק שההעלם הוא לגבי המקבלים לבד, וזהו דוקא בבחי' הפנימיות דא"א דבחי' זו היא בבחי' העלם לגבי הנאצלים, אבל בא"א עצמו מאיר האור בגילוי כו'.

ומזה יובן ג"כ דמצחא דא"א אינו בחי' דין כמו מצחא דז"א שהיא דין מפני שאור השכל והחכ' הוא שם בבחי' קטנות וצמצום ביותר כו' כנ"ל. ועוד שהרצה"ת כיון שנולד מבחי' חו"ב והרי גם החכ' עצמה יש בה קצת דין כנודע, והוא שיש* כפי חיוב השכל דוקא שזהו בחי' דין ובחי' גבול כו', רק שמ"מ מפני רוחב החכ' סובל גם ההיפך כו' וכמשנת"ל, ולכן בהסתלק החכ' ונשאר ההסכם לבד ה"ז דין, שהרי ההסכם הנשאר זהו מה שהחכ' והשכל מחייב שיהי' כן, וברוחב החכ' יש ב' הענינים האור והחיוב ע"כ הוא בבחי' התגברות החסדים והרחמים כו', אבל ההסכם הוא שהאור נסתלק ונשאר רק חיוב השכל לבד ה"ז בחי' דין כו' וזה"ע מצחא דז"א כו'. אבל רצה"ע שהוא למעלה מהחכ' אינו שייך בו דין (וצ"ע שהרי ח"ס גוון סומק אתחזי בו והוא בחי' גבו' דעתיק כו' ועמשנת"ל ד"ה אלה הדברים הב'*), ואדרבא שהרי בכל בקשת רחמים אומרים יהי רצון דהפי' שלא יעלים עליו השכל המחייב כך דוקא כ"א יהי' גילוי אור הרצון כו', וענין רצון העליון היינו שלעולם הוא ברצון ובסבר פנים יפות ע"ד מ"ש ולנפתלי אמר שבע רצון, ואין שם כעס ודין שהוא היפך הרצון והסבר פנים יפות כו' (ועמ"ש בהג' דכ"ה בכסליו י"ד). וכאשר מאיר גילוי הרצון עליון הוא מרצה וממשיך הרצון אף שע"פ החכ' נסתלק ממנו רצה"ת כו', והיינו שגם מבחי' המדות דרצה"ע נמשך להיות מרצה כו' וכמו ארך אפיים ורב חסד כו', והוא מפני שגם המדות הגם שהן ע"פ הטעם כמוס לרצון מ"מ הם בבחי' בל"ג כו' כנ"ל, ומ"מ שרש ההמשכה היא מבחי' רצה"ע שלמעלה גם מבחי' טעם כמוס כו' כנ"ל, וכמ"ש במ"א בענין כי עמך הסליחה כו', ועמ"ש בתו"ח בד"ה ארדה נא וארא דרוה"ב, ועמשנת"ל ד"ה תקעו הא'* (וי"ל שיש בזה הפרש אם הוא ע"ד כמה א"א לפניו כו' שזהו מבחי' מדות שברצון כו', או שזהו ע"י תשובה שהוא מבחי' הפנימיות כו'). וכמו"כ הוא בבחי' מצחא דא"א שמאיר שם בחי' פנימיות ח"ס ובחי' רדל"א וע"כ הוא בחי' רצון ורחמים דוקא, והיינו דכד אתגלי' מצחא דעתיקא רעוא דרעוין אשתכח כו' שמתגלה בחי' הרצון המקור לכל הרצונות והוא בחי' עצם הרצון ועצם התענוג שבפנימיות ח"ס כו' כנ"ל, ובשעתא דאתגלי' מצחא דע"ק בהאי מצחא דז"א איקרי עת רצון כו' וכמ"ש ואני תפלתי עת רצון כו', והוא במנחה דשבת שאז מאיר גילוי בחי' פנימיות עתיק כו', וכמשנת"ל בענין ג' סעודות דשבת כו', אז כל דינין דז"א אשתכחו כו', דכאשר מאיר עצם הרצון והעונג ה"ה מרצה ומאיר הגילוי גם בז"א כו'.

וזהו ג"כ ענין הש"ע נהורין דמאסתכלותא במצחא דא"א וכדאי' בפי' הרמ"ז בזח"א ד"ד סע"ב שהם מבחי' דעת דעתיק שכולל בו ג"ר והוא שרש לז"ת, הרי ש"ע שין כנגד חב"ד הכלולים בו עין כנגד חג"ת נהי"ם שהוא שרש להם כו' עכ"ל, ונמצא דהש"ע נהורין הן מע"ס דעתיק והוא בחי' פנימיות עתיק שזהו בחי' דעת דעתיק כנודע והוא במצחא דאריך כו', וע"כ כאשר או"א מסתכלים בבחי' מצחא דאריך מאיר בהם מבחי' פנימיות עתיק כו'. והענין הוא כמשנת"ל (ד"ה זאת חקת התורה*) בענין הארת פנים שזהו גילוי בחי' אור עצמי כו', וכמו"כ הוא ביותר בבחי' המצח (דהש"ע אורות דמצחא הן מקור

שיש: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שיהי'.
ד"ה . . הא': תרד"ע (לעיל ח"א ע' שצג).
ד"ה . . הב': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'פב).
ד"ה . . התורה: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקלו).

הארת הפנים כו'), וכמו בהארת פנים ע"י תוס' אור מן הנפש וכמו צהבו פניו כו' לפעמים גם המצח מאיר שזהו מהתגברות אור פנימי יותר כו', והיינו שזהו מבחי' פנימיות עתיק כו', והמצח פנוי משערות והיינו שזהו גילוי אור העצמי כו', וע"כ אז הוא באו"א בחי' זיווג שלים שזהו בחי' יחוד פנימי שנמשך בזה אור חדש ממש מבחי' פנימיות עתיק עד בחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', ונמשכים מוחין עצמיים בז"א שזהו תכלית הגדלות דז"א הנק' גדלות אבא כו', ואז גם בזו"נ הוא בחי' יחוד פנימי הנק' זווג גופני שהוא המשכה עצמיות כו' וכמ"ש במ"א. אמנם בחי' זיווגא דלא שלים אי' בע"ח שם שזהו כאשר בינה אינה בשלימות קומתה והיינו שאינה בבחי' עצמיות שלה, כ"א היא בבחי' אימא רביעא על בנין בסוד והאם רובצת על האפרוחים כו', ואז אינה מקבלת מבחי' עצמיות אבא (כי אינם שוין בקומתן והיא רק נגד תנה"י דאבא), ואין או"א מקבלים אז בחי' ש"ע נהורין דמצחא דאריך כו' (ומבו' שם דאז או"א מסתכלים בבחי' פנים דאריך כו', ולעיל ד"ה זאת חקת הנ"ל* נת' דהארת פנים הוא בחי' אור עצמי, וצ"ל דשם הכוונה על הגילוי דתרין תפוחין שהוא תיקון הז' הפנוי משערות כו', ומ"ש כאן בע"ח שמקבלים מהפנים היינו מבחי' השערות כו', והיינו מה שיונקים ממזל הח' והי"ג כו', ועמ"ש בזהר פ' תרומה דקנ"ה ע"א בענין לחם הפנים ובמק"מ שם, וידוע דהיחוד דשלחן הוא שלצורך חיות העולמות והוא בחי' שארה כו' וכמ"ש במ"א). וענין אימא דרביעא על בנין היינו בחי' המוחין השייכים אל המדות להיות מזה לידת המוחין* דאז הבינה נק' אם הבנים כו', והעיקר הוא בבחי' חיצוניות המוחין שנת"ל שזהו בחי' מורגש שמצד המוחין כו', שהעיקר הוא המדות והוא להיות התפעלות מורגשת בהתגלות הלב כו', וההתבוננות היא בענינים שבאים בבחי' התלבשות ותפיסא ממש שהן בערך בחי' המדות ובאים בלבושי השגה כו', ועי"ז נעשה התפעלות המדות במורגש כו' (ואז המוחין מתעלמים כו'). אך גם בחי' פנימיות המוחין הנ"ל ה"ז ג"כ בחי' המוחין השייכים אל המדות כו', וכמ"ש בלק"ת פ' מטות בד"ה עיני כל דמ"ט שערי בינה הן השפעת הבינה להיות שכל אל המדה כו', דבכלל זה י"ל גם בחי' פנימיות המוחין כו' והוא בחי' גדלות המוחין השייכים אל המדות כו' ועמשנת"ל ד"ה ואשים דברי בפיך*, ועצמיות הבינה הוא בחי' שער הנו"ן דבינה הנק' נתיב לא ידעו כו' דשם ההמשכה מבחי' פנימיות ועצמיות החכ' כו'.

וביאור ענין ב' מדרי' הנ"ל דהנה בינה היא בחי' ש' ס"ג, וידוע דבשם ס"ג יש ב' מדרי' וכמ"ש בהבי' דוקבל היהודים בענין וסוס אשר רכב עליו המלך דסוס בגי' ב"פ ס"ג כו', וכמו עד"מ הסוס שהוא רץ מגבוה לנמוך מהר לבקעה וכן מבקעה להר כו', וכמו"כ יש בחי' ש' ס"ג שהוא בבחי' ירידה מלמטלמ"ע* והו"ע דאימא רביעא על בנין כו', והוא המשכת השכל במדות, דלידת המדות הוא מהתגלות השכל והיינו כשהשכל הוא באופן כזה להיות בבחי' שייכות אל המדות כו' וכמשנת"ל. אמנם מה שמתלבש בתוך המדה הוא רק הארה לבד אבל עצם השכל הוא רק בבחי' מקיף אל המדה כו', וכמו בהתעוררות אהבה שבאה ע"י השגה והתבוננות בגדולת ה' הנה גם כשמאיר אור ההשגה בתוך המדה כו', והיינו כאשר התעוררות האהבה אינה רק מהבכן דקרבת אלקים לי טוב כ"א מה שההשגה דגדולת ה' נרגש בלבו ומתעודד באהבה כו', ומ"מ מה שמאיר בהמדה הוא רק הארה לבד ועצם ההשגה

ד"ה . . הנ"ל: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקלו). המוחין: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: המדות.
ד"ה . . בפיך: תער"ג (לעיל ח"א ע' רס ואילך). מלמטלמ"ע: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: מלמעלמ"ט.

וההתבוננות היא בבחי' מקיף על המדה כו', והיינו שאינה מתעלמת ההשגה כמו בהמדה שבאה מהבכן לבד שהמוחין מתעלמים, אבל כאשר המדה באה מהרגש ההשגה המוחין הן מאירים בבחי' מקיף על המדה כו', וכמ"ש באגה"ת פ"ט שע"י שמתבונן בגדולת ה' בהעמקת הדעת ומוליד מרוח בינתו דו"ר שכליים כו' אזי נקראת האם רובצת על האפרוחים כו'. והמקיף הזה שומר את המדה שלא יהי' בה אחיזה כו' (שז"ע אימא רביעא על בנין לשומרם ולהגן עליהם כו'), כי מהמדות עצמן יכול להיות יניקה וכמו אברהם יצא ממנו ישמעאל כו', וכמו הצפרנים בסוף האצבעות כו', אבל כאשר מאיר עליהם מבחי' המוחין אין יניקה מהמדות, וכידוע בענין לא יחפוץ כסיל בתבונה כ"א בהתגלות הלב דכאשר המדות כלולות בבחי' תבונה אין להכסיל אחיזה בהם כו', וכמו"כ כאשר בחי' תבונה היא בבחי' מקיף על המדות (שזהו בחי' והאם רובצת כו' כמ"ש בע"ח שזהו בחי' תבונה כו'), ה"ז שומר את המדה שלא יהי' ממנה יניקה כו', ועי"ז דוקא הוא בירור המדות כו', וכידוע בענין ספה"ע שהוא להמשיך מקיפים דאימא על הז"א ועי"ז הוא הבירור כו' וכמשנת"ל (ד"ה אתם נצבים*). אמנם בבחי' בינה זהו ירידה מעצם עצמותה להיות בבחי' מוחין אל המדות ולהיות בבחי' מקיף עליהם כו'.

אך המדרי' הב' דשם ס"ג הוא בבחי' רוממות והתנשאות בחי' כי גאה גאה כו', והיינו כמו שהבינה עולה בבחי' העצמיות שלה שהיא למעלה מבחי' המדות לגמרי (דזה שבינה היא בחי' אם הבנים מקור למדות זהו הכל בבחי' חיצוניות בינה והיינו כמו שהבינה הוא בבחי' השגה (גם בבחי' פנימיות ההשגה כו'), ובזה הוא שיש חילוק בין הבינה לבחי' חכ', דבינה היא בבחי' מקור הקרוב וחכ' היא מקור הרחוק גם בבחי' החיצוניות שבה כו', אבל עצם בחי' הבינה היא כמו בחי' החכ' שאינה בבחי' מקור למדות כלל כו', שהרי המוחין והמדות הן ענינים נבדלים זמ"ז בעצם כו' וכמשנת"ל (ד"ה ציון במשפט תפדה הא'* ובד"ה ויקחו לי תרומה* ובכ"ד), וע"כ המוחין בעצם הן למעלה מהמדות כו', וכמ"ש במ"א בענין ב' אופני היחודים דה' אחד שהן בחו"ב וכמ"ש באמ"ב בענין יורה ומלקוש שאין זה שייכות לבחי' המדות כו'), ועז"נ שלח תשלח את האם שע"י המדות נעשה עלי' בבחי' בינה שעולה בבחי' עצמיות שלה כו', והיינו לאחר שהאם רובצת על האפרוחים שזהו בחי' תבונה (דהיינו בחי' חיצוניות בינה כו', דתבונה היא או' בן ובת דהיינו בחי' הבינה שכוללת המדות בעצמה והיא בבחי' אם הבנים כו'), שהיא בבחי' מקור למדות להיות לידת המדות כו', אח"כ שלח תשלח את האם שע"י המדות (שזהו בחי' הסוס שמלמטלמ"ע כו') נעשה עליית הבינה בבחי' רוממות כו' (ואז נק' ז"א איש תבונות, וכמ"ש בעה"מ שי"ד פקמ"א בפי' ואיש תבונות ידלנה דז"א מעלה בחי' תבונה כו', וזהו ידלנה מל' דלו עיני למרום שהוא בחי' עלי' כו' וכמ"ש במ"א). והענין הוא דהנה האבות הן המרכבה והוא שהאבות הן בחי' חג"ת והן בחי' מרכבה לחו"ב כו', וכמו שהמרכבה מגבי' את הרוכב למעלה כמו"כ המדות מגביהים את המוחין כו', והוא מפני ששרש המדות הוא למעלה משרש המוחין, דאו"א במזלא אתכלילו וז"א בעתיקא אחיד ותלי' כו', וכמו שהשכל הוא מהמשכיל שעם היותו למעלה מהשכל מ"מ הרי אינו* לגמרי מענין השכל והוא מקור השכל כו', ובכללות ה"ה מכחות הנפש לא עצם הנפש כו', אבל המדות הן מעצם הנפש דבשרשם הן ההשרשה

ד"ה . . נצבים: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קלח). ד"ה . . האי': תער"ב (לעיל ח"א ע' עד). ובד"ה . . **תרומה:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתעז ואילך). **אינו לגמרי:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: אינו מושלל לגמרי.

פשוטה שבנפש כו' וכמשנת"ל (ד"ה בהעלותך הב'*), ולכן הם נעשים בחי' מרכבה לחו"ב דכשמתעלים המדות מצד שרשם ומקורם העצמי ה"ה מעלים את המוחין כו' וכמ"ש בתו"א פ' יתרו על מארז"ל הנ"ל, והיינו דאו"א במזלא אתכלילו זהו כמו שחו"ב מקבלים מבחי' שערות דאריך מזל ונוצר ונקה כו', וע"י עליית המדות מתעלים בחי' חו"ב שמקבלים בחי' הארת פנים דאריך מבחי' תרין תפוחין וגם למעלה מזה מבחי' מצחא דאריך כו' וכמשנת"ל, וזהו שלח תשלח את האם שהמדות עושים עלי' והגבהה בבחי' בינה כו', אמנם עלי' זאת דהמדות הוא שהמדות נכללים בבחי' בינה ועי"ז הוא עליית הבינה כו'. ולמעלה הוא בחי' עיבור דז"א בבטן אימא, וכמ"ש בע"ח שער העיבורים דבכדי שיהי' המשכת מוחין דגדלות בז"א צ"ל עיבור שני דז"א כו', וענין העיבור שני הוא שהמדות הן למעלה מטו"ד כו', דכמו שהעיבור ראשון הוא שהמדות הן למטה מהדעת רק בבחי' טבעים, דהיינו רק מצד ההטבעה שבנפש שזהו ג"כ רק מצד עצם הנפש כו' וכמשנת"ל, רק שזהו כמו שהן בתכלית הקטנות וכמו שאינן בבחי' מציאות מדה עדיין כו', דהגם שהמדות אז הן בתוקף גדול ומ"מ אין זה בבחי' מדה עדיין היינו גילוי מהנפש בבחי' כח רק גילוי הטבע וההשרשה שבנפש כו' (וכמו הבהמה שאין לה מדות רק תוקף הטבע שלה שאין זה בבחי' מדה כו'), כמו"כ בחי' עיבור שני הוא ג"כ לא ע"פ הטעם כ"א מצד ההשרשה שבנפש כנ"ל, רק שזהו גדלות המדה שהיא למעלה מטו"ד והוא אהבת בכל מאדך שהיא אהבה הבלתי מוגבלת ובבחי' ביטל במציאות שמתבטל ממהותו לגמרי כו', מפני שהאהבה והרצוא הוא בעומק ופנימיות הנפש שמתבטל בכל מהותו ברצוא זה כו', וכמו מגו דחיקא דרחימא כו' אזיערית גרמי' כו', והוא בחי' פנימיות נקודת הלב, דנקודה היא דלית בה חיוורא היינו שאין בה התפשטות כ"א ביטל כל עצמותה עד שהיא כנקודה א' כו', וכמ"ש מזה בהבי' דואתה הרים את מטך כו' ועמ"ש בהביאור דשמני כחותם, וזהו בחי' עיבור שני שהוא התכללות המדות בבינה ועי"ז הוא עליית הבינה כו'.

והנה לכאו' צ"ל מה שייך אהבה דבכל מאדך לבינה, הלא בינה הוא השגה ובכל מאדך זהו שלמעלה מטו"ד דוקא שז"ע מאד שבבחי' בל"ג כו', דאהבה שע"פ השכל בהכרח שיש בה הגבלה כי השכל מגביל את האהבה וכמשנת"ל, ובכל מאדך שהיא בל"ג זהו מפני שהיא למעלה מטו"ד ואינה נולדה מן השגת השכל כו', וא"כ מה שייכות יש להם זל"ז. ובאמת בכל מאדך היא בחי' בינה דכן הוא בזח"ב דכ"ז ע"א דאי' שם בכל לבבך דא ימינא ושמאלא (בחי' חו"ג) דאיקרי יצ"ט ויצה"ר (ר"ל שמחו"ג נשתלשל באדם יצ"ט ויצה"ר, ובהרמ"ז שם כנודע דמן החזה ולמטה הוא בחי' עה"ד טו"ר דמשם שרש ב' היצרים כו' וכמ"ש במ"א), ובכל נפשך דא נפש דוד דאתייהיבת בנייהו (ברמ"ז שם בחי' כתר מל'), ובכל מאדך לאכללא לון לעילא באתר דלית בי' שיעורא והוא הבינה, ומה שהבינה נק' דלית בי' שיעורא כי היא בחי' ממעמקים קראתיך כמ"ש בזהר בשלח דס"ג ע"ב שנק' עומקא דכולא כו', ובזהר תרומה דקמ"ב ע"א אי' דנשמה שהיא בחי' בינה סלקא גו נביעא דעתיקא דעתיקין סדכ"ס כו', ומשו"ז נק' הבינה דלית בי' שיעורא כו', וא"כ הרי בכל מאדך הוא בבינה, וצ"ל איך שייכים זה לזה כו'. אך ג"ז צ"ל משנת"ל דאהבה דבכל מאדך הוא דמגו דחיקא דרחימו דלא יכלא למיסבל אזעירית גרמי', והיינו שהלב אינו יכול לסבול

ד"ה . . הב': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקח ואילך).

ומשו"ז הוא בבחי' נקודה דלית בה חיוורא כו', וכמ"ש בכ"ד דבכל לבבך הוא מה שהלב מכיל, ובכל נפשך הוא שהאהבה ממלאים כל כחות נפשו ומ"מ הוא מה שהכחות מכילים וסובלים כו', אבל בכל מאדך הוא מה שהלב וכחות הנפש אינם יכולים ליסבול כלל כו', והלא לכאו' ענין בכל מאדך הוא שמורה על תוקף האהבה שבלב שזהו אדרבא בבחי' התפשטות והתגלות יתירה כו' (וכמו בתשובה דכתי' ממעמקים קראתיך מעומק ופנימיות הלב ה"ז דוקא בצעקה בקול פשוט, שז"ע תקיעת שופר שהיא בחי' צעקה פשוטה מעומקא דלבא בקול שא"א להתלבש בדבור, שזהו דוקא בקול הבא ע"פ השכל שבא במורכב בדבור, משא"כ הצעקה דתשובה היא בקול פשוט דוקא ובא בהתגלות ביותר כו', דקול הבא בדבור אינו בתוקף ובהתגלות כ"כ וכמו דברי חכמים בנחת נשמעים, אבל קול פשוט הוא שבא בתוקף ובהתגלות וכמו ויזעקו ויקראו בקול גדול כו', וכמו באהבה שבאה האהבה מעומק הלב ה"ה בתוקף ובהתגלות ביותר כו').

וצ"ל דבאהבה דבכל מאדך שהיא בעומק ופנימיות הלב ולמעלה מטו"ד יש בזה גופא ב' מדרי' חיצוניות ופנימיות כו', וע"ד דבקול פשוט שיוצא מהבל הלב שנק' צעקה הרי ידוע שיש בזה ב' מדרי' צעקת הקול פשוט שבא ברעש וצעקת הלב עצמו כמו צעק לבם אל ה' כו' (ועמשנת"ל ד"ה וארא*). דהנה ידוע כללות ההפרש בין קול פשוט לקול מורכב, דקול מורכב הוא בא מתוך הכוונה שבמוח ולב, לפ"ע התפעלות האדם מן ההשגה האלקית שמתיישב במוחו ולבו בבחי' או"פ כן יתן קולו בדבור, ולפעמים ידבר בקול רם וכמו בדברים היוצאים מן הלב שזהו מפנימיות הלב והמוח יותר ע"כ בא בקול רם, ועכ"ז הוא מורכב באותיות הדבור כו' (כי קול זה הוא מורכב בעצמו מג' יסודות אמ"ר כנודע וע"כ בא במורכב באותיות הדבור כו'), וכ"ז הוא מפני שהוא קול הבא מהשגת השכל כו'. אבל קול פשוט הוא שאינו יכול להיות מורכב באותיות הדבור, וזהו הוראה גמורה שיוצא מפנימיות נקודת הלב שלמעלה מן השכל והטעם שאין בכח השכל להכילו ולהגבילו כלל כו', והוא הנק' צעקה שיצעוק האדם פתאום בקול רעש בבחי' קול פשוט כאשר נתפעל מעומקא דלבא מפנימיות נקודת הלב ביותר שהוא למעלה מהכוונה ושכל כו', וכמו התפעלות האופנים וחיות הק' ברעש גדול וכמ"ש ואשמע אחרי קול רעש גדול לפי שמאיר עליהם האור האלקי שלמעלה מכלי השגתם שלא יוכלו שאת כלל ע"כ יצעקו בקול רעש גדול כו'. ואמנם ב' מיני צעקות הן צעקת הקול וצעקת הלב, דצעקת הקול הגם שזהו למעלה מהגבלת כלי הלב מ"מ יש לו אחיזה בכלי הלב ובכחות הנפש כו', דהנה צעקת הקול הרי לגבי העצמיות של הנפש ה"ז בחי' התגלות יותר מן הקול שבא במורכב בדבור, דבקול זה אין בו התגלות הנפש כ"כ רק בבחי' צמצום ומיעוט כפי הגבלת השכל כו', משא"כ בקול פשוט שאינו מוגבל בהגבלת המוח והלב הרי בזה הוא התגלות הנפש יותר כו' (ולכן אינו בא במורכב בדבור כו'), אך התגלות זאת אינה עצמיות הנפש ממש רק הארת הנפש, אלא שאינה הארה הבאה בבחי' או"פ שזה בא בדרך צמצום מן הנפש כו' כ"א היא הארה מעצמיות הנפש כו', אבל עכ"ז ה"ז רק הארה המתפשטת מן הנפש כו', והיינו שהיא רק התפשטות והתגלות הנפש שמתפשט באיזה דבר כו', וע"כ יש לו אחיזה עדיין בכלי הלב שצועק בקול רעש ובהתגלות יתירה כו'. אבל צעקת הלב הוא שהלב עצמו צועק וכלה בלי שום קול

ד"ה . . וארא: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתכג ואילך).

לגמרי, והוא מפני שנגע לו הדבר בפנימיות נפשו ביותר עד שאין ביכולתו לצעוק כלל כו', וכמו בצער פנימי ר"ל הנוגע לו בעצם נפשו ממש, והיינו לא מדבר הזולת ממנו כ"א מעצם עצמו ומהותו ממש כו' אין ביכולתו לצעוק כלל כו', וכמו המתעלף מרוב צער ר"ל וא"א להשיב נפשו כ"א ביגיעה גדולה ביותר וכשישוב נפשו מיד חוזר ומסתלק בהתעלפות כו', וזהו מהזזת עצמות הנפש ממש שמתפעל בעצמו שאין לו אחיזה בכלי הלב כלל וע"כ ה"ז בא לא בבחי' המשכה והתגלות רק בצעקת הלב לא בצעקת הקול כלל כו'.

ועד"ז יובן ג"כ באהבה דבכל מאדך, דהנה כללות ההפרש בין האהבה דבכל לבבך ובכל נפשך להאהבה דבכל מאדך, דב' אהבות הנ"ל הן שבאים רק מן הטעם והשכל, והיינו שאין זה בחי' האהבה עצמיות שבנפש כ"א שמחמת חיוב השכל שמחייב את האהבה משו"ז הוא מתעורר באהבה כו', ובכל לבבך הוא שהאהבה היא מוגבלת בכלי הלב לבד ובכל נפשך הוא שהאהבה מתפשטת בכל כחות הנפש כו', וכמו הרץ לדבר מצוה וכה"ג שזהו מצד גודל אהבתו ביותר כו', וכמ"ש במ"א המשל ע"ז כמו הנהר המתפשט על כל גדותיו מפני ריבוי הגשמים והפשרת שלגים, וכמו"כ בהתגלות אור השכל והתבוננות יותר בלב יהי' התפעלות והתפשטות האהבה ביותר כו'. אבל בכל מאדך היא האהבה עצמיות שבנפש שאין זה מצד חיוב השכל כ"א מה שהנפש בעצמו רוצה באלקות כו' וכמשנת"ל (ד"ה ויצא יעקב*), ויש בזה ב' מדרי' המדרי' הא' היא כאשר הוא בתוקף וההתפעלות בנפש בצמאון גדול להיכלל בעצמות אוא"ס ב"ה שרשו ומקורו כו', וההתפעלות היא בהתגלות בלב ולא שהוא בבחי' מורגש כמו באהוי"ר בהתגלות הלב, אדרבא הוא בבחי' ביטל בתכלית כו', ומ"מ הוא בבחי' התפעלות בהתגלות בלבו והיינו שהיא בבחי' התפשטות והתגלות הנפש, שבתוכו ובפנימיותו הוא מרעיש מאד בנפשו, וכמו צמאה לך נפשי כמה לך בשרי כו' (ואין זה שבא מן המיצר כ"א מצד ההרגש דאוא"ס שנרגש בנפשו מזה נעשה הצמאון היתירה כו'), והוא למעלה מטו"ד לגמרי והיינו שאין בזה תערובות המוחין כלל כו'. ועם היות דההתעוררות נעשה ע"י ההתבוננות דזה שהאוא"ס נרגש בנפשו הוא ע"י ההתבוננות בהפלאת אוא"ס ב"ה, אך הרצוא הוא מצד רצון הנפש מצ"ע כו' כמשנת"ל בד"ה הנ"ל, ועצם ההתפעלות היא רק בלב ואין בזה תערובות המוחין כלל, והיינו דבשעת ההתפעלות אין בזה מפעולת המוחין כלל רק מפעולת הלב לבד מה שהלב רץ וצמא ביותר כו', ואין זה מוסיף אור במוחין (רק מה שאח"כ בהשוב יהי' בחי' תוס' אור במוחין כו'). והאהבה הזאת הגם שהוא בפנימיות הנפש אין זה בבחי' עצמיות הנפש כ"א בהארת עצמיות הנפש, והיינו בחיצוניות דהרצון העצמי שבנפש, וע"כ הוא בלב בלבד כי מקום התגלות הרצון הוא בפנימיות הלב, והרצון ה"ה למעלה מהשכל לכן הוא בלב ולא במוח כו'.

והמדרי' הב' היא כאשר האהבה היא בעומק נקודת הנפש בבחי' אהבה עצמיות ממש שכל עצמותו בזה, והתעוררות האהבה היא ע"י העמקת השכל וע"י האהבה נעשה העמקת השכל ביותר (ולא בבחי' השגה כ"א בבחי' עומק שלמעלה מהשגה כו'), ועד"מ כאדם המעמיק מוחו ולבו ומחשבתו בדבר שחייו תלוים בו ונוגע עד הנפש ממש כו', דהנה התפעלות פנימי גם בדבר הנוגע בנפש ממש הוא ע"י הדעת והשכל דוקא, דכאשר שהתפעלות המדות בכלל הוא ע"י הדעת דהיינו הרגש הדבר, שהרי יש מי

ד"ה . . יעקב: התע"ר (לעיל ח"ב ע' תשנב).

שמתפעל ויש שאינו מתפעל כו' וכמשנת"ל וכמ"ש בהבי' דוידעת היום, כמו"כ הוא באהבה עצמיות שמצד עצם הנפש שתלוי ג"כ בהעמקת הדעת דהיינו בהרגש הדבר כו', וכמו בהאהבה עצמיות דאב ובן אנו רואין בחוש שיכול להיות שלא יתפעל גם בדבר נפשי ממש כמו בהעדר ר"ל, וזה רק מצד העדר ההרגש, שהרי האהבה עצמיות ישנה בעצם רק שאינה מתגלה מפני העדר הדעת שאין הדבר אצלו בהרגש כ"כ כו'. אך כאשר ע"פ הרוב הרי מתפעל האדם בדבר עצמי, יש בזה הפרש אם ההתפעלות היא ברעש ובהתגלות גדולה שמתפעל ביותר, והוא רק מצד התגלות האהבה עצמית, ומ"מ אינו מתבטל מעצם מציאותו גם בשעת ההתפעלות שהוא במציאות וכן אח"כ כו', ומי שהוא במוחין דגדלות וכל דבר הוא בהעמקת הדעת שעי"ז הדבר אצלו בהרגש ביותר אינו מתפעל ברעש ובהתגלות, אבל מתפעל בהתפעלות פנימי ועצמי ביותר ומתבטל כל עצמותו בזה שנשבר רוחו ולבו ממש בקרבו, ואינו שייך לשום התפשטות והתגלות כלל כו'. וכן הוא בכל דבר דכאשר מתפעל רק מצד ההטבעה בלבד עם היות שמתפעל בפנימיותו ועצמותו ה"ז רק בחיצוניות העצמיות כו', וכאשר זה ע"י העמקת הדעת ה"ז בפנימיות העצמיות ממש, והסימן ע"ז דכאשר הוא בחיצוניות בלבד ה"ז בא בבחי' התפשטות והתגלות ואינו מתבטל במציאותו, וכאשר הוא בבחי' פנימיות ה"ז בחשאי בלי התגלות כלל ומתבטל כל מציאותו שנעשה כנקודה לבד כו', והרי ההעמקה היא בשכל דוקא וע"י שמעמיק מוחו ומחשבתו בהענין ה"ה מתפעל בעצמיות נקודת לבו בהתפעלות פנימי ועצמי כו'.

וכן הוא בעבודת ה' בתפלה וכמ"ש חנה היא מדברת על לבה וקולה לא ישמע שזהו דוקא בתפלה מקירות הלב ביותר, והוא ע"י הרגש הדבר שנרגש ביותר וכמ"ש וכעסתה צרתה גם כעס ותבכה כו'. וכן הוא בתפלה בכלל דצלותא בחשאי דוקא, וידוע דכללות ענין התפלה הוא על מילוי החסרון למעלה בבחי' מל' (וכן כשמתפלל על החסרון שלו צריך לידע דהסיבה לזה הוא החסרון שיש למעלה, וכמו בזמן שאדם מצטער שכינה מה היא אומרת כבי' קלני כו', וצריך להתפלל ולבקש על מילוי החסרון למעלה ועי"ז ממילא מתמלא החסרון שלו כו' וכמ"ש במ"א), וכאשר הוא בהעמקת הדעת דוקא אז נוגע לו הדבר בפנימיות עומק נפשו ובביטול כל מציאותו ממש, שז"ע צלותא בחשאי בחי' קול דממה דקה כו'. וכמו"כ הוא באהבת ה' דכאשר מעמיק במוחו ומחשבתו בגדולת א"ס ב"ה איך דכולא קמי' כלא חשיב, דכל ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד הן כלא ממש לגבי ית', ולך ה' הגדולה שגם בחי' ולגדולתו אין חקר הוא לך ה' שבטל בתכלית כו', שעי"ז יהי' כוסף ותשוקת נפשו לעלות ולהיכלל בעצמות א"ס ב"ה בבחי' אהבה פנימיות ועצמיות בבחי' כליון ממש וכמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי כו', והיא בעצם נפשו הרבה יותר מבחי' הצמאון שבנפש שזהו בבחי' חיצוניות העצמיות, והכליון הוא בבחי' פנימיות העצמיות כו' (והכל בבחי' הרצון רק שזה בבחי' חיצוניות הרצון העצמי וזהו בבחי' פנימיות כו') (וי"ל שזהו מ"ש בסש"ב פ"נ ומזה בא לידי צמאון כו' ואח"כ לבחי' חולת אהבה ואח"כ באה לידי כלות הנפש ממש כו', דלפי המובן שם גם בחי' כלות הנפש היא בחי' אהבה ברשפי אש (והיינו שאין

זה בחי' אהבה בתענוגים שהיא בחי' מים כו' כמ"ש בפ"ט), וכן הוא בהקיצור, וי"ל דאהבה זו בבחי' הרצון היא במדרי' אחת עם בחי' אהבה בתענוגים שבבחי' התענוג כו', ולכן עסק התורה והמצות מאהבה זו הוא בבחי' שוב להיות לו ית' דירה בתחתונים כו', שזהו כמ"ש בספ"י בענין בני עלי' כו', רק ששם הוא בדרך ממילא וכאן הוא ע"י אשר זאת ישיב אל לבו כו').

ועפ"ז יובן איך דהאהבה דבכל מאדך שייך לבחי' בינה, שהרי דוקא ע"י ההעמקה במוחו ומחשבתו עי"ז דוקא הוא בחי' הכוסף והכליון כו', ודוקא בבחי' פנימיות העצמיות שזהו דוקא בבחי' כליון ובבחי' ביטל כל מציאותו, שז"ע כנקודה דלית בה חיוורא והוא מגו דחיקא דרחימו דלא יכלא למיסבול כו', ואהבה כזאת היא דוקא ע"י שמעמיק מוחו ומחשבתו כו' (ולפי מ"ש בסש"ב שם שזהו בחי' אהבה כרשפי אש ה"ז מבחי' הבינה כו', ולפ"ז יובן דעם היות שלפי הנ"ל עיקרה הוא מבחי' הדעת כו', מ"מ זהו מבחי' הבינה דוקא וכמ"ש בסש"ב שם ועמשנת"ל ד"ה ואלה שמות*). אמנם בכדי שיהי' תוקף ההעמקה בשכל ודעת זה גופא הוא ע"י שאהבת ה' ואלקות בכלל נוגע לו בנפשו כו', ועד"מ כמו בעלי דינין העומדים לפני הדיינים ודנים בדבר גדול וכמו בסכום גדול ורב שנוגע לו בחיי נפשו ממש, וכ"ש אם ממונו חביב עליו כגופו וטוען לפני הדיינים טענות שיזכה בהם לפי דעתו, הרי ההתעסק' שלו הוא רק בשכל שמתחכם מאד בטענותיו ומעמיק בזה בשכלו ומחשבתו וממציא המצאות גדולות לזכותו מה שגם חכם גדול לא ימציא כזאת, והסיבה לזה הוא תוקף אהבת הממון ותוקף אהבת עצמו ע"ד בכל מאדך ממש כיון שנוגע לעצמותו, ועוד כי אמרז"ל בכל מאדך בכל ממונך הרי יש בהממון תאוות בכל מאדך ממש, א"כ מה שמתחכם במוחו ומחשבתו ומתהפך בתחבולותיו לטעון, אף שזהו רק בשכל ומחשבה, הוא מצד התכללות אהבת עצמו שנכלל בשכל, ומשו"ז הוא העמקות הגדולה שלו בשכלו בזה וההשכלה העמוקה שמשכיל ומתחכם כו', ונמצא שהשכלי הוא גופא בבחי' בכל מאדך ממש. ועד"ז יובן ביתר שאת ברוחניות כאשר ענין אלקי ואהבת אלקות נוגע לו בפנימיות לבו עי"ז הוא ההעמקה הגדולה שמעמיק שכלו ומחשבתו באלקות כו', והיינו כאשר תחלה הוא התעודרות האהבה על השגה והתבוננות בבחי' חיצוניות המוחין, ואח"כ בא לידי בחי' פנימיות הלב ע"י ההשגה פנימיות בבחי' פנימיות המוחין כו', ה"ה בא אח"כ לידי מדה זו בבחי' הגדלת האהבה באופן כזה אשר האהבה האלקית היא אצלו ענין נפשי שנוגע לו בפנימיות לבו (ולא שחפץ להיות אוהב כ"א זהו מה שעצם אלקות הוא אצלו ענין עצמי ופנימי, וכמו חלקי ה' אמרה נפשי כו', והיא היא האהבה האלקית כו'), ואינו יכול להסיח דעתו מאלקות וכל מחשבותיו הוא רק באלקות, ומעמיק בזה שכלו ומחשבתו ומשכיל בזה השכלות גדולות ומשיג השגות גדולות מאד, והן שכליים בעצם בעצמיות השכל לא בבחי' קטנות השכל שבתוך המדה כו', ולמעלה גם מפנימיות ההשגה שמצד המוחין לבד כו', כי השכליים וההשגות הן באופן אחר לגמרי (וע"ד מ"ש במ"א בענין תכלית הידיעה שלא נודע דהיינו שתהי' הידיעה בעצמות א"ס מה שלא נודע כו' ונזכר לעיל ד"ה בראשית הב'*, דידיעה זאת הוא כאשר האלקות נוגע לו כו'), והעיקר הוא ההעמקה ביותר שזהו למעלה מהשגה והוא הכרת ההשגה והרגש ההשגה כו' (והמשכיל על דבר יבין שהכרה והרגש זה הוא למעלה מעלה מסתם הכרה והרגש

ד"ה . . שמות: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתכ).
ד"ה . . הב': עתר"ו (לעיל ח"ב ע' א'קפ).

כו', והוא ההעמקה איך שכולא קמי' כל"ח ואיך שלך ה' הגדולה כו' כנ"ל), שעי"ז נעשה ההתעוררות ביותר בפנימיות ועצמות נפשו ממש כו' כנ"ל.

וכ"ז הוא ענין עיבור שני שזהו בחי' אהבה פנימיות שעושה עלי' והגבהה בהמוחין להיות בבחי' עצמיות ממש, כמו המתחכם בדבר הנוגע לו בנפשו כו', וע"י העמקת השכל נעשה תוקף האהבה ביותר כו', והיא בחי' אהבת בכל מאדך שבפנימיות עצמיות נפשו בבחי' ביטל בתכלית כו', ועי"ז הוא העלי' בבחי' בינה שהיא כמו בחי' החכ' (וכמו הידיעה במה שלא נודע כו'), והוא בחי' יחוד פנימי דאו"א דהגילוי כמו שהוא בחכ' נמשך ג"כ בבינה כו', והגילוי הוא בחי' עצמות א"ס שנמשך בבחי' חו"ב כו', שז"ע ההסתכלות בבחי' פנים העליונים בחי' תרין תפוחין ובבחי' מצחא שמקבלים האור העצמי כו', וע"י העבודה דבכל מאדך ממשיכים בחי' מוחין דגדלות בז"א בחי' גדלות אבא כו', והיינו שבחי' המדות דז"א יהי' מאיר בהם בחי' גדלות המוחין דאבא כו', וכמ"ש בסי' בענין השמים מספרים גילוי בחי' מוחין דקדש כו', והוא שהכוונה פנימית שבמוח יהי' בגילוי גם בלב כו'. וי"ל שזהו ג"כ דבהלכות דתורה דהטעם הנגלה שבהם הוא מבחי' מוחין השייכים אל המדות כו' וכמשי"ת, והגדלות הוא שמאיר בהם הסוד והפנימיות כו', וכמו רשב"י שבההלכה הגשמיות ראה את הסוד הפנימי כמו בתורה שלמעלה כו', והיינו שע"י עבודתו בעצם הנשמה דבחד קטירנא אתקטרנא כו' שזהו האהבה דבכל מאדך, המשיך בחי' מוחין דגדלות בתורה כו'. וכשם שההמשכה היא בז"א כמו"כ נמשכים בחי' מוחין דגדלות גם בבחי' מל', וכידוע דיחוד פנימי דאו"א הוא להוליד נשמות חדשות ע"י יחוד זו"נ שזהו המשכה עצמיות כו', ותכלית הכוונה היא להיות ההמשכה בבחי' מל' דוקא כו', והו"ע העטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא דההמשכה בז"א היא לצורך המל' דוקא כו', והו"ע המשכת האור בהלכות דתושבע"פ כנ"ל, דמל' פה תושבע"פ קרינן לה כו', ועמ"ש בד"ה וכל בניך דממשיכותא דמוחא עילאה סתימאה נמשך בחי' עטרא דגבורה מקור תושבע"פ כו', ומוחא עילאה סתימאה הוא בחי' מוחא דעתיקא כו' וכמשנת"ל (ד"ה העושה סוכתו וד"ה הללו ה'*), ומשם הוא ההמשכה בבחי' מל' תושבע"פ כו'. וכמו"כ בקיום המצות בפו"מ בקבעומ"ש כו' (שזהו בחי' השוב לאחר הרצוא הנ"ל להמשיך גילוי אוא"ס למטה להיות לו דירה בתחתונים כו' כמ"ש בסש"ב ספ"נ וכנ"ל), והו"ע ועתה יגדל נא כח אד' הגדלת הכח שהוא המשכת בחי' עצמות א"ס במל' ע"י המצות כו' וכמ"ש בלק"ת ע"פ זה.

והנה ידוע דבחי' מוחין דגדלות הנ"ל זהו העיקר שממשיכים ע"י העבודה כו', וכמשנת"ל (ד"ה ויענך וירעיבך*) ומבו' במ"א באורך מ"ש בכתהאריז"ל דתכלית העבודה היא להמשיך מוחין לזו"נ, והלא ע"פ סדר השתל' ג"כ נמשכים מוחין לזו"נ וא"כ מהו ההתחדשות בהמשכת המוחין כו'. אך הענין הוא דהמוחין דסדר השתל' הן בחי' חיצוניות המוחין ובד"כ הוא בחי' מוחין דיניקה בחי' מוחין דאימא, והיינו מה שנה"י דאימא נעשים מוחין לז"א, והוא מבחי' יחוד חיצוני דאו"א שהן ישסו"ת כו', ויחוד זה נעשה מעצמו שלא ע"י עבודתינו, וכמ"ש בפע"ח בהקדמה ובשער הק"ש פ"ה, רק להמשיך הגילוי משם זהו מ"מ ע"י עבודה וכמ"ש ספ"ה. אך עיקר העבודה היא להמשיך בחי' מוחין דגדלות, דהמשכה זו אינו בסדר השתל' מה שנמדד ע"פ מאמר קו המדה, כ"א שזהו

ד"ה . . ה': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תיד ואילך).
ד"ה . . וירעיבך: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'צג ואילך).

המשכה חדשה מבחי' עצמות א"ס כו', וזהו ממשיכים דוקא ע"י עבודה במס"נ כו' כמ"ש בהבי' דונקדשתי, והיינו שע"י העבודה בפנימיות ועצמות הנשמה ממשיכים מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', והוא האהבה דבכל מאדך הנ"ל שעי"ז דוקא ממשיכים בחי' מוחין דגדלות כו'. ובענין בחי' גדלות אבא שמאיר בז"א י"ל דהנה חכ' נק' שכל הנעלם שלמעלה מבחי' שכל המושג כו' וכמ"ש בסש"ב פי"ח, וכמו שמאיר במדות היינו שמאיר בהם השכל איך דלית מח' תפיסא כלל באוא"ס ב"ה כ"א ביטול ההשגה כו' וכמ"ש בהבי' דמי מנה ונת"ל, גם י"ל שזהו ענין תכלית הידיעה שלא נדע כו' כנ"ל. ובזהר בלק דר"ג ע"ב ע"פ כי מראש צורים דא ציורא ודיוקנא דאבוה דאתרשים בי' ממש דהיינו בחי' מוחין דאבא כשמתלבשים בז"א כו' וכמ"ש במק"מ שם שהזעיר דומה לאבא כו', ומוחין אלו הוא שממשיכים ע"י עבודה דוקא כו'.

וביאור הענין הוא דהנה אי' בע"ח שער הזיווגים ספ"א דג' מדרי' עי"מ הן ג' יחודים, יחוד הוי' אד' בחי' עיבור, ובחי' יניקה הוא יחוד הוי' אלקים, ובחי' גדלות יחוד הוי' אהי'. ובתו"א דפ' מקץ בד"ה רני ושמחי הא' בסופו דג' יחודים הן הג' מדרי' בתי אחותי אמי, וכדאי' במד"ר ע"פ צאינה וראינה כו' בעטרה שעטרה לו אמו משל למלך שהי' לו בת וחבבה ביותר, לא זז מחבבה עד שקראה בתי לא זז מחבבה עד שקראה אחותי לא זז מחבבה עד שקראה אמי, כך הקב"ה לישראל בתחלה קראן בת שנא' שמעי בת וראי כו', לא זז מחבבם עד שקראן אחותי שנא' פתחי לי אחותי כו', לא זז מחבבם עד שקראן אמי שנא' האזינה כו' ולאומי אלי הקשיבה לאמי כתי'. ובכללות ה"ז מדבר בבחי' מל' והן ג' עליות בבחי' מל', דבחי' בת היא כאשר המל' מקבלת מבחי' ז"א לבד לא מבחי' חב"ד כו', ומה שנחשב זה בעליית המל' הוא, דהנה כשם שבבחי' דכר נא' ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו, וידוע הענין בזה דבכדי להיות בבחי' משפיע בבחי' מל' צריך ז"א לעזוב בחי' או"א שלא להיות בבחי' דביקות למעלה כו' וכמ"ש בסי' בענין שמח תשמח, כמו"כ הוא בבחי' נוק' צ"ל ג"כ שכחי עמך ובית אביך כו' והוא העלי' מירידתה להיות בבחי' בת בחי' מקבל כו'. וכשעולה להיות שוה בקומתו דהיינו כשעומדת עם ז"א פב"פ אז נק' בשם אחותי, והיינו דבחי' מל' מקבלת ג"כ מחב"ד כו' וכמ"ש מזה בסי' בשער ר"ח. ויש עוד עלי' היותר גדולה היינו כשמתעלה המל' להיות במדרי' אמי שאז היא משפעת בבחי' ז"א כאם המניקה ומגדלת בנה, אך אין זה בחי' ומדרי' יניקה כ"א זהו לדוגמא בלבד, דכמו אם הוא בחי' בינה משפעת לז"א כן מתעלית בחי' המל' להיות בבחי' משפיע לז"א, שנמצא מתעלית המל' במדרי' הבינה כו'.

וביאור ג' מדרי' אלו בעבודה הנה בת שהיא בחי' מקבל הו"ע המצות, כי המצות הן בחי' הכלים וכמ"ש כי נר מצוה ותורה אור שהמצות נק' נר בחי' כלי כו', וכמא' רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא בחי' אברין וכלים כו' (וכמשי"ת), ולכן המצות הן בבחי' מעשה דוקא שאינו יוצא כלל בכוונת המצות ובידיעת סוד המצות כ"א דוקא במעשה בפו"מ כו', ועיקר קיום המצות הוא בבחי' קבלת עול דוקא (וזהו דוקא עיקר הכלי לגילוי האור כו', וכידוע דקבעומ"ש הוא יסוד העבודה שכל הגילוים במוח ולב בהשגה והתבוננות אלו ובהתעוררות אהוי"ר הוא דוקא כשיש היסוד דקבעומ"ש כו', וכמו"כ עיקר השוב להמשיך גילוי אלקות למטה הוא בקיום המצות רק בכדי

ליחדא קוב"ה ושכינתי' בתחתונים כו', והוא בחי' יר"ת ויר"ע כו' וכמ"ש במ"א), והוא העבודה בדרך עבודת עבד שעובד בבחי' יראה וקבלת עול כו', וכמו עד"מ עבודת עבד הוא רק לקיים רצון המלך מבלי שיודע שום טעם להרצון ואינו עושה בשביל איזה טעם כ"א לקיים הרצון כו'. דזהו ההפרש בין עבד לשר כו', וכמו שרי המלוכה שיודעים ענין הנהגת המלוכה בטעם ושכל על כל דבר, ועשייתם הוא ע"פ הטעם שעושה הדבר מפני חיוב השכל שמחייב שצ"ל כן ושעי"ז יהי' איזה יתרון בענין המלוכה כו' (ואדרבא השר א"צ לעשות רק כפי הציווי כ"א שיבין הכוונה בהציווי ולעשות כפי הכוונה כו', ובודאי שגם הוא צריך לקיים רצון המלך ומ"מ אינו כמו עבד כו', וכמו שמצינו בדוד ואיוב* בסוף ש"ב), ונק' יועצי המלך שכל עניני המלוכה נחתכים ע"פ השרים בכל המשפטים שבין איש לרעהו בין בממון ובין בנפשות ישפטו הם בועד המשפט שלהם, וכן יסכים המלך אח"כ ולא ישנה את משפטם ע"פ הרוב כו'. וכמו"כ הוא במלכותא דרקיע כי הנה תושבע"פ מל' קרינן לה דמלך במשפט יעמוד ארץ והיינו ענין כשר פסול, והיינו פסק על הנצוצות אלו שיכלו להתעלות ואלו שאינם יכולים לעלות כו', והפוסקים הם התנאים ואמוראים שנק' שרים וכמו אני כשר לפני המלך כו', שלהם נתנו עניני התורה שיחתכו ויפסקו בחכמתם ודעתם והשגתם בתורה כו', וכמו מחלוקת ב"ש וב"ה ושארי התנאים ואמוראים ויפסקו ההלכה כך וכך כו', ועיקר עבודתם הוא ג"כ במוחין דוקא כו', ובכלל הן הנק' עובדי ה' בנשמתן שעבודתם הוא בהשגה אלקית ובבחי' דביקות באלקות כו'. וזהו בחי' אחותי, כי שרש נשמות אלו הן נשמות מבחי' אצי' שנק' אחים ורעים להקב"ה שנאצלו עם הכלים דז"א יחד מאו"א כו' כמ"ש בהבי' הב' דיונתי, ולכן נק' אחים לגבי ז"א, וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד שהן מעין בחי' אלקות בצמצום עצום וכעין הכלים דאצי' כו' רק שיצאו ונפרדו מן הכלים כו', וכמ"ש בבה"ז פנחס ע"פ ובחודש הראשון דהכלים דאצי' הן עד"מ מח' עצמיות היינו שחושב דבר הנוגע לעצמו, והנשמות הן כמו שחושב דבר השייך אל הזולת כו', והיינו שהנשמות הן דבר בפ"ע ואין הקו מאוא"ס מלובש בהם כמו בהכלים דאיהו וגרמוהי משא"כ בנשמות כו'.

ובזה יובן משאמרז"ל כתובות דק"ג א' ו' יתירה לרבות אחיך הגדול, כי מבו' במ"א (בדרוש להבין ענין אוא"ס דתקס"ז) ענין וי"ו דוהנורא שהוא בחי' הקו הנמשך מאוא"ס (דעיקר ההמשכה הוא בקו האמצעי כו'), לכן מצד בחי' וי"ו זה נמשך לרבות אחיך הגדול כו', כי עם היות שהנשמות דאצי' נק' אחים ורעים לז"א מ"מ נק' ז"א אחיך הגדול לגבי הנשמות, דלבד גדלות הכלים לגבי הנשמות וכמ"ש בלק"ת שם שהן הארה קטנה לגבי בחי' הכלים, עוד זאת מעלה יתירה בהם מצד הוי"ו שהוא בחי' הקו מאוא"ס המאיר בהם משא"כ בנשמות כו', ולכן תכלית עילוי הנשמות הוא לאשתאבא בגופא דמלכא דהיינו בבחי' הכלים ובאור הקו המתלבש בהם כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה זכור את יום השבת הב'. ומ"מ נשמות אלו מאחר שנמשכים מבחי' או"א ה"ה מקבלים מבחי' חב"ד כמו שז"א מקבל מחב"ד, ולכן הן מארי תורה לפרש ולבאר דיני התורה ולהורות שזהו המשכת בחי' המוחין דאורייתא מחכ' נפקת כו', וזהו"ע ותורה אור שזהו המשכת המוחין שנק' אור כו' כנודע. משא"כ בת היא בחי' קיום המצות בפו"מ שהמצוה היא ע"פ חכמי התורה שהן בחי' שרים

ואיוב: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ויואב.

והעבד הוא רק לקיים את המצוה כמו שמפורש ע"פ התורה כו', וזהו שנק' בחי' מקבל שאין לו אור מעצמו והיינו שאין בכחו ויכולתו לפרש המצוה ע"פ דעתו והשגתו (ועמ"ש בלק"ת שם דעבדים הן נשמות דבי"ע שנולדו מיחוד זו"נ (בחי' יחוד חיצוני לחדש הנשמות), וצ"ע הרי נודע דתנאים ואמוראים הן נשמות דברי' ויצי' כו', וכתי' והאיתנים מוסדי ארץ איתנים אותיות תנאים כמ"ש בזהר משפטים דק"י א"ב, ועמ"ש בהגהות דואלה שמות שבתו"א בענין ששים המה מלכות שזהו בחי' היכל קדק"ד דברי' שנעשה אצי' כו', וי"ל שנכללים בבחי' מל' דאצי' ומקבלים מבחי' יסוד דאצי' כו', ובריתות הוא כמו שיסוד דאצי' מתלבש ביסוד דברי' ויצי' כו', וי"ל בד"א דתו"א וכן כל הנשמות שהן שרי התורה הן מבחי' אצילות שבבי"ע, וכידוע שיש ג' מדרי' בנשמות וכמ"ש במ"א ועמ"ש במ"א בענין מקרא משנה ותלמוד כו', ועמ"ש בלק"ת שם שגם מיחוד זו"נ יש נשמות גבוהות מאד והן הנק' בנים כו'), רק שמקבל מהשרים היינו לקיים המצוה כמו שהיא ע"פ התורה כו' (ולפ"ז צ"ל דגם מה שמקבלים מז"א אינו מבחי' חב"ד כ"א מהמדרי' התחתונות כו'), אבל השרים שהן מארי תורה היינו שמקבלים מבחי' חב"ד והן משפיעים בחי' האור והגילוי כו'.

אמנם בחי' אמי זהו שהנשמות הן למעלה מהתורה ומשפיעים בתורה כו', דהנה התורה הגם שהיא בחי' מוחין כנ"ל ה"ז בחי' חב"ד דז"א פי' שהיא חכ' שבהנהגת המדות כו', שהרי התורה הנגלית היא פסקי המדות כשר פסול טמא טהור חייב זכאי שהן בחי' המדות, דהיינו כשר מותר וטהור הן מבחי' החסד וימין מקרבת שיתעלה אותו הדבר למעלה ויהי' נכלל באלקות, ופסול אסור וטמא הוא מבחי' הגבו' דשמאל דוחה שא"א להתעלות והבירור שלהם הוא ע"י הדחי' דוקא כו', וכמ"ש בסש"ב בפי' מותר ואסור כו', וזהו שהן שתא סדרי משנה מבחי' ששה מדות עליונות כו', וכ"ז הוא ע"פ החכ' שבתורה שזה יהי' כשר וזה יהי' פסול כו'. אבל החכ' שבזה היא בחי' מוחין שבמדות לבד, שזהו מה שנה"י דאי' נעשים מוחין לז"א ובתוכם מתלבש בחי' נו"ה דאבא, אך זהו שמתעלמים בבחי' נה"י דאי' וכידוע דנה"י הוא בחי' לבוש המעלים כו', ובחי' נה"י דאי' המתלבשים בזה זהו רק בחי' הכלים לאחר שהאורות דאימא מסתלקים מהם כו', וכמ"ש בע"ח שער המוחין פ"ג בפי' מארז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו דתורה היא בחי' ז"א שהוא תו' שבכתב, והקיום שלו הם המוחין, ואין התורה יכול להתקיים להיות לו מוחין אלא ע"י בינה (הנק' מי כנודע) אשר היא ממיתה עצמה בשביל התורה, כי נה"י שלה מסתלקים האורות שלה ונשארין כמיתים כלים בלי עצמות וגוף בלי נשמה, ועושה כן בשביל התורה שהוא ז"א כדי שילבישו בתוכה המוחין שהם הקיום שלו כו', והיינו שהאורות הן של ז"א עצמו כו', וי"ל שזהו מה שהמוחין מתהפכין ונעשים מהות מדה כו' וכמשנת"ל, וזהו שהאורות הן מז"א עצמו כו'. וזהו שאמרז"ל נובלות חכ' שלמעלה תורה דהחכ' המתלבשת במדות הוא בחי' נובלות בלבד לגבי עצמות החכ' שהיא בחי' קדש מלה בגרמה כו', אבל הנשמות בשרשן הן בעצמות החכ' למעלה מהתורה, וכידוע המאמ' דתדב"א שני דברים קדמו לעולם תורה וישראל ואינו יודע איזה מהם קדום אומר אני ישראל קדמו, והראי' לזה שהרי בתורה נא' צו את בנ"י דבר אל בנ"י הרי ישראל קדמו כו', נמצאו שהנשמות קדמו לתורה, והיינו שגם בשרשם

ומקורם כמו בבחי' מחשבה הקדומה דא"ק קדמה שרש הנשמות לשרש התורה כו'. וכמ"ש במ"א על מאה"ז קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא דמא' זה מדבר בבחי' א"ק (ועמשנת"ל ד"ה אלה מסעי* ואח"ז), דהתורה היא בחי' חיצוניות א"ק וכמו בחי' אח"פ דא"ק וגם בחי' הסתכלות עינים שכ"ז הוא בחי' חיצוניות כו', והיינו שגם התורה כמו שהיא בבחי' חכ' הקדומה ה"ה בחי' חיצוניות א"ק כו', אבל קוב"ה דאסתכל באורייתא זהו בחי' פנימיות א"ק והוא בחי' מל' דא"ס השורה בא"ק (ובמ"א מבו' די"ל שזהו בחי' עתיק דא"ק והיינו בחי' מל' דא"ס שנעשה עתיק לא"ק כו' ועמשנת"ל ד"ה הנ"ל), ושם הוא שרש הנשמות כו', וז"ש ומה תעשה לשמך הגדול ואי' בירושלמי תענית פ"ב ה"ו שמך הגדול משותף בנו, וידוע דשמו הגדול הוא בחי' מל' דא"ס כו'. וכן הוא בעצמות אוא"ס שלפני הצמצום דנש"י מושרשים בעצמות א"ס כו', דהתורה היא בחי' חכ' דא"ס ונשמות הן בבחי' העצמות כו'.

והגם דאורייתא וקוב"ה כולא חד (ועמשנת"ל ד"ה שופטים הב'*) כ"ז הוא בבחי' הגילוים מן העצמות כו', דבזה יש מעלה בתורה על הנשמות דתורה היא כולא חד עם קוב"ה ונשמות הן כמו דבר בפ"ע כו' וכמ"ש במ"א, אבל כמו שהן בעצמות הנשמות הן למעלה מתורה שהם מושרשין בעצמותו ממש כבי' (ועמ"ש בלק"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח פ"ב בענין כי עמך מקור חיים שגם מקור התענוגים הוא רק עמך לא עצמותו ומהותו, ואח"כ כ' שעצמותו ית' הוא מקור התענוגים דמציאותו מעצמותו כו', י"ל שזהו בחי' שעשועים העצמיים דתורה ובחי' תענוג העצמי ממש שמשם שרש הנשמות כו', ומ"ש דמציאותו מעצמותו י"ל שז"ע שמו קדמון כקדמותו כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו, והוא בחי' שם (הנק' יכולת) שכלול בעצמותו ממש והוא שרש בחי' שמו הגדול ששם מושרשים נש"י כו', ומשו"ז בחי' שמו הגדול בחי' מל' דא"ס משותף בנו דוקא). וראי' מוכחת ע"ז הוא מהתשובה שהרי גם מי שעבר ר"ל על כל התורה כולה אין לך דבר שעומד בפני התשובה, וזה רק מצד מעלת הנשמות. והגם דתשובה נא' ג"כ בתורה וכמ"ש ושבת עד ה' אלקיך כו', הרי זה מ"מ למעלה מהתורה עצמה (והמ"ע דתשובה הוא שיתודה החוטא ואין וידוי בלא תשובה וחרטה כו'), שהרי התורה אמרה יביא אשם ויתכפר לו, אמר הקב"ה יעשה תשובה ויתכפר לו, דקרבן הוא רק על השוגג והשגגות הן מנוגה והיינו מהתגברות הנה"ב שהוא מנוגה כו' וכמ"ש באגה"ק סי' כ"ח, והסליחה ע"ז היא משם הוי' היינו מהגילוים דהשתל' כו', ולכן מועיל קרבן שהוא קרבן להוי' כו'. אבל לכפר על הזדונות צ"ל לפני הוי' תטהרו למעלה משם הוי', והיינו מבחי' עתיק בחי' מל' דא"ס ולמעלה מעלה מבחי' עצמות א"ס כו'. והוא מ"ש או אשר נשבע עליו לשקר כו' וחמישיתו יוסיף עליו, והיינו מה שמשביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע, וכשהרשיע ח"ו דהיינו במזיד ר"ל אז וחמישיתו יוסיף עליו מדרי' החמישית בחי' עצמות א"ס כו'. וכמ"ש במ"א בענין והחמישית לפרעה דארבע הידות הן ד' עולמות אבי"ע והחמישית בחי' הכתר כו', ועמ"ש בתו"א סד"ה ושבתי בשלום ועמ"ש בע"ח שער הארת המוחין פ"ז. ובמ"א אי' שזהו בחי' התגלות עתיק שבבינה כו'. גם דמדרי' רביעית הוא בחי' הרצון, וכמ"ש במ"א שבכללות הן ד' מדרי' רצון ושכל מחו"ד (שנחשבים לא') ומעשה, והיינו בחי' רצון המתלבש בחכ' כו', והחמישית הוא בחי' עצמיות הרצון שלמעלה

ד"ה . . מסעי: תער"ג (לעיל ח"א ע' שכד ואילך).
ד"ה . . הב': תער"ג (לעיל ח"א ע' שסו ואילך).

מהחכ' בחי' רעדכ"ר או בחי' עתיק בחי' התחתונה שבמאציל כו'. ולכן על המזיד אינו מועיל קרבן שמגיע רק בש' הוי', כ"א ע"י תשובה דווקא דממעמקים קראתיך מעומק לעומק בחי' עתיק שבנפש כו', וכמו תשובת ראב"ד גערה בבכי' כו' שזהו כעין בחי' עתיק שנעתק מכל וכל שמואס בחייו כו', ועי"ז ממשיכים בחי' עתיק כו'. ונמצא דמעלת התשובה היא למעלה הרבה מהתורה כו'.

והנה במשנה דכריתות פ"ב מ"א ארבעה מביאין על הזדון כשגגה כו', ובפי' זית רענן על הילקוט פי' דמשו"ז אמרה תורה יבוא אשם ולא יבוא חטאת משום דרוב אשמות באין על המזיד כו', י"ל ע"פ מ"ש במ"א שהרי בקרבן הי' צ"ל ג"כ תשובה, וכדאי' במשנה דפ"ח דיומא חטאת ואשם ודאי מכפרין והיינו עם התשובה כמ"ש הרע"ב, וכמו שפרש"י שם דפ"ה ע"ב ומסתמא תשובה איכא שאם לא הי' מתחרט לא הי' מביא קרבן (ומקרא מלא כתי' והתוודו על חטאתם כו', וכמ"ש הרמב"ם בהל' תשובה פ"א ובכ"מ שם), וא"כ כשאמרה תורה יבוא אשם כו' הכונה גם על התשובה כו', ומבו' שם שהקרבן מכפר רק על השוגג ומה שהאשם מכפר על הזדון הוא שע"י התשובה נעשים הזדונות כשגגות ואז הקרבן מכפר (וצ"ל לפ"ז למה חטאת אינו מכפר על הזדון שה"ה ג"כ עם התשובה, וי"ל עפמ"ש במ"א דאשם בא על עבירות שבי"ה דשם הוי' וחטאת בבחי' מל', ובודאי יש חילוק גם בהתשובה שבמדרי' עליונה יותר התשובה היא במדרי' גבוה יותר כו', ועמשנת"ל ד"ה שובה ישראל* בענין ג' תשובות דנר"ן כו', וע"כ התשובה דאשם ודאי דוקא עושה גם הזדונות כשגגות כו'). אבל ע"י תשובה אמיתית נעשים הזדונות כזכיות וכמ"ש בסש"ב פ"ז, ובפרט כשאין בהמק"ד קיים וכמ"ש הרמב"ם עכשיו שאין לנו מקדש אין לנו אלא תשובה לבד, וגם עכשיו אין לך דבר שעומד בפני התשובה כו', וזהו שאמר הקב"ה יעשה תשובה ויתכפר לו שזה מועיל לעולם והזדונות נעשים לו כזכיות ממש כו'. וכ"ז רק מצד מעלת הנשמות מצ"ע שהן מושרשים בעצמות א"ס כו'. וכמו"כ שרש הנשמות בחכ' הוא בבחי' פנימיות ועצמות החכ' דוקא, וכמשל הבן שהוא מעצמות מוח האב שלמעלה מבחי' החכ' והשכל שבמוח כו' וכמ"ש במ"א. והענין הוא דהנה ישראל עלה במח' וידוע דמח' היא בחי' חכ' וכמא' מח' ויובלא לא אתפריש לעלמין כו', ופי' עלה במח' היינו הבחי' עליונה שבמח' בחי' פנימיות חכ' שלמעלה מהתורה שהוא בחי' נובלות חכ' כו' (ובאמת גם למעלה מבחי' תורה שלמעלה כו' כנ"ל), וכידוע שכל ספי' נבחן בג' מדרי' הא' חלק התחתון מה שמשפיע לזולתו והוא בחי' נה"י שבעליון שנעשה מוחין לתחתון כו', הב' עצמיות הספי', הג' חלק העליון מה שדבוק בעילתו כו', וכמ"ש בפרד"ס ש"ג פ"ז שם דבחכ' בחי' עליונה שבה הוא בערך שווי' אל הכתר כו', ועמ"ש בדרוש וככה רל"ז שזהו בחי' מ"ה דחכ' והוא בחי' אין דחכ' שלא ניתן ליהנות בו, ושם שזהו כמו בחי' רדל"א דלא אתיידע כו', וזה"ע ישראל עלו במח' בבחי' העליונה שבחכ' היינו מה שדבוקה בכתר כו'. ומה שנת"ל דנשמות הן כמו שחושב בדבר שזולתו כו', זהו הנשמות כמו שנמצאו בבחי' מציאות שנמצאו להיות דבר בפ"ע כו', אבל שרש ומקור הנשמות הן בבחי' עלו במח' בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'.

אמנם בכדי להגיע לשרש ומקור הנשמה הוא ע"י העבודה במס"נ דוקא, וענין מס"נ הוא מסירת הרצון, וכידוע דנפש הוא רצון וכמ"ש אין נפשי אין רצוני כו',

---

ד"ה . . ישראל: תער"ג (לעיל ח"א ע' קמו ואילך).

ומס"נ הוא מסירת הרצון להיות בבחי' רצון א' לה' לבד כו', והיינו העבודה בבחי' פנימיות הרצון שבנפש וכמשנת"ל, שזהו כאשר האלקות נוגע לו בפנימיות נפשו דאז התעוררות נפשו הוא בבחי' פנימיות העצמיות כו', והוא בחי' יחידה שבנפש דפי' וענין יחידה הוא שהיא בבחי' רצון א' לבד ואין לו שום רצון זר כלל, והיינו כאשר ההתעוררות היא בבחי' פנימיות עצמות הרצון ה"ז תופס כל עצם הנפש (דאס נעמט ארום דעם גאנצין עצם), להיות ידוע שהרצון הוא הטיית הנפש והמשכתו לאיזה דבר כו', וחיצוניות הרצון הוא הטיית הנפש היינו רק החיצוניות שבעצמות כו', אבל פנימיות עצמות הרצון הוא שתופס כל העצמות (עמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו בענין רצון ועונג), וענין ההטי' הוא הזזת העצמיות שכל העצם ניזוז בזה כו', והיינו שבכל עצמותו הוא לה' לבד ואין מקום כלל לשום רצון זר כלל כו', וזהו בחי' יחידה שבנשמה כו'. וזה מעורר וממשיך בחי' פנימיות ועצמות א"ס להיות גילוי אור חדש ממש בבחי' חו"ב, והוא בחי' יחוד פנימי דאו"א שזהו המשכת אור חדש כנ"ל, והוא דוקא ע"י עבודת הנשמה מצד עצם שרשה ומקורה העצמי בבחי' עצמות א"ס כו'. וזהו היחוד דהוי' אהי', וידוע דשם אהי' הוא בכתר ובבינה והיינו בבחי' עצמיות הבינה ממש שלמעלה מבחי' השגה וכמשנת"ל, והיינו בחי' התגלות עתיק שבבינה כו', והוי' הוא בחי' חכ' כמ"ש וה' בחכמה כו', והיינו בחי' יחוד פנימי דאו"א כו'. וזהו ע"י בחי' אמי שהיא העבודה במס"נ בחי' אהבה דבכל מאדך שנת"ל, ועי"ז ממשיך אור חדש בחו"ב דהיינו בתורה כו', והו"ע לימוד התורה לשמה לשם התורה להמשיך גילוי אוא"ס בתורה כו', ונמשך הגילוי בז"א ומל' בחי' מוחין דגדלות (וכמשנת"ל דז"א ומל' הן תושב"כ ותושבע"פ כו') בחי' גדלות אבא כו', והו"ע בעטרה שעטרה לו אמו כו'.

וע"פ כל הנ"ל יובן ההפרש בין ג"ע מצ"ע ובין ההמשכה בג"ע שממשיכים תוס' אור ע"י העבודה שעז"נ וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה כו', דהנה הגילוי דג"ע הוא מבחי' בינה, שז"ע ביו"ד נברא העוה"ב דיו"ד הוא בחי' חכ' ונברא בו עוה"ב בחי' בינה כו', והיינו דג"ע הוא בחי' אות ה' ראשונה שזהו האור כמו שבא בהשגה ובזה הוא תענוג הנשמות בג"ע כו' וכמ"ש מזה בלקו"ת ד"ה ראו כי ה' נתן לכם ובד"ה שחורה אני, וזהו שהגילוי דג"ע הוא למעלה הרבה מן העולמות, דמה שנמשך בעולמות הוא בחי' ז"ת בלבד והעיקר הוא בחי' המל', שז"ע בה' נברא העוה"ז בחי' ה' תתאה בהבראם בה' בראם כו', וכתי' ששת ימים עשה ה' בחי' ו"ק דז"א כו', ובג"ע הוא גילוי ג"ר בחי' מוחין והיינו בחי' בינה שכוללת כל הג"ר כו' וכמשנת"ל. והנה בההמשכה שבעולמות הרי יש ג"כ בחי' המוחין, אך הוא רק מבחי' חיצוניות בינה ובג"ע הוא בחי' פנימיות בינה כו', והיינו כמשנת"ל דחיצוניות המוחין הוא בחי' המורגש שמצד השכל כו', שהעיקר הן בחי' המדות והוא בחי' מורגש כו', רק שהמורגש אינו מבחי' המדות לבד מצד ההטבעה כ"א שהוא מצד השכל כו', וזהו בחי' קטנות המוחין בחי' קטנות דאימא כו', אבל בחי' פנימיות בינה זהו בחי' מושכל והיינו שהעיקר הוא המוחין, ועם היות שזהו ג"כ מה שמתפעל בלב, אך התפעלות הלב בא בדרך ממילא ע"י גילוי המוחין ואין המדות מורגשים כו', והגם שאין המדות נעשים עי"ז שכליים ממש שהרי הן מ"מ כפי ההטבעה והן בבחי' מציאות דבר כו' וכמשנת"ל, וע"כ בכללות הוא בבחי' המדות עדיין כו' ומ"מ אין מציאותם והרגשתן כמו בחי' המדות ממש ע"י גילוי

בחי' פנימיות המוחין כו', והיינו בחי' גדלות המוחין בחי' גדלות אימא כו'. אך כ"ז הוא בחי' המוחין השייכים אל המדות כו', ולמעלה הוא בכלל בחי' יחוד חיצוני דאו"א שמזה נמשכים ג"כ בחי' מוחין דגדלות בז"א, והוא בחי' גדלות אימא לבד שהעיקר הוא בחי' בינה, וכמו אם הבנים שמחה שהשמחה היא מבחי' גילוי אור אבל הוא רק גילוי בחי' אם הבנים דאימא רביעא על בנין כו'. אבל מה שנמשך ע"י עבודה הוא בחי' יחוד פנימי דאו"א דהעיקר הוא בחי' החכ', וכמו"כ בבינה הוא בחי' עצמיות הבינה שלמעלה מבחי' השגה ממש (ולעתיד יהי' בבחי' השגת המהות כו'), וההמשכה היא מבחי' פנימיות הכתר ובשרש שרשו מבחי' פנימיות ועצמות א"ס (בחי' כתר דמל' דא"ס שזהו בחי' שמו העצמי כו'), והוא בחי' מושכל ממש והיינו שגם המדות הם בחי' שכליים כו', וכמשנת"ל דכאשר נמשך בחי' גדלות אבא בז"א אז ז"א כמו אבא כו', וממשיכים זה ע"י העבודה במס"נ ואהבת בכל מאדך וע"י תורה ומצות שאחר אהבה זו כו' (דההמשכה היא ע"י תומ"צ כו'). וזהו וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה שממשיכים עי"ז תוס' אור בג"ע גילוי בחי' אור חדש ממש כו', דהגילוי דג"ע מצ"ע הכל הוא בבחי' סדר השתל' שנמשך מעצמו כו' (ומ"מ המשכת האור הוא ג"כ עבודה כנ"ל בשם הע"ח, ולכן ג"ע בכלל הוא תשלום שכר כו'), וע"י העבודה ממשיכים תוס' אור שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר גילוי אור חדש ממש כו'.

והענין הוא דהנה כתי' ישבעו עצי ה' ואי' בזהר חיי במדרש הנעלם דקכ"ה ע"א שזה אילני הגן, וכ' הרמ"ז דקשה שכל הבריות אלו הנזכרים בפ' הרים מעיינים וכו' לא יחסם לו ית' כ"א אלו העצים, ומפרש שרצונו על אילני הגן כו', ונק' עצי הוי' דבג"ע מאיר גילוי שם הוי', וכמ"ש ויטע הוי' אלקים גן כו' שנא' ש' מלא דהיינו גילוי שם הוי' כו', וכמו במקום המקדש שנא' אכן יש הוי' במקום הזה ות"א לית דין אתר הדיוט, שהן העש"מ שנק' מילין דהדיוטא והן מבחי' שם אלקים ויאמר אלקים יהי אור כו', אבל במקום המקדש מאיר בחי' שם הוי' כו'. וידוע דבהמק"ד הי' בדוגמת הג"ע, וכמ"ש במ"א ע"פ באתי לגני שא' במד"ר לגנוני למקום שהי' עקרי בתחלה כו', ולכן בבהמק"ד הי' מצות ראי' דכשם שבא ליראות כך בא לראות כו', דכשם שבג"ע הוא השגת מהות אלקות כמו"כ בביהמק"ד הי' ראיית המהות כו', והיינו מפני שבמקדש ובג"ע הוא גילוי שם הוי' וז"ע עצי הוי' כו'. ואי' ברמ"ז שם והוא זעיר כו' הנק' סתם בשם הוי' כו', והיינו דעצי הוי' הוא גילוי בחי' ז"א הנק' אילנא דחיי כו', וכמ"ש בזהר ע"פ היש בה עץ אם אין דהפי' הוא אם יש בה עץ שמקבלים מאילנא דחיי ולא מאתר עילאה יתיר כו' אם אין בחי' הכתר כו', וכידוע בהפי' דכי האדם עץ השדה דקאי על אדה"ע שעל הכסא ונק' עץ השדה כו' כמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב פ"ג, והיינו שהמדות הן בחי' צומח שצומחים מקטנות לגדלות, ולא כמו האותיות שאין בהם צמיחה משא"כ המדות כו', וכמו"כ למעלה בחי' ז"א נק' עץ השדה כו'. והנה עץ הוא ג"כ ל' עצה וכמו לי עצה ותושי' שהיא בחי' חכ' כו', אך זהו בחי' החכ' שהיא ראשית ההשתל' כו', ועז"א ג"כ היש בה עץ אם אין דוהחכ' מאין תמצא ע"ד יש מאין כו', וכמו שאו' בורא קדושים שהן חו"ב שהן בחי' בריאה שבאצי' כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו ובהבי' דואתחנן, והיינו בחי' חיצוניות החכ' כו', ומ"ש במ"א דחכ' היא בחי' אצי' שבאצי' זהו בבחי' אור החכ' כו',

והיינו בחי' האור שלמעלה מהכלים כו', שהרי מבו' שם (בדרוש ג' מיני אדם) שהכלים והאורות המתלבשים בתוכם הן בחי' בי"ע והמדרי' הד' הוא בחי' האור שלמעלה מהכלים כו' ונת' ג"כ לעיל, והרי בחכ' יש ג"כ כלים וא"כ ה"ז בחי' בריאה כו', אך זהו בחי' חיצוניות החכ' משא"כ בחי' פנימיות החכ' היא בחי' אור שלמעלה מכלים כו' (וכן הוא בפנימיות בינה כו', ובכללות הע"ס הוא בחי' פנימיות הקו כו' וכמ"ש בסי' בענין תלתא דזמנין מקדש כו', והעיקר הוא בבחי' החכ' כו' וכמשנת"ל בכ"ד). וז"ע עצי הוי' דהוי' בחכ' ועצי הוי' הוא שצריכים עצה איך יהי' הגילוי דשם הוי', והעצה הו"ע הצמצום ולהיות ההמשכה בסדר והדרגה כו', והן הד' אותיות דשם הוי' יו"ד צמצום ה' התפשטות כו', והיינו דלהיות בחי' חכ' ראשית ההשתל' צ"ל ע"י הצמצום, וכמו"כ ההמשכה בבחי' צמצום בנקודה א' כו' וזהו היו"ד דשם הוי' שהוא בחי' נקודת החכ' כו' (ועמשנת"ל ד"ה זאת חקת התורה הא'*), ואח"כ ה' בחי' התפשטות והוא"ו הוא כו', שזהו סדר הבאת והמשכת האור באופן שיוכל להתקבל כו'. וכ"ז הוא בהאור דסדר ההשתל' שבזה צ"ל עצה איך יהי' המשכת וגילוי האור כו', וכמו"כ בבחי' ז"א שנק' עץ השדה הרי כתי' מי ברא אלה דבחי' מי שהוא בינה ברא אלה ו"ק דז"א כו', והיינו דבחי' עצי הוי' הוא גילוי בחי' ז"א ומוחין דז"א שמבחי' יחוד חיצוני דאו"א כו'.

וזהו מ"ש בג"ע ויטע הוי' אלקים וי"ל שזהו יחוד הוי' אלקים שבג' יחודים הנ"ל, וידוע דאלקים זהו בחי' המל' כמו שהוא באצי' כו', והוא בחי' יחוד זו"נ כמו שהמל' היא בבחי' פרצוף באצי' כו' והיינו שעומדת נגד בחי' חג"ת דז"א, והוא בחי' יחוד פב"פ כמ"ש בע"ח שער הזיווגים פ' בו"ג (ועמ"ש בשער מיעוט הירח פ"א, ונר' שזהו המדרי' הג' שבבחי' פב"פ ומקבלת גם מבחי' חב"ד רק הכל ע"י הז"א, ועמ"ש בפ"ד ועדיין צ"ע), ומאיר גילוי שם הוי' בשם אלקים כו', וכמו"כ הוא ביחוד או"א דהוי' בחכ' ובינה היא שם אלקים כו', וה"ז למעלה מהיחוד דהוי' אד' די"ל שזהו כמו שהארת הקו בקע את הפרסא עם הכלים דמל' דאצי' כו', או בנקודת המל' דאצי' שבוקעת את המסך ויורדת בראש הברי' שזהו בחי' אד' כו' כנודע (ולמעלה באצי' י"ל שזהו המדרי' הב' שבע"ח שער מיעוט הירח דהיינו כמו שהיא מהחזה ולמטה כו'), וי"ל שזהו היחוד לצורך העולמות וכן לנשמות דבי"ע שנק' עבדים כו', אבל בחי' יחוד דהוי' אלקים הוא שמזה נולדים נשמות שהן בחי' בנים ובחי' אחים ורעים שזהו בחי' אחותי כו' כמשנת"ל. וז"ש אשר שם צפרים יקננו ואי' בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ד' דכאשר יצאו זו"נ מאו"א יוצאין כמה בחי' עופין שהן בחי' נשמות אדם ונשמות מלאכים כו', אך אינם נשלמים ונגמרים עד אחר זיווג זו"נ כו', והיינו דנשמות האדם בכדי שיתלבשו בגוף הוא ע"י שנשלמים בזיווג זו"נ, אבל שרשם הוא מאו"א כו', והן הנשמות דאחים ורעים שנאצלו יחד עם זו"נ כו' כמשנת"ל, ומבו' בע"ח שזהו מבחי' זיווג רוחני דאו"א הנק' זיווג נשיקין כו', וידוע מעלת המלאכים על הנשמות שהן מזיווג נשיקין כמ"ש בבה"ז בלק על מ' הזהר דק"צ ברכו ה' כל מלאכיו ובמ"א בד"ה וכל שיח כו', ומשו"ז הם רוחניים ונא' עליהם ועוף יעופף מפני ששרשם מבחי זיווג רוחני דאו"א, וכמו"כ נשמות הנ"ל הגם שהן גם ע"י יחוד זו"נ מ"מ מפני ששרשם הוא מיחוד רוחני דאו"א ה"ה למטה ג"כ בבחי' הרוחניות יותר משארי נשמות כו', והם הצדיקים שהולכים בהיכלות כמו ר'

---

* ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' מד ואילך).

ישמעאל כה"ג ורע"ק, וכמ"ש בפרקי היכלות וכמו שדרשו במד"ר שה"ש פסוק הביאני המלך חדריו על רע"ק (ואפשר דכמו"כ בנשמות שלמטה הם מופשטים מהגשם לגמרי וכמו רב יהודא דלית דין בר אינש והן שנבקע עליהם הפרגוד כו', וכן האריז"ל והבעש"ט והקדוש נ"ע דשרשם מבחי' זיווג רוחני הנ"ל ועמ"ש בלק"ת ד"ה לויתן והבי', וי"ל שיש בהם יתרון זה גם על הנשמות שמבחי' יחוד פנימי דאו"א הנק' קדש, כמ"ש בסבא דמשפטים קכ"ב א' דנשמות דאחים ורעים הם בחי' אנשי קדש, ויש שנק' קדש כמ"ש קדש ישראל כו' שהן מעצמות או"א כו', ויש יתרון עליהם בנשמות הנ"ל שהן בבחי' הרוחניות יותר כו', וכמו שיש יתרון זה במלאכים על הנשמות הגם שהנשמות הן למעלה מהם שהם מבחי' הפנימיות כו'. והנה ממה שא' הבעש"ט ז"ל שביכולתו לעלות השמים כמו אלי' רק שרוצה דורך גיין מ"ש כי עפר אתה ואל עפר תשוב, נראה שנשמתו הי' מבחי' יחוד פנימי דאו"א, והרוחניות שלו למטה הי' גם מצד הגוף וכמו אלי' שהעפיפה שלו הי' מצד זיכוך הגוף כו' כנודע). וזהו אשר שם צפרים יקננו הם הנשמות שמבחי' זיווג נשיקין דאו"א שזהו בכלל בחי' יחוד חיצוני דאו"א כו', ולהיות דעצי הוי' הן בחי' ז"א בבחי' הגדלות דגדלות אי' בחי' אחותי כנ"ל, ע"כ או' אשר שם צפרים יקננו היינו בחי' הנשמות דאחים ורעים כו'.

אמנם מש"א ישבעו עצי ה' ענין השביעה הוא בחי' תוס' אור, וכמש"א בשבת ישבעו ויתענגו מטובך כו', דשבת הוא בחי' קדש וכמ"ש ושמרתם את השבת כי קדש הוא בחי' קדש מלה בגרמא, והיינו בחי' מוחין דאבא הנמשכים בשבת שזהו בחי' עצמות מה שלא ניתנו ליהנות כו', והיא בחי' עליונה שבחכ' שזהו בחי' אין דכתר ממש כו', דלכן אכילה דשבת היא בבחי' צדיק אוכל לשובע נפשו למעלה מענין הבירורים כו', דהנה אכילה דחול הו"ע ובטן רשעים תחסר שהו"ע הבירורים כו', והאור והגילוי הוא שבא בהתלבשות שצריך ג"כ בירור כו', אבל בשבת בורר אסור דההמשכה היא שלא ע"י הבירורים ומאיר עצם האור שא"צ בירור כו', וז"ע לשובע נפשו כו' וכמשנת"ל באורך בענין לחם מן השמים כו' ועמשנת"ל בד"ה והי' כי תבוא הב'*. וזהו ג"כ ענין ישבעו עצי ה' בחי' השביעה שהיא המשכה מבחי' עצמות א"ס כו', וכנ"ל בענין היש בה עץ אם אין דבחי' אין ה"ז למעלה מבחי' עץ והשביעה היא המשכת בחי' אין דכתר בבחי' עצי ה' כו', וכמו והשביע בצחצחות נפשך ואי' בזהר"ק אמור ק"ד שהו"ע ע"ס דעתיק, והיינו כמשנת"ל בענין ש"ע נהורין שממצחא דאריך שזהו מע"ס דעתיק שברישא דאריך כו', ומשם נמשך באו"א בבחי' יחוד פנימי להיות המשכת בחי' מוחין פנימים ועצמים בז"א כו'. וי"ל דענין השביעה אינו רק מילוי החסרון היינו מילוי הרעבון כ"א להיות שבע ביותר כו', וא"כ ה"ז כענין העושר שהוא ריבוי ההשפעה לא רק די מחסורו שהוא למלאות החסרון כ"א להשפיע ביותר כו', דמילוי החסרון הוא רק מאורות דאצי' (וכן משרש ומקור האורות כו'), אבל העושר הוא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס שאינו בבחי' מקור כלל להשתל' כו' וכמשנת"ל (ד"ה פדה בשלום*), וכמו"כ י"ל ענין השביעה הוא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס גילוי בחי' אור חדש ממש כו'.

וז"ש (משלי כ"ז ז') נפש שבעה תבוס נופת ונפש רעבה כל מר מתוק, וע"פ פשוט מ"ש נפש שבעה קאי על לעו"ז שנק' רוה וכמו למען ספות הרוה כו' ומואס בכל דבר טוב כו', אך יש לפרש זה ג"כ בקדושה דנפש שבעה

בד"ה . . הב': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קכו ואילך).
ד"ה . . בשלום: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשעא).

ה"ז למעלה מנפש רעבה כו'. דהנה נש"י נק' רעבים וכמו שנק' הצמאה שהן צמאים ליוצרם כו' וכמ"ש רעבים גם צמאים כו', והנה מבו' במ"א שיש ב' מיני רעבון הא' מפני העדר אכילה כמי שלא אכל יום או יומיים ה"ה רעב כו', והב' הוא הרעבון הבא ע"י אכילה דוקא וכל שמאכלו יותר יותר יבוא לידי רעבון, לפי שהמאכל מתברר ונהפך לדם הוא הנפש ומתחזק כח החיות יותר, ע"כ לאחר עיכול המאכל דוקא יותר יתחזק כח המרעיב לנפש שבא רק מחמת חיזוק כחו ביותר, וכמו שנראה בחוש שכל שירגיל האדם לאכול ג' וד' פעמים יותר יש באצטומכא כח הרעבון יותר כו', ובזה יש אופנים שונים בגסות ודקות שמי שרגיל בלחם פשוט לא ירעב רק ללחם, ומי שרגיל במעדנים ירעב למעדנים כו', וכמו רווחא לבסומא שכיחא שיכול לאכול הרבה מיני מעדנים בלי שיעור כו', וכמו גבי אביי במגילה ד"ז ע"ב. וכמו"כ הוא ברוחניות דהתורה נק' מזון וכמ"ש ותורתך בתוך מעי כו', והרעבון של הנשמה הוא שתרעב לטעום טעם אוכל דחכ' אלקית בהשגה אלקית דתורה כו', והוא רק מצד שטעם טוב טעם ודעת אלקי ע"כ יתעורר בהנשמה כח התאוה והתשוקה לטעם ועונג אלקי וכמו טעמו וראו כו', וזהו שהרעבון הוא מצד האכילה דוקא והוא מצד רוב אכילת לחם דתורה יום ולילה בגירסא בשיניו כו' שהן ל"ב נתי' דחכ' כו', וכמו גרסה נפשי לתאבה כו' ויורד בתוך מיעיו דהיינו שנבלע באברי נפשו כו', וכמו הלחם הגשמי כשאינו אפוי בטוב אינו מתעכל במעיו ואינו נבלע באבריו להיות ממנו דם הנפש, אבל כאשר נאפה בטוב אז הוא מתעכל ונבלע באיבריו ונעשה ממנו דם ומתאווה אח"כ עוד לאכול כו', כמו"כ הוא בלחם דתורה כאשר הוא אפוי בהאהבה דרשפי אש ע"י ההתבוננות בגדולת ה' איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע וכולא קמי' כלא כו', ואז לימוד התורה שאח"כ נבלע באברי נפשו והיו לאחדים ממש וכמ"ש בד"ה כי תבואו ושבתה ובד"ה ואפו, ותרעב נפשו מאד לזה כו'. וידוע שיש בתורה פנימיות וחיצוניות והוא מ"ש כי לא על הלחם לבדו כו' כ"א על כל מוצא פי ה' כו', והוא בחי' הרוחניות דתורה בחי' פנימיות התורה כו', דכאשר טועם טוב טעם דפנימיות התורה יהי' רעבון הנפש ביותר ללמוד ביותר בלי שיעור והגבלה וכמו רווחא לבסומא כו'. וזהו נפש רעבה כל מר מתוק דנפש רעבה ללחמה של תורה, כל מר מתוק היינו בחי' הבירורים שבתורה שמהפך גם את המר למתוק כו' (וכמו ויורהו ה' עץ הוא בחי' עה"ח דתורה ועי"ז וימתקו המים כו'), וגם הגילוי דתורה גופא בא בדרך בירור כו', שז"ע הל"ט מלאכות הזורע והחורש שישנם ג"כ בתורה כו' וכמשנת"ל (בד"ה ראה הב'*), והוא העבודה והיגיעה בעסק התורה כו', ומפני שבא ע"י עבודה ויגיעה (שזהו מצד ההתלבשות כו') ועניינה הוא לברר בכח התורה כו' לכן שייך בזה רעבון וצמאון כו'.

אמנם יש בבחי' התורה שהיא למעלה מהבירורים לגמרי שאין ענינה לברר, וכן הגילוי אינו בדרך בירור כו' והוא שאינו בא בבחי' התלבשות כלל וכמו שנת"ל בענין המן כו', והיינו שמאיר עצם האור כמו שהוא ובא שלא ע"י עבודה ויגיעה כ"א בדרך מתנה מלמעלה (והיא המדרי' העליונה בטעמי תורה שיתגלה לעתיד בבחי' עונג הבלתי מורגש כו', ומי שהגיע עתה למדרי' זו הו"ע עולמך תראה בחייך כו', וכמו האבות שהטעימן מעין עוה"ב כו'), והו"ע באתרי' לאו אורחא למיכל היינו שאינו בבחי' אכילה ובבחי' בירור כו', וממילא במדריגה זו אינו שייך רעבון וצמאון כו'

בד"ה . . הב': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קה ואילך).

וכמ"ש בסש"ב ספ"מ. וזהו נפש שבעה שהיא* בעצם לא ע"י אכילה, והיינו לא בדרך אכילה שהו"ע הבירורים, ואינו מאיר עדיין עצם האור ששייך בו רעבון כו' (והיינו מצד ב' ענינים הוא הרעבון הא' מפני שהוא בדרך אכילה וכמו המורגל באכילה מתאוה לאכול, וכל מה שמורגל יותר יותר מתאוה כו' כנ"ל, וי"ל בזה מפני שהוא בבחי' מקבל ואינו מתאחד ממש להיות כדבר אחד כו', כי הוא אינו במדרי' זו בבחי' העצמי כו', והב' מפני שגם ע"י הבירור אינו מאיר עדיין עצם האור כ"א בבחי' התלבשות, רק שהוא בבחי' גילוי יותר מכמו שהי' מקודם כו', וזו היא סיבת הרעבון שמתאוה עוד אל הגילוי כו'). אבל כאשר מאיר עצם האור בגילוי ממש בלי שום התלבשות כלל כו', ובא בבחי' מתנה לא בדרך אכילה בבחי' עבודה ויגיעה, ה"ה בבחי' נפש שבעה בעצם שאין בו רעבון כלל (כי אינו בבחי' מקבל כ"א שנעשה דבר א' ממש כו' ומאיר בו העצמי כו'), וע"כ אינו שייך בזה רעבון וצמאון כו' (ועמשנת"ל ד"ה וה' אמר המכסה אני הב"* בענין עיני אדם לא תשבענה עכשיו משא"כ לעתיד כו' ויובן ע"פ הנ"ל. ומ"ש גבי המן וירעיבך י"ל מפני שמ"מ לא בא למטה בבחי' גילוי ממש כמו שהוא בעצם, וכמ"ש במ"א בענין שמחנו כימות עניתנו כו' ועמשנת"ל ד"ה ויענך וירעיבך*, ומש"ש בענין וירעבך מאכל של רעבון היינו מפני שהוא עונג העצמי הבלתי מורגש משו"ז נק' מאכל של רעבון כו').

וזהו נפש שבעה תבוס נופת וכמ"ש הנחמדים מזהב כו' ומתוקים מדבש ונופת צופים, ומבו' במ"א דזהב הוא בחי' שרביט הזהב דמבו' בתו"א ד"ה ויושט המלך שהוא בחי' המשכת אוא"ס ב"ה שנמשך להחיות העולמות וכמ"ש את שרביט הזהב וחי' כו', והוא בחי' גילוי הקו הנמשך מאוא"ס שהוא להאיר בעולמות כו', ובע"ס הוא בחי' בינה וכמ"ש במאו"א מע' ז' סי"א זהב בינה ומל' כו', והיינו בחי' האור השייך לעולמות דבינה היא מקור ההשתל' כו' (ומ"מ ארז"ל לא הי' העולם כדאי להשתמש בזהב כו' דהעולם הוא בחי' ז"א כו', ולא נברא אלא בשביל בהמק"ד שהוא כמו הג"ע כו' וכמשנת"ל), ופז הוא בחי' חכמה וכדאי' במד"ר ע"פ ראשו כתם פז זו התורה שנא' ה' קנני ראשית דרכו, וידוע דראשית דרכו הוא בחי' חכ' כו', נמצא זהב ופז הוא בחי' חו"ב, והיינו בחי' יחוד חיצוני דאו"א כו'. וז"ע פ"ז תיבות דברוך שאמר שהו"ע ראשו כתם פז כמ"ש בפע"ח שער הזמירות פ"ד, וברוך שאמר מדבר בהתהוות העולמות כו', וזהו שאמר והי' העולם ר"ת שוה דהיינו כמו שכל העולמות כלולים בא"ק שזהו בחי' חיצוניות א"ק כמשנת"ל, וזהו הנחמדים מזהב ומפז דתורה היא מבחי' יחוד פנימי דאו"א ע"כ היא למעלה מבחי' זהב ופז כו'. ומתוקים מדבש ונפת צופים דבש ונפת הן בחי' עונג אבל הוא עונג המורגש כו', וידוע דבתענוג עצמי יש ג"כ ב' מדרי' הא' תענוג העצמי הבא במורגש, והב' שהוא בלתי מורגש כלל כו', והן ב' עליות דלעתיד הא' סעודת לויתן ושור הבר שיהי' לעתיד שזהו בחי' העונג העצמי הבא במורגש כו', וידוע דשור הבר הו"ע הבירורים וכמ"ש בלק"ת פ' שמיני ד"ה לויתן זה יצרת והביאור, וא"כ י"ל שזהו מה שבא לאחר גמר הבירורים ע"י הבירורים דעכשיו כו', והו"ע ואכלתם אכול תאכלו דבר שכבר נאכל כו' וכמשנת"ל באורך, והב' הוא מה שעוה"ב אין בו אכו"ש כו' יושבים ועטרותיהם בראשיהם בחי' בעטרה שעטרה לו אמו כו', והוא עונג העצמי הבלתי מורגש כלל כו'. וזהו אמיתית בחי' טעמי תורה שיתגלו לעתיד בחי' רזין

שהיא בעצם: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שהיא שבעה בעצם. **ד"ה . . הב':** עתר"ו (לעיל ח"ב ע' א'קצז).
ד"ה . . וירעיבך: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'צג).

דרזין הסוד שהוא סתום בעצם כו', וכמו סודות התורה שלא ניתן רשות להרשב"י ע"ה לגלותם גם באד"ז ואמרם רק בינו לבין עצמו כו' וכמ"ש באד"ז דרצ"א ריש ע"ב, ועז"א ומתוקים מדבש ונפת כו'. וע"כ נפש שבעה בבחי' שביעה בעצם בבחי' גילוי עצם האור שלמעלה מהבירורים לגמרי כו', תבוס נפת שהוא למעלה מעלה מבחי' העונג המורגש דנפת כו', וזהו ישבעו עצי ה' כו' עצי ה' הן עה"ח ועה"ד דעה"ח הוא ג"כ שבא לברר כו', וכמו תושב"כ שהיא חכמה ברורה בעצם ומ"מ ה"ה להבדיל בין הטמא לטהור כו', וישבעו עצי הוי' הוא בבחי' שביעה מהגילוי דבחי' טעמי תורה במדרי' היותר עליונה שלמעלה מבחי' הבירורים, שזהו תוס' אור בג"ע שבאין ערוך כלל לגבי מדרי' ג"ע מצ"ע כו', ובפרט בתורה ומצוות שאחר התשובה דוהרוח תשוב כו' בחי' תענוג העצמי שבנש"י מצד עצמם כו' וכמשנת"ל, ועיקר הגילוי יהי' לעתיד וכמ"ש ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו ממש כו' (וידוע דביום השלישי קאי על יוה"כ זמן התשובה כו'), ומעין זה הוא בג"ע דצדיקים נהנין מזיו תורתן ועבודתן כו'.

ובמד"ר בראשית רפט"ו אי' ישבעו חייהם ישבעו מימיהם ישבעו מטעתן, ופי' ישבעו חייהם הוא כמ"ש בזהר אחרי דנ"ח ע"א מה שמי' דההוא נהר יובל שמו שנא' ועל יובל ישלח שרשיו כו', ובספרא דרהמ"ס חיים שמו כו', אילנא (בחי' ז"א) דנטע שרשו באינון חיים בחי' בינה שהוא מקור החיים דז"א, שעז"נ כי עמך מקור החיים כמ"ש בזהר אמור דק"א ע"א ובמק"מ שם, אך זהו בחי' חיצוניות בינה שהיא מקה"ח דז"א כו', וכמ"ש במ"א בענין יובל ויובל דיובל במלאופם בחי' חיצוניות בינה, ויובל בחולם בחי' פנימיות בינה כו', וז"ע וקדשתם את שנת החמישים כו' וכמ"ש במ"א, ונת"ל דהגילוי דג"ע הוא מבחי' בינה שז"ע ונהר יוצא כו'. ועז"א ישבעו חייהם של בחי' עצי ה' בבחי' גילוי אור חדש מעצמות א"ס כו', ישבעו מימיהם הוא ההמשכה בבחי' חכ', וכידוע בענין אור מים רקיע דמים הוא בחי' חכ' רק שזהו חיצוניות החכ' כו', והו"ע כמיא דאשקי לאילנא בחי' חסדים דאבא כו', וכידוע דגילוי הקו עיקרו הוא בבחי' חכ' דאצי' וע"י החכ' נמשך הגילוי גם בז"א כו', וזהו דאשקי לאילנא בההוא נביעא וההוא נביעא איהו כנשמתא כו' דעיקר השראת הנשמה הוא במוח ומתפשט בכל האיברים כו' (ולעיל ד"ה ויקח קרח* נת' דמ"ש דאשקי לאילנא י"ל שזהו פנימיות הקו כו'), ואור הוא ג"כ חכ' אבל זהו פנימיות החכ' כו' (ועמשנת"ל ד"ה ואתה תצוה* בענין אמ"ר). וזהו ישבעו מימיהם מבחי' פנימיות ועצמות החכמה כו' והיינו מבחי' יחוד פנימי דאו"א כו', ישבעו מטעתן י"ל שהן בחי' זו"נ שזהו בחי' הנטיעות דאו"א כו' (ועמ"ש במ"א בענין עשר נטיעות נטע הקב"ה שהן הע"ס דאצי' כו'). גם י"ל דעצי הוי' הוא בחי' ג"ע דאצי' ועז"א ישבעו חייהם ומימיהם כו', ומטעתן היינו ג"ע שבבי"ע וכנודע שיש כמה מדרי' בג"ע עד אין קץ שז"ע מרוב כל כו', וכאשר ההמשכה היא מבחי' יחוד פנימי דאו"א נמשך הגילוי גם בגעה"ע שבעולם הבריאה, וכמ"ש בע"ח שער הזיווגים פ"ב דבזיווגא שלים דאו"א שנמשכים מוחין גמורים דגדלות לזו"נ אז גם ע"י הארה זו נוספים בחי' מוחין דגדלות לאבא דברי' כו', וזה"ע ישבעו מטעתן כו', גם י"ל דקאי על הנשמות שהן מטעתן דזו"נ כו'. ונמצא מובן בבחי' תוס' אור שנמשך בג"ע ע"י העבודה שזהו מבחי' תענוג העצמי שלמעלה מעלה מבחי' העונג שבג"ע מצ"ע כו'.

ד"ה . . קרח: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'מ).
ד"ה . . תצוה: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתצ).

אך צ"ל הקושיא שנת"ל איך יהי' אור וגילוי גדול כזה דבחי' תענוג העצמי בג"ע שבעולם הברי' שזהו לא ע"פ סדר ההשתל' כלל כו', דהנה בסדר ההשתל' ע"פ מאמר קו המדה הרי גם בחי' אור הנשמה דבי"ע הוא רק מבחי' הכלים דאצי' כו', והיינו דאור האצי' אינו מאיר בברי' כלל רק בחי' הכלים דאצי' כו' (וג"ז הכלים כמו שהן בברי' אינם כלל כמו שהן באצילות כו' וכמשנת"ל ד"ה ויהי ביום השמיני*), ובג"ע שזהו במדרי' עליונה שבברי' (בחי' היכל קדק"ד כו' כמשנת"ל) מאיר בחי' בינה דאצי' כו', וי"ל שזהו ג"כ בחי' הכלים דבינה, וכמשנת"ל בשם הע"ח דמה שנה"י דאימא נעשים מוחין לזו"נ זהו רק בחי' הכלים לבד דנה"י דאי' כו', וכ"ש בחי' בינה שבג"ע הוא רק בחי' הכלים שזה נעשה אור בג"ע כו', ובפרטיות הרי מה שמאיר בג"ע הוא בחי' בינה דמל' כמשנת"ל או בחי' בינה דז"א כו', וגם מה שמאיר מהאור דאצי' הוא רק מבחי' בינה דאצי', אבל אמיתית האור דאצי' שמבחי' החכ' דאבא עילאה מקננא באצי' כו' אינו מאיר כלל בעולם הברי' כו' (ועמשנת"ל ד"ה אדם כי יהי'* וד"ה זה יתנו*), כי א"א להיות גילוי אור האצי' בברי' כו', וכ"ש שיהי' גילוי בחי' תענוג העצמי בג"ע דבריאה כו'. וביותר יפלא שהרי הגילוי הזה הוא בבחי' או"פ כו', וידוע דבחי' או"מ יכול להיות בכל העולמות בשוה כו' (וג"ז הוא אינו בבחי' גילוי ממש כו', ומ"מ יכול להיות גם בגילוי ע"י המצות, אך הוא בבחי' מקיף לבד כו'), אבל בחי' או"פ איך אפשר שיהי' בבחי' גילוי בברי' כו' (ועמשנת"ל בד"ה השמים כסאי*).

אך הענין הוא דהנה המשכה זו היא ע"י שמחה של מצוה כו', שהרי ידוע שעבודת המצות צ"ל בשמחה דוקא וכמ"ש תחת אשר לא עבדת ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב כו', ואמרז"ל אין עומדין להתפלל לא מתוך העצלות ולא מתוך העצבות כו' אלא מתוך שמחה ש"מ ואר"י א"ר וכן לדבר הלכה כו' שצ"ל הכל בשמחה דוקא, וע"י השמחה עי"ז הוא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס גם בעולמות בי"ע כו'. והענין הוא דהנה אנו רואין במהות השמחה באדם למטה שעושה בנפשו גילוי הצפון ונעלם שבתוך תוך לבבו אשר לא הי' מגלה בשום אופן כלל להיותו בבחי' פנימיות והסתר גדול בפנימיות עצמות נפשו, אך ע"י השמחה שישמח ויטיב לבו באיזה דבר מה שהוא מגיע בפנימיות מהותו אז לא יעצור רוח ויגלה כל עצמותו כו', ואם חכם הוא יגלה כל עומק פנימיות חכמתו בריבוי תוס' אור גדול לתלמידיו בשפע יתירה שלא הי' מגלה כלל זולת השמחה רק במדה הקצובה לבד כו', וידוע דטבע דגדלות המוחין הוא לעצור ולעכב בעצמו לא להשפיע לזולתו וכ"ש בריבוי ההשפעה כו', דהשפעה הוא מצד הקטנות כו' וכמ"ש במ"א, ובעת השמחה ישפיע בריבוי ביותר כו', וגם בו בעצמו מתרבה ומתגבר בתוס' אור בעצם כח חכמתו שבא כל מה שבהעלם הגנוז בכח חכמתו לידי גילוי גם ביתר מכפי הרגילות שלו בלמודו לעצמו כו', ומשו"ז ג"כ לא יוכל לעצור ולעכב בעצמו וישפיע לזולתו כו'. וכללות הענין הוא כי טבע השמחה היא לפרוץ גדר, דהיינו כל הגדרה והגבלה שבנפש טבע השמחה הוא לפרוץ ההגדרה כו', והיינו הגדרת הכחות שכל כח הוא מוגדר ומוגבל בהגילוי שלו כמה יתגלה ויתפשט כו', והשמחה פורץ הגבלת הכחות שיהי' הגילוי וההתפשטות ביותר כו', וגם פורץ ההגדרה הטבעית ג"כ, והיינו גם מה שמוטבע בהאדם בטבע בתולדתו משתנה ע"י השמחה כו', וכמו בריבוי ההתגלות וההשפעה בעת השמחה שיגלה

ד"ה . . השמיני: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקמח ואילך). **ד"ה . . יהי':** העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקנב ואילך). **וד"ה . . יתנו:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתסט). **בד"ה . . כסאי:** עתר"ו (לעיל ח"ב ע' א'קפד ואילך).

כל מצפוני לבבו גם מה שהוא אצלו סוד כמוס וחתום שאינו מגלה גם לרעהו ואוהבו האמיתי יגלה בשעת השמחה, וכן בהשפעת המדות כמו במדת החסד והטוב שיטיב בחסדו לכל אדם הרבה יותר מכפי המדה כו', וכמו"כ בהשפעת השכל ג"כ בריבוי ההשפעה ויגלה עניני חכמה שהיו כמוסים אצלו ולא הי' מגלה אותם בשו"א רק מצד השמחה כו', וכמ"ש באד"ז דרצ"א סע"א ועד השתא הוו מתכסיין אילין מילין דדחילנא לגלאה והשתא אתגליין כו' דהא חמינא דכולהו חדאן בהאי הילולא דילי כו', וכן בגילוי ההעלם לגבי* יתרבה בתוס' יתירה בעת השמחה גילוים מעצם כח חכמתו שכליים גדולים ועמוקים ביותר כו', וכמו אגברי' חמרא אדרדקי כו' וכמו חמרא וריחא פקחין כו', וזהו מפני שהשמחה מגיע בכל הכחות בבחי' הפנימיות והעצמיות שלהם ועי"ז הם יוצאים מגדר הגבלתם כו', כי הגבלת הכחות הוא בהגילוים שהוא בחי' הארה לבד כו' אבל עצם הכח אינו מוגבל כלל כו', וע"כ ע"י השמחה שמתגלה עצם הכח ה"ה בא בהתגלות ובהתפשטות ביותר כו'. וכ"כ יש בכח השמחה לפרוץ גם גדר הטבעי, וכמו שאנו רואין בחוש דגם מי שהוא קמצן וכילי ביותר שממונו חביב עליו מגופו, הנה בעת השמחה כמו בחתונת בנו יחידו כאשר שמח בנפשו מאד יתהפך לגמרי מטבעו הקדום ונעשה פזרן וחסדן גדול ויפקיר כל רכושו בתום לבבו כמו שהוא פזרן בטבעו ורוצה מאד שיהנו הכל מטובו כו', וכה"ג בכל הכחות יכול להיות שיתהפכו בעצם טבעם לפי שעה עכ"פ, ויש שנשאר כך לעולם בהיפך הטבע הקדום כו', וזהו כאשר השמחה מגעת בעצם הנפש ממש ועושה רוממות והתנשאות הנפש שתעלה למעלה מכל הגבלת גדרי הכחות בעצם, כמו שעצם הנפש מושללת מכל הכחות גם מהכחות העצמיים רק מה שהיא נושאה בעצמה כל הכחות שאינם שם בבחי' מציאות כלל וכלל ע"ד שהנפש אחת היא כו', ומשו"ז יכול להיות שינוי בכל הכחות שיהיו שלא בהגדרה הטבעית כלל כו', וגם שכל הכחות עולים ברוממות עצם הנפש ועי"ז משתנים הכחות עצמם מההטבעה שלהם ויכול להיות השינוי שנשאר טוב לעולם כו'.

והדוגמא מכ"ז יובן למעלה, דהנה לפי סדרי השתל' דאבי"ע בכללות ובפרטיות בא האור והגילוי במדה וקצבה ע"י הקו הנמשך מאוא"ס שבא במדה ומשקל באיזה אופן שנמשך בעולמות בבחי' מעלה ומטה כו', שבעולמות הא"ס שלפני האצי' מאיר עצמות הקו כו', ובזה יש ג"כ כמה חילוקי מדרי' עד אין שיעור וכמו בא"ק ועקודים ונקודים ובבחי' עתיק ואריך כו', שבכ"ז יש חילוקים גדולים מאד כו', וכמו בגולגלתא יתבין תליסר אלפי עלמין שאינם בחי' עלמין ממש רק שמות וצירופים כאלו, ובאגה"ק סי' ד' שזהו כעין נשמת מלאכים כו', והיינו שזה חילוקי אורות שמחולקים במעלתן ובמדרי' כו'. וידוע שכל מה שלמעלה ביותר ריבוי המספר בבחי' האורות הוא יותר כו' וכמשנת"ל (בד"ה ביום השמע"צ הא'*), ועם היות שאינם בבחי' התחלקות ממש כמשנ"ת שם, מ"מ ה"ז בבחי' מספר אורות כו', וכ"ז הוא בגילוי בחי' עצמות הקו כו', ובאצי' בכלל מאיר הארת הקו שזהו ג"כ גילוי אור גדול כו', לפי שזהו הארה ממש מעצמות הקו והיינו התפשטות הארה מאוא"ס המאציל כו' והגילוי הוא מהות האור והזיו כו' וכמשנת"ל (והא בהא תלי' דלהיות שזהו הארה מהעצמות לכן הגילוי הוא בחי' מהות האור כו'). ובפרטיות יש מעלה ומטה בע"ס דאצי' שחכ' היא בחי' מעלה

לגבי יתרבה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: לגבי עצמו יתרבה.
ד"ה . . הא': תער"ג (לעיל ח"א ע' קסג ואילך).

בריבוי האור והגילוי ובעצם מדריגתה כו', ובינה היא בחי' מטה לגבי החכ' כו', וכמשנת"ל באורך בענין מעומ"ט שע"י הקו כו', והכל הוא עפ"י מדידת הרצון באוא"ס שלפני הצמצום בחי' מל' דא"ס שכך עלה ברצונו ושיער בעצמו בכח שבאופן כך וכך יהיו הגילויים כו', והיא בחי' ההגדרה בכל מדרי' ומדרי' באופן הגילוי וההתפשטות בסדר ההשתל' למעלה מאצי' ואצי' ובי"ע שבהם הגילוי רק בבחי' אור של תולדה ובחי' מציאות לבד כו', וע"פ קו המדה א"א להיות בהם גילוי אור ממש בבחי' גילוי המהות וכ"ש בחי' אור עצמי ומהותי כו'. אבל בהשמחה העליונה דבחי' עצמות אור א"ס כמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו כו' וכמו ישמח ה' במעשיו כו', ה"ז פורץ גדר ההגבלה ויהי' גילוי אור בכל ההשתל' שלא בבחי' הגבלה והגדרה כלל כו'. וכמ"ש בזח"ג דק"ב ע"ב ע"פ ובחמשה עשר יום דבהאי יומא יתיב מלכא בתרעא כו', שהרי ענין המלוכה הו"ע הרוממות והגדולה להיות מובדל מן העם שיושב בהיכלו ואינו מתראה כלל אל העם רק לעת מן העתים לצורך איזה ענין גדול, וכמו"כ אינם באים אליו כ"א ע"י קריאה, ואשר יבוא אל המלך שלא בקריאה אחת דתו כו', אבל בעת וזמן השמחה כאשר ישמח בפנימיות נפשו ה"ה יוצא מהיכלו להגלות בשער המלך לעין כל ויעשה משתה ומשמח עמהם כו', וכמו"כ הוא למעלה דבזמן מועדים לשמחה מלכא בתרעא בבחי' גילוי לכל כו', וכמ"ש בלק"ת בענין יו"ט שני שזהו כמו המשתה לכל העם הנמצאים כו' בחצר גינת ביתן המלך כו', וזהו ג"כ ענין מלכא בתרעא יתיב בבחי' תוס' אור באצי' ובבי"ע עד למטה מטה כו' (ובזה"ב הי' בגילוי ממש בנשמות למטה שז"ע מצות ראי' בג' רגלים כו' דכשם שבא ליראות כך בא לראות כו'). וזהו מפני שהשמחה מגלה בחי' הפנימיות והעצמות דוקא וע"כ ה"ז פורץ גדר ההגדרה בקו"ח בבחי' מעלה ומטה, שזה שייך רק בגילוי ההארה דמבחי' מל' דא"ס שיש בזה מדידה והשערה גם באוא"ס שלפני הצמצום כו', ונתצמצם האור ע"י צמצום הראשון ובא בהקו במדה ומשקל כו', אבל כאשר נמשך מבחי' פנימיות אוא"ס דהיינו בחי' כתר מל' דא"ס כו', אז ההמשכה היא שלא בהגדרה והגבלה דקו המדה בבחי' קו"ח ונמשך בחי' גילוי אור בכל ההשתל' דאבי"ע עד למטה שלא עפ"י סדר ההשתל' כו'. וז"ש גבי שבת שער החצר הפנימית הפונה קדים בחי' א"ס קדמונו ש"ע כו', סגור יהי' ששת ימי המעשה שהוא בבחי' סתום והעלם בסתימות דאוא"ס שנק' סדכ"ס כו', וביום השבת יפתח דשבת ומועדים מאיר גילוי בחי' א"ס הסתום ונעלם שנמשך הגילוי בכ"מ כו'.

והנה נת"ל במשל דכאשר השמחה היא בעצם הנפש ה"ז פורץ גם ההגדרה טבעית כו', וי"ל שזהו"ע שנת"ל (ד"ה ויהי הענן והחשך ויאר*) דלעתיד יהי' גילוי אוא"ס ממש למטה ולא יהי' כדבר פלא כלל וזהו היפך ענין הטבע לגמרי כו', דהרי כבר הי' לעולמי' שיהי' גילוי אוא"ס למטה כמו בהנסים נגלים דיצי"מ וקרי"ס וכן במ"ת, וגם בזמן תנאים ואמוראים היו נסים נגלים וכמו גנאי נהרא חלוק לי מימך כו' וכמו זוטרא דבבו מחי' מתים כו', אבל זהו דבר פלא והיינו שנחשב לדבר נפלא ומרומם כו' ולכן* נס שהוא ל' רוממות כו', וכן בגילוי אלקות בנשמות פרטיות גם בדורות האחרונים כו', ובידיעות והתגלות סודות פנימיות התורה כו' שכ"ז הוא עכשיו בבחי' פלא, וכמו גל כו' נפלאות מתורתך כו', ולעתיד לא יהי' זה בבחי' פלא כלל וכמו ונגלה כבוד ה' וראו כל

ד"ה . . ויאר: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקלו).
ולכן נס: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ולכן נק' נס.

בשר כו' שנשמות בגופים יראו גילוי אוא"ס ממש, והכל ידעו פנימיות התורה שילמד משיח להעם כו', עד שגם גילוי הנבואה יהי' בכאו"א וכמ"ש ונבאו בניכם ובנותיכם כו', וכ"ז יהי' כמו ענין טבעי ממש שיהי' גילוי אוא"ס ממש למטה, וכל הנשמות גם דבי"ע יקבלו גילוי בחי' עצמות א"ס כו'. וזהו מצד השמחה דלעתיד שישמח הוי' במעשיו כו', שתהי' השמחה כבי' בבחי' פנימיות ועצמות א"ס והוא בחי' תענוג העצמי בעבודה דנש"י כו', שהשמחה הזאת תשנה כל טבע סדר ההשתל' בעיקרה שהמטה יהי' כמו המעלה ממש ועוד למעלה מזה, שכל הנשמות גם הנשמות שהן בבחי' יש מאין כו' וגם בהתלבשותן בגופים כו' יהיו כלים לגילוי עצמות א"ס כו', וזהו השמחה אמיתית למעלה שיהי' לעתיד, וכמו"כ תהי' השמחה בנש"י וכמ"ש ושמחת עולם על ראשם וכתי' נגילה ונשמחה בך בך דוקא בא"ס עצומ"ה, שנשמות בגופים ישמחו בבחי' שמחה עצמיות בבחי' עצמות א"ס כו' (ועמ"ש כ"ז באורך בד"ה שמח תשמח רנ"ז).

ועפ"ז יובן ג"כ איך הוא הגילוי דבחי' העונג העצמי בג"ע דעולם הברי', ואיך הנשמות יכולים לקבל האור כו'. והענין הוא דהנה נת"ל דע"י עבודה במס"נ ותו"מ ממשיכים בחי' יחוד פנימי דאו"א שזהו המשכה מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', ואמיתית הגילוי הזה יהי' לעתיד ומעין זה הוא שנהנין הצדיקים מזיו תורתן ועבודתן עכשיו בג"ע כו', וכשם שלעתיד יהי' פריצת ההגדרה שיהי' גילוי אוא"ס למטה שלא בהדרגה דסדר השתל' כו', ועוד זאת שישתנה טבע ההשתל' והמטה יהי' כלי ממש לקבל את הגילוי שיאיר בפנימיותם ממש כו', והוא ע"י השמחה שיהי' לעתיד כו', כמו"כ מעין זה הוא עתה בג"ע שנמשך גילוי אור האצי' ושלמעלה מאצי' בגילוי בג"ע דעולם הברי', והנשמות הן בבחי' כלים להיות נהנים מזיו השכינה בבחי' או"פ ממש כו', וזהו ע"י שמחה של מצוה דוקא, והיינו שע"י מעשה המצות בעוה"ז וע"י שמחה ש"מ נעשה השמחה העליונה בפנימיות ועצמות א"ס להיות גילוי העצמות כו' כנ"ל, ושניהם כא' דוקא המצוה בפו"מ ושמחה של מצוה, אבל שמחה שאינה של מצוה (וכמו השמחה בעבודה לבד הנק' עבודה בשמחה כו') ומצוה בלא שמחה אינו מעורר למעלה בחי' שמחה העליונה שבפנימי' העצמות כו', כי לא השמחה לבד תגרום תוס' וריבוי אור העצמות כ"כ אלא דוקא כשהשמחה היא של מצוה דוקא (וי"ל דעבודה בשמחה גם כשהיא במדרי' עליונה כמו באה"ר בתענוגים אין זה גורם עדיין השמחה למעלה כ"כ, מפני שזהו בחי' העלאה לבד, והכוונה העליונה היא דוקא בבחי' השוב שאחר הרצוא כנודע, וע"כ לא יהי' מזה עדיין השמחה האמיתית וכ"ש שלא תהי' ההמשכה עי"ז כו', כ"א כאשר השמחה היא במעשה המצות דוקא), שהמצוה היא פנימיות רצונו ופנימיות תענוג העליון וכמא' נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני כו', והמצוה היא כלי להכיל כל בחי' פנימיות ועצמות דאוא"ס שבהעלם כו', וזהו ישמח ה' במעשיו דוקא (ומעשיו י"ל שזהו כענין מצותיו וכמו קדשנו במצותיך בבחי' השעשועים והעונג העצמי שבמצות כו' ועמ"ש בלק"ת בד"ה ראו כי ה' נתן לכם), והמצוה היא הכלי לזה כו', אך כשהמצוה היא בלא שמחה הגם שנח"ר לפני כו' ה"ז בהעלם העצמות ואינו בא לידי גילוי כו', אך כשהמצוה היא בשמחה אז היא השמחה העליונה היא בהתגלות ובא לידי גילוי למטה כו' (ונמצא דהשמחה למטה היא הגורמת שהשמחה העליונה תהי' בבחי'

התגלות בעצמותו כבי' ושיהי' הגילוי, כי שמחה גורם גילוי בב' אופני הגילוים שנת"ל, אך זהו דוקא כשהיא שמחה של מצוה, כי שמחה בלא מצוה היא בחי' העלאה לבד ואין בזה השמחה העליונה כ"כ כו', ואם נשאר בבחי' רצוא בלבד וכמו בן עזאי הציץ כו' ה"ז היפך הכוונה כו', כ"א דוקא בשמחה של מצוה בזה דוקא היא השמחה העליונה ויהי' הגילוי כו'. וגם המצוה היא כלי אל הגילוי וכמו רחבה מצותך מאד דהמצוה בבחי' מעשה דוקא היא כלי רחבה לקבל בחי' מאד העליון כו', והרצוא דתשובה אמיתית דבע"ת ודאי מעורר בחי' התגלות השמחה דעצמות א"ס כו', ומ"מ ההמשכה היא ע"י התומ"צ שאחר התשובה כו').

ועוד זאת דאמיתית ענין השמחה ש"מ הוא ע"י ההקדמה תחלה בבחי' אה"ר בתענוגים כו', וכמ"ש במ"א בענין אברהם אוהבי בבחי' אהבה העליונה בבחי' דביקות האמיתי מזה דוקא היא השמחה האמתית בקיום המצות כו', וכמו שמצינו ברב ברונא שלא פסק חוכא מפומא כולא יומא משום שסמך גאולה לתפלה כו', וכמו רבה דהוה קא בדיח טובא ואמר תפילין קא מנחנא כו', וכן ר' זירא בברכות רפ"ה, דענין השחוק הוא מריבוי התענוג בנפשו במה שסמך גאולה לתפלה או במצות תפילין (וברש"י שם פי' באו"א), עד שבא לכלל תענוג מפולש בנפשו שזהו סיבת השחוק ששרשו בעצמות מקור התענוג שאינו מורכב בשום דבר כו', וכמו בלעו"ז פלשתים ליצנים היו שהשמחה והשחוק דליצנות הוא מדברים של הבל ושטות שאין בהם שום ענין כלל כו', והוא רק פתיחת הלב ביותר כו', וכמו"כ בחי' פלשתים דקדושה הוא פילוש ופתיחת הנפש בעצמותה בשחוק ושמחה הבלתי מורכבת בשום דבר כו', והו"ע שמחה של מצוה שהמצוה מביאה אותו לכלל שמחה ותענוג מפולש כו', וזה דוקא ע"י הקדמת אה"ר בחי' אהבה העליונה להתענג על ה' כו'. והענין הוא כמ"ש בד"ה תחת אשר לא עבדת בשמחה דלכאורה אינו מובן איך אומרים כן לכללות והלא זהו מדרי' הצדיקים וכמ"ש שמחו צדיקים בה'. אך באמת הן ב' מדרי' דמ"ש שמחו צדיקים בה' הוא השמחה בה' מצד ה' עצמו כו', והיינו לא מצד הגילוי בנפשו כ"א השמחה והעונג מצד אלקות עצמו כו', וכן בתומ"צ הוא השמחה בעצם התורה והמצות כו', וזה רק מדרי' הצדיקים לבד כו'. ומ"ש תחת כו' עבדת בשמחה היא השמחה בהעבודה, וזה יכול להיות בכל אדם כו' (ומ"מ גם המדרי' הא' היא בכלל מ"ש עבדת בשמחה כי שמחה ועונג כזה הוא בעבודה שבבחי' עבודת עבד כו' וכמשנת"ל ד"ה ואתחנן הא'*).

והענין הוא דהנה יש ב' בחי' אהבה, יש אהבה שחפץ ומשתוקק לדבקה בו ית' והוא ע"י ההתבוננות באור והחיות האלקי המתלבש בעולמות כו', ואיך שכ"ז הוא רק הארה לבד וכמו ברוך שאמר והי' העולם שבאמירה א' נבראו כל העולמות כו' וברוך שם כבוד מלכותו לע"ו שכ"ז הוא רק הארה לבד שבאין ערוך כלל לגבי עצמות כו', ועי"ז חפץ ומשתוקק מאד להדבק באוא"ס ב"ה וכמ"ש כלתה נפשי לחצרות ה' כו' (ועמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו ובד"ה שה"ש), רק שא"א לדבקה בו ית' דהרי לית מחתב"כ כ"א ע"י התורה והמצות כו', וע"כ הוא חפץ מאד בתו"מ ויהי' לו שמחה גדולה בעסק התורה והמצות, וכמ"ש בסש"ב והמקיימן באמת הוא האוהב ש' ה' וחפץ לדבקה בו כו' כי בזה ירווה צמאונו מה שחפץ ומשתוקק לדבקה כו' (ומזה יהי' אח"כ עוד בבחי' רצוא וצמאון כו' וכמשנת"ל ברעבון של מאכל כו'). ואהבה זו ושמחה

ד"ה . . הא': תער"ג (לעיל ח"א ע' שנב ואילך).

זאת היא מדת כל אדם שכאו"א ביכולתו לבוא לזה וצריך לייגע א"ע לבוא לידי אהבה, וכמ"ש ואהבת את ה"א כו' שכאו"א צריך להיות לו אהבה היינו האהבה שע"פ טו"ד הנ"ל, ואח"כ והיו הדברים האלה בד"ת הכתוב מדבר בעסק התורה בשמחת הנפש כו'. אמנם יש אהבה שנעשית מאלי' ע"י ההתבוננות בה' אחד כו', והיא האהבה עצמיות שבהנפש שמצד עצמה שיש בה בעצם אהבה לאלקות כו' וכמשנת"ל, ובאה ג"כ ע"י התבוננות בעצמות אוא"ס ובאחדות ה' כו' (עמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו שזהו עבודת הנה"א עצמו כו'), אבל לא ההתבוננות היא סיבת האהבה כ"א היא אהבה עצמית כו', והיא כשלהבת העולה מאלי' ובוערת כרשפי אש ואין בה שום מבוקש שחפץ בהגילוי כ"א רק מעוצם אהבתו לה' בעצמו כו' (וכמו באהבת הבן להאב שהיא בהתגלות שאין בזה שום מבוקש לעצמו רק מאהבת אביו כו', והו"ע כברא דאשתדל בתר אבוהי' ואימי' יתיר מגרמי' ונפשו כו'), והיא בחי' אהבה בתענוגים (בסש"ב פמ"ג ובאגה"ק סי' י"ח), דהיינו שמתענג על ה' עונג נפלא בשמחה רבה ועצומה שמחת הנפש וכלותה בטעמה כי טוב ה' ונעים נעימות עריבות עד להפליא כו', ועז"נ שמחו צדיקים בה' שהיא השמחה והעונג בה' מצד מהותו ועצמותו בלי שום מבוקש שאין בזה רעבון וצמאון כלל כו' וכמשנת"ל. וב' בחי' הנ"ל הו"ע חצר החיצונה וחצר הפנימית (בלקו"ת ד"ה כי תשמע בקול), דחצר החיצונה הוא בהאור שבסדר השתל' כו' והוא בחי' יחוד חיצוני דאו"א כו', אבל חצר הפנימית הוא בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מסדר השתל', וההמשכה משם היא ג"כ שלא ע"פ הדרגת ההשתל' כו' וכנ"ל, וזהו בחי' יחוד פנימי דאו"א כו', והיינו כמשנת"ל שע"י העבודה בעצם הנשמה ממשיכים בחי' יחוד פנימי דאו"א כו'.

והנה ההמשכה היא ע"י התורה והמצוה אך השמחה בזה אינו שמרוה צמאונו באור התורה (שאין העבודה באופן כזה ובפרט שהרי אין בו בחי' רעבון וצמאון כלל כו'), רק שמחת הנפש בתומ"צ מצד עצמן כו', ובזה מתדבק ומתאחד ממש באוא"ס ב"ה (וכמשנת"ל שנעשה כדבר א' כו'), ובזה הוא אמיתית ענין שמחה ש"מ שהשמחה היא שמחה גדולה ביותר מאחר שהיא מצד המצוה עצמה כו', וכמו דקא בדיח טובא שזהו רק כשהשמחה מצד עצם המצוה כו' (דאם מזה שמרווה צמאונו ה"ז במורגש מאד כו', אלא הוא מצד עצם המצוה בבחי' בלתי מורגש בנפשו כו', ולכן הוא דוקא עבודת הצדיקים הגדולים שהן במעלה ומדרי' זו אחר הקדמת יראת הרוממות כמ"ש באגה"ק שם, שזהו בבחי' ביטול בתכלית כו', משא"כ כשאינו בבחי' ביטול בתכלית יכול ליפול ח"ו, דזהו הטעם דולא נחם אלקי' דרך ארץ פלשתים דקדושה כו' וכמ"ש במ"א, ועפ"ז י"ל מה שפרש"י שם תפילין מנחנא והם עדות שממשלת קוני ומשרתו עלי (והו"ע לשעבד הלב והמוח בסש"ב פמ"א שזהו בחי' עבודת עבד כו'), והיינו שהשמחה היא בבחי' ביטול הבלתי מורגש בעצמו וא"א לבוא לידי פר"ע ח"ו). והוא ע"י הקדמת בחי' אה"ר בתענוגים כו', ובכללות היא העבודה דמצד עצם הנשמה שעי"ז דוקא ממשיכים בחי' פנימיות ועצמות א"ס בחי' יחוד פנימי דאו"א, שזהו אמיתית הגילוי שיהי' לעתיד ומעין זה הוא שמאיר לנשמות בג"ע כו'.

אך הנה עדיין יש להבין מהיכן יש כח בשמחה של מצוה לגרום שמחה כ"כ בעצמות ממש עד שיהי' מזה כל עיקר ענין גילוי תוס' אור רב טוב הצפון וגנוז בעצמות ממש כנ"ל, הרי ידוע בשרש רמ"ח מ"ע שהמה הנק' בזהר רמ"ח

אברין דמלכא, וידוע שהאברים המה בחי' הכלים דע"ס דאצי' וכמו חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא כו' שעז"א איהו וגרמוהי חד כו', ואע"ג דאיהו וגרמוהי שהן הכלים דע"ס חד הן מ"מ ה"ה כלים מגבילים את האור כו', והיינו ע"פ מא' קו המדה שמודד מדידת האורות והכלים וכמו מי מדד כו', וכמו בסדר השתל' שנת"ל שניתן שיעור ומדה מצומצם בכל שפע מעילה לעלול רק מבחי' מל' לבד כו', וכמשנת"ל באורך בענין והקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות שהן בחי' הכלים שמגבילים את האור ומעלימים ומסתירים שיהי' בחי' מיעוט האור באופן שיוכל להתקבל כו'. וא"כ מהו היתרון מעלה במצות שנק' רמ"ח איברין דמלכא שהן בחי' כלים דז"א כו', אחר שכבר באו בבחי' מדה ושיעור בקו המדה כו' ואיך נא' שע"י המצות דוקא יתוסף האור במקורא דכולא עד שיתוסף אור רב ועצמי באו"כ דאצי' עד מל' דאצי' ובג"ע דבריאה כו'. ומשנת"ל דזהו מצד העבודה בעצם הנשמה בהאהבה דבכל מאדך ובבחי' אה"ר בתענוגים כו', ה"ז יפלא יותר שהרי הנשמות הן רק הארה קטנה מבחי' הכלים כו' כמשנת"ל בנשמות* שנק' אחים ורעים כו', וכ"ש בנשמות דבי"ע שהן בבחי' יש מאין כו'. ונת' שזהו מצד שרש הנשמות כמו שעלו במח' כו', ומ"מ מבו' במ"א דבכל מקום שנדבר שרש הנשמות הכל הוא בבחי' הכלים כו' (וזהו הירידה שלצורך עלי' שמתעלים מגרמוהי לחיוהי וכמשנת"ל בכ"מ) (ועמשנת"ל ד"ה ויקהל משה*). וגם הרי נת' דמ"מ הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא וה"ה בחי' הכלים כו'.

אך הנה באמת יש יתרון מעלה בבחי' הכלים על האורות דשרש הכלים קדום לשרש האורות, ומשו"ז יש להם יתרון גם בהשתל' דבנין החומר קדום לבנין הצורה וגילוי האור הוא ע"י הכלי דוקא ולפי אופן הכלי דוקא כו' וכמשנת"ל (ד"ה על ג' דברים*). והענין הוא כי שרש ומקור שיתהוו בחי' כלים בנאצלים הוא בחי' עצמות ומהות א"ס ב"ה, ושרש ומקור האורות הנאצלים הוא מבחי' א"ס בלבד. והנה ידוע דתואר א"ס שייך בבחי' האור לא בבחי' העצמות כו', דתואר א"ס שייך לומר בדבר ששייך בו ראש וסוף בזה שייך לומר שאין לו סוף, והיינו בדבר שיש לו תחלה וממילא יש לו גם תכלה (מצד עצמו), וכידוע הכלל דכל שיש לו תחלה יש לו תכלה היינו דשייך בו תכלה וסוף כו', ובזה שייך לומר שאין לו סוף, וכמ"ש בפלח הרמון דכל קדמון נצחי ולא כל נצחי קדמון כו', ולכן הגם שיש לו תחלה ושייך בו ראש ומ"מ אין לו סוף כו', אבל בעצמות דאין לו תחלה ואין לו תכלה דאינו שייך בו ענין ראש וסוף כלל, אינו שייך לומר בו א"ס כו'. אמנם מה שהאור נק' א"ס אין הכוונה דרק אין סוף להתפשטותו כ"א שבכללות הוא בבחי' א"ס, והיינו שגם בהתחלתו שיש לו תחלה אינו בבחי' ראש וכל מה שנמשך ומתפשט אינו בבחי' סוף כו' (וזהו שכ' בע"ח ולא הי' בו ראש וסוף ר"ל שהגם ששייך בו ראש וסוף מ"מ לא הי' בו ראש וסוף מפני שהוא בבחי' אין סוף כו'). וזהו ההפרש בין אצי' הפרטיות לאצי' דכללות (שהוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום כמ"ש בהבי' דמוצאיהם כו'), דבאצי' הוא רק שא"ס להתפשטותו, והיינו שהאור הוא בבחי' מדה וגבול שהוא בבחי' אור החכ' כו' רק שא"ס להתפשטות החכ' וכן בבינה כו', אבל האוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' א"ס ממש שאינו בגדר הספי' כלל ולא יש בו ראש וסוף מעלה ומטה כו'. וגם לפמשנת"ל בהביאור

בנשמות שנק': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בנשמות דאצי' שנק'. **ד"ה . . משה**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקז ואילך). **ד"ה . . דברים**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'יא ואילך).

דששים המה מלכות דגם קודם עלות הרצון שייך ספירות רק שהן ספי' אין קץ כו', הרי כבר נת"ל (ד"ה ולא יכול יוסף להתאפק* ובכ"ד) דפי' אין קץ הוא שהספי' עצמן הן בבחי' א"ס כו', והיינו מפני שכללות האור הוא בבחי' א"ס כו' (ולפ"ז הרי בכללות אוא"ס שלפני הצמצום שייך לומר שהוא בסוף כמו בהתחלה מאחר שאינו בבחי' ראש וסוף כו', ולעיל נת' דבאוא"ס הבל"ג ג"כ שייך מעומ"ט במעלת האור כו' ועמשנת"ל ד"ה ויגדלו הנערים*. אך בזה יש הפרש בין עצם האור להתפשטות האור, דבהתפשטות האור וכמו שבא אחר הצמצום להיות בבחי' סובב ומקיף, הגם שאין הצמצום עושה דבר בעצם האור כו', מ"מ שייך בו בחי' מעומ"ט כו', אבל בחי' עצם האור (שזהו בחי' אור עצמי כו') אין בו ראש וסוף כלל והוא בסוף כמו בהתחלה כו'). והנה כבר נת"ל דבאוא"ס יש בחי' עצם ובחי' התפשטות כו', בד"כ בחי' התפשטות האור הוא בחי' עליית הרצון שעלה ברצונו הפשוט להאציל כו', ועצם האור הוא קודם עלות הרצון כו' (והוא באוא"ס אור המאיר לעצמו ואור השייך אל הזולת כו' וכמשנת"ל ד"ה בהעלותך הג'*), ובפרטיות בחי' עצם האור בחי' ההעלם שלמעלה מבחי' גילוי גם לעצמו כו', והו"ע הוא ושמו כו' וכמשנ"ת בד"ה הנ"ל (והוא כמו כח ההיולי העצמי כו'). וזהו דשרש הכלים הוא מעצמות ומהות א"ס ב"ה ושרש האורות הוא מבחי' התפשטות האור כו'.

והענין הוא דהנה ידוע דשרש הכלים הם מבחי' הרשימו ושרש האורות הם מהקו, והנה הרשימו הוא שנשאר מכללות האור כשלא הי' המקום פנוי עדיין, והארת הקו"ח הוא לאחר שנעשה חלל כו', ומשו"ז יש יתרון כללי בהרשימו שהיא מעצמות ומהות האור, דמאחר שהיא מהאור קודם שנתעלם ה"ה ממהות האור עצמו כו', משא"כ הקו שהוא נמשך לאחר שנתעלם האור אינו מעצמות האור, שהרי עצמות האור נתעלם וה"ה רק הארה לבד כו'. ובפרטיות יובן הענין שהרי נת"ל דשרשי האורות הן באוא"ס שלפני הצמצום והן הע"ס הגנוזות במאצילן בבחי' עלות הרצון כו', ונת' דשם אינם בבחי' מציאות ניכרת והן בתכלית ההתערבות והאחדות כו', והיינו שהן גבוהים במעלתן בבחי' האור והגילוי שבהם כו', ועוד יש בהם האור העולה על כולם שלמעלה ממהות עצמן כו'. וע"י הצמצום נסתלק בחי' האור העולה על כולם, וגם האור דהע"ס נתמעט הרבה ובאו בהקו בבחי' ספי' פרטיות כו' (וכמשנ"ת כ"ז באורך בד"ה שלח לך הא'* ובדרושים שאח"ז). וא"כ הרי הקו הוא לאחר בחי' סילוק ומיעוט האור, והרשימו הוא מבחי' הגילוי דהע"ס הגנוזות וכמו שהאיר בהם האור העולה על כולם כו'. עוד זאת שהקו הוא רק מבחי' התפשטות האור היינו מבחי' עלות הרצון שזהו בחי' חיצוניות האור כו' (וכנודע דהמשכת הקו הוא מבחי' עשי' דאצי' דכללות דהיינו בחי' מל' כו' וכמשנת"ל ד"ה בהעלותך הנ"ל), ובהרשימו הרי יש בה גם מבחי' פנימיות האור דהיינו מהאוא"ס שקודם עלות הרצון וכמו שהוא לעצמו עדיין כו', שהרי גם האור הזה נתצמצם ונתעלם. וכידוע בהמשל דהשפעת השכל מהרב אל התלמיד דלצורך ההשפעה צריך להעלים כל אור שכלו גם כמו שהוא לעצמו ואז דוקא נמצא האור השייך אל המקבל וכמשנת"ל, דכמו"כ הוא למעלה שגם בחי' פנימיות האור נתעלם ע"י הצמצום כו', וא"כ גם מהאור הזה נשאר בהרשימו כו', והיינו דלבד זאת שיש בה מבחי' הפנימיות שבחיצוניות (שהוא האור העולה על כולם כו'), יש בה גם מבחי'

ד"ה . . **להתאפק**: תער"ג (לעיל ח"א ע' רמ).
ד"ה . . הג': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'כג).
ד"ה . . **הנערים**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשמא).
ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' כח ואילך).

פנימיות האור ממש כו', והכל הוא בהרשימו מבחי' מהות ועצמות האור וכמו שהיא בעצם מעלתו ומדריגתו לפני הצמצום כו', דאל"כ אין זה רושם מהאור הקודם, ומאחר שזהו מה שנשאר רושם מהאור הקודם ה"ז מהאור כמו שהוא ממש לפני הצמצום כו' (והענין הוא זה ידוע דאחר הצמצום חזר האור והאיר כו', ומ"מ ה"ה בא בבחי' הגבלה ובבחי' מציאות כו', והיינו שגם האור כמו שהוא לעצמו שזהו בחי' פנימיות האור אינו בבחי' ריבוי האור ובבחי' פשיטות כמו שהוא לפני הצמצום כו', וכמובן מהמשל דרב ותלמיד כו', רק שזהו כשנעריך הענין לגבי העולמות, משא"כ בחי' הפנימיות כמו שהיא לעצמה ה"ה כמו קודם הצמצום ממש כו'. אבל כשאנו מעריכים הענין לגבי העולמות וכמו עד"מ הרב בשעה שעוסק בהשפעה להתלמיד כו', אז הוא כן שאינו בבחי' פשיטות ממש כו' ועמשנת"ל ד"ה במדב"ס באה"מ*, ובהרשימו הוא מבחי' ריבוי האור והפשיטות ממש כמו שהוא בעצם מהותו כו'). רק שבהרשימו נתעלם האור כנודע דנקודת הרשימו היא בחי' העלם כו', ובודאי ע"י ההעלם בא בבחי' מציאות וכידוע הכלל דהעלם האור גורם ענין המציאות, והיינו גם בהאור גופא ההעלם של האור גורם מציאות האור כו', ומ"מ הרי יש בזה כל האור כמו שהוא בעצם רק שבא בבחי' העלם כו', והעלם האור הוא ע"י נקודת הרשימו לא ע"י הצמצום כו'.

דהנה ידוע דברשימו יש בה ב' ענינים עצם נקודת הרשימו והאור א"ס שבה כו', דעצם נקודת הרשימו היתה כלולה באוא"ס גם קודם הצמצום והוא בחי' כח הגבול שבא"ס, וכשהי' הצמצום נשאר רושם הא"ס בנקודת הרשימו שנתעלם האור ע"י נקודת הרשימו כו'. ואין זה כמו הווית הכלי בעקודים שע"י המשכת האור דאי' בע"ח שער מטול"מ פ"א דכשנמשך האור ונסתלק הניח רושם וע"י הסתלקות וריחוק האור נעשה הרושם בבחי' עביות יותר ונעשה בבחי' כלי כו', דקודם המשכת האור לא הי' בחי' כלי בעקודים רק כאשר נמשך האור הניח רושם כו', והרושם הוא העביות שהיתה כלולה קודם בהאור, ומשו"ז לא נסתלק הרושם בעת שנסתלק האור כו' כמ"ש בשער העקודים פ"ב, וע"י הסתלקות האור נעשה עביות יותר בהרושם כו'. ובנקודת הרשימו דאוא"ס אינו כן דעצם הרשימו היינו בחי' כח הגבול הי' באוא"ס קודם הצמצום ולא נתחדש בזה דבר, רק שקודם הצמצום שהי' הגילוי דאוא"ס הבל"ג לא הי' ניכר מקודם הרשימו (והגילוי הי' ע"י אותיות הרשימה כו'), וכשהי' הצמצום נעשה התגברות דכח הגבול שבא"ס כו' (ומה שנק' בשם רשימו הוא מפני שבד"כ בחי' כח הגבול הוא כמו רושם לגבי בחי' בל"ג כו' וכמ"ש במ"א), והרושם מאוא"ס הבל"ג נכלל בנקודת הרשימו כו', ומפני התגברות בחי' כח הגבול נתעלם בה בחי' האוא"ס הבל"ג (וגם נעשה בבחי' מציאות כנ"ל), וכ"ז הוא מפני נקודת הרשימו לא מפני סילוק וריחוק האור כו', כי בהאור הנכלל ברשימו לא נגע בו הצמצום דאל"כ אין זה רושם מהאוא"ס הבל"ג וכמ"ש בתו"א והוספ' בד"ה הן עם אחד בהג"ה ובד"ה מצה זו, תר"מ, וכמבו' במ"א. ונמצא אורָ הרשימו הוא מהות האור שלפני הצמצום מבחי' פנימיות האור (היינו קודם עלות הרצון), וכמו שהוא בעצם שלא נגע בו הצמצום כלל רק שהוא בבחי' העלם בנקודת הרשימו כו'. אמנם עצם נקודת הרשימו י"ל שהיא מבחי' עצם האור ממש היינו בחי' העלם האור שלמעלה גם מבחי' פנימיות האור הנ"ל, והוא בחי' הוא שלמעלה מבחי' שמו

ד"ה . . באה"מ: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקפח).

כו'. והענין הוא דהנה מבו' במ"א (וכמדומה שנז' ג"כ לעיל) דאותיות שרשן מבחי' יחידה שבנפש כו', וזהו סיבת חילוקי האותיות והצירופים בדבור כו', וכמו שני חכמים שאומרים דבר שכלי א' וזה אומר באותיות וצירופי' אלו והשני אומרו באותיות וצירופים אחרים, זהו מבחי' יחידה שבנפש שהיא הנותנת אותיות לכאו"א כפי מהות עצם נפשו כו'. וכמו"כ י"ל למעלה דעצם הרשימו הן מבחי' העלם האור שלמעלה מבחי' הגילוי לגמרי כו', וגם י"ל דשרשה הוא מבחי' העלם העצמי דא"ס דהיינו בחי' שמו הכלול בעצמותו ממש שאינו בבחי' אור כלל כ"א בבחי' יכולת כו' וכמ"ש במ"א. ונמצא מובן יתרון מעלת הרשימה שהיא גבוה הרבה מבחי' הקו כו'.

ועפ"ז יובן בענין אורות וכלים ששרשן מבחי' הרשימו והקו כו', דעם היות שהאור הוא בחי' גילוי והכלי הוא בחי' הגבלה והעלם כו', מ"מ שרש הכלים הוא למעלה הרבה משרש האור כו', וראי' לזה דהרי מציאות האור מן העצמות זהו דבר המושג בשכלינו, עם שהעצמות באמת מושלל מענין האור כמו מהכלי, והאור הוא ג"כ בבחי' מציאות לגבי העצמות כו', ומ"מ מציאות האור מן העצמות הוא דבר המושג ומונח היטיב בשכלינו, ומציאות הכלים מהעצמות מוכרחים אנו לזה שהוא ית' כל יכול להוות ג"כ מציאות דבר כו', הנה השגה טבעית זאת בשכלינו היא ראי' מוכחת דשרש הכלים הוא מבחי' היכולת שזהו"ע כל יכול כו' וכמשנת"ל (ד"ה ויהי הענן והחשך ויאר*). ולכן כל גילוי האור תלוי בהכלי דוקא, וכמו עד"מ באיברי האדם למטה אנו רואין שכל חומר יפסיד הצורה או יוסיף כחה, וגרעון הצורה ועלייתה ותוס' כחה הכל תלוי בהחומר שהיא הכלי אל האור כו', דהנה חומר העין כשיקולקל ח"ו יפסיד צורת הראי' הרוחניות וכשיתוקן החומר יותר יותר יוסיף כח בצורת הראי' הרוחניות, וכן החומר דמוח שכאשר הוכן יותר לקבל הצורה שהוא אור השכל יבוא יתרון אור השכל, ולהיפך בגרעון וקלקול חומר המוח ח"ו יפסיד ויגרע אור השכל כו', נמצא האור תלוי בהכלי דוקא שבחסרון האבר יחסר האור ובתיקונו יתתקן כו'. ולא עוד אלא שגידול אור השכל והמדות הפנימיים תלוי בגידול האיברים, שהתינוק דעתו קטן מצד קטנות המוח דוקא דהיינו כלי חומר המוח, וכל שיגדל כלי חומר המוח יגדל לפ"ע זה אור הצורה השכליות כו', וכן לפ"ע גידולו בשנים יגדלו המדות שבלב כו'. שמזה מוכרח לומר שיש שרש ומקור להחומר יותר גבוה משרש הצורה והאור עד שימשיך הצורה בתוס' כו'. ועוד ראי' לזה ממה שאנו רואין דגם מי שכלי מוחו קטן בהשגות מושכלות אם מתייגע במוחו דוקא יגיע ויבוא לעומק המושכלות שלא הי' בערכו כלל תחלה כו', והוא מפני היגיעה היתירה בכלי מוחו מגיע בכח השכל ההיולי העצמי דוקא, והוא מעלת או"ח שמגיע למעלה מבחי' או"י כו'. וזהו ג"כ ענין ומתלמידי יותר מכולם שע"י ההשפעה אל התלמידים דוקא מתוסף אור שכל אצל הרב כו', ובפרט בתלמיד המחכים את רבו כו', והוא מפני מעלת המקבל שרשו למעלה מהמשפיע ולכן ע"י המקבל דוקא מתוסף אור אצל המשפיע כו' ועמ"ש מזה בסי' בהדרוש שאחר עלינו. והנמשל מכ"ז יובן למעלה בבחי' הכלים דאורות עליונים דאצי' כמו חכ' מוחא ובינה ליבא כו', דאע"פ שהכלים מגבילים את האור וכמשנת"ל באורך דהאור הוא בחי' אין והכלי היא בחי' יש כו', יש שרש לבחי' הכלים גבוה הרבה יותר משרש האורות עד שמחמתם דוקא יומשך תוס'

ד"ה . . ויאר: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקמ).

אור באורות דאצי' כו', והיינו לפי ששרש הכלים הוא מבחי' הרשימו ושרש האורות הן מהקו, דבכללות הוא בחי' הארה לבד מבחי' חיצוניות דאוא"ס הבא ע"י הצמצום כו', אבל הרשימו היא מבחי' מהות ועצמות דבחי' פנימיות האור כמו שהוא לפני הצמצום כו', וגם דעצם נקודת הרשימו היא מבחי' העלם האור וגם מבחי' העלם העצמי דא"ס כו' כנ"ל, וע"כ יש בכח הכלי להמשיך תוס' אור בהאורות בחי' אור פנימי ועצמי כו'.

ועפ"ז יובן ג"כ מה שהמשכת האור הוא ע"י שמחה ש"מ דוקא, שהמצות הן בחי' כלים דרמ"ח פקודין רמ"ח איברין דמלכא כו', הנה להיותם בחי' כלים הרי שרשן דוקא למעלה יותר כו' (דמשו"ז יש יתרון מעלה במצות גם על התורה כו' וכמ"ש בהבי' דיביאו לבוש מלכות), וע"כ ע"י שמחה של מצוה דוקא ממשיכים גילוי אור חדש מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', רק זהו ע"י הקדמת העבודה בעצם הנשמה באהבה דבכל מאדך, כי הנשמות שהן ג"כ מבחי' הכלים שרשן מבחי' העלם העצמי דא"ס כו' (וזהו יתרון מעלת הנשמות על התורה כו' וכמשנת"ל), וע"כ הנשמה בכחה לעורר בחי' העצמות ושיהי' גילוי העצמות ע"י המצות דבקיום המצוה בלבד ה"ז בהעלם כו' (וכמו שהגילוים מכח ההיולי העצמי הוא דוקא ע"י היגיעה בכלי מוחו כו' כנ"ל), אך ע"י העבודה בעצם הנשמה ובשמחה ש"מ נמשך הגילוי כו' (וי"ל דכמו"כ ע"י קיום המצות בקבעומ"ש ממשיכים מבחי' שרש המצות כו', מ"מ עיקר ההמשכה הוא* הקדמת אה"ר דאז הוא בבחי' עושין רצונו של מקום דהיינו שממשיכים בחי' רצון העצמי בבחי' מקום כו').

וע"פ כל הנ"ל יובן בענין המשכת תוס' אור בג"ע שזהו ע"י מעשה המצות דוקא, ובכוונת המצוה וברעו"ד לבד אין ממשיכים בחי' תוס' אורות, מפני שמעשה המצות היא פנימיות ועצמות רצה"ע וע"כ הן ג"כ בבחי' המשכה, משא"כ רעו"ד בבחי' אה"ר היא בבחי' העלאה כו', וגם שהמצוה היא הכלי לקבל אור העצמי דא"ס וכמ"ש רחבה מצותך מאד כו' וכנ"ל. אך בכדי שיהי' המשכת העצמות ע"י המצות צ"ל בחי' הכוונה היינו העבודה דרעו"ד ובחי' שמחה של מצוה (שזהו בעבודה דאה"ר בתענוגים דוקא כנ"ל), ועי"ז דוקא נמשך גילוי אור העצמי, ובלעדי זאת אינו נמשך בחי' העצמות כו' וכמשנת"ל שצריכים להיות שניהם דוקא כו'. ובזה ניחא מה שנת"ל דהמשכת האור בג"ע הוא ע"י הכוונה ועבודה פנימיות דוקא, והרי המשכת העצמות הוא ע"י עבודה בגשמיות במעשה המצות שזהו יתרון מ"ת על המצות של האבות כו'. דשניהם אמת דההמשכה היא ע"י מעשה המצות דוקא, ועבודה רוחניות לבד אינו ממשיך בחי' העצמות כו' (והאבות הי' להם ג"כ עובדות וכמו הכנסת אורחים ובארות ומקלות וגם הקריבו קרבנות כו', דבאמת עבודה רוחניות אמיתית א"א להיות בלי איזה עובדא מעשיות כו'), ומ"מ לעורר ולהמשיך התגלות אור העצמות הוא דוקא ע"י הקדמת העבודה דבחי' אה"ר כו', ובמעשה המצוה לבד גם כשהיא בבחי' קבלת עומ"ש אמיתי' האור הוא בהעלם ואינו מאיר בגילוי כו', וע"כ אין מזה תוס' אור בגעה"ע (רק לעתיד יהי' הגילוי מפני שלעתיד כל העלם יתגלה ויהי' בגילוי ממש כו' וכמשי"ת, ועכשיו השכר ע"ז בג"ע התחתון שהוא שכר המעשה בקבלת עומ"ש כו'), ובכדי שיהי' הגילוי בג"ע העליון בבחי' תוס' אור צ"ל שניהם דוקא העבודה בבחי' אה"ר ומעשה המצוה בפו"מ בשמחה ש"מ כו'.

הוא הקדמת: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: הוא בהקדמת.

אך לפי הנ"ל ביותר אינו מובן משארז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הרי ע"י המצות בכוונה וברעו"ד נמשך גם עתה תוס' וריבוי אור בג"ע שהנשמות נהנין מזיו תורתן ועבודתן כו', וגם הלא מקרא מלא דבר הכתוב שע"י המצות נמשך אור וגילוי גם למטה, וכמ"ש אם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ כו' שנמשך ריבוי השפעה גם בגשמיות כו'. ומובן הענין ע"פ משנת"ל דלהיות שכל הצמצומים והחילוקים דמעלה ומטה עד שלמטה הוא בחי' העלם האור כ"ז הוא בחיצוניות האור כו', ולהיות שע"י המצות בבחי' רעו"ד ממשיכים בחי' פנימיות האור שבזה לא יש החילוקים דמעומ"ט כו', וע"י השמחה העליונה נמשך הגילוי גם עד למטה מטה דשמחה פורץ גדר כו' וכמשנת"ל, וא"כ איך אמרו דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא כו'. גם אינו מובן מש"א אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן כו', מה עושים חילוקים במעהמ"צ שהרי כולם שוין לטובה בהמשכת העצמות כו'. אך צריכים להקדים תחלה אופן ההמשכה שע"י המצות כו', דהנה ידוע דבהמשכת בחי' פנימיות האור הגם שנמשך בכל מקום בלי התחלקות מעומ"ט כו', והעצמי הוא שנמשך בכ"מ כו' כנ"ל, מ"מ יש בזה חילוקי מדרי' בבחי' התגלות והתעלמות האור כו' (וההתעלמות אינו שהאור מתעלם ומסתתר כמשי"ת רק שאינו מאיר בגילוי ממש כו'). והענין הוא כמו שנת"ל (ד"ה וידבר כו' את קרבני לחמי*) בענין ש' מ"ה החדש היוצא ממצחא דא"ק שבא בדרך בקיעה שזהו המשכת אור עצמי דוקא, ובהיות שבא בדרך בקיעה ה"ה מתעלם כו', ומשו"ז יש חילוקי מדרי' בש' מ"ה שיש ש' מ"ה דאצי' וש' מ"ה דבריאה כו', וגם בחי' ש' מ"ה דברי' הוא בחי' אור עצמי וכן ביצי' ועשי', ולכן ה"ה עושה את הבירור גם בכל הדברים הגשמים כו', רק החילוק הוא בהתגלות העצמי דבאצי' הוא בגילוי ובבי"ע העצמי מתעלם כו', וכן הוא בתורה שהיא המשכת אור עצמי שנמשך עד למטה מטה כו' וכמשנת"ל (ד"ה ויצא יעקב*), ומ"מ יש תורת האצי' ותורת הבריאה כו' שגם תורת הברי' היא המשכת העצמית רק שאינו מתגלה כ"כ כו'.

והענין הוא כמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח בענין מעלת התורה על אהוי"ר וז"ל כי כל דו"ר שכליים של המלאכים הן בחי' נבראים מאין ליש והן בחי' נפש רוח דבי"ע, אבל פרטי ההלכות הן המשכות ח"ע דהמאציל ב"ה המלובשת בגשמיות, והלבשה זו אינה כהלבשת ח"ע בדו"ר שכליים דהתם הלבוש מעלים ומסתיר לגמרי כו', משא"כ ההלכות הרי ח"ע מאירה בהם בגילוי ולבוש העשי' הוא דרך מעביר לבד כו'. ולכאו' אינו מובן והלא הלכות הן ג"כ התלבשות ח"ע בבחי' מל' דברי' ויצירה כמש"ש אח"כ, ורק לבוש העשי' הוא בבחי' מעביר אבל במל' דבריאה ויצי' הוא בבחי' התלבשות כו', וא"כ מהו ההפרש בין התלבשות ח"ע בההלכות להתלבש ח"ע בדו"ר שכליים של המלאכים שהן בעולם הברי' כו' כמ"ש בסש"ב פל"ט בהג"ה. אך ידוע הענין בזה דבחי' מל' דבריאה ויצי' שבהם מתלבש בחי' ח"ע דהלכות היינו בחי' נשמה דמל' דברי' ויצי', וידוע דאור הנשמה הוא בחי' אלקות ממש, וע"כ בחי' ח"ע המתלבש בזה אינו מתעלם ומסתתר מהם, אדרבא באור הנשמה דברי' מושג מהות בחי' ח"ע המתלבשת בהם, שזהו אמיתית ענין ההתלבשות בפרצופי' העליונים דכאשר פרצוף עליון מתלבש בפרצוף תחתון הרי מושג מהותו בפרצוף החתתון, דמשו"ז פרצוף התחתון הוא במעלה עליונה יותר מכמו שהי' קודם שהי' בו התלבשות פרצוף העליון כו'. וכמו

ד"ה . . **לחמי**: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקנו).

ד"ה . . **יעקב**: העת"ר, כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה ויגדלו הנערים העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרמא ואילך).

במוחין ומדות הרי התלבשות המוחין בהמדות הוא שזהו מושג בהמדות, שז"ע בחי' מוחין שבמדות כו' (רק שלמטה הוא בבחי' ידיעת המציאות לבד ולמעלה הוא בבחי' השגת המהות כו'), דאז המדות הן במעלה יותר הרבה מהמדות שבלי מוחין כו' (ובפרט בבחי' מושכל שנת"ל). וכמו"כ הוא בהתלבשות ח"ע באור הנשמה דמל' דבו"י מושג בהם ממש בחי' מהות ח"ע כו'. ואין זה כמו ההתלבשות דח"ע בנו"ר דמלאכים ששם בחי' ח"ע מתעלם מהם כו', דהרי גם אור הנשמה מתעלם מבחי' הכלים ונו"ר דבי"ע כהעלם והסתר הבורא מן הנברא וכ"ש בחי' ח"ע כו', והיינו שאינו מושג בהם המהות כלל אדרבא הוא הסתר המהות כו', משא"כ בהלכות הוא גילוי מהות ח"ע באור הנשמה דמל' דב"י כו'. ועוד זאת דאינו דומה בחי' ח"ע המתלבשת בהם דבנו"ר דבי"ע אינו בחי' מהות ח"ע, וכמש"ש בהתלבשות האלקות בהארץ הגשמי שזהו בחי' חיצוניות דחיצוניות דכלים דמל' דאצי' שבעשי' כו' (ונראה שזהו החיות שבהארץ בבחי' מקיף והוא בחי' אור כו', וכידוע בהג' מדרי' דאור וכח כו' ועמ"ש בסש"ב ספנ"א וספמ"ח ובאגה"ק סי' כה), משא"כ בהלכות הוא התלבשות בחי' מהות ח"ע כו', וכמש"ש קודם בענין המצות דמעשה המצות מעשה אלקים המה כו', כמו עד"מ אתרוג ומיניו הלביש בהם הקב"ה ממהותן ועצמותן דחסדי' פנימים דז"א כו', וכ"כ אח"כ משא"כ האתרוג עד"מ חיותו נמשכה ונשתלשלה ממהות חיצוניות דכלים דנוק' דז"א דאצי' (והיינו בחי' חיצוניות דפנימיות הכלים כו') כו', נמצא כשתופס האתרוג ומנענעו כהלכתו ה"ז תופס ממש חיותו המלובש בו מנוק' דאצי' המיוחדת באוא"ס המאציל ב"ה (והגם שכ' שם בשם הע"ח שכל הפירות כו', מ"מ נראה היטב הכוונה שדוקא במצות אתרוג מתלבש המהות, וכמו שהתחיל מעשה המצות מעשה אלקי' המה כו'). וזהו במצות המתלבשים בדברים גשמיים, וא"כ כ"ש בהלכות שמתלבש בהם מהות ח"ע כו', משא"כ בנו"ר דבי"ע כו', והיינו מפני שנו"ר דבי"ע הן בחי' נברא אינו מתלבש בהם בחי' מהות ח"ע רק מבחי' חיצוניות דחיצוניות כו', אבל הלכות שהן בחי' אור הנשמה שהוא אלקות ממש מתלבש בזה בחי' מהות ח"ע כו'. וכבר נת' דבחי' ח"ע דהלכות היא בגילוי ממש באור הנשמה דאז בחי' אור הנשמה היא במעלה גבוה ועליונה כו', והן ההלכות הערוכות לפנינו שזהו בחי' אור הנשמה דמל' דברי' ויצי' (ולבוש העשי' הוא בדרך מעביר לבד כו') שבהן מהות ח"ע בגילוי והשגת המהות כו'. ונמצא דידיעת ההלכות הוא גילוי מהות בחי' אור הנשמה דמל' דב"י שבזה גילוי מהות בחי' ח"ע דאצי' כו', הרי שתופסים בזה בחי' גילוי מהות בחי' ח"ע כו', ולכן ע"י התורה תופסין באוא"ס ב"ה דלית מח' תפיסא בו ובחכמתו ורצונו כ"א כאשר תפיסא באורייתא ומצותי' כו' כמ"ש בסש"ב ח"א פ"ד.

ומ"מ המשכת בחי' ח"ע בהלכות שלפנינו הוא זוקא ע"י ההתלבשות באור הנשמה דב"י, וא"א להיות המשכת ח"ע בלי התלבשות הנ"ל, מפני שהלכות שלפנינו הרי מדברים* גשמיים וח"ע דאצי' א"א שתדבר בענינים הגשמיים כ"א בעניני אלקות לבד כו' (וכמו שא"א שהשכל הרוחני שבנפש ישכיל בדברים גשמיים אם לא ע"י ההתלבשות בחומר המוח כו', וכמו שא"א שהכח הראי' הרוחני יראה ויתפוס דבר גשמי כו', ועמשנת"ל ד"ה שלח לך הא'* בענין רואין את הנשמע כו'), ורק בחי' אור הנשמה דברי' ויצי' שזהו מבחי' חיצוניות הכלים דאצי' וכמו שבאו בבי"ע

מדברים גשמיים: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: מדברים בדברים גשמיים.
ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' ל ואילך).

שאינם כמו שהן באצי' כו' וכמשנת"ל, עם היותם אלקות ממש ה"ז מ"מ בערך הברי' ויצי' לדבר בעניני הנבראים, ולכן ע"י התלבשות בחי' מהות ח"ע בבחי' אור הנשמה דלהיות שזהו אלקות ממש (הגם שזהו בחי' חיצוניות הכלים בעצם כו'), יכולה לקבל בחי' ח"ע שבא באור הנשמה בבחי' השגת המהות כנ"ל. וידוע שבהתלבשות זאת שהמדרי' העליונה מושגת בהמדרי' התחתונה הרי נעשית המדרי' העליונה כמהות המדרי' התחתונה כו' (והמדרי' התחתונה מתעלה עי"ז במעלתה ומדריגתה כו' כנ"ל), וע"כ ע"י התלבשות ח"ע באור הנשמה דברי' ויצי' יכולה לדבר בדברים הגשמיים בהלכות הערוכות לפנינו במשנה ותלמוד (שהן ברי' ויצי' כנודע), וכמו עד"מ בנקיבת הושט שהיא טריפה וכה"ג, מפני שגם בברי' ויצי' מדברת בעניני הנבראים, רק ששם הוא בנבראים רוחניים וכמו בפני שור מהשמאל כו', משא"כ באצי' הוא בבחי' אלקות באורות עליונים והן בחי' שמות וצירופים כו' שבזה מדבר בחי' ח"ע עצמה, ובכדי לדבר בעניני הנבראים הוא דוקא ע"י ההתלבשות באור הנשמה דב"י דשם מדברת בנבראים רוחניים, וע"י מעבר לבוש העשי' באה למטה בהלכות הערוכות לפנינו בענינים הגשמיים כו'. ונמצא דהלכות התורה שלפנינו הן מהות ח"ע דאצי', אך הוא ע"י התלבשות באור הנשמה דב"י, ובחי' אור הנשמה היא גבוה הרבה יותר ע"י שמתלבש בה בחי' ח"ע דאצי' כו' (וכמו עד"מ הנ"ל במדות שיש בהם התלבשות המוחין והרבה יותר מזה כי הוא התלבשות המהות כו' כנ"ל, ובידיעת והשגת התורה אין זה שמשיג רק בחי' אור הנשמה דבי"ע כ"א שתופס בבחי' ח"ע כו', ועמשנת"ל בד"ה וידבר כו' את קרבני לחמי הנ"ל* בענין כשאתה תופס במקצת כו', ויש בזה קצת גילוי כו'), רק בחי' ח"ע עצמה א"א שתבוא בהלכות הגשמיים כ"א באצי' שז"ע תורת אצי' המדברת בפרצופים העליונים כו', כ"א ע"י ההתלבשות באור הנשמה באה בחי' מהות ח"ע בבי"ע כו'.

וכמו"כ יובן באופן ההמשכה שע"י המצות כו', דהנה נת"ל דהמצות הן בחי' כלים כו', והנה ידוע דהמצות תלוים באותיות הוי' שעש"ז נק' מצות הוי' או אורחות הוי' כו', וכמו ק"ש באות יו"ד ותפילין באות ה' כו' וכן כל המצות כו', ושם מצוה הוא ממש ש' הוי', רק דהאותיות י"ה דש' הוי' באו בשם מצוה בחילוף א"ת ב"ש במ"ם וצדי' ואותיות ו"ה לא נתחלפו כו', וצ"ל מפני מה אותיות י"ה באו במצוה בחלופי אותיות כו'. אך הענין הוא דהנה נת"ל (ד"ה זה יתנו*) דאותיות הוי' הן בחי' פנימיות הכלים כו', דהגם דש' הוי' הוא בחי' אור כנודע מ"מ בחי' האותיות דהוי' הן בחי' הכלים רק שהן בחי' פנימיות הכלים כו', וזהו דהאותיות הן מורים על אופן הבאת והמשכת האור שזהו ע"י בחי' כלי ולבוש כו', והיינו בבחי' פנימיות הכלי שמתאר ומגלה את האור כו', ופרטי שמות הוי' הן בספירות פרטיות כמו ש' הוי' בניקוד פתח הוא בחכ' בחי' ש' ע"ב, ובניקוד צירי בבינה והיא ש' ס"ג כו' ובניקוד סגל בחסד כו', וכידוע בכוונת דש' הוי' בח"י ברכות דשמו"ע כו' וכמו שנת' באורך בד"ה הנ"ל. והענין הוא כי ידוע דכל שם היינו כאשר בא האור בצירופי אותיות המגבילים כו', דענין השם הוא שמתאר ומגביל את הדבר כו' וכמשנת"ל, והיינו שהאור בא דרך המשכה וירידה עכ"פ אז בא בשמות וצירופים כו', אך חיצוניות הכלים היינו בש' אלקי' וכן בש' אל וצבאות כו', ופנימיות הכלים הוא בשם הוי' כו'. והנה בש' הוי' עצמו יש ג"כ פנימיות וחיצוניות והוא

בד"ה . . הנ"ל: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקנג).
ד"ה . . יתנו: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתע ואילך).

ההפרש בין י"ה לו"ה כו', דהנה ידוע ונת"ל דהד' אותיות הוי' הן בחי' צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות כו', דיו"ד הוא בחי' הצמצום וה"א התפשטות אורך ורוחב והיינו אותיות י"ה דחו"ב כו', ואותיות ו"ה המשכה בוי"ו שהן בחי' מדות שבלב והתפשטות במקבל בה' אחרונה בדבור כו', ונמצא דצמצום והתפשטות די"ה היינו עדיין במשפיע (רק שהוא לצורך השפעה כו', והיינו דע"ס דאצי' בכללות הן בבחי' ממוצע בין אוא"ס לבי"ע כמשנת"ל באורך, ובזה בחי' י"ה הוא במשפיע עדיין שז"ע הנסתרות כו', ובשרש שרשו באוא"ס שלפני הצמצום הוא שבכללות הוא בבחי' האור והוא בחי' שמו שזהו בחי' אצי' דכללות כו' וכמשנת"ל), אבל ו"ה הוא ירידת השפע למקבל כו', וא"כ אותיות י"ה הוא בחי' הפנימיות טרם שנמשך למקבל, ואותיות ו"ה הוא הנמשך מבחי' כלים למקבלים כו' (ובשרשן באוא"ס הוא בש' הוי' שבהאור שלפני הצמצום שזהו בחי' אצי' דכללות כו', דבחי' י"ה הוא בחי' אור המאיר לעצמו והוא קודם עלות הרצון כו', ובחי' ו"ה הוא מה שמאיר לעצמו בחי' אור השייך אל העולמות כו' וכמשנת"ל ד"ה בהעלותך הג'*, ועמשנת"ל ד"ה נשא הא'* שזהו שֹרש בין* סוכ"ע וממכ"ע כו', ונת' באורך בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו).

והנה במצות שהן בבחי' הכלים היינו בבחי' אותיות הוי' הרי יש בזה ג"כ ב' מדרי' הנ"ל דבחי' י"ה ו"ה, דבחי' י"ה הוא בחי' העלם בעצמו עדיין, וו"ה הוא בחי' הגילוי כו' (והגם דסדר הבאת האור בבחי' צמצום והתפשטות כו' הוא בבחי' חיצוניות האור שצריך מדה ומשקל באיזה אופן יומשך כו', משא"כ בבחי' פנימיות ועצמות האור כו', מ"מ הרי גם בזה יש מדידה (ועיקר המדידה בזה הוא באיזה אופן יתקבל כו', וכמו אמרה ד' פעמים כו' שנא' אז ראה ויספרה כו' עד ויאמר אל האדם כו' וכמ"ש במ"א), רק שהיא מדידה עצמיות והיינו שהעצמי נמדד כו', וע"כ יש בזה ג"כ בחי' העלם וגילוי כו'). וז"ש הנסתרות לה' אלקינו והנגלות כו' והיינו שי"ה שבמצוה הוא בחי' נסתרות וו"ה שבמצוה הוא בחי' נגלות כו', והוא דבחי' ו"ה הוא היורד ונמשך למטה להתלבש במעשה המצוה בפו"מ כו', ואותיות י"ה הוא למעלה בהעלם ולא ירד למטה כו', שהרי המצות באו בהתלבשות בדצ"ח הגשמי שתחת ממשלת נוגה דעשי', וכמו מצות אתרוג ולולב בצמחים גשמיים שבהם נתלבשה המצוה כו', וע"כ בחי' ו"ה שזהו מה שיורד ונמשך למקבלים כו' (וגם בשרשו הוא בחי' האור השייך אל העולמות כו' כנ"ל), ה"ז בא בגילוי בהמצוה הגשמיות כו' (והגם שבהמצוה הוא ג"כ בחי' פנימיות האור כו', מ"מ בחי' ו"ה שבמצוה יכול לבוא בבחי' גילוי ע"י בחי' ו"ה דש' הוי' דהשתל' וע"י בחי' האור השייך אל העולמות כו', ונמצא זהו כמו התלבשות בחי' ח"ע באור הנשמה דבי"ע כו', וידוע דאור הנשמה הוא מבחי' הכלים דזו"נ דאצי' כו', ובדוגמא כזאת גם בשרשן לפני הצמצום כו'), אבל בחי' י"ה שזהו מה שנעלם ונסתר בעצמו עדיין (והוא בחי' אור המאיר לעצמו כו'), איך אפשר שיבוא בבחי' התלבשות בדברים גשמיים למטה כו'. וזהו דאותיות י"ה דש' הוי' דמצות הוי' שלמעלה מתחלפים בחילוף דא"ת ב"ש באותיות מ"ם וצדי' להלביש ולהעלים האותיות די"ה כו', ואז יוכל לבוא בהתלבשות למטה במצות גשמיים כו', וזהו ג"כ הנסתרות והנגלות דבחי' י"ה בא בהסתר והעלם ובחי' ו"ה בא בגילוי כו'. והנה נת"ל דשרש הכלים הוא מבחי' האור המאיר לעצמו כו', וזהו ג"כ שרש

ד"ה . . הג': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'כד). ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' כו).
בין: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בחי'.

המצות שהן בחי' כלים כו' (וזהו שבכלל הן בבחי' הפנימיות דגם ו"ה שבמצוה הוא בחי' פנימיות האור המתלבש בחיצוניות האור כו'), וגם נת' דשרשן הוא בבחי' העלם האור שזהו בחי' הוא כו' וגם בבחי' העלם העצמי כו', וי"ל שזהו מה שהמצות הן בחי' רצה"ע שלמעלה מחו"ב כו' והוא בחי' קוש"י כו', וי"ל דכ"ז בא בבחי' חילוף דאותיות מ' צ' כו', וע"י ההתחלפות דוקא באים למטה במצות מעשיות כו' (וי"ל דכמו"כ גם בהשתל' למעלה כו'), ויש בזה באמת כל בחי' העצמות רק שבא בבחי' התלבשות כו' (ובעבודת בחי' מ"צ הוא עשיית המצות בקבעום"ש לקיים רצונו ית' למעלה מבחי' תענוג כו' (וכ"ה* בקיום המצות ע"י הקדמת אהבת בכל מאדך כו' כמשנת"ל, ובחי' ו"ה מה שממשיך עליו קדושת הוי' כו', ועמ"ש במ"א בענין מן המיצר קראתי ענני במרחב כו', ועמשנת"ל בענין שמחה ש"מ עצמות התענוג מקור התענוגים כו').

ואחר כל הנ"ל יובן בקבלת שכר על המצות שזהו על מעשה המצוה בפו"מ דוקא לא על הרוחניות שלהם כו', רק צ"ל כוונת המצות והוא העבודה בבחי' רעו"ד ובשמחה ש"מ כו'. ויתורץ ג"כ הקושי' על מש"א שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, והלא יש קבלת שכר גם עכשיו בג"ע וגם למטה בעוה"ז כמ"ש אם בחקתי תלכו כו', ולמה ה' דברים שהאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז כו'. להיות דבחי' י"ה דש' הוי' דמצות הוי' בא בחילוף א"ת ב"ש, ע"כ גזרו אומר דרך כלל דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא כו'. דהנה שכר מצוה מצוה דאמיתית השכר של המצוה היא המצוה עצמה, והיינו שיתגלה המצוה כמו שהיא בשרשה ומקורה העצמי בבחי' עצמות א"ס כו', ועיקר המצוה הוא בחי' י"ה שבמצוה, וכמשנת"ל שזהו בחי' האור כמו שהוא לעצמו שזהו שרש המצות למעלה כו' (להיות המצות הן בחי' רצה"ע שלמעלה מהחכ' והוא בחי' סוכ"ע בכלל דבשרשו הוא בחי' עצמות אוא"ס שקודם עלות הרצון כו' וכמשנת"ל סד"ה נשא הא'*, וגם) להיות שמצות הן בחי' כלים דשרשן למעלה מהאורות והיינו מהות ועצם האור דאוא"ס ב"ה, וגם מבחי' העלם האור ומבחי' העלם העצמי דשמו העצמי הכלול בעצמותו כו' כנ"ל, דכ"ז בא עכשיו בחילוף דא"ת ב"ש ולעתיד יתגלה כו', וכמ"ש ונגלה כבוד הוי' היינו שם הוי' שבמצות כו', כי יתגלה אותיות י"ה שבמצוה ולא יסתיר הלבוש דמ"צ, וכמ"ש ולא יכנף עוד מורייך שלא יהי' עוד בבחי' כנף ולבוש כו' והיו עיניך רואות בבחי' גילוי המהות ממש כו'. וזהו שאמרז"ל עתידים* שיקראו בשמו של הקב"ה ופירש"י שיהי' שמם הוי' כו', והיינו דצדיקים המקיימים תומ"צ יהי' שמם הוי' מפני שיתגלה בחי' הוי' שבמצוה שיהי' בגילוי ממש כו', וגם יתגלה בחי' העלם האור ובחי' העלם העצמי כו', שזהו בחי' עדן עילאה סתימאה שעז"נ עין לא ראתה אלקים זולתך כו' בחי' העלם העצמי דא"ס כו', וכמ"ש באורך בדרוש יו"ט של ר"ה הנ"ל שזה יהי' עיקר הגילוי דלעתיד כו', והיינו דכל בחי' העלם (הן מה שמתעלם עכשיו והן מה שהוא בבחי' העלם בעצם כו') יהי' לעתיד בבחי' גילוי ממש כו', וכמ"ש ונחי' לפניו דחיות הוא בחי' אור בגילוי ויהי' זה לפניו בבחי' פנימיות ועצמות דא"ס כו'. וזהו ג"כ שלעתיד יתגלה מעלת הכלים על האורות וכידוע שלעתיד יהי' הגוף למעלה מהנפש עד שהנפש יקבל אור וחיות מהגוף כו' וכמ"ש במ"א, והיינו שהכלי שהיא עתה בחי' העלם ושרשה מבחי' עצמות א"ס כו' תהי' לעתיד בבחי' גילוי ממש כו', וע"כ יהי' מעלת הכלי על האור, דבאמת

(וכ"ה: בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג, ואוצ"ל לאחרי „כמשנת"ל". **סד"ה . . הא':** תער"ב (לעיל ח"א ע' כו). **עתידים שיקראו:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: עתידים צדיקים שיקראו.

כן הוא גם עכשיו, רק עכשיו שהכלי היא בבחי' העלם והאור הוא בחי' גילוי ע"כ עכשיו הוא מעלת האור על הכלי והכלי מקבל מן האור כו', ולעתיד כאשר יתגלה בחי' הכלי והיינו שיתגלה שרש ומקור הכלי כו' יהי' מעלת הכלי על האור כו'. וזהו שכר מצוה דשכר המצוה האמיתית הוא עצם המצוה בחי' י"ה שבמצוה וזה יהי' לעתיד כו', אשר לעתיד לא יקרא בשם מצוה כ"א בשם הוי' (וי"ל דז"ש ושם העיר מיום ה' שמה וידוע דעיר בחי' מל' והן המצות שנק' מצות המלך כו', ולעתיד תקרא בש' הוי' כו', ובשה"פ אי' שהו"ע שילוב אד' בהוי' שהגילוי הוא בחי' ש' הוי' כו'). ועוד זאת דלעתיד יהי' ש' הוי' בשם יהי' ב"פ י"ה שהו"ה יהי' ג"כ י"ה וכמ"ש ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו', דהיינו בו"ה יהי' הגילוי ג"כ כמו בי"ה כו', ולא כמו עכשיו שו"ה שבמצות הוא בחי' חיצוניות ובחי' הגילוי ולעתיד יהי' ו"ה ג"כ בבחי' פנימיות כו'. ונמצא שיהי' העילוי דלעתיד בב' דברים דבחי' י"ה יהי' בגילוי כמו שהוא בשרשו העצמי בבחי' העלם העצמי כו', ובחי' ו"ה יהי' ג"כ בבחי' אור פנימי ועצמי כו' (וי"ל בד"א דכמו בחי' פנימיות עתיק ופנימיות אבא כמו"כ יהי' פנימיות או"א ופנימיות זו"נ כו'), והא בהא תליא דמה שעכשיו יש חילוק בין י"ה לו"ה הוא מפני שי"ה הוא בבחי' העלם, ומה שמאיר בגילוי הוא בחי' ו"ה כו', אבל כאשר הפנימיות יתגלה יהי' גילוי הפנימיות גם בבחי' ו"ה ויהי' ו"ה כמו בחי' י"ה כו' (ועמשנת"ל ד"ה פדה בשלום*) (ולכאורה י"ל דמ"מ יהי' י"ה גבוה במעלה מו"ה, וכמו פנימיות אבא שהוא כמו פנימיות עתיק ומ"מ בחי' פנימיות עתיק למעלה ממנו כו' וכמשנת"ל ד"ה ש"ה ממעמקים*, ואפשר י"ל כן בכללות בחי' זו"נ, אבל בחי' המל' תהי' בבחי' התגלות העלם העצמי ממש כו', וזהו עיקר הענין שהכלי תהי' בגילוי מפני שיתגלה בה שרשה העצמי כו').

וזהו שאמרו שכר מצוה בהאי עלמא ליכא פי' בהאי עלמא קאי גם על ג"ע, ואו' דשכר מצוה דעוה"ב ליכא בהאי עלמא כו' דכל המשכות דמצות עכשיו גם בגעה"ע הוא כמו שאותיות י"ה הן בחילוף א"ת ב"ש שאין זה עצם המצוה כו', ואמיתת השכר וההמשכה דעצם המצוה יהי' לעתיד כו' כנ"ל, אבל הברכה של המצוה בגשמיות מבחי' י"ה שבמצוה שבחילוף אתוון וכ"ש מבחי' ו"ה שבמצוה כו', נמשך גם עתה לכל העולמות בכלל מרוכ"ד שבג"ע דברי' עד סוף מדרי' דעשי', גם בהע"ש בכל משפחות האדמה ובכל שפע דצ"ח דנוגה דעשי' כו'. שהרי ידוע ונת"ל דבחי' יחוד חיצוני דאו"א ובחי' יחוד חיצוני דזו"נ, דבד"כ זהו ההמשכה מבחי' ו"ה שזהו שרש ומקור העולמות כו', ה"ז נמשך תמיד בעולמות להוותם ולחיותם תמיד כו', רק שיכול להיות שתהי' ההשפעה בצמצום ביותר, וע"י קיום המצות שממשיכים בחי' היחוד פנימי דאו"א וזו"נ נמשך עי"ז מבחי' הפנימיות בבחי' החיצוניות דאז בחיצוניות היא בריבוי ההשפעה כו', וכמ"ש במ"א דיחוד הפנימי לגבי החיצוני הוא כמו הנשמה לגבי הגוף, וכערך מהות הגוף בעת השינה לגבי כשהוא עד שהנשמה מאירה בו ונראה בו אור וחיות כו', משא"כ בעת השינה שאינו נראה בו החיות כ"כ כו' (וכמו בפנים שנראה בו חיות פנימי של הנפש משא"כ באחוריו כו' וכמ"ש במ"א), וכמו"כ בבחי' יחוד חיצוני אינו מאיר האור כ"כ ויכול להיות בבחי' צמצום ביותר, וכמו כד אנת תסתלק כו' כגופא בלא נשמתא כו' דמ"מ נמשך החיות רק שהוא מצומצם ונעלם ביותר כו', והיחוד

ד"ה . . **בשלום**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשסח ואילך).
ד"ה . . **ממעמקים**: תרד"ע (לעיל ח"א ע' שצט).

פנימי הוא בבחי' נשמה להחיצוני שנותן בו כח ועוז להיות בבחי' ריבוי האור וריבוי ההשפעה כו' (וגם יש גילוי הפנימיות וכמו תוס' אור בהשגת הנשמות בתורה ותוס' חיות בעבודה שבלב ובקיום המצות כו'). וזהו אם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם כו', דהטבע דשרשה הוא מבחי' יחוד חיצוני דאו"א ה"ז משועבד להנהגת התורה כגוף להנשמה כו', כי ההמשכה פנימיות שע"י תומ"צ נותן כח ועוז בהחיצוני כו', ובזמן שהי' בהמ"ק קיים הי' עיקר ההשפעה בא"י ובמקום המקדש הוא שער השמים כו', ומשם הי' נמשך בבחי' החיצוניות לע"ש הסובבים בחו"ל (וכידוע בענין הקרבנות כו'), וגם עכשיו בהיות ישראל בגלות בחו"ל עיקר מעמד ומצב השפע האלקות לצורך העולמות תלוי רק במצות שישראל עושין בגשמיות דוקא אעפ"י שפיזרן בין האוה"ע כו', וכמו שאמ' דכשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל כו', הרי דגם קיום העולם (שזהו מבחי' יחוד חיצוני כו') א"א בלא ישראל כו' בקיום התומ"צ שלהם שממשיכים בחי' הפנימיות כו', ומפורש אמרו תנאי התנה הקב"ה במע"ב אם יקיימו ישראל תורתי מוטב כו' וכמ"ש אם לא בריתי כו' חוקות שו"א כו', לפי שבמצות דישראל תלוי בחי' ריבוי האור הנוסף בריבוי גדול בעצמות אוא"ס להיות ישמח ה' גם במעשיו להשפיע להם שלא לפי מעשיהם כו' (והיינו מפני שתכלית הכוונה הפנימיות בהתהוות העולמות הוא שיהי' תוס' אור וגילוי בעולם, ולולא הכוונה הפנימיות הזאת לא הי' ההמשכה דבחי' החיצוניות כלל כו', וזהו דבמי נמלך בנשמותיהן ש"צ שעי"ז דוקא הי' הצמצום הראשון כו', וע"כ המשכת החיצוניות תלוי בהמשכת הפנימיות כו', וי"ל שזהו הכוונה בפע"ח שהובא לעיל דלהמשיך הגילוי דבחי' יחוד חיצוני דאו"א הוא ג"כ ע"י עבודה כו', ואז בחי' החיצוניות הוא בבחי' ריבוי השפע גם ביתר מכפי המדה כו'), וע"כ א"א לעולם בכלל בלא קיום המצות דישראל אם רב או מעט כדי קיום העולמות הרוחניים והגשמיים כו' (והיינו דכאשר אכשיר דרא בקיום המצות בריבוי וכדבעי למהוי אז השמחה העליונה שישמח ה' במעשיו שההשפעה החיצוניות היא בריבוי השפעה כו', ואם הוא במיעוט מ"מ היא השמחה העליונה להיות ההשפעה חיצוניות ולא יופסק כו'), וצריך שלא יופסק שפע זו הכללית תמיד לא יחסר כו' והוא ע"י קיום המצות דישראל כו' (וזהו כל ענין השינויים תמיד בכל ר"ה ור"ה שהדין ומשפט הוא על כללות העולם וכמו ועל המדינות בו יאמר כו', וכן על עולמות העליונים וצבא מעלה וכמו לפקוד על צבא מרום כו', והכל תלוי בנש"י וכמש"א זה היום תחלת מעשיך כו' כי חוק לישראל הוא כו').

ואמנם עכשיו כל זאת הברכה והשפע מלובש בהלבשה וצמצום האור האלקי כו', ומשו"ז יש עכשיו חילוקי מדרי' בההמשכה כמו שהיא בעולמות הרוחניים ובעולמות הגשמיים כו', ובעולם האצי' וכ"ש למעלה מאצי' מאיר הגילוי יותר כו' (שכן הוא גם בההמשכה פנימיות כמשנת"ל וכ"ש בבחי' החיצוניות כו'). אבל לעתיד יהי' התגלות האור היינו שיתגלה בחי' הפנימיות בחי' י"ה שבמצות, ויהי' הגילוי גם בבחי' ו"ה עד שבחי' ו"ה יהי' כמו י"ה כנ"ל, ויהי' גילוי אור פנימי ועצמי כו', ויהי' הגילוי למטה כמו למעלה כו', והיינו בלי הפרש כלל בין הרוחניות והגשמיות דגם בגשמיות יהי' גילוי אור העצמי כו', ואדרבא עיקר הגילוי יהי' בהגשמי עצמו, וכנ"ל שהגוף יהי' העיקר לעתיד להיות שהגילוי הוא מה שההעלם

יתגלה כו', וע"י הגשמי יהי' הגילוי גם בהרוחני כו', והו"ע שכר מצוה שיהי' לעתיד כו' (וי"ל דז"ע מצות בטילות לעתיד וידוע דפי' בטילות שיהי' בבחי' העדר תפיסת מקום לגבי הגילוי דלעתיד כו', והיינו דהמשכת המצות עכשיו הוא באין ערוך לגבי ההמשכה דמצות לעתיד כו', וע"כ יהיו בטלים בבחי' העדר תפיסת מקום כו'). ומעין זה הי' באדה"ר קודם החטא (וכמ"ש במ"א בענין הג' שלימות דאדם דוד משיח כו'), עד שגם גופו קבל ברכת ה' כנשמתו ולא הי' צריך להתלבש בלבוש וצמצום כלל כו', וכמו בחנוך דכתי' בי' ויתהלך חנוך כו', וכמו האבות שהן המרכבה בעובדות דהכנסת אורחים ובארות ומקלות כמצות העליונות ממש, ע"כ קבלו ברכת ה' בגשמיות כמו שהוא למעלה ברוחניות בלי הסתר כלל וכלל כו', וכמו שאמ' ג' הטעימן הקב"ה מעין עוה"ב כו', וכמו"כ היו כמה נשמות גבוהות שהיו בגופים טהורים קדושים ומובדלים מכל רע כו' וחיו בחיי אלקי גם בחיי גשמיים כו', וכמו עולמך תראה בחייך כו' הן ברוחניות והן בגשמיות כו' (וכמו כמה מתנאים ואמוראים שהיו עשירים גדולים, וכמו ר"ט עשיר גדול הי' כו', וכמו ר"א בן חרסום וראב"ע כו', וכמו רבינו הקדוש שהי' תורה וגדולה במקום א' כו', וכמו רע"ק שאמר לר"א שמא ח"ו קיבל רבי את עולמו כו' (סנהדרין דק"א א'), ושרש כולן הי' יוסף הצדיק שהי' איש מצליח גם בגשמיות וה' עמו ממש והיינו בכל אשר הוא עושה בגשמיות ה' מצליח בידו כמו שהוא למעלה ממש כו').

וכמו"כ יש מצות פרטיות שע"י נמשך הארה גם עכשיו מבחי' האור שיתגלה לעתיד, והן אלו הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז בשכר גשמי מעין השכר הרוחני דעוה"ב כו', ובזה מחולקים מצות אלו משארי המצות שיש עליהם ג"כ שכר בעוה"ז כו', דשארי המצות ההמשכה היא מבחי' ו"ה שבמצוה ומבחי' י"ה כמו שהוא בחילוף אתוון כו' כנ"ל, ואלו המצות אדם אוכל פירותיהן שהוא בחי' הצמיחה והתגלות הארה מבחי' י"ה כו' (והיא הארה עצמיות כו'), והקרן קיימת לעוה"ב קרן הוא בחי' העצמי וכמו וירם קרן לעמו כו', דבחי' העצמי יתגלה לעתיד כו'. והטעם דאלו הדברים דוקא אדם אוכל פירותיהן בעוה"ז הוא מפני שמצות אלו הן בג"ר ועיקרם בבחי' הכתר כו', דהנה כבוד או"א הוא בחו"ב, אמנם זהו בחי' יחוד פנימי דאו"א להוליד נשמות כו', וכידוע דהבן הוא מעצמות מוח האב בחי' פנימיות או"א הנמשך מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו' וכמשנת"ל, וענין כבוד או"א הוא ההמשכה מאו"א לזו"נ והוא מבחי' י"ה לו"ה כו', והוא כמ"ש במ"א בענין והשיב לב אבות על בנים דבזו"נ יאיר ויתגלה האור כמו באו"א ממש כו', והיינו שו"ה יהי' כמו בחי' י"ה כו', וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל ע"פ ביום ההוא יהי' דבזו"נ יהי' הע"ס ג"כ בבחי' קביעות כמו באו"א ואז יהי' ו"ה כמו י"ה (עמשנת"ל ד"ה פדה בשלום*), ונמצא שזהו אמיתית הגילוי דלעתיד כו' כנ"ל. ובעבודה הוא בחי' המושכל דגדלות אבא שנת"ל דכאשר נמשך מבחי' פנימיות החכ' אז המדות הן למעלה מהטבעה לגמרי והן בחי' שכליים ממש כו', והוא ג"כ ענין נחל איתן שנת' בלק"ת ד"ה ראה דבחי' איתן עצמיות החכ', וכמ"ש במ"א בענין איתן האזרחי שהוא בחי' שם ע"ב שאינו מחודש למעלה מבחי' ש' מ"ה החדש כו' (וי"ל דש' מ"ה החדש הוא שנמשך מבחי' ש' ע"ב דא"ק כמשנת"ל ד"ה בהעלותך הג'*, רק שיוצא ממצחא דא"ק בדרך בקיעה דהיינו בבחי' התעלמות כו', שזהו כדוגמת בחי' חילוף י"ה

ד"ה . . בשלום: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשעא).

ד"ה . . הג': העת"ר. כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה וידבר וגו' חוקת תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקלג ואילך).

בא"ת ב"ש כו', ואיתן הוא בחי' ש' ע"ב בלתי מחודש היינו כמו שהוא בעצם ההתגלות כו'). ובחי' איתן זה נמשך גם בהנחל שזה בחי' המדות כו' (ועמ"ש בדרוש וככה, רל"ז, בענין נחל השטים שמהפך השטות דלעו"ז לשטות דקדושה כו' שיהי' כולה משקה כו', וזה דוקא מבחי' גדלות אבא שמהפך המדות לגמרי כו', וכמש"ש שז"ע ומעין מבית ה' יוצא בחי' מ"ה דחכמה כו' והשקה כו'), וזה ממשיכים ע"י כבוד או"א כו'. והענין הוא דבכדי שיהי' והשיב לב אבות על בנים הוא ע"י ולב בנים על אבותם, והיינו שהבנים יעלו את האבות, וכמו חג"ת מרכבה לאו"א להעלות או"א כו', והו"ע האהבה דבכל מאדך שנת"ל שעי"ז נמשך בחי' פנימיות או"א ושיהי' גילוי בזו"נ כו', וז"ע כבוד או"א היינו העבודה דרעו"ד בהעמקת המוחין דוקא כו', ועי"ז נעשה* י"ה בו"ה שיהי' בגילוי ממש כו'. ובזהר ויקרא די"ב ע"א אי' כתי' כבד את אביך ואת אמך וכתי' במע"ב יהי מאורות ברקיע השמים (דמבאר שם איך שהעה"ד הן נגד העש"מ ואו' דכבד הוא נגד יהי מאורות), מאי קא מיירי אלא אלין מאורות דא הוא אביך ואמך אביך דא שמשא אמך דא סיהרא, ואין שמשא אלא קוב"ה שנא' כי שמש ומגן הוי' אלקי', ולית סיהרא אלא כנס"י שנא' וירחך לא יאסף עכ"ל, מפרש דאו"א הו"ע שמשא וסיהרא ז"א ומל' כו'. ולפ"ז צ"ל דענין כבוד או"א הוא כענין שרה הוסיפה על המאורות כו', וכדאי' במד"ר וירא פ' נ"ג ע"פ ותאמר שרה צחוק עשה לי אלקים שרה הוסיפה על המאורות נא'* עשה ונא' להלן ויעש אלקי' את שני המאה"ג כו', והיינו כי מ"ש צחוק עשה לי אלקי' הוא בחי' הצחוק ותענוג העליון שיתגלה לעתיד וכמ"ש בתו"א ד"ה ושבתי בשלו' כו', והוא התענוג שיהי' ע"י הבירורים שז"ע ישמח ה' במעשיו כמ"ש בלק"ת ד"ה ה' לי בעוזרי, וענין מיעוט הירח הוא ירידת המל' לברר בירורים כנודע, ועי"ז הוסיפה על המאורות בחי' הצחוק והתענוג עליון כו' (ועמ"ש בד"ה תחת אשר כו' בשמחה דתקס"ב בענין שרה נחתת וסלקת כו'). וגם ידוע דיחוד שמשא וסיהרא הוא בחי' יחוד פנימי דזו"נ וכמ"ש במ"א בד"ה ויאמר לו יהונתן מ"ח.

וגמ"ח הוא בחי' רב חסד דאריך שהוא בבחי' בל"ג כו', וכנודע דזהו ההפרש בין חסד דז"א לחסד דא"א דחסד דז"א יש לו הפסק ולכן נק' חסד זוטא מפני שהוא בהגבלה כו', וסיבת הדבר מפני שהאור הוא בו במיעוט ובצמצום כו', אבל חסד דא"א הוא בחי' חסד שבל"ג לגמרי כו'. וזהו דאי' במד"ר ע"פ ועשה חסד עם אדוני הכל צריכים לחסד אפי' אברהם כו', דחסד דאברהם הוא בחי' חסד דז"א ויש לו הפסק מצד בחי' הגבורה המנגדת לחסד כו', אך חסד דא"א דלית שמאלא בהאי עתיקא אין לו הפסק כו', וע"כ מבחי' רב חסד נמשך האור והגילוי עד למטה מטה כו' (וכמשי"ת). וגם נודע שזהו החסד שמצד גדולת הא"ס (עמשנת"ל ד"ה וראיתי אני*), והשפעה שמצד הגדולה הוא שנמשך בכ"מ כו'. וזהו דגמ"ח שהוא השפעה בריבוי ממשיכים מבחי' רב חסד דאריך שנמשך האור גם למטה כו'. והבאת שלום בין אדם לחבירו פי' האריז"ל בין א"א לז"א כו', והיינו שהאור כמו שהוא בא"א יאיר בגילוי בבחי' ז"א כו'. ובגמ' קדושין ד' מ' אי' משום דאלו הדברים הן טוב לשמים וטוב לבריות כו', ועמשנת"ל (ד"ה שלח לך הב'*) בענין ובטובו מחדש שהוא בחי' אור הגנוז, שעז"נ וירא אלקי' את האור כי טוב כי טוב לגנוז מפני שהוא למעלה מערך העולמות כו' והוא האור שהבדילו לעצמו

נעשה י"ה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: נעשה חיבור י"ה. נא': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: נא' כאן.
ד"ה . . אני: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תפד ואילך). ד"ה . . הב': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'לא).

בשעה שהקדימו — תער"ב

כו' כמ"ש במ"א ונת"ל (ד"ה בהעלותך הג'*), והו"ע ובטובך הגדול בחי' טוב העצמי דעצמות א"ס כו', דטוב לשמים הוא ההמשכה באצי' וטוב לבריות הוא ההמשכה גם בבי"ע כו' כמ"ש בסי' בפי' ברוך מרחם על הבריות כו'. ומה שת"ת נגד כולם הוא בתורה* נכללים כל אלו הדברים, דתושב"כ ותושבע"פ הן בחי' או"א מוסר אביך תושב"כ ותורת אמך תושבע"פ כו', וכבוד או"א הו"ע לימוד התורה לשמה להמשיך אוא"ס בתורה ע"י האהבה דבכל מאדך כו' וכמשנת"ל. וי"ל דהנה לגבי למעלה ג"כ כתי' כי אתה אבינו וכתי' אם רחץ א"ת אם אלא אם כו', אך כתי' יש אחד ואין שני לו גם בן ואח כו', והיינו בחי' עצמות א"ס כו', וכמ"ש בזהר בראשית דכ"ב ע"ב דעילת כל העילות לית לי' תניינא כו', וידוע דעכה"ע הוא בחי' עצמות א"ס כו', וז"ע כבוד או"א להמשיך מעצמות א"ס בתורה כו' והיינו בעסק התורה לאחר האה"ר הנ"ל, וכן התורה נק' תורת חסד כו'. והבאת שלום הוא ג"כ ע"י התורה שנא' או יחזק כו' יעשה שלום כו' כל העוסק בתורה משים שלום בפשמ"ע ובפשמ"ט כו', ומבואר בלק"ת בד"ה החלצו שזהו חיבור בחי' י"ה עם ו"ה וחיבור הנה"א עם הנה"ב כו'. וזהו שבאלו הדברים אדם אוכל פירותיהן בעוה"ז מעין עוה"ב כו', והגשמי שנמשך מדברים אלו הוא למעלה הרבה משאר השפעות גשמיים כו', וע"ד המן שגם בגשמי הי' לחם שנבלע באיברים שלא הי' בו פסולת כו' וכמשנת"ל, וכמו"כ השפעת הגשמיים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז הוא שאין בהם פסולת דהיינו שהולך במקום טוב ובעניני קדושה כו' וכמ"ש במ"א.

והנה עדיין צ"ל כל עיקר הענין שנת"ל דהמשכה דמצות הוא דוקא ע"י הקדמת העבודה בבחי' אה"ר דבכל מאדך, למה לא תהי' ההמשכה ע"י המצות בלבד, הרי המצות הן רצה"ע והן בחי' רצון עצמי לא רק רצון חיצוני כו' וכמשנת"ל (ד"ה תקעו הא'*), ומה צריכים לזה הקדמת האהבה דבכל מאדך כו' (וכמו"כ כללות הענין שנת"ל דיחוד פנימי דאו"א הוא ע"י עבודת הנשמה במס"נ דוקא, משא"כ ע"י תו"מ לבד ממשיכים רק יחוד זו"נ ויחוד חיצוני דאו"א וכמ"ש בהבי' ונקדשתי, אינו מובן לכאו' מאחר דהמצות הן עצמות רצה"ע למה אינו ממשיכים בחי' יחוד פנימי דאו"א ע"י המצות לבד כו'). אך הענין הוא דהנה נת"ל דההמשכה שע"י המצות הוא מצד מעלת הכלים להיות דהמצות הן בחי' כלים והכלים בשרשן קדמו לשרש האורות, וע"כ ע"י המצות מאיר שרש הכלים שזהו מהות ועצמות הא"ס כו'. ולכאורה א"מ הלא הכלים דהשתל' ג"כ קדמו בשרשן אל האורות, דלכן הכלים ממשיכים את האור שזהו היפך טבעו, דטבע האור הוא לעלות וליכלל במקורו כו' וכמשנת"ל באורך, והכלי פועל בהאור להיות בבחי' המשכה למטה כו', וזהו מפני דשרש הכלי קדום אל האור דשרשה מן הרשימו כו' כמשנת"ל, ומ"מ הרי ההמשכה היא רק האור שבסדר השתל' ואינו מאיר שרש ומקור הכלי כו', ואיך ע"י המצות נמשך שרש הכלי כו'. אך הענין בזה הוא שזהו ע"י שהכלי גופא נהפך לאור והיינו שההעלם נעשה גילוי כו', ואין זה רק מה שהכלי ממשיך אור וגילוי דזהו רק האור דסדר השתל' כו', וכידוע ונת"ל דזה שהכלי ממשיך אור (וואס די כלי רירט אן דעם אור) הוא רק בחי' חיצוניות האור שבערך הכלי כו', אבל מה שע"י הכלים נמשך אור עצמי זהו מפני שבחי' ההעלם שזהו שרש הכלים נעשה בבחי' גילוי כו'. ובכדי שהכלי תתהפך ותהי' אור זהו דוקא ע"י העבודה דנשמות ובבחי' מס"נ

ד"ה . . הג': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'כד). **בתורה:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שבתורה.
ד"ה . . הא': תרד"ע (לעיל ח"א ע' שצג).

דוקא, להיות דנשמות הן ג"כ בבחי' הכלים כמשנת"ל, וע"י העבודה שלהם בהתגלות עצם הנשמה כו', שזהו דעצם הנשמה שהיא בבחי' העלם ה"ה באה בהתגלות בבחי' תוקף האור והגילוי ביותר כו', עי"ז למעלה ג"כ בחי' ההעלם נעשה בבחי' גילוי כו', וע"כ ע"י קיום המצות לאחר העבודה במס"נ דוקא נמשך בחי' ההעלם בגילוי כו' (וי"ל דכמו"כ במס"נ על עצם התומ"צ נעשה ג"כ ההעלם גילוי כו', וכמו במלחמת יון שרצו להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך דוקא, וכשגברו מל' בית חשמונאי בכח מס"נ שלהם ונצחום כו' המשיכו מבחי' העצמות דא"ס, עד שהגילוי הוא ג"כ ברה"ר טורא דפרודא כו' כידוע ומבואר במ"א). ולכן ע"י מצות בלבד אינו נמשך בחי' העצמות רק האור שע"פ סדר השתל' לפי שזהו רק מה שהכלי ממשיך אור כו', והיינו גם אם עשיית המצות הוא הקדמת* אהוי"ר שע"פ טו"ד דקיום המצות הן אז כדבעי למהוי, וכמ"ש בסש"ב והמקיימן באמת הוא האוהב כו', מ"מ אינו ממשיכים כ"א בחי' חיצוניות האור כו', מפני שזהו רק מה שהכלי מגיע בהאור וממשיך אור רק מה שבערך הכלי כו'. וזהו דע"י קיום המצות במעשה לבד מקבל השכר רק בגעה"ת, וע"י כוונת המצות שהו"ע האהוי"ר כו' וגם ע"י הכוונה וסוד המצוה כו' מקבל שכרו בגעה"ע. אבל כ"ז הוא בחיצוניות האור כו' (ובודאי שג"ז הוא בבחי' תוס' אור לגבי ג"ע בעצם, אך בכללות הוא בהאור דסדר השתל' שנמשך בזה גילוי אור עליון יותר כו'), ורק ע"י הקדמת אה"ר דבכל מאדך שזהו מה שההעלם שבנפש בא לידי התגלות כו', עי"ז דוקא נעשה הכלי עצמה בבחי' אור וגילוי והיינו שמתגלה שרש ומקור הכלי כו' (וכן כללות ענין יחוד פנימי דאו"א הוא באמת ג"כ מעלת הכלים על האור כו', שהרי זהו כמו בחי' זיווג גופני, וכמ"ש בפרד"ס ובכתהאריז"ל ההפרש בין יחוד לזיווג כו', וכידוע בענין זיווג נשיקין וזיווג גופני שזה ב' היחודי' דאו"א כו', והיחוד פנימי הוא לצורך הולדת נשמות דוקא כמ"ש בע"ח, וע"כ הוא דוקא ע"י העבודה במס"נ כו').

ועוד שהרי נת"ל דשרש הנשמות למעלה משרש התומ"צ, וראי' מוכחת לזה מן התשובה שזהו רק מצד הרצון והתענוג בנשמות מצ"ע דרק באבותיך חשק ה' כו', וע"כ י"ל שזהו תענוג עצמי ממש למעלה מבחי' תענוג העצמי ורצון העצמי דתומ"צ כו', דהמשכת אור חדש ממש זהו דוקא ע"י העבודה דנשמות דוקא כו', ועם היות דההמשכה היא ע"י המצות כו', מ"מ בכדי לעורר ולהמשיך מבחי' עצמות א"ס בחי' אור חדש ממש זהו דוקא ע"י עבודת הנשמות ובעצם נשמתם כו'. והענין הוא דהנה נת"ל דמצות הן באותיות דהוי' (וכבר נת"ל דאותיות הוי' הן בחי' כלים, וי"ל דתורה הוא בחי' האור דש' הוי' והמצות הן בחי' הכלים כו'), וידוע דש' הוי' הוא באצי', דכמו"כ באוא"ס שלפני הצמצום הוא בחי' אצי' דכללות והיינו בחי' שמו כו', וכמשנת"ל (ד"ה בהעלותך הג'*) בענין הי' הוא ושמו, דהוא היינו בחי' העלם האור שאינו בבחי' גילוי גם לעצמו כו' (והוא בבחי' המשכה מן העצמות רק שאינו בבחי' גילוי כלל כו' וכמ"ש במ"א), ושמו הוא בחי' ש' הוי' שהוא בבחי' גילוי אור כו', וכמ"ש במ"א (ונז' ג"כ לעיל) בענין אתה הוא הוי' לבדך דאתה היינו בחי' עצמות שאינו שייך בו ית' ענין העלם וגילוי כו', והוא היינו בחי' אור א"ס דשייך בו העלם וגילוי כו', אך בחי' הוא אינו ההעלם של הגילוי אלא הוא בחי' ההעלם בעצם כו' והיינו בחי' עצם האור שאינו בבחי' גילוי כלל כו', וכמו עד"מ

הקדמת: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בהקדמת.
ד"ה . . הג': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'כג ואילך).

הכחות ההיוליים העצמיים עם היותם בחי' כחות, ה"ה כחות עצמיים הכלולים בעצם וה"ה כמו העצם כו', דכמו שהעצם אינו בגדר גילוי בעצם כמו"כ הכחות עצמיים אינם בגדר גילוי בעצם כו', וכמו"כ הוא בעצם האור שאינו בגדר גילוי בעצם כו', והוי' הוא בחי' גילוי האור דא"ס רק שזהו הגילוי בעצמותו, וז"ש לבדיך כמו שהוא לבדו הוא בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו'. וזהו בחי' אצי' דכללות כו', ובזה יש ב' מדרי' והן בחי' י"ה ובחי' ו"ה והיינו הגילוי לעצמו והגילוי לזולתו כו', וכמו באצי' הפרטיות הרי יש ב' מדרי' והוא הנסתרות לה' אלקינו והנגלות כו' שהן חו"ב וזו"נ י"ה וו"ה כו', וכמו"כ באצי' הכללית הן ב' המדרי' בחי' אור המאיר לעצמו ומה שמאיר לעצמו אור השייך אל העולמות כו', והוא בחי' עצם האור (כמו בחי' ההעלם של הגילוי כו') ובחי' התפשטות האור כו'. רק שבאוא"ס שלפני הצמצום ב' מדרי' אלו הן מקור ושרש דב' המדרי' דממכ"ע וסוכ"ע כו', דהנה בחי' התפשטות האור בזה הי' עליית הרצון על ההשתל' וכמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו' שזהו מקור ושרש דבחי' ממכ"ע, שהרי בעליית הרצון שם הוא ההשערה על ע"ס כו', ועצם האור הוא למעלה מעלות הרצון ואינו שייך שם ע"ס כ"א ספי' עד אין קץ כו', ה"ז מקור ושרש דבחי' סוכ"ע כו' וכמשנת"ל וכמ"ש באורך בדרוש יו"ט של ר"ה.

והנה אצי' הפרטיות ענינה הוא בחי' הגילוי והוא לצורך העולמות והנבראים, וכמ"ש בזהר דאצי' ע"ס הוא בגין דישתמודעון בי' כו', וכמ"ש בפרד"ס בשער שם בן ד' פ"א דענין האצי' הוא בכדי שידעו אוא"ס כו', כי למעלה מאצי' הוא בחי' העלם וסתימות ואצי' הוא בחי' הגילוי כו', והיינו שגם חו"ב שנק' נסתרות ה"ה ג"כ בחי' גילוי לצורך העולמות כו' וכמשנת"ל (ד"ה נחמו*) בשם הפרד"ס. וכידוע דחכ' היא ראשית הגילוי כו', ועם היות דעיקר ראשית ההשתל' היא בינה כו', ומ"מ הרי חכ' היא ראשית הגילוי וכמ"ש ראשית דרכו כו', ונת"ל דבענין המציאות בחי' בינה היא הראשית ובענין הגילוי בחי' חכ' היא הראשית כו', א"כ ה"ז גילוי שלצורך העולמות להיות בעולמות גילוי אוא"ס כו', וכמשנת"ל בענין ראשון וראשית דראשית הוא בבחי' שייכות כו', ולכן כל העלאת מ"ן מגיע עד בחי' חכ' כנודע, והוא מפני שחכ' הוא גילוי שלצורך העולמות והנבראים לכן מגיע שם העלאת מ"ן שלהם כו'. ובדוגמא כזאת הוא ג"כ בבחי' אצי' דכללות שזהו ג"כ בחי' הגילוי דאוא"ס, וכנ"ל דהוא היינו בחי' העלם האור ושמו הוא בחי' הגילוי כו', דגם האור כמו שהוא לעצמו הוא בחי' הגילוי דאוא"ס כו', וכל גילוי הוא לצורך ההשתל' שהרי לעצמו כבי' הרי אינו צריך להגילוי רק הגילוי הוא לצורך ההשתל' שיהי' אח"ז כו'. ונת"ל (ד"ה ואהי' אצלו*) דבחי' התפשטות האור הוא הגילוי להאיר את העולמות, ועצם האור הוא לגלות עצמותו כו', מ"מ הרי הכל הוא בחי' הגילוי ולצורך ההשתל' כו', וכמשנת"ל (ד"ה נחמו נחמו*) שגם בחי' ידיעת עצמו (שזהו בחי' י"ה שבשם הוי' שבעצמות כו') הוא לצורך ההשתל' כו'. ומאחר שכ"ז הוא לצורך ההשתל' הרי שייך לומר דההשתל' הוא שם בבחי' התכללות והעלם והעלאת מ"ן דסדר השתל' מגיע לשם כו', שהרי בבחי' התפשטות האור הי' השערה על כללות ההשתל' שיהי' אחר הצמצום כו', וגם בבחי' עצם האור הוא שההשתל' שם בבחי' התכללות והעלם כו', וכמשנת"ל דשרשי האורות שזהו בחי' או"פ הוא מה

ד"ה נחמו: תער"ב (לעיל ח"א ע' פא ואילך). ד"ה . . אצלו: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תסג).
ד"ה . . נחמו: תער"ב (לעיל ח"א ע' פב).

שאוא"ס הבל"ג שיער בעצמו להאיר במדה וגבול כו', דלכן אור הקו הוא מין כנף כו', וכמו שהאור דממכ"ע נמשך מבחי' סוכ"ע והוא מעין האור דסוכ"ע כו' וכמשנת"ל באורך.

והענין הוא דהנה בהשתל' הע"ס הרי ידוע דהתחתון נמצא כלול תחלה בהעליון ויוצא מההעלם אל הגילוי כו', וכמו עד"מ שכל ומדות באדם שהמדות שבלב נולדים מן השכל בדרך עו"ע שזהו רק ענין גילוי מההעלם, היינו שאין כל חדש בעיקר מציאותם בהתפעלות שבלב, כי כבר הי' כלולים בשכל שבמוח רק שהיו מתאחדים שם ונחשבים שם כטפל לגבי עיקר כו', שהעיקר הוא גילוי השכל וממילא המדות אינן במורגש ומתאחדים עם השכל כו', וכאשר אנו רואים בעבודה דקודם שנתפעל באהוי"ר במורגש בלב ה"ה מתפעל באהוי"ר בשכלו, דבהיותו מכיר ומשיג בוראו שנתפעל במוחו בחדוה אלקית או ביראה אלקית כו', והן בחי' חו"ג המכוסים בשכל שאינם במורגש כו' כידוע וכמו שנת"ל בכ"ד, ועד"ז נכללו אותיות המח' בלב כשמתפעל בלב שנק' הרהורי לבו שאין כל חדש בהרהור אותיות המח' כי היו כלולים בהבל הלב ולא הי' ניכר כו', וכן הבל הדבור הי' כלול תחלה בהבל הלב, כי הרכבה גשמיות דאמ"ר שבהבל קול הדבור במורגש לזולתו הוא אותו ההבל שבלב בהרכבה דאמ"ר רוחני רק שהי' בהעלם ויצא לגילוי כו' (וכידוע שזה"ע ז' הבלים עילאין וז' הבלים תתאין מהבל הדבור עד רום המעלות, דכמו שז' הבלים שבמדות שבלב נק' ז' הבלים עילאין לגבי ז' הבלים דדבור שנק' זה"ב תתאין, כך זה"ב דמדות נק' זה"ב תתאין לגבי זה"ב דבינה, וכמו"כ גם זה"ב דבינה נק' תתאין לגבי חכ', עד שגם זה"ב דחכ' נק' זה"ב תתאין לגבי זה"ב דמדות שבכתר, וכך עד רום המעלות וכידוע בענין הבלים דא"ק כו'). וכמו שהמדות כלולים בהעלם בשכל כמו"כ יש התכללות דשכל בלמעלה מהשכל והיינו בבחי' רצון ותענוג שנבדלים בערך מן השכל מ"מ יש שם התכללות דשכל כו', וכמו שאנו רואים בעבודה שבלב בנקודת הרצון שלמעלה מהטעם דמ"מ יש בזה טעם לרצון אבל הוא בהעלם מאד ויוצא לגילוי מהעלמו אח"כ כשאומר טעם לרצון זה כו'. וכמו"כ יש התכללות דבחי' הרצון ותענוג במקור הרצון והתענוג בבחי' יחידה שבנפש דמשם יוצא כל רצון וכל עונג בדבר מה כו'. ומובן שההתכללות אינו דומה בכל המדרי' דאינו דומה התכללות המדות בשכל להתכללות השכל בלמעלה מהשכל כו', דהמדות גם בהתכללות בשכל הן בבחי' מציאות משא"כ השכל בלמעלה מהשכל אינו בבחי' מציאות שכל כו', וכמשנת"ל (ד"ה נשא הא'*) בענין ח"ס שהוא הטעם שברצון שהוא למעל' מהשכל לגבי שכל שז"ע שתוק כך עלה במח' כו', וכמו כח המשכיל שאינו מציאות שכל כלל רק מ"מ הוא ענין שכלי כמשנת"ל ובכ"ד, וכן הרצון בלמעלה מהרצון הוא יותר בבחי' העדר המציאות כו', ומ"מ ה"ה בבחי' התכללות בהמקור לרצון כו'. דכמו"כ הוא הדוגמא* דבחי' מדות עליונות דז"א דאצי' כלולים בבחי' הבינה שז"ע המילוי דשם ס"ג כו', או כצורת הרגל קצר שבה' ראשונה שזהו התכללות המדות בבינה כו' כמ"ש בבה"ז פ' בלק ע"פ כי מראש צורים כו' ובלק"ת ד"ה אלה מסעי הב', וכמו"כ כלולים המדות בחכ' שז"ע כי מראש צורים אראנו כו' כמ"ש בבה"ז שם, רק שהן שם בבחי' העלם ביותר והו"ע ו"ק דאבא כו', וכן הבינה כלולה בחכ' וכמ"ש באדר"ז האי חכמתא אתפשט ואפיק מיני' בינה כו', וכמשנת"ל (ד"ה וה' אמר המכסה אני הב'*) בענין הבן בחכ' כו', וכן חכ' כלולה בכתר וכמ"ש

ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' כב ואילך). הדוגמא: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: הדוגמא למעלה.
ד"ה . . הב': עתר"ו (לעיל ח"ב ע' א'קצח ואילך).

והחכ' מאין תמצא בחי' אין דכתר כו' והוא בחי' ח"ס חכ' שבכתר כו' (ומ"מ התהוות חכ' דאצי' מבחי' ח"ס הוא כמו יש מאין כו' וכמשנת"ל, שזהו ע"ד מבין דבר מתוך דבר כו'), עד גם בחי' הכתר שהוא בחי' ע"י וא"א (שנק' רצון ותענוג שלמעלה מהשכל וחכ' כנודע), גם הם היו בבחי' העלם בעצמות המאציל שלמעלה מבחי' כתר דאצי' כו', עד בחי' א"ק שכולל כללות ההשתל' שאחר הצמצום, וכמו"כ באוא"ס שלפני הצמצום הנה בחי' היותר אחרונה שבאוא"ס, כמ"ש בע"ח כאלו נא' מל' דמל' דא"ס כו', הי' כלול בעצמות אוא"ס ובא לידי גילוי בעצמותו כשבא במחשבתו ורצונו הפשוט כו'. וממילא מובן שיכול להיות עלי' והתכללות בבחי' העלאת מ"ן מתחתון לעליון עד רום המעלות במדרי' היותר עליונה שהיא שם בבחי' התכללות בתכלית ההעלם עכ"פ כו'.

אך כ"ז הוא בבחי' הגילוי דאוא"ס גם באוא"ס שלפני הצמצום כו', אבל בחי' העלם האור שאינו בגדר גילוי כלל ואינו בגדר מקור כלל אינו שייך לומר שנמצא כלול שם גם בהעלם ביותר כו'. והענין הוא כמ"ש במ"א דכל שהוא בבחי' גילוי אור הגם שהגילוי הוא רק לעצמו, יבוא לידי גילוי לזולתו ג"כ כו', והיינו דמאחר שהוא בבחי' גילוי בעצם יש לו שייכות אל הגילוי להזולת (דבכללות הוא רק בחי' ההעלם של הגילוי כו'), וממילא שייך לומר שהגילוי אל הזולת נמצא כלול בו בהעלם, וההמשכה היא רק גילוי מההעלם לא דבר חדש כו'. דכמו"כ הוא לפני הצמצום בבחי' עצם האור דהיינו בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון מאחר שהוא בחי' גילוי לעצמו כבי' יש לו שייכות אל בחי' התפשטות האור שבעצמותו כו', ולכן גם בעצם האור יש בחי' ספי' רק שהן ספי' עד אין קץ כו' (ועמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה דבחי' עצם האור והתפשטות האור זה"ע בחי' אחד וקדמון כו'). אבל בחי' העלם האור שלמעלה מגדר גילוי לגמרי הרי מצד מדרי' זו יכול להיות שלא יהי' בחי' גילוי כלל לא לעצמו ולא לזולתו כו' (וכמ"ש מזה באורך בד"ה שמח תשמח, רנ"ז), ממילא בבחי' זו אינו שייך התכללות כו', וממילא ה"ז למעלה מהעלאת מ"ן וההמשכה משם הוא בחי' אור חדש כו'.

וכמו"כ יובן בענין המצות שהן בבחי' האותיות דהוי' שבעצמות, ועיקרם הוא באותיות י"ה, דהיינו בחי' רצון עצמי שלמעלה מהרצון שבעולמות שזהו בחי' התפשטות האור דאוא"ס בחי' עלות הרצון כו', והמצות הן בחי' עצם האור כמו שהוא לעצמו כו', ומ"מ הוא בחי' הגילוי דאוא"ס כו', ולכן שייך שם העלאת מ"ן דמצות כו', וההמשכה אין זה בחי' עצמות האור (והיינו דגם בבחי' הגילוי דאוא"ס אין זה המשכת עצמות האור כ"א בחי' חיצוניות כו'). והענין הוא דהנה נת"ל שהמצות הן בחי' האותיות וכלים דש' הוי' ותורה היא בחי' האור כו', והנה ידוע דתורה ומצות כמו שהן בבחי' הכתר המצות הן בגולגלתא שזהו בחי' חיצוניות הכתר, ותורה היא בח"ס בחי' פנימיות הכתר כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דאני ה' אלקיכם, ומשו"ז בהשתל' המצות הן בבחי' אברים חיצונים כו', ותורה היא בבחי' אברים פנימיים כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דוידבר אלקים דעשה"ד (וזהו הטעם מה שויתר הקב"ה על ע"ז כו' ולא ויתר על מאסה של תורה מפני שהיא בבחי' אברים פנימיים כו' וכמ"ש באריכות בד"ה ושננתם). וזהו שהמצות הן בחי' הכלים דשרשן מבחי' מקיף והן בחי' חיצוניות שמקיפים ומלבישים את האור כו', והתורה היא בבחי' פנימיות והיינו בחי' האור כו', דכמו"כ בחי' גולגלתא היא כמו בחי' כלי (והוא עצם הגולגלת כמ"ש במ"א) שבתוכו המוח כו'. וכמו"כ בש' הוי' שבעצמות דבד"כ הוא ש' הוי'

שברצון, הנה המצות הן בחי׳ אותיות וכלים והתורה היא בחי׳ האור והפנימיות כו׳, וע״כ ההמשכה שע״י המצות הוא רק בחי׳ חיצוניות האור (ומה שהמצות הן פנימיות לגבי עולמות היינו שהן מבחי׳ י״ה כנ״ל, דהרצון דעולמות הן מבחי׳ ו״ה בחי׳ התפשטות האור, והרצון דמצות הן מבחי׳ י״ה בחי׳ עצם האור כו׳, אבל בזה גופא המצות הן בחי׳ חיצוניות כו׳), והיינו לפי שהמצות הן בחי׳ כלים הנה זהו מה שהכלי ממשיך אור שזהו בחי׳ חיצוניות האור כו׳, משא״כ תורה הוא בבחי׳ האור היינו לא מה שהכלי ממשיך כ״א המשכת האור בעצמו כו׳. וזהו שכל ענין המצות הוא תיקון הכלים וכמ״ש ועשיתם אותם מעלה אני עליכם כאלו עשוני כו׳, וע״י תיקון הכלי נמשך האור כו׳, וכן בשרשן הן בחי׳ אורות וכלים והכלים ממשיכים את האור כו׳, משא״כ תורה הוא המשכת האור לא מה שהכלי ממשיך שזהו בחי׳ עצם האור כו׳ (וכמשי״ת בעזה״י במעלת התורה על התפלה שהתורה היא לא מה שהכלי ממשיך ולא מה שהכלי תופס כו׳). וזהו שהמצות הן בחי׳ העלאה מלמטלמ״ע וכמ״ש בתו״א ד״ה מזוזה מימין ובהבי׳ (ושם ג״כ שהן בחי׳ אותיות ורצה״ע כו׳), שע״י מצות צדקה למטה מעוררים למעל׳ ההמשכה להחיות רוח שפלים כו׳ וכה״ג בכל המצות, אבל תורה היא בחי׳ המשכה מלמעלמ״ט כו׳, והיינו לפי שהמצות הן בחי׳ כלים ובחי׳ חיצוניות האור כו׳ (דשם שייך העלאת מ״ן כו׳), שזהו הנמשך ע״י העלאת מ״ן בתקון הכלי שממשיכה את האור עי״ז כו׳, ותורה היא בחי׳ פנימיות האור שלמעלה מהכלים כו׳, ה״ה בבחי׳ המשכה מלמעלה למטה כו׳.

וכ״ז הוא מה שהכלי ממשיך אור (ע״י העבודה בתיקון הכלים כו׳ וכמשנת״ל בענין רצו״ש כו׳), אבל מה שהכלי נהפך לאור והוא ע״י דנשמות שהן ג״כ בחי׳ כלים וע״י* בעצם הנשמה נעשה הכלי לאור כו׳, ושרש הנשמות הן למעלה מהמצות והיינו שהן בבחי׳ הוא שלמעלה מבחי׳ שמו כו׳, דבחי׳ ומדרי׳ זו אינו בגדר מקור ובגדר שייכות אל העולמות והשתל׳ כלל כו׳, ועי״ז נתוסף אור בש׳ הוי׳ (וכהפי׳ הב׳ במ״ש ושמרו דרך הוי׳ שממשיכים תוס׳ אור בש׳ הוי׳ כו׳), גם בש׳ הוי׳ שבעצמות (ועפי״ז י״ל הפי׳ עתידים צדיקים שיקראו בשמו כו׳ דצדיקים ע״י העבודה בעצם נשמתם באה״ר דבכל מאדך כו׳ יהיו בבחי׳ קריאה והמשכה בבחי׳ ש׳ הוי׳ כו׳, שממשיכים מבחי׳ העלם האור העצמי בבחי׳ גילוי אור כו׳, שזהו המשכת אור חדש שלמעלה גם מבחי׳ מקור למקור להשתל׳ כו׳, והגילוי נמשך עד למטה מטה כו׳, כי בהאור דסדר השתל׳ ובמקור האור וגם בהאור שהוא בבחי׳ מקור למקור עכ״פ (והיינו שהוא בחי׳ גילוי כו׳) שייך לומר בו סדר והדרגה וא״א להיות נמשך בכ״מ כו׳, אבל בחי׳ העלם האור שאינו גם בבחי׳ מקור למקור כאשר נמשך ונתגלה הגילוי הוא בכ״מ כו׳ (וכאשר נת״ל דכל שהאור עליון יותר ה״ה נמשך ומתגלה למטה יותר שזהו מפני הבדלת ערך האור כו׳, וכ״ש בבחי׳ גילוי העלם האור כו׳). וזהו דההמשכה שע״י המצות הוא דוקא ע״י הקדמת העבודה דנשמות בבחי׳ אה״ר כו׳, משו״ז שעי״ז דוקא נמשך תוס׳ אור בש׳ הוי׳ דמצות להיות גילוי אור חדש ושיהי׳ הגילוי עד למטה מטה כו׳ (ובאמת המשכת האור דמצות כמו שהן בשרשן בחי׳ רצה״ע הוא ג״כ ע״י בכל מאדך דוקא כידוע בענין עושין רצונו ש״מ כו׳, ובלעדי זאת ההמשכה היא רק בגילוים דסדר השתל׳ כו׳ וכמשנת״ל, אך בפרטיות ובעומק יותר הוא כנ״ל). וגם שעי״ז בחי׳ הכלים דמצות גופא נעשים אור כו׳, ואין זה רק מה שהכלי ממשיך אור כ״א שמאיר גוף ועצמות הכלי כמו שהיא בשרשה כו׳, ובפרט ע״י

וע״י בעצם: כ״ה בגוכי״ק, ואוצ״ל: וע״י העבודה בעצם.

תשובה מאה"ר שהרע עצמו נהפך לטוב והו"ע שהזדונות נעשים כזכיות כו' וכמשנת"ל, שעי"ז נמשך ומתגלה בחי' העלם העצמי דא"ס שזהו בחי' שמו הכלול בעצמותו ממש שאינו בבחי' המשכה מן העצמות כ"א כלול בעצמותו בבחי' יכולת כו', ונת"ל די"ל דשרשו של הכלי הוא בבחי' העלם העצמי שזהו בחי' מהות ועצמות דא"ס כו', ונמשך ומתגלה ע"י התשובה האמיתית שזדונות נעשים כזכיות כו', והוא בחי' גילוי אור חדש ממש כו', והוא מבחי' עדן עילאה סתימאה שזהו אמיתית הגילוי דלעתיד ויהי' הגילוי למטה בגופים דוקא כו' וכמשנת"ל. והענין הוא כמשנת"ל בענין אני ראשון ואני אחרון, דאני ראשון הוא בחי' כתר ובשרשו הוא בחי' כתר מל' דא"ס או כתר הכללי כו', והוא בחי' שמו העצמי הכלול בעצמותו ממש כו' (ולפמ"ש במ"א בענין בחי' פנימיות וחיצוניות שבכתר כו', י"ל בד"א דבחי' העלם האור הנ"ל הוא בדוגמת בחי' חיצוניות הכתר, ובחי' העלם העצמי הוא כדוגמת בחי' פנימיות הכתר כו'), ואני אחרון הוא בחי' מל' דאצי' כו', ונסב"ת ותחב"ס דבחי' מל' שרשה בבחי' העלם העצמי כו', וזהו דבחי' מל' היא בחי' העלם בעצם דסיהרא ל"ל מג"כ שהוא חשוך בעצם כו', וכן עיקר ענין הכלים הוא בבחי' מל' דוקא כו', והיינו מפני שרשה בבחי' העלם העצמי כו', וכאשר הכלי יתהפך ויהי' אור והיינו שיתגלה בחי' העלם האור ובחי' העלם העצמי כו' (שזהו ע"י העבודה דעצם* בבחי' בכל מאדך ובשמחה ש"מ כו' והעיקר ע"י התשובה מאה"ר כו', וכמו"כ ע"י עסק התורה בבחי' קבעומ"ש היינו מה שנוגע לו בעצם נפשו הרצון האמיתי דתורה כו', שז"ע יעשה למחכה לו למאן דדייק כו' וכמ"ש באורך בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו), יהי' הגילוי בבחי' מל' כו', והיינו דאני ראשון יתגלה בבחי' אני אחרון כו' ויהי' הגילוי למטה מטה בבחי' גילוי ממש כו', והוא שהגופים יהיו אלקות ממש כו' (ועמשנת"ל ד"ה והי' כי תבוא הא'*), וע"י הגוף יהי' הגילוי גם בהנשמה כו', וכמו"כ למעלה דבחי' מל' תהי' בבחי' משפיע בכל הספי' וכמ"ש והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים חצים אל הים הקדמוני כו'.

ומעתה יובן מ"ש הוי' יחתו מריביו כו', ותחלה צ"ל ענין מריביו איך שייך מריבה עם ש' הוי' דמי יעמוד נגדו כו'. אך הנה ידוע במ"ש ויהי היום ויבואו בני האלקים להתייצב על ה' שזהו ביומא דינא רבא דר"ה שבחי' כח מדת הדין מתייצב נגד מדת הרחמים כו', והיינו מפני הסתלקות בחי' הבינה מהמדות מתעורר בחי' הדין כו', כי בבינה הוא התגלות עתיק, ונת"ל דזהו בחי' פנימיות בינה שמאיר בה מבחי' עצמות א"ס כמו בפנימיות חכ' כו', ובר"ה אז מסתלקים בחי' המוחין דז"א שז"ע בחי' דורמיטא דז"א כנודע. וכמ"ש בזח"ג דצ"ט א' כד ההוא שופר עילאה דנהירא דכולא בי' אסתלק ולא נהיר לבנין כו', שופר עילאה הוא בחי' יסוד אימא דנהירא דכולא בי' בחי' מוחין דגדלות כו', אסתלק ולא נהיר לבנין וכ' הרמ"ז דאז ז"א הוא בבחי' יניקה לבד כו', דנת"ל שזהו בחי' מורגש לבד כו' ה"ז בחי' שינה וקטנות ועי"ז מתעורר בחי' הדין כו', וע"ז הו"ע תקיעת שופר לעורר את הז"א מבחי' השינה שממשיכים בז"א בחי' מוחין דגדלות, וכמ"ש בזהר שם וכד אתער האי שופר כו' כדין אתער שופרא אחרא עילאה כו', וכ' הרמ"ז שממשיכים מבחי' או"א עילאין שזהו בחי' מוחין דגדלות שמבחי' יחוד פנימי דאו"א כו'. וזה"ע בני האלקים דע"י הסתלקות המוחין באים בני האלקי' שמבחי' הדין שמתייצבים לנגד ש' ה' בחי' החסד והרחמים לתבוע דין ג"כ כו', ויבוא גם השטן בתוכם שהוא בחי' גבורות קשות כו'. דהנה בני אלקי' הן מבחי'

דעצם בבחי': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דעצם הנשמה בבחי'.
ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' קיז).

גבורות דקדושה עדיין, וזהו שנק' בני אלקי' עד"מ הבן שמדקדק ביותר על כבוד האב כו', כמו"כ בני האלקי' הוא שמדקדקים ביותר על העדר העבודה והמשכת האורות ע"י המצות כו', ומחמת הדין שלהם שמדקדקים ביותר מסתעפים בחי' גבורות קשות כו', כי כל המוסיף גורע וע"כ מהדקדוק שלהם ביותר מסתעף גבו' קשות, שזהו הנק' שטן שבגימ' נחש ע"ה ועמ"ש בפע"ח שער חהמ"צ פ"ה. וזהו ה' יחתו מריביו הן בחי' בני האלקי' שהן המריבים עם ש' הוי' בחי' רחמים כו', ולזה אמר יחתו מריביו שיפלו וישברו ויהיו בהכנעה גדולה ונק' מיתוק הגבורות כו'.

והנה תחלה יש להבין עיקר ענין הגבו' קשות ואיך שמסתעפים מבחי' גבו' דקדושה. דהנה א' בזהר רישא דעשו בעטפוי דיצחק דבחי' כתר דקלי' דעשו שרשו בחיצוניות דחיצוניות דגבו' דקדושה דיצחק שנק' פחד יצחק כו', ונק' סוספיתא דדהבא פסולת דפסולת דגבו' עליונות דקדושה כו'. והנה בעשו א' ועל חרבך תחי' שחיות שלו הוא מן החרב שזהו גבו' קשות כמו חרב לה' מלאה דם כו', ויובן זה למעלה במה שאנו רואין למטה בטבעי בנ"א שיש בהם רע גמור כרציחה וכחיות הטורפות ממש, והיינו מי שטבעו רע לבריות (בל"א איין שלעכטער מענש) הנה ימצא בו הרע בפועל שיפעול תמיד כל מיני רע לבריות גם לאוהביו ובני ביתו, הגם שאוהבם אהבת נפש ומתעלס עמהם מ"מ הוא מיצר ומעיק להם בכל מה שביכולתו ובכל מה שימצא איזה תאנה כו', לפי שזהו חיותו בעצם מה שיצר וירע לזולתו (וזה שמתעלס עמהם הוא רק מצד טוב שלו שהוא מתענג בזה אבל אינו רוצה בטוב שלהם כו'), וכמו איש הטוב בעצם שישמח ויחי' מאשר הטיב לזולתו כן הוא להיפך באיש הרע בעצם כו', וכ"כ הגיע הדבר של רע בנפשו עד שגם אם יכשלו אנשים ויזוקו יקבל חיות בנפשו ושמח ומתענג מאד כעל כל הון, גם שאינו שונאו כלל רק מפני עצם טבעו הרע יגל וישמח מאד בתקלת חבירו, ולהיפך כאשר יתעלה חבירו באיזה עושר או כבוד ובהצלחת ברכה במע"י או בחיי בניו וכו' יצר לו מאד ויעצב לבו ע"ז כו' (בל"א ער פארגינט ניט) ונק' צר עין דעינו רעה בשל אחרים כו', וכ"ז מצד עצם טבע הרע שבו כו', ויש בזה כמה מדרי' זו למעלה מזו בעומק רע ר"ל. ויש בחי' רע שהוא דק יותר והוא כמו שאדם מתפעל בשמעו איזה דבר עבירה על חבירו שחפץ מאד שיענשו אותו, ונעשה שליח לעשות בו דין קשה בעצמו דאע"פ שמלובש דבר הרע הזה מצד היותו שונא לעושי רע, מ"מ האכזריות שעושה בעצמו זהו מטבע הרע שבו וע"כ מתפעל בזה יותר מזולתו ולא מצד יראת שמים, ומטעה את עצמו בזה שהרי יש יראים ושלימים הרבה ממנו ואינו מתפעלים כ"כ לעשות עונש קשה כו'. ויש עוד רע דק מזה והוא מה ששכלו ולבו נוטה הכל לדין לראות ולעיין היטיב רק ברעת חבירו ולחייבו בכל דבר ולא יראה בו טוב כלל וידין זולתו לחוב תמיד, וכמו חכמים המה רק להרע ולהיטיב לא ידע כלל כו'. וזהו בחי' דינין קשין שבפנימיות יותר והן שרש להרע שבפועל הנ"ל. והדוגמא מכ"ז יובן בבחי' גבורות קשות שנק' שלוחי הדין והן מלאכים רעים דק"נ שכל עיקר חיותם הוא זה שנשלחו להזיק לאדם בבחו"מ ר"ל, דהיינו ע"ד הנ"ל בטבע בנ"א רעים בגשמיות, כך ברוחניות מלאכים רעים שנק' שבט אנשים ונגעי בנ"א שפועלים כל רע להזיק לאדם בעונש דין קשה ר"ל, והן הנק' רצועה לאלקאה כו' (והוא אשר בא מרעת האדם במעשיו וכמ"ש תייסרך רעתך כו', ויש בזה אלפים ורבבות מדרי' כו' ושרשם הכללי הוא השטן המקטרג כמא' עולה ומסטין ויורד ומקטרג שזה

בשעה שהקדימו — תער"ב

כל עיקר חיותו, ובלעדו זאת אין לו חיות (כעלוקה שמושכת את הדם כו'), ומה שעולה ומסטין זהו כמו איש רע בטבעו ששונא לחבירו מפני שעשה דבר רע, ולפי שכל מגמתו רק להרע לו ע"כ מוצא בו כל חוב לקטרג עליו כדי לעונשו, וע"כ יורד ומקטרג להוציא את הרע בפועל כו'. והדק מרע זה הוא אשר שכלו ולבו נוטה לחוב כו' הוא גבו' ודינים קשים עליונים יותר, ומסתעף מזה ענין נתן עיניו במקדש והחריבו לפי שיצר לו מהטוב של ישראל כו', וזהו שיורד ומשתלשל גבו' הקשות מעליון לתחתון מפנימיות לחיצוניות ברבבות מדרי' עד שבא העונש בפו"מ, וכולם מבחי' הי"א דכתר דקלי' שנק' רישא דעשו כו'.

ומעתה צ"ל איך יש שייכות לרישא דעשו לגבו' דקדושה דיצחק. והנה יש להקדים לזה ענין גבורות ממותקות שהן היפך מגבו' קשות כו' ונק' גבו' שבחסד כו', בהיות שאנו רואין באיש הטוב בטבעו בהיפך ממש שכל חיותו העצמי הוא רק להיטיב ולא להרע כלל, ואמנם אם הוא איש קר בטבעו יכלה כח טובו וחסדו מיד (בל"א אקאלטער מענש קאלטע בלוט), וכל שהוא איש החסד בתגבורת גדולה זהו מצד שהוא איש חם ברתיחת הדמים בכל ענייניו (בל"א ביי איין הייסער מענש זודיקע בלוט), הנה אז גם בעונג שלו בשפע חסדו וטובו בא ברשפי אש החמימות ביותר, ע"כ יאיר אור חסדו בתגבורת גדולה בלי הפסק כלל ולא יכלה כחו לעולם ולא ינוח וישקוט עד שיעשה את הטוב בפועל ויעמוד לכל מנגד השפע כו', כי יש בזה חיות רב ועצום כחו מאד עד שכל עיקר קיום החסד וסיבת עמדתו ותקפו אינו רק מצד הגבורות רשפי אש התשוקה שבו ונק' גבו' שבחסד כו'. וכמו שאנו רואין גם באור האהבה שבלב (שזהו בחי' האור והפנימיות של החסד כו'), אם היא בקרירות כמים שנמשך כו' תכלה אורה במעט זמן כי יתקרר הלב במעט מעט עד שיבוטל לגמרי כו' (ומש"א זכור אב נמשך אחריך כמים שזהו אהבה דאברהם אוהבי, היינו בחי' אהבה בתענוגים שהיא אהבה פנימית שאין לה הפסק כלל כו' כנודע), אבל כאשר כלולה מרשפי אש התלהבות האהבה הנק' בזהר שלהובא דרחימותא כמ"ש רשפי' רשפי אש כו', יש בזה חיות רב וכח עצום בלי יופסק אור האהבה לעולם, וכמ"ש כי עזה כמות אהבה כו' ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה כו'. וכמו"כ הוא בבחי' החסד העיקר הוא בחי' הגבורות שבה כו', וזהו שכל עיקר השפע בא מבחי' הגבורה דוקא וכמו שולחן בצפון והרוצה להעשיר יצפין כו', אע"פ שזן את העולם בחסד וכן עולם חסד יבנה כו', אבל הוא בבחי' גבורה שבחסד כו', וכמו שאנו או' אתה גבור כו' ע"כ מכלכל חיים בחסד כו', לפי שכל עיקר הגבו' הוא בתגבורת החסד כמ"ש כי גבר עלינו חסדו כו', וזה הנק' גבורות ממותקות כו'.

וזהו ג"כ ענין המקלות דיעקב דכתי' ויקח לו מקל לבנה לח לוז וארמון ויפצל בהם כו' שהן לובן ואודם חו"ג כו', להיות שיש עוד מעלה בגבו' שבחסד שזה מעורר האהבה והתשוקה בהמקבל וכמו שמאלו תחת לראשי בחי' שמאל דוקא כו', וכמו דברים היוצאים מן הלב נכנסין אל הלב דדוקא כאשר יוצאים מן הלב ברשפי אש הגבו' ה"ז מעורר את לב השומע כו', ויובן כמו"כ בכנס"י שמה שמתעורר רוח תשובה בתשוקה שבלב לה' אחד לפרקים ועתים ידועים, זהו כאשר יערה עלינו רוח ממרום ברוח המעורר אהבה ותשוקה בלב המקבל, וכמו שא' בכל חצות לילה שאג ישאג והיינו רוח האהבה עליונה דמשפיע מבחי' הגבו' שבחסד עליון כו', ומזה יבוא

רוח התעוררות בכל נשמה דבי"ע לעלות למעלה ברשפי אש התשוקה לעלות מבי"ע לאצי', אע"פ שלא הי' זאת בכח ערכם ליפשוט מגדר הגבול והצמצום שלהם בהשגה ומדות אהוי"ר שלהם כו'. וכמו בר"ה ועשי"ת דכתי' ארי' שאג וידוע דארי' ר"ת אלול ר"ה יו"כ כו', דהתעוררות תשובה דכאו"א מישראל באלול ור"ה ועשי"ת הוא ע"י הגילוי מלמעלה בבחי' קירוב המאור אל הניצוץ, שזהו מפני תוקף האהבה עליונה לנש"י, ובא בבחי' גבו' דוקא וכמו חשף ה' את זרוע קדשו שזהו בחי' גבורה, וכמו נשבע ה' בימינו ובזרוע כו' והיינו בחי' תגבורת האהבה ותגבורת הגילוי כו'. וזהו שפיצל את המקלות מחשוף הלבן כו' שכלול מב' גוונין אדום ולבן בחי' החסד שכלול מגבו' דוקא, כדי לחמם הצאן שהן הנשמות לעורר בהם האהבה והתשוקה לעלות ולהתייחד ולהיות בהם התולדה וההשפעה, שז"ע הצאן המקושרות כו', וכמ"ש במ"א בענין והקשורים ליעקב כו', דכ"ז הוא בחי' גבורות ממותקות כו'.

אך לפ"ז אינו מובן מאחר דגבורות שבחסד שנק' גבורות ממותקות נבדל ונעלה בהיפך גמור מבחי' גבורות דרע דק"נ שנק' גבורות קשות, א"כ איך א' שמבחי' גבו' דקדושה דיצחק נמשך לרישא דעשו כו', הענין הוא דהכל בא מסיבה אחת והוא בחי' חום הטבעי שברתיחת הדמים אך שכלול מדבר והפוכו, והא בהא תליא דחום הבא באהבה וחסד הרי הוא תכלית שפע תגבורת החסד בחיות רב וכח עצום שבו כו' כנ"ל, והוא עצמו כשבא לידי כעס ברתיחת חום גדול ירצח או יפול בתאוה רעה כמעשה בהמה כו'. ודוגמא לזה הוא היין שהטוב שבחום שבו יעורר רב חסד וטוב ביותר מכפי המדה כידוע, והרע שבו יעורר הרציחה כרבה דשחטי' לר' זירא (מגילה ד"ז ב') (וזהו אשכול של ענבים סחטה לו כו' וכמ"ש במ"א), וכמו כעס של ת"ח שנק' חיוויא דרבנן כו', וכמו נתן עיניו בו ונעשה גל כו', וכידוע בענין נחש הנחשת דבחי' קטנות דנחש הוא בחי' גבורות קשות רק שמלובש בקדושה להיות מאד בחרון על העובר רצון ה', וכוונתו לש"ש ממש שנוגע לו הדבר מאד ולא כאופן הנ"ל במדרי' שברע, ומ"מ הוא בחי' גבו' ממש עד שפועל בקללתו או בנתינת עיניו בו כו'. אך שרשו מבחי' גבור' שבחסד דוקא, וכמו שאנו* שכל מי שעבודתו בקדש בתפלה בהתלהבות אהבה דרשפי אש יותר הרי אז יכעס יותר על העושה, וכמו משלהובא דרחימותא יבוא יותר הכעס על המונע כו', וכמ"ש במ"א על מאה"ז דכד ארי' ואריותא מזדווגי' וי למאן דעבר בינייהו כו'. ומכ"ז יובן איך שגבו' קשות באים ומשתלשלים מבחי' גבורות דקדושה כו'.

וזהו מ"ש ה' יחתו מריביו, דהנה נת"ל דבני האלקי' הן בחי' גבורות דקדושה (המשתלשלים מקו השמאל כו'), ועומדים לנגד בחי' ש' הוי' דחסד כו', אך מפני מה מתעוררים בני האלקי' למדה"ד ה"ז בא מהעלאת כחות הדינין הקשין מהמקטרגים רעים שעולה ומקטרג כנ"ל, שהן המעוררים לבחי' הגבורות עליונות דקו השמאל משום שיש להם הסתעפות ואחיזה בבחי' הגבורות דקדושה כנ"ל דרישא דעשו בעטפוי דיצחק כו', דמאהבה ברשפי אש דוקא משתלשל הכעס על עוברי רצונו כו', עד שגם בחי' גבורות דקדושה מעוררים דין, כענין שטענה מדה"ד בקרי"ס מה נשתנו אלו מאלו כו'. וזהו פי' מריביו ל' פועל יוצא שפועלים וגורמים מריבה עליונה דקו השמאל בקו הימין כו', וכמ"ש ה' איש מלחמה ואמרז"ל בים נדמה להם כבחור עושה מלחמה כו'. והנה בכדי שיתגבר כח

וכמו שאנו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: וכמו שאנו רואין.

החסד על כח הדין, צ"ל ע"י שיומשך בחי' עוז וכח עצום בחסד שזהו מבחי' הגבו' שבחסד דוקא כנ"ל, שזהו כל ענין הישועה שהיא מבחי' הימין ומבחי' הגבו' שבו שהוא תגבורת הכח והחיות כו', וכמ"ש במ"א בענין הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו כו'. אך זהו דוקא ע"י עליית והגבהת מדת החסד שעולה למעלה ממקור תולדות הקוין דימין ושמאל כו', שהרי נת"ל דמבחי' הגבו' שבחסד יהי' הסתעפות בחי' גבו' קשות כו', ואיך יהי' משם הישועה בימין כו', ובאמת מה שהגבו' מסתעפים מבחי' גבו' שבחסד זהו כשהגבו' הוא בהתגברות על החסד והיינו שהנטי' יותר אל קו השמאל כו', וכמו שאנו רואין באיש הטוב בעצם בהתגברות החסד ויש בו ג"כ בחי' הגבורות בתגבורת החיות ולעמוד נגד הדבר המונע, מ"מ לא יכעס על המנגד ולא יענשו בעונש קשה רק או יתקנו שלא יהי' למונע או ידיחו באופן שיהי' תיקון לנפשו (ועמ"ש בגמ' שבת דל"ג ע"ב ברשב"י ור"א דבכ"מ שנתנו עיניהם מיד נשרף, יצאה ב"ק וא' תובו למערתא, והדקדוק הל' שאח"כ נא' נתן בו עיניו ונח נפשי' כו', וע"ש בתוס' ד"ה ה"ג ריה"ו), והוא בעצמו יעמוד על חסדו בתוקף ולא יתפעל משום מונע ומנגד כו'. ועמ"ש במ"א ההפרש בין טוב וחסד דחסד הוא להשפיע רק להראוי וטוב הוא להשפיע גם לשאינו ראוי כו', והכוונה היא שע"י ההשפעה מתתקן עי"ז כו', וזהו לפי שבחי' טוב למעלה מבחי' הקוין דחו"ג, וכענין לית שמאלא בהאי עתיקא דהיינו שלא יש גם בחי' ימין כי הוא למעלה מבחי' הקוין דימין ושמאל כו', ומשם הוא שיהי' השפעה ובבחי' תגבורת דוקא, ומבחי' גבור' זו אין שום הסתעפות דין ח"ו רק בחי' טוב בלבד וכמו באור פני מלך חיים כו', ועמ"ש בד"ה תקעו עת"ר בענין אך טוב וחסד ירדפוני כו'. וזהו דבכדי להתגבר על מדה"ד צ"ל העלי' וההגבהה בבחי' פנימיות הכתר שלמעלה מהתחלקות הקוין דחו"ג דההמשכה משם הוא בבחי' תגבורת העצמית, ועי"ז יחתו מריביו שהן בחי' הדינין קשין שלמטה ויכנעו לבלתי יתעוררו עוד בשום קטרוג כלל כו', וגם יחתו הוא כענין וכל אויביך יכרתו שנכרת ומתבטל לגמרי כו', וידוע שזהו דוקא מבחי' פנימיות הכתר, דז"ע כרת אותיות כתר כו', דמבחי' פנימיות הכתר דשם אין להם אחיזה כלל ואין משם שום הסתעפות כלל וכלל, והגבורה היא רק בחי' תגבורת ההמשכה כו', וע"כ עי"ז יחתו מריביו כו'.

ויבן זה יותר ממה שאנו אומרים בועל הניסים ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם עמדת דוקא, וכן כתי' הנה ה' עומד לריב עמים דמשמע דכל ריב הוא בעמידה דוקא כו', וכמו באדם שעומד לריב שנזקף מישיבתו ויעמוד על רגליו לריב עם מנגדו כו'. והענין הוא דהנה ידוע ההפרש בין עמידה לישיבה (עמשנת"ל ד"ה לך לך הב"*) דבישיבה ראשו נשפל למטה מקומתו ורגליו מוגבהים מן הארץ (דהיושב על כסא רגליו הן ע"ג שרפרף), ובעמידה הוא להיפך שראשו הגבהה למעלה בזקיפת הראש ורגליו עומדים בארץ בהשפלה יותר מבישיבה כו'. והדוגמא למעלה הוא משארז"ל ג"ש שניות יושב ודן כו' שלישית יושב וזן כו', עד"מ מלך בישבו על כסאו לדון אנשי מדינתו הרי המוחין הן בבחי' השפלה כו', שהרי המדות חו"ג נמשכים מן השכל שבראש וכאשר יצטרך לדון איזה דבר בין אדם לחבירו יורד אור השכל במדותיו שבלב אם לזכות או לחוב, וה"ז שפלות וירידה לעצם השכל שבמוח כשלומד לעצמו כו', כך ג"ש הראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה לעצמו כבי', שניות יושב ודן שזהו שיורד ונמשך במדות עליונות דאצי' לדון העולמות כמ"ש וישב ה' מלך לעולם כו', וכמשל היושב על כסא שראשו

ד"ה . . הב': העת"ר. כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה בראשית ברא העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשא).

מושפל, כך הו"ע השפלת המוחין במדות שזהו בחי' חיצוניות המוחין שבאים בבחי' ירידה בהמדות. אך רגליו מוגבהין הענין הוא כידוע דרגלים הוא הילוך אור השפע לנבראים דבי"ע כמ"ש והארץ הדום רגלי כו', והוא בחי' נה"י דז"א שהן כלי ההשפעה כו' כנודע, ובשעה שיושב לדין בבחי' ירידת חיצוניות המוחין במדות חג"ת כו' אז הרגלים שהן בחי' נה"י מוגבהין מן הארץ, והיינו שאותה ההמשכה אינה יורדת בבחי' השפעה לבי"ע כו', רק אח"כ יושב וזן שזהו ההמשכה בבי"ע ה"ז המשכה בפ"ע דאותו האור שנמשך בבחי' חג"ת אינו נמשך בבחי' ההשפעה למטה כו', שכן הוא אופן ההמשכה בסדר והדרגה דהשתל' שאינו נמשך האור העליון כמו שהוא אל התחתון רק בחי' חיצוניות לבד כו'. אך בעמידה נזקף הראש שהוא בחי' המוחין שבראש שעולין לבחי' עצמותם בלתי ירידה והשפלה לדון דבר מה כו', והיינו גילוי בחי' מוחין העצמיים שלמעלה מבחי' המדות כו', ורגליו עומדים על הארץ היינו שאותו האור עצמו נמשך למטה בבי"ע כו', וכמשנת"ל דהמשכת אור עצמי לא יש בחי' התחלקות דמעומ"ט ונמשך עד למטה מטה כו'. וזהו הנה ה' עומד לריב עמים, דהנה בעמידה לריב יש יתרון מעלה גם מלימוד החכמה לעצמו בשכל העצמי שלו שלמעלה מישיבה למשפט, שהרי גם בישיבתו בלימודו הוא קם מישיבתו לריב עם מנגדו שזהו מורה הגבהה יתירה על עצם כח שכלו לעצמו כו', ולמעלה היינו בחי' פנימיות ועצמות המוחין דחו"ב שמבחי' פנימיות הכתר כו', ונמשך למטה בבי"ע עד למטה מטה לנצח להמנגד להכניעו ולהשפילו לגמרי כו'. וזהו ג"כ ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם עמידה דוקא דהיינו גילוי בחי' פנימיות המוחין שזהו בחי' הגבהת הראש, ורגליו עומדים על הארץ שנמשך האור גם למטה כו'. וזהו"ע ה' יחתו מריביו, דהנה נת"ל דסיבת התעוררות הדינים הוא מפני הסתלקות המוחין כו', וכאשר נמשכים מוחין חדשים פנימיים ועצמיים שזהו מבחי' יחוד פנימי דאו"א, דההמשכה היא מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כמשנת"ל באורך, אזי מתבטלים כל הדינים והקטרוגים ואך טוב וחסד ירדפוני עד למטה מטה בעולמות בי"ע כו'.

והנה לפי הנ"ל מ"ש ה' יחתו מריביו קאי על ש' הוי' דז"א, דשם שייך ענין מריבה דקו השמאל בקו הימין שמתעורר ע"י הגבורות קשות ובחי' בני האלקים כו', מפני ששם הוא התחלקות הקוין דימין ושמאל כו', והיינו כשז"א בבחי' קטנות, וכמשנת"ל בג' מדרי' דמוטבע מורגש מושכל דמורגש הוא שהמדות הן כמו שהן בהטבעה שלהם כו', דגם שיש בזה גילוי המוחין מ"מ המדות אינם שכליים גם בבחי' מורגש שמצד השכל (אפי' בבחי' פנימיות השכל כו'), אבל בהגדלת הז"א בבחי' מושכל שזהו בחי' גדלות אבא שנמשכים בז"א בחי' מוחין פנימיים שמבחי' יחוד פנימי' דאו"א, דאז המדות יוצאים מענין ההטבעה והן שכליים ממש כו' עי"ז יחתו מריביו כו', וכמשנת"ל בשם הרמ"ז דהתעוררות הדינים הן כשז"א הוא בבחי' יניקה, אבל כאשר נמשכים מוחין חדשים ע"י תקיעת שופר מתבטלין כל הדינים כו'. וזהו שהטעם שעל ש' הוי' זה בגרשיים שצורתו בבחי' זקיפה כלפי מעלה, והוא ב' קוים שראשיהם זקוף ועולה למעלה כו', וכן הנגינה דגרשיים הוא ב' תנועות וקולות שהן בדרך עלי' למעלה, והן ב' עליות עלי' אחר עלי' כו', והיינו עליות הז"א בבחי' אריך ועתיק בבחי' פנימיות הכתר כו'. דהנה נת"ל דבכדי שיהי' בחי' יחוד פנימי דאו"א שזהו מעצמות אוא"ס כו', ה"ז ע"י עליית הז"א שמעלה ג"כ לבחי' חו"ב, שז"ע האבות הן המרכבה שמעלים בחי' חב"ד

בשעה שהקדימו — תער"ב

לשרשם הקדום כו'. ובעבודה הוא בחי' אהבה דבכל מאדך שמבחי' פנימיות בינה דהיינו מבחי' עמקות השכל שאז היא בבחי' אהבה פנימיות ועצמיות בבחי' יחידה שבנפש כו', וידוע דבחי' יחידה למעלה הוא בחי' כתר כו', וע"כ נעשה עי"ז עליית הז"א וחו"ב בבחי' פנימיות הכתר כו' (לפמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג יחידה היא בחי' אריך ובתוכה יש ניצוץ קטן דוגמת בחי' עתיק כו', וי"ל דב' האופנים שנת"ל באהבה דבכל מאדך הן בחי' אריך ועתיק כו'). וזהו העלי' הא' דהוי' דז"א עולה בבחי' פנימיות הכתר כו'. ועלי' הב' שבטעם דגרשיים הוא שגם בחי' פנימיות הכתר עולה בבחי' עצמות אוא"ס היינו בבחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום כו', וכמ"ש בהבי' דונקדשתי בענין יחוד דאו"א שזהו מה שאו"א מקבלים מכתר וכתר מעתיק עד א"ס המאציל עליון כי הוא לבדו בכחו לחדש דבר כו', כי בכדי שיהי' ביטל כל המקטרגים זהו כאשר נמשך מאוא"ס שלפני הצמצום כו', וכמ"ש במ"א (בדרוש כתפוח) דבני האלקים יש להם שרש בבחי' צמצום הראשון כו', והוא כמ"ש במ"א ונז' ג"כ לעיל דבחי' הצמצום להיותו בחי' גבורה (והיינו גבור' בפועל להעלים ולהסתיר וכמא' גולל אור כו') בהכרח שיהי' בחי' הפסולת כו', וזה הי' ענין התהו שזהו הפרדת הפסולת כו', ואח"כ בשבה"כ נתערב הפסולת בהטוב כו', וע"י התיקון מלמעלה ע"י ש' מ"ה החדש שנבררו בחי' שבה"כ דתהו ונתברר הטוב, שזהו בנין כל עולם התיקון והרע נפרד כו', עד שלמטה הי' ג"כ הפרדת הרע מן הטוב, וכידוע דבתחלת הבריאה היו הקליפות למטה מכל העולמות והי' הפסק ביניהם ובין הקדושה וכמ"ש בטעה"מ מהאריז"ל במצות תחום שבת ובלק"ת מהאריז"ל פ' בראשית, וע"י חטא עה"ד חזרו ונתערבו ועז"נ וישלחהו לעבוד את האדמה כו' לברר בירורים להפריד את הרע ולהעלות את הטוב כו', נמצא דבחי' בני האלקי' שרשם הוא מבחי' הגבו' דצמצום הראשון כו', ובאים להתייצב על הוי' הוא בחי' גילוי הקו כו', וע"כ צ"ל המשכה מבחי' עצמות אוא"ס שלפני צמצום הראשון ועי"ז יתבטלו כל המקטרגים כו'.

ובד"כ ב' עליות הנ"ל, עלי' הא' הוא שהש' הוי' דלתתא עולה בש' הוי' דלעילא, והוא ש' הוי' דמצות שנת"ל, שהרי המצות הן רצה"ע והו"ע ש' הוי' דלעילא שזהו ש' הוי' שברצון כו' (ובשרשו באוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' פנימיות האור שקודם עלות הרצון כו', וכמ"ש בתו"א בד"ה ועשית ציץ בענין קדש למ"ד למטה כו', וכמשנת"ל דהמצות עיקרם בבחי' י"ה דש' הוי' שבעצמות כו'), ועלי' הב' היא בבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' ש' הוי' דלעילא כו'. וי"ל שזהו כענין ההפרש בין כינור דימוהמ"ש ושל לעתיד, דכנור של ימוהמ"ש יהי' של שמונה נימין וכמ"ש למנצח על השמינית, וידוע שזהו ח"פ הוי' והיינו בחי' ש' הוי' דלעילא כמ"ש במ"א ונת"ל, והוא העלי' בבחי' סוכ"ע שזהו הגילוי דימוהמ"ש (עמשנת"ל ד"ה וישב יעקב*), אבל הכנור דלעתיד יהי' של עשרה נימין כמ"ש עלי עשור כו', והוא מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע כו', ובלק"ת פ' צו בהבי' דענין שבעת ימי המילואים שזהו שהע"ס יהיו בקביעות במל' שזה יהי' הגילוי דלעתיד כו', ועמשנת"ל ד"ה והי' כי תבוא* (תפלת עני ותפלת עשיר ולעיל נת' שזה למעלה מבחי' עשיר). וזהו ג"כ מה שקודם יגמה"ר נא' ויעבור הוי' על פניו ויקרא הוי' הוי' כו', העברה זו היא בחי' עלי' כו', דלהיות דיגמה"ר היא ההמשכה מפנימיות הכתר ושרש ההמשכה היא מבחי' עצמות אוא"ס שלמע' גם מש' הוי' דמצות, ולכן משם נמשך סליחת עונות להיות נושא עון ועובר על פשע כו'.

ד"ה . . **יעקב**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשעט ואילך).
ד"ה . . **תבוא**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קכח).

וכידוע בענין כשמן הטוב היורד על הראש ועל הזקן שזהו בחי׳ פנימיות עתיק כו׳, ובכדי שתהי׳ המשכה זו צ״ל העלי׳ בבחי׳ עצמות כו׳. וזהו ויעבור ה׳ על פניו ב׳ בחי׳ פנים, כי יש אנפי רברבא ואנפי זוטרא, והוא בחי׳ פנים דז״א ופנים דא״א, שהן ב׳ בחי׳ אדם וכמ״ש מה שמו ומה שם בנו כו׳, וכידוע דז״א הוא בחי׳ אדה״ע רק שנק׳ זעיר אנפין בחי׳ אדם קטן וכמו מי יקום יעקב כי קטן הוא כו׳, וא״א הוא בחי׳ אדם הגדול בענקים כו׳, ובחי׳ הפנים הן בחי׳ המוחין וכמו חכמת אדם תאיר פניו כו׳, דפנים הוא ל׳ פנימיות דהיינו בחי׳ המוחין שזהו בחי׳ אדם פנימי כו׳, ובחי׳ פנים דז״א הוא בחי׳ המוחין דחו״ב שבמדות עליונות דז״א כו׳ שזהו בחי׳ מוחין השייכים אל המדות כו׳, ופנים דא״א הוא בבחי׳ מוחין פנימיים, ועד״מ אדם הגדול בדעת כזקן שקנה חכ׳ וכמו סבא דעתי׳ סתים כו׳ (שגם מדותיו הן בגדלות הדעת ונק׳ פנים אריכין), וכמו צהיבת הפנים בהתגלות השכלה חדשה, וכמו צהבו פניו של ר״א שזה בא ע״י חידוש אור מכח המשכיל כל שכל שנק׳ פנימי׳ ח״ס כו׳, והמוחין דחו״ב מאירי׳ בפנים והן בחי׳ תרין תפוחין כו׳, וכמו במ״ת שנדמה להם כזקן בהדרת אור פנים העליונים דא״א כו׳, כמש״א באור פניך נתת לנו ת״ח כו׳, וכתי׳ יאר ה׳ פניו אליך בחי׳ פנים עליונים שנק׳ אנפי רברבא כו׳. וכאשר אומר ויעבור ה׳ על פניו שעלה ועבר למעלה מכל בחי׳ פנים העליונים דאנפי זוטרי ואנפי רברבא, עד בחי׳ עצמות אוא״ס שלמעלה מבחי׳ אדם וכמ״ש כי לא אדם הוא כו׳, והיינו בחי׳ אוא״ס שלפני הצמצום שלמעלה מבחי׳ אדם דא״ק שנק׳ אדם דבריאה דכללות כו׳.

וזה״ע ב׳ העליות דטעם הגרשיים כו׳ ואח״כ ויקרא ה׳ ה׳ כו׳, פי׳ אחרי ב׳ העליות זו למעלה מזו הנה ממקום שעלה לשם משם הוא בחי׳ הירידה וההמשכה, וכמו שעלה ב׳ עליות זו למעלה מזו כך ירד ב׳ ירידות זו למטה מזו כו׳. והענין הוא כי ב׳ הויות אלו הא׳ בחי׳ חכ׳ שבכתר בד״כ שנק׳ אנפי רברבא כנ״ל, והב׳ הוי׳ שבאו״א המלובש בז״א. וזהו ב׳ הירידות הא׳ בחי׳ הירידה והמשכה מבחי׳ עצמות אוא״ס בבחי׳ חכ׳ שבכתר כו׳ (וכמו״כ בבחי׳ חכ׳ דא״ק כו׳), והב׳ מבחי׳ חכ׳ שבכתר לבחי׳ חו״ב שבז״א להיות גילוי בחי׳ מוחין פנימיים (הנק׳ מוחין דגדלות) בז״א כו׳, ועי״ז יחתו מריביו דכאשר מאיר מבחי׳ דלית שמאלא בהאי עתיקא מתבטלים כל הדינים והגבורות כו׳ כנ״ל (וכמו״כ י״ל ב׳ העליות והירידות באוא״ס שלפני הצמצום גופא, לפי משנת״ל בש׳ הוי׳ שבעצמות דאותיות ו״ה הוא בחי׳ התפשטות ששם הוא עליית הרצון והוא שרש בחי׳ ממכ״ע כו׳, ואותיות י״ה הוא בחי׳ עצם האור שקודם עלות הרצון שזהו שרש בחי׳ סוכ״ע כו׳ וכ״ז הוא בחי׳ שמו כו׳, ומש״א הוא ושמו בחי׳ הוא היינו בחי׳ העלם האור שלמעל׳ מבחי׳ גילוי כו׳. ולפ״ז י״ל דעלי׳ הא׳ הוא דבחי׳ האור השייך אל העולמות עולה ונכלל בבחי׳ עצם האור שלמעלה מגדר שייכות אל העולמות והיינו שקודם עלות הרצון כו׳, והב׳ העלי׳ בבחי׳ העלם האור שאינו גם בגדר בחי׳ מקור למקור לעולמות והשתל׳ כו׳, ועמ״ש בסידור שער יוהכ״פ בענין קדוש אתה כו׳ דבחי׳ מל׳ דא״ס בחי׳ אור א״ס עולה ונכלל בהמאור דאז גם שמך קדוש כו׳, די״ל שזהו העלי׳ וההתכללות בבחי׳ עצם האור או בבחי׳ העלם האור שז״ע המלך הקדוש כו׳. ואח״כ הירידה וההמשכה היא מבחי׳ העלם האור בבחי׳ עצם ופנימיות האור כו׳, והיינו כמשנת״ל דעיקר גילוי אור חדש הוא כאשר ההמשכה היא מבחי׳ העלם האור כו׳, וההמשכה היא במצות דעיקרם הוא באותיות י״ה דשם הוי׳ שבעצמות כו׳ כנ״ל, ואח״כ הירידה וההמשכה

בשעה שהקדימו — תער"ב

בבחי' ו"ה דהיינו בבחי' האור השייך אל העולמות להיות גם בזה גילוי הפנימיות כו', וכמשנת"ל דבחי' יחוד פנימי היא בחי' נשמה ליחוד חיצוני כו', והעיקר הוא להיות גילוי אלקות בעולמות כו', דבבחי' עליית הרצון הרי נמדד אופן הגילוים בבחי' מעלה ומטה כו', וכאשר נמשך מבחי' הפנימיות אז גם למטה נמשך גילוי אלקות וכמו המשכת התורה למטה כו', וי"ל שז"ע ונורא שמך להיות התגלות כ"כ עד שיקרא נורא כו', שזהו הבקשה והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל כו' (ושם בסי' משמע דמ"ש ונורא הוא הגילוי לאחר הצמצום כו', אך נר' דזהו שאחר הצמצום יהי' גילוי אלקות שזהו ההמשכה שאחר העלי' כו' כמש"ש אח"כ). ועמ"ש בסי' שער הציצית ד"ה ועשו להם ציצית בפי' והייתם קדושים לאלקיכם להמשיך אותו ית' להיות בבחי' קדוש כו' ועמ"ש מזה בד"ה שמח תשמח, רנ"ז).

והנה ב' עליות הנ"ל בעבודה י"ל שהן ב' בחי' כלה הנא' בשה"ש בחי' כלה עילאה וכלה תתאה, דלפי המובן בתו"א בד"ה בכ"ה בכסלו ובלקו"ת ד"ה צאו"ר בענין שאו ידיכם קדש הן בב' המדרי' דממכ"ע וסוכ"ע כו', דהנה ממכ"ע וסוכ"ע שניהם הן בחי' שמו בלבד, וכמש"א משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול דגם בחי' עדי עד שבבחי' בל"ג הוא בחי' שמו הגדול בלבד כו' (דגם בשרשן באוא"ס שלפני הצמצום זהו רק בחי' הגילוי דאוא"ס כו' וכמשנת"ל) (ובכללות הן בחי' הארה והארה דהארה כו' כמו שנת"ל), אמנם השגת הנשמה המלובשת בגוף (ובכללות נשמות דבי"ע הנתפסים בגשם ועבודתם הוא בבחי' עובדי ה' בגופם כו') הוא בבחי' ממכ"ע, להיות שזהו ההארה האלקית שבאה בבחי' צמצום ובבחי' התלבשות בעולמות יכול להיות ההשגה בזה וגם השכל הטבעי ביכולתו להשיג בזה כו', ובזה יש כמה חילוקי מדרי' באיזה מדרי' היא ההשגה, וההתבוננות בזה היא לידע ולהשיג את ההארה האלקית ואיך שזהו רק הארה לבד ואין ערוך כלל לגבי עצמות אוא"ס כו', וכמ"ש קדוש כו' מלא כל הארץ כבודו דעצמות אוא"ס הוא קדוש ומובדל, ומה שמלא כל הארץ הוא רק כבודו בלבד בחי' זיו יקרי' כו', והארה זו גופא כמו שהיא במקורה ה"ה בבחי' ביטול בתכלית דרק כמו שמתלבשת בעולמות ה"ה בבחי' אור וחיות כו', אבל כמו שהיא במקורה היא בבחי' העדר תפיסת מקום כמו זיו השמש בשמש שאינו עולה בשם אור וזיו כלל כו'. וע"כ תכלה ותכסוף נפשו להיכלל בעצמות אוא"ס הקדוש ומובדל מהעולמות כו' (וכמו"כ יבין שהנבראים שהן בחי' יש ממש הנה באמת הן בחי' זיו והארה המתפשטת מבחי' דבר ה' המהווה אותם כו', וממילא ה"ה בבחי' ביטול במקורם שעומדים תמיד במקורם ובטלים בתכלית כו', ולא כמו שנראה בעיניו לבחי' יש כ"א באמת הן בבחי' ביטול כו' וכמ"ש בסש"ב ח"ב, וע"כ חפצו ורצונו לצאת מבחי' הישות והחומריות כו'), ועז"נ נכספה וגם כלתה נפשי כו' כלתה נפשי לחצרות ה' כו' בחי' הכליון והתשוקה שבנפש לעלות ולהיכלל בבחי' עצמות אוא"ס כו'. אך גם בחי' סוכ"ע הוא רק הארה לבד דעם היות שזהו הארה עצמיות ולכן ה"ז בבחי' קדוש לגבי העולמות כו' מ"מ ה"ז רק הארה לבד ובאין ערוך כלל לגבי עצמות כו' (וע"ד מ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' דיותר משאין ערוך עשי' לגבי אצי' אין ערוך אצי' לגבי הא"ס כו', כמו"כ יותר משאין ערוך בחי' ממכ"ע לגבי סוכ"ע יותר אין ערוך בחי' סוכ"ע לגבי עצמות א"ס כו'), וכמ"ש עושה פלא שגם בחי' פלא הוא בבחי' עשי' לבד, וכמ"ש לעושה נפלאות גדולות כו' שגם מה שמופלא וכמו אמון מופלא כו' הוא בבחי' עשי' לבד לגבי עצמות כו'. רק השגה זו

היא בנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף ושכל הטבעי כו' והיינו השגת השכל דנה"א לבד, כי השכל הטבעי א"א לו להבין רק שמלובש בטבעי וחומרי כו', והשגת הנשמה המלובשת בגוף הוא ע"י השכל הטבעי, והיא המבינה ומשגת את האלקות מתוך הענינים הטבעים המושגים בשכל הטבעי, והיא מביאה גם את השכל הטבעי לידי השגה זו כו' וכמ"ש במ"א (וכמשי"ת). אבל ההשגה במה שלמעלה מהתלבשות בחומריות אין זה כלל בהשגת שכל הטבעי וגם לא בהארת הנשמה המלובשת ונתפסת בגוף, רק בהשכל העצמי דנה"א בבחי' הפשטה מהטבעית כו' (וכן בנשמות שאינן נתפסים בגשם והן הנק' עובדי ה' בנשמתן כו'), וכאשר ההשגה וההתבוננות היא בבחי' ההארה העצמיות ואיך שזהו רק הארה לבד ובאין ערוך כלל, נעשה עי"ז בבחי' ביטל במציאות ממש כו', והוא בחי' כלה בבחי' כליון וביטל במציאות כו'.

ויובן יותר ענין ב' בחי' כלה (וכן הוא המשמעות בד"ה בכ"ה בכסלו הנ"ל), דבחי' כלה עילאה הוא ע"י ההתבוננות בעצמות א"ס ברוממות עצמותו שאינו בערך ובגדר העולמות וההשתל' כלל וכל ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד הוא בבחי' הארה בלבד כו', והארה זו אינו מעצמותו ית' כ"א מבחי' האור והגילוי מעצמותו ית', וכמ"ש באורך נראה אור דכל מה שנראה אור בגילוי בעולמות אפי' במדרי' היותר עליונות כו', והוא בחי' הקו"ח הנמשך מאוא"ס ב"ה וראשית ההתגלות הוא בפרצוף דא"ק וממנו נמשך ונתגלה בכל העולמות כו', כ"ז הוא באורך לבד כו', אבל עצמות א"ס מובדל ומרומם לגמרי בבחי' רוממות עצמי גם מבחי' האור והגילוי מעצמותו ית' כו', ולכן אני ה' לא שניתי דכללות האורות והגילוים אינם עושים שינוי כלל וכלל כו' ולית מח' תפיסא בי' כלל אפי' מחה"ק דחכ' דא"ק כו', ובהתבוננות זאת בבחי' עצמות א"ס נעשה בבחי' כליון ובבחי' ביטל בעצמותו לגמרי כו'. וכלה תתאה הוא בהתבוננות בבחי' האורות והגילוים איך שכ"ז הוא באין ערוך לגבי עצמות, שעי"ז הוא הכליון והתשוקה להיכלל בעצמות אוא"ס כו'. וזהו"ע ב' העליות דעלי' ראשונה הוא בד"כ עליית בחי' ממכ"ע שזהו בד"כ האור דסדר השתל' שעולה בעצמות אוא"ס שלמעלה מהשתל' כו', ועלי' הב' היא בעצמות שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע כו'. ועי"ז הוא ב' ירידות והמשכות שהן ב' בחי' חתן כנודע, דהמשכה הא' הוא בחי' אנת הוא חכים היינו שמבחי' עצמות אוא"ס יומשך להיות בבחי' חכים והיינו בחי' חכ' דא"ק וחכ' שבכתר בכלל כו', והמשכה הב' היא מלמעלה מאצי' באצי' והיינו בבחי' מוחין דז"א ולהיות ההמשכה גם בבי"ע כו' וכמ"ש בלק"ת בד"ה שה"ש הא'.

אך צ"ל שהרי נת"ל בענין ואתה כו' עמדת להם דענין העמידה הוא שהאור כמו שהוא נמשך למעלה כן תהי' ההמשכה גם למטה כו', ובענין דב' בחי' חתן ידוע שהן ב' מיני המשכות והיינו שאין הגילוי באבי"ע כמו בלמעלה מאצי' (וכן גם מאצי' לבי"ע כו'), שזה"ע ב' בחי' חתן ב' ירידות (דחתן הוא ל' חות דרגא כנודע), דהמשכה הב' היא ירידה לגבי המשכה הא' כו'. אמנם באמת מצינו דלפעמים כתי' קול מצהלות חתנים ל' רבים ב' בחי' חות דרגא ופעמים כתי' והוא כחתן יוצא מחופתו ל' יחיד. ובמ"א מבואר שזהו ההפרש בין זמן שהי' בהמ"ק לזמן הגלות, דזמן שבהמ"ק קיים נא' כחתן ל' יחיד והיינו שהשפע הנמשך מעצמות המאציל אל ראשית הנאצלים הנה בחי' זו הי' נמשך ג"כ למטה במקור דבי"ע, אשר זה הי' השראת השכינה בהיכל קדה"ק כו', ובזה"ג צ"ל ב' המשכות והיינו מעצמות המאציל לראשית הנאצלים, ומראשית הנאצלים להיות

מקור לאור וגילוי הנמשך בבי"ע כו'. ולפי המבואר כאן י"ל עפ"י משנת"ל דגם בהמשכת הפנימיות שע"י המצות הרי מה שמאיר בגילוי עכשיו הוא רק בחי' האותיות דו"ה, אבל בחי' י"ה בא בחילופי אותיות מ"צ דהיינו שמתעלם האור ואינו מאיר בגילוי ממש (רק מצות פרטיות יש שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז כו' כנ"ל), והגם דההמשכה היא שעצמות האור נמשך מ"מ ה"ה בא בהתעלמות כו', וא"כ בההמשכה דעכשיו יש חילוקי מדרי' ואינו דומה ההמשכה בלמעלה מאצי' ובאצי' ובבי"ע כו', וכמו תורת אצי' ותורת הברי' כו' כמשנת"ל, וזהו חתנים ל' רבים כו'. אבל לעתיד דולא יכנף עוד מוריך שלא יהי' בחי' לבושים כלל ובחי' י"ה יאיר ויתגלה בבחי' גילוי ממש יהי' אז חתן ל' יחיד שתהי' המשכה א' ממש כו'. ויש להתאים זה עם המבו' במ"א שזהו ההפרש בין זה"ב לזה"ג כנ"ל, דהנה נת"ל דבהארת פנים יש ב' מדרי' הא' בחי' הארת פנים דבחי' מצחא דעתיקא, והב' בחי' הארת פנים דתרין תפוחין כו', ואמיתית ענין זיווגא שלים הוא בהסתכלותם בבחי' מצח כו' (ואז הוא ההמשכה מבחי' חכ' דאבא כו') וזה נפסק בזה"ג, ומבחי' תרין תפוחין הוא בחי' לא שלים בערך מדרי' הנ"ל וזה יכול להיות גם בזה"ג (בזמנים דעת רצון כו', ומזה נמשכים נשמות שהיו כלולים באדה"ר רק שעוד לא נמשכו מעולם שנק' ג"כ נשמות חדשות כו'). ובזה י"ל דכאשר ההמשכה היא מבחי' מצחא דעתיק אז ההמשכה היא בהתגלות ממש ולא יש בזה חילוקי מדרי' כלל גם לא בהתגלות כו', דעיקר הגילוי הזה יהי' לעתיד ומעין זה הי' בזמה"ב וכמ"ש במ"ח מס' זיווג או"א פ"ג מ"ב, שהרי בהיכל קד"ק הי' גילוי אוא"ס ממש דמקום הארון אינו מן המדה כו' (ועמשנת"ל ד"ה פדה בשלום*), וכאשר ההמשכה היא מבחי' תרין תפוחין, הנה ההמשכה היא ג"כ מה שהעצמות נמשך רק שבא בהתעלמות וממילא יש בזה חילוקי מדרי' כו'. וזהו ה' יחתו מריביו שהטעם הוא גרשיים שהן ב' עליות וב' ירידות שנמשך מבחי' עצמות אוא"ס גם בבחי' ז"א כו', ולהיות שזהו המשכת העצמות לכן יחתו מריביו שמתבטלים כו', דהגם שזהו שבא בהתעלמות מ"מ הרי העצמות הוא שנמשך ע"כ מתבטלים עי"ז כל המקטרגים כו', וכמו בתורה דד"ת אינן מקבלים טומאה ות"ח אין אש של גיהנם שולטת בהם כו', הגם שזהו התורה כמו שבאה למטה בבחי' התלבשות ומ"מ אינם מק"ט כו', וכמו"כ ע"י המשכת העצמות הגם שזהו בהתעלמות מ"מ יחתו מריביו עי"ז כו'. ועיקר הביטל שלהם יהי' לעתיד וזהו יחתו ל' עתיד כו', אך כמו"כ הוא גם עכשיו ע"י המשכת בחי' העצמות דאוא"ס כו' (וכמו בכל ר"ה שנמשך בחי' עצמות אוא"ס ע"י תקיעת שופר ממשיכים מבחי' עצמות אוא"ס בז"א וכמשנת"ל, מתבטלים כל הדינים והקטרוגים כו').

וי"ל עוד בזה לפמשנת"ל ההפרש בין תורה ומצות דתורה היא בבחי' האור דש' הוי' ומצות הן בבחי' האותיות דהוי', וע"כ במצות ההמשכה בחי' החיצוניות לבד והיינו בחי' החיצוניות דפנימיות האור כו', וי"ל דמשו"ז בתורה הרי ד"ת אינם מקבלים טומאה כו' ובמצות יכול להיות אחיזה וכמא' הני מאני דרבנן דבלו מנייהו כו', והיינו בחי' הלבושים דמצות שיכול להיות בזה אחיזה כו' וכמ"ש במ"א, והיינו מפני שהן בחי' חיצוניות לבד כו'. ולפ"ז י"ל דמ"ש ה' יחתו מריביו קאי גם על ש' הוי' דלעילא כו', ועמ"ש בפי' האד"ר לתלמידי האריז"ל (בס' קול ברמה די"ב ע"א ועמ"ש בשמ"ש שער מא' הרשב"י וכ"ש בין הכתר כו') במש"ש באד"ר דקכ"ח ע"ב דע"ק יתיב על כורסי' דשביבין לאכפי' לון, דפי' האריז"ל כורסי' דשביבין הם

ד"ה . . בשלום: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשעד).

ק"כ צירופים* אלקי' שהן מחוץ להמקיף ומתפשטים בדרך התפשטות אור הספי' עד סוף העשי' וראש ש' אלקי' זה מגיע עד הכתר, ומבו' במ"א דלפי"ז י"ל דבני האלקי' הם הנמשכים מבחי' ע"ב צירופים הנ"ל, ובכדי שיחתו מריביו זהו ע"י ההמשכה מבחי' העלם האור שלמעלה מש' הוי' (דאז גם בש' הוי' מאיר בחי' הפנימיות והעצמיות כו' כמשנת"ל) ועי"ז מתבטלים כו'. וזהו שא' אח"כ עליו בשמים ירעם וע"פ פשוט קאי על אדם בליעל והן המקטרגים שירעים עליהם כו', אמנם יש לפרש עליו בשבילו וכן פי' במצ"ד בעבור בני כו' וקאי על ש' הוי' שבשבילו ירעם מן השמים, היינו בחי' העלם האור שנמשך משם תוס' אור בש' הוי' ועי"ז יחתו מריביו כו'.

אך הנה עדיין יש להבין במ"ש ה' יחתו מריביו דהיינו שיחתו וישברו באין כח לעמוד לקטרג, אבל לא שנהפך הקטיגר לסניגר, רק כמו קומה ה' ויפוצו אויביך וינוסו כו' וכמו יאבדו ויתפרדו כו', ובאמת זהו יותר מעלה כאשר האויב נהפך לאוהב להיות מלמד זכות יותר משיהי' לו מפלה ואבדון, וכידוע בענין ויהפוך ה"א לך את הקללה לברכה שזהו למעלה יותר ממ"ש קודם ולא אבה ה"א לשמוע שזהו בדרך דחי' לבד כו', אבל מ"ש ויהפוך הוא שהקללה נעשה ברכה ממש שזהו למעלה הרבה יותר כו'. אך הענין הוא דהנה נת"ל דבכדי להיות ה' יחתו מריביו זהו ע"י ההמשכה דתומ"צ בהקדמת אהבה דבכל מאדך (שזהו שמחה ש"מ כו'), שעי"ז ממשיכים ש' הוי' שבעצמות (דבד"כ הוא בחי' ש' הוי' דלעילא), וממשיכים תוס' אורות בש' הוי' מבחי' העלם האור ועי"ז מתבטלים כל הדינים כו'. אמנם בכדי להיות ויהפוך ה' אלקיך לך כו' זהו ע"י התשובה מאהבה שהזדונות נעשים לו כזכיות כמ"ש בשל"ה תושב"כ פ' תצא בפ' תו"א דשס"ד סע"א, וכמשנת"ל שעי"ז ממשיכים מבחי' העלם העצמי דא"ס כו', וכידוע דבע"ת משכין לי' בחילא יתיר כו'. וע"ד ההפרש בין מל"ת למ"ע דידוע דמל"ת מגיעים למעלה ממ"ע, והו"ע לאו קודם להן, דענין הן הוא דבר שנתפס ונמשך בכלי, וכמו עד"מ שיכולים להמשיך נפש האדם בהתלבשות שונות בדברים רבים שירצה ויתענג בהם כו', והיינו מפני שיש להדברים אלו ערך בנפשו שנותן להם מקום ותופסים מקום אצלו ע"כ הוא נתפס ונמשך בהם כו', אבל בנפש המרומם ששום דבר אינו תופס מקום אצלו מצד רוממותו א"א לתופסו ולהמשיכו כו', וכמו המלך שנפשו מרומם בעצם וכל דבר גדול כקטן יחשב אצלו, א"א לתפוס נפשו ולהמשיכה מעצם רוממותו באיזה דבר, מאחר שאין לזה שום תפיסת מקום אצלו כו'. אבל בבחי' הלאו נתפס גם נפש המרומם, כי גם ברוממות הנפש אשר דבר תענוג אינו תופס מקום מ"מ דבר הרע בעצם תופס מקום ששנאה נפשו אותו ויגזור אומר להרחיקו כו', וכמו"כ כשמרחיקים ודוחים דברים השנואים אצלו מתעורר בעצמותו מזה כו', כי הלאו מגיע יותר בפנימיות ועצמות הנפש, ולזאת אף שלא יתעורר מעשיית הטוב מפני שנפשו מרומם מאד, מ"מ יתעורר ע"י דחיות דבר השנאוי כו' (וכמו בצער שמגיע בפנימיות יותר מהעונג כו' וכמ"ש מכ"ז בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו), ועד"ז יובן במל"ת שהן מניעת והרחקת הדברים שהן נגד רצונו ית' שזהו מגיע בבחי' רוממות העצמות שלמעלה מבחי' גילוי כמו במ"ע שהן בחי' המשכות וגילוים כו'. והנה בתשובה שהזדונות נעשים כזכיות שזהו היפך הרע לטוב הנה מגיעים לבחי' שרשן בתחלה שהן בבחי' הלאו שקודם להן כו', ויובן שזה ממקום גבוה יותר ממל"ת, שהרי מל"ת הן בבחי' לאו וכאשר מקיים המל"ת שזהו שמרחק ודוחה

צירופים אלקי': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: צירופים של אלקי'.

הדבר השנאוי הגם שעי"ז נעשה התעוררות כנ"ל שזהו בחי' המשכה כו', מ"מ אין זה המשכה ממש בבחי' גילוי כו', דלכן אין מברכין על מל"ת כו', אבל בתשובה שהזדונות נהפכין לזכיות ה"ז שהלאו יהי' טוב דהיינו מה שהי' שנאוי יהי' רצוי ומקובל שזהו ממדרי' עליונה מבחי' הלאו מצ"ע דבבחי' רוממות העצמות ה"ז דבר שנאוי, וצ"ל המשכה ממקום עליון יותר שיהי' רצוי ומקובל ובבחי' טוב ביותר כו'. וגם שהלאו נעשה הן, שהרי הזדון הי' מעשה גמור ומעשה זאת נחשבה אדרבא לזכיות, הרי נעשה זה בבחי' הן היינו בבחי' המשכה וגילוי ממש כו', ומה היא ההמשכה הרי בחי' ההעלם העצמי שלמעלה גם מבחי' רוממות עצמי שבא בבחי' המשכה וגילוי ממש כו', וע"י התשובה שהזדונות נהפכין לזכיות עי"ז מתהפכין כל הדינים והגבורות וכל הקטרוגים מתהפכין דקטיגר נעשה סניגר כו', ולמעלה הוא שמדה"ד דקו השמאל נהפך לחסד ורחמים כו' וכמו אלקים ברב חסדיך כו'. וזהו אמיתית ענין מיתוק הגבורות כאשר הגבורות נהפכים לחסד שאז הוא בבחי' תגבורת החסד כו' כנודע, וזה ממשיכים ע"י התשובה שהרע נהפך לטוב כו', וכן באהבת בכל מאדך הבא דוקא מן המיצר מריבוי העלמות והסתרים דנה"ב שזה מגיע בעצם הנשמה ונהפך מהות הנה"ב כו', ועי"ז ממשיכים בחי' העלם העצמי שיהי' בגילוי כו', והמשכה זו עיקרה הוא בבחי' מל' להיות דבחי' המל' דוקא מושרשת בעצמות א"ס, ולכן עיקר הכלים ועיקר בחי' ההעלם הוא בבחי' מל' דוקא כו', וע"כ ההמשכה והגילוי דבחי' העלם העצמי יהי' בבחי' מל' דוקא, והוא שהמל' תהי' בבחי' גילוי מצ"ע לא מה שמקבלת הגילוים מז"א, כ"א מה שהיא בעצמה בבחי' עצם חשוך יהי' בבחי' אור וגילוי כו'.

וזהו מ"ש אח"כ ויתן עוז למלכו וירום קרן משיחו ואי' בזהר ויקרא די"ט סע"ב ויתן עוז למלכו דא קוב"ה וירום קרן משיחו דא כנס"י, והיינו דמ"ש ויתן עוז למלכו היא היא ההמשכה בבחי' ז"א, והו"ע בעטרה שעטרה לו אמו כו' שהיא המשכת העטרה מבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מגדר השתל' עד גם בשרשו הראשון באוא"ס שלפני הצמצום למעלה גם מבחי' ש' הוי' שבעצמות (היינו גם מבחי' האור כמו שהוא לעצמו כו'), והוא בחי' העלם האור כו'. וזהו ויתן עוז הוא בחי' תגבורת דוקא והוא בחי' העלם האור כו', רק שהגבורות הן בבחי' עוז וכח היינו בבחי' גילוי כו', ולהיות שההמשכה היא ממדרי' שלמעלה גם מבחי' מקור למקור להשתל' ע"כ נמשך הגילוי גם בבחי' ז"א (שהיא בחי' סוף עולם הא"ס כו'), והו"ע בחי' מוחין דגדלות דז"א מבחי' גדלות אבא כו'. וירום קרן משיחו היא ההמשכה בבחי' מל' מבחי' העלם העצמי דא"ס ממש, והוא שבחי' מל' תהי' בבחי' אור וגילוי מצ"ע כנ"ל, וזהו וירום קרן משיחו קרן הוא בחי' העצם, והיינו דהעצם דבחי' מל' יתרומם ויתעלה בעילוי ביותר כו', והוא שמה שהמל' היא בחי' עצם חשוך יהי' בבחי' אור כו' שזהו בחי' אור עצמי דבחי' העלם העצמי דא"ס, שזהו ג"כ ענין קר"ן משיחו דבחי' העצמית שלה יהי' בבחי' גילוי ממש כו', וזה למעלה הרבה באין ערוך מבחי' האורות והגילוי' רק מה שהעצם שלמעלה מבחי' המשכה לגמרי רק בבחי' העלם בעצמותו יהי' בבחי' אור וגילוי כו', והיינו מה שלעתיד תתעלה בת למעלה מבחי' אמי וכמ"ש רני ושמחי בת ציון בחי' בת דוקא כו', וכמ"ש בזהר בס"ת דויצא דקנ"ו ע"ב לא סיפק לה דא (מאי דקראה אמי) קרא לה בשמי' כו', והיינו בחי' שמו העצמי בחי' העלם העצמי דא"ס כו'.

דהנה נת"ל דבת הוא בחי' עבד, ומצינו גם עכשיו שיש יתרון בעבד מה שאין בשר, וכדאי' בגמ' ברכות ספ"ה אלמלי הטיח כו' ורחב"ד נענה כו', ואמר ריב"ז מפני שהוא כשר לפני המלך ורחב"ד כעבד לפני המלך כו', הרי בכדי להמשיך הרפואה בפו"מ למטה דהיינו לשנות הנבראים מכמו שהם שיתרפא החולה כו' כמ"ש באגה"ק בקו"א, זהו ע"י מדרי' עבד דוקא כו'. דהנה ידוע דביטל העבד הוא בעצם מהותו דוקא, דזהו ההפרש בין ביטל דעבד להביטל דשר, דביטל* הוא בהכחות שלו לא בהעצם דבעצם מהותו הלא דבר הוא במציאות בפ"ע, והביטול שלו הוא בשכלו ובכחותיו לדון ולשפוט ע"פ רצון המלך וליעץ בכל דבר כו' וכמשנת"ל, אבל העבד אינו שום דבר בפ"ע כלל כי נתבטל בעצם מהותו בהנתינה והמסירה שנתן א"ע אל האדון וה"ה כמהות האדון ממש, וממילא כל שכלו וכל כחותיו וכמו הרצון והתענוג שלו הכל הוא כחותיו של האדון כו' וכמשנת"ל (ד"ה ואתחנן הא'*). וז"ע משה עבדי ודוד עבדי שהוא הביטול בעצם המהות דוקא כו', ומשה הי' נשמה דמ"ה שבמ"ה שהוא הביטול בעצם שמצד האור כו', וידוע דגם בגופו הי' בבחי' ביטול בעצם (וי"ל כדוגמת אותיות דמ"ה כו'), עד שהי' כלי לדבר ה' כו' (ולפמשנת"ל ד"ה ראשי המטות הג'* דביטול הכלים בעצם מהותם הוא מעצמות ש' מ"ה כו', י"ל דמשה להיות בחי' מ"ה דמ"ה לכן הי' הביטול גם בגופו כו'), ודוד ידוע שהוא נשמה דב"ן דעיקר הביטול הוא בהחומר דוקא דהיינו בהלבושים כו' וכמשנת"ל ומבו' במ"א. וזהו בחי' עבד שהוא הביטול בעצם מהות היש דוקא כו', וע"כ בכח העבד דוקא לפעול פעולה למטה לשנות הדבר מכמו שהי' וכמו רחב"ד שהמשיך רפואה למטה שזהו מצד מעלת העבד דוקא כו', רק עכשיו הוא בהעלם (והיינו דבחי' עבד הוא מ"מ למטה במדרי מבחי' שר והוא בבחי' מקבל כו'), ולעתיד תתעלה מדרי' העבד ויהי' בבחי' גילוי ממש כו'. דהנה עבודת העבד הוא לתקן דבר בפו"מ והו"ע תיקון הבירורים דרפ"ח ניצוצות דתהו כו', ואופן הבירור דעבד הוא בדרך מלמטלמ"ע דוקא, וידוע דהבירור דמלמטלמ"ע הוא שהדבר התחתון עצמו נעשה כלי לאלקות כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה*, ואחר שלימות הבירורים יתעלה בחי' עבד היינו בחי' ש' ב"ן המתברר (הגם שהוא המברר מ"מ נק' מתברר מפני שזהו בדרך מלמטלמ"ע, ה"ז בבחי' התלבשות בהדבר המתברר, וכמו בהתלבשות הנה"א בהנה"ב לבררו ולתקנו שמתעלם בהנה"ב כו', ומה שמתלבש בהנה"ב היא המדרי' התחתונה דנה"א בחי' החומריות שבו כו' כמ"ש במ"א, וע"כ נק' מתברר כו') למעלה מעלה מכל המדרי', וכמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד שזהו עליית המל' בבחי' הכתר במדרי' היותר עליונה כו', וכמ"ש בזהר וישב דקפ"א ע"ב ובזמנא דמטי זמנא דסיהרא לאתנהרא מה כתיב הנה ישכיל עבדי בסיהרא איתמר, הנה ישכיל כו' כמאן דאריח ריחא ומבו' במ"א שזהו המשכה מבחי' מו"ס כו', ירום מסטרא דנהורא עילאה דכל נהורין בחי' כתר שבכתר כו', ונשא מסט' דאברהם וגבה מסט' דיצחק מאד מסט' דיעקב, והן בחי' חג"ת דעתיק דבחי' חו"ג דעתיק מלובשים בגולגלתא ומו"ס, אבל בחי' ת"ת דעתיק אינו מתלבש באריך והוא בחי' קרומא דאוירא, כמ"ש בע"ח שער א"א ספ"ז דרדל"א אחזי נהורא בהאי אוירא וידוע דברדל"א הוא חביון עוז העצמות ממש כו', וע"ש פ"ב דשרש המל' הוא ברדל"א ולכן יהי' לעתיד אורה גדול מאור השמש כו', ובשרשו הוא שהמל' מושרשת בעצמות א"ס ויהי' בה גילוי העצמות ממש כו', והוא מה שהמל' תהי' בבחי' אור מצ"ע כו', וז"ש בזהר שם ובגין כך יתערון כדין כל אינון מיתיא דאינון גו עפרא כו'

דביטל הוא: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דביטל דשר הוא. ד"ה . . הא': תער"ג (לעיל ח"א ע' שנב ואילך). ד"ה . . הג': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקסא). בדרוש . . ד"ה: תרס"ו.

והיינו שהמת עצמו יקום ויחי' והגוף יהי' אלקות ממש כו'. וזהו והנה ישכיל עבדי דבחי' מל' שירדה למטה לברר בירורים בדרך מלמטלמ"ע כו', וכן נשמות דש' ב"ן דעיקר עבודתם הוא בביטול חומרם דוקא, וכן בכלל בבחי' עבודת עבד שהוא הביטול בעצם המהות כו', עי"ז תתעלה המל' בבחי' רוממות העצמות דבחי' עצמות א"ס כו'.

והגם שנת"ל בענין המן שהמעלה בזה הוא שזהו למעלה מבירורים דע"י בירורים נמשך אור שבבחי' התלבשות כו' כמו שנת' שם, הנה זהו שע"י הבירורים בסדר והדרגה נמשך אור שבבחי' התלבשות כו', משא"כ למעלה מבחי' בירורים והו"ע צדיק אוכל לשובע נפשו כו' נמשך גילוי אור עצמי כמו שהוא כו', אבל בעצם ענין הבירורים דהדבר המתברר עצמו נעשה כלי לאלקות כו' בזה דוקא נמשך בחי' העצמות דוקא כו'. וע"ד שנת"ל דמה שהכלי ממשיך אור ע"י זיכוך ותיקון הכלי שנעשה בחי' כלי יותר אל האור נמשך אור שבערך הכלי, אבל כאשר הכלי עצמה נעשה אור ה"ז מה שההעלם מתגלה שהוא בחי' העצמות כו', כמו"כ הוא בענין הבירורים דבירורים שבסדר והדרגה הו"ע זיכוך ותיקון הכלי כמשנת"ל (והכוונה במש"א בסדר והדרגה הוא בב' ענינים, הא' כ"ז שלא נתברר לגמרי להיות בבחי' כלי לאלקות והוא רק בבחי' זיכוך לבד שאין התערבות פסולת בו כלל והיינו בחי' פסולת דק יותר כו', שעי"ז עולה במעלה ומדרי' עליונה יותר כו' (ולמעלה הוא שנעשה כלי לאור עליון יותר), וע"ד ההפרש בין הבירור דעניני הרשות והבירור דמצות שבזה נעשי' כלים ממש משא"כ בעניני הרשות כו', וכמ"ש בסש"ב בפל"ה דבמצות מעשיות הנה כח הגוף ממש שבעשי' זו נכלל באור ה' ורצונו ומיוחד בו ביחוד גמור כו', וכן גם כח נפש החיונית שבגוף ממש כו', וכן העשי' הגשמים כמו התפילין הגשמיים נעשים כלים למוחין דזו"נ דאצי' ע"ד כלים דאצי' כו', משא"כ נשמת הצדיק הוא בחי' יש וכלים דבי"ע כו' (ולפה"נ בסש"ב שם הכוונה גם על נשמות דאצי' שהן מ"מ בבחי' יש ודבר בפ"ע כו'), ומובן דכמו"כ הבירורים בעניני הרשות הן לא עדיפי מהנשמה שהרי זהו מה שנכלל בהנשמות וא"כ לא עדיפי מהנשמה עצמה כו', וכן הוא תכלית הבירור שיהי' כל דבר בבחי' כלי ממש כו'. וענין הב' והוא העיקר דבחי' עבדי הוא הבירור דש' ב"ן עצמו ועמשנת"ל ד"ה וידבר כו' פנחס ב"א הב'* דש' ב"ן פועל הביטול בעצם מהות היש יותר מש' מ"ה כו', וסדר והדרגה שייך בהבירור דהארת ש' מ"ה מברר והו"ע זיכוך בלבד כו' (וכמו בעבודה שע"פ טו"ד שעי"ז נעשה בירור וזיכוך הנה"ב שזהו בסדר והדרגה כו'), אבל הביטול דש' ב"ן עצמו הוא בעצם היש (ואינו בענין דסדר והדרגה כו'), ובגמר הבירור הוא שהיש נהפך לטוב ביותר (וכמו אלי' שגופו נעשה מלאך), ולא רק בבחי' כלי (כמו גופו של משה שהי' ניזון מרוחניות כשעלה למרום והי' כלי לדבר ה' כו', דעם היות שיש בזה יתרון גדול מאד ה"ז בבחי' כלי לבד כו', ולכן הי' גופו צריך קבורה כו'), והיינו דבגמר הבירורים יש יתרון גדול בהבירור דשם ב"ן מה שהיש עצמו נהפך לטוב והוא הענין שהכלי נעשה אור כו', וזאת דוקא היא העולה בבחי' עצמות א"ס כו' וכמו שית'* עוד בעזה"י בענין כתר שם טוב שעולה ע"ג כו').

וזהו ג"כ ענין וירם קרן משיחו, דהנה בתי' קרן יש כמה פי' הא' ל' תוקף וחוזק כמו רמה קרני, ותרם כראם קרנו, תרוממנה קרנות צדיק, ובזה הוא ג"כ קרן היובל דחוזק והתגברות הבע"ח הוא בקרניו. הב' ל' עצם היינו עצמות הדבר בעצם היום הזה ת"א בכרן יומא הדין, כ"כ הרשב"א על המא' בחולין פא"ט קרן א' הי' לו במצחו,

---

ד"ה . . הב': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'סה ואילך).
וכמו שית' . . ע"ג כו': לא נמצא בהמשך שלפנינו.

ובל' רז"ל קרן ופירות, הקרן קיימת לעוה"ב. הג' ל' זוהר ואור כמו כי קרן עור פני משה. הד' ל' קרן זויות כמו קרנות המזבח, בקרן בן שמן. והנה הקרן זויות הוא המחבר ב' כותלים, וכמו וקרן דרומית מזרחית הוא זויות, והיינו שני כתלים המתחברים יחד אז נק' הזוויות שבהם קרן, ובלא חיבורם יחד כאשר כ"א הוא בפ"ע ואינו מתחבר עם הכותל השני אזי אינו שייך שום זויות בשום א' מהם, רק נק' קצה שהוא הסוף והסיום של הכותל שזהו הגבלת הדבר, כ"א כשמתחברים שני הכתלים דרום ומזרח יחד אזי במקום חיבורם נולד זווית והוא קרן דרומית מזרחית, והרי בחיבורם יחד לא נתוסף בהם שום דבר ואעפ"כ נולד מזה זווית, ונמצא שהקרן אינו דבר בפ"ע כלל והוא בבחי' אין, שהרי כל מה שנמשך כותל דרום הוא דרום וכל מה שנמשך כותל מזרח הוא מזרח, רק שבא ממילא דמהתחברות שני הדברים נולד הקרן ולא נתוסף כאן שום דבר רק ההתחברות וא"כ הקרן הוא המחברם שניהם יחד כו'. והדוגמא יובן למעלה דקרן הוא בחי' מל' שאינה דבר בפ"ע דלית לה מגרמא כלום זולת מה שהיא סיום אצי' ועתיק לבריאה כו', והנה ידוע דבנין המל' להיות בבחי' פרצוף נעשה רק מהט' מלכיות דט"ס דז"א כי בסוד שרש נאצלה רק נקודה א' בחי' כתר מל', ולכן כשצריכה לחזור פנים בפנים נעשית נקודה תחת יסוד, לפי שעצמותה היא בחי' נקודה ונבנית בפרצוף שלם בע"ס מט' מלכיות דז"א, והיינו ממל' דחכ' דז"א נעשה חכ' שבמל' וממל' דבינה דז"א נעשה בינה שבמל' כו', דבחי' המל' שבכל ספי' הוא בחי' סוף וסיום דכל ספי' דהיינו בחי' הגילוי שלה וכמשנת"ל (ד"ה ויגש אליו*) (ולכן התכללות ב' הפכים כחו"ג שהן בחי' אש ומים הוא דוקא בבחי' המל' שבכל ספי' לפי שזהו רק בחי' הגילוי לא עצמות חו"ג כו', וכידוע המשל דעצם האש ועצם המים א"א שיתחברו כי הפכים המה לגמרי בטבעם, רק בחי' אחרונה שבטבע המים עם בחי' אחרונה שבטבע האש יכולים להתחבר, וכמו"כ כל התחברות והתכללות הוא בבחי' המל' שבכל ספי' כו', וכן מדת המל' ג"כ מחברת שני הפכים כו'). ונמצא דבחי' פרצוף המל' אינו התחדשות דבר שהרי זהו רק בחי' המל' שבכל ספי' שמזה נבנה בחי' המל' (והגם דבכל ספי' הרי פרטי המדרי' שבכל ספי' היינו מה שכל ספי' היא בבחי' ע"ס זהו מה שכל ספי' כוללת בתוכה שארי הספי' כו', הנה זהו מה שבעצמה כוללת בה כל הספי', וכמו בחי' החסד הרי הגבו' שבה אינה מה שמקבלת מבחי' מדת הגבו' רק מה שמדת החסד יש בה ג"כ בחי' הגבו' כו' (ולכן הגבורה שבחסד אינו כמו בחי' הגבו' בעצמה כו' וכמשנת"ל), וכן במדת הגבורה ובכל הספי' כו' (וסיבת הדבר הוא מפני שבשרשם ומקורם ה"ה כולם כלולים יחד, וכמו עד"מ הנפש שנושא בתוכו כל הכחות והיא נפש אחת כו', וכן הע"ס הגנוזות ה"ה בבחי' התערבות והתאחדות כו' וכמשנת"ל וכמ"ש במ"א), וכללות הז"א הרי נאצל מתחלה בבחי' ו"ק כנודע, הרי כל ספי' היא באה בבחי' התחדשות שלא הי' קודם ונאצל בבחי' ז"א כו' (וידוע שהמדות נמצאים כלולים ג"כ במוחין ומ"מ הרי שם אינם במציאות מדה כו' וכמשנת"ל בכ"ד, ולמעלה מאצי' הרי לאו מכא"מ כלל כו'), והמל' נאצלה רק נקודה א' והט"ס הוא שמקבלת מהט"ס דז"א כו'). וזה נעשה בהתחברות דאצי' עם הברי' והיינו דלצורך המשכת הארת אצי' להוות בי"ע נבנית בחי' המל' בבחי' פרצוף כו', מפני שהמל' היא בחי' הגילוי של כל ספי' כנ"ל שזהו כל ענינה להיות בחי' הגילוי כו', שכן הוא בכל ספי' שהגילוי הוא בחי' המל' שבה ולולא בחי' הגילוי לא הי' בחי' המל' (ולכן בבחי'

ד"ה . . אליו: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשצז ואילך).

עליות אין המל' נחשב וכידוע בענין המסעות כו'), שהיא בחי' הגילוי כו', וכן בהגילוי מאצי' לברי' צ"ל בנין המל' כו' (ובפרטיות יש בבנין המל' שלצורך ההתהוות ולצורך היחוד להיות גילוי אור כו' וכמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ* בענין ג' בחי' ה"ג שבמל' כו'). וזהו כמו עד"מ הקרן שאין בו שום התחדשות ותוס' דבר רק שנעשה ממילא ע"י התחברות ב' הכתלים כו', כמו"כ בחי' המל' אינה דבר בפ"ע היינו שאין בזה התחדשות שהיא רק סיום האצי' (היינו שהט' מלכיות שבכל ספי' הן רק בחי' סיום האצי' היינו סוף וסיום של כל ספי' כו'), וכשמתחבר אצי' עם הברי' נעשה בחי' פרצוף מל' מעשר מלכיות הנ"ל שעי"ז הוא התחברות אצי' עם הברי' כו' (וא"כ מה שנתחדש בזה הוא רק ההתחברות כו'). וה"ז כמו עד"מ ענין המלוכה למטה שהיא התחברות המלך עם העם, דקודם שנתמנה למלך לא הי' ענין המלוכה והי' המלך בפ"ע והעם בפ"ע וע"י התחברות שלהם נעשה ענין המלוכה, דבאמת אין זה התחדשות שהרי יש בו מדת המלוכה מקודם כמ"ש במ"א, וע"י ההתחברות דהמלך והעם באה התגלות ענין המלוכה שמולך עליהם כו' והמלוכה היא המחברת אותם כו', דהמלך בעצם הוא רם ונשא שמובדל בערך מן העם וכמ"ש משכמו ולמעלה גבוה כו' (בהנמשל כאן הוא שהספי' עצמיים דאצי' מובדלים בערך מבחי' בי"ע ועיקרם בבחי' עלי' כו' כמשנ"ת בד"ה ויגש הנ"ל*), והמלוכה (היינו בחי' הט' מלכיות והעיקר בחי' פרצוף המל') היא המחברת אותם כו', וכמו"כ הוא בבחי' מל' למעלה שזהו התחברות בחי' אצי' עם הבריאה כו', היינו שנעשה ע"י ההתחברות והיא המחברת אותם כו'.

והנה ידוע דבהתחברות ב' מדרי' נמשך עליהם אור הגבוה משניהם והוא הממוצע המחבר אותם כו', וכידוע בענין זכר ונקבה בראם כו' ויברך אותם כו', והוא בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו שהעטרה היא למעלה מעלה מבחי' ז"א וכמשנת"ל, ונמשכה ביום חתונתו דוקא שיהי' התחברות ז"א ומל' כו', וכמו"כ צ"ל כאן דבחי' מל' שהיא סיום האצי' והתחלת הברי' ומחברת אותם שהיא גבוה משניהם כו', והוא שבאמת בחי' המל' שרשה גבוה למעלה מכל הט"ס שלמעלה ממנה, וכמ"ש בע"ח שהט"ס שרשן מבחי' אריך אבל המל' שרשה מרדל"א כו' וכמשנת"ל, ובכח זה היא מחברת אצי' ובי"ע, וכמ"ש בתו"א בד"ה צאינה וראינה בענין במלך* שהשלום שלו שהכח שבבחי' מל' לחבר אצי' עם ברי' שהן שני הפכים הוא ששרשה מבחי' מל' דא"ס (בחי' אני ראשון שנת"ל), והיינו שהיא למעלה מעלה בשרשה גם מבחי' שרש האצי' כו' ע"כ ביכולתה לחבר אצי' עם הברי' כו', וזהו שע"י התחברות ב' הבחי' נולד בחי' זו כו', כי בהתחברות ב' מדרי' הנ"ל נמשך מבחי' מל' דא"ס להיות מלכותך מכ"ע שיהי' מל' דאצי' מחבר אצי' עם ברי' כו', רק דכח העליון שבמל' הוא בבחי' העלם (דכן הוא בעצם בבחי' העלם עצמי כמשנת"ל וכמו"כ במל' דאצי' הוא בהעלם כו'), ובא לידי התגלות ע"י ההתחברות כו'. דהנה ההתחברות דבחי' מל' שמחברת אצי' עם בי"ע הוא בב' אופנים, הא' מלמעלמ"ט והוא להיות התהוות בי"ע שזהו דוקא מהמשכת הארה דאצי' המהווה כו' רק שזהו ע"י המל' דוקא כנודע, והתחברות זאת הוא שנמשך הארה מצומצמת מאד מאצי' לבי"ע ומתעלם ומסתתר האור להיות התהוות המציאות של הנבראים בבחי' יש דוקא כו'. אך עיקר ההתחברות הוא בבחי' מלמטלמ"ע והוא להיות ביטול הנבראים והתאחדותם באלקות שזהו ע"י בחי' מל' דוקא כו', וכידוע דז"א ומל' הן ב' הבחי' שבממוצע שבין אוא"ס ובי"ע כו', דבחי'

ד"ה . . השמע"צ: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרפח ואילך). בד"ה . . הנ"ל: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשצד ואילך). במלך שהשלום: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: במלך שלמה שהשלום.

ז"א הוא סוף עולם הא"ס שבו מתצמצמים כל האורות העליונים שיהי' באפשר להתגלות בבי"ע להיות גילוי אלקות כו', דזהו שנק' זעיר אנפין להיות שזהו בחי' הקטנות דבחי' א"א כו', דכל הארת דא"א שהן בבחי' בל"ג באים בז"א בבחי' הגבלה וצמצום באופן שיוכל להיות הגילוי בבי"ע כו', ובחי' הממוצע שמצד הנבראים הוא בחי' מל' דאצי' דלהיותה בחי' מקור כל הנבראים ע"כ היא פועלת הביטול בכולם (כמשנת"ל ד"ה וידבר כו' פנחס ב"א*), והיא המעלה לכל העולמות עמה בבחי' העלאת מ"ן להיות נהפכים ממהות מוגבל למהות אלקות בבחי' אצי' ממש כו', וזהו ג"כ ההתחברות בבחי' אין שהנבראים יהיו בבחי' אין וביטול ויהיו מיוחדים ממש באלקות כו'. וע"ז הוא ירידת המל' בעולמות בי"ע דמל' דברי' נעשית כתר ועתיק ליצי' ומל' דיצי' כתר ועתיק לעשי' בכדי להעלות גם בחי' עשי' ולחברה באלקות כו', וכמו"כ הוא ירידת הנשמה שירדה ונתלבשה בגוף ונה"ב להיות בחי' אתכפי' ואתהפכא חשוכא לנהורא כו', וזהו שא' יהונתן לדוד בחי' מל' דאצי' ושלשת תרד מאד שהיא בחי' הירידה למטה מטה לברר בירורים ולהפכם לאלקות כו', וזהו ושלשת שתעשה שלישי' וכמו נקודת סגל שהיא שלשה נקודות כו'.

והענין הוא כמ"ש והייתם לי סגולה מכל העמים שע"פ האדמה דמכל העמים היינו מהבירורים שמבררים עי"ז תהיו לי סגולה כו', דהנה אזלעו"ז עשה אלקי' דכשם שיש מדות בקדושה בחי' חו"ג אהוי"ר שהן בבחי' ביטל, כמו"כ יש חו"ג ואהוי"ר דלעו"ז שהן תכלית הישות כו', כמו ישמעאל שהוא בחי' חסד דקלי' שזה החסד שמצד הגדולה והישות ביותר או כדי לעשות לו שם וכל טיבו דעבדין לגרמי' עבדין כו', דהחסד שלו אינו מצד שרוצה להתחסד דאדרבא צריך הכל לעצמו, וכמו שנא' בישמעאל ידו בכל ות"א הוא צריך לכולא ר"ל שצרכיו מרובים מאד, וע"ד שאמרז"ל רוח גבוה ונפש רחבה בריבוי התאוות ואהבות זרות כו', ומה שעושה חסד לזולתו הוא או משום שאינו תופס מקום אצלו וממילא נותן רק מהמותרות שלו, או שזהו ג"כ לצורך עצמו כו', והוא ההיפך לגמרי מן הקדושה שמדת החסד הוא דוקא מצד הביטול הנק' חסד דמ"ה כו', וכמו אאע"ה שהי' בבחי' ביטול בתכלית וכמ"ש ואנכי עפר ואפר כו', דבחסד זה הוא משפיע עיקר השפע לזולתו ומניח לעצמו רק המותרות כו', משא"כ חסד דישמעאל הוא משבה"כ דתהו כו' וכמשנת"ל (ד"ה וראיתי אני*). וכן במדת הגבו' דלעו"ז הוא מדת הקמצנות לצמצם ביותר מפני שהוא צר עין בעצם וכמו נבל (ש"א כ"ה) כו', ונכלל בזה ג"כ יראה רעה דפן יחסר לחמו ורוצה רק לעצמו הב הב כו', והוא ההיפך מהקדושה דמשמים מיהב יהבי משקל לא שקלי כו'. וגם בחי' הגבו' דקדושה היא בחי' השפעה ואדרבא עיקר החיות וכמו הדם וגבורות גשמיים כו', וכמו ב"ש וב"ה שהן חו"ג מצינו יתרון ההשפעה דב"ש דוקא, וכמו בתרומה בש"א א' משלושים ובה"א א' מארבעים, וכן בלקט ושכחה (בפאה פ"ו מ"ה) שני עומרים שכחה שלשה אינו שכחה כו' ועל כולן בש"א שלשה לעניים כו', והיינו מפני שהגבו' דקדושה היא בחי' ביטול ע"ד איזה גבור הכובש את יצרו להתגבר על עצמו כו'. גם ענין הגבו' הוא לדקדק על עצמו ביותר וגם שמים לא זכו בעיניו שצ"ל בטוב ויופי ביותר כו', ועבודת האדם הוא לברר המדות רעות ולהפוך מחשוכא לנהורא כו' והוא ע"י הביטול דוקא, וכמארז"ל ע"פ לשארית נחלתו לעשות עצמו כשיריים שהוא כמותר בעולם כו', והוא הביטול בבחי' הנחת עצמותו לגמרי שאינו בבחי' מציאות כלל בעצמו אדרבא הוא כמותר ושריים לגמרי כו',

---

ד"ה . . ב"א: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'סה).
ד"ה . . אני: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תפה ואילך).

ועי"ז מהפך מדות רעות הנ"ל שיהי' החסד בבחי' הביטול וישפיע לזולתו מהטוב ביותר כו' (וכמו הבל שהביא קרבן מבכורות צאנו וחלביהן כו'), ויהי' וותרן היפך הקמצנות ובבחי' השפעה ביותר כו' מאחר שאין לו צורך בעצמו כלל, ע"כ מתהפך מדת הגבו' שלו להיות בתגבורת השפעת הטוב אל הזולת כו', או שכובש את יצרו וליתן ביתר שאת כו', ועמ"ש באגה"ק סי' י"ב בענין ועבודת הצדקה השקט ובטח שאין הרע יכול להיות חוזר וניעור בקלות כ"כ כו'. וזהו נקודת סגל ב' נקודות ונקודה תחתם דב' הנקודות הן המדות חו"ג, והנקודה שתחתיהם הוא בחי' הביטול כו', והיינו הביטול לא בבחי' אהוי"ר לבד כ"א בבחי' ביטול עצמי וכמו הביטול דהנחת עצמותו שעי"ז מתהפכים המדות רעות לטוב כו', ומהסגל נעשה סגולתא שהיא שהנקודה היא למעלה ע"ג ב' הנקודות והיא העלי' שעולה עי"ז למעלה ביותר כו'. וזהו והייתם לי סגולה בחי' סגולתא כו', שע"י הבירור מכל העמים נעשים בבחי' סגולה כו'.

וזהו שא"ל יהונתן לדוד ושלשת תרד שזהו ירידת המל' עד למטה מטה לברר כל בחי' היש ולהפכן לאלקות כו', וזהו וישבת אצל אבן האזל, דהנה ד' מדרי' דצח"מ הן נגד ד' עולמות אבי"ע, ומל' דעשי' נק' אב"ן בחי' דומם שהיא בחי' האחרונה דדצח"מ והוא תכלית הבירור למטה שבזה דוקא תלוי ביאת המשיח בב"א, והגם שבימי התנאים הרי היו יותר גדולים ועכשיו אטו אכשיר דרא, אך הענין שאז הי' הבירור בעולם הברי' ובימי האמוראים בעולם היצי' כו', ועכשיו הבירורים הן בעולם העשי' והו"ע סוכת דוד הנופלת שרגלי' יורדות למטה מטה בעולם העשי' כו', ובגמר הבירורים דעולם העשי' יהי' ביאת המשיח. וז"ע אבן האזל דמבחי' אבן בחי' מל' דעשי' עי"ז יהי' בגמר הבירורים בחי' ההילוך, וכמו האי עלמא דאזלינן מיני' שההילוך והעלי' ביותר הוא מיני' דוקא כו'. וזהו ואני שלשת החיצים צדה אורה ואי' בלקו"ת מהאריז"ל שזהו בחי' ג' גווני הקשת, וידוע שהו"ע הבירורים, וכמ"ש בזהר נח דע"ב ע"ב לא תצפי לרגלא דמשיחא עד דיתחזי האי קשת בעלמא מתקשטי בגווני נהירין ויתנהר לעלמא כו', והיינו שהבירורים ובחי' המל' יאירו בבחי' אור עצמי כו', ובזהר שם דע"א ע"ב ע"פ את קשתי נתתי מאי קשתי כמד"א ותשב באיתן קשתו, וידוע דאיתן הוא בחי' פנימיות החכ' והיינו בחי' פנימיות עתיק שבו כו' וכמ"ש במ"א, וזהו דתתחזי קשת בגוונין נהירין דהיינו גילוי בחי' פנימיות עתיק כו', ואותיות איתן משמשות לעתיד שזהו אמיתית הגילוי דלעתיד בזמן התחי' שיהי' גילוי בחי' פנימיות עתיק ויהי' הגילוי למטה כו'. וזה קרן ל' אור דהיינו שבחי' מל' יהי' בבחי' קירון אור כו', וכמו קירון עור פני משה שהי' מהלוחות האחרונות שהי' בכדי לברר בכח התורה כו' כנודע ומבואר במ"א (וכמשנת"ל ד"ה בראשית הב'*), והיינו שע"י הקרן דבחי' מל' המחברת נבראים עם אלקות שיהיו בבחי' אין וביטול בתכלית כו', עי"ז נעשה בחי' קירון אור שהוא גילוי דעצמות א"ס שלמעלה מבחי' אצי' גם מבחי' שרש דאצי' דכללות שבאוא"ס שלפני הצמצום כו', והיינו בחי' ההעלם העצמי דא"ס כו'. וזהו קרן המורה על עצמות הדבר וגם ל' חוזק שזהו תגבורת העצמית להיות בבחי' מל', ויתנהר לעלמא בתחה"מ שהיש הגשמי יהי' אלקות ממש ויהי' בבחי' גילוי אור כו', וזהו וירם קרן משיחו דבחי' קרן דמל' שעושה את היש ממש בבחי' אין וביטול ממש כו', יהי' בבחי' רוממות קרן שיהי' בזה דוקא המשכת העצמות כו', וכמו רמה קרני ואמרז"ל (מגילה י"ד א') דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותם כו', דוד עבדי שהי'

ד"ה . . הב': עתר"ו (לעיל ח"ב ע' א'קעז).

בבחי' הביטול בעצם וכמ"ש אם לא שויתי ודוממתי בחי' דומם כו' וכמשנת"ל שזהו הביטול דעשי' כו', וכן שלמה מלך שהשלום שלו שמחבר בי"ע עם אצי' כו' כמ"ש בתו"א ד"ה צאו"ר הנ"ל, נמשכה מלכותם בבחי' בל"ג כו', וכמו דוד מ"י חי וקיים כו' מל' ב"ד לעולם כו', וכמ"ש עד דוד הגדיל בבחי' עצמות א"ס שיהי' בבחי' מל' בבחי' גילוי ממש כו'. וזהו ג"כ מה שנא' על לעתיד ולילה כיום יאיר דלילה שהוא זמן החשך יהי' בבחי' אור כמו אור היום, ולא שיהי' מאור השמש שיאיר גם בלילה דאין זה פלא כ"כ כו', וגם פשט הכתוב אינו משמע כן שהרי או' וגם חשך לא יחשיך ממך ולילה כו' כחשוכה כאורה הרי מדבר הכל בהחשך שאינו מחשיך, ומוסיף עוד שהוא יאיר כמו האור כו', וגם שהרי כתיב ולא יהי' לך השמש לאור יומם והי' לך ה' כו' שגם אור היום יהי' לעתיד לא מאור השמש כו', אלא הכוונה במש"א ולילה כיום יאיר שהחשך עצמו יהי' בבחי' אור כו', וכאשר החשך יהי' אור ה"ז אור נעלה למעלה הרבה מבחי' אור כו'.

וביאור הענין יש להבין מה דאי' בזהר מלכא משיחא אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא, דלכאו' אינו מובן איך יהיו הצדיקים בע"ת הלא התשובה היא עֹל חטא ועון שזה אינו שייך כלל גבי צדיקים ואיך יהיו בע"ת. והנה יש בתשובה שאינו על החטא, והוא כמ"ש והרוח תשוב אל האלקי' אשר נתנה שזהו עליית והשבת הנפש למקורה ושרשה העצמי כו', והיא העבודה בעצמות הנשמה כמו האה"ר דבכל מאדך ואהבה בתענוגים להתענג על ה' עד כלותה כו', שכ"ז היא התשובה במדרי' העבודה דהנשמה האלקית כו'. אבל ע"פ פשוט הרי התשובה היא לתקן הפגם ובזה דוקא הוא מעלת התשובה דבע"ת משכין לי' בחילי' יתיר מפני הקירוב שאחר הריחוק שהוא בבחי' קירוב ביותר כו', ויתרון האור הבא מתוך החשך דוקא כו', וכמו מן המצר קראתי שעי"ז ענני במרחב כו' בבחי' מרחב העצמי דעצמות א"ס כו' וכמ"ש במ"א, וזהו ג"כ אומרו משיחא אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא שיהי' בצדיקים גם מעלת הבע"ת דמשכין לי' בחילי' יתיר כו', וזה אינו מובן דצדיקים שאין בהם שום פגם כלל איך יהיו במעלת בע"ת כו'. וגם צ"ל מהו ההפרש בין התשובה דצדיקים לתשובה דבע"ת, דודאי מה שזדונות נעשים כזכיות אינו שייך גבי צדיקים שרחוקים מאד גם מהשגגות כו'. וגם צ"ל דהרי מעלת התשובה הוא שהרע נהפך לטוב, והלא גם בעבודת הצדיקים יש ענין זה בעבודה דאה"ר בתענוגים, וכמ"ש בסש"ב פ"ט שיהי' תוכו רצוף אהבה מלא וגדוש עד שתתפשט גם לחלל השמאלי לאכפי' לסט"א יסוד המים הרעים כו' ולהפכה מתענוגי עוה"ז לאהבת ה' כו', והיא הנקראת בכתוב אהבה בתענוגים להתענג על ה' מעין עוה"ב כו', והוא בחי' המים וזרע אור זרוע שבקדושת נה"א המהפכת לטוב את בחי' המים שבנה"ב כו' שהרע נהפך להיות טוב גמור כמו יצ"ט ממש כו', וא"כ מהו ההפרש בין אתהפכא להתהפכות הרע שע"י התשובה כו'. גם צ"ל מה ההפרש בין הבירור דאו"י והבירור דאו"ח דהרי הבירור דאו"י הוא שהמתברר נעשה כלי לאלקות וכמו"כ בהבירור דאו"ח שהדברים התחתונים נעשים כלים כו', וא"כ מה ההפרש ביניהם בהדבר המתברר כו'. וגם הרי ידוע בכלל דהמברר הוא מבחי' החסדים והמתברר הוא מבחי' הגבו' כו', שהרי כללות בחי' התהו הוא מבחי' הגבו' וכללות התיקון הוא בחי' החסד כו', ועיקר התהוות הפסולת הוא מקו השמאל וכמו סוספיתא דדהבא כו', וכמשנת"ל בענין רישא דעשו כו', והמברר הוא בחי' קו הימין דהיינו המשכת בחי' חסד עליון שזהו בחי' גילוי אור לברר ולתקן כו', ובאופן

הבירור יש בזה כמה חילוקי מדרי' וכאשר הבירור הוא מבחי' אור עליון יותר אז הבירור הוא בבחי' אתהפכא, וכמו הבירור דמבחי' עה"ח וכמו ויורהו ה' עץ כו' וימתקו המים כו', וידוע שזהו מבחי' עה"ח, וההמתקה אינה רק כמו ריבוי מים מתוקים על מים רעים כ"א שהמים הרעים גופא נמתקו ונעשה מים מתוקים והוא שהמר נעשה מתוק כו', שזהו ע"י המשכה מבחי' עה"ח שאין שם אחיזה לרע כלל ע"כ נעשו מתוקים בעצם כו', דכ"ז הוא מבחי' החסדים דאו"י כו', והרי ידוע דאין הגבורות נמתקין אלא בשרשן בבחי' הגבו' דוקא, וא"כ צ"ל דההמתקה שע"י החסדים גם בבחי' עה"ח אין זה המתקה גמורה עדיין שהרי אינן נמתקין אלא בשרשן דוקא כו', והרי כתיב וימתקו המים שנעשה מתוקים בעצם כו', וצ"ל מה"ע שהגבו' נמתקין בשרשן, ומהו היתרון בזה שנמתקין בשרשן בבחי' הגבו' שזה דוקא היא המתקה גמורה כו'.

ולהבין כ"ז ילה"ק מ"ש נר ה' נשמת אדם, דתכלית בריאת האדם למטה הוא להאיר את החשך דעולם התחתון שהוא חשך כפול ומכופל שנראה בו רק גשמיות וחומריות העולם והאלקות אינו נראה ונגלה כלל, דהגם דואתה מחי' את כולם וא"ת מחי' אלא מהווה שבכל דבר יש כח אלקי המהווה ומחי' אותו, וכמו שהאדם מרגיש בעצמו שהוא חי מהחיות שמחי' אותו (והיינו שאינו בעצם חי מצ"ע כ"א הוא חי מאיזה דבר המחי' אותו כו'), וכן רואה כל דבר שבעולם שהוא חי כו', מ"מ אינו נראה ונרגש אצלו שהחיות הוא אלקות כו', והוא מצד הנהגת הטבע שהעולם כמנהגו נוהג דבכי"ו השמש זורח במזרח ושוקע במערב וכל ענייני העולם מתנהגים עפ"י הטבע תמיד באופן א' הנה מתעלם האלקות שאינו נראה ונגלה כו', דכאשר נעשה אינו* התחדשות כמו באותות ומופתים שהן למעלה מטבע שהטבע מתבטל ובזה נראה גילוי אלקות כו', וכמו"כ גם בהניסים שע"פ הטבע נראה בזה ג"כ גילוי אלקות וכמ"ש ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו כו', אבל כשמתנהג הכל עפ"י הטבע אין האלקות נראה ונגלה בזה כו'. ועם היות שבאמת הרי הטבע גופא הוא אלקות דהטבע בגימט' אלקים כו', דזריחת ושקיעת השמש וכן סיבוב כל הגלגלים והילוך כל ענייני העולם הוא מאלקות כו', וכן גם אור השמש שמאיר לארץ ולדרים עלי' הוא בכח אלקי, וכמ"ש האומר לחרס ולא יזרח כו' דמה שהשמש מאיר אור הוא מהקב"ה האומר לחרס ויזרח כו' וכמ"ש בתשו' ח"צ סי' י"ח דהנהגת הטבע (וקורא זה בשם טבע כללית) היא אלקות, שעז"א דהמע"ה המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר, דהמכין את המטר הוא הקב"ה מסבב הסיבה והעבים עצמם זהו פרטי הטבע, וזהו ע"ד משארז"ל שלישית יושב וזן שהמזונות עצמן זהו הטבע הפרטיות והזן אינו המזון כ"א הקב"ה המזמין את המזון ומהווה אותו כו', והיינו שמסבב ומנהיג באופן כזה שיתהווה ויהי' המזון כו', ובזה הרי נראה כח האלקי בהשגחה פרטיות וכמו חלקה אחת תמטר כו' דהנהגת הטבע היא אלקות כו'. ובאמת ההנהגה תמידיות הבלתי משתנית כמו בהילוך וסיבוב הגלגלים הרי נראה בזה דוקא כח הא"ס, שהרי המוגבל בהכרח שישתנה ויהי' בו הפסק וא"כ התמידיות והעדר ההשתנות ה"ז כח א"ס כו' וכמ"ש לעיל באורך בד"ה למען דעת*. אך כ"ז למי שמעיין ומעמיק בזה אבל בסתם אין האלקות נראה ונגלה כלל, וזהו מפני שהאור אלקי מתעלם מאד (שז"ע טבע מל' טבעו בים סוף שהאור האלקי מוטבע בריבוי העלמות כו'), והיינו מפני בחי' צמצום ומיעוט האור בריבוי ההשתל', וכמשנת"ל בענין והקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות כו',

---

אינו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: איזה.

בד"ה . . דעת: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרפד ואילך).

ובפרט בכדי שיהי' התהוות העולמות התחתונים בבחי' יש שצ"ל כמה מיעוטים בבחי' השתל' עד שיהי' בחי' מקור ליש כו' וכמשנת"ל (ד"ה ואלה שמות*), וההתהוות היא בבחי' העלם והסתר הבורא מהנברא כו', וביותר בהתהוות עולם התחתון שהוא בבחי' העלם והסתר דהאור האלקי ביותר כו', והעיקר הוא מההעלמות וההסתרים שמצד הקלי' והסט"א כו', דהרי קודם חטא עה"ד הי' מ"מ נראה אלקות וכל הנבראים היו בטלים לאלקות כו', וכמ"ש במד"ת ע"פ באו ונשתחווה אמר להם אדה"ר אני ואתם באו ונשתחווה ונכרעה כו', וכמו חמורו של רפב"י שהי' מבהמות בהררי אלף שקודם החטא ולא אכל שאינו מעושר, שזהו מצד זיכוך החומריות וגילוי אלקות שהרגישה שאינו מעושר כו', ומכ"ש האדם שהי' בבחי' זיכוך החומריות ובבחי' גילוי אור שהי' האלקות נראה ונגלה כו', ואחר החטא שנתגשמה החומריות ביותר בבחי' תערובות רע כו' כמ"ש במ"א, ומזה הוא ריבוי החשך וההעלם ביותר כו'.

וע"ז הוא בריאת האדם למטה להאיר את החשך ע"י התגלות אור נפשו האלקית למטה כו', שהרי הנה"א נתלבש בנה"ב הוא בבחי' התלבשות ותפיסא ממש בהנה"ב דבהתגברות החומריות דנה"ב מתעלם האור דנה"א, שזהו מצד ההתלבשות ותפיסא שלו בהנה"ב דהכחות מתצמצמים ומתעלמים בהתלבשות זאת כו' כמשנת"ל (בהתחלת הדרוש ובכ"ד), וע"כ בהתגברות החומריות מתעלמים הכחות דהנה"א והוא בהתגברות החשך בעצמו ובעולם כו', וכאשר מגלה אור נפשו האלקית בעבודה בתפלה בהתעוררות אהוי"ר הבאה ע"י השגה והבנה כו', והוא כאשר מתבונן איך שכל דבר שבעולם נברא וחי מכח אלקי המהווה ומחי' אותו, דהגם שכאו"א מישראל מאמין באמונה שלימה בחידוש העולם מ"מ אין זה גילוי אור, דעם האמונה יכול להיות מ"מ התגברות החשך כו', וכמו גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי' דעם היות שמאמין בה' וביכולתו והשגחתו ית' ומ"מ ה"ה היפך ה' לגמרי כו', רק שצריך להיות השגה שכליות בהכרחיות הענין וההתבוננות בזה איך שאין דבר עושה א"ע, וכאשר אנו רואין מציאת יש בהכרח שיתחדש כי יש מיש עד אין שעור לו הוא שקר מוחלט כמ"ש הרמב"ם במו"נ בההקדמות שלו, וכאשר נמצא מציאת יש בהכרח שקדמו ההעדר ונתחדש מאין ליש כו', מאחר שנתחדש ממילא מובן שאין מציאותו מעצמותו, שהרי מציאותו מעצמותו הוא שלא קדמו ההעדר והוא מחויב המציאות כו', והיש מאחר שקדמו ההעדר ונתחדש ה"ז מכח אלקי המחדש אותו, והכח אלקי הוא תמיד בו שאם הי' מסתלק כרגע הי' חוזר לאין כו' וכמש"א המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב כו'. וכאשר מתבונן ומעמיק דעתו בזה יש לו חיות בזה (ער באַקומט א חיות אין דעם) והוא חיות אלקי המאיר נפשו כו', וגם הגשמי גופו* אינו נתפס אצלו בגשם כ"כ כי רואה בו ענין אלקי כו' וכמשנת"ל (ד"ה ואלה שמות*), ויתבונן בהפלאת ההתהוות איך שהוא דוקא בבחי' התלבשות כח הפועל בהנפעל ומ"מ הוא בבחי' התעלמות בבחי' הבדלה מהנברא כמש"ש בד"ה הנ"ל שזהו דבר והיפוכו כו', ובגדולת ה' בבריאת והתהוות העולמות בריבוי הנבראים וגדולי הנבראים וכמו מה רבו מעשיך ה' ומה גדלו מעשיך כו', שמכ"ז נעשה התפעלות הנפש בבחי' רצוא ובבחי' אהבה לאלקות כו'. ובפרט כאשר מתבונן בחיות האלקי שבעולמות ומעמיק דעתו באופן האור והחיות שמאיר לו בזה אור אלקי בנפשו והוא בבחי' קירוב ובבחי' דביקות בהאור האלקי ורוצה מאד באלקות כו', דכ"ז פועל החלישות בהנה"ב

בד"ה . . שמות: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתטו).
ד"ה . . שמות: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתיד).

הגשמי גופו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: גופו הגשמי.

שאינו רוצה בהענינים הגשמיים והחומריים ומתרחק מהם כו', ובפרט אם ההתבוננות היא גם בהשכל הטבעי היינו שגם הנה"ב יבין וישיג את הענין האלקי ה"ז פועל ביטול גם בנה"ב שאין רצונו בהענינים החומריים ורוצה באלקות כו', וכן ההתבוננות באלקות שבא בבחי' התלבשות בעולם שבזה שייך השגה, דמבשרי אחזה אלוקה דכמו שהאדם מרגיש נפשו אשר בתוכו, דהגם שאינו יודע כלל מהות הנשמה מ"מ הרי מציאותה ידוע לו ויודע ומרגיש אופן מציאותה, שמרגיש בנפשו ענין החיות וענין האור היינו אור נפשו המאיר בו, דגם סומא שלא ראה אור מימיו יודע מ"מ מציאות האור ע"י אור נפשו שמאיר בו, וכמו בהברקת השכל שהוא בבחי' גילוי אור כו'.

והנה ענין אור וחיות בכללות, הנה חיות הוא שבא בבחי' התלבשות ותפיסא ואור הוא שלמעלה מבחי' התלבשות כו', ולמעלה זהו בחי' אור מקיף ואור פנימי כו', וכידוע בהג' לשונות אור חיות וכח הנז' בסש"ב דאור הוא החיות מבחי' סוכ"ע המבו' בסש"ב פמ"ח, וחיות הוא בחי' או"פ המתלבש בעולמות להחיותם שהעולמות מלבישים ומשיגים את ההשפעה כו'. והמשל בזה בנפש הוא דחיות הוא מה שמתלבש בפרטי אברי הגוף להחיותם וכמו כח הראי' בעין וכח השמיעה באזן וכח התנועה ביד כו', ואור הוא בחי' החיות כללי של הנפש שמחי' את הגוף מראשו ועד רגלו בשוה כו', והוא מה שהאדם מרגיש את עצמו בכללות מראשו ועד רגלו כו', ובפרטיות יש גם באו"פ בחי' אור וחיות, וכמו בהתלבשות הכחות זב"ז כמו השכל שמתלבש בהמדות שאור השכל מתעלם בזה ומה שבמורגש ובהתגלות היא המדה, וכמו השכל שבפסק דין ה"ה מצומצם מאד ואינו ניכר בזה כל הרחבת השכל והסברות שבזה, וכמו בקיצורי פס"ד שבשו"ע בלא טעמי ההלכות שאין בזה גילוי אור, דעם היות שכל ענין מדוקדק ע"פ הטעם והסברה שבזה ובדקדוקי התי' מרומז הטעם כו' מ"מ אין זה בגילוי כלל, וכאשר יודע טעמי ההלכות (כמו בשו"ע רבינו נ"ע) מאיר בזה אור רב יותר ובפרט בהרחבת הענינים והסברות בריבוי גילוי אור, וכן בהתבוננות והשגה אלקית דכשבא בהתפעלות המדה מתעלם האור כו'. וכ"ז הוא מפני שאור השכל הוא בבחי' חיצוניות שבו דבכללות היא בחי' אור השכל השייך אל המדות לא עצמות השכל ממש וע"כ בא בבחי' התלבשות והתעלמות במדות כו', ופנימיות השכל הוא עצמיות השכל שלמעלה מהמדות שאין האור מצומצם ומאיר בגילוי הרבה יותר כו', וממילא גם המדות הבאים מזה הן באופן אחר ואין אור השכל מתעלם בהם כו' וכמשנת"ל בכ"ד. וגם בזה יש הפרש אם בא בלבושי השגה או שכל שאינו בא בלבושי השגה, והיינו שא"א לתפוס אותו בלבושי השגה כ"א בבחי' הפשטה דוקא שאין זה בבחי' תפיסא ממש, והוא מפני מעלת ודקות האור שכלי א"א לבוא בבחי' תפיסא ממש כו', ויותר מזה הוא באור שכל הבא באובנתא דלבא וכמו תבנא דלבא לא כתבי אינשי כו', והוא עומק הסברה שהיא למעלה מהשגה (דער גישמאק פון דער סברה) שזהו האור והחיות של הסברה וממנה היא נובעת בנביעה רבה מאור השכל כו'. וכאשר האדם מקשר דעתו ומחשבתו בהרגש החילוקים בענינים אלו ישיג וירגיש כמו"כ ברוחניות האלקות ענין בחי' אור וחיות כו', וכן ההתבוננות בענין הע"ס דכללות ענינים הוא בגין דישתמודעון בי' כו', וע"י הרגש מציאות הכחות בעצמו יוכל לידע ולהשיג ענין הע"ס למעלה כו', וכן בפרטי המדרי' דאבי"ע כו'. אשר בכ"ז בהתבוננות טובה ובהעמקת הדעת מאיר בו אור נפשו האלקית ונעשה בבחי' קירוב ובבחי' דביקת

באלקות כו', ונעשה התגברות הצורה על החומר עד שאינו שייך כלל להענינים החומריים, כי אור הצורה האלקית מאיר בו בגילוי והחומר מתבטל לגמרי מפני אור הצורה כו', וכאשר כ"ז הוא גם בהשגה בשכל הטבעי דנה"ב (והיינו שההתבוננות היא לא רק השגת הענין בהשכל האלקי דנה"א רק שהשכל הטבעי יבין וישיג ג"כ כו', ואין זה שמביא את הענינים בהתלבשות יותר היינו בדברי' והסברים מוחשים יותר בכדי שיובן גם בשכל הטבעי, כ"א שהענין כמו שהוא מביא אותו בהשגת שכל הטבעי ג"כ, ובאמת הוא בבחי' העלאה שמעלה את השכל הטבעי שגם בו מושג ומורגש הענין כו'), ובפרט בהתבוננות הנ"ל בענין התהוות וגדולת ה' בהתהוות העולמות כו', וההתבוננות בהחיות אלקי והו"ע לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך איך שהוא חיי העולם בכלל וחיי נפשו בפרט (והיינו שהאדם הוא תכלית הכוונה ובו הוא אור וחיות פנימי יותר כו', אבל גם בכל העולמות ובכל הנבראים הוא בבחי' אור וחיות פרטי כו'), וכאשר כ"ז הוא בשכל הטבעי ג"כ שמשיג את הענין ה"ז עושה הביטול בנה"ב שירצה באלקות כו'. וע"י שמאיר האדם מאיר חלקו בעולם וגם ממשיך גילוי אלקות בעולם כו', שע"י העבודה וההתעסקות בהתבוננות אלקי ובהתעוררות אהוי"ר ועוסק התומ"צ (שזהו תכלית הכוונה בהתעוררות אהוי"ר כו', כמ"ש בסש"ב שאהבה היא מקור רמ"ח מ"ע ויראה מקור שס"ה ל"ת כו'), ממשיך עי"ז גילוי אלקות בעולם להאיר חשך העולם כו', וזהו תכלית בריאת האדם למטה להאיר את החשך כו'.

אמנם עיקר הענין דלהאיר את החשך הוא לא רק מה שהאור דוחה את החשך כ"א שהחשך יהפוך ויהי' אור כו'. דהנה ידוע שיש ב' דיעות בענין החשך אם החשך הוא רק העדר האור ואינו מהות בריאה בפ"ע (וא"כ צריך שיוקדם אור לחשך ואז שייך לומר שהחשך הוא העדר האור, או במקום שלא הגיע האור מעולם שהחשך שורה שם שזהו ג"כ העדר האור, אך זהו דוקא כשיש מציאות האור אז שייך ענין החשך שהוא ההעדר כו'), או שהחשך הוא בריאה בפ"ע שגם בלא אור שייך מציאת החשך (ויכול להיות שקדום אל האור אשר כן הוא באמת כו'). והאמת הוא שהחשך הוא בריאה בפ"ע וכמ"ש וחשך ע"פ תהום שזהו קודם שהי' המא' יהי אור (והרמב"ן בפי' עה"ת כ' שחשך הוא האש היסודי, ולפ"ז הוא מקור האור ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה הא', וכאן יתבאר באופן אחר), וכ"כ יוצר אור ובורא חשך הרי שהחשך הוא בריאה בפ"ע, וכן מובן ממארז"ל שהי' אור וחשך משתמשין בערבובי' כו', ואמרו כברייתו ש"ע ברישא חשוכא כו', וכן משמעות מש"א גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור דחשך הוא דבר בפ"ע לא רק העדר האור וגולל אור מפני החשך כו'. ובזה תלוי ג"כ הכוונה בלהאיר את החשך כו', דאם החשך הוא רק העדר האור א"כ הענין להאיר את החשך היינו לדחות את החשך דבמקום שמאיר אור נדחה החשך כו', ואם החשך הוא בריאה בפ"ע הכוונה בלהאיר את החשך אינו רק זאת בלבד לדחות את החשך שהרי מ"מ החשך הוא נמצא כו', כ"א תכלית הכוונה הוא שהחשך יהי' אור כו'. ומ"מ יש ב' הענינים בחשך מה שהוא ברי' בפ"ע ומה שהוא העדר האור, והיינו עצם החשך ומה שהחשך מחשיך על האור שמעלים עליו ומגביל אותו ומונע התפשטות וגילוי האור כו'. ויובן זה עד"מ בכחות הנפש המתלבשים באברי הגוף הרי הכחות באים בהגשמה ובהגבלה בהתלבשות זאת כו', שהרי הכחות בעצם הן רוחניים בעצם מהותם כמו רוחניות הנפש עצמה, ועם היותם רק כחות שהן גילוים פרטים מהנפש בבחי' חכ' ובינה וחסד כו' שהנפש

בשעה שהקדימו — תער"ב

עצמה מושללת מזה כו', מ"מ ה"ה כחות רוחניים בבחי' ריבוי גילוי אור ובבחי' בל"ג כו', שהכח השכל שבנפש הוא להשכיל ולהשיג אלקות גם במדרי' העליונות וההשכלה וההשגה היא באופן נפלא למעלה הרבה מהשגת המלאכים כו', וכללות ההשגה היא במהות הרוחני כו', וכמו השגת הנשמות בג"ע במהות האור האלקי כו', וכן עבודתם באהוי"ר היא במדרי' גבוה ונעלית מאד בבחי' ביטול במציאות כו' וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו כו', ובהתלבשות הכחות באברי הגוף הרי באים בהגשמה דכח השכל אינו בערך כלל להשכיל מה שהי' ביכולתו להשכיל קודם התלבשותו כו' דכללות ההשכלה היא בבחי' המציאות לבד כו' (רק מה שיכול להיות בבחי' ראיית עין השכל כו' וגם זה אינו בבחי' ראיית המהות ממש כו' וכמשנת"ל ד"ה ראשי המטות הנ"*). ונמצא דהשגת המהות נתעלם לגמרי בהתלבשות זאת (בבחי' סילוק כו'), וההשכלה היא בהגבלה כמה שביכולתו להשכיל לפ"ע חומר המוח כו' (והגם שיש הגבלה בזה גם בהכח מצ"ע היינו מצד מקורו כו', וכידוע שיש חילוקים בהשכלה והשגה לפי אופן הציור דההמשכה נעלמת דמקור השכל כו' וכמ"ש במ"א, הנה אינו דומה כלל הגבלת הכח מצ"ע לההגבלה שמצד הכלי, דהגבלת הכח מצ"ע אינו הגבלה ממש שהרי הגבלה זו ישנה גם בהנשמה קודם התלבשותה בגוף ומ"מ היא משגת מהות האור האלקי בג"ע כו' (ועמשנת"ל בד"ה נשא הא'* דע"ס שבאור הן בבחי' פשיטות לגבי הכלים כו'), משא"כ הגבלת הכלי היא הגבלה ממש כו' וכמו שאומרים די קאפ נעמט ניט מער שזהו מצד הגבלת הכלי כו'), ואור השכל בא בהגשמה עד שמשכיל השכלה גשמיות ג"כ, וגם ההשכלה רוחניות אפי' שהיא בבחי' הפשטה אינו בערך כלל לגבי רוחניות ההשכלה דכח השכל שמצד עצמו כו'. וכן הוא בכל הכחות כמו כח הראי' שמצ"ע הוא כח רוחני (לתפוס מהות הרוחני וכמ"ש במ"א בענין שרואה ושומעת הכרוזים כו' ועמשנת"ל בענין רואין את הנשמע כו') ובבחי' בל"ג כו', ובהתלבשות בחומר העין תופסת דבר גשמי ובבחי' הגבלה כמה שמתפשט כח הראי' לראות מרחוק (דמובן דלולא חומר העין הי' הראי' בלתי מוגבלת כו'). וכן עבודת הנשמה בהתלבשותה בגוף אינו בערך עבודתה כלל קודם התלבשותה כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ז כי גם שיהי' צדיק גמור עובד ה' ביראה ואה"ר בתענוגים לא יגיע למעלת דביקותו בה' בדו"ר בטרם ירידתו* החומרי לא מינה ולא מקצתה ואין ערך ודמיון ביניהם כלל כו', שהגוף אינו יכול לסבול כו', הרי שמצד עצם ההתלבשות מתעלם ונגבל בחי' האהוי"ר של הנשמה כו'. הרי שההתלבשות באברי הגוף גורם התעלמות בהכחות ובחי' הגבלה והגשמה כו', שזהו מה שהחשך מחשיך את האור והוא בחי' העדר האור, לבד בחי' החשך מצ"ע שהן הכלים דאיברי הגוף עצמן כו'.

והדוגמא מזה יובן למעלה בהתלבשות האורות בכלים כו', שהרי הכלים הם בחי' העלם בעצם מהותן כו' וגם הם מעלימים על האורות ומגבילים אותם כו', ותחלת ההתעלמות הוא שמתעלם בחי' האור שלמעלה מבחי' התלבשות בכלים כו', והתעלמות זאת היא בכל בחי' הכלים גם שלמעלה מאצי' כו', וכמו עד"מ אותיות החקיקה שמ"מ משחירים את הבהקת האב"ט כו', דהדוגמא מזה למעלה בבחי' כלים שבכתר דעם היות שאינם מעלימים על האור המתלבש בתוכם, מ"מ בזה שהן בחי' כלים ה"ה מעלימים שאינו מאיר בגילוי האור שלמעלה מבחי' כלים כו' וכמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל, והוא ע"ד פעולת הצמצום הראשון בהתעלמות וסילק האוא"ס הבל"ג שנת"ל (רק שבצמצום הראשון זהו

ד"ה . . הנ': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקנט). בד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' כג ואילך).
ירידתו החומרי: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ירידתו לעוה"ז החומרי.

מפעולת הצמצום ע"כ הוא בבחי' סילק לגמרי כו' ועמשנת"ל ד"ה ויקרא אל משה*, ובכלים הוא שההתעלמות נעשה ממילא ע"כ אינו בבחי' סילק לגמרי ויכול להיות בבחי' גילוי כו'). ועם היות שזהו בחי' האו"מ שלמעלה מהאו"פ (ובהאור שלפני הצמצום הוא האור שבבחי' בל"ג כו'), מ"מ הרי מאיר בבחי' או"פ שהרי האו"פ נמשך מהאו"מ וכלול בו (וכמו הע"ס הכלולים בכתר שמאיר בהם בחי' האו"מ כו', וכמו בע"ס הגנוזות שקודם הצמצום מאיר בחי' האור שבא"ס ובל"ג כו' וכמשנת"ל באורך), וע"י ההתלבשות בכלים מתעלם האור הזה כו'. ובפרטיות הוא בבחי' האו"פ גופא וכמשנת"ל (ד"ה מי מנה*) שיש ג' מדרי' בהאור, והמדרי' הב' הוא בחי' האור שלמעלה מהכלים שאינו בא בבחי' התלבשות בכלים כו' (ועמשנת"ל ד"ה ויקהל משה*), נמצא שמדרי' זו שבאור מתעלם בהתלבשות האור בהכלים כו'. וגם נת"ל בענין והקב"ה עשה כמה צמצומים כו' ובענין בחי' כמראה אדם כו' שהאור מתצמצם ומתעלם בכמה צמצומים והעלמות עד שמתלבש בהכלים דע"ס כו', וכאשר האור מתלבש בהכלים הרי מה שהכלי תופס את האור אין זה האור כמו שהוא בעצם כו' כמשנת"ל, וזהו כמו בהתלבשות הכחות באיברי הגוף שבאים בהגשמה כו' כנ"ל, כמו"כ מה שהכלי תופסת האור הוא שהאור בא בהגשמה לגבי כמו שהוא בעצם כו', ולכן עיקר תפיסת הכלים הוא בבחי' בינה כו', דבחכ' בכלל הוא עדיין האור כמו שהוא בעצם ובבינה בא בהשגה ותפיסא כו' (ובפרטיות יש בחכ' ג"כ בחי' כלים והיינו בחיצוניות החכ' כו' וכמש"נ כ"ז לעיל באורך). ובזה הוא בחי' מעלה ומטה שבע"ס דהמעומ"ט הוא בבחי' גילוי האור אם האור הוא בבחי' מיעוט או בבחי' ריבוי כו', שזהו לפי אופן הכלים דבמדרי' עליונה שהכלים הן בבחי' דקות יותר מאיר בהם האור בריבוי ואינו מתגשם כ"כ מכמו שהוא בעצם כו', וכל שלמטה במדרי' שהכלים הן בבחי' המציאות יותר האור בהם בבחי' מיעוט ובבחי' מציאות יותר כו', וכן בכל ספי' בפרט יש בה בחי' פנימיות הכלים וחיצוניות הכלים, דבחי' חיצוניות הכלים הן כערך בחי' לבושים לגבי פנימיות הכלים כו', דהלבוש הוא שמעלים על האור והיינו שעי"ז יכול להיות המשכת האור במדרי' שלמטה ממנה וכמו בהתלבשות הפרצופים זב"ז כו' וכמשנת"ל (ד"ה זה יתנו*), וכללות הכלים הרי ענינם הוא להגביל את האור כו', שהרי האור בעצם אינו בגדר מיוחד בעצם מהותו כו' ומכ"ש שאינו מוגדר בההתפשטות כו', וכמו שהוא בהתלבשות בכלים ה"ה בבחי' גדר מיוחד ובבחי' הגבלה כו' וכמשנת"ל (ד"ה אלה הדברים הב'*).

וכ"ז הוא בע"ס דאצי', אך בירידת ההארה האלקית הרי מתעלמת מאד בעולמות בי"ע כו', ותחלת ההתעלמות הוא ע"י הפרסא שבין אצי' לבי"ע שמהות האור דאצי' אינו מאיר כלל בבי"ע רק הארה חיצוניות לבד שבאה בבחי' שינוי המהות הנק' אור של תולדה כו', וגם בחי' אור הנשמה דבי"ע שמבחי' חיצוניות הכלים דמל' דאצי' אין זה כלל כמו שהן באצי' כו' וכמשנת"ל (ד"ה ויהי ביום השמיני וד"ה אדם כי יהי'*), שעז"נ בת"ז דברי' לאו איהו וחיוהי וגרמוהי חד דקאי על בחי' אור הנשמה כו', וכמו שהכלים דבי"ע תופסים את האור הרי אינו מהות האור כלל כ"א מציאותו כו' וכמש"נ שם, וממילא ה"ה מעלימים ומסתירים על האור כו', עד שבחי' הלבושים דבי"ע הן בבחי' תערובות טו"ר כו', וכמ"ש בע"ח דברי' מיעוטו רע ויצי' מחצה על מחצה ועשי' רובו רע כו', ובפרט בעולם התחתון שכל הדברים שבעולם מעורבים טו"ר וכמשנת"ל (סד"ה ראשי המטות הג'* ובכ"ד), ומעלימים ומסתירים מאד על האור

ד"ה . . משה: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקיג ואילך). ד"ה . . מנה: תער"ב (לעיל ח"א ע' מח ואילך).
ד"ה . . משה: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקח). ד"ה . . יתנו: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתע ואילך).
ד"ה . . הב': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'עח ואילך). ד"ה . . יהי': העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקמט ואילך). סד"ה . . הג': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקסב ואילך).

והחיות האלקי כו', שזהו בחי' החשך דעוה"ז שהוא חשך כפול ומכופל כו' כמשנת"ל (במ"א דכפול ומכופל הן הד' קליפות והוא לעו"ז דב' היחודים דהוי' אלקי' והוי' אהי' (אחותי אמי) ומעיר מענין ויאבק אביק ומביק כו', אפשר הכוונה עמ"ש על מאה"ז בענין זה שהמלחמה הי' בב' אופנים והו"ע אבק ועפר כו', וצריך לעיין ועדיין לא עיינתי בזה). ולכן כל מעשה עוה"ז קשים כו' כמ"ש בסש"ב ח"א ספ"ו, וכן בהתלבשות הנה"א בנה"ב דלבד שזאת שהכחות דנה"א באים בהגשמה כנ"ל, הנה בהעדר העבודה נעשה התגברות החשך דנה"ב שמחשיך את האור דנה"א ומתיש כחו כו', וכמ"ש כשל בעוני כחי שע"י העיוות ועיקום נחלש כח הנפש שאין ביכולתו לצאת מנרתקו כו' והיא ההתלבשות בבחי' גלות כו', וכמשנת"ל שיש ב' מיני התלבשות כו'. וזאת היא עבודת האדם להתגבר על החשך דנה"ב לצאת מן החשך ולהאיר את החשך דהיינו לבררו ולזככו כו', וזהו סדר העבודה בכל ימי חייו (וכן בכל יום) תחלה בבחי' יציאה מן החומריות בכלל והו"ע שכחי עמך ובית אביך כו' והוא ע"י המרירות בבחי' לב נשבר כו', וכמשנת"ל באורך בסדר העבודה בבחי' שבירה כללית דהחומריות ע"י כובד ראש, ואח"כ בבחי' חקיקה מבחוץ שהוא הזדככות החומריות דנה"ב שלא יעלים ויסתיר כו', ואח"כ בבחי' חקיקה מבפנים שזהו לפעול הביטול בנה"ב ע"י השגה והתבוננות אלקי שיהי' גם בהשגת שכל הטבעי דנה"ב ובהתעוררות אהוי"ר בהתגלות הלב כו', שע"י כ"ז נדחה הרע דנה"ב לא לרצות בתאוות ותענוגי העולם להתענג בהם כו', והטוב שבו מתעלה ונכלל בנה"א והיינו שמתעורר ג"כ באהבה לה' שרוצה באלקות ורוצה בעניני אלקות כו' (ובזה יש כמה מדרי' באופן הזיכוך והביטול של הנה"ב כו'), ועי"ז עושה הזיכוך והבירור גם בדברים הגשמיים כו', דכאשר פועל בנפשו שלא להתענג בתענוגי בנ"א ולא למלאות תאות נפשו שעי"ז נעשה דחיות הרע מהדברים התחתונים כו', וע"י שנהנה מהם רק בכוונה לש"ש מתברר הניצוץ הטוב שבהם שזהו החיות של הדבר ונכלל בקדושה ונתוסף לו אור עי"ז כו' וכמ"ש בסש"ב ח"א פ"ז. וע"י הבירור שעושה למטה עי"ז נעשה ג"כ הזיכוך למעלה עד גם בכלים דאצי' שמתתקנים ומזדככים עי"ז שיהיו כלים יותר לקבל את האור כו', והיינו שיאיר בהם בחי' עצם האור שלמעלה מבחי' התלבשות ממש בכלים כו' ושיהי' גילוי האור גם בעולמות בי"ע כו', והיינו שע"י העלי' תחלה שעולים הניצוצות שמתבררים למטה שעולים ונכללים מבי"ע לאצי' (שזהו העלי' דמעלי שבתא) נמשך אור האצי' בבי"ע כו', וכמשנת"ל באורך באופני הבירורים דאו"י ואו"ח ובירור אוכל מתוך אוכל שזהו הבירור באצי' להיות כלים לאור עליון יותר כו' (ועמשנת"ל בד"ה ויקח קרח הב' ובהמא' שאח"ז* ועמשנת"ל ד"ה במדב"ס באה"מ*).

והנה בכ"ז הגם שעי"ז נמשך תוס' אורות שמאיר הגילוי בהכלים כו', הנה כ"ז הוא בבחי' האור לבד לא שהכלי נעשה אור כו', דכמו"כ הוא גם בהעלאת הניצוצות גם כמו שעולים ונכללים בבחי' האלקות דאצי' כו' אין זה שהנצוצות עצמן מאירים, רק שבהן וע"י נעשה תוס' בהאור כו'. והגם שהתוס' אור שע"י בירור והעלאת הניצוצות הוא למעלה מהאור מצ"ע כו', וכמו חמרא וריחא פקחין ה"ז שמתוסף אור בשכלו בעסק התורה בחי' אור נעלה יותר מבחי' החכ' דנה"א מצ"ע כו' וכמ"ש במ"א, וכמו ורב תבואות בכח שור דוקא שע"י הבירור דנה"ב מתוסף כח ועוז בנה"א ביותר כו', והיינו מה שנמשך מבחי' אורות דתהו שלמעלה מאורות דתיקון כו' כידוע, הנה עיקר הענין הזה הוא

בד"ה . . שאח"ז: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'מא ואילך).
ד"ה . . באה"מ: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תקפט ואילך).

בהבירור דבדרך מלמטלמ"ע דהיינו שבדרך מלחמה דוקא כו', דהבירור שבדרך מלמעלמ"ט הגם שבזה ג"כ מתוסף אור רב ע"י העלאת הניצוצות כו', מ"מ עיקר ענין זה שיהי' תוס' האור והכח ע"י בירורי הניצוצות הוא בהבירור דמלמטלמ"ע כו', ובזה גופא העיקר הוא כשהנה"ב בעצמו מתעורר לא רק מה שהנה"א פועל בו הביטול, כ"א שע"י התעסקות הנה"א עם הנה"ב מתעורר הנה"ב עצמו בבחי' רצוא כו' (וכמשי"ת), והא בהא תליא דכאשר הבירור הוא בדרך מלחמה אז יבוא לידי בירור כזה שהנה"ב מתעורר בעצמו כו' (וכן הנצוצות בדברים התחתונים עולים בעצמן וכמו מים תחתונים בוכין כו' וכמ"ש במ"א). אמנם באמיתות הענין כ"ז שלא הגיע לזה להיות אתהפכא חשוכא לנהורא אין זה שהניצוצות עצמן מאירים כ"א רק מה שגורמין תוס' אורות כו', ובהתוס' אורות יש בזה גם מבחי' שרשן ומקורן כו', אבל לא זהו עיקר האור והגילוי כ"א עיקר הגילוי הוא בחי' האור (שנק' בכלל בחי' האור דתיקון כו') שנמשך בבחי' תוס' אור בהכלים היינו שמאיר עצם האור והוא בבחי' גילוי בהכלים כו'. וכמ"ש במ"א בענין ואלה תולדות יצחק דוי"ו מוסיף על ענין ראשון, ופי' הרה"צ מהר"נ ז"ל מטשרנאבל שמוסיף ומרחיב גבול הקדושה ע"י הוצאות ובירור הנצוצות הקדושות מן הקלי' ומעלה אותן להיכלל בקדושה כו', והיינו בחי' תוס' אורות שנמשך עי"ז כו'. וכידוע שיש מה שבסוד שרש ובסוד תוס' וכמ"ש בהקדמת פע"ח, דמה שבסוד שרש הוא שנמדד עפ"י קו המדה שבא בבחי' התעלמות ובבחי' צמצום ומיעוט אחר מיעוט כו', אבל מה שבסוד תוס' הוא בחי' תוס' אור שלמעלה מקו המדה שאינו בא בהתעלמות, והיינו שמאיר עצם האור ומאיר בגילוי שאינו מתצמצם כ"כ ומאיר כמו שהוא כו', וזהו שתוספתו של הקב"ה מרובה כו'. ועוד זאת שהכלים מזדככים ונעשים בבחי' כלים יותר לקבל את האור שמאיר בהם האור בבחי' התפשטות והתרחבות יותר כו', וכמו שבבחי' חיצוניות הכלים מאיר ג"כ האור בגילוי כמו בבחי' פנימיות הכלים כו', וגם שיהי' גילוי האור בבי"ע ג"כ כו', והיינו דגם בבי"ע יהי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד כמו באצי' שנת"ל דקאי גם על אור הנשמה דבי"ע, דע"פ סדר השתל' לאו איהו וחיוהי וגרמוהי חד, וע"י העבודה ובירור והעלאת הנצוצות נמשך שגם בבי"ע יהי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' (והיינו שנמשך מבחי' מהות האצי' להיות בבחי' אור הנשמה כו'), ואף גם הכלים דבי"ע יהיו בבחי' חד כו' וכמ"ש בתו"א פ' בא בד"ה בעצם היום הזה (דכמו בעליות דשבת דביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו שהכלים דברי' עולים באצי' ומאיר ומתאחד בהם האור דאצי' כו', כמו"כ הוא בבחי' המשכה כו'), עד שגם למטה יהי' בחי' גילוי אור כו'. וזהו שמוסיף ומרחיב מקום הקדושה שזהו בב' ענינים בבחי' תוס' אור המרובה על העיקר, דהיינו בחי' עצם האור כמו שהוא למעלה מקהמ"ד כו', ובחי' התפשטות והתרחבות האור למטה מטה כי נעשו כלים אל האור שבחי' עצם האור יתפשט ויתגלה ביותר עד למטה כו'. וזהו ג"כ בן פורת יוסף דפורת אותיות פותר שהו"ע בירור הנצוצות כידוע, ועי"ז הוא בחי' תוס' אור שזה"ע יוסף בחי' תוס' וריבוי אור כו', וגם יוסף הוא בחי' גילוי האור למטה, וכידוע בענין אלה תולדות יעקב יוסף שממשיך הגילוי בבי"ע כו', והוא ע"י הבירורים כו' וכמ"ש במ"א.

אמנם כ"ז הוא בחי' הוספת והרחבת גבול הקדושה דהיינו בחי' האור שמתוסף בעצם מהותו ובבחי' התפשטות והתגלות שלו כו', ואין זה עדיין שהנצוצות עצמן מאירים מצ"ע (שזהו מעלת יהודה על יוסף כו' והו"ע

ודוד עבדי נשיא עליהם כו' עד דוד הגדיל כו' וכמ"ש במ"א בענין יהונתן ודוד כו'), כ"א מה שע"י הנצוצות נמשך בחי' תוס' אור כו'. וכ"ז הוא מפני שבעבודה למטה בבחי' הבירור וזיכוך א"ז בבחי' אתהפכא ממש כו', שהרי מה שבהתגלות הכחות דנה"א נעשה חלישות הכחות דנה"ב ואף גם מה שהנה"ב בא לידי אהבה ורצוא כו', הרי אין זה ביטל בעצם מהותו כ"א בבחי' התפשטות שלו כו' וכמ"ש בסש"ב, ואפי' מה שהנה"ב מתעורר בעצמו כנ"ל אין זה שנהפך מהותו בזה, הגם שזהו יותר בעצם מהותו מ"מ אין זה בבחי' אתהפכא כו', והיינו דכ"ז הוא רק בחי' הבירור והזיכוך דנה"ב וכן בכל הדברים התחתונים כו', וכמו"כ בבחי' הכלים למעלה הוא בחי' זיכוך הכלים כו', ואתהפכא חשוכא לנהורא ממש הוא בעבודת צדיקים גמורים בבחי' אה"ר בתענוגים ובבע"ת אמיתיים כו' (וכמשי"ת), ובהעבודה שאינו בבחי' אתהפכא ממש הוא רק שמוסיף ומרחיב גבול הקדושה בבחי' תוס' אור כו' (שזהו ג"כ מדרי' גבוה ונעלה מאוד כו' וכנ"ל). ונמצא דכ"ז הוא מה שהאור דוחה את החשך לא שהחשך עצמו מאיר כו', וזהו כללות הענין שנת"ל בענין יחוד הוי' ואלקי' ע"י היפוך הצמצום בבחי' רצו"ש כו' כמשנת"ל באורך, כ"ז הוא בחי' דחיות החשך והתגברות האור כו', והיינו שיהי' גילוי ש' הוי' כמו שהוא בעצם ויהי' בבחי' גילוי ממש בש' אלקי' כו', ואתהפכא חשוכא לנהורא הוא שהש' אלקים עצמו יאיר כו'. אמנם בענין אתהפכא חשוכא לנהורא יש בזה ג"כ ב' אופנים, והוא אם החשך מצ"ע מתהפכא לנהורא, או שמתהפך ע"י האור שהאור מהפך את החשך כו', ועם היות שבשניהם הוא שהחשך נהפך לאור, יש בזה הפרש גדול, דכאשר החשך מתהפך מצ"ע הוא שהחשך עצמו נעשה אור, וכאשר ההתהפכות הוא ע"י האור הוא שהאור בא במקום החשך כו', דעם היות שהחשך נעשה אור אין זה שהחשך עצמו נעשה אור כ"א שהאור בא במקום החשך והיינו שהחשך הוא עצמו האור כו'.

וביאור הענין ילה"ק מ"ש ויבאו מרתה ולא יכלו כו' כי מרים הם כו' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים, ואי' במד"ר בשלח פ' כ"ג ובפ' ויקהל פ"נ הה"ד כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך (ירמי' ל'), ממכות שאני מכה בהם אני מרפא אותך כו', צא ולמד ממרה שהורה למשה דבר מר והשליך למים ונמתקו המים כו', איזה עץ הי' י"א זית וי"א ערבה וי"א הרדפוני הי' מ"מ עץ מר הי' והמתיק המים המרים כו', וכן אתה מוצא באלישע שהמתיק המים במלח כו', ובזהר בשלח ד"ס ריש ע"ב אי' אין עץ אלא תורה שנא' עץ חיים היא כו' ונמצא לפי הזהר הי' העץ עה"ח כו'. והענין דהנה מי מרה הן בחי' הגבורות וכמ"ש במאו"א אות מ"ם סט"ז מים בבחי' החסדים וגם בבחי' הגבורות כו', ובי"נ שם שכ"ה בזהר ע"פ יהי' רקיע ועמ"ש בזהר בראשית די"ז ע"א ובמק"מ דמים עילאין ותתאין הן בחי' חו"ג, ושם סע"ב בזהר שהן בחי' דכר ונוק' כו', ועמ"ש במק"מ פ' ויקרא ד' יו"ד ע"ב דמים עילאין הן בחי' חסדים שנכללים בז"א ומים תתאין הן בחי' גבורות דז"א שנמשכים במל' כו', ובמאו"א שם סצ"ב מר מצד הדינים כו', גם המל' נק' מרה כו' כי הדינים גוברים בה כו', ובסצ"ד מרה נק' לילית כו', והיינו דבבחי' הגבו' ודינים דמל' הוא אחיזת החיצונים כנודע, וז"ע מי מרה בחי' ק"נ שנאחז בבחי' הגבו' כו', וההמתקה דמי המרה הי' שהגבורות עצמן נמתקו ונהפכו לחסדים כו', וז"ש ויורהו ה' עץ כו' וימתקו כו' דמובן ע"פ פשוט דאינו בערך שהעץ ימתיק המים אפי' יהי' מתוק ביותר, רק ההמתקה היא שהמר נעשה מתוק בעצם כו', וכמ"ש בזהר בשלח שם שזהו ע' קטיגר

נעשה סניגר כו'. דהנה ידוע שיש ב' אופנים בהמתקת הגבו' הא' הוא שהגבו' נמתקים בחסדים, וכמו מיתוק מים הרעים במים היפים שמחמת ריבוי המים היפים ומתוקים על המים הרעים ומרים ימתיקו למרירות המים ונעשו גם הם מתוקים כו', ומ"מ אין המתיקות כמו מים מתוקים בעצם, וגם המים המתוקים נחלש מתיקותם ע"י התערובות במים המרים הגם שמתגברים עליהם וממתיקים אותם כו', וכמו"כ מתיקות החריפות דצנון בדבש המתוק בעצם דאע"פ שנהפך טעם החריף למתיקות אין זה שנתהפך המר בעצם, כי עצם המים המרים או הצנון החריף לא נשתנו בעצם מהותן כלל כי הוא מר וחריף כמו שהי' רק שנמתק בד"א המתוק, וכמו המרקחת דמתיקות הצנון אינו מצ"ע כלל ואין שינוי בעצם המאכל המר רק שנמשך והורכב בו מטעם המתיקות הבא מצד אחר שהוא מתיקות הדבש כו', וכמו שקיבל הצנון החריף מטעם המתיקות דהדבש ע"י הבישול, כך קיבל הדבש טעם החריפות מהצנון שנתערבו יחד ע"י הבישול ונעשה משני הטעמים ההפכים טעם א' המזוג משניהם יחד, והוא טעם הקיוהא שיש בו מטעם המתיקות והחריפות יחד כו', ויש כמה אופנים במתיקות כאלה והוא רק מה שכח א' מחליש לכח שכנגדו כו', ובכלל נק' מיתוק הגבו' בחסדים באופן כזה שההמתקה באה מכח החסדים המנגדו שמחליש כח הגבו' אין זה נק' היפוך הדין והגבו' בעצם רק שנמתק מכח החסד המתגבר עליו כו', וכמו"כ בכח השכל המטה כלפי דין וחוב וכן מדת הדין והרוגז שבלב שנחלש כחו ונמתק ע"י כח השכל שמטה כלפי חסד וגובר על כח הדין וממתיקו וכמו אחרי רבים להטות כו', שאין זה רק המתקת הגבו' בחסדים המתוקים שהגבו' לא נשתנו בעצם מהותם רק שנמתקו ונחלשו ע"י כח החסדים כו', וכן המדה רעה דנה"ב בהתלהבות אש זרה ביותר או במדת הכעס ורציחה וגזל וכה"ג כאשר יכוף לבבו ויחליש כח הרע שבו ע"י התגברות האהבה האלקות עד שיבער רצון הזר דאש זרה ויומתק הרע בטוב עד שנחלש כחו מאד, זהו שנק' מיתוק גבו' הקשות דק"נ בחסדים דקדושה דנה"א כו' והוא הנק' אתכפיא כו'.

אבל אין זה רק חלישות כח הרע ולא ענין ביטול והיפך בעצם מהותו כמואס ברע כו', דאפי' בעבודת הצדיקים דבד"כ הוא הביטול בעצם המהות דנה"ב (דזהו כללות ההפרש בין צדיקים ובינונים דעבודת הבינונים הוא הביטול רק בההתפשטות דנה"ב ועבודת הצדיקים הוא הביטול בעצם המהות דנה"ב כו' כמ"ש בסש"ב), מ"מ במדרי' צדיק שאינו גמור הוא רק בבחי' מיעוט הרע לא שכלא והלך לו לגמרי רק שבטל במיעוטו כו', דהיינו שהרע הוא בבחי' מיעוט והוא בטל וכפוף אל הטוב כו' וכמ"ש בסש"ב פ"י, שזהו כמו ביטל בשישים או באלף כו', שכ"ז הוא רק התגברות בחי' הטוב כו' (וממילא גם בחי' הטוב הגם שבצדיקים הוא במדרי' גבוה ונעלית מ"מ אינו כמו שהוא בעצם מהותו ממש כו', שהרי אינו דומה מעלת צדיק שאינו גמור למעלת צדיק גמור גם בבחי' הטוב כו', דאה"ר בתענוגים הוא מדרי' צ"ג דווקא כמ"ש בסש"ב שם, ובמ"א מבו' כמו עד"מ במלחמה מניחים א"ע להיות נרדף קצת בשביל לנצח וכמו גבי יהושע במלחמת העי (יהושע סי' ח'), דכמו"כ הוא למעלה שנותנים להם מבחי' חיצוניות דחיצוניות בכדי לנצחם כו', וכמו בדברים המותרים לגמרי ע"פ התורה רק שהוא מ"מ בחי' הרע מצד התאוה, וכמו בתאות היתר באכילה ושתי' וכיוצא יוכל להיות בצדיקים לפעמים בדוגמא כזאת בנתינת החיצונית לא בבחי' פנימי' ח"ו, והוא שאינו בבחי' תאוה ח"ו רק שאינו לש"ש רק לקיום הגוף כו' (שזהו בחי' נוגה בעצם

כו'), ויותר נר' שזהו שפנימיות הכוונה היא לש"ש רק שבחיצוניות נראה שאוכל בתאוה ח"ו, כמ"ש בענין הרמאות דיעקב דכתי' בא אחיך במרמה כו', ומבו' שם בשם לק"א מהמגיד נ"ע דבהעלות מח"ז באדם (היינו בצדיקים) גם מתאוה מותרת כממון וכיוצא זה ההרהור מ"מ בחי' רע הוא, וכאשר מגביר עליו האהבה אלקית דקדושה ומתבטלת זהו"ע הניצוח שבא לקדושה יתרון אור ביתר שאת ע"י שהניח עצמו תחלה. וענין ההנחה אינו שיחשוב מח"ז בתחלה ח"ו אלא שאם נפלה פתאום אל יפול לבו מזה אלא יגביר עלי' האהבה לה' כו', וע"י שמתבונן בה איך להעלותה ה"ז כמתאבק עם המנוול שיתנוול גם הוא בהאבקו עמו, מפני שיש באיבוקו עמו קצת ניצוח המנוול לפי שעה כו' רק שהוא בדקות מאד ומתגבר עליו באור האהבה כו', ולא כל אדם יכול ללחום בהניצוח ויכול ליפול ח"ו, וע"כ ע"ה אסור לאכול בשר כו', ורק במדרי' הצדיקים יכול להיות הניצוח הזה כו' שתחלתה היא בדקות מאוד וסופה הוא בבחי' ניצוח ובבחי' יתרון אור כו'. ומ"מ י"ל דזה במדרי' צדיק שאינו גמור, אבל במדרי' צ"ג אינו שייך הנחה כלל כו', וכמו שנת' בענין הנ"ל בשם הע"ח שער הארת המוחין פ"ג דכאשר המל' מקבלת מבחי' פלא עליון אז אין מקום ושרש כלל וכלל ליניקת החיצונים גם לא מבחי' הלבושים, וכשהמל' היא בבחי' אלקי' דכתי' מלך אלקי' כו' אז יכול להיות איזה יניקה מבחי' החיצוניות כו'. וא"כ י"ל דבמדרי' צ"ג שעבודתם הוא בבחי' אהבה בתענוגים אינו שייך שום אחיזה ושום הנחה כלל כו', ואפשר דמ"ש בסש"ב פכ"ח בענין העלאת המדות של המח"ז כו' הוא גם בצ"ג, וכמש"ש שאין נופלים להם מח"ז שלהם כ"א משל אחרים כו' שאין בזה שום התפעלות כלל אף לא במקצת דמקצת, וההעלאה אינו בדרך התאבקות כ"א שמתתקנת ומתעלה ממילא בהתגלות אור עצמות אלקות בנפשו בעבודתו באה"ר בתענוגים כו'). וכמו"כ הוא למעלה בבחי' חו"ג דסדר השתל' דז"א הוא רובו חסדים שהחסד מתגבר על הגבו' ומ"מ הרי יש גם מדת הגבו' כו' (וגם בחי' החסד אינו כמו בחי' החסד שלמעלה מהשתל' כו'), וכן הוא בכללות בחי' חסדים דז"א וגבורות דמל' שהמל' הוא בבחי' רצוא תמיד בבחי' רשפי אש התשוקה והצמאון ונק' הצמאה כו', וכמו ואל אישך תשוקתך בהתלהבות רשפי אש כו', ונמתקים הגבו' ע"י בחי' המשכת מ"ד דז"א וכמא' אתבשמת נוק' ועביד נייחא לה כו'.

אמנם האופן הב' בהמתקת הגבו' הוא שהגבו' עצמן נמתקים ונעשים חסדים, וכמא' מאן דמהפך מרירו למיתקא כו' שהמרירות בעצם נהפך למתיקות בעצם, ולא שבא סיבת השתנות המרירות למתיקות ע"י ד"א זולתו הממתיק אותו (כמו מים המרים שנמתקים ע"י ריבוי המים היפים כו'), אלא אותו הדבר המר בעצמו נהפך למתיקות כו', וכמו דם נעכר ונעשה חלב שהדם הוא בחי' גבו' וחלב חסד כו' ונהפך גבורת הדם ונעשה חלב בבחי' חסדי' כו', וכמו ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים עמו והוא שהקטיגר נעשה סניגר כו', והוא מצד הארת אור פני מלך נהפך הקטיגר ונעשה לסניגר כו'. וכמו"כ בעבודה הוא שהרע בעצם מהותו נהפך לטוב, וכענין מואס ברע וכמו שנאו רע כו', ולא בבחי' אתכפי' בלבד שזהו רק בחי' חלישות בלבד שנעשה ע"י דבר המנגד כו' כנ"ל, והוא בבחי' התפשטות בלבד אבל בעצם מהותו לא נהפך כלל כו', משא"כ ענין מואס ברע הוא שמואס בעיקר הרע ומבערו לגמרי מכל וכל כו' והוא מתהפך בעצם מהותו לטוב כו', וכמו התהפכות התאוה רעה באש זרה הבוער בקרבו שנהפך להיות בבחי' התלהבות אש אלקי ברשפי אש התשוקה

הגדולה בנפשו ולבבו לה' אחד לבדו וכמו כלה שארי ולבבי כו', ואין זה רק מצד התגברות הטוב דנה"א בהתגלות הכחות דנה"א בההתבוננות והשגה אלקי' בהעמקות הדעת והתעוררות אהוי"ר בבחי' ריבוי האור והגילוי כו', שמתגבר על הנה"ב שמתבטל מפני הנה"א שהו"ע התגברות על* הצורה על החומר כו', שבכ"ז אינו מתהפך בעצם מהותו כו', וה"ז כמו התגברות החסדים על הגבו' דמ"מ הגבו' הן במקומן ומהותן כו', וההמתקה האמיתית היא שהגבו' בעצמן נמתקין והוא שהרע עצמו נהפך לטוב כו', וזהו מאן דמהפך מרירו למיתקא שמרירות הגבו' בעצם יתהפך למתיקות דחסד כו'. והנה לכאו' הרי כל התו' נבנה על יסוד זה שהוא להמתיק הדין דקו השמאל בחסד דקו הימין כו', שזהו מ"ש בזהר פ' קרח דקע"ו ע"א כללא דאורייתא לאכללא שמאלא בימינא כו', וכמ"ש מימינו אש דת למו דבחי' ימין גובר על השמאל כו', וכמו ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל כו', וזהו כל ענין התיקון בתגבורת החסדים דש' מ"ה על בחי' הגבו' דש' ב"ן כו'. אך הענין הוא דבחי' המתקה זו שהגבו' עצמן מתהפכין לחסדים זהו ג"כ ע"י בחי' החסד, רק שזהו לא בבחי' ריבוי ומיעוט, והיינו רק בחי' ביטל הגבו' שמתבטל מפני ריבוי בחי' החסד דאין זה שנהפך בעצם מהותו כו', ובחי' המתקה הנ"ל הוא שהגבו' נהפכה לחסד לא רק שמתבטל כו', והוא ג"כ ע"י החסד רק שאין זה בריבוי החסד כ"א במעלת מדרי' החסד כו' וכמשי"ת (וכללות ענין ההמתקה הזאת שע"י חסדים הוא עכשיו שהחסדים למעלה מהגבו' (והוא* דש' מ"ה למעלה מש' ב"ן ומברר את הש' ב"ן שז"ע ההמתקה כו' והו"ע והוא ימשול בך כו', ולעתיד יהי' מעלת הגבו' על החסדים ויהי' המתקת הגבו' מצ"ע כו', ומעין זה גם עכשיו בהתהפכות הרע שע"י התשובה כו' וכמשי"ת).

ונמצא שיש שני מיני המתקה הא' הוא המתקת הגבו' ע"י ריבוי החסדים המתגברים עליהם שזהו רק הביטול וחלישות דבחי' הגבורה כו', וכמו המשכת מ"ד שממתיק להרצוא דהעלאת מ"ן וכמו אתבשמת נוק' כו', שזהו לפי שעה לבד שהרי ארץ לא שבעה מים וחוזרת להיות בבחי' רצוא כו', וכמו הוי כל צמא לכו למים דמים דתורה ממתיק ומרווה בחי' הצמאון דתפלה כו', ומ"מ הרי חוזר ובא לידי רצוא אח"כ בתפלה כו', ואדרבה בא לידי צמאון גדול יותר כו', וכמ"ש במ"א בענין רצו"ש שהרצוא מביא את השוב והשוב מביא את הרצוא כו'. וכמו"כ הוא בטוב ורע שהרע מתבטל מפני הטוב כו', וכמו בהתגברות הטוב דנה"א מתבטל הרע דנה"ב שנחלש כחו וגם הוא בא לידי אהבה כו', דכ"ז הוא בחי' החלישות והביטול דנה"ב לא שמתבטל בעצם מהותו כו' וכנ"ל. והב' הוא שהגבו' נהפכים בעצם ונעשים חסדים, וכמו ההופכי הצור אגם מים שהצור שהוא בחי' גבורות נהפך למים שהוא בחי' חסד כו', וכמו שהלוים יהיו כהנים וכמ"ש והכהנים הלוים בני צדוק כו' וכמ"ש בכתהאריז"ל ע"ז, ולא כמו עכשיו בתנופת הלוים ע"י הכהנים שזהו רק ענין לאכללא שמאלא בימינא בהתגברות החסדים על הגבורות עד שהגבו' יהיו טפלים ובטלים אל החסדים כו', וכמ"ש וילוו אליך כו' בבחי' טפל לבד כו' וכמ"ש במ"א, אבל לעתיד יהיו הלוים כהנים והיינו לא רק שיהיו טפלים אל החסדים אלא הן עצמן יהיו בבחי' החסדים דכהנים כו'. וכמו"כ בטוב ורע הוא שהרע נהפך לטוב ויהפוך* ה"א לך הקללה לברכה שהקללה עצמה נהפכה לברכה כו', וכמו בהמתקת

על הצורה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: הצורה. **והוא:** בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג, ואוצ"ל לאחרי „בך כו'". **ויהפוך:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: וכמ"ש ויהפוך.

הגבו' ביוה"כ שנהפכים לחסד וכמו נושא עון כו'. וכידוע ההפרש בין כובש עון לנושא עון, דכובש עון הוא שאינו נחשב אבל אינו מתבטל לגמרי, וכדאי' בילקוט ע"פ כבשים בני שנה בש"א כבשים שהן כובשים עוונותיהם של ישראל כמד"א יכבוש עוונותינו, ובה"א כל דבר שהוא נכבש סופו לצוף אלא כבשים שהן מכבסים עוונותיהם של ישראל כו', ובגמ' ר"ה די"ז רא"א כובשו וריב"ח א' נושאו, ופרש"י כובש הכף של זכיות ועי"ז מכריעין כו' (והו"ע התגברות החסדים כו'), ובעירכין ד"ח ע"ב פרש"י כובש שמסתיר ומטמין העוונות תחת כסה"כ כו', ומ"מ העון עצמו אינו נמחק כו'. ונושא עון הוא שהעון נמחק ומעביר אותו לגמרי כו' וכמ"ש במ"א, והו"ע המתקה הנ"ל שהגבו' בעצם מהותה נהפך לחסד כו'.

והנה ב' אופני המתקה הנ"ל הכל הוא המתקת הגבו' שע"י החסד, שכן הוא גם באופן המתקה הב' שזה שהחסד ממתיק את הגבו' כו', וכמו ההופכי הצור אגם מים שזהו מה שהגבו' בעצם נהפך לחסד כנ"ל ה"ז מצד הגילוי מלמעלה, וכמ"ש מלפני אדון חולי הארץ כו' והוא בחי' יסוד ז"א דעיקרו בחי' חסדים כנודע, ובזהר פ' יתרו אי' מלפני אדון דא אימא כו' מלפני אלוק' יעקב דא אבא כו', ובמ"א מבו' שזהו כענין אדון הנפלאות בחי' כתר כו', וידוע שקאי על הארון וכמ"ש ארון הברית אדון כל הארץ וארון אותיות נורא בחי' נורא תהלות כו', הרי מה שהצור נהפך למים הוא ע"י גילוי בחי' חסדים עליונים דבחי' הכתר כו'. וכמו בהכאת הצור דמשה דכתיב והכית בצור כו', או ודברתם אל הסלע וארז"ל שנה עליו פרק א' כו', הרי לולא זאת לא הי' המים רק ע"י הכאה או ע"י הדבור דתורה כו', וכן ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה זהו ע"י החסדים דשם הוי' דוקא כו', וידוע דהוי' זה הוא ש' הוי' שבאוא"ס עצמות המאציל כו', דבכדי שהגבו' תתהפך בעצם מהותה זהו ע"י המשכה מבחי' עצמות אוא"ס כו'. וזהו ההפרש בב' אופני המתקה הנ"ל, דהמתקה הא' הוא כאשר החסדים הן בערך א' עם הגבו' ומתלבשים ומתערבים עם בחי' הגבו' כו', וכמו מים היפים והרעים דשניהם הן מסוג א' ומתערבים זע"ז רק שהמים היפים הן בריבוי וע"כ הן מתגברים כו', וכמו"כ הוא בבחי' חו"ג דשניהם הן בחי' המדות כו', ועם היות דבחי' חסד הוא בלי גבול עדיין וגבו' היא בחי' הגבלה וכידוע בענין הגדול הגבור כו', מ"מ הרי גם החסד הוא בחי' גבול שה"ה בבחי' מדה שזהו בחי' הגבלה כו', וכידוע דחסד הוא ג"כ להשפיע להראוי דוקא כו' וכמשנת"ל (וצ"ל דזה שהחסד אינו מוגבל כ"כ אין זה שהוא בחי' אור הבלי גבול כ"א מפני שמהות מדת החסד הוא שאינו בבחי' הגבלה כ"כ כו', ואין זה כמו שהאוא"ס שלמעלה מאצי' שהוא אור הבלתי מוגבל בעצם מהותו ולכן למעלה מאצי' הכל בבחי' החסד וכמא' דלית שמאלא כו', אבל אורות דאצי' ה"ה בבחי' הגבלה כו', ובחי' החסד להיותו חסד אינו בבחי' הגבלה כ"כ, והיינו דהאוא"ס שלמעלה מאצי' הוא בבחי' בל"ג בעצם ומשו"ז הוא בבחי' חסד כו', ובאצי' הוא להיותו בחי' חסד אינו בבחי' הגבלה כ"כ כו', ועיקר בחי' העדר ההגבלה הוא לגבי בי"ע והיינו להוות נבראים עד אין קץ כו' וכמ"ש בסש"ב ח"ב), ובהתגברות החסד בבחי' ריבוי אור ה"ז ממתיק בחי' הגבו' שמתבטל מפני בחי' החסד כו', והוא ע"י גילוי מבחי' רב חסד שלמעלה מהשתל' כאשר מאיר בבחי' החסד דז"א דאז החסד הוא בבחי' ריבוי האור והגילוי שמתגבר על הגבו' כו', והוא בחי' רב חסד דא"א שמתלבש בחסד דז"א כו', דמשו"ז ה"ה מ"מ בערך בחי' הגבו' רק שמתגבר על הגבו' כו'. וכמו"כ הוא בנה"א ונה"ב דמה שבא בבחי'

הגדולה בנפשו ולבבו לה' אחד לבדו וכמו כלה שארי ולבבי כו', ואין זה רק מצד התגברות הטוב דנה"א בהתגלות הכחות דנה"א בההתבוננות והשגה אלקי' בהעמקות הדעת והתעוררות אהוי"ר בבחי' ריבוי האור והגילוי כו', שמתגבר על הנה"ב שמתבטל מפני הנה"א שהו"ע התגברות על* הצורה על החומר כו', שבכ"ז אינו מתהפך בעצם מהותו כו', וה"ז כמו התגברות החסדים על הגבו' דמ"מ הגבו' הן במקומן ומהותן כו', וההמתקה האמיתית היא שהגבו' בעצמן נמתקין והוא שהרע עצמו נהפך לטוב כו', וזהו מאן דמהפך מרירו למיתקא שמרירות הגבו' בעצם יתהפך למתיקות דחסד כו'. והנה לכאו' הרי כל התו' נבנה על יסוד זה שהוא להמתיק הדין דקו השמאל בחסד דקו הימין כו', שזהו מ"ש בזהר פ' קרח דקע"ו ע"א כללא דאורייתא לאכללא שמאלא בימינא כו', וכמ"ש מימינו אש דת למו דבחי' ימין גובר על השמאל כו', וכמו ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל כו', וזהו כל ענין התיקון בתגבורת החסדים דש' מ"ה על בחי' הגבו' דש' ב"ן כו'. אך הענין הוא דבחי' המתקה זו שהגבו' עצמן מתהפכין לחסדים זהו ג"כ ע"י בחי' החסד, רק שזהו לא בבחי' ריבוי ומיעוט, והיינו רק בחי' ביטל הגבו' שמתבטל מפני ריבוי בחי' החסד דאין זה שנהפך בעצם מהותו כו', ובחי' המתקה הנ"ל הוא שהגבו' נהפכה לחסד לא רק שמתבטל כו', והוא ג"כ ע"י החסד רק שאין זה בריבוי החסד כ"א במעלת מדרי' החסד כו' וכמשי"ת (וכללות ענין ההמתקה הזאת שע"י חסדים הוא עכשיו שהחסדים למעלה מהגבו' (והוא* דש' מ"ה למעלה מש' ב"ן ומברר את הש' ב"ן שז"ע ההמתקה כו' והו"ע והוא ימשול בך כו', ולעתיד יהי' מעלת הגבו' על החסדים ויהי' המתקת הגבו' מצ"ע כו', ומעין זה גם עכשיו בהתהפכות הרע שע"י התשובה כו' וכמשי"ת).

ונמצא שיש שני מיני המתקה הא' הוא המתקת הגבו' ע"י ריבוי החסדים המתגברים עליהם שזהו רק הביטול וחלישות דבחי' הגבורה כו', וכמו המשכת מ"ד שממתיק להרצוא דהעלאת מ"ן וכמו אתבשמת נוק' כו', שזהו לפי שעה לבד שהרי ארץ לא שבעה מים וחוזרת להיות בבחי' רצוא כו', וכמו הוי כל צמא לכו למים דמים דתורה ממתיק ומרווה בחי' הצמאון דתפלה כו', ומ"מ הרי חוזר ובא לידי רצוא אח"כ בתפלה כו', ואדרבה בא לידי צמאון גדול יותר כו', וכמ"ש במ"א בענין רצו"ש שהרצוא מביא את השוב והשוב מביא את הרצוא כו'. וכמו"כ הוא בטוב ורע שהרע מתבטל מפני הטוב כו', וכמו בהתגברות הטוב דנה"א מתבטל הרע דנה"ב שנחלש כחו וגם הוא בא לידי אהבה כו', דכ"ז הוא בחי' החלישות והביטול דנה"ב לא שמתבטל בעצם מהותו כו' וכנ"ל. והב' הוא שהגבו' נהפכים בעצם ונעשים חסדים, וכמו ההופכי הצור אגם מים שהצור שהוא בחי' גבורות נהפך למים שהוא בחי' חסד כו', וכמו שהלוים יהיו כהנים וכמ"ש והכהנים הלוים בני צדוק כו' וכמ"ש בכתהאריז"ל ע"ז, ולא כמו עכשיו בתנופת הלוים ע"י הכהנים שזהו רק ענין לאכללא שמאלא בימינא בהתגברות החסדים על הגבורות עד שהגבו' יהיו טפלים ובטלים אל החסדים כו', וכמ"ש וילוו אליך כו' בבחי' טפל לבד כו' וכמ"ש במ"א, אבל לעתיד יהיו הלוים כהנים והיינו לא רק שיהיו טפלים אל החסדים אלא הן עצמן יהיו בבחי' החסדים דכהנים כו'. וכמו"כ בטוב ורע הוא שהרע נהפך לטוב ויהפוך* ה"א לך הקללה לברכה שהקללה עצמה נהפכה לברכה כו', וכמו בהמתקת

על הצורה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: הצורה. **והוא:** בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג, ואוצ"ל לאחרי „בך כו'". **ויהפוך:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: וכמ"ש ויהפוך.

הגבו' ביוה"כ שנהפכים לחסד וכמו נושא עון כו'. וכידוע ההפרש בין כובש עון לנושא עון, דכובש עון הוא שאינו נחשב אבל אינו מתבטל לגמרי, וכדאי' בילקוט ע"פ כבשים בני שנה בש"א כבשים שהן כובשים עוונותיהם של ישראל כמד"א יכבוש עוונותינו, ובה"א כל דבר שהוא נכבש סופו לצוף אלא כבשים שהן מכבסים עוונותיהם של ישראל כו', ובגמ' ר"ה די"ז רא"א כובשו וריב"ח א' נושאו, ופרש"י כובש הכף של זכיות ועי"ז מכריעין כו' (והו"ע התגברות החסדים כו'), ובעירכין ד"ח ע"ב פרש"י כובש שמסתיר ומטמין העוונות תחת כסה"כ כו', ומ"מ העון עצמו אינו נמחק כו'. ונושא עון הוא שהעון נמחק ומעביר אותו לגמרי כו' וכמ"ש במ"א, והו"ע המתקה הנ"ל שהגבו' בעצם מהותה נהפך לחסד כו'.

והנה ב' אופני המתקה הנ"ל הכל הוא המתקת הגבו' שע"י החסד, שכן הוא גם באופן המתקה הב' שזה שהחסד ממתיק את הגבו' כו', וכמו ההופכי הצור אגם מים שזהו מה שהגבו' בעצם נהפך לחסד כנ"ל ה"ז מצד הגילוי מלמעלה, וכמ"ש מלפני אדון חולי הארץ כו' והוא בחי' יסוד ז"א דעיקרו בחי' חסדים כנודע, ובזהר פ' יתרו אי' מלפני אדון דא אימא כו' מלפני אלוק' יעקב דא אבא כו', ובמ"א מבו' שזהו כענין אדון הנפלאות בחי' כתר כו', וידוע שקאי על הארון וכמ"ש ארון הברית אדון כל הארץ וארון אותיות נורא בחי' נורא תהלות כו', הרי מה שהצור נהפך למים הוא ע"י גילוי בחי' חסדים עליונים דבחי' הכתר כו'. וכמו בהכאת הצור דמשה דכתיב והכית בצור כו', או ודברתם אל הסלע וארז"ל שנה עליו פרק א' כו', הרי לולא זאת לא הי' המים רק ע"י הכאה או ע"י הדבור דתורה כו', וכן ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה זהו ע"י החסדים דשם הוי' דוקא כו', וידוע דהוי' זה הוא ש' הוי' שבאוא"ס עצמות המאציל כו', דבכדי שהגבו' תתהפך בעצם מהותה זהו ע"י המשכה מבחי' עצמות אוא"ס כו'. וזהו ההפרש בב' אופני המתקה הנ"ל, דהמתקה הא' הוא כאשר החסדים הן בערך א' עם הגבו' ומתלבשים ומתערבים עם בחי' הגבו' כו', וכמו מים היפים והרעים דשניהם הן מסוג א' ומתערבים זע"ז רק שהמים היפים הן בריבוי וע"כ הן מתגברים כו', וכמו"כ הוא בבחי' חו"ג דשניהם הן בחי' המדות כו', ועם היות דבחי' חסד הוא בלי גבול עדיין וגבו' היא בחי' הגבלה וכידוע בענין הגדול הגבור כו', מ"מ הרי גם החסד הוא בחי' גבול שה"ה בבחי' מדה שזהו בחי' הגבלה כו', וכידוע דחסד הוא ג"כ להשפיע להראוי דוקא כו' וכמשנת"ל (וצ"ל דזה שהחסד אינו מוגבל כ"כ אין זה שהוא בחי' אור הבלי גבול כ"א מפני שמהות מדת החסד הוא שאינו בבחי' הגבלה כ"כ כו', ואין זה כמו שהאוא"ס שלמעלה מאצי' שהוא אור הבלתי מוגבל בעצם מהותו ולכן למעלה מאצי' הכל בבחי' החסד וכמא' דלית שמאלא כו', אבל אורות דאצי' ה"ה בבחי' הגבלה כו', ובחי' החסד להיותו חסד אינו בבחי' הגבלה כ"כ, והיינו דהאוא"ס שלמעלה מאצי' הוא בבחי' בל"ג בעצם ומשו"ז הוא בבחי' חסד כו', ובאצי' הוא להיותו בחי' חסד אינו בבחי' הגבלה כ"כ כו', ועיקר בחי' העדר ההגבלה הוא לגבי בי"ע והיינו להוות נבראים עד אין קץ כו' וכמ"ש בסש"ב ח"ב), ובהתגברות החסד בבחי' ריבוי אור ה"ז ממתיק בחי' הגבו' שמתבטל מפני בחי' החסד כו', והוא ע"י גילוי מבחי' רב חסד שלמעלה מהשתל' כאשר מאיר בבחי' החסד דז"א דאז החסד הוא בבחי' ריבוי האור והגילוי שמתגבר על הגבו' כו', והוא בחי' רב חסד דא"א שמתלבש בחסד דז"א כו', דמשו"ז ה"ה מ"מ בערך בחי' הגבו' רק שמתגבר על הגבו' כו'. וכמו"כ הוא בנה"א ונה"ב דמה שבא בבחי'

התלבשות דנה"א בנה"ב הוא בחי' אתה בראת כו', שזהו כמו שהנשמה נעשה בבחי' נברא שזהו בערך שיתלבש בנה"ב כו', שכן הוא הבירור והביטול שהנה"א פועל בנה"ב שהוא בבחי' התלבשות דוקא כמשנת"ל בכ"ד, וזהו ג"כ ע"י כח עליון שיש בנה"א והו"ע משביעין אותו שהוא ל' שובע כו', והוא שניתן לו כח מלמעלה להתגבר על הנה"ב כו'.

אמנם גם כשמאיר בחי' רב חסד דא"א דאז נהפך מדה"ד למדה"ר, וכמ"ש במ"א בענין כי הנה ה' יוצא ממקומו ואי' בירושלמי פ"ב דתענית סוף ה"א יוצא ממדה למדה, יוצא לו ממדה"ד למדה"ר לישראל כו', שזהו ע"י גילוי בחי' רב חסד דא"א בז"א שלא בבחי' התלבשות בז"א כ"א בבחי' מעבר כו', וענין בחי' מעביר כאן הוא שאין האור משתנה כלל בז"א אלא כמו בבחי' א"א כו', והיינו מפני שהאור דא"א מאיר בגילוי ממש לא בבחי' תוס' כח בבחי' חסד דז"א דאז העיקר הוא בחי' חסד דז"א רק שמאיר בזה הארה מבחי' חסד דא"א כו', אבל כאשר בחי' חסד מאיר בגילוי ממש בז"א אין האור משתנה כלל ובחי' ז"א הוא כולו חסדים כמו א"א כו', ואין הכלים דז"א מסתירים על האור כו' וכמ"ש במ"א. ומ"מ אין זה שמדה"ד נהפך לגמרי לחסד כו', שהרי בגמ' דר"ה די"ז ע"א אמרו ורב חסד מטה כלפי חסד ואר"א כובשו כו' והיינו שהעון עצמו אינו נמחק כו' וכמשנת"ל, וכ"מ מהבחיי פ' וירא ע"פ ואברהם שב למקומו שכ' בפי' ורב חסד שהחסד מתרבה על הדין כו', משמע שיש עדיין מציאות* רק שהחסד מתרבה עליו כו'. והענין דמדת ורב חסד הוא שאין מענישין אותו כלל על העון ואין העון פועל מאומה, ומ"מ אינו נמחק לגמרי וכשיהי' ח"ו רובו עוונות מיחשב גם אותו העון בהדייהו כו' וכמ"ש במ"א, וזהו שמדה"ד אינו פועל מאומה (והיינו שמדה"ד הוא כאלו אינו כו', ולא כמו בהתגברות מדה"ח דז"א הנ"ל דמדה"ד הוא בבחי' דין רק שהחסד מתגבר כו', וכמו אחרי רבים להטות דמי שמלמד חוב הרי מחייב הוא במקומו רק שמתבטל מפני התגברות החסד והזכות כו', אבל בגילוי בחי' רב חסד דא"א הוא שמדה"ד אינו בבחי' דין כלל כו', גם י"ל שמדה"ד מסכים ג"כ לבחי' החסד והרחמים כו' (ובמ"א מבו' שזהו מדת האמת שהוא בחי' רחמים שלמעלה ממדת ורב חסד כו'), אבל אינו נהפך לגמרי לחסד והיינו להיות בבחי' תגבורת החסדים כו', דכן הוא כאשר הגבו' נהפכה לחסד הוא שהגבו' היא בבחי' תגבורת החסד ביותר מבחי' החסד בעצם כו', וזהו דוקא כאשר התהפכות הגבו' הוא ע"י אור חסד עליון המובדל בערך כו' וכמשי"ת, ובבחי' רב חסד הוא שמדה"ד אינו פועל מאומה ואפשר שגם מסכים לבחי' החסד כו'), אבל לא שנהפך לגמרי כו', והוא להיות דבחי' א"א הוא שרש הנאצלים הרי יש לזה שייכות אל הנאצלים, ע"כ מזה הוא רק ביטול בחי' הדין והגבו' כו'. וכמו"כ הוא בעבודה דהנה ידוע שיש ב' בחי' אהבה אה"ע ואה"ר, אה"ע היא האהבה שע"פ טו"ד כו' ואה"ר היא האהבה הבלתי מוגבלת שלמעלה מטו"ד כו', ובהאהבה שע"פ טו"ד עם היות שבזה הוא עיקר בירור וזיכוך הנה"ב, מ"מ אין זה עושה שינוי במהות המדות טבעים דנה"ב כו', ומבו' במ"א שזהו מפני שהאהבה היא בבחי' או"פ היינו שמתיישבת בתוך לבו שהלב יכולה לסבול את האהבה ואדרבה מרווה צמאונו בבחי' הקירוב ובבחי' הגילוי האור האלקי המאיר נפשו כו', וע"כ לא תעשה האהבה שינוי במזגת טבעית דמו ובשרו הטבעים ולא ישתנו בעצם מהותם כו'. אבל בחי' אה"ר שהיא למעלה מהגבלת כלי הלב ואין הלב יכולה לסבול את האהבה, וכמא' מגו דחיקי דרחימי דלא

מציאות רק: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: מציאות הדין רק.

בשעה שהקדימו — תער"ב

יכלי למסבל כו' ה"ה יוצאה מגדר הגבלתה כו', ועי"ז גם מזג הטבעי שבלב שהן המדות משתנים ג"כ ויוצאים מהטבעית שלהם כו'. ומ"מ אין זה שנהפך מהותו לגמרי להיות מואס ברע שהרע נהפך לטוב גמור, שזהו מדרי' צדיק גמור בעבודה דאהבה בתענוגים שלמעלה ממדרי' אהבה עזה כרשפי אש כו' כמ"ש בסש"ב פ"ט, ואה"ר הנ"ל י"ל שזהו מדרי' צדיק שאינו גמור שלמעלה ממדרי' הבינוני שעבודתו היא בבחי' אהבה שע"פ טו"ד כו', וצדיק שאינו גמור הוא שיש בו גם בחי' אה"ר דרעו"ד שעושה שינוי בעצם החומרי הטבעי, והוא שאינו צריך מלחמה כלל ללחום עם הנה"ב שאינו מתאווה כלל שום תענוג גשמי ולא יעלה לו שום דברי שטות במחשבתו בתאוות גשמיים כו' (וה"ז שהרע אינו פועל מאומה כו' כנ"ל), אבל אינו מואס ברע ולא נהפך עדיין התענוג הגשמי להיות בבחי' אהבת ה' כו'. וכ"ז הוא בכלל ההמתקה שע"י התגברות ריבוי החסדים כו'.

אמנם המתקה הב' שהגבו' נהפך לחסד ממש הוא כאשר בחי' החסד הממתיק הוא ממדרי' גבוה שנבדל בערך לגמרי, וכמו בחי' חסד דקשוט שהוא בחי' חסד דעתיק שנעתק ונבדל מכל ההשתל' כו', ואופן ההמתקה היא לא בבחי' התערבות והתגברות אלא שבהגלות נגלות אור העליון ממילא נהפך הדין לחסד ורחמים כו', וכמו באור פני מלך חיים כו' וכמו בהגלות נגלות אור פני מלך ברב חסד העצמי ממש אז גם הקטיגור נעשה סניגור בראותו ברצון הטוב והחסד הפשוט של המלך בהארת אור פניו ברב חסד וטוב, שאז א"צ להמתיק כח הדין של המקטרג באיזה הארת אור חסד לזכות בטענות וטעמים כלל, דמאחר שרואה הארת פני המלך ברב טוב וחסד נהפך גם הוא לסניגור ממש כו'. וכמו בר"ה שהוא יום הדין ויבואו בני האלקים שהן כחות הדינין לקטרג ויבא גם השטן בתוכם בבחי' גבורות קשות כו' וכמשנת"ל, אך בראות פני מלך ברב חסד וטוב שזהו שממשיכים נש"י ע"י השופר מבחי' פנימיות ועצמות דאוא"ס ב"ה, וכמ"ש אשרי העם יודעי תרועה שעי"ז ה' באור פניך יהלכון בבחי' גילוי אור פני מלך כו', אז נמתק ונהפך לסניגור כו', וכמא' כד אנפהא דמלכא נהירין כל דינין מתכפיין ומתעברין כו' (וכמ"ש במ"א עד"מ מחייבי מיתה ר"ל כשפוגעים בהמלך נמחל להם העון לגמרי והרי אינו מעיין בדינם כלל לזכותם רק משום באור פני מלך חיים כו'). והדוגמא לזה כמו במי מרה דכתי' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים והרי אין זה דתערובות מתיקות העץ התגברו על המים המרים והמתיקן, רק שזהו שע"י העץ נמתקו המים ממילא כו', והוא כמ"ש בזהר הנ"ל דהעץ הי' מעץ החיים שאין שם שורש אחיזה לרע ודין קשה דגבו' כלל, כי עה"ח הוא עצם מקור החיים והטוב כו', ונק' אילנא דחיי שנמשך משם כל החיים והטוב דחסדים מתוקים וטובים בעצם שאין בהם נטי' לדין וגבו' כלל וכלל, וע"כ אין שם אחיזה למות כלל (דעש"ז נק' עה"ח כו'), וכמ"ש ימותו ולא בחכמה כו' והיינו בחי' פנימיות החכ' שלא הי' שם שבירה כו', וע"כ כשהשליך לעץ זה במי מרה הגם שהיו מים מרירין בעצם מבחי' גבו' קשות לגמרי הרי נמתקו המים המרים הללו ונהפכו למתיקות בעצם כו', ולא הי' זה ע"י תערובות המתיקות דעץ זה כו', אלא להיות שהוא מבחי' עה"ח שכולו חסד וטוב בעצם כו' בכחו להפוך כל מר למתוק בהיפך בעצם מהותו כו'. וכן הוא בתורה שהיא בחי' עה"ח וכמ"ש עץ חיים היא למחזיקים בה שהיא בחי' חיים וטוב בעצם שאין שם אחיזה למות ורע כלל, ולכן דברי תורה אינן מקבלין טומאה כו' וכתי' חיים הם למוצאיהם שהיא בחי' מקור החיים והטוב כו', וע"כ בכח התורה

ג"כ להפוך הרע לטוב, וכמא' המאור שבה מחזירו למוטב דאפי' רשעים גמורים שעליהם* ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי כו', מ"מ ע"י שעוסקים בתורה בחי' המאור מחזירו למוטב שיהופך מן הרע לטוב כו', ואמרו המאור שבה בחי' מאור התורה שלמעלה מאור דכתי' ותורה אור כו'. והגם דאור תורה ג"כ אין בה אחיזה לרע, וכמו ד"ת שאינם מק"ט ות"ח אין אור של גיהנום שולטת בהם שזהו ג"כ בבחי' אור דתורה כו', ואמרז"ל עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה דאור התורה אינו נכבה מכל חטא ועון כו'. זהו שאין שליטה להרע על האור דתורה ואינו נכבה בשום דבר כו', להיות אור התורה מבחי' עה"ח שכולו חיים וטוב דכל מה שנמשך משם הוא בבחי' טוב בעצם שאין שם אחיזה לרע כו' כנ"ל, אבל מה שיש בכח התורה להפוך גם את הרע לטוב זהו בחי' המאור דתורה דוקא, והוא בחי' פנימיות התורה כמו שהיא בחכ' הקדומה ובבחי' פנימיות החכ' דפנימיות אבא פנימיות עתיק כו'. אמנם אומרו המאור שבה משמע דגם בבחי' אור התורה יש בה בחי' המאור דתורה כו', והוא שגם בחיצוניות התורה יש בה בחי' פנימיות התורה כו', וכמשנת"ל (ד"ה שופטים הב'*) שגם בתורה הנגלית יש בה בחי' הנסתר כו' (וגם יש בה בחי' הפנימיות ממש כו') (וע"כ י"ל דבלימוד התורה אם אך יודע ומאמין שהיא חכמתו ורצונו ית' המאור שבה יחזירו למוטב כו'). וז"ש בחסד ואמת יכופר עון ואין אמת אלא תורה כו', וגבי בני עלי אמרז"ל בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בתורה ובגמ"ח כו', והיינו מבחי' המאור שבה כו'. ואו' מחזירו למוטב ולא אמר לטוב כו' היינו שנעשה טוב בעצם שהוא מקור לכל מיני טוב כו', וזהו מוטב ל' מפעיל כו', וכ"ז הוא שע"י אור עליון ביותר המובדל בערך ה"ז עושה המתקה שהרע נמתק ממילא ונעשה בחי' טוב בעצם כו'. וכמו"כ הוא בעבודת הצדיקים בבחי' צ"ג באהבה בתענוגים שזהו מפנימיות ועצמות הנפש ממש בחי' יחידה שבנפש כו', והיא בחי' אהבה פנימיות שמאיר ונרגש בפנימיות הכחות כו' ה"ז מהפך את הטבעית לגמרי (לא רק מה שיוצא מהטבעות שלו כו'), שהיסוד המים הרעים דנה"ב נהפך לטוב גמור והיצה"ר נעשה כמו היצ"ט ממש כו' וכמ"ש בסש"ב פ"ט, וזהו מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא וטעמין מרירו למיתקא שמהפכין את הרע ומעלין אותו לקדושה כו' שהחשך נעשה אור ממש כו' וכמש"ש בפ"י.

וכ"ז הוא שהמתקת הגבו' הוא ע"י החסד והתהפכות החשך הוא ע"י האור כו', דגם המתקה הב' שהגבו' מתהפך בעצם מהותה והחשך נהפך לאור ממש הרי כ"ז הוא ע"י בחי' החסד והאור כו', ואדרבה בהמתקה הב' העיקר הוא בחי' החסד והאור כו', שהרי באופן המתקה הא' שהחסד הוא בבחי' התלבשות והתערבות עם הגבו' ה"ז ע"י התעסקות בבחי' הגבו' כו', ובעבודה הוא בירור החשך שנעשה ע"י עבודה שע"פ טו"ד כנ"ל שזהו בדרך מלמטלמ"ע שהוא בדרך התעסקות עם החשך היינו עם הנה"ב לפעול בו הביטול כו', שבזה יש התעוררות מהנה"ב שגם הוא מתעורר באהבה כו', ועם היות שזהו בדרך מלחמה שהנה"ב לוחם נגד הנה"א, מ"מ אופן הביטול שלו הוא ע"י שגם הוא מבין את הענין האלקי וגם הוא מסכים על הביטול דנה"א עד שגם הוא מתעורר באהבה כו', ועם היות שזהו רק בבחי' החיצוניות והתפשטות שלו לבד והוא רק בבחי' אתכפי' כו', מ"מ הרי אופן הביטול והתיקון שלו הוא ע"י התעוררות שלו כו'. משא"כ בהמתקה הב' הוא שע"י גילוי האור מתבטל הנה"ב ממילא כו', והוא בחי' הבירור בדרך מלמעלמ"ט שזהו רק

שעליהם ולרשע: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שעליהם נאמר ולרשע.
ד"ה . . הב': תער"ג (לעיל ח"א ע' שעא).

מבחי' אור עליון דש' מ"ה המברר כו' (דהבירור דבדרך מלמטלמ"ע הוא רק מהארת ש' מ"ה שבש' הב"ן והבירור הוא בירור דב"ן, והבירור דמלמעלמ"ט הוא הבירור דמ"ה כו' ועמשנת"ל וידבר כו' פנחס כו' הב'*). ועם היות שהבירור הוא באופן נעלה יותר שנעשה טוב ממש ולא בדרך מלחמה כו', ה"ז שנעשה בדרך ממילא ע"י האור כו', ובזה יש ג"כ שהוא בדרך התעסקות וכמו"כ בתושבע"פ שזהו ע"י ההתעסקות בהענינים הגשמיים ובטענות דאמת ושקר כו', ומ"מ הוא בדרך ממילא כו'. והדוגמא לזה כמו בהמסעות שהלכו במדבר והארון הי' הורג הנחשים והעקרבים והי' מיישר לפניהם הדרך וכמ"ש וארון ברית אלקי' הולך כו', שז"ע הבירור שהי' ע"י הילוך במדבר, מ"מ לא הי' בדרך מלחמה רק שנתבטל הרע ממילא כו' (ועיקרו הוא בבחי' דחיית הרע כו'). ועיקר הבירור דש' מ"ה הוא שלא בדרך התעסקות כלל, וכמו בזמן בהמק"ד שהי' הבירור בדרך ממילא ע"י ש' מ"ה דאצי' כו' וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דבמד"ס באוה"מ (והי' הבירור בבחי' אתהפכא ממש, וכמו שלמה המע"ה שהיו כולם נכנעים ובטלים אליו כו'). וא"כ הרי בהמתקה זאת העיקר הוא בחי' האור כו', ומה שהחשך נעשה אור הוא שהאור בא במקום החשך ונעשה החשך אור ממש כו', אבל אין זה שהחשך מצ"ע נעשה אור (דאז הוא בחי' אור החשך וכמו הענן והחשך ויאר כו' וכמשי"ת), אלא שע"י האור נעשה החשך אור (וה"ז אור דבחי' אור והיינו שהחשך הוא כמו האור ממש אבל לא אור החשך כו'), ובודאי הוא דמה שהחשך נעשה אור ה"ז למעלה מהאור מצ"ע מ"מ הרי כ"ז הוא האור, רק שזהו שהחשך נעשה ג"כ אור מפני שבא האור במקום החשך והוא אור נעלה ביותר עד שעושה גם את החשך לאור כו', שהרי גם חשך לא יחשיך ממך כו', וע"כ בכח אור עליון ובחי' הפנימיות דאוא"ס (שממשיכים ע"י אהבה בתענוגים וע"י התורה בבחי' גילוי המאור שבה כו') לעשות גם החשך אור כו'. והדוגמא לזה הוא כמו במ"ת דכתי' וירד ה' על ה"ס שהי' גילוי אוא"ס ממש למטה ולפי שעה הי' המטה כמו המעלה ממש, וכמ"ש וה"ס עשן כלו שזהו שנכלל במדרי' הקדושה ממש שז"ע העשן כו' כמ"ש במ"א, והוא מפני שירד עליו ה' באש כו' וכל הנוגע בהר כו' שנעשה קדש כו', וכמו"כ במ"ת נעשו דברים הגשמיים במדרי' הקדושה בהמצות שניתנו בגשמיות דוקא כו', דעד מ"ת הי' העבודה ברוחניות כו', דקיימו האבות כל התורה והכל ברוחניות והדברים הגשמיים היו בבחי' חשך כו', ומרע"ה המשיך את האור למטה שהחשך נעשה אור כו', והוא שהקלף דתפילין וצמר הציצית ואתרוג הגשמי וכה"ג נעשה בבחי' אור ממש שהן רצה"ע ממש כו', וזהו שהאור בא במקום החשך ועושה את החשך לאור כו'. וכן הוא בקרבנות שמקדיש בהמה שאו' ה"ז עולה ה"ז קרבן שנעשה הבהמה קדש והבשר אח"כ היא בשר קדש כו', ויותר דוגמא לזה הוא אכילת הכהנים דכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים כו' שזה אכילת אדם ש' מ"ה, שלמעלה מאכילת המזבח בחי' ש' ב"ן דאש תמיד תוקד כו' שהוא בחי' ביטל דש' ב"ן לבד בבחי' ביטול היש כו', ואכילת אדם הוא שנכלל ממש בבחי' ש' מ"ה דאצי' כו', וכן הוא באכילת הצדיקים ובסעודות דשבת דצדיק אוכל לשובע נפשו כו'. דכ"ז הוא שע"י האור נעשה החשך בבחי' אור ממש כו'.

וביאור שרש הענין הוא דהנה נת"ל (ד"ה חקת התורה הג'* ובהדרושי' שאח"ז) בענין ש' מ"ה היוצא ממצחא דא"ק שזהו עד"מ כמו בהארת פנים והמצח מאיר בחי' פנימיות ועצמות הנפש רק שזהו ע"י הפסק המצח והפנים כו', וכמו"כ

ד"ה . . הב': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'סג ואילך).
ד"ה . . הג': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקלו ואילך).

ש' מ"ה זהו מבחי' עצמות א"ס (בחי' ע"ב דא"ק כו') רק שבא בדרך בקיעה דהיינו שמתעלם האור כו', ואין זה הארה לבד כ"א העצם שמתעלם כמו שהוא בעצם כו' יעו"ש. ונת' שם דמשו"ז יש חילוקי מדרי' בש' מ"ה שבעולמות, דבחי' ש' מ"ה יש בכל העולמות והכל הוא בבחי' עצמי, ומ"מ אינו דומה בחי' מ"ה דאצי' ומ"ה דברי' עד בחי' מ"ה דעשי' כו' שזהו מפני שמתעלם כו', שבאם הי' מאיר בחי' ש' מ"ה כמו שהוא בגילוי ממש הי' הביטול דמ"ה יורד ונכנס בנבראים בתוך תוכם בכל חלקי חומרם והי' נרגש בהם בחי' העצמות דא"ס גם בגופם החומרי והיו בבחי' הביטול במציאות ממש וכמו כל עצמותי תאמרנה כו' וכמש"ש (בד"ה את קרבני לחמי כו'*). והנה הצדיקים בעבודתם ממשיכים בחי' ש' מ"ה שיהי' בגילוי כו', דזהו בחי' האור והגילוי שממשיכים בעבודתם למטה כו', שהרי כללות ענין ירידת הנשמות הוא להמשיך גילוי אלקות למטה כמשנת"ל, וצדיקים שהן בבחי' מ"ה ה"ה ממשיכים גילוי הש' מ"ה כו', דכפי ההשתל' הרי בחי' ש' מ"ה בא בלבוש והעלם כלי הפנים והמצח עד"מ דמשו"ז אין בנבראים הביטול דש' מ"ה ממש כו', והצדיקים ממשיכים שהש' מ"ה יהי' בגילוי בירידת עצם המהות בלי לבוש והסתר דכלי הפנים והמצח כו' (וכמו שיהי' לעתיד דלא יכנף עוד מוריך שלא יהיו בחי' לבושים המסתירים כו' ויהי' אז גילוי ש' מ"ה בנבראים שיהיו בתכלית הביטול דאין האלקי העצמי כו'). אך איך אפשר שיהי' בחי' מ"ה העליון בא בלא כלי הפנים כו' (ונר' דלעתיד יהי' כך וכמ"ש ולא יכנף כו' והיו עיניך רואות כו', רק איך אפשר שיהי' עתה באופן כזה כו'). הענין הוא דהמשכת ש' מ"ה אינו בא בגילוי בבחי' אין הרוחני אלא המשכתו בא למטה בבחי' יש ודבר מ"ה דוקא, שהוא ענין גילוי בחי' אין ומ"ה בבחי' יש למטה כמו שהוא בבחי' אין למטה* בשוה ממש כו'. והדוגמא לזה הוא המן דכמו שבא למטה הי' מזונא דחוכמתא ממש כו', וכתי' ויקראו אותו מן כי לא ידעו מה הוא והיינו שהי' מבחי' לא ידע ולא אתיידע בחי' ג"ר דעתיק כו' וכמשנת"ל (ד"ה ראשי המטות הד'*), ולכן לא הי' בו פסולת ולא הי' בו מדידה כלל כו' וכמש"ש (ד"ה אלה הדברים*), ומ"מ הי' למטה בציור מאכל גשמי ודכו אותו במדוכה ובשלו אותו כו', והוא שהאין האלקי בא בבחי' יש והוא בשוה כמו האין ממש כו' (ומ"מ אין זה כמו שהוא בשרשו ממש למעלה דמשו"ז לא ירד המן בשבת והוא רק בבחי' עלי' בסעודה שלישית דשבת וכמשנת"ל באורך, וה"ז כמו פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק ואינו כמו פנימיות עתיק ממש כו' וכמשנת"ל וכמ"ש במ"א, וזהו ההפרש בין המשכת צדיקים עכשיו ובין לעתיד שיהי' כמו שהוא בשרשו ממש כו'). וכמו"כ באכילה דשבת דהעונג הגשמי בצדיקים הוא עונג אלקי ממש וכמ"ש צדיק אוכל לשובע נפשו כו' וכמשנת"ל בענין המן, והוא לאחר התפלה דשבת שהיא בחי' אהבה בתענוגים כמ"ש אז תתענג על ה' כו' (ועמשנת"ל ד"ה והי' כי תבוא הב'*), שבזה ממשיכים גילוי בחי' ש' מ"ה שיהי' בלי לבוש כו', ובא בסעודה דשבת בעונג גשמי דהעונג הגשמי הוא עונג אלקי ממש כו'. ויובן זה כמו בדוגמא דלעתיד דכתי' וראו כל בשר כו' הרי גם החומר דכל בשר יבוא הביטול דמ"ה כמו בהנשמה ממש, לפי שיהי' נתפס בחי' מ"ה העליון גם בכלי הגוף דכל בשר, שזהו בחי' גילוי המשכת האין ומ"ה האלקי בבחי' יש ודבר דחומר הגופים שיהי' בהם ג"כ בחי' בטול העליון כמו בנשמות ממש בשוה כו', וזהו מפני שיהי' המשכת בחי' מ"ה העליון שלא דרך מעבר לבד בבחי' התעלמות כמו עכשיו

בד"ה . . לחמי: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקנו). **למטה**: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: למעלה. **ד"ה . . הד'**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'ע ואילך). **ד"ה . . הדברים**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'עז). **ד"ה . . הב'**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קכח ואילך).

דמשו"ז בא הגילוי רק בהנשמה שיש בה בחי' הביטול דמ"ה לא בחומר הגוף כו' (וכמו שבנה"א יכול להיות הביטול דה' אחד ובנה"ב רק הביטול דבשכמל"ו כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה בכ"ה בכסלו), אבל בגילויו כמו שהוא אז גם הגופים החומריים כמו שהן בבחי' יש ודבר יהיו בבחי' ביטול דאין ממש כו'. וא"כ ה"ז המשכת דמ"ה ביש דגופים כמו שהוא למעלה בבחי' אין כו'. וכמו"כ הוא המשכת הצדיקים שממשיכים בחי' גילוי ש' מ"ה בגופם החומרי ובענינים הגשמיים שלהם שהן בבחי' אין ממש, והיינו דכמו שהן בבחי' יש ה"ה בבחי' אין ומ"ה ממש כו', רק דלעתיד יהי' זה בכללות העולם (ויהי' בגילוי ממש כמו למעלה בשרשו כו' כנ"ל), וצדיקים הוא שממשיכים כן בחלקם בעולם כו' (ומ"מ ממשיכים הגילוי גם בכללות העולם שהן בבחי' ביטול יותר והיינו בבחי' הביטול דמ"ה כו'), וזהו עבודת הצדיקים שממשיכים גילוי ש' מ"ה ובא בבחי' יש ודבר מ"ה כו', והיינו שהדבר היש עם היותו בבחי' יש ודבר ה"ה בבחי' אין דש' מ"ה ממש כו'. וזהו שהאור בא במקום החשך והחשך נעשה אור כו', והיינו שהחשך נהפך בעצם מהותו ונעשה אור שהוא בחי' האור ממש כו', והוא עבודת הצ"ג שבחי' מ"ה העליון כמו שהוא ה"ה בא להיות הוא עצמו בבחי' יש ודבר בגופים ובחומריות שלהם כו' שהחומריות הוא בחי' האין דמ"ה ממש כו' (וכמו המן כו'), וזהו שהחשך נעשה אור ממש והוא בחי' האור דש' מ"ה כו'.

אמנם יש אופן ג' בהמתקת הגבורות והוא שהגבורות נמתקין מצ"ע שלא ע"י בחי' החסדים כלל, והוא עיקר ההמתקה האמיתית שעז"א אין הגבורות נמתקין אלא בשרשן בשרשן העצמי דוקא כו'. ויובן זה מענין הקטרת דידוע בזהר ובכתהאריז"ל דענין הקטרת הוא המתקת הגבו' בשרשן (ועמשנת"ל ד"ה הללו* ובהדרושי' שאח"ז), וההמתקה היא שנמתקין מצ"ע דוקא כו', וכמו הקטרת עצמן הרי הן דברים חריפים ביותר ואינן דבר מאכל אדרבא הן כמו סמים המזיקין לנפש ונעשים בשמים שמריחים ריח טוב וחזק ביותר מצד חריפותם וקשיותם דוקא כו', וכמו"כ הוא ענין הקטרת ברוחניות שהוא להמתיק כל הדינין הקשין בשרשן שנהפכין לטוב ממש והוא שהרע נהפך לטוב ממש כו'. שזהו ההפרש בין קרבנות לקטרת דקרבנות הם ג"כ בחי' ריח וכמ"ש ריח ניחוח כו' רק שזהו ריח מדבר הנאכל כו', והקטורת הוא ריח מהדבר הבלתי נאכל כו', והיינו שהרע נהפך לטוב כו' (ובע"ח כ' שזהו החיות דקדושה שבתוך הקלי' כו', אך זהו החיות שנבלע בתוכם כו' וכמשנת"ל מזה). וכידוע בהבושם הנק' מור שהוא דם חי' הנק' ידוע שנהפך בעצמו ונעשה בושם טוב כו', ויש דיעה שמותר באכילה, וענינו ברוחניות הוא שהזדונות נעשים כזכיות כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה חייב אינש לבסומי דרוה"ב, והו"ע התשובה דבע"ת אמיתיים מעומק ופנימיות נפשם במרירות עצומה על עוצם ריחוקם ע"י העוונות ופשעים ר"ל שמתמרמר בנפשו עד שמואס בחייו ממש כו', שעי"ז נהפך בעצם מהותו מרע גמור לטוב ממש כו', ולא כמו הבירור דיצה"ר ונה"ב שע"י העבודה שע"פ טו"ד שאין זה בעצם המהות, משא"כ ע"י התשובה נהפך בעצם מהותו כו'. והעיקר הוא בהתשובה הבאה ע"י התעוררות הנה"ב בעצמו שלו צר מאד מהענינים שלו שזה מגיע בעומק נפשו ביותר כו', דהנה הנה"א הגם שלו נוגע הריחוק יותר שהרי הוא ממדרי' הקדושה, ואפי' נשמה הנמוכה ושפלה

ד"ה . . הללו: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תכד ואילך).

ביותר שהיא בבחי' גסות הרוח כו' (דמשו"ז נתפסת ונסרכת ביותר בחומריות הנה"ב כו' וכמ"ש במ"א), ה"ה מ"מ במדרי' הקדושה האלקית ונוגע לה מאד הריחוק מאלקות כו', מ"מ כאשר ההתעוררות היא מהנה"א הנה להיותה במדרי' הקדושה עם היות שמתמרמרה מאד מ"מ אינו באופן כזה שלא יהי' לו נוחם לנפשו כלל וימאס בחייו לגמרי כו', אבל כאשר הנה"ב מתעורר וה"ה מק"נ הנה ההתעוררות שלו הוא שאינו מוצא נוחם לנפשו כלל ומואס בחייו ממש ורוצה להשליך חייו מנגד לגמרי כו' וכמשנת"ל (ד"ה כי תצא הג'*), ודוקא כאשר ההתעוררות היא בהנה"ב מצ"ע, דאם ההתעוררות היא מהנה"א ועי"ז מתעורר הנה"ב גם ההתעוררות דהנה"ב אינו בעומק כ"כ, כ"א רק כאשר מתעורר בתשובה מצ"ע ה"ז בצער עמוק ועצמי ביותר במרירות עצומה מאד ובוכה במר נפשו על מצבו ומעמדו הרע כו', וכתשובת ראב"ד דגעה בבכי' עד שיצאה נשמתו כו' וא' רבי יש קונה עולמו בשעה אחת, להיות דתשובה זו מגיע בבחי' פנימיות ועצמות שלמעלה גם ממקור האור כו'.

וזהו ענין הקטרת שהסמים החריפים וקשים ביותר נעשים לריח וחזק וערב ביותר עד שמשיב את הנפש כו', וידוע דהשבת הנפש שע"י ריח חזק הוא מעצמות הנפש כו', שהרי גם ע"י המאכל מתוסף חיות הנפש, ובפרט ע"י הריח שבמאכל שמתוסף חיות (שז"ע ריח הקרבנות כו' וכמשנת"ל), אך זהו רק ממקור החיות המתפשט בגוף כו', אבל ריח חזק המשיב את הנפש הוא מעצמות הנפש שלמעלה מעלה מבחי' מקור החיות המתפשט כו', וכמו הרפואה לחולה המסוכן למות ר"ל הרי הרפואה מסמים חריפים ביותר (אשר לאדם הבריא ה"ז מפסיד ומשחית נפשו ויש שגם ממיתים ר"ל), ונהפכו ונעשו הן עצמן לסם חיים המרפא ומחי' את החולה וממשיך לו חיות חדש ממש כו'. וכמו"כ הוא ברוחניות דגדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם שע"י התשובה הרע נהפך לטוב והוא בכח עצמו (כמו סמי הרפואה שמעצמן מתהפכין כו'), שבזה ממשיכים חיות חדש מפנימיות ועצמות א"ס שלמעלה מעלה ממקור האור והגילוי כו'. וזהו דעיקר העבודה דיוה"כ הי' בהקטרת הקטרת לפני ולפנים כו', דלהיות דביוה"כ הוא זמן התשובה, ועיקר ענין התשובה הוא כאשר הנה"ב מצ"ע מתעורר בתשובה כנ"ל (וי"ל שזהו ההפרש בין קטרת דכל השנה לקטרת דיוה"כ, דבכל השנה הקטרת הקטרת הוא ע"ג מזבח הפנימי שזהו בעבודה בחי' פנימיות הלב בחי' רעו"ד שזהו הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד כו' שהיא העבודה שמצד הנה"א כנודע, ובענין התשובה הוא שההתעוררות דנה"ב הוא ע"י הנה"א כו', וזהו שהקטרת הקטרת הי' בזמן העלאת הנרות וכמ"ש ובהעלות אהרן את הנרות כו' יקטירנה, וידוע דנרות הם הנשמות כו' ובהעלאת הנרות בבחי' רצון פשוט כו' יקטירנה שמתעלה גם הנה"ב ונכלל בקדושה כו' (ונת"ל דע"י רעו"ד אינו נהפך בעצם מהותו לגמרי כו', אך בענין התשובה ה"ה נהפך לטוב כו'). אבל הקטרת הקטרת דיוה"כ שהוא לפני ולפנים הוא התשובה שמהתעוררות הנה"ב בעצמו שזה בא לפני ולפנים בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'). וכמו שאנו רואים דגם קל שבקלים שנפרד לגמרי מאלקות בריבוי חטאים ועוונות ר"ל עד שאור הנה"א נחשך ונכבה בו לגמרי ר"ל, ה"ה מתעורר ג"כ בתשובה בעת נעילה ביוה"כ כו' שזהו רק בהתעוררות מצ"ע כו'. וז"ע והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים כו', פי' אובדים הוא כמו שה אבודה שלא נודע מקומה כלל שלא תוכל לשוב אל בעלי' לעולם, והוא בא

ד"ה . . הג': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תרי ואילך).

בגוכי"ק בשוה"ג: עמ"ש בד"ה ויענך הג' בענין ההמשכה שע"י התשובה דנה"ב דוקא.

בשעה שהקדימו — תער"ב

מחמת שהשה אובדת א"ע שהלכה שובבה ותועה מן הדרך למקום זר ורחוק ביותר עד שלא נמצא מקומה גם בחיפוש גדול, וזה משל לנשמות שנק' אובדות שיצאו מדרך הישר מעולם היחוד לעולם הפירוד כו', שהלכו שובב בדרך לבם למקומות היכלות הטומאה ונתקעו שמה באופן שלא יוכלו לשוב אל אביהם שבשמים כו', וכענין נבלע ישראל בגוים כו' וכפרות הטובות שנבלעו בהרעות ולא נדע כי באו כו', וכאלו נאבדו לגמרי כו', וזהו האובדי' בארץ אשור בריבוי התענוגים הגשמיים כו'. וכאשר יתקע בשופר גדול לעתיד יבואו ויתקבצו גם המה כו', וזהו מצד שהנה"ב בעוצם חומריותו וגסותו ביותר יתעורר בתשובה כו' (ובד"כ זהו כמו ענין הקטרת שזהו בחינת החיות שנבלע בהקלי' דמבו' במ"א שזהו כענין הרע שנהפך לטוב כו'). וידוע דמעין זה דשופר גדול דלעתיד הוא בכל יוה"כ שיש ג"כ גילוי מבחי' שופר זה כו' וכמ"ש במ"א, וע"כ גם הקל שבקלים מתעורר בתשובה ביוה"כ כו', וזה"ע הקטרת הקטרת לפני ולפנים והיינו העלי' בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', וכתי' כי בענן אראה בעצמותי ומהותי כו', והוא שבבחי' ההעלם העצמי דא"ס נמשך בגילוי בענן הקטרת כו', דע"י התשובה שהרע מצ"ע נהפך לטוב נמשך בחי' העלם העצמי דא"ס שלמעלה ממקור כל הגילוים כו'. וכמו בגלות מצרים דכתי' וישמע אלקים את נאקתם ואי' במד"ר נאקת חללים כמד"א ונאק נאקת חלל, וכ' הרד"ק נאקה פי' צעקה, ובהג"ה במכלל שמ"מ אינו נופל אלא על צעקת חלל והיינו צעקת הגוף ונה"ב מיסורי מיתה ר"ל, וזהו וישמע אלקים את נאקתם ותעל שועתם כו' מן העבודה כו' וגם אני שמעתי את נאקת בנ"י כו' דכ"ז הוא מקושי העבודה ביסורי הגוף ממש כו'. ובעבודה הוא הצעקה מהנה"ב דוקא והו"ע מים תחתונים בוכין אנן בעינן למיהוי כו' (והבכי' דנה"ב הוא ע"י הביטש שמבטשין אותו כו' וכמ"ש במ"א, וזהו שע"י שעבוד הגוף עי"ז נעשה הצעקה ובכי' דמ"ת דנה"ב כו'), וזה מגיע למעלה בבחי' עצמות א"ס דבכים ר"ת ברוך כבוד ה' ממקומו שע"י הבכי' ממשיכים ש' הוי' ממקומו העצמי כו', וכמו ממעמקים קראתיך ה' שממשיכים שם הוי' חדש מבחי' עומק לעומק כו'. וזהו ג"כ ענין תקיעת שופר דעיקרו הוא בחי' הצעקה מעומקא דלבא שזהו התקיעה הראשונה כו' כנודע, וצ"ל בשופר של איל דוקא בחי' בהמה כדי להיות ג"כ בחי' נאקה שהיא הצעקה של הנה"ב כו', ועי"ז אד' הוי' בשופר יתקע בתקיעה האחרונה, וידוע דהוי' בניקוד אלקים הוא בחי' פנימיות הכתר כו' כמ"ש בהבי' דכי כארץ כו', ובשרשו הוא בחי' שמו העצמי דהיינו בחי' העלם העצמי דא"ס כו', וזהו ג"כ וישמע אלקי' את נאקתם ויזכר אלקי' את בריתו כו' והו"ע מה שז"א בעתיקא אחיד ותליא כו'. ובמ"א בענין וגם אני הקימותי את בריתי שזהו בחי' איתן כמו ותשב באיתן כו' והוא בחי' פנימיות עתיק כו'. וזהו שכאשר הגבו' מצ"ע נהפכין לטוב ה"ז ממשיך מבחי' עצמות א"ס בחי' העלם העצמי כו'.

וזהו יתרון המעלה בהמתקה זאת שלמעלה גם מהמתקה הב' שהי' מבחי' חסד גבוה במעלה ומדרי' שמובדל בערך וכמו בחי' חסד דקשוט כו', שעי"ז עצם המר נהפך למתוק והחשך נעשה אור כו' כנ"ל, דכ"ז הוא שההמתקה ע"י החסד שההמשכה עי"ז הוא רק מבחי' הגילוים דאוא"ס ב"ה, וגם שנמשך בחי' אור העצמי מ"מ ה"ז הכל מבחי' מקור האור והגילוי או מבחי' מקור למקור עכ"פ כו'

(והיינו מבחי' עצם האור כו' שנת"ל). וענין ההתהפכות בזה שהחשך נעשה אור הוא שהאור בא במקום החשך ונעשה אור לא שהחשך עצמו נעשה אור כו' (וכן הוא בחסד וגבו' דעם היות שהגבו' בעצם מהותה נעשה בבחי' חסד כו' הנה זהו שהחסד בא במקום הגבו' כו', וכמו באור פני מלך חיים שנת"ל הרי המלך אינו מעיין בדינו כלל להפוך את הדין לחסד רק שבהארת אור פני מלך נהפך הקטיגור לסניגור כו', או כשפוגע בחייבי מיתה נמחל לו העון והעונש כו', שזה רק שהחסד בא במקום הגבו' ונעשה הגבו' חסד כו'), ומה שנעשה אור היינו בחי' אור שהוא בחי' גילוי כו' כנ"ל. אבל בהמתקת הגבו' מצ"ע ה"ז שהגבו' עצמה נעשה טוב וחסד לא מצד החסד אלא שהגבו' עצמה נהפכה לחסד כו', וכן בחשך ואור הוא שהחשך עצמו נהפך לאור שאין זה כלל בחי' האור כ"א הוא החשך שנעשה אור (וכמ"ש במ"א שבזה דוקא נשלם הכוונה דלהיות לו דירה בתחתונים, מפני שבזה הרי הדברים התחתונים עצמן נעשים כלים לאלקות כו' והיינו שהן עצמן נעשים אלקות כו'), והאור הוא בחי' העלם העצמי ממש שלמעלה גם מבחי' מקור למקור לאור וגילוי כו'. וז"ע ויהי הענן והחשך ויאר דכאשר הענן והחשך נעשים אור מצ"ע הוא שמאיר בחי' העלם העצמי כו' וכמו כי בענן אראה בעצמותי כו'. וזהו שאמרו במד"ר על מ"ש ויורהו ה' עץ ה"ד כי אעלה ארוכה לך וממכותך ארפאך ממכות שאני מכה אותך מהם אני מרפא אותך כו', והיינו שהגבו' מצ"ע נהפכה להיות בבחי' חסד וטוב כו', וצא ולמד ממי מרה שהורה למשה דבר מר והשליך אל המים ונמתקו המים כו', והביא שם כמה דעות בעץ זה של זית הי' וי"א ערבה וי"א הרדופני כו' שכולם הם עצים מרים ובזה דוקא נמתקו המים כו', והיינו שההמתקה היא לא מבחי' החסד (וכמ"ש בזהר עה"ח הי' כו'), כ"א שבחי' הגבו' מצ"ע נמתקה ונעשה לחסד כו', וכמו באלישע שריפא את המים ע"י מלח שהוא בחי' גבו' כנודע, וכמו ישעי' שריפא השחין ע"י דבלת תאנה ופרש"י נס בתוך נס הי' כו', דכ"ז הוא המתקת הגבו' מצ"ע דוקא שבזה דוקא הוא המשכת בחי' העצמות דא"ס כו' (ולפי"ז י"ל דמ"ש והכית בצור זהו בחי' המתקת הגבו' מצ"ע, ומ"ש ודברתם אל הסלע שנה עליו פרק א' הוא ההמתקה שע"י החסד כו', ובילקוט א' כיון שהגדיל בדבור הוא מייסרו ומבו' במ"א דמ"ש ודברתם שנה כו' הו"ע מוסר אביך בחי' גבו' דעתיק המלובש במו"ס כו', א"כ ה"ז ג"כ בחי' מקור הגבו' שנהפך לחסד כו' וכ"ז לא כמשנת"ל, ועמשנת"ל דגבו' דעתיק בעצם הוא שלמעלה מבחי' בירורים כו').

אמנם עדיין צ"ל והלא גם בהמתקה זאת שהגבו' והחשך נהפך מצ"ע לטוב ואור בהכרח שזהו ע"י אור עליון דוקא, וכמו שנת"ל בענין האובדים בארץ אשור שאין להם שום גילוי אור כלל והוא רק שהרע יתעורר מעצמו כו', ומ"מ זהו ע"י השופר גדול הבא מלמעלה כו', וכן בקשב"ק המתעוררים בתשובה ביוה"כ בנעילה ה"ז ג"כ ע"י הארת בחי' שופר גדול שביוה"כ כו' כנ"ל, וכן במי מרה הרי מ"מ הורהו ה' עץ וישלך אל המים ולא שנמתקו המים מעצמן כו'. אך הענין הוא דודאי כן שההתעוררות היא ע"י כח עליון הבא מלמעלה, אך שהכח הזה הוא מבחי' שרש הגבו' כו', וז"ע שהגבורות נמתקין בשרשן היינו בכח שרשן ומקורן כו', וידוע דשרש הגבו' הוא בחי' העלם ובא בבחי' כח נעלם דוקא, ולכן ההתעוררות וההתהפכא אף שבא בכח עליון ה"ז שהחשך והגבו' מתעורר ונהפך מעצמן מפני שהכח עליון ה"ה בא בבחי' כח נעלם כו'. דהנה כללות ההפרש בין ב' אופני המתקת הנ"ל (היינו המתקה הב' והג') הוא, דהמתקה הב' הוא

בשעה שהקדימו — תער"ב

בבחי' אור מקיף מלמעלמ"ט וכמשנת"ל דהמתקה זו הוא בבחי' כח חסד הנבדל בערך וממתק את הגבו', וכמו"כ מהפך את החשך שלא בבחי' התעסקות כלל רק שממילא נמתק ע"י גילוי אור חסד עליון כו', אך המתקה הג' שהגבו' מצ"ע נמתקים ה"ז בבחי' או"ח מלמטלמ"ע שהחשך מתעורר ועולה, וכמו מ"ת בוכין כו' וכמו תשובת הבע"ת שזהו בבחי' או"ח דוקא כו'. וזהו ג"כ כללות ההפרש בין הבירור דש' מ"ה והבירור דש' ב"ן, דהבירור דש' מ"ה הוא בבחי' או"י שע"י גילוי אור ש' מ"ה מתברר ממילא ונכלל בקדושת האלקות כו', והבירור דש' ב"ן הוא בבחי' או"ח בעבודה ויגיעה כו' (והגם דמ"ה וב"ן הן רצו"ש וכמ"ש רוח האדם היא העולה כו' ורוח הבהמה כו', מ"מ בענין הבירור הוא להיפך כו' ועמשנת"ל ד"ה אני לדודי*) (וזהו ג"כ ענין קדושה וטהרה דקדושה הוא מלמעלמ"ט וכמארז"ל אדם מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה עד שממילא הוא מואס ברע ובוחר בטוב כו', וטהרה היא מלמטלמ"ע שהאדם מטהר עצמו וכמא' הבא לטהר מסייעין לו רק בבחי' סיוע מלמעלה כו' ועמ"ש בזהר פ' תזריע דמ"ח ע"ב). והגם דבירור דש' ב"ן הוא ג"כ ע"י כח עליון ומ"מ הוא בבחי' או"ח מפני שהוא בבחי' כח נעלם כו'.

וביאור הענין הוא דהנה ידוע שיש אויר ואור דאויר הוא אור יו"ד וכמ"ש בזהר בראשית דט"ז ע"ב, וההפרש בין אויר ואור הוא דאור הוא בחי' גילוי ואויר בחי' העלם כו', דאור נתפס ונרגש בחוש הראות ואויר אינו נתפס ונרגש כו', והאש היסודי שהוא עצם חשוך כמ"ש הרמב"ן בפי' עה"ת שעז"נ וחשך ע"פ תהום נק' ג"כ אויר, וכמ"ש הספורנו שם ע"פ וחשך ע"פ תהום הוא האויר החשוך הנאצל, וכת' אח"ז שהחלק ממנו הסמוך להגלגל (היינו גלגל הירח וכידוע דיסוד האש הוא תחת גלגל הירח) התלהב בתנועתו והוא האש היסודי, והחלק ממנו הקרוב אל המים קנה אז איזה קור מן המים כו' (א"כ לדבריו מה שנאצל הוא האויר והוא נחלק לאש היסודי ורוח היסודי, דהקרוב אל הגלגל הוא האש היסודי והקרוב אל המים הוא הרוח היסודי כו'), הרי דהאש היסודי הוא אויר והוא חשוך כו', ומה שאויר הוא אור יו"ד היינו בחי' אור כמו שהוא כלול באויר כו'. והנה במאו"א מע' א' סעי' קנ"ג כ' אויר קדמון הוא אויר שאינו נתפס הנשאר במקום פנוי בעת הצמצום, וכן נק' הכתר עליון כי אותיות אמ"ש הם אויר בכתר מים בחכ' אש בבינה כו', והפרד"ס בערך אויר כ' בשם זהר שה"ש וז"ל כיון דההוא בטישא אתיישב במוחא מגו אוירא דכיא דאתפס בגין דאית אוירא דכיא דלא אתפס כלל כו', ופי' הפרד"ס שזהו בחי' הכתר ויש בו ב' בחי', בחי' ראשונה נק' אויר שאינו נתפס והיא המתדבקת ומתאחדת במאציל ונק' אויר קדמון, והבחי' השני' נק' אויר הנתפס קצת כו', ואמרנו נתפס אין הכוונה אצלנו נתפס ממשי אפי' החכ' אינה נתפסת, אמנם פי' הוא שאינו נתפס אפי' לספי' החכ' כי הוא רק מתאחד בא"ס כו', ובשער הגוונים פ"ב כ' הכתר נק' חשך מצד בחי' העלמו מעלה מעלה כו' והיינו בחי' יחודו במאצילו כו' יען שהיא בחי' משתווה המאציל בנאצל כו' (ושם דבחי' אוכם למעלה מזה וי"ל שזהו התכללות הכתר בא"ס ממש כו'). ולפמ"ש במאו"א נר' דאויר קדמון זהו בחי' הרשימו הנשאר במקום החלל כו', וכן משמע ממ"ש במע' ט' סעי' י"ז טהירו נק' כלי הראשון והוא אויר קדמון וכלי הראשון הוא בחי' הרשימו, וכמ"ש בע"ח בשער עגו"י ע"ב בהג"ה דנקודה אמצעית א"ס שם הי' בחי' שרש הדין ונתגלה אח"כ למטה וממנו נעשה המקום שהוא דוגמת הכלי כו', ובזהר"ק בפי'

ד"ה . . לדודי: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תריח ואילך).

המא' בריש הורמנותא דמלכא כ' והנה המק"פ עם הרשימו הנשאר בו כו' נק' גליפו כי פי' גליפו מסר לנו כלל בידינו הרב ז"ל שפי' כלי קבול כו', וכ"כ אח"כ בפי' בוצינא דקרדוניתא דהצמצום הי' ביסוד דמל' הנעלמת בא"ס והוא הנק' בוצינא דקרדוניתא ופי' בוצינא נר לצוק בתוכו שמן טוב כו', ונמצא דרשימו היא בחי' כלי וזהו בחי' אויר קדמון כו'. והנה אויר הוא אור יו"ד דהיינו אור הכלול באויר כנ"ל י"ל שזהו האור הכלול בהרשימו, וי"ל דזהו ג"כ אויר שאינו נתפס ואויר שנתפס, דעצם הרשימו היא בחי' אויר שאינו נתפס והאור הכלול בה הוא בחי' אויר הנתפס כו'.

והענין הוא דהנה ידוע ומבו' לעיל דרשימו יש בה ב' ענינים עצם נקודת הרשימו הנק' אותיות הרשימו (והו"ע הגליפו כלי קבול כו'), שזהו כח הגבול שבא"ס שהוא מבחי' העלם העצמי דא"ס כו', ובחי' האור א"ס שנכלל בנקודת הרשימו, והוא בחי' עצמות האור כמו שהוא קודם הצמצום כו' וכמשנת"ל. ונת' דבאור יש בחי' עצם והתפשטות והיינו דבאור המאיר (דבכללות הוא בחי' גילוי האור בעצמותו כו'), יש בזה אור המאיר לעצמו ואור השייך אל הזולת כו', וכמו אור שכל המשפיע כמו שהוא לעצמו ומה שכולל בעצמו האור השייך אל המקבלים כו', ובנקודת הרשימו נכלל ב' המדרי' (כי בשניהם הי' הצמצום כו' כמשנת"ל), והיינו דכל אור הקו המאיר בעולמות מרוכ"ד עד סוכ"ד נמצא כלול בהרשימו (שעי"ז בא בבחי' כח גבולי כו'), וגם כלול בה מעצם האור שאינו שייך אל העולמות כו'. ונת"ל דעצם האור שעז"א הוא ושמו ה"ז למעלה גם מבחי' האור כמו שהוא לעצמו, דזהו האור כמו שהוא למעלה מבחי' גילוי גם לעצמו כו' (והוא כמו כח ההיולי העצמי שכלול בעצם הנפש וכמו כח השכל ההיולי העצמי כו', דעם היותו כח הנפש לא עצמות הנפש ממש ולא מה שהנפש נושא בעצמו כו', ה"ה כלול בעצם הנפש ואינו בבחי' המשכה וגילוי מן העצם כלל כו'). וי"ל דבנקודת הרשימו נכלל גם מבחי' ומדרי' זו, הגם דבמדרי' זו לא הי' הצמצום כו', מ"מ נקודת הרשימו להיות כוללת בחי' האוא"ס שלפני הצמצום י"ל שנכלל בה גם בחי' עצם האור הנ"ל. ויש להמתיק הדבר ע"פ מ"ש הזהר"ק במ"א בענין גליפו שהוא כלי קבול לקבל בתוכה כל אור שישפיע א"ס ב"ה מאז והלאה, הרי כל מה שביכולת נש"י להמשיך ע"י עבודתם הכל כלול בנקודת הרשימו כו' (דמאחר שהכל נמשך ע"י הרשימו בהכרח שבתחלה הכל נמצא כלול בה כו'), והרי ביכולת הנשמות להמשיך גם מבחי' עצם האור ממש כו' (שזהו באמת המשכה דתורה שמושרשת בעצמות א"ס היינו בעצם האור שלמעלה גם מקודם עלות הרצון כו', דאוא"ס שקודם עלות הרצון הוא שרש בחי' האור הסובב כו' (ועלות הרצון זהו שרש בחי' אור הממלא כו', והו"ע הע"ס הגנוזות וכלולות בבחי' סוכ"ע כדוגמת ע"ס הכלולות בכתר כו') וכמשנת"ל בתחלת הדרוש בד"ה נשא*, ועצם האור הוא בחי' הפנימיות ועצמות דאוא"ס שלמעלה מבחי' סובב כו', וזהו שרש ומקור התורה והמצוות כמו שהן באוא"ס שלפני הצמצום כו'), וא"כ גם בחי' ומדרי' זו נכלל בנקודת הרשימו כו'. ונקודת הרשימו עצמה הכוללת הכל ומגלת הכל ה"ה למעלה מכל המדרי' הנ"ל והיינו שהיא מבחי' העלם העצמי כו' וכמשנת"ל, וזהו בחי' אויר והאור כלול בו שזהו בחי' היו"ד שבאויר כו'.

והנה יו"ד הוא בחי' חכ' כנודע בהיו"ד דש' הוי', ועם היות דכללות בחי' החכ' היא אות יו"ד המורה על הצמצום והוא דלהיות המשכת אוא"ס בע"ס דאצי' שאינן *

בד"ה נשא: תער"ב (לעיל ח"א ע' כה ואילך).
שאינן לגבי: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שאינן בערך לגבי.

לגבי אוא"ס דלאו מכא"מ כלל כו' בהכרח שיהי' ע"י צמצום דוקא כו', וע"כ בחי' החכ' שהיא ראשית הגילוי דהשתל' היא רמוזה באות יו"ד להורות שההמשכה היא ע"י הצמצום כו', וגם זאת שבבחי' החכ' מתצמצם האור באופן שיוכל להיות מתגלה בבינה כו', והו"ע לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה שהוא בחי' צמצום ומיעוט האור בכדי שיתקבל אצל המקבל כו' וכמ"ש בבה"ז פ' אחרי על מאה"ז הביאו עלי כו' (ועמשנת"ל ד"ה חקת התורה הא'*). מ"מ עיקר אמיתית ענין היו"ד הוא בבחי' פנימיות החכמה שנרמזת באות קטנה מפני שהיא קרובה לאוא"ס, ולכן היא קטנה שהיא בבחי' הביטול בתכלית דכולא קמי' כל"ח כו', וכמו הכוכבים שנראים קטנים ביותר מפני שהן ברקיע השמיני וקרובים יותר כו', וכמו"כ כלי החכ' היא בבחי' ביטול בתכלית ע"כ היא בחי' יו"ד כו', והאור דחכ' הוא בחי' האין של היש האמיתי כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה דא"ס ב"ה הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזוהי מדרי' החכ' כו'. וי"ל דאור החכ' הוא בחי' האין שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו', וכלי החכ' הוא שמושג בחי' הביטול הזה וה"ה בבחי' כלא כו' (ועמשנת"ל ד"ה נחמו*) (ובכתר הביטול הוא בבחי' אפס ולכן היא בבחי' נקודה שאין בה ציור כלל כו'), והרמ"ז ס"פ קרח כ' דהיו"ד של ש'* הוא בחי' או"א עילאין אבא עצם היו"ד ואימא המילוי של היו"ד כו', ואו"א עילאין היינו בחי' פנימיות חו"ב כו', וא"כ עצם היו"ד הוא בחי' עצמיות החכ' כו'. והנה ידוע דבכללות הקו יש בו ש' הוי' והיו"ד הוא בחי' ראשית גילוי הקו שלמעלה עדיין מהתלבשותן בבחי' א"ק כו', דא"ק הוא מחה"ק על כללות ההשתל' ה"ז בחי' ה' ראשונה וראשית הקו קודם שמתלבש בא"ק ה"ז בחי' היו"ד כו', וז"ש בע"ח שער שבה"כ פ"ה ולעילא מגולגלתא דילי' יש בו דוגמת בחי' עתיק דאצי' כו' שזהו ראשית גילוי הקו כו', ועפמשנת"ל (ד"ה דרשו*) דח"ס היא בחי' עתיק בעצם מהותה כו', וא"כ י"ל דחכ' שהיא בחי' יו"ד י"ל דבשרשה זהו בחי' ראשית גילוי הקו כו'. והבחיי ר"פ וארא בענין החכ' כ' שעז"נ ה' קנני ראשית דרכו, וענין ראשית דרכו היינו ראשית המשכת הקו כו', וע"כ בחי' זו דחכ' הגם שהיא בחי' אור (דזהו כל ענין החכ' שהיא בחי' אור וגילוי כו', דכתר הוא בחי' העלם וחכ' היא בחי' גילוי, הגם שנק' ג"כ סתימין וכמו הנסתרות כו', ומ"מ ה"ה בבחי' אור כו' שעז"נ יהי אור כו' וכמו ותורה אור כו', וכידוע דגם בחי' פנימיות החכ' בחי' מ"ה דחכ' שזהו בחי' אין דכתר ממש כו', ה"ז בחי' האין דכתר כמו שבא בין הנאצלים כו' וכמ"ש במ"א), מ"מ ה"ז בבחי' הבדלה כו', שכן הוא בבחי' החכ' בכלל שהיא בבחי' הבדלה כו', שהרי גם בחי' חיצוניות החכ' הנק' נקודת השכלה ה"ה למעלה מבחי' השגה ממש כו', וגם נת"ל דענין השכלי דבחי' חכ' הוא בחי' הנחה שכליות שזה אינו בא בהשגה כו', ומכ"ש בחי' פנימיות החכ' ה"ה בבחי' נבדל כו' וכמ"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כו', וכמ"ש בלקו"ת ד"ה ביום השמע"צ כנישין ונת' ג"כ לעיל דחכ' היא בבחי' מקור הרחוק להשתלשלות כו', וכ"ש בחי' פנימיות החכ' שהיא בבחי' ריחוק מפני שזהו המשכה מבחי' עתיק כו' וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דזאת חוקת התורה כו'. וא"כ מובן דבחי' פנימיות החכ' (ובפרט כמו שהיא בשרשה בבחי' ראשית הקו כו') ה"ז מובדל לגמרי ממהות החשך כו'. ועד"מ מי שעצם מציאותו נתהווה באור (י"ל בהנמשל היינו בחי' פנימיות החכ' שזהו

ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' מב). ד"ה נחמו: תער"ב, כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה ציון במשפט תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקסה ואילך). ש' הוא: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ש' הוי' הוא. ד"ה דרשו: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תיב).

בחי' אורות פנימיים ועצמיים שלמעלה מאצי' שבאו בין הנאצלים, והרי לא נתצמצמו להיות כמדת בחינת הנאצלים כו', וכמו פנימיות אבא פנימיות עתיק כו' הרי גם כמו שהיא בחי' פנימיות אבא באצי' ה"ה כפנימיות עתיק כו' (עם היות שאינו כמוהו ממש כו'), והוא רק שהנאצלים יבואו לבחי' אור המובדל בערך ממדת הנאצלים כו', וזהו שעצם מציאותו נתהווה באור פנימי ועצמי שאינו מצומצם כו', ועמשנת"ל בענין פנימיות הקו שהוא העצם כו'), ולא ראה חשך מימיו (דימותו ולא בחכ' בבחי' הפנימיות כו'), שאינו מכיר מהות חשך כלל כו', אמנם משו"ז עצמו להיות מובדל לגמרי יש בכח האור הזה להפוך את החשך לאור כו', וכמשנת"ל בהמתקה הב' שזהו מבחי' עה"ח דלהיותו מובדל מן הרע לגמרי ואינו שייך שם שום אחיזה כלל (גם בבחי' האור הנמשך שזהו בחי' ותורה אור וכ"ש בבחי' המאור כו' כנ"ל), ע"כ ביכולתו להפוך את הרע לטוב כו'. וכ"ז הוא בבחי' האור כמו שבא בגילוי לאחר הצמצום כו'.

אמנם ענין יו"ד הכלול באויר היינו בחי' האור (שבא בגילוי אחר הצמצום כו') כמו שכלול בנקודת הרשימו כו' כנ"ל, ונת"ל דהאור כמו שכלול ברשימו הוא שלא נגע בו הצמצום וה"ז ממהות האור כמו שהי' קודם הצמצום כו', ועם היות שהוא בבחי' מקור לגילוי האור דהיינו אור הקו כו', שהרי זהו מה שכלול בעצמותו בחי' אור המאיר אל הזולת היינו העולמות וההשתל' כו', מ"מ ה"ה במדרי' נעלית מאד על האור כמו שהוא בגילוי כו', וכמו זיו השמש הכלול בשמש כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה תקעו הב' שהוא בבחי' אין לגבי אור הקו שנק' יש לגבי אור זה כו', הרי מבחי' אור זה בודאי הוא שנעשה התהפכות החשך לאור כו'. וענין המשכה זו לפי משנת"ל שזהו בחי' עלות הרצון ה"ז המשכה מבחי' ע"ס הגנוזות. וי"ל שזהו כמ"ש במ"א ע"פ רשפי' רשפי* י"ה ופי' האריז"ל רשפי' דרשפי אש דכנס"י, ומהיכן יצאה אש זה משלהבת שיצאה מי"ה, ומבו' שם דשלהבת י"ה הו"ע שלהבת הקשורה בגחלת שיש בזה ב' ענינים הן השלהבת שטמונה וגנוזה בתוך הגחלת והשלהבת שיוצאה חוץ להגחלת כו', והן ע"ס הגנוזות וע"ס הגלויות כו' וכמו שנת' ג"כ לעיל, ומב' המדרי' נמשך לפעול בנש"י והוא שע"י בחי' השלהבת הקשורה בתוך עצם בחי' הגחלת פועל להיות אהוי"ר שכלים, וששההתפעלות תהי' גנוזה בדביקת הנפש באלקים חיים בלתי נרגש כלל וכלל ענין מציאות ההתפעלות לבחי' מורגשת בפ"ע, וע"י בחי' שלהבת שיצאת מחוץ לגחלת הנה עי"ז הוא פועל יוצא בנפעלים היינו בכנס"י להיות בחי' אהבה בהרגשה למדה בפ"ע כו', והוא הביטול שע"פ טו"ד שזהו מבחי' הבינה והביטול שמבחי' החכ' שבנפש שהוא למעלה מטו"ד המושג כו' וכמ"ש בסש"ב פי"ט, וי"ל שזהו בחי' אהבה בתענוגים שהוא בהכחות פנימיים ועצמיים שבנפש כו', וההמשכה עי"ז הוא מבחי' ע"ס הגנוזות ונעלמות באוא"ס כו' (ועמשנת"ל בענין אש יו"ד ואש ה' שזהו בחי' אור וחשך כו'), וכבר נת"ל שע"י אהבה בתענוגים מתהפך הרע ונעשה טוב ממש כו'.

והנה ידוע שיש שם הוי' שברצון (דבד"כ הוא בחי' שם הוי' דלעילא כו'), והיינו שגם בבחי' הרצון שבאוא"ס שלפני הצמצום יש ג"כ שם הוי' יו"ד ה"א כו', דהנה ענין הרצון הוא מה שא"ס בעל הרצון בא לכלל רצון כו', דקודם שעלה ברצונו כבי' לא הי' הרצון בגילוי כלל גם לא לעצמו כו', וה"ז בבחי' צמצום כבי' בעצמותו לבוא לידי רצון כו', וגם מבו' במ"א דלהיות שעצמות אינו מוכרח בהרצון וה"ה רצונו שיכול להיות שלא יהי' הרצון, א"כ ה"ז כמו שקדמו ההעדר כו', ובא ע"י

רשפי י"ה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: רשפי אש שלהבת י"ה.

צמצום בעצמותו כבי' כו', וז"ע היו"ד שהוא הצמצום שנשאר רק נקודה דרצון הזה שהוא בחי' גילוי לעצמו כו', והגילוי לעצמו בא לידי התפשטות להיות בחי' גילוי השייך אל העולמות והוא מה שעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו' ושיער בעצמו בכח כו', וזהו בחי' ה"א ראשונה כו' וכמ"ש כ"ז במ"א באורך. וכבר נת"ל דנקודת הרשימו כוללת כל המדרי' שבאוא"ס שלפני הצמצום כו', וא"כ י"ל דבחי' יו"ד שבשם הוי' שברצון (שזהו בחי' קודם עלות הרצון והוא רק הגילוי לעצמו כמשנת"ל), זהו בחי' יו"ד הכלול באויר כו', דכ"ז הוא בבחי' מקור למקור עכ"פ לבחי' האור והגילוי שיהי' אחר הצמצום שהוא בחי' גילוי אור הקו שנמשך ומאיר בכללות ההשתל' דראשית הגילוי הוא בחי' חכ' שזהו בחי' יו"ד שבא בגילוי כו' כנ"ל. אבל בחי' אויר בעצם הוא בחי' עצם חשוך ונעלם בהעלם עצמי בלתי מתגלה להיות גם בחי' מקור למקור לחכ' שנק' אור כו', והוא עצם נקודת הרשימו שהיא בחי' העלם ממש כו', והוא מבחי' עצם האור שלמעלה גם מבחי' גילוי לעצמו כו', ולמעלה מזה מבחי' העלם העצמי ממש כו' כמשנת"ל, והוא בחי' שמו העצמי שזהו שם הוי' בלא אותיות דיו"ד ה"א כו' וכמ"ש במ"א. והמשכה מבחי' ומדרי'* אינו בבחי' גילוי אור כ"א בבחי' העלם (וכמו מתן בסתר), וע"כ כשנמשך משם הכח להפוך את החשך אין זה שמאיר את החשך (כמו האור שבא במקום החשך כו') כ"א שנמשך כח לכלות את החשך כו'. וכמו עד"מ באור הנר שיש בו נהורא חיוורא ונהורא אוכמא, דנהורא חיוורא הוא שמאיר את החשך שבבית והיינו שדוחה את החשך ובא האור במקומו כו', ונהורא אוכמא אינו מאיר רק ששורף ומכלה את הפתילה, הרי אין זה שמאיר את החשך רק שמכלה את החשך היינו חשך הפתילה, דכאשר הפתילה הוא דבר הנכלה באש ה"ה נכלה באש זה, והכליון הוא שהפתילה נכלת באש לא רק שהאור דוחה את החשך כ"א החשך נכלה החשכת והישות שלו ונעשה אור כו', וכמו שהפתילה נכלה ונכלל בהאש כו'. ושרש הנהורא אוכמא המכלה את הפתילה הוא מבחי' נהורא סתימאה שלמעלה מבחי' נהורא חיוורא כו' כמ"ש בלקו"ת בהבי' הב' דשחורה אני פ"ה, ולפי המבו' כאן הוא מבחי' עצם נקודת הרשימו שזהו מבחי' העלם העצמי דא"ס כו'. וז"ע המתקה הג' שהחשך מצ"ע נהפך לאור, דעם היות שזהו ג"כ ע"י כח מלמעלה ה"ז מבחי' ההעלם דא"ס והוא לא שמאיר כ"א מה שנמשך כח נעלם לתקן ולהפוך את החשך (ובבע"ת הוא להתעורר בתשובה וכמו עד יערה עלינו רוח ממרום בחי' אויר כו'), אבל ההתהפכא הוא שהחשך עצמו נעשה אור מצ"ע כו', והאור הוא לא רק בחי' האור המאיר כו' כ"א שבחי' העלם העצמי דא"ס הוא שמאיר בגילוי כו', וזהו בכללות בחי' הבירור דשם ב"ן ובפרט בענין התשובה כו'.

וביאור הענין ילה"ק מ"ש ויאמר ה' הנה מקום אתי ונצבת על הצור והי' בעבור כבודי ושמתיך בנקרת הצור ואי' בזהר ויקהל דר"ז ע"א מקום אתי ודאי דא איהו מקום טמיר וגנוז דלא אתיידע כלל כו', ובעמה"מ בתחלתו פי' מ"ש הנה מקום אתי על המקום פנוי שבו עומדים כל העולמות, וזהו הנה מקום אתי הוא מקומו ש"ע כו', והוא מפרש דהמקום הוא העיגול הגדול שזהו אור החלל המקיף כו', אך לפמ"ש בלקו"ת מהאריז"ל ע"פ הנה מקום אתי זה תבין בסוד הצמצום שנת' אצלינו שעשה הקב"ה מקום בתוך אותו הצמצום לעולמות כו', מובן שזהו בחי' הרשימו שנשאר ע"י הצמצום כו', וזהו ג"כ ענין מקום שנז' בע"ח בתחלתו בהג"ה וכמשנת"ל, וכמ"ש במ"א שיש ב' דעות מהו בחי' המקום, ומבו' שם

ומדרי' אינו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ומדרי' זו אינו.

דדעת האריז"ל דמה שבתוך החלל זהו בחי' המקום כו' (וענין מקום אתי י"ל שז"ע אין עוד אפי' בחללו ש"ע כמשי"ת), ועז"נ ונצבת על הצור כו' דהנה צור הוא מקום מוצא האש שהאש הוא בו בכח ולא בפועל כו' ונק' העלם שאינו במציאות כו' וכמ"ש במ"א. והדוגמא מזה היא דכתי' כי ה' אלקיך אש אוכלה וכתי' כה דברי כאש והוא דדבר ה' המהווה את העולמות נק' אש כו', וכמ"ש הטעם בלק"ת ד"ה כי ביום הזה יכפר הא', וצור עליון מקור ושרש כל שרשי ההתהוות כו' דשרשי הוי' הוא בו בהעלם בכח ולא בפועל כו', וכן הרמב"ם במו"נ ח"א פי"ו כ' בפי' ונצבת על הצור דקאי על כח הבורא דפי' צור הוא שרש כל דבר והתחלתו כו', וצ"ל דמה שצור הוא שרש ההתהוות אין זה שהוא בבחי' מקור ממש כ"א מה שממנו נמצא ההתהוות כו', וזהו שרש כל דבר והתחלתו שזהו ענין תחלת הכל, דמבו' במ"א דפי' תחלת הכל הוא שממנו נמצא הכל אבל לא שהוא תחלה להם כי הוא מובדל מהם לגמרי ואינו אפי' בבחי' מקור למקור להם כו', וזהו שהקב"ה נק' צור וכמ"ש ומי צור מבלעדי אלקינו וכמו חי ה' וברוך צורי דצור הו"ע התוקף והיכולת והו"ע כל יכול, וזהו ג"כ שהוא שרש ההתהוות דממך הכל שז"ע כל יכול להוות יש מאין כו'. וזהו ונצבת על הצור דכשרצה להראות לו יגמה"ר א"ל ונצבת על הצור בחי' בוצינא דקרדוניתא שהוא בחי' גבו' דעתיק המלובש במו"ס וממותרי מוחין נמשכין י"ג ת"ד כו' כנודע.

ולהבין זה וגם למה יקראו יגמה"ר מאחר שהן צמצומים כמשל השערות כו' ושרש המשכתן הוא מבחי' צור שזהו בחי' גבו', וא"כ מפני מה נק' מדה"ד וידוע שהן בחי' רחמים פשוטים כו'. אך הענין הוא כידוע דגבו' יש בו ב' פי' שהן הפכים זמ"ז (ובאמת הן הא בהא תלי' כו'), הא' דגבורה הו"ע הצמצום שהוא בחי' העדר ההשפעה כו', וכמו איש הגבו' שהוא קמצן בטבעו לבלי להשפיע אל הזולת היפך מאיש הטוב והחסד שהוא רק להשפיע לזולתו ואיש הגבו' הוא להיפך כו' וכמשנת"ל, ומזה הוא הכעס והרוגז דאיש הגבו' הוא מלא דינין ורוגז כו', והב' דגבו' הוא ל' תגבורת והוא אדרבא תגבורת השפע כו', דהנה אנו רואין שהגבורות הן בבחי' שפע החיות יותר מבחי' החסדים, שהרי החי' והבהמה נראה לעין שמחולקים הן באופן חיותם בהרחק גדול זמ"ז שהבהמה היא מבחי' חסדים (דמשו"ז גם כמו שירדה בדרך נפילה ושבירה לא ירדה רק בק"נ מפני שהיא מבחי' החסד כו' וכמ"ש במ"א, ובס' קה"י הביא בשם הזהר דיו"ד מיני בהמות נבראו מן החסד כו'), הרי אנו רואין בה הקרירות שתלך בנחת מאד ואין זריזות כלל בהילוכה וגם בכל תנועותי' במאכל ומשתה בעצלות גדולה הוא, והיינו מפני שהחיות בה בבחי' צמצום ומיעוט (ועם היות שיש בה כח גדול כמ"ש ורב תבואות בכח שור וכמו כשור לעול כו', אין החיות בה בהתגלות ובהתפשטות רק מצומצם מאד כו'), והוא להיותה מבחי' החסדים וכטבע המים שהן קרים בטבעם ויש בהם כבדות דלכן המים יורדים מגבוה לנמוך כו'. והחי' היא מבחי' גבו' (ארי' בגי' גבורה, ובמ"א משמע דמ"ש שפני ארי' אל הימין הוא אור הגבו' בכלי החסד כו', ובד"ה ויאכילך בלק"ת כ' שבעבודה הוא כחותם המתהפך כו'), לכן הילוכה בזריזות גדולה וכל תנועותי' כמו בחפצה לאכול הוא בהתלהבות גדולה, כי יש בה חיות גדול להיותה מבחי' הגבורות כו'. ובעה"ק ח"ד פי"ט ע"פ ומתוכה דמות ארבע חיות כ' וז"ל ונקראות חיות על רוב התנוצצות האור, כי כל אור המתנוצץ ואינו משתכך נק' חי וע"ש כך נק' חיות כו' עכ"ל, הרי שמבחי' הגבו' הוא בחי' השפעה ביותר (וכמשנת"ל בענין ב"ש וב"ה). וכמו כי הדם הוא

הנפש דעיקר החיות באדם הוא בשס"ה גידים שמתפשטים גידי הדם בתמידות לא ינוחו, והוא עיקר החיות שמהם הכח והגבו' ומהם התנועה והזריזות באברים לפי אופן תגבורת החיות שבדם האברים אם רב או מעט כו'. וכמו"כ הוא בהשפעת* דכאשר בא בדיבור דוקא הוא בריבוי החיות, דמוח החכ' הוא קר ואינו ניכר בה חיות כ"כ, וכשמשפיע השכל אל הזולת בקרירות כמו שהוא מצד השכל אינו עושה התפעלות וחיות בהזולת כו', רק כאשר בא בדבור בדברים היוצאים מן הלב שהוא יסוד האש ה"ה נכנסים אל לב הזולת, ואף שלא יחדש דבר בהשכל הנה כשיוצא השכל מהבל יסוד האש שבלב ה"ז עושה התפעלות וחיות בהזולת שמחייהו בהשפעתו כו' (וכמו"כ הוא בעבודה דאהבה כמים אפי' מבחי' ראי' דחכ' אינו משנה טבעו רק בחי' אהבה כרשפי אש הוא אשר משתנה טבעו כו' וכמ"ש בלק"ת בד"ה והי' לכם לציצית הא').

ועוד יש הפרש בין חסדים לגבורות, שבחסדים לא יתוסף דבר באופן המשכתו דכמו שנמשך ממקורו כן יהי' בהמקבל, וכמו מים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך שאין בירידתם שום תוס' ממה שהי' קודם ירידתן כו', וכן בהמשכת השכל ממקור השכל יהי' המשכתו במדה לא יגרע ולא יוסף כו' (וכידוע דבכח המשכיל יש ציור מוגבל שמשכיל באופן כזה דוקא ולא באופן אחר ויש שיעור מוגבל כמה שיוכל להשכיל בהענין כו' וכמ"ש במ"א), וכאשר בא לדבור יתרבה שפע השכל הרבה יותר על מדתו כו', וכנראה בחוש דבהשפעה בדבור כאשר ההשפעה היא בחיות פנימי מיסוד האש שבלב (ולא בהתפעלות יתירה דאז יכול להיות שיהי' לא אמיתי כו'), מתוסף התחדשות באור השכל מה שלא ידע מקודם כלל, מפני שנמשך אור חדש ממקורו שלמעלה ממקור השכל שבבחי' או"י כו' וכמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל. הרי שבבחי' הגבו' דוקא תתרבה השפע מפני שהיא בבחי' תגבורת ההשפעה כו', ולכן ג"כ מבחי' הגבו' תהי' ההשפעה בבחי' בלי גבול היינו שלא תכלה השפעה לעולם, דמבחי' החסדים לא תהי' ההשפעה בלתי מוגבלת ושתומשך באריכות ביותר (כמו בהשפעה למטה כו'), מפני שאין בהם כח וגבו' בההשפעה כו', כ"א מבחי' הגבורה דוקא תהי' ההשפעה בבחי' בל"ג וגם יומשך עד למטה מטה כו'. וכמו בהולדה שהיא מבחי' הגבו' הרי נמשך לדורי דורות בלי גבול כו', וכן ירידת הנשמה למטה בגוף גשמי שאינו בערך כלל הוא ע"י בחי' הגבו' דוקא, וכמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים דמאן דנפח מתוכו נפח בכח דוקא, ועי"ז דוקא הוא ירידתה והמשכתה עד למטה מטה כו' וכמ"ש במ"א, וכן מ"ש ימי שנותינו בהם שבעים* ואם בגבורות שמונים שנה וכיון דאפליג כו', הרי דריבוי השפע הבלתי מוגבלת הוא מבחי' הגבו' דוקא כו'. והנה יש עוד הפרש בין חסדים לגבורות דגבורות באים בבחי' התחלקות משא"כ החסדים, וכמו מים היורדים מגבוה לנמוך שיורדים ונמשכים כולם כאחת כו', אבל הגבורות באים בבחי' פירוד והתחלקות וכמו הדבור שבא בריבוי אותיות וצירופים כו', וכמו גבורות גשמים שיורדין טיפין טיפין כו'. אמנם התחלקות זאת היא באה מצד התגבורות כו', והיינו דההתחלקות אינו בחי' גבו' וצמצום שהוא בחי' מיעוט והעדר האור כו' כ"א הוא מצד התגבורת דוקא, דכל השפעה שבאה בתגבורת העצמות ה"ה בא בבחי' התחלקות דוקא כו', ולכן החלקים באים בלי גבול ושיעור וכל חלק הוא בבחי' ריבוי אור בעצם כו',

---

בהשפעת: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בהשפעת השכל.
שבעים: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שבעים שנה.

וכמו בירידת גשמים הרי כל טפה וטפה היא בבחי' חיות ואין בה שום מיעוט כלל, רק מפני שבא בתגבורת ה"ה בא בהתחלקות כו', וכמו בנביעת השכל כאשר בא בהתגברות ממקור השכל ה"ה בא בשכליים קצרים דוקא ויש בהם ריבוי אור מאד והנביעה היא בבחי' בל"ג בריבוי שכליים ובעומק אחר עומק כו', אשר בהתפשטות השכל בהתרחבות אין בזה ריבוי אור כ"כ וגם יש לזה קץ וגבול דעד פה תבוא כו', משא"כ בנביעת השכל שהוא כמעין המתגבר הרי באים ריבוי שכליים חדשים והן בקיצור דוקא בהתחלקות וכל חלק הוא בריבוי אור כו', והיינו מפני שהתגבורת היא סבת ההתחלקות כו'.

וזהו וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק ארבה בגימ' יצחק, להיות דיצחק הוא בחי' הגבו' כנודע לכן נאמר בו וארבה כו', דענין הריבוי הוא ב' דברים הא' שאין הפסק להמשכתו והוא ריבוי ל' רב וגדול וכמו כי רבה כי גדלה כו', והב' שהוא בריבוי התחלקות בחלקים קטנים בריבוי וכמו טפות המטר כו', ושניהם הם מבחי' תגבורת השפע דמשו"ז בא בריבוי החיות ובריבוי ההמשכה עד למטה מטה כו', ומשו"ז בא ג"כ בריבוי ההתחלקות והחלקים הן בבחי' גילוי ובריבוי החלקים עד אין קץ ושיעור כו'. וזהו דבני חיי ומזונא כולם הם מבחי' הגבו', דבני הוא מבחי' הגבו' וכמ"ש כחי וראשית אוני כו' וכמ"ש באריכות בהגהות ד"ה אלה תולדות יצחק, ובא בבחי' התחלקות טפין דוקא ואין בזה הגבלה כו', וחיי הוא מבחי' הגבו' דהדם הוא הנפש כו', ובא ג"כ בבחי' התחלקות דבכל רגע ורגע נמשך חיות חדש מהנפש והו"ע רצו"ש הסתלקות והתפשטות כו' וכמשנת"ל, אך ההתחלקות היא בלי גבול כו' (ולולא שגרם החטא הי' האדם חי לעולם כו'), ומזונא היא ג"כ מבחי' הגבו' דשולחן בצפון כו', ובא בבחי' התחלקות לכאו"א כפי מזגו ותכונתו ובעתו וזמנו וכמ"ש ואתה נותן כו' בעתו כו', שזהו בריבוי התחלקות מאד הן בכאו"א בפרט והן לכללות הנבראים שזן ומפרנס מקרני ראמים עד כו' שזהו מבחי' הגבו' כו', והריבוי בזה הוא עד אין שיעור ממש כו', דכ"ז הוא מפני שהגבו' הו"ע התגבורת דמצד תגבורת השפע בא בריבוי התחלקות ובבחי' בל"ג כו'. ומאחר שאנו רואים שהגבו' הן בחי' השפעה בריבוי דוקא בהכרח שיהי' להם כח זה במקור חוצבם קודם שנמשכו ששם הוא בלי קץ וגבול ממש כו', משא"כ החסדים נמדדו גם במקורם בבחי' מדה כו' לכן יכלה שפעם כו' (י"ל שזהו ע"ד שנת"ל בענין אורות וכלים שהאורות הן מבחי' התפשטות דא"ס והכלים הם מבחי' עצמות א"ס כו'. והענין הוא דבחי' אור הא"ס ה"ה בבחי' בל"ג ומ"מ בא בבחי' הגבלה, וכמו כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו' הרי בזה הרצון בבחי' הגבלה כו', ובפרט בענין ההשערה ששיער בעצמו בכח כו' ה"ז שנמדד הרצון בבחי' מדה וגבול כו', ומדידה זאת הוא בבחי' צמצום ומיעוט כו', וכמשנת"ל בכ"ד דבהארה הרי המדידה היא בבחי' מדה ממש (והיינו שהמדידה היא חוץ לעצם המהות וכמו דבר אחר המודד כו' ובאמת אינו מהות אחר ח"ו כמ"ש ומבלעדי אין אלקים כו'), אבל עצם האור וכ"ש העצמות דא"ס אינו בא בבחי' מדידה כו'. ויש בזה ג"כ מדידה היא מדידה עצמיות שהיא ממהות העצם והעצם הוא שנמדד כו', וזה בשתי אופנים אם שהמדידה מצד העצם וכנ"ל דתגבורת העצמיות בא בבחי' התחלקות כו', או שהעצמות מודד עצמו כבי' לבוא באופן שיתקבל בבחי' פנימיות כו' (שזהו ג"כ מבחי' הגבו' להיות בבחי' או"פ כו' וכמ"ש בהבי' דשוש אשיש), ובשני האופנים הוא שכל חלק הוא העצם ואינו בבחי' מדידה כו' וכמשנת"ל בענין המן כו'. וידוע דשלימות העצמות הוא

דוקא שיהי' בבחי' התחלקות ובבחי' א"ס דשני הענינים אינם הפכים בבחי' העצמות כו' ועמשנת"ל ד"ה ויהי הענן והחשך ויאר*, וזה בא בבחי' התגבורת שמבחי' הגבו' שבא בבחי' התחלקות דוקא וההתחלקות היא רק מצד התגבורת כו' והוא עד אין קץ ושיעור כו').

והדוגמא מכ"ז יובן למעלה דבחי' גבו' דעתיק הוא אמיתית המקור להנאצלים כולם ולא בחי' חסד דעתיק כו', והגם דחסד אמר יברא וכתי' כי אמרתי עולם חסד יבנה שזהו בחי' חסד דז"א דאצי', וצ"ל דכמו"כ הוא בבחי' חסד דאריך ועתיק כו', וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ד בענין הגדול מדת חסד והתפשטות החיות כו' כי באה מגדולתו של הקב"ה בכבודו ובעצמו כי גדול ה' כו', ולכן משפיע ג"כ חיות והתהוות כו' אין קץ שטבע הטוב להיטיב כו'. מ"מ בכדי שיהי' ירידת אור הא"ס להוות הנבראים וגם להאציל הנאצלים שאינן ערוך לגבי העצמות דיותר משאין ערוך עשי' לגבי אצי' אין ערוך אצי' לגבי א"ס כו', ובפרט זאת שיהיו הנאצלים בבחי' מציאות דבר והיינו שתהי' החכ' בבחי' גילוי שהוא בחי' יש ודבר מה כו' (והיינו שיהי' ירידת אור החכ' באופן כזה שיתלבש בכלי החכ' שזהו מאין ליש של האור כמשנת"ל, ושיהי' התהוות כלי החכ' שזהו בחי' היש של החכ' כו', וב' ענינים אלו שניהם הם בחי' אש אוכלה כמו האש שנאחז בפתילה דוקא כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה כי ביום הזה יכפר הנ"ל), זהו דוקא מבחי' גבו' דעתיק שהוא תגבורת העצמות להיות ירידת האור למטה במדרי' שאין ערוך כו'. והנה עתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל וע"ס שבו הן בחי' ע"ס הגנוזות דעם היותם לא בבחי' מציאות כלל הרי מ"מ הן ע"ס כו', והתחלקות זאת הוא ג"כ מבחי' תגבורת העצמות כו', ובפרט ההתחלקות דע"ס דאצי' (ובאמת י"ל שאינו דומה, דהתחלקות דע"ס הגנוזות הוא מצד התגבורת והתחלקות דע"ס דאצי' הוא בבחי' צמצום ומיעוט כו', וכמשנת"ל באורך ענין המשכת ע"ס הגלויות מהגנוזות וענין הצמצום בזה כו'), ומכ"ש שיהי' התהוות הנבראים היינו שיורד אור האלקי כ"כ למטה מטה להוות נבראים בבחי' יש ודבר ממש, ובבחי' התחלקות דוקא ובריבוי ההתחלקות עד אין שיעור, ושיהי' באפשרי בנבראים שלמטה להיות בהם ריבוי החיות והאור האלקי כו', וכמו בנשמות למטה דוהאלקים עשה את האדם ישר שיהי' בו אור וחיות אלקי בגילוי כו', וכמו ובניהו בן יהוידע איש חי כו', וכן גם בכל הנבראים קודם החטא שהי' בהם גילוי אור אלקי כו' וכמשנת"ל, כ"ז הוא מבחי' גבו' דעתיק דוקא שהוא בחי' תגבורת העצמית כו' וכנ"ל. וז"ע גבו' דעתיק שמלובש במו"ס, דמו"ס הוא התחלת האצי' וכמ"ש הרמ"ז פ' אמור דפ"ח ולהיות התהוות ע"ס דאצי' זהו מבחי' גבו' דעתיק דוקא כו'. וזהו ג"כ דממו"ס נמשכים יגמה"ר דלהיות סליחת עונות ה"ז מפני הגילוי דאוא"ס שמאיר בריבוי שלא בבחי' צמצום ומיעוט וכמו ורב חסד כו', וגם הוא בחי' ירידת האור דא"ס ביותר לסלוח גם לעוברי עבירה ר"ל, וכמ"ש בלק"ת סד"ה שוש אשיש בשם הר"ח דיגמה"ר הם מורים על הענוה, והוא ענוה גדולה ועצומה להשפיל עצמו למטה מטה גם למקום עונות להיות נושא עון ומגבי' שיהי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו', דהמשכה זו היא מבחי' גבו' דעתיק המלובש במו"ס כו'. וזהו שנק' מדה"ר להיות המשכת מבחי' תגבורת העצמות שזהו בחי' גילוי אור הרבה יותר נעלה ויותר בגילוי מן ההמשכה דמבחי' חסד כו', ונמשך עד למטה מטה כו', והגם שבאין בבחי' התחלקות בבחי' שערות כו' והוא הדקדוק שיש בהם דלמי נושא עון למי שעובר על פשע כו' וכמו לשארית נחלתו למי שמשים כו',

---

* ד"ה . . ויאר: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקמ).

וזהו שנק' מדות שהן בבחי' מדידה כו', אך המדידה בהם היא מדידה עצמיות (כמו המדידות דתורה וביותר הוא ביגמה"ר כו'), שבכל חלק הוא גילוי אור העצמית ולמעלה מבחי' מדה כו'. וז"ע הצור בחי' בוצינא דקרדוניתא בחי' גבו' דעתיק המלובש במו"ס שמשם נמשכים יגת"ד כנ"ל, והראה לו אותם ע"י שהטמין נשמתו בנקרת הצור בחי' פנימיות שהוא נעלם מהתגלות והוא בחי' שרשי הויות הנ"ל, ופי' נקרת הוא מל' ואל מקבת בור נקרתם וקאי על שרה והו"ע הרחם שממנו ההולדה, וא"כ היינו בחי' יסוד דנוק', ולפמ"ש הפרד"ס דצור הוא בינה א"כ נקרת הצור הוא יסוד דאימא, ולפי משנת"ל דצור הוא גבו' דעתיק הנק' בוצינא דקרדוניתא, מבו' בזהר"ק על המא' דבראשית דט"ו דיסוד דמל' דא"ס נק' בוצד"ק, וע"ש שזהו בחי' הרשימו שנשארה אחר הצמצום וכמשנת"ל משמו, וא"כ בחי' גבו' דעתיק הוא מבחי' הרשימו כו', ונת"ל דזהו בחי' צור בשרשו כו'. ובמ"א מבו' איך שכללות ענין הרשימו הוא ג"כ בבחי' תגבורת העצמות כו', ולפי משנ"ת שזהו בחי' יסוד דאימא ה"ז בחי' עבור שני דז"א ביסוד דאימא ונת"ל דזהו בחי' בכל מאדך כו', וידוע דיסוד דנוק' הוא בחי' התקשרות לקבל ולקלוט את השפע והוא בחי' כלי ריקן מחזיק כו', וי"ל שז"ע הביטול מצד הנה"ב להיות כלי לקבל גילוי בחי' צור הנמשך ע"י התשובה וכמשי"ת בסמוך (ועמ"ש מענין כלי ריקן בתו"א ד"ה לא תהי' משכלה ובד"ה כי בועליך עושיך רל"ד).

ואמנם מ"ש והי' בעבור כבודי ושמתיך כו', הנה כבוד הוא בחי' מל' דעיקר ענין המלוכה הוא כבוד מלך וכמ"ש וכבוד מלכותך יאמרו כו', ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול מפני שזהו מעיקרי ענייני המלוכה כו', ונמצא כבוד שעושה לו העבד ועשיית הרצון הוא גורם תוס' חיות בלב המלך, ובהיפך העדר הכבוד והיפך הרצון גורם גרעון חיות בלב עד שמתכעס וירע לבבו כו', כן עד"מ הזכיות של מעשה התחתונים גורמים תוס' אור במדות ומל' דאצי' וכמ"ש ועתה יגדל נא כח אד' שמוסיפים כח בגבו' של מעלה כו', ולהיפך העוונות מתישין כבי' וגורמים גרעון כו'. אמנם אין זה גרעון אמיתי ח"ו שהרי עד"מ הכעס הוא מהגבורות שבדם וכל מה שיש יותר חיות בדמים שבאדם יהי' כעסו יותר כשאינו משיג חפצו, כי הכעס הוא מרתיחת הדמים והוא מיסוד האש שבלב כמ"ש בסש"ב ח"א ספ"א (ושם כ' מפני שנגבה למעלה ומבו' מזה במ"א), וכל שיש דמים יותר יהי' הרתיחה יותר כו' (וזהו דב' ענינים שבגבו' הן הא בהא תלי' כנ"ל דבחי' גבו' ודינין הוא מבחי' תגבורת החיות כו' והגבו' נמתקת בשרשה דוקא כו'), וכמו החי' יש בה כעס ורציחה יותר הרבה מן הבהמה וזהו מצד ריבוי החיות שבה כו' כנ"ל. וא"כ מובן שכל מה שיהי' יותר כעס בהיפך הרצון הרי יש בזה תוס' חיות מבקיום הרצון (וכמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל בענין לאו קודם להן דההן אינו מגיע כ"כ כמו הלאו כו'), וכשמתרצה מכעסו הרי נמשך בזה תוס' אור וחיות יותר כו', וא"כ אין זה גרעון אמיתי ועי"ז דוקא נמשך תוס' אור ביותר כו'. ובזה יובן דע"י בעבור כבודו נמשך גילוי אור שלמעלה מיגמה"ר כו', דהנה יגמה"ר הן רחמים פשוטים ושם נמחקין העוונות מפני כמשל החיות שבדם קודם שמתכעס כו', דיגמה"ר הוא שהיפך הרצון אינו תופס מקום והם רק חיות אמיתי כו', וע"י התשובה ממשיכים בחי' יגמה"ר ונמחקים ממילא כל העוונות כו'. אבל בבחי' מל' ובבחי' ז"א הרי תופס מקום מעשה התחתונים וע"י העוונות נעשה בחי' הכעס והרוגז כו' וה"ז בבחי' ריבוי החיות הרבה יותר מכמו קודם שמתכעס כו', וע"י התשובה נמשך תוס' האור והחיות והוא בחי' נקרת הצור כו'.

בשעה שהקדימו – תער"ב

וצ"ל והלא יגמה"ר הן ג"כ לסלוח על העוונות ואמרז"ל במד"ר פ' נשא ר"פ י"ב ע"פ ויעבור ה' על פניו שהעביר זעמו מהם כו', ובר"ה דף י"ז ב' א"ל הקב"ה כ"ז שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם כו'. וי"ל דההפרש ביניהם דע"י יגמה"ר הוא רק שמעביר פנים של זעם והיינו שהאור דוחה את החשך (וגם בזה הוא הכוונה שהחשך נעשה אור אבל הוא שהאור בא במקום החשך כו', וכמשנת"ל בעבודת הצדיקים באהבה בתענוגים וכמו"כ הוא בענין התשובה כו', וי"ל שזהו בתשובה מאהבה רבה שהזדונות נעשים כזכיות שזה אפשר להיות גם בצדיקים ולא בחטא ועון ממש כו', ובד"כ היא התשובה שמצד הנה"א שבו שייך ענין תשובה מאהבה כו'), וההמשכה דבחי' צור הוא לא בבחי' העברה לבד כ"א מה שהחשך נהפך לאור כו' (והוא בתשובה שמן המצר ומצד הנה"ב דוקא כו'). אך צ"ל טעם וסבת הדבר מאחר ששניהם באים לרצות אחר הכעס והרוגז כו', אך הוא ע"פ המבו' במ"ש כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו דשניהם הן מבחי' הגבו', שהרי שאור הוא בתוקף החמיצות שזהו בחי' הגבו' כו', ודבש הגם שהוא מתוק אך המתיקות הוא ביותר עד שקשה לאכול כו', וכמ"ש דבש מצאת אכל דיך פן תשבענו והקאותו וכתי' אכול דבש הרבות לא טוב כו', ובכתהאריז"ל אי' דדבש הוא ש"ו דשופר והוא שרש הש"ך דינים כו', רק ההפרש הוא דדבש הוא דין דגדלות ושאור דין דקטנות כו', ובמ"א מבו' באריכות ענין דין דגדלות דדבש, אך בהנוגע כאן הוא עד"מ הדבש שיש בו ריבוי המתיקה ביותר עד* הנפש לאוכלו כו', וכמו"כ ענין דין דגדלות הוא ריבוי השפע עד שלא יוכל לקבל ויתבלבל כו'. וזהו שדרז"ל על בן זומא שהציץ ונפגע שזהו מ"ש דבש מצאת כו' בחגיגה די"ד ב', והיינו שע"י ריבוי האור נפגע ונתבלבל שיצא מדעתו כו', וכמו"כ הוא בהעונשים הבאים בבחי' ריבוי האור והגילוי, וכמו בבני אהרן בקרבתם לפני ה', וכמו בר"ן אנשים דקרח דכתי' ותצא אש מלפני ה' כו' (ובלעו"ז יש ג"כ באופן כזה וכמו במחנה סנחריב דכתי' ויצא מלאך ה' ויך כו', וכמו במלאכים שקטרגו על האדם שאמרז"ל הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן כו', וי"ל דבכלל זה הוא מ"ש ומשלם אל שונאיו כו' להאבידו וכמו אם רעב שונאך כו' כי גחלים אתה חותה כו'). וכ"ז הוא שבהרוגז לא נעשה סילוק האור כ"א אדרבא שנמשך עליו ריבוי האור (ומובן שאין זה שמתוסף החיות במקורו כ"א שמתגלה החיות והאור כמו שהוא במקורו כו', ובזח"ג דנ"ד ב' ע"פ יושב בשמים ישחק וע"ד דינא נהיר וחייך להו לרשעים כו' דנהיר לון ולבתר זעם כו'), ועי"ז הוא העונש כו'. וזהו במוחין דגדלות דיכולים לסבול גם את ההיפך וע"כ אינו גורם סילוק כו', ומ"מ כל האומר הקב"ה וותרן כו' אלא שהעונש הוא ע"י ריבוי האור כו'. ושאור הוא דין דקטנות היינו בחי' מוחין דז"א כשהן בבחי' קטנות דמעשה התחתונים תופס מקום שם ונעשה בחי' כעס ורוגז וכמו ויתעצב ה' אל לבו כו', דבלב אדה"ע דבחי' ז"א שייך ענין הכעס והרוגז והוא בחי' סילוק האור כו', והעונש בא מבחי' הסילוק דוקא, וכמו בגלותא קוב"ה אסתלק לעילא ולעילא וידוע דקוב"ה הוא בחי' ז"א דאצי' ומסתלק האור בבחי' בינה ואריך כו', ועי"ז נעשה התגברות החיצונים כו' דעת אשר שלט אדם באדם הוא מצד סילוק האור כו' כידוע ומבו' בכ"מ, וזהו מה שאמר פרעה אם בן הוא כו' ואם בת היא כו'.

והנה בענין החטא ג"כ אינן דומין זל"ז דדין דגדלות הוא לא בענינים שהן חטא ועון ממש כו', וכמו בבן זומא שהציץ ונפגע ה"ז

עד הנפש: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: עד שקשה להנפש.

במדרי' העבודה מה שרצה לתקן וטעה בענין התיקון כו' (וזה הי' גרם לגבורות קשות וכמ"ש בכתהאריז"ל בענין ד' שנכנסו לפרדס, אבל מ"מ הי' זה בעניני עבודה כו' ולהיות סביביו נשערה כו', מפני שבאמת עבודתם נוגע הרבה ועושה רושם גדול למעלה כו'). ובשל"ה בתושב"כ פ' נח דרע"ד ע"א הביא מ"ש מצאת דבש כו' על נח שרצה לתקן חטא אדה"ר ולא תקן מצד הריבוי כו' יעו"ש (ועמ"ש על המאה"ז פ' חיי שרה ע"פ ויתרון ארץ בכל הוא) (ונר' דדין דגדלות הוא בנשמות שההנהגה עמהם הוא מבחי' מוחין דגדלות כו'). אבל דין דקטנות הוא ע"י חטא ועון ממש ר"ל, דשאור הוא עצם הגבורות שהולך ונגבה ומערב ומבלבל הפסולת עם המובחר והם גבורות דקטנות כו', והוא הנק' רשע וכמ"ש מי ישקוט ומי ירשיע דרשע הוא היפך השקיטה והמנוחה שהפסולת מתברר ונופל למטה כו'. וכמו"כ בהתשובה אינו דומה וכנ"ל דבגדלות התשובה הוא בבחי' קירוב וכמו תשובה מאהבה דעיקרה הוא מהנה"א כו', ובקטנות התשובה היא מן המצר שצר לו מאד מהריחוק ומהעוונות והפשעים עצמן כו', והתשובה היא עיקרה מהנה"ב ובחילא יתיר ביותר כו'. וע"כ גם ההמשכה ג"כ אינו דומה דבבחי' גדלות ההמשכה היא מיגמה"ר כו' והוא שהאור דוחה את החשך כו' כנ"ל, ובקטנות הרי בחי' הכעס והסילוק הוא בחי' גרעון כו', ונת"ל דהגרעון אינו אמיתי ואדרבא הוא בבחי' תוס' החיות בשרשו ומקורו וכמו המתכעס שהוא תוס' חיות בהדם (עם היות שזה בבחי' כיווץ ואינו בבחי' התלבשות כו'), וע"כ ע"י התשובה נמשך אור עליון יותר שלמעלה מבחי' יגמה"ר כו'.

והענין הוא דהנה ידוע שיש ב' סבות לבחי' הרחמים, הא' הוא מצד הדעת וההרגשה דמפני שמרגיש את זולתו ויודע ומרגיש חסרונו ה"ה מרחם עליו כו', דרחמים אלו הן בבחי' קירוב, ויש בזה חילוקי מדרי' דלפי ערך החסרון שלו לפ"ע זה הוא הרחמים עליו כו', והב' הוא מצד הרוממות והריחוק דוקא, דהרי רחמים שייך על מי שהוא שפל דוקא דמי שהוא בדרגא אינו נופל עליו הרחמנות כ"א על השפל, וטבע המרומם הוא להיות נמשך אל השפל, וכידוע דעומק רום ועומק* הן שקולין זה כנגד זה כו', ולכן רחמי המלך מרובים יותר מרחמי השר מפני הרוממות שלו כו'. ולפ"ז הרי צ"ל הרחמים רק על השפל ולא על הגבוה, ואנו רואין שאינו כן דמצד הרוממות לא יש חילוקי מדרי' והוא אל הכל בשוה, הנה זה מפני שגם הגבוה הוא שפל לגבי', דהמלך מצד רוממותו ה"ה רואה שפלות השר כמו שפלות העבד וע"כ נופל רחמנותו על השר כמו על העבד כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה דהרחמים דמצד הידיעה וההרגש זהו בחי' הרחמים דסדר השתל', וכידוע שיש אב הרחמן ואב הרחמים, דאב הרחמן הוא הרחמים דסדר השתל' שבא בבחי' התלבשות פנימי לידע ולהרגיש כל נברא ונברא בפרט בהשגחה פרטיות ולמלאות מחסורו כו', והרחמים שמצד הרוממות הוא בחי' הרחמים שלמעלה מהשתל', וכמו היוצר יחד לבד המבין אל כל מעשיהם כולם בשוה כו', הגם דשם ג"כ הידיעה בכאו"א בפרט כו' מ"מ כולם נסקרים בסקירה אחת כו', ורחמים אלו הן על עולמות עליונים כמו על עולמות התחתונים מפני שכולם הן שפלים לגבי בחי' רוממות האוא"ס כו' וכמ"ש במ"א. וזהו דבמוסף דשבת אומרים אב הרחמים להיות דבמוסף הוא העלי' בבחי' כתר והוא בחי' הרצון שלמעלה מבחי' התלבשות ולמעלה

ועומק הן: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ועומק תחת הן.

מהשתל' ע"כ הרחמים דשם הן בבחי' רחמים פשוטים כו', ובכללות הוא ההפרש דבבחי' גילוי הקו שנמשך בעולמות לאחר הצמצום שייך ענין הרחמים שמצד ההרגש בבחי' התלבשות פנימי כו', ובהאוא"ס שלפני הצמצום בבחי' הרצון הפשוט שעלה ברצונו להאציל כו' וכ"ש מבחי' אוא"ס שלמעלה מעלות הרצון (והוא בחי' הגילוי לעצמו כו') שזהו בבחי' רוממות והבדלה מכללות ההשתל', משם הוא בחי' הרחמים על כללות ההשתל' דהקו מרוכ"ד עד סוכ"ד כו'.

אמנם באמת גם בחי' הרחמים שמצד הרוממות יש בזה קצת הרגש כו', שהרי גם המרומם יש לו מ"מ איזה שייכות אל המרוחם ומשו"ז הוא מרחם עליו כו', וכמו המלך שמרומם מן העם מ"מ יש לו שייכות אל העם ומשו"ז הוא מרחם עליהם כו', וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה דגם בחי' סוכ"ע יש לזה שייכות אל העולמות וממילא* איזה הרגש בענין הרחמים כו', וכמו בנינוה דכתי' איך לא אחוס כו' הגם שהי' מבחי' סוכ"ע דמשו"ז הי' הרחמנות על האדם והבהמה כו', מ"מ ה"ז בבחי' קצת הרגש כו', וכמו בקרי"ס דא' מעשי ידי טובעים בים כו', וכמו"כ הוא בשרשו גם בחי' הרצון הפשוט יש לזה שייכות אל העולמות שהרי עלה ברצונו להאציל כו' ושיעור בעצמו בכח כו'. וידוע דבבחי' מל' הרי גם בבחי' הרוממות דמל' הרי מציאות הנבראים תופס מקום עד שזהו בערך להיות בחי' אין ליש כו' וכמשנת"ל בכ"ד, וכמו"כ הוא ג"כ בשרשו בבחי' מל' דא"ס בבחי' עלות הרצון דהגם שמרומם ומובדל מהשתל' מ"מ ההשתל' תופס מקום שם כו', וגם מה שלמעלה מבחי' עלות הרצון ה"ז עכ"פ בבחי' גילוי אור בעצמותו כו', אבל עצמות א"ס שמרומם ומובדל לגמרי מהשתל' ונק' המלך הקדוש שקדוש מצ"ע ואינו כלל בבחי' גילוי ובבחי' המשכה בעצמותו כו', ונק' מלך יחיד שיחיד ומיוחד לגמרי ואין עוד מלבדו כו' שלא יש שום מציאות כלל כו', וממילא בחי' הרוממות אינו שמרומם על איזה דבר מאחר שמבלעדו אין אלקים כו', אלא הוא בבחי' רוממות עצמי שמצ"ע כו'. וא"כ במדרי' זו אינו שייך גם בחי' הרחמים שמצד הרוממות דטבע המרומם כו', דכ"ז הוא כשהשפל הוא במציאות ויש לו איזה ערך ושייכות איליו כו', אבל בבחי' הרוממות העצמי הרי אין לזה שום שייכות כלל אל העולמות ואין עוד מלבדו כו', וע"ז אנו מבקשים ברחמיך הרבים רחם עלינו כו' ברחמיך העצמיים דוקא כו'. והענין הוא כמשנת"ל (ד"ה אני לדודי*) בפי' אלקי עולם ברחמיך כו' דאלקי עולם הוא כמו בורא עולם דהיינו בחי' עצמות א"ס דשייך עליו רק שם בורא כו', וברחמיך הרבים הוא בחי' עצם האור שלמעלה גם מבחי' גילוי לעצמו כו', והוא שכל המקיפים נמשכים ממנו שז"ע יגמה"ר כו', וזהו בחי' הרחמים שמבחי' רוממות העצמית שמרומם בעצם דהיינו בחי' עצם האור ולמעלה מזה בחי' העלם העצמי כו' (והוא בחי' העצמות דא"ס שמשפיל עצמו כבי' לזכור את בחי' ראשית הגילוי שהוא בחי' הגילוי לעצמו והגילוי שלצורך העולמות שז"ע זכרון ליום ראשון כו', והו"ע זכרונות דר"ה שלאחר מלכיות כו' וכמ"ש במ"א, והמשכה זו היא ע"י ביטול היש דוקא (שז"ע ובמה בשופר דע"י שופר של איל דוקא בחי' בהמה עי"ז הוא דוקא הזכרון כו'). וזהו שאמרז"ל גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ דמעשה שמים וארץ הוא מאין ליש ומעשה צדיקים מיש לאין, דאין הכוונה שמגיע רק בהאין של היש דא"כ מהו גדולים כו', אלא שהביטול היש לאין

וממילא איזה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: וממילא יש לו איזה.
ד"ה . . לדודי: תער"ג (לעיל ח"א ע' קלה ואילך).

הוא שמגיע בבחי' העצמות שלמעלה מבחי' האין גם בשרש ומקור הראשון כו', וזהו מעלת או"ח על או"י דאו"ח חוזר לקדמותו בבחי' עצמות א"ס כו'. וכמו"כ הוא בתשובה שמן המצר דוקא (דתשובה מאה"ר היא כמו או"י כו'), מן המצר דחטאים ועוונות כו', והיא שהנה"ב מתעורר בתשובה שזה מגיע בבחי' עצמות א"ס שלמעלה מיגמה"ר כו'. וזהו והי' בעבור כבודי דכבודי הוא בחי' מל' כנ"ל דשם הפגם תופס מקום כו', וזהו בעבור כבודי שנעשה סילוק האור בבחי' כעס כו', הנה ע"י התשובה מעומקא דלבא די"ל שזהו ג"כ ענין בעבור כבודי עליית בחי' המל' ע"י תשובה שעולה בבחי' שרשה ומקורה שמושרשת בבחי' הרוממות שמצ"ע שז"ע המלך המרומם כו', שעי"ז ושמתיך בנקרת הצור בחי' פנימיות ועצמיות צור העליון בחי' העלם העצמי כו'. וזהו ג"כ ענין בחי' אויר שזהו בחי' ההעלם שלמעלה מבחי' האור והגילוי גם בעצמותו כו', ומזה הוא שרש האור המכלה את החשך והיינו בחי' שם ב"ן שהוא בירור החשך בדרך מלמטלמ"ע והיינו שהחשך מצ"ע מתברר עד שהחשך נעשה אור כו', והאור הוא בחי' העלם העצמי דא"ס שנעשה בחי' גילוי כו', והוא בחי' אויר ובחי' נקרת הצור הנ"ל שנעשה בבחי' המשכה וגילוי וכמו שהוא בעצמותו כו'. וז"ע המתקה הג' שג"כ בא בכח עליון אבל הוא בבחי' כח נעלם מבחי' העלם העצמי כו', וההמתקה היא שהמר והחשך נהפך מצ"ע למתוק ואור שזהו גילוי בחי' העלם העצמי כו'.

ונמצא מכ"ז מובן ההפרש בין התהפכות החשך בעבודת הצדיקים באה"ר בתענוגים ובין ההתהפכא שע"י התשובה, דעם היות דבשניהם הוא שהחשך נהפך לאור, הנה בעבודת הצדיקים העיקר הוא המשכת האור מלמעלה ועי"ז נעשה החשך אור והוא שהאור בא במקום החשך ונעשה החשך אור כו' כנ"ל, וכמ"ש בסש"ב ספ"ט עד שתתפשט גם לחלל השמאלי כו' לשנותה ולהפכה מתענוגי עוה"ז לאהבת ה' כו', וכמו באכילה דשבת לאחר התפלה בשבת כו' וכמו באכילת כהנים כו', וכן בכללות המצות שהדבר הגשמי נעשה מצוה כו' וכמשנת"ל, והוא שהאין דשם מ"ה נעשה יש כו', והיינו דבהגלות ש' מ"ה כמו שהוא בעצם לא בבחי' בקיעה כו' ה"ה מאיר בגילוי גם בבחי' היש עד שהיש החומרי נעשה בבחי' שם מ"ה ממש כו'. אבל בתשובה העיקר הוא בהעלאת החשך והו"ע הבירור והתהפכות החשך מצ"ע דוקא והיינו מיש לאין דוקא כו', דבתשובה אמיתית הבאה מן המצר ביותר מעומק פנימיות נפשו מהתגברות החשך ביותר, וכמו תשובת ראב"ד כשראה שאין הדבר תלוי אלא בו כו' געה בבכי' מבחי' מיצר החשך ביותר, שזהו שהחשך מצ"ע נהפך לאין ונעשה אור שזה מגיע בבחי' העלם העצמי דא"ס כו', והו"ע שהגבורות נמתקין בשרשן לא ע"י בחי' החסד כ"א שנמתקין בעצמן שההמתקה היא דשרשן ומקורן העצמי נעשה בחי' אור וגילוי כו'. וזהו ג"כ ההפרש בין כללות הבירור דאו"י ואו"ח כו', דאו"י הוא הבירור דשם מ"ה בדרך מלמעלמ"ט שזהו מה שהאור מברר ומהפך את החשך עד שנעשה אור והוא האור דשם מ"ה כו', והבירור דאו"ח הוא הבירור דשם ב"ן מלמטלמ"ע והוא שהחשך מצ"ע נתברר ונהפך לאור, והוא האור דשם ב"ן כמו שהוא בשרשו ומקורו בבחי' העלם העצמי שלמעלה מבחי' שם מ"ה גם כשמאיר כמו שהוא בעצם כו'.

ומעתה צ"ל מה שא' בזהר משיחא אתא לאתבא צדיקי' בתשובה מהו ההפרש בין התשובה דצדיקים לתשובה דבע"ת כו', ולמה התשובה דצדיקים הוא ע"י* משיח דוקא, וגם צ"ל במהות התשובה דצדיקים שהרי אין בהם חטא ועון כלל כו' וכמשנת"ל.

ע"י: תיבה זו אינה ברורה בגוכי"ק.

אך הענין הוא דהנה מהות התשובה באה בכל דבר לפי מדריגתו ומקומו, והוא ששב בתשובה לתקן הפגם שהוא לפי מדריגתו. וכידוע שיש בחי' נר"ן שבנשמה, ובודאי יוכל להיות פגם בנר"ן והתשובה הוא התיקון לתקן הפגם, ובודאי אינו דומה פגם דבחי' נפש לפגם דבחי' רוח ופגם דרוח אינו דומה לפגם דנשמה, כי הנפש החוטאת בפו"מ צריכה תיקון לפי הפגם שבבחי' מעשה, ופגם דבחי' רוח הוא במדות והוא דק ופנימי יותר והתשובה בפנימיות יותר, ופגם דנשמה הוא בבחי' מוחין דחו"ב שהוא בפנימיות יותר כו' וכמשנת"ל (ד"ה שובה ישראל*), ועד"ז מתחלק ענין התשובה בכללות נש"י מבחי' רגל עד בחי' ראש שהן ראשי אלפי ישראל כו', וכל הגדול יותר פגמו יותר בפנימיות וצריך לתשובה עילאה יותר כו'. ועד"ז יובן ענין התשובה בצדיקים ג"כ שהוא לפי ערכם דוקא, דהיינו שצריכים לבחי' תשובה עילאה ופנימיות יותר ולא מצד עצם הפגם דאעפ"י שלא פגמו כלום גם בפנימיות ודקות, רק מפני ערכם ומעלתם בעבודת הקדש היא הנותנת שיחשבו כחוטאים ממש ויותר מנפש החוטאת בפו"מ, וכמ"ש וסביביו נשערה מאד שמדקדק עליהם כחוט השערה ממש כו', לפי שכל הגבוה יותר מחבירו יותר הוא חוטא לפ"ע מעלתו, הגם שהחטא הוא בדקות מאד כחוט השערה, יותר יחשב לחטא מן החוטא שחטא בפו"מ ר"ל פחות ערך בדבר עבירה גדולה כו'. ויובן זה עד"מ הידוע בהפרש שבין אדם לבהמה, שאדם הוא בעל שכל ונבדל מעלתו בערך מן הבהמה, וע"כ כאשר בהמה מטנפת בהיכל המלך וצריכים לנקות ההיכל אין זה פלא כלל שדרך הבהמה כך, אבל אדם שמטנף היכל המלך יחויב מיתה כי יבער כאש חמת המלך על איש שעושה דבר מכוער כזה ויצווה להשליכו חוץ ולהעניש ביותר כו'. וכמו"כ הוא ההפרש בין עבדים לשרים שכאשר יחטא העבד פחות הערך עונשו קטן, אבל השר הגדול גם שיחטא בדקות ענין שלא הי' חטא כלל בעבד יחשב לו לחטא גדול עד שיענש עונש גדול כו', שלפ"ע מעלתו כן יגדל עונשו אפי' בחטא קל ביותר כו'. וכך הוא למעלה בענין ההפרש שבין חטא פחות הערך לחטא הנשמות הגבוהות, וכידוע שיש ב' מדרי' בנשמות בחי' אדם ובחי' בהמה וכמ"ש וזרעתי את ב"י זרע אדם וזרע בהמה כו', כי באור הזרוע לצדיק עליון יש בחי' נשמות גבוהות שנק' זרע אדם בגדלות הדעת שבצלם אדה"ע כו', ויש בחי' זרע בהמה שלמטה מן הדעת בבחי' קטנות ביותר כע"ה וכה"ג, ולפ"ע כל אחד ואחד כך ערך עונשו, דודאי נשמות שנק' זרע אדם כשימצא בהם איזה פגם דק שבדקות חוטא גדול יחשב מחטא דע"ה בפו"מ כו'. וזהו שאומרים בש"ע סלח לנו אבינו כי חטאנו אעפ"י שבק"ש או' ואהבת בכל לבבך ובכל נפשך כו', ובשמ"ע בא לכלל ביטול במציאות בקרבתו לאלקות בתכלית בעילוי ההשגה האלקית ובבחי' ראי' באלקות כעומד לפני המלך ממש כו', דאדרבא היא הנותנת אחר שקרוב אל אור פני מלך נעשה בנפשו חוטא גדול יותר כשאינו בתכלית העבודה כדבעי, וע"כ או' סלח לנו כו' לבקש על נפשו סליחה ומחילה יותר מעוברי עבירה גשמיות באותן שהן מבחי' זרע בהמה כע"ה וכה"ג (ובמ"א מבו' שגם בעבודה שלהם נחשבים כחוטאים מפני שכל עבודה אינה אמיתית כלל לגבי אמיתתו ית' כו'), וזהו וסביביו דוקא מדקדק עליהם כו'.

וזה"ע התשובה שבצדיקים דוקא מפני הקירוב והעילוי שלהם כו'.

וזה"ע דתשובת הצדיקים היא ע"י משיח דוקא, לפי שבימות המשיח יתגלה בחי' שם מ"ה העליון שלא בדרך בקיעה כו', שיהי' גילוי בחי' ש' מ"ה כמו שהוא בעצם למעלה מהארתו דרך הפנים והמצח כו', ואז יבואו הצדיקים לבחי' הביטול בפנימיות

---

* **ד"ה . . ישראל:** תער"ג (לעיל ח"א ע' קמה ואילך).

יותר בעומק אחר עומק כו', עד שגם חומר גופם יהי' בבחי' ביטול כמו הביטול דנשמה האלקית כו' וכמשנת"ל, א"כ יהיו בנפשם כחוטאים ביותר ויאמרו סלח לנו כי חטאנו כו' מטעם הנ"ל שלפ"ע הקירוב והמעלה כן יחשב החטא כו', ולפ"ז יבאו הצדיקים לבחי' תשו"ע ביותר מתשובת הפחות ערך כו'. וזהו שתלוי תשובתם במשיח דוקא לפי שבו יאיר אור דשם מ"ה החדש מבלי העלם ולבוש כלל, וכמ"ש הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד למעלה מבחי' אדם כו', והיינו דאדם הוא בבחי' לא אדם כו' שיתעלו אז הצדיקים במעלה עליונה בבחי' הביטול שלהם כו', ועי"ז דוקא הוא התשובה שלהם כו', והרי יוכללו אז מב' דברים הפכים מאין ליש ע"י גילוי ש' מ"ה למטה מטה גם בגופם שזהו מאין ליש בהתלבשות היש דחומר הגוף כמו שהוא למטה דוקא כו' וכמשנת"ל, וגם מיש לאין ע"י התשובה במה שיחשבו חוטאים ביותר שזהו ג"כ מצד הגילוי דשם מ"ה כו' כנ"ל. ומ"מ הרי התשובה היא בבחי' או"ח מלמטלמ"ע והוא כענין שם ב"ן שעולה למעלה כו', והוא החיבור דאו"י ואו"ח והוא היחוד דמ"ה וב"ן כו', והרי אין זה בחי' שם ב"ן ממש שהרי התשובה שלהם אינו מבחי' החשך ממש ח"ו כ"א מה שהאור לחשך נחשב כו' (והיינו מה שהעבודה לחטא נחשב כו', וגם בזה שהעבודה אינו בתכלית כדבעי כנ"ל בענין סלח לנו שאו' בשמ"ע כו', הרי מ"מ אין זה חשך ממש ח"ו, וע"ד מ"ש בלק"ת מהאריז"ל דחולה בגימ' מ"ט שחסר לו שעה"נ שז"ש במשה ותחסרהו מעט מאלקים כו' כמארז"ל וכמ"ש במ"א ונת"ל, הרי אין זה חולה וחשך ממש כו', רק בצדיקים מצד מעלת נפשם ודקות הרגשתם הנה גם בענינים כאלו התשובה מעומק ופנימיות הנפש כו'), וי"ל שזהו בחי' ב"ן דמ"ה כו' (וכמ"ש במ"א באלי' שהי' בחי' ב"ן דמ"ה והי' עבודתו בביטול החומרי דוקא כו').

אמנם גם בבע"ת יש בהם בחי' שם מ"ה שהרי התשובה היא ג"כ בהנשמה האלקית דעיקרה הוא מבחי' שם מ"ה וכמ"ש מה שמו ומה שם בנו כו', ובפרט לאחר התשובה בבחי' ויעקב הלך לדרכו בקיום התורה ומצות שזהו בחי' שם מ"ה כו', וגם י"ל דענין שם מ"ה בבע"ת הוא שבהתשובה לא יהי' בבחי' יציאה לגמרי וכמו ראב"ד שיצאה נשמתו, דמבו' במ"א שיש מדרי' בתשובה שלמעלה מזה והוא שעם היותו בבחי' עומק ופנימיות הנפש ביותר מצד המיצר ביותר (עד שמכלה ומאבד גם מה שבא בציור חומר גשמי כו'), ומ"מ נשאר רוחו בקרבו שאינו נכלה בכליון לגמרי ומקיים אח"כ תומ"צ (וצ"ע אם זהו מפני שהתשובה היא באופן כזה, וכמ"ש במ"א בענין רצוא ושוב שנכנס בשלום ויצא בשלום שזהו בבחי' ביטול נעלה ביותר בעצם מהותו, או שזהו בדרך זכות שמזכין אותו מלמעלה כך כו'), והרי יש כאן ג"כ יחוד מ"ה וב"ן רק העיקר הוא בחי' שם ב"ן כו'. וזהו ההפרש בין תשובה דצדיקים להתשובה דבע"ת, דבצדיקים היא בבחי' המשכה למטה ובבע"ת היא בבחי' העלאה למעלה כו', והוא דבצדיקים העיקר הוא האור וגם התשובה היא מצד האור כו' וע"כ הוא ביותר בבחי' המשכה כו', ובע"ת העיקר התהפכות החשך וע"כ בכללות הן בבחי' העלאה כו'. וה"ז כמו המשל הידוע בב' בנ"א א' עומד למעלה מאד והב' למטה מאד שיש ב' אופנים ביחודם וחיבורם, א' שהעליון יורד לגבי התחתון והב' שהתחתון יעלה לגבי העליון כו', והאופן הג' הוא שהעליון יורד עד חצי ההר והתחתון עולה עד חצי ההר שמקום חיבורם הוא באמצע כו' וכמ"ש במ"א. אבל לעתיד יורד שם מ"ה מלמעלה למטה ממש כמו שהוא בעצם ממש ויהי' היחוד דשם מ"ה וב"ן למטה, דזהו בעבודת הצדיקים

בהתשובה שלהם כו', ושם ב"ן יעלה למעלה מעלה ממש, ויהי' היחוד דשם מ"ה וב"ן למעלה שיאיר אור דשם ב"ן כמו שהוא בעצם בשרשו ומקורו העצמי כו' ויהי' היחוד דמ"ה וב"ן כו'. וזהו שיהי' הוי' אחד ביחוד דמ"ה וב"ן למטה ושמו אחד ביחוד דמ"ה וב"ן למעלה (או י"ל דהוי' אחד הוא שהמטה יהי' כמו המעלה והיינו שהיש יהי' בבחי' אור דשם מ"ה כו' וה"ז יחוד דמ"ה וב"ן כמו שהוא למעלה כו', ושמו אחד הוא שהחשך יהי' אור מצ"ע כו' ה"ז יחוד דמ"ה וב"ן למטה כו'), ויהי' הכל בשוה וכמא' למהוי אחד באחד כו'.

ומכל הנ"ל יובן מ"ש ולילה כיום יאיר דהיינו שהלילה בעצמה ולא מצד אור השמש כלל רק חשך הלילה יאיר מצ"ע מפני שיתגלה בחי' אויר הנעלם כו', וכמ"ש ולא יהי' לך עוד השמש לאור יומם כו' והי' לך הוי' לאור עולם כו' דאור הוי' יהי' לעולם ביום ובלילה כו' כמ"ש במצ"ד, דאור השמש הוא רק שדוחה את החשך לא שהחשך נעשה אור ולכן כשנפסק אור השמש נעשה חשך כמו קודם כו', אבל מה שהוי' יהי' לך אור עולם הוא שיהי' בבחי' נצחיות והיינו מפני שהחשך יהפך לאור ויהי' האור בבחי' נצחיות ולא יהי' חשך כלל כו'. והענין הוא כמ"ש במ"א בענין עד שהוא מורה על ההגבלה וכמו עד פה תבוא, וגם ל' נצחי וכמו לעדי עד ימלוך כו', דהנה בדבר שלמעלה מהזמן לגמרי אינו שייך לומר בו ענין הנצחיות מאחר שאינו בגדר הזמן כלל כו', רק בענין הזמן יתכן לומר ענין הנצחיות, דהרי הזמן הוא בבחי' הגבלה ויתכן לומר בו בלי גבול והוא שהזמן לא יופסק לעולם כו', וכמו ושנותיך לא יתמו דימים ושנים הן בחי' הגבלת הזמן ושייך לומר בזה ושנותיך לא יתמו שלא יכלה ויופסק לעולם כו', והיינו בבחי' מל' דשם הוא ענין הזמן מלך מלך ימלוך עבר הוה ועתיד כו' כמ"ש בסש"ב, וכאשר מאיר אוא"ס בבחי' המל' אז יהי' הזמן דמל' בבחי' נצחיות והיינו דהימים ושנים שנופלים תחת הזמן דעבר והוה לא יפסקו לעולם, וזהו מצד הארת אוא"ס שלמעלה מהזמן יומשך הזמן תמיד ולא יופסק כו', שהרי מצד הגבלת הזמן מאחר שהוא מוגבל בעצמו צ"ל הגבלה להמשך שלו שיומשך ויתארך זמן כך וכך ויופסק ויתבטל כו', אך מצד הארת אוא"ס ב"ה נמשך הזמן לעולם ואינו נפסק ומתבטל כו'. וה"ז כמ"ש בפלח הרמון בענין שם א"ס דאין ר"ל מהותו ועצמותו אלא על שמו ית', דבעל השם פשיטא שהוא א"ס מאחר שאין לו תחלה וכל קדמון הוא נצחי, אבל לא כל נצחי קדמון שרבים מן הנמצאים יהיו נצחיים ברצון הבורא ואין שום אחד מהם קדמון כו', והיינו דעם היות דבעצם מהותם הן נפסדים מאחר שיש להם תחלה צריך להיות תכלה כו', ומ"מ יהיו נצחיים ברצון הבורא היינו בכח הא"ס כו' וכמו שנת"ל (ד"ה למען דעת* ובכ"ד). וכמו"כ בבחי' הזמן דמל' דע"י גילוי אוא"ס יהי' הזמן בבחי' נצחיות שלא יופסק לעולם כו', וזה"ע יחוד קוב"ה ושכינתא דהיינו יחוד הוי' ואלקים דהוי' הוא למעלה מהזמן ואלקים הוא בחי' הזמן, והיחוד דהוי' ואלקים הוא שמאיר בחי' למעלה מהזמן עד שהזמן הוא ג"כ נצחי שאינו נפסק לעולם כו'.

אמנם אמיתית ענין יחוד הוי' ואלקים הוא שהאלקים יהי' כמו הוי' ממש והיינו שהזמן עצמו יהי' למעלה מהזמן כו', ואין זה כנ"ל שהזמן יהי' נצחי שהרי אין זה אלא בחי' זמן שהוא בעצם בעל גבול, דהיינו כל יום וכל שנה הכל בבחי' גבול רק שאינו נפסק מצד הארת אוא"ס דהיינו מצד רצון הבורא כו' כנ"ל, ועם היות שג"ז הוא יחוד הנה אמיתית היחוד הוא שהזמן בעצם הוא בלי גבול. וכמו שנמצא בענין המקום שאמרז"ל מקום הארון אינו מן המדה, הרי הארון הי' בבחי' מדה במקום אמתים

ד"ה . . דעת: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרפד ואילך).

וחצי ארכו כו' והי' לא מן המדה כו', ה"ז שהמקום הוא בלי מקום כו'. וכמו"כ הוא בזמן שהזמן גופא הוא בלי הגבלת הזמן כו', וכמו שהראה הקב"ה לאדה"ר דור דור ודורשיו כו' הרי ראה כל דור ודור ממש והי' זה בלי הגבלת הזמן כו', וכמו האריז"ל שהשיג בשעה אחת סודות התורה מה שאלו הי' בא לאומרם הי' צריך זמן שמונים שנים רצופים כמ"ש בפע"ח שער י"ט, וכמו הבעש"ט שראה מה שעתיד להיות בזמן קודם שראה את הזמן כאלו כבר הי' כו' כנודע. והענין הוא דהנה משנת"ל שהזמן הוא נצחי שאינו נפסק הרי אין זה שיצא אל הפועל ממש זמן בלי גבול, כי אף שיומשך הזמן תמיד ולא יופסק עכ"ז בהכרח שהמשכה זו היא באופן שתוכל לומר שיש כך וכך רבוא רבבות שנים מעת בריאת העולם ומעת התחלת הזמן עד העתה הוא, א"כ יש לו גבול, אבל א"א שיאמר שמבריאת העולם או מהתחלת הזמן עד העתה ההוא עבר זמן בלי גבול, כי כל מה שבעצם הוא בעל גבול עם שתוסיף עליו עוד ימים ושנים יהי' הכל עדיין בעל גבול. והפי' שהוא נצחי היינו שלא יופסק לעולם ויומשך כן תמיד ולא יכלה לעולם, וא"כ בחי' כח הנצחיות הלז אינו שיצא כן בפועל זמן בלי גבול רק שיש בכח להוות תמיד הזמן בלי תכלה וקץ, אבל לעולם יהי' בבחי' גבול כו'. אך אמיתית ענין היחוד הוא שהזמן עצמו הוא בלי גבול והיינו שהזמן עצמו הוא בלי זמן כמו שהמקום הוא בלי מקום כו' (וז"ע יום שכולו ארוך היינו שהיום לא יהי' בהגבלת זמן דיום כלל ויהי' יום א' שיהי' כולו ארוך בלי הגבלת הזמן כו', ועמ"ש בשם הרשב"י ז"ל ע"פ ימי שנותינו בהם). וזהו ג"כ ענין והי' לך הוי' לאור עולם דעולם הוא ל' נצחיות והוא נצחיות הזמן והיינו שהזמן עצמו יהי' בבחי' נצחי ובבחי' בלי גבול כו' כנ"ל, ועם היות שזהו מצד שם הוי' שמאיר בגילוי בשם אלקים כו', י"ל שיש בזה ב' אופנים דהנה מה שהשמש הוא עכשיו לאור יומם הוא רק שהאור דוחה את החשך ואין החשך נהפך לאור כו', ומ"ש והי' לך הוי' לאור עולם הוא שהחשך נהפך לאור (וכמו שהזמן הוא בלי זמן כו'). ובזה יש ב' אופנים הא' הוא ע"י גילוי שם הוי' והוא שהאור בא במקום החשך ונעשה החשך אור כו' והוא בחי' האור דשם מ"ה כו', והב' שהחשך מצ"ע נהפך לאור והוא האור דשם ב"ן כמו שהוא בשרשו ומקורו בבחי' העלם העצמי כו' והו"ע הוי' אחד ושמו אחד כו' כנ"ל, ועמ"ש בלק"ת סד"ה כי ביום הזה יכפר דמ"ש והי' לך הוי' לאור עולם הוא בחי' צור כו', וא"כ י"ל שזהו בחי' שמו העצמי היינו שמו הכלול בעצמותו ממש שהוא ג"כ שם הוי' רק שהוא בלא אותיות יו"ד ה"א כו' וכמ"ש במ"א, ועז"א והי' הוי' העצמי לאור עולם. וי"ל אור עולם הוא ע"ד אל עולם שמבו' במ"א מ"ש אל עולם ולא נא' אל העולם הוא שהעולם הוא אלקות ממש כו', וכמו"כ י"ל אור עולם הוא לא רק שמאיר את העולם כ"א שהעולם הוא בבחי' אור כו' והיינו שהחשך עצמו נהפך לאור כו', וז"ע ולילה כיום יאיר שהלילה עצמה תהי' בבחי' אור מצ"ע כו'.

וזהו ג"כ ענין אין עוד שאמרז"ל אפי' בחללו של עולם, והיינו אחר שא' דהוי' הוא אלקים שזהו שהשם הוי' מאיר בגילוי בשם אלקים, והוא ע"י היפך הצמצום וההסתר דשם אלקים להיות כלי לאור שעי"ז הוא שמאיר בשם אלקים גילוי אור שם הוי' כמו שהוא בעצם כו', וכ"ז הוא בבחי' האורות והגילוים דאוא"ס שהוא בערך בחי' הכלים כו', רק מה שמתלבש בכלים הוא האור שבבחי' מיעוט וצמצום וכמו שבא בכמה לבושים כו' וכמשנת"ל באורך, וע"י היפך הצמצום דשם אלקים יהי' גילוי האור כמו שהוא בעצם כו'. אבל מ"ש אין עוד הוא בשם

אלקים מצ"ע שהשם אלקים יהי' בבחי' אור כו', והוא בחי' אור נעלה הרבה יותר מהאור דשם הוי' כו', וזהו אין עוד אפי' בחללו ש"ע שהו"ע הרשימו שזהו בחי' ההעלם שיהי' בבחי' גילוי כו', ובשרשו הוא שבחי' ההעלם העצמי יהי' בבחי' גילוי כו', וזהו ע"י היפך החשך שנהפך מצ"ע לאור והיש נעשה בבחי' אין כו', שזהו הביטול דאין עוד שהוא בבחי' היש דוקא כנודע ועי"ז הוא גילוי בחי' ההעלם דא"ס ממש כו'. והנה מה שע"י האור נעשה החשך אור (שהו"ע המתקה הב' הנ"ל) ה"ז ג"כ הביטול בעצם מציאות היש רק שזהו ע"י שם מ"ה שבא מאין ליש כו', ועיקר ענין אין עוד הוא מה שיש מצ"ע נעשה בבחי' אין שזהו מיש לאין להיות בבחי' אין ממש כו', וזה מגיע בבחי' עצמות א"ס כו', והוא מעלת שם ב"ן שיהי' לעתיד למעלה משם מ"ה כו'. וזהו ויתן עוז למלכו דא קוב"ה וירם קרן משיחו דא כנס"י, דענין ויתן עוז למלכו הוא ג"כ מבחי' תגבורת האור שז"ע הגבו' שהיא בחי' תגבורת כו', והיינו להיות שם מ"ה לא רק בבחי' מעבר בדרך בקיעה רק יהי' התגלות שם מ"ה ממש כו', ואז מאיר גם במקום החשך להיות החשך נהפך לאור כו' (וה"ז ג"כ למעלה ממה שה' יחתו מריביו שהוא בדרך דחי' כו', ולעיל נת' שזהו מה שבשם הוי' דלעילא מאיר מבחי' האור שלמעלה משם הוי' כו', רק שזהו כמו שמאיר בשם הוי' ודחיית המנגד הוא בשם הוי' כו', ומ"ש ויתן עוז למלכו הוא המשכת בחי' עצם האור כמו שהוא כו'), אך וירם קרן משיחו הוא בבחי' המל' בעצם, והיינו דקרן משיחו בחי' העצמות דמל' יהי' בבחי' רוממות העצמות דא"ס כו'.

ובכל הנ"ל יובן אמרי קדש המגיד נ"ע בענין ענן ואש מתלקחת, דמקודם החשכות שורה באדם שאינו יכול להתפלל בהתלהבות ואח"כ ואש מתלקחת שבא להתלהבות כו', להיות דאופן המשכת האור הוא ע"י צמצום שהוא בחי' סילוק האור ומיעוט האור שבא בבחי' התלבשות בתחלת וראשית המשכתו (בנקודת הרשימו שמתעלם האור כו'), ויורד ונמשך ממדרי' למדרי' דרך כמה צמצומים וכמה פרסאות עד שמתלבש בכלים דאצי' כו', וכלים דאצי' תופסים את האור לא כמו שהוא בעצם (גם לאחר ההתלבשות כו') ומתעלם בהם כו', וכמו שבאים לבי"ע ה"ה בבחי' ריבוי הכלים שהאור מתמעט יותר כו', ולא רק מיעוט לבד אלא שהוא באופן אחר לגמרי מכמו שבאצי' עד שבברי' לאו איהו וחיוהי וגרמוהי חד (דקאי על בחי' הכלים דאצי' כמו שהן בבי"ע כו' וכמשנת"ל). וכמו"כ הוא בנשמות דבאצי' הן בחי' אדה"ע שעל הכסא (שז"ע ישראל עלו במח' כו') ובברי' הן בבחי' דמות מראה אדם כו', וע"כ א"א להיות עבודת האדם בתחלה בבחי' גילוי אור כו', רק זאת היא עבודתו להסיר ההעלמות וההסתרים ולהפוך את הצמצום ועי"ז יהי' גילוי האור כו', והו"ע עבודת הבירורים שזה תכלית עבודת האדם לברר ולזכך נפשו ולברר כל הדברים שבעולם ע"י שיהי' בהם כוונה אלקית דוקא שבזה נעשים כלים לאור אלקי ששורה ומתלבש בהם כו', וע"י זיכוך נפשו וזיכוך הדברים שבעולם נעשה הזיכוך גם בכלים דאצי' שיהיו כלים לגבי אור עליון מן האור המתלבש בתוכם כו', וכמו שנת"ל באורך בענין היחוד דהוי' ואלקים דדוקא ע"י הזיכוך דשם אלקים נעשה היחוד להיות גילוי שם הוי' בש' אלקים כו', והוא שע"י הבירורים למטה בהדברים שנתהוו משם אלקים נעשה הזיכוך למעלה בכלים דאצי' כו', רק דבאצי' הוא בירור אוכל מתוך אוכל דגם שאין

בזה פסולת צ"ל רצוא ועלי' בבחי' הכלים (שזהו ג"כ הזדככות) לקבל אור עליון יותר כו', ויש ג"כ רצוא בהאור שעולה בבחי' הפנימיות להיות גילוי בחי' פנימיות ועצמות האור, וכ"ז הוא בסדר והדרגה דוקא מלמטלמ"ע דתחלה הוא בחי' רצו"ש דבי"ע (שזהו הזיכוך דבי"ע להיות כלים אל האור הנמשך בבחי' השוב כו'), ואח"כ רצו"ש בבחי' הכלים דאצי' ובבחי' האור כו', וזהו דעבודת האדם הוא בבחי' בירור וזיכוך החשך ועי"ז דוקא יהי' הגילוי כו'. וזה בנשמות דבי"ע שנתפסים בגשם בבחי' העלמות והסתרים ועבודתם הוא בדרך מלמטלמ"ע היינו לזכך את החשך (והוא לעשות כלים), ועי"ז יהי' גילוי האור כו' (ובד"כ הוא בנשמות דב"ן שעבודתם הוא בזיכוך החומריות), אבל נשמות דאצי' שאינם נתפסים בגשם עבודתם הוא בדרך מלמעלמ"ט היינו בהמשכת האור ועי"ז ממילא מתברר ומזדכך החשך (עד שגם החשך יהי' בבחי' אור כו'), ובנשמות אלו תחלת העבודה הוא בבחי' גילוי האור כו' (ויש שגם נשמות דאצי' באים בגוף חומרי המעלים ומסתיר רק שאין הנשמה נתפסת בחומריות הגוף, והיינו שאינה נמשכת ח"ו אחר החומריות והסתר הגוף הוא רק כמו לבוש וכמו דבר זר המסתיר כו', והסרת ההסתר הוא ע"י התגברות יתירה בדרך מס"נ באיזה ענין אלקי שזה בא בתוקף הכח הנעלם של הנשמה כו', ואז מאיר אור הנשמה בהתגלות ממש כו'), אבל בנשמות דבי"ע (שיש בזה ג"כ מדרי' נעלות) העבודה היא בדרך מלמטלמ"ע דוקא כו'. ובזה הוא שמתחלה הוא החשכת וההסתר (וזה ג"כ מביא לידי הגילוי וכמו אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה שהעיבור הוא סבת הלידה והגילוי בהתרחבות כו'), והעבודה הוא להסיר ההעלמות כו' והיינו לעשות כלים אל האור ועי"ז יהי' האור והגילוי כו', וכפי אופן הזיכוך כך יהי' הגילוי אור כו'*).

וזהו דמות הכסא שהוא ית' מכוסה (שזהו בירידת האור בעולם הבריאה כו' כמשנת"ל, כמו"כ הוא בכללות בירידת האור בבחי' בי"ע הכללים כו', דאז הוא) כמו מראה אדם (שהמשכת האור הוא ע"י העלאת מ"ן בזיכוך הכלים וכפי אופן הזיכוך כו'), כמו שנתעורר בו כך נתעורר אצלו ית' אם נתעורר בצדיק אהבה נתעורר למעלה אהבה וכן כל המדות (והוא כענין ה' צלך שהיא כמו הצל שלך שכמו שהאדם מעורר בנפשו כך מתעורר אתעדל"ע למעלה כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה רני ושמחי דרוה"ר, וגם זאת שהכלים עושים תמונה בהאור דהאור הוא בבחי' בלי מה והתמונה בהאור נעשה ע"י הכלים כו' כמשנת"ל, וכן הוא בכללות האור וכמשנת"ל בענין כמים הפנים אל הפנים כו', וכבר נת"ל דבחי' מראה אדם למעלה הוא מה שישראל עלו במח' כו', וע"כ הם עושים תמונה בהאור כפי אופן הכלים שלהם כו', וזהו בהאור השייך אל הכלים דהמשכתו הוא ע"י הכלים שהכלים מתארים ומגלים את האור ועושין בו תואר ותמונה כו', אבל עצם האור שלמעלה מבחי' הכלים ובא בדרך מלמעלמ"ט אין הכלים עושין בו תמונה כו' ואדרבא כפי אופן האור הוא תמונת הכלי כו' וכמשי"ת בעזה"י בענין התורה). וזהו כשמביא א"ע בהזדככות גדול למעלה מכל העולמות (והוא בחי' רעו"ד מי לי בשמים כו' שזהו הרצוא דאצי', וכמשנת"ל ד"ה מי מנה* בענין ומל ה' אלקיך שזהו בירור אוכל מתוך אוכל כו'). ויהי' אחדות עמו ית' (נת"ל ד"ה בא אל פרעה* שזהו בעבודה בכוונה פנימיות שבמוח כו', גם י"ל שזהו הרצוא שבאור שנת"ל שזהו בחי' אהבה בתענוגים כו'), כמו שהוא ית' אינו חושב רק את האדם (ע"ד מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר כו', גם להיות הכוונה בהאור והגילוי מן העצמות הוא שיהי' הגילוי בעולמות

כו'): תחלת החצע"ג לעיל ח"ב ע' תתצו שו"ה בהתלהבות. ד"ה . . מנה: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'נו ואילך). ד"ה . . פרעה: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתלז ואילך).

וזה דוקא ע"י הנשמות שהן בחי' הכלים למעלה, וכמשנת"ל בענין ציור אדם למעלה שזה מה שישראל עלו במח' שהן בחי' הכלים כו', וגם למטה הגילוי ע"י נש"י דוקא דנר ה' נשמת אדם כו', וע"י נשלם הכוונה דנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו', ולכן במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים כו'). שכל מה שחושב אינו אלא בשביל האדם (י"ל שזהו בחי' האור כמו שהוא למעלה מהכלים והעולמות כו' והיינו כמו שהוא בלי לבוש והעלם כו', שזאת הוא תכלית הכוונה בהמשכת האור כו'), ע"ד כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה כמ"ש כי זה כל האדם כו' (וכמו"כ האדם לא יהי' לו רצון אחר רק רצון א' לאביו שבשמים כו' ועי"ז* בחי' האור שלמעלה מהכלים כו').

ומסיים בענין שתי חצוצרת כסף כי האדם הוא חצי צורה שהוא רק דם, ואלף לבד כבי' ג"כ אינו צורה שלימה (למעלה זהו בחי' אורות וכלים שבאור כלול כוונת הצמצום והוא כוונת הכלים להיות הגילוי בבחי' הכלים דוקא כו', וא"כ האור בלי כלי אין זה שלימות כו', ובהכלי כלול כוונת האור היינו שיהי' הגילוי בה ועל ידה כו', והעיקר מה שכלול בהכלי כוונת האור הוא שיהי' ביטול הכלי ותהי' עי"ז כלי לגילוי אור עליון יותר כו', ובלא זאת (וכ"ש בלי אור לגמרי) אין שלימות בהכלי כו' וכמשנת"ל ד"ה על ג' דברים*, וכן הוא בכללות בהקב"ה וכנס"י שנק' תמתי דאנכי שלומי אמוני ישראל שמשלימים כבי' למעלה להיות הגילוי ולהיות הדירה בתחתונים כו', ובד"כ הרי הן הן בחי' הכלים הן למעלה בבחי' ציור אדה"ע והן למטה כו' וכנ"ל). וכשיתדבקו יחד נעשה צורה שלימה (וכבר נת"ל ד"ה נ"ח* שזהו בבחי' הגילוי דאוא"ס שבזה שייך לומר שהן משלימות זא"ז כו', והיינו כמו שנת' דהאור שלהאיר את העולמות הוא שבא ע"י כמה צמצומים ולבושים עד שבא בהתלבשות בבחי' מראה אדם העליון שהן הנשמות כו', וע"י עבודת הנשמות בבחי' זיכוך הכלים נמשך גילוי האור כו', וגם האוא"ס שהוא בבחי' סילוק ע"י הצמצום ה"ה בחי' אור השייך אל העולמות שנמשך ע"י היפך הצמצום כו', ועי"ז נעשה צורה שלימה), עכ"ל האו"ת. וכ"ז הוא העבודה שהיא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע והיינו העבודה בבירור וזיכוך הנפש וכל הדברים התחתונים ע"י הרצוא שבנפש באהבת ה' שעפ"י טו"ד וכמשנת"ל באורך, שז"ע ומלתם את ערלת לבבכם כו', ועי"ז נעשה הזיכוך בבחי' הכלים למעלה היינו בכלים דבי"ע להיות המשכת אור האצי' כו', ובכלים דאצי' ע"י הרצוא דרעו"ד להיות המשכת האור שלמעלה מאצי' כו', וע"י הרצוא שבהאור נמשך האור כמו שהוא בלי לבוש והעלם כו' (וגם בחי' עצם האור רק המשכה זו ע"י התורה שאחר העבודה דתפלה כו' וכמשי"ת). וכמשנת"ל בהיחוד דהו' ואלקים בג' מדרי' דרצו"ש שע"י הזיכוך דשם אלקים הוא הגילוי דשם הוי' בש' אלקים כו', דכללות הענין הוא להיות מיש לאין שזהו בחי' הרצוא בכל המדרי' הנ"ל שהו"ע הזיכוך והעלי' ועי"ז גילוי האור כו', וממילא מובן שהאור הנמשך הוא האור השייך אל הכלים דהיינו שגם האור שלמעלה מבחי' התלבשות ה"ה בבחי' שייכות אל הכלים והעולמות כו', וע"כ ע"י בירור וזיכוך נמשך גילוי האור כו' (ומשנת"ל בענין אין עוד זהו מצד עצם הכלי הו"ע בפ"ע, אבל ההמשכה בסדר והדרגה ע"י העבודה שבדרך מלמטלמ"ע שעז"א וידעת כו' כי הוי' הוא אלקים כו' זהו בהאור השייך אל העולמות כו'). וזהו תכלית העבודה דתפלה בבחי' העלאה מלמטלמ"ע מיש לאין להמשיך האור דא"ס השייך אל העולמות ושיומשך האור כמו שהוא בעצם בלי לבוש והעלם כו'.

ועי"ז בחי': כ"ה בנוכי"ק, ואוצ"ל: ועי"ז נמשך בחי'. ד"ה . . דברים: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'י ואילך). ד"ה נ"ח: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשצ).

ומעתה צ"ל ענין התורה שהיא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט מאין ליש כו', שהרי התורה היא בחי' שם מ"ה דחכ' שזהו בחי' אין, ובשרשה היא בבחי' חכ' הקדומה דא"ק בחי' עצמיות שם מ"ה שהוא בחי' אין העצמי כו', ונמשכה מלמעלמ"ט שנעשה בבחי' מציאות ה"ז מאין ליש כו', והוא שהאין העצמי בא בבחי' יש ומציאות כו'. וביאור הענין הוא דהנה כתי' כי נר מצוה ותורה אור שהמצוה נק' נר והתורה היא בבחי' אור כו', וכתי' נר ה' נשמת אדם הרי גם הנשמה נק' נר, וצ"ל מהו נר דנשמה ונר דמצוה כו'. גם צ"ל שהרי נת"ל דבחי' מראה אדם למעלה זהו מה שישראל עלו במח', שהרי אוא"ס מצ"ע הוא בבחי' כי לא אדם הוא, והיינו שגם האור והגילוי ממנו ית' להאיר בעולמות הוא בבחי' לא אדם עדיין להיותו בבחי' גילוי מן העצם שהוא לפי אופן העצם כו', ורק מפני שישראל עלו במח' עי"ז נעשה בחי' ציור אדם כבי' למעלה כמשל צורת הבן שנחקק במחשבת האב כו' וכמשנת"ל בשם האו"ת. והנה התורה ג"כ נק' אדם כמ"ש זאת התורה אדם כו', וכמ"ש בזהר פ' תולדות דקל"ד ע"ב שהתורה היא בבחי' ציור אדם כו' וכמ"ש בבה"ז על מא' זה, וצ"ל מהו ההפרש למעלה בין ציור אדם דנשמות לציור אדם דתורה כו'. וצ"ל תחלה ענין נר דנשמה ונר דמצוה. דהנה נר כולל ג' דברים והן הפתילה והשמן והאור שהוא הנאחז בהפתילה דוקא, דהפתילה היא הדולקת בהאור דהשמן עצמו לא הי' דולק אדרבא האש נכבה בשמן, ומהו הדולק הוא הפתילה שהיא הכלי אל האור שנאחז בהפתילה דוקא, רק שהפתילה לבד הי' נשרף ונכלה מיד וגם לא הי' אורה מאיר, וע"י השמן נמשך הפתילה זמן רב ואינו נכלה והאור הוא אור בהיר כו', ואז כאשר הפתילה היא בשמן הרי אדרבא הפתילה אינו נשרף ונכלה ממנה רק מעט מזעיר, ומה שנשרף ונכלה הוא השמן דהאור שואב את השמן ומכלה אותו מעט מעט ועי"ז הוא אור בהיר המאיר כו'. נמצא מה שהאור שורף ומכלה הוא את השמן דוקא, רק שזהו דוקא ע"י הפתילה, דהשמן עצמו אינו כלי אל האור להיות האור נאחז בו ומכלה אותו, רק הפתילה דוקא היא הכלי אל האור וע"י נשרף ונכלה השמן מעט מעט כו'. ונמצא דהפתילה היא ממוצע בין האור והשמן, והיינו שהיא מושכת את השמן אל האור (והיינו כאשר יש בה אור הנאחז בה ה"ה מושכת את השמן כו', דמה שהאור שואב את השמן הוא ע"י הפתילה כו'), והיא ממשכת את האור אל השמן לשורפו ולכלותו מעט מעט כו', ועי"ז האור מאיר כו'.

והדוגמא מזה יובן בנר דנשמה ונר מצוה דבכאו"א יש ג' ענינים, והנה בנר דנשמה הפתילה הוא הנה"א, במאו"א אות פ' סעי' ל' כ' פתילה נק' המל' כי נעשית פתילה לאחוז בה אור הדכורא כו' עכ"ל, ובי"נ בשם הת"ז תיקון כ"ח (צ"ל כ"ז) פתילה דא שכינה (ומשמע שם דפתילה היא שמתלבש ומתאחד עם הכלי (ושם דהכלי הוא מט"ט), וזהו בחי' מל' שמתאחדת בתחתונים כו', וי"ל ג"כ דמל' היא בחי' מקבל דסיהרא לית לה מגרמה כלום רק מה שמקבלת מלמעלה כו', אמנם היא בחי' כלי הראוי' לקבל אור מפני בחי' הביטול שבה כו', דלכן נק' מל' בשם ארץ כמו ארץ שהכל דשין עלי' כו' דהיינו בחי' הביטול כו', ונק' כוס ישועות שהיא כלי לקבל בחי' חסדים העליונים כו', ובמאו"א אות כ' סעי' ל"ז כלי נק' היסוד דנוק' כו' והוא בחי' כלי ריקן כו' וכמ"ש מזה בד"ה לא תהי' משכלה כו', וידוע דבחי' מל' היא בחי' מקבל וגם בחי' משפיע שז"ע ואמונה כל זאת ל' נוק' וקיים עלינו ל' דכר כו', וע"כ נק' בשם פתילה שהיא בחי' מקבל שמקבלת את האור ומאירה למטה כו' דכפי

המבואר כאן הוא שמבררת ומאירה את השמן כו'). וכמו"כ הנשמה המלובשת בגוף היא בחי' פתילה, וכמ"ש בת"ז שם כגוונא דא נפשא דאיהי שתופא דגופא איהי פתילה כו', ובמד"ר פ' ויצא פע"א בענין נפתולי אלקים אי' ד"א נפתולי פיתולייה לא דידי הויין כלום הלך יעקב אצל לבן אלא בשבילי, ופי' המ"כ כל סבות וגלגולי יעקב שנתפתל ונתגלגל לבוא לכאן לא הי' אלא בשבילי, ובפרש"י פיתולייה ל' חבלים והם הסבות שלהם נמשך בעבותות אהבתה ובא ללבן עכ"ל. והענין הוא דרחל היא בחי' מל' מקור דבי"ע ויעקב הוא בחי' אצי' כו', וכל המשכת האצי' הוא בשביל המל' דוקא, וכנודע ונת' ג"כ לעיל דהתהוות האצי' אינו בשביל עצמו כ"א לצורך הנבראים, דזה תכלית הכוונה להיות התהוות הנבראים בבחי' יש ושיהי' ביטול היש לאין ויהי' גילוי אלקות למטה כו', ובשביל זה היו כל ההשתל' דעולם האצי' כו'. הגם כי לאה היא בחי' ה' גדולה ההמשכה מבינה באצי', הנה לא זהו עיקר המכוון, כ"א עיקר המכוון הוא בשביל ה' קטנה רחל מקור דבי"ע כו', והו"ע צחוק עשה לי אלקים שיהי' יש וביטול היש ומזה יומשך הצחוק ותענוג כו', שז"ע שרה הוסיפה על המאורות כו' וכמשנת"ל, וז"ע פיתולייה חיבור ע"י סיבות רבים. וי"ל דזהו דבכדי שיהי' ההמשכה במל' מקור דבי"ע הוא בכח אור עליון יותר, ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא כו', וכמו אלה תולדות יעקב יוסף דיעקב הוא ההמשכה באצי' ובכדי שתהי' ההמשכה בבחי' מל' זהו ע"י יוסף, וכתי' בן פורת יוסף ל' ריבוי כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ בנשמה בחי' פתילה היא הנשמה המלובשת בגוף דתכלית ירידת הנשמה למטה היא בשביל הנה"ב, שהרי הנשמה עצמה א"צ תיקון וירדה למטה לברר ולהאיר את הנה"ב כו', וירידתה למטה הוא בכח עליון דוקא, וכידוע בענין ויפח באפיו דמאן דנפח מתוכו נפח בבחי' כח דוקא כו' וכמשנת"ל, והנשמה כמו שהיא למטה היא בחי' מקבל בחי' בת שהיא בחי' מקבל וכמשנת"ל (וזהו שהפתילה היא המקבלת את האור לא השמן כנ"ל, והוא כמבו' כאן דשמן הוא חכ' דנה"ב שאינו כלי אל האור רק הפתילה הוא הנה"א שהוא הכלי אל האור כו'), והוא מקבל את האור האלקי ומאיר בהנה"ב כו'. וזהו הג' דברים שבנר דנשמה, דהפתילה היא הנשמה, והשמן הוא השכל הטבעי דנה"ב, וכנודע דשמן הוא בחי' חכ' כו' (ובנה"א גופא הוא בחי' הביטול שיהי' כפי הכוונה העליונה ולא יהי' בבחי' כליון ביותר כו', וכמשנת"ל בהד' דברים לגריעותא שיכול להיות בהפתילה והתיקון הוא ע"י הביטול כו'), והאור הוא האור האלקי שבו נכלה ונשרף השמן הוא השכל הטבעי להיות נכלל באלקות כו' והוא ע"י הפתילה דנה"א, שע"י העבודה ויגיעה בהתבוננות אלקי ובהתעוררות אהוי"ר שמאיר אור אלקי בנפשו כו' ה"ז עושה את הביטול גם בנה"ב להיות ג"כ לאהבת ה' כו', וזה כל ענין ירידת הנשמה למטה להאיר את החשך דנה"ב וחשך העולם כו' וכמשנת"ל, וזהו שהפתילה היא מחברת להיות האור האלקי מאיר גם בהנה"ב שיהי' נכלל ג"כ בהאור האלקי כו', ועי"ז נמשך גילוי אור עליון יותר כו' וכמשנת"ל באורך בענין רצו"ש כו'.

וכמו"כ בנר מצוה יש ג"כ ג' דברים הנ"ל, והפתילה היא המצוה והוא הרצה"ע המתלבש בדברים הגשמיים כמו בתפילין וציצית כו', וכדאי' במד"ת פ' עקב* כבדו את המצות שהן שלוחי כו' והוא התגלות רצה"ע שזה מצוה וזה מצוה כו', וע"י המצות מתעלים הדברים הגשמיים כו', וכמ"ש בסש"ב פכ"ג דהחיות של מעשה המצות וקיומן הוא בטל לגמרי לגבי רצה"ע המלובש בו ונעשה לו ממש כגוף לנשמה וכן הלבוש

פ' עקב: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: פ' ויגש.

החיצון של הנה"א כו', וע"כ גם אברי גוף האדם כו' נעשו מרכבה ממש כו', והו"ע וימינו תחבקני בחי' ימין מקרבת, והוא שהגילוי מלמעלה שבמעהמ"צ ה"ז מקרב כל הדברים הגשמים שהן תחת ממשלת ק"נ ה"ה נכללים ע"י המצוה באלקות כו', וגם יש בהמצות סגולה פרטית להעלות את הנה"ב לקשרה באוא"ס ב"ה כו'. והתורה היא האור והוא בחי' אור עצמי מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, וכמ"ש מגלה עמוקות מני חשך והוא בחי' התורה דעמוק עמוק היא מי ימצאנה שזהו בחי' פנימיות ועצמות האור שלמעלה מבחי' הגילוי כו', וכמשנת"ל דהחכ' היא עצמי ובה נמשך מבחי' העצמות דא"ס כו', ואור התורה נאחז בהפתילה שהן המצות כי כל התורה שלפנינו הן תושב"כ ותושבע"פ עיקרן ויסודן הוא במצות כו', והמצות הן המחברים את אור התורה עם האדם והעולם כו', והוא שהנה"ב וכל הדברים נכללים באור התורה כו', והיינו שהשכל הטבעי מתהפך ממש מהפוך אל הפוך ושכל אנושי המושג לשכל חכמת התורה חכמת אלקית בחי' חכים ולא בחכ' ידיעה כו', וכמ"ש כ"ז באורך בתו"א בד"ה מי כה' אלקינו המגביהי כו'.

ונ"ל לבאר הענין ע"פ מ"ש במ"א בענין אור הראי' דעם היותו בחי' אור, ויש דעה שאופן הראי' הוא ע"י ניצוצי האור היוצאין מן העין כו' וכמשנת"ל (ד"ה וירא בלק*), מ"מ אינו אור עצמי כמו אור השמש או אור הנר וגם לא כמו הבהקת אבן טוב הבהיר כו', שהרי אור השמש הוא אור המאיר את החשך כו', ומה שמאיר אינו רק מצד הבהירות שלו לבד, דהאור שמצד הבהירות הוא רק שיהי' הוא נראה גם בחשך והיינו שאין החשך מחשיך ומסתיר אותו להיותו בבחי' הבהירות כו' (ומשו"ז הוא מאיר ג"כ במקומו כו'), וכמו האבן טוב הבהיר שנראה גם בלילה מפני תוקף הבהירות שבו אבל מ"מ אינו אור המאיר כו', משא"כ אור השמש הוא אור המאיר דלבד הבהירות שבו שאין החשך מחשיך אותו ה"ה מאיר את החשך כו', והיינו להיותו בחי' מאור בעצם והאור והזיו המתפשט ממנו הוא אור עצמי ע"כ הוא מאיר כו', אמנם אור הראי' אינו אור המאיר את החשך והראי' שבמקום החשך אינו רואה כו', וגם אינו אור בהיר שהרי אינו נראה בלילה הרי החשך מחשיך עליו כו', רק שרואה במקום האור כו'. והענין הוא שיש באור בחי' דכר ונוק', בחי' דכר הוא המשפיע אור מצד עצמו שיש בכח עצמו להאיר אור וזיו בהיר, וזהו כמו אור השמש ואור הנר שהשמש נק' מאור שהוא בעצם בחי' אור ומפעיל כל בחי' אור וזיו כו', וכן האש נק' מאור (דהאש היסודי הוא כמו עצם האור ולכן נק' חשך מפני שאינו אור המתפשט כו'), ע"כ מאיר אור גם בחשך כו', ובחי' נוק' היינו שאין בכחו מצ"ע להאיר אור כ"א כשמקבל בעצמו הארת אור אזי יאיר גם הוא כו'. וכמו עד"מ בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל הרי המקבל יש לו ג"כ אור שכל רק שאין אור שכלו מאיר עד שמקבל מן המשפיע, וע"י הלימוד מן המשפיע ישכיל השכלות בעצמו וגם ישפיע אל הזולת אעפ"י שאין שכלו של המשפיע מאיר עליו, ואדרבא כל מה שיתרחק התלמיד מן הרב יכול יותר להשפיע כו'. וכמו בדכר ונוק' הרי הנוק' יש בה כח ההולדה בעצמה וכמ"ש אשה כי תזריע וילדה כו', רק שלא תלד בלי השפעת הדכר כו', וכמו בכח הצומח שבארץ הרי עיקר הצמיחה היא מכח הצומח רק שזהו ע"י השפעת הגשמים וכמ"ש כי כאשר יורד הגשם כו' וכמ"ש במ"א. דכמו"כ הוא בלבנה דסיהרא לית לה מגרמה כלום הרי האור שמאירה הלבנה אינה מצד עצמה מאחר דלית לה מגרמה כו', ומ"מ א"א לומר שאין לה אור כלל שהרי נקראת ג"כ

ד"ה . . **בלק**: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקמג ואילך).

בשעה שהקדימו — תער"ב

בשם מאור וכמ"ש את המאור הגדול כו' ואת המאור הקטן כו', אך הכוונה במה שאמר לית לה מגרמה כלום היינו שאין לה אור המתפשט להאיר כו', דעם היותה בבחי' מאור אין ביכולתה להאיר מעצמה כ"א כאשר תקבל אור השמש ואז ה"ה מאירה בבחי' אור שלה שבעצמה כו' (ויש בזה גם אור השמש רק שאור השמש משתנה ג"כ כמו אור עצמה כו'), והיינו שהיא בחי' אור מקבל ולא אור משפיע בעצם כו' ומשו"ז אינה מאירה מעצמה (ונמצא מה שהיא בחי' מאור הוא בבחי' עצמי לא בבחי' אור כו', ולא כמו השמש שבהיותה בבחי' מאור ה"ה ג"כ בבחי' אור היינו שענינו הוא להאיר (והרי* גם בלבנה כתי' להאיר דמ"ש ויתן אותם אלקים כו' להאיר על הארץ קאי על שניהם, וגם הרי השמש הוא בבחי' מאור ולא בבחי' אור כו', ומ"ש להאיר היינו ע"י האור כו' וכמ"ש במ"א, ומ"מ אינו בבחי' העלם כ"כ כו', וגם הרי כלול בו בחי' אור להאיר כו', ולמעלה י"ל שזהו בחי' כח הגילוי וכח ההעלם דכח הגילוי גם העצם אינו בבחי' העלם לגמרי כו', ועמ"ש במ"א בענין אוא"ס למעלה מעלה עד אין קץ ולמטה מטה עד אין תכלית כו', ובבחי' היכולת הוא מה שביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר כו' וכמ"ש במ"א), ואמנם לאחר שמקבלת מאור השמש ה"ה משפיע אור מעצמה גם כשאין אור השמש שופע בה כו', ואדרבא כל שמתרחקת מהשמש ה"ה מאירה יותר כו'. והנה אבן טוב הבהיר ה"ה מאיר ג"כ בחשך, וכמו בתיבת נח דכתי' צהר תעשה לתיבה ואמרז"ל בסנהדרין דק"ח קבע בה אבנים טובים ומרגליות שיהיו מאירים לכם כו' (ורש"י פי' י"א חלון והוא מהמד"ר פל"א, וצ"ע והלא לא שמשו המזלות כו' ועמ"ש בירושלמי פסחים פ"א ה"א ובש"ק שם), והרי האבן אינו דבר מאירי מצ"ע ומאיר רק מצד הבהירות שבו, והיינו שהחשך אינו מחשיך על הבהירות שבו וע"כ הוא מאיר ג"כ כו' כנ"ל, והבהירות שבו אינו אור עצמי כ"א מה שמקבל מהשמש, וכידוע דאבנים טובים המאירים הן מפעולת השמש או הכוכבים כו' והאור שמקבל הוא האור המתנוצץ ממנו והוא המאיר כו' (דמפני שיש בו בהירות כמו זכוכית בהירה ה"ה מקבל את האור ונקנה בתוכו כו'), שהרי גם כשמתנוצץ ומאיר אור אינו שהוא מאור בעצם ושיאיר אור עצמי כמו בלבנה כנ"ל או כמו במשל דרב ותלמיד הנ"ל, שה"ה דומם פשוט ככל מיני הדומם (רק שיש בו בהירות כו'), ורק האור הנקנה בו מהשמש הוא המאיר, ומפני שהוא אור השמש או הכוכבים לכן אין החשך מחשיך עליו כו', ומ"מ הרי אינו כמו אור השמש זהו מפני שנתפס ומתעצם בהאבן ע"כ משתנה אורו ומשו"ז הוא מנוצץ אור גם כשלא יש אור השמש (ואדרבא ביום הוא כהה כמ"ש במד"ר ובירושלמי שם), מפני שהאור מתעצם בו כו', אבל אינו מאירה בעצם רק שמתנוצץ ומאיר האור שמקבל מהשמש והכוכבים כו'.

ומעתה צ"ל ענין ראיית העין, דהנה אור הראי' אינו אור עצמי וטבעי היינו בבחי' אור המאיר, שהרי אינו מאיר בלילה ואינו רואה באור הראי' כ"א ביום כשמאיר אור השמש או בלילה לאור הנר כו', א"כ ה"ה ג"כ בבחי' מקבל דכאשר מקבל אור זולתו אז יראה כו', ועם היות שהעין הוא חומר ספירי ובהירי ואור הראי' הוא בחי' אור, מ"מ אינו בבחי' אור משפיע כ"א בחי' אור מקבל, דכאשר מקבל אור השמש אור* הנר אז הוא רואה כו', ותלוי הראי' בתוקף אור השמש או הנר דכאשר יהי' האור ביותר אז יראה למרחוק יותר וגם יראה גופים דקים יותר כו'. ולכאו' יש מקום לאמר שאינו גם בבחי' מקבל דהראי' הוא מפני שהשמש מאירה את הדבר הנראה ועי"ז הוא רואה באור הראי', ולא שאור

והרי: בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג, ואוצ"ל לאחרי „אור להאיר".

הראי' מקבל אור ועי"ז הוא רואה כ"א מפני שאור השמש מאיר את החשך כו', ובאמת אנו רואין דעיקר הראי' תלוי בטוב כלי העין מצ"ע דכאשר חומר העין חזק בתוקף כח הראי' יותר יוכל לראות למרחוק או בגופים דקים גם כשאין אור היום מאיר כ"כ כו', והיינו כאשר חומר העין הוא בטוב ביותר ואור הראי' מאיר בו ביותר ה"ה מקבל את האור ביותר וגם מעט אור היום או השמש מספיק לו לראות הרבה כו', וגם בזה י"ל דאור השמש הוא רק להסיר את החשך ואז רואה ע"י אור הראי' וכשהוא חזק יותר ה"ה רואה גם במעט אור כו'. ובאמת צ"ל שהוא בחי' אור מקבל שהרי אינו בבחי' אור להאיר את החשך ואם הי' אור משפיע הי' מאיר את החשך כמו אור השמש כו', ולכן בכדי לראות צריך סיוע מאור זולתו, ומ"מ הראי' היא באור הראי' עצמו, ואין זה כמו אור הלבנה שהאור שלה בא ע"י אור השמש המאיר בה ובלעדו זאת אין בה אור מעצמה (והיינו גם לפי הנ"ל שמה שמאירה היא אור עצמה ה"ז דוקא ע"י אור השמש כו'), משא"כ אור הראי' הוא בחי' אור בעצם ובאור הראי' עצמו הוא רואה, רק מפני שאינו בבחי' אור עצמי (היינו בחי' אור משפיע) להאיר את החשך ע"כ צריך אור זולתו להאיר את החשך וגם מסייע לו בהראי' כו'. והראי' לזה שאור הראי' הוא בבחי' אור בעצם ובכחו דוקא הוא רואה, שהרי במקום שא"צ להאיר את החשך ה"ה רואה בלי סיוע אור זולתו, וכמו בעת השינה הרי רואה האדם כמה דברים ועם היות שזה בחלום ודמיון מ"מ ה"ז הוראה שאור הראי' יכול לראות גם בלי אור זולתו, והרי הסומא נק' מאור עינים ומאחר שנק' מאור הרי אור הראי' הוא בבחי' אור המאיר, רק שהוא בחי' אור המאיר לעצמו לא להאיר את הזולת, מפני שאינו בחי' אור משפיע בעצם כו', אבל לעצמו הוא מאיר מפני שהוא אור בעצם כו'. ולכן אור הראי' כמו שהוא שלא בהתלבשות בחומר העין ה"ה מאיר, וכאשר מתלבש בחומר העין הנה בכדי לראות דבר הזולת צריך לאור זולתו היינו לאור המאיר אל הזולת שאין זה ביכולת אור הראי' בעצמו כו', אך מה שרואה את הדבר הזולת הוא שאור הראי' עצמו הוא הרואה כו', ולא כמו אור האבן הבהיר שהוא האור הנקנה בו מאור המשפיע בו ואינו אור עצמי כלל כו' כנ"ל, ולא כמו אור הלבנה דמציאת אורה נעשה ע"י אור השמש המאיר בה כו', משא"כ אור הראי' הוא בחי' גילוי אור בעצם ואין החשך מחשיך עליו בעצם מהותו כו' (וכמו הסומא או בשינה ה"ה רואה גם בחשך), רק שבכדי לראות דבר הזולת צריך לקבל מאור האחר זולתו, והעיקר הוא מפני שצריך לאור המאיר את החשך ואז הוא רואה באור הראי' כו'. ולכן צריך תמיד לאור הזולת ולא כמו בלבנה שלאחר שמקבלת מן השמש ה"ה מאירה גם כשאין השמש שופע בה וכן בהאבן טוב כנ"ל, והיינו מפני שהן בבחי' מקבלים ממש שהאור נתפס בהם ומתעצם בהם ועי"ז הוא שנעשה בהם בחי' האור שלהם (והיינו בלבנה כו'), ולכן גם לאחר הקבלה מאירים מעצמם משום האור השופע שנתפס בהם, וגם מפני שהאור העצמי של הלבנה הוא רק ע"י אור השמש כו' ה"ה בבחי' אור המאיר כו' (והיינו דעם היותו אור מקבל ה"ה מ"מ אור המאיר את הזולת הוא החשך כו' וזה מפני שהוא בחי' מאור כו', והרי אור הראי' הוא ג"כ בבחי' מאור וכמא' מאור עינים כו', ובחי' המאור דלבנה הִוא בחי' מקבל ומה שביכולת להאיר הזולת הוא רק בחי' אור משפיע כו', אלא צ"ל מפני שכל מציאות אורו נעשה ע"י אור המשפיע כו' והא והא גרמה כו'), משא"כ בראי' שלאחר הקבלה אינו מאיר שאם יהי' אור הנר בחדר א' והעין רואה לאורו

בשעה שהקדימו — תער"ב

מ"מ לא יוכל לראות עי"ז בחדר הסמוך לו שאין אור הנר מאיר שם כו', והיינו מפני שהקבלה שלו הוא בדרך סיוע לבד, והראי' הוא מאור הראי' עצמו כו' כנ"ל. ונמצא דבאור הראי' יש גרעון לגבי אור הלבנה בב' דברים הא' שאינו מאיר את החשך והב' שתמיד צריך לאור זולתו כו', והמעלה שבו שהוא בבחי' גילוי אור בעצם והראי' הוא בבחי' אור עצמו (ואין החשך מחשיך אורו בעצם), והאור הזולת הוא בו רק בבחי' סיוע לבד כו', וע"כ צריך תמיד להסיוע כו' והיינו לראות דבר הזולת אבל לעצמו הוא בבחי' אור המאיר כו'. ונמצא שיש ג' מדרי', הא' אור הלבנה שמקבלת אור השמש ואז מאירה גם בבחי' אור עצמה כו', והב' האור דאבן טוב שהוא האור הנקנה בו מאור השמש ואין החשך מחשיך אותו, והג' אור הראי' שאינו אור המאיר להאיר זולתו רק לעצמו וצריך תמיד לאור זולתו כו'. והכל הוא בחי' אור מקבל כו', ואור השמש הוא בחי' אור משפיע כו'.

והדוגמא מכ"ז הוא בבחי' ז"א ומל', דז"א הוא בחי' משפיע בעצם מהותו ומל' בעצם מהותה היא בחי' מקבל כו', דכן הוא גם לפני המיעוט כשהיו בבחי' שני מאורות הגדולים הי' בחי' מל' בבחי' מקבל, והיינו שגילוי האור הי' בז"א ומל' קבלה האור ע"י ז"א רק שהאור כמו שהוא בז"א כן הי' מאיר בבחי' מל' ג"כ כו', וכמ"ש במ"א בענין כתר א' לשניהם דהיינו שההמשכה במל' הי' רק דרך מעביר הז"א כו' (ועמ"ש בסי' בשער ר"ח שהמל' מקבלת מחכ' שלא ע"י ז"א כו', וצ"ל שזהו ג"כ ע"י מעביר הז"א וכמ"ש במ"א שהשפעת הדבור צ"ל ע"י המדות כו', אך לפמש"ש המשל כמו הדבור הבא בדרך ממילא מטרדת השכל כו' וכ"ה בלקו"ת בהבי' דוהי' מספר י"ל שזהו גם שלא ע"י מעביר הז"א כו', וי"ל דמ"ש בע"ח בענין כתר א' שת"ת דאי' הי' גם בבחי' כתר לנוקבא כו' ג"כ הכוונה הנ"ל, וכן הוא מפורש בע"ח בשער מיעוט הירח פ"א, אך נר' בע"ח שם פ"ב דקודם הקטרוג היתה שוה בקומתו רק בבחי' אב"א והיתה כתרו למעלה מכתרה והיינו שקבלה האורות ע"י ז"א כו', וע"ש בפי' יפה שעה מהו ענין כתר א' לשניהם כו', ומ"ש דכתר א' לשניהם שתקבל מת"ת דאי' שלא ע"י ז"א, י"ל שזהו נעשה ע"י עבודה דוקא ועז"א דבחי' זו לא הי' לעולם עדיין כו', וכן מ"ש בסי' בשער ר"ח הנ"ל צ"ל דהיינו עליית המל' הנעשה ע"י עבודה (ובודאי שאין זה כמו העלי' דלעתיד בגמר הבירורים כו' וכידוע שבכל מדרי' יש כמה מדרי'), אבל מה שבתחלת האצי' היו בבחי' שני המאה"ג הי' מקבלת האור ע"י מעביר הז"א כו', ועמ"ש באגה"ק בקו"א דמעביר הוא ג"כ בחי' התלבשות כו' וכמ"ש במ"א). או שזהו ע"ד שילוב הוי' באד' שהוא גילוי שם הוי' ממש רק שנמשך ע"י שם אד' כו', ובבחי' מלמטלמ"ע הו"ע שילוב אד' בהוי' והיינו שע"י ש' אד' מתעלים ומקבלים משם הוי' עצמו כו'. אבל בכ"ז הוא שז"א הוא משפיע ומל' הוא בחי' מקבל כו', וההפרש בזה דמשפיע הוא בחי' גילוי והמקבל הוא בחי' העלם, דמשפיע ומקבל ה"ז כמו אור וכלי, דאור הוא בחי' גילוי בעצם מהותו והכלי בעצם מהותה היא בחי' העלם וכמשנת"ל באורך, וע"כ בבחי' האור גם במדרי' האחרונה הכל הוא בחי' אור וגילוי כו' והכלי גם במדרי' העליונה שבה היא בחי' העלם ומעלמת על האור כו' (ויובן זה כמו בנשמות הרי גם בנשמה שהיא מהמדרי' היותר תחתונות הנה מצד האלקות שבה יכולה להיות בעבודה במדרי' היותר עליונה, וכמ"ש בלק"ת בד"ה להבין ענין הפסוק מי אל כמוך דנשמות שהן בבחי' בני יעקב שמקבלים מבחי' עקביים והיא בבחי' גסות הרוח שהרוחניות הוא בבחי' גסות ואינה מתפעלת

מדברים דקים כו', ומ"מ מצד עצמיות הנפש אפי' היא ממדרי' התחתונה מאד ה"ה מ"מ נפש האלקית והיתה בטילה באוא"ס ממש כנר בפני אבוקה שזהו ביטול עליון מאד כו', ומצד ההעלם שבנשמות גם הנשמות היותר גבוהות אינם בערך כמו שהיו קודם, וכמ"ש בסש"ב פל"ז דגם צ"ג עובד ה' ביראה ואה"ר בתענוגים לא יגיע למעלת דביקותו בה' בדו"ר בטרם ירידתו לעוה"ז החומרי לא מינה ולא מקצתה ואין ערך ודמיון ביניהם כלל כו', וכן הוא בנשמה כמו שירדה לבריאה לגבי הנשמה כמו שהיא באצי' כו', והיינו דגם נשמות דאצי' כמו שירדו לברי' אינם כמו באצי' כו' הגם שלא נשתנה מהותן להיות בבחי' נפרד כו' כמ"ש באגה"ק סי' כ'). וכמו"כ בחי' משפיע הוא בחי' גילוי דכל המדרי' שבו הכל הוא בחי' גילוי, ומה שיש בו בחי' הצמצום הוא דבר שחוץ לעצמו דבעצם הוא בחי' גילוי כו', ולכן גם בכל הצמצומים הוא בבחי' גילוי אור כו', והמקבל הוא בחי' העלם דעצם מהותו הוא רק מה שהוא כלי לקבל והאור והגילוי הוא בו דבר נוסף על עצם מהותו כו', וממילא ה"ה מעלים על האור כו' (וגם לפי אמיתת הענין דבחי' כלי לקבלה הוא דוקא בבחי' הביטול והעדר המציאות של הכלי כו' וכמשנת"ל ד"ה על ג' דברים* כו' ושעי"ז מקבלת האור ביותר כו', וכמשנת"ל באורך בענין רצו"ש כו', ומ"מ ה"ז בחי' כלי שמעלמת על האור הן בעצם תפיסתה בהאור שאינו כמו שהוא בעצם והן בהשפעת האור שע"י הכלים כו' וכמשנת"ל). ולכן מבחי' ז"א עם היות שזהו מדרי' האחרונה שבאוא"ס ונק' סוף עולם האצ"ס, מ"מ לא הי' אפשר להיות מזה מציאות העולמות, והתהוות המציאות הוא מבחי' המל' דוקא כו', שכן הוא גם כמו שהיו בבחי' שני המאה"ג מבו' במ"א שהי' מבחי' המל' ההתהוות בבחי' מציאת דבר, רק שהמציאות הי' אלקות, ובדוגמא כמו נשמות דבי"ע שהן אלקות ומ"מ הן בבחי' יש ודבר כו', וכן מה שע"י המל' (בבחי' מאה"ג) מאיר גילוי אלקות ה"ז מ"מ ע"י הצמצום והעלם באופן שיוכל להתקבל כו', וכמ"ש במ"א שזהו ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה כו', דכשהתלמיד הוא קטן הרי בהכרח להעלים ממנו עומק השכל לגמרי, ובתלמיד גדול צריך להיות ג"כ בדרך קצרה דוקא דבאופן כזה יוכל לקבל כו', וזו היא ההשפעה והגילוי אלקות שע"י בחי' מל' דגם כאשר נמשך גילוי אור הוא באופן כזה שיוכל להתקבל בנבראים כו', והיינו מפני שהמל' היא בחי' העלם כו'.

עוד יש הפרש גדול בין משפיע למקבל, דמשפיע הוא עצמי וטבעי והמקבל אינו עצמי כו', וזה בכמה ענינים דהנה המשפיע נעשה ממילא ומעצמו בבחי' משפיע והמקבל צריכים לעשותו בבחי' מקבל, וע"ד אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי דעם היותה בבחי' מקבל בעצם צריכים לעשותה בבחי' כלי קבלה כו', וכן הוא בהשפעת השכל צריך המקבל להיעשות כלי לקבל את אור השכל כו', והוא שהמשפיע עושה אותו לכלי לקבלה, וזה בב' אופנים או שזהו בבחי' שמאל דוחה דהמשפיע בשביל הקבלה שמבטש אותו ומרחקהו מאתו שמונע השפע מאתו, ועי"ז הוא הימין מקרבת בקבלת השפע ביותר כו' (או שהמקבל בעצמו משפיל א"ע בלי יצטרך להדחי' דהמשפיע עצמו כו' וכמ"ש במ"א), והאופן הב' הוא שדוקא ע"י גילוי אור יותר נעשה בחי' כלי לקבל כו', וכמו שלפעמים משפיע לו רב אור שכל עמוק ביותר ובהתגלות הפנימיות והעמקות שאינו לפי כלי מוחו, ועי"ז המקבל נופל בעצמותו (ער פאַלט באַי זיך זייער אראָפּ) ונעשה כלי עי"ז כו' (והיינו כאשר כלי מוחו מגושמים וע"י גילוי אור שכל עמוק יותר מזדככים מהגשמתם כו'), והוא ג"כ

ד"ה . . **דברים**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'יב ואילך).

בחי' גבורות דהיינו ריבוי האור מה שהכלי אינה יכולה לקבל כו' (וכמו אורות דתהו שהן בחי' גבורות כנודע, רק שבתיקון גם זה הוא במדה ומשקל כו'), ואיך שיהי' הרי צ"ל עשיית הכלי כו'. וכמו"כ למעלה בבחי' מל' צ"ל עשיית הכלי והוא בחי' ה"ג דאימא שנמשכים ביסודה כו' וכמשנת"ל (ד"ה ביום השמע"צ הג'*). ועוד שהמשפיע* אור מעצמו וההשפעה היא מעצמותו, כי המשפיע אינו בבחי' מקבל דלעולם הוא בבחי' משפיע, וא"כ מה שמשפיע הוא אור עצמו ובכח עצמו כו', והמקבל משפיע מה שהוא מקבל ובכח הקבלה הוא משפיע, כי המקבל אין לו אור מעצמו להשפיע (והיינו שאינו בבחי' משפיע בעצם), ומה שמשפיע הוא מה שמקבל, ואינו משפיע בכח עצמו (היינו אפי' אור עצמו) כ"א בכח הקבלה מן המשפיע כו', שהרי בחי' מל' היא ג"כ בחי' משפיע וכנודע דכל ההשפעות בבי"ע הוא מבחי' מל', רק זהו ע"י שהיא בחי' מקבל עי"ז היא משפיע, וכידוע בענין ואמונה כל זאת וקיים עלינו ל' נוק' ול' דכר והיינו שהיא בחי' מקבל מז"א ומשפיע בבי"ע כו', הרי דהשפעה שלה אינו בחי' אור עצמה ולא בכח עצמה כ"א ע"י שמקבלת מז"א כו'.

וביאור הענין ילה"ק מה דאי' בזהר ויחי דרמ"ט ע"ב דבחי' מל' לית לה מגרמה כלום, ויש בזה ב' פי' הא' דלית לה מעצמה אור רק מה שמקבלת מז"א כו', וכמו לבנה דאין לה אור מעצמה רק מה שמקבלת מן השמש כו', וכמו דוד דלא הוה לי' שנין רק אדה"ר נתן לו ע' שנה והן בחי' ז"ת שבחכ' כו' וכמ"ש במ"א, והפי' הב' הוא דלית לה מעצמה כלום רק מה שמקבלת מלמטה מעבודת הנשמות ומלאכים כו', וכמו ענין המלוכה למטה הרי נעשה מלך ע"י העם שמקבלים עליהם מלכותו והו"ע ההכתרה כו', והוא שע"י הביטול של העם שמבטלים רצונם אליו נעשה מלך עליהם להשתרר עליהם ולהנהיגם ברצונו כו', ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע דכמו"כ הוא למעלה דמלכותא דלעילא הוא ע"י הביטול דנשמות דלמטה כו' וכמשי"ת, ושני הפי' אמת. והענין הוא דהנה ידוע דז"א נאצל בסוד שרש בבחי' ו"ק והג"ר באין בו בסוד תוספות (ונר' שיש בזה ב' מדרי' בחי' המוחין הבאים בדרך סדר השתל' ובחי' מוחין חדשים הבאים ע"י עבודה כו' וכמ"ש בהבי' דצדקת פזרונו, ועמ"ש בפע"ח בהקדמה בענין הב' מיני זיווגים, ובשער התפלה פ"ז כ' דשלא בשעת התפלה הן חסרים דז"א הוא רק ו"ק והמל' נקודה א' וע"י התפלה מתתקנים שניהם בפרצוף גמור כו', וצ"ל להיותם בחי' מוחין דיניקה אינן נחשבים למוחין בפ"ע והן רק בחי' ו"ק בכללות כו', וכמדומה שכן מבו' בע"ח), והמל' נאצלה בסוד שרש רק נקודה א' והוא הכתר שבה (ועמ"ש בפע"ח בכוונת ברכת ולמלשינים), והט"ס באים בה בסוד תוס' כו' וכמ"ש במב"ש שע"ב ח"ב פאו"ב באורך, ומבו' שם הטעם בכדי שיסתלקו בעת החטא ולא יהי' בהם פגם כו'. וי"ל מה שהמל' נאצלה רק נקודה א' הוא להיות דשרש המל' הוא מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' הגילוי, וכמ"ש בע"ח שער א"א פ"ב דשרש המל' הוא מרדל"א והט"ס העליונות הן מאריך, וידוע דעתיק הוא בחי' העצמות שלמעלה מבחי' גילוי כו', וז"ש מראש ומקדם נסוכה מראש הוא בחי' ראשית ומקור ההשתל' ומקדם הוא מקדם עד שלא נעשה היינו שלמעלה גם מבחי' מקור ההשתל' (ונסוכה הוא ל' יציקה וכמו מסכה וי"ל שזהו שבאמת הוא אותו המהות ממש ולא רק בחי' המשכת הארה לבד כו'), וזהו סומ"ע במח' תחלה דהיינו למעלה מבחי' תחלת המח' כו' וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי*), ומפני ששרש המל' הוא מבחי' עצמות א"ס שאינו בגדר גילוי כו' ובשרש שרשה הוא בחי' העלם

ד"ה . . הג': העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרצג). **שהמשפיע אור**: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שהמשפיע משפיע אור. ד"ה . . **שאלתי**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קיז ואילך).

העצמי דא"ס שזהו בחי' המל' כמו שמושרשת בעצמות כו' וכמ"ש במ"א, ע"כ אצי' המל' הוא בבחי' נקודה א' דנקודה היא בחי' העלם כו', וכמ"ש בזהר בראשית דמ"ט ע"א ע"פ ויבן את הצלע דענין צלע הוא כמ"ש שחורה אני ונאוה ואי' בסה"מ סי' קל"ז בש' הרמ"ז דבהיות המל' בסוד נקודה א' (היינו נקודה השרשית שבה בחי' הכתר) אז נק' צלע ואז היא שחורה ממש, אבל נק' נאוה כי יכולה נקודה זו לעמוד פב"פ כנז' בפע"ח בק"ש שעהמ"ט עכ"ל, וע"ש ספ"ד דנקודה יכולה לעמוד תמיד פב"פ עם ז"א כו', ועמ"ש שם בשער הכוונות ובשער התפילין דרוש ה', ובשער ר"ה ד"א מובן שזהו מפני שהיא בחי' כתר כו' וכ"ה בהדי' בשעה"כ ובשער התפילין שם, וי"ל כנ"ל דלהיותה מבחי' עצמות ע"כ ביכולתה לעמוד פב"פ עם בחי' ז"א כו'. וזהו ג"כ שענין המרחב הוא בבחי' מל' דוקא וכמ"ש הרחיבי מקום אהלך וכמו פרזות תשב ירושלים (י"ל דז"א היא בחי' קו היינו בחי' אורך ומל' היא בחי' שטח כו', ולעתיד יהי' השטח והרוחב דמל' בבחי' א"ס כו'), והוא שהרי בחי' עצמות שלמעלה מבחי' גילוי לגמרי הנה שם הוא דוקא בחי' המרחב בבחי' א"ס ממש כו', וכמ"ש במ"א בענין ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע שזהו בחי' השטח דא"ק (דמה שא"ק כולל הכל אין זה כמו נקודה הכוללת כ"א הוא בבחי' שטח כו', וכמו צופה ומביט עד סוף כל הדורות כולם בפרט דוקא ומ"מ כולם נסקרים בסקירה א' כו' וידוע שזהו בבחי' מחה"ק דא"ק כו', וכמשנת"ל דא"ק הוא בחי' התחלת ההתהוות כו'), שהשטח הזה הוא בבחי' א"ס כו', וזהו שא' כמרחבי הרקיע כמו עד"מ הרקיע מתחלק לש"ס מעלות הרי אין בו התחלקות מעלות ממש א"כ ה"ז שטח שאין בו התחלקות כו', וכמו"כ בחי' השטח דא"ק אינו בבחי' התחלקות וממילא הוא בבחי' א"ס כו', וכ"ש בחי' המרחב דעצמות שהוא בבחי' א"ס ממש כו', וכמו ענני במרחב י"ה בבחי' מרחב העצמות כו', והוא מפני כי מן המיצר קראתי דהיינו בחי' המיצר שבנפש שהיא בחי' נקודה העצמיות דנפש כו', והו"ע התשובה שמתוך פנימיות נקודת הלב בבחי' הזזת עצמותו הנק' צעקת הלב כו' כמ"ש במ"א שמגיע בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', די"ל שז"ע המיצר למעלה היינו בחי' העצמות שלמעלה מגדר גילוי לגמרי כו', וזהו מן המיצר קראתי מבחי' פנימיות העצמות להיות בבחי' קריאה והמשכה כו', ומשם ההמשכה דענני במרחב כו' בבחי' מרחב העצמות ממש כו', וענין המרחב הוא שלמעלה מבחי' הגבלה בכלי כו'. אמנם בחי' מרחב העצמות י"ל שזהו שגם הגבלת הכלי יהי' בבחי' א"ס כו', וכמו בתורה שהיא בבחי' טעם ושכל שזהו בחי' הגבלה וכנודע דכל בחי' שכל והשגה בהכרח הוא בבחי' הגבלה כו', ומ"מ ארוכה מארץ מדה ורחבה כו' והיינו שכל ענין מעניני התורה הוא בבחי' המרחב דבלי גבול ממש כו' (ואין הכוונה על ריבוי הפרטים שבכל ענין אלא שכל ענין פרטי הוא בבחי' המרחב בעצמו בבחי' בלי גבול כו'), וכמשנת"ל בענין המדידה דתורה שהיא בלי מדה כו' וכמו מקום הארון כו' וכמו המדידה דמן כו', ונמצא דבחי' העצמות הוא למעלה מגדר גילוי ומשם דוקא בחי' המרחב בבחי' א"ס ממש כו'. וכמו"כ הוא בבחי' מל' שהיא בבחי' נקודה בעצם בבחי' העלם מפני ששרשה מבחי' עצמות א"ס כו', ולעתיד שיתגלה במל' בחי' שרשה ומקורה העצמי תהי' בבחי' מרחב ביותר בבחי' א"ס ממש כו', וכמו שהמל' היא בחי' העלם דכל נקודה היא בחי' העלם כו' וכמש"א בזהר ע"ז שזהו בחי' שחורה אני כו' כנ"ל.

והנה זאת ודאי שנקודה המל' יש בה אור שהרי נאצלה בבחי' אור וכלי, כמו כל הספי' שנאצלו בבחי' אורות כמו"כ הוא בבחי' מל' כו', רק שהאור

הוא לצורך עצמה לבד ולא להשפיע כו', והיינו להיותה בחי' נקודה ממילא קבלתה האור הוא בבחי' צמצום לצורכה לבד כו', וממילא א"א להיות בבחי' התפשטות להשפיע כו', וכמ"ש בבה"ז פ' בלק עמה"ז ע"פ שחורה אני עד"מ* להיות יונק עדיין לצרכו בלבד אינו יכול להשפיע חיות ומזון לאחרים, והגדול שמשפיע חיות ומזון לאחרים הוא מפני שיש לו ריבוי מזון יותר מכפי צרכו לעצמו כו', וכמו"כ בשכל דכאשר מבין השכל והסברא בצמצום רק כפי ההשגה החיצוניות אינו יכול להביא את השכל באותיות וצירופים אחרים ובהסברים שונים להסבירו לזולתו, רק כאשר יודע את השכל לעומק ופנימיותו ביותר אז יוכל להביאו בכמה אותיות וצירופים ובכמה הסבירים כו', וכמ"ש במ"א בענין משכיל אל דל דבחי' השפעת היסוד שבשכל הוא מבחי' משכיל מקור השכל דוקא כו'. ועוד זאת דבחי' נקודת המל' להיותה נקודה השרשית שנאצלה מאוא"ס המאציל ה"ה דבוקה באוא"ס המאציל לקבל את האור והשפע מהמאציל עליון ב"ה ואיידי דטריד למיבלע לא פליט כו' (וידוע דכמו"כ הוא בכל הספי' דאצי' וכמ"ש במ"א, וי"ל דבכל הספי' ידוע דמה שטרידא למיבלע הוא בבחי' הג"ר והז"ת הן בבחי' השפעה כו', וי"ל דכמו"כ בבחי' ז"א בכלל עם היות שנאצל רק בבחי' ו"ק הרי מ"מ יש בו בחי' מוחין ג"כ והן בחי' מוחין דיניקה כו', וא"כ י"ל דהטרדה למיבלע ובחי' הדביקות היא בהג"ר דז"א אבל הו"ק הן בבחי' השפעה כו', ועם היות דקטן אינו מוליד מ"מ יש בחי' השפעה מז"א גם כשהוא בבחי' קטנות כו', וכמו כרוב א' מקצה מזה שהוא בחי' ז"א המשפיע האור במל' מקור בי"ע כו', והוא בחי' אנפי זוטרא כו' וכמ"ש בתו"א פ' תרומה ד"ה מי יתנך, וכמ"ש כי נער ישראל ואי' בזהר ויקהל דרט"ז סע"א שזהו בחי' ישראל זוטא, ובמק"מ שהוא בחי' ז"א שנק' ישראל זוטא לגבי או"א כו', והיינו כשהוא בבחי' קטנות המוחין דהיינו בחי' הארת המוחין לא עצמות המוחין כו' וכמ"ש בתו"א סד"ה ואלה שמות. וי"ל דהנה יש כמה השפעות וכמו שארה כסותה ועונתה, ושארה הוא שלצורך קיום העולמות והוא מה שנמשך מזו"נ מבחי' יחוד חיצוני דאו"א כו', דכללות בחי' מוחין אלו הן בחי' מוחין דקטנות כו', ונמצא דבחי' ז"א גם שהוא בבחי' קטנות יש ממנו השפעה והוא מבחי' ז"ת שבו כו', והטרדא למיבלע הוא בג"ר כו', ובמ"א מבוא' שההשפעה היא מבחי' המל' שבהספי' כו', אבל בחי' נקודת המל' איידי דטרידא למיבלע לא פליט כלל כו'). ואדרבא הטרדא למיבלע דנקודת המל' הוא בבחי' עלי' והתכללות כו', שזהו ג"כ מה שא' ע"ז בזהר שהו"ע שחורה אני בחי' שחרות היינו בחי' העדר האור בבחי' הסתלקות למעלה כו', וזהו שהנקודה היא בחי' כתר שבמל' שהוא בחי' רצון כנודע והרצון הוא בבחי' הסתלקות והתכללות לדבוק במאציל תמיד כו' (דרצון הוא ל' מרוצה והוא הריצה או בבחי' המשכה או בבחי' העלאה כו' וכמו אם רץ לבך כו'), וזהו ג"כ להיותה בבחי' נקודה שאין לה בחי' התפשטות והמשכה ע"כ היא אדרבא בחי' עלי' למעלה כו', וכמשל האש שאם אין לו פתילה להיות נאחז למטה ה"ה עולה למעלה כו', וכמו"כ בחי' נקודת המל' להיות שאין לה בחי' כלים להיות נאחז בהם למטה ע"כ היא בבחי' עלי' והסתלקות כו' (וזהו ג"כ שיש הפרש בין ז"א ומל', דז"א עם היות שהוא ג"כ בבחי' דביקות העלול בעילתו ובבחי' עלי' כו' מ"מ להיותו בבחי' ו"ק ה"ה נאחז בהז"ת כו', והיינו שמ"מ הוא בבחי' השפעה כנ"ל וגם נמשך מבחי' ג"ר שבו כו', אבל המל' להיותה רק נקודה א'

עד"מ להיות: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: עד"מ התינוק להיות.

לבד והיא הנקודה השרשית שנאצלה מאוא"ס המאציל כו' אין לה דבר הנאחז והיא בבחי' עלי' והתכללות כו', וי"ל דמשו"ז יש הפרש גם בעצם העלי' והוא דבז"א מה שטבע העלול להדבק כו' הוא מה שנמשך אל מקורו, ועיקר המבוקש בזה הוא לקבל ממקורו כו', ובמל' הוא בבחי' התכללות במקורו כו', וזהו דעיקר ענין הרצוא הוא בבחי' מל' וכמו למה נק' שמה ארץ שרצתה כו' וכמו למען יזמרך כו' נהו"ת קארי תדיר לנהורא כו', ובמ"א מבו' שזהו מפני הריחוק וחסרון האור כו'). ונמצא דבחי' נקודת המל' עם היותה בבחי' אור וכלי אינה בבחי' השפעה כו' (ולפ"ז צ"ל דמ"ש בזהר דמל' לית לה מגרמה כלום אין זה בבחי' נקודה השרשית דמל' שהרי נאצלה בבחי' אור וכלי כו' כנ"ל, רק שזהו בבנין המל' בט"ס שלה כו' וכן בקבלת האור לאחר בנינה כו' וכמשי"ת, והיינו בבחי' ההשפעה למטה כו' וכן מבו' במ"א, ובסי' בענין ישיש כגבור לרוץ אורח כ' שגם בה"ס הראשונות הוא דל"ל מגמ"כ וצ"ל שזהו לבד בחי' הנקודה השרשית כו').

והנה נת"ל בשם הרמ"ז דבחי' הנקודה השרשית דמל' יכולה לעמוד תמיד פב"פ עם הז"א והוא מפע"ח כנ"ל, ובפע"ח שער התפילין פ"ז ובשעה"כ שם ד"ה אי' דנקודת המל' שיורדת בחצי הלילה בהיכל קה"ק דברי' בבקר היא עולה עד בחי' חזה דז"א ומקבלת בחי' הרשימו דמוחין שלה (שהוא מהמוחין פנימיים שנמשכו בתפלה דיום אתמול) ונעשים לה מוחין, והו"ע תפילין של יד שהן נגד הלב דז"א (בחי' חזה דז"א), ובמל' היא בחי' תש"ר והכל הוא כמו שהיא בבחי' נקודה עדיין ונבנית אח"כ בתפלה כו'. וי"ל עפמ"ש במ"א דתש"י שהן בבית א' היינו הידיעה בדרך כללית עדיין כו' ובתש"ר הן ד' בתים הוא הידיעה בבחי' פרטית כו', וכמ"ש בזהר וארא דכ"ה ע"א שמתחלה צ"ל הידיעה באלקות בדרך כלל דאיהו שליט על כולא וברא עלמין כו', ואח"כ צ"ל הידיעה בדרך פרט להבין ולהשיג הענין האלקי כו', והוא ע"ד עיגולים ויושר שמבו' בלק"ת פ' שלח בד"ה טובה הארץ, כמו בקבלת איזה שכל בתחלה מקבל את השכל בדרך כללות ואינו מבין את הענין לעמוד על כל חלקי השכל והסברות כו', ואח"כ מתבונן בהשכל ויורד לעומקו של הענין ומשיגו היטיב כו', וכמו"כ תש"י שהן מוחין דנוק' הוא הידיעה בבחי' כללות עדיין שאין זה ידיעה והשגה ממש כו', ותש"ר הן מוחין דז"א והוא הידיעה בפרטיות בבחי' השגה ממש כו' (ועמ"ש במ"א דעיגולים הוא עד"מ דיורים אלמים כו'), ובמ"א (בדרוש התפילין) מבו' דתש"י הוא השכל וההשגה שבעולם והיינו בחי' ד"ת כו' ובד"כ ההשגה בבחי' האלקות המתלבש בעולם והוא בחי' ממכ"ע כו', ותש"ר הוא באלקות שלמעלה מהעולמות ובחי' ד"ע כו' ועמשנת"ל (ד"ה אתם נצבים הג'* ובהדרושים שאח"ז). אמנם בנין המל' להיות בבחי' פרצוף להשפיע לבי"ע, וכידוע דעיקר התהוות העולמות והשפעת החיות בהם הוא מבחי' מל' דוקא כו', דלהיות שאין ערוך כלל העולמות לגבי אוא"ס ב"ה ע"כ א"א להיות התהוות העולמות מאוא"ס ב"ה, גם לא מהע"ס דאצי' שהן בבחי' הפרשת הארה מאוא"ס המאציל בבחי' גילוי ההעלם וה"ה בבחי' גילוי אור כו', רק מבחי' המל' שהיא הארה לבד וכמו מלך שמו נק' עליהם בחי' שם והארה לבד כו', ובכדי שתהי' השפעת והתפשטות המל' בבי"ע הוא שנבנית מהט"ס שלמעלה כו', והוא שנמשך בה בחי' הרצון וחכ' ומדות כו', וכמו עד"מ במלוכה למטה הרי צ"ל הרצון שירצה להיות מלך על עם ומדינה ובלעדי זאת א"א להיות ענין המלוכה כו', וכמו"כ צ"ל בחי' החכ' ומדות חג"ת כו', ועם היות דכללות ענין המלוכה היא

ד"ה . . הג': העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'קלד ואילך).

השתררות ברצונו ובא בדרך ציווי וגזירה בלי טעם כו', ומ"מ הרי הנהגת המלוכה צ"ל עפ"י טעם ושכל כו', ובד"כ הן ב' ענינים במלוכה והוא בחי' הריחוק והקירוב. וכידוע דבמלוכה יש ב' ענינים הא' השפעה בריחוק בבחי' רוממות והתנשאות שעי"ז הוא יראת המלך, וכמו שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך שזהו ע"י ההתנשאות, ובזה הוא קיום המדינה שהכל יראים מהמלך ונשמעים לרצונו כו', והוא עיקר ההשתררות שמשתרר ברצונו עליהם כו', והב' הוא ההשפעה בקירוב שהמלך מעיין ומפקח בעניני המדינה להנהיגם בנחת ולמלא כל מחסורם ולעשות חוקים לטובת המדינה כו', דהשפעה זו היא ע"פ חכ' ומדות כו'. וכמו"כ הוא בבחי' מלכותא דלעילא שצ"ל המשכת הרצון להיות בחי' המלוכה וההתנשאות על עולמות ונבראים כו', וכמ"ש ה' מלך גאות לבש שמתלבש בלבוש גאות להיות בבחי' מלוכה כו', והיינו דמבחי' התנשאות בעצם דמדת המל' למעלה בבחי' האצי' (וכמו מדת ההתנשאות בעצם באדם רק מצד שהוא אדם כו' רק שהיא בבחי' העלם בלי התפשטות כלל כו', וכמו"כ אדם העליון דאצי' יש בו בחי' ההתנשאות בעצם כו' וזהו כללות בחי' נקודת המל' הנ"ל) להיות בבחי' התנשאות על העולמות כו', וכמו שאו' אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא והו"ע המלך המרומם לבדו בבחי' התנשאות עצמי כו', ולעת נעשה בחפצו כל בבחי' חפץ ורצון להיות התהוות העולמות, אזי מלך שמו נק' על עם נפרד כו' והוא המתנשא מימות עולם כו', וע"ז הוא המשכת הרצון מבחי' כ"ע להיות הרצון בהתנשאות זאת כו', וזהו בחי' כתר מל' דכ"ע איהו כתר מל' והיינו הרצון למלוכה כו' (ולכן צריכים לבנות גם בחי' הכתר, הגם שכתר מל' הוא בסוד שרש כו', אך זהו בבחי' התנשאות עצמי והוא בבחי' עלי' והתכללות למעלה כו' כנ"ל, וההמשכה מבחי' כתר במל' הוא הרצון להיות התגלות המלוכה כו'). אמנם זהו בחי' ההשפעה בריחוק דבחי' מל' והיינו בחי' רוממות והתנשאות המלוכה להיות בבחי' התנשאות על עם (ועמשנת"ל בענין אין שבאני כו'), והשפעה בקירוב דמל' היא מבחי' חכ' ומדות דמל', וכמו בעשרה דברים כו' בחכ' ובתבונה ובדעת בכח כו' שהן ע"ס שבמל' כו', וכמו אשר יצר את האדם בחכ' כו', ובמד"ר ע"פ הוא עשך ויכוננך הוא וב"ד נמנו על כל אבר ואבר שלך, ובמאו"א אות ה' סי"ג כ' הוא וב"ד הוא בינה וב"ד זו"נ כו' (במד"ר בראשית פי"ב אי' הקב"ה וב"ד כו'), וזה בעצם ההתהוות כו', וכמו"כ בהאור והחיות שבעולמות הכל מהע"ס דמל', דחכ' ושכל באדם למטה הוא מבחי' חכ' שבמל', וההרגש האלקי באדם הוא מבחי' המדות כו' וכמשנת"ל, והן הט"ס דמל' שיורדת לבי"ע להיות בבחי' אור וחיות בעולמות כו', ובנין המל' בט"ס הוא מהע"ס דז"א כו'.

אמנם גם לאחר שנבנית בחי' המל' בע"ס בכדי שיהי' ההתהוות והאור והחיות מבחי' מל' הוא ע"י יחוד ז"א ומל', דז"ע איהו וגרמוהי חד לברוא בהן וע"י מאין ליש כו' ומבו' במ"א דגרמוהי בחי' מל', ועם היות שכח ההתהוות הוא במל' מ"מ המהווה הוא בחי' איהו כו', וכמ"ש באגה"ק סי' כ' דההתהוות הוא מהאור להיותו מעין המאור כו' רק שזהו ע"י הכלים כו', וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ד בענין הגדול הגבור כו' ובסוף הפרק שזהו בחי' אורות וכלים כו' ובפרטיות הוא בחי' ז"א ומל' כו', ואף גם אם ההתהוות הוא מבחי' המל' בכח עצמה (וכמו הצמיחה שהיא מכח הצומח שבארץ כו') מ"מ זהו דוקא ע"י המשכת המ"ד דבחי' ז"א כו'. וכמו באור הלבנה שיש ב' דעות אם הוא אור השמש שמשתנה ע"י הלבנה או שהוא אור עצמה של הלבנה, מ"מ גם לדעה זו

הוא דוקא ע"י שהלבנה מקבלת אור השמש אז היא מאירה כו' (ובתולדה הרי יש מכח האב ומכח האם וכדאי' בגמ' לובן מן האב שממנו עצמות כו' ואודם מן האם שממנו גידים כו' והאב זוכה לבן בחכ' ובנוי כו'). וזהו דסיהרא לית לה מגרמא כלום דבעצם היא בבחי' נקודה א' שהיא בבחי' העלם ובבחי' עלי' והסתלקות כו' ונבנית בע"ס מע"ס דז"א כו', וגם לאחר שנבנית בכדי שיהי' גילוי והמשכה מבחי' מל' להוות ולהחיות את העולמות בבחי' חיות חיצוני וחיות פנימי כו', ובפרט להיות לידת הנשמות מבחי' מל' כ"ז הוא ע"י שמקבלת מבחי' ז"א כו'. והגם דז"א נאצל ג"כ רק בו"ק ומקבל המוחין מאו"א כו', ונת"ל שמ"מ יש מז"א בחי' גילוי גם שהוא בקטנות כו', ומ"מ הרי א"א להיות בחי' לידה והתגלות אור ממש עד שמקבל המוחין מאו"א כו' וכמ"ש בע"ח בכ"ד. הנה בז"א הוא בחי' שלימות שצריך להיות נשלם בבחי' המוחין וכאשר נגדל ונשלם בבחי' המוחין יש בו בחי' ההולדה והגילוי כו', משא"כ בחי' מל' גם כשנגדלת ונשלמת בבחי' מוחין צריכה לקבל מז"א לצורך ההשפעה והגילוי כו'. וה"ז עד"מ דכר ונוק' למטה דקטן אינו מוליד עד שנשלם בבחי' המוחין, אבל כאשר נשלם בבחי' המוחין יש בו כח ההולדה בעצמו רק שצריך כלי והוא הטיפת מ"ן שבזה הוא ציור הולד כו', משא"כ הנוק' גם כשנשלמת בבחי' מוחין והיא ראוי' להוליד צריכים לעורר בה כח ההולדה ולא יהי' מעצמו כ"א ע"י טיפת מ"ד דדכורא כו', ואף גם אם ההולדה היא בכח עצמה והיינו שמציאת הולד הוא מטיפת המ"ן והיא המולידה וכמ"ש אשה כי תזריע וילדה כו', מ"מ זהו ע"י הדכר דוקא כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה אלה תולדות יצחק ועמ"ש בהגהות לשם בס' תרטו"ב.

אמנם פי' הב' בלית לה מג"כ כ"א מה שמקבלת מלמטה ג"ז אמת, דהגם דבחי' מל' מחי' את העולמות מ"מ לית לה מג"כ כ"א מה שמקבלת מבחי' העלאת מ"ן דלמטה כו'. דהנה אנו רואין דמדת המל' מובדלת מכל המדות בזה דהתעוררות המלוכה וההתנשאות הוא ע"י הזולת דוקא, דמדות חו"ג שייך גם בלא זולת, ראשית בתחלת המשכתם מהנפש ה"ה בבחי' המשכה מהנפש שמוכנים ועומדים להתעורר ולהתגלות כו', והוא בבחי' המשכה נעלמת לבד מ"מ ה"ה בבחי' המשכה מהנפש כו', וכמו האיש הטוב בעצם שעלול להתעורר תמיד בטוב וחסד הוא מפני שמדת החסד הוא אצלו בבחי' המשכה טובה מן הנפש, שהרי מצד שלימות הנפש יש בכאו"א מדת החסד (והוא ג"כ בבחי' המשכה מהנפש), ומה שזה הוא איש הטוב זהו מפני שמדת החסד הוא אצלו בבחי' המשכה מהנפש ובהמשכה טובה דמשו"ז הוא מתעורר בחסד יותר מזולתו כו', וכן באיש הגבו' הוא מפני שמדת הגבו' אצלו בבחי' המשכה יותר מבזולתו כו'. ובזה מתדמים המדות אל המוחין, שהרי מי שהוא חכם בעצם הוא ג"כ מה שכח המשכיל שהוא ההמשכה נעלמת דכח החכ' הוא אצלו בהמשכה טובה ומשו"ז ביכולתו להתחכם בכל דבר חכ' ושכל כו', ומ"מ אם לא יתעסק במושכלות לא יהי' חכם בפועל כו', וכמו"כ ההמשכה נעלמת מצד הנפש הוא במדות כמו במוחין, רק שבמוחין ביכולת להיות הפעולה היינו ההתחכמות בפועל בלא הזולת, ובמדות א"א להיות ההשפעה בפועל בלא הזולת כו', אבל ההמשכה מצד הנפש היא במדות כמו במוחין כו'. ולבד זאת הרי גם התעוררות המדה יכול להיות ג"כ בלא הזולת, דהאיש הטוב מתעורר וחפץ להיטיב בחסדו גם כשאין לו למי להיטיב ולהשפיע ה"ה מתעורר בחסד וחפץ להשפיע ומצטער ע"ז שאין לו למי להשפיע כו', וכמו שמצינו באאע"ה שהצטער מאד ע"ז שלא הי' לו

בשעה שהקדימו — תער"ב

למי להשפיע חסדו, הרי הי' בבחי' התעוררות החסד גם בלא הזולת כו'. משא"כ מדות המלוכה וההתנשאות היא שנעשה רק ע"י הזולת, דהגם דמדת ההתנשאות ישנה בהאדם בעצם באשר הוא אדם (וי"ל שזהו מ"ש מלאו כו' וכבשוה ורדו כו', וכתי' תמשלהו במעשי ידיך כו' שניתן לו כח הממשלה כו', ואפשר שזה שייך לכח הבחירה שניתן אל האדם כו' שניתן לו כח הממשלה לשלוט על הטבע כו' ובד"כ הו"ע מוח שליט על הלב כו'), מ"מ הוא בתכלית ההעלם בנפשו ואינו בבחי' המשכה מן הנפש גם לא בבחי' המשכה נעלמת כ"כ (וא"א לומר שאינו בבחי' המשכה כלל מהנפש אבל אינו בבחי' המשכה בבחי' מקור אל הגילוי כו'). ולכן באמת לעורר מדת המלוכה והממשלה הוא בכובד יותר מהתעוררות שארי המדות כו', וכמו בקבלת המלוכה הוא שהעם מראה הביטול ביותר אל המלך שמתבטלים אליו בכל רצונם לגמרי ועי"ז דוקא מתעורר בו כח המלוכה והממשלה כו', מה שאינו כן בשארי הכחות כמו בהשפעת השכל שג"כ באה ע"י ביטול המקבל שרוצה בההשפעה כו', אינו כלל באופן ביטול כזה כמו בהתעוררות מדת המלוכה כו', וזהו מפני שכח המלוכה צריכים לעורר מהעלם הנפש לפי שאינו בבחי' המשכה כ"כ גם בהעלם, ומכ"ש שלא יש גילוי מדת המלוכה אפי' לעצמו כמו במדת החסד שגם בלא הזולת ה"ה בבחי' גילוי לעצמו כו' כנ"ל, משא"כ מדת המלוכה בלא הזולת אינה בבחי' גילוי כלל ומתעורר ומתגלה רק ע"י הזולת דוקא כו'. וגם דחו"ג יכול להיות לא על נפרדים דוקא דגם על בנים שייך ענין המדות דחו"ג, משא"כ מדת המלוכה וההתנשאות אינו שייך על הבנים וגם לא על אוהבים וכה"ג רק על עבדים ונפרדים דוקא, והיינו ג"כ מטעם הנ"ל משום דמדות חו"ג יכולים להיות בהתגלות שלא ע"י הזולת משו"ז יכול להיות השפעתם גם לא על נפרדים כו', משא"כ ענין המלוכה א"א להיות בלא הזולת וע"כ הוא דוקא על הנפרדים מאתו כו'.

והדוגמא מכ"ז יובן בבחי' המל' למעלה, דהמשכת המלוכה היא דוקא ע"י העלאת מ"ן מנבראים שלמטה כו', והיינו דבנין המל' להיות בבחי' פרצוף שזהו להיות בחי' הרצון למלוכה דהיינו להיות בבחי' התנשאות על עולמות כו' ולהיות בחי' החכ' וחו"ג שבמל' כו' כנ"ל הוא ע"י עבודת האדם דוקא כו'. וכידוע דאדה"ר המשיך בחי' המלוכה ע"י קבלת עו"מ כו' שזהו שיר של יום ו' ה' מלך גאות לבש כו', דקודם לזה לא הי' התגלות המלוכה עד שאדה"ר קבל עליו עול מלכותו ית' דאז דוקא נמשך התגלות המלוכה כו', וכמו"כ הוא עכשיו בכל ר"ה שנמשך בחי' הרצון למלוכה, והוא דוקא ע"י העבודה בנש"י למטה וכמא' אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני כו' שזה נעשה ע"י נש"י דוקא כו', וכן כל ההמשכות שנמשך מז"א אל המל' הן מה שלצורך בנינה והן מה שלצורך היחוד, וכמשנת"ל שיש ג' מיני גבו' הנמשכים בבחי' מל' הא' לצורך בנינה והב' הניתנים ביסודה לצורך ההעלאה כו' והג' לצורך היחוד (והוא בבחי' יחוד פנימי לצורך לידת הנשמות כו'), וכ"ז נעשה ע"י העבודה למטה בבחי' קבלת עומ"ש ועשיית כלי ריקן ע"י שיהי' ממארי דחושבנא וע"י האהבה דבכל מאדך בתפלה כו' וכמשנת"ל. וזהו דבחי' מל' לית לה מגרמה כלום כ"א מה שמקבלת מלמטה דהיינו ע"י העלאת מ"ן, והיינו מה שמדת המל' לא תתעורר מעצמה כ"א ע"י שהנבראים מקבלים עליהם עומ"ש כו' (וכאשר לא יש העלאת מ"ן זה הוא בבחי' ממשלה בלבד בתכלית הצמצום ובתכלית ההעלם כו'). וגם כל ההמשכות מלמעלה מבחי' מל' שהוא בנין המל' בע"ס שזהו מהספי' העליונות

דוקא, וכן השפעת האור במל' שזהו הכל מלמעלה כו' כנ"ל שזהו ג"כ ענין לית לה מגרמה כלום רק מה שמקבלת מלמעלה כו', הוא הכל ע"י העלאת מ"ן דנשמות למטה כו'. ונמצא דהמל' היא בחי' מקבל ועם היות שכל ההתהוות וכל השפעת החיות בעולמות הוא מבחי' מל' דוקא (ואדרבא כל ההשפעות צ"ל ע"י המל' דוקא כו' וכמ"ש באורך בהבי' הב' דמים רבים בתו"א והוספות פ' נח), מ"מ אין המל' משפעת בכח עצמה כ"א ע"י שמקבלת את האור (ואם ההשפעה היא האור שמקבלת או שמשפעת אור עצמה כו' דבאמת הא והא איתניהו בה כו', הנה השפעה שלה היא דוקא ע"י שמקבלת) מלמעלה וע"י העלאת מ"ן שלמטה כו', ובד"כ בחי'* מצד עצמותה אינה אלא בחי' כלי ואינה מתעוררת לשום שפע כ"א מה שיומשך בה מן המדות חו"ג ומבחי' רצון ותענוג כו', דאזי תהי' כלולה מי"ס רצון ותענוג של המלוכה וחו"ג שבמל' היינו להיטיב הנבראים כו', ומחמת זה תמלוך ותתנשא כו', וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה פי' מה שנתעוררה מדת ההתנשאות דמל' דאצי' הוא מפני הארת חסד עליון דז"א דאצי' שהאיר בה ועי"ז חפץ בהתנשאות כו', וכן עד"ז ברצון ותענוג העצמי כשנמשך להיות רצון ותענוג בהתנשאות כו', והמשכות אלו הן ע"י העלאת מ"ן דנשמות למטה, וכנ"ל דלא תתעורר מדת המלוכה מצד עצמה כ"א ע"י שמעוררים וממליכים כו', וזהו אין מלך בלא עם שיעוררוהו להיות מלך עליהם כו' (ובתחלת הבריאה קודם שנברא האדם הי' ענין המלוכה רק ע"י הגילוי מלמעלה בספי' המל' שעי"ז הי' התהוות הנבראים כו', אבל היו בבחי' ממשלה לבד, ואדה"ר המשיך בחי' המלוכה כו' כנ"ל, וז"ש וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר כו' משום דואדם אין כו' דמשו"ז לא הי' במל' בחי' גילוי אור כו', וכמ"ש בזהר וכתהאריז"ל דיחוד זו"נ במקומם הי' ע"י אדה"ר כו', ומ"מ גם בעבודת האדם צ"ל בחי' החסד מלמעלה שההעלאת* יעורר בחי' המל', שהרי אין המשל דומה לנמשל למלוכה למטה שהעם הן דבר בפ"ע מן המלך, משא"כ למעלה הרי באמת אינן נפרדים והכל הוא מאתו ית' ועל מי ימלוך כו', וגם מה תופס מקום העלאת מ"ן של האדם למטה כו', וע"ז צ"ל בחי' חסד עליון שיתפוס מקום עבודת האדם ויעורר בחי' התגלות המלוכה כו'). והוא שבחי' מל' בכלל היא לא בחי' אור משפיע כ"א אור מקבל בעצם כו'.

אמנם יש בזה ג' מדרי' והן עד"מ אור הלבנה ואור האבן טוב ואור ראיית העין, ואי' בכתבים שהן בג' עולמות בי"ע דמל' דבריאה היא כמו בחי' לבנה ומל' דיצירה היא כמו בחי' אבן ומל' דעשי' היא בחי' עין, ונעוץ סוב"ת שבבחי' מל' דעשי' יש הארה הגבוה מאד נעלה מבחי' מל' דברי' כו'. ונת"ל ההפרש ביניהם דלבנה היא בחי' מאור היינו שהוא אור המאיר את החושך, רק שהוא בחי' אור מקבל והוא שאינה מאירה בעצמה רק אחרי שמקבלת אור השמש שנחשך בה ומשתנה לפי מהותה ואז תאיר אור כו'. והאבן הטוב הוא שאין החשך מחשיך עליו ומאיר ג"כ את החשך והאור הוא האור הנקנה בו אור השמש או אור הכוכבים כו'. ועין הוא שאינו אור המאיר וצריך סיוע מאור המאיר ואז הוא רואה אך האור הוא מעצמו היינו מכח הראי' שבו כו' (ונק' ג"כ מאור כמו מאור עינים כו'). ויש לבאר הענין עפ"י הקדמה המבו' במ"א במ"ש בפע"ח שער הנהגת הלימוד בענין מקרא משנה ותלמוד, דתלמוד בברי' ומשנה ביצי'

בחי' מצד: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בחי' המל' מצד.

שההעלאת יעורר: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שההעלאת מ"ן יעורר.

בשעה שהקדימו — תער"ב

ומקרא בעשי' (ואי' בפע"ח שם דתלמוד שבברי' הוא פי' המשניות והמשא ומתן ופלפול, אבל הדינין שבתלמוד ושאר המימרות שאינם בי' על המשנה הן בכלל משנה), ושם דהכל הן בנוק' רק שתלמוד הוא בחי' מל' דברי' ומשנה בחי' ו"ק דמל' דיצי' כו', ובמ"א אי' דמקרא משנה ותלמוד הן חב"ד חג"ת נה"י דאצי', היינו מקרא חב"ד דאצי' משנה חג"ת ותלמוד נה"י דאצי'. אך הענין דהנה אי' בע"ח דבחי' חב"ד חג"ת נה"י כלולים ג"כ מיו"ד, והיינו שבבחי' חב"ד יש ג"כ חג"ת שבחב"ד ונה"י שבחב"ד, וכן בחג"ת יש חב"ד ונה"י, ומבחי' נה"י שבחב"ד נמשך חב"ד שבנה"י ומנה"י שבחג"ת נמשך חג"ת שבנה"י, נמצא גם נה"י כלול מיו"ד, רק כשהן דרך כלל והתלבשות זב"ז אזי ד"כ נק' חב"ד חג"ת נה"י, אבל באמת כל בחי' בפ"ע כלולה מיו"ד (וביאור ענינם מבו' בכ"ד דהחכ' שבחב"ד הוא עצם השכלת והשגת הענין כו', והמדות הן ההתפעלות שכלי מה שמתפעל בשכלו על הענין האלקי כו', ונה"י הוא בחי' ההשפעה שלבר מגופא והוא כמו הבכן כו' (ובפרטיות יש בזה כמה מדרי' ועמשנת"ל בענין עי"מ כו'). וכמו"כ בחג"ת יש בחי' חב"ד שהוא הטעם של המדה כמו במדת החסד מצד האהבה כו', וחג"ת הוא עצם החסד מפני שהוא טוב בעצם, ונה"י הוא שבא בדרך נצחון והסכם בלבד כו', או שנה"י הוא בחי' ההשפעה בפועל כו'. וכן בנה"י שהן כלי ההשפעה הרי יש בהם השפעת בחי' חב"ד וחג"ת כו', ובפרטיות בחי' חב"ד וחג"ת שבהם הוא כמו בנצח שהוא ההסכם יש בזה ב' מדרי', הא' הסכם הבא לאחר המדה שעפ"י טו"ד וכמו הרשימו שנשאר על כל היום מהעבודה דתפלה בהתבוננות והתעוררות אהוי"ר שא"א להיות כל היום רק נשאר הסכם חזק להיות סו"מ וע"ט בפו"מ, שההסכם הזה יש בו חיות מהמדה והמוחין כו', והב' הוא הסכם בלבד שהסכים בלבו להיות סו"מ וע"ט בפו"מ דהגם שהוא בתוקף מ"מ אין בזה אור וחיות כו', וכמו"כ בהוד יש הודאה שמצד הטעם והשגה ויש הודאה שאין בזה השגה כלל כו' וכמ"ש בסי' בדרוש ל"ג בעומר). ולכן הן שלשים כלים דאצי' (ובכללות הן ג' בחי' אדם פנימי אמצעי וחיצון והן ג' מדרי בז"א, פרצוף החיצון בכללות הוא בחי' נה"י וכלול מע"ס, והאמצעי הוא בחי' חג"ת וג"כ כלול מע"ס, ואדם פנימי הוא בחי' חב"ד הכלול ג"כ מע"ס כו' ועמ"ש בע"ח שער המוחין ושער פנימיות וחיצוניות, וזהו בחי' ל' כלים דאצי' בחי' פנימי ואמצעי וחיצון שהן רת"ס כו'), שמהם נעשה בנין הנוק' להוות ולהחיות בי"ע בע"ס בכל עולם דבי"ע (יו"ד כלים פנימיים שהן חב"ד בעולם הברי' והאמצעים ביצי' והחיצונים בעשי' והן בחי' חג"ת נה"י כו', ובאגה"ק סי' ך' ובד"ה להבין מ"ש בפע"ח שהן בחי' אור הנשמה דבי"ע כו').

ועפי"ז יובן מ"ש בפע"ח דמקרא בעשי', דהנה זאת ודאי דמקרא הוא מבחי' חב"ד דאצי' וכמ"ש ותמלא כדה ותעל היינו כ"ד ספרי דאורייתא נשאבו מים החכ' דאצי' כו', וכמא' אורייתא מחכ' נפקית כו' ואלפיים שנה קדמה תורה לעולם שהן אלפך חכ' ואלפך בינה כו' כנודע (ובאמת כן הוא בכללות התורה שהיא מבחי' חו"ב, וצ"ל דמקרא בחי' חב"ד שבחב"ד ומשנה בחי' חג"ת כו' וזהו בכללות, ובפרטיות תושב"כ בחב"ד דאצי' ותושבע"פ בחג"ת ונה"י כו'), אך מפני שהיא ממקום נעלה מאד דיסודתה בהררי קדש בחי' ח"ע דוהחכ' מאין תמצא שהחכ' היא ג"כ בחי' אין ולמעלה מהשגה כו' (עמ"ש בלקו"ת פ' צו ד"ה מצה זו), א"כ אין יכול לבוא בהתגלות שום השגה רק בא הגילוי דוקא בעשי' ממש, וכמו שאנו רואין שיש הרבה סיפורי מעשיות בתורה שהן תורה ממש

וכמ"ש הרמב"ם דותמנע היתה פלגש היא תורה ממש כמו שמע ישראל כו', ויש בהם סודות נפלאות מאד, רק מפני מעלת האור שלמעלה מעלה ביותר ה"ז בא דוקא בסיפור מעשה כו'. ואף גם המצות הכתובים בתורה הן רק העשי' לבד היינו המעשה בפו"מ, וכמו להניח תפילין ולעשות סוכה וכה"ג, ואינו מבו' במקרא פרטי הדבר איך צ"ל התפילין ואיך תהי' הסוכה ופרטי הענינים שבזה, וגם שאין בזה טעמים והשגות כלל רק עצם העשי' בפו"מ, והיינו מפני ששרשה מבחי' חב"ד דאצי' אינו יכול לבוא בהתגלות רק דוקא במקום היותר נמוך והיינו בעשי' שאין בזה התגלות האור כו', דבעולם היותר עליון ההמשכות דשם הן בבחי' גילוי להיות דשם הוא בחי' אור וכלי והיינו שהן בערך זה לזה העולם וההמשכות, כי העולם והכלים הן בערך אל האור כו' דכן הוא במדרי' הרוחניים שהן בערך זל"ז כו', וע"כ המשכה שאינה בבחי' גילוי אינה המשכה, וכל המשכות אור שם הוא שמאיר בגילוי כו' (ועיקר ענין זה הוא בעולם האצי' שהכלים הן ג"כ אלקות ממש והן בערך האור כו', משא"כ בי"ע שהכלים הן בחי' נברא כמ"ש באגה"ק סי' ך', ומ"מ הרי הכל במדרי' הרוחניות כו', וכמ"ש במ"א דבמלאכים החומר והצורה שלהם הן בערך זל"ז והן בחי' צומח וחי משא"כ האדם למטה הוא מבחי' מדבר ודומם כו'), וע"כ במדרי' גבוה שלמעלה מגדר גילוי א"א להתגלות בעולם העליון, רק בעולם התחתון בעשי' יכול להיות המשכה זו שאינה באה בהתגלות ממש כו'. וע"ד מ"ש במ"א דהמשכת אוא"ס הסוכ"ע הוא למטה דוקא להיות דבחי' סוכ"ע א"א להיות בבחי' גילוי כ"א מה שנמשך בהעלם, ולמעלה הכל הוא בחי' גילוי, וע"כ הגילוים למעלה הן מבחי' ממכ"ע (ויש בזה כמה חילוקי מדרי' כו'), אבל בחי' סוכ"ע א"א להתגלות למעלה כו' (והגם דסוכ"ע הוא שנמצא בכ"מ כנודע וכמשנת"ל בענין המקיפים כו', הנה למעלה הוא רק הארת הסובב (או דוקא בחי' מקיף הרחוק וכמ"ש במ"א), והוא בבחי' גילוי קצת והיינו שנותן כח בהפנימי כו' וכמ"ש במ"א), רק למטה יכול להיות המשכת הסובב, וכמו במצות שהן רצה"ע וע"י המצוה נמשך אור מקיף על האדם רק שהוא בהעלם כו' וכמ"ש בסש"ב פמ"ו. וכמו"כ הוא בהמשכת בחי' חב"ד דאצי' שלמעלה מהשגת הנבראים לגמרי, וכמ"ש בסש"ב פל"ט דעולם האצי' הוא למעלה מהשכל וההשגה וההבנה לשכל נברא, כי חכמתו ובינתו ודעתו של א"ס ב"ה מיוחדות שם בתכלית היחוד ביחוד עצום ונפלא כו', ע"כ א"א להתגלות בעולמות העליונים רק בעולם העשי' שנמשך בבחי' העלם במעשה לבד כו', וההתגלות הוא רק בחי' נה"י שבחב"ד, דמה שנתגלה בתושב"כ הן רק אותיות התורה, וכמו כל הדרשות בתושבע"פ הוא מהאותיות דתושב"כ וכמו מ"ט אמר קרא כו', ודורשין האותיות יתירות וכמו ו' דוכי ישאל וכה"ג, וידוע שיש בתורה טעמים נקודין תגין אותיות שהמדרי' עליונות לא נתגלו רק בחי' אותיות שהן בחי' העלם בעצם כו', וגם מה שבא ציווי המצוה בתושב"כ בקצרה ורק העשי' זהו בחי' נה"י, דחג"ת הוא שבא בהתגלות בהתחלקות פרטים שזהו בחי' גילוי אור, וא"א שיתגלה בחי' חג"ת שבחב"ד וכ"ש בחי' חב"ד שבחב"ד שא"א שיתגלה, רק בחי' אחרונה שבפרצוף חב"ד שהוא בחי' נה"י והיינו בחי' עשי' שבחב"ד ובא בעולם עשי' דוקא כו'.

אכן משנה שהיא מחג"ת דאצי' יכול להיות המשכת עצם המדות חו"ג ביצי' ולא רק בחי' נה"י שבהם כו', שהרי ידוע שהמדות דאצי' הן בבחי' שייכות אל עולמות בי"ע וכמ"ש זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה וכתי' כי אמרתי עולם חסד יבנה כו',

והגם דמקור העולמות הוא מבחי' מל' דוקא, מ"מ הרי המדות הן בבחי' שייכות עכ"פ אל העולמות, וכידוע דבחי' ז"א הוא שנתצמצם האור להיות בערך העולמות ועש"ז נק' זעיר אנפין כו', והוא כמשל הדפתראות המבואר במדרש וכמשנת"ל, וע"כ בחי' המדות יכולים להיות בהתגלות בעולם היצי' כו'. ולכן מבו' במשנה כל הפרטים בהתחלקות אשר באופן כזה כשר הקרבן ויכול לעלות וליכלל באוא"ס, וכך היא מדת חסדו שגם בחי' נברא יכול לקרב וליכלל באלקות כו', ובאופן אחר אינו כשר הקרבן ונתרחק ואינו מאיר בו מדת חסדו ית', וכה"ג בכל המ"ע ומל"ת נתבאר במשנה פרטי הענינים, וזהו לפי שהמשנה היא בחי' חג"ת שהוא בחי' גילוי אור כו', דבמקרא נא' הכל בקצרה מפני שההמשכה והתהגלות היא בחי' נה"י לבד ע"כ באה רק בבחי' כללות (דנה"י הוא בחי' קטנות היינו שכ"ד הוא בבחי' כללות לבד כו'), ומשנה להיותה בחי' חג"ת ע"כ באה בבחי' פרטיות כו'. והגם שבמקרא נאמרו כל המ"ע ומל"ת שהן בחי' חו"ג והן ג"כ בפרטים רבים רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כו', זהו מפני שגם נה"י נחלק לקוין כמ"ש בע"ח, אבל בכל מצוה בפרט אינו מבואר במקרא הפרטים שבה, אבל משנה מבו' הכל בפרטיות והוא מפני ששרשה מחג"ת וכל מדה כלולה מיו"ד ויו"ד מיו"ד כו'. וזהו משנה ביצי' דמשנה להיותה מבחי' חג"ת יכול להיות ההתגלות בעולם היצי', ודוקא ביצי' ולא בעשי' מפני כי מבחי' חג"ת ההמשכה היא מעצמיות חג"ת לא רק בחי' נה"י שבו (והיינו בהמשכה דתורה), ע"כ אינו יכול להיות נמשך בעשי' כ"א ביצי' כו'. דהנה מבחי' חב"ד דאצי' אין ההמשכה מבחי' עצמיות חב"ד רק בחי' נה"י לבד כנ"ל שהוא בחי' חיצוניות, וידוע דחיצוניות עליון נשפל ונמשך למטה יותר מבחי' פנימיות תחתון כו', וע"ד מוחא וגולגלתא דמוחא הוא בחי' חכ' שבכתר וגולגלתא עצמיות הכתר רק שזהו בחי' חיצוניות הכתר (פנימיות הכתר הוא בחי' עתיק והוא ענין התענוג וגולגלתא שהוא בחי' הרצון הוא בחי' חיצוניות כו', ובמ"א מבו' דהפנימיות הוא המוח סתום המבו' בע"ח והוא הנק' מוחא דעתיקא כו' וכמשנת"ל, וגולגלתא הוא בחי' החיצוניות דפנימיות זו כו'), והיינו שממדרי' גבוה יותר יכול להיות ההתגלות רק בחי' החיצוניות, אך החיצוניות שבעליון שהיא בחי' גולגלתא יורדת למטה יותר מפנימיות תחתון שהוא בחי' מו"ס כו'. וכמ"ש במ"א ג"כ בענין משה ואלי' דאלי' נק' מלאך הברית ולכן הוא נמצא בכל ברית מילה כו', וגם מצינו שנעשה שליח לכל דבר שצריך שליחות וכמו הרשב"י שהשתמש בו לשליחות באמרו קום אלי' כו', והיינו מפני שאלי' הוא בחי' חיצוניות דשם מ"ה (וכידוע דמשה הוא בחי' מ"ה דמ"ה ואלי' בחי' ב"ן דמ"ה כו'), ובחי' החיצוניות יוכל לירד עד למטה מטה ביותר כו' (כי החיצוניות בא בבחי' העלם ובהתלבשות כו' וכנ"ל בענין בחי' סוכ"ע כו', וע"כ יוכל להתלבש ולהסתתר בכמה לבושים עד אין שיעור כו', אבל הפנימיות הוא בחי' גילוי ע"כ לא יוכל להיות נמשך במקום שא"א להיות הגילוי כו'), ולכן אלי' דוקא נעשה שליח מפני שיכול לירד בכל מקום כו', וגם זאת שהחיצוניות היא שרשה למעלה יותר ע"כ ביכולת לירד למטה יותר רק שבא בבחי' חיצוניות ובבחי' העלם כו'. וכמו"כ הוא בתורה ומצות שהמצות שרשן למעלה משרש התורה, כי שרש התורה היא מבחי' חכ' שבכתר ושרש המצות הן מבחי' גולגלתא בחי' כתר שבכתר שהוא בחי' חיצוניות שבעליון כו', ולכן נשפלו המצות למטה יותר מהתורה דמצות הן בעשי' בפו"מ דוקא ותורה היא בידיעה שזהו מצות לימוד ידיעת התורה כו', ולכן

המצות הן שוין לכאו"א מישראל משא"כ תורה שיש בזה חילוקי מדרי' כו' וכמשנת"ל, והוא ג"כ מה שהחיצוניות שבעליון יורד למטה מפנימיות שבתחתון רק שבא בהעלם כו'. וכמו"כ הוא במקרא ומשנה דמקרא הוא בחי' חב"ד שבאצי' ומה שנמשך מזה הוא בחי' נה"י לבד וההמשכה היא בעשי' דוקא כו', ומשנה הוא חג"ת דאצי' ונמשך בחי' עצמיות דחג"ת, רק ההמשכה היא בעולם היצי' לא בעשי', דלהיות שזהו בחי' עצמיות חב"ד שהיא בחי' הפנימיות שבאה בבחי' גילוי ע"כ אפשר להיות הגילוי רק בעולם היצי' כו'. והגם דמשנה ג"כ ירדה למטה בעולם העשי' וגמר ההעלאה* היא בקיום המצוה בעשי' דוקא, א"כ פרטי המצות המבוארים במשנה הרי העיקר הוא שיהי' בעשי' כן כו', מ"מ ההארה וההתגלות של המשנה ששרשה מחג"ת דאצי' אין מאיר בהתגלות כ"א בעולם היצי', ועד"מ כמו שלומדים משנה בג"ע אשר אינו דומה ההתגלות מהמשנה שם אל איך שבא ההתגלות כשנתלבשה המשנה ולומדים אותה בעולם עשי' כו'.

והנה בזהר בראשית דכ"ז ע"ב אי' משנה איתתא דההוא נער ואיהי שפחה דשכינתא. והענין דהנה הכתר נק' עת"י ופי' עתיק זקן והיינו מצד בחי' הגדלות שבו מלובש אוא"ס ב"ה, וידוע דעתיק הוא בחי' פנימיות הכתר, ונק' עתיק ל' זקן מפני שאינו שייך בו ענין החידוש דזה שייך רק בבחי' הגילוים דאוא"ס שהן בבחי' חידוש מן העצמות כו' (והיינו מפני שהמשכתם ע"י הצמצום הרי קדמם ההעדר כו', וגם הגילוים שהן שלא ע"י הצמצום (והעיקר שייך זה באוא"ס שלפני הצמצום, שהרי בהגילוים שאחר הצמצום גם שנמשכו שלא ע"י הצמצום והוא האוא"ס הסוכ"ע כו', הרי מ"מ הי' תחלה סילוק האוא"ס כו' וכמשנת"ל ד"ה ויהי הענן והחשך*), ה"ה גילוי רצוני וה"ז שקדמו ההעדר כו' וכמ"ש במ"א), אבל בחי' עתיק שהיא בחי' תחתונה שבעצמות הגם שזהו ג"כ בבחי' המשכה מן העצמות, הרי ידוע שזהו בבחי' העתקה מן העצמות, שזהו ג"כ פי' עתיק ל' העתקה מספר לספר כו' וכמ"ש במ"א, וע"כ נק' עתיק ל' זקן שאינו מחודש כו'. וי"ל דבחי' כתר בכלל נק' זקן מפני שעתיק מתלבש בא"א כו', וכמ"ש במ"א בענין מאה שנה דמספר מאה הוא בא"א ונא' שנה ל' יחיד מפני שמתלבש בזה בחי' חד ולא בחושבן כו' וכמשנת"ל (ד"ה אלה מסעי*), וכמו"כ י"ל שנק' זקן מצד בחי' הגדלות שמלובש בחי' אוא"ס היינו בחי' תחתונה שבמאציל כו' וכמא' אוא"ס מלגאו כתרא עילאה מלבר כו' (וכאן מבו' זה על בחי' ח"ס וידוע דח"ס שרשה מבחי' עתיק כו' וכמשנת"ל), דלכן אינו שייך שם בחי' התפעלות ודינין ח"ו אדרבא משם נמשכין י"ג מדה"ר כו', וכמ"ש אני ה' לא שניתי שאין שום שינוי והתפעלות משינוי הזמן דלמטה במעשה התחתונים וכמ"ש ואם צדקת מה תתן לו כו', ולכן נק' זקן כו' (וידוע דמ"ש ואם צדקת כו' וכחשיכה כאורה זהו רק בבחי' חיצוניות הכתר, אבל בפנימיות הכתר שם הכוונה הפנימיות דוקא נש"י וקיום התומ"צ דוקא וכמא' להתם מטא עקתא דישראל בבחי' הפנימיות דוקא, ובמד"ר פ' משפטים פ' ל' אי' משל לבריונים שגינו את המלך בפורפירי' שהוא לבוש כו' כך אלו הרשעים שנגעו בעתיק יומין כו' א"ל אני מחליפה שנא' מדוע אדום ללבושיך כו', ומבו' במ"א שזהו ע"י התלבשות עתיק בז"א כו' רק הכוונה היא שאינו בבחי' התפעלות כו'), והוא ע"ד מ"ש באד"ר דקכ"ח ע"ב בענין ח"ס סבא דעתוהי סתים כחמר טב דשקיט ושכיך כו'. והענין הוא כי ההפרש בין הנער לזקן הוא כי הנער אעפ"י שיש בו חכ' מ"מ הוא עלול להתפעל מאד ולא יסבול דבר שנגד שכלו ורצונו,

---

וגמר ההעלאה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: וגמר ההלכה. ד"ה . . והחשך: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקלד ואילך). ד"ה . . מסעי: תער"ג. כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה בראשית ברא העת"ר (לעיל ח"ב ע' תש).

וכל התפעלות ה"ז שינוי כו', אבל הזקן דעתו מיושבת מפני שלא יתפעל משום דבר שנגד רצונו והיינו מצד עוצם ישוב הדעת יכול לסבול הכל, וזהו דעתוהי סתים ר"ל שאינו נמשך מהדעת בהמדות להתפעל כו', דהנה כאשר הדעת הוא שידעו מה שעשו נגד רצונו היינו שהוא בבחי' ידיעה והתלבשות שנוגע הדבר כו' ה"ה מתפעל במדות שבלב והוא בחי' פתיחה מהדעת במדות כו', כי הדעת הזה הוא בבחי' שייכות אל המדות ונק' מפתחא דכליל שית שהוא פנימיות המדות כו', משא"כ מבחי' גדלות הדעת שאין מזה התפעלות במדות שבלב, וכמו וירא און ולא התבונן כו' והוא בחי' ד"ע כו', וכמ"ש מזה בתו"א ד"ה ארדה נא הב' בהג"ה ובהבי' דמים רבים בפ' תולדות, וזהו דעתוהי סתים שאינו נמשך במדות להיות התפעלות המדות כו'. ולכן נק' הכתר בשם זקן על היות שאין שם התפעלות ושינוי מעשה התחתונים כו' (ומ"מ ע"י קיום המצות נמשך מבחי' הכתר מבחי' הפנימיות ובהעדר העשי' ח"ו וכ"ש באיזה חטא ועבירה ר"ל הוא בחי' סילוק הרצון כו', והתיקון הוא ע"י תשובה דוקא כו' ועמשנת"ל ד"ה דרשו ה' בהמצאו*).

משא"כ בחי' ז"א דאצי' שהן המדות חו"ג בבחי' זו תלוי סדר והנהגת עולמות בי"ע ובבחי' שכר ועונש, והיינו שלפעמים מתהפך למדה"ד כשלא הוכשרו מעשה תחתונים כו', ולכן כל עיקר התפלה הוא להמשיך מבחי' א"א בז"א והו"ע קושר כתרים לקונו המשכת בחי' הרצון כו'. ומ"מ גם בחי' ז"א להיות שם המתקה בחסדים תמיד כי ז"א רובו חסדים כו', ע"כ עז"נ ג"כ אני ה' לא שניתי כו', דבאצי' בכלל אינו שייך שינוים להיותו עצם אלקות כו', ועמ"ש בע"ח שער כסה"כ פ"ו וכמ"ש בפרד"ס שכ"ד פי"א דבע"ס דאצי' הרי האור הוא אור פשוט ואינו שייך בו שינוים ח"ו וגם הכלים ה"ה בבחי' דביקות בהאור דאיהו וגרמוהי חד כו' (ובד"ה ארדה נא הנ"ל מבו' דבהכלים דאצי' מגיע הפגם והוא בבחי' יודע היינו בבחי' התלבשות כו', וצ"ל דבאצי' בכלל גם מצד הכלים הוא בבחי' סילוק לבד שמסתלק ע"י החטא, וכמ"ש בפרד"ס שם ובאגה"ק סי' כ' דמדרי' האצי' הי' מסתלקות כשרצו לחטוא בטרם יחטאו כו', וי"ל כמ"ש במ"א דמח' פוגם בעולם הברי' וכ"ש באצי' שע"י מח' ורצון מסתלק כו' ומ"מ הוא בבחי' סילוק לבד כו', והדין והעונש הוא ג"כ מבחי' ז"א דאצי' רק שזהו כאשר מתלבש בו"ק דיצי' כמשי"ת בסמוך, וזהו דבאצי' גופא לא יש שינוים להיות משם דין ועונש שזהו בבחי' התפעלות רק בבחי' סילוק לבד כו', ובודאי שאינו דומה בחי' הסילוק דמדרי' האצי' לבחי' הסילוק דבחי' פנימיות הכתר, כמו שאינו דומה בחי' הפשיטות דאצי' לגבי הפשיטות דעצמות א"ס כו', וג"ז הדין ועונש הוא ג"כ מאצי' רק שהוא ע"י ההתלבשות ביצי' כו'), לכן כשמתלבשים חיצוניות הכלים דז"א דאצי' בו"ק דיצי' שהוא בחי' מט"ט שם ימצאו השינוים וההתפעלות כו' וכמ"ש בפרד"ס שם. ובחי' זו נק' נער וכמ"ש נער הייתי גם זקנתי ואמרז"ל שרו של עולם אמרו, ונק' נער ע"ש השינויים וההתפעלות כו' והיינו להיות שהוא מעלים ומסתיר על שפע האצי' המתלבש בתוכו כדי שיהי' התהוות העולם בגבול ומדה כו' וכמ"ש בלקו"ת בד"ה מה יפו פעמיך, ולכן נק' שרו של עולם כו', וע"כ נק' ג"כ נער שמתפעל כו' (ונת"ל שזהו ע"י הדעת ועמ"ש בלקו"ת בהבי' דלבבתיני ובהבי' דמי מנה בענין ד"ת כו', וי"ל דלכן עה"ד הוא ביצי' וכן מט"ט נק' עה"ד כו' וכמ"ש במ"א). אך לפעמים מתעלה באצי' ומקבל מוחין דגדלות ונעשה זקן וכמ"ש בזהר דסליק לסיבו כו', וא"כ* יורד למטה לקטנות להיות בבחי' נער והוא תמיד בעליות וירידות כו'.

ד"ה . . בהמצאו: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תו ואילך).
וא"כ: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ואח"כ.

והנה המשנה נק' אתתא דההוא נער כי המשנה היא במל' דיצי', שיתא סדרי משנה הן ו"ק דמל' דיצי' כו', ולכן נק' אתתא דהאי נער בחי' ו"ק דז"א דאצי' המלובשים בו"ק דז"א דיצי' כו' (ובחי' זו בעבודה שקודם עסק התורה צ"ל דו"ר דאורייתא בלא דו"ר כו' וכל האומר אין לו אלא תורה כו' שצ"ל גם תפלה והוא התעוררות אהוי"ר כו', ואז כשעוסק בתורה הוא בבחי' מארי דאורייתא בחי' בעל ורבון כו' וממשיך אוא"ס בתורה כו'), ואיהי שפחה דשכינתא פי' שכינתא היא בחי' מל' דאצי' ומשנה שהיא התלבשות התורה בגשמיות (ולעיל נת' דמשנה ביצי' הוא ע"ד עסק התורה בג"ע כו', וצ"ל שזהו בג"ע דעולם היצי' שג"ז הוא כמו גשמיות לגבי פנימיות התורה שבאצי' כו', וכמ"ש בכתהאריז"ל בפי' ועל תורתך שלמדתנו תורתך תורה דאצי' שלמדתנו תורת הברי' כו' הרי נק' תורת האצי' תורתך כו', ואפשר הכוונה על משנה כמו שהיא למטה והיינו דמשנה ביצי' היא בחי' ו"ק דיצי' וכמו שירדה למטה ונתלבשה בגשמיות היא מבחי' מל' דיצי' אתתא דהאי נער כו', ובמאו"א מ"ע מם אות ל"ח כ' וז"ל משנה ו"ק היצי' שפחה דמטרוניתא (משמע דיצי' בכלל היא בחי' שפחה דמטרוניתא), ושם נשמה להם כלים אמצעים דנוק' דאצי' ויצי' משנה למלך וכן שם מט"ט כו' ועיקר שם זה בנוק' דיצי' כו' עכ"ל), ונק' שפחה לגבי שרש ומקור פנימיות התורה שזהו בחי' מל' דאצי' כו', דפנימיות ועצמות התורה כמו שהיא בחי' מל' דאצי' בלי לבוש נק' גבירתה, וכמו שנתלבשה בסתר המדרי' היינו בחכ' של הלכות המדברים בענינים גשמים נק' שפחה לגבי הפנימיות כו', ואעפ"כ תורה אחת היא אמיתת הפנימיות הנק' גבירתה עם המשנה (וכמו שהאריך השל"ה בהקדמה בענין בית החכמה שהתורה עיקרה היא ברוחניות ונתגשמה ובאה בענינים הגשמים והכל א' ממש כו'). ולכן נק' המשנה מלכתא בגמ' להיות כי אמיתת עצם הפנימיות דחכ' שבמל' דאצי' בא במשנה רק שהוא בהתלבשות בלבוש מל' דיצי' שהלבוש בלבד נק' שפחה כו' וכמ"ש באגה"ק סי' כ"ו, וידוע דלבה גס בה בשפחתה כי הן עצם א' כו', וגם נק' מל' דיצי' שפחה כמו שדרך השפחה לתקן מאכלים ערבים לגבירתה כו', כך ענין תיקון המאכלים הו"ע בירור הניצוצות שנפלו בשבה"כ דק"נ, וידוע דהתחלת עה"ד הוא בעולם היצי' כו' כמ"ש במ"א בענין חו"ג מגולים כו', וא"כ הבירור ע"י מל' דיצי' והיינו ע"י המשניות כשר וטהור ומותר הוא העלאת הניצוץ ליכלל בקדושה כו'.

וכללות הענין הוא כמ"ש בפע"ח שהובא לעיל דמקרא משנה כו' כולם הן במל', ומשנה שהיא בחי' מל' דיצי' שרשה הוא בחג"ת דז"א דאצי' המתלבש במל' דאצי' ומל' דאצי' מתלבשת בבחי' ו"ק דיצי' (ואפשר שזהו התלבשות דז"א) ובמל' דיצי' דשם הוא התגלות המשנה בעולם היצי' כו' כנ"ל. אמנם ברייתא הוא בחי' נה"י בחי' ירכין לכן נק' ברייתא שהן לבר מגופא דהיינו בחי' נה"י שהן חוץ מגופו ומהותו של ז"א כי הן להשפיע שזהו חוץ מעצמותו כו', וגם שנמשכים במקום חוץ כו' וכמשי"ת. דהנה ענין נה"י הוא שהן כלי ההשפעה, והנה המשפיע מחמת שהוא מרומם מהמקבל עד"מ בעל שכל גדול אינו יכול ללמוד ולהשפיע השכל לתלמידו כמו שהשכל הוא אצלו בבחי' עומק ופנימיות השכל ובגילוי אור רב, מפני שהתלמיד אין לו כלי ושכל כ"כ לקבל ההשגה כמו שהיא אצל המשפיע, לכן צריך המשפיע לקצר ההשפעה לפי אופן כלי המקבל אז יכול לקבל את השכל כו', וכמו"כ הוא בהשפעת החסד מאיש הטוב בעצם שהמקבל אינו יכול לקבל רב טוב ובהכרח לצמצם ההשפעה כו'. וז"ע נצח והוד נצח הוא ענף החסד והוא

שתהי' ההשפעה (וכאשר היא בבחי' נצח הוא שאין בזה גילוי אור כ"כ, והיינו מה שבהכרח לפעמים לעכב ולהעלים בעצמו האהבה עד"מ כי כאשר תהי' האהבה בתוקף ההתגלות יהי' ממילא החסד בריבוי כו', וכמו"כ בהשפעת השכל כאשר יהי' השכל בתוקף ההתגלות בעצמו תהי' ההשפעה בריבוי כו', וע"כ צריך לעכב מקור ההשפעה בעצמו שלא יהי' בהתגלות רק יהי' כמו השפעה בדרך נצחון כו'), והוד ענף הגבו' כי ע"י שנתצמצם ההשפעה שזהו מענף הגבו' עי"ז מקבל השפע והחסד כו'. נמצא להשפיע צריך ג"כ להיות בחי' הוד שהוא ענף הגבו' כו' (ולפי הנ"ל י"ל דנצח הוא עכבת ההשפעה בעצמו והוא במקור ההשפעה כמו באור השכל כאשר הוא בעצמו ובהאהבה שהיא מקור החסד שלא יהי' בהתגלות כ"כ כו', והוד הוא הצמצום וההעלם בההשפעה מה שכבר משפיע לו שיהי' בבחי' צמצום כו', וא"כ כמו בחי' נה"י פנימים ונה"י חיצונים דנה"י פנימים הו"ע כליות יועצות או כמו תרין ביעין המבשלים את הזרע ומשהין אותה שלא תלך במרוצה, ונה"י חיצונים הן הירכין לקצר ההשפעה כו' והיינו מה שבאה טיפין טיפין וכה"ג, וברוחניות כמו הלימוד בדרך קצרה וכמו קיצור המשנה קודם האריכות שבגמ' כו', י"ל דכמו"כ הוא בב' מדרי' דנצח והוד כו'), וגם צריך להעלים את ההשפעה שתבוא באופן אחר מכמו שהיא אצלו היינו שבא השכל בענין אחר שהענין בעצם הוא בערך המקבל כו' (וכמו* פנימיות התורה שהיא אותו הענין ממש שבדין הנגלה רק שמדבר בענין שאינו לפ"ע המקבל, וכאשר מדבר בהלכה גשמיות זהו שבאה החכ' בענין שבערך המקבל כו', וכמו"כ בשכל שמביא המשפיע את השכל בענין כזה שהוא בערך המקבל כו', וגם במשלים והסברים באופן שיהי' מושג אל המקבל כו'. כמו"כ הברייתות אשר נכללו במשנה ברמז וכמו שא' אילפא מי איכא מידי בברייתא דלא פשיטנא לה ממתניתא, רק אחר שנתמעטו כלי המקבל ושכלם היו צריכים לפרט יותר, וכמו לבעל שכל גדול מספיק לו הקיצור ואינו צריכים לפרט הרבה, רק לבעל שכל* שמעצמו לא ידע ולא יבין את הפרטים צריכים לפרט לו הפרטי' כו', כמו"כ ריבוי הפרטים דברייתות הוא מפני שנתמעטו הכלים כו'. והגם דלעיל בענין מקרא ומשנה נת' דמקרא לפי שהוא בחי' נה"י לכן בא בקיצור, ומעלת המשנה שנתגלו הפרטים מפני שהמשנה היא חג"ת כו', הנה הקיצור דמקרא הוא כמו כלל דנקודה שאין בה התגלות הפרטים כלל, ולגבי כלל כזה התגלות הפרטים הוא מעלה לפי שהכלל הוא בחי' קטנות והפרטים הם בחי' גדלות כו', וכידוע בענין עיגולים ויושר דעיגולים הוא שבא בבחי' כללות לבד ה"ז בחי' קטנות ויושר הוא שבא בבחי' פרטיות ה"ז בחי' גדלות כו', ובדוגמא כזאת הוא במקרא ומשנה כו'. ומ"מ מקרא הוא בחי' נה"י שבעליון כמו עיגולים שהן למעלה מהיושר כו', רק שזהו מ"מ בחי' חיצוניות שבעליון והמשנה היא פנימיות התחתון כו' כנ"ל, ויש מעלה בבחי' פנימיות כו', אבל התחלקות הפרטים דברייתא לגבי הפרטים דמשנה אין בזה מעלה שזהו רק מצד הקטנות שצריך התגלות פרטים יותר כו'.

ובריתות הן בחי' נה"י שבתחתון ובאים בהתחלקות פרטים יותר ובאופן אחר מכמו המשנה והיינו בבחי' התעלמות האור כו', דאור החכ' מאיר במשנה יותר מבברייתות והוא מצד קטנות הכלים כו' (ועמשנת"ל ד"ה וידבר כו' וארא*), ולכן אי' בזהר שהברייתות הן בזמן בית שני מפני שאז ירדה בחי' מל' להתלבש בע"ש לברר בחי' נוגה דעשי' כו', וזהו ג"כ ברייתא ל' חוץ שהוא ההתלבשות בבחי' חוץ כו', וז"ל הפרד"ס בערך בר

וכמו: בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג ואוצ"ל לאחרי „אל המקבל כו'". **לבעל שכל:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: לבעל שכל קטן. **ד"ה . . וארא:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתכז ואילך).

בתיקונים פי' כו' כי הצדיק כשהוא גולה ויורד ממקומו נק' בר ל' ברייתא כו', כי הצדיק אבד והנהר יחרב ויבש והיא בגולה הלכה עכ"ל, ובמאו"א אות ב' סנ"ג בר הוא היסוד כשהוא בגלות לבר מאתרי' והמל' נק' אז ברייתא עכ"ל, והו"ע רגלי' יורדות שירדה למטה בעשי' כו', וע"כ היו צריכים לברייתות שהוא קיצור ההשפעה ובבחי' העלם, והיינו שמצד העלם והסתר הקלי' בעולם העשי' א"א לקבל בחי' גילוי האור כ"א כאשר בא בקצרה ומתעלם כו' והו"ע קטנות ומיעוט הכלים כו', וגם בכדי שהתורה יוכל לירד למטה כ"כ הוא דוקא מבחי' נה"י כו', וכמשנת"ל דבחי' הפנימיות אינו יכול לירד למטה כ"כ ולכן המשנה שהיא בחי' חג"ת התגלות שלה הוא ביצי' כו', ובכדי שתהי' ההמשכה בעשי' הוא מבחי' נה"י שבא בהעלם עד שיכול להיות ההמשכה גם בעשי' כו'. ומובן מזה דאינו דומה כמו מקרא בעשי' דמה שמקרא בעשי' הוא אדרבא מפני שהיא מדרי' נעלית יותר דכל הגבוה יותר כו' וכמשנת"ל, רק שזהו בחי' חיצוניות שבעליון כו', ולכן המקרא הגם שבא רק באותיות שזהו מה שנגלה לנו כנ"ל ובמעשה בפו"מ כו', ומ"מ נראה בזה גילוי אלקות כנראה בחוש דבתושב"כ נרגש בזה האלקות כו', משא"כ ברייתות שבעשי' הוא שבא בהתעלמות ואינו ניכר ונגלה בזה האור (גם בפחות מבמשנה כנ"ל), והיינו שזהו בחי' נה"י שבתחתון שמתקצר ומתעלם האור ומשו"ז הוא בא בעשי' כו'. והנה תלמוד הוא בברי' והיינו שהתגלות האור דתלמוד הוא בעולם הבריאה, אך מה שמתגלה שם מאור החכ' דתורה הוא בחי' הארה לבד לא עצם האור, וזהו שהברי' היא בחי' חשך וכמ"ש ובורא חשך היינו שמאיר רק הארה לבד (וי"ל דהארה זו היא למעלה מבחי' עצם האור שביצי' כו' רק מפני שהיא הארה לבד ה"ז בחי' חשך כו', וע"ד שנת"ל בענין שהבינה נק' כה וז"א נק' זה כו', וגם נק' חשך שהעצם הוא בבחי' העלם שאינו מתגלה שם כו'). דהנה תלמוד הוא ג"כ בחי' נה"י רק שהוא בחי' חב"ד שבנה"י, שהרי כל ענין התלמוד הוא טעמי המשנה וה"ז בחי' חב"ד רק שזהו בחי' חב"ד שבנה"י דאצי' (וי"ל דשרשו מבחי' חב"ד דאצי' שהרי אימא עילאה מקננא בכורסי' שזהו בחי' בינה דאצי' המאירה בברי' ע"י בחי' מל' דאצי' כו' כמ"ש בע"ח בשער דרושי אבי"ע ובשער סדר אבי"ע, כ"ש שהתורה דברי' היא מבחי' חב"ד כו', וזהו רק שרשה אבל בעצם היא בחי' חב"ד דנה"י לכן באה בהתגלות בעולם הברי' ולא כמו מקרא שהוא בעשי' דוקא כו' כנ"ל), אמנם מה שמאיר מזה הוא רק הארה לבד לא עצם האור כו'. והענין הוא כמשנת"ל דבנגלה דתורה יש ג"כ בחי' נגלה ונסתר והנגלה הוא מבחי' שערות דנוק' הנמשכים מן המוחין שמזה הוא הטעם הנגלה, אבל הנסתר של הטעם הוא מהמוחין דנוק' עצמן שזה לא בא לידי גילוי כו', וזהו ובורא חשך שאינו מאיר האור בעצם להבין שרש ומקור חכמת התורה על בורי', דעצם ועיקר הטעם הוא נסתר ונעלם ומתגלה רק הטעם הנגלה שזהו הארה בדרך שערות מבחי' המוחין כו'.

והנה התלמוד הוא פי' וביאור המשנה ליתן טעם המשניות להבין המשניות הסותרים זו את זו למצוא טעם לפטור ולחובה לאיסור ולהיתר (רש"י חגיגה ד' יו"ד ע"א), והוא מה שפלפלו האמוראים בכח עצמן בכח חכמתם להבין טעמי ההלכות שבמשנה ולתרץ הענינים הסותרים בכמה קושיות ותירוצים עד שהעמידו הדבר על בוריו, כמו הכא במאי עסקינן וכמו חסורי מחסרא כו', וחידשו כמה דינים מתוך פלפולם בכח חכמתם ודעתם כו' (ומ"ש בפע"ח דהדינים שבתלמוד הן בכלל משנה צ"ל שזהו מה שבא להם בקבלה וכמש"ש

שאינם בי' המשנה, אבל מה שנתחדש מתוך פלפולם ה"ז בכלל תלמוד). והענין דהנה ההלכות שבמשנה שסידר רבי הכל הי' מקובל איש מפי איש עד הזוגות ואנשי כנה"ג עד יהושע מפי משה, שתורה צוה לנו משה שקיבל מפי הגבורה, והיינו שנמסר בע"פ ברור וצלול כל דין והלכה כמו שהוא בלי נצרך לזה עיון ופלפול כלל, והגם שהיו להם דרשות רבות בכתובים ודיני המדות שבתורה הנדרשות בי"ג מדות כו' (וכמו שיש גם בתושב"כ ואבי' ירק כו' תכלם כו'), הכל הי' בבירור גמור בלי שום בלבול ותערובות ובלי מחלוקת כלל, לפי שהאור דח"ע האיר בח"ת בתושבע"פ כמו אור המאיר למרחוק וכהדלקת נר מנר שלא יפול שינוי ותערובות כלל כו', וכן הי' עד שמאי והלל שנחלקו רק במקצת דברים כו', ואח"כ תלמידיהם אחריהם שנתרבה המחלוקת בכמה דיני התורה מ"מ היו דבריהם דברי קבלה איש מפי איש, וכמו השלשים דברים ששאלו מר"א י"ב א"ל שמעתי י"ח א"ל לא שמעתי כו', וכמו שא' עקבי' בן מהללאל אני שמעתי כו' והם שמעו כו', ורבינו הקדוש קבל כל השמועות וכל הדינים וכל הביאורים ופירושים ששמעו ממשה רבינו ושלמדו כל ב"ד שבכל דור ודור וחבר את המשניות בל' קצרה וברורה כו' והיו עמו הרבה מהחכמים כו', ועם כי בררו ולבנו הדברים כו' הי' הכל ע"פ הקבלה איש מפי איש כו', ומה שיש מחלוקת התנאים כמעט בכל דיני התורה באמת אלו ואלו דא"ח כו', והוא מבחי' הקוין דימין ושמאל, וכידוע דשלימות הוא בבחי' הקוין דוקא לא כשהוא בקו א' לבד כו', וכן כשנתנה תורה למשה ניתנה ג"כ בבחי' קוין וכמארז"ל לא ניתנו ד"ת חתוכין למשה אלא על כל דו"ד א"ל מ"ט פנים טמא ומט"פ טהור כו', והיינו בחי' ב' קוין וההכרעה ביניהם כו', ועמ"ש השל"ה בהקדמה בית חכמה דכ"ו ע"א בש' העה"ק, ושם במא' הנ"ל אמר משה רבש"ע איך יעמדו על בירורי הדברים א"ל הקב"ה אחרי רבים להטות כו', הרי שגם שב' הקוין הן בקבלה מ"מ אחרי רבים להטות כו', והוא כמ"ש השל"ה שם בד"ה ואני הוספתי דכפי הדביקות של הרבים באותו הקו הוא הנטי' וההשפעה במל' כו', ובגמ' בסנהדרין דפ"ח ע"א משמע דההכרעה דרבים הוא בדבר שלא שמעו כו', וכ"כ בחובת הלבבות בהקדמה בד"ה אמר המחבר וכיון שעמדתי כו' וי"ל שג"ז הוא רק בהכרעת הענין כו', ובמשנה פ"ט דסוטה דמ"ז ע"א משמת יוסי בן יועזר כו' בטלו האשכלות פרש"י עד ימיהן לא הי' מחלוקת בחכמי ישראל כולן היו אומרים דברים כנתינתן למשה מסיני כו' עכ"ל, ועד הלל ושמאי נמשכה הקבלה ונחלקו רק בג' דברים ומשרבו תלמידיהם נתרבה המחלוקת כו'. ורבי וב"ד אספו וקבצו כל השמועות כנ"ל ובירורו איך היא הקבלה האמיתית ומן השמים הסייעוהו לכוין כל הדברים לאמיתתן כו', אך בהמשניות הדברים הן בקיצור מאד וכמה דברים סתומים ויש מהם שאינם להלכה כי הם דעת יחידאה (וכמו שאמרו במשנה פ"א דעדיות ולמה מזכירין דברי היחיד כו', ובהרבה משניות לא נא' שהן דעת יחיד ובאמת הן דברי יחיד), ומזה באו הסתירות במשניות. וזהו"ע התלמוד שהוא פירוש המשניות וביאור עמקותי' שמזה באים כמה פרטי הדינים שהן בהמשנה ברמז בלבד, והעמידו ההלכה על בורי' ע"י הקושיות בהמשנה והסתירות מזו לזו ואמרו הא מני רבי פלוני או הכא במאי עסקינן כו' ומזה מתברר הדין וההלכה כו', וכ"ז הוא בפלפול רב בקושיות ותירוצים ומתוך פלפולם נתחדשו הרבה דינים והלכות כו', והלכות אלו הוא שחידשו בכח עצמן מתוך פלפולם ולא שהי' בקבלה איש מפי איש כו' (והגם דכל מה שתלמיד ותיק עתיד לאמר הכל נאמרו

למשה מסיני, מ"מ לא הי' זה בהתגלות והאמוראים גילו זה בכח עצמן במסירת נפשם על חכמת התורה כו' וכמ"ש השל"ה שם דכ"ה בענין קול גדול ולא יסף ולא פסק כו'), והיינו שאינו מאיר בהם מאור דח"ע כמו משנה שזהו מה שבא בקבלה עד מרע"ה מפי הגבו' והיינו שזהו מאור דח"ע דתושב"כ שמאיר בח"ת תושבע"פ כו' כנ"ל, אבל הלכות שנתחדשו בתלמוד מתוך הפלפול אינם בקבלה ואינו מאיר בהם בחי' ח"ע כו', והראי' שגם בברייתות אמרו כל מתניתא דלא מתניא בי ר"ח ור"א לאו מתניתא היינו שאינן ודאין וברורים שהן מדברי קבלה, וע"ד שלשה אלפים הלכות שנשתכחו בימי אבלו של משה, וכך ענין מתניתא דלא מתניא בי ר"ח ור"א אינן ודאין כ"כ, והיינו שאינו מאיר בהם האור דח"ע כו', והוא מפני שהן מברי' לא מאצי', כי באצי' מאיר בחי' ח"ע, וע"כ המשנה ובריייתות דר"ח ור"א הוא שנמשך בהם מבחי' ח"ע וה"ה בבחי' חכ' ברורה כו' (והגם דנת"ל דמשנה ביצי' ובריייתות בעשי' הרי מ"מ הן בחי' חג"ת ונה"י דאצי' שירדו ונתלבשו ביצי' ועשי' כו', ועיקר הענין כאן הוא שנתבררו בבחי' בירור שני כו', שהרי שם מ"ה דח"ע הוא תושב"כ ובתושבע"פ הוא שבא בבחי' יחוד מ"ה וב"ן כו', ובמשנה ובריייתות דר"ח ור"א הוא שמאיר בהם בחי' מ"ה דחכ' בגילוי כו' משא"כ בהלכות דתלמוד כו' וכמשי"ת, וזהו ג"כ דברייתות דלא מתני' בי ר"ח ור"א אינן ודאין וברורים בבחי' הגילוי דח"ע להיות כמו חכ' ברורה כו'), וכ"ש הלכות דאמוראים שאין בהם גילוי בחי' ח"ע כו' (ולכן נק' עלמות כו' וכמ"ש במ"א).

וביאור הענין הוא דהנה ידוע שהתורה נק' אמת וכמ"ש תורת אמת היתה בפיהו ואין אמת אלא תורה כו', והוא לפי שהחכ' דתורה היא חכ' ברורה בעצם (בחי' ח"ע שנק' אמת וכמ"ש ואמת ה' לעולם דקאי על בחי' ח"ע דהוי' בחכ' כו' וכמ"ש במ"א), שאין בה נטי' לימין ולשמאל כלל והוא קו היושר וכמ"ש כי ישרים דרכי ה' כו', ולכן נק' ס' בראשית ס' הישר לפי שזהו בחי' שרש ומקור התורה כמו שהיא למעלה מהתחלקות קוין עדיין כו', דהרי בהד' ספרים יש בהם מצות שהן בבחי' הקוין דימין ושמאל כו', משא"כ ס' בראשית שאין בו מצות עדיין ה"ז למעלה מהתחלקות כו'. אך מה שנק' ס' הישר ה"ה מ"מ בבחי' המשכה וכמו קו היושר הוא שנמשך מלמעלה למטה כו', הענין הוא שזהו מה שהתורה היא בקו האמצעי שהוא למעלה מהתחלקות בעצם וכולל ומחבר ב' הקוין כו' כנודע, וכן הוא בכללות התורה שהיא בקו האמצעי (וכמ"ש מימינו אש דת כו' שכוללת ב' הקוין חו"ג כו'), והיינו שגם הד' ספרים שבהן כל המצות שהן בבחי' קוין הוא שהן בבחי' יחוד והתכללות ע"י קו האמצעי כו', וגם בס' בראשית הרי מבו' בו ענין האבות שהן בבחי' הקוין דחג"ת כו', רק שס' בראשית הוא בחי' היחוד באוא"ס המאציל שרש האצי' והד' ספרים הוא היחוד והתכללות הקוין באצי' כו' וכמ"ש במ"א. וזהו שמדת האמת היא מדתו של יעקב וכמ"ש תתן אמת ליעקב כו' וביעקב כתי' ויעקב איש תם שהי' תם ואמת כו', והוא להיות כולל כל הקוין שזהו אמיתת האמת כו' ושרשו מבחי' חכ' שנק' אמת כו')*. דכח מ"ה דחכ' היא בחי' נקודה שהיא נקודת האמת כמו שהיא בעצם הדבר ופנימיותו ותמצית ומובחר הדבר כו', ולכן א' בזהר דבחכ' דוקא* לפי שכל דבר הצריך בירור בין טוב ורע שמעורב שקר ואמת כו' אין בירור זה אלא בחכ' דוקא, לפי שהוא ברור בעצם ע"כ יש בו כח

כו'): בגוכי"ק חסר התחלת החצע"ג, ואוצ"ל לפני „וזהו שמדת האמת".
דבחכ' דוקא: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דבחכ' דוקא אתברירו.

לברר כל תערובות טו"ר כו', והוא בחי' האמת דחכ' שבכחו לברר כל תערובות טו"ר כו', וכיעקב שהי' איש תם ואמת הי' מברר לרמאות דלבן כו'.

אמנם מקום המתברר הוא בבינה כו', דהנה ענין הבירור הוא שיהי' התגלות האמת ושיהי' האמת נראה ונגלה גם לא במקום האמת עצמו, ועי"ז מתאמת האמת ומתברר הדבר הצריך בירור כו', והבירור הזה הוא בבינה כו'. וזהו שבינה נק' חותם אמת וכמו ופתחת עליו פתוחי חותם ידוע שקאי על הבינה שהיא בחי' פתוחי חותם דהיינו צירופי אותיות המח' כו' וכמ"ש במ"א, והוא בחי' חותם אמת כמו חותמו של הקב"ה אמת כו', דהחכ' היא אמת ובינה היא חותם אמת דהיינו שבבינה מתאמת האמת דחכ' כו'. והענין הוא דהנה הנקודה דחכ' שהיא אמת אין האמת נגלה ומושג, והוא שעם היות שהענין הוא ברור מעצמו (קלאר דער ענין כמו שהוא לאמיתתו של דבר), אבל האמת שבזה אינו ברור ונגלה, והוא שרק הענין בעצמו הוא נגלה ברור שהוא כך וכך אבל שהאמת הוא כך זה אינו נגלה ואינו מוכרח, רק החכם עצמו הממציא את החכ' שהוא חכם אמיתי ה"ה רואה את האמת ואיך שמוכרח שהוא כן, אבל לאחר שאינו חכם כמוהו אין האמת נגלה, ומתגלה האמת ע"י העיון דבינה, דכאשר יעיין בשכלו בהבנת והשגת הענין להבינו היטיב בשכלו אז יתגלה האמת של הנקודת ההשכלה ואיך שמוכרח הענין כך כו', וגם עי"ז מתברר הענין מכל סיג ופסולת ומכל טעות ושקר שיכול ליפול בזה כו'. דהנה נקודת החכ' להיותה בבחי' נקודה לבד יכולים להטותה לכל צד כו', הגם שהנקודה היא ברור בעצם הענין כנ"ל הנה זהו מי שיכול לקבל את הנקודה ולידע ולהכיר נקודת האמת כו', אבל מי שאינו כלי לזה ומקבל רק חיצוניות הנקודה יוכל לבוא לידי טעות ושקר כו' (והענין למעלה דבחי' החכ' מאיר רק באצי' דאבא עילאה מקננא באצי' כו', דע"י הדעת הוא הכרת האמת דחכ' בכללות האצי' כו', אבל בברי' אינו מאיר בחי' החכ' כו' וכמשנת"ל, ומה שנמצא מבחי' החכ' בבי"ע הוא רק הארה חיצוניות לבד כו', ובינה מבררה בירורים לצורך הברי' דאימא עילאה מקננא בכורסיא כו'), והנקודה עצמה אינו מקבלת שינוי ואין בה שום טעות בעצם רק שהלבושים דהיינו השגת הענין בא בטעות ושקר כו', וע"י העיון הטוב דבינה מתברר הדבר, וזה ע"י התגלות הפרטים של הנקודה או טעמי הדבר בעיון הטוב שזה מראה אמיתית הכוונה כו', וגם ע"י ריבוי הקושיות וההעלמות והסתירים והיינו שמביאים לידי התגלות כל מיני טעות וכל מיני שקר שיכול להיות בהענין ומתראה ומתגלה האמת כו', ובעת הבירור הרי ההתעלמות היא ביותר דבריבוי הקושיות והסתירות וכה"ג הרי מתעלם אור האמת יותר, אך עי"ז דוקא בא אח"כ בבחי' אור בהיר כו'. וזהו דמקום הבירור הוא בבינה דנקודת* עצמה א"צ בירור כי היא מבוררת בעצם כו', וכמו מי שמכוין לאמיתת השכל ואמיתת הדין בלי שום עיון ופלפול מצד עצם כח חכמתו שרואה אמיתת הדבר בעין שכלו כו', רק בהשגת הענין (היינו שהידיעה בבחי' השגה דבינה) צ"ל הבירור לבוא אל האמת, כי יכול ליפול טעות שלא יהי' כפי האמת כלל וצ"ל בזה בירור כנ"ל, והוא שע"י הבירור יוצא אור האמת כמו שהוא בעצם כו'. ויש יתרון גדול בהבירור שזה מאמת את האמת דנקודת החכ', והיינו שהאמת דחכ' בא בהתגלות לכל ואיך שמוכרח הוא שהענין הוא כך כו', וגם שמברר מכל סיג ופסולת שאינו יכול להיות בזה שום טעות ושקר (והרי הטעות והפסולת הוא בההשגה לא בעצם הנקודה וכנ"ל, ומ"מ ה"ז בא מהנקודה והוא שמטה את הנקודה לא כפי האמת והולך בדרך עקלתון כו', וע"י

דנקודת עצמה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דנקודת החכ' עצמה.

העיון דבינה מתברר ההשגה ושאינו יכול להיות בזה שום הטי' אחרת כו') (וענין מה שהבירור מאמת את האמת דחכ' הוא ע"ד דאין חכם כבעל הנסיון, שהרי אין כל חדש בנסיון זה אחר שכבר ברור אצלו השכל קודם שבא לנסיון בפו"מ, רק שבנסיון מתאמת אמיתת השכל והיינו שבא בגילוי ובבירור יותר האמת שבזה, וכמו בנסיונות לאיש נאמן שיעמוד באמונתו בפו"מ, וכמו אברהם אע"ה שנמצא לבבו נאמן בנסיונות שמראה בירור אמיתתו ונאמנותו ביותר כו', וכמ"ש עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה והלא גם מקודם הי' ידוע רק שעתה נתאמת ונתגלה הדבר כו', ועמ"ש בכי"ק שנגלה אל הזולת כו' וי"ל שגם לעצמו ה"ז בא בהתגלות ובאמיתת יותר כו', ועמשנת"ל ד"ה וה' אמר* בענין ראיית המהות והשגת המהות כו').

והנה כח הבירור הזה הוא בבינה שהרי העיון דבינה הוא המברר כו', דנקודת החכ' אינה צריכה בירור והיא למעלה מענין הבירורים כו' רק כח הבינה הוא שמברר כו', אלא שזהו בכח נקודת החכ' כו', וכנ"ל שהבירור צ"ל דוקא ע"י מי שברור בעצם כו', וא"כ בהשגה מאחר שיוכל להיות בזה פסולת כנ"ל א"א שתתברר כ"א ע"י נקודת החכ' כו', וכמשנת"ל בענין אלף בינה שהחכ' מלמדת ומיישרת את הבינה כו'. אמנם נקודת החכ' היא בזה בהעלם, שהרי אם מאיר נקודת החכ' ה"ה בבחי' חכ' ברורה וא"צ בירור כו' וכנ"ל במי שמכוין לאמיתתו כו', והבירור דבינה הוא שנקודת החכ' בה בהעלם (וכמשנת"ל דמה שנמשך מן החכ' אל הבינה הוא רק השכלי דחכ' לא גילוי עצם החכ' שהיא בחי' ראי' או עכ"פ בחי' הנחה שכליות כו'), ויש כח בבינה לברר וללבן כל דבר ע"י העיון הטוב בנקודת ההשכלה, ובכח עצם חוש השכל להבין ולהשיג את הענין ולהסיר ממנו כל סיג ופסולת שיכול להיות ולהראות ולגלות את אור האמת בהכרח עפ"י השכל והטעם שנראה ונגלה לכל כו', והוא ע"י יגיעה והתעמקות יתירה בהענין, והענין שכלי בא כדבר מחודש מעיקרו, הגם שכבר הוא כן בכח החכ' אבל זהו בהעלם לגמרי מכח הבינה (רק בבחי' יחוד פנימי דחו"ב הוא שעצמות החכ' מאיר בבינה כו' וכמשנת"ל בענין יחוד פנימי דחו"ב כו'), ובכח עצמה היא שמוציאה את השכלי לאורו ולאמיתתו כו'. וגם זאת שבעת הבירור הרי אור האמת מתעלם עוד יותר, וכנ"ל דהבירור הוא ע"י קושיות וסתירות והעלמות שמעלימים ומסתירים כו', ומתוך חשיכה דוקא נמצא האור כו' שהוא כמו תולדה חדשה ממש כו', וה"ז עד"מ כמו הצמיחה שהיא מכח הצומח שבארץ דהתהוות החטה או הפרי היא מכח הצומח וכמשנת"ל, והרי מכח הצומח לבד לא יצמח כ"א ע"י הזריעה והנטיעה כו', אך החטה הנזרעת ה"ה מתרקב ונפסד לגמרי ועי"ז צומח מכח הצומח שבארץ שזהו כמו מאין ליש בבחי' התחדשות ממש כו', ולכן הצמיחה בתוס' וריבוי מאד מפני שהוא מאין ליש כו', וכמשנת"ל בענין העלם וגילוי ויש מאין דבהעלם וגילוי הרי הגילוי בא בהגבלה לפי אופן ההעלם כו', ויש מאין בא בבחי' בל"ג עד אין שיעור כו'. וכמו"כ הוא בהולדה דעם היות דכח ההולדה וכל ציור הולד הוא בטפת הדכר וכמשנת"ל (שהוא בבחי' משפיע בעצם כו'), מ"מ הרי עצם ההולדה היינו להיות מציאת ולד הוא בכח הנוק' דוקא, ואם היא אינה ראוי' להוליד אינה מקבלת טפת הדכר ולא יהי' שום הולדה כו', אך הנוק' אין לה כח הולדה רק ע"י טפת הדכר שזה מעורר בה כח ההולדה וגם נותן בה כח ההולדה כו', אמנם מציאות הולד עיקרו הוא מטפת הנוק' וכמו אודם מן האם שממנו בשר וגידים כו', וגם כל התהוות הולד ומציאותו שנצטייר בציור טוב הכל בכח הנוק'

ד"ה . . אמר: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תנז ואילך).

בשעה שהקדימו – תער"ב

דוקא מצ"ע כו' וכמא' בינה יתירה ניתנה באשה כו', והגם שכבר ישנו למציאת הולד וציורו בטפת הדכר, הרי ידוע דטפת הדכר נסרח ונפסד כו', ופועל התהוות הולד הוא בכח הנוק' דוקא ובא כמציאות חדשה ממש מאין ליש כו'. וכמו"כ הוא בבחי' השכלי דבינה הגם שבא בכח נקודת החכ' ה"ז מכח הבינה בעצמה ובא כדבר חדש ממש כו', ולכן בא בבינה בריבוי פרטים וגם מתחדש בזה ענינים שלא היו בנקודת החכ' כו', וכמו במשה דכתי' ואקח כו' חכמים וידועים ואלו נבונים אפי' בימי משה לא אשתכח כו', דמבין דבר מתוך דבר הוא בכח הבינה דוקא כו'.

והדוגמא מכל הנ"ל יובן בתושב"כ ותושבע"פ, דתושב"כ הוא שמאיר בה האור דח"ע וכמ"ש ה' קנני ראשית דרכו והוא בחי' החכ' שנק' ראשית וכמ"ש ראשית חכ' כו', ואורייתא מחכ' נפקת כו' והיינו שמאיר בה אור החכ' בחי' חכמה ברורה כו', ולכן נק' התורה עץ החיים וכמ"ש עץ חיים היא כו' שאין בה שום תערובות כלל כו', ונאמרה בקיצור ורמז בבחי' נקודה לבד שכן הוא בחי' החכ' שהיא נקודה העצמית נקודת האמת כמו שהיא בעצם בלי שום נטי' כו' (ונת"ל דיש בה בחי' קוין רק שהן בבחי' היחוד וההתכללות כו' ואדרבא עיקר היחוד הוא בהתכללות הקוין כו' (ומש"א שאין בה נטי' היינו בבחי' קוין שהן בבחי' פירוד כו'), וגם הקוין שבה הן בקיצור ובבחי' נקודה מפני שהן בחי' שבכללות הן בחי' המדות שבחכ' שאינם בבחי' המציאות כו' וכמ"ש במ"א, וגם בחי' המדות דאצי' (שנת"ל שזהו המצות פרטיות דהד' ספרים) ה"ה ג"כ בבחי' מדות עצמיים שאינם בבחי' מציאות מדות ממש כו', ובפרט כשמאיר בהם אור החכ' כו'). ומרע"ה הי' כלי לגילוי אור החכ' ומקיצור הדבר שבתושב"כ ידע כל פרטי דיני המצוה, וכמו בפסוק וקשרתם ידע כל פרטי מצות תפילין וכה"ג בשארי מצות כו'. אמנם גם פרטי המצות נאמרו למשה מסיני וכמו שאמרז"ל מה שמיטה נאמרו כללותי' ופרטותיה ודקדוקי' מסיני כך כל המצות נאמרו כללותיהן ופרטותיהן כו', והן ההלכות פרטיות שנאמרו למשה בע"פ שהן ג"כ מגילוי אור החכ' בבחי' אור ברור כו' (ועם היות שזהו תושבע"פ שהיא בבינה מ"מ מאיר בזה גילוי אור החכ', וכמו תלמוד ירושלמי שמאיר בה בחי' החכ' ונק' חכ' ברורה לגבי תלמוד בבלי כו' וכמא' כל רבי מא"י כו' וכמ"ש במ"א, כ"ש ההלכות שנא' למשה מסיני שהן בבחי' גילוי אור החכ' כו'), ומשה מסרם ליהושע ויהושע לזקנים כו', ועד הזוגות הי' הכל מה שבָּא בקבלה מפי משה הלכה ברורה בגילוי אור ח"ע כו', והן חלקו בדבר א' כדאי' במשנה פ"ב דחגיגה כו'. אמנם אור החכ' הי' מאיר עד רבינו הקדוש (וי"ל דגם מה שהוציאו מסברתם הי' בבחי' גילוי אור החכ' כו', וכמו בענין הסמיכה שזהו מה שנמשך בזה מבחי' החכ' כו', וכידוע דכח הסמיכה היא מסמיכת משה את יהושע כו', והיינו שהנסמך יש בו כח החכ' מבחי' משה כו', וכמו"כ בהתנאים שהי' בהם בחי' החכ' כו' וכמו כל רבי כו' שיש בו בחי' יו"ד דחכ' כו', וזהו שנק' תנאים אותיות איתנים וכמ"ש והאיתנים מוסדי ארץ שהן המייסדים תושבע"פ כו' והוא מבחי' משכיל לאיתן כו' וכמ"ש במ"א), והן ההלכות שקבע רבי במשנה שהן דברי קבלה איש מפי איש עד משה רבינו (והרמב"ם בהקדמת פי' המשנה כ' מהם קבלות מקובלות מפי משה ע"ה ומהם דעות הוציאום בדרך סברה ואין עליהם מחלוקת ומהדעות שנפלה בהם מחלוקת כו' עכ"ל, ובמבוא התלמוד לר"ש הנגיד כ' המשנה היא הנק' תושבע"פ והיא יסוד התורה שהעתיקו (ר"ל העתקה מאיש לאיש) ממשה רבינו ע"ה עד ימי רבינו הקדוש ע"ה).

והענין הוא דהנה מה שנמשך מח"ע דתושב"כ לח"ת דתושבע"פ הוא מבחי' המדות שבחב' כו', וזהו שא' אורייתא מחכ' נפקת דשרש התורה הוא בבחי' חכ' אבל ל' נפקת הוא שיצאה בגילוי מהעלם דח"ע כו' והן בחי' מדות שבחב' שהן בחי' הגילוי כו', ומפני זה נק' תורה ל' הוראה שמורה ומבדיל במדות דחו"ג שלה לטמא ולטהר ולאסור ולהתיר כו' וכמ"ש ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור כו', והן בחי' ששה מדות שבחב' שנמשכו בבחי' מל' שנק' ח"ת כו', והן שיתא סדרי משנה מששה מדות שבמל' שמאיר בהם מבחי' ו"ק דאבא כו', ובפרטיות הן ששים מסכתות והן מי"ס פרטיות שבכל מדה כו' (וקודם המשנה דרבינו הקדוש היו ת"ר סדרי משנה והוא התכללות עוד יו"ד מיו"ד כו'), והוראה זו כמו שהיא בבחי' חכ' ברורה מבחי' מדות שבחב' היינו שהן מבחי' הראי' דעין השכל שרואה את האמת כמו שאדם רואה לאור השמש או לאור הנר כו'. וזהו שנק' ששים מלכות וכמא' מתניתא מלכתא, וכמו המלך שגוזר אומר כן מתניתא מלכתא שגוזר בעין השכל שזה כשר וזה פסול זה אסור וזה מותר כו', והיינו שדבר זה יוכל להיות תיקון והעלאה שיעלה למעלה ואינו אסור וקשור בקלי' וכמאכל היתר וכבהמה טהורה שכשרה לקרבן להיות ריח ניחוח כו', וזה אסור וקשור בידי החיצונים ולא יוכל לעלות בקדושה האלקית כו', והוא הבירור שנעשה בכח התורה בבחי' הבירור דמלמעלמ"ט ע"י אור החכ' שבכחו לברר בין טו"ר גם בריבוי העלמות והסתירים לדחות חלקי הרע (דאור אבא דוחה את החיצונים כו') וליקח חלקי הטוב כו'. וכמו הערמומית של הערום ביותר כמו לבן הארמי שגם מי שיעמיק שכלו ודעתו לא יכיר ויבחין בעומק המרמה שבהעלם גדול, רק עפ"י ראיית עין השכל שרואה גם בהעלם וחשך כאור המאיר בחשך כו', והוא רק נקודת אור האמת שנגלה לגביו כל ערמה ושקר וכמו אני חכ' שכנתי* דבכח הראי' דחכ' לברר גם בחי' הערמה כו', וכמו יעקב שהי' תם ואמת כנ"ל הי' בכחו לברר בירורים בצאן לבן וכתי' שא נא עיניך וראה כו' בבחי' ראי' דחכ' כו', וזהו אמיתת ענין ותורה אור בחי' אור האמת שמאיר את החשך כו'. ואור הזה הוא בתושב"כ ובא בגילוי בתושבע"פ במתניתא מלכתא שגוזר ואומר ע"פ אור חכמתו ית' לטמא ולטהר כו', דבתושב"כ לא בא כ"ז בגילוי בדבור בדרך פרט לגזור אומר על אופן הבירורים דרפ"ח ניצוצות שנפלו בק"נ, ובמדות דח"ת שבתושבע"פ בא בגילוי בדבור בדבר מלך שלטון לברר ולהבדיל בפרטיות בין טו"ט ואו"ה כו'.

ויש בזה בבחי' או"פ ובבחי' מקיף ובבחי' מקיף למקיף כו', וכמו במאכל שנהפך לדם וחיות בלב ומוח שזהו בחי' נר"ן כו', וחלק הטוב וכשר שבמאכלים יעלו לקדושה שבכח המאכל הכשר ישבע לבו ויחזק דעתו ושכלו בעבודה בתפלה באהוי"ר ובמס"נ בק"ש בכל לבו ונפשו ומאודו כו' ובעסק התורה כו', וכמא' עד דלא אכילנא בשרא דתורא כו' וחמרא וריחא פקחין כו' (ובזה גופא הבירור הוא בדחיית הרע שבמאכל ונטילת ניצוץ הטוב שע"י האכילה בכוונה לש"ש כו'), אבל במאכל האסור אף שיהפך לדם וחיות בלב ומוח לא יהי' בזה שום עלי' אדרבא מסתיר על אור הנשמה האלקית כו' וכמ"ש בסש"ב, וכן גזל במו"מ לא יעלה למעלה שכל יגיע כפיו צ"ל בנקיון מן הרע וגם תפלתו תעבה וכמ"ש ידיכם דמים כו', וכן לולב הגזול פסול כו' וכך בלבוש כשעטנז וכה"ג (ועמ"ש במ"א בענין הלבושים

שכנתי: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שכנתי ערמה.

שנתחדשו ע"י חטא עה"ד והוא מבחי' חכ' דקלי' שכל אנושי והרגשת הגשמיות ומשו"ז הי' צריך ללבוש כו', אבל קודם החטא הי' למעלה משכל אנושי רק בבחי' דעת אלקי לבד לא הי' הגשמי תופס מקום כלל ולא הרגיש בזה כלל כו', ולכן הנביאים בעת הנבואה לא הרגישו צורך בלבושים וכמ"ש בשאול ויפשיט גם הוא את בגדיו ויתנבא כו', והוא מתוקף הדביקות באלקות ולא הרגישו כלל בענינים הגופניים כו' (וברוחניות הו"ע הפשטת הגשמיות והפשטת הלבושים דמחדו"מ דעוה"ז כו'), רק בחטא עה"ד שנפל בשכל אנושי נצטרך ללבושים כו' (ובמ"א אי' דלבושים הן לפני זר דלעצמו א"צ לבושים, והיינו דתחלה היו כל הענינים בבחי' היחוד וכמ"ש בסש"ב בהאבות שהיו מרכבה שכל אבריהם היו קדושים ומובדלים מעניני העולם והי' הכל במדרי' הקדושה כו', דאברהם ושרה יצחק ורבקה הן בחי' מ"ה וב"ן כו' כמ"ש במ"א, וכ"ש באדה"ר קודם החטא שיש בו יתרון מעלה שהי' יציר כפיו של הקב"ה כו', וכאשר נעשה בזה זרות הוצרך ללבוש כו'), ובאמת הרי גם קודם החטא הי' לו לבוש רק שהי' מבחי' כתנות אור באלף והן לבושים דמבחי' חכ' דקדושה, דחכ' היא בחי' לבוש דזהו שהחכ' נק' כבוד (כבוד בגימ' ל"ב כנודע), וכבוד הוא לבוש וכמו ר"י קארי למנא מכבדותא כו', והיינו שא"א להיות השגה באוא"ס כ"א ע"י החכ' (עמ"ש בלק"ת ד"ה ויקח קרח) שהוא בחי' לבוש כו', ומזה הוא שרש הלבושים דכה"ג שהן לכבוד ולתפארת כו'). וכן בבית שצריכים לקבוע מזוזה ומבו' במ"א שזהו"ע בכל מאדך בכל ממונך כו' והוא שיהי' הכל בטל לאלקות כו', וההיפך מזה בית שנעבדה לע"ז כו'. וכל בירור זה בפו"מ הוא שבא מהעלם לגילוי בתושבע"פ כמו שבא הגזר ופס"ד למעשה משרי המלוכה שזהו בגזירת המלך בחכמתו ורצונו רק שבא בהתגלות ע"י שרי המלוכה (וכמ"ש במ"א שהשרים הוא שמגלים רצון המלך אל העם כו'), ולכן נק' ת"ח בשם שרים וכמו שאמר ריב"ז אני כשר לפני המלך כו', וכן נק' למודי הוי' וכמ"ש וכל בנייך למודי הוי' שמקבלים משם הוי' שבתושב"כ ועל ידם נחתך כל דבר מל' למעשה בפו"מ כו'.

אמנם בגמ' היא טעמי המשנה והשקלי' וטרי' בכל עניני המשנה ובכל דיני התורה ע"פ הטעם והשכל בסברות עמוקות ובפלפול עצום להוציא דין אמיתי בטו"ט ואו"ה כו', והיא השגת האמת לא כמו המשנה שהיא ראיית האמת בעין השכל (והן בחי' מדות שבחכ' בבחי' מדות שבמל' כו') כנ"ל, ולכן באה בדברים קצרים כפי אמיתת אור החכ' כו', ואי' בכתבים (בכי"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע זצוקללה"ה) בזה"ל רבינו הקדוש הי' יודע גילוי אלקות דבר ה' ממש שבמדותיו ית' שנמשכו מח"ע כו', לכן הי' יודע לסדרם בדברים שבלשון זה דוקא יהי' נשמת פלוני כשמדבר ביראה גדולה מרכבה למדות דיצי' כו', כמו אם יאמר מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שהכהנים נכנסין כו', ואם לא יאמר הסימן של כניסת הכהנים אלא יאמר משעת צאת הכוכבים וכדומה, לא יהיו דבורים אלו מרכבה להשראת דבר ה' זו הארת מדותיו ית' שבתורה שבע"פ כו' עכ"ל. וה"ז בדוגמא כמו בתושב"כ שצ"ל באותיות אלו דוקא מפני שהן בחי' הכלים השייכים אל האור כו' והן בחי' אותיות דמ"ה דחכ' שהכלי היא לפ"ע האור כו' וכמשנת"ל, וכמו"כ הוא במשנה בדוגמא כזאת הגם שזהו תושבע"פ מ"מ צ"ל בדבורים אלו דוקא מפני שהן גילוי בחי' החכ' כו'. וידוע דמש"א משעה שהכהנים נכנסין מרומז בזה דביאת שמשו מעכבתו מלאכול בתרומה ואין כפרתו מעכבתו כו', ובגמ' יש בזה שקו"ט ומכריחים כן מצד השכל

והטעם כו', ובתנאים האיר אור האמת שהוא כן ולא היו צריכים כלל טעם לזה (וע"ד רב אסר שזהו במדות שבחכ' כו' וכמ"ש במ"א, ואי' במ"א דעד רב ושמואל הי' גילוי אור החכ' כו'), אבל כאשר נתעלם אור החכ' צריכים לבוא אל אור האמת ע"י הטעם כו', וכמו"כ להוציא כל פרטי הענינים ולהבין דיני המשנה באיזה אופן הוא משתעי הכל עפ"י השכל ביגיעה רבה, וכמו שלאחר כמה קושיות וסתירות באים לזה דהכי במאי עסקינן באופן כך וכך כו' שבזה יודעין אמיתת הכוונה שבמשנה ואמיתת הדין שהוא באופן כך וכך דוקא ואין בזה סתירה ממשנה אחרת שמשתעי באופן אחר כו', וגם ריבוי הקושיות הוא להסיר הסיגים והפסולת שיכול להיות מחמת העדר גילוי אור האמת דח"ע דמשו"ז יכולים ליפול בטעות ושקר ובהפלפול באים כל הענינים איך שהן שלא כפי האמת ובאים אל אור האמת כו', וכ"ז הוא ביגיעה רבה ובכח עצמם היינו בכח שכלם וידיעתם וגם במס"נ על התורה שהי' נוגע מאד בנפשם לידע אמיתית התורה עי"ז כיוונו אל האמת דמן השמים יסייעוהו כו', וגם דמשו"ז דקדקו ביותר ובעיון ועומק גדול עד שבאו אל אור האמת כו' וכמ"ש במ"א (בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו). אך כ"ז הוא משום התעלמות אור החכ' שלא האיר בגילוי כו', וזהו שאמרז"ל ע"פ במחשכים הושבני זו תלמוד בבלי ובשל"ה דל"ה ע"ב הקשה והלא התורה אור והיא חיינו כו' ואיך יאמר במחשכים כו' כמתי כו', ומפרש שזהו חשכת אור שכל האדם שנחשך ונתמעט, וכמו הקדמונים שהי' שכלם בהיר והיו מבינים דבר עמוק בלי פי' ואח"כ לא היו מבינים בלי פי' ואח"כ פי' על פי' כו', וסיבה לזה הוא חטא עה"ד דלולא החטא היו מבינים תושב"כ ובהבנה זו היו יודעים הכל ולא היו צריכים לתושבע"פ כו' (וכידוע דאדה"ר קודם החטא הי' בו זיהרא עילאה מבחי' ח"ע שז"ע אדה"ר למעלה כו' וכמ"ש במ"א), רק מכח החטא שנסתלק האור ונקנסה מיתה לעולם הוצרך לייגע ולהיות לו תושבע"פ שהיא הפי' על תושב"כ ולהמית עצמו עלי' כו', וזהו במחשכים הושבני כמתי עולם שהחשך והמיתה גרם לזה כו' עכ"ד.

ואמנם משו"ז גם התלמוד הוא בבחי' חשך בבחי' התעלמות האור דחכ' וגם בריבוי הקושיות שזהו הכל העלמות והסתירים עד שמתגלה האמת כו', והגילוי הוא בבחי' השגה שהוא השגת האמת כו', ומ"מ הרי העיקר הוא למוד הגמ' וכמארז"ל העוסק במקרא כו' במשנה מדה ומקבלי' כו' ובגמ' אין לך מדה גדולה מזו כו', וע"פ פשוט הוא דאחר שנתמעטו הלבבות ואין אור החכ' מאיר בגילוי הרי מהדברים הקצרים שבמשנה אינו יודעים אמיתית הדין ומתבאר בתלמוד לידע כל דין לאמיתתו וכל הפרטים שבו כו', אמנם הענין בזה הוא שבתלמוד מתאמת האמת דבחי' החכ' דכאשר בא ע"פ טעם ושכל הרי מתגלה האמת לכל בבחי' אור נגלה ומאיר עוד יותר מבחי' הגילוי דחכ' כו'. והענין הוא דהנה כח זה שהי' בחכמי התלמוד לברר וללבן כל דיני התורה שבמשנה ולהוציא ולגלות אור האמת גם בבחי' העלם אור החכ', הוא מפני שהגיעו בעצמות החכ' ובשרשה ומקורה שלמעלה מבחי' גילוי אור החכ' שבמשנה כו'. דהנה נת"ל דשית סדרי משנה הן מבחי' מדות שבחכ' הנמשכים בבחי' מדות שבמל' כו', ובחי' המדות שבחכ' זהו בחי' הגילוי שבחכ' וכידוע דמדות הן בחי' גילוי כו' (רק שזהו בחי' הגילוי שע"פ ראיית עין השכל כו', וכמ"ש במ"א דבחי' יסוד שבחכ' הוא עד"מ נקודת ההשכלה שבחכ' שזהו בחי' שכלי שנעשה מקור להשגה דבינה כו', וגם בזה בבחי' חכ' היא בחי' הנחה שכלית כו' וכמשנת"ל, ובחי' המדות שבחכ' הוא שבא

מבחי' ראיית עין השכל שלמעלה משכל והשגה כו', אמנם הוא בחי' גילוי דאור החכ' כו'), אבל עצם החכ' הוא כמו שהחכ' הוא בבחי' ההעלם שאינו בבחי' גילוי כלל כו', והוא בחי' מ"ה דחכ' שזהו מה שיש בחכ' מבחי' אין דכתר ממש, או שהוא התכללות החכ' בבחי' מקור החכ' (והכל א' כו'). וכמ"ש הפרד"ס ש"ג פ"ז דכל ספי' תבחן בג' מדרי', וכמו ספי' החכ' בחי' הא' בערך שווי' אל הכתר שבבחי' זו היא מקבלת ומאירה ממנה ובבחי' זו היא דקותה ורוחניותה כו', ובחי' הב' הוא בחי' עצמותה כו', ונר' שזהו כמ"ש בש"ה פ"ה שיש ו' מדרי' בכל ספי' ובי' בספי' החכ' בחי' הא' הוא מציאותה בתוך הכתר, הב' גילוי' בתוך הכתר, הג' גילוי' במקומה העצמי כו' (ועמ"ש הרמ"ז פ' אמור דפ"ח ע"ב דעיקרו של אצי' הוא ממו"ס שהוא חכ' דאריך כו', וי"ל שזהו כמ"ש הפרד"ס דבחי' חכ' הכלולה בכתר שזהו בחי' הד' והה' דכתר ה"ז בכלל בחי' החכ' והיא בחי' הא' והב' שבחכ' כו' והיינו בחי' הפנימיות והעצמיות דחכ' כמו שהיא בחי' אין כו', ובזה יש לבאר מה שנמצא בכ"ד בכתבי' דח"ס נחשב בכלל חכ' כו', ועמשנת"ל בענין הב' מדרי' שבח"ס כו'). וגילוי החכ' ממקורה הוא גילוי שבא ע"י הצמצום וכמ"ש והחכ' מאין תמצא שנמצאת בבחי' יש ממקורה שהיא בחי' אין כו' (וענין תמצא נראה שזהו בחי' יסוד אבא שזהו עד"מ הנקודה שכליות כו' וכמ"ש במ"א שזהו ג' מדרי' מאין הוא החכ' כמו שהיא במקורה שהיא בחי' אין כו' כנ"ל, והחכ' מאין הוא בחי' גילוי החכ' ועדיין אינו בבחי' חכ' פרטיות (והוא כמו אור השכל השורה במוח תמיד גם בזמן שאינו עוסק במושכלות כו', גם י"ל דב' מדרי' הנ"ל הו"ע שם העצם ושם התואר כו' וכמשנת"ל), ותמצא הוא כמו שבא בענין שכלי פרטי (שזהו כח הפועל בנפעל והו"ע שם הפעולה כו'), ומ"מ י"ל שגם בחי' המדות שבחכ' הוא בכלל תמצא שזהו מה שנמצא בבחי' גילוי כו' (והוא כענין ב' הפי' בתי' ברא ל' בריאה שהוא בחי' יש ומציאות ומל' וברא אותם שהוא בחי' גילוי כו'), והחכ' מאין הוא בחי' עצמותה (בחי' הג' שבחכ' שבפרד"ס שם), ותמצא הוא בחי' המדות שבחכ' שהוא בחי' הגילוי כו'), וכמ"ש ומשה נגש אל הערפל שזהו בחי' העלם דחכ', ומה שיורד ומתגלה אור דחכ' זהו בחי' צמצום לגבי העלם החכ' הכלולה במקורה כו', רק שעכ"ז בחי' אור זה המצומצם בא בדרך בירור שהוברר בחי' תמצית הנברר כאור בהיר כו', והוא עד"מ בחכם גדול בעומק העלם החכ' (והיינו מי שהוא חכ' מצד עצם כח חכמתו כו' והוא בחי' שם העצם דחכ' וכחכמת שלמה דכתי' וה' נתן חכ' לשלמה כו' וכמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל) שמברר איזה שכל בכח עצם חכמתו ומביאו לאור בגילוי אותיות שבהן מכוון בבחי' עומק דחכ' זו כו', וז"ע המשנה שהיא בחי' גילוי אור החכ' שבא בבחי' חכ' ברורה כו', והתלמוד שמברר ומלבן את המשנה להוציא אור האמת ע"י הטעם והשכל וע"י הפלפול בקושיות וסתירות (שזהו בחי' העלם וחשך כו') ולתרץ כל דבר בעומק החכ' והשכל עד שבא האמיתת לידי גילוי כו', זהו שנמשך מבחי' העלם ומקור החכ' כמו שהיא במקורה שלמעלה מבחי' הגילוי כו'.

וביאור הענין הוא דהנה אמרז"ל (סנהדרין ק"ו ע"ב) ע"פ אי' סופר שסופרים כל האותיות שבתורה כו', וארז"ל ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה ש"ת. והענין הוא דהנה אי' בס"י בג' דברים ברא את עולמו בסופר וספר וסיפור, ספר הוא ספר תורה היא תושב"כ וסיפור הוא שמדברים ד"ת בע"פ דתורה צוה לנו משה בע"פ כו', ונמצא ספר וסיפור הוא תושב"כ ותושבע"פ כו', וסופר שהוא ל' מספר וכמו

שסופרים האותיות שבתורה הוא כמו ממוצע בין ספר וסיפור תושב"כ ותושבע"פ, והיינו שסופרים האותיות דתושב"כ ומעיינים ומדקדקים ביתור אותיות ובחסירות ויתירות שבתורה, וכפי ההשגה וההבנה באותיות הכתובים בתושב"כ הוא שבא בסיפור דברים דתושבע"פ שהוא לפרש ולבאר בדרך פרט כל מצוה הכתובה בתושב"כ בקיצור וברמז כו', שדורשין ולומדים מן המקרא כל ההלכות והדינים בפרטיות כו', והן המכוונים לאמיתת הרצון והחכ' הגנוז ונעלם באותיות דתושב"כ, ומוציאים כ"ז לאור בגילוי בידיעה והשגה ולמעשה בפו"מ כו'. והכח הזה בהם לידע את הגנוז בהאותיות כו' הוא דהנה פי' סופר הוא ג"כ שכותב את הספר, ועד"מ הכותב ספר שצריך לידע ולעיין היטיב בעצמות כח חכמתו היטיב הדק איך להביא כל עומק השכל שלו כמו שהוא לאמיתתו בעומקו ורחבו בצירופי אותיות שיכילו את עומק ורוחב חכמתו בעצמו כו', ודוקא בצירופים אלו ולא בצרופי אותיות אחרים שיטה בזה מנקודת אור עצם השכל, רק בצירופים אלו שכותב בהם שבזה נמצא עצם אור חכמתו כמו שהוא כו', ואנו רואין בחוש דכאשר מביאין אור שכל בכתב צריכים להעלות אור השכל אל מקורו ולעיין בעצמו באמיתת השכל מכח מקורו השופע את השכל כו', דהרי בתחלה הוא משיג את השכל והסברה ויודע אמיתתו מצד ההשגה, ה"ה צריך להעלותו למקור השכל ומאיר בו בהשכל ממקור השכל לידע את אמיתתו מצד מקורו דוקא, ואז יכול להביאו בכתב באותיות וצירופים מכוונים שיהי' בהם אמיתת השכלי כמו שהוא כו'. וכמו"כ הוא בדבור ג"כ דכאשר צריך להביא את השכל בדבור צריך לבררו ולצרפו בעצמו מבחי' מקור השכל איך הוא אמיתתו ועומקו ופנימיותו כו' בכדי להביאו בדבור בדרך האמת של השכל כו', ובפרט בכדי להביאו בדברים קצרים שזהו מועט המחזיק את המרובה דהיינו שבאותיות המועטים והקצרים יהי' כל עומק ותמצית של השכל שצריך לידע עצמות הענין ביותר כמו שהוא באמת כו', דהנה גם כשיכול לדבר בענין שכלי להרחיב בו הדבור ולבארו בכמה ענינים והסבירים והן לאמיתתו של השכל, יכול להיות אשר להגידו בדברים קצרים אינו יכול, והוא מפני שלזה צריכים לידע עצמות הענין השכלי הזה בעצם נקודתו (ואין זה בנקודת ההשכלה כ"א בהשגה, והוא כמו נקודת התמצית שאחר ההשגה כמו"כ היא נקודה זו קודם ההשגה כו' וכמשנת"ל מזה). אמנם כמו"כ הוא בד"כ בהשפעה בדבור הגם שזה שמשפיע בדבור הוא בחי' חיצוניות השכל לבד כנודע, הנה בכדי שיהי' ההשפעה בדבור השכל לאמיתתו צריך לברר את השכל בעצמו תחלה והוא שמעלה אותו למקור השכל ומעורר את מקורו כמו בתחלה כשהשכיל את השכל ועוד יותר מזה והיינו שיש בזה יותר התגלות מקורו כו' (דכאשר השכיל את השכל אז מקורו הוא בהעלם להיות דגילוי ההשכלה ממקורה הוא ע"י צמצום כו', וכאן הוא התגלות המקור שמאיר בגילוי כו'). וכאשר צריך להביא את השכל באותיות הכתב הוא עוד יותר מבדיבור, ובפרט להביאו באותיות קצרים צריך לעיין בעומק השכל ובעצם הענין מבחי' מקור השכל שמאיר בו מקורו שלמעלה מבחי' גילוי כו', ועי"ז דוקא מביאו באותיות וצירופים שבהם מתלבש כל עומק ותמצית אמיתת החכ' כמו שהוא בלי נטי' לצדדין כלל ולא יחסר בה אפי' כקש"י והכל יהי' גנוז ונעלם באופן המשכות האותיות וצירופים האלה דוקא כו', ואעפ"י שאינו מובן מחיצוניות האותיות והצירופים רק דברים כפשוטן כמו בשכל וסברה פשוטה, אבל הסופר שכתב את הספר יודע היטיב כל

תעלומות עומק החכ' שמלובש בצירופים הללו יותר הרבה מגילוי החכ' שהי' אצלו בהענין הזה קודם שהביאו באותיות הכתב בספר כו' (וזה"ע אותיות מחכימות דראיית אותיות הכתובים בספר מחכימים בעצם השכל יותר משמיעת השכל בדבור, מפני שיש בהאותיות מעצם חכמת המשפיע שלמעלה מהשפעה שלו גילוי השכל בדבור כו', וכמו הראי' בהמשפיע בעת ההשפעה וכענין כאלו בעל השמועה עומד לפניו כו' שמקבל בזה מעצמות המשפיע כו' וכמשנת"ל).

וכך יובן במה שמשה נק' מחוקק וסופר שכתב לספר דתושב"כ שבהכרח לומר מאחר שגנז והעלים בהמשכת אותיות הללו מעומק דח"ע העצמית בלי נטי' כלל אפי' כקש"י (ולכן יש קרי וכתי' וחסר ויתיר וקוצין ותגין כו' שבכ"ז מרומז כמה ענינים עמוקים, וכמו רע"ק שהי' דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילים הלכות כו'), ודאי שהי' שרשו במקיף ומקור העצמי דחכ' עילאה זו שהביא בספר כו', וזהו בחי' ספר* שלמעלה מבחי' ספר דחכ' בשרשה כו' (ובד"כ הוא בחי' שלישי המדבר שבתורה שזהו בחי' א"ס עצמות המאציל כו' וכמשנת"ל ד"ה אלה הדברים*). ועד"ז יובן ג"כ בענין הסופרים שהן ת"ח שסופרים אותיות התורה ומבארים ומגלים מה שגנוז בהם כו', דהנה כמו שבחי' סופר למעלה מהחכ' שבאותיות הספר כנ"ל, כך הוא ממש מדרי' אותן הסופרים שהן הת"ח שסופרים כל האותיות כו', דמה שיכול להביא ולגלות כל מה שגנוז ונעלם מבחי' ח"ע באותיות דתושב"כ לבחי' אותיות הדבור בפה (בחי' מל' פה תושבע"פ קרינן לה כו'), זהו מפני שמגיע בבחי' שרש ומקור החכ' בחי' סופר הנ"ל, הגם שזהו היפך כח הסופר הנ"ל שמביא ומצמצם לכל העומק וההעלם באותיות מצומצמים כנ"ל, והסופרים הוא שמגלים כל ההעלם בהתגלות בהרחבה כו', הנה הוא מאותו הכח עצמו, דלפי ששרשו במקיף ומקור העצמי דהעלם החכ' ע"כ בכחו להביא בגילוי בדבור בפה כל מה שגנז והעלים באותיות הללו ולהסבירו בפרטיות באורך ורוחב או בקיצור שיובן גם לתלמיד קטן כו', לפי שהוא עצמו הוא שיודע היטיב מה שהעלים והלביש מעומק דח"ע באותיות אלו, ע"כ לא יוכל חכם אחר זולתו להביא האותיות בביאור ופירוש בגילוי הדבור בפה רק הסופר עצמו שכתב הספר כו'. וכמו"כ הוא הסופרים שהן ת"ח הוא ששרשם מבחי' שרש ומקור דח"ע וביגיעתם בתורה והעיקר במס"נ לידע אמיתת התורה (כמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו), הגיעו לשרש ומקור החכ' בחי' סופר הנ"ל (דהיינו בחי' שלישי המדבר שבתורה כו'), ועי"ז הוציאו מהאותיות כל הדינין וההלכות כמו שהן לאמיתתן כו', וכמו פרטי הדברים איך שצריכים להיות התפילין והציצית וכה"ג במצות שבת וכדומה, שזהו בחי' ההתגלות וההרחבה מה שנמצא באותיות ברמז, וכמו דברים הדברים אלה הדברים שמרומז בזה הל"ט מלאכות כו', שזהו מפני שהגיע לעומק החכ' בשרשה ומקורה כו'. וז"ש והחכמה תחי' בעלי' שהבינה היא בעלי' דחכ' ומבו' במ"א (בהבי' דראה אנכי שבלק"ת שלא נדפס) דנקודה השכליות כמו שהיא כלולה בעצמות כח השכל היא שם בתכלית ההרחבה בלי צמצום כלל כו' (ולא שהיא שם בבחי' מציאות אבל אינה בבחי' צמצום כו'), ומשם הוא שנמשך כח ההשגה להרחיב ולבאר את הנקודה כו', וע"כ נק' הבינה בעלי' של חכ' מפני שהיא כמו משפעת בבחי' הנקודה דחכ' להרחיבה ולגלות כל הנעלם בהנקודה, וזהו מפני שבאמת היא מבחי' שרש ומקור החכ' היינו שלמעלה מבחי' גילוי הנקודה כו', והיינו דכח שרש ומקור החכ' ששם ההשכלה היא בבחי' התרחבות הנה כח זה הוא בבחי'

ספר: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: סופר.
ד"ה . . הדברים: העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'פד).

הבינה דוקא כו', ומ"מ החכ' תחי' בעלי' שהחכ' היא המחי' את הבינה שהרי ההשגה דבינה היא בנקודה דחכ', והיינו שהכל נמצא בהעלם הנקודה דחכ', וכנ"ל כמו הסופר הכותב את הספר גנז והעלים הכל בהאותיות כו', כמו"כ הרי ממקור השכל בא הכל בהעלם בנקודה זו כל העומק והאורך והרוחב שיש בשכל זה, ובחי' הבינה היא שמגלה רק מה שנעלם בבחי' החכ' כו', וגם הכח הזה להרחיב את הנקודה ולגלות את הנעלם בה זה גופא כלול ג"כ בנקודת החכ' והו"ע הבן בחכ' כו', דהרי כח השכל כשם שבכחו להמציא שכליים עד אין שיעור כך יש בכחו להרחיבם עד אין שיעור כו', וע"כ יש בהנקודה גם כח זה להרחיב את השכל וזהו בחי' הבן בחכ' כו'. וזהו שהחכ' מחי' את הבינה כי הכל בא בבינה מנקודת החכ' כו', רק שבנקודת החכ' כ"ז הוא בהעלם והגילוי דחכ' הוא רק בבחי' נקודה בתכלית הקיצור והצמצום כו', ועם היות שהוא בחי' גילוי אור ובבחי' אור מבורר ונקי כו', אבל הוא אור מצומצם ואינו נראה ונגלה כלל מה שנעלם בו כו', ובבחי' בינה הוא בחי' גילוי שכל ענין הבינה היא לגלות את הנעלם בהנקודה, והכח דהבן בחכ' זהו מהות הבינה כו', והוא מפני ששרשה ומקורה הוא בבחי' ההתרחבות שבמקור השכל קודם שבא בבחי' נקודה כו', ע"כ מהותה הוא בבחי' הרחבה והתגלות דוקא ומשו"ז היא מגלה ההעלם נקודת החכ' כו'. ונמצא הגם שהיא מקבלת מבחי' נקודת החכ' דא"א להיות השגה דבינה בלא נקודת החכ', ומה היא מגלה מה שנמצא בהעלם בהנקודה, וגם כח ההרחבה יש בנקודה זו כו', מ"מ ה"ז בבינה בבחי' כח עצמה, שהרי בחכ' כ"ז הוא בהעלם מאד ומה שבגילוי הוא רק בחי' אור מצומצם כו', ובינה מפני שבה כח שרשו ומקורו של השכל ע"כ בה דוקא כח ההרחבה והתגלות כל הנעלם כו', ועמ"ש בתו"א ד"ה לך לך ובהגהות לשם דהרחבה דבינה היא מבחי' קוש"י כו', וזהו דנבונים אפי' בימי משה לא אשתכח כו'. ולכן אנו רואין דבהרחבה דבינה יכול להתחדש ענינים גם מה שלא הי' בנקודה דחכ' כו', והיינו מה שנתחדש משרש ומקור השכל שבא בבחי' התחדשות באו"ר דבינה דוקא כו', וז"ע נהרא מכיפי' מיברך ופי' מסלעו היינו משרשו ומקורו שמתברך יותר ממה שמקבל מן המעין כו', ועמשנת"ל דע"י הדבור מתוסף התחדשות בהשכל מה שלא הי' בההשכלה תחלה, וכמו"כ הוא בריבוי התחלקות הפרטים כו' יעו"ש, ונת' שם דזהו מבחי' הדעת שממשיך מבחי' מוחא עילאה סתימאה דעתיקא כו', וההמשכה והגילוי הוא בבחי' בינה דוקא כו' (וי"ל דבאמת הכל נמצא בהנקודה דחכ' רק שזהו מה שנעלם בהנקודה שזהו משרש ומקור החכ' (שמעלים הכל בהנקודה כמו עד"מ הסופר הנ"ל) שלמעלה מגילוי הנקודה משרשה כו', ומה שבא בבחי' התחדשות הוא שנעלם ביותר והוא במדרי' גבוה יותר בשרשו כו', והמביא את ההתחדשות היא בחי' בינה מפני שבה דוקא יש כח שרשו ומקורו כו').

וז"ע בינה יתירה ניתנה באשה יותר מבאיש, וכמו טפת מ"ד הרי יש בה כל ציור הולד ובה דוקא כח המוליד כו' וכמשנת"ל, ומ"מ ההתגלות דכח המוליד שבהטפה וכל ההתרחבות בציור הולד הוא מהאשה דוקא, ובה דוקא הכח הזה מצ"ע והיינו משרש ומקור טפת המ"ד, וכידוע בענין בעטרה שעטרה לו אמו כו' שהעטרה היא למעלה מעלה מבחי' ז"א ומשם הוא שנמשך כח המוליד בטפת הדכר, וכן כל פרטי ציור הולד וכחותיו העצמיים הכל הוא מבחי' העטרה שעטרה לו ביום חתונתו דוקא לצורך ההשפעה כו', וכ"ז הוא בהטפה בתכלית ההעלם כו', והאשה כאשר היא כלי קיבול היא המביאה כ"ז בהתגלות ובהתרחבות כו', והוא מפני ששרשה בבחי' העטרה שהיא

בשעה שהקדימו — תער"ב

מקור ההשפעה וכמ"ש א"ח עט"ב כו', וזהו דבינה יתירה ניתנה באשה דוקא כו'. וידוע דתושב"כ ותושבע"פ הן בחי' חכ' ובינה, דתושב"כ היא בחי' חכ' ונק' ספר תורה שבא מבחי' סופר בבחי' גילוי אור ברור, והיינו מה שנברר בשרש ומקור חכמת התורה שבאופן כך וכך יהי' אמיתת גילוי אור החכ' מכוון לחכמתו העצמית בחי' חכ' דא"ס כו', רק שהגילוי הוא בבחי' אור מצומצם והיינו מה שיכול להיות בבחי' גילוי כו', אבל הפנימיות והעצמיות א"א שיבוא בבחי' גילוי ממש מבחי' עצמות א"ס ובא בבחי' גניזה והעלם בתכלית בהאותיות דתושב"כ (וי"ל דבמ"ת נמשך בתורה בבחי' גניזה והעלם בחי' פנימיות עליונה הרבה יותר מבחי' התורה כמו שהיא למעלה גם כמו שהיא באצי' ולמעלה מאצי' כו', וכמו במשל הנ"ל דבכדי להביא את הדבר בכתב צריך לעיין היטיב בעצם כח חכמתו בעומק השכל כו', וי"ל דז"ע אמרה ד"פ בינו לבין עצמו ומבו' במ"א שזהו ההמשכה שנמשכה התורה ממדרי' למדרי' כו', אך י"ל ג"כ שזהו עד"מ העיון בעצמו כבי' איך להביא את האור באותיות וצירופים כו', וא"כ נגנז בזה בחי' אור פנימי ועצמי יותר כו', וזהו ג"כ ענין בעטרה שעטרה כו' ביום חתונתו זו מ"ת כו' שהתורה היא בחי' טפת מ"ד ונש"י הן בחי' כלה בחי' כלי קיבול שמקבלים אור התורה בעצמם כו'). וכ"ז הוא שמתגלה ומתרחב בתושבע"פ ע"י הת"ח הנק' סופרים שהם המגלים מה שגנוז ונעלם בהאותיות דתושב"כ כו', והוא מפני שמגיעים בבחי' שרש ומקור החכ' בחי' סופר הנ"ל שלמעלה מבחי' גילוי החכ' משרשה כו'. ובד"כ הוא בכללות תושבע"פ שמבאר תושב"כ כו', ובד"פ הוא בתלמוד שהוא פי' וביאור המשנה כו', דהלכות שבמשנה הוא ג"כ מה שבא בבחי' גילוי אור החכ' בבחי' חכמה ברורה כו', וכמשנת"ל דעד רבינו הקדוש הי' גילוי אור החכ' (ובמ"א מבו' עד רב ושמואל ורבי יוחנן) וכל דבריהם היו דברי קבלה איש מפי איש כו' כמשנת"ל, ובא בדברים קצרים בבחי' גילוי אור מבורר כמו שהוא כו', והגם שנתבררו בזה פרטי המצוה מ"מ כל פרט הוא רק בקיצור דברים וידוע רק למי שמאיר להם אור החכ' כו', וכמו מרע"ה שידע הכל בתושב"כ כמו"כ התנאים ידעו הכל מתוך משנתם כו'. אך ענין התלמוד הוא שנתעלם בחי' אור החכ' ומבארים ומפרשים את המשנה עפ"י השגתם האמיתי בבחי' הבינה בריבוי יגיעה ובפלפול עצום בכמה קושיות ותירוצים עד שהוציאו את הדין לאורו ולאמיתתו, ופרטי הענינים שבו הנה זהו שהביאו לידי התגלות מה שנעלם וגנוז בבחי' החכ' משרש ומקור החכ' שלמעלה מבחי' הגילוי כו', ועם היות שכל דבריהם הוא מהמשנה ומהמקראות וכמו מ"ט אמר קרא כו', הנה זהו לא מבחי' גילוי החכ' שבתורה ושבמשנה רק מן מה שגנוז ונעלם כו', והוא בחי' אמיתית אור התורה כמו שהוא מצד שרשה ומקורה בבחי' מקור החכ' כו', וההלכות שנתחדשו ע"י פלפולם הן למעלה מן ההלכות שבאו בדרך קבלה עם שהן מבחי' גילוי אור החכ' כו' (ועמ"ש הרמב"ם בהקדמה לס' היד דרב אשי הוא דור הארבעים למשה והו"ע בן ארבעים לבינה דקאים אינש אדעתי' דרבי' דהיינו עומק חכמתו כו' וכמ"ש במ"א, ושמעתי בשם רבינו נ"ע שכל המחברים עד הט"ז וש"ך והם בכלל עשו חבוריהם ברוה"ק, וענין רוה"ק אי' בקה"ע ספ"ג דשקלים שזהו שמגלים לו רזי תורה כו' שזהו מבחי' העלם דחכ' כו'). וזהו שהתלמוד בברי' דובורא חשך ואמרו במחשכים הושבני זו תלמוד בבלי והוא מפני ששם מתעלם בחי' אור החכ', דהלכות דמשנה הן בחי' גילוי אור החכ' כו', משא"כ התלמוד הוא שנתעלם אור

החכ' ואינו מאיר בגילוי כו', ומשו"ז בא בבחי' חשך והעלם בריבוי הקושיות והעלמות כו', אבל בזה דוקא המשיכו בחי' אור עליון יותר והאירו את החשך בהאור דבחי' העלם דחכ' כו', והוא גילוי אור האמת שהכל רואין אמיתית האור דתורה כו' וכמשנת"ל.

ועפ"י הקדמה זו יובן ג' ענינים הנ"ל דאור הלבנה ואבן טוב ואור הראי' בעין, שנת"ל שזהו בחי' מל' דבריאה ומל' דיצי' ומל' דעשי', והיינו בחי' מל' דאצי' כמו שהיא בברי' ויצי' ועשי' כו'. דהנה באצי' הוא שמאיר גילוי אור החכ' דאבא עילאה מקננא באצי' דבכללות האצי' הוא שמאיר בחי' החכ' כו' וכמ"ש בע"ח שער מ"ז פ"ג, אבל בברי' אינו מאיר בחי' החכ' כ"א בחי' בינה דאצי' דאימא עילאה מקננא בכורסי' ע"י ההתלבשות בבחי' מל' דאצי' כו', ובתוך בחי' הבינה מלובש בחי' החכ' רק שהבינה נעשה בבחי' מסך לגבי החכ' כו' כמ"ש בע"ח שם והיינו שאור החכ' מתעלם כו', וזהו כענין הלבנה שמקבלת מאור השמש בחי' שמש ה' שזהו בחי' החכ' כו' והאור מתעלם בהלבנה, ומה שהלבנה מאירה אור הוא בחי' אור הלבנה לא אור השמש רק שמקבלת מהשמש אבל הוא אור עצמה כו', וה"ז כענין התלמוד שנת"ל שאין אור החכ' מאיר בגילוי והוא בחי' חשך (שז"ע ובורא חשך כו') ואור עצמה הוא שמאיר את החשך כו', וכמו"כ הוא בלבנה שמתעלם בה אור השמש ומאירה אור עצמה כו', ומשו"ז נק' מאור דעם היות שהיא בחי' אור מקבל לבד מ"מ מפני שמאירה בכח עצמה ה"ה נק' מאור כו'. וכמו"כ בבחי' מל' דברי' שמתלבש בה בחי' מל' ובינה דאצי' כמ"ש בע"ח שם, היינו שאין אור החכ' מאיר בגילוי דגילוי אור החכ' בכללות הוא בחי' גילוי אור מלמעלה כו', והיינו שאין זה אור שבא ע"י המקבל שמביא וממשיך את האור כו' והוא ע"י העבודה והיגיעה של המקבל כו', כ"א הוא אור המאיר מלמעלה שלא בבחי' יגיעה כו' והוא בחי' אור משפיע שנת"ל, ובברי' הוא שמתעלם אור החכ' ומאיר בחי' הבינה ומל' דאצי' שזהו בחי' אור מקבל, והיינו שהאור הוא בכח עצמו של המקבל כו'. וענין בכח עצמו נת"ל בענין תושבע"פ בכלל ובתלמוד בבלי בפרט לפי שזהו מבחי' העלם האור והוא בכח שרשו ומקורו למעלה מבחי' הגילוי, ומגלה מה שנעלם בהנקודה שזהו מבחי' שרש ומקור החכ' כו'. וענין זה בעולמות י"ל ע"פ מ"ש בלקו"ת ד"ה צאינה וראינה דרו' הב' דבכדי לראות בחי' העטרה שעטרה לו אמו צ"ל צאינה מבחי' אצי' בהיכלות דברי' ואז דוקא וראינה כו', והוא ע"ד מ"ש בפע"ח שער הק"ש פ"ג בענין ק"ש שהוא יחוד או"א ושמו"ע הוא יחוד זו"נ, וכ' שם דאין בנו כח לעורר או"א בהיותינו באצי' רק בהיותנו למטה בברי' כו', וז"ש ממושבותיכם תביאו לחם תנופה והו"ע הק"ש שנק' תפלה דמיושב כמש"ש בפע"ח וכמשנת"ל, ומשם דוקא מניפים שתי הלחם להעלותם לבחי' העטרה כו'. והענין הוא כמשארז"ל ע"פ וארא את אד' וכתי' כי לא יראני, כאן באסה"מ וכאן באסשא"מ, דבאסה"מ רואין מהות הדבר משא"כ באסשא"מ שהוא בחי' המציאות לבד כו', ומ"מ יש יתרון באסשא"מ שיכול לראות א"ע מה שא"א לראות באסה"מ כו', והיינו דבאסשא"מ יכולים לראות מדרי' עליונות שא"א להתגלות מהותן באסה"מ כו', ועם היות שזהו בחי' גילוי מציאות לבד מ"מ ה"ז ממדרי' עליונות יותר כו' (וע"ד מ"ש במ"א בענין גולגלתא שהיא בחי' חיצוניות הכתר אך היא חיצוניות מבחי' פנימיות עליונה יותר מבחי' ח"ס, כו' ובכאן אפשר שזהו בבחי' אור פנימי כו') (וי"ל דבתורה כמשנת"ל בענין התלמוד הוא בבחי' גילוי המהות כו'), והוא ע"י אסשא"מ דהיינו בחי' או"ח,

בשעה שהקדימו — תער"ב

וכמו הציפוי כסף דק שעל הזכוכית כו', והיינו שע"י החשך בא בבחי' או"ח למדרי' עליונות יותר כו'. וכן מבו' במ"א בענין מה שבאברהם נא' התהלך לפני ובמשה כתי' וראית את אחורי כו', והוא דבמשה הי' בחי' ראיית המהות ממש וזהו יכול להיות רק בבחי' אחוריים כו', וכמארז"ל קשר של תפילין הראה לו בחי' מל' דתבונה שמלובש בזה בחי' אחוריים דאבא בלבד כו', ובאברהם דכתי' התהלך לפני הוא בבחי' השגה לבד שזה יכול להיות גם בבחי' הפנימיות רק שהוא בבחי' ידיעת המציאות לבד כו'. וע"ד חכם עדיף מנביא, וידוע ההפרש ביניהם דנבואה הוא בחי' גילוי המהות ממש, וחכ' היא רק בחי' השגת המציאות לבד כו', ומ"מ חכם עדיף מנביא מפני שידיעת המציאות יכול להיות במדרי' עליונה יותר כו' וכמ"ש במ"א באורך, ונבואה היא בבחי' גילוי מלמעלה משא"כ חכ' והשגה הוא שבא ע"י יגיעה ומגיע במדרי' עליונה יותר כו'. ועד"ז הוא מ"ש בפע"ח דבכדי לעורר בחי' יחוד או"א והוא דשרש ההמשכה היא מבחי' עצמות א"ס כו' וכמ"ש בהבי' דונקדשתי כו', הוא דוקא בהיותנו בברי' דבכח או"ח מבחי' החשך ממשיכים מדרי' עליונה יותר כו', וכמו"כ בבחי' המשכה מלמעלה למטה בכדי שיהי' ההמשכה בבי"ע הנה שרש ההמשכה ממקום גבוה יותר, ובמ"ש בתו"א בהבי' דמשה ידבר במ"ש באד"ר תלת עלמין דנפקין מתיקונא קדמאה כו' שהתלת עלמין הן ג' עולמות בי"ע והם נמשכים מהתיקון הראשון דיגת"ד כו', דבכדי שיהי' ההמשכה בבי"ע שרש ההמשכה היא ממדרי' עליונה יותר כו', וכן מבו' במ"ש הפרד"ס שער הצחצחות פ"א הביא בשם רב האי גאון בענין יגמה"ר שהן ע"ס וג' ראשין לראשין כו', ובמ"א בשע"א פ"ז הביא ברייתא דשמעון הצדיק שהן ע"ס וג' עולמות בי"ע כו', והיינו דבכדי שתהי' ההמשכה בבי"ע צ"ל שרש ההמשכה מבחי' ג' ראשי ראשין דבד"כ זהו בחי' ג"ר דעתיק כו'. וזהו שאו' אין ערוך לך בעוה"ז ואין זולתך לעוה"ב אפס בלתך לימוהמ"ש כו', וידוע דאפס למעלה מבחי' אין, דאין הוא בחי' האור כמו שהוא בבחי' יציאה והתגלות חוץ להעצם כו', ואפס הוא האור כמו שהוא כלול בהעצם כו' וכמשנת"ל, ולכן בעוה"ב שהוא ג"ע או' ואין זולתך בחי' אין כו', ובימוהמ"ש או' אפס בלתך לפי שבימוהמ"ש יהי' הגילוי למטה וכמשנת"ל, מוכרח להיות נמשך שרש הגילוי ממקום גבוה יותר כו', ומ"ש אין ערוך לך הנה זהו למעלה גם מבחי' אפס כו', וזהו או' לך בחי' העצמית והוא כמש"א ואין דומה לך כו', וע"כ או' אין ערוך לך בעוה"ז דכח העצמות נראה בעוה"ז דוקא ובכדי שיהי' התהוות עוה"ז זהו מבחי' עצמות דא"ס כו' וכמשנת"ל, וכ"ז הוא דבכדי שתהי' ההמשכה למטה צ"ל ממדרי' עליונה יותר כו'.

וענין ההמשכה היתירה בעולם הברי' י"ל שזהו גילוי בחי' האין האלקי שבעולם הברי' כו', דלהיות שעולם הברי' הוא היש הראשון שנברא מהאין האלקי דבחי' מל' דאצי' מאיר שם גילוי האין כו' כמ"ש במ"א, והרי האין המהווה את היש שרשו מבחי' אין דכתר המהווה בחי' היש דחכ' כו', והו"ע אני ראשון ואני אחרון דאני אותיות אין כו', ולכן דוקא בחי' המל' מהווה יש מאין שלא יש כח זה בבחי' חכ' מפני שנעוץ תחלתן בסופן דהכח דבחי' הכתר הוא בבחי' מל' דוקא כו' וכמשנת"ל באורך, וא"כ גילוי בחי' האין האלקי ה"ז גילוי מדרי' גבוה ונעלה כו'. והענין הוא כמ"ש במ"א במה שדוד אמר שבחים בדברים פשוטים כמו זה הים גדול ורחב ידים כו' הרים הגבוהים ליעלים כו' מה רבו מעשיך ה' כו', ואינו מזכיר ענינים גדולים במדרי' האצי', והוא מפני שבהתהוות בי"ע יש בזה כח

והפלאת אוא"ס יותר מבהתהוות האצי' כו', דהתהוות אצי' הוא בבחי' גילוי ההעלם שאינו התחדשות אבל התהוות בי"ע הוא בבחי' התחדשות כו', וא"כ הרי הנבראים יכולים לידע יותר מבחי' הפלאת א"ס ורואין כח העצמות דא"ס כו', וכמו"כ בענין שאו מרום עיניכם וראו מי ברא כו' דבזה נראה כח הא"ס במוחש כו'. ועם היות דכ"ז הוא בנבראים בבחי' ידיעת המציאות, והגילוי שבאצי' הוא בבחי' ראיית המהות בנאצלים כו', מ"מ הרי ידיעת המציאות הוא במדרי' עליונה יותר כו', דעם היות שאינם רואין מהות הא"ס שבזה ה"ה מ"מ יודעים ומשיגים ומרגישים בחי' כח הא"ס כו', ובפרט בנבראים דעולם הברי' שהם משיגים ממש דאימא עילאה מקננא בכורסי' כו'. וענין שנת"ל שמתגלה בחי' ההעלם שבחכ' כו', י"ל כמו"כ בהגילוי דעולם הברי' דהרי כולם בחכ' עשית שההתהוות היא מבחי' חכ', והרי החכ' אין בכחה להוות מאין ליש כנ"ל, הנה זהו ע"י בחי' האין המלובש בחכ' כו', והאין הזה ה"ה בהעלם בחכ' שהרי באצי' אינו מאיר גילוי בחי' האין, וכנ"ל דבחי' עצמות אוא"ס א"א להתגלות באצי' דשם הוא בחי' ראיית המהות ממש כו', וא"כ גילוי החכ' שבאצי' היא מה שהחכ' היא ראשית ההשתל', אבל בחי' האין דכתר המלובש בחכ' היא בבחי' העלם בחכ' כו' ונמשך בבחי' מל' להוות מאין ליש ונראה ונגלה בבחי' ידיעת המציאות בנבראים כו' וזהו שמתגלה בחי' ההעלם שבחכ' כו'. ושרש הענין הוא כידוע ומבו' במ"א ונת' ג"כ לעיל שהאור הוא המהווה וכמ"ש באגה"ק סי' כ', אמנם מה שהאור מהווה אין זה בכח עצמו כ"א מפני הדביקות של האור בהעצמות ויש בו כח העצמות שהוא לבדו בכחו ויכולתו להוות כו', וכח זה הוא בהעלם בהאור ובא בהתגלות בהתהוות יש מאין כו'.

והמשל דאבן טוב הוא בחי' מל' דיצי' כו', ונת' דהאור המתנוצץ מהאב"ט אינו אור עצמו כ"א רק אור הנקנה בו מהשמש או מהכוכבים כו', וה"ז כענין משנה ביצי' דנת"ל דהלכות דמשנה הן בחי' גילוי אור החכ' כו', ונת' שזהו גילוי בחי' עצמות חג"ת כו', ולהיות דמדות הן בבחי' שייכות אל העולמות ע"כ יכול להיות גילוי בחי' חג"ת, משא"כ בחי' חב"ד (שזהו בחי' התלמוד) אינו באה בהתגלות כו', אבל חג"ת בא בגילוי כו' רק שהגילוי הוא בעולם היצירה כו', והוא כמשל האבן טוב שהאור מאיר בו בגילוי והוא אור השמש או הכוכבים כו' (ויש אבן טוב שמאיר בדרך או"י ויש שמתנוצץ בתנועה אנה ואנה שזהו לפי אופן אור הכוכבים הנקנה בו כו' וכמ"ש במ"א). וז"ש יוצר אור ובורא חשך והרי הברי' למעלה מיצי' כו', אך היא הנותנת דברי' לפי שנמשך שם בחי' חב"ד ה"ז בחי' חשך והעלם, מפני שבחי' חב"ד דאצי' אינו בגדר בחי' גילוי ממש בבי"ע כו' (והגם שהתלמוד הוא חב"ד דנה"י מ"מ שרשו הוא בבחי' חב"ד עצמן וכמשנת"ל), משא"כ חג"ת דאצי' יכול להיות בבחי' גילוי כו', וכמו אור גדול ביותר א"א לראות רק ע"י אספשא"מ וכנ"ל בענין וארא בעולם* בבחי' אספשא"מ כו', אבל אור שאינו גדול יכולים* באספה"מ כו', ויש בזה מעלה שהוא בחי' גילוי כו'. ובפע"ח שער הק"ש פ"א בכוונת יוצר אור ובורא חשך כ' לעולם אור דכורא וחשך נוק', והנה ברי'* נוק' לכן כתי' בי' חשך ויצי' דכורא כתי' בי' אור כו', וע"ש בתחלת הפרק בש' ס' הדרושים והוא בע"ח שמ"ז פ"ה, וכתב עוד שם כי הברי' להיותה סתומה נק' חשך והיא גרועה מן היצי' המגולה הנק' אור

וארא בעולם: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: וראה בעולם הברי'. **יכולים באספה"מ:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: יכולים לראות באספה"מ. **ברי' נוק':** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ברי' היא בחי' נוק'.

כו', ובזהר תרומה דקנ"ה ע"א ע"פ ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו דקאי על כבוד תתאה בחי' מל' שמתתקן ע"י האדם, ואומר שם כגוונא דכבוד עילאה דתיקונין אזלין בי' בריאה לסטר שמאלא, יצירה בימינא כד"א יוצר אור ובורא חשך (כי אור הוא חסד כמ"ש וירא אלקים את האור כי טוב וחשך בחי' גבו', לכן ביצחק נא' ותכהין עיניו מראות), עשי' באמצעיתא כד"א אני ה' עושה כל וכתי' עושה שלום כו', ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כתיקונה עילאה כו', ומה שמייחס ליצי' אור ולברי' חשך הביא במק"מ מ"ש בפע"ח הנ"ל כי הברי' להיותה סתומה היא גרוע מהיצי' המגולה כו'.

והענין הוא ע"פ מ"ש במ"א שיש ג' מדרי' חומר צורה ותיקון, ופי' חומר הוא התהוות עצם הדבר שהוא בבחי' פשיטות עדיין ואין בו שום צורה והוא חומר ההיולי שפשוט מכל צורה, וכמו הד' יסודות נברא תחלה בבחי' חומר פשוט, וכמ"ש הרמב"ם בפ"ג מה' יסוה"ת ה"י וז"ל ברא האל למטה מגלגל הירח גולם אחד וברא ארבע צורות לגולם זה כו', וכ' הרמב"ן בפ' בראשית דהתהוות חומר ההיולי נק' בריאה מפני שזה עיקר התחדשות ההתהוות כו', ואח"כ מה שהלביש צורה לחומר זה והן צורת היסודות ארמ"ע זהו בחי' יצי' כו', ועשי' הוא בחי' תיקון וכמו ועשתה צפרני' ת"א ותקנית* כו', והיינו דגם לאחר שנעשית הצורה להחומר עוד צריך לתקנה וזהו גמר מלאכתה כו'. והענין הוא דהתהוות היש הוא באופן כזה שאינו נעשה מתחלה בבחי' יש ממש, רק תחלת התהוותו הוא בבחי' חומר פשוט דזהו רק בבחי' אפשרית המציאות לא בבחי' מציאות ממש וזהו בחי' הבריאה כו', ואח"כ מצטייר בציור שזהו בחי' המציאות כו', אבל הוא רק כללות המציאות אבל לא בבחי' פרט עדיין כו' (וכמ"ש במ"א דכל דבר שיש ציור בכללות המשכתו בהכרח שיש בו ג"כ פרטים, ומ"מ יש בזה חילוק דכללות המשכתו הוא בבחי' ציור וניכר איך הוא אבל הפרטים אינם ניכרים עדיין כו', וזהו בחי' תיקון להיות ניכרים הפרטים כו', וזהו ל' הס"י שהביא הרמב"ן ע"פ בראשית יצר מתהו ממש ועשה אינו ישנו, תהו הוא בחי' החומר ההיולי שזהו דבר המתהה בנ"א שא"א לכנותו בשם מפני שאינו בבחי' תואר וציור כו', ויצר מתהו ממש הוא בחי' ציור החומר וה"ה בבחי' ממשות דבר בבחי' מציאות כללי עכ"פ שאפשר לכנותו בשם כו', וזהו בהו פי' בו הוא כו' והיינו שבזה ניכר הנרצה בהדבר כו', ומ"מ הוא בחי' אין עדיין שאינו ניכרים בו הפרטים עדיין, וזהו מפני שבכללותו אינו עדיין בבחי' מציאות יש ממש כו', ומש"א בס"י יצר מתהו ממש אין הכוונה יש ממש, וע"ד מ"ש הפרד"ס שע"ה פ"ד בענין החכ' שנק' יש וז"ל אין הכוונה ביש ישות מושג ממש ישות גמור, אמנם הכוונה במלת יש בהבדל אשר בין האין והיש לא ישות גמור אלא כשולל האין לא מחייב היש כלל כו' עכ"ל, ועמ"ש בפלח הרמון שע"ג פ"ב ונת' מזה לעיל, ועז"א עשה אינו ישנו בבחי' יש ממש שז"ע עשי' שבא בבחי' פרטים כו' ועמ"ש בפלה"ר ש"א פ"ח), והוא מפני שבתחלת התהוות היש ה"ה קרוב אל האין כו', דהגם דהתהוות היש הוא בדרך אין ערוך כו' ומ"מ אינו בבחי' אין ערוך לגמרי כי האין יש לו מקום קירוב ושייכות אל היש כו', ומשו"ז א"א שיהי' היש בבחי' מציאות ממש רק בבחי' אפשרות המציאות כו', וזה בעולם הבריאה שמאיר שם האין האלקי כו' וכמשנת"ל, וכשמתרחק מן האין האלקי נעשה בבחי' מציאות יותר כו'. ומה שנחלק בג' מדרי' הנ"ל הוא מפני שכמו"כ בהכח והאין האלקי יש ג' מדרי' כו', והוא כי כל כח מתחלת הוויתו עד סוף* יש בו ג' מדרי', הא' כמו שהוא

ועשתה . . **ותקנית**: כ"ה בגוכי"ק, ובת"א שלפנינו ליתא. ואוצ"ל: ועשתה את צפרני' ותר' ותתקנ' (לקו"ש חכ"ה ע' 343 הערה 30). **עד סוף**: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: עד סוף גילויו.

בעצם ולא בבחי' גילוי עדיין כו', והב' כמו שנתגלה אך הוא בבחי' גילוי כללי עדיין כו', והג' כמו שבא בבחי' גילוי פרטי כו'. וכמו עד"מ במדת החסד כמו שהוא בבחי' כח היולי שאינו בבחי' גילוי כלל רק שממנו נמצאים כל הגילוים כו', והב' כמו שבא בבחי' גילוי כללי היינו שמתעורר להיטיב בחסדו רק שאינו ניכר עדיין באיזה אופן תהי' ההטבה כו', והג' כמו שבא החסד בדרך פרט באיזה אופן תהי' ההטבה לפי אופן המקבל שיתקבל אצלו כו'. וכן הוא בכל אור יש בו ג' מדרי' אלו היינו כמו שנמשך מן העצם והוא בבחי' עצמי עדיין שאינו בבחי' גילוי כו', וכמו שבא בבחי' גילוי אבל אינו מוגבל ואינו מתחלק לפרטים עדיין כו', וכמו שבא בבחי' הגבלה והתחלקות פרטים כו' (ובד"כ הוא בחי' עצם ותואר ופעולה כו'). ומפני שהאור והאין האלקי בא בג' מדרי' ע"כ היא ההתהוות ג"כ בג' מדרי' הנ"ל שהן בחי' בריאה יצי' ועשי' כו', וז"ע יוצר אור ובורא חשך שהבריאה היא בבחי' חשך והעלם שהיא בבחי' סתימות עדיין שאינו בבחי' גילוי כו', ויצי' היא בחי' אור וגילוי כו'.

והנה עם היות דבחי' הסתימות וההעלם דברי' הוא למעלה במדרי' מבחי' הגילוי דיצי', מ"מ יש מעלה ביצי' על הבריאה מה שהוא בחי' הגילוי שזהו מעלה גדולה מפני שתכלית הכוונה הוא בחי' הגילוי כו'. ויש להעיר מענין עגולים ויושר דעגולים למעלה מבחי' היושר ומ"מ עגולים בחי' נפש ויושר בחי' רוח כו', דהנה בע"ח שער הנקודים פ"ז כ' דשם מ"ה דתיקון שהוא בחי' יושר הוא בז"א וביצי' שהוא בחי' רוח וזהו רוח של הנקודים כו' (ובשער שבה"כ פ"ב כ' כבר ידעת כי שם מ"ב הוא ביצי' ויצי' הוא בחי' ז"א כנודע שהוא סוד הז' מלכים כו', והנקודות שלו ביצי' והם סוד מלכים שמתו כי הנקודות בחי' ז"א שהוא יצי', אך נר' שם דשם מ"ב הוא לתקן כמ"ש אמנם כוונת שם מ"ב זה הוא להעלות כל הבירורים משם כו' כי כל שם מ"ב הוא להעלות כו', ואפשר שזהו בחי' עגולים ויושר דנקודים המבו' בשער הנקודים שם, ועמ"ש בס' קה"י בע' עיגולים ויושר ומ"ש בע' מ"ב), הרי מבו' דיצי' היא בחי' רוח ויושר, וברי' י"ל שזהו בחי' נפש ובחי' עגולים. דהנה בע"ח שער התיקון פ"ד כ' דתגין ואותיות מהם נעשו בי"ע, והוא דתגין הן בחי' בינה ואותיות בחי' זו"ן, והרי אימא מקננא בכורסי' וכמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג שהבינה נעשה בבחי' מסך ומתלבש בברי' כו', הרי הברי' היא מבחי' תגין שזהו בינה, ותגין הוא בחי' נפש באותיות וכמ"ש בע"ח שער טנת"א פ"ו ובשער הנקודים פ"ו כ' דתגין שהן למעלה מהאותיות זהו בחי' האורות שעומדים למעלה מהאותיות שהן הכלים ומאירים להם הארה מועט מרחוק כו', ושם שזה מורה על הסתלקות האורות והחיות מהכלים כו', והן בחי' אורות מקיפים דתהו שהן בחי' נפש כו' (ועמ"ש בע"ח שער העקודים פ"ב דעקודים הוא בחי' נפש וז"ש נשבע ה' בנפשו כו' ועמ"ש באוצ"ח בענין זה בהגהת מהרנ"ש ז"ל). והנה נת"ל דברי' נק' תהו ויצי' בהו, ובגמ' חגיגה די"ב ע"א ע"פ ונטה עלי' קו תהו ואבני בהו תנא תהו זהו קו ירוק שמקיף את כל העולם כולו שממנו יצא חשך שנא' ישת חשך סתרו כו', בהו אלו אבנים המפולמות שמהם יצאו מים כו' (ועי' ברמב"ן ע"פ בראשית דאבנים הן צורת הבנין כו'), ובת"ז ד"ט סע"ב מבו' ירוק מסט' דאימא עילאה דאיהי תשובה קו ירוק דאסחר לכל עלמא כו', דעולם הוא בחי' ז"א ובינה היא בחי' מקיף וסובב לז"א, וכידוע בענין אלקים חיים ומלך עולם דבינה נק' מלך עולם כו', ובע"ח שעמ"א פ"ג דא"ס נק' אפס כי אין בו שום תפיסא כו' ואחריו יצא התהו והוא הכתר כו', ומשמעות הע"ח שם דאפס ותהו הם

ב' בחי' שבכתר, הבחי' תחתונה שבמאציל בחי' עתיק נק' אפס ובחי' א"א שרש הנאצלים נק' תהו והוא בחי' אין שאינו מושג כו', וזהו שהבינה נק' תהו כי מת"ת דאימא נעשה כתר לז"א כו' וכמ"ש מזה בהבי' דכי על כל כבוד כו', ולכן נק' הבינה הוא בחי' העלם כו' וע"כ נק' ג"כ תהו כו'. וזהו שהבינה נק' מי דקיימא לשאלה ולא לאודעא כו', דקיימא לשאלה מפני שהיא בבחי' ידיעת המציאות עכ"פ ולא כמו בחי' אפס שאינו ידוע גם מציאותו, וכמ"ש בסי' בפי' ברוך שאמר דבחי' רדל"א לא נודע מציאותו כלל ונק' שכל מופלא היינו שמופלא ידיעתו לגמרי גם מבחי' ח"ע דאצי' כו' וכמ"ש במ"א, אבל בחי' א"א נודע מציאותו עכ"פ, ובחי' ח"ס נק' שכל נעלם שההעלם יש לו שייכות עכ"פ אל הגילוי כו', וגם בחי' העלם הוא שיודעים עכ"פ שיש דבר הנעלם ועם היות שאינו יודע מה הוא ה"ה יודע זאת שבהכרח לומר שיש דבר כזה שהוא בבחי' העלם כו', וא"כ בהכרח שיש לו איזה קצת ידיעה בזה כו' וזהו שנודע מציאותו כו'. וכמו"כ בחי' הבינה הוא שנודע מציאותו אבל מהותו אינו ידוע כו', וכמ"ש הפרד"ס דידיעת חכמתו ובינתו ית' הוא כמו ידיעת עצמותו ית' (ובסש"ב ח"ב פ"ח כ' שכמו"כ הוא גם במדותיו ית' וכמש"ש אלא עצמותו ומהותו ורצונו כו' ומדת חסדו כו' הכל אחדות פשוטה ממש שהיא היא עצמותו ומהותו כו', והפרד"ס נר' שמחלק בזה וכעת לא מצאתי ענין זה בפרד"ס והובא לעיל וצל"ע, ואפשר שזהו מפני שהמוחין הן בחי' אור והן עיקר בחי' חיוהי משא"כ המדות הן בחי' גרמוהי כו', ובע"ח כ' שגם הבינה נק' גרמוהי לגבי החכ' ומ"מ עיקר גרמוהי הוא במדות כו', ועיקר היחוד הוא בחי' איהו וחיוהי חד כו').

ובפרד"ס בשער השמות פ"ח האריך בענין זה שהבינה נק' מי, וכ' דמי הוא השכלת דבר מה שיפול בו השאלה לומר מי הוא זה וזה"ע מי אעפ"י שלא יהי' תשובה לשאלה זו כו', וכ' אח"כ בפי' עמוק וסתום כי כבר נתהווה (היינו שיצאה מן החכ'), אמנם ההוי' היא עמוקה בבחי' החכ' (דמפרש מי הוא בהתחברות החכ' עם הבינה כו' ועמ"ש בשער סדר האצי' פ"ה ועמ"ש בשער האותיות פ"ב ועמ"ש בזהר בלק דר"ד ע"א ובמק"מ שם) הנק' עמקים שאז היא סתומה אין ראוי שיקרא בשם המחייב בענין חיוב כלל המגביל הדבר בגדר ענין מה אלא מי כו' עכ"ל, והיינו כמו ענין התהו שנת"ל שלא יצדק בו שם כו'. ולפ"ז יתכן לומר בבחי' ברי' ויצי' שזהו כמו בחי' או"מ ואו"פ, וכענין עגולים ויושר דעגולים הוא בחי' העלם ויושר הוא בחי' גילוי כו', וכמו"כ בחי' הבריאה הנק' תהו הוא כמו בחי' אריך שהוא בחי' סובב והעלם כו' (וי"ל עפמ"ש במ"ח במס' כללות העולמות רפ"ב דא"ק הוא סוד האריך של כל העולמות אבי"ע כו' הובא בלק"ת בהבי' דמוצאיהם, והוא לפי שא"ק כולל כל אבי"ע כמו שהאריך כולל האצי' כו', וי"ל דכמו"כ הוא בעולם הברי' שכולל כל מה שנתהווה בעולמות בי"ע כו', ועמשנת"ל בענין דא"ק הוא תחלת ההתהוות כו'), ויצי' הוא בחי' הגילוי והוא בחי' עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגלי' כו'. ועם היות דהסתום הוא למעלה מבחי' הגילוי כו', מ"מ מעלת הגילוי יש בו עילוי ויתרון על הסתום שהרי הכוונה הוא בבחי' הגילוי דוקא כו' (ואפשר שבסתום יש הפרש בב' בחי' הסתימות בחי' סתום מצ"ע וסתום מצד המקבלים, דבחי' סתום בעצם הרי באמת שייך אל הפנימי דוקא וממנו נמצא הפנימי כו' כמ"ש במ"א, והסתימות אין זה בחי' העלם כי הוא למעלה מבחי' העלם וגילוי כו' (והיינו דבאור גופא הוא מדרי' שלמעלה מבחי' העלם וגילוי כו'), ומה שסתום לגבי מקבלים הוא בחי' מקיף ובחי'

העלם כו'). וזהו ג"כ כענין מח' ודבור שהן בחי' ברי' ויצי' כנודע, והרי המח' מקפת כל האברים ופועלת בהם כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה ויקח קרח ספ"א, והמח' היא בחי' העלם ודבור הוא בחי' גילוי כו', וזהו דברי' ויצי' הוא בחי' חומר וצורה שזהו כמו בחי' עגולים ויושר כו', וכמו שנת"ל דבברי' מאיר גילוי האין ה"ז מה שהאין דמל' הוא כמו האין דכתר שרש הנאצלים כו' ה"ז בחי' האו"מ, דמשו"ז עולם הברי' הוא בחי' חשך והעלם כו', ויצי' הוא כמו בחי' החכ' ראשית הגילוי כו'.

ובעבודה הנה השרפים שבעולם הברי' אומרים קדוש וחיוה"ק שביצי' אומרים ברוך, קדוש וברוך הוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע, וכידוע בענין שם הקב"ה דקדוש הוא בחי' כתר וברוך בחי' חכ', וכמא' הזהר איהו ברוך ואיהי ברכה איהו ברוך הוא בחי' יסוד אבא כו', וידוע דחכ' היא ראשית ההשתל' והיינו שמהחכ' הוא התחלת ההשתל' דאבי"ע כו', דכללות עולמות אבי"ע הן בבחי' השתל' כו', הגם שאצי' למעלה מעלה מבחי' בי"ע וכמ"ש כי הוי' אלקיך כאש אכלה כו' כמו האש שמובדל מכל היסודות, מ"מ הוא בבחי' השתל' עם עולמות בי"ע כו', וכמ"ש בע"ח דד' עולמות אבי"ע הן שם הוי' יו"ד באצי' ה' בברי' כו', עמ"ש בשעמ"א רפ"א ובשמ"ב ספ"א ובשער הקדמות דרושי אבי"ע דרוש ו'. והענין הוא דהנה ידוע שבין אצי' לברי' יש בחי' פרסא המפסקת והיא נעשית להעלים אור האצי', מפני שא"א לבחי' בע"ג להתהוות מבחי' בלתי בע"ג כ"א ע"י התעלמות האור בתחלה כו' (דאצי' נק' בלתי בע"ג לגבי בי"ע שהרי האורות דאצי' הן בבחי' פשיטות כו', וגם הכלים הן רק בחי' כח הגבול לא שהן בחי' גבול ממש כו', וכמ"ש בעה"ק והכח הגבול הנמצא ממנו תחלה הן הכלים דע"ס כו', וכמו הגבול בהעצם שאינו בבחי' גבול עדיין כו' וכמ"ש במ"א באורך ומ"מ ה"ה בבחי' כח הגבול, וגם האורות ה"ה בבחי' פשיטות לגבי הכלים לא שהן בבחי' פשוטים לגמרי וכמשנת"ל באורך, וע"כ) עכ"ז יש קצת ערך לאצי' עם ברי' כו', וזהו שהד' עולמות אבי"ע הן ד' אותיות הוי' כו', וידוע דכמו"כ הע"ס הן הד' אותיות יו"ד בחכ' ה' בבינה ו"ה מדות ומל', ואנו רואין שיש ערך לחו"ב עם המדות אחר שיש הסתעפות מזה לזה כי מן השכל נולדו המדות וכן המדות עם הדבור כו', עד שגם לדבור עם השכל יש ערך והשתוות במקצת אעפ"י שעצם השכל מובדל מן המדות כו' מ"מ מצד בחי' ההשתל' שמשתלשל מהשכל יש לו ערך עם הנולד מכחו כו', וא"כ הרי יובן שיש קצת ערך גם לעשי' עם בחי' האצי' כו', ואעפ"י שיש בחי' פרסא בין אצי' לברי' היינו רק הגשמת האור והעלמו לבד, אבל מ"מ משתלשל מאצי' לברי' בדרך השתל' כו'. ושרש הענין הוא דהנה אצי' הוא בחי' האור והיינו האור שלמעלה מהכלים, וכידוע שבכלים יש ג' מדרי' והן בי"ע, ובהאור יש ד' מדרי' והיינו ג' מדרי' המתלבשים בהכלים ומדרי' הד' היא בחי' האור שלמעלה מהכלים כו', והאור המתלבש בכלים ה"ה בא בהגשמה לפי מהות הכלים כו', אבל האור שלמעלה מהכלים הוא האור כמו שהוא בעצם כו'. וזהו דברי' שבאצי' הוא בחי' בינה שהוא בחי' יש וכמ"ש בע"ח שהבינה לגבי חכ' היא בחי' גופני כו', והיינו שגם האור דבינה הוא בחי' יש לגבי חכ' כו', וחכ' היא בחי' אין דהיינו בחי' אור בלי כלי כו' (והרי יש כלי גם בחכ' אלא שהכלי היא כמו האור כו' וכמ"ש במ"א ונת"ל), וזהו בחי' אצי' שבאצי' כו', ומ"מ הרי האור יש לו שייכות וערך אל הכלים שהרי אצי' הוא בחי' גילוי האור כו', וכמשנת"ל בג' מדרי' שבאור דבחי' גילוי האור הגם שהוא למעלה מהכלים יש לו מ"מ שייכות אל הכלים כו', וכמו בחי' אריך שהוא

בשעה שהקדימו – תער"ב

ריש ומקור לנאצלים שלמעלה מהנאצלים ויש לו מ"מ שייכות אל הנאצלים כו', ונת"ל באורך דהגשמת האור הוא ע"י הפרסאות שיש בין כל מדרי' ומדרי' כו'. וכמו"כ הוא באצי' ובי"ע דאצי' מובדל במעלתו מבי"ע מ"מ יש ערך ושייכות מאצי' לבי"ע, שהרי אצי' הוא בחי' הגילוי וכמא' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' אפיקת בבחי' גילוי כו', והגילוי הוא להיות בבחי' ממוצע בין אוא"ס לנבראים כו', והכלים דאצי' מתלבשים בבי"ע וגם האור מלובש בהם כמ"ש באגה"ק סי' כ'. ועם היות שאין זה בחי' אור העצמות דאצי' רק בחי' האור שבכלים דמל' דאצי' כו', וזהו דבחי' החכ' אינו מאיר בברי' רק ע"י התלבשות בבינה כו' כמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג, ומ"מ הרי בחי' הכלים והאורות דאצי' באים ונמשכים בבי"ע רק שזהו ע"י הפרסא שעי"ז באים בהגשמה (וכערך בחי' הגשמת האור מאצי' לברי' שבאצי' כן הוא ערך הגשמת בחי' הכלים והאורות שמאצי' לבי"ע כו', ושם הוא בבחי' האור לבד וכאן הוא בבחי' הכלים והאור כו', והנראה דמ"ש בע"ח דאבי"ע הן ד' אותיות הוי' ה"ז בבחי' האור כו'), ומ"מ הרי מאיר בהם בחי' האצי' כו' (ומ"ש בע"ח שמ"א פ"א שהאור דברי' הוא בחי' אור של תולדה לבד מבו' במ"א די"ל שזהו בחי' אורות דנ"ר אבל אור הנשמה הוא בחי' אצי' כו'), וזהו דאבי"ע הן בבחי' השתל' דוגמת בחי' אבי"ע שבאצי' כו'.

אבל מבחי' עצמות המאציל לנאצלים אין ערוך כלל וכלל ביניהם כו', כי בעצמות המאציל אמרו דאנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא כלל דהיינו שאין שם ערך ומהות גם בחי' חכ' דאצי' שנק' ראשית הגילוי כו', וכמו חכ' דעתיק שנק' שכל מופלא, דהיינו כמו שכל אנושי לגבי חכ' דאצי' כן ויותר מכן הוא חכ' דאצי' לגבי חכ' דעתיק כו' וכמשנת"ל, ומובדל הוא לגמרי מכל עיקר בחי' החכ' עד שאינו שייך לומר עליו שם מ"ה שבחכמה מה פשפשת כו' אחר שהוא נעלם תכלית ההעלם ואינו מושג כלל כו'. ועמ"ש בזהר בהקדמה ד"א ע"ב בענין מה פשפשת ומובן שם דהיינו בע"ס דאצי' אבל למעלה מאצי' אינו שייך לומר גם מה פשפשת כו', וע"ש במק"מ שכ' אבל בחי' יחידה אין השגה כלל כו' (ולפמש"ש בשם מורו י"ל דזהו למעלה מבחי' בינה דא"ק וז"ע חכם עדיף כו' וכמ"ש במ"א), ונק' סתימא דכל סתימין כי אוא"ס אור פשוט הוא בתכלית כו', וכדי שיהי' נאצל מאתו ע"ס הנאצלים הוצרך להיות ב' דברים, בחי' הצמצום שנשאר חלל ומק"פ שהוא בחי' התעלמות האור לגמרי בבחי' העדר האור כו' וכמ"ש מזה בתו"א ד"ה פתח אלי', וגם בחי' פרסא וכמו פרסא דא"ק כו' (ועמ"ש בתו"א שם דכל ענין הצמצום והפרסא הכל הוא בכלל בחי' הכתר כו', ועמ"ש בע"ח שער הנקודים פ"ב בענין צמצום ופרסא דא"ק שהצמצום דא"ק הוא בשביל האצי' והפרסא בשביל הברי' כו', ומ"מ גם אור האצי' הוא ע"י פרסא וכמשנת"ל באורך בכמה מדרי' פרסאות שבהם מתעלם אור הקו ושי"ל שההתעלמות הראשונה הוא ההתלבשות בנקודת הרשימו כו'). ואחר שבא האור ע"י בחי' צמצום ופרסא אזי אח"כ יכול להיות מציאות האצי' להסתעף מאתו, ואף גם זאת הוצרך לבוא השפע מאתו ע"י בחי' ממוצע והוא בחי' הכתר כנודע שהוא בחי' ממוצע בין בחי' עצמות אוא"ס לנאצלים כו', וכל ממוצע בהכרח שיש בו מן העליון והתחתון כו' והיינו שבכתר יש מבחי' תחתונה שבמאציל ובחי' ריש ומקו' לנאצלים כו', ובחי' הפנימיות שבו הוא בחי' תחתונה שבמאציל ונק' עתיק מל' המעתיק הרים וכמו ויעתק משם שהוא בבחי' העתקה והבדלה לגמרי מבחי' ההשתל' כו'. וזהו דברוך הוא בחי' חכ'

שבזה שייך בחי' ברכה והמשכה להיות שזהו בחי' ראשית הגילוי כו', וכמ"ש הפרד"ס בענין ראשית וראשון דראשית הוא שיש לו שייכות אל האחרית כו' וכמ"ש מזה לעיל, אבל בחי' הכתר נק' קדוש שמובדל מבחי' ההשתל' כו', ובד"כ הוא שכללות בחי' הכתר נק' קדוש גם בחי' א"א שהוא ריש לנאצלים מפני שבתוכו מלובש בחי' עתיק כו', וכמשנת"ל (ד"ה אלה מסעי*) בענין מאה שנה דכתי' שנה ל' יחיד מפני שמלובש בו בחי' אנת הוא חד כו', וכמו"כ נק' קדוש כו' והעיקר הוא בחי' פנימיות הכתר בחי' עתיק שמובדל לגמרי כו' (וזהו ג"כ שהת"ת נק' קדוש כמ"ש בלק"ת ד"ה קא מפלגי כו' והוא מפני שהת"ת נמשך מבחי' פנימיות הכתר כו' וכמ"ש בהגהות לשם).

ובזה יובן בעבודה דבחי' קדוש וברוך, כי יש התבוננות שבאה בבחי' השגה גמורה במוחו ונכנסת בקרב איש ולב עמוק, והוא בבחי' ממכ"ע דהיינו בבחי' אור וחיות אלקי שבא בבחי' התלבשות בעולמות ששייך בזה השגה, דמבשרי אחזה אלוקה דמרגיש בעצמו החיות המחי' אותו, דכמו"כ יודע ומרגיש בהחיות אלקי שבעולמות שבכל דבר יש אור וחיות אלקי כו', ומה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם דמאופן התלבשות החיות בגוף בפרטי הכחות שבו כמו"כ יבין וישיג פרטי המדרי' באלקות ואופן ההתלבשות דהאור האלקי בעולמות ובכלים כו', שהרי עשר כחות הנפש שרשן מע"ס העליונות כמ"ש בסש"ב, וע"כ מכחות הנפש יכול להבין דוגמתן בבחי' אלקות דע"ס כל או"א לפי אופן השגתו כו'. ובד"כ ההשגה דנשמות דבי"ע הוא בבחי' האור המאיר מאצי' לבי"ע והוא בחי' מל' דאצי' שעז"נ ואתה מחי' את כולם בבחי' אור וחיות פנימי כו', ובנשמות גבוהות יש השגה גם בבחי' ממלא דאצי' דהיינו בחי' החכ' שהיא ראשית ההשתל' בעולם אצי' כו' כנ"ל, וכמ"ש בזהר בהר דקי"א ב' בענין בן כבן דחפיש בגניזו בכל רזין דביתי' כו' שזהו מדרי' האצי' כמ"ש במ"א. והשגה והתבוננות זאת נכנסת ג"כ בלב להתפעל באהבה ובבחי' דביקות באלקות כו', ולפי אופן ההשגה כך הוא התפעלות הלב כו', וכמשנת"ל בענין רוח רעש ואש ובחי' אש ה' כו'. אבל כ"ז הוא בהאור דממכ"ע שבא בבחי' התלבשות וה"ז בבחי' התלבשות ממש כו', וכמו"כ בענין שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שזהו בחי' אוא"ס שבעולמות שבא ג"כ בבחי' השגה ובבחי' ראי' כו', ועם היות שזהו בחי' אוא"ס הבל"ג שלמעלה מהתלבשות כו', מ"מ יש בזה ראי' והשגה מפני שזהו מה שבא בעולמות בבחי' פעולה נגלית והוא התמדת הקיום של הנבראים והתמדת פעולתם כו' וכמשנת"ל. רק שהאהבה הבאה מזה היא בבחי' חולת אהבה מפני שא"א להיות בבחי' גילוי ממש, דבבחי' ממכ"ע הנה בהשגה והתבוננות אמיתי מאיר האור בגילוי ממש בנפשו ונדבק מאד בהאור האלקי כו', אבל באוא"ס הבל"ג גם כשמשיג הענין היטיב ומתבונן בזה בהעמקת הדעת ובא בהנחה טובה בנפשו ויודע ומרגיש את הענין היטיב, מ"מ אין האור מאיר בנפשו בגילוי ממש, כי הכחות אינם יכולים לקבל את האור להיות שהכחות הן בחי' כלים והאור הזה הוא למעלה מבחי' הכלים כו' (וזה יהי' ההתחדשות דלעתיד שגם בחי' עצמות אוא"ס יהי' בבחי' התלבשות בכלים, וכמו הרחיבי מקום אהלך כו' שגם הכלים יהיו באופן אחר היינו שיהיו כלים לגילוי אוא"ס הבל"ג כו' וכמו רחבה מצותך מאד כו'), ואדרבה כל מה שההתבוננות היא בעומק יותר בא לידי חולת אהבה ביותר כו' (ועמשנת"ל ד"ה ואלה שמות וד"ה וארא*). ויש התבוננות שהלב קטן מהכיל כו' וגם המוח לא סביל כו' והוא באוא"ס

ד"ה . . **מסעי**: תער"ג. כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה בראשית ברא העת"ר (לעיל ח"ב ע' תש).
ד"ה . . **וארא**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתכ ואילך).

הסוכ"ע והיינו באוא"ס מצ"ע לא בבחי' השייכות דאוא"ס אל העולמות (וכמו שאו מרום כו' הנ"ל), רק בבחי' אוא"ס עצמו דלית מח' תפיסא בי' כלל שאינו שייך בזה שום השגה במדרי' העליונות, וכמו במדרי' האצי' אין השגה בבחי' עצמות אוא"ס כו' (וכמו בע"ס דאי' בס"י בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר כו', וכמדומה שבמפרשי הס"י יש פי' מ"ש ודברו בהם ברצו"ש שההשגה בזה הוא רק בבחי' רצו"ש היינו נוגע ואינו נוגע כו', וכ"ש בבחי' עצמות אוא"ס כו'), מאחר שאין שם בחי' החכ' והוא בבחי' חכים ולא בחכ' ידיעא כו', והיינו דמה שנק' חכים לא שהוא בבחי' חכ' כ"א לשלול ממנו העדר החכ' ח"ו וכמ"ש מזה בלק"ת בהבי' דאלה פקודי, ושייך בזה איזה הכרה קצת לא בחי' ידיעה והשגה כו', אדרבה שם הוא ביטול ההשגה שמתבטל בהשגתו והוא רק בבחי' הודאה לבד, וכידוע בענין ברכה והודאה דברכה שייך בבחי' חכ' כנ"ל והיינו בבחי' השגה וגילוי כו', אבל בכתר הוא בחי' הודאה לבד כו', והוא שגם הידיעה בזה אינו בבחי' השגה ממש רק כמו השערת השכל או הכרה במקצת והעיקר הוא בבחי' הודאה כו' (והיינו בחי' הודאה שמצד השגה כו', וכידוע בענין הוד והוד שבהוד כו').

וז"ש יהודה אתה יודוך אחיך וידוע דקאי על שמו"ע שהו"ע וראשו מגיע השמימה כו' וה"ז בבחי' הודאה לבד כו', דראובן ושמעון הם ב"פ דק"ש ראובן בחי' ראי' וכמ"ש כי ראה ה' והו"ע לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' והיינו ראי' שכלית באלקות כו', וכמו הסתכל בשלשה דברים כו' שזהו ראיית השכל שמתאמת אצלו הדבר כאלו רואה כו', וכמו"כ איזה חכם הרואה כו' והיינו שיתבונן ויעמיק דעתו באלקות עד שיתאמת אצלו הענין כאלו רואה ממש כו', והרי ראי' שייך כ"א בדבר שבא לכלל ראי' והוא הדבר הנראה ונגלה, וכמו בהאלקות שצמצם עצמו כבי' להתלבש בעולמות וכמו ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב כו' כמ"ש במ"א, וכמו שאו מרום עיניכם וראו כו' שבזה שייך בחי' ראי' כו', וכמו"כ הו"ע ה' אחד בבחי' אחדות שמצד העולמות שז"ע אחד כו'. וכידוע בענין יחיד ואחד דיחיד הוא כמו שאוא"ס יחיד ומיוחד מצ"ע כו', ואחד הוא כמו שבא בבחי' התלבשות בעולמות שהוא אחד בז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה וארא, דבזה שייך בחי' השגה עד שיתאמת כאלו רואה כו' וכמ"ש במ"א. ושמעון הוא בחי' שמיעה כמ"ש כי שמע ה' כו', והשגה יכולה להיות גם במדרי' שלמעלה מבחי' ראי' והיינו גם במדרי' שא"א להיות בחי' ראי' כו', וכמו חכם עדיף מנביא כו', והגם דראי' הנ"ל דלאסתכלא ביקרא דמלכא אין זה בבחי' ראיית המהות כמו הנבואה כ"א ראיית עין השכל כו', מ"מ ג"ז יכול להיות רק במדרי' שהן בבחי' קירוב אליו כו', אבל השגה היא בבחי' ריחוק והיינו שיכולה להיות גם במדרי' שאינו בבחי' קירוב כו' (וכמו גם בהודאה יש שמצד השגה כו' כנ"ל). ולכן מבחי' שמיעה היא בחי' היראה וכמ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי כו', מפני דשמיעה זו הוא בחי' השגה במדרי' עליונות שהן בבחי' ריחוק וא"א להיות בזה השגה גמורה ומכ"ש שיהי' כאלו רואה כו', וע"כ בא מזה לבחי' יראה שהוא בחי' ביטול כו' (וגם מראי' דחכ' הוא בחי' יראה כנודע, אך יש בזה הפרש אם הוא במוח או בלב דכאשר במוח הוא בבחי' רצוא כו' וכמו שנז' לעיל ומבו' במ"א). וזהו פ' שני' דק"ש והי' אם שמוע תשמעו כו', ונא' בה ולעבדו בכל לבבכם כו' שזהו העבודה בקבעומ"ש בדרך עבודת עבד כו' וכמ"ש במ"א. אבל יהודה הוא בחי' הודאה כמ"ש הפעם אודה את ה' כו', והיינו בבחי' עצמות אוא"ס שאינו שייך

בו ידיעה והשגה כלל דאנת הוא חכים ולא בחכ' כו', והיא בחי' ביטול בהשגה רק בבחי' הודאה לבד כו', והיינו שהידיעה בזה היא רק בבחי' ידיעת השלילה והוא רק בבחי' נגיעה בשכל, ובעצם הוא בבחי' הודאה שזהו בבחי' ביטול ביותר שמתבטל בזה בכל עצמותו כו', והוא משום שלא תוכל נפשו שאת גם במוחו וכ"ש בלבו דמשו"ז הוא מתבטל לגמרי מכל מציאותו כו', וה"ז מדרי' עליונה הרבה יותר מבחי' ברכה רק שזהו בבחי' מקיף וברכה היא בבחי' גילוי כו'. וזהו ג"כ ענין קדוש וברוך דשרפים וחיות, דקדוש הוא בבחי' כתר שזהו למעלה מהשגה כו' כנ"ל, והגם שמבו' בכ"מ דשרפים שאו' קדוש היינו שמשיגים איך שאוא"ס קדוש ומובדל כו', הנה ההשגה בזה אינו בבחי' השגה ממש כנ"ל ששם רק בחי' השגת השלילה ובד"כ הוא בחי' השערת השכל לבד כו', ולכן העבודה דשרפים הוא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע להיות שזהו מבחי' אוא"ס שלמעלה מהשגה ע"כ הוא בבחי' העלאה היינו העלי' והתכללות להיכלל בבחי' אוא"ס ב"ה כו', אבל חיוה"ק או' ברוך שזהו בחכ' וכמ"ש בפע"ח שער יו"ד פ"ד דג"פ קדוש הן בתלת רישין וברוך בחכ' כו' (ושם שזה בקדושה דעמידה), והיינו בחי' השכל בכלל שהוא בחי' גילוי ובזה שייך בחי' ברכה שזהו בחי' המשכה וגילוי כו', ועם היות דבחי' קדוש הוא למעלה מבחי' ברוך מ"מ יש מעלה בבחי' ברוך שהוא בחי' גילוי כו', וזהו ג"כ מעלת היצי' לגבי בחי' בריאה כו'.

והנה בע"ח שער הכללים פ"ח אי' דעד החזה החסדים מכוסים ביסוד אימא שזהו כמו מסך על החסדים ואח"כ מתגלים, וז"ש יוצר אור ובורא חשך יוצר אור גילוי ובורא חשך להיותו מסך כו', ובשער דרושי הצלם פ"ב אי' דב' חסדים הראשונים השליש עליון דחסד דת"ת הם סתומים תוך יסוד אי', וב' חסדים תחתונים וב' שלישי החסד הג' שבת"ת הם מגולים כו' לכן מקבל ז"א הארתן מגולה כו', וכמו שהוא בז"א כן הוא בברי' ויצי' (כמ"ש בשעה"כ שם), דבברי' החסדים הם מכוסים בבחי' מסך וביצי' החסדים הם בבחי' גילוי כו', וידוע דחו"ג המכוסים הם למעלה מבחי' חו"ג המגולים דחו"ג המכוסים הן בחי' עה"ח והמגולים הן בחי' עה"ד כו', ומ"מ מה שהז"א מקבל את החסדים מגולים הוא יתרון מעלה כו', וכמו"כ בברי' ויצי' דבברי' הן בחי' חסדים מכוסים ועם היותם גבוהים במדרי' מ"מ ה"ה בברי' כסוי במסך שאין זה למעליותא, וביצי' הן בחי' חו"ג המגולים שהן למטה במדרי' ומ"מ המעלה בזה שהן בבחי' גילוי כו'. וביאור הענין ילה"ק תחלה ענין עה"ח ועה"ד, דחו"ג המכוסים הם בחי' עה"ח מפני שמאיר שם בחי' יסוד אבא הנק' חיוהי וכמ"ש והחכ' תחי' כו', והענין הוא דהנה ידוע מ"ש בע"ח שכל התהוות עולמות בי"ע הוא מהקו"ח הנמשך מאוא"ס אחר הצמצום ומקו"פ שמבחי' קו זה נמשכו ונתהוו עולמות אבי"ע בבחי' אורות וכלים כו', אמנם אוא"ס ב"ה מקיף את הקו"ח וכל העולמות מראשו ועד רגלו לכולם בהשוואה אחת, והמשכת הקו הוא במדה ומשקל באיזה אופן הוא מאיר בכל עולם שלפי אופן זה הוא התהוות העולם ההוא כו'. ויובן עד"מ התלבשות נפש האדם בגוף שמתלבשת ומתגלה בכל אבר לפי מזגו ותכונתו השכל בראש והמדות בלב וכח הראי' בעין וכח השמיעה באוזן וכח ההילוך ברגל כו', והרי יש בחי' מעלה ומטה בגילוי זה שבראש הוא גילוי אור הנפש יותר דכללות החיות של כל הכחות הוא במוח שבראש כמ"ש בסש"ב, וגם מאיר שם גילוי אור עליון יותר שהוא השכל שלמעלה הרבה בעצם מהותו מבחי' המדות כו', ובלב אין הגילוי כ"כ ושם הוא משכן המדות כו', עד שברגל אור הנפש מצומצם

בגוכי"ק בשוה"ג: ע"ח ש' הכללי' פ"ח מכוסים ומגולים, עה"ח ועה"ד, מאה"ז א' ההוא גברא.

ביותר ומה שמאיר בו הוא כח היותר אחרון כו'. והרי אנו רואין שיש ג"כ הפרש גדול בחומר האברים, דהמוח הוא חומר דק ביותר והדם היותר מובחר הוא העולה מהלב אל המוח, והלב אינו חומר דק כ"כ עד שהעקב שברגל הוא חומר היותר גס כו', וכ"ז הוא בהכחות הגלוים דעיקר משכנם וגילויים הוא במוח שבראש ונוטל חלק בראש כו', אבל בהחיות הכללי שמעצם הנפש אין בזה שום הבדל והפרש כלל דכמו שהוא בראש כן הוא ברגל, וגם העקב שברגל חי מהנפש כמו המוח והוא בכל האברים בשוה רק שאינו בהתגלות ממש כו', וכן הוא ברצון ששווה בראש וברגל רק שאינו בחי' גילוי אור בכלי כו'.

ועד"ז יובן למעלה דבחי' הקו יש בו מעלה ומטה דהרי הארת אור הקו והארה דהארה כו' נמשך בכל העולמות דאבי"ע, שבעשי' הגילוי מצומצם מאד, ובגעה"ת שבעשי' מאיר גילוי אור (דג"ע הוא גילוי אור אצי' כו' וכמשנת"ל), עד שאמרו מוטב דלדייני כו' שכדאי יסורי גיהנום העצומים זמן רב בשביל הגילוי דגעה"ת כו', וגעה"ת אין ערוך לגעה"ע כו', וגעה"ע למעלה מהגילוי דברי' מצ"ע כו', ועד"ז מדרי' עד אין קץ כו', ובאצי' הארת הקו מאיר בגילוי ממש שמאיר מהות האור והזיו כו', ובזה יש חילוק בע"ס דאצי' שאינו דומה כלל הגילוי שבחכ' להגילוי שבבינה, דבחכ' מאיר אוא"ס בקירוב מקום היינו בחי' המעלה שבקו וכמ"ש ה' קנני ראשית דרכו דראשית גילוי הקו הוא בחכ' כו', וכדאי' בע"ח בפי' כולם בחכ' עשית דא"ס ע"י התלבשות בחכ' דא"ק מתלבש בבחי' חכ' דאצי' כו', ומבו' במ"א די"ל דראשית הקו הוא למעלה מהתלבשות בעולמות גם בבחי' א"ק, והוא מ"ש בע"ח שער המלכים* שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק כו', ובחי' זו מתלבש בבחי' חכ' דא"ק וע"י חכ' דא"ק בחכ' דאצי' כו', ובהבי' דועתה יגדל שלא נדפס דראשית* הוא בחי' יו"ד רבתי דיגדל נא וה"ז בחי' חכ' כו', ובבינה מאיר האוא"ס בריחוק מקום דהיינו בחי' מטה שבקו כו'. ולפי אופן אור הקו הוא התהוות הכלים והעולמות כו', דבמדרי' עליונה שאור הקו מאיר בגילוי ובבחי' עליון יותר גם הכלי הוא בבחי' דקות יותר, וכמו בחכ' גם הכלי היא בבחי' חיוהי כו', ובבחי' מטה שבאור הקו גם הכלי היא בבחי' מטה, וכמו שעיקר הכלים הם מבינה כו' וכמ"ש במ"א, והיינו דמהתעבות האור נעשה הכלים ובכל* הוא דהתהוות העולמות הוא מאור הקו כו' ולפי אופן האור כך הוא אופן העולמות והכלים כו'. וכ"ז הוא בבחי' הקו"ח שמאיר בבחי' או"פ שבעולם העליון מאיר הארה יותר מהקו מבעולם שלמטה ממנו כו', אבל אוא"ס שלמעלה מהקו הנה הוא מקיף לכל העולמות בשוה, דקמי' אצי' ועשי' שוין דכולא קמי' כלא חשיב ולכן אינו שייך בבחי' זו מעלה ומטה כלל כו' ועמ"ש מכ"ז לעיל באורך. וזהו שלעתיד נק' יום שכולו שבת ומנוחה לחי העולמים, פי' כי עכשיו שאינו מאיר רק הארת הקו יש עליות וירידות שאצי' יורד בברי' לברר ועי"ז אח"כ עלי' מברי' לאצי' וכן מיצי' לברי' כו', וזהו כל ענין המועדות ויו"ט ושבת הכל עליות העולמות כו', וכן הוא תמיד בחי' רצוא ושוב כו', וזה אינו שייך רק בהארת הקו דבבחי' זו שייך מעלה ומטה ע"כ שייך עליות כו', אבל בבחי' המקיף הסוכ"ע אין שייך כל בחי' עליות וירידות מאחר שמקיף לכולם בהשוואה א' והוא למטה כמו למעלה ומקיף לכל העולמות בשוה, ולעתיד שיהי' גילוי בחי' אוא"ס הסוכ"ע ע"כ יהי' מנוחה לחי העולמים כו', וכמ"ש בתו"א בד"ה ואלה המשפטים בענין ובשביעית יצא לחפשי כו', והרי עתה ישנו ג"כ לבחי' המקיף והעיגול שמקיף לכולם בשוה אך שהוא בהעלם ולעתיד יאיר בבחי' גילוי כו'.

שער המלכים: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שער שבה"כ פ"ה. **דראשית הוא**: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דראשית הקו הוא. **ובכל**: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ובכלל.

והנה בחי' עה"ח הוא בחי' יסוד אבא שהוא בחי' הביטול, כי חכ' כח מ"ה היינו ליבטל בהמקיף שהוא בחי' אוא"ס ב"ה המקיף לכולם בשוה דכולא קמי' כל"ח, וכן הוא הביטול בבחי' חכ' וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה, דלהיות שהחכ' היא בחי' התהוות הראשונה מבחי' האין דכתר מאיר בה גילוי האין וה"ה בבחי' הביטול דכתר כו', וכמו עולם הבריאה שהוא היש הראשון שנברא מהאין האלקי הרי מאיר שם גילוי האין ואינו בבחי' יש ומציאות כו', כמו"כ בחי' החכ' הוא בבחי' הביטול דכתר כו', והחו"ג אז סתומים ומכוסים ביסוד אימא מפני שמאיר שם בחי' יסוד אבא ה"ה בטלים בבחי' חו"ב כי לא שייך אז גילוי אהוי"ר כו', דאהוי"ר הוא בחי' רצו"ש עלי' וירידה כו' והחכ' היא בחי'* לאור המקיף שאינו שייך בו מעלה ומטה א"כ הוא למעלה מבחי' אהבה כו', וזהו עד החזה. אמנם למטה מן החזה שאינו מאיר שם בחי' יסוד אבא שם הוא גילוי החו"ג והוא התגלות אהוי"ר, להיות שזהו הביטול להאו"פ שבהקו יש מעלה ומטה עלי' וירידה לכן שייך בבחי' זו בחי' גילוי האהבה שרוצה לעלות כו'. ובאמת צ"ל ב' הבחי' להיות בחי' גילוי אהוי"ר, שהרי צ"ל העבודה דאהוי"ר בהתגלות שזהו שרוצה באמת לדבקה בו ית' ומתקרב לאלקות בבחי' גילוי אור בנפשו, והוא המביא לידי עסק התורה וקיום המצות בבחי' אור וחיות אלקי כו', משא"כ באהוי"ר המכוסים שאין זה בבחי' גילוי אור פנימי להיות בבחי' גילוי אור ממש כו', וגבהה מעלתן מענין קיום המצות מעשיות כו' וכמ"ש במ"א באורך (וכמו דור המדבר שהי' דור דעה דהיינו שהיו מעולם המח' ולא רצו במצות מעשיות כו'), והרי אהוי"ר הן תכלית הקדושה אלא שנק' עה"ד לפי שיוכל להיות יניקת החיצונים מהמדות כו', ולכן צ"ל אח"כ בחי' עה"ח שהוא בחי' הביטול לגבי המקיף כו'. ונמצא דהגם דבחי' חו"ג המכוסים הן למעלה הרבה במדרי' מ"מ יש יתרון מעלה בחו"ג המגולים שהן בחי' הגילוי כו', וכמו"כ הוא בבחי' ברי' ויצי' דידוע דהתחלת עה"ד הוא ביצי' אבל עולם הברי' הוא בבחי' עה"ח עדיין כו', והיינו דאימא עילאה מקננא בכורסי' שמאיר שם בחי' הבינה והמדות הן מכוסים ונעלמים בבחי' בינה כו', וידוע מ"ש בע"ח דבחי' בינה נעשה בבחי' מסך לגבי עולם הברי' כו', וא"כ בחי' חו"ג המכוסים עה"ח שבעולם הברי' זה גופא הוא בבחי' כיסוי ומסך כו', משא"כ בעולם היצי' דרק ז"א מקננא ביצי' והיינו בחי' המדות שבוקעים בחי' יסוד אי' ויוצאין ומתגלין כו', ויש בזה דוקא יתרון המעלה שהוא בחי' הגילוי כו'.

ומעתה* צ"ל המשל דאור הראי' שנת"ל שהוא אור מקבל שהרי אינו מאיר במקום החשך ואינו רואה רק כאשר יש אור שחוץ ממנו וכמו אור השמש או אור הנר וכה"ג, אבל זהו בדרך סיוע לבד, והיינו שהראי' היא מה שרואה בכח עצמו דבאור הראי' הוא רואה רק שצריך סיוע מאור השמש אבל הראי' הוא באור הראי' כו', וה"ז מכוון יותר למשל הצמיחה שהוא מכח הצומח שבארץ רק צריך סיוע מהגשמים, וכמו וכל צמח השדה טרם כו' כי לא המטיר כו' אבל הצמיחה היא בכח עצמה דכח הצומח כו', וכמו"כ הוא בראי' שזהו מאור הראי' עצמו כו'. והדוגמא מזה למעלה הוא בחי' מל' דעשי' (היינו מל' דאצי' המתלבשת במל' דעשי' כו'), וכידוע ההפרש בין ראי' לשמיעה דשמיעה תופס דבר רוחני וראי' תופס דבר גשמי וע"כ משל דאור הראי' הוא בעשי' כו'. ולהבין זה ילה"ק תחלה דמה שנת' דאור הראי' הוא אור מקבל זהו בהארת אור הראי' המתלבש בכלי העין, אבל עצם הכח הראי' שבנפש אינו בבחי' אור מקבל כי הוא אור המאיר בעצם, וז"ע כח הראי'

בחי' לאור: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בחי' הביטול לאור. **ומעתה:** בגוכי"ק ניתן להבחין שהחל מקטע זה נשתנתה במעט צורת כתיבתו של ההמשך ושוב אין השורות צפופות כ"כ כבתחילה — וראה ב'סקירה' שנדפסה בהוספות לח"א, ע' יא, על שלבי הכתיבה של חלק זה.

שבנפש דהיינו בחי' אור המאיר כו' (וזהו דכח הראי' הוא מכח החכ' (דכמו"כ חכ' היא בחי' ראי' וכמו וירא ראשית כו' ואיזה חכם הרואה כו' וכמו ראיית עין השכל כו'), דחכ' היא בחי' אור שבנפש ומאיר כל דבר (בל"א ער בעלייכט אַלץ), ולא שהוא בחי' אור וגילוי לבד דהיינו בחי' הארת הנפש אלא הכוונה שהוא בעצם בחי' אור כו', דרצון הוא בחי' העלם שבנפש (עם היותו בחי' המשכת והתפשטות הנפש כו'), ולכן הרצון הוא בחי' גולגלתא דחפיא על מוחא כו' וכמ"ש במ"א, דהרצון אין זה גילוי אור רק הוא גילוי הרצון כו', וחכ' הוא בחי' אור בעצם ואור המאיר כו', וכידוע שהחכ' נק' פנים מאירות כו', ומזה הוא כח הראי' שהוא אור המאיר והכח לראות בכח אור זה כו'), ומצד עצם הראי' יכול לראות גם במקום החשך כי הוא מאיר את החשך ג"כ כו', והיינו דכח הראי' בעצם הוא למעלה מהגבלת אור וחשך ומאיר בכ"מ כו', וכמו שהראי' דכח הראי' בעצם הוא ראי' בלתי מוגבלת שיכול לראות מסוף העולם ועד סופו כו', שהרי באור הראי' יש הגבלה שיכול לראות עד נו"ן או ס' מילין, ולכאו' זהו תלוי בכלי העין שלפי אופן בהירות חומר העין מקבלת אור הראי' בעצמו וכך יתפשט אורה אם רב או מעט כו', הנה באמת הגבלה זו היא ג"כ באור הראי' כמה שיכולה להתפשט, וכמו באור השמש שאינו דומה האור והחום בקירוב אל השמש או בריחוק מקום, וכידוע בהג' אוירים דאויר הראשון חם ואויר האמצעי קר כו', וכן הוא בהאור דכל שנמשך למרחוק יותר אינו מאיר כ"כ כו', וכמו"כ באור הראי' שמוגבל כמה שיכול להתפשט כו', וכ"ז הוא בהאור המתפשט אבל בכח הראי' בעצם אין שום הגבלה כלל ורואה בו מסוף העולם ועד סופו כו', וכמו"כ לא יש בכח הראי' העצמי ההגבלה דחשך ואור וה"ה רואה במקום החשך כמו במקום האור כו'. וזאת היא הסבה מה שאור הראי' שבעין רואה בכח עצמו מפני שבעצם בכח הראי' העצמי הוא בחי' אור המאיר בעצם כו' (ולא כמו הלבנה היא עצם חשוך היינו שגם בכח העצם היא בחי' כח נעלם כו' (והגם שנק' מאור דשמש ולבנה הן שני המאה"ג כו', מ"מ ה"ז בחי' כח הגילוי וכח ההעלם כו', והיא בעצם מהותה בחי' מקבל כו'), וע"כ היא בחי' אור מקבל ממש היינו שהיא מאירה מאור השמש כו', ואף אם נא' שהאור הוא אור הלבנה עצמה הנה זהו ע"י שאור השמש מאיר בה ומעורר אורה להיות בבחי' אור המאיר כו', וכמו האשה הגם שיש בה כח ההולדה בעצם והיא מולידה בכחה וכמ"ש אשה כי תזריע וילדה כו', מ"מ אין בכחה להוליד מעצמה מפני שהוא בה כח הנעלם כו', משא"כ האיש הוא שבו כח ההולדה בגילוי והיינו שבכחו להוליד מעצמו כו', וטפת הדכר מעורר כח ההולדה בהאשה מפני שהוא בחי' כח משפיע בעצם כו' וכמשנת"ל, אבל באור הראי' הרי גם כמו שהוא בחומר העין אינו בבחי' אור מקבל שהרי הוא עצמו הרואה רק שצריך סיוע כו' כנ"ל, וזהו מפני שבעצם הוא בחי' אור המאיר וע"כ גם בהתפשטות הארתו הגם שצריך סיוע מ"מ הוא הרואה בכח עצמו כו').

והנה ידוע דסנהדרין נק' עיני העדה וכמ"ש ואם מעיני העדה נעשתה דבר כו', ואי' בזהר ויקהל דרי"ח ע"א כמה דכל שייפי גופא לא אזלין אלא בתר עייניו ועייניו אינון מנהגא לכל גופא אוף מלכין וסנהדרין וכל אינון שליטין כלא אזלין אבתרייהו כו', והיינו שהחכמים עיני העדה הם המאירים לכל העדה וכולן אזלין אבתרייהו בבחי' אור וגילוי זה כו', וזהו שהחכמים תקנו ברכת המצות דענין הברכה הוא להיות בחי' גילוי אור, וכמו ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסי' לעלמא

דאתגליא והיינו דכמו שהוא בעדאת"כ כן יהי' הגילוי בעדאת"ג כו', וכמ"ש בתו"א בד"ה להבין ענין הברכות להיות דכל ישראל הן מאמינים בני מאמינים בבחי' אמונה פשוטה כו' (ושם שזהו למעלה מבחי' מזלייהו חזי ובמ"א דתוקף האמונה היא משום דמזלייהו חזי כו'), וענין הברכה הוא להיות האמונה כאלו רואה כו' (ועמ"ש בד"ה שמאלו תחת ראשי בפ' כי תשא), ועמ"ש בד"ה ואתחנן דלא די בהתבוננות במחשבתו לבד שהוא ית' ממכ"ע וסוכ"ע ולית אתר פנוי מיני' שאין זה בחי' גילוי אלא הוא בחי' עדאת"כ שהוא בחי' העלם שאינו מתפשט ומאיר תוך נקודת הלב כו' להיות לאחדים ממש כו', משא"כ בחי' גילוי הוא להיות נוגע אל עצמות הנפש ממש כאשר ישים אל לבו איך שהוא ית' ממכ"ע וסוכ"ע כו', ואי לזאת לא תוכל הנפש שאת מהכיל התלבשות בגוף הגשמי בחשך תאות העולם רק רוחו ונשמתו אליו יאסוף ותתאחד הנפש במקורה כו'. ובזהר פ' עקב דר"ע סע"א אי' בגין דברכתא דבריך ב"נ לקוב"ה אתא לאמשכא חיין ממקורא דחיי' לשמי' דקוב"ה קדישא, ופי' מקורא דחיין היינו בחי' אור הכתר דאצי' שהוא נק' בחי' מקור ושרש לכל הנאצלים ולכל המשכת המוחין דאצי' להביא ולהמשיך בהם תמיד בחי' אור חדש כו', וכמ"ש ג"כ בזהר פ' בשלח דכד עת"ק סדכ"ס בעי לאשדי ברכאין אשרי כולא כו', והיינו שהברכות הן מבחי' עתיק אלא שנמשך ע"י או"א כו', וזהו כמ"ש בהבי' דואתחנן דענין הברכה הוא ההמשכה מלמעלה מהשתל' כו' (ומ"מ זהו ממקור ההשתל' וכמ"ש במ"א). ומבו' שם דזהו שהברכות תקנו אותם החכמים שהם עיני העדה בחי' עיניך יונים, והוא ע"ד מ"ש בע"ח שער א"א פי"ד שע"י הסתכלות או"א או זו"נ בא"א או הסתכלות א"א בהם נמשך אליהם כח הזיווג כו' (עמשנת"ל מזה), והוא דלמעלה מאצי' היחוד הוא בבחי' הסתכלות בבחי' ראי' כו' (לכאו' זהו שהוא בחי' הארה לבד לא בחי' השפעה עצמית כו', ובע"ח אי' דהבל עינים הוא פחות גם מההבל אח"פ כו', אך ממ"ש בע"ח בשער הנקודים פ"א ממשל ביצת בת היענה שנולד האפרוח מן ההסתכלות, וכ' וזה יורה היות כח ממשית בהסתכלות העינים כו', הרי שאור הראי' הוא בחי' אור ממשי כו', ועמשנת"ל דאור הראי' הוא בחי' אור עצמי רק שבא ע"י העלם חומר העין כו'), ומבחי' הסתכלות דא"א נמשכים מוחין לזו"נ להיות בחי' יחוד בזו"נ כו', וזהו ג"כ שהחכמים עיני העדה תקנו ברכת המצות שזהו המשכה מבחי' הסתכלות דא"א להיות בחי' יחוד זו"נ ע"י המצות כו', והיינו להיות גילוי האור בבחי' מל' שלא בבחי' הסתר והעלם כ"א בבחי' גילוי ממש שז"ע הברכה כו', והוא ההמשכה מבחי' החכ' שהיא בחי' ראי' וגילוי כו' וכמ"ש בסי' בדרוש ל"ג בעומר בהבי'.

והענין הוא דברכה הוא בחי' יחו"ע שזהו בחי' גילוי כו' (והודאה הוא בחי' ד"ת עמ"ש בד"ה מזמור לתודה), וברכת המצות שהוא להיות יחוד זו"נ שתהי' ההמשכה בבחי' מל' היינו להיות ההמשכה דיחו"ע ביחו"ת שגם בחי' יחו"ת יהי' בבחי' גילוי אור כו', וכמ"ש בסי' בשער בהמ"ז ובלק"ת ד"ה ואכלת ושבעת בענין ברכת הארץ כו', וזהו ההמשכה מבחי' החכ' בבחי' מל' ולהיות הגילוי למטה כו' (וזהו ג"כ שהאמונה יהי' כאלו רואה כו' וכמ"ש בד"ה כי תשא הנ"ל וכמ"ש במ"א בענין שאו מרום עיניכם וראו כו', וכמו"כ בהתבוננות שיהי' בבחי' ראי' היינו שיהי' נוגע בעצמות נפשו כו', דכ"ז י"ל שז"ע יחוד יחו"ע ויחו"ת כו'), ושרש ההמשכה הוא מבחי' הסתכלות הנ"ל, וזהו שהחכמים עיני העדה תקנו הברכות כו' (בלק"ת ד"ה ואכלת הנ"ל דלהיות בחי' ביטול היש

בשעה שהקדימו — תער"ב

דיחו"ת הוא שנמשך מבחי' ח"ע בחי' יחו"ע כו', וצ"ל דהכוונה דלהיות בחי' ביטול היש דבחי' יחו"ת בבחי' ביטול ממש והיינו כמ"ש בד"ה ואתחנן להיות רוחו ונשמתו אליו יאסוף כו' שזהו ע"י שההתבוננות היא בבחי' ראי' כו', וכמו בענין שאו כו' וראו דעם היות שאינו בבחי' גילוי המהות ממש (כמו ביחו"ע כו') מ"מ הוא בבחי' ראי' כו' כמ"ש במ"א בענין זה (וי"ל שזהו בחי' הודאה דבינה המבו' בד"ה מזמור לתודה), הנה המשכה זו היא מבחי' יחו"ע ביחו"ת כו' דהיינו שיהי' בחי' יחו"ת כמו יחו"ע כו'). והטעם מה שהחכמים בכוחם להמשיך מח"ע בח"ת הוא מפני שהחכמים שרשם מבחי' החכ' וזהו שהם בחי' עיני העדה דהראי' היא מבחי' חכ' כו' וכנ"ל. וזהו ג"כ שנק' זקנים וכמו ע' איש הזקנים דזקן הוא שקנה חכ' כו', וכידוע במ"ש ואצלתי מן הרוח שעליך שזהו כדוגמת האצי' מאוא"ס המאציל כו', ובמ"א מבואר שהרי המאציל מרוחו של משה אינו משה עצמו כ"א ואצלתי כו', והיינו דמשה לגבי הזקנים הוא כערך הכתר לגבי הע"ס שהכתר הוא הממוצע בין המאציל אל הנאצלים כו', וכמו"כ משה הוא ממוצע בין אוא"ס ובין הע' זקנים כו', והוא שהזקנים הן ז"ת כמו שכ"א כלול מעשר כו', והיינו בחי' הז"א כמו שמאירים בחי' המוחין דחו"ב כו' (והיינו בחי' גדלות המוחין כו' ועמ"ש בסי' בפסוק השמים מספרים כו'), ומשה הוא בחי' עצמיות החכ' כו', או שמשה הוא בחי' דעת וכמו שמפורסם בכתהאריז"ל דמשה הוא בחי' יסוד אבא שהוא דעת עליון כו' והוא המחבר בחי' כח"ב לבחי' ז"א כו', ובד"כ משה הוא בחי' ח"ס חכ' שבכתר היינו בחי' החכ' כמו שדבוקה עדיין בשרשה ומקורה כו' כמ"ש בלק"ת בד"ה ואכלת ושבעת הנ"ל, וזהו שהי' כבד פה כו' מפני שהי' למעלה מבחי' השפעה וגילוי כו', וזהו שאמר מאין לי בשר שלעוצם מעלתו לא הי' יכול להשפיל א"ע בהשפעת בשר כו' וא"ל הקב"ה אספה כו' מזקני ישראל (י"ל בחי' מוחין שבמדות שזה הי' מדריגתם מצ"ע כו' וע"ד ראשי המטות שזהו בחי' מוחין שבמדות וכמ"ש במ"א), ואצלתי מן הרוח שעליך כו' היינו המשכה מבחי' עצמיות החכ' או גם מבחי' ח"ס כו' (כי בחי' מוחין שבמדות הגם שזהו ג"כ מבחי' החכ' ה"ז הארה לבד ואין ערוך לגבי בחי' עצמות החכ' כו', וידוע דההשפעה הי' צ"ל אז מבחי' משה ע"כ ואצלתי כו'. וי"ל שזהו כענין הסמיכה שזהו המשכת בחי' החכ', וכמ"ש במ"א דסמיכה היא דסמוכים איש מאיש עד מרע"ה, והלא גם החכמים הבלתי סמוכים הם מבחי' החכ', רק שהסמיכה היא המשכה מעצמות החכ' כו', וכמ"ש הבחיי ע"פ שכל את ידיו שנתכוין בעשר אצבעות ידיו להמשיך ממקור השכל כו', כענין שנא' שאו ידיכם קדש וברכו כו' קדש היא החכ' שהוא מקור הברכה כו' עכ"ל, וכמו ביהושע דכתי' ויהושע מלא רוח חכ' כי סמך משה ידיו עליו ועמ"ש ע"ז בזהר ויקהל דרט"ו סע"א דיהושע בחי' מל' ומלא רוח חכ' בחי' ו"ק דז"א והוא ע"י סמיכת משה כי מהחכ' נמשך לז"א ומז"א למל' כו'. וזהו ג"כ ענין אצי' רוחו של משה על הזקנים דהיינו ההמשכה מבחי' החכ' כו'), ולהיות שזהו המשכה מעצמות החכ' ע"כ נק' זקנים שקנה חכ' כו' (ועמ"ש ע"פ כי תקנה כו'). ובזהר בהעלותך דקנ"ו ע"א דואצלתי מן הרוח זהו כדמיון הלבנה שמקבלת האור מהשמש כמו"כ רוה"ק של הע' זקנים הוא מבחי' סיהרא ומשה הוא בחי' שמשא, וזהו ואצלתי מן הרוח שעליך שלפי שהם מבחי' סיהרא ע"כ הם צריכים לקבל האור מבחי' שמש שזהו בחי' משה כו', והיינו ג"כ כנ"ל דההמשכה היא מבחי' חכ' לז"א וממנו למל' (וי"ל שזהו ע"ד זה הדבר

שהדבור דבחי' מל' שהוא בחי' כה בחי' יחו"ת יהי' בבחי' זה כמו בחי' יחו"ע כו' וכמ"ש במ"א). וזה שהסנהדרין המה עיני העדה להיות שהן סמוכים איש מפי איש עד מרע"ה דהיינו שבהם הוא המשכת החכ' כו', ע"כ ביכולתם להמשיך אור החכ' בנש"י והיינו להיות בחי' הגילוי דח"ע בח"ת והגילוי למטה כו'.

והנה ההמשכה מבחי' ח"ע בח"ת זהו ע"י התורה, וכמ"ש בסי' בד"ה ת"ר מנין לבהמ"ז מה"ת ובלק"ת בד"ה ואכלת הנ"ל בענין שצריך שיזכיר ברית ותורה בבהמ"ז להיות דברכת המזון הוא ההמשכה מבחי' ח"ע (שזהו ברכת הזן בחי' המן שהמשיך משה בחי' מזונא דחוכמתא כו') בח"ת, הנה המשכה זו היא ע"י התורה כו'. והוא בשתי פנים או משום שהתורה היא בבחי' חב"ד דז"א וה"ה בחי' ממוצע בין עצמות החכ' לח"ת כו', והב' דבכדי שתהי' ההמשכה מבחי' ח"ע בח"ת צ"ל שרש ההמשכה ממדרי' עליונה יותר וכמשנת"ל שזהו ע"י אסתכלותא דא"א כו', וע"כ הוא ע"י התורה שהתורה היא מבחי' חכ' הקדומה שבא"ס וכמ"ש ואהי' אצלו אמון כו'. וההמשכה מבחי' משה בהזקנים וכללות נש"י זה גופא הוא ע"י התורה, שהרי כשאמר משה כבד פה וכבד לשון אנכי דהיינו שהוא למעלה מבחי' השפעה וגילוי כו' א"ל הקב"ה אנכי אהי' עם פיך והיינו אנכי ה' אלקיך דמ"ת כו', ובמד"ר ע"פ אלה הדברים אשר דבר משה מנין לו דבור למשה אלא ממ"ת כו', והיינו מפני שהתורה היא בבחי' חה"ק ע"כ ע"י התורה יכול להיות ההמשכה והגילוי ועד למטה מטה כו', וגם שהיא ממוצע בין ח"ע לח"ת כו' (והגם שהזקנים הם ג"כ בחי' חב"ד דז"א כנ"ל, הרי ידוע ההפרש בכלל בין נשמות לתורה דנשמות הן בחי' העלם והתורה היא בחי' גילוי וכמ"ש ותורה אור כו'), וז"ע התורה שהיא בחי' ממוצע להמשיך מבחי' פנימיות אוא"ס בעולמות כו'. וזהו שאמרז"ל תנאי התנה הקב"ה במע"ב אם יקיימו ישראל את תורתי מוטב כו' דהכוונה פנימיות שבהתהוות העולמות נמשך ע"י התורה כו', וז"ע פסוקי מלכיות וכו' שאומרים בר"ה וכמשארז"ל אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם ופי' שתמליכוני הוא שימשיכו בחי' פנימיות המלוכה, שזה"ע מלך הקדוש שאומרים בר"ה שזהו בחי' התנשאות המלוכה כמו שהוא מצ"ע שלמעלה מעלה מבחי' התנשאות על עם כו', וז"ע המלוכה דר"ה להמשיך מבחי' התנשאות עצמי דוקא שזהו פנימיות ועצמיות המלוכה כו', והמשכה זו הוא שממשיכים נש"י מפני שכל ישראל בני מלכים הם כו'. ובמלוכה יש ב' מדרי' הא' מלוכה על עבדים והוא בבחי' התנשאות על עם דהיינו בחי' חיצוניות המלוכה כו', והב' מלוכה על המלכים (והוא הנק' אגוסטוס מלך המלכים) שזהו בבחי' התנשאות עצמי כו' וכמשנת"ל, וזהו המלוכה על נש"י שהן בני מלכים כו', וזהו אמרו לפני מלכיות כו' דדוקא נש"י ביכולתם להמשיך בחי' המלוכה עצמיות כו', ומ"מ זהו ע"י שאו' פסוקי מלכיות בתנ"ך, דהגם דנש"י הן הממשיכים מ"מ ההמשכה היא ע"י התורה כו' (והיינו משום דאורייתא וקוב"ה כולא חד דמשו"ז התורה היא בבחי' אור כו' וכמ"ש במ"א וע"כ ההמשכה היא ע"י התורה כו'), וז"ש בי מלכים ימלכו דהיינו מה שנמשך מבחי' התנשאות עצמיות להיות בבחי' התנשאות על עם זהו בי ימלכו והוא מפני שע"י התורה נמשך גילוי בחי' התנשאות עצמיות כו'. וכמו* הוא מה שהחכמים ממשיכים מבחי' ח"ע בח"ת זהו ע"י התורה דוקא כו', דהגם שהן נמשכים מבחי' ח"ע וכמ"ש בנים אתם כו', דמ"מ הרי

וכמו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: וכמו"כ.

בשעה שהקדימו — תער"ב

ישראל הן מבחי' ז"א וכידוע די"ב שבטים הן י"ב גבולי אלכסונים דז"א ורק ששרשן הוא מבחי' החכ' כו', אבל חכמי העדה הוא שהן בבחי' מוחין דז"א ויש בהם המשכת בחי' ח"ע כו' כנ"ל), מ"מ ההמשכה והגילוי הוא ע"י התורה דוקא דאורייתא מחכ' נפקית כו' ובה וע"י דוקא ממשיכים החכמים גילוי החכ' בבחי' מל' ולהיות הגילוי למטה כו'. וזהו שהן בבחי' עיני העדה כמשל העינים שמנהיגים כל שייפי דגופא כנ"ל בשם הזהר הרי זהו שמנהיגים ע"פ התורה דוקא ועי"ז דוקא ילכו כל ישראל לאורם כו', וזהו כמשל אור הראי' דעם היות שהראי' הוא באור הראי' דוקא הרי צריך סיוע מאור השמש כו', כמו"כ שהחכ' נק' עיני העדה שמאירים לכל ישראל בבחי' גילוי אור החכ' כו' מפני שנמשכים מבחי' החכ' כו', ומ"מ זהו ע"י סיוע התורה דוקא כו'.

אמנם מצינו שיש כח בחכמים לעשות גם שלא כפי התורה, וכמו בקדוש החדש דכתי' אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם אתם כתי' אפי' מוטעין אפי' שוגגין ואפי' מזידין כו', וכתי' לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל אפי' אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין כו' ועמ"ש הרמב"ן שם, ובכל"י פי' שזהו ע"ד שאמרו רז"ל הללו מטהרין והללו מטמאין כו' ת"ל נתנו מרועה א' כו', והיינו דבכל דבר יש כמה פנים וכמארז"ל לא נתנו ד"ת חתוכים למשה אלא עכדו"ד א"ל מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור כו', והולכין אחר הרוב עד"מ כשרוב הסברות מצדדות לטהר טהור כו', ולפעמים משום עת לעשות לה' יכולים החכמים לפסוק כפי המיעוט כו'. והענין הוא ע"ד שאמרז"ל אלו ואלו דא"ח דלכל דעה יש שרש ומקור למעלה וע"כ היא אמת בעצם כו', וכמו ב"ש וב"ה דאף דב"ש במקום ב"ה אינה משנה מ"מ דעת ב"ש יש לה ג"כ שרש ומקור למעלה בבחי' הגבו' כו' כנודע (ועמשנת"ל בתחלת הדרוש בד"ה נשא*), רק שההלכה היא בחי' אמת לאמיתו כו' וכמ"ש במ"א, ולפעמים לצורך שעה יכולים לילך אחר אחת הדעות אעפ"י שאין הלכה כן כו'. אך באמת הרי ביכולת הב"ד לשנות גם בדבר המקובל שאין בזה מחלוקת כלל ואפי' מ"ע ול"ת שבתורה, וכמ"ש הרמב"ם ה' ממרים פ"ב ה"ד וכן אם ראו לפי שעה לבטל מ"ע או לעבור על מל"ת כדי להחזיר רבים לדת או להציל רבים מישראל מלהכשל בדברים אחרים עושין לפי מה שצריכים לשעה כו', וכמו חלל עליו שבת א' כדי שישמור שבתות הרבה כו', וצריכים לומר שזהו מפני שישראל באמת קדמו לתורה וכמ"ש באורך בד"ה יונתי ובהביאורים, וע"כ יש ביכולתם להתיר לצורך שעה את האסור עפ"י התורה כו'. והענין דהנה בתורה ונש"י מצינו מדרשות חלוקות שפעם מצינו דנש"י גבוהים במעלתן מן התורה ופעם מצינו להיפך שהתורה גבוהה מעלתה על נש"י, דהנה בתדב"א א' שני דברים קדמו לעולם תורה וישראל וא"י איזה מהן קדום ואומר אני ישראל קדמו, והראי' לזה שהרי כל התורה מדבר בהציוי לישראל צו אל בנ"י דבר אל בנ"י וא"כ הרי ישראל קדמו, וכ"ה במד"ר בענין ז' דברים שקדמו לעולם דחשיב בזה גם התורה ואו' דמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר כו', וכן מובן ממ"ש תורה צוה לנו משה מורשה ואמרז"ל א"ת מורשה אלא מאורשה שהתורה נק' כלה מאורסה לאיש שזהו כנס"י כו' הרי שנש"י הם משפיעים בתורה כו'. ופעם משמע בהיפך וכדאי' בזהר תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה, הרי מזה דמעלת התורה למעלה ממעלת נש"י שע"י אמצעית התורה מתקשראין נש"י להקב"ה כו'.

---

* בד"ה נשא: תער"ב (לעיל ח"א ע' כ ואילך).

והענין הוא דשניהם אמת דבנשמות יש ב' מדרי' נשמה המלובשת בגוף ושרש ומקור הנשמה, וכמא' נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה יצרת כו', דלכאו' מה שייך טהורה היא קודם שבראת כו', אך הענין דבנשמות יש ב' מדרי' כמו שהן בבחי' בריאה וכמו שהן למעלה מבחי' בריאה כו'. והגם דכל הנבראים יש להם שרש ומקור שזהו כמו שהן למעלה מבחי' בריאה כו', וכמ"ש בע"ח דבחי' מל' נק' בכל השמות דבחי' דצ"ח וכמו שנק' אבן ונק' שושנה ותפוח כו' ונק' בשם בהמה כו', שזהו בחי' דצ"ח כמו שהן כלולים בבחי' מל' כו' וכמ"ש במ"א ונת"ל ג"כ. הנה בכל הנבראים הרי כמו שהן בשרשם ומקורם אינם בבחי' מהות ומציאות דבר כלל ומכ"ש שאינם בכלל באופן מציאותם לאחר שנתהוו בבחי' בריאה כו', אבל הנשמה גם כמו קודם שנבראה היא בבחי' מהות ומציאות נשמה והיא אלקות ממש כו' (וכן כמו שנעשית בבחי' ברי' היא אלקות בעצם לא כמו כל הנבראים כו' וכמ"ש בכ"ד). וז"ע טהורה היא אתה בראת כו' טהורה היא היינו בחי' שרש הנשמה כמו שהיא באצי' כו', ובשרשם זהו בחי' טהירו עילאה דלפי קבלת הרח"ו זהו בחי' א"ק, ובמ"א דטה"ע הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום וכמ"ש בזהר גליף גליפו בטה"ע כו', ומדרי' זו דנשמה אינו בגדר התלבשות בגוף כו'. הגם דכללות ענין התלבשות הנשמה בגוף הוא בכח מפליא לעשות המקשר רוחניות בגשמיות כו', הענין הוא דמדרי' זו דנשמה אינה מה שנמשכה להיות בהתלבשות בגוף בבחי' חיות המחי' כו', דהרי נעשה אדם בצלמינו כדמותינו וע"כ יש בנשמה מדרי' שאינו גם בבחי' מקור לחיות כו' וכמשי"ת, ומה שמתלבש בגוף להחיותו זהו בחי' בראתיו יצרתיו כו' היינו בחי' נר"ן שבנשמה כו', והעיקר מה שלהחיות את הגוף הוא בחי' הנפש שעז"א ואתה נפחת בי כו', דרוח ונשמה שהן בחי' מדות ומוחין שלמעלה מבחי' חיות להחיות את הגוף כו', וכמ"ש הרמב"ם ה' תשובה פ"ח ה"ג כל נפש האמור בענין זה אינה הנשמה הצריכה לגוף אלא צורת הנפש שהיא הדעה שהשיגה מהבורא כפי כוחה כו', ומ"מ כללות בחי' אלו זהו שבא בבחי' התלבשות ותפיסא בגוף ונה"ב שבאה בהגשמה בהתלבשות זאת, וכמשנת"ל באורך איך שכחות הנפש מתגשמים בהתלבשותם בגוף כו', והגוף והנה"ב מעלימים ומסתירים על הארת אור הנשמה שעז"נ יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרי' כו' וכמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל. ולגבי מדרי' זו דנשמה התורה היא למעלה מישראל וישראל מתקשראין באורייתא, וע"י אמצעית התורה מתקשרת הנשמה שמלובשת בגוף להקב"ה ועי"ז נמשך המשכת אלקות בעולמות, וכמ"ש הליכות עולם לו ב' הליכות מלמטה למעלה ומלמעלמ"ט, ומבו' במ"א דמלמטלמ"ע הוא ע"י התפלה, ולפי המבו' נר' דגם מלמטלמ"ע היא ע"י התורה והו"ע שישראל מתקשראין באורייתא וע"י התורה מתקשראין בקוב"ה (וצ"ל שהיא התקשרות עליונה יותר מכמו ע"י התפלה כו' ועמ"ש בסש"ב פכ"ג), ועי"ז נמשך הארת אוא"ס בחי' קוב"ה בעולם כו', דהתורה היא ממוצע לחבר ולהמשיך אוא"ס בעולם כו', וכמ"ש עוטה אור כשלמה שקאי על התורה שנק' שלמה ל' לבוש שהיא לבושו של הקב"ה שע"י שמתלבש בלבוש התורה עי"ז נמשך המשכת אוא"ס בעולם כו'. וענין אור ושלמה זהו ב' מדרי' שבממוצע דתורה, בחי' אור דתורה זהו מה שכלולה מבחי' אוא"ס הבלתי בע"ג ובלתי בעת"כ, ובחי' שלמה שזהו בחי' לבוש דתורה זהו שרש ומקור הגבול, שהרי כל דיני הלכות דתורה הם מוגבלים אלו טרפות ואלו כשרות כו' ובאמת ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים כו' (שגם המדידה דתורה היא

בשעה שהקדימו – תער"ב

בבחי' בלתי מדה כו' וכמשנת"ל). וזהו ישראל מתקשראין באורייתא שהנשמה המלובשת בגוף שהיא בחי' נברא ובע"ג וכדי שתתחבר לאוא"ס הבלתי בע"ג שזהו בחי' קוב"ה זהו ע"י התורה שיש בה ב' הבחי' דאור ושלמה שהם ב' בחי' שבהממוצע כו', ואף גם דהגוף והנה"ב מעלימים ומסתירים על אור הנשמה יש בכח התורה לשבור את ההסתר דהנה"ב ולהוציא ממסגר אסיר כו', שז"ע עוז ותושי' שהתורה היא בחי' עוז לנה"א ומתשת כח הנה"ב כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה בחדש השלישי, והוא ע"י בחי' אור דתורה כו', וכמ"ש במ"א דהתורה להיות שרשה בבחי' עקודים ובחי' חכ' הקדומה דא"ק שלמעלה מבחי' תהו ותיקון כו' ע"כ בכחה לשבור את חומריות הנה"ב כו', וכמשארז"ל ע"פ אל גנת אגוז כו' דלוחות אבן שוברין את הנה"ב כו', ולכן אמרז"ל בפתחתא דאיכה הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו המאור שבה מחזירו למוטב כו', מאור שבה הוא בחי' אור דתורה כו' שיש בכח התורה לשבור את הנה"ב ולקשר הנשמה שבגוף באוא"ס ב"ה בחי' קוב"ה כו'.

וסדר העבודה בלימוד התורה הוא כמארז"ל (פסחים דס"ח) מעיקרא כי עביד אינש אדעתי' דנפשי' עביד היינו לקשר הנפש הוא בחי' הארת הנשמה המלובשת בגוף להקב"ה, שעם היות שירדה להחיות את הגוף שבאה בהגשמה ונתעלמה ע"י הגוף כו' מ"מ תהא אחוזה וקשורה בו ית' כו', אך אח"כ צ"ל לימוד התורה לשמה היינו לשם התורה עצמה כו'. והענין הוא דהנה התורה נתלבשה למטה בדברים גשמיים כמו המחליף פרה בחמור ושנים אוחזים בטלית וד' רשויות דשבת וכה"ג, ולמעלה התורה מדברת בענינים האלו ברוחניות וכמו דרה"ר ורה"י הם בחי' תהו ותיקון וכה"ג בכל הדברים (ועמ"ש בשל"ה במא' בית חכמה והוא מד' ט"ו והילך, ובמס' שבועות שלו בענין מתן התורה והוא בד' קפ"ו), וצריכים לחבר בחי' התורה כמו שהיא למטה לבחי' התורה כמו שהיא למעלה כו'. אמנם י"ל לשמה לשם התורה כמו שהיא למעלה והיינו להמשיך המשכת אוא"ס בתורה שלמעלה, וע"ד מ"ש בס' הבהיר דוד הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה כו', דנש"י בשרשם הן למעלה מהתורה גם כמו שהיא למעלה בבחי' חכ' הקדומה כו'. והענין הוא דאי' בזהר תרומה דקס"א דכד ברא קוב"ה עלמא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא כו' בר נש מסתכל בה באורייתא וקאים עלמא כו', וידוע הענין דא"ק הוא בחי' אור כללי שכולל כל ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד דהכל בפרטי פרטיות נמצא כלול במחה"ק דא"ק, וכולן נסקרין בסקירה א' ממש שעז"א בזהר במח' א' נבראו כל העולמות דהיינו במחה"ק דא"ק דשם הוא בבחי' מח' א' ממש כו', ובזה בחי' א"ק הוא בבחי' ממוצע בין אוא"ס אל העולמות כו', שהרי העולמות הן בבחי' זמן והאוא"ס הוא למעלה מבחי' הזמן כו' וא"ק הכולל הכל צופה ומביט עד סוף כל הדורות וכולן נסקרין בסקירה א' ה"ז ממוצע בין למעלה מהזמן והזמן כו' וכמשנת"ל באורך. וזהו ג"כ ענין אסתכל באורייתא וברא עלמא דהתורה היא ג"כ בחי' כלל ופרט ובחי' הכללות דתורה הוא בחי' האור כללי דא"ק כו', וקוב"ה הוא בחי' עצמיות אוא"ס בחי' פנימיות א"ק שלמעלה גם מבחי' אור כללי דא"ק כו' אסתכל באורייתא כו', דהיינו דבכדי שיהי' התהוות העולמות מבחי' עצמות אוא"ס צ"ל תחלה ההמשכה בבחי' כללית ואח"כ בא בבחי' פרטי כו' (וכידוע בענין מאמר סתום ומא' פתוח שזהו בחי' מא' כללי ומא' פרטי כו'), ב"נ מסתכל באורייתא וקאים עלמא משום דישראל עלו במח' דבבחי' מחה"ק דא"ק במעלה ומדרי' עליונה יותר והיינו בבחי' פנימיות א"ק,

וע"כ ממשיכים מבחי' עצמיות אוא"ס שלמעלה גם מבחי' התורה כמו שהיא בבחי' אור כללי כו'. והענין הוא דהנה בע"ח שמ"א פ"ג שיש ניצוץ קטן מאד שהוא בחי' אלקות נמשך ממדרי' האחרונה שבבורא וזה הניצוץ מתלבשת בכח ניצוץ א' נברא (י"ל כמו שא"ק נק' אדם דברי' כו') שהיא נשמה דקה במאד מאד הנק' יחידה ובניצוץ זה הנק' יחידה יש בה שרשי ד' בחי' כו' עכ"ל, ושם שזהו בחי' עתיק ואריך דאריך היא בחי' הכוללת הכל ועתיק זהו בחי' תחתונה שבמאציל כו', וידוע דא"ק הוא בחי' אריך דכללות העולמות וכמ"ש במ"ח שער כללות העולמות, והיינו להיות א"ק בחי' אור הכללי הכולל הכל זהו בחי' אריך כו', ובחי' קוב"ה בחי' פנימיות א"ק זהו בחי' עתיק כו', והתורה שהיא בחי' אור כללי ה"ז בחי' חיצוניות א"ק, אבל בחי' הניצוץ דנשמה שלמעלה מבחי' יחידה שהיא בחי' אריך כו' וכמ"ש בע"ח שנמשך מבחי' תחתונה שבבורא כו' ה"ז למעלה מהתורה כו', והיינו שהתורה היא בחי' אח"פ דא"ק ונשמות הן בחי' עצמות א"ק כו', והנה בתורה יש בחי' פנימיות וחיצוניות וזה דאסתכל באורייתא כו' זהו חיצוניות התורה, אבל פנימיות התורה הו"ע ואהי' אצלו שעשועים בחי' פנימיות א"ק כמו התענוג שהוא פנימיות הרצון כו'. ומ"מ הנשמות הן למעלה מכללות התורה גם מבחי' הפנימיות כו', וי"ל שהרי בע"ח שער שבה"כ פ"ה אי' שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק, וא"כ הנשמה היינו הניצוץ שהוא בחי' עתיק י"ל שזהו מבחי' עתיק דא"ק כו', וה"ז למעלה גם מבחי' פנימיות התורה שהיא בחי' פנימיות א"ק כו'. והענין הוא דהרי התורה היא בחי' חכ' והרי עד"מ בנפש הרי החכ' הוא מכחות הנפש לא הנפש עצמו כו', וגם כמו שנת"ל שהחכ' בעצם הוא בחי' תענוג י"ל שזהו מ"מ התענוג בבחי' חכ' כו', ובאמת אינו שייך לומר שם בחי' חכ' מ"מ ה"ז תענוג באיזה דבר שאינו דבר ממש (אַ גישמאַק אין עפּעס וואָס), לא התענוג בהעצמות לבד שאינו בשום דבר כלל רק בהעצמות כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ י"ל בתורה גם כמו ואהי' אצלו שעשועים בחי' שעשועים העצמיים זהו מ"מ התענוג בתורה כו', אבל נשמות הן בבחי' תענוג העצמי ממש כו' (וי"ל* עד"מ הטפה שנמשכת מעצמות מוח האב מ"מ עיקר המוליד הוא מה שרוח יזרעו עמ"ש בילקוט הושע רמז תקל"א, וכמו"כ י"ל בתורה שהיא בחי' הטפה שמעצמות ח"ס כו' וכמ"ש בהבי' דתורה צוה, והרי העיקר הוא בחי' הרוח שבהטפה וזהו בחי' הנשמות כו', וי"ל דזהו מ"ש בס"י ע"ס בלי מה כשלהבת קשורה בגחלת כו' אחת רוח אלקים חיים כו', ומבו' בלקו"ת בד"ה קא מיפלגי שזהו"ע הקריאה בתורה שזהו עד"מ רוח הנופח בהגחלת המוציא את האש מההעלם כו' (וידוע דהשלהבת הקשורה וטמונה בתוך הגחלת הו"ע ע"ס הגנוזות כו'), והיינו דרוח הדבור מוציא אור התורה מהעלם לגילוי כו', וי"ל דרוח הוא בחי' הנשמות שמביאים וממשיכים תוס' אור בתורה שלמעלה שיהי' התגלות התורה כו' (ועמ"ש במעלת בחי' רוח ואויר בתו"א בהבי' דהמגביהי ובהגהות דמזוזה מימין ובד"ה אדם כי יהי' רל"ה).

ולפי משנת"ל דמש"א טהורה היא היינו דשרש הנשמה היא מבחי' טה"ע דהיינו בחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו', הנה זהו ג"כ בבחי' הפנימיות והעצמות דאוא"ס כו', וכמ"ש דבאוא"ס שלפני הצמצום יש ב' המדרי' דטה"ע וטה"ת, טה"ת הוא בחי' סובב ומקיף הכללי דאוא"ס והוא בחי' עיגול הגדול שלפני הקו כו', ובחי' טה"ע ה"ז למעלה מבחי' מקיף הכללי כו' (עמ"ש בשעה"ת ד"ה אחרי ה' תלכו פי"ד). וי"ל שזהו כמו בחי' עתיק ואריך דידוע דבחי' אריך הוא

(וי"ל: בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג, ואוצ"ל לאחרי „רל"ה)".

ריש ומקור לנאצלים ועתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל כו', ומבו' במ"א דעתיק הוא ל' העתקה כמו ויעתיקו אנשי חזקי' דהיינו העתקה מספר לספר כו'. והענין למעלה הוא בחי' ירידת העצמות להתחבר עם העולמות ולא להיות בבחי' מקור לעולמות רק שע"י ירידת העצמות נמצא ממנו בחי' הרצון שהוא בחי' מקור לעולמות כו', וכמו"כ הוא באוא"ס שלפני הצמצום דבחי' עצמות אוא"ס אינו גם בבחי' מקור למקור לעולמות כו', והענין דבחי' עלות הרצון שעלה ברצונו ית' להאציל כו' עם היות שזהו באוא"ס כמו שהוא קודם הצמצום עדיין ה"ז בבחי' מקור למקור עכ"פ לעולמות כו', ושיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל אחר הצמצום כו', ועצמות אוא"ס קודם עלות הרצון אינו גם בבחי' מקור למקור רק זהו בחי' ירידת והמשכת העצמות דעי"ז נמצא ממנו בחי' הרצון כו' (ועמ"ש בד"ה צאו"ר עזר"ת בענין שרש השרשים כו'). וזהו ב' המדרי' דבחי' טה"ע וטה"ת שלפני הצמצום כו', ונשמה שנתת בי טהורה היא הוא שרש הנשמה כמו שהוא בבחי' טה"ע שאינו בבחי' מקור לחיות כלל כו'. וזה"ע ישראל עלו במח' דב' בחי' הנ"ל זהו כמו בחי' מח' ודבור כו' וכמ"ש בדרוש הצמצום והרשימו שבהוספות לקו"ת ספ"ג (ובמ"א מבו' שזהו ב'* אין אין אמיתי ואין של היש כו', ועמ"ש בד"ה ויאמר כו' ראה נתתיך אלקים לפרעה עזר"ת), וי"ל דעלו במח' בחי' עליונה שבמח' זהו שלמעלה גם מבחי' עלות הרצון כו', וכמ"ש במ"א שיש ג' מדרי' בהאור, הא' כמו שכלול בעצמותו ועד"מ כח ההיולי העצמי כו', הב' כמו שבא בבחי' המשכה כללית וזהו בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון כו', הג' בחי' עלות הרצון כו', והן ג' מדרי' דיחיד אחד וקדמון כו'. וי"ל דבחי' ניצוץ קטן שנמשך מבחי' אחרונה שבבורא היינו מבחי' יחיד שלמעלה מבחי' יחידה כו' (ועמ"ש בהבי' דשחורה אני דכללות בחי' האור הוא בחי' האחרונה שבא"ס כו', ושם מבו' דגם בחי' הכח והיכולת שזהו בחי' האור ושם הכלול בעצמותו ממש שעז"א שמו קדמון כקדמותו כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו יעו"ש, גם זה הוא בחי' אחרונה שבמאציל כו' וע"ש, מפני כי לא זה הוא עיקר האלקות מה שהעולמות מתהוים ממנו כו' וזהו בחי' אחרונה שבבורא כו' (ועמשנת"ל בדרושי שבועות עד"ר*), וא"כ י"ל דשרש הנשמות הוא בבחי' שמו העצמי ממש הכלול בעצמותו כו' (וכן מבו' בדרוש הנ"ל), וז"ע עלו במח' כו'), ובחי' יחידה היא רק שמקבלת מיחיד והיא שכוללת בעצמה כל בחי' הגילוים כו', אבל עצם שרש הנשמה הוא בחי' יחיד שלמעלה מע' מבחי' מקור כו'. ובבחי'* נשמות הן למעלה מהתורה והן בחי' משפיעים בתורה כו'.

דהנה התורה היא בחי' חכ' שהחכ' קרוי' ראשית וכמ"ש ה' קנני ראשית דרכו כו', וראשית ל' נוק' בחי' מקבל כו' (וכמו יחידה כו'), אבל ישראל הוא לי ראש ל' דכר שמשפיעים בתורה כו' (ומ"מ התורה היא בחי' אור משפיע כי היא בחי' גילוי כו', וגם מה שנש"י ממשיכים הגילוי הוא ע"י התורה כו'), והיינו כי ראש אותיות אשר בחי' תענוג והוא בחי' תענוג העצמי ממש (שלמעלה מבחי' שעשועים העצמיים דתורה כו'), ונש"י ממשיכים בחי'* בתורה בחי' תענוג העצמי דעצמות א"ס כו'. וזהו שמברכין על המצות אשר קדשנו במצותיו היינו שממשיכים בחי' אשר שהוא בחי' התענוג במצות כו', ועז"נ למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי דפי' למען תזכרו הוא שהן בחי' דכר להשפיע במצות כו', ועמ"ש בסי' ד"ה והי' לכם לציצית דמצוה הוא ל' צותא וחיבור כו', ותחלה כתי' וזכרתם את כל מצות הוי' דהיינו ההשפעה בנש"י

ב' אין: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ב' בחי' אין. **בדרושי . . עד"ר:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בדרושי . . תער"ג (לעיל ח"א ע' רמז ואילך). **ובבחי' נשמות:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ובבחי' זו נשמות. **בחי' בתורה:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בתורה.

כו', וההשפעה היא בחי' מצות הוי' דהיינו התחברות בחי' שם הוי' עם נש"י שזהו בחי' האור שבא בבחי' השתל' בבחי' מדידה והגבלה כו', ואח"כ למען תזכרו שנש"י הן בחי' דכר ומשפיע והוא שממשיכים בחי' מצותי בחי' ההתחברות דעצמות אוא"ס עם העולמות כו' (וכנ"ל דעתיק הוא בחי' ירידת העצמות להתחבר עם העולמות כו' ונש"י ממשיכים שיהי' גילוי בחי' זו כו', וי"ל דשרש ההמשכה היא מבחי' עצמות א"ס שלמעלה גם מבחי' ירידת העצמות כו', וכנ"ל בחי' שמו הכלול בעצמותו שזהו בחי' העלם העצמי דא"ס כו' וכמ"ש במ"א), וזהו שכ' והייתם קדושים לאלקיכם שתגרמו דעצמות א"ס יהי' בבחי' קדוש כו', להיות דעצמות אינו בערך גם להיות בבחי' קדוש (או קדש כו'), ונש"י ממשיכים להיות בבחי' קדוש כו' (ועמ"ש מזה בד"ה שמח תשמח רנ"ז). ועפ"י הנ"ל יובן מה שיש בכח ב"ד לעשות לצורך שעה שלא עפ"י התורה שיש מצד שרשי הנשמות שהן למעלה מהתורה, וכמ"ש רק באבותיך חשק ה' שזהו התענוג בנש"י מצ"ע דוקא שנת"ל שזהו בחי' התענוג דעצמות א"ס ממש שלמע' גם מבחי' שעשועים העצמיים דתורה כו', וע"כ משום עת לעשות לה' והיינו שיושלם בחי' החפץ והכוונה העצמית דעצמות א"ס ממש שלא בא בבחי' חכ' דתורה כו' ביכולתם לעשות גם שלא עפ"י התורה כו' (ומ"מ נא' זה בתורה כמו התשובה שנא' בתורה ושבת עד ה' כו', הגם שהתשובה היא למעלה מהתורה כו' כנודע, כמו"כ נא' בתורה לא תסור כו' ימין ושמאל כו' דבעצם זהו למעלה מהתורה כו'). וה"ז כמשל אור הראי' שנת"ל שהוא בחי' אור מקבל רק זהו באור הראי' שבחומר העין, אבל כח הראי' בעצם אינו בחי' אור מקבל כלל כו', כמו"כ נשמות כמו שירדו למטה ונתלבשו בגוף ה"ה מקבלים מהתורה והיינו דהתקשרות ודביקות נפשם באלקות הוא ע"י התורה כו' (ועם היות דההתקשרות היא בהנשמה בכח עצמה שהיא המתקשרת באלקות וכמ"ש ואתם הדבקים בה' אלקיכם כו', ה"ז ע"י סיוע דתורה כו'), אבל מצד שרש ומקור נשמתם אינם בבחי' מקבל כלל ואדרבא הן בחי' משפיעים בתורה וביכולתם לעשות גם שלא כפי התורה לצורך שעה כו', וזהו דמצד שרשם הקדום בבחי' עצמות א"ס אינם בבחי' אור מקבל כלל וה"ה בחי' עצמיים ממש כו'.

ולהבין זה בעבודה הנה כתי' יסובבנהו כו' יצרנהו כאישון עינו וקאי על מ"ש לעיל כי חלק ה' עמו כו' עז"א ימצאהו בארץ מדבר כו' יצרנו כאישון עינו, דנש"י נק' אישון עינו וכמארז"ל כל הנוגע בהם כאלו נוגע בבבת עינו כו', והנה מלאכים נק' ג"כ עיני ה' וכמ"ש ה' עיניו משוטטות בכל הארץ וכתי' שבעה המה עיני ה' משוטטים כו' וקאי על המלאכים, דא"א לומר דהכוונה על האדם שהרי בציור אדם הן ב' עינים, וכמ"ש בס"י ושערים בנפש שתי עינים שתי אזנים שני נקבי החוטם והפה והיינו דבכללות הן שבעה שערים, אבל העינים בפרט הן שתים כו' והן בחי' חו"ב ה"ח וה"ג או נו"ה דחכ' כו', וכמ"ש במאו"א מע' ע' אות י"ד ושבעה עינים הן המלאכים ושרשם מז' מדות שהן שבעה עינים וכמ"ש במאו"א שם כו'. ומה שלפעמים נא' משוטטים ולפעמים משוטטות הוא שיש מלאכים שמעלמא דנוק' ומלאכים מעלמא דדכורא כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה ארדה נא ואראה כו', ועמ"ש בזהר משפטים דק"ז ע"א ודקי"ז ע"א וברע"מ אמור דצ"ט ע"א שהן מלאכים שנק' מארי דעיינין מארי דאשגחותא כו'. והענין הוא עד"מ כלי העין באדם התחתון הנה היא בחי' כלי בעלמא לכח הראי' הרוחניות שבמוח, שהרי כח הראי' יש בנפש קודם בואה לגוף וכמו מזלייהו חזי כו',

וכמו שאמרו שהנשמה רואה ושומעת הכרוזים העליונים שזהו עיקר בחי' הראי' שבנפש כו' (ועמ"ש בפרדס שער הכינויים), אלא שבחומר העין עובר (ע' משנת"ל) ומתלבש כח זה הרוחני להיות נתפס בו במהות ראי' גשמיות שהיא השגחה גשמיות, דכח הראי' שבנפש כמו שהוא קודם שמתלבש בחומר* אינו בערך לתפוס דבר גשמי כמו שהנפש בכלל מובדל מן הגשם כו', וע"י חומר העין בא הארת כח הראי' בבחי' הגשמה לתפוס דבר גשמי כו', והרי כלי העין רק כמו לבוש בעלמא להלביש כח הראי' הרוחניות, דראיית הדבר הוא בכח הראי' שבנפש וחומר העין הוא רק כלי ולבוש שע"י אור הראי' בא בהגשמה שיתפוס דבר גשמי כו', וכמו שיביט אדם בכלי זכוכית הבהירה שהאדם הוא הרואה והכלי זכוכית אינה מוסיפה דבר בעצם הראי' רק שהיא מכסה על אור הראי' בכדי שיתפוס את הדבר הנראה כו', וכידוע דחומר העין הוא מכמה קליפות כגלדי בצלים זעג"ז ובמשך הזמן כשנחסר מהקליפות האלו מאיר אור הראי' ביותר ואז אינו יכול לתפוס דבר גשם כי הוא למעלה מערך זה כו', הנה הכלי זכוכית מכסה ומסתיר על אור* להיות בערך תפיסת הדבר הגשמי כו' (ומ"מ* חומר* אינו רק כמו לבוש המסתיר כ"א בבחי' כלי והיינו שעושה הגשמה בהאור המלובש בהעין להיות בערך הגשמי, משא"כ הלבוש אינו עושה דבר בעצם האור רק שמסתירו כו', ויש מעלה בכלי שהאור נרגש בה משא"כ בלבוש כו' וכמ"ש במ"א, אך זאת מובן מהמשל דכשם שהכלי זכוכית אינה מוסיפה דבר באור הראי' כמו"כ חומר העין אינו מוסיף דבר באור הראי' רק שבו וע"י תופס אור הראי' דבר גשמי כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בבחי' עיני ה' דאדה"ע שהוא בחי' כלי ההשגחה שמשגיח ה' בכל העולמות, והן בחי' הכלים דז"א דאצי' שהן מגבילים האור להיות בערך בחי' עולמות התחתונים להשגיח עליהם ולהשפיע להם אור וחיות ולידע את כל מעשה התחתונים בכל הברואים בפרט אם מוכשרים מעשיהם כו', וההשגחה והידיעה והשפעת החיות מאת ה' הוא היינו מהאוא"ס המתלבש בהכלים רק שהכלים מגבילים את האור כו', כי האור מצ"ע כמו שהוא שלא בהתלבשות אינו בערך עולמות התחתונים כו', והכלים להיותם בחי' גבול הגם שהן אלקות ה"ה עכ"פ בערך העולמות כו', ומגבילים את האור להיות בערך הראי' וההשגחה בתחתונים ולהשפיע להם חיות כו', והכלים הם רק בחי' לבוש לבד לבחי' כח הראי' האלקית עצמה כו'. וזהו ג"כ ענין עיני ה' שהן מלאכים כנודע שמלאכים שרשם מבחי' חיצוניות הכלים דאצי' והן שלוחי השפע להיות דחיצוניות הכלים הו"ע ההשפעה חוץ לעצמותו כו' כנודע, ע"כ המלאכים הם שלוחי השפע כו' כמ"ש במ"א, וכמו"כ ע"י הוא ההשגחה להשגיח בכל מעשה התחתונים כו'. וכ"ז הוא בבחי' אמצעי לבד שהן ממוצעים שע"י תהי' ההשגחה האלקית כו', והיינו שע"י בא הארת האלקות יותר בבחי' הגבלה והגשמה להשגיח גם בעילולי' התחתונים, וגבוה מעל גבוה שומר שע"י הארת האלקות שבהם עולים כל הדברים למעלה במדרי' יותר וכמו בהכלים ובהאור המתלבש בכלים כו', וכמו"כ הוא השפעת החיות שבא ממדרי' למדרי' ע"י הכלים וע"י המלאכים שע"י נמשך השפע אלקית לכל הנבראים בכל עולם לפי ערכו ומהותו כו'.

והנה כתי' השקיפה ממעון קדשך מן השמים כו' השקפה זאת היא מבחי' כח הראי' עצמה ובאה ע"י ישראל דוקא שנק' אישון עינו כו', וזהו וברך את עמך ישראל כו' והיינו שזהו ההשגחה מבחי' עצם האור שלמעלה מבחי' הכלים כו'. דהנה ידוע שיש ב' מיני השגחה הא' השגחה דשם אלקים

בחומר: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בחומר העין. **על אור:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: על אור הראי'. (ומ"מ: בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג, ואוצ"ל לאחרי „דבר גשמי כו'". **חומר:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: חומר העין.

שזהו מבחי' חיצוניות האור וחיצוניות הכלים כו', דהשגחה זו באה ע"י ממוצעים רבים בהסתר והעלם אחר העלם כו' וכנ"ל שהיא ההשפעה שע"י אמצעות המלאכים שבהם וע"י מתעלם ומתגשם האור כו', וכמו שמשתל' ממדרי' למדרי' בעולמות בי"ע באה ההשפעה ע"י השרים העליונים שהן ע' שרים דנוגה שמתלבש בלבוש הטבע כו', וכמ"ש במ"א בענין וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה בבחי' עשי' דוקא כו'. והב' היא ההשגחה דשם הוי' שהיא מבחי' פנימיות האור ופנימיות הכלים והיא השגחה פנימיות ורוחניות שאינה באה ע"י ממוצעים ואינו מתעבה ומתגשם כלל כו', וכמ"ש הרמ"ז פ' שלח דקנ"ח ע"א* וז"ל ועוד נודע שב' מיני שפע הם א' הנמשך מלמעלה כו' לזון את כל העולמות כו' וזה הולך ומתעבה ממדרי' למדרי', והמין הב' הוא העובר דרך מעביר ואינו מתמעט אלא מתעבה (אפשר צ"ל ולא מתעבה) מראש ועד סוף עכ"ל, והיינו בחי' פנימיות ועצמות האור שאינו מתעבה ומתגשם ואינו משתנה ממדרי' למדרי' כו', והמשכה זו היא לנש"י שהן מבחי' פנימיות הכלים ומבחי' פנימיות האור כו' ושרשם מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו' וכמשנת"ל בענין טהורה היא כו'. וזהו שישראל נק' אישון עינו כי זה הוא עיקר הראי' גבוה הרבה במדרי' מבחי' הראי' ע"י כלי העין כו', והוא מ"ש היוצר עין הלא יביט פי' הלא יביט בעצמו שלא ע"י עין שהיא הראי' בעצם האור כו', וה"ז למעלה מבחי' שבעה המה עיני ה' שזהו מבחי' ז"ת דז"א דאצי' כמ"ש בזהר ויחי דרמ"א ע"א דשם הו"ע הכלים כו', והראי' דאישון עינו הוא בחי' ראי' דחכ' כמ"ש במשה וירא ראשית לו ששם עיקר הראי' כו', וחכ' היא למעלה מבחי' החיות של העולמות וכמא' אלפים שנה קדמה כו', והיינו בחי' פנימיות החכ' בחי' מוחין דאבא שלמעלה מהשתל' כו'. ובזהר שם דשבעה עיני ה' הן סנהדרין עיני העדה שהן ז' מדות כ"א כלולה מעשר כו', והנה בסנהדרין הי' המופלא שבסנהדרין כנגד משה וכדאי' במשנה פ"ג דסנהדרין מ"ו סנהדרי גדולה הי' של ע"א שנא' אספה לי שבעים איש ומשה על גביהן כו' והוא הנק' מופלא שבב"ד כו', ובהוריות פ"א מ"ד או שלא הי' מופלא של ב"ד שם שאין זה הוראה כו'. והענין דע' סנהדרין הן מבחי' ז"ת שכל אחד כלול מיו"ד כנ"ל והיינו בחי' המוחין שבמדות כו' ומשה הוא בחי' עצמיות החכ' כו', וגם כמשנת"ל דענין אצי' רוחו של משה עליהם הוא ההמשכה מבחי' עצמות החכ' כו', מ"מ אינו דומה לעצמות החכ' ממש שזהו בבחי' מופלא מהם כו', אמנם ענין ואצלתי מן הרוח כו' זהו כמו האצי' מאוא"ס המאציל וכמו התהוות החכ' מבחי' חכ' שבכתר כמו"כ הו"ע הסנהדרין לגבי משה, וא"כ משה הוא בחי' ח"ס וזהו בחי' המופלא שבסנהדרין דח"ס היא הפלאה והבדלה מבחי' חכ' דאצי' כו' וכמשנת"ל (בתחלת הדרוש בענין שתוק כך עלה במח' כו'). וזהו ג"כ אישון עינו דעין היא בחי' חכ' ואישון עינו זהו בחי' פנימיות ועצמות החכ' בחי' ח"ס כו', ועמ"ש באוה"ח ע"פ השקיפה ממעון קדשך שהעיר מענין ב' הזיווגים דלא שלים וזיווגא דשלים המבו' בע"ח, דזיווגא דלא שלים הוא להחיות העולמות שזהו מבחי' חיצוניות החכ' כו', וזיווגא שלים הוא להוליד נשמות שזהו מבחי' פנימיות ועצמות החכ' כו' והוא מאסתכלותא דא"א בחו"ב ובזו"נ כו' וכמשנת"ל באורך, וזהו ההשקפה וההשגחה על נש"י מבחי' עצמות החכ' שזהו בחי' אישון עינו כו'.

גם י"ל דבחי' אישון עינו הוא כמ"ש באד"ר דק"ל ע"א בפי' עין ה' אל יראיו עין אחת בחי' עינא דעתיקא דלית שמאלא בהאי עתיקא כו', והיינו דאישון עינו זהו בחי'

דקנ"ח ע"א: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דקנ"ח ע"ב.

בשעה שהקדימו – תער"ב

חכ' דעתיקא שנק' שכל מופלא, וכמ"ש במ"א (ונת' ג"כ לעיל) ההפרש בין ח"ס לחכ' דעתיק דח"ס היינו חכ' דאריך הוא בחי' שכל נעלם, וחכ' דעתיק הוא בחי' שכל מופלא שמופלא לגמרי מבחי' חכ' דאצי' כו', וכמו שכל אנושי לגבי חכ' דאצי' כן הוא חכ' דאצי' לגבי חכ' דעתיק כו', וזהו בחי' מופלא שבסנהדרין כו'. והענין הוא דהנה בדוגמת הסנהדרין ומופלא שבהם למעלה הו"ע הוא וב"ד וכמ"ש במד"ר וה' הוא ובית דינו כו', בית דינו הם ע' סנהדרין שבהיכל הזכות ושרשם הוא מבחי' חיצוניות חו"ב כו' וכמ"ש במ"א, ובחי' הוא זהו כנגד מה שלמטה הוא המופלא שבסנהדרין כו', והסנהדרין הן בחי' עיני העדה (וי"ל שנק' עיני העדה שיש להם שייכות אל העדה כו', וכמ"ש במ"א דמשה אמר מאין לי בשר מפני שהי' מופלא לגמרי כו' וכמשנת"ל, אבל הזקנים היו בערך אל העם כו' דגם כשנמשך עליהם מבחי' רוחו של משה היו מ"מ בבחי' ערך ושייכות אל העם כו', וז"ש ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם אוריד ואמשיך בחי' שלך למטה ממדריגתך כו' כמ"ש בתו"א פ' וירא ומבו' במ"א וכענין המתורגמן כו', וזהו ג"כ שנק' עיני העדה כו'), ואישון עינו היינו ההשגחה מבחי' הוא עצמו כו'. וע"ד שאמרז"ל בני חיי מזונא לא בזכותא תלי' מלתא אלא במזלא תלי' מלתא דמזל הוא בחי' הכתר, וכידוע דהמזלות הן מבחי' ח"ס חכ' שבכתר כו', וההמשכה מבחי' הוא זהו ג"כ ע"י בחי' מזלי' דנשמה והיינו בחי' מקיף שבנפש שזהו העבודה שלמעלה מטו"ד כו'.

ובפרטיות ג' מיני אהבות י"ל שזהו ע"י המס"נ דבכל נפשך, דהנה בעה"מ שער עולם התהו פס"ו דל"ז ע"ד כ' בפי' המשנה דפ"ט ברכות בכל נפשך אפי' הוא נוטל את נפשך הוא דוקא ל' נסתר שהוא בינה עדאתכ"ס כו', דבינה נוטלת נשמות הצדיקים לעלות עמהם למח' העליונה (היינו בחי' מו"ס שזהו עיקר בחי' הוא כמ"ש באד"ז דר"צ ע"א, ומה שהעלי' היא ע"י בינה י"ל שזהו כענין בחי' ובכל מאדך שהוא בבינה כו' וכמשנת"ל אך כאן מבו' שזהו בחי' בכל נפשך כו', וי"ל דבינה היא בחי' שביעאה שזהו התחברות דעליון ותחתון כו', וכמשנת"ל בענין היכל קדה"ק שזהו התקשרות והתחברות דהתחתון בהעליון שזהו בחי' מרכבה כו' וכמו"כ עי"ז הוא ג"כ ההמשכה כו', גם י"ל ע"פ מ"ש בבה"ז וירא ע"פ ויעש ה' לשרה שגם בחי' מזלא זהו ע"י התעוררות הב"ד דהיכל הזכות כו', ובהגהות לשם שהוא כענין פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של היכל בלקו"ת בהבי' דאני ישנה, ושם שזהו כענין תספרו חמישים יום שעה"נ ע"י ספירת המ"ט ימים שהן מ"ט שע"ב כו'), וע"י העלאה זו ממשיכים שיהי' יחוד י"ה יחודא שלים כו' עכ"ד. דהנה ידוע שיש ג' מדרי' כללות באלקות בחי' ממכ"ע וסוכ"ע ועצמות א"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע כו', דבחי' ממכ"ע הוא האור שנתצמצם לפ"ע העולמות ובא בבחי' התלבשות פנימי בעולמות והיינו בבחי' גילוי ובבחי' מורגש בעולמות שנרגש בהם האור והחיות כו', ובאור זה יש כמה חילוקי מדרי' בבחי' מעלה ומטה וכמשנת"ל באורך ובא בהגשמה לפ"ע העולמות כו', וכמו"כ עד"מ בכחות הנפש שהן בבחי' התלבשות פנימי בגילוי ובמורגש באברי הגוף, וכמו כח השכל שהוא במורגש בחומר המוח ובא בהגשמה לפי אופן החומר כו', וכמו"כ כח הראי' בעין וכח השמיעה באזן כו', וכמו"כ הוא למעלה שבכל עולם ובכל נברא יש אור וחיות אלקי המתלבש בו להחיותו בגילוי כו', ובכללות הוא בחי' אור הקו הנמשך אחר הצמצום בכדי להאיר ולהחיות את העולם שבא בבחי' מדידה לפ"ע

העולמות באופן שיתקבל בבחי' פנימיות בהם כו'. וכשמתבונן בזה איך שבכל דבר יש אור אלקי והעיקר הוא האלקות כו', וכמו שהאדם מרגיש בעצמו שהעיקר הוא החיות שבו כו', ובפרט כשיודע ומשיג אופן החיות האלקי בבל עולם ועולם ובפרטי המדרי' דע"ס איך ומה הוא כו', ה"ה מתעורר באהבה ותשוקה גדולה שחפץ ומשתוקק מאד באלקות וחפץ מאד בהתגלות אור האלקי שיאיר בגילוי בנפשו ובעולם כו'. אמנם אהבה זו היא בהגבלה לפי אופן ההתבוננות ולפי השגתו והעמקת דעתו באלקות כו', וכללות האהבה הזאת אינו בבחי' עלי' והתכללות ובבחי' יציאה מגדר כלים כ"א אדרבא היא בבחי' המשכה ובבחי' גילוי אור כו', ובזה הוא חפץ שיאיר לו האור בגילוי ובבחי' פנימיות כו', דכמו"כ הוא גם בהדביקות בהאור האלקי בהתבוננות הזאת הוא שמאיר לו האור האלקי ונדבק בו בשמחת הנפש ששמח בנפשו על האור והגילוי כו' (רק שאינו יוצא בזה ידי חובת העבודה דתכלית האהבה היא העבודה מאהבה כו' וכמ"ש בסש"ב ספ"מ).

אך בחי' ממכ"ע ה"ז רק הארה שבאין ערוך לגבי עצמות אוא"ס וכמ"ש כי עמך מקור חיים דגם מקו"ח דעולמות הוא רק עמך טפל ובטל לך כו', אבל עצמות אוא"ס ה"ה למעלה מבחי' התלבשות בעולמות והוא בחי' חי בעצם לא בבחי' חיות להחיות כו' ונק' חי העולמים דהיינו שמובדל מן העולמים כו' (ונק' מ"מ חי העולמים מפני שמזה דוקא עיקר החיות של העולמות כו' וכמ"ש בסש"ב פמ"ח, רק שאינו בבחי' התלבשות בעולמות מפני שאינו בבחי' חיות להחיות כו'), והיינו בחי' אוא"ס הסוכ"ע שהוא רק בבחי' מקיף על העולמות כו' ולא יש בזה התחלקות מעלה ומטה כו', וכמשנת"ל באורך בענין מקיף הכללי ומקיפים פרטים כו' (ושרש ב' המדרי' האלו הוא באוא"ס שלפני הצמצום בבחי' עלות הרצון ובחי' אוא"ס שלמעלה מבחי' עלות הרצון כו' וכמשנת"ל בהתחלת הדרוש ובדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו). וידוע דבנשמות שייך השגה גם בבחי' סוכ"ע, ולא זו ההשגה בלבד שיש בחי' עצמות אוא"ס שאינו בבחי' התלבשות בעולמות כו', אלא שגם בזה יכול להיות ההשגה באופן ההפלאה דאוא"ס כו', וזהו מפני שהנשמות הן מבחי' עצמות אוא"ס כו' (וכמשנת"ל דשרשן מבחי' טה"ע שלפני הצמצום דהיינו בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון כו'), ע"כ יש בהם ההשגה דבחי' ההפלאה דאוא"ס כו'. וכשמתבונן איך שאוא"ס מופלא ומובדל מהעולמות כו' ולא רק מעולמות התחתונים אלא אף גם מהעולמות היותר עליונים כו', ה"ה מתעורר בתוקף הרצוא והצמאון להיכלל בעצמות אוא"ס כו', וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא בבחי' כליון ממש כו', ולא שהוא בבחי' קירוב באלקות ורוצה התגלות האלקות כו' כ"א בחי' הכליון וההתכללות באוא"ס ב"ה, וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שאינו רוצה בהגילוי אור כ"א להיכלל בעצמותו כו' (וי"ל שזה"ע שהעלי' היא ע"י הבינה כנ"ל בשם העה"מ דכאשר זה בבחי' בינה היינו בבחי' השגה והתבוננות ה"ז בבחי' עלי' והתכללות כו', דבבחי' החכ' היינו בבחי' ראי' הרי יש אופן שהוא בבחי' שוב דוקא כו' וכמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה הנ"ל, וגם בחי' הרצוא דחכ' הוא בבחי' דביקות כו' וכמ"ש במ"א ובדרוש הנ"ל). וזהו ובכל נפשך שהוא באוא"ס הסוכ"ע והו"ע מס"נ היינו מסירת כל הרצונות והוא שאינו רוצה בכל הגילוים רק להכלל בבחי' עצמות אוא"ס כו', ועי"ז ממשיכים בחי' מזל עליון היינו המשכה מבחי' הכתר להיות יחוד י"ה בבחי' יחודא שלים כו', וכמ"ש במאו"א אות ב' סעי' ס"ז בחו"מ כו' והכל תלוי במזלא דדיקנא כי הוא

בשעה שהקדימו — תער"ב

המזווגם, והוא כמ"ש בזהר אחרי דע"ז ב' דיחוד ו"ה הוא ע"י החסד כו' אך יחוד י"ה לא תליא חיבורא דלהון בחסד אלא במזלא תליא כו' (עמ"ש ע"ז בבה"ז ובהגהות לשם), וכמ"ש בהבי' דונקדשתי דיחוד י"ה הוא ע"י מס"נ כו', והיינו שע"י המס"נ דבכל נפשך הוא נוטל את נפשך בבחי' עלי' והתכללות כו', ממשיכים בחי' מזלות העליונים להיות בחי' יחוד י"ה כו'.

והנה במד"ר פ' נח פל"ז אי' חמשה הוא לטובה וחמשה לרעה כו', א"ר ברכי' בשם רבנן דתמן אית לן חד הוא טב מכולהון הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו שמדת רחמיו לעולם, ופי' במת"כ מלה הוא ל' הפלגה הן לטוב הן למוטב מתחלתו ועד סופו כו' היינו בלי שינוי כלל כו', ולמעלה היינו בחי' לא שניתי שלא יש שום שינוי כלל דהיינו בבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהשתל' כו', שהרי בסדר השתל' שזהו בחי' ממכ"ע יש שינוי והתחלקות מדרי' כו' אבל באוא"ס הסוכ"ע שלמעלה מהשתל' הוא לא שניתי כו', וכמו כי לא אדם הוא להנחם שזהו דוקא בבחי' כי לא אדם הוא כו'. וזהו ג"כ אברם הוא אברהם שהי' צדיק מתחלתו ועד סופו בלי שום שינוי כלל, והוא ע"ד מ"ש אחד הי' אברהם ואי' במד"ר נח פ"ל כ"מ שנא' הי' מתחלתו ועד סופו הי' צדיק כו', ובפ' מקץ ר"פ צ' ע"פ אחת היא יונתי תמתי זה אברהם שנא' אחד הי' אברהם כו', וידוע דאחת היא יונתי היא העבודה שלמעלה מטו"ד כו' דששים המה מלכות ששים מסכתות כו' כ"ז הוא בחי' חכ', ואחת היא יונתי הוא בחי' רעו"ד שלמעלה מבחי' חכ' כו', וזהו"ע הוא אברהם בחי' כתר שבנפש שנק' הוא ל' נסתר היינו בחי' המקיפים שבנפש שלמעלה מבחי' כחות הגלוים כו'. וגם נק' הוא ל' נסתר ע"ד שאמר ריב"ז איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי כו', ומבוא' במ"א שזהו מפני שמהות הנשמה א"א להשיג כי היא למעלה מן הדעת והשכל כו', וז"ש לא ידעתי נפשי ששרש הנשמה היא בבחי' לא ידעתי היינו למעלה מהדעת כו', והי' ריב"ז מסופק אם הי' עבודתו שלימה בבחי' מהות הנשמה כו', וזהו שנק' הוא ל' נסתר כו' והיינו העבודה בבחי' עצם הנשמה בחי' אחת היא יונתי כו', ועי"ז המשיך בחי' אוא"ס הסוכ"ע שזהו בחי' אני הוי' לא שניתי שהוא בשוה מתחלתו ועד סופו בלי שינוי והתחלקות כלל כו'. וי"ל שזה"ע דאי' במד"ר שה"ש ע"פ באתי לגני לגנוני למקום שהי' עיקרי בתחלה דעיקר שכינה בתחתונים היתה וז' דורות שחטאו גרמו סילוק השכינה, ואח"כ עמדו ז' צדיקים והורידו והמשיכו כו' ואברהם הורידה ברקיע הז' כו', ומבוא' במ"א דגילוי השכינה בבהמק"ד הוא גילוי בחי' פנימיות שם הוי' כו' והיינו הגילוי דבחי' ג"ר כו', וכידוע דב"ר הי' בחי' ה' עילאה שנק' קדה"ק קדשים הן חו"ב וקודש בחי' כתר כו', וזהו שהמשיך אברהם גילוי בחי' ג"ר כו'. וזהו ג"כ ענין אברם הוא אברהם דמבוא' במ"א שזהו חיבור בחי' המקיף והפנימי כו', והענין הוא דאברהם הוא שנתוסף לו ה' וידוע שזהו בחי' ה' עילאה בחי' בינה כמ"ש בתו"א פ' לך לך, ויתרון המעלה בזה שבבינה מאיר בחי' הכתר כמא' הוא דא עתיקא כו' וכמ"ש בתו"א שם, והנה אברם הוא בחי' הכתר אב רם בחי' שכל הנעלם מכל רעיון כו', והיינו בחי' חכ' שבכתר שהיא בבחי' רוממות שנסתר ונעלם מן העולמות כו' (ע"ש בתו"א ובהוספות בדרוש הנ"ל בהרחב הביאור), ושנק' אברהם הוא שיהי' בגילוי בבחי' פנימיות כו', וזהו אברם הוא אברהם שזהו החיבור בחי' המקיף שזהו בחי' הוא בחי' העלם שיאיר בפנימיות בבחי' גילוי כו' (והוא ג"כ ענין בחי' יחוד י"ה בבחי' יחודא שלים שזהו בכח בחי' מזלא דוקא שנמשך מבחי' הכתר כו', וזהו ג"כ ענין קדה"ק כו').

וי"ל אחד הוא אברהם היינו שהאור כמו שהוא בעצם כן הוא בחי' הגילוי כו', ולפ"ז אברם הוא אברהם הוא כענין משה משה לא פסיק טעמא בינייהו, דבחי' משה כמו שהוא באצי' כן הוא גם בברי' כו' כמ"ש בתו"א בהבי' דואלה המשפטים, והגם דאברהם אברהם פסיק טעמא כמש"ש, מ"מ י"ל דהפסיק הוא ג"כ מחבר וכמו בב' שמות הוי' דקודם יג"מ דפסיק טעמא בגווייהו וכן בק"ש שנא' ב' שמות הוי' ואלקינו באמצע כו'. והרי ע"י יגמה"ר הוא שמתחברים ב' השמות שז"ע ויקרא הוי' הוי' בחי' קריאה והמשכה משם הוי' הא' לשם הוי' הב' כו', ומבו' במ"א דב' שמות הוי' הן שם הוי' דלעילא ושם הוי' דלתתא, דבשרשם בחי' שם הוי' דלעילא הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום בחי' שמו הגדול עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד שזהו שם הוי' וכמשנת"ל, ושם הוי' דלתתא הוא בחי' הקו הנמשך מאוא"ס לאחר הצמצום כו', והפסיק טעמא בגווייהו הוא בחי' הצמצום ומקו"פ כו', וע"י יגמה"ר וכן ע"י ק"ש נעשה התחברות ב' השמות ע"י הפסיק טעמא כו'. והענין הוא דבסדר השתל' דתיקון כל בחי' הבדלה הגם שזהו מבדיל ה"ז ג"כ מחבר ב' המדרי' כו', וכמו יהי רקיע ויהי מבדיל כו' שמבדיל בין מ"ע למ"ת הרי באמת הוא מחבר ג"כ, וכמשנת"ל בענין דשאיב מלעילא ויהיב לתתא כו', וכמו"כ בחי' צמצום הראשון הגם שהוא בחי' הפסק כנודע הרי הוא ג"כ בחי' מחבר להיות המשכת הקו מהאוא"ס שלפני הצמצום כו', וכמשנת"ל בענין צמצום סיבת הגילוי יעו"ש, רק דבכללות ההשתל' הוא רק מה שחיצוניות שבעליון נעשה פנימיות שבתחתון כו', וע"י יגמה"ר וכן ע"י מס"נ דק"ש נעשה עי"ז בחי' ההתחברות בבחי' גילוי ממש כו', וזהו שבק"ש נא' אלקינו דהיינו שאלינו הוא בחי' גילוי כמ"ש בלקו"ת בסוף הבי' דכי הארץ כו', וזהו ג"כ אברהם אברהם דפסיק טעמא הנה ע"י אחד הי' אברהם בחי' אחת היא יונתי נעשה התחברות ב' המדרי' אברהם כו' וז"ע אברם הוא אברהם כו'. והנה במד"ר נשא פ"י ע"פ איש אחד כ"מ שנא' אחד גדול הוא בהקב"ה נא' אחד דכתי' ה' אחד אין בעולם כיוצא בו, וכן באברהם דכתי' אחד הי' אברהם לא הי' באותן ימים כיוצא בו, הרי הגם שלא הי' כיוצא בו מ"מ הרי זה רק באותן הימים כו', וי"ל דאברהם המשיך הגילוי רק לעצמו ובזמנו אבל אח"כ לא הי' הגילוי כו'. והענין הוא דהנה בתו"א בד"ה משה ידבר מבאר ההפרש בין אברהם ומשה, דאברהם המשיך הגילוי רק בעולם האצי' ומשה המשיך הגילוי למטה כו', והלא אברהם המשיך ג"כ גילוי אלקות למטה וכמ"ש ויקרא שם בשם ה' אל עולם שהודיע אלקותו בעולם כו', וכתי' ואת הנפש אשר עשו בחרן ות"א דשעבידו לאורייתא כו', י"ל דהמשכת דאברהם הוא שהמשיך לאותן שהן במעלתו ומדריגתו שיוכלו להמשיך את האור לא בכללות העולם כו' (והנפש אשר עשו כמדומה שמבו' שחזרו לסורן), אבל משה המשיך הגילוי בכללות העולם שיהי' ביכולתם להמשיך האור והגילוי כו', וזהו דאברם הוא אברהם שהמשיך גילוי בחי' המקיף והו"ע אחד הי' אברהם שזהו דבר גדול כו' כנ"ל, וי"ל שהוא כענין דבר גדול מעשה מרכבה שזהו בחי' א"א כו' וכמ"ש במ"א, אבל ההמשכה הי' בדורו לבד והיינו מפני שזהו מ"מ בחי' אור וגילוי וכל גילוי אור יכול להיות בזה הפסק כו' (ועמ"ש במ"א דגם באור אבוקה אינו דומה מרחוק כמו מקרוב כו' וכן הוא באור השמש כו' ועמש"ל בענין המקיפים פרטים כו'). אבל אית לן חד דטב מכולהו והו"ע ה' אחד שאין כיוצא בו שהוא לבדו הקדמון ונצחי אני ראשון ואני אחרון כו' ואין עוד מלבדו כו', וע"ד שאמרז"ל ע"פ קדושים תהיו יכול

כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם כו', קדושתכם היא בחי' הקדושה דמצות אשר קדשנו במצותיו שהן בחי' רצה"ע כו', וקדושתי למעלה כו' שזהו בחי' עתיק בחי' תחתונה שבמאציל בחי' עצמות א"ס כו', ובלקו"ת בהבי' דשבת שבתון שזהו בחי' א"ס שבתוך עתיק כו', ובשרשו בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום הוא כמ"ש השל"ה בפי' הוא ושמו בלבד, דהוא ר"ת הוא ושמו אחד והיינו דהוא שמו ושמו הוא כו', וזהו בחי' שמו העצמי הכלול בעצמותו ממש דשמו קדמון כקדמותו כו', וה"ז למעלה מעלה גם מבחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון שכ"ז הוא בחי' הגילוי דאוא"ס (רק שהוא בחי' הגילוי לעצמו כו'), אבל שמו העצמי ממש הוא בחי' העלם העצמי דא"ס כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו (וזהו בחי' תחתונה שבמאציל כו' וכמשנת"ל), וזהו בחי' חד הוא דטב מכולהו כו'.

והנה ענין חמשה הוא לטובה וחמשה הוא לרעה כי יש בחי' ה' חסדים וה' גבורות, והן נגד ה' אצבעות יד ימין וה' אצבעות יד שמאל, וכמ"ש בס"י ע"ס בלי מה מספר עשר אצבעות וברית יחיד מכוון באמצע כו' ועמ"ש ע"ז בפרד"ס ש"א פאו"ב, וידוע דיניקת החיצונים הוא מבחי' קו השמאל, דמבחי' החסדים גם בריבוי השתל' הכל הוא בחי' טוב משום דאור החסד אינו מתעבה כו' וכמ"ש במק"מ בראשית די"ז ע"א יעו"ש, וזהו חמשה הוא לטובה שהן מבחי' ה"ח כו', אבל מקו השמאל להיותו בחי' צמצום האור והשפע משתלשל מזה השפע בק"נ כו' וכמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה ויקחו אליך פרה בענין פר ה', וזהו חמשה הוא לרעה שהן מבחי' ה"ג מסוף המדרי' כו', וראשיתן הוא נמרוד שנא' בו הוא הי' כו' שהי' ראש דור הפלגה בחי' הפרדה והתחלקות כו' (ובנה העיר ומגדל שזהו בחי' האחדות דלעו"ז היפך בחי' אחדות דקדושה כו', ובאמת זהו בחי' התחלקות משום שזהו שנפרד מאלקות כו', וגם כמ"ש במ"א דבלעו"ז לא יש בחי' יחידה כי אינן ברצון א' כ"א בריבוי רצונות כו', וכמ"ש בענין משכני אחריך נרוצה משכני ל' יחיד דקאי על הנה"א אחריך נרוצה ל' רבים הן הריבוי רצונות דנה"ב כו', וזהו ג"כ ויקח קרח ות"א ואתפלג כו' וכמ"ש במ"א). ומ"מ שרש יניקתם הוא מבחי' הוא היינו מבחי' כמה א"א לפניו שבחי' זו נק' הוא כמ"ש והוא רחום יכפר כו' (וקודם לזה כתי' ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו כו' והוא רחום יכפר כו', והיינו שהגם שרק ויפתוהו בפיהם כו' ומ"מ והוא רחום יכפר דהיינו גם בלא תשובה כו'), אלא שמשם נמשך להם החיות בדרך נפילה ושבירה ע"ד שקלי' קדמה לפירי כו' וכמא' מ"ט עיזי מסגי ברישא כו', וזהו ע"ד ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא שע"י הסתר זה שבבחי' ההוא נמשך להם יניקה משא"כ מבחי' זה כו', ולכן אמר עשו למה לי זה משום דמבחי' זו א"א לו לינק כו' (וה"ז ע"ד שא' פרעה אם בן הוא כו' ומבו' במ"א משום שזהו גילוי אור וא"א לו לינק כו', וגם דמבחי' זו נמשך בבחי' הפנימיות דוקא כו'). ואפ"ל שז"ש בנמרוד גבור ציד לפני הוי' לפני ה' דוקא ע"ד אם תגביהי כנשר כו' לינק מבחי' דקמי' כחשכה כאורה כו', אך כ"ז הוא מבחי' חיצוניות המקיף דשם הו"ע כמה א"א לפניו וכחשיכה כאורה כו', אבל בבחי' פנימיות המקיף שם הכוונה הוא בבחי' הפנימיות דוקא ובבחי' הטוב כו' ואדרבא משם הוא דכל אויביך יכרתו כו', וזהו ואוהב את יעקב דוקא גם בבחי' זו דהלא אח עשו ליעקב דהיינו באוא"ס שלמעלה מהשתל' (ושלמעלה מבחי' תהו ותיקון דשם עשו ויעקב הן בבחי' אחים כו'), הנה בבחי' הפנימיות ואוהב את יעקב דוקא כו', וכמ"ש והוא עבר לפניהם והוא קאי על הקב"ה

והיינו בחי' הפנימיות והעצמיות שזהו בבחי' פנימיות הכתר שהוא העתקה והבדלה כו', ובשרשו הוא בבחי' העלם העצמי דא"ס כו' והוא עבר לפניהם למעלה מבחי' יעקב ועשו בחי' תהו ותיקון כו' ושם העיקר יעקב דוקא כו'. וז"ע אית לן חד הוא דטב מכולהו היינו בחי' הוא בחי' סדכ"ס שנעלם ונסתר לגמרי (בבחי' סתום מצ"ע כו') שזהו בחי' פנימיות הכתר כו', שלמעלה גם מבחי' מקור דחו"ג דלית שמאלא בהאי עתיקא כו', וזהו בחי' ברית יחיד מכוון באמצע בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו בחשבון בחי' חמש כנגד חמש כו'. וי"ל דענין ברית יחיד מכוון באמצע היינו בבחי' פנימיות הספירות כו', וכידוע דהספירות מצד חיצוניותן הכתר נמנה עמהם שזהו בחי' חיצוניות הכתר כו', ובפנימיות הספירות הוא שמאיר בהם מבחי' פנימיות ועצמות א"ס ע"י בחי' הדעת כו' וכמ"ש במ"א באורך כו', וז"ע באמצע היינו בבחי' הפנימיות שגם בהע"ס מאיר בחי' זו כו'. וי"ל ג"כ באמצע הוא בחי' קו האמצעי בחי' הת"ת שעולה עד הכתר דהיינו בחי' פנימיות הכתר כו' (ועמ"ש בסי' בשער המועדים דכמו"כ הוא בבחי' פנימיות ז"א עפ"י קבלת האריז"ל), ולכן קו האמצעי כולל ומחבר בית הקוין דימין ושמאל כו', וענין ההתחברות הוא דשמאלא אתכלל בימינא כו' והיינו שגם מדה"ד נהפך לבחי' הרחמים כו', וז"ע הוא הוי' אלקינו בכל הארץ משפטיו שמדת רחמיו לעולם כו'. וי"ל שזהו כענין דנחלת יעקב היא נחלה בלי מצרים דחו"ג ה"ה הפכים ומנגדים זל"ז, וא"כ בחי' החסד יש בה הפסק מפני מדת הגבו' כו', אבל ת"ת שכולל חו"ג ומטה מדת הגבורה ג"כ לבחי' החסד ע"כ היא נחלה בלי מצרים שאין בזה הגבלה והפסק כלל כו', וזהו מפני שבת"ת מאיר מבחי' עצמות א"ס דלית שמאלא בהאי עתיקא כו'. ובזהר יתרו דפ"ח ע"ב דבסעודתא תליתאי והאכלתיך נחלת יעקב אביך כו', ועמ"ש ע"ז בסי' בסעודת שחרית שזהו גילוי בחי' עתיק בז"א כו', ועמשנת"ל בענין ג' סעודות דשבת דהיינו בחי' פנימיות עתיק כו', וזהו שמדת רחמיו לעולם כו'.

וביאור הענין הוא דהנה אמרז"ל כל העונה איש"ר בכל כחו קורעין לו גז"ד שנא' בפרוע כו' בהתנדב עם ברכו ה', ופרש"י שע"י שמתנדבין לברך את בוראן עי"ז בפרוע, כי פרוע מתרגמינן בטל, ובכל כחו פרש"י בכל כוונתו, גם פי' בכל כחו כמ"ש ועתה יגדל* כח אד', דהנה בפסוק בראשית ברא יש כ"ח אותיות שעז"נ כח מעשיו הגיד לעמו כו', דהרי בראשית נמי מאמר הוא אך הוא מאמר כללי שכולל כל המאמרות כו', וזהו כח מעשיו שהוא מקור ושרש כל המעשים שנתהוו במע"ב כו', והיינו בחי' חיצוניות החכ' שהיא ראשית ההשתל' מקור בחי' חו"ג דבששת ימים עשה ה' כו'. והנה ביש"ר יש ג"כ כ"ח אותיות וע"י שעונה איש"ר בכל כחו ממשיך תוס' כח בבחי' כח מעשיו כו', וז"ע ועתה יגדל נא כח אד' דהיינו הגדלת ותוס' כח בבחי' כח מעשיו כו', ועי"ז קורעין לו גז"ד כו', והוא כדאי' בסדה"י הטעם ע"ז דכח הוא ב"פ יד שביד יש י"ד פרקין (היינו באצבעות היד שלשה בכל אצבע ושנים באגודל, ובמשנה פ"א באהלות אי' ששה בכל אצבע היינו עד הקנה כמ"ש בתוי"ט שם), וב"פ יד שהוא יד ימין ויד שמאל הוא בגימט' כח כו', וז"ע כ"ח עתים שבקהלת י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה והן נמשכים מב' ידות ימין ושמאל כו', ושרשם מע"ס שהן במספר עשר אצבעות חמש נגד חמש שהן ה"ח וה"ג כמשנת"ל, ומחמש אצבעות של יד ימין

---

*יגדל: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: יגדל נא כח.

נמשכים י"ד עתים לטוב והו"ע חמשה הוא לטובה כו', ומחמש אצבעות דיד שמאל נמשך י"ד עתים לרעה כו'. אך העונה איש"ר בכל כחו שנמשך בבחי' כח מעצמות א"ס דלאו מכא"מ, וע"ז מורה הוא"ו שהוא בחי' המשכה כו', עי"ז נתהפך מיד שמאל להיות ג"כ יד ימין, וכמ"ש ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' כו' ב"פ ימין משום דלית שמאלא כו', וזהו"ע הוא"ו שממשיך מבחי' לאו מכא"מ איהו כו', וכידוע דוא"ו הוא ברית התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כו', וידוע דבריח התיכון הוא שמבריח מן קצה יותר עליון עד קצה היותר תחתון כו', והיינו שממשיך מבחי' פנימיות הכתר כו', וזהו דוא"ו הוא אות אמת שהו"ע אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים כו' (ועמשנת"ל ד"ה ויגדלו הנערים*). ולכן עי"ז קורעין גז"ד לפי שנמתק מדה"ד ונהפך לחסד כו', וז"ע חד הוא כו' הוא ה' אלקינו שזהו בחי' ע"ק דלית שמאלא כו' שזהו בחי' ברית יחיד אנת הוא חד כו', וזהו הגדלת הכח בחי' תוס' אור מבחי' עתיק כו', וע"כ בכל הארץ משפטיו משפט איהו רחמים שמדת רחמיו לעולם כו'.

והנה בכדי שיהי' הגדלת כח הנ"ל זהו ע"י בכל כחו בכל כוונתו כו'. והענין הוא דהנה אמרז"ל כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו וצ"ל מה"ע אריכות דאחד, הנה כתי' ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד ואמרז"ל ע"ז אטו האידנא לאו אחד הוא כו', וצ"ל ענין ושמו אחד מה בחי' שם למעלה כו'. והענין דהנה שם הוא בחי' אותיות וכמו שם אברהם הרי כל ענין השם הוא צירופי אותיות כו', והנה אותיות הן ל' אתא שהו"ע הגילוי שזהו רק בחי' גילוי אור לבד מעצם הנפש הארה בעלמא, וכמו אותיות הדבור שאינם רק הארה מעצם הנפש שאינו נוגע אל עצמו כלל שגם אם ידבר כמה דבורים הרבה או לא ידבר כלל אין זה עושה שום גרעון או תוספת בהנפש כו', וכמו אור וזיו השמש שאינו נוגע אל עצם השמש אם הזיו מאיר א"ל מפני שהוא הארה לבד כו', וכמו"כ הוא באותיות הדבור וכן הוא בענין השם שאינו נוגע אל העצם כו' (ולכן נפש אחת יהי' לה כמה שמות דבאדם זה יקרא בשם זה וכשבאה באדם אחר תקרא בשם אחר כו' ואין זה נוגע כלל אל עצם הנפש כו' ועמשנת"ל מענין השם), וע"כ נק' בזהר בחי' גילוי אוא"ס בשם אור ובל' הגמ' והמד"ר נק' שם, וכמ"ש בפרדר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד שזהו בחי' אור א"ס שבזהר וכתהאריז"ל כנודע, דאור ושם הוא דבר א' דהיינו בחי' הארה לבד מן העצמות כו'. והנה יש כמה מיני אותיות וכמו אותיות הדבור הן אותיות בבחי' מציאות שהן מורגשים אל הזולת וכל גילוי אל הזולת הוא ע"י אותיות הדבור כו' (ולמטה מהם הן אותיות המעשה והגילוי אל הזולת ע"י אותיות הכתב הוא בחי' צמצום והעלם יותר כו' וכמ"ש במ"א בענין הנסירה, רק שלמטה באדם אותיות הכתב הן אותיות גשמיים ממש כו', אבל למעלה הו"ע בדבר ה' שמים נעשו דבחי' המל' בחי' דבור עליון כשמקבל מיסוד לבד ה"ז בחי' עשי' כו' וכמ"ש במ"א), ולמעלה מזה אותיות המח' שהן דקין ורוחניים שאינן נרגשין אל הזולת רק מורגשין לעצמו דגילוי העלם העצמי לגבי עצמו הוא ע"י אותיות המח' כו', וכמו השגת השכל לעצמו הוא ע"י אותיות המח' כו', אך זהו בחיצוניות השכל שבא בלבושי השגה כו', אבל פנימיות השכל שלמעלה מלבושי השגה כו' וכן בכל שכל כשמעמיק בפנימיות ועומק הענין כו', שם אין האותיות נרגשין גם לעצמו כו', וכמו שרואין בחוש בטרדת השכל באיזה ענין עמוק שאינו מרגיש כלל האותיות כו', וכל זה הוא בכח הבינה שזהו בחי' השגה וכל השגה היא בבחי' התלבשות ותפיסא

ד"ה . . הנערים: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תשמב ואילך).

שנתפס הענין בכלי מוחו שזה"ע השגה כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ הרי יש כאן כלים כו' שגם בבחי' פנימיות השגה מאחר שזהו השגה ה"ז בבחי' תפיסא, וא"כ הרי יש כאן כלים רק שהן כלים דקים כו' וע"כ יש בזה ג"כ אותיות רק שהן בלתי מורגשין כו', אבל בכח החכ' שגם בחי' גילוי החכ' דהיינו בחי' נקודת ההשכלה ה"ז לא בבחי' תפיסא בכלי מוחו רק שמרחף על מוחו כו', דעש"ז נק' בריקת וסקירת השכל שזהו כמו ברק לבד שאינו בבחי' התיישבות ותפיסא כו' כמ"ש במ"א, ע"כ גם האותיות דשם הן בלתי ניכרין כלל כו' לא רק שאינם מורגשין אלא שאינן ניכרין בעצמן מפני שאינם בבחי' מהות ומציאות בעצמן כו'. וכמו שהוא בכחות הגלוים בחלוקי המדרי' זו למעלה מזו כמו"כ בכחות הנעלמים שבנפש ככח הרצון והתענוג שיש שם ג"כ אותיות, דכל גילוי כח הוא ע"י אותיות כנודע, רק שכללות האותיות האלו הן למעלה במדרי' מהאותיות שבכחות הגלוים כו', שהרי הכחות הנעלמים ה"ה בכלל למעלה מבחי' התלבשות בכלים כו', וע"כ הכלים והאותיות דשם אינם בבחי' מציאות אותיות כו', ומ"מ בחיצוניות הרצון האותיות הן במציאות יותר כו', וכידוע דברצון יש בחי' פנימיות וחיצוניות, דפנימיות הרצון הוא רצון הנוגע לעצם נפשו וכל עצם נפשו הוא ברצון זה כו', וחיצוניות הרצון הוא שאינו נוגע לו בעצם נפשו כו' וכמ"ש במ"א, וע"כ בחיצוניות הרצון שם נרגשין יותר האותיות כו' היינו שנרגש הלבוש המלביש את הרצון כו', ובפנימיות הרצון נרגש יותר האור ואין האותיות נרגשין כו'. ובכח התענוג הגם שגם שם יש אותיות אבל אינם ניכרין כלל כו', וכידוע ההפרש בין רצון לעונג דרצון הוא בחי' התפשטות וגילוי מהנפש, ועונג הוא בבחי' עלי' והעלם כו' וכמשנת"ל, וע"כ האותיות דשם הם בלתי ניכרין כלל כו', וכבר נת"ל דבכללות אותיות אלו הן למעלה מאותיות דכחות הגלוים שאינן בבחי' מציאות ממש כו' ומ"מ הרי יש שם אותיות כו'. והנה ידוע שיש אותיות הקבועים בעצם הנפש וכמא' הנפש מליאה אותיות כו', הגם שאינו מרגיש כלל שיש אותיות בנפש מ"מ בהכרח לומר שבעצם הנפש יש אותיות דאל"כ מאין הן האותיות שבהכחות כו', דאם נא' שמתהוים ע"י התגלות הכחות בהמוצאות הרי הי' צ"ל שהיות זמן איך לנענע בהמוצאות בכדי שיהיו האותיות ולהרגיל א"ע בזה כו', ואם נא' שזה מהגילוים דהכחות עצמן (והמוצאות הן רק שבהם נעשים בבחי' מציאות שכן הוא האמת), הנה (לבד זאת דאיך יתהווה מהגילוים מה שלא יש במקורם כו') א"כ הי' צ"ל שכל אור יהי' לו אותיות השייכים אל הגילוי והיינו אותיות אלו דוקא ולא אותיות אחרים כו', והרי אנו רואין דגילוי אור א' יש לו כמה אותיות וכמו תוס' רא"ש ור"ן שאומרים שכל א' ובאותיות אחרים כו', אלא שהאותיות הן בעצם הנפש ובהתגלות הכחות מתגלים ג"כ אותיות להביא את הגילוי הזה כו' (ולכן כאו"א אומר השכל באותיות אחרים שזהו כפי אופן האותיות שבנפש כו'), אבל עיקרן של האותיות הוא בעצם הנפש כו'. וראי' לזה שהרי האלם מוליד שלם והרי בהגילוים לא יש לו אותיות כו', רק מפני שהאותיות שבעצם הנפש ה"ה מוליד שלם כו' (ועמ"ש מזה באורך בד"ה יו"ט של ר"ה רנ"ט), וז"ש ויהי האדם לנפש חי' ות"א לרוח ממללא, ולכן נק' הנפש נפש המדברת ע"ש האותיות הקבועים בנפש כו', רק האותיות שבנפש אינן בבחי' מציאות כלל וכלל ולכן אינן ידועים כלל מפני שאינן במציאות כלל כו' (ולכן ג"כ עצם הנפש אינו נרגש מפני שהאותיות שבו אינן בבחי' מציאות כו').

והדוגמא מזה יובן למעלה שיש ג"כ אותיות הדבור וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו' וכן יש אותיות המח' כו', והגם דלא מחשבותי מחשבותיכם וכמו"כ דבורו ית' אינו כדבורנו, מ"מ דברה תורה כל' בנ"א והוא בחי' האור שבא בכמה צמצומים עד שהוא בבחי' גילוי אל הזולת והיינו שיהי' ממנו התהוות עולמות ונבראים נפרדים שהן כמו דבר הזולת כו', וזהו בחי' חיצוניות המל' הנק' דבור עליון המקור לעלמין דאתגליא כו', ומח' העליונה היא מדרי' עליונה שבבחי' העלם לגבי נבראים דעדאת"ג וה"ז מקור בחי' עלמין דאתכסי' שזהו כמו הגילוי לעצמו היינו שהנבראים אינם בבחי' זולת כו'. ובד"כ הוא בחי' בינה ומל', דבינה הוא בחי' העלם ונק' ביום ההוא כו' והיא מקור בחי' עלמין סתימין דלא אתגלין, ומל' נק' אתה מקור עלמין דאתגלין כו', וידוע דעיקר מקור ההשתל' הוא בחי' בינה ושם עיקר התחלת הכלים ולכן נק' גרמוהי כו' וכמשנת"ל, ע"כ בכלל בחי' אותיות המח' ודבור הן בחי' אותיות מורגשים, רק שהמח' היא לעצמו ודבור אל הזולת כו'. אבל חכ' היא למעלה מבחי' הכלים דעיקרה בחי' האור ולכן נק' בשם חיוהי כו', וע"כ החכ' היא למעלה ממקור להתהוות, וכידוע דחכ' היא בחי' מקור רחוק להשתל' כו', והגם דמקור הכל הוא בחי' חכ' מ"מ ההתהוות היא מבחי' הבינה וכמא' כולם בחכ' עשית בבינה כו' ועמ"ש בזהר בראשית דכ"ב ע"א. ויש אותיות גם בבחי' הכתר רק דכללות אותיות אלו הן למעלה מהאותיות והכלים דהשתל' שהן עד"מ אותיות הכתב בבחי' דבר נוסף כו', וכלים שבכתר הן בחי' אותיות החקיקה כו' וכמשנת"ל, וה"ז ג"כ בחי' אותיות וכלים כו', ולכן יש עולמות שהן מבחי' הכתר וכמ"ש עושה פלא דפלא הוא בחי' הכתר, ויש עולמות שהן בבחי' פלא וכמו בגולגלתא יתבין תליסר אלף עלמין כו', רק זהו מבחי' חיצוניות הכתר שבבחי' מקור להשתל' עכ"פ כו' אבל בחי' פנימיות הכתר אינו בבחי' מקור כלל כו'. וכן יש אותיות למעלה יותר בבחי' האור הכלול בעצמותו ית' והיינו בחי' האור שלפני הצמצום וכמא' הפרדר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד כו', דהיינו מה שעלה ברצונו ית' שיהי' מקור לעולמות נק' ג"כ בשם בחי' אותיות וזהו בחי' שמו כו', אך שם זה נק' שמו הגדול דהיינו אותיות הקבועים באור שנכלל בעצמותו כו', ואותיות אלו הן ג"כ בחי' אותיות החקיקה וכמא' גליף גליפא בטה"ע כו', רק שבאותיות החקיקה יש ב' מדרי' הא' אותיות החקוקים על האבן טוב הרי יש להם אחיזה באיזה דבר, ומשחירים את בהירות האבן טוב במקום החקיקה כו', והב' כמו אותיות שבלוחות שהיו חקוקים מעבר לעבר שלא הי' להם אחיזה בשום דבר והיינו שאינם בבחי' מציאות כלל כו' ועמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו, וזהו דוגמא לבחי' האותיות שבאוא"ס שלפני הצמצום שאינם בבחי' מציאות דבר כלל כו'. ובפרטיות יש בזה ג"כ חילוקי מדרי' דבחי' עליית הרצון שעלה ברצונו להאציל זהו בחי' הדבור עד"מ כמו דבור האדם בינו לבין עצמו כו' וכמ"ש בלקו"ת בדרוש הצמצום ורשימו, ובחי' אוא"ס שלמעלה מעלות הרצון זהו כמו בחי' מח' עד"מ וכמשנת"ל, והיינו בחי' הגילוי וההעלם כו', ועם היות דאינו שייך שם בחי' אותיות כו' מ"מ הרי כבר עלה במח' ורצונו כל ההשתל' וכל ההתהוות דשיער בעצמו בכח כו'.

אבל בחי' עצמות אוא"ס ה"ז למעלה מבחי' עלות הרצון כו'. והענין הוא כמ"ש בהוספות לתו"א בהבי' דואני נתתי דעצמות א"ק הוא בחי' קדמות המאציל כו', והיינו כי א"ק הוא בחי' אדם הראשון שעלה במח' בא"ס הקדמון לכל הקדומים ונא' ע"ז בצלם אלקים עשה כו' שעש"ז נק' בשם אדם קדמון כו' וכמשנת"ל, ובחי' מל' דא"ק הוא

בחי' שמו ית' והיינו בחי' התגלות להיות נק' בשם לגבי הנאצלים חכם וחסדן בחכ' ידיעה כו', וזהו כמו שנת"ל דמה שנאצלה בחי' החכ' בבחי' ידיעת עצמו הוא בכדי שיוכל להיות נאצל בחי' חכים דבחכ' ידיעה דאצי' כו', ומכללות ענין שמו נתהוו פרטי השמות דז' מלכים שהן ז' מדות הגנוזות במאציל כו', וכמו שנת' שם דכללות ענין ע"ס הגנוזות הן בחי' שמות שע"י קריאת שם חכם נעשה בחי' חכ' בהעלם כו', והן בחי' שמות פרטים בבחי' א"ק עם היותם בחי' גנוזות שהן בתכלית האחדות כו' וכמשנת"ל, והן נמשכים מבחי' מל' דא"ק שזהו בחי' שם א' והוא בחי' המשכת הארה מבחי' עצמות א"ק להיות ענין זה שע"י קריאת השמות יהי' בחי' ההעלם שיהי' בחי' מקור אל הגילוי כו'. וכמו"כ יובן באוא"ס שלפני הצמצום דבחי' שמו הגדול הוא בחי' הגילוי מן העצמות להיות יכול להיות בחי' אור שיהי' שרש ומקור לספי' בבחי' קריאת שמות (דהיינו כשיקראו אותו כו'), ובחי' שמו הגדול הוא בחי' שם א' לבד והיינו דזה למעלה עדיין גם מנתינת מקום להיות בחי' מדרי' פרטיות רק הכל בבחי' אחדות ממש כו', וזהו שהוא למעלה עדיין מבחי' עלות הרצון כו', ומבחי' שמו הגדול נמשכו שמות והארות להיות מקור לספי' כי הוא ית' כל יכול כו', וכמ"ש במד"ר המשל דמראות הגדולות ומראות הקטנות שנת"ל והיינו שהוא מראה ומגלה א"ע כמו שהוא רצונו ית', ועד"ז יובן גם כאן שעם היות שהאור והזיו הוא פשוט בתכלית הפשיטות למעלה מעלה משרש בחי' הספירות, עכ"ז כשעלה ברצונו ית' להאציל העולמות ממשיך ומאיר הארתו ית' בענין שהוא שרש ומקור לבחי' הספירות כו', היינו בחי' שמות הנמשכים מבחי' שמו הגדול כו', והן בבחי' שמות לבד, והיינו דענין מקור זה אין זה שיש בחי' ספי' ממש בהעלם (וכמו בחיצוניות הכתר שיש שם בחי' ספי' בהעלם וכמו עד"מ אותיות החקיקה כו'), וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג כי אין שם דמות וספי' ח"ו, רק שיש בזה נתינת מקום דכאשר יקראוהו בשם חכ' וחסדן וכו' יהי' בחי' החכ' והחסד בהעלם להיות מקור לבחי' חכ' וחסד כו' שזהו בחי' ע"ס הגנוזות שהן בבחי' שמות לבד כו', ומ"מ זהו בחי' שמות ל' רבים ונמשכים משמו הגדול שהוא בחי' שם אחד כו'. וכ"ז הוא בבחי' המשכה וגילוי מן העצמות, דגם בחי' שם הנ"ל ה"ז בבחי' גילוי אור רק שהוא בבחי' אור המאיר לעצמו שלמעלה מבחי' שמות הנ"ל שהן בעצמותו גופא בחי' אור המאיר לזולתו דהיינו בבחי' שייכות אל העולמות כו' כנ"ל. אבל עצם* הוא הכלול בעצמותו שאינו כלל בבחי' המשכה מן העצמות כו', וכידוע המשל בכחות הנפש דכחות עצמיים היינו הכלולים בעצם הנפש שאינם בבחי' המשכה מהנפש כו', וכל הכלול בהעצם ה"ה כמו העצם כו', וכמו"כ הוא בעצם האור שכלול ומיוחד בעצמותו ית' שהוא כמו העצם שאינו נופל בזה גם ל' אחדות וכמו שם אחד כו', והוא בחי' יחיד שזהו שהוא יחיד בעצם כו'. וכידוע ההפרש בין אחד ויחיד דאחד הוא התאחדות הפרטים וכמו אלף א' או אדם א' כו', והגם דבחי' שמו הגדול ה"ז למעלה ממדרי' פרטיות גם בבחי' נתינת מקום כו' כנ"ל, מ"מ ה"ז בחי' גילוי להיות נמשך אור שיהי' בבחי' שרש ומקור כו' (ובאמת בחי' גילוי הזה אינו להיות ממנו אור שיהי' מקור דא"כ הוא בבחי' מקור למקור כו', כ"א ענינו הוא להיות בחי' גילוי העצמות כו' וכמשנת"ל ד"ה ואהי' אצלו אמון*, ומ"מ הרי מגילוי אור זה יכול להיות אור שיהי' בבחי' שרש ומקור כו'), וע"כ ה"ז בחי' אחד כו'. אבל בחי' עצם האור שאינו בבחי' המשכה כלל מן העצמות (הגם שהכל נמצא ממנו כו' מ"מ מאחר שאינו בבחי'

אבל עצם: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: אבל עצם האור.
ד"ה . . **אמון**: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תסג).

המשכה כו'), אינו שייך בזה בחי' אחד אלא בחי' יחיד שיחיד בעצם ומיוחד בבחי' עצמות א"ס כו'. אמנם אמיתת ענין שמו העצמי הוא הכלול בעצמותו ממש וכמו עד"מ עצם הנפש שנושא הכל בעצמו שזה למעלה הרבה מבחי' כחות העצמיים הכלולים בהעצם כו', וע"ז הוא שא' הי' הוא ושמו בלבד דהוא שמו ושמו הוא כו' כמשנת"ל וכמ"ש במ"א. והענין הוא דידוע הקושיא איך שייך שמו קודם שנבה"ע, אך הענין הוא דבחי' גילוי האור מן העצמות הוא בחי' שם כו' כנ"ל, ומה שיכול להיות מתגלה ושיומשך ממנו הארה וזיו ברצונו הפשוט (בחי' שמות הנ"ל), הנה כח ויכולת זה הוא בחי' שמו הכלול בעצמותו כו', דבחי' יכולת הוא בעצמותו ממש שביכולתו להאיר כו' וכמ"ש מזה באורך בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו (וזהו בחי' תחתונה שבעצמות כו', ונק' מדרי' תחתונה מפני שלא זהו עיקר אלקות מה שהעולמות מתהוים ממנו כו' וכמשנת"ל).

ועפ"י הנ"ל יובן ענין המאריך באחד, דהנה אמרז"ל דכד אמליכתי' למעלה ולמטה ולד' רוחות תו לא צריכת כו', והיינו דאחד הוא שז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם בטלים ומיוחדים כו', והוא כשיתבונן דמה שנתהוו ריבוי התחלקות עולמות הוא רק מבחי' אותיות הדבור, והנה אנו רואין למטה שאותיות הדבור נכללים באותיות המח', שהרי קודם שבא בדבור היו תחלה במח' ושם אינו בבחי' מציאות כמשנת"ל והן שם בבחי' ביטול והתכללות באותיות המח' כו', ואותיות המח' נכללים בעצם הנפש ששם הוא בבחי' אחדות גמור כו'. וכך עד"מ להבדיל הבדלות אין קץ יובן למעלה דמה שנתהוו עולמות בבחי' מציאות ובבחי' ריבוי זהו מבחי' אותיות דבור העליון, ואותיות אלו נכללים באותיות המח' ואותיות המח' נכללים באותיות דשמו הגדול דשם הוא בבחי' אחדות גמור כו', ובאמת כמו ששמו הגדול הוא בבחי' אחדות כן ממש הוא גם בבחי' אותיות הדבור עליון שהן ג"כ בבחי' אחדות גמורה ממש כו'. ויובן זה ממשל הנ"ל באותיות שבנפש דאותיות הדבור מורגשין אל הזולת שהן במציאות דבר כו', הרי סיבת הדבר הוא מפני שהאור שם מצומצם ביותר משא"כ באותיות המח' שהאור בגילוי יותר הן אותיות רוחניים המורגשין רק לעצמו, וכן בפנימיות המוחין שהאור הוא נעלה הרבה ובגילוי יותר אין האותיות מורגשין כ"כ גם לעצמו כו' כנ"ל, ואנו רואין שמפני גילוי אור עומק השכל יכול להיות שגם אותיות הדבור יהיו בלתי מורגשים גם לעצמו, וכמו הטרוד באיזה שכל עמוק ידבר ממילא בהענין בלי הרגש בעצמו כלל כו', והיינו שמפני תוקף גילוי האור יהיו האותיות בלתי מורגשים כו', ובכח החכ' שהאור והגילוי ביותר דכאשר נופל לו ההשכלה הגם שאינו יודע איך ומה מ"מ הרי אור השכל מאיר בגילוי יותר, וכידוע דבנקודת השכלה מאיר דקות האור כו' וכמ"ש במ"א, ע"כ האותיות הן בלתי ניכרין כלל כו', ובהכחות דרצון ועונג שאור הנפש מאיר שם בגילוי יותר ובמדרי' נעלית הרבה ע"כ האותיות דשם המה רוחנים ביותר כו', עד האותיות דעצמות הנפש להיות שמאיר שם כל העצמות אינם בבחי' מציאות כלל כו'. ונמצא הרי סיבת מציאות האותיות הוא הצמצום והעלם האור כו'. וכמו"כ הוא למעלה דבחי' דבור העליון שהן בדוגמת בחי' אותיות המורגשים אל הזולת כו' כנ"ל, זהו מפני בחי' הצמצום והעלם האור כו' וכמ"ש בסש"ב פכ"ב, וזהו בחי' מל' שבנינה מהגבורות להיות האור בבחי' צמצום והעלם כו' כמשנת"ל, ע"כ האותיות והכלים דשם הם בבחי' מציאות. וכידוע דעיקר הכלים הם בבחי' מל', וכמשנת"ל בענין המספר שבמל' הוא מספר המרובה בבחי' הכלים

כו', ובמדרי' עליונות כל שהאור והגילוי הוא במדרי' עליונה יותר ובבחי' גילוי יותר הכלים הם בבחי' העדר המציאות ובבחי' ביטול ואחדות יותר כו', וכמו שבאצי' בכלל הרי איהו וגרמוהי חד שגם הכלים הם מיוחדים כו', וכידוע דכללות האצי' נק' עולם האחדות כו', ומ"מ בחיוהי וגרמוהי נא' ב"פ חד, והיינו שאינו דומה היחוד דהאורות והיחוד דהכלים כו' וכמ"ש במ"א. אבל בבחי' הכתר לא יש חילוק בין חיוהי לגרמוהי שגם הכלים מיוחדים כמו האור כו' מפני שהכלים אינם בבחי' מהות בפ"ע מן האור כו' (וכמו אותיות החקיקה שאינם דבר נוסף כו'), וכמו בת"ת שהכלי היא הוי' הרי הכלי היא כמו האור כו' (וענין הכלי הוא שהאור עצמו נעשה בבחי' כלי להיות נתפס כו', וע"ד שנת"ל בענין שם מ"ה כשנמשך ממדרי' למדרי' כו', והדוגמא לזה כמו הנשמות שגם בבי"ע הן בחי' אלקות ממש כמשנ"ת שם שהרי משום זה יש הפרש גדול מאד בין נשמות למלאכים כו', וגם ע"ד פנימיות אבא פנימיות עתיק דעם היות שזהו פנימיות עתיק ממש ומ"מ כשהוא בבחי' פנימיות אבא יש בזה תפיסא ע"י ל"ת כו' וכמשנת"ל ומבו' במ"א), וכ"ש שכן הוא בבחי' הכתר שהכלי היא כמו האור כו', וכל שהוא למעלה במדרי' בבחי' גילוי האור ומדריגתו הוא יותר בחי' אחדות הכלים כו'. והנה ידוע דגם בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום יש דוגמת בחי' חיוהי וגרמוהי כו', וכמ"ש בפרד"ס שער הצחצחות פ"ו דע"ס הגנוזות הן שרשי הכלים כו', וכשם שבע"ס דאצי' יש בחי' העצמות המתפשט בהם כו', ואינו דומה בחי' היחוד דשרשי הכלים עם היחוד דבחי' העצמות כו', עם היות דגם שרשי הכלים הן שרשים המתאחדים בעצם השרש כו' ומ"מ אינו דומה כו', וכמש"ש כי העצמות הכל א' ואין צורך לא שרש ולא מקור כו', אך זה שייך בבחי' עלות הרצון שהן בחי' שמות כמשנת"ל וכידוע שזהו בחי' אצי' דכללות כו', אבל למעלה מבחי' עלות הרצון בחי' שם א' הרי אינו שייך שם כלל בחי' שרשי הכלים ושרשי האורות כו', ומ"מ הוא בבחי' המשכה מן העצמות כו', אבל שמו הכלול בעצמותו הוא בבחי' תכלית האחדות וההתכללות בעצמותו ית' כו' וכמשנת"ל.

והנה ידוע דכל הצמצומים הם רק לגבי העולמות אבל לגבי אוא"ס אין שום צמצום והעלם כלל ומאיר האוא"ס בגילוי ממש לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום כו', שהרי לאחר כל הצמצומים נמשך השפעה אלקית בעולם להחיות כל נברא ונברא כו' וא"כ הרי אין זה צמצום והסתר ממש כו', וכמו שא' המין לאמימר מפלגך ולעילא דהורמיז ומפלגך ולתתא דאהורמיז והיינו שרצה לומר שהן ב' רשויות ח"ו כי הצמצום הוא הסתר אמיתי ח"ו, וא"ל היך שביק אהורמיז להורמיז לאעבורי מיא בארעי' והיינו דמזה הוכחה גמורה שאין הצמצום הסתר אמיתי דא"כ לא הי' שום השפעה כלל, ומאחר שיש השפעות א"כ הרי הצמצום באופן כזה שלא יסתיר לגמרי ויהי' נמשך מ"מ השפעה האלקית כו', וזהו מפני שהצמצום אינו דבר אחר כ"א הוא כח האלקי המצמצם וכמ"ש אכן אתה אל מסתתר כו', וע"כ הצמצום וההסתר הוא כפי הרצון של המצמצם כו', וא"כ מובן שבאמת אינו מסתיר כלל אחר שזהו כח אלקי (דמשו"ז אינו הסתר גמור) הרי עצם אינו מסתיר על עצם כו', ומאיר באמת בחי' עצמות אוא"ס בגילוי ממש לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום כו'. וזה מובן ג"כ מכחות הנפש כמו בהשפעת השכל שבכדי להשפיע אל הזולת בהכרח שיעלים הרב את אור השכל כמו שהוא לעצמו ואז נמצא לו אור השכל השייך אל המקבל כו', והרי הצמצום הזה הוא רק לגבי המקבל שאינו יודע העמקות והפנימיות שבזה,

אבל לגבי המשפיע אינו מסתיר כלל שמאיר בו בחי' העמקות והפנימיות שבהשכל, וגם במה שמשפיע אל המקבל הוא רואה כל הפנימיות כו' (ופעולת הצמצום לגבי המשפיע היא שהפנימיות אינו מבטל ואינו מבלבל את החיצוניות כו' וכמשנת"ל ד"ה על שלשה דברים*), וא"כ מאיר האוא"ס בגילוי לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום כו'. וז"ע לית אתר פנוי מני' דהיינו מבחי' עצמות אוא"ס כו', וכמו שאמרז"ל ע"פ וירא מלאך ה' אליו כו' מתוך הסנה ללמדך שאין מקום פנוי כו', והיינו בחי' האור שלמעלה מבחי' התלבשות בעולמות ע"פ מא' קו המדה כו', וכבר נת"ל דסבת המציאות הוא מבחי' צמצום האור כו', וכאשר באמת מאיר גילוי אוא"ס גם לאחר הצמצום הרי באמת הכל בטל במציאות והכל כלול בעצמותו כמו קודם שנתהווה כו' (וענין ההתהוות הוא רק בחי' נתינת מקום להיות מציאות כו' וכמשנת"ל).

וזהו כל המאריך באחד היינו שמתבונן איך שכל הנבראים שהתהוותן מבחי' דבור עליון שהן בחי' אור וזיו המתפשט ממקורם המוציאן מאין ליש שזהו בחי' דבור העליון כו' וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג, הרי הן כלולין ומיוחדים בבחי' מח' עליונה, שהרי אותו האור כמו שהוא במח' ה"ה מאיר בגילוי גם בבחי' הדבור רק הן הן גבורתו ית' להעלים האור לגבי הנבראים שלהם לא יהי' האור מורגש כו' כמש"ש פ"ד בענין הגדול הגבור כו', אבל באמת כמו שהוא בידיעתו ית' מאיר האור והגילוי גם בבחי' הדבור כו' וא"כ הכל כלול במח' העליונה כו', וכמו"כ המח' העליונה כלולה בבחי' מדותיו ית' ובבחי' חב"ד כו', וכן התכללות האצי' במדרי' שלמעלה מאצי' כו', עד בחי' אוא"ס שלפני הצמצום שלגבי' אין הצמצום מעלים ומסתיר כלל ומאיר האוא"ס בגילוי לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום כו' כנ"ל, וא"כ הכל כלול באוא"ס כמו קודם שנתהווה כו' (רק שהוא בבחי' נתינת מקום כו' שזהו בחי' אלקים הכלול בשם הוי' כו' וכמשנת"ל). ואח"כ יתבונן באוא"ס שלפני הצמצום בפרטי המדרי' שנת"ל, שז"ע מאריך באחד כו' וכמ"ש בשעה"י פ"י, והיינו שבבחי' עלות הרצון שייך ענין הספי' שהן בחי' ע"ס הגנוזות, ויש בזה בחי' אורות ובחי' כלים ואיהו וגרמוהי חד שהן בתכלית היחוד ממש שאינן בבחי' מציאות כלל וכלל וכנ"ל כמו האותיות שבלוחות כו', ומ"מ ה"ה בדוגמת בחי' ספי' ונק' שמות ל' רבים כו', וה"ה כלולים ומיוחדים בבחי' שמו שנק' שם אחד דהיינו בחי' אוא"ס שלמעלה מבחי' עלות הרצון כו', והכל כלול ומיוחד בבחי' שמו העצמי דהיינו בחי' עצם האור ובחי' השם כמו שכלול בעצמותו ממש בבחי' יכולת כו' כמשנת"ל. וזה"ע האריכות באחד בבחי' האחדות דעולמות עד שרשן ומקורן הראשון בחי' א"ס יחיד ומיוחד כו' (וכמשנת"ל דעצם האור הוא בחי' יחיד וכ"ש בחי' שמו הכלול בעצמותו כו'), וממילא הרי היחוד בעולמות הוא בבחי' יחיד ממש כו' (שעז"נ יש אחד ואין שני לו כו' וכמ"ש במ"א). וזהו העונה איהש"ר בכל כחו בכל כוונתו דשמי' רבא הוא בחי' שמו הגדול דהיינו אוא"ס שלפני הצמצום כו', וע"י האריכות דאחד שמייחד הכל בבחי' שמו הגדול כו' וגם בחי' שמו הגדול (שזהו בחי' הגילוי דאוא"ס כו') ה"ה מייחד בעצמותו ית' היינו בחי' השם כמו שכלול בעצמותו ממש כו' כנ"ל (ובכל בחי' יחוד הוא שמייחד נשמתו להיות בטלה באחד כו'), ועי"ז הוא בכל כחו בחי' הגדלת הכח כמ"ש ועתה יגדל נא כח אד' כו', דהנה כח אד' זהו בחי' מל' דא"ס כמ"ש במ"א, וענין הגדלת הכח הוא שממשיכים מבחי' מל' דא"ס כמו שכלולה בעצמותו ממש היינו בחי' העלם העצמי דא"ס (שזהו בחי' שמו הכלול בעצמותו

---

* **ד"ה . . דברים:** העת"ר (לעיל ח"ב ע' א'י).

כו' כמ"ש במ"א), ועי"ז נמשך בבחי' כח מעשיו דהיינו כללות ההשתל' בחי' תוס' אור מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מעלה גם ממקור למקור לבחי' קו המדה כו', וע"כ קורעין לו גז"ד דמה"ד נהפך לבחי' רחמים גמורים כו' (והנה נת"ל דמ"ש בסש"ב ענין יחוד אותיות הדבור זהו בחי' יחו"ע שבבחי' הכלים כו', וכמו"כ בעולמות ז"ע כד אמליכתי' כו' שהו"ע ה' אחד שז"ר וארץ וד"ר לאחר שנתהוו ה"ה בטלים ומיוחדים כו' וכנ"ל, וזהו ושמו אחד דבחי' שם שזהו בחי' אותיות כמשנת"ל דכמו"כ הוא עד רכ"ד בחי' אותיות במדרי' היותר נעלה הכל בטל ומיוחד כו', ולפ"ז י"ל ענין הוי' אחד ושמו אחד זהו בחי' חיוהי וגרמוהי שנת"ל, ונת' דלמעלה מאצי' (וכמו"כ קודם עלות הרצון) אינו שייך ענין חיוהי וגרמוהי (דהכל הוא בחי' אור כו') זהו דהוי' ואלקים הוא חד ממש כו', וגם באצי' הוי' ואלקים כולא חד דהצמצום הוא מבחי' העצמות כמו הגילוי (דלכן אינו מצמצם כו') כנ"ל, וגם שהרי כוונת הצמצום הוא הגילוי וכוונת הגילוי הוא שיהי' ע"י הצמצום כו' כמשנת"ל).

גם ענין בכל כוונתו הוא בחי' האהבה דבכל מאדך שנת"ל דהג' אהבות הן בהג' מדרי' כללות, ובבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע היא האהבה דבכל מאדך דהיינו בבחי' התכללות ממש בעצמות א"ס כו'. והענין הוא כמ"ש במ"א דמ"ש בסש"ב פי"ט בענין בחי' כח החכ' שבנפש שהוא הביטול שלמעלה מטו"ד שזהו עד"מ כמו אור האש חפץ בטבע ליפרד מהפתילה ולידבק בשרשו כו' ואף שעי"ז כו', כך נשמת האדם וכן רו"נ חפצה וחשקה בטבעה ליפרד כו' ולדבק בשרשה ומקורה בה' חיי החיים ב"ה הגם שתהי' אין ואפס ותתבטל כו', אעפ"כ זה רצונה וחפצה בטבעה כו', וזהו רק מה שרצונה להיכלל אבל אינו עדיין בבחי' התכללות ממש כו'. אבל בחי' הכתר בעבודה היינו שהוא בבחי' התכללות ממש כמו הניצוץ הנכלל בהאבוקה כו', והוא מ"ש בסש"ב פ"נ ואח"כ בא לידי כלות הנפש ממש וכמ"ש וגם כלתה נפשי כו', וי"ל שזה"ע דע"ק נכנס בשלום ויצא בשלום שזהו בחי' הרצוא דתהו ממש בבחי' כליון רק שיצא בשלום להיות אח"ז בחי' השוב כו' (ועמשנת"ל ד"ה ואלה שמות בנ"י*). וע"י בכל כחו בכל כוונתו באהבה דבכל מאדך ובבחי' היחוד כנ"ל, ממשיכים מבחי' עצמות א"ס להיות בחי' הגדלת הכח שגם בבחי' כח מעשיו שהן ב' הקוין דימין ושמאל יאיר מבחי' העצמות, שעי"ז גם קו השמאל נהפך לימין דבאור פני מלך חיים כו'. וזהו חמשה הוא לטובה וחמשה כו', ונת"ל שזהו בחי' ה"ח וה"ג וזה"ע בחי' כח ב"פ יד בחי' יד ימין ויד שמאל כו', אבל אית לן חד הוא כו' הוא בחי' קו האמצעי בחי' ת"ת שעולה עד הכתר דהיינו פנימיות הכתר דלית שמאלא כו', ובשרשו הוא בחי' פנימיות ועצמות א"ס בחי' שמו העצמי כו' וכמשנת"ל. והענין הוא דהנה הב' קוין ג"כ שרשן בבחי' הכתר וידוע דהיינו בבחי' חיצוניות הכתר דשם שייך ג"כ התחלקות קוין כו' (וכמ"ש מזה בתו"ח בדרוש וירא באורך, ועמשנת"ל דגם ברצון שייך בחי' נחומים כו'), ובשרשו בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' עלות הרצון ששם בחי' שמות ל' רבים כו' כנ"ל, והיינו דשיער בעצמו בכח כו' שזהו בבחי'* עכ"פ להיות בחי' התחלקות הספי' והתחלקות קוין בכלל לאחר הצמצום כו', וז"ע חמשה הוא כו' דהוא היינו בחי' העלם והוא בשרש הקוין בבחי' הכתר רק שזהו בבחי' העלם השייך אל הגילוי כו'. אבל אית לן חד הוא היינו בחי' העלם העצמי דא"ס דבחי' ומדרי' זו אינו בגדר מקור למקור להתחלקות הקוין כו', וזהו בחי' הוא שלמעלה מעלה מבחי' ב"ד,

---

ד"ה . . בנ"י: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתיז ואילך).
בבחי' עכ"פ: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בבחי' מקור עכ"פ.

וכענין המופלא שבסנהדרין שהוא בבחי' הפלאה והבדלה כו', דמדת רחמיו לעולם דבאור פני מלך בחי' פנימיות ועצמות א"ס הוא רק בחי' חיים כו', ומשם נמשך להיות גם מדה"ד נהפך לחסד ורחמים כו'. ונש"י בכחם להמשיך מדרי' זו משום דבאמיתת שרשם ה"ה מושרשים בעצמות א"ס בבחי' העלם העצמי כו', וכמשנת"ל דנש"י הן למעלה גם מהחכ' בשרשה מפני שמושרשים בבחי' עצמות ממש כו', וע"כ ביכולתם להמשיך בחי' עצמות א"ס ע"י עבודתם בבחי' אחדות ה' ואהבה דבכל מאדך כו', וזהו שנק' אישון עינו בחי' עין ה' אל יראיו כו', דע"י עבודתם בבחי' יחוד שמייחדים הכל בבחי' עצמותו ית' בבחי' יחיד ממש כו' כנ"ל, ובאהבה דבכל מאדך שמגיע בבחי' עצמות א"ס כו', שעי"ז הם אישון עינו כבי', וממשיכים גם בסדר השתל' בחי' עין ה' דלית שמאלא בהאי עתיקא שגם מדה"ד נהפך למדה"ר בחי' מדת רחמיו לעולם כו'.

והנה הגם שנת' דישראל הן בחי' אישון עינו שלמעלה הרבה ממלאכים שנק' עיני ה' כו', מ"מ יש מעלה ג"כ במלאכים ונש"י מקבלים מהם. והענין הוא דהנה כתי' הבן יקיר לי אפרים כו' ע"כ המו מעי לו רחם כו', מעי קאי על מלאכים שנק' מעי וקרבי וכמ"ש וכל קרבי את שם קדשו, ואי' בזהר לך דפ"ז ע"א מאן קרבי אילין שאר חיוון ברא דאקרון קרבים כמד"א המו מעי כו', ופי' הפרד"ס בשע"כ ערך קרבים דקאי על חיות הקדש וקראן חיוון ברא מפני שהן חוץ לאצי' (וכידוע שיש חיוון עילאין וחיוון תתאין, חיוון* הן בחי' מדות דאצי' והו"ע האבות הן המרכבה כו', וחיוון תתאין הן ד' מחנות שכינה שזהו מרכבתא תתאה דשבטים כו', והן מחוץ לאצי' וכמו מחוץ לפרוכת דקאי על בי"ע כו' כידוע, והפרוכת הוא הפרסא שבין אצי' לברי' כו', ואי' בזהר בראשית דל"ב ע"ב שזהו כמו קרומא דפסיק במעוי דב"נ והיינו חצר הכבד המפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון שהן המעים והקרבים כו' וה"ה חוץ להפרסא כו', וע"ש בזהר שזהו בחי' הרקיע והפרסא שע"ג חיוון תתאין כו', וע"כ נק' חיוון ברא כו', ובמ"א מבו' דהמלאכים הנק' קרביים הן באצי' ומבררים השפע דאצי' כו' עמ"ש בד"ה ונשב בגיא, ומ"ת ידוע ג"כ שזהו בחי' מל' כו'), ונק' קרביים ע"ש שהם קרובות לאצי' עכ"ל. וי"ל דהכוונה על עולם הברי' שמתאחדת מ"מ עם עולם האצי', שהרי בעולם הברי' מאיר בחי' ה' דשם הוי' שמתאחדת עם היו"ד בחי' תרין ריעין כו', וכמ"ש המק"מ והרמ"ז חקת דקפ"א ע"א דדוקא בד' חיות דיצי' נא' ומשם יפרד אבל לא בברי' כו', ומ"מ הרי גם הברי' היא חוץ לאצי' ולכן מה שמאיר בגילוי בעולם הברי' הוא רק בחי' הבינה לא בחי' החכ' רק שבהעלם יש מבחי' החכ' בבינה כו' (ועמשנת"ל בענין היכל קד"ק המחבר כו'). והענין הוא כמ"ש במ"א שכל בריאת העולמות עליונים והיכלות עליונים דבי"ע הוא בדוגמת ציור אדם כו', וכמו אברים החיצונים של האדם ידים ורגלים (י"ל שהן רק כלי הפעולה לבד דמה שכבר נגמר בלב לעשות או לילך הפעולה היא על ידן אבל לא שבהם נעשה עצם הדבר רק הפעולה לבד כו'), כן יש מלאכים הנק' ידי אדם ויש מלאכים בחי' רגלים וכמו ורגליהם רגל ישרה כו' וכמו רגלי החיות כו', והם חיצוניות העולמות ונק' בני אלים (עמ"ש בלקו"ת ד"ה קדש ישראל שהן מלאכים דעשי' וכמ"ש בפע"ח בכוונת הבו לה' בני אלים, וי"ל שהן מלאכים שהם רק שלוחי השפע לבד וכמו ממגד תבואות שמש כו', והגם שע"י מתגשם השפע יותר כו' מ"מ אין זה שע"י באה ההשפעה להיות מאין ליש כו'), ויש מלאכים שנק' קרביים שהם בבחי' פנימיות (שבהם באה

חיוון הן: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: חיוון עילאין הן.

ההשפעה מאין ליש ע"י הפרסא שעליהם כו' כמ"ש בד"ה ונשב בגיא, וגם שבהם מתחלק השפע כו'), והן הנק' בני אלקים (ועמ"ש בלקו"ת בד"ה הנ"ל דהיינו שמאיר בחי' י"ה דאלקים כו' והוא בחי' הדבור שמגלה בחי' חו"ב כו' יעו"ש, וי"ל דבחכ' אתברירו כו', וגם י"ל דע"י חו"ב הוא שיהיו פרטים בבחי' התחלקות כו', וכמ"ש במ"א בענין מה רבו מעשיך כו' מפני שכולם בחכ' עשית כו', וגם י"ל שע"י הבינה נעשה בחי' מציאות וכמו האותיות דמח' שהן בבינה דוקא וכמ"ש בבה"ז בלק ע"פ ברכו ה' מלאכיו, וזהו שע"י באה ההשפעה בבחי' יש כו' רק שזהו מבחי' הבינה כמו שבאה ע"י הפרסא כו'). וכמו עד"מ באדם שמקבל חיות מהמאכל ע"י שמתברר בבישול הקיבה שיוצא הפסולת לחוץ והמובחר עולה ללב, ומן הלב יוצא חיות הרוחני לכל האברים לפי מזגם ותכונתם באברים חיצונים ואברים פנימיים כו', שהרי גם המוח מקבל חיות מהמאכל וכמו עד לא אכילנא בשרא דתורא כו', וכן האברים חיצונים מקבלים חיות מהמאכל כו', והכל ע"י שמתברר בקיבה ועולה היותר מובחר שבבחי' דקות ביותר ללב ולמוח ומה שאינו דק כ"כ נמשך בהאברים חיצונים כו'. והרי הכל הי' נמצא בתחלה בהמאכל רק שהכל כלול בו בלי התחלקות ולא יש שום יתרון מעלה א' על חבירו, שהרי לא יוכר בחתיכת בשר שור בין חיזוק כח השכל שבו ובין כח תנועת היד שבו כו', אבל כשמתברר בקיבה נעשה הכל ניכר ומתחלק בחי' הדקות והגסות שבו ומחי' להאברים כו'. וכמו"כ יובן למעלה שהמשכת חיות אלקות שהוא בבחי' א"ס ממש (דאצי' הוא בחי' א"ס לגבי בי"ע והוא בבחי' אין ממש כו') לחזק ולקיים נשמות ומלאכים ובחי' היכלות החיצונים שהם בעלי גבול ותכלית, א"א כ"א שיחולק בתחלה ההשפעה אלקית בתוך כלים המבררים ומחלקים שהם אברים הפנימים, דהיינו מלאכים הנק' בני אלקים שהם בחי' שלוחים הנושאים בתוכם ההשפעה האלקית שהיא בלי גבול ובלי התחלקות מדרי' שונות כו', אלא המה המבררים ומחלקים לכמה מיני מדרי' כו', ובהבירור מוכרח שישתנה מהות ההשפעה שתהי' בבחי' יש ובבחי' גבול בכדי שיומשך לתוך תוך כל בעלי גבול להיות לו למזון ולחיות מצומצם לפי מזג המשכתו כו', וזהו שנעשה ע"י המלאכים שנק' קרבים (בכח בחי' הפרסא כו'), והמובחר והיותר דק שבההשפעה נמשך לנשמות ומלאכים העליונים כו', והפסולת ותכלית הגסות מן ההשפעה האלקית יוצא לחוץ והמה הע"ש המשפיעים כל תענוגי עוה"ז כו'.

והנה ידוע דכל השפעה האלקית למעלה ולמטה הוא ע"י עבודת האדם שממשיך תוס' אורות למעלה ועי"ז נמשך שפע האלקית למטה גם בבחי' תוס' אור כו', וכמא' רעייתי פרנסתי שמפרנסין לאביהם שבשמים כו', וזהו ע"י עבודתם למטה בבירור וזיכוך הנה"ב וכל הדברים התחתונים שבשביל זה ירדה הנשמה למטה כו', ועי"ז נמשך תוס' אורות למעלה ולמטה וכמ"ש אם בחקתי תלכו כו' ונתתי גשמיכם כו', והעלאת מ"ן שלהם הנק' לחמי כמ"ש את קרבני לחמי כו' מתברר ע"י המלאכים הנק' קרביים, ומהמובחר עולה להיות מתעלה בבחי' לב העליון כו' (וע"ד מט"ט קושר כתרין לקונו מתפלותיהן ש"י כו' ועמ"ש בלקו"ת בד"ה אני ישנה ולבי ער), ומהפסולת נמשך להיות השפעת עוה"ז כו' (ומבו' במ"א דהשפעת עוה"ז שע"י עבודה ה"ז ג"כ בדקות וכמו המן כו', ובד"ה אני ישנה הנ"ל דהשפעת גשמיות הו"ע לעושה נפלאות כו'). וזהו וכל קרבי שם קדשו שהן המלאכים שע"י הוא ההשפעה בעולם כו', כי לכל דבר ודבר יש כח ושרש למעלה השופע זה הדבר, וכמו למציאת

החכ' יש כח ושרש השופע חכ' בתמידות ונק' שר של חכמה וכן שר של מים ושר של אש כו', וכן בצומח וחי וכמא' אין לך עשב למטה שאין לו מזל כו' וגבוה מעל גבוה שומר כו', והכל הוא שפע אלקית מבחי' אלקות דאצי' כו', וכידוע דאצי' הוא בחי' ממוצע בין אוא"ס ועולמות הנבראים (וכמשנת"ל), וכל השפעת החיות הכל הוא מאצי' וכמא' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' לאנהגא בהון עלמין כו', רק שזהו ע"י המלאכים שנק' קרביים כו' כנ"ל. וכשם שהוא בהשפעת גשמיים כך הוא ברוחניות בהשפעות הרוחניות, כמו להשפיע אהבה ויראה שיש להם שרש וכח המשפיע אותם למטה, וכידוע דמדת האהבה הנמשכת למטה בכללות נש"י הוא בא מכח עליון המשפיע להם התפעלות אהבה זאת בכל יום ויום כו', ובשרשו הוא בחי' מדת החסד דאצי' שמזה הוא מדת האהבה בנש"י כו', וכמ"ש בסש"ב דהנשמה היא מבחי' ע"ס דאצי' כו' וע"כ יש בה כל הכחות וכל המדות דאהוי"ר ורחמים כו' ותמיד נמשך מבחי' מדות העליונות כו' (ובפרטיות יש שעיקרו ושרשו הוא מבחי' החסד ע"כ עיקר עבודתו הוא באהבה ויש שעיקר עבודתו ביראה כו' וכמ"ש במ"א בענין ז' נרות המנורה כו'), ותנשמה בירידתה למטה צריכה לעורר את האהבה בעבודה ויגיעה כו', אבל ביכולתו לעורר מפני שיש בו בחי' מדת האהבה וגם יש השפעת בחי' שרשו ומקורו שבהתעוררות שלו תהי' האהבה בהתגלות ואמיתית כו' (וכמו בחכ' הרי צריך יגיעה להשכיל ולהתחכם וה"ז מ"מ תלוי בההשפעה מלמעלה וכמו שמצליח בהשכלתו כו' וכמ"ש במ"א). וההשפעה למטה היא ע"י המלאכים, וכמו מחנה מיכאל באהבה שהוא מקור לכל המלאכים של חסד ואהבה למעלה, ואמרז"ל מיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח והיינו שמקריבן בדביקות האהבה שמשפיע בהם כו', ועד"ז בהתפעלות היראה בנש"י הנה היא נמשכת לישראל ממחנה גבריאל כו'.

וזהו ע"כ המו מעי לו רחם ארחמנו כו' מעי הם המלאכים הנק' קרביים שע"י הוא כל ההשפעות בעולם גם השפעות רוחניות, וזהו המו מעי לו רחם ארחמנו שע"י נמשך בחי' מדת הרחמים כו', דלכאו' אינו מובן איך שייך ענין הרחמים למעלה והלא ענין הרחמים הוא חלישות הנפש באדם וכמ"ש ולא יכול יוסף להתאפק כי נכמרו רחמיו כו', כי מי שהוא אביר לב ואמיץ כח לא נמצא בו ענין הרחמים, כ"א מצד חלישות הנפש שמתפעל מצער חבירו ה"ה מתפעל ברחמים כו', וזהו שהדעת הוא סבת הרחמים דענין הדעת הוא ההרגש שמרגיש את הזולת ועי"ז מתעורר ברחמים עליו כו', וא"כ הרי אינו שייך זה למעלה דאני ה' לא שניתי ואינו שייך ענין ההתפעלות מהזולת שזהו בחי' שינוי ואינו שייך ענין התוקף והחלישות למעלה כו'. וכמו"כ אינו מובן כללות ענין המדות למעלה כמו שמתחסד במדת החסד ומתגבר במדת הגבו' כו', שזהו בחי' התפעלות שמתפעל להתחסד עם הזולת או להתגבר עליו כו', וזה לא יתכן בהבורא ית' שיתפעל מהזולת שזהו שינוי ח"ו והלא אני ה' לא שניתי כו'. וחכמי המחקר נדחקו בזה ומשו"ז אומרים שלא יש ענין המדות למעלה, וכמ"ש הרמב"ם במו"נ ח"א פנ"ד והכוזרי תחלת מא' ב' דכשהוא ית' מתקן דבר שבמדת בנ"א הו"ע הרחמים מייחסים אל הבורא הרחמים והחנינה אבל לא שיהי' ענין הרחמים ממש למעלה כו', והמשל בזה כמו השופט שפוסק שזה חייב או זכאי אינו מתפעל בעצמו בדין או ברחמים כו', ולדבריהם הוא שאינו מתחסד ומתרחם ולא מתגבר רק כאשר ישפיע טוב נק' חסד ובהיפך נק' גבו' וכאשר ענינו למטה הוא הרחמים יקרא רחום כו', ואין האמת כן שהרי ישנם בחי' המדות

למעלה שז"ע ע"ס עליונות שהז"ת הן בחי' חסד וגבו' ורחמים כו' והיינו שמתחסד ומתגבר ומתרחם כו', וכמ"ש חנון ורחום ה' כו' זכור רחמיך וחסדיך כו'. אך הענין הוא דהמדות למעלה הן עצמיים לא שמתפעלים מן הזולת היינו מן הנבראים כ"א שהן מצד העצם, דלהיותו בבחי' טוב בעצם מזה הוא שמסתעף בחי' מדת החסד, ומבחי' כח ההגבלה שבעצמות דא"ס כשם שכחו בבלי גבול כך כחו בגבול שזהו מצד השלימות כו' וכמ"ש העה"ק מזה מסתעף מדת הגבו', ובשרשם העצמי זהו מה שביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר כו' וכמ"ש במ"א, ומבחי' הרחמים העצמיים וכמו אל מלא רחמים כו' והו"ע באור פני מלך חיים כו' מזה מסתעף בחי' מדת הרחמים כו'. והמדות כמו שהן באצילות הן בבחי' התפעלות והיינו שהחסד הוא שמתפעל בבחי' הגילוי, וגבו' הוא שמתפעל בבחי' הצמצום, והרחמים הוא להיות התחברות בחי' הגילוי והצמצום כו' (גם י"ל דחסד הוא בחי' הביטול והיחוד בהכוונה העליונה בבחי' הגילוי, וגבו' הוא הביטול והיחוד בהכוונה שבבחי' הצמצום, ות"ת הוא הביטול והיחוד ביחוד ב' המדרי' דכוונת הגילוי הוא ע"י הצמצום וכוונת הצמצום הוא הגילוי כו' וכמשנת"ל). אמנם התפעלות זאת אינו מן הנבראים היינו להיות הגילוי אל הנבראים ולא שהנבראים גורמים בחי' התפעלות הגילוי כו' (ובאמת בהתעוררות הנבראים מתחסד עליהם במדת החסד דאצי' וכן להיפך ח"ו, רק במה ששייך אל הנבראים אינו בבחי' התפעלות כו' וכמשי"ת), כ"א מצד העצמות היינו מצד הכוונה העליונה כו', ובאוא"ס שלמעלה מאצי' אינו בבחי' התפעלות כלל ובמדות דאצי' ה"ז בבחי' התפעלות כו' (וענין ההתפעלות היינו בחי' ההרגש, וכמשנת"ל דכל ענין המדות באדם עד"מ הו"ע הרגש עצמו כו'), וזהו מפני שהמדות דאצי' באים ע"י צמצום (וכמשנת"ל ההפרש בין אור לאצי', דאור הוא הכלול בעצמותו ואצי' הוא שיצא חוץ לעצמותו כבי' והיינו ע"י הצמצום כו'), וז"ש הוי' חנון ורחום כו' דבכדי שיהי' חנון ורחום זהו ע"י הוי' שהיו"ד הוא בחי' הצמצום כו', ולכן המדות הן בבחי' שייכות לעולמות בי"ע וכמ"ש זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם כו', רק שבהמדות אין זה בבחי' התפעלות מצד הנבראים ואין בהם שינוי כלל כו', וגם בחי' השפעת המדות א"א שיתקבל בבי"ע כי הן בבחי' א"ס לגבי בי"ע כו', והחסד דאצי' אין זה בחי' החסד דבי"ע והוא בבחי' בל"ג כו', ומה ששייך בבחי' התפעלות הוא בבחי' מל' דאצי' מקור דבי"ע, וכידוע שהמל' נק' אתר דמשתני דשם נוגע מעשה התחתונים, וכמ"ש בזהר ויחי דרכ"א סע"א בפי' שושנת העמקים דמפרש שושנה ל' שינוי דהיא משני גוונהא זמנין לטב וזמנין כו', והוא כפי מעשה התחתונים כך היא ההשפעה מבחי' מל' כו', וג"ז הוא כמו שהמל' באה בבחי' התלבשות, הפרד"ס* בשעה"כ ערך שינוי שאין שינוי אלא בבחי' מל' כשמלובשת במט"ט, והוא כמ"ש במ"א דמה שנוגע וניכר מעשה התחתונים הוא בהמלאכים הנק' עיני ה' ועי"ז עולים הדברים בבחי' המל' ובבחי' כלים דמדות דאצי' כו', וכמו"כ ההמשכה היא מבחי' מל' וע"י התלבשות בהמלאכים שיהי' בערך בחי' בי"ע כו' (ועמ"ש בלקו"ת ד"ה מה יפו פעמיך), וכל ההמשכות הן מבחי' האור דאצי' רק ששם הוא שלא בבחי' התפעלות ובבחי' מל' וכשבאה בבחי' התלבשות ה"ז בבחי' התפעלות כו', וכמ"ש בתו"א פ' וירא דבהכלים הוא בבחי' יודע ובהאור

הפרד"ס: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: כמ"ש הפרד"ס.

בשעה שהקדימו – תער"ב

הוא בבחי' ידוע כו'. וזהו דענין הרחמים שמתפעל להתרחם על הנבראים הוא ע"י התלבשות בבחי' המל' ובמט"ט כו', וזהו המו מעי לו דוקא בבחי' מעי שייך ענין ההמי' בבחי' התפעלות הרחמים וע"כ רחם ארחמנו כו'. והנה כתי' מעיו עשת שן ומפרש התרגום על י"ב שבטים, והבחיי ריש פ' ויצא פי' שהם י"ב מזלות, והיינו כי שרש הי"ב מזלות משתלשלות מן י"ב בקר דברי' שהן ג"כ ענין י"ב שבטים כמ"ש בתו"א ד"ה והנה אנחנו מאלמים כו', והי"ב בקר עם הים העומד עליהם הן י"ג והן בחי' י"ג מדה"ר דברי', כמ"ש בזהר הרקיע פ' בראשית בבי' המא' מה שושנה אית לה תליסר עלין כו', וז"ע המו מעי לו היינו המשכת בחי' י"ג מדה"ר דעתיק דברי' כו', והו"ע מלך יחיד חי העולמים שאומרים בישתבח שזהו בחי' עתיק כו' וכמ"ש במ"א, ובברכת יוצ"א אומרי' ברחמיך הרבים רחם עלינו כו'.

וביאור ענין הנ"ל (דשינוי שייך רק בבחי' מל' וכמו שמתלבשת במט"ט משא"כ בלמעלה מהמל' הגם שההשפעה היא מלמעלה כו'), יובן עפמ"ש במ"א על מאה"ז וירא ק"ט ע"ב ע"פ והוא מסיבות מתהפך בתחבולותיו לפעלם כו', קוב"ה מסבב סיבובין ואייתא עובדין לאתקיימא ולבתר דחשיבו בני נשא דיתקיימון אינון עובדין קוב"ה מהפך לון כו' (ופי' באוה"ח ואייתי עובדין בעלמא היינו שקורא הדורות ובוראם להתקיים כגון דור המבול והם חשבו שהיו קיימים לעולם וקלקלו מעשיהם ובטלם והפכם מהקיום אל ההעדר), בגין דהאי טיקלא אסתחרת קמי' כו', טיקלא הוא הגלגל שהאומן עושה בו את הכלי חרס, והדוגמא למעלה הוא בחי' מל' דאצי' שהיא מקור המהווה כל הנבראים דבי"ע ומחי' אותם וכמ"ש ואתה מחי' את כולם שזהו בחי' האותיות דבחי' דבור העליון המהווה ומחי' כו' ה"ז נק' טיקלא כו', וקב"ה הוא בחי' אוא"ס המלובש בז"א דאצי' כו'. וכוונת המא' הוא שבא לפרש שמפי עליון לא תצא הרעות ח"ו כלל כי לא יגורך רע כתי', וכמארז"ל אין רע יורד מלמעלה כ"א הוא ית' הוא מקור הטוב והמטיב לכל (וצ"ל דזהו בבחי' אוא"ס שלמעלה מאצי' בחי' אוא"ס הבל"ג שהוא רק בחי' חסד וטוב וכמו בחי' ורב חסד דא"א כו', והגם דבא"א יש בחי' גבו' ג"כ י"ל שהרי בחי' המדות דא"א אינן בבחי' מציאות ניכרת ולא בבחי' התחלקות כלל, ובכללות ה"ז בחי' גילוי אור ובבחי' א"ס ובל"ג, א"כ ה"ז בחי' חסד כו', וי"ל בדוגמא כמו באוא"ס קודם הצמצום הרי הי' האוא"ס הבל"ג מאיר בגילוי ע"י אותיות הרשימו שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס כו' ולא הי' בחי' כח הגבול ניכר כלל כ"א הי' הכל בבחי' א"ס ממש כו' (ומ"מ יש בזה חילוקי מדרי' כמו בחי' עלות הרצון וקודם עלות הרצון ובחי' עצם האור כו' ובכל המדרי' יש בחי' אותיות כו' וכמשנת"ל), וידוע מ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' דכתר בכלל הוא כמו בחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו', וא"כ י"ל דגם בבחי' א"א הוא שהגבו' אינו ניכר כלל והכל הוא בחי' גילוי שזהו בחי' חסד וטוב כו', וכ"ש בחי' עתיק דלית שמאלא בהאי עתיקא כו', אמנם גם באצי' דז"א הוא בחי' חו"ג הרי עיקרו הוא בחי' חסדים וכמ"ש כי זכר חסדו כו', וזהו דהן מצד האוא"ס שלמעלה מאצי' והן מצד בחי' ע"ס דאצי' הוא בחי' הטוב ומיטיב כו'), ורק באתעדל"ת שלהם מעוררים וממשיכים עליהם בחי' דינין וגבו' ר"ל מלמעלה עד שבריבוי ההשתל' נעשה בחי' רע גמור למטה כו'. וזהו כמ"ש במדרש איכה ע"פ מפי עליון לא תצא הרעות והטוב אר"א משעה שא' הקב"ה ראה נתתי לפניך את החיים כו' לא יצאת טובה לעושי רעה ורעה לעושי טובה אלא טובה לעושי טובה כו', ובמדרש ר"פ ראה אי' אלא מאלי' הרעה באה

בשעה שהקדימו – תער"ב

לעושי רעה וטובה לעושי טובה, והיינו כמשארז"ל קדושין ד"מ ע"ב עשה מצוה אחת אשריו שהכריע א"ע לכף זכות כו', ובעה"מ שער רישא דז"א פנ"ב דקנ"ז ב' פי' מפי עליון קאי על א"א וגם על ז"א שנק' עליון באצי' (והיינו כנ"ל דעיקרו חסדים), אלא ע"י מעשה תחתונים שמגיעים בבחי' מל' שהיא בחי' הטיקלא כו', וע"ז בא לפרש במאה"ז הזה בענין העלאת מ"ן שלמטה עד היכן הוא מגיע, ואומר שמגיע רק עד בחי' מל' דאצי' מקור הנבראים שעד שם מגיע ההעלאת מ"ן שלמטה ולא יותר הגבה למעלה כו'.

והענין הוא דהנה ידוע ונת"ל דע"ס* הן בבחי' ממוצע בין אוא"ס ועולמות בי"ע וכמא' אנת הוא דאפיקת כו' לאנהגא בהון עלמין כו', ובהע"ס גופא העיקר הוא בחי' מדת דז"א דאצי', וזהו שנק' מדות ל' מדידה שנמדדו ונגבלו לפי אופן העולמות להיות בבחי' מקור כו', כי אור א"ס ב"ה רם ומתנשא עד אין קץ ותכלית מערך בחי' ע"ס דאצי' (שהרי לאו מכא"מ כלל כו') וכ"ש מבי"ע כו', ובכדי להיות הנהגת העולמות צ"ל ע"י המדות, דבחי' חסד הוא השפעה להחיות וכמ"ש מכלכל חיים בחסד ונק' באד"ר דקל"ג ב' חסד עולם, והיינו שהוא בחי' חסד המקור להיות נמשך ממנו בחי' עולם חיי גופא, משא"כ חסד דעתיק שנק' חיי נשמתא שאינו מקור כלל שיומשך ממנו חיי גופא בחי' בי"ע כ"א חיי נשמתא כו'. וכמ"ש במ"א בענין יגמה"ר דמשה ודמיכה, דיגמה"ר דמיכה הן בעתיק והן לחיי הנשמות שהוא חיי אלקות (ונראה שאין ההפרש בזה בין אצי' לבי"ע דנמשכים ג"כ בבי"ע רק שהן לבחי' חיי אלקות), ומשה המשיך היגמה"ר בז"א לצורך חיי הגופים כו' וכמ"ש באד"ר דקל"ח ע"א, והיינו משום דחסד* הוא שנתצמצם לפ"ע העולמות כו'. וזהו דמקובלים הראשונים שקודם הפרד"ס והאריז"ל קורין למדת החסד בשם גדולה והפרד"ס והאריז"ל קורין בשם חסד (עמשנת"ל מזה), והיינו דגדולה היא בחי' החסד שבא מצד הגדולה שהוא בבחי' בל"ג וזהו בחי' החסד שלמעלה מאצי' כו', וחסד הוא בחי' החסד שבא ע"י הביטול והצמצום כו' וכמו השפעת החסד שמצד שפלות עצמו דמשו"ז מניח עצמו שא"צ לעצמו כלום ולהשפיע אל הזולת כו', וכמו"כ הוא בדוגמא למעלה דבחי' חסד דז"א הוא בחי' החסד שמצד הביטול (י"ל כמשנת"ל שהוא היחוד בהכוונה העליונה כו') והצמצום כו'. אמנם בחי' חסד דעתיק הוא שאינו שייך כלל לחיי הגופים כו', והוא ע"ד מש"א אתה קדוש ושמך קדוש דעם היות ששניהם קדוש מ"מ יש הפרש ביניהם, דאתה קדוש הוא שאפי' בחי' זיו והוד לא היו העולמות יכולים לקבל ממנו, ובחי' שמך הוא שבחי' הזיו יכולים לקבל וכמו הודו על או"ש בחי' הוד וזיו כו', ועד"ז הוא בחי' חסד דעתיק וחסד דז"א כו', והיינו לפי שחסד דז"א הוא בחי' אור וכלי ממש שהאור הוא שמתצמצם לפ"ע הכלי כו', והכלים הן מקור לבי"ע כו', ובחי' חכ' דז"א הוא מקור החסד דז"א פי' שהוא החכמה איך שיהי' החסד להשפיע החיים כו' (וי"ל שזהו כמ"ש בבה"ז וישלח על מאה"ז ע"פ כי ישרים דרכי ה' בענין הקו"ח הנמשך מאוא"ס שהוא עד"מ צנור המקלח מים מנהר גדול וממלא כלים העומדים סביביו ע"י צנורות קטנים, ויש בזה חכ' עמוקה שע"פ אותה החכ' יעיין ויפקח איך יהי' אופן הליכות הצנור בכלל ומכ"ש בפרט לכל מקום בפ"ע כו', וכמו"כ הקו הוא בחי' הצנור הגדול הנמשך מהנהר הגדול בחי' אוא"ס כו' וממנו נמשכים צנורות קטנים כו', ואופן המשכת הצנורות הוא ע"פ החכ' דתורה שתהי' ההמשכה במדרי' זו ובעולם זה באופן כך וכך ובזה באופן כך כו'). וגבו' הוא לצמצם החיות כו', ובינה הוא השכל לבחי' גבו' זו איך וכמה ראוי להיות הצמצום כו', ורחמים הוא קו האמצעי כו'.

דע"ס: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דע"ס דאצי'.

דחסד הוא: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דחסד דאצי' הוא.

בשעה שהקדימו — תער"ב

אמנם כ"ז הוא שבאצי' גופא בחי' ז"א הוא שנמדד להיות בבחי'* לבי"ע כו' (ועמ"ש במ"א דבהשתל' הע"ס באצי' יש ב' מדרי' מה שלצורך האצי' עצמו, וההשתל' שלצורך בי"ע כו'), אך לגבי בי"ע בחי' הע"ס דאצי' הן בבחי' א"ס עדיין כו', והיינו שגם הכלים דאצי' הן בבחי' א"ס, וכמ"ש בס"י ע"ס בלי מה מדתן עשר שאין להם סוף דהיינו גם כמו שהן בבחי' מדה וגבול שזהו ע"י הכלים כו' הן מ"מ בבחי' א"ס כו' וכמ"ש במ"א. וע"כ מבחי' חסד דאצי' שהוא בבחי' א"ס א"א שיתהווה ממנו בחי' חסד דברי' שהוא בבחי' גבול, וכמו מחנה מיכאל באהבה שהן נבראים בע"ג כו', וכמו"כ בחי' כלי החסד דעולם הברי' והאורות דרו"נ הן בחי' נברא בע"ג כמ"ש באגה"ק סי' כ', ואין ערוך כלל לגבי בחי' חסד דאצי', וכמ"ש באגה"ק סי' ט"ו בענין ואנכי עפר ואפר דבחי' אברהם דעולם הברי' באין ערוך כלל לגבי בחי' החסד דאצי' כו'. וזהו אברהם* פסיק טעמא בגווייהו דבכדי שיהי' התהוות בחי' אברהם דהיינו בחי' החסד בעולמות בי"ע, צ"ל דוקא ע"י הפסק הפרסא שיתעלם אור האצי' ויומשך רק הארה דהארה לבד כו', והפרסא היא בחי' מל' דאצי' שבה מתעלם האור כו', וכמ"ש הפרד"ס בשעה"כ בערך פרוכת וז"ל פרכת נק' המל' שהיא פרכת מסך בין האצי' לכל הדברים אשר תחתיו, ותקרא פרכת בחי' תחתונה אשר לה שהיא המבדלת בין הקדש ובין קהק"ד עכ"ל. וגם ענין ההעלם הוא שמתעלם האור בבחי' העליונה שבמל', וכידוע דבמל' יש ב' מדרי' בחי' ים ובחי' ארץ, וים הוא בחי' העלם והיינו שהאורות המאירים בבחי' מל' מתעלמים בה ומה שהמל' מאירה הוא רק בחי' חיצוניות שבה כו', וכידוע שהמל' היא בחי' מקבל ובחי' משפיע וכמ"ש ואמונה כל זאת ל' נוק' וקיים עלינו ל' דכר כו', ובחי' מקבל שבה למעלה מבחי' משפיע שבה כו', דבחי' מקבל הוא בחי' פנימיות המל' (והוא בחי' עצם מהותה שהיא בבחי' מקבל כו' כמשנת"ל), דכל הנחלים הולכים אל הים דהיינו שכל האורות דהט"ס נמשכים בבחי' מל' כו' וה"ה מתעלמים בה כו', דלהיות שהמל' היא בחי' העלם בעצם מהותה שז"ע דסיהרא לית לה מגרמה כלום שאינה בבחי' גילוי אור כ"א בחי' העלם כו' כמשנת"ל וכמ"ש במ"א, וע"כ היא מעלמת את האורות הנמשכים בה כו'. ואח"כ היא משפיע מה שמקבלת מלמעלה, אבל אין זה מהות האור כלל כ"א רק בחי' הארה דהארה כו', והיינו שמבחי' המל' בא האור באופן כזה שיהי' בבחי' מקור לנבראים דבי"ע כו', וגם מבחי' מל' צ"ל התלבשות בבחי' נעל בכדי להיות בבחי' הגבלה ממש דמן הארץ לרקיע כו' וכמ"ש בלקו"ת בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים. ומ"מ בחי' המל' להיות בחי' העלם (שהרי* כל הספי' הן בחי' גילוי בעצם מהותם והמל' בעצם מהותה היא בחי' העלם כו' וכמ"ש במ"א, ע"כ בחי' מל' היא בבחי' מקור להוות ולהחיות בי"ע כו', וההמשכה בעצם היא מלמעלה מבחי' מל' שהרי סיהרא לית לה מג"כ רק שמקבלת מהספי' העליונות, אך האור כמו שהוא מהספי' העליונות הוא למעלה מערך הנבראים להיותו בבחי' א"ס עדיין, וכמו שמתעלם בבחי' מל' ונמשך רק הארה דהארה הבאה לאחר ההעלם כו' ה"ה בערך הנבראים להיות בבחי' מקור להם כו'. ומפני שבחי' מל' היא מקור הנבראים לכך כל העלאת מ"ן של הנבראים מגיע עד המל' ולא למעלה מהמל', מאחר שזהו לא בערך הנבראים כ"א עד בחי' מל' לבד כו'.

אמנם להיות דבחי' מל' היא בערך הנבראים ובבחי' מקור להם ע"כ נוגע שם מעשה התחתונים שהיא מתהפכת לפום עובדיהון דבני נשא, וכמו ויתעצב

בבחי' לבי"ע: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בבחי' מקור לבי"ע. **אברהם:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: אברהם אברהם. **(שהרי:** בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג ואוצ"ל לאחרי „וכמ"ש במ"א".

ה' אל לבו שזהו בחי' המל' שנק' לב כו', ופעמים אמרו ואנפהא נהירין בחי' פני המל' שהיא בבחי' גוונין נהירין כו', וכמו וירא אלקים את האור כי טוב אלו מעשיהם של צדיקים כו' ואלקים הוא בחי' מל' כנודע כו', והיינו דלפי אופן מעשה התחתונים כן מתהפכת בחי' המל' ולפי אופן כזה הוא קבלתה מלמעלה כו'. דהנה נת"ל בענין סיהרא לית לה מג"כ שיש בזה ב' פי' הא' שמקבלת מלמעלה, והב' שמקבלת מלמטה מעבודת הנבראים כו', ושניהם אמת דזה שמקבלת מלמעלה זהו ע"י העלאת מ"ן המגיע לה מלמטה כו', כי ע"י העלאת מ"ן שלמטה נעשה הרצוא והעלי' בבחי' מל' וכמו והחיות נושאות שנושאות את הכסא כו', וע"כ לפי אופן העלאת מ"ן שלמטה כן הוא ההמשכה מלמעלה בבחי' המל' כו', וכמ"ש בזהר תצוה דף קפ"ד ע"ב וז"ל ובאתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא, ואי תימא האיך יכיל קלא דלתתא או אתעדל"ת לאתערא הכי נמי, ת"ח עלמא תתאה (בחי' מל') קיימא לקבלא תדיר (וכמשנת"ל דמל' הוא בחי' מקבל כו'), והוא אקרי אבן טבא (י"ל בחי' יסוד דנוק' היפך בחי' אבן אפל וצלמות שהוא יסוד דנוק' דקלי' כמ"ש הרמ"ז בר"פ מקץ דקפ"ג א'), ועלמא עילאה לא יהיב לי' אלא כגוונא דאיהי קיימא, אי איהי קיימא בנהירו דאנפין מתתא כדין הכי נהרין לי' מלעילא, ואי איהי קיימא בעציבא יהבין לי' דינא בקבלי' כו' (וכ' המק"מ וכאן מובן כמה גרוע ענין העצבות כו'). והענין דהנה מבאר שם* שע"י קול שופר מעוררים וממשיכים האור מבינה כו', ומבאר שם איך שבינה* כל המדרי' שלמעלה ועש"ז נק' עלמא עילאה שמקבלת משם הוי' דלעילא כו', והוא הנק' שופר עילאה וכמ"ש ג"כ בזהר אמר דצ"ט סע"א כד ההוא שופר עילאה דנהירו דכולא בי' כו', דהיינו שמאיר בו בחי' חכמה וגם התגלות עתיק כו' וכמ"ש בזהר בשלח דס"ג סע"ב, וע"י קול שופר שלמטה מעוררים בחי' שופר שלמעלה דאפיק קלא היינו בחי' ז"א המתגלה ונמשך מן הבינה כו' ונמשך בבחי' רחמים כו', ובזהר אמור שם שנמשכים בחי' פנימיות ז"א והיינו בחי' מוחין חדשים כו' וכמש"ש המק"מ והרמ"ז, וזהו בחי' הרחמים כו'. וע"ז מקשה וכי איך יכול אתעדל"ת להגיע עד הבינה (הגם דבינה היא בחי' מקור קרוב להשתל' כמ"ש בלק"ת ד"ה ביום השמע"צ כנישין, הנה בחי' הנ"ל דבינה שנק' שביעאה זהו בחי' פנימיות בינה כו' ועמשנת"ל, ובר"ח שער הענוה ספ"א כ' וז"ל שהרי נודע דבינה נק' אוצר מתנת חנם כו', ובפרט לפי משנת"ל גם המדות דז"א הן בבחי' א"ס לגבי בי"ע וכ"ש בחי' הבינה כו'). וע"ז תירץ והקדים שבחי' המל' הנק' עלמא תתאה שמקבלת מעלמא עילאה היא הבינה הנק' עדאת"כ שבה התגלות עתיק כו', הנה המשכה זו הנמשך לה מבינה בחי' קדה"ק הוא נמשך לפי האופן של מהות תיקון מדת המל' באשר היא שם, שאם קיימא בנהירו דאנפין כן נמשך לה מלמעלה ג"כ בחי' הארת פנים כו' וכן להיפך כו', ותיקון זה דמל' תלוי במעשה התחתונים שעד שם מגיע ממש ההעלאת מ"ן דתחתונים כו'. ונמצא אף שלמעלה מהמל' אינו מגיע העלאת מ"ן דמעשה התחתונים, עכ"ז זהו סבה לשינוי אופן ההמשכה גם מלמעלה מהמל', ואף גם מבינה הנק' קדה"ק שבה גילוי כללות הג"ר דאצי' בחי' כח"ב, והיינו משום שכפי מהות תיקון המל' כך נמשך בה האור כו'.

ובאד"ר דקל"ג ע"ב אי' תאנא לא דיים לרשעים כו' אלא דמהפכי מדה"ר למדה"ד, והאיך מהפכים והא כתי' אני הוי' לא שניתי, אלא בכל זמנא דעתיקא קדישא אתגלייא רעוא דרעוין רחימין רברבין אשתכחן בכולהו שעתא דלא אתגלי'

מבאר שם: במק"מ המובא בחצע"ג.
שבינה כל: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שבינה כולל.

בשעה שהקדימו – תער"ב

כל דינין דזעיר אנפין זמינין כו', מאן גרם להאי דינא רעד"ר דלא אתגליא כו', מבאר דכאשר מאיר מבחי' עתיקא רעד"ר אז כל המדרי' גם בז"א הכל הוא בבחי' חסד ורחמים כו'. וכמ"ש בזהר וירא דק"ה ע"ב אשתכחן ירידה לטב כו' אשכחן ראי' לטב כו', ומבו' במ"א שזהו כאשר האור מאיר בגילוי כמו שהוא בעצם ואז התחתון בטל אל העליון ונעשה כמדת והנהגת העליון כו' (ושם שזהו שבא בדרך מעביר במדרי' התחתונה כו', וכפי המבו' באד"ר י"ל שע"י גילוי בחי' עתיקא נעשה גם כלי הגבו' בבחי' חסד ורחמים כו', וי"ל דשרש הדין נתגלה ע"י הצמצום אבל קודם הרי אדרבא ע"י כח הגבול הי' גילוי האור כו', וכאשר מאיר בחי' עתיקא כמו שהוא בעצם בלי שום צמצום כו' אז ע"י כלי הגבור' אדרבא גילוי האור כו', וזהו ג"כ שהתחתון בטל כו' היינו להיות לא בבחי' מציאות כ"א בבחי' ביטול בהגילוי דאז ה"ה מגלה את האור כו'), וכאשר אינו מתגלה אז פועל בחי' הגבו' (ומפני הצמצום והעדר הגילוי כל המדרי' הן בבחי' גבו' כו'). וסבת הדבר הוא משום דבחי' רעד"ר מתגלה כשיש כסא וכלי לקבל אור וגילוי זה, והיינו כאשר המל' היא בבחי' כלי להגילוי אז מאיר ומתגלה כו', וה"ז ע"ד פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם, פתחי לי כחודה של מחט היינו בחי' מל' ששם מגיע העלאת מ"ן לתקן בחי' המל' להיות מוכנת לקבל את האור מלמעלה, ואזי ממילא נמשך האור מלמעלה מעלה, וזהו ואני אפתח לך כו' דאעפ"י שבבחי' ואני אפתח לך אין אתעדל"ת מגעת לשם, עכ"ז בהא תלי' כי ע"י פתחי לי ממילא אני אפתח לך כו', דכאשר אנפהא דמל' נהירין והיא בבחי' כסא מוכנת לקבל את האור נמשך בה ממילא בחי' אור העליון כו'. וזהו כמים הפנים אל הפנים כן לב האדם כו' (עמשנת"ל מזה) ופי' הפנים אל הפנים היינו בחי' יאר ה' פניו אליך שהוא התגלות פנים דעתיקא בפנים דזו"נ כמ"ש בזהר ויקרא דט"ו סע"א ובפי' הרמ"ז שם, והוא נמשך מאתעדל"ת דלב האדם התחתון לאדם בחי' מל' שנק' דמות כמראה אדם כו' עמ"ש הרמ"ז בסבא דמשפטים דצ"ד ע"ב, והיינו כי אף שבחי' הפנים לפנים הוא בעצם למעלה מאתעדל"ת, אעפ"כ זהו נמשך מבחי' אתעדל"ת דכן לב האדם לאדם שכאשר ניתקן בנין המל' באופן הראוי אזי ממילא נמשך בה אור עליון מלמעלה בחי' יאר ה' פניו כו'. ובביאור האד"ר שם כ' ע"פ מ"ש בזהר אחרי דס"ה ע"ב* דבשעתא דמהפכי כו' כתי' הוי' בניקוד אלקים הרי עצמות ד' אותיות הוי' לא נשתנו כ"א הנקודות אשר הם בנין הכלים עכ"ל, והיינו שהשינוי הוא רק בהכלים כו', והוא כמ"ש בתו"א בפ' וירא דההעלאת מ"ן מגיע בבחי' הכלים כו' וכאשר הכלים מתוקנים ומוכנים לקבל את האור ממילא נמשך בהם האור כו'. וזהו כדין טיקלא דאסתחרית קמי' דלפי אופן תיקון המל' כן הוא ההמשכה מלמעלה כו', וי"ל דבחי' חו"ג דז"א אם תיקון המל' כדבעי למהוי נמשך בה מבחי' החסד ואם ח"ו להיפך נמשך בה מבחי' הגבו' כו', וז"ש בזהר דתצוה ואם איהו קיימא בעציבו יהבין לי' דינא כו', ובאוא"ס שלמעלה מאצי' הוא דכאשר המל' היא מוכנת לקבל האור שזהו שהיא בחי' נהירו דאנפין נמשך האור מלמעלה מעלה מבחי' עתיקא ואז כל המדרי' הן בבחי' רחמים כנ"ל, ואם ח"ו להיפך אינו נמשך האור מלמעלה והכל הוא בבחי' צמצום כו'. וכאשר אין הכלי מוכנה מסתלק גם האור שכבר נמשך וכמא' וכד אנת תסתלק כו' וכמו בגלותא קוב"ה סליק כו', אבל כאשר הכלי מוכנה ומתוקנת ע"י מעשה התחתונים נמשך האור מבחי' עתיקא שזהו בחי' תוס' אור כו'.

דס"ה ע"ב: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דס"ה ע"א.

ונמצא מובן מהנ"ל דעבודת האדם גורם עלי' למעלה עד רוכ"ד וממשיך את האור מהמדרי' היותר עליונות רק שזהו ע"י בחי' מל' כו', דהעלאת מ"ן שלמטה עולה רק עד בחי' מל' ובחי' המל' שהיא אלקות ממש רק שהיא מקור דבי"ע כו', הנה כפי אופן תיקון בחי' המל' כן הוא ההעלאה וההמשכה כו', וכמו בענין הקרבנות שע"י שנפש הבהמה מתעלה ע"י הכהן לבחי' פני שור שבמרכבה ועי"ז מתעלה המ"ן למל' מקור דבי"ע, אזי ממילא נעשה עליית העולמות עד א"ס ממש כו' וכמ"ש במ"א באורך, וכמ"ש בזהר פקודי דרס"ט ע"א וברזא דקורבנא כד סליק כולא אתקשר דא בדא כו', וכן מתבאר בזהר"ק בראשית דמ"ב סע"א גבי לאתחברא שביעאה בשביעאה וז"ל כל היחודים והתפלות אינן פועלים רק בהיכלות וביחוד ההיכלות יש יחוד באצי' כי כשההיכלות מתייחדים בשביעאה (בחי' היכל קד"ק דברי' שבו מתלבשת בחי' נקודת המל' וכמשנת"ל) אז גם זו"נ עולים להיות מ"ן לאו"א, ואז מקבלת האם (בחי' בינה) מעתיק ע"י יסוד דאבא כו', וז"ש לאתחברא שביעאה בשביעאה סוד אימא שכנגדה היכל זה הנק' קדה"ק עכ"ל. ומכ"ז מובן ענין המו מעי לו דהיינו בחי' י"ב בקר דברי' ובחי' מל' דאצי' דעד שם מגיע העלאת מ"ן שלמטה, ומהם מקבלים הנשמות סיוע בעבודתם כמשנת"ל, וע"י הוא כל ההעלאות וההמשכות שכ"ז הוא מלמעלה מעלה, וצ"ל ע"י המל' דוקא וכמ"ש זה השער לה' דא תרעא לאעלעא* כו' וכנ"ל, ובבחי' מל' הוא ג"כ ע"י התלבשות במט"ט כו' שעי"ז הוא העלאת מ"ן והמשכת מ"ד כו'. וע"פ הנ"ל דכל ההשפעות הן ע"י המלאכים שנק' קרבים כו', יובן מה שאו' קדושת יוצר קודם ק"ש, להיות דענין הק"ש הוא ואהבת את ה' אלקיך להתעורר בבחי' אהוי"ר דאת כולל יראה כו', והוא ע"י ההתבוננות בפסוק שמע ישראל שמע שם ע' ר"ל בחי' שם בלבד הוא שבבחי' מקור לעולמות כו', ופי' שם ע' היינו שכלול מז' מדות וכאו"א כלול מיו"ד שמספרם ע' כו', וכ"ז הוא רק שמו בלבד בחי' זיו והארה כמ"ש הודו על או"ש כו', וגם יתבונן איך שהוי' אלקינו הוא הוי' אחד דהיינו גם לאחר שנבראו העולמות הכל בטל ומיוחד ביחודו ית' וכמשנת"ל, ועי"ז יבוא לואהבת להיות בבחי' אהבה וצמאון גדול לבחי' אוא"ס ב"ה כו'. ולהיות דהשפעת אהוי"ר הוא ע"י המלאכים כנ"ל, ע"כ מקדימים ברכת יוצר לק"ש כדי לעורר שפע אהוי"ר שבמלאכים לנש"י באמרם והאופנים כו', ויוכל להיות עי"ז התפעלות אהבה בק"ש באמרו ואהבת כו'.

והנה נת"ל דשרש נש"י הוא למעלה הרבה מהמלאכים שהרי הנשמות מושרשים בבחי' עצמות א"ס, משא"כ המלאכים הם רק מבחי' התפשטות האור (וכמו"כ בבחי' אותיות ולבושים שרש הנשמות הוא מבחי' אותיות המח' שמיוחדים בהעצם כו', והמלאכים שרשם בבחי' הדבור שהוא התגלות שחוץ להעצם דכל ענין הדבור הוא אל הזולת כו', ובהאור שרש המלאכים הוא רק בבחי' התפשטות האור ושרש הנשמות הוא במהות ועצמות א"ס בחי' העלם העצמי כו'). וכידוע דהמלאכים הן מזיווג נשיקין ונשמות מבחי' זיווג גופני, דנשיקין הוא בחי' התפשטות לבד משא"כ זיווג גופני הוא מבחי' מהות ועצמות הנפש כו', וכידוע המשל בזה בההפרש בין השפעת השכל והשפעת הטפה שהיא נמשכת מעצמות מוח האב כו', שזהו ג"כ ההפרש בין נשמות ומלאכים כו' וכמ"ש במ"א באורך, והיינו דהנשמות שרשן מבחי' מהות ועצמות א"ס כו', וע"כ גם בעבודתם הנה בהאהבה דנשמות אי' בזהר שהוא לאשתאבא בגופא דמלכא כו' פי' גופא דמלכא הוא בחי' מהות ועצמות א"ס כו', וכמ"ש בית יעקב לכו ונלכה

לאעלעא: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: לאעלאה.

באור הוי' ואי' בזהר אחרי דס"ט ע"ב מאי באור הוי' דכתי' ונהר יוצא מעדן כו', ופי' המק"מ באור הוי' הם המוחין דאו"א הנמשכים לז"א הנק' הוי' כו', וי"ל דאור הוי' היינו בחי' פנימיות ז"א דמבו' בסי' בשער המועדים שזהו בחי' פנימיות הקו המאיר בת"ת ובכללות ז"א כו' (וידוע דפנימיות הקו הוא שנמשך מבחי' ת"ת הנעלם דשרשו מבחי' פנימיות הכתר שזהו בחי' מהות ועצמות א"ס כו' כמשנת"ל). ובאד"ר דק"ל ע"א אי' דבאור הוי' הוא ענין בי נשבעתי נאום ה' והיינו בחי' אור א"א המאיר בתוך ז"א כו' וכמ"ש במק"מ אחרי דס"ו ע"ב, ובמאו"א אות א' סכ"ח אור הוי' נק' עתיקא דמתמן נהורא לז"א הנק' הוי', וי"ל פי' באור הוי' ע"ד מ"ש בלק"ת ד"ה כי תשמע בקול הוי' פי' בקול בפנימיות הקול, ובהג"ה שם דמה שמלובש בפנימיות הקול זהו מ"ש בזהר בהעלותך דקנ"ב ע"א ונשמתא לנשמתא דא הוא ע"ק כו', ולפי מ"ש במאו"א הנ"ל דאור הוי' זהו עתיקא י"ל* ענין באור הוי' י"ל כמ"ש בהבי' דשבת שבתון בסופו בשם בי' האד"ר דעתיק הוא הא"ס המתלבש בעתיק כו', וכמ"ש בזהר"ק בפי' הספד"צ דקי"ט א' דהאי רישא דלאו רישא אשר שם חביון עוז העצמות כו', והו"ע הביטול באחדות ה' שנת"ל או בחי' רצוא דתהו שנת"ל, גם י"ל בחי' אהבה בתענוגים להתענג על ה' עד כלותה שזהו ג"כ המס"נ דק"ש וכמשי"ת. וזהו בית יעקב לכו ונלכה באור הוי' שהוא לאשתאבא בגופא דמלכא בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו' (וי"ל שזהו בבחי' ניצוץ קטן דנשמה שלמעלה גם מבחי' יחידה וכמשנת"ל). משא"כ המלאכים עבודתם הוא בבחי' ההתפשטות ובבחי' החיצוניות לבד כו', וכידוע דעבודת המלאכים הוא רנה וזמרה בשירות ותשבחות, כמו פרק שירה שכל הברואים אומרים וכן המלאכים עד רום המעלות וכמו הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים כו', וענין הרנה הוא גילוי עוצם תשוקתם להיות נכספה וגם כלתה נפשם לדבקה בו ית' ע"י ההלולים שמהללים ומשבחים את ה' שמזה נעשה התפעלות נפשם לה' כו'. אבל זהו רק ידיעה והשגה חיצוניות וההתפעלות היא ג"כ רק בבחי' חיצוניות היינו בבחי' מקיף לבד כו', וכמו עד"מ העומד בפנים בבית המלך ורואה יקר תפארת גדולתו אינו שייך שיגיד ויספר שבחו כ"א מתבטל בביטול פנימי ועצמי אל המלך, רק כשיוצא לחוץ ידבר ויספר בשבחו להפליא ולהגדיל גודל עוצם שבח המלך כמה הוא גדול ומתפעל בזה כו'. וכמו"כ ההלולים ותשבחות הוא בבחי' ידיעה חיצוניות בלבד בבחי' מציאות הדבר לא שיודע או רואה בעין שכלו עצם הדבר שאז לא הי' בבחי' הלול ושבח כ"א הי' נדבק ומתבטל בהעצם כו', ומה שמהלל הוא שיודע רק חיצוניות הדבר ומתפעל בבחי' מקיף כו'. וזהו אמירת קדוש דמלאכים דלהיות שבחי' עצמותו אינו מושג להם ע"כ אומרים קדוש אי' מקום כבודו כו', ואינם משיגים רק שיש מי שהוא קדוש לא שמשיגים עצם קדושתו ית' כו'. אבל ישראל נק' קדושים כמ"ש והייתם קדושים וכתי' קדש ישראל כו' כי עם קדוש אתה כו', כי קדש העליון הוא מקור חוצבם כו' וכשמתפעלים באהבה המה נכללים ובטלים במקור חוצבם שהוא בחי' עצמות א"ס בחי' קדש ישראל כו' וזהו לאשתאבא בגופא דמלכא כו'.

והנה בק"ש יש רמ"ח תיבין נגד רמ"ח אברין דמלכא, מלכא הוא בחי' ז"א שנק' מלכא קדישא, וענין אברין דמלכא הוא כמו עד"מ באדם שהאברים הן גופו ומהותו של האדם, כמו"כ בחי' אברים דז"א הן בחי' גופו ומהותו דז"א כו'. וביאור הענין הוא עפמ"ש במ"א בענין רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא, דהנה ע"י המצות הוא

י"ל . . י"ל: כ"ה בגוכי"ק.

שנמשך להיות יחוד קוב"ה ושכינתי' כו', וידוע שיש בחי' קוב"ה ושכינתא עד רום המעלות דבאצי' הוא בחי' ז"א ומל', דהמל' נק' שכינה ע"ש ששוכנת בתחתונים היינו שיורדת ומתלבשת בהיכל קד"ק דברי' כו', ובלק"ת בהבי' דשחורה אני שגם בחי' המל' כמו שהיא באצי' היא בחי' שכינה והיינו גם בחי' פנימיות המל' כו', וכמ"ש במ"א בענין כן רעייתי בין הבנות שזהו בחי' פנימיות המל' שהיא בין הבנות הן בחי' עלמין והיכלות דאצי' ובחי' חיצוניות המל' כו' והיא המשפעת להם (וכן נתוסף בה אור ע"י הבירור כו' ע' בנייר שבסוף ס' תקס"ו), ועמשנת"ל בענין הגילוי דבחי' מל' ובחי' חיצוניות הכלים כו'. וז"א נק' קוב"ה שהוא בבחי' קדוש ומובדל כו' וכמשנת"ל דמדות דז"א הן בבחי' א"ס כו'. וכמו"כ חו"ב נק' בינה בשם שכינתא עילאה ע"ש שמשכנת ג"ר בז"ת כו', וגם ידוע דבינה היא עיקר המקור להשתל' ונה"י דאימא נעשים מוחין לז"א כו' וה"ה בבחי' התלבשות בז"א כו' (וי"ל ענין שמשכנת ג"ר כו' היא למעלה מזה שזהו מה שהבינה נק' קדה"ק כו'), וחכ' הוא בחי' קדוש שלמעלה מבחי' מקור ממש, וכידוע שהחכ' נק' קדש מילה בגרמי' כו', ולגבי למעלה מאצי' הרי החכ' היא בחי' ראשית הגילוי, וקדוש הוא בחי' הכתר שקדוש ומובדל מהשתל' כו'. וכמו שמצינו בענין שם נכח ונסתר, דידוע שהנכח כמו אתה מורה על מדרי' הגילוי והוא בחי' ממכ"ע שזהו מה שבא בהתגלות להאיר ולהחיות את העולמות כו', וכמא' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו' דאפיקת מהעלם אל הגילוי והוא לאנהגא בהון עלמין כו', וכמ"ש ואתה מחי' את כולם שזהו בחי' אתה שמחי' בגילוי כו' (ובפרטיות ואתה מחי' הן האותיות מא' ועד תי"ו והוא"ו הוא בחי' האור והחיות וכמ"ש במ"א, הרי הוא"ו מורה על המשכה שהוא בחי' הגילוי כו', וכידוע בענין הוא"ו דוהנורא שמורה על המשכת הקו כו' וכמ"ש במ"א), והנסתר כמו הוא מורה על המדרי' הנסתרת כמ"ש בסי' בפי' ברוך הוא כו', והיינו בחי' סוכ"ע דהגם שהוא ג"כ מחי' ואדרבא זהו עיקר החיות כו' מ"מ ה"ז בהעלם כו' וכמ"ש בסש"ב פמ"ח, וזהו שנק' הוא וכמו הי' הוא ושמו כו' וכמשנת"ל בכ"ד שזהו בחי' העלם וגילוי כו'. ואי' באדר"ז דר"צ ע"א שלכן החכ' דאצי' נק' אתה כמ"ש כי אתה אבינו, והיינו לפי שהחכ' היא ראשית הגילוי, ובחי' הכתר נק' הוא לפי שהוא סתום ונעלם כו', והרי מצינו שגם הבינה דאצי' שהיא למטה מהחכ' נק' הוא כמ"ש בזהר בכ"ד והחסד נק' אתה וכמ"ש אתה כהן לעולם כו', אלא הענין לפי שלגבי זו"נ נק' הבינה עדאתכ"ס ע"כ נק' הבינה הוא, אבל לגבי למעלה יותר נק' גם החכ' שלמעלה מהבינה אתה, והוא נק' בחי' הכתר שהוא בחי' אתכסיא כמ"ש והחכ' מאין תמצא כו', וכמ"ש בע"ח שער תיקון הנוק' ספ"ב הטעם שנק' בינה הוא לא מפני ההעלם שהרי אבא נעלם ממנה ונק' אתה וגם א"א נק' הוא, אלא משום דהוא לעולם בכתר ואימא היא כתר לז"א וא"א כתר לאו"א עכ"ל, והיינו כנ"ל דמצד עצמיות שם התואר והמעלה הרי כיון דאבא נעלם יותר מאימא הי' ראוי יותר לקרותו הוא אעפ"כ הבינה דוקא נק' הוא והחכ' אתה. אך הענין הוא כי הוא לעולם בבחי' הכתר והיינו כי כתר הוא בחי' סובב ומקיף מל' כתרו את בנימין וכמו כצנה רצון תעטרנו ולכן נק' הוא, וא"כ אינו שייך לקרוא הוא רק לבחי' שהוא סובב ומקיף, ולכן כיון שהבינה היא כתר לז"א נק' הוא, והחכ' אעפ"י שהיא נעלמה יותר מ"מ כיון שהיא למעלה גם מהיות כתר לז"א (עמ"ש בד"ה ביום השמע"צ כנישין דבינה מקור הקרוב וחכ' מקור הרחוק וא"כ ה"ז כמו מקיף הקרוב ומקיף הרחוק כו'), לא

נק' הוא, וכמ"ש בסי' בפי' ברוך שאמר ברוך הוא דדוקא בחי' א"א נק' הוא משא"כ בחי' רדל"א שנק'* ביותר וכמו מקיף למקיף כו' לא נק' הוא כו', ולגבי למעלה מאצי' אין שייך לקרוא החכ' הוא כ"א אתה כי לגבי למעלה מזו"נ החכ' נק' גילוי כו' ועמ"ש בתו"א והוספות בד"ה ענין לך לך כו', וכתר נק' הוא בחי' העלם והיינו בחי' קדוש כו'.

אמנם גם בכתר הנה א"א הוא בחי' שכינה שהרי הוא שרש ומקור האצי' כו'. והענין הוא דהנה ידוע שיש ג' מדרי' עש"ן שהן עולם שנה זמן*, עולם הוא בחי' מקום בעל ו"ק מעלה ומטה כו', ושנה בחי' זמן, ונפש הוא החיות המתפשט בעולמות להחיותן כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה ע"כ יאמרו המושלים, דג' בחי'* יש בכל עולם גם באצי', וכידוע דבאצי' יש ג"כ בחי' מקום וזמן רק לא כמו מקום וזמן שלנו שהן בגשם כ"א בחי' מקום וזמן רוחני, וכמו שאמרו במד"ר מלמד שהי' סדר זמנים קודם לכן דהיינו בבחי' ז"א דאצי' כמ"ש במ"א, והיינו כמשנת"ל בבחי' מעלה ומטה שבע"ס דאצי' שזהו בחי' מקום דאצי' כו', ובחי' הזמן הוא הקדימה ואיחור בסדר האצי' כו' והיינו שהע"ס הן נתפסין בבחי' מקום וזמן רוחני כו', והאור המתפשט באצי' הוא מבחי' א"א שזהו בחי' נפש כו', וכמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' תשא במצות מחצית השקל דא"א הוא בחי' נפש דכל האצי' כו'. והנה בס"י משמע דג' בחי' עש"ן הן נר"ן, וכן פי' בפרד"ס שער פרטי השמות פ"ח דעולם בינה שנה ז"א ונפש מל', וי"ל דמה שנמשך מבחי' א"א להחיות האצי' הוא בחי' מל' דא"א שזהו בחי' שם ב"ן היורד למטה כו', וכידוע דבחי' מ"ה וב"ן הוא בחי' אדם ובהמה, דרוח האדם הוא העולה למעלה ורוח הבהמה היא היורדת למטה כו', והיינו דבחי' התפשטות והמשכה האלקית מגבוה לנמוך להחיות רוח שפלים נק' בשם רוח הבהמה והוא בחי' שם ב"ן בגימט' בהמה כו' (וכמשנ"ת ג"כ לעיל בענין אור וכלי), שזהו מאצי' לבי"ע דמה שנמשך להוות ולהחיות בי"ע הוא בחי' מל' דאצי' כנודע, דמל' דאצי' הוא בחי' שם ב"ן רוח הבהמה היורדת כו', שהרי אין ערוך הנברא לגבי הבורא והוא בחי' גבול ובל"ג כו', וא"כ המשכה זו להוות ולהחיות הנבראים ה"ז ירידה גדולה כו', ואפי' נבראים היותר עליונים כמו נשמות ומלאכים שבגה"ע* שנהנין מזיו השכינה, ירידה גדולה היא לאותו הזיו האלקי שיתצמצם כ"כ להיות מקור וחיות להשגת בעלי גבול ותכלית כו', ע"כ נק' זיו זה האלקי בשם בהמה כרוח הבהמה שטבעה לירד כו'. וכמו"כ מן המאציל לנאצלים ג"כ הוא ירידה גדולה ועצומה, שהרי הכלים דאצי' הן בבחי' מציאות דבר ובבחי' גבול וכמ"ש בעה"ק והגבול הנמצא ממנו תחלה הם הכלים דאצי' כו', עד שבכללות העולמות הרי האצי' הוא בחי' אדם דעשי' כו', והאור דאצי' הוא בחי' הארה לבד שבא בבחי' מדה וגבול כו', וא"ס המאציל הוא בבחי' א"ס ובחי' בל"ג כו', וע"כ תקרא ההמשכה והירידה מן המאציל בשם בהמה ג"כ, רק להיות כי בבחי' המאציל הוא בבחי' א"ס (דהיינו שקודם שנמשך באצי' הוא בבחי' א"ס ממש וגם כשנמשך באצי' הרי מ"מ א"ס להתפשטותו כו'), לכך תקרא ירידה זו בשם בהמה רבה בלי סוף כו', והוא בחי' שם ב"ן שלפני האצי' כו' (ועמ"ש בלק"ת ד"ה ויאכילך כו' ובמאו"א מע' ה' אות א'). ונמצא דבד"כ מה שנמשך מכתר לאצי' הוא בחי' מל' שבכתר שזהו בחי' נפש כו'.

אמנם בחי' רוח הוא בחי' מדות שבכתר שהן למעלה מבחי' התלבשות באצי' כו', והענין הוא עד"מ במדות שלמטה הרי לידת המדות הן מהשכל, ואנו

שנק': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שנעלם. זמן: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: נפש. דג' בחי' יש: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דג' בחי' אלו יש. שבגה"ע: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שבגעה"ע.

רואין דאחר שמתהווה המדה יכול להיות תוקף המדה הרבה יותר מהשכל המולידה, וגם כשמתעלם השכל כמו כאשר נשכח ממנו הטעם מפני מה הוא רוצה או אינו רוצה הרי המדה נשארת מ"מ, והיא אז בתוקף יותר מכמו שהיתה בעת שידע את הטעם של המדה, וזהו מפני שהמדות שרשן מבחי' מדות שברצון שלמעלה מהטעם (וכמשנת"ל שהמדות הן השרשה טבעית שבנפש), רק שבאים ע"י השכל והטעם כו'. והנה ברצון הרי יש ג"כ טעם כמוס לרצון כנודע, וא"כ המדות שברצון הם ג"כ עפ"י הטעם כמוס שבהם, וי"ל דלכן מדות שברצון מתלבשים בשכל להיות בבחי' טעם לרצון מפני שבתחלה יש בהם ג"כ טעם כמוס ונעלם כו', וא"כ אינו מובן מפני מה נשארת המדה גם לאחר התעלמות הטעם והיא עוד בתוקף הרבה יותר. אך הענין הוא דבמדות שברצון יש ב' מדרי' בחי' המדות שבאים ע"פ טעם כמוס לרצון, ועצם המדות דהיינו שמעצמות הרצון שאינם ע"פ טעם כלל וכמו אין טעם לרצון אפי' לא טעם כמוס לרצון כו'. וכמו"כ הוא בדוגמא בבחי' הכתר שזהו בחי' רצה"ע שלמעלה מבחי' החכ', ויש בכתר בחי' חכ' הנק' חכ' סתימאה שהוא כענין טעם כמוס לרצון כו', שהמדות שבכתר באים ג"כ בבחי' מדידה ע"פ בחי' החכ' שבכתר כו' (רק שהמדידה אינו בבחי' הגבלה ממש כו') ובאים בהתלבשות בבחי' חכ' דאצי' כו', אך בחי' עצם הרצון היינו בחי' מדות העצמיים דבחי' הכתר הוא שאינם ע"פ מדידת החכ' כלל גם לא מבחי' חכ' שבכתר כו' (ואפשר י"ל דכמו בבחי' אצי' מבו' במ"א שיש ב' בחי' בהשתל' הספי' זמ"ז, הא' מצד אצי' עצמו והב' מה שאצי' היא בבחי' מקור לבי"ע כו', כמו"כ בבחי' הכתר יש ב' מדרי' והוא מה שהכתר כולל כל הע"ס דאצי' והוא בבחי' מקור לאצי', דסדר ההמשכה בזה הוא מבחי' חו"ב שבכתר בבחי' מדות שבכתר כו', ובחי' עצם הכתר שהכל הוא בחי' רצון פשוט כו', ויש בזה ג"כ ע"ס והיינו בחי' הרצון להיות חכ' והרצון להיות בינה והרצון להיות מדות כו', ועמ"ש בבה"ז שמות במאה"ז ע"פ תשורי מראש אמנה ובהגהות ע"ז בס' תרט"ו, ולפ"ז י"ל מה שאו"א מלבישים לזרועות דא"א הרי גם המדות מתלבשים באו"א דאצי' לא רק בחי' מל' שהוא בחי' נפש כו' כנ"ל, הנה זהו בחי' המדות שע"פ בחי' החכ' שבכתר כו'), דמדות העצמיים דכתר הן למעלה מבחי' התלבשות באצי' כו'.

וי"ל דזהו ג"כ בחי' קוב"ה ושכינתא דבחי' מל' שבכתר שהיא בחי' נפש בחי' ב"ן שבכתר שיורד ומתלבש באצי' כנ"ל הוא בחי' שכינתא כו', ובחי' מדות שבכתר שהן למעלה מהתלבשות באצי' זהו בחי' קוב"ה כו'. דכמו שז"א דאצי' נק' מלכא קדישא כנ"ל כמו"כ בחי' מדות שבכתר הוא בחי' מלכא קדישא עילאה כו' (וי"ל מ"ש במ"ח בכוונת עבדים היינו בענין ויוצאנו ה' אלקינו או"א שהלבישו זרועות דאריך כו', דלכאו' הלא בסדר השתל' כך הוא דבחי' זרועות דאריך מתלבשים באו"א כו', ולפי הנ"ל י"ל דזהו התלבשות בחי' מדות דעצמיות הכתר בחי' קוב"ה, ומזה דוקא הגאולה להיות שזהו בבחי' בל"ג ממש ע"כ עי"ז דוקא הוא היציאה מהמצרים וגבולים שז"ע הגאולה כו' וכמ"ש במ"א). אך בכללות הנה בחי' אריך הוא בחי' נפש דאצי' כנ"ל בשם הלק"ת והיא בחי' שכינה, ועתיק שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ולמעלה מהיות שרש הנאצלים נק' קוב"ה שקדוש ומובדל כו'. והענין דהנה עתיק יומין וארי' אנפין ה"ז שמות מורכבים משני ענינים הפכים, דעתיק הו"ע העתקה והבדלה, ויומין הוא בחי' המשכה וגילוי כו', וא"א אריך הוא בחי' בלי

גבול ואנפין הוא בחי' הגבלה (דפנים הוא בחי' המוחין שהם בבחי' הגבלה כו', ובד"כ הוא בחי' או"פ כו'). אך הענין הוא דאריך אנפין נמשך האריך לאנפין והיינו אריכות הפנים כו', והיינו שזהו בחי' האור השייך אל הפנימיות רק שהוא בחי' אריכות הפנים שאינו בבחי' הגבלה כו', ועתיק יומין נמשך תי' יומין אל עתיק דהיינו שנעתק מבחי' יומין כו', וידוע דעתיק יומין זהו בחי' ז"ת דעתיק והוא שגם הז"ת הן בבחי' העתקה והבדלה כו', ובמאו"א מע' ע' אות נ"ה עתי' נק' ו' תחתונית כו' וא"א המלביש אותו נק' ג"כ ע"ש שמו עתיק יומין עכ"ל, ועמשנת"ל (ד"ה אלה מסעי*) בענין מאה שנה דע"י התלבשות עתיק באריך הוא בא"א שנה ל' יחיד מפני דאנת הוא חד כו'. ולמעלה מזה בחי' מל' דא"ק ג"כ נק' שכינה כו', והענין הוא כמ"ש בזהר יתרו דס"ז ע"א* אית מלך לעילא ברזא דקה"ק כו', ופי' הרמ"ז שזהו בחי' מל' דא"ק, ונק' מלך מפני שמקבלת מבחי' א"ס היינו בחי' א"ק שנק' א"ס כמשנת"ל, ומשפעת בנאצלים כו' וכמשנת"ל (ד"ה כי תבאו כו' ושבתה*). ועצמיות א"ק הוא בחי' קוב"ה כו' ועמ"ש בהוספות תו"א בהבי' דואני נתתי, ולפי מ"ש במ"ח מס' כללות העולמות רפ"ב דא"ק הוא בחי' אריך דכללות העולמות, י"ל דכללות בחי' א"ק הוא בחי' שכינה כמו שאריך הוא בחי' נפש כו' כנ"ל, והיינו בחי' חיצוניות א"ק שהוא בחי' מחה"ק דכללות ההשתל' ושרשם ומקורם כו', וקוב"ה הוא בחי' פנימיות א"ק, וכמ"ש במ"א בענין קוב"ה אסתכל באורייתא דהתורה היא בחי' חיצוניות א"ק (עמשנת"ל ד"ה ואתחנן* ובדרושים שאח"ז), וקוב"ה הוא בחי' הקו המתלבש בא"ק שזהו בחי' פנימיות א"ק כו', גם י"ל שזהו בחי' עתיק דא"ק כמ"ש בע"ח ש"ח פ"ה שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דילי' כו', והוא בחי' ראשית הקו שנעשה בחי' עתיק לא"ק כו' עמ"ש בלק"ת בהבי' דמוצאיהם, וזהו בחי' קוב"ה כו'.

אמנם בכללות הנה בחי' האור שנמשך בעולמות היינו בחי' הקו שנמשך מאוא"ס נק' ג"כ שכינה, כי שם שכינה הוא ע"ש ששוכן ומתלבש בשלמטה ממנו והיינו במדרי' שמובדלת בערך כו'. דהנה בהתלבשות הפרצופים זב"ז במדרי' אצי' אין זה נק' שכינה להיות שהם בערך זל"ז כו', רק בההתלבשות הבינה בז"א להיות דז"א הוא ג"כ בבחי' הבדלת הערך לגבי בחי' בינה, וכמו המדות לגבי המוחין דמוחין הם לעצמו ומדות אל הזולת, וכל ענין המדות הוא הרגשת עצמו כו' וכמשנת"ל, ע"כ נק' הבינה שכינה כו', והיא בחי' שכינתא עילאה דמ"מ אין זה במדרי' נבדלת ממש שהרי הכל הוא אצי' כו', ועיקר שם שכינה הוא בבחי' מל' ע"ש ששוכנת בבי"ע שנבדל בערך מאצי' כו', שזה צ"ל ע"י צמצום והעלם והו"ע בקיעת הפרסא שבין אצי' לבי"ע (שעי"ז בחי' נקודת המל' שיורדת לבריאה נק' ראש הבריאה כמ"ש בע"ח) ה"ז נק' שכינה כו', וגם שהאור בעצם הוא להאיר ולשכון בתחתונים כו'. וכמו"כ ההמשכה באצי' מאוא"ס ב"ה נק' שכינה, וע"ד שאה"כ ושכנתי בתוכם שהוא בתוך כאו"א מישראל נק' זה בשם שכינה, להיות דהגם שאדם אתם ע"ש אדמה לעליון עכ"ז הוא רק אדמה לעליון לבד ולא כמו עליון כבי', ובכדי שיהי' נמשך מאוא"ס שהוא בלתי בע"ג ובעת"כ בנש"י שנתלבשו בגופים בע"ג א"א כ"א ע"י צמצום דוקא (וכמו צמצם שכינתו בין שני בדי ארון דבכדי שיהי' הגילוי במקום מוגבל הוא ע"י צמצום דוקא כו', וכמו"כ בכדי להיות הגילוי בנש"י שהן רק בבחי' אדמה לעליון ובפרט בהתלבשותן בגוף צ"ל ע"י צמצום כו'), ע"כ בחי' האור ששוכן ומתלבש בהם נק' בשם שכינה כו', וכן הגילוי באצי' שנק' אדם

ד"ה . . **מסעי**: תער"ג. כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה בראשית ברא העת"ר (לעיל ח"ב ע' תש). דס"ז ע"א: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דס"ז ע"ב. ד"ה . . **ושבתה**: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקעט). ד"ה . . **ואתחנן**: תער"ג (לעיל ח"א ע' שמג ואילך).

ע"ש אדמה לעליון כנודע, דמ"מ הוא רק בבחי' אדמה לבד כו' נק' האור והגילוי בשם שכינה כו', הרי כדי להיות אצילות בחי' אצי' העליון א"א כ"א שהי' צמצום בתחלה שצמצם וסילק אורו הגדול על הצד, שהו"ע סילק אור עצמותו ואחר הצמצום נמשך הקו, הרי המשכה זו היא בכדי להאיר אורו, שע"י הצמצום הרי נשאר מק"פ בלי גילוי כלל, וע"י בחי' הקו האיר אור א"ס כו', והיינו כמשנת"ל דכללות גילוי אור זה הוא לא לגלות עצמותו כ"א להאיר את הצמצום כו', וזהו שסילק אור עצמותו הוא האור שבבחי' א"ס שהוא לגלות עצמותו ונמשך אור הקו שהוא להאיר כו', א"כ עיקר שמו הוא בחי' שכינה ע"ש ששוכן ומתלבש במקום המצומצם להאיר אותו, ויורד ומשתלשל עד שמאיר הארתו בין שני בדי הארון ובתוך כאו"א שעז"נ ושכנתי בתוכם כו'. ונמצא כי עיקר שם הקו הי' צריך להקרות בשם שכינה, ולא נק' בשם קו רק כדי שיובן ענין צמצומו בעצמו שהוא עד"מ הקו והחוט שהם המשכה מצומצמת לבד כו', אבל באמת הנה זהו רק לידע אופן ההמשכה, ואמנם עצם ההמשכה יקרא שכינה ע"ש ששוכן ומתלבש להאיר מתוך חשיכת הצמצום, וכן יורד ונמשך באצי' העליון עד שהארתו נמשך בכללות נש"י, שהגם שהנשמות מרוחקים מן הקו עכ"ז מאיר בהם הארת הקו כו'. ועוי"ל שנק' הקו בשם שכינה ע"ש שהוא המקבל מאוא"ס ומשפיע בנאצלים כו', וכמשנת"ל בבחי' מל' דא"ק שמקבל מאוא"ס ומשפיע בנאצלים כן הוא בכללות גילוי הקו שהוא בחי' מקבל כו' ומשו"ז נק' שכינה כו'. וגם כמו שנת"ל דראשית הקו נעשה עתיק לא"ק, הרי כמו בחי' מל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה, ולכן נק' שכינה ע"ש שהארתה נמשך להיות שוכן בבריאה כו' (ובמ"א מבו' דגם בחי' זו שנעשה עתיק לבריאה הוא בחי' השפעה בקירוב דבחי' מל' והוא בחי' גילוי התענוג לנשמות בגעה"ע כו', וכבר נת"ל שזהו בחי' שם ב"ן היורד למטה כו'), כן עד"ז בחי' הקו הוא כמו בחי' עתיק לגבי א"ק שנק' אדם דבריאה כו', ונמשך הארתו להיות שוכן בבי"ע הכללים שהם ג' בחי' אדם אדם דברי' א"ק אדם דיצי' עקודים אדם דעשי' אצי' כו'. וההפרש בין ג' טעמים הנ"ל דלטעם הא' הרי הקו בראשית המשכתו נק' בשם שכינה להיות שכללות ענינו הוא להאיר את חשכת הצמצום כו', ולטעם הב' והג' היינו אחר שכבר נמשך כו', ואיך שיהי' מכל הטעמים מובן שהקו נק' שכינה הן בראשית ותחלת המשכתו והן בהווייתו אח"כ כו'. והאוא"ס שלפני הצמצום שהוא בחי' העיגול הגדול שלפני הקו זהו בחי' קוב"ה, להיות שזהו בחי' עצמות אוא"ס שאינו בגדר גילוי בעולמות והוא קדוש ומובדל כו'.

והנה ידוע דבכללות העולמות אדם קדמון הוא בחי' אדם דברי' דכללות, ואצי' דכללות הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום וכמ"ש בלק"ת בהביאור דמוצאיהם, ומל' דא"ס נעשה עתיק לא"ק כדוגמת בחי' מל' דאצי' שנעשה עתיק לברי' וכמ"ש בזהר"ק במאה"ז בראשית דט"ו ובלק"ת שם, ולפמשנת"ל דבחי' מל' דאצי' גם כמו שהיא באצי' נק' שכינה מפני שהיא שרש ומקור דבי"ע שבאצי' כו', א"כ י"ל דכמו"כ בחי' מל' דא"ס גם כמו שהיא לפני הצמצום ה"ז בחי' שכינה כו', ועמ"ש בהבי' דוראיתי דמל' דא"ס שמשם המשכת הקו (וכידוע דהקו נמשך מאוא"ס שלפני הצמצום כו' כמ"ש בע"ח) ה"ז בחי' עשי' כו' והיא בחי' היותר תחתונה שבא"ס כו', והיינו שבאוא"ס שלפני הצמצום הוא בחי' האור השייך אל העולמות כו'. והענין הוא כמשנת"ל בכ"מ שיש בחי' התפשטות האור ובחי' עצם האור כו', דבחי' התפשטות האור הוא בעצמותו

כבי' בחי' המאיר אל הזולת כו', ובזה הוא העליית הרצון שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו' ושיער בעצמו בכח מה שעתיד להיות בפועל כו', משא"כ בחי' עצם האור הוא המאיר לעצמו כו', וע"כ בחי' התפשטות האור שייך לומר ע"ז שהוא בחי' שכינה כו', ובד"כ בחי' אחרונה שבא"ס הוא בחי' האור והוא בחי' שמו שא' בפרדר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד דשמו הוא בחי' אוא"ס כו', ונק' בחי' אחרונה משום דלא זהו עיקר האלקות מה שהעולמות מתהוים ממנו כו' וכמ"ש בהבי' דשחורה אני וכמשנת"ל, וכללות בחי' שמו זהו בחי' שכינה שהרי השם הוא הגילוי אל הזולת כו', וא"כ בחי' שמו הגדול שזהו בחי' אור הא"ס הוא בחי' שכינה כו'. וקוב"ה הוא בחי' העצמות שלמעלה מבחי' אור וגילוי גם בעצמותו כבי' והוא בחי' השם הכלול בעצמותו ממש שאינו בבחי' המשכה וגילוי כלל מן העצמות כו' וכמשנת"ל, ובחי' זו היא בחי' קוב"ה כו'. וז"ע רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא שהמצות מגיעים בבחי' מלכא קדישא הוא בחי' קוב"ה עד רום המעלות כו', והיינו דבכל מצוה כמו במצות תפילין שלמטה באדם כשמניח תפילין על ראשו ממשיך עליו בחי' זו שבמוחין דזו"נ שהם רמ"ח אברין דמלכא ז"א שנעשה עי"ז יחוד זו"נ שהוא יחוד קוב"ה ושכינתא כו', אך כמו"כ למעלה באדה"ע ז"א ג"כ נמשך עליו בחי' התפילין והמוחין מלמעלה מעלה כו', וכידוע בהמא' קוב"ה מניח תפילין שיש בזה ב' פי' הא' הקב"ה ז"א והב' הקב"ה בחי' כתר כו', והכל א' והיינו שבז"א נמשכים מוחין חדשים מבחי' הכתר שנק' קוב"ה כנ"ל, וכן הוא למעלה מעלה עד בחי' קוב"ה במדרי' היותר גבוה הוא בחי' העצמות שלמעלה מבחי' אור כו', וז"ש וזכרתם את כל מצות הוי' ועשיתם אותם ואח"כ כתי' ועשיתם את כל מצותי, דמצות הוי' היינו מה שאנו ממשיכים עלינו מבחי' ז"א דאצי', ומצותי היינו ההמשכות ממהותו ועצמותו ית' שהוא אמיתית שם הקב"ה קדוש ומובדל כו', שממשיכים להיות יחוד קוב"ה ושכינתא היינו ההמשכה באור הקו כו'. וזה"ע רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא כמו שהאברים הם עצם המהות כו', שהרי החיות הוא בחי' התפשטות אור בלבד אבל האבר הוא גוף ומהות הדבר כו', כמו"כ הו"ע אברין דמלכא היינו בחי' מלכא קדישא עילאה, בחי' העצם שלמעלה מבחי' אור כו'.

והנה ידוע דק"ש היא כללות כל המצות, וכמ"ש וזאת המצוה כו' אשר צוה ה' לעשות בארץ ואומר אח"ז רק מצות ק"ש מובן מזה דק"ש היא כללות המצות, והיינו דבכדי שיהי' ההמשכה דמצות להיות יחוד קוב"ה ושכינתא כנ"ל, זהו ע"י העלאה דק"ש כו', דהעלאה דק"ש היא בבחי' עצמות אוא"ס וכמארז"ל בספרי ע"פ מי כה' אלקינו בכל קראנו אליו אליו ולא למדותיו וקאי על ק"ש שהקריאה וההעלאה היא אליו דוקא בחי' עצמות אוא"ס כו', דבשמ"ע צ"ל לכוין בשם דוקא דהיינו בבחי' האורות המתלבשים בכלים, כמו בברכת אתה חונן דעת בשם הוי' בניקוד פתח שהוא בחכ', וברכת השבנו בשם הוי' בניקוד צרי שהוא בבינה כו', שעז"א הדבק במדותיו היינו בבחי' האור המתלבש בכלים כו', ומש"א אליו ולא למדותיו הוא בק"ש דוקא שההעלאה היא בעצמות אוא"ס כו', וכמ"ש בסי' שער הק"ש על מא' הספרי הנ"ל ובאמרי בינה בפה"ש. והענין הוא כמשנת"ל בענין המאריך באחד שהוא ליחדו ית' עד רום המעלות בבחי' היחוד דעצמות אוא"ס שקודם עלות הרצון ובבחי' שמו העצמי כו', וע"י ההעלאה בבחי' היחוד דק"ש ממשיכים ע"י המצות בחי' קוב"ה במדרי' היותר עליונה שנת"ל. וגם דבק"ש גופא יש בחי' העלאה והמשכה, דהנה

ידוע שיש בק"ש ב' בחי' יחוד מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט, ומשנת"ל בענין המאריך באחד הוא היחוד מלמטלמ"ע כו', ובחי' היחוד מלמעלמ"ט הוא משארז"ל כד אמליכתי' למעלה ולמטה ולד' רוחות העולם תו לא צריכת כו', והיינו דכל מה שנתהווה באמת הכל הוא אלקות ולא יש שום דבר עוד מבלעדו ית' כלל כו'. והענין הוא כמ"ש בדרוש מי כמוכה ה' בס' רכ"ט דמציאות הגשמי באמת הוא הכח האלקי המהווה אותו כו', שהרי כל מה שנתהווה מורכב מהד' יסודות ארמ"ע וכמו מציאות העץ הוא מהרכבת ד"י הנ"ל, והרי עצם מציאותו אינו אחד מהד' יסודות כ"א עיקרו הוא הכח המרכיב את הד"י, והיינו הכח האלקי המהווה אותו ומקיימו כו', והוא המאמר האלקי דע"מ המהווה את הד"י שהן תחלת ההתהוות כמ"ש הרמב"ן בפי' עה"ת, והוא המהווה כל הנבראים שנתהוו שזהו הכח האלקי המרכיב כו'. וביאור הענין הוא דהנה אנו אומרים אין ערוך לך בעוה"ז והיינו דבעוה"ז אנו יודעין שאין ערוך לך כו', דכאשר אנו רואין מציאת יש בהכרח שהתהוותו הוא מאין, כי א"א להיות יש מיש כ"א מאין דוקא וכמ"ש במ"א, והיינו שנתהווה בבחי' התחדשות דקודם שנתהווה לא הי' מציאותו כלל ונתחדש מציאותו דבר מלא דבר כו', וזהו אין ערוך התהוות שבדרך אין ערוך כו', דמהתהוות האור לא היינו יודעים זאת להיות שהאור הוא גילוי מן העצמיות ומעין העצם כו', רק מהתהוות הכלים ומהתהוות הנבראים היינו התהוות המציאות אנו יודעין שאין ערוך לך כו', וזהו אין ערוך לך בעוה"ז דוקא כו'. ומאחר שההתהוות היא בדרך אין ערוך בבחי' התחדשות הרי בהכרח שהכח המחדש יהי' בו תמיד ואם יופסק ממנו כח המחדש יתבטל לגמרי ויהי' אין ואפס כו', שזהו ההפרש בין אין ויש ועו"ע כו' וכמ"ש במ"א באורך, וא"כ בעת מציאותו מהו מציאותו הרי כל מציאותו הוא רק האין האלקי המהווה אותו ומבלעדו באמת אין שום מציאות כלל כו', וזהו שאמרו במד"ר אין עוד אפי' בחללו של עולם ומבו' במ"א שזהו בחי' הרשימו, וידוע דרשימו הוא בחי' כח הגבול שבא"ס וזהו שרש הכלים וכל בחי' המציאות כו' כנודע, ואו' ע"ז אין עוד דבבחי' המציאות דוקא הוא הביטול דאין עוד כו', דבאור שהוא דבוק בהעצם שהביטול הוא בבחי' כלא חשיב ה"ז רק כלא ולא לא ממש, והיינו שהאור במציאות גילוי עכ"פ רק שנרגש בו מקורו איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו' (והו"ע ואין זולתך כו' וכמשנת"ל), אבל במציאות היש הביטול הוא בבחי' אין עוד היינו שבאמת אינו במציאות כלל כי כל מציאותו הוא רק האין האלקי כו', רק שביש עצמו אין זה נרגש שהרי הוא מרגיש עצמו למציאות אבל באמת אינו במציאות כלל כו', ולעתיד יהי' בהתגלות כן בהיש וכמ"ש וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר שיהי' נראה ונגלה איך שהוא הדבר ה' היינו האין האלקי המהווה אותו כו' וזהו שלעתיד יהי' הגוף אלקות כו', דבאמת כן הוא גם עכשיו רק שעכשיו אין זה נרגש בהיש ולעתיד יהי' נראה ונגלה איך שזהו מציאותו כו'.

אמנם מזה שאין ערוך בעוה"ז דמהתהוות היש אנו יודעין ענין אין ערוך שא"א להיות בענין אחר כנ"ל, מזה אנו יודעין שגם האור הוא באין ערוך והתהוותו הוא בדרך אין ערוך כו', שהרי האור הגם שהוא מעין המאור אין זה שהוא מעין המאור ממש כו', שהרי העצם נבדל בערך מהאור דהעצם אינו בגדר אור כלל כו'. ויובן זה מהאש היסודי שכתבו הרמב"ם והרמב"ן שהוא חשוך והרי א"א לומר בו שהוא חשך היינו במציאות החשך (שזהו היפך מהותו וכמשנת"ל דחשך הוא ג"כ בריאה והוא היפך האור כו'), רק שאינו אור, ולהורות על העדר אורו

נק' חשך דשלילת האור מן העצם הוא כמו חשך לגבי אור שהוא הפכו לגמרי כו', א"כ הרי העצם מובדל לגמרי מן האור כו'. ומובן מזה למעלה שהעצמות* לגמרי מן האור כו', ולבד זאת שהעצמות אינו רק בבחי' מאור כו', הנה גם בזה שהוא ית' בבחי' מאור ה"ה מובדל לגמרי, והאור הוא באין ערוך כלל לגבי עצם המאור כו', ולכן מן האור אנו יודעים רק מציאת המאור ולא שנודע מזה איך ומה הוא העצם כו', וכ"ש שלא נדע מאתו מהות העצם (וכמ"ש במ"א שהנבראים מגלים לנו יותר מהות העצם ממה שהאור מגלה, דמההתהוות אנו יודעים שהעצם מציאותו מעצמותו ושהוא נמצא בבחי' בלתי מציאות נמצא כו'), והתהוות האור מן העצם בדרך* אין ערוך, שהרי האור מן המאור אינו בדרך ממילא היינו בדרך הכרחי ח"ו כמו הזיו מהשמש כו', כ"א הוא גילוי רצוני שהמשל בזה מאור הנפש כו' (וכמשנת"ל ד"ה שופטים*), ומאחר שהוא גילוי רצוני והוא בעצם מהותו באין ערוך לגבי העצם כנ"ל, א"כ הרי התהוותו והתגלותו מן העצם הוא בדרך אין ערוך כו', ועם היותו גילוי העצמות ה"ה רק גילוי העצמות לא העצמות והגילוי הוא באין ערוך כנ"ל, ומאחר שהוא גילוי רצוני ה"ז התהוות מן העצם שההתהוות היא בדרך אין ערוך כו'. ובאמת הרי האור הוא ג"כ בבחי' מציאות דבר היינו שהוא בבחי' מציאות אור כו', והעצמות שמובדל בערך מן הרוחני ומן הגשמי, הנה כשם שהגשמי התהוותו בדרך אין ערוך כמו"כ גם הרוחני שהוא האור התהוותו בדרך אין ערוך כו', וא"כ בהדעה העליונה שבבחי' עצמות א"ס ב"ה גם בהאור הוא בבחי' אין עוד כו', והיינו שהכל הוא רק בחי' העצמות ואין עוד מלבדו כו', רק שעכשיו אין זה נרגש בהאור (שאם הי' נרגש כן בהאור הי' בבחי' לא ממש כו', ומעין זה הוא בהאור הכלול בעצמותו שהו"ע אפס בלתך כו' וכמשנת"ל), ולעתיד יהי' נרגש זה בהאור ויהי' בבחי' אין עוד כו', ואפשר זהו שלעתיד יקבל הנפש מהגוף (עמ"ש בד"ה אלה תולדות רל"ז), והיינו שהגוף יהי' אוא"ס והנפש שהוא* יהי' בבחי' הביטול דאין עוד כו' (והו"ע ואין דומה לך כו'). ונמצא שיש בק"ש בחי' העלאה והמשכה דההעלאה היא בבחי' עצמות א"ס אליו ולא למדותיו כו' והוא היחוד מלמטלמ"ע כו', וההמשכה היא ג"כ מבחי' עצמות א"ס שז"ע כד אמליכתי' למעלה ולמטה כו', וז"ע רמ"ח תיבין דק"ש שהן המשכת בחי' שיעור קומה רמ"ח אברין דמלכא כו', דכמו שבמצות תפילין עד"מ נת"ל שהאדם המניח תפילין למטה ממשיך בחי' המוחין דמלכא קדישא בחי' קוב"ה בחי' ז"א דאצי' כו', ובאדם העליון נמשך מבחי' קוב"ה שלמעלה עד רוכ"ד כו', כמו"כ הוא במצות ק"ש שנמשך בחי' קוב"ה עד רום המעלות כו'. וזהו דק"ש הוא כללות המצות דמה שנעשה ע"י כל מצוה בפרט נעשה ע"י ק"ש בכלל כו', וגם שההמשכה שע"י מצות הוא ע"י ההעלאה דק"ש כו', וזהו דנש"י ע"י המצות ובד"כ ע"י העבודה דק"ש באים לאשתאבא בגופא דמלכא בחי' קוב"ה שזהו בחי' מהות ועצמות א"ס שלמעלה מבחי' אור וגילוי כו', וזה ביכולת נש"י מפני שמושרשים בבחי' עצמות כמשנת"ל ע"כ ביכולתם בעבודתם לאשתאבא בגופא דמלכא בחי' עצמות א"ס כו'.

אך הנה יש להבין מאחר שבק"ש מגיעים כללות נש"י להתאחד בגופא דמלכא ממש, למה צריכים ישראל לקבל אהוי"ר מהמלאכים כמו בקדושת יוצר שלפני ק"ש כמשנת"ל, הרי המלאכים אינם מקבלים רק מבחי' דבור בלבד כו' כנ"ל.

שהעצמות לגמרי: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שהעצמות מובדל לגמרי. **בדרך:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: הוא בדרך.
ד"ה שופטים: תער"ב (לעיל ח"א ע' צט ואילך). **והנפש שהוא:** כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: והנפש שהוא אור.

אך הענין הוא דנש"י הרי מלובשים בגופים גשמיים ששרשם נמשך מנוגה דעשי' שמקבלים מהמרכבה דפני ארי' פני נשר כו', כידוע דשרש חיות העופות הוא מפני נשר שבמרכבה, ושרש חיות דחיות מפני ארי' שבמרכבה, ושרש חיות הבהמות מבחי' פני שור כו', והנה נפש הבהמיות שבגופים הגשמיים כלולה מכל הג' מדרי' פני ארי' פני שור ופני נשר כו', כי יש בנה"ב מבחי' בהמה ומבחי' חי' ומבחי' עוף (י"ל דזהו המדות שבאדם שגם נה"ב יש בו כל המדות, דזהו שהאדם כולל כמה פעולות שונות כמ"ש בח"פ להרמב"ם שזהו גם בנפש הטבעי ועמ"ש בלק"ת בד"ה כי תבאו דפ' נסכים, ולפ"ז צ"ל שגם בנה"ב יש יתרון על המלאכים בזה שיש בו כל המדות כו'), אלא שהמה כלולים ברוחניות דנפש המשכלת כו', כי שרש נפש האדם הוא מבחי' פני אדם שבמרכבה דעשי' שכולל הכל וכמ"ש ופני אדם לארבעתן כו'. ולזה הטעם צריך האדם להמשיך על נפשו הבהמית משרש מקור חוצבה במרכבה דעשי' פני ארי' פני נשר כו', שהן המלאכים דעשי' המשפיעים אהוי"ר כו', והוא האש של מעלה שנמשך על הנה"ב כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו, כי הנה"ב מעכבת ומונעת את הנה"א להיות לה התפעלות האהבה, וצריך תחלה לעורר אהוי"ר לנה"ב משרש מקור חוצבה, לכך עצה היעוצה מאנשי כנה"ג לומר שתים לפני' להזכיר קדושת המלאכים כו' שעי"ז נעשה הזזה פנימיות בנה"ב שהו"ע החקיקה מבפנים כו' וכמשנת"ל, ואח"כ בק"ש תוכל הנה"א לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא מקור חוצבה כו' כנ"ל. וגם בהעבודה דנה"א מסייעין המלאכים כמשנת"ל בענין המו מעי לו כו', והיינו בנשמה המתלבשת בנה"ב שמתעלם אורה צריכה סיוע מהמלאכים בהתעוררות אהוי"ר שלה, שע"ז הוא ג"כ ענין ברכת יוצר קודם ק"ש כו' וכמשנת"ל.

והנה זה שהנשמות מקבלים האהוי"ר שלהם ע"י המלאכים זהו בזמן הגלות שמקבלים הנשמות ע"י ממוצעים כו', דהנה כתי' הנה אנכי שולח מלאך ופרש"י שזה מט"ט ששמו כשם רבו כו', וכן הוא בגמ' סנהדרין דל"ח סע"ב, וידוע דמט"ט נק' נער וכמ"ש נער הייתי גם זקנתי שרו ש"ע אמרו כו', ויש במט"ט ב' מדרי' וכמו שמצינו ביהושע שנק' נער שנא' ויהושע בן נון נער כו', והי' בו ב' מדרי' הא' כשהי' מקבל ממשה דכתי' בו לא ימיש מתוך האהל שלא הי' בבחי' משפיע כלל היינו להיות בבחי' יש ודבר בפ"ע כ"א הי' מיוחד עם משה רבו, והב' אחרי מות משה אעפ"י שסמך ידיו עליו מ"מ הי' נפרד ממשה בבחי' דבר בפ"ע כו'. והגם דלכאו' המדרי' הב' היא עילוי ביהושע שהי' מנהיג את ישראל והי' משפיע להם כו', אך באמת המדרי' הא' יותר גבוה מהמדרי' הב' כו'. ויובן זה ממה שמצינו בדוגמא כזו למעלה בבחי' מל' דאצי' שהיא בבחי' מקבל ובבחי' משפיע, דזש"א ואמונה כל זאת וקיים עלינו ל' דכר ונוק' והיינו שהיא בחי' מקבל לגבי בחי' האצי' כו', וכידוע דבחי' מל' היא סודכ"ד דאצי' ומקבלת מהט"ס דאצי' כו' והיא בחי' משפיע לעולמות בי"ע כו', הרי בחי' מקבל שבה למעלה מבחי' משפיע שבה כו' (עמ"ש בדרוש קרי"ס). וזהו שאמרז"ל הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים, ראש לשועלים הוא כשהמל' היא שרש ומקור לעולם הברי' דבחי' מל'* נעשה כתר לברי' כו', וזנב לאריות הוא כמו שהמל' היא באצי' ה"ה אז במעלה ומדרי' גבוה ונעלה יותר כו', והיינו לפי שהיא באצי' הגם שהיא מדרי' האחרונה שבאצי' כו', וכמו עד"מ זיו השמש אף שהוא מאיר לארץ ולדרים עלי' אעפ"כ בעת שהזיו כלול בשמש הוא יותר נעלה כו' כמ"ש בסש"ב,

---

דבחי' מל': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דבחי' מל' דאצי'.

וכמו"כ כשהמל' היא באצי' שכלולה ומיוחדת בבחי' שמש ה' ה"ה נעלה יותר כו' (והיינו גם כשהמל' היא בבחי' פרצוף בפ"ע באצי' ומקבלת מז"א כו', והמשל דזיו השמש בשמש לכאו' יצדק על בחי' המל' כמו שהיא כלולה בז"א והוא הנק' כלת משה כו' כמ"ש במ"א ונת"ל, והוא כמ"ש בתו"א בהבי' דמים רבים דפ' נח בענין שידובר בה כו', אך גם כשהיא בבחי' מקבל מז"א ה"ה מיוחדת בז"א כו'), משא"כ כשנעשית כתר לבריאה הרי נק' ראש הבריאה כו' כמ"ש בע"ח. וכמו"כ הוא ביהושע כשהי' מקבל ממשה בחי' שמש ה' הי' למעלה במדרי' מכמו שהי' אח"כ בפ"ע הגם שהי' בבחי' משפיע כו'. וכן בנער דמט"ט יש ב' מדרי', דבמאו"א מע' מ"ם אות נ"ח כ' מט"ט נק' היצי' וגם המל' המתלבשת בבי"ע נק' כך עכ"ל, והיינו דמט"ט הוא לבוש לבחי' מל' וע"י משפעת המל' בבי"ע כו', ולפעמים עולה באצי' (וי"ל מפני שמט"ט הוא חנוך לכן ביכולתו לעלות לאצי' כו'), ואז נק' נער ע"ד נער לא ימיש מתוך האהל כו' מפני שבטל ונכלל בבחי' אצי' לקבל בחי' שפע האצי' כו', והב' כשבחי' נער זה יורד למטה בבי"ע ונפסק ממנו אור האצי' כו'. ובפרד"ס בערך מט"ט כ' דכאשר מקבל מבחי' מל' דאצי' נק' זקן כו', וז"ש נער הייתי גם זקנתי ואי' בזהר פנחס דרי"ז סע"א דסליק לסיבו ואתהדר כמלקדמין כו', דכאשר עולה באצי' נק' זקן והיינו שהוא בבחי' גדלות כו', וכאשר יורד לבי"ע נק' נער בבחי' קטנות כו'. איך שיהי' הרי יש במט"ט ב' מדרי' והוא מה שלפעמים נק' מיט"ט ביו"ד ולפעמים מט"ט בלא יו"ד, ואי' בפרד"ס שער אבי"ע פ"ד דבחי' מל' כשהיא כלולה מכל הע"ס נק' יו"ד, וכשמתלבשת במט"ט אזי נק' מיט"ט ביו"ד וכשהוא משפיע למטה נק' מט"ט בלא יו"ד כו'. ועז"נ הנה אנכי שולח מלאך לפניך היינו מט"ט כמו שהוא מקבל מאצי' דהיינו בבחי' עליונה שבו כו', דהנה בתחלה נא' והוי' הולך לפניהם הוי' עצמו בחי' עצם אור האצי' כו', וגם לפמ"ש במד"ר וה' הוא וב"ד זהו ג"כ בחי' המל' שלא בבחי' התלבשות כלל כו', ולאחר שחטאו בעגל ולא היו ראוים לגילוי אור אלקי מבחי' שם הוי' דאצי' כו', ע"כ רצה ה' שיהי' כל כיבוש א"י וגם בנין בהמק"ד וכל גילוי השכינה בנש"י הכל ע"י מלאך מט"ט להיותו בבחי' אצי' עכ"פ בבחי' נער לא ימיש כו', וזהו כי שמי בקרבו דהיינו בחי' עליונה שבו כו' כנ"ל. אבל משה לא רצה בזה ואמר אם אין פניך הולכים לפי שמשה הי' שרשו מבחי' שם הוי' דאצי' עצמו וכמ"ש ושמי* לא נודעתי להם, ולמשה הי' נודע כי נק' איש אלקים בעלה דמטרוניתא שהוא בחי' ת"ת דז"א כו' (ובזהר פ' וילך דרפ"ג ע"ב ע"פ אם אין פניך הולכים גופא דשמשא בעינא כו', וצ"ל שבקש מדרי' שלמעלה גם ממ"ש וה' הולך כו', וניתן לו כו' וכמ"ש במ"א). אבל בימי יהושע נתגלה וירד בחי' נער מט"ט זה וכמ"ש עתה באתי כו', ונק' שר צבא הוי' היינו כמו שמקבל מבחי' שם הוי' דאצי' כו', ויהושע קבל אותו להיות דיהושע כשהי' בפ"ע הרי הי' נפרד ממשה כנ"ל, וא"כ בחי' מט"ט כשמקבל מאצי' הוא גבוה במדרי' ע"כ קבל אותו כו'.

והנה בזה"ג נא' ונתתי נערים שריהם ועמ"ש ע"ז בזהר תרומה דקע"ו ע"א ובמק"מ שם שזהו בחי' מט"ט וסנד"ל שהן מעלין מ"ן (וכענין מט"ט קושר כתרים כו'), ועמ"ש במק"מ ויצא דקנ"ו בס"ת בענין הדודאי' והיינו בחי' נער דמט"ט כשיורד למטה ונפסק ממנו אור האצי' ונעשה שר ש"ע בבחי' יש ודבר בפ"ע כו', דבזה"ג דקוב"ה סליק לעילא כו' אזי כל הנהגת העולמות דבי"ע הכל הוא ע"י מט"ט כמו שהוא בבי"ע כו', והגם שנק' שרו ש"ע עיקר השפעתו הוא לנש"י למטה כו', דכל ההשפעות

ושמי לא: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ושמי הוי' לא.

בעולם התחתון הוא מהע' שרים משא"כ ההשפעה לישראל היא ממט"ט כו' (ובמ"א* אי' דמט"ט הוא רמון ט"ט רמון הוא החיצוניות שזהו ההשפעה לכללות העולם, וט"ט הוא תוכו בחי' ח"י (וי"ל שזה ששמו כשם רבו שהוא בגימ' שד"י כמו שפרש"י בחומש דשם זה הוא ביסוד, ולכן גבי מצות מילה נא' אני אל שדי וכמ"ש במ"א, ויסוד הוא בחי' חי כידוע, וע"כ זהו תוכו ופנימיותו דמט"ט) דמבחי' זו נמשך לנש"י כו', וההשפעה הוא מאת הוי' רק שהיא ע"י אמצעות מלאך מט"ט. וכדאי' במד"ר משפטים פל"ב ד"א אל תמר בו אל תמירני בו שמא תאמרו הואיל והוא השר שלנו לו אנחנו עובדים כו' לאו כו', דלכאו' אינו מובן איך שייך לומר שהוא השר שלנו והלא כתי' חלקי הוי' אמרה נפשי, וכדאי' במד"ר על פסוק זה למלך* שנכנס למדינה והיו עמו דוכסין כו' חד אמר אנא נסיב דוכסין לגבי כו', הי' שם פקח א' אמר אנא נסיב למלכא כו' הה"ד חלקי ה' אמרה נפשי כו', וכמ"ש מזה במ"א באורך דנש"י מקבלים מאת ה' כו'. אך הענין הוא דמט"ט נק' שר הפנים שבו מאיר בחי' האור והן השמות הוי' אד' ע"י צדיק יסוד עולם והוא אינו רק לבוש להם, ונק' נעלא דשכינתא שהוא רק בחי' נעל ונרתק שההשפעה עובר על ידו כו'. והגם דכמו"כ כל השרים הן רק ממוצעים שע"י עובר ההשפעה וה"ה כגרזן ביד החוצב בו כו' וכמ"ש במ"א, הענין הוא דההמשכה שע"י השרים הוא רק מבחי' חיצוניות האור היינו דכללות האור הוא השייך אל העולמות שהוא אור מצומצם ובפרט במדרי' האחרונות שמצומצם מאד כו', ועוד מתעלם האור בעצמו ומתלבש בהשרים להשפיע ע"י שזהו התעלמות גדולה שהן עצמם מעלימים על האור כו', להיות שהן בבחי' יש ומציאות דבר בעצמן כו', וזהו שהעובדים לשמש וירח מחשיבים אותם למציאות ולמקור ההשפעה, והוא מפני שהשרים עצמן מעלימים על האור ומראין עצמם למשפיעים כמו השר שהוא בחי' יש במקומו כו', וגם המלאכים שהן מקורם ה"ה ג"כ בבחי' יש ומציאות כו', וז"ש כי כל אלקי העמים אלילים ופי' הרמב"ן דקאי על המלאכים כו'. משא"כ מט"ט שהוא בבחי' ביטול דגם כשהוא בבי"ע שנפרד מאור האצי' כנ"ל ה"ה מ"מ בבחי' ביטול ואינו מעלים לגמרי ח"ו על האור אדרבא ע"י מתגלה האור וההשפעה האלקית כו', וכמו שאמרו במלאך מיכאל דבכל מקום שמיכאל נראה השכינה נראה עמו, וי"ל דהכוונה היא שהוא מגלה בחי' השכינה כו', עכ"פ מובן שאינו מעלים מאחר שהשכינה נראה עמו כו', וא"כ במט"ט שהוא למעלה במדרי' וכמ"ש במ"א בשם הלק"ת מהאריז"ל דמט"ט הוא חנוך שנטל נשמה דאדה"ר וע"י כח זה שאינו במלאכין קדישין הוא ממונה ומלך על כל המלאכים כו' (ובעה"כ דסד"ה ערך מט"ט אי' דמיכאל הוא מט"ט, ובזה ניחא מ"ש בדניאל מיכאל שרכם כו'), א"כ אינו מעלים ומסתיר על האור כו', וגם האור הנמשך ומתלבש בו הוא אור פנימי וכנ"ל שהן השמות ה' אד' ע"י היסוד כו'. וידוע דמבחי' יסוד נמשכים ב' צנורות ומהצנור הימני יוצא בחי' אור זרוע לצדיק חי עלמין להוליד נשמת רוח חיים כו', והנשמה הזאת נמשכה ביסוד דנוק' שנק' ג"כ חי וכמ"ש בזהר ויגש דר"ז ע"א ודוד בגין דוכתי' איקרי חי כו', ועז"נ חי חי הוא יודך כו', וחי דנוק' הוא ט"ט דמט"ט כו' כ"כ בזהר"ק ונת"ל דההשפעה לנש"י הוא מבחי' ט"ט דמט"ט בחי' חי כו'.

(ובמ"א: בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג, ואוצ"ל לאחרי „נמשך לנש"י כו'".
למלך: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: משל למלך.

ונמצא דמט"ט הוא רק אמצעי שע"י נמשך ההשפעה והוא למעלה מאמצעית שארי מלאכים והשרים כו', ומ"מ זהו שההמשכה היא ע"י ממוצע לא מהקב"ה מעצמו שלא ע"י ממוצע כו', וגם לא כמו בימי יהושע שהי' ג"כ ע"י מט"ט אבל במדרגתו העליונה כמו שעולה באצי' דאז הוא בטל וטפל לגמרי כו' כנ"ל, משא"כ כאשר הוא ביצי' שנפרד מבחי' האור דאצי' כו', וה"ז כמו ביחזקאל שראה את השכינה ע"י המרכבה דפני ארי' ופני שור כו'. דהנה יחזקאל ראה את המרכבה בזמן שאחר החורבן כשגלו לבבל שכינה עמהם וכמ"ש ואני בתוך הגולה כו', לפיכך ראה התלבשות בבחי' פני ארי' פני שור כו', כי בזמן שבהמק"ד קיים הי' גילוי השכינה במדרי' היותר עליונה, וכמו שהי' ראשית הגילוי לכל ישראל במ"ת דכתי' פנים בפנים דבר ה' עמכם פי' פב"פ בלי שום אמצעית והתלבשות כלל (וא"כ הי' בזמן הבית הגילוי למעלה גם מבימי יהושע, והיינו כמ"ש בע"ח שער מיעוט הירח פ"ב דבב"ר היתה המל' במדרי' הוא"ו כמו שהיתה בעת יצי"מ ועוד למעלה מזה יעו"ש, והבחיי בקונט' שבסוף הספר כ' דפנים בפנים הוא ת"ת בעטרת כו' היינו גילוי ת"ת דז"א שזהו פנימיות ז"א כמ"ש בסי' בשער המועדים האיר בגילוי בבחי' המל', וכאשר המל' הי' במדרי' הוא"ו דהיינו שהיו שוין בקומתן לא הי' שום העלם כלל והי' מאיר בחי' פנימיות האור בגילוי כו', וכמ"ש בתו"א בפ' תרומה בל' אדמו"ר נ"ע דבמ"ת הי' שוין בקומתן וכן הי' בזה"ב. והבחיי בפ' תשא ע"פ ודבר ה' אל משה כ' דפנים בפנים הוא כענין אשר עין בעין נראה אתה ה' כו', ופי' עין בעין הוא שהעין דיחו"ע איך שלמעלה יש ולמטה כלא, מתלבש בתוך עין דיחו"ת שהוא התגלות ביטול היש, והיינו דמתוך עין דיחו"ת השיגו עין דיחו"ע כו'. ובזהר וארא דכ"ג ע"ב ואבהן הוו חמאן מגו אינון גוונין דאתגליין אינון סתימין דקיימין עלייהו, וההפרש בין משה להאבות דמשה ראה באספה"מ עצמה והיינו בחי' ז"א עצמו וכמשנת"ל שא' גופא דשמשא בעינא כו', והאבות ראו התלבשות אספה"מ באספש"מ כו', משא"כ שאר הנביאים נתנבאו בכה בחי' אספה"מ* בלבד כו', והשגת נש"י בימי משה ובזמן ב"ר הי' כמו מדרי' האבות כו' כנ"ל. והרמ"ז פ' ואתחנן דרס"א א' כ' פנים בפנים התלבשות פנים דא"א בפנים דז"א, אבל פנים אל פנים דכתי' גבי משה הוא גילוי פנים דא"א עצמו כו', וכ"ז הוא הגילוי ע"י ההתלבשות במדרי' האצי' שאין זה בחי' העלם כלל כו', וכידוע שההתלבשות במדרי' דאלקות אין זה מעלים על המדרי' המתלבשת ומהות המדרי' העליונה נמשך ומאיר כו', וכמ"ש באגה"ק בקו"א בענין ההלכות שזהו מהות ח"ע המתלבש באור הנשמה דמל' דברי' כו' וכמ"ש במ"א, וכ"ש בהתלבשות דע"ס דאצי' עצמן (לאור דא"א) כו', או בהתלבשות דבחי' המל' כמו שהיא בחי' שוין בקומתן עם הז"א כו'). ולכן כתי' וכל העם רואים את הקולות רואים את הנשמע ושומעין את הנראה, שהי' גילוי אלקות בלי שום התחלקות ריבוי המדרי' רק היו רואים גילוי כללות החיות ושפע אלקי, ואין שום פירוד ח"ו בין ראי' לשמיעה כו'.

והענין הוא שהי' גילוי בחי' אצי' ממש שזהו מ"ת שהי' גילוי אצי' ממש למטה וכמ"ש וירד ה' על ה"ס דהיינו גילוי אור האצי' כו', וזה הי' ג"כ הגילוי דבהמק"ד שז"ע צמצם שכינתו בין שני בדי הארון שזהו המשכת בחי' פנימיות האור כו' (עמ"ש בד"ה וה' הולך לפניהם רע"ח). ובאצי' לא יש התחלקות מדרי' כו', הגם שיש

אספה"מ: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: אספש"מ.

שם ע"ס ומבו' בכ"ד שבאצי' הן בבחי' התחלקות כו', דזהו ההפרש בין למעלה מאצי' לאצי', דלמעלה מאצי' הכל הוא בבחי' אחדות ממש שלא יש חילוקי מדרי' כלל כו', ובאצי' הוא בבחי' התחלקות כו' והן בבחי' אורות בכלים כו', הנה אין זה שהן בבחי' התחלקות ממש במדרי' נבדלות ונפרדות זמ"ז כו'. והענין הוא כמשנת"ל (ד"ה ביום השמע"צ הג'*) מה שנז' ל' בחי' למעלה שזהו עד"מ בחי' הכסף שאין הסיגים מובדלים מהטוב כ"א הוא מהות א' שיש בו בחי' כסף הטוב במספר כך וכך כו', כמו"כ הוא עד"מ בע"ס דאצי' שהכל הוא עצם ומהות אחד ממש שיש בו עשרה כחות כח החכ' כח הבינה כו', ועם היות שהן בחי' אורות בכלים הכל הוא אלקות ממש (והכלים הן כהדין קמצא דלבושא מני' ובי' כו') וע"כ הכל עצם א' כו', רק שלמעלה מאצי' לא יש בחי' חכ' ובינה כלל כו' (וכמשנת"ל בהע"ס שבכתר עצמו שזהו שרוצה להתחכם ורוצה להשיג שהכל הוא רצון ולא חו"ב כו'), ובאצי' הן בחי' חו"ב אבל לא שהן מדרי' נבדלות כו'. וי"ל בדוגמא בבחי' עקודים שהן עשר אורות עקודים בכלי א' שהעשר אורות אינן בבחי' התחלקות ומ"מ הן עשר אורות כו', ומבו' במ"א שזהו ע"ד שאמרו במשנה פ"ט דמנחות שנתות היו בהין ע"כ לפר ע"כ לאיל כו', היינו שאין כאן התחלקות ממש דהכל הוא עצם א' כו', ולמעלה מעקודים אינו שייך כלל לומר עשר אורות כו'. כמו"כ י"ל דאצי' עם היות שהן בחי' אורות בכלים מ"מ הכל הוא עצם ומהות א' כו', וזהו שנק' אצי' עולם האחדות וכמא' איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד שהכל הוא בבחי' אחדות ממש כו', והגם דמחולקין הם במעלתן ובמדריגתן וכמשנת"ל מ"מ הם בבחי' אחדות כו', וי"ל עד"מ באדם למטה הרי כח הראי' וכח השמיעה מובדלים ומופרדים זמ"ז דבראי' לא יש שמיעה ובשמיעה לא יש ראי' (ובפנימיותם הם קשורים ומיוחדים זע"ז כו' וכמ"ש במ"א), ובשרשן היינו בכח החכ' ובכח הבינה הגם שזה חכ' וזה בינה מ"מ הבינה כלולה בחכ' וחכ' בבינה שז"ע הבן בחכ' וחכם בבינה כו'. ואם בהאדם למטה הוא כן ריחוק הערך בין השרש להמסתעף ממנו, דבשרשן הם כלולים ומיוחדים וההסתעפות הן שתי כחות נפרדים כו', הרי יובן מזה דבאצי' הגם שהן חכ' ובינה אין החכ' במציאות* ולא הבינה במציאות בינה כו' והן בהתאחדות גמורה זע"ז כו'. ולכן במ"ת שהאיר בחי' האצי' היו רואים את הנשמע ושומעים את הנראה בלי שום התחלקות כלל כו' (ועמשנת"ל בענין רואין את הנשמע כו'), וכמו"כ הי' בזמן שבהמק"ד קיים שהי' גילוי אור האצי' בלי שום אמצעית והי' הגילוי כמו שהוא כו'. משא"כ בגלות הנה גילוי השכינה הי' ליחזקאל ע"י ריבוי התחלקות המדרי' בהתלבשות פני ארי' פני שור כו', דבזמן שבהמק"ד קיים היו הנשמות במעלה העליונה והי' כח השגתם בגילוי אלקות בכללות החיות היינו עצם האצי' והי' הגילוי שלא ע"י ממוצעים כו', אבל כשגלו לבבל הנה הגילוי הי' רק מבחי' מל' שהו"ע השכינה שגלה עמהם כו', והי' ע"י ירידה בהתלבשות בחיות המרכבה ובריבוי התחלקות כו', וע"י נמשך שפע האלקית לנשמה כו', דמיכאל באהבה וגבריאל ביראה, דכמו"כ האהוי"ר בנשמה היא מקבלת ע"י המלאכים וכמ"ש כי מלאכיו יצוה לך לשמרך כו' על כפים ישאונך כו', פי' כי מלאכיו יצוה לך להיות משפיע לך כו', והם ישאונך שע"י מתנשאת ומתעלת הנשמה ע"י פני ארי' במדרי' האהבה וע"י פני שור במדרי' היראה כו'.

והנה נת"ל דבהאבות הי' גילוי בחי' אספה"מ ע"י אספש"מ דהיינו שע"י המל' הי' להם גילוי בחי' עצמות האצי' כו', וזהו בבחי' המל' כמו שהיא באצי' כו', ומדרי'

ד"ה . . הג': העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרצא).

במציאות: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: במציאות חכ'.

הנ"ל שההשפעה היא ע"י מלאכים זהו שההמשכה היא במדרי' השבטים כו'. דהנה האבות היו בחי' מרכבתא עילאה בחי' חג"ת דאצי' כו', להיות שהיו בבחי' ביטול ממש ע"כ הי' מאיר בהם אור האצי' ממש, דאוא"ס ומדותיו ית' הם המתגלים בנפשם, והו"ע אברהם אוהבי ופחד יצחק כו', וע"י נמשך להיות גילוי אוא"ס בכלל נש"י בבחי' גילוי כו', והיינו להיות הדעת והכרה באלקות כאלו רואה כו'. אך לא כל נפש תוכל שאת גילוי זה כו', ובכדי להיות הגילוי בכל ישראל הוא ע"י השבטים שהן בחי' מרכבתא תתאה בחי' י"ב בקר דברי' שהו"ע ביטול היש כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה וישכם לבן בבקר. וי"ל שההמשכה שע"י השבטים היא למעלה מההמשכה שע"י המלאכים, שהרי המרכבה דשבטים מבו' בהבי' דואני נתתי שזהו הארת אצי' שנמשך לברי' ובחיבור האצי' עם הברי' נעשה בבחי' מרכבה כו', ונת"ל שזהו מדרי' שביעאה שמתחבר הברי' עם אצי' כו', א"כ ה"ז למעלה ממדרי' המלאכים שהן מדרי' בי"ע עצמן כו'. ובעבודה הנה ב' המדרי' דאבות ושבטים הו"ע ב' בחי' מס"נ דאחד ובכל נפשך כו', דמס"נ דאחד הוא בעצמות א"ס שלמעלה מבחי' גילוי כו', והיינו בבחי' האור שהוא דבוק בהעצם וע"כ נרגש בו העצמות ואיך שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו', וכמו"כ בנשמה שנרגש בה העצמות ועי"ז היא מתבטלת בבחי' עצמות א"ס כו', וכמ"ש בד"ה צאינה וראינה דרוה"ר בענין שאו ידיכם דמס"נ באחד הוא שתתהפך נפשו להיות בטילה ונכללת באוא"ס ומיוחדת במאצילה ב"ה כמו שהיתה קודם שירדה כו' והו"ע יחו"ע כו', ובהגהות לד"ה בכ"ה בכסלו שזהו הביטול בבחי' אנת הוא חד כו'. ובכל נפשך הוא מההתבוננות איך שכל מה שנתהווה הכל הוא הארה מאתו ית', וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ד וה"ה בטל במציאות כמו זיו השמש בשמש כו' וע"כ היש בטל בתכלית כו', וכמ"ש בד"ה צאו"ר הנ"ל שיהא היש בטל ונכלל ג"כ באוא"ס ב"ה בקיום עוצם עיניו מראות ברע ובשמירתן ממח' והרהורים שלא לה' המה ולא תתורו אחרי לבבכם כו', והיינו ביטול שמצד כח החכ' שבנפש בבחי' כפי' בפועל לכבוש כל רצונותיו כו', וע"כ בכל נפשך הוא אפי' נוטל כו' שז"ע מס"נ להיות שזהו הביטול בבחי' הנחת עצמותו כו', וה"ז למעלה מבכל לבבך שזהו ג"כ ביטול היש אבל לא במס"נ כ"א מה שבא ע"י הדעת והשגה שהוא הביטול בדרך כפי' לבד כו', והיינו שהיא אהבה העשוי' כו' ועמ"ש מזה בתו"א בד"ה זכור כו' עמלק, משא"כ בכל נפשך הוא בבחי' מס"נ דהיינו מסירת הרצונות כו', וזהו שנמשך ע"י השבטים כו'. וי"ל שיש ג"כ הפרש בין ההשפעה שע"י מרכבה דברי' ודיצי', שהרי ברי' הוא לבוש האצי', וע"כ ע"י המרכבה דברי' הוא האהבה דבכל נפשך וע"י המרכבה דיצי' הוא האהבה דבכל לבבך כו', ובד"כ הוא ההפרש בין נשמות דאצי' לנשמות דבי"ע שהן בחי' זרע אדם וזרע בהמה כו', דנשמות דזרע אדם מקבלים מבחי' מרכבתא עילאה דהאבות הן המרכבה כו', ונשמות דזרע בהמה מקבלים ממרכבתא תתאה דהשבטים והמלאכים כו' (וממילא מובן דעצם הנשמה דבכולם הוא מבחי' אצי' שז"ע טהורה היא ה"ה מקבלת מבחי' מרכב"ע כו', וז"ע בהמצאו דבעשי"ת הוא מצוי אפי' ליחיד היינו שאז מאיר מבחי' מרכב"ע שלא ע"י המלאכים כו', וע"כ הוא בנשמה גילוי בחי' עצם הנשמה כו').

וכ"ז שההשפעה בנשמות הוא ע"י ממוצעים (דשבטים או מלאכים כו') הנה זהו בנשמה המלובשת בגוף, להיות בהתלבשות זאת ירדה במדריגתה ונתעלם בה האור כו', ע"כ צריכה לקבל ההשפעה האלקית בהתעוררות אהוי"ר ע"י מלאכים כו', וג"ז

הוא רק בדרך סיוע בלבד, שהרי הנשמה בעצם יש בה מדת האהבה והיראה וגם יש בה השגה אלקית בעצם כו', וההשגה האלקית והאהוי"ר דהנשמות ה"ה למעלה מבחי' מוחין ומדות דמלאכים, שהרי הנשמות הן מבחי' הפנימיות ומלאכים מבחי' חיצוניות, רק שהמלאכים הם רוחניים והנשמות באו בהגשמה, ע"כ צריכים סיוע מהמלאכים כו'. אמנם זה גופא שבאו בהגשמה בגוף ונה"ב הוא מפני מעלתם שהם מבחי' הפנימיות יש בכחם לתקן ולברר את הגוף והנה"ב כו', והבירור דנה"ב הוא בכח עצמן דוקא שהם המאירים את הנה"ב שז"ע נר הוי' נשמת אדם שהיא בחי' נר המאיר חשך הנה"ב וחשך העולם כו', ויכולים להאיר כ"כ עד שהחשך יהפך לאור כו' וכמשנת"ל, דכ"ז הוא בכח עצמן דוקא. שהרי הנה"ב מצד שרשו במלאכים העליונים (שזהו שרשו משמרי האופנים וגבוה מעל גבוה כו') ה"ה טבעי וגשמי שנמשך אחר החומריות כו', והנה"א הוא המאיר אותו ומתקנו ומהפכו לטוב כו', ומה שמועיל עליו ההתבוננות דביטול שרשו ומקורו (שזהו בחי' אש שלמעלה דנה"ב כו' כמשנת"ל), הנה כ"ז הוא בדרך סיוע לבד, דעיקר התיקון והביטול דנה"ב הוא ע"י הנה"א עצמו דוקא כו'. שהרי ההתבוננות דברכת יוצר הוא שפועל הזזה לבד בנה"ב רק שזהו הזזה פנימיות (לא כמו פסוד"ז שזהו רק בחי' חקיקה מבחוץ כו'), וענין ההזזה היא שיסכים על הביטול דנה"א שלא ינגד אליו ולא יבלבלו בעבודתו כו', והיינו שפועל הביטול בנה"ב דבעת שהנה"א עובד עבודתו בתפלה ובתורה וכה"ג לא יבלבלו במח"ז ולא יהי' למונע ומעכב הן בתפלה והן בתומ"צ כו', אבל הביטול דנה"ב בבחי' יציאה ממש מן החומריות ובפרט שיהי' גם לו אהבה לאלקות זהו בק"ש דוקא בהתבוננות דה' אחד ובשכמל"ו כו' שעי"ז הוא ואהבת בכל לבבך בשני יצריך כו', הרי דעיקר התיקון דנה"ב הוא מהנה"א בכח עצמו דוקא כו'. וכן ההשגה והאהוי"ר דנה"א הוא בכח עצמו דוקא כו', שהרי שירת הנשמות הוא שמע ישראל כו', והיינו דהעבודה דנשמה היא בק"ש בהתבוננות דה' אחד ובשכמל"ו כו', וברכת יוצר הוא רק הקדמה לק"ש דבכדי שיהי' התעוררות הנשמה בק"ש הוא ע"י ההתבוננות תחלה בביטול דמלאכים כו', אבל ההתבוננות דק"ש זהו השגת הנשמות (גם אם ההשגה נמשך להם ע"י אמצעות המלאכים הנה ההשגה ה"ה שהנשמה משגת) שהיא למעלה מהשגה דמלאכים כו' כמשנת"ל. וגם האהוי"ר דנשמות היא למעלה מאהוי"ר דמלאכים, דנשמות באהוי"ר שלהם באים לאשתאבא בגופא דמלכא שאין זה ביכולת המלאכים כו'. וזהו המלאכים מתעלים ע"י הנשמות כו', וכמ"ש והנה סולם מוצב כו' והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו ואי' בזהר סולם דא צלותא, וכן הסולם הראו לו על עצמו (וי"ל שהרי הסולם הוא התקשרות ההשתלשלות וכמ"ש במ"א, ויעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כו'), ושני הפירושים א' הוא דבחי' מל' דאצי' ה"ה שרש כנס"י, והוא ג"כ בחי' תפלה וכמ"ש ואני תפלה אני הוא בחי' מל' שהיא כנס"י נק' תפלה שהיא עצמה בחי' תפלה להיותה עולה למעלה, כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום נהו"ת קארי תדיר לנהורא עילאה כו' וכתי' אלקים אל דמי לך אל תחרש כו'. וזהו והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה פי' כי התפלה מתחלת בענינים תחתונים כמו בפסוד"ז וביוצ"א שמדבר מענין שירות ותשבחות המלאכים שהן בע"ג ותכלית, אבל מסיימת בדברים העליונים ביותר והוא ק"ש ביחו"ע ובשמו"ע בח"י ברכאין כו', וזהו מוצב ארצה ואח"כ וראשו מגיע השמימה כו', וכן הנשמות ירדו

למטה בגוף ושרשם מגיע השמימה דשרש הנשמה הוא בבחי' עצמות א"ס כו', וע"כ על ידם יוכל להיות יחודים עליונים גם באצי' ולמעלה מאצי' כו'. ועז"א והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו דע"י הנשמות עולים המלאכים ג"כ, דמפני שהם מסייעים לנש"י בעבודתם ע"כ יש להם ג"כ עלי' ע"י שנש"י עולים כו', אבל עלייתם הוא ע"י ישראל דוקא כו', דבכח עצמן אין להם הכח לעלות כ"כ רק ע"י נש"י מתעלים המלאכים ג"כ, וכמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה שנעשים גם הם בבחי' מהלכים כו' וכמ"ש במ"א.

וזהו דכתי' אכלתי יערי עם דבשי וידוע דדבשי הוא ק"ש, דהנה ענין הק"ש הוא להיות ואהבת את ה' אלקיך כו', ומדת האהבה היא ע"י התבוננות דוקא כנודע, דאהבה שלא ע"י התבוננות אינה אהבה אמיתית שהיא בבחי' מקיף בלבד ואין לה קיום כלל כו', או שהיא בבחי' קטנות מאד כו', וכמשנת"ל באורך בענין מוטבע ומורגש כו', אך בכדי שמההתבוננות יהי' התעוררות אהבה זהו דוקא כשיש חיות ועונג בההתבוננות כו', דהרי אנו רואין דלפעמים כשמתבונן בענין אלקי ומשיג הענין בטוב ונקלט הענין היטב במוחו בהנחה טובה וגם נתפעל בשכלו על האלקות המושג אצלו, ומ"מ לא יתפעל בלבו באהבה כו', מפני שנשאר הכל בהעלם במוחו ואינו נמשך ללב כו', והסבה לזה הוא מפני שההתבוננות היא בקרירות שאין בו חיות ועונג בהענין המושג, ומשו"ז אינו מתפעל בלבו באהבה להיות נמשך לזה כו'. וכמו מי שמופשט מן הגשם הרי גם שמבין את הדבר הגשמי ואיך שטוב הדבר לא יתפעל כלל באהבה לזה מפני שבעצם אין לו טעם ועונג בזה כו', כמו"כ הוא להיפך כשאין לו טעם ועונג באלקות לא יתפעל באהבה כו' (ובאמת הרי כל נשמה אלקית יש לה טעם ועונג באלקות והוא באמת סבת ההשגה האלקית כו', דטעם ועונג וטעם וחכ' הוא באמת ענין א' כי הטעם דחכ' בא מהטעם דעונג כו' וכמשנת"ל, ואם לא הי' לו טעם באלקות לא הי' ג"כ ההשגה בזה כו'. ויכול להיות שיש לו טעם ועונג בהעלם ולא יהי' לו השגה באלקות כו', כי השכל והשגה זהו מכחות הנפש והתענוג הוא עצם הנפש כו', וע"כ העונג באלקות באמת יש בכאו"א מישראל אפי' באנשים פשוטים וע"ה כו' (וניכר מההיפך מהצער על הריחוק מאלקות כו' וכמ"ש במ"א), והשכל להיותו מכחות הנפש יכול להיות שלא יהי' בהתגלות כו', אבל כאשר ישנו להשכל וההשגה באלקות ישנו ג"כ להטעם ועונג כו'. וע"כ כאשר בההשגה לא יש חיות ועונג כלל ה"ז הוראה שההשגה אינה אמיתית היינו שאינו משיג את הענין היטיב כו', אם משום שאינו נותן דעתו לזה או משום שאינו כלי להשגה זו כו'. אך גם כשיש טעם ועונג בההתבוננות וההשגה יש בזה כמה חילוקי מדרי', דכאשר ההשגה היא בבחי' חיצוניות בלבד אז החיות והעונג בזה הוא מעט מזעיר גם אם משיג את הענין כו', וכל שנכנס בהענין בעומקו יותר לידע ולהשיג פנימיות הענין ועומקו יתרבה החיות והעונג בזה, כי עיקר העונג הוא בפנימיות בינה דוקא (וזה"ע התגלות עתיק שבבינה כו') (ובחי' פנימיות בינה הוא ההשגה בעצם הענין האלקי שלא בלבושי השגה כו' וכמשנת"ל, אך גם ההשגה בפנימיות הענין ועומקו הוא ג"כ בכלל בחי' פנימיות בינה כו', וההשגה בפנימיות הענין הוא ממילא בבחי' הפשטה יותר כו'), והיינו שהעונג בהענין המושג הוא דוקא בהשגה פנימית כו'. אבל כאשר ההשגה היא בבחי' חיצוניות או שהיא אצלו בדרך כפי' והכרח לא יש בזה חיות ועונג הגם שמשיג את הענין כו'). וז"ש אם הבנים שמחה דבכדי שתהי' הבינה בחי' אם הבנים שיהי' לידת

המדות מן ההשגה זהו דוקא ע"י שמחה כו', וכתי' עבדו את ה' בשמחה שיהי' לו חיות ועונג גדול בהאלקות המושג כו', והוא כאשר ההשגה היא בעומק ופנימיות הענין ומקשר א"ע בהענין היינו שנכנס כולו בהענין ומקרב את הענין האלקי היטיב שהוא אצלו בהנחה טובה ובהנחה פנימיות כו', אז ישמח בנפשו על הענין האלקי ויתענג בנפשו והענין חי אצלו (עס לעבט בא אים דער ענין און עס איז מיט א שטארקין עונג און צוא פרידין קייט אין נפש), ועי"ז יהי' לידת המדות שבלב כו'. אך זהו בתנאי כאשר העונג הוא בהתגלות בלב כו', דכמו שבכללות ענין לידת המדות מן המוחין הוא ע"י הדעת דוקא, דכאשר נרגש הענין בלבו ומרגיש בלבו את הטוב דאלקות אז דוקא מתפעל בלבו כו', משא"כ כאשר ההרגש הוא במוחו בלבד לא יהי' מזה התפעלות הלב כו' (דההרגש במוח הוא הכרת הענין שמכיר שהענין הוא כך שזהו למעלה מהשגת הענין כמשנת"ל, הנה זהו בחי' הדעת שמחבר החכ' עם הבינה להיות ההשגה בבחי' פנימיות יותר כו', ובד"כ הוא שעי"ז נמשך אור פנימי יותר מן החכ' אל הבינה כו', או שעי"ז בא לידי בחי' ראי' דחכ' שזהו בחי' החיבור מלמטלמ"ע כו' וכמ"ש במ"א, ואין זה שייך למדות שבלב כו', והדעת שמחבר המוחין עם המדות הוא הרגשת הענין והטוב דאלקות שנרגש בלב כו'). כמו"כ בבחי' העונג שבהשגה פנימיות (שזהו בד"כ בחי' פנימיות בינה כנ"ל), אם תהי' במוחו בלבד לא יהי' מזה לידת המדות כו', כ"א כאשר העונג בא בהתגלות בלב דוקא דהיינו שהלב מתענג וחי בהענין האלקי המושג ומאיר אצלו כו', וכמו בעת השמחה שאז הוא התגלות המדות ביותר כמו לפזר הון רב וכה"ג (עד שגם באיש הכילי והקמצן ביותר יהי' התגלות מדת החסד ויתהפך לאיש אחר כו' וכמ"ש במ"א), הרי זהו דוקא כאשר השמחה היא בהתגלות בלב כו', כמו"כ דוקא כאשר התענוג הוא בלב אז יהי' לידת והתגלות המדות שבלב כו' (ובמדרי' זו הוא בנקל יותר מבחיצוניות השגה, כי בבחי' הפנימיות הרי אין מיצר הגרון מעצור ומעכב כ"כ, וכמו בדרך ממילא מתפשט מהמוח אל הלב כו', והיינו מפני שבזה מאיר יותר מבחי' העצם כו', וגם מפני שיש כאן בחי' הדעת וההתקשרות שמקושר ותקוע ביותר בהענין כו' והיינו שנפשו תקועה ומקושר בהענין האלקי בכל כחותי' כו'). ומדות אלו הן למעלה מבחי' המדות דחיצוניות השגה שזהו חיצוניות הלב (והיא בחי' אהבה העשוי' כו'), אבל מדות הנ"ל הן בבחי' חיות ותענוג שמתענג על האלקות וחפץ באמת באלקות כו', והיא אמיתית ענין המדות היינו שחפץ מצד עצמו לא רק מצד הכרח השכל שמחייב את המדה כו' כ"א שהלב עצמו חפץ בהאלקות כו' (דהגם שזהו ג"כ שבא מן ההשגה והתבוננות, הנה מאחר שהחיות והעונג הוא גם בלב שהלב מתענג על האלקות הרי הלב עצמו חפץ באמת באלקות כו' וכמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל).

וזהו עיקר ענין ואהבת שבק"ש שהיא להיות האהבה אמיתית היינו אהבה שבבחי' תענוג להתענג על ה' כו', והוא ע"י ההתבוננות בה' אחד איך שעצמות א"ס הוא היש האמיתי וכולא קמי' כלא חשיב ממש דכל הגילוים וכל ההשתל' אפי' במדרי' היותר עליונות הן באין ערוך כלל לגבי העצמות והן כלא וכאין ממש דהוא לבדו הוא ואין זולתו כלל כו', וכאשר יהי' גילוי ה' אחד בלבו היינו כאשר ההתבוננות הזאת נרגש ומאיר בלבו איך שאין עוד מלבדו ואין חיים אחרים ותענוג אחר כלל דמי לי בשמים ועמך כו' דהכל הוא כלא ממש כו', רק כי הוא לבדו הוא חייך שהוא מקור החיים ומקור התענוגים כו' (והיינו כמ"ש וירם קרן לעמו דקרן

הוא המשכה עצמיות ונש"י הרי מושרשים בעצמות א"ס כו', ובתורה ומצות הרי נתן עצמותו ית' כבי' וכמ"ש ויקחו לי תרומה אותי אתם לוקחים כו' מכרתי לכם את תורתי כבי' נמכרתי עמה כו', וע"כ שייך לומר בנשמות כי הוא חייך הוא עצמו כבי'), ולזאת יתענג מאד על ה' מקור התענוגים ותהי' אהבתו לה' כאדם האוהב את חייו ממש היינו האהבה לעצם החיים שלו כו' שאהבה זו מעצמות הנפש כו', כמו"כ כאשר מאיר בלבו איך כי הוא עצמו הוא חייך תהי' האהבה בעצמות נפשו דהיינו בפנימיות נקודת לבו כו', ויהי' בבחי' תענוג גדול שיתענג מאד בנפשו על א"ס עצומ"ה כו'. וז"ע דבשי בק"ש להיות האהבה דק"ש היא האהבה האמיתית בחי' אהבה בתענוגים כו', והוא ע"י גילוי הוי' אחד בלבו כו', וזהו ג"כ משנת"ל דבק"ש הוא לאשתאבא בגופא דמלכא כי באהבה בתענוגים הוא בבחי' ביטול והתכללות ממש באור ה' א"ס ב"ה. וז"ע אכלתי דבשי וכמו המאכל שנעשה דם שמתאחד ממש עם דם הנפש, כמו"כ בבחי' מתיקות ותענוג הנ"ל מתאחד ממש באוא"ס ב"ה, וי"ל דכמו הדבש שמהפך כל דבר לדבש כמו"כ בחי' המתיקות והתענוג שמתענג על ה' בפנימיות נקודת לבו מהפך אותו ממהות למהות כו', והוא שתשוב הנפש לאלקים ותתהפך לבחי' אלקות ממש (דהנשמה הגם שהיא אלקות בעצם כנודע, מ"מ ה"ה במציאות נשמה כו', ובחי' ד"ת והאהבה שע"פ טו"ד ה"ה בבחי' יש כו' ועמ"ש בהבי' דמי מנה), שלא יהי' לו שום רצון וחיות ותענוג אחר זולת ה' לבדו כו', וכל כחותיו יהיו רק לה' לבדו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו', וכל כחות הנה"ב כח המתאוה כו' יהיו בבחי' אתכפיא ובבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו' (והיינו שהתענוג הגשמי יהי' ג"כ תענוג אלקי, וכמו התענוג דשבת דצדיק אוכל לשובע נפשו כו', דכללות העבודה דשבת היא בבחי' התענוג כמ"ש וקראת לשבת עונג אז תתענג על ה' כו', ובתפלה דשבת הוא האהבה בתענוגים דנה"א, ואח"ז באכילה דשבת הו"ע צדיק אוכל לשובע נפשו שג"ז הוא תענוג אלקי כו' וכמשנת"ל).

ויערי הוא ברכת יוצר שלפני ק"ש, דהנה בברכת יוצר אנו אומרים תתברך לנצח כו' בורא קדושים שבורא מלאכים לאין שיעור וקץ, וכמ"ש אלף אלפים ישמשוני כו' והיש מספר לגדודיו כו', וכולם משבחים ומפארים ומקדישים וממליכים ברעש גדול כו'. וכל זה נמשל ליער כי המלאכים נק' עצי יער כמ"ש אז ירננו כל עצי היער כו' וכמ"ש בזהר פנחס דרכ"ג ע"א, ועי"ז באים לבחי' דבשי בחי' המתיקות והתענוג דק"ש כו'. והנה עד"מ עצי היער אשר הדבש נוטף מהם הרי הדבש עיקר והעץ טפל, כי הדבש יש בו מתיקות ותענוג מה שאין בעץ, אך מ"מ הרי הדבש גדל בעץ וממנו נוטף, ויש בהכרח גם בעץ ממתיקות הדבש קצת אלא שהוא בהגשמה מאחר שנק' יערות הדבש. וכך יובן הנמשל דהיחוד וההתכללות דנשמות באוא"ס ב"ה, שהו"ע לאשתאבא בגופא דמלכא שנת"ל, הוא ע"י בחי' מתיקות ועונג אלקי שמתענגים על ה' כו', וכמו הדבש שיש בו מתיקות ותענוג כו', וזהו בק"ש דוקא שנק' דבשי כנ"ל, והוא בהנשמה מצ"ע שהנשמה האלקית שיש בה תענוג באוא"ס ב"ה, וזהו מבחי' הראי' דנשמה, וכידוע דעיקר התענוג הוא בראי' וכמ"ש עיניך יונים כו', והנשמה למעלה רואה בחי' עצמות אוא"ס כו'. וזה דוקא בנשמות לא במלאכים שאין בהם בחי' הראי', וכמארז"ל ע"פ כי לא יראני האדם וחי שאפי' החיות הנושאות את הכסא אינם רואים את הכבוד כו', והיינו לפי שהמלאכים הן בבי"ע שאין שם גילוי המהות דאלקות כו', והגם שיש להם מקור באצי', ה"ז כמו כל

מה שנתהווה במע"ב שיש להם מקור באצי', והתהוותם בבריאה הוא בבחי' התחדשות בדרך אין ערוך כו'. אבל הנשמות עיקר מציאותם הוא באצי' כמ"ש במ"א, וע"כ בנשמה דוקא יש בחי' הראי' באלקות כו', והראי' היא בה בכח עצמה לא שהיא בבחי' מקבל כו', דמפני היותה בבחי' עצמיות האצי' (בבחי' עצם הכלים ועצם האורות כו' כמשנת"ל), ע"כ הגם שנעשית בבחי' נשמה (שזהו רק כמו חלק קטן מבחי' הע"ס דאצי' כו'), יש בה בחי' הראי' באוא"ס ב"ה, ולהיות דהתהוות הנשמות הוא שהאלקות דאצי' נעשה בבחי' נשמה בבי"ע כנודע, ע"כ כל נשמה גם למטה יש בה בחי' הראי' באלקות לאסתכלא ביקרא דמלכא כו', ובזה הוא התענוג של הנשמה שמתענגת על ה' ומתייחדת ומתכללת באלקות בבחי' אהבה בתענוגים כו', וכמו"כ בבחי' השגה פנימיות באוא"ס ב"ה ואיך שה' אחד כו' כנ"ל, יש בזה תענוג הנשמה שזהו סבת האהבה פנימיות בבחי' התכללות והתאחדות ממש כו'. אך מה שיוכל להיות אהבה בתענוגים בק"ש הוא בא אחר שקבלו ישראל בנפשם הבהמיות אהוי"ר מן המלאכים כו', וכמו"כ הנשמות בירידתם למטה (שהיא באה ג"כ כפי חושי הגוף כו') צריכה סיוע תחלה מהמלאכים (וכמשנת"ל) שנק' עצי יער, ועי"ז תוציא הדבש שהוא המתיקות בק"ש כו'. וע"כ יש עלי' למלאכים ע"י ישראל כי מסבת המתיקות באה"ר בתענוגים בק"ש גם המלאכים מתעלים ונכללים בגופא דמלכא כו', עד"מ העצים שביער שמהם נוטף הדבש שנאכל גם העץ מפני מתיקות הדבש כו', וזהו אכלתי יערי עם דבשי דבשביל דבשי אכלתי גם יערי שהם המלאכים כו', והיינו כמשנת"ל בענין ומלאכי אלקים עולים שגם למלאכים יש עלי' ע"י הנשמות מפני שמסייעים להם בעבודתם כו', וכידוע בענין ונתתי לך מהלכים בין העומדים שגם המלאכים נעשים במדרי' מהלכים ע"י הנשמות כו'.

ומכ"ז יובן המשל דראיית העין בנשמות למטה, דכמו אור הראי' שצריך לקבל מאור השמש או אור הנר וכה"ג והוא בדרך סיוע בלבד דעצם הראי' הוא בכח עצמו, ובעצם כח הראי' אינו בחי' כח מקבל כו', ולכן גם בהראי' שבעין הוא רק שצריך לסיוע בלבד כו', כמו"כ הוא בנשמות בעבודה דבהתלבשות הנשמה בגוף ונה"ב צריכה לקבל מן המלאכים שזהו הקדמת ברכת יוצר קודם ק"ש כו', ובפרט מצד הנה"ב לפעול בו הביטול צריכים להמשיך עליו משרשו ומקורו כו' וכמשנת"ל, אך העבודה דהנשמה הוא בכח עצמה דגם הבירור והתיקון דנה"ב הוא ע"י הנשמה דוקא דההתבוננות מביטול* פועל בו רק הזזה לבד, אבל הביטול דנה"ב הוא ע"י הנשמה דוקא כו' כמשנת"ל (וזהו שירדו הנשמות למטה לברר ולתקן את הנה"ב וכל הדברים התחתונים שזה בכח הנשמות דוקא מפני שהם גבוהים יותר במעלה ומדרי' כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה להבין הטעם דיצירת האדם כו'). וכן העבודה דנשמה באהוי"ר שלה ובפרט בבחי' אהבה בתענוגים הוא בכח עצמה דנשמה דוקא, וכנ"ל דהשגה פנימיות ובפרט בחי' הראי' לאסתכלא ביקרא דמלכא זהו שיש בנשמות דוקא, וכן בחי' אה"ר דבכל מאדך בבחי' בל"ג הרי כ"ז הוא רק בכח הנשמה כו', והוא מצד מעלת הנשמות דשרשן באצי' ושרש שרשן הוא בבחי' עצמות א"ס, ע"כ יש* בחי' האה"ר שלמעלה מטו"ד (מצד ההתקשרות עצמיות כו') ובחי' הראי' באלקות כו', ועי"ז הן בבחי' אישון עיני שממשיכים בחי' עינא פקיחא דעתיקא כו', ולהיות הגילוי הזה גם בהשתל' שז"ע עין ה' אל יריאיו כו' כמשנת"ל. ומה שמקבלים מהמלאכים הוא בבחי' סיוע בלבד כו', דבעצם אינם בבחי' אור מקבל כ"א בחי' אור

מביטול פועל: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: מביטול המלאכים פועל.
יש בחי': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: יש בה בחי'.

בשעה שהקדימו – תער"ב

המאיר בעצם כו', רק בירידתם למטה צריכים סיוע מהמלאכים ועי"ז יאירו אורם כו'. והנה נת"ל דהמשל דאור הראי' הוא בבחי' מל' דעשי' ויש בזה גילוי אור עליון יותר מבעולם הברי' כו', היינו כנ"ל שזהו בבחי' הנשמה כמו שירדה למטה ונתלבשה בגוף ונה"ב כו'. והענין הוא דהנה מ"ש יצרנו כאישון עינו הנה אישון העין הוא השחור שבעין, דעיקר הראי' הוא מהשחור שבעין דוקא וכדאי' במד"ר אמור פל"א הגלגל הזה של עין אין אדם רואה מתוך הלבן שיש בו אלא מתוך השחור כו' מתוך חשיכה בראתי לך אורה כו', והיינו דהתגלות הכחות עצמיים דנשמה הוא ע"י הנה"ב כו'. דהנה הנשמה שרשה מעצמות אוא"ס והיא אלקות בעצם מציאותה כו' וכמשנת"ל באורך, ולכן הנשמה דוקא ירדה לברר ולתקן הנה"ב מפני שהוא עצמיות כו', היינו שהיא מבחי' עצמות אלקות והיא אלקות בעצם ע"כ בכוחו ויכולתה לתקן הנפש הבהמית וכל הדברים התחתונים, שאין זה בכח המלאכים שהם נבראים לבד כו', ומשו"ז יש בנשמה הכח לאשתאבא בגופא דמלכא באה"ר ובאהבה בתענוגים מצד שרשה ומקורה (שזהו עיקר מציאותה כו'), ולא נשתנית בעצם מהותה גם בירידתה בהשתל' כו'. אך כ"ז הוא בה בהעלם, וכמו שהנשמה היא למעלה הגם שהיא בהשגה גדולה באלקות ובאהוי"ר כו', מ"מ אין בה בחי' אה"ר ואהב"ת כו', והראי' שהרי הנשמות למעלה אפי' נשמות דאצי' הם מרוחקין מהקו כו' (וצ"ע ממ"ש בסש"ב פל"ז לא יגיע למעלת דבקותו בה' כו', וצ"ל דמ"מ אין זה ענין לאשתאבא בגופא דמלכא שזה נעשה בעוה"ז דוקא כו' ועמ"ש בלק"ת ד"ה במדב"ס באה"מ), וע"י הבירור דנה"ב מתגלה בה בחי' כחות העצמיים שלה בבחי' אה"ר ואהב"ת כו'.

וביאור הענין הוא דהנה כתי' שחורה אני ונאוה בנות ירושלים וידוע שזהו מאמר כנס"י היינו הנשמות המלובשות בגוף להנשמה כמו שהיא למעלה, דהגם ששחורה אני מחמת הגוף ונה"ב שמעלים על אור ה' וקדושתו ומ"מ ונאוה כו', דהנה הנשמות כמו שהן למעלה נק' בנות ירושלים פי' ירושלים הוא יראה שלם, וכדאי' במד"ר וירא פנ"ו אברהם קרא אותו יראה כו', שם קרא אותו שלם אמר הקב"ה כו' הריני קורא אותו ירושלם כמו שקראו אותו שניהם יראה שלם ירושלם (ובמת"כ יראה גימט' שלו ירו), וכמ"ש התוס' בתענית דט"ז א' שלכן אין נותנים יו"ד בתי' ירושלם אחר הלמ"ד, וענין יראה שלם היינו בחי' שלימות היראה והוא להיות בבחי' ביטול בתכלית כו', וכידוע דעיקר הביטול הוא ביראה דוקא דאהבה הוא בבחי' יש מי שאוהב כו', שהרי ענין האהבה הוא שחפץ בהגילוי מפני שקרבת אלקים לו טוב כו', דהיינו שיש לו בחי' טוב טעם ותענוג באלקות ומשו"ז חפץ הוא בגילוי אלקות שיאיר בנפשו ובעולם כו', וה"ז שחפץ ורוצה דבר לעצמו כו', ובד"כ ענין האהבה הוא שרוצה באיזה דבר כו' ה"ז בחי' יש כו'. משא"כ ענין היראה הוא בחי' ביטול עצמו ומהותו כו', דגם ביר"ת שהיא בבחי' יש מי שירא שלא נתבטל בזה כל מציאותו כו' מ"מ ה"ז בבחי' ביטול היש כו', ושלימות היראה י"ל הכוונה על בחי' יר"ע שהיא בבחי' ביטול במציאות. וזהו שאברהם קרא אותו יראה דהפי' הוא ראי' שע"י ראיית המהות נעשה בחי' ביטול במציאות כו', וזהו דיר"ע הוא בחכ' שהיא בחי' ראי' כו' (וז"ש במת"כ יראה גימט' ירו, וידוע דשם ע"ב הוא רי"ו אותיות וגבו' בגימ' רי"ו דהיינו בחי' היראה כו'), וז"ע שלימות היראה היינו בחי' הביטול במציאות הבא מבחי' ראיית המהות דאלקות כו'. והנה בנבראים לא יש בחי' היראה בשלימות, שהרי גם על המלאכים נא' ובמלאכיו ישים

תהלה היינו מפני שאין היראה אצלם בשלימות כו' (וזהו מפני שאינו מאיר בהם בחי' גילוי המהות דאצי' כו' וכמשי"ת), וכ"ש בנבראים שהגוף שלהם מד' יסודות כו'. אמנם בבחי' ירושלים שהיא בחי' מל' דקדושה שהיא בחי' אלקות ממש שם הוא שלימות היראה כו', והיינו בבחי' המל' כמו שהיא באצי' דבאצי' מאיר מהות אלקות, והיינו דהארת הקו שמאיר באצי' הוא בבחי' גילוי המהות בכללות עולם האצי' גם בבחי' מל' שז"ע אבא עילאה מקננא באצי' כו' (ובד"כ בחי' המל' כמו שהיא באצי' הוא בחי' פנימיות המל' כו'), וע"כ שם הוא בחי' שלימות היראה כו'. והנשמות כמו שהן למעלה בבחי' אצי' נק' בנות ירושלים שהן ג"כ בבחי' שלימות היראה כו', והעיקר הוא בנשמות שהן בבחי' עיבור במל' כו', וכידוע שיש עיבור ולידה בנשמות דבבחי' עיבור היא כלולה ומיוחדת בבחי' המל', וכמו עד"מ העובר בבטן האם הרי אמרו עובר ירך אמו הוא כא' מאברי' מתאחד עמה כו', וגם אמרו שהולד במעי אמו אוכל מה שאמו אוכלת כו', אבל לאחר שנולד ויוצא לאויר העולם ה"ה נבדל מאמו ונעשה ברי' בפ"ע במציאות בלתי קשור ואחוז באמו כו', וכמו"כ הוא הדוגמא בנשמות כשהן בבחי' עיבור הוא שהנשמה כלולה ומיוחדת בבחי' פנימיות הכלים דמל' בבחי' התאחדות ממש וכמו דבר א' כו', וגם אוכל מה שאמו אוכלת דהיינו שבחי' הארת הקו שמאיר בע"ס דאצי' מאיר גם בהנשמה שהיא ניזנת ג"כ באותו האור והגילוי כו'. ולידת הנשמות הוא שנעשית בבחי' בריאה בפ"ע בבחי' מהות ומציאות דבר במוחין ומדות להשיג אלקות והיא בבחי' נשמה אלקית, אבל היא יצאה ונפרדה מבחי' מל' כמו הולד שנבדל מאמו כו', והיינו דגם נשמות דאצי' ה"ה מרוחקים מן הקו כו', וכמ"ש באגה"ק סי' כ' שכבר יצאו ונפרדו מהכלים שבהם מאיר הקו מאוא"ס ב"ה כו', ומכ"ש כמו שנעשית נשמה בעולם הבריאה כו'.

והענין הוא שהרי יש הפרש בין אצי' לבריאה גם לבחי' אצי' שבבריאה, שהרי יש מסך מבדיל בין אצי' לבריאה, והקו הנמשך מאוא"ס מאיר בכל עולם האצי' עד הפרסא ושם מסתיים האור ואינו מאיר בברי' מפני הפרסא המפסקת כו', ומה שמאיר דרך הפרסא ה"ז בחי' הארה דהארה שהיא הארה נבדלת שבאין ערוך לגבי עצם האור כו', וגם מה שמאיר אור להדיא בבקיעת הפרסא ונק' אצי' שבברי' כו', והיינו בחי' הכלים דמל' שנעשים נר"ן לבי"ע שזהו בחי' אלקות דאצי', ומבו' באגה"ק שם שמאיר בהם גם אור הקו כו', מ"מ אין זה כמו גילוי אור הקו שמאיר באצי' כו', וכמו שנת"ל (ד"ה ויהי ביום השמיני*) דכלים דאצי' כמו שנמשכים בבי"ע נעשים בבחי' ריבוי הכלים ומיעוט האור כו' (ועמ"ש אח"כ בד"ה אדם כי יהי'*). וגם יש בזה הפרש דבאצי' האור בכל הע"ס כשהן בהתכללות והתאחדות כו', משא"כ כשנמשכים בבי"ע ה"ז למדרי' פרטיות כו'. וע"ד שא' אכל בי עשרה שכינתא שריא דאעפ"י שגם באחד יש השראת השכינה וכמ"ש ושכנתי בתוכם בתוך כאו"א כו' להיות שכאו"א הוא חלק אלקה כו', אך זהו דרך פרט לאור חלק ניצוץ נשמתו בלבד, וגם שהוא צ"ג ויחיד בדורו כנשמת משה (הגם שהי' נשמה כללית מ"מ הוא לעצמו יחיד הוא כו'), מ"מ בעשרה דוקא שכינה שורה כו' משום דבעשרה דוקא שהם נגד ע"ס דאצי' בציור קומה שלימה שם שורה כללות אוא"ס שבע"ס דאצי' דאיהו וחיוהי חד כו'. וכמו"כ בספי' דאצי' גופא דבאצי' הוא כל הע"ס בהתאחדות מאיר בהם עצם האור כו', וי"ל שזהו בחי' האור העולה על כולנה שנת"ל שזהו בע"ס הגנוזות ששם כל הע"ס הן בהתאחדות ממש משא"כ כשנמשך

ד"ה . . השמיני: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקנ). בד"ה . . יהי': העת"ר (לעיל ח"ב ע' תתקנב ואילך).

ספי' אחת פרטיות כו', ונת"ל דבאצי' כל הע"ס הן באחדות ממש (דוגמת בחי' העקודים כו'), ע"כ בע"ס דאצי' מאיר בהם אור עליון לבד בחי' האור המתלבש בתוכם כו', וכשהכלים דמל' נמשכים בבי"ע שזהו מדרי' פרטיות אינו מאיר בהם האור הזה כו' (ונת"ל שזהו בחי' סילוק ומיעוט כו'). וכמו"כ יובן בנשמות דכמו שירדו לבי"ע גם בבחי' אצי' שבבי"ע אין זה בערך כמו שהן באצי' עצמו בהיותם כלולים בבחי' פנימיות הכלים דמל' שמאיר בהם אור הקו ממש כמו שהוא באצי', וגם בחי' האור שבכללות הע"ס דאצי' כו', משא"כ כשירדו לבי"ע שגם בבחי' אצי' שבבי"ע אין האור כמו באצי' כו' כנ"ל. וידוע דבפרטיות יש נשמות דאצי' ממש וגם כמו שנמשכו בבי"ע הן בבחי' אצי' ממש וכמו נשמת משה והאבות כו' (ועמ"ש בלק"ת בהבי' דשוש אשיש), ויש נשמות דאצי' שבבי"ע ונשמות דבי"ע ממש, ושרש כולם הוא באצי' כו', וא"כ כמו"כ בכל נשמה יש בחי' אלו כמו שהיא בבחי' עיבור בבטן האם בחי' מל' (והואִ בשמע"צ שהוא קליטת האור והשפע בבחי' מל', שזהו שהביטול דר"ה ויוהכ"פ דבעצם הנשמה בא בבחי' פנימיות שיהי' הביטול הזה והו"ע בחי' יר"ע כו'), וכמו שהן בבחי' לידה באצי' וכמו שבאים באצי' שבבי"ע ובבחי' בי"ע כו' (וי"ל שהן הד' מדרי' טהורה בראת יצרת כו', דטהורה היא הוא שהנשמה היא בבחי' אין ממש בבחי' פנימיות הכלים דאצי' כו' וכמ"ש במ"א, ולפ"ז צ"ל דבראתיו היינו בחי' בריאה שבאצי' כו' וכמ"ש באגה"ק הנ"ל וכעין הכלים כו', והכלים הן בחי' בריאה שבאצי' כו', ויצרתיו הוא ההתגלות בבחי' אצי' שבבי"ע כו', ונפחת בבחי' בי"ע כו'). ונשמות הגבוהות הוא שירדו לבי"ע כמו שהן באצי' ממש או בבחי' אצי' שבבי"ע כו' (ואפשר י"ל בד"א דמה דמשה משה לא פסיק טעמא בגווייהו ואברהם אברהם פסיק טעמא כו', הוא דנשמת משה הי' למטה כמו שהוא באצי' ממש ונשמת אברהם למטה הי' בבחי' אצי' שבבי"ע כו', ולפמ"ש באד"ר דקל"ח ע"א אברהם אברהם פסיק טעמא בתראה שלים כו' צ"ל דבירידתו למטה נעשה בבחי' מרכבה לחסד דאצי', דהיינו שנתעלה נשמתו לכמו שהיא באצי' ממש, או גם להיות בבחי' התכללות ממש בע"ס דאצי' כו', וכמ"ש בס' הבהיר שהרי אברהם עומד ומשמש במקומי שהחליף מקום מדת החסד מפני שנכלל בבחי' פנימיות הכלי דבחי' החסד דאצי' כו', ומבו' בזהר שם שזהו ע"י הנסיונות כו' וזהו שאברהם קראה יראה בנסיון העקידה כו').

והנה הנשמות כשהן בבחי' עיבור בבחי' מל' נק' בנות ירושלים שבהם הוא שלימות היראה, מפני שמאיר בהם בחי' הקו מאוא"ס המאיר בע"ס דאצי' כו', ע"כ הם בבחי' שלימות היראה בבחי' ביטול במציאות כו', וכמו"כ הוא בנשמות דאצי' בכלל (גם בבחי' אצי' שבברי') להיות דאצי' הוא בחי' גילוי המהות דאלקות (וכמו גע"ה שזהו בחי' אצי' שבברי' הרי השגת הנשמות בג"ע הוא בחי' השגת המהות כו', וכמשנת"ל ההפרש בין ג"ע ועולם כו', ומ"מ בחי' זיו תורתן ועבודתן הוא למעלה הרבה מג"ע עצמו, לפי שג"ע הוא בחי' אור האצי' שהוא רק הארת הקו כו', ובפרט בחי' אצי' שבבי"ע שאין זה כמו באצי' כו' כנ"ל ובד"כ הוא גילוי מהות הזיו כו', וע"י תומ"צ נמשך מהות העצם כו' וכמשנת"ל), וע"כ הם בבחי' בנות ירושלים בבחי' שלימות היראה כו' (ועמ"ש על מאה"ז חיי שרה דקל"ב ע"א בענין והנה רבקה יוצאת דנשמות הגבוהות הכללי' שהן בבחי' מרכבה הנה בהעלאת מ"ן שלהם ה"ה נכללים ממש בבחי' מל' ובהם ממש הוא היחוד היינו שמאיר בהם בחי' שם מ"ה דאצי' כו'). אבל כמו שירדה הנשמה

ונעשה בבחי' בריאה אין בה שלימות היראה מפני שהשגתה הוא בבחי' המציאות לבד כו', וכ"ש כמו שירדה הנשמה למטה ונתלבשה בגוף ונה"ב ה"ה באה בהגשמה עד שנתפסת בישות כו', ובפרט ע"י ההעלמות וההסתרים דנה"ב שמתעלם עי"ז האור דנה"א כו'. וזהו שחורה אני דבירידתה למטה היא בבחי' שחרות והעלם שנחשך אורה ובאין ערוך לגמרי לכמו שהיא למעלה שנק' בנות ירושלים כו', ומ"מ ונאוה שבזה דוקא נעשה בה יתרון דבר מה שלא הי' בהנשמה למעלה כו', דבירידתה למטה נעשית בבחי' כלה ל' כליון היינו תוקף התשוקה והצמאון ביותר שבא מן הריחוק דוקא, וכמ"ש מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה במדבר דוקא כו' צמאה לך נפשי כו' בארץ צי' ועיף בלי מים דוקא כו', דבארץ צי' בלי מים שאין האור והגילוי שם דוקא נעשה הצמאון ביותר כו'.

והענין הוא דהנה אי' במד"ר ע"פ שחורה אני ונאוה שחורה אני במדבר ונאוה אני במדבר, והיינו שע"י המדבר שהוא בחי' העלם ביותר עי"ז דוקא נעשה העלי' בהנשמה שבאה לאשתאבא בגופא דמלכא כו', וכמ"ש מי זאת עולה מן המדבר ואי' במד"ר כל עילויו הוא מן המדבר כו'. דהנה מדבר הוא ל' דבור והוא בחי' דבר ה' המהווה ומחי' את כל העולמות שזהו בחי' מל' דאצי' שהוא בחי' דבור העליון כו', ונק' ג"כ בשם ארץ דהיינו בחי' דומם שהיא המדרי' היותר אחרונה בדצח"מ שהמדות הן בחי' צומח ובחי' המל' היא בחי' דומם שהן אותיות כו'. והנה לפעמים נק' בשם ארץ ולפעמים בשם מדבר, וההפרש הוא דארץ הוא מצמיח, משא"כ עפר המדבר אינו מצמיח כלום מפני התגברות חום האש וכמ"ש במדבר בארץ לא זרוע כו', וכמו"כ הוא למעלה דארץ הוא כשהדבר ה' מאיר בגילוי כו' (וידוע בענין ים וארץ, דארץ היא מדרי' התחתונה שבמל' היינו בחי' חיצוניות המל' כו', וזהו ההפרש בין ארץ ואדמה דאי' במד"ר בראשית פי"ג ארץ כנגד תקופת ניסן כו', אדמה תקופת תשרי שהארץ נעשה בולין בולין של אדמה, ופי' המת"כ כי בתשרי המטר יורד על תלמי השדה ומחבר אותם חמרים כו', ונמצא דארץ הוא שאין בה לחלוחית כ"כ ואדמה הוא כשמעורבת עם המים כו', והוא כענין הידוע דים וארץ הוא בחי' עדאתכ"ס ועדאת"ג כו' וארץ שהוא בחי' עדאת"ג הוא שהאור מוסתר ונעלם להיות בחי' יש ודבר נפרד כו', וכשמעורבת במים היינו שיש בזה מבחי' עדאתכ"ס להיות ביטול היש כו'. וי"ל שזהו כמ"ש בד"ה מזוזה מימין בענין דבר ה' וחפץ ה', שמבחי' דבר ה' נעשה בחי' החומר היינו בחי' הישות כו', וצורת הנברא הוא מבחי' חפץ ה' שהוא בחי' ביטול היש והו"ע החכ' תעוז לחכם כו' וכמ"ש במ"א (והיינו בחי' בכל נפשך שנת"ל). גם י"ל דמים הוא בחי' כמיא דאשקי לאילנא שזהו בחי' גילוי הקו כו', והיינו בחי' האצי' שמאיר שם גילוי הקו כו', ולפ"ז בחי' אדמה היא בחי' מל' כמו שהיא באצי' שמאיר שם האור דאצי' גם בהנשמות כו' כנ"ל, וזהו שהמים מחבר ומדבק את האדמה דהיינו בחי' הדביקות הנשמה באלקות דאצי' בחי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו', ומ"מ גם בחי' ארץ הוא כשמאיר בחי' דבר ה' להיות בחי' ביטול היש כו'), וזהו שארץ מצמיח שיש בזה בחי' גילוי כו'. אבל כשהדבור מוסתר ונעלם אז נק' מדבר שאין בזה שום גילוי אור והתגברות הישות ביותר כו', והוא כמו ענין ניחר גרוני מפני התגברות יסוד האש שבקול דמשו"ז אין הדבור בגילוי כו'.

אך הנה כתי' ומדברך נאוה שכל עילויו הוא מן המדבר כו', דכמו שיש מדבר בלעו"ז כמו"כ יש מדבר בקדושה, והוא בחי' תוקף הרצוא והצמאון בהתגברות בחי' רשפי אש שבנפש (דבחי' יסוד האש שבנה"א הוא למעלה יותר מבחי' רשפי

אש שבמלאכים, הגם שיסודם הוא יסוד האש ועש"ז נק' שרפים כו', והנ"א הרי כלולה מכל היסודות כו', מ"מ יסוד האש שבנה"א הוא למעלה יותר, מפני שהנשמות הן למעלה מהמלאכים ע"כ מצד שרש נשמתם הרשפי אש שלהם ג"כ גדול יותר כו'), וכמ"ש רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף דלכאו' בגשמיות אינו מובן איך יכול להיות רעב וצמא בבת אחת שאם הוא רעב אינו צמא, אלא זהו בבחי' הרוחניות שיש אהבה שהיא כמו רעב ללחם (עמשנת"ל בענין ב' בחי' רעבון), ויש אהבה שהיא בבחי' צמאון שהיא בתוקף יותר בבחי' מס"נ כו'. וזה"ע בחי' מדבר שהוא תוקף הרצוא בבחי' מס"נ ממש, וזהו שמדבר אינו מצמיח י"ל בנפש הוא בחי' תוקף הרצוא שהוא רק בבחי' העלאה ואינו בבחי' שוב וגילוי כו' (ומ"מ מזה נעשה השוב כו' וכמשי"ת), וגם מה שאינו מצמיח דמאי פירי מצוה, ובחי' מדבר הוא למעלה מבחי' המצות וכמ"ש במדבר אשר לא ישב אדם שם, אדם הוא בחי' רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא כו', אבל בחי' מדבר הוא למעלה מבחי' אדם להיות שזהו העלי' לבחי' כי לא אדם הוא כו'. דהנה המביא לבחי' צמאון זה הוא ההתבוננות ג"כ בבחי' מדבר, והיינו כשמתבונן איך שכל העולמות וכל הגילוים הם בבחי' מדבר ושממה לגבי' ית' וכמ"ש לכו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות בארץ א"ת שמות אלא שמות, דגם בחי' שמות שהן ז' שמות שאינן נמחקין הם ג"כ בבחי' שמות היינו בבחי' שממה, וכמאמר וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארון כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא, וכמו שאין ערוך הגוף לגבי הנשמה כן אין ערוך בחי' שמהן שהן הכלים לגבי אוא"ס ב"ה, וכמו"כ גם האורות הן ג"כ רק הארה לבד שבאין ערוך כלל לגבי העצמות כו', והיינו גם האורות שלמעלה מבחי' הכלים ג"כ באין ערוך, וכמא' כ"ע אע"ג דאיהו אור קדמון כו' אוכם הוא כו', והיינו שכל האורות והגילוים אפי' היותר עליונים הם כלא וכאין ממש לגבי עצמות כו'. ולזאת תכלה איליו נפש כל חי להיכלל בבחי' עצמות א"ס בחי' כי לא אדם הוא היינו שלמעלה מכל הגילוים כו', והוא בחי' אתה קדוש שלמעלה מבחי' שמך קדוש כו', והו"ע לאשתאבא בגופא דמלכא כו' כמשנת"ל.

ומה שהרצוא הנ"ל מתחדש בהנשמה דוקא בירידתה למטה הוא כי הסבה לזה הוא הריחוק שמצד הגוף ונה"ב כו', שהרי בהתלבשות זאת מתעלם אור הנשמה שבאה בהגשמה כמשנת"ל בכ"ד שאינה מאירה כלל כמו שהיתה מאירה למטה* כו', ואין אדם צדיק בארץ כו' ולא יחטא חטא הוא ל' חסרון, כמו והיתי אני ובני שלמה חטאים פי' חסירים כו', והיינו חסרון מגילוי אור הנשמה כנ"ל, וגם חסרון מהעלמת הנה"ב שהרי מוכרח הוא לעניני הגוף שזה מעלים ומסתיר כו', ובפרט כשנמשך אחר עניני הגוף אפי' בענינים דקים שזה מעלים על הנשמה כו', וכמו"כ בחי' ההסתר בכלל דעולם התחתון שאינו מאיר בו גילוי אלקות והעולם עצמו מעלים ומסתיר על אלקות כו'. וזהו התחלת סבת הרצוא מהריחוק דעולם התחתון והגוף ונה"ב שלא טוב לו מאד מזה שהוא במקום הריחוק ארץ צי' ושממה שאין בו גילוי אלקות והגוף והנה"ב מעלימים ומסתירים כו', ועי"ז בא איך שגם העולמות העליונים הם באמת בבחי' צי' ושממה לגבי העצמות כו' כנ"ל. וגם י"ל כמשנת"ל דאין ערוך לך הוא בעוה"ז דוקא, דמציאות יש בהכרח שהתהוותו הוא בדרך אין ערוך כו', ועי"ז אנו יודעים שגם האור הוא בדרך אין ערוך כו' וכמשנת"ל, וזהו שהתבוננות והשגה הנ"ל הוא שנתחדש למטה דוקא דלמעלה שאינו בבחי' יש ומציאות אינו נרגש איך שאין ערוך כו'. וי"ל דבאצי'

למטה: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: למעלה.

אינו שייך ענין אין ערוך שה"ה בבחי' גילוי ההעלם מאוא"ס המאציל כו', והיינו שהאור הוא בבחי' דביקות במקורו כו', א"כ ה"ז בחי' אין זולתך כו', וגם בחי' הכלים ה"ה בבחי' אצי' כו'. והגם שנא' והחכמה מאין תמצא, אין זה בחי' יש מאין ממש כ"א ע"ד מבין דבר מתוך דבר כו' כמשנת"ל, הרי באצי' בכלל אינו שייך ההשגה דאין ערוך רק למטה דוקא הוא השגה הזאת ואיך שגם האור הוא באין ערוך כו'. וע"כ דוקא בהנשמה כמו שירדה למטה שייך בה ההתבוננות הנ"ל, ועי"ז נעשה בה תוקף הרצוא והצמאון ביותר כו', וזהו בחי' האהבה דבכל מאדך בבחי' רצוא בל"ג שבנפש שהוא דוקא בירידת הנשמה למטה כו'. והנה המדבר דקדושה נק' מדבר סיני שמזה ירדה שנאה על הרע, דכאשר הוא בבחי' תוקף הרצוא והצמאון לאוא"ס ב"ה הרי צר לו מאד מהנה"ב שהוא בבחי' צי' ושממה ממש ומעלים ומסתיר על אלקות כו', וה"ה שונא את הרע בתכלית, וכמ"ש אוהבי ה' שנאו רע שכל מה שהתגברות האהבה היא בבחי' צמאון ורשפי אש ביותר נעשה השנאה אל הרע ביותר, דתכלית שנאה שנאתים כו', וכמ"ש רעבים גם צמאים כו' ויצעקו אל ה' בצר להם שע"י הצמאון נעשה הצעקה גדולה שצר לו מהרע כו', והאש והצמאון הזה הוא שורף ומכלה את הרע דנה"ב בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא ולא רק בבחי' אתכפיא בלבד כו' (וכידוע דע"י האהבה שע"פ טו"ד נעשה בחי' אתכפיא לבד, שגם שהנה"ב נתעורר באהבה וכמ"ש ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך, ה"ז מ"מ רק בחי' אתכפיא כי אינו מתבטל עדיין בעצם מהותו כו', אבל באה"ר שלמעלה מטו"ד ה"ז פועל בהנה"ב בחי' אתהפכא שמתבטל בעצם מהותו כו', ובאמת זהו לאחר שתחלה הוא הבירור ע"י האהבה שעפ"י טו"ד בבחי' אתכפיא אח"כ ע"י האה"ר נעשה בחי' אתהפכא כו'. ובמ"א מבואר דבאהבה שע"פ טו"ד מאחר שהיא מה שהלב מכיל לא נעשה אתהפכא כו', כ"א באה"ר שזהו תוקף הרצוא שאין הלב מכיל את האהבה עי"ז דוקא הוא היציאה מההטבעה לגמרי בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו').

והנה כתי' ובמדבר אשר ראית ופי' בזהר תצוה דקפ"ד ע"א שע"י המדבר באים לבחי' ראי' כו', ויתפרש ג"כ לפמשנת"ל בחי' מדבר דקדושה דכאשר מתבונן איך שאפי' כל העולמות העליונים וכל הגילוים הם בחי' מדבר ושממון וה"ה בבחי' דומם ממש שאין בהם חיות כלל לגבי הקב"ה כו' (ויש לבאר זה עפ"י מ"ש במ"א בענין וה' אלקים אמת הוא אלקים חיים דמה שהוא אמת זהו בחי' חיים כו', דאמיתית ענין החיים הוא שחי בעצם היינו שהחיות הוא בו מצד עצמו שהוא בעצם חי כו'. וכמו עד"מ הגוף חי מהנפש הרי כשהנפש מחי' את הגוף אין זה שנמצא בו דבר חיוני כ"א שהגוף עצמו חי, ומ"מ אין זה שהוא חי בעצם, שהרי מצד עצמו אין בו חיות כלל אדרבא הוא מציאות נפסד בעצם רק הוא חי מהנפש המחי' אותו, ובצאת הנפש מן הגוף אינו חי כו', וכמו"כ יובן בהנפש ג"כ הגם שהוא חי וחיותו הוא כמו חיות עצמי, שהרי הוא קיים לעולם ואין בו הפסידות כלל מפני שהוא חלק אלקה ממעל ודבוק ומקושר באוא"ס לכן הוא חי וקיים לעולם כו', וכמ"ש ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם כו' הרי שהחיות הוא מצד הדביקות בה' כו', והנשמה האלקית להיותה קשורה ודבוקה באוא"ס וכמא' חבוקה ודבוקה בך כו' לכך היא בבחי' חי וקיים לעולם כו', ומ"מ הרי חיותה וקיומה אינו מצ"ע כ"א שתלוי בהעצמות שע"י שהיא קשורה באוא"ס ב"ה ה"ה בבחי' חי כו', ובד"כ הוא שע"י רצון הבורא הוא החיות והקיום של הנשמה כו', א"כ אין זה אמיתית החיות כו'.

וכמו"כ יובן מזה הדוגמא למעלה בבחי' אורות וכלים כו' שהכלים דאצי' הן בחי' אלקות ממש, ומ"מ הרי אינן בבחי' דביקות במקורם, דמשו"ז נאצלו בבחי' מציאות דבר ונק' בשם גופין וכמא' וכמה גופין תקינת לון כו', וא"כ הרי החיות שלהם הוא מן האור וכמא' וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא כו', הרי שהחיות והגילוי בהכלים הוא מן האור, וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא דהיינו בבחי' העלם בלבד כו' וכמ"ש במ"א. אמנם גם בהאור שהוא בבחי' דביקות במקורו והוא בבחי' חי בעצם הרי אין זה מצ"ע כ"א ע"י הדביקות בהעצם כו', ובהדביקות בהעצם ה"ה בבחי' חי בעצם כו', דכמו"כ הוא גם בהכלים, וכן הוא גם בנשמות וכמ"ש הוא קיים ושמו קיים וכסאו נכון, הוא קיים הוא בחי' העצמות, ושמו וכסאו הוא בחי' האור והנשמות שהם ג"כ בבחי' חי וקיים בעצם כו', אבל כ"ז אינו בהם מצ"ע כ"א מצד הדביקות בהעצם כו', ובד"כ הוא מצד רצון העצמות להיות בחי' אור וגילוי מן העצם היינו בבחי' דביקות העצם כו', ואם יהי' רצונו שלא להאיר לא יהי' גילוי האור כו', א"כ הרי מציאות האור וקיומו אינו מצד עצמו של האור כ"א מצד העצמות כו'. וע"כ אמיתת החיות הוא בחי' העצמות שהוא אמת מצד עצמו, וכמ"ש הרמב"ם בתחלתו בה' יסוה"ת הוא שאמר הנביא וה' אלקים אמת שאין לאחר אמת כאמיתתו ית', כי הכל צריכים אליו והוא אינו צריך להם כו', דכל מה שנמצא הכל התהוותו וקיומו הוא מאתו ית', והוא ית' מציאותו מעצמותו שזהו המציאות האמיתי שאינו בבחי' מציאות נמצא כו', וע"כ בו ית' הוא אמיתת החיות שהוא חי וקיים בעצם אמיתתו כו', וזהו וה' אלקים אמת הוא אלקים חיים כו', ועמ"ש מכ"ז באורך בד"ה וביום שמחתכם רנ"ז*. וזהו שכל העולמות והגילוים הן בחי' דומם לגבי עצמות שאין להם חיות עצמי כלל כו'), כי אתה עשית השמים ושמי השמים כו', ואתה מחי' את כולם אתה דוקא שהוא הוא ית' חיות כל העולמות ואין עוד מלבדו ואפס זולתו והיו כלא היו כו'. ולזאת תכלה אליו נפש כל חי לדבקה בו ית' חיי החיים ב"ה, וכמ"ש לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך פי' שאין חייך אלא הוא כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה זכור כו' עמלק, שאין עוד מלבדו ואין חיים אחרים ותענוג אחר כלל רק כי הוא חייך, שהוא מקור החיים ומקור התענוגים (ואין ר"ל שהוא בבחי' מקור רק שממנו נמצא כל החיים וכל התענוגים, וכמו מאמיתת המצאו נמצאו כל הנמצאים כך הוא בענין החיות דלהיות האמת האמיתי ואמיתת החיות כנ"ל ע"כ נמצאו ממנו כל בחי' החיות והתענוג כו'), וכדכתי' ראו עתה כי אני אני הוא ואי' בזהר בראשית דכ"ב ע"ב שזהו בחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' הכתר כו', והוא בחי' אנת הוא חד בחי' יחיד כו', ומקרא זה על לעתיד נא' שאז יראו כו' וכמ"ש ונחי' לפניו בבחי' חיים העצמיים דעצמות א"ס כו', דיחיינו מיומים ב' ימים הן בחי' הגילוים דסוכ"ע וממכ"ע כו', וביום השלישי זהו בחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע כו' כמ"ש בלק"ת ע"פ זה, וזהו ונחי' לפניו בחי' העצמות דא"ס כו' (ואופן החיות לא יהי' כמו עכשיו שהנשמה מחי' את הגוף והרי אינו רואה מהות הנשמה כו', אבל לעתיד יהי' בחי' ראיית המהות כו', דזה כל ההתחדשות דלעתיד שיהי' בחי' ראיית והשגת המהות כו' וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כו' כי עין בעין יראו כו', וכשיתעלו בבחי' העצמות ונחי' לפניו יהי' בבחי' ראי' ממש כו').

משא"כ עכשיו הוא בחי' הצמאון לבו* לבחי' ומדרי' זו שהוא בחי' ראי' חושיות כמ"ש צמאה נפשי לאלקים לאל חי מתי אבוא ואראה כו', וע"י הצמאון

בד"ה . . רנ"ז: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בד"ה . . רנ"ו.
לבו: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: לבוא.

נמשך עי"ז בחי' הראי', וכמ"ש בסי' שער ר"ח ובלק"ת בד"ה והי' מדי חדש בחדשו בענין שמש בשבת צדקה לעניים, דכתי' וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפי' דכנס"י בימות החול הן בבחי' חולת אהבה כמ"ש סמכוני באשישות כו' כי חולת אהבה אני כו' וכמ"ש במ"א. שזהו מן ההתבוננות איך שהיש הוא היפך האין, דכל יש בהכרח שהתהוותו הוא מאין שאינו בבחי' מציאות כו', ובאמת כל מציאות היש הוא רק האין המהווה אותו כו', ובהיש אין זה נראה כלל אדרבא הוא בבחי' תוקף הישות והמציאות ומעלים על אלקות כו', וחפץ ומשתוקק מאד שיהי' גילוי האין בהיש כו'. וכן מההתבוננות בכח הא"ס שבההתהוות ובהנהגה התמידית כו', שכ"ז הוא בבחי' השגה גמורה כאלו רואה ממש כו' וכמשנת"ל (ד"ה למען דעת*), ולפי המבו' כאן הוא מגודל הצמאון דצמאה נפשי כו' מתי אבוא וארא פני אלקים בחי' העצמות דא"ס דהוא חייך האמיתי כו'. וע"י הצמאון הזה הנה שמש בשבת צדקה לעניים דבשבת מאיר בחי' שמש ה' כו', וכמ"ש וקראת לשבת עונג שבשבת מאיר בחי' העונג העצמי דעצמות א"ס כו', וכמשנת"ל בענין ג' סעודות דשבת שהן בחי' התענוג, ובסעודה הג' הוא גילוי בחי' פנימיות עתיק כו'. וזהו שמש צדקה דמצות צדקה היא בחומש והו"ע והחמישית לפרעה כו', ארבע הידות הם ד' עולמות אבי"ע שהן ד' אותיות הוי', והן ד' ידות שבכל א' תרין דרועין היינו בחי' דכר ונוק' כו', והחמישית הוא גילוי א"ס סדכ"ס שלמעלה מעלה מבחי' אצי' והוא בחי' עתיק אנת הוא חד כו' (וכמ"ש בזהר בראשית הנ"ל שעז"נ ואין אלקים עמדי כו'), וזהו שנמשך ע"י הצדקה כו'. וזהו ג"כ ענין שמש צדקה דשמש בשבת צדקה לעניים גילוי בחי' פנימיות עתיק כו', והוא ע"י הצמאון בבחי' חולת אהבה דששת ימי החול נמשך בשבת גילוי בחי' והחמישית הנ"ל (וכידוע דסעודה שלישית דשבת היא מעין דלעתיד במדרי' היותר עליונה כו' וכמשנת"ל באורך). וזהו ובמדבר אשר ראית שע"י המדבר וצמאון באים לבחי' ראי' מעין הגילוי דלעתיד כו' (ובחי' הראי' היא בבחי' רצוא או בבחי' שוב, כי ע"י הראי' נעשה בחי' אהבה בתענוגים כמ"ש בתו"א ד"ה חכלילי, והוא בבחי' רצוא שכל הכחות וכל העצמות נמשכים ונדבקים בבחי' העצמות כו', והו"ע ובו תדבקון דביקות עצם בעצם כו' כמ"ש במ"א, וגם הראי' היא בבחי' שוב שמאיר האור והגילוי בכל הכחות ע"י תומ"צ שהן בחי' עצמות א"ס כו', והיינו דמה שצמאה נפשו לחזות בנועם ה' בחי' עצמות א"ס כו' מרווה צמאונו בתו' ומצות שהן בחי' עצמות כו', ותהי' שמחת נפשו גדולה לאלקים להתענג על ה' באהבה בתענוגים (בבחי' תענוג דאו"י כו') מפני קרבת ה' ודביקותה באלקים חיים, תחת אשר היתה צמאה מתי אבוא וארא כו', והרווה נפשו בבחי' גילוי זה הניתן במ"ת שכבי' נמכרתי עמה כו' והשביע נפש שוקקה כו'). וזהו שאומרת הנשמה בירידתה למטה להנשמה כמו שהיא למעלה שנק' בנות ירושלים, שחורה אני ונאוה דהגם דשחורה שמתעלם בחי' אור הנשמה בירידתה למטה כו', הנה עי"ז היא ונאוה דדוקא למטה באה לבחי' אה"ר ואהבה בתענוגים שהו"ע ומדברך נאוה ובמדבר אשר ראית כו'. וזהו ג"כ מה שהמשל דאור הראי' הוא בחי' מל' דעשי' והיינו דהתגלות בחי' עצמות הנשמה בבחי' אה"ר ואהב"ת (וגם בחי' הראי' בבחי' העצמות שלמעלה מבחי' הראי' דנשמה למעלה כו') זהו דוקא בירידתה בעשי', שעי"ז דוקא נעשה בה בחי' יתרון אור בהתגלות בחי' העצמות כו'.

ד"ה . . דעת: העת"ר (לעיל ח"ב ע' תרפד ואילך).

ומעתה צ"ל מ"ש נר ה' נשמת אדם וכתי' כי נר מצוה שהנשמה נק' נר וכן המצות נק' נר כו', ונת' דנר כולל שמן ופתילה ואור דג' ענינים אלו ישנם בנר דנשמה ובנר דמצות כו', ונת' דבנר דנשמה הפתילה היא הנשמה כו', דכמו במשל הנר הפתילה שואבת את השמן שנכלה ונשרף בהאור ועי"ז האור הוא אור בהיר כו', כמו"כ הוא שהשמן הוא הנה"ב והפתילה שהיא הנשמה המלובשת בגוף שואבת את הנה"ב להיות נכלל בהאור האלקי דנשמה כו', ועי"ז נעשה יתרון אור בהנשמה כו'. והענין הוא דהנה שמן הוא בחי' חכ' כנודע, וכמ"ש הפרד"ס הטעם שמכל הדברים נוכל להוציא שמן דגם מאבנים יכולים להוציא שמן, הוא משום דכולם בחכ' עשית כו', וכמ"ש בראשית ברא ות"י בחוכמתא ברא כו', ואמרז"ל בראשית נמי מאמר הוא וידוע דבראשית הוא מאמר כללי הכולל כל המאמרות, וכמו נקודת החכ' היא נקודה כללית שכל הפרטים נכללים בנקודה זו בהעלם כו', והיא כמו כח היולי שממנה נמצאו כל פרטי השכל כו' (ועמשנת"ל דנקודה דחכ' אינו כמו היולי, שהרי בנקודת החכ' נמצאו הפרטים רק שהם בהעלם שאינם ניכרים, משא"כ היולי הוא שאין בו מציאות הפרטים כלל כו', ואם נא' שהחכ' היא כח היולי היינו בחי' עצמות החכ' והוא בחי' כח המשכיל מקור השכל כו', ואפשר דבחי' החכ' עם היות שזהו בחי' נקודה לגבי השכליים, דכמו"כ למעלה בחי'* היא נקודה לגבי כל מה שמתגלה בבינה הנה זהו במדרי' האצי', אבל מה שהחכ' היא ראשית לכל מה שנתהווה בעולמות י"ל שהיא כמו היולי כו', שהרי בי"ע הוא באין ערוך לגבי אצי' וא"כ יתכן דבחי' החכ' היא בבחי' שלילה מהפרטים עוד יותר מענין ההיולי עד"מ), וע"כ בהכרח שבחי' כח החכ' נמצא בכל דבר (מפני שהוא כח הכללי כו', דהרי פרטי הנבראים הם מפרטי המדרי' שבע"ס כמו אור הוא מבחי' החסד, ורקיע הוא מבחי' הגבו' כו', וכן כל פרטי הנבראים הם מאיזה ספי' פרטיות כו', וא"כ אינו בהכרח שימצא בו הספי' שאינו שרשו ומקורו כו', אבל בחי' החכ' שהוא כח כללי כנ"ל בהכרח שימצא בכל נברא כו'), והיינו מדרי' פרטיות מבחי' החכ' שנמצא בפרטי כל הנמצאים כו'. וזהו השמן הנמצא בו הוא בחי' החכ' השייך אל אותו המציאות בפרט כו', וזהו שהשמן הוא התוכיות הפנימיות המובחר שבדבר ההוא כו' והיינו שהוא כח החכ' שבאותו הדבר שהוא המקור כו'.

ויש שמן הטוב ושמן המשחה והוא בחי' חכ' דקדושה שבע"ס עליונות כו', אבל שאר השמנים הם חכ' דנוגה, אפי' שמן זית הוא נלקח מבחי' נוגה, שהרי אמרז"ל דהזית משכח תלמודו של ע' שנה והשכחה היא מקום הקלי', ושמן זית שמחזיר תלמודו של ע' שנה זהו לפי שהוא בירור שנתברר מבחי' הזית כו' והיינו דוקא מי שיוכל לברר ולהעלות כו', אבל עכ"פ הוא נלקח מבחי' ק"נ כו' (ובמ"ח מס' מוצאי שבת פ"ו מ"ט וז"ל ואם יאכל זתים יכוין במספר זית שהוא אל אלקים והוי' בחילוף א"ת ב"ש ואז לא יבוא לידי שכחה ע"י אלא יעילו לו עכ"ל), ומבחי' חכ' דנוגה הוא השכל האנושי שיש בטבע האנושית בכל אדם כו' ומזה הוא ג"כ השכל דנה"ב כו'. והענין הוא דהנה התחלת השבירה הי' בבחי' הדעת וכמ"ש וימת בלע בן בעור שהוא בחי' הדעת כמ"ש בע"ח שער הנקודים פ"ד, אבל למעלה בחו"ב לא הי' שבירה כלל וכמ"ש ימותו ולא בחכ' כי החכ' תחי' כו' (ובע"ח שם פ"ו דגם אחוריים דאו"א נפלו ונשברו כו', וע"ש שזהו במדרי' השייך לבנין אחוריים דז"א

בחי' היא: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: בחי' החכ' היא.

כו'). והנה גם מהדעת ולמטה יש ג"כ חכ' והיינו בחי' חכ' דז"א שהוא חכ' שבחסד וחכ' שבגבורה ועד"ז בכולם, וזהו חיות הכלים הנשברים והם הרפ"ח ניצוצות שהם מבחי' השמות שהם חיות הכלים כו' (במ"א דהרפ"ח ניצוצות הם מבחי' האור שנשאר בשברי הכלים ועמ"ש בהבי' דראשי המטות, ולכאו' זהו מכללות האור דמדות דתהו ויש בזה גם מבחי' המוחין דז"א כו'), ומזה הוא בחי' חכ' דנוגה שממנה הוא החכ' דנה"ב כו'. שהרי הנה"ב יש בו ג"כ שכל וחכ' דעם היות שעיקרו הוא מדות והוא טבעי בעצם (וכמשנת"ל), ועש"ז נק' נה"ב כמו הבהמה שאין לה דעת ואינה יודעת רק מה שלהנאת עצמה והוא דבר טבעי בה, כמו"כ הנה"ב הוא מדות טבעיים שנמשך אחר תאות עצמו והוא רוח הבהמה היורדת למטה כו', ומ"מ בזה יתרונו על הבהמה הגשמיות שיש בו שכל ג"כ ומורה ע"ז ציורו שהולך בקומה זקופה ולא בקומה כפופה כו' (שזהו בכל מין האנושי כן כו'), רק שהשכל והדעת שלו עיקרו הוא בענינים גשמיים אם בצרכי גופו במה שהוא חפץ ומתאוה כמו למצוא תחבולות להשיג הון ועושר או גדולה וכבוד כו', או לצדד בזכותו בטוב טעם ושכל וכה"ג הכל בשכל השייך למדות כו', ואף גם בשכל וחכ' שאינה שייכה למדות טבעיים שבלב כמו ההשכלה בהשגת שכליות ומושכלות עמוקות בלימודיות חיצוניות, כמו בחכ' הטבע וחכ' התכונה וחכ' הרפואה וכה"ג אין זה רק להשיג בבחי' הגשמה דוקא, וכמו חכמת הטבע ה"ה בכל גשם איך שהוא מורכב וכל פרטי חלקי' שזהו מה שבא מכח האלקי בבחי' יש דוקא (וכ"ש שארי החכמות כתכונה ורפואה שהן בבחי' היש כו'). דשכל האלקי דנה"א הוא היפך זה ממש שמשיג בבחי' הרוחניות והוא בחי' האין האלקי המהווה כל בריאה ובריאה ליש ומציאות דבר כו', והיינו בכל דבר איך ומה הוא בבחי' הרוחניות, ואיך שהתהוותו הוא מאין ואופן ההתהוות כו' והיינו ההפלאה באופן ההתהוות כו' וכמשנת"ל, ואיך שכל בריאה בטילה במציאותה וכלא ממש חשיבא כו'. משא"כ השכל דנה"ב הוא בההגשמה ובהישות דוקא כו', והיינו מפני שגם שכלו הוא מבחי' רוח הבהמה השייכה רק למדות ולטבע ההגשמה (ובשרשו הוא מבחי' חכ' שבז"א כו' כנ"ל).

וע"כ העבודה דנה"א לברר ולתקן את הנה"ב צ"ל התיקון בבחי' השכל דנה"ב, והיינו דבההתבוננות דנה"א בהשגתה בגדולת אוא"ס ב"ה וכה"ג יבוא גם בשכל הטבעי דנה"ב שגם הוא יבין את הענין האלקי כו', דהגם דנה"א ונה"ב המה הפכים זמ"ז בתכלית, הן בהשכל והשגה שלהם, דהשכל דנה"א בעצם הוא רק בעניני אלקות ואינו מסוגל כלל לידיעות והשגות אחרות, והשכל דנה"ב הוא רק בצרכי עצמו החומריים וההשכלה רק בישות הדבר כו' כנ"ל, וכ"ש בהמדות שהן רחוקים ומובדלים זמ"ז בתכלית, שהנה"א כל חפצו ורצונו וכל מדותיו המה רק לאלקות לאהבה את ה' ולירא אותו ולפאר ולהודות כו', והמדות דנה"ב הם גשמיים וחומריים שנמשך רק אחר החומריות כבהמה גשמיות כו', וכמ"ש רוח האדם העולה הוא למעלה להתקשר ולדבקה במה שלמעלה ממנו כו' ורוח הבהמה היורדת למטה כו'. ומ"מ ה"ה מתחברים ומתאחדים זע"ז עד שהם כמהות א' ממש, וזה מנפלאות ה' שמקשר ומחבר דבר בהפוכו ממש שכל כח וכח פרטי דנה"א מתלבש ומתאחד בכל כח וכח פרטי דנה"ב כו', וכמו בשכל הרי מה שישכיל האדם בשכל האלקי בכח החכ' דנה"א ה"ז מתלבש בשכל הטבעי דנה"ב (ולכן באמת אין ההשגה דנה"א באלקות למטה כמו שהוא השגתה למעלה וכמשנת"ל בכ"ד, ומ"מ הרי משיג אלקות גם בענינים העמוקים וגבוהים ובעומק ואורך ורוחב כו', והכל

הוא בא בשכל הטבעי כו'), ובכמה משלים ודמיונות מהשגת הדברים הטבעיים וחומריים (שכ"ז מעלים על עצם האור כו', דאלו הי' השגת הנשמה בלי האמצעים האלו הי' מאיר האור האלקי בהשגתה הרבה יותר באין ערוך כו', ומ"מ הרי הנה"א משיג את הענינים החומריים ובהם וע"י משיג את הענין האלקי כו', וכשמפשיט אח"כ את הענין מהתלבשות הנ"ל מאיר לו עצם האור בזה כו'). וכמו"כ בהמדות הגם שהן מרוחקין זמ"ז בתכלית בעצם ענינם שזה חפץ באלקות וזה בחומריות, מ"מ אופן החפץ והרצון דנה"א הוא כפי אופן ההטבעה דנה"ב כו', וכמו כאשר ההטבעה הגשמיות שלו היא בהרכבת בחי' מדת החסד תהי' כמו"כ עבודתו לה' ג"כ בבחי' החסד כו' וכמ"ש במ"א, ומפני שהכחות דנה"א מלובשים בכחות דנה"ב ע"כ בהשגה והתבוננות דנה"א יפעול זאת שגם הנה"ב בשכלו הטבעי יבין את הענין האלקי (ואין זה רק מה שהנה"א מבין את הענין האלקי בהתלבשות בשכל הטבעי, כ"א שמשתדל ומתעסק עם השכל הטבעי דנה"ב שיבין ג"כ את הענין ויונח אצלו בטוב כו'). וכאשר גם השכל הטבעי מבין ומשיג את הענין האלקי אזי בהתפעלות המדות דנה"א באהבה ברשפי אש תתלהב ותתלהט גם בנה"ב באהבה כו'.

וכך הוא סדר ודרך העבודה בבירור ותיקון דנה"ב באופן כזה דוקא שהשכל דנה"ב יבין וישיג אלקות, ואז דוקא בהתעוררות המדות דנה"א מתפעל גם הנה"ב באהבה לאלקות כו', אבל אם לא יהי' השגת השכל הטבעי שיבין את הענין, גם אם השכל דנה"א מבין ומשיג ומתבונן בזה בטוב וגם מתפעל באהבה לא יפעול מאומה בהנה"ב שאינו ניזוז ממקומו כו' (ויכול להיות רק בדרך חלישות שנחלש כחו מפני גילוי האור דנה"א כו'), ואם תהי' העבודה רק במוחין היינו בהשגת אלקות ובהתפעלות שכלו ולא יהי' בהנה"א התפעלות המדות בלב כו', לא יפעול ג"כ על המדות דנה"ב גם אם משיג הענין בשכל הטבעי ג"כ, וצ"ל שניהם דוקא כו' (ויכול להיות שבזה יש יתרון בנה"ב, שהרי בנה"א הנה העבודה במוחין וגם אפי' התפעלות שכלי אין זה שייכות לפועל כמ"ש במ"א, וכמ"ש בסש"ב בדו"ר שבתבונות מוחו ותעלומות לבו גבהו מעלתן מהמעשה כו', ובנה"ב כאשר משיג בשכלו ענין אלקי והוסכם אצלו בשכלו הטוב דאלקות ה"ז פועל עליו לצאת מן החומריות שלא ירצה בענינים האלו, והוא להיות דהשכל דנה"ב הוא רק ששייך למדות כנ"ל, וע"כ השכל והשגה שלו פועל על המדות כו', והיינו שלוקח ממנו את החיות מהענינים הגשמיים (עס נעמט בא עם צוא דעם גישמאק פון דיא ענינים החומריים), אבל בכדי להיות לו אהבה לאלקות זהו דוקא ע"י התפעלות האהבה דנה"א כו'). וזה"ע השמן שנמשך אחר הפתילה היינו בחי' השכל הטבעי דנה"ב שנמשך אחר השכל דנה"א, והיינו מה שהנה"א ממשיך אורו האלקי בשכל והשגת אלקות גם בשכל הטבעי דנה"ב, ואזי ממילא בהתעוררות האהבה דנה"א יתפעל גם הנה"ב באהבה לה' שז"ע בכל לבבך בשני יצריך כו'. וי"ל דהנה"ב בכלל נק' שמן ע"ש שרשו מבחי' התהו כו', שהרי השמן שמוציאים מאיזה דבר הוא התוכיות והעצמיות של אותו הדבר, וטפה א' מהשמן הוא כח של צלוחית גדולה מאותה הדבר עד"מ, והנה ידוע דספי' דתהו הי' בחי' הכתר של כל ספי' שזהו בחי' העצמות של הספירה כו' וכמ"ש במ"א באורך (וזהו ורב תבואות בכח שור וכמו במשקה אסענציא מערבים ממנו מעט במשקה אחרת ומתקנו כו', כמו"כ בכל בירור כח מהנה"ב מתוסף הרבה אור בנה"א כו'). וזהו שהנה"ב בכלל נק' שמן שהוא כח עצמי

כו', והוא נמשך אחר הפתילה דנה"א כו', דירידת הנה"א הוא לברר ולתקן את הנה"ב ולהאיר אותו עד שיתהפך חשוכא לנהורא כו', ואז ה"ה נכלל בהאור האלקי דנה"א כו' והיינו בבחי' הביטול דיחו"ע כו' (וכמשי"ת בעזה"י). דהנה בנה"א בחי' תכלית הטוב והאור האלקי שבו הוא בחי' הביטול דיחו"ע דוקא, כי הביטול דיחו"ת שזהו בחי' ד"ת הרי נק' עה"ד טו"ר שבזה גופא יש עדיין תערובות רע כו', שזהו מ"ש באגה"ק ד"ה והי' מעשה הצדקה שלום תערובות רע שבנפשו כו', והוא מפני כי בד"ת הביטול הוא בבחי' יש ומורגש וה"ז נותן מקום לתערובות רע כו', וז"ע הבחירה שכשם שיכול לבחור בטוב כן יכול לבחור בההיפך ח"ו, וכמו"כ בהמדות הבאים מזה מפני שהן במורגש בבחי' יש מי שאוהב כו' יכול להיות אהבה זרה כו' כנודע, וע"כ אין זה אמיתת הביטול, כ"א בחי' הביטול דיחו"ע זהו תכלית הטוב והוא אמיתית בחי' האלקות שבנשמה כו', ועי"ז נעשה הביטול בנה"ב בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו'. וז"ע הפתילה שהוא הנה"א שהוא בבחי' ממוצע להמשיך האור להאיר את הנה"ב עד שיוכלל ג"כ בבחי' האור האלקי דנשמה כו', ועי"ז נעשה ריבוי האור דנה"א בחי' יתרון האור שמן החשך כו', ושע"י הירידה למטה דוקא בא לבחי' אה"ד ואהבה בתענוגים כו' וכמשנת"ל בענין שחורה אני ונאוה כו'.

והנה נת"ל דנר מצוה יש בזה ג"כ ג' הענינים דשמן ופתילה ואור, ולהבין מה"ע נר מצוה ומה המה ג' ענינים הנ"ל, יש לבאר עוד משנת"ל דהנשמה בירידתה למטה עם היות שמקבלת סיוע מהמלאכים בהתבוננות דברכת יוצר כו', מ"מ הבירור והתיקון דנה"ב להאירו ולפעול בו הביטול זהו דוקא בכח עצמו של הנשמה כו', ולהבין זה מפני מה הוא בכח הנשמה דוקא, ואיך יכולה הנשמה לפעול הביטול בנה"ב שהוא בתוקף הישות דנוגה היפך הביטול לגמרי כו', ילה"ק תחלה ענין הק"ש דבפ' ראשונה או' ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך כו', שזהו ע"י יחוד העליון בפסוק ראשון ושני דק"ש שהוא היחוד דיחו"ע ויחו"ת בשמע וב"ש, שעי"ז אח"כ ואהבת בכל לבבך כו' (ואנשי ירחו היו כורכין את שמע שלא אמרו ב"ש והיינו שמבחי' יחו"ע באים לואהבת כו', ואין הלכה כאנשי ירחו שצ"ל ב' היחודים דיחו"ע ויחו"ת ומזה באים לבחי' האהבה להיות בכל לבבך בשני יצריך כו'). להיות ידוע דכללות מצות הק"ש הוא מצות היחוד דאלקות בבחי' יחו"ע ויחו"ת שזהו בחי' סוכ"ע וממכ"ע בד"כ כו', דיחו"ע בבחי' סוכ"ע ויחו"ת בממכ"ע כו', וגם ליחד ולחבר ב' בחי' יחוד הנ"ל דהכל אחד כו', והו"ע יחוד קוב"ה ושכינתא שזהו יסוד כל המצות, וכמו שאו' על כל מצוה לשם יחוד קוב"ה ושכינתא כו'. והנה ב' יחודים הנ"ל בד"כ יחו"ע הוא בפסוק ראשון דק"ש, דז"ע ה' אחד שהוא יחיד ומיוחד בתכלית גם לאחר שנתהוו העולמות כמו שהוא יחיד קודם שנבראו העולמות כי הכל בטל בתכלית בלי שום מציאות כלל ואין עוד זולתו ית' כו', והוא מצד אוא"ס שלמעלה מהעולמות שלגבי מדריגה זו באמת לא יש בחי' מציאות כלל כו', ובשכמל"ו הוא בההארה המקור על העולמות שז"ע שם כבוד מלכותו כו' וכמ"ש במ"א, דלגבי מדרי' זו העולמות הן בבחי' מציאות דבר רק שהן בטלים בבחי' ביטול היש כו'. ובפרטיות ב' היחודים הנ"ל הן בפ"ר דק"ש דה' אלקינו הוא בחי' יחו"ע וה' אחד יחו"ת, וכמ"ש בכהאריז"ל דה' אלקינו הוא יחוד או"א וה' אחד יחוד זו"נ, וידוע דאו"א הן למעלה מהעולמות וכמא' אלפים שנה קדמה תורה לעולם כו', וע"כ שם הוא היחוד דיחו"ע כו', וזו"נ הן בחי' מקור לעולמות ששם הוא היחוד דיחו"ת כו'.

וביאור הענין הוא דהנה התהוות העולמות הוא מאין ליש פי' מאין ממש ולא יש מיש הנק' עו"ע, שזהו טעות הפלסופים שחושבים שהתהוות הבריאה מהבורא ית' הוא בדרך עו"ע שזהו ממהות למהות דמהות העילה נמשך אל העלול, וכמו משכל למדות שמהות השכל נמשך בהעלול (וידוע דהשכלת השכל בכלל הוא הארה לבד לא עצמי כו', והיינו דגם מה שמשכיל בשכל לעצמו ה"ז רק הארה כו', וכידוע שזהו ההפרש בין השפעת השכל להשפעה עצמיות כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ מהות ענין ההשכלה הוא רק הארה כו', ואותו המהות של ההשכלה נמשך מעצם מהותו בהמדה כו'), וכמו כשמשכיל באיזה דבר ומשיגו ויודע טוב הדבר ה"ה מתפעל בשכלו על הדבר כו' ומתפעל אח"כ בלב כו', והיינו דהשגת טוב הדבר והעילוי שבו נרגש בלב ונעשה טעם אל המדה ומזה הוא שנתפעל בהתפעלות המדה כו', וזהו שנמשך ממהות השכל בהמדה היינו שידיעת הטוב של הדבר שבשכל בא בלב שנעשה בבחי' טעם אל המדה, וההתפעלות שבשכל נעשה בבחי' התפעלות המדה שבלב כו' (והוא אותו המהות רק שבא בהגשמה יותר, דבשכל הוא ידיעת טוב הדבר בעצם ובלב הרגש טוב הדבר איליו איך שלו טוב הדבר כו', וכן ההתפעלות הרי בשכל היא בלתי מורגש ובד"כ הוא שמתפעל בשכלו על עצם הדבר הטוב וההמשכה והרצוא שנמשך לזה הוא בדרך ממילא, ואין בזה ההרגש שרוצה בזה לעצמו רק מה שנמשך לזה בדרך ממילא מפני טוב הדבר בעצם כו', ובלב הוא בבחי' התפעלות מורגשת שמתפעל ורוצה הדבר לעצמו כו', ומה שנמשך מהשכל אל המדות הוא רק בחי' האחרונה היינו הידיעה בטוב הדבר לא בעצם השכלי שבזה כו', וכן ההתפעלות שכלי שזהו בחי' המדות שבשכל כו', ומ"מ ה"ז המשכה ממהות השכל שנמשך בהמדות כו', ועמ"ש בד"ה החדש הזה לכם רע"ח). וכן השפעת השכל מהמשפיע אל המקבל הרי מהות השכל של המשפיע (בבחי' האחרונה שבו) נמשך אל המקבל, והוא שנעשה שכל המקבל כו', שזהו המשכה ממהות למהות כו' (ועמשנת"ל ד"ה וידבר משה אל ראשי המטות הא'*), וה"ז כמו בהשפעה גשמיות מיש ליש כמו בהשפעת העשיר אל העני שהוא השפעת מהות דבר כו' (וכן ההשפעה רוחניות שבזה והוא המפייסו כו' שזהו מאור שבלבו כו', ה"ז המשכה ממהות מדת החסד שבו שעושה הגבהה בהעני כו' וכמ"ש במ"א). דבכ"ז יש ב' דברים הא' הערך וההשתוות דהעלול אל העילה כו', דמאחר שהוא המשכה שממהותו בהכרח שישתוו בערך זה לזה כו', והב' הוא שינוי והתפעלות בהעילה בין קודם ההשפעה ובעת ההשפעה כו'.

וא"א לומר כדוגמא זו למעלה מהתהוות הנבראים מהבורא ית' שיהי' ערך והשתוות מהנברא אל הבורא, שהרי אין ערוך כלל להנברא אל הבורא כו', שהבורא ית' הוא בבחי' בלתי בע"ג ובלתי בעל תכלית והנברא הוא בבחי' גבול כו', ואם הי' בערך הי' צ"ל הנברא ג"כ בלתי בע"ג כו'. וגם לא יש שום שינוי והתפעלות כלל מענין ההתהוות וכמ"ש אני ה' לא שניתי, ואתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע בלי שום שינוי כלל, והוא מפני שההתהוות אינו ממהות למהות היינו ממהות האלקות להיות מהות הנבראים אלא רק מבחי' האור והזיו דאלקות לבד, והוא שנק' המשכה זו בשם מאין ליש לא מיש ליש, והיינו דבחי' הארת אור וזיו זה אינו נחשב ממהות אלקות כלל וכלל, כי אין בו מבחי' העצם כלל רק זיו והוד המאיר מן העצם שבאין ערוך כלל לגבי העצם ואינו עושה שום שינוי והתפעלות בהעצם כו'. וכמו אור וזיו השמש המאיר לארץ ולדרים עלי' ה"ז רק הארה מעצם השמש ואינו עושה שום שינוי בהשמש אם האור מאיר

ד"ה . . הא': תער"ב (לעיל ח"א ע' סח).

אם לאו כו', וכמו אור וחיות הנפש שהוא רק הארה מהנפש, וגם אם יחסר איזה כח שאינו מאיר באברי הגוף אין זה עושה שום גרעון בנפש, והראי' שהרי סומא מוליד שלם כו' והיינו מפני שהוא הארה לבד כו' וכמשנת"ל באורך (בד"ה שופטים*). וכמו"כ הוא למעלה שהאור אינו עושה שום שינוי כלל בהעצמות כו', וא"כ הרי ההתהוות שמבחי' האור והזיו הוא באין ערוך כלל לגבי העצמות ואין עושה שום שינוי כלל כו' (וזה שההארה היא מהווה את היש הוא מפני שנמשכת מן העצמות, כי כח ההתהוות הוא דוקא בעצמות א"ס שמציאותו מעצמותו בלי שום עילה וסבה שקדמה לו ח"ו הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין ואפס המוחלט כו' כמ"ש באגה"ק סי' כ', ואם הארה היתה נבדלת מן העצם לא הי' בכחה להוות כו', ומה שמהווה הוא מפני שנמשכת מן העצם כו', אבל ההתהוות היא מההארה מן העצם ואין ההתהוות עושה שום התפעלות ח"ו בהעצם כו'). ובאמת גם בההארה לא יש שום שינוי והתפעלות כלל מההתהוות, וכמ"ש אני הוי' לא שניתי דשם הוי' הוא בחי' האור והגילוי מן העצם כו' הרי או"ז לא שניתי כו' (והיינו שגם בה"א אחרונה בחי' המל' לא שניתי כלל כו'), כי גם ההארה אינה בבחי' התלבשות ותפיסא בהנבראים וההתהוות היא בדרך אין ערוך כו', כי גם ההארה היא בבחי' א"ס ובבחי' בל"ג וא"א שיהי' מזה נבראים בע"ג כו', ומה שבא בבחי' התלבשות כח הפועל בהנפעל הוא רק בחי' הארה דההארה כו', וגם בזה אין שינוי מצד העצם כ"א מצד ההתלבשות כו'.

והענין הוא דהנה בנפש האדם הרי היא מתפעלת ממקרי הגוף כמו בקלקול באיזה אבר תרגיש הנפש את הכאב ויהי' צער לנפש, הגם שמושללת היא מכל תואר הגשם שהרי לא נשתנית מכמו שהיתה קודם שנכנסה לגוף כו', ומ"מ מתפעלת היא ממקרי הגוף, ומוכרח לומר דשניהם אמת דכאשר ירדה הנפש ונתלבשה בדם ובשר הרי בדם עצמו הוא התלבשות הנפש הרוחני, וכמ"ש ולא תאכל הנפש עם הבשר הרי נק' הדם נפש כו', ונק' זה רוחניות שבגשמיות היינו רוחניות הנפש שבדם כו', שאין לזה ערך אפי' להגשמי שברוחני שהוא עצם הרוחני שבנפש כמו שהיא טרם בואה לגוף, דאף מה שיש בה כח ההתגלות וההתפשטות להחיות כל גשם שנק' גשמיות שברוחניות, למעלה הוא הרבה מבחי' הרוחניות שבגשמיות דהיינו הנפש המתלבשת ומורכבת בדם כו', דעם היות דשניהם הם רק הארת הנפש וכללות ההארה היא להחיות והיינו כח ההתגלות כו', מ"מ מה שבא בהתגלות ממש הוא מדרי' תחתונה שבהארה זו ובאה בבחי' נבדל מעצם הרוחניות שבנפש כו', והגם שלא נשתנה מכמו שהיתה קודם שהרי היא בבחי' אור וחיות מ"מ להיותה מדרי' תחתונה מהרוחניות (וע"ד גסות הרוח בחי' הגסות שברוחניות כו') ה"ה באה בבחי' נבדל, והיינו שיש לה שייכות אל גשם הדם יותר מלרוחניות הנפש כו' (וע"כ באה בהגשמה בהתלבשותה באברי הגוף כו' וכמשנת"ל). וע"כ מצד רוחניות זו שבגשמיות הגוף שנבדלת כבר מן העצמיות הרוחני דנפש בהיותה מורכבת בד' יסודות גשמיים תתפעל היא ממקרי הגוף בצער ועונג שצער הגוף הוא צער הנפש ועונג גשם הגוף הוא עונג הנפש, ולהיפך עונג הנפש הזאת הוא עונג הגוף הגשמי עד שיתעדן הבשר, כמו מבשורה טובה תדשן עצם ויצהיבו פניו מדם מחמת שמחת הנפש, ומבשורה רעה פניו רעים ונלקה בדם עד שיחלה הגוף כו'. שכ"ז מורה קשר וחיבור הרוחניות בגשמיות והיו לאחדים ממש, שלא יתכן לומר כלל כאלה בנפש הרוחני עצמה שלא תתפעל כלל מעונג וצער גופני כו', וכן לא

בד"ה שופטים: תער"ב (לעיל ח"א ע' ק).

תתפעל הנפש שבבו"ד היינו בחי' הרוחני שבגשמי מעונג וצער רוחני שבעצם הנפש שבלתי מלובשת כלל בגוף כו' (רק לפרקים כמו הלב יודע מרת נפשו וכן מעונג שבהעלם דמקיף כו') (ויש לקרב זאת ממה שאנו רואין דכאשר האדם הוא באיזה טרדא כמו בטרדת השכל וכה"ג אינו מרגיש בכאב בא' מאבריו, הרי בשעה שהנפש למעלה מהתלבשות בגשם הגוף אינו מרגיש כ"כ את מקרי הגוף כו', וכן מובן מזה שהתפעלות המדות שבלב מהשגת השכל הוא ע"י הדעת דוקא שהוא דעת המתפשט המביא וממשיך אותו למטה להתפעל בהמדה, ולולא ההתקשרות שע"י הדעת הרי לא יתפעל בזה כו' וכמ"ש במ"א, הרי מזה יובן דהתפעלות הנפש ממקרי הגוף הוא רק ברוחניות הנפש המתלבש בהדם לא בעצם הרוחני של הנפש כו') (והנה ברוחניות י"ל ג"כ דמה שהנשמה נמשכת אחר הגוף זהו מדרי' תחתונות שבנשמה, וכמ"ש בלק"ת להבין ע' הפ' מי אל כמוך דנשמה שהיא ממדרי' תחתונה שנק' גסות הרוח ה"ה מלובשת מאד כו', ובמ"א דמ"ש נפש כי תחטא הוא בנשמה דבי"ע עצמן אבל נשמה שהיא מבחי' אצי' שבבי"ע אינן שייכים לחטא ועון ח"ו וכ"ש נשמות דאצי' ממש, וכמ"ש באגה"ק סי' כ' דמדרי' האצי' מסתלקות בעת החטא כו'. אמנם לפעול בנה"ב הבירור ותיקון ובד"כ הביטול וכמו לאהבה בכל לבבך כו', עם היות שי"ל שזהו ג"כ העיקר בנשמות דבי"ע דנשמות אלו הוא שעיקר ירידתם היא בשביל הבירור בדרך מלמטלמ"ע דהיינו בבחי' תפיסא והתלבשות בהנשמה כו', משא"כ בנשמות הגבוהות שענין הבירור שלהם הוא בדרך מלמעלמ"ט כו', וכמשנת"ל בכ"ד דנשמות* הן שנתפסים בגשם ונק' עובדי ה' בגופם, ונשמות הגבוהות ובפרט נשמות דאצי' אינם נתפסים בגשם והן בבחי' עובדי ה' בנשמתן כו'. וכמו ההפרש בעבודה דחול ודשבת שהעבודה דחול היא בענין הבירורים, משא"כ בשבת דבורר אסור כו' דאז הוא עבודת הנשמה עצמה כו' (ועמשנת"ל בענין בורר אוכל מתוך הפסולת ובורר אוכל מתוך אוכל כו'), וידוע דשבת הוא בחי' אצי' כו', ומ"מ גם נשמות דאצי' עושים בירור ותיקון הגוף ונה"ב כו', והיינו בנשמה המלובשת בגוף שזהו בחי' נר"ן שבנשמה כו'. אבל בחי' הנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף הרי אינו נרגש בגוף כו', והיינו מה דמזלי' חזי שהנשמה רואה למעלה אין זה בא בהרגש הגוף רק בהעלם ובבחי' מקיף וכמו הרהורי תשובה שנופלים לאדם פתאום כו' כנודע, ובזה יש ג"כ חלוקי מדרי' באופן ההרגש כו' וכמ"ש במ"א, ומ"מ התגלות הנשמה בבחי' אה"ר פועל בהגוף ונה"ב בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו' כמשנת"ל, והוא בבחי' מלמעלמ"ט כו').

והדוגמא מכ"ז יובן בנשמה הכללית שהוא מל' דאצי' בעולמות שנק' אלקים חיים בגילוי אור וחיות בתוך כ"ע בבחי' כח הפועל בנפעל כו', שמזה מוכרח שיש בזה שינוי והתפעלות, וכמ"ש מחטו לי חסר א' שהוא כמחט בבשר החי כו', וכמא' דוחק רגלי השכינה כו' וכידוע שע"י העוונות נעשה פגמים למעלה כו' שזהו בבחי' אברים דשכינתא כו', וכמו עיני ה' אזני ה' שהן מלאכים שנק' אברי דשכינתא כמשנת"ל, דהארת המל' שע"י הפרסא שבין אצי' לבי"ע מתלבשת בהם כו', והן בחי' כחות אלקים ממוצעים להמשיך השפע מעולם לעולם והן בחי' כלים החיצונים כו'. אבל מסטרא דשכינה אמר כי לא ראיתם כל תמונה דאדם כו' והיינו בחי' מל' דאצי' כמו

דנשמות הן: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דנשמות דבי"ע הן.

שהיא באצי' טרם שמתלבשת בבי"ע, הגם שהיא בחי' שרש ומקור בי"ע שבאצי' כו', כי היא בחי' כח הגילוי דאצי' כו' (וכמשנת"ל בבחי' המל' שבכל ספי' שהוא כח הגילוי של הספי' וכן בחי' המל' בכלל כו'), הנה בחי' כח הגילוי כמו שהוא באצי' שם אין שום שינוי והתפעלות כלל כו'. והנה המלאכים דבי"ע שנבראו מבחי' הכלים דזו"נ דבי"ע, כמ"ש באגה"ק סי' כ' דמזיווג זו"נ דבי"ע נבראו מאין ליש כל הנבראים ונוצרים ונעשים כו', בהם שייך שינוי והתפעלות כו', הגם שיש בהם הארת בחי' מל' מ"מ שייך בהם שינוי כו', וכמ"ש במ"א בענין אור וכח דבחי' כח הוא בחי' הכלים דבי"ע שייך בזה שינוי והתפעלות כו', וכ"ש בהמלאכים שנבראו מבחי' הכלים כו'. והנה המלאכים הנק' עיני ה' אזני ה' לפמ"ש בתו"א בד"ה ארדה נא הב' נר' שהן מלאכים דאצי', וכמ"ש באגה"ק שם דמחיצוניות הכלים די"ס דאצי' שהן אלקות נבראו ההיכלות כו' וגם גופות המלאכים דאצי' שהן בחי' יש כו', די"ל דעיניו משוטטים ועיניו משוטטות שהן בחי' דכודין ונוקבין מבחי' ז"א ומל' כמ"ש בד"ה ארדה נא הנ"ל, הן המלאכים המתהווים מבחי' חיצוניות הכלים דזו"נ דאצי' כו', ומבו' באגה"ק שם דנשמת המלאכים קודם שירדו לבי"ע אינן בכלל יש ודבר נפרד בפ"ע כו', אמנם כאשר על ידן נמשך השגחת בחי' המל' כמ"ש בד"ה הנ"ל בענין בנות צעדו כו', ה"ז כמו שירדו לבי"ע, י"ל שאז נעשין בבחי' יש גם מצד נשמתם (דדוקא בנשמות או' באגה"ק שם דגם לאחר שירדו בעוה"ז לא נשתנו במהותן כו', והיינו מפני שהם מבחי' זיווג גופני דזו"נ, אבל נשמות המלאכים שהן מזיווג נשיקין דאו"א בירידתם בבי"ע נעשין בבחי' יש נברא כו' וכמשנת"ל), וע"כ שייך בזה בחי' שינוי והתפעלות בההשפעה שעל ידם כו'.

אך בההתהוות שמבחי' המל' וכמ"ש באגה"ק שם דראשית היש הנברא הן הכלים די"ס דבי"ע וגם האורות נ"ר כו', דהתהוותם הוא מבחי' המל' כמו שנמשכת ע"י הפרסא שבין האצי' לבי"ע כו' כמ"ש בתו"א בד"ה פתח אליהו (ובאגה"ק שם שנבראו מבחי' הנשמה די"ס דבי"ע כו', נראה מזה דבחי' הנשמה דבי"ע הוא שבא ע"י הפרסא כו'), וכן כל הנבראים והנוצרים והנעשים שהתהוותם היא מבחי' זו"נ דבי"ע ה"ז ע"י אור הנשמה שבהם מבחי' מל' דאצי' כו', ועמ"ש בלק"ת ד"ה מה יפו פעמיך דשם נראה דעצם ההתהוות היא מבחי' המל', וע"י המלאכים הוא שיהי' בחי' ההגבלה בהנבראים כו', וע"ד שאמרז"ל שהיו השמים נמתחים והולכים עד שגער בהם הקב"ה וא"ל די כו', אבל ההתהוות היא מבחי' המל' וכמ"ש ואתה מחי' את כולם א"ת מחי' אלא מהווה שכל התהוות הנבראים והחיות שלהם הוא מבחי' המל', והן הצירופי אותיות דדבר ה' בחי' המל' כמו שבאה דרך הפרסא שמהווה כל הנבראים מאין ליש כו' (ועמשנת"ל בענין יש מאין וכח ופועל דהפעולות הפרטיות שנת' שם י"ל שזהו בחי' צירופי אותיות הנ"ל), הנה גם בזה לא יש שינוי והתפעלות בענין ההתהוות כו', ואינו כדמיון הנשמה המתלבשת בגוף שמתפעלת ממקרי הגוף כו' כנ"ל, כי הנשמה היא בחי' נברא בע"ג שהיא ג"כ מחודשת מאין ליש כו', והגם דמאין ליש דנשמה אינו כמו מאין ליש דנבראים כו' כנודע, מ"מ הרי נתחדשה להיות בבחי' יש ודבר כו', ויש עכ"פ איזה ערך והשתוות להרכבת הגוף והנפש כו'. משא"כ בחי' הארת המל' גם כמו שבא ע"י הפרסא ה"ה בחי' אלקות שמובדל בערך מבריאה בע"ג, דאף שזהו בחי' כח נבדל מעצם האלקות דאצי' (היינו גם מבחי' המל' כמו שהיא באצי' כו' כמשנת"ל), וכמו כח הפועל שנבדל מעצם הפועל

כו', וכאותיות הדיבור היוצאים לחוץ כו', מ"מ הוא כח אלקי ממש הפועל פעולת ההתהוות ופעולת החיות כו' (וגם היא בבחי' דביקות במקורה לכן היא בבחי' חיות כו', רק שהדביקות היא בבחי' התחדשות שמתחדשת תמיד ממקורה כו' וכמ"ש במ"א באורך). וע"כ בחי' הארה הזאת הגם שבאה בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל וכמ"ש בראשית ברא אלקים כו', וכידוע ההפרש בין ברא לנבראו כו' (וגם שהארה זו היא בבחי' מספר כו' וכמ"ש בדרוש ויצוום ל"ח), ומ"מ אין בזה שינוי כלל וההתהוות אינו בבחי' התפעלות דהכח הפועל כו', וזהו שההתהוות גם מבחי' כח הפועל שבנפעל הוא בבחי' העלם והסתר הבורא מהנברא כו', שאם לא הי' מתעלם ומסתתר לא הי' הנברא בבחי' יש כו', הרי שההתהוות היא בדרך אין ערוך כו'. וא"כ מובן ג"כ שאינו בבחי' שינוי והתפעלות כו', ועם היות שהוא בבחי' קירוב אל היש וע"ד הרוחניות שבגשמיות בנפש האדם כו' כמשנת"ל, מ"מ אינו דומה כלל כו' כנ"ל (ועמשנת"ל בענין הפלאת התהוות יש מאין שהוא בבחי' קירוב אל היש וגם בבחי' הבדלה כו', שזהו בבחי' הארה זו שבאה בבחי' התלבשות כח הפועל בהנפעל כו', ועמ"ש באורך בד"ה להבין ענין אוא"ס בכחך הגדול פי"א שהתהוות העשי' היא מע"ס דעשי' ובהם מלובש אוא"ס שהוא המהווה (היינו הארת בחי' המל') על ידם, ובהכלים דע"ס דעשי' שייך שינוי והתפעלות, משא"כ בהארת המל' המלובש בזה אין שום שינוי והתפעלות הגם שפועל על ידם כו', ומבאר ע"ז ענין אין קדוש כה' כו').

וזהו שאו' אתה הוא עד שלא נבה"ע אתה הוא משנבה"ע, דקאי גם על מ"ש ואתה מחי' את כולם בחי' אותיות דבר ה' שבאים בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל כו', גם בבחי' המדרי'* שבאותיות הדבור היינו מה שדבורו של הקב"ה חשיב מעשה שזהו בחי' האותיות דמל' שבעשי' כו' (עמ"ש בד"ה שלש פעמים בשנה, רע"ח), הכל הוא בלי שינוי כלל מקודם הברי' ואחר הברי' מפני שאינו בבחי' התלבשות ותפיסא ממש כדמיון הנשמה בגוף כו', וכמש"א אין ערוך לך בעוה"ז כו' (וזאת ודאי שהפגם נוגע בבחי' המל', וכן הוא בכלל מעשה תחתונים שנוגע למעלה בבחי' מל' וכמשנת"ל בענין כהדין טיקלא דאסתחרת כו', דבאמת כן הוא גם במדרי' שלמעלה מהמל' כו' דבע"ס דאצי' מגיע הפגם בהכלים וגם בהאורות כו', והוא בבחי' יודע בבחי' התלבשות כו' וכמו שמובן בד"ה ארדה נא הנ"ל בהג"ה, וזהו מפני שהתלבש האור בבחי' כמראה אדם דמצד התלבשות זאת נוגע מעשה התחתונים, והיינו בענין התומ"צ שהן פנימיות רצונו ית', ע"כ ע"י קיום המצות ממשיכים תוס' אורות שמוסיפין כח כו' ולהיפך ח"ו כו' וכמשנת"ל, וזהו בבחי' התלבשות בכמראה אדם דהיינו בע"ס דאצי' כו', ולמעלה מאצי' שם הוא כחשוכא כאורה כו', ומצד הפנימיות דאוא"ס מועיל תשובה כו' וכמשנת"ל. וכ"ז הוא במעשה התחתונים בעבודתם בקיום התומ"צ ובהעלאת מ"ן והמשכת מ"ד כו', אבל בענין ההתהוות אין שום שינוי והתפעלות כלל גם בהארת המל' שנעשה מקור ממש לבי"ע עד עשי' הגשמיות כו'). ובכ"ז יובן מה שההתהוות היא מאין ליש לא יש מיש כטעות הפלסופים, דמשו"ז הוקשה להם ענין השינוי וההתפעלות וגם שצ"ל בבחי' השתוות כו', דאין האמת כן כ"א שכללות ההשתל' וההתהוות היא מאין היינו מבחי' הארה לבד מן העצמות, וע"כ

המדרי' שבאותיות: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: המדרי' התחתונות שבאותיות.

בבחי' העצמות אינו שייך שום שינוי כלל וכלל כו' ואין ערוך לך כלל וכלל, וכמש"א אתה קדוש שקדוש ומובדל לגמרי והו"ע המלך הקדוש שקדוש ומובדל בעצם כו'. וז"ש רבות עשית אתה ה' אלקי כו' דההתהוות היא באמת מבחי' עצמות א"ס כו' וכמשנת"ל, ובכ"ז אין ערוך אליך כי מה שנתהוו כל ההשתל' וכל העולמות שהן בחי' נפלאותיך ומחשבותיך כו', הכל הוא מבחי' הארה לבד שאינו נוגע כלל אל העצמות כו'. אך גם בההארה אין שום שינוי, לא מבעי בהאור הכלול בהעצם שאינו עדיין בבחי' מקור ליש כו', אלא גם בההארה כמו שהיא בבחי' מקור ליש ג"כ לא יש שום שינוי כלל כי הוא ג"כ בבחי' אין ערוך כו'.

ובכל הנ"ל יובן ענין ב' היחודים דיחו"ע ויחו"ת בשמע ובשכמל"ו, ובפרטיות בה' אלקינו וה' אחד כו'. דהנה כתיב כי אל דעות ה' ולו נתכנו עלילות ותי' ולו הקרי בוא"ו והכתי' ולא בא', דב' דעות הן בחי' ד"ע וד"ת שהן הפכים זמ"ז כו', ומ"ש אל דעות ה' היינו שסובל ב' הדעות כאחד כו'. והענין הוא דהנה נת"ל דכללות ההשתל' וההתהוות הוא מהארה לבד דלכן אין מזה שום* בהעצמות כו'. ונת' ג"כ דהארה זו בהכרח שיש בזה ב' מדרי', הא' בחי' ההארה כמו שכלולה בהעצם והיינו כח ההתגלות שבעצמות כו', שבמדרי' זו גם ההארה מובדלת היא מההתהוות כו', והב' כמו שההארה באה בהתגלות להוות שהיא בבחי' קירוב אל היש ובא בבחי' התלבשות בכח הפועל בנפעל כו', וכמו שמוכרח מהמשל דאור וחיות הנפש בגוף שמתפעל ממקרי הגוף וכן הגוף מתפעל מהנפש כו', ואנו רואין ג"כ להיפך דעצם הנפש ואפי' כח ההתגלות שבנפש אינו מתפעל ממקרי הגוף וכמו"כ החיות מהנפש בהגוף בא בבחי' ממילא לא בבחי' שינוי והתפעלות כו' (עמ"ש בד"ה וקבל היהודים, רע"ח), שזהו בב' מדרי' הנ"ל, דהאור והחיות הכלול בעצם הנפש מובדל הוא מחיות הגוף ואין בזה שום שינוי כו', והארת הנפש כמו שבא בהתגלות להחיות ה"ה מתפעל ממקרי הגוף כו'. וכמו"כ הוא בדוגמא למעלה דההארה הכלולה בעצמות היא מובדלת מההתהוות ואין בזה שום שינוי שעז"נ אני ה' לא שניתי כו', וההארה כמו שהיא בהתגלות להוות שזהו כמו כח הפועל בנפעל, שהיא בבחי' קירוב ובבחי' התלבשות בהיש כו' (והגם שבאמת גם בזה לא יש שום שינוי כלל כנ"ל מ"מ ה"ז בבחי' קירוב אל היש כו'). ובזה הוא ב' המדרי' דד"ע וד"ת, דידוע ההפרש בזה דדעה עליונה היא שלמע' יש היינו בחי' יש האמיתי ולמטה אין דכולא קמי' כל"ח כו', וד"ת הוא שלמטה יש ולמעלה אין והוא בבחי' ביטול היש לבד כו', וע"כ בההארה הכלולה בהעצם שם הוא הביטול דבחי' ד"ע דכולא קמי' כלא כו', וכמו באור וזיו השמש הכלול במאור השמש שבטל הוא בתכלית לגבי עצם מאור השמש כו' כמ"ש בסש"ב, וכמו אור וחיות הנפש הכלול בעצם הנפש שמובדל בערך מחיות הגוף כו', כמו"כ בחי' האור הכלול בהעצם שמובדל מההשתל' וההתהוות, שזהו מיש לאין דהיינו בחי' ההתגלות בעצמותו מבחי' יש לאין כו' שהוא בבחי' אין ממש דכלא חשיב כו'. וד"ת הוא מאין ליש והיינו ההארה שבאה בגילוי להוות את היש שהיא בבחי' קירוב אל היש שנתהווה מזה בחי' יש ומציאות, והיחוד והביטול בזה הוא בבחי' ביטול היש בלבד כו'. וזהו ולו נתכנו בוא"ו ולא באל"ף שזהו בב' דיעות הנ"ל, דבד"ע ולא בא' שאינו נוגע כלל, ובד"ת ולו בוא"ו דשם נוגע מעשה תחתונים כו' וכמשנת"ל.

והנה בכדי שהאין של היש יהי' בבחי' קירוב אל היש להוות בחי' היש והמציאות, דבשרשו בחי' האין הכלול בהעצם הוא מובדל מזה לגמרי כו' כנ"ל, הנה זהו

שום בהעצמות: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שום שינוי בהעצמות.

בשעה שהקדימו – תער"ב

ע"י אמצעית הפרסא המפסקת ביניהם כו'. וכמו עד"מ נרתק השמש שע"י נמשך האור להאיר את העולם כו', דכמו שהוא כלול בעצם השמש אינו בבחי' מציאות אור כו' כנ"ל, וע"י הנרתק נעשה במציאות אור להאיר כו', כמו"כ הוא בהאור האלקי שנעשה מקור לעולמות הוא ע"י הפרסא המפסקת שזהו בחי' הפרסא שבין אצי' לבי"ע כו', דבאצי' שם הביטול דיחו"ע דלכן נק' אצי' עולם האחדות שהכל בטל ומיוחד באוא"ס המאציל כו' מפני ששם הוא בחי' האור כמו שכלול בעצמותו כו', וכמ"ש במ"א בענין אתה הוא ה' לבדך דהוי' הוא בחי' אצי' וה"ז עדיין לבדך בחי' הוא לבדו הוא כו' (והגם דאצי' הוא בחי' היציאה וההתגלות חוץ לעצמותו כו', הנה כ"ז הוא כמו שהוא בעצמותו עדיין כו', וכמו אצי' דכללות שזהו בחי' התפשטות האור דאוא"ס שלפני הצמצום כו', וכמשנת"ל דבהגילוי דאוא"ס שלפני הצמצום יש ב' מדרי' בחי' האור המאיר לעצמו, והב' מה שמאיר בעצמו בחי' אור השייך אל העולמות והוא בחי' התפשטות האור כו', דהכל הוא בעצמותו עדיין, רק מפני שזהו מה שמאיר בעצמותו בחי' אור השייך אל העולמות ה"ז בחי' אצי' שבכללות כו', ונק' זה בשם אצי' שהוא בחי' התגלות חוץ לעצמותו (היינו לצורך העולמות) עם היותו עדיין כלול בעצמותו כו'. ובאמת משום שהוא בבחי' התפשטות האור ה"ה בחי' מקור לממכ"ע ושייך שם שרשי האורות ושרשי הכלים שהן הע"ס הגנוזות כו' וכמשנת"ל, וכמו"כ הוא בעולם האצי' שנודע דענין האצי' הוא בחי' ממוצע להיות בחי' גילוי אוא"ס בעולם ולהיות התהוות העולם כו', שז"ע לאנהגא ולאנהרא בהון עלמין כו' וכמשנת"ל, והוא מפני שאצי' הוא בחי' גילוי מאוא"ס המאציל כו', והיינו בחי' גילוי אור השייך אל העולמות כו', אבל מ"מ אין זה בבחי' יציאה ממש חוץ לעצמותו כ"א הכל הוא עדיין בבחי' עצמות אוא"ס, רק שהוא הגילוי בעצמותו להיות התהוות העולמות ולהיות הגילוי לפי ערך העולמות כו', ולכן באצי' הוא הביטול דבחי' יחו"ע שכולא קמי' כלא כו'). אבל בי"ע הם בחי' יש שאינו מאיר שם בחי' גילוי אוא"ס כו', ומקור ההתהוות הוא מבחי' הארת מלכות דאצי' שבוקעת את המסך והפרסא שבין אצי' לברי' דאין מלך בלא עם להיות התהוות נבראים נפרדים כו', והיינו שמצד ההתהוות הוא בחי' יש ומציאות, רק שהוא בטל מדעתו ורצונו והו"ע קבלת עומ"ש דהיינו שהיש מבטל עצמו מדעתו ורצונו כו', ואין זה כביטול דיחו"ע שהוא שממילא בטל מצד הגילוי דאוא"ס כו', וע"כ הביטול הוא בבחי' ביטול אמיתי שהוא כלא ממש כזיו השמש בשמש כו', אבל יחו"ת הוא שאינו בטל ממילא כ"א שמבטל א"ע ע"י ההתבוננות שהאין האלקי הוא המהווה אותו ה"ה בטל אל האין האלקי כו', והביטול הוא בבחי' ביטול היש לבד דהגם שבטל ה"ה מ"מ בבחי' יש כו'. וכ"ז הוא מפני שההארה האלקית היינו בחי' האין של היש שבא ע"י הפרסא בבחי' התגלות להוות הוא בבחי' צמצום והעלם האור והיא בחי' הארה דהארה לבד כו', ע"כ נתהוו מזה הנבראים בבחי' יש שהביטול שלהם הוא ג"כ רק בבחי' ביטול היש לבד כו'. וכמו"כ מן המאציל אל הנאצלים יש ג"כ ב' בחי' אין הנ"ל שהרי והחכמה מאין תמצא שנמצאת בבחי' יש מאין דכתר כו', ובחי' האין דכתר כמו שהוא בבחי' הכתר הוא בחי' אין של יש האמיתי כו', והוא בחי' הביטול דיחו"ע דכלא ממש כו', וכמא' כ"ע אע"ג דאיהו אור כו' אוכם הוא קדם עה"ע בבחי' שחרות וביטול בתכלית כו', וכמו שנעשה מקור לחכ' הוא בחי' אין של היש הנאצל כו', והוא ג"כ ע"י פרסא שיש בין

הכתר לחכ' כו', וכמשנת"ל בענין שיש* עד רוכ"ד כו', וכן בין הבינה אל המדות יש ג"כ פרסא שעי"ז מי ברא אלה כו' שיש בזה ג"כ ב' בחי' אין הנ"ל. ובכללות יותר בחי' הקו הנמשך מאוא"ס הוא בחי' גילוי האור להיות מקור להשתל' ונק' שכינתא כו' כמשנת"ל, והוא שבא ע"י הפסק הצמצום בבחי' דילוג וריחוק מן העצמות כו' (עמ"ש בד"ה וספרתם, עזר"ת), ה"ז בחי' אין של היש דעולמות כו', והאוא"ס שלפני הצמצום הכלול בעצמותו הוא בחי' אין של היש האמיתי כו'. וז"ע ב' היחודים דשמע ובשכמל"ו, דה' אחד הוא בחי' הביטול דיחו"ע והיינו בבחי' האין של היש האמיתי כו', דכל מה שנתהווה הכל הוא בבחי' אין ממש בלי שום מציאות כלל כו', ובשכמל"ו הוא בבחי' מל' בחי' אין של היש דעולמות שיש בחי' מציאות רק שהוא בבחי' ביטול היש כו'.

אמנם מ"ש אל דעות ה' הוא שבחי' עצמות א"ס כולל ב' הדעות דד"ע וד"ת כו', דהגם שהן הפכים זמ"ז דד"ע הוא בחי' אין ממש שלא יש שום מציאות כלל כו', וד"ת הוא שיש בחי' מציאות רק שבטל בבחי' ביטול היש לבד, הנה בעצמות א"ס ב' הדעות אחת הן ששניהם אמת ושניהם מיוחדים בא"ס ובבחי' ביטול ואין ממש כו'. דהנה נת"ל דבחי' האין של היש האמיתי הוא בחי' האור הכלול בעצמותו שמיוחד הוא בעצמותו ית' וע"כ הוא בבחי' אין ממש כו', והאין של היש הנברא הוא ההארה שהיא בבחי' יציאה והתגלות מעצמותו להוות את היש, והוא ע"י הפרסא המפסקת ביניהם שעי"ז בא האור בבחי' ריחוק ובבחי' הבדלה כו', ומשו"ז הוא בבחי' קירוב* היש והיחוד והביטול בזה הוא בבחי' ביטול היש בלבד כו'. והרי כל ענין הפסק הפרסא הוא לגבי העולמות וההשתל' בלבד, שלגבי העולמות (וכן לגבי ההשתל' בכלל) הצמצום והפרסא מעלים ומסתיר ומקור המהווים בא בבחי' ריחוק והבדלה וה"ה בבחי' יש כו', אבל לגבי עצמות א"ס הרי הצמצום והפרסא אינו מעלים ומסתיר כלל ולא יש כאן שום הפסק וריחוק כלל כו', וכמ"ש אכן אתה אל מסתתר דבחי' ההסתר הוא כח הא"ס כמו כח הגילוי כו' וכמ"ש במ"א, ומאחר שזהו ג"כ כח הא"ס הרי אינו מסתיר כלל כו', וא"כ גם בחי' האין של היש מקור העולמות הוא ג"כ מיוחד בבחי' העצמות ממש כמו האור הכלול בעצמותו שהוא בחי' האין של היש האמיתי כו', וא"כ גם בחי' אין זה וכל מה שנתהווה הכל הוא בבחי' אין ממש בבחי' ביטול במציאות ממש כו'. וז"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים אני אותיות אין, ויש ב' בחי' אין היינו אין של היש האמיתי ואין של היש דעולמות כו', וזהו אני ראשון הוא בחי' אין דכתר בחי' האין של היש אמיתי, ואני אחרון בחי' מל' האין של היש דנבראים כו', ואו' אני ראשון ואני אחרון דהכל בשוה, וכמ"ש ראו עתה כי אני אני הוא דב' בחי' אני שניהם שוים לפניו ית' דהכל מיוחד בעצמותו ית' כו', והוא מפני שמבלעדי אין אלקים המסתיר ומפסיק כלל, וא"כ כמו שהאין הא' מיוחד בעצמותו כמו"כ האין הב' מיוחד ובטל בתכלית כו'.

אך צ"ל דלפ"ז הרי לא יש כאן ב' בחי' אין כלל והכל הוא בחי' אין א' היינו בחי' אין של היש האמיתי כו', ומה"ע אני ראשון ואני אחרון כו'. וגם דלפ"ז לא יש שום התהוות כלל, והלא כתיב בראשית ברא אלקי' כו'. אך הענין הוא דהנה ב' בחי' אין הנ"ל אין זה שהאין הב' הוא רק המשכת הארה מהאין הא', כ"א הן ב' מדרי' הנמשכים מא"ס ב"ה, והיינו ב' מיני המשכות, הא' להיות בחי' אין ממש

שיש עד: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שיש פרסאות עד.
קירוב היש: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: קירוב אל היש.

שלמעלה לגמרי מבחי' יש כו', והב' להיות בבחי' אין המקור ליש כו', ושניהם כלולים ומיוחדים בעצמות א"ס ונבדלו ע"י הצמצום, דפעולת הצמצום הוא שנבדל בחי' האין הב' מהאין הא' ונעשה בבחי' ריחוק מן העצמות שיהי' בערך להיות בבחי' מקור כו'. וזהו המבו' בכ"מ דבכללות הן ג' מדרי' יש ואין ויש היינו יש האמיתי ויש הנברא והאין שביניהם, והאין נחלק לשנים והיינו שאין זה אין מאין, כ"א שהאין הוא בב' מדרי', וקודם ההבדלה היו כלולים יחד וכלולים ומיוחדים בא"ס ב"ה, וע"י הצמצום והפרסא נחלק האין לשנים כו'. ויובן זה ע"ד המשל הידוע בענין השפעת השכל מהמשפיע אל המקבל הרי האור שכל כמו שהוא אצל המשפיע אינו בערך המקבל כלל, אך נמצא בו גם האור שכל השייך אל המקבל רק שאינו ניכר כלל, וע"י שמצמצם אור שכלו בעצמו נמצא בו האור שכל השייך אל המקבל כו', דהשכל הזה הי' אצלו כבר כשהשכיל את השכל לעצמו הי' בו גם אור שכל זה רק שלא הי' ניכר, וע"י הצמצום הוא שניכר ונבדל לעצמו כו'. והדוגמא מזה למעלה דבחי' גילוי אור העצמות יש בזה ב' מדרי', הא' בחי' האור והגילוי לעצמו כבי' (וכמו הבדילו לעצמו כו' וכמ"ש במ"א), והב' בחי' האור שלצורך העולמות כו', רק שהאור הזה לא הי' ניכר ונבדל בפ"ע והכל הוא בחי' אור א' כו', ובחי' האור שלצורך העולמות הי' במעלה ומדרי' כמו בחי' האור שלעצמו דהיינו שהחיצוניות הי' כמו הפנימיות כו', כי הכל מיוחד ממש בעצמותו ית' ומאיר האור והגילוי בהחיצוניות כמו הפנימיות כו', אך ע"י הצמצום נבדל ונפרש החיצוניות מן הפנימיות בבחי' אור בפ"ע ובבחי' מיעוט האור כו' (עמ"ש בד"ה מן המיצר, רע"ח).

והנה זהו בבחי' כללות האור השייך אל העולמות והיינו דהפנימיות הוא שלמעלה לגמרי מבחי' גילוי אל העולמות כו' (ובד"כ הוא בחי' אוא"ס הסוכ"ע ושרשו באוא"ס שלפני הצמצום כו'), והחיצוניות הוא בחי' האור של העולמות (דבד"כ זהו בחי' ממכ"ע כו'). אמנם כאן הכוונה בהאור והגילוי שבעולמות שיש בזה ב' מדרי', הא' בחי' הגילוי בבחי' התכללות בעצמותו עדיין, והב' בחי' ההתגלות שחוץ לעצמותו להיות בבחי' מקור ליש כו'. והענין הוא דהנה מובן באגה"ק סי' כ' בענין דאיהו וגרמוהי חד לברוא בהם וע"י מאין ליש דבחי' איהו זהו בחי' אור פנימי המתלבש בהכלים כו', דבחי' האור המתלבש בבחי' מל' הוא בבחי' מקור להוות כו' (ובמ"א* שזהו בחי' יחוד ז"א ומל' דאיהו זהו בחי' ז"א היינו בחי' האור דז"א (ובד"כ בחי' ז"א עיקרו בחי' אורות וכמו שהז"א רובו חסדים כו' וכמ"ש במ"א) שמתייחד עם בחי' המל' להוות מאין ליש כו', וע"ז הוא סדר ההשתל' דע"ס דאצי' להיות בחי' המשכת האור ממדרי' למדרי' עד שיהי' בערך להיות מקור ליש כו' וכמ"ש במ"א. והנה נת"ל (ד"ה מראש צורים*) דבהשתל' עו"ע דע"ס יש ב' מדרי', מה שהוא לצורך אצי' ומה שהוא לצורך בי"ע כו', דלצורך האצי' עצמו הכל הוא בבחי' הדביקות, ולצורך בי"ע הנה באצי' גופא העו"ע הוא בבחי' הבדלה עד שהוא בערך להיות בבחי' מקור כו' (וכמ"ש במ"א באורך). וי"ל דמתחלה הוא ב' אופני המשכות מא"ס ב"ה, והיינו בחי' הרצון בבחי' התגלות אור לא להיות בבחי' מקור ליש כ"א שיהי' הכל בבחי' יחוד ממש בבחי' ביטול במציאות כו' והיינו בבחי' יחו"ע כו', והרצון בהתגלות אור להיות בבחי' מקור ליש ושיהי' הביטול בבחי' יחו"ת כו', ושניהם הם המשכה מבחי' עצמות א"ס ומיוחדים הם בבחי' העצמות עד שאינם נכרים ונבדלים זמ"ז כלל, וכנ"ל בבחי' חיצוניות

(ובמ"א: בגוכי"ק חסר סיום החצע"ג, ואוצ"ל לאחרי „מאין ליש כו'".
ד"ה . . צורים: תער"ג (לעיל ח"א ע' רצא ואילך).

ופנימיות שבהחיצוניות בחי' הגילוי כמו בהפנימיות כו', כמו"כ בבחי' הגילוי להוות היש הוא מיוחד בעצמות א"ס כמו בחי' הגילוי שלמעלה מהתהוות דהכל הוא בחי' הרצון דעצמות א"ס כו', וע"י הצמצום הוא שנבדלים ונחלקים זמ"ז כו'. וי"ל דהעיקר הוא ע"י הפרסא וכמ"ש בע"ח דהצמצום הוא בשביל האצי' והפרסא בשביל הבריאה כו', והיינו דלצורך התהוות היש שז"ע בריאה כנודע הוא ע"י הפרסא כו', כי ע"י הצמצום הוא רק שניכר ונבדל האור בפ"ע, וע"י הפרסא הוא שנעשה בבחי' ריחוק מן העצמות ובבחי' קירוב הערך אל היש כו'. והגם דבתו"א ד"ה פתח אלי' מבו' דצמצום הוא בחי' התעלמות יותר מבחי' הפרסא כו', היינו דצמצום הוא בחי' סילוק האור למעלה, ופרסא הוא שהאור מתלבש בהפרסא ומתעלם בו לא בבחי' סילוק כו', ומ"מ בענין ההפסק אחר המשכת האור הנה בחי' הפרסא הוא הפסק יותר הרבה כו', שהרי הגילוי שע"י הצמצום הגם שאינו ממש מהות האור הקודם כו', ה"ה מ"מ נוגע ודבוק באוא"ס שלפני הצמצום והוא בבחי' גילוי מן העצם כו', אבל ע"י הפרסא נעשה הבדלה כאלו אינו מהות אור הראשון כלל כו', ומשו"ז הוא בערך להיות בבחי' מקור ליש כו'. ונמצא שהן* בחי' אין והן ב' בחי' אור וגילוי כו', הא' בחי' רצון העצמות להיות גילוי מן העצם ולא להיות בבחי' מקור ליש כו' והב' להיות גילוי אור שיהי' מקור ליש כו'. וי"ל שזהו בחי' הרצון להיות בחי' אורות שהאור בעצם למעלה מבחי' הכלים כו' (ועמשנת"ל בד"ה ראשי המטות הא'* שיש ג' מדרי' בהאור כו', וי"ל שזהו ע"ד ההפרש בעו"ע שבאצי' שנת"ל), והרצון להיות גילוי אור להוות הכלים כו', וכמו מהתעבות האור נעשה הכלים כו'. גם י"ל שזהו שרש בחי' עדאת"כ ועדאת"ג כו', שהרי במא' דפתח אלי' אומר אנת הוא דאפיקת כו' לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין כו', וי"ל דעלמין סתימין הוא מבחי' האור שלמעלה מבחי' היש שגם מאור זה נתהווה רק שההתהוות היא לא בבחי' מציאות כו', וכידוע המשל מדגים שבים שהם מובלעים במי הים דהיינו בבחי' היחוד והביטול בתכלית כו', ונק' עלמין סתימין היינו שהן סתומין ונעלמים בבחי' התכללות בעצמותו שאינן בבחי' יציאה חוץ לעצמותו בבחי' דבר בפ"ע כו', ועלמין דאתגליין הוא שנתהוו בבחי' מציאות דבר בפ"ע שזהו מבחי' האור שבבחי' יציאה והתגלות להיות בבחי' מקור ליש כו'. וב' המדרי' היו קודם הצמצום בבחי' התכללות בעצמותו, ולא היו בבחי' התחלקות מדרי' כ"א הי' בחי' אור א' המיוחד בעצמות א"ס כו', וע"י הצמצום והפרסא נחלק לב' מדרי', דבחי' האין של היש בא בבחי' הבדלה ובריחוק מן העצמות להוות בחי' יש נברא כו'.

אמנם הפרסא המפסקת היא רק לגבי הנבראים אבל לגבי העצמות אין שום הבדל והפסק כלל והאור שהוא מקור להיש דהיינו בחי' האין הב' ה"ה בבחי' יחוד בעצמות א"ס ממש כמו האין הא' כו', וא"כ כל מה שנתהווה ממנו ה"ה ג"כ בבחי' ביטול ויחוד בתכלית כו', והיינו שבחי' האין של היש והיש שנתהווה ה"ה כמו באצי' שהאור הוא בבחי' יחוד וגם הכלים הם בבחי' יחוד בתכלית וכמא' איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד כו' (ועמשנת"ל בענין הכלים שהם בבחי' יחו"ע כו'), כן הוא ממש גם בבי"ע כו', ועוד למעלה יותר שהכלים דאצי' וגם העולמות בי"ע הם כמו בהשערה בכח לפני הצמצום דשיער בעצמו בכח כל מה שעתיד* בפועל, הרי יש שם שרש הכלים והעולמות והכל אינו בבחי' מציאות כלל כו', כמו"כ הוא גם באבי"ע לאחר הצמצום ה"ה כמו בהשערה בכח בלי שום מציאות כלל כ"א בבחי'

שהן בחי': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שהן ב' בחי'. **בד"ה . . הא'**: תער"ב, כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ד"ה מי מנה תער"ב (לעיל ח"א ע' מח ואילך). **שעתיד בפועל**: כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שעתיד להיות בפועל.

יחוד בתכלית כו', וענין הבריאה הוא בחי' התגלות בלבד (דבריאה הוא ל' גילוי וכמו וברא אותם כו'), דכמו שהוא בעצמותו כן הוא בא בהתגלות כו' (והכל בבחי' התכללות בעצמותו כי אינו שייך כלל יציאה והתגלות חוץ לעצמותו כו'). ויובן זה כמשנת"ל בהמשל דמשפיע ומקבל דהמשפיע הרי גם בחיצוניות השכל מאיר אצלו כל הפנימיות, וא"כ אצלו החיצוניות אינו נבדל כלל מן הפנימיות רק שהוא בחי' התגלות יותר כו' (ויותר מתאים לזה אלו יצוייר שיהי' ניכר החיצוניות בלי התעלמות האור בעצמו שאינו בבחי' נבדל רק בבחי' התגלות כו'), וכמו"כ כללות ענין ההתהוות (גם בהשערה בכח כו') הוא רק בחי' התגלות לבד והכל כלול ומיוחד בתכלית היחוד כו'. וז"ע אל דעות ה' דגבי עצמותו ית' ב' הדעות שוין, דד"ת דהיינו בחי' האין של היש והיש שנתהווה הוא בבחי' ביטול ויחוד בתכלית כמו האין של היש האמיתי כו', וכמו"כ הוא בבחי' היחוד למטה בנש"י שמייחדים אותו ית' בבחי' יחו"ע ויחו"ת שזהו בב' בחי' אין הנ"ל וכמשנת"ל, הנה צריכים לייחד גם ב' היחודים הנ"ל למהוי אחד באחד היינו שבחי' יחו"ת הוא בבחי' יחוד ממש כמו יחו"ע כו', והיינו דבחי' האין של היש הוא ג"כ מעצמותו ית' ומיוחד בו בתכלית ובא מבחי' העצמות שלא בבחי' ריחוק ונבדל כי הצמצום אינו מפסיק כלל לגבי העצמות כו', וע"כ גם כמו שבא בהתגלות ה"ה מיוחד בתכלית בעצמותו, וממילא כמו"כ גם כל מה שנתהווה הכל הוא בחי' המשכה מן העצמות ומיוחד בו ית' בתכלית היחוד כו', והוא רק בחי' התגלות בלבד כו' (וכמו האור בכלל הוא בחי' הגילוי כמו"כ ההתהוות והרצון בזה הוא בחי' התגלות יותר כו'). וז"ע ה' אלקינו ה' אחד ה' אלקינו בחי' יחו"ע וה' אחד יחו"ת בחי' או"א וזו"נ כמשנת"ל, ושניהם הם בפסוק א' הוא למהוי אחד באחד שגם יחו"ת הוא בבחי' יחוד כמו יחו"ע ממש כו'*.

*) ע"כ נמצא בגוכי"ק.

בשעה שהקדימו — תער"ב

לדרוש בשעה שהקדימו תער"ב לעניין גדלות אבא*

ש"ע אורות דמצחא דא"א הן מקור הארת פנים דא"א, בי' הב' דועשית ציץ ובהגהו' דבכ"ה בכסלו, והנה בע"ח שער א"א פי"ג וי"ד שיש ש"ע אורות בפנים דא"א בתרין תפוחין (ושם שבכל פן יש ש"ע וחושבים רק ש"ע פ"א וכמה טעמים ע"ז ובהם משום דחו"ב כחדא שריין, ומשום דאבא טמירא וגניז כו'), וגם מהמצח דא"א נמשך הארה אל הפנים שלו, והש"ע נהורין דמצח הן מן הע"ס דעתיק, ונק' דהש"ע דפנים שרשן מהש"ע דמצח, דפנים הוא תי' ואמת באור פני מלך חיים כו' גילוי בחי' עצמיות ח"ס כמ"ש בהבי' דאלה מסעי, ושרש ח"ס הוא מעתיק שזהו בחי' פנימיות הכתר כו' (וח"ס עילאה היא חכ' דעתיקא וכמשנ"ת בדרושי סוכות*), וגם מהש"ע נהורין דמצח נמשך הארה בהפנים וכמש"ש בשם הרמ"ז דדעת דעתיק המאיר ברישא דאריך מאיר בתי' הז' דדעת אסהדי באנפין כו', ובמצחא בחי' דעת דאריך (דהמצח מכסה על הדעת כמ"ש בד' ועשית ציץ) ובו יסוד דעתיק כו' ועמ"ש בס' רוח דוד על האד"ר דקכ"ט סע"א, ובע"ח שם ובשער הזווגים דכאשר חו"ב מסתכלים בפנים דא"א מקבלים רק ק"ן אורות, וכאשר מסתכלים במצח מקבלים ש"ע אורות, וצ"ע שהרי גם בפנים הן ש"ע כנ"ל (ומ"ש בע"ח שם מפני שבינה מרכנת קומתה והיא רק נגד נה"י דאבא לכן הוא רק ג"פ מ"א וב' שלישים ממ"א שעולים ק"ן, א"כ מה תלוי הדבר אם ההסתכלות היא במצח או בפנים, הרי אין הדבר תלוי אלא אם הבינה היא בקומה שלימה או בהרכנה), גם צ"ל מ"ש בהבי' דועשית ציץ דהמצח ההמשכה בלי שערות ומהפנים דהיינו מחו"ב דכתר ההמשכה ע"י שערות, הרי תרין תפוחין הן פנוי משערות ומאיר עצמיות ח"ס כמ"ש בהבי' דאלה מסעי. אמנם באמת הרי או"א במזלא אתכלילו א"כ הרי מקבלים מחו"ב דכתר דרך שערות, וצ"ל שיש ב' מיני המשכות מחו"ב שבכתר הא' מעצמיות חו"ב שזהו הארת פנים דתרין תפוחין, והב' מה שנמשך דרך השערות שזהו בחי' הפנים (שהיא המשכה מפנימיות הכתר כידוע בענין יגת"ד), רק שההמשכה היא דרך שערות דיגת"ד, וכמשנ"ת בענין שמן הטוב בשם הרמ"ז דבהמשכת יגת"ד גופא יש ב' מדרי' חיצוניות השערות והפנימי שבהם כו', כמו"כ יש הפרש כללי בין ההמשכה דרך שערות שזהו רק מחיצוניות ח"ס (וצ"ל שזהו חיצוניות שבפנימיות ע"ד הנגלה שבסתום שנת'), והארת תרין תפוחין הפנוי משערות שזהו גילוי בחי' עצמיות ח"ס. ולפ"ז צ"ל דמ"ש בע"ח דחו"ב מסתכלים בהפנים הכוונה הוא כשמקבלים מהשערות (והיינו כאשר בינה היא בבחי' רביעא על בנין שאינה בשלימות קומתה רק נגד תנה"י דאבא, אינה יכולה להסתכל רק בבחי' פנים דשערות) ואז מקבלים רק ק"ן נהורין, וכאשר מסתכלים במצח הפנוי משערות מקבלים ש"ע נהורין, וי"ל דכמו"כ כשמסתכלים בפנים הפנוי משערות מקבלים ג"כ ש"ע נהורין (וזה דוקא כשהן שלימים בקומתן), ואפשר דגם בהסתכלותם במצח דא"א מקבלים הש"ע נהורין דרך התרין תפוחין, וכ"כ בהג' ובי' בע"ח שם בשם שמן ששון (ועמ"ש בע"ח ספי"ד וז"ל כאשר או"א הן שוין בקומתן אז כו' שיש באנפין דא"א אותן הש"ע נהורין הנכללין גם באימא עילאה כו' ואז מסתכלת במצח א"א כו'). גם אפ"ל שמקבלים מהמצח עצמו, והחוש יעיד דלפעמים גם המצח מאיר (לא רק הפנים לבד וכמו צהבו פניו כו' ועמ"ש בהבי'

לדרוש . . אבא: בסדרת הצילומים של ההמשך רשום על דף זה בעפרון בגוכי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א: „אולי לדף קפד־ה". לעיל ע' א'קלז ואילך (ראה פקסימיליא מעמוד זה לקמן בהוספות ע' נד).
בדרושי סוכות: תרד"ע (לעיל ח"א ע' תיד ואילך).

בשעה שהקדימו — תער"ב

דצאו"ר הא' דמצח למעלה מהפנים רק שע"י מכירים את הפנים וע"כ נק' הכרת פניהם), וזה בהתגלות פנימי יותר כו' (ולפ"ז מה שנת"ל ד"ה זאת חוקת הג'* בענין הארת פנים צ"ל שזהו מבחי' תרין תפוחין, ובחי' גילוי מהמצח עצמו הוא עוד למעלה מזה כו', ויובן מזה ענין ש' מ"ה החדש שממצחא כו'). ובמ"ח מס' זיווג או"א פ"ג מ"ב בהסתכלות או"א במצח דעתיק (והיינו בחי' מצחא דאריך הנ"ל) היו מזדווגים כו' חכ' דאבא עם אימא כו', מ"ג ובהסתכלותם בפנים מזדווגים לעולם בכל אורך פרצופם פב"פ כו' בינה דאבא עם אימא להחיות העולמות ולחדש הנשמות הישנות כו', מ"ד ולפעמים מזדווגים כו' זיווג חיצון בהיות אימא קטנה לגבי אבא והוא כי יקרה ק"ן אורות כו'. וא"כ מבו' מזה דהסתכלות הפנים הוא למעלה מבחי' ק"ן אורות כו', ובע"ח כ' דכשמסתכלים בפנים דאריך אז מקבלים ק"ן אורות והוא לחדש נשמות הישנות כו' כמ"ש בשער הזווגים פ"א. וצ"ל דמ"ש במ"ח ובהסתכלותם בפנים כו' הכוונה היא בבחי' תרין תפוחין הפנוי משערות, ומ"ש בע"ח כשמסתכלים בפנים היינו בבחי' מזלות ושערות שנק' ג"כ פנים, וכמ"ש בזח"ב דקנ"ה ע"א בענין לחם הפנים שזהו ג' הויו' דמזלא כו' דג"פ ס"ג עולה בגימ' פנים. אך עדיין צ"ל דהלא תרין תפוחין הוא ג"כ גילוי עצמות ח"ס איך הוא רק לחדש נשמות הישנות. אך הענין הוא דבנשמות ישנות יש ב' מדרי' הא' שנבראו בעת בריאת העולם ועדיין לא יצאו לעולם, והם נק' ג"כ חדשות, והב' אותן שכבר יצאו לעולם וחוזרים ובאים כו', ומדרי' הא' היא ג"כ מזיווג או"א עילאין רק שזהו מבחי' ז"ת דאו"א עילאין וכמ"ש בהגהות שמ"ש בע"ח שם, ובזה ניחא לומר שהן מבחי' תרין תפוחין כו'. והענין הוא דהנה מבו' בד"ה ואכלתם אכול דנשמות דעכשיו הן מהקו ונשמות חדשות יהיו מבחי' עה"ג שלפני הקו, ונשמות דמדרי' הא' הן ממדרי' העליונה שבקו כו', ועמ"ש במ"ח במס' השגת הנשמות פאו"ב, ועמ"ש בשער הגלגולים הקדמה ז'. ונר' דנשמות דמהמדרי' הא' הן נשמות דאצי' שבאין מזיווג פנימי דאו"א בהסתכלותם בפנים בבחי' תרין תפוחין כו', ובפרטיות יותר י"ל דנשמות בהמדרי' הראשונה המבו' שם בשער הגלגולים ובמ"ח שם פ"א הן מיחוד ג"ר דאו"א עילאין בהסתכלותם במצח דא"א (וזה הי' בזה"ב), ונשמות במדרי' השני' המבו' שם ובמ"ח שם פ"ב (דשני מדרי' אלו הוא שנכללים במדרי' הא' הנ"ל היינו מה שלא יצאו לעולם עדיין) הן מיחוד ז"ת דאו"א עילאין בהסתכלותם בפנים הנ"ל.

ד"ה . . הג': תרד"ע (לעיל ח"א ע' תקלו ואילך).

הוספות

— א —

מפתח

ליקוט שיחות ורשימות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע . . . . . ג
שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א – כ"ף כסלו תשל"ז . . . . . יא
מפתח ענינים, הגהות והערות על סש"ב, ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א . . . . . יז
פאקסימיליות מגוכי"ק . . . . . נ

ליקוט שיחות ורשימות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע
אודות מאמרי המשך תער"ב

. . . ווינטער[1] תער"ב איז דער טאָטע גיוועז אין מענטאָן. פאַר די ערשטע עט־ליכע וואָכן וואָס דער טאַטע האָט פאַר־בראַכט אין מענטאָן, האָט ער זיך גוט אויסגערוט, און זיין געזונט צושטאַנד האָט זיך באַדייטנד פאַרבעסערט.

באַגלייטנדיק דעם טאַטן אין דער נסיעה, פון ליובאַוויטש ביז וואַרשע, האָט מיר דער טאַטע געזאָגט, אַז ער האָפּט, זייענדיק אין מענטאָן וועט ער האָבן די גענוגענדע צייט אויף אַרומ־טראַכטן אַ טיפן נייעם ענין אין חסידות.

די גאַנצע חסידות'ע משכיל'שע וועלט האָט דעם טאַטן באַצייכנט אַלס דעם גאון אין השכלה פון חסידות.

החסיד מורי הרשב"ץ נ"ע האָט גע־רופן דעם טאַטן, דער רמב"ם פון חסי־דות, ווייל יעדער ענין איז באַ דעם טאַטן אַ הלכה קבועה ומסודרה מיט דעם גאַנצן הסבר פון דעם ענין, דבר דבר על אופנו.

יעדער איינצלטער מאמר חסידות איז באַ דעם טאַטן אַ מעין פון ים החכמה, אַ מסכת שלמה . . .

אין פאַרלויף פון די אַכצן יאָר תרנ"ד־תער"ב האָט זיך דער ענין החסידות, הן דער לימוד החסידות, און הן די עבודה פון חסידות, געשטעלט אויף דער ריכטי־קער גובה וואָס תורת און עבודת החסי־דות באַדאַרף פאַרנעמען.

דאָס אַלעס וואָס איך האָב אייך בקיצור נמרץ באַקאַנט געמאַכט מיט דעם סדר השתלשלות התרחבות החסידות און עבודת החסידים ותלמידי התמימים ביז דעם יאָר תער"ב, איז צוליב דעם אַז מען זאָל גרונטיק פאַרשטיין דעם וואָרט וואָס דער טאַטע האָט געזאָגט אַז קומענדיק אין מענטאָן האָפּט ער, אַז ער וועט האָבן די גענוגענדע צייט אויף אַרומטראַכטן מסדר זיין אַ נייעם ענין אין חסידות.

* * *

די וואָס האָבן זוכה געווען צו קענען דעם טאַטן און הערן חסידות און אַ שמ־חת תורה'דיקער אָדער י"ט כסלו'דיקער רייד, ווייסן וואָס פאַר אַ אומבאַגרענעצ־טע אהבה דער טאַטע האָט געהאַט צו די וואָס לערנען חסידות און זיינען זיך עוסק בעבודה שבלב, און ווי גערן דער טאַטע איז געווען מיטהעלפן זיי, אַז זיי זאָלן שטייגן אין השגה און אין עבודה.

אין איינעם פון דעם טאַטנ'ס בריף צו מיר פון מענטאָן אין יענער צייט שרייבט מיר דער טאַטע, אַז ער איז ב"ה זייער צופרידן, השי"ת האָט אים ממלא רצונו געווען, און זיין האָפענונג, וואָס ער האָט מיר געזאָגט פאַרנדיק פון ליובאַוויטש אין וואַרשע, און וואָס איך פרעג באַ אים אין איינעם פון מיינע בריף, קומט מהכח אל הפועל.

עס איז מער ניט — שרייבט מיר דער טאַטע אין זיין בריף צו מיר — ווי דער בנין פון דעם ענין, און אויך דאָס איז מער ניט ווי בתכלית הקיצור, אָבער דאָס איז שוין ב"ה אַ ענין כללי מסודר און דרך אגב — דער דרך אגב אַליין איז יקר מכל יקר — איז ער מיר מבאר ווי איז דער אופן הגילוי פון אַ השכלה, וואָס זי

---

1) לקו"ד (כרך ב) רצו, א ואילך.

וועלט נתגלה פון כח השכל ההיולי העצמי, וואָס איז נטוע ומושרש בעצם הנפש.

נקודת ההשכלה פון חכמה הגלוי' איז אויך טבעה להתעלם כידוע, ובפרט די נקודת ההשכלה ווי זי איז אין כח המש־כיל, און מכש"כ ווי די נקודת ההשכלה איז אַ המצאה שכלית ווי זי שטייט נאָך אין כח ההיולי פון שכל, וואָס איז נטוע אין נפש.

עס איז איבעריק צו זאָגן אַז באַ מיר איז געווען אַ שטאַרקע תשוקה וויסן וואָס איז דער נייער ענין אין חסידות, וואָס דער טאַטע טוט אין אים, אָבער איך האָב געדענט אַז באמת דאַרף מען אַזעלכע זאַכן ניט וועלן וויסן.

אַז איך בין געקומען אויף שבת פ' וארא ר"ח שבט אין מענטאָן האָב איך געטראָפן דעם טאַטן אַז ער איז געווען זייער אויפגעלייגט און צופרידן, איך האָב געפילט אַז די אויפגעלייגטקייט און די צופרידנקייט איז, פון אַ זייער אים אַ פאַרגעניגנדיקע אַרבעט אין חסידות.

* * *

איבער פאַרשידענע עניני הכלל האָב איך געדאַרפט זיין תחלת אדר באַ דעם טאַטן אין מענטאָן, בין איך געווען איבער פורים, יעמאָלט איז דאָרט געווען ידידנו הרה"ג החסיד הר' יעקב מרדכי נ"ע מפאלטאווע.

אויף פורים זיינען געקומען אייניגע מידידינו אנ"ש ובראשם ידידינו החסיד ר' שמואל נ"ע גור־ארי' מקרעמענטשוג.

פורים צו דער סעודה איז געווען אַ שטאַרקער פאַרבריינגען, דער טאַטע האָט מבאר געווען אַז די וואָס לערנען חסידות בעיון קענען צוקומען צו די טיפסטע השגות במוחש ממש.

דער תוכן הנושא פון דעם שמועס איז געווען יעדער איינער קען זאָגן מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב, יעדער איד קען צוקומען אויף זיין אַ מרכבה צו אלקות ווי די אבות וואָס אבריהם היו קדושים ומובדלים פון ענייני עולם.

אין אַ טיפן בריוטן שמועס האָט דער טאַטע מבאר געווען אַז שעבוד המוח צו אלקות איז אַ ענג נפלא.

אַז מען פאַרטיפט זיך – זאָגט דער טאַטע – מיט אַ העמקת הדעת אין דער השגה פון אַ השכלה אין אַ ענין פון חסי־דות, פילט מען דעם אויר פון גן־עדן.

איך האָב יאָרן געהאָרעוועט אויף ניט נאַרן זיך, מיינע כחות האָב איך אַוועק־געגעבן אויף דער השגה אין עבודה פון חסידות, דער געשמאַק פון חסידות האָט מיך אַרומגענומען, איך בין זיך כלל ניט מחזיק טובה דערפאַר דאָס איז אַ געוויסע מתנה.

אַלע ווייסן ווי מאוס עס איז דער ענין פון הגזמה, נאָך אַלעם דעם זאָג איך גלוי לעין כל, אַז דער אויבערשטער העלפט און איז מזכה פאַרטיפן זיך מיט אַ העמקת הדעת אין אַ השגה עיונית פון אַ ענין אין חסידות, פילט מען דעם אויר פון גן־עדן.

אַז דער כח השכל וואָס איז מלובש אין מוח הגשמי טראַכט זיך אַריין און נעמט אַרום דעם ענין פון חכמה סתי־מאה, אָדער דעם ענין פון ז' תחתונות דעתיק און ג' ראשונות דעתיק, אָדער דעם ענין פון אתה הוא הוי' ווי דאָס איז נאָך לבדך היינו לפני הצמצום, איז לא זו בלבד וואָס דער אדם החושב ווערט העכער דורך דער מחשבה, נאָר דער ענין וואָס דער אדם החושב טראַכט, ווערט דער ענין העכער, דאָס הייסט אַז דורך דער דביקות מחשבת החושב אין דעם ענין וואָס ער טראַכט, ווערט דער ענין העכער, און דער ענין אַליין הויבט אויף דעם אדם החושב אין דעם אָרט, וואו

דער אדם החושב האָט מיט זיין עבודת המוח אים מעלה געווען.

* * *

דער שמועס איבערַאשט אַלע מסו־בים, עס איז אַ אמת'ער ענג רוחני הערן אַזאַ ואָס־בעזאָנדערע טיפע רייד.

נאָך אַ הפסקה פון התלהבות'דיקע דביקות נעימות'דיקע נגונים, איז דער טאַטע ממשיך די רייד.

אַלע לבד עצמותו ומהותו יתברך ויתעלה זיינען נבראים, איך מיין ניט צו זאָגן דוקא נבראי', די זעלבע זאַך איז נאצלים, נאצלים און נבראים איז איינע און די זעלבע זאַך לגבי דעם ענין וואָס מציאותו מעצמותו, דער ענין פון מציאו־תו מעצמותו איז נאָר אין עצמות, אַ חוץ עצמותו ית' איז הן נבראים און הן נאצ־לים זיינען ניט מציאותן מעצמותן, נאָר נבראים זיינען אַזאַ מציאות און נאצלים זיינען אַן אַנדער מציאות.

אָט די הנחה שכלית אַז אַלע לבד עצמותו ית' זיינען נבראים בריינגט אונז צו דעם פאַרשטאַנד, אַז כשם ווי אין נבראים למטה איז פאַראַן אַ הפרש צי דער נברא בריינגט אַ תועלת אין עבודת ה', ובפרט אַז דאָס ווערט אַ מצוה כמו צמר פון ציצית קלף פון תפילין והדומה בכל המצות, וואָס דורך דער מצוה ווערט דער נברא העכער און איז מעלה דעם אדם וואָס איז מקיים די מצוה, וואָס בדומגמא כזאת איז אויך מיט די נאצלים חכמה סתימאה און פרצופי עתיק אַז דורך דעם דביקות המחשבה ווערט דער ענין נתעלה, און דורך דעם וואָס דער ענין ווערט נתעלה, ווערט דער אדם החושב נתעלה במקום שנתעלה הענין שחשב בו.

ואני כברוש רענן ממני פריך נמצא, עצמות א"ס כביכול בויגט זיך צו יעדער איינעם וואָס לערנט חסידות בעיון און האָרעווועט אין דער עבודה פון חסידות און זאָגט אים ממני פון עצמות וואָס בלתי מושג, איז פריך נמצא אין השגה ממש.

דער וואָס האָרעווועט אין חסידות בעיון מיט אַ דביקות המוח, איז דער מוח הגשמי מיט זיין שכל אנושי משיג אַ השגה אלקית במוחש ממש.

יעדער איינער וואָס האָרעווועט אין השכלה און עבודה פון חסידות קען צוקומען צו די העכסטע און טיפסטע ענינים.

* * *

איר געדענקט – זאָגט דער טאַטע צו החסיד הרה"ג הר' יעקב מרדכי נ"ע – דאָס וואָס איר האָט מיר דערציילט דעם טאַטנס ענטפער אויף יחידות, וואָס מאָנסטו באַ מיר מאָן באַ זיך, אַז דו וועסט באַ זיך מאָנען באמת וועסטו פאַרשטיין.

אָט דער ענטפער דעם טאַטנ'ס האָט מיר געהאָלפן אין אַלע צייטן באַ די טיפסטע ענינים, ביז איצטער גלויבט השי"ת איז ניט געווען אַן ענין אין חסידות וואָס מען זאָל אים ניט קאָנען דורכטאָן, געוויס איז געווען זמנים וואָס מען האָט געדאַרפט לייגן גרויסע יגיעה.

בעלי עסקים מיינען אַז זיי ווייסן וואָס יגיעה איז און זיי ווייסן וואָס טרדא איז און בפרט נאָך אַ בעל עסק שלאָפט ניט אַ נאַכט מיינט ער אַז דאָס איז די אמת'ע יגיעה און טרדא.

גאָר ניט קיין גרויסער בר דעת פאַר־שטייט, אַז די יגיעה און טרדא פון מושכ־לות איז ניט בערך מער ווי די יגיעה און טרדא וואָס באַ בעלי עסקים.

אמת אַז דער אויבערשטער העלפט און די יגיעה אין דעם מושכל ברייגט די ריכטיקע טיפע השגה, איז דער ענג ושמ־חה פון דער ידיעה אויך באין ערוך לגבי דעם ענג ושמחה פון אַ בעל עסק.

אַז דער אויבערשטער העלפט אַז מען פאַרשטייט אַ ענין שכלי אין חסידות בהשגה גמורה מיט אַ געזונטן געזעצטן אָפּלייג איז הגם דער שכלי וואָס ער פאַרשטייט איז דאָך אַ רוחני און דער שכל אנושי איז דאָך אַ גשמי בערך דעם רוחנית פון שכל אלקי מ"מ איז די הנחה שכלית אַ מוחש'דיקע, אַז מען זעט דעם שכל אלקי וואָס מען פאַרשטייט ווי אייַנער וואָס קוקט אויף אַ ציור נאה ביותר, וואָס יעדער שטריכעלע פון דעם ציור ווערט ביי אים איינגעזונקען אין אויג, און ער ווערט אינגאַנצן פאַרכאַפּט פון דעם ענג, און אַזוי און נאָך מער איז דער ענג פון השגה און השכלה, ביז מען קען קומען צו כלות הנפש מגודל הענג.

* * *

דערמאַנענדיק דעם ענטפער פון יחי־דות הנ"ל האָט דער טאַטע אָנגעהויבן דערציילן איבער יענער צייט, ווי ער און החסיד הרה"ג ר' יעקב מרדכי נ"ע פלעגן אין איינעם לערנען חסידות חזר'ן די מא־מרים, לייגן הנחות, און שעות ווייז ריידן אין עניני עבודה והשכלה.

אין דעם האָט זיך החסיד הרה"ג הרי"מ נ"ע זייער צעווייַנט בדמעות שליש, דאָס איז געווען דער אמת'ר חסידות געוויין, אין דעם געוויין האָט מען געהערט די חסידות'ע אָפּטע אויסשפּראַך יתמרמר ויבכה במר נפשו, אַ געוויין פון מרירות, נפש'דיקע ביטערקייט, אַ געוויין וואָס בלייבט אייַנגעקריצט אין האַרצן אויף אייביק.

מיט גרויס שוועריקייט האָט מען החסיד הרה"ג הרי"מ נ"ע באַרואיקט. אַז ער איז געקומען צו זיך האָט מען ערשט גוט פאַרבראַכט. דער טאַטע האָט מבאר געווען אַז דער שכל פון חסידות איז שכל אלקי און ער — דער שכל — איז אַ שכל המתקבל, דער עיקר עבודה דאַרף זיין מאַכן זיך פאַר אַ כלי לקבלה.

דער טאַטע איז מבאר דעם רבי'נס לשון ונפש השנית בישראל היא חלק אלוקה ממעל, דעם דיוק אין וואָרט ממעל, למטה איז אלקות אין הלבשה אין טבע, למעלה בלי שום הלבשה, ונפש השנית היא חלק אלוקה ממעל איז כשם ווי יכולת העצמות איז בכל הענינים איז כמו"כ דער יכולת הנשמה שהיא חלק אלוקה ממעל אויף צו קומען צו די טיפסטע השכלות און השגות במוחש ממש.

שפּעטער מיט אַ האַלב יאָר אַז דער טאַטע האָט אָנגעהויבן חג השבועות תער"ב דעם גוט באַווואוסטן הונדערט דריי און פערציק[2] המשך מאמר בשעה שהקדימו וואָס דער טאַטע האָט אים געזאָגט — מיט געוויסע הפסקים — פון חג השבועות תער"ב ביז פרשה וירא תרע"ו, האָט מיר דער טאַטע געזאָגט אַז דעם ענין האָט ער אָנגעהויבן אין מענטאָן.

מיט דעם מאמר בשעה שהקדימו הויבט זיך אָן אַ נייע תקופה אין התרח־בות החסידות, און די אַלע טיפסטע ענינים פון חסידות ווערן ברייט אַרום־געריסן, ווי גאָר געווויינליכע מוחש'דיקע זאַכן.

* * *

. . . דיבר[3] אודות אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, ואמר שבשנת תרמ"(ז)[ו][4] עסק הרבה באמרי בינה שער הק"ש בהאותיו' י"ב י"ג בהענינים דהעלם וגילוי כח ופועל עצם והתפשטות, וכתב מכ' שאלה בזה

---

2) כ"ה בהשיחה, ואוצ"ל: הונדערט פיר און פערציק (וראה בסקירה ביבליוגרפית לכת"י דהמשך תער"ב שנדפסה בהוספות לחלק א' ע' ד).

3) משיחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע יו"ד כסלו תרפ"ד (בלתי מוגה).

4) ראה סה"מ תרמ"ו בתחלתו.

להרה"ח ח"ד ווילענסקי לקרעמענצוג ולא ענה לו, וכשבא הרי"י ראפאלאוויטש לליובאוויטש אמר לו אדמו"ר נ"ע כתבתי מכתב לרח"ב ולא ענה לי, וכשבא הרי"י לקרעמענצוג האָט ער איהם גיגעבין אַ חלק וויא ער האָט גיקענט, היתכן שאדמו"ר כתב לכם מכ' ואין אתם משיבים לו, וענהו רח"ב הוא כתב לי שאלה באמ"ב, ושאל לו הרי"י ולמה אין אתם משיבים לו א"ל ער וועט זיך איינקערין אַן מיר, ולשנה הבאה כשבא הרי"י לליובאוויטש סיפר לאדמו"ר מה שהשיב הרח"ב אַז איר וועט זיך איינקערין אַן איהם, וא"ל אדמו"ר נ"ע כששאלתי מאתו לא הי' כוונתי שיורני הפשט מאמ"ב, רק חפצתי לידע וויא קאָן מען דאָרטין דורך קריכין מיט שכל אַליין. ואמר אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע שכ"ק אדמו"ר נ"ע אמר על עצמו שבעת ההיא מרוב יגיעתו והעמקותו בהענינים באמ"ב איז באַ איהם אויס גיקראָכין דיא האָר פון קאָפּ, ומזה הי' היסודות דהמשך הגדול בשעה שהקדימו תער"ב־ע"ר.

* * *

. . . בש"ק[5] ואתחנן תער"ב בנאות־דשא זאָלשע קודם קבלת שבת הואיל כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לאמר את המאמר השנים עשר מה־המשך דבשעה שהקדימו: ד"ה נחמו נחמי עמי.

התחלת המאמר בקושיותיו: א) מהו הכפלת נחמו נחמו, ב) ביאור פירוש רש"י שהנביאים ינחמו את ישראל דמשמע שהוא נחמה, לבד נחמת הנבואה, ג) מהו לקתה בכפלים ונחמה בכפלים, ד) מדוע הקדים דיבור דברו על לב ירושלים לקריאה וקראו אלי'.

תוכן המאמר: דכללות העשר ספירות שבעולמות אבי"ע הן בסדר מעלה ומטה, להיות דכללות ענין הע"ס גם בשרשם ומקורם הראשון באור אין סוף שלפני הצמצום אין זה בבחינת גילוי מן העצם כ"א ההשערה להאיר את העולמות, ע"כ באים במדה, ומתלבשים בכלים, ויש בהם התחלקות מעלה ומטה, במדידת האורות ומדידת הכלים, אבל האור שבבחינת א"ס הנה בשרשו ומקורו לפני הצמצום הוא רק בבחינת גילוי מן העצם ואינו בכדי להאיר בעולמות, ע"כ אין בו התחלקות שיעור ומדה בעצם, וכשמאיר בעולמות הוא מקיף להכל בשווה.

ובזה ביאר הכתוב נחמו נחמו עמי, דידוע דבקודש הקדשים האיר האוא"ס שלמעלה מאצילות בגילוי ממש, ולקתה בכפליים דבגלותא קוב"ה סליק לעילא בינה ולעילא כתר, והוא ענין סילוק האור פנימי ואור מקיף, וע"כ בהנחמה אמר ב' פעמים נחמו, כמ"ש כאיש אשר אמו תנח־מנו בינה ראשית האו"פ, כן אנכי אנחמכם כתר או"מ, הנחמה דנביאים גילוי אצי־לות, והנחמה שלמעלה מזה הוא מהעצ־מות הבל"ג שלמעלה מאצילות, וזהו דברו על לב ירושלים הוא או"מ, וקראו אלי' או"פ. והקדים הדיבור לקריאה, שיאיר האו"מ בפנימי', וזהו כי מלאה צבאה גילוי האו"פ כי נרצה עוונה ע"י האו"מ דמשם הוא סליחת עוונות.

בעת אמירת המאמר היו פני קדשו מאירים ואחרי כן הי' בחדוה גדולה, ועם היות כי הי' שעה מאוחרת בלילה בכל זה האריך בסעודת ש"ק בביאורים קצרים בעניני המאמר הנאמר, וגם הואיל לספר איזה סיפורים, ובצאתנו מסעודת ש"ק כבר האיר היום.

* * *

ביום[6] א' תשעה באב (נדחה) בשעה 4

---

5) אג"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע ח"ד ע' תפז.

6) קטעים מיומנו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מקיץ תרד"ע. נדפס בסה"ש תורת שלום ע' 202 ואילך.

ביום נכנסתי לכ"ק אאמו"ר הרה"ק שליט"א מצאתיו כותב דא"ח, וכפי שראיתי התעסק אז בתיקון הדרושים שהגיד, והיינו לא שכתב כדרכו בהתעסקות בהענין שעומד בו, כ"א בקונטרס ההגהות, ואפשר דהוי דבר האבוד, ולענין חוה"מ שמעתי ממנו מפורש שדא"ח כותב גם בענינים חדשים (לא בהגה"ה כנ"ל בלבד) ואמר לי שהעדר ההתעסקות בדא"ח הוי דבר האבוד ודאי.

יום ו' עש"ק ט"ו מנ"א, הואיל להגיד דא"ח כדרכו, הותחל ואתחנן אל הוי' כו' והוא מהמשך דרושים הקודמים.

. . . בהחסידות דשבת זו[7] נת' כי החכם יקרא על עצם מהות חכמתו, היינו שביכולתו להתחכם בכל ענין, ואינו נקרא חכם על שם החכמות והשכלים שיודע שזהו בחי' חכמ"ה בה"א שמורה על התפשטות החכ' בלבד, אמנם חכם יקרא על עצם מהות יכולת חכמתו להבין ולהשכיל בכל ענין, ונתבאר ראי' לזה דאנו רואין במוחש שהשכליים שמשכיל מצד עצם חכמתו הוא נעלה יותר מבאין ערוך מכמו השכליים שמשכיל אותם ביגיעה, שביגיעה אין השכל מאיר כ"כ כמו שהוא בעצם במי ששכלו טוב, והוקשה והלא לפעמים נתבאר כי ע"י היגיעה מגיעים יותר לעומק הענין מכמו שלא ע"י יגיעה, ותירץ כי האמת כן, אבל בכ"ז כו' ושאלתי אשר מה שנתבאר במ"א הוא בענין הכלים, כלומר מדייק מילי דחוכמתא ש־הדיוק הוא להוציא הנעלמות אמנם כאן הכוונה באור השכל כלומר בהרגש המוש־כל שהוא עדיין למעלה מעלה מהתלבשות בכלי שהו"ע ההשגה שהוא כלי אל השכל, והסכים לאמר שכן הענין.

ש"ק עקב. הגיד דא"ח כדרכו בזמן הרגיל. הותחל והי' עקב תשמעון כו' ושייך אל ההמשך. ביאור ענין השייכות דאו"כ הוא דוקא בפנימיות הכלים.

. . . יום ועש"ק הגיד דא"ח כדרכו, והתחיל שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר הוי' אלקיך נותן לך לשבטיך, ואח"כ אומר צדק צדק תרדוף למען תחי' וירשת את הארץ, שייך להמשך מענין התחברות דאו"כ, דמאחר דעיקר ההת־חברות באו"כ הוא בפנימיות הכלים בב' המדרי' מה שנותנים מקום זל"ז, והב' כי מקבלים זה מזה, והוא לפי שאו"כ הפכים בטבעם, שהכלים שהוא בחי' יש, תופס הנהגת האור להיות בבחי' ביטול מן היש לאין, והאור שענינו האין, נמשך בבחי' המשכה מאין ליש, ומחליפים טבעם, ובזה הוא היחוד שלהם, דאז הנה בהכרח שיהי' ההתכללות דאו"כ במדה ממוזגת ובמשקל יפה דוקא שהאור לא יומשך מאין ליש בבחי' יותר מדאי, כמו"כ בהביטול דיש של הכלי יהי' ג"כ במדה ומשקל יפה, דאל"כ הרי יהי' הסתלקות האור מן הכלי, והמשל מנר ופתילה, והביא בזה ד' אופ־נים, הא' שהפתילה אינה בטוב, וכמו פתילות ושמנים שאין מדליקין מהם בשבת, לפי שהאור קופץ ומסתלק, הב' שהפתילה נכללת בהאור ונשרפת, שהוא הכליון של הפתילה ואין בזה אור כלל, הג' שהפתילה עבה וגסה, ומשוחה בשמן, שהאש נאחז בה ברעש גדול ושורף (רק את השמן) וגסות הפתילה נשאר, והד' שהאור והפתילה מתחברים אבל איננו במדה נכונה, ובזה ב' מדרי' הא' שהכלי איננה בביטולה בטוב, והב' שהאור אינו כדבעי, ונת' כל המדרי' האלו באורות דתהו, הא' הוא ישות הכלי, והב' הוא הביטול של הכלי' במדרי' נעלית ביותר, וכמו נשמות דשם ב"ן, הביטול מצד הגוף, ואינו העבודה האמיתית, כ"א בהתיישבות דוקא, ואפי' בתשו' הוא צ"ל ג"כ בהתיישבות, תשו"ת דת' אלול שקו־דם תשו"ע דיו"כ, והג' מצד האור שהוא בא בבחי' יש, והכלי ג"כ יש, דזה וזה גורם להיות יניקה ח"ו, וכל הג' מדרי' הם באו"כ כמו שהם לעצמם, ואופן הד' הוא

7) ד"ה ואתחנן דש"פ ואתחנן עדר"ת פ' רפה.

בהתחברותם, ובזה יש ג"כ ב' המדרי', וית' דב' המדרי' הוא בתו' ותפלה, והפועל תיקון הד' אופנים הוא ש' מ"ה, שפועל ביטול האור שיהי' בבחי' הנחת עצמותו, מה שלא הי' זה בתהו, ובזה יובן שופטים כו', דהנה אי' בזהר ע"פ נודע בשערים כו' כל חד לפום מה דמשער בלבי', שע"י הדביקות עי"ז הוא הידיעה באלקות דאצי' ממוצע שהוא ע"י הע"ס באו"כ שהם השערי' להבאת והמשכת האור, ולזה צריכים שופטים שיהי' במשפט, היינו במדה ומשקל דאו"כ, ושוטרים הם הרו־דים, שהוא הביטול בנה"ב, ומ"מ יהי' זה בסדר והדרגה דוקא, כי בש"ך עה"ת מפרש שעריך על הד' חושים ב' עינים ב' אזנים ב' נקבי האף והפה, ובס"י מפרש שערי הנפש, וזהו אשר ה"א נותן לך לשבטיך, שהשבטי' הם י"ב גבולי אלכסון בחי' הביטול דוקא, ואח"כ צדק צדק כו' שהעיקר והתכלית הוא למען תחי' וירשת את הארץ, שירושת הארץ היא התיישבות האוב"כ, שהוא היפך ענין וארעא אתבטלת שהי' בתהו מהעדר ההתיישבות, וירושת הארץ הוא בבחי' קיום, וע"ז למען תחי' שהוא העילוי היותר נעלה, ונחי' לפניו, שכ"ז נעשה ע"י השופטים כו' ואז צדק צדק, תורה ותפלה במשקל היפה, ואז למען תחי' וירשת את הארץ.

בס"ד. משיחת כ"ף כסלו* ה'תשל"ז.

— ע"ד הדפסת המשך תער"ב —

א. ידוע מאמר רבותינו נשיאינו שי"ט כסלו הוא „ראש השנה לתורת החסידות ולדרכי החסידות"[1], ובו התחיל עיקר הענין ד„יפוצו מעינותיך חוצה"[2], שעי"ז קא אתי מר דא מלכא משיחא[3].

בענין זה — „יפוצו מעינותיך חוצה" — ישנם כו"כ דרגות ואופנים בעילוי אחר עילוי[4].

— דאע"פ ש„מעיין" (מעינותיך) שב־תורה הוא אמנם למעלה ממדידה והגבלה, שלכן, גם בטיפה אחת ישנם כל הענינים דה„מעיין"[5], וכתורת הבעש"ט[6] „העצם כשאתה תופס במקצתו (בחלקו) אתה תופס בכולו", מ"מ, בנוגע להתגלות ה„מעיין" באופן של הרחבה („רחובות הנהר") והפצה ועד ל„חוצה" („יפוצו (מעינותיך) חוצה"), ישנם כו"כ דרגות ואופנים —

ובזה ניתוסף במיוחד עי"ז שמדפיסים ומפיצים (לא רק את המאמרים הקצרים בכמות, אלא) גם את המאמרים הארוכים בכמות, ועאכו"כ באיכות, ובפרט „המשך" של מאמרי חסידות.

ב. בין ה„משכים" המפורסמים ישנו ה„המשך" המיוחד דכ"ק אדמו"ר (מהור־ש"ב) נ"ע שהתחלתו בחג השבועות שנת תרע"ב, כפי שנקרא בפי החסידים בשם „המשך **תער"ב**", המשך הכי ארוך של מא־מרי חסידות, חלקו[7] — נתחלק לפרקים ע"י כ"ק אדנ"ע, ובתוספת קיצורים, וכולל גם „חלק שלא נאמר"[8].

חיבה יתירה נודעת להמשך זה בעיני כ"ק אדנ"ע[9] — „אין דעם המשך האָט ער זיך געקאָכט".

בהמשך זה ישנם „גדולות ונפלאות" לגבי שאר ההמשכים[10], אפילו בערך לה־

---

*) מרשימת השומעים — בלתי מוגה.

1) ראה מכתב כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע מט"ז כסלו תרס"ב — אג"ק שלו ח"א ע' רנט. וש"נ.

2) שיחת י"ט כסלו תרס"ח (סה"ש תו"ש ס"ע 112 ואילך).

3) אג"ק דהבעש"ט — כש"ט בתחלתו.

4) ראה גם לקו"ד ח"ב רצה, ב ואילך (לאחרי הקדמת כללות הענין דיפוצו מעינותיך חוצה (שם רפו, ב)) — ע"ד סדר השתלשלות התרחבות תורת החסידות.

5) ולכן מטהר בכל שהוא (רמב"ם הל' מקוואות פ"ט ה"ח).

6) כש"ט הוספות סקט"ז. וש"נ.

7) עד סד"ה זה יתנו דש"פ משפטים העת"ר.

8) על השלבים בכתיבת ההמשך — ראה „סקירה בבליוגרפית" על כת"י דההמשך (נדפסה בהוספות להמשך תער"ב ח"א).

9) ראה גם אג"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' קמז. וש"נ.

10) ראה לקו"ד שם (רצו, א) שכ"ק אדנ"ע אמר, שבבואו למענטאָן, בחורף תער"ב, יהי' לו הפנאי „אויף אַרומטראַכטן **אַ טיפן נייעם** ענין אין חסידות"* — בהוספה על גודל התרחבות תורת החסידות בתקופה ההיא, משנת תרס"ו עד שנת תרע"ב (ראה שם ש, ב). וכשהתחיל לומר את ההמשך בשעה שהקדימו תרע"ב, אמר, שענין זה התחיל במענטאָן. ומסיים שם, שבהמשך זה התחילה **תקופה חדשה בהתרחבות החסידות**, „די אַלע טיפסטע ענינים פון חסידות ווערן ברייט אַרומגידעט ווי גאָר גיווײַנליכע מוחש'דיקע זאַכן".

*) ובמק"א מסופר, שפעם ראה כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ את אביו כ"ק אדנ"ע לישב על הספה שקוע במחשבותיו במשך שעות אחדות, עיניו פתוחות, ואינו מבחין בהנעשה מסביבו, כמי שנמצא בעולם אחר, עד כדי כך, שלאחרי שהתעורר לא ידע איזה יום זה, באיזה מקום נמצאים וכו' — במעמד ומצב של „**כלות הנפש**" (למעלה מהגבלות הגוף, זמן ומקום). ולאחרי זמן גילה לו כ"ק

„נפלאות" שבהמשך תרס"ו[11] — נס ופלא בערך וביחס לפלא גופא — ע"ד המבואר בפירוש הכתוב[12] „כימי צאתך מארץ מצ־רים אראנו נפלאות", שלעתיד לבוא יהיו „נפלאות" אפילו בערך לה„נפלאות" דימי צאתך מארץ מצרים[13].

ג. המשך זה — שלא כמו כו"כ ענינים שלא נשתמרו בשלימותם — נשתמר ויש־נו בשלימותו (מתחילתו ועד סופו, עם חלוקת הפרקים והקיצורים, וגם החלק שלא נאמר) — בה„צילום" („פאָטאָ־סטאַט") שנמצא ברשותי מכו"כ שנים.

— כשכ"ק מו"ח אדמו"ר נסע מביתו, חיפש מישהו שיוכל לסמוך עליו ולהשאיר בידו את הכתבים על מנת להחזירם בש־לימות, וכנראה, שלא היתה לו ברירה . . אלא למסרם בידי. כשראיתי שבין הכתבים שנמסרו בידי ישנו גם „המשך תער"ב", חטפתי מיד („האָב איך גלייך געכאַפּט, נאָך איידער מ'וועט זיך אַרומטראַכטן אַהין און אַהער") ועשיתי „צילום" מכל ההמשך, וצילום זה נמצא ברשותי עד היום הזה.

הדין בשו"ע[14] ש„המפקיד ס"ת (וה"ה שאר ספרים) אצל חבירו . . לא יפתח בגלל עצמו ויקרא (דהוי שליחות יד בפקדון) . . וכמו שאסור לקרות ממנו כך אסור להעתיק ממנו", אבל, „הני מילי בעם הארץ, אבל ת"ח שאין לו ספר כיוצא בזה **מותר לקרות ולהעתיק ממנו, כי ודאי אדעתא דהכי הפקידו אצלו".**

בנדו"ז, לא נוגע כ"כ גדלותו של הת"ח כו', אלא העיקר הוא ש„ודאי אדע־תא דהכי הפקידו אצלו": מכמה שנים לפנ"ז, בחיי כ"ק מו"ח אדמו"ר, הייתי „חשוד" [ולא רק חשד שאין בו ממש, אלא חשד שיש בו ממש, בגלל הוכחות במעשה בפועל . . .] על כך שאם יגיע לידי „כתב", ובפרט „כתב" שלא הגיע לידי החסידים („אַ כתב וואָס דער עולם האָט אים ניט") — בודאי אעתיקנו.

ולכן, כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר הפקיד בידי את הכתבים, ידע מן הסתם שאע־תיקם, ובמילא, ה"ז באופן ש„אדעתא דהכי הפקידו", שאז „מותר . . להעתיק ממנו". וכך הוי מעשה: מבלי להתבונן יותר מדי בפרטי השקו"ט הנ"ל, עשיתי העתקה ע"י צילום, כאמור, ונמצא ברשותי עד היום הזה.

ד. ענין זה אינו נותן לי מנוח („דער ענין מאַטערט מיר") זה כו"כ שנים:

היתכן שכל המאמרים וההמשכים מתפרסמים בדפוס, מלבד המשך זה — תער"ב — שעדיין לא נתפרסם בדפוס?! וכיון שנמצא ברשותי צילום של ההמשך, ויכולני למסרו לדפוס — שהרי בודאי לא חסר כסף בין החסידים עבור ההדפסה — נושא אני באחריות על היפך הפצת המעיינות חוצה!

ולאידך, מצד כמה טעמים (שבודאי יש להם מקום בשכל דקדושה) יראתי למסור המשך זה לדפוס, והתברר („עס האָט זיך אַרויסגעוויזן") שיש מקום לחשש כו', ובכל אופן, גם אם אצל פב"פ ה"ז מצד מורך־לב וכיו"ב, מ"מ, בנוגע להמקבל, כיון שבמשך כל השנים עד עתה נתעכבה הדפסת המשך זה, ה"ז הוכחה שעד אז לא הגיע הזמן לכך.

ה. אמנם, סו"ס הגיע הזמן לעשות ענין מיוחד בנוגע לתורת החסידות ע"י

---

11) ראה לקו"ש ח"ז ע' 206 ואילך — ע"ד המשך תרס"ו.

12) מיכה ז, טו.

13) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפז). וש"נ.

14) חו"מ סרצ"ב ס"כ וברמ"א שם [וראה שו"ע אדה"ז — או"ח סו"ס י"ד (הוספת כ"ק אדמו"ר שליט"א)].

אדנ"ע שבאותם שעות התבונן בעניני חסידות עמוקים ביותר שהיו היסוד להמשך תער"ב (משיחות ש"פ שמיני וש"פ תזריע תשד"מ ס"י — נדפס בהוספה להתוועדויות תשמ"ו ח"ב).

הדפסת המשך זה, ולכן, עלה ברעיוני („איך בין געפאַלן אויף אַ המצאה") להטיל („אַריינוואַרפן") ענין זה בין החסידים – שישתתפו עמדי בנשיאת האחריות על הדפסת והפצת המשך תער"ב בשלימותו, באופן שתהי' יד הכל שוה.

וזאת למודעי: לא מבקשים מאף א' לממן את ריבוי הוצאות הדפוס, או לטרוח בעניני הדפוס, ואפילו לא אודות התחייבות ללמוד ההמשך כולו, מראשיתו ועד סופו, כי אם, השתתפות בנשיאת האחריות על ההדפסה וההפצה, שלמרות כל הסברות והחשבונות כו', הוחלט, **על דעת הרבים**, שעכשיו הגיע הזמן להדפסת והפצת המשך תער"ב.

וכדי לקבוע בוודאות שענין זה נעשה על דעת הרבים ובאחריותם, צריך הדבר להתבטא לא רק בדיבור אלא גם במעשה בפועל, ע"י השתתפות גשמית בממון כפשוטו – לא בסכום גדול (כאמור, שלא מבקשים מאף א' לממן את הוצאות הדפוס, אבל, ליפטר בלא כלום אי אפשר), ע"ד מ"ש בתניא[15] ש„הואיל ובמעות אלו הי' יכול לקנות חיי נפשו החיונית הרי נותן חיי נפשו".

ולכן, הצעתי ובקשתי, שכל מי שמוכן ורוצה להשתתף באחריות על הדפסת המשך תער"ב, יתן בהקדם דאלאר אחד (לא פחות ולא יותר) לקופה מיוחדת בה„מזכירות" (ובשאר המדינות – יתנו בשטרות דמדינותיהם בסכום השוה לדאלאר אחד, להמשרד ד„מרכז לעניני חינוך" או „מחנה ישראל" שבמדינה ההיא). וכל הרוצים – יכולים ליתן גם עבור נשותיהם ובני ביתם, כולל גם תינוק בן יומו[16] – דאלאר אחד עבור כל אחד ואחת. ולפי מספר השקלים ידעו מספרם של המשתתפים.

– בענין זה לא נוגע **שמותיהם** של המשתתפים, אלא **מספרם**: כך וכך שקלים עבור כך וכך נפשות מישראל. ובודאי יהי' **מספר מרובה** (לא רק באיכות, אלא גם בכמות) של משתתפים, מאנ"ש, חסידים וגם כלל ישראל[17], „הקטנים עם הגדולים", שיסכימו ויקבלו על עצמם להשתתף בדבר[18].

[ואלה שירצו לזכות בהשתתפות גדולה יותר – יעשו זאת **לאחר גמר ההדפסה**, בעזה"י, ע"י רכישת כו"כ טופסים מהספרים הנדפסים על מנת **להפיצם** בחנם או בפרוטה אחת וכיו"ב].

ו. וענין נוסף בנוגע לאופן ההדפסה – כדי שתהי' יד הכל שוה:

בדרך כלל נהוג להדפיס בספר „הקדשות" עבור אלה שהתנדבו עבור הוצאות ההדפסה, וכן לציין בדפוס את שמותיהם של המדפיסים והמגיהים ושאר העוסקים במלאכת הקודש – מצד גודל הזכות שבדבר.

ובתור יוצא מן הכלל בנוגע להמשך תער"ב – שמצד החששות שבדבר, יש לשהשתדל שיהי' „אויפן גלאַטסטן אופן", עי"ז שתהי' יד ואחריות הכל בשוה – לא ידפיסו בסופו „הקדשות", וגם לא ידפיסו את שמותיהם של המדפיסים והמגיהים וכו',

---

15) פרק לז.

16) כמארז"ל (נדה ל, ב) ש„במעי אמו . . נר דלוק לו על ראשו . . ומלמדין אותו כל התורה כולה" – גם **המשך זה**, אלא, ש„כיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה", ולכן, נתינת דאלאר עבורו בשביל המשך זה, מהוה „התחלה" לחידוש הלימוד והזכרון דהמשך זה שלמדו במעי אמו (ראה גם לקו"ת שלח מד, א. ובכ"מ).

17) כהבטחת רבינו הזקן שתורת החסידות תהי' נחלת כלל ישראל. – ומפורש בפירוש רש"י (לבן חמש) על הפסוק (שה"ש א, ב) „ישקני מנשיקות פיהו": „מובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמי' ומסתר צפונותי'".

18) בהתוועדות אור ליום ה' ר"ח שבט, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שאלה שעדיין לא השתתפו, יכולים ליתן השתתפותם לא יאוחר מהימים הסמוכים ליום ההילולא דהעשירי בשבט (המו"ל).

– ו„כלפי שמיא גליא" גודל זכותם כו', ולכן בודאי לא יתרעמו על כך שלא מדפיסים את שמותיהם –

כי אם, שמו של המחבר, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ושמו של בנו יחידו ממלא מקומו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ותו לא מידי.

ז. ולהוסיף:

כיון שענין זה נעשה בנשיאותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – חלה על זה ההבטחה ש„אנן מזרעא **דיוסף** (שמו הראשון של כ"ק מו"ח אדמו"ר) קא אתינן דלא שלטא בי' עינא בישא"[19], וה„אחריות" שבדבר תסתיים („ווען זיך אויס לאָזן") ותבוא בפועל באופן ד„וידגו לרוב בקרב הארץ"[20], באופן דמוסיף והולך ואור (כהוראת ימי חנוכה[21] הבאים עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה) בכל הענינים דהפצת המעיינות חוצה.

ובלשון הכתוב[22]: „ה' אלקי אבותיכם **יוסף** עליכם ככם אלף פעמים", ויתירה מזה – שהרי על זה אומר משה רבינו „זו („אלף פעמים") משלי היא, אבל הוא (הקב"ה) יברך אתכם כאשר דיבר לכם"[23] – בלי גבול ובלי מדה.

ח. ויה"ר שהדיבור בכל הנ"ל – לאחרי ההכנה דהמחשבה טובה שהיתה בכ"ף מר־חשון, יום הולדת דכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ולאח"ז ביום השבת די"ט כסלו, שמיני' מתברכין כולהו יומין[24] (כולל ובמיוחד יום ראשון כ"ף כסלו) – יבוא למעשה בפועל בזריזות הכי גדולה,

ובפרט שישנה כבר ההתחלה דנתינת השקלים (נוסף על כך שמצינו בתרומת הלשכה שתורמין גם על העתיד לגבות[25]) – השקל הראשון שכבר ניתן ע"י . . . (כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר את שמו) מתוך תקוה וודאות שישתתפו בזה כו"כ מבנ"י,

ובקרוב ממש יצא־לאור בדפוס (כפת־גם הצ"צ[26] שדבר שבדפוס הוא „לדורי דורות"), וילמדו בו בפועל ממש, בהתמדה ושקידה (נוסף על שיעורי הלימוד בשאר הענינים דתורת החסידות ובשאר חלקי התורה), ובאופן דמוסיף והולך ואור, הן בנוגע להלימוד לעצמו, והן בנוגע להפצה חוצה.

ועוד לפנ"ז – ע"י ההחלטה[27] בהענין ד„יפוצו מעינותיך חוצה" – ממהרים ומזרזים („בעתה אחישנה"[28]) את קיום ההבטחה אתי מר דא מלכא משיחא, שילמד תורה – פנימיות התורה הקשורה עם פנימיות עתיק[29] – את כל העם[30], „למקטנם ועד גדולם"[31], בהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו[32], כפשוטו ממש, למטה מעשרה טפחים, ומתוך שמחה וטוב לבב, „שמחת עולם על ראשם"[33].

---

19) ברכות כ, סע"א. וש"נ.
20) ויחי מח, טז. ברכות שם.
21) שבת כא, ב.
22) דברים א, יא.
23) פרש"י עה"פ.
24) זח"ב סג, ב. פח, א.
25) רמב"ם הל' שקלים פ"א ה"ט. פ"ב ה"ט.
26) אג"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"ב ע' שפב.
27) ראה תענית ח, ב. שו"ע או"ח סו"ס תקעא.
28) ישעי' ס, כב. וראה סנהדרין צח, א.
29) ראה פע"ח שער הק"ש רפט"ו. לקו"ת שה"ש בסופו.
30) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו יז, א. ובכ"מ.
31) ירמי' לא, לג.
32) ובאופן שעל ידו תהי' גם אתחלתא דגאולה – לאחרי ביטול חשכת הגלות, „קץ שם לחושך" (איוב כח, ג), וכהרף עין – הגאולה האמיתית והשלימה, כפס"ד הרמב"ם (הל' מלכים ספי"א) „יעמוד מלך וכו' וקיבץ נדחי ישראל" (וראה לקו"ש ח"ה ע' 149 בהערה).
33) ישעי' לה, יו"ד. נא, יא.

מפתח ענינים
הגהות והערות על סש"ב

ע"י

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מפתח ענינים*

ע"י

כ"ק אדמו"ר שליט"א

— א —

או"א

עיי"ע ולד, חו"ב.

אבות:

ג א'תמט (א. שבטים מלאכים. בעבודה). עיי"ע משה; מ"ת והא'.

אברהם:

א רנח (עד א. לא הוי זקנה. יגת"ד).
ג א'תיג (אברם הוא א. אחד הי' א. א. ומשה). א'תנז (מדריגתו).

אברים:

א ג (א. וכחות התמזגותם).

אדון:

א קמ (מל'). קמג (המשך). עיי"ע אלקי עולם.

א"ק:

א כה (נרנח"י דא"ק). סה. קיב. קכ. שכח. שלג.
ב א'קמח.
ג א'שנח (שטח ולא נקודה). א'תלט. עיי"ע צמצום.

אדם:

א שלד (א"ק דוקא). תקסב (א. בהמה, בגימט' מה או בפי').
ב תשצב (א. דאצי'. אדמה לעליון, עלי'). תשצד (המשך). תתג (המשך. א' דם נה"א נה"ב). תתלב (התחברותו עם אלקות). תתקסה (דבי"ע, ז"א דאצי'). תתקעה (המשך). א'קפד (א"ק אצי' ז"א מל'. התכללות). עיי"ע אבי"ע; בי"ע.

אדנ', שם:

ב א'קעא (א. אלקים, מל' בבי"ע באצי'). א'קעז (כנ"ל). עיי"ע שלוב.

אהבה. בכל לבבך נפשך מאודך:

ג א'רמג (מאדך מדרי' בה).

אהבה:

א נה (א. ורצון. דאב ובן והתלוי' בדבר).
ב תתלה (אה"ע אה"ר אהב"ת דאב ובן כו'). תתקעג (א. פנימית אהב"ת ע"י ראי'). תתקפב (המשך. אהוי"ר טבעים שכלים). א'כז (אה"ע אה"ר אהב"ת ב"ן מ"ה ע"ב).
ג א'רסה (א. עצמית וע"י התבוננות). א'שמב (אהב"ת ותשובה). עיי"ע מדות; מוחין ומדות; מילה; רצון.

אויר, אוירא:

א תנג (א. דע"ג קרומא).
ב תתקסא (מקשר ח"ס עם חכ' דאצי').
ג א'שכט (א. ואור. כמה בחי' א.). א'שלב (המשך).

אור, עצם והתפשטות. ג' מדרי': עצם וב' בחי' בה:

א תקע.
ב א'קמח. עיי"ע אור שלפני הצמצום.

---

*) נעתק מ„מפתח ענינים למאמרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנדפס ב„ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד" (ברוקלין, תשכ"ו). וכאן תוקנו כו"כ טעויות הדפוס.

במפתח ענינים שם צויינו הענינים: (א) בחלק א־ב למספר הסידורי דהמאמר בההמשך. (ב) בח"ג לפי העמודים שבגוכי"ק. וכדי להקל על הלומד ומעיין צויינו (ע"י המו"ל) אל העמודים. ברוב הפעמים צוין לתחלת הענין גם במקום שעיקר הביאור בא לאח"ז.

אוא"ס:

א שכה (שורה בחכ' אופנו). שלז (ע"י התלבשותו בחכ' דא"ק מתלבש בחכ' דאצי').

ב תתקנד (בחכ' בקירוב מקום בבינה בריחוק מקום).
עיי"ע א"ס.

אור זרוע:

א רנד (בהתהוות האו"כ).

או"מ או"פ:

עיי"ע אור כח חיות; מעלה ומטה; פנימי; קטרת.

אור שלפה"צ:

א רמה (ב' בחי': כפי העצמות, שלא כפי העצמות). תיז (הכלול, עצם, התפשטות).

ב א'כג (כנ"ל. רצו"ש בו). א'קמח (ב' בחי' אין). א'קצ (יתרון אור הבל"ג על פנימית הקו).

ג א'רפב. א'תיט. א'תעג. א'תעד.

אור שנברא ביום א':

ב א'לא.

אור וחשך:

ב תתקצט (משמשים בערבוביא. ב' אופנים). א'קצב (גוף ונפש).

ג א'שי (או"כ).
עיי"ע אש.

אור כח חיות:

א תפט (או"מ או"פ כלי). תרלג (כנ"ל).

ג א'שט (כנ"ל).

או"כ:

א יב (בל"ג וגבול. שרשם. מהתעבות האור נעשה הכלי. קו רשימו). טו (המשך). יח (–בטולם). יט (המשך). נב (התלבשות פנימי). נד (המשך). נח (–איפוא מספר המרובה). ס (–מדידתם). קנט (מספר באורות וכלים). קסז (המשך). קעה (הכלי ממשיך אור). רלא (חלוק בהירותם). רנד (או"כ בהתהותם). שב (גבול ובל"ג). שכא (המשך). תכה (אופן יחודם). תצט (פעולת הכלי על האור. בתהו בתקון). תקס (כנ"ל). תקסה (אין ויש). תקעב (המשך). תקעד (–אופן התחברותם אף שהם הפכים). תקפא (המשך). תקצ (המשך. ביטולם). תקצט (המשך. ד' אופנים במזיגתם). תר (–תהו ותקון). תרח (המשך). תריח (המשך. מ"ה וב"ן. תורה ותפלה. אורות וכלים). תרכג (–שם). תרכז (המשך).

ב תשכז (הכלי מגלה הא.). תשצ (עלי' וירידה). תשצד (המשך). תתמה (מעלימים ומגלים). תתמז (–חומר וצורה). תתנב (או"כ לבושים היכלות). תתסג (המשך). תתקז (התאחדותם). א'ט (ברישא חשוכא כו'. או"כ איזה קודם בתהו תקון). א'כב (רצו"ש דאו"כ חלוקם). א'כט (המשך).

ג א'רסז (שרש הכ. למע' משרש הא.). א'רסח (המשך. מרשימו קו). א'שיא (אור וחשך).

אור מים רקיע:

ב תתצ. תתצג.

אור ושלמה (דתורה):

א יד.

אור ושפע:

א צה. קד. תפז. תצ.

אור:

א מח (ג' מדרי': ע"ס הגנוזות, לאחה"צ, התלבשות בכלים). צט (א. השמש נפש וגוף). קד (המשך). תפז (או"פ או"מ). תצ (המשך). תקע (ג' מיני ביטול בג' מדרי' א.). תרכג (א. ושם). תרכז (א. כח).

ב תרנד (א. מאור, התפשטות עצם). תרעה (א. כח). א'כה (העדר ההארה אינו פועל שינוי בשמש פלפול בזה). א'כט (המשך. סיבת רצוא דא.). א'קמח (עצם והתפשטות). א'קנה (התהותו מהעצמות אינו בא"ע). א'קנז (–ביטול הא.).

ג א'שנב (א. השמש הלבנה אב"ט הראי'. דו"נ בא'). א'שסד (א. הלבנה אב"ט

ראי', בי"ע). א'שפו (כנ"ל). א'שצ־א'תיא (המשך). א'תלה (א. הוי'). א'תנד (א. הראי').

אור:

עיי"ע אויר; אחליפו; א"ע; בטול; ברישא; ברישא; חומר; חו"ב; מאור; מהיכן נבראת; מספר; ספירות; רצוא ושוב; רצון; שם; תהו.

אורך:

א נ (ב' אופנים: המשכת הפרט כמו שהוא, באופן שישתנו למטה).
ב תתקמד (כנ"ל).

אותיות. תמונתן. פרטי הא.:

א רטז (ד' רבתי דאחד יחו"ע). רסה (כתיבת ה' ראשונה דהוי'). תטז (ס' מ' דאפרסמון עיגולא רבועא). תסד (א' ייו, חכ' ו"ק יסו"א).
ב תתסד (א' ב' ג' ו').

אותיות:

א מב (צירופם מיחידה). רפד (צירופם מוחין דיניקה). רפז (–שרשם). רפח (–א. ושערות). רצא (עו"ע מאור הנפש).
ב תתנב (לבושים). תתסד (א. עצמים א. נבדלים). תתקה (א. מו"ד, שרשם בנפש).
ג א'ער (מיחידה שבנפש). א'תיז (א. דמדו"מ, חכ' רצון תענוג עצם הנפש). א'תיח (המשך. הנמשל למע'). א'תיט (–לפה"צ).

אחור באחור:

עיי"ע פנים.

אחליפו דוכתייהו:

א כ.

אטו האידנא לאו אחד הוא כו' העוה"ב כולו הטוב והמטיב כו' לא כמו שאני נכתב כו' (פסחים [נ, א]):

ב תתקצא.

איהו וח"ח איהו וג"ח:

א שא.
ג א'תכב (בכתר אין חלוק בין חיוהי וגרמוהי. חוג"ר לפני הצמצום). א'תעה (איהו וגרמוהי, זו"נ).

איזהו חסיד המתחסד עם קונו:

ב תשסז (ז"א או מל'. חסד צדקה).

איל. פשט האיל את ידו ונגע בטליתו של אאע"ה (פדר"א פ [לא]):

א קטז.

אין התורה מתקיימת א"ב שממית ע"ע:

ג א'רנא (מע"ח ש' המוחין פ"ג).

אין זולתך אפס בלתך:

א תקסה.
ב תשפא. א'קנז־ח.

אין חכם כבעל הנסיון:

ג א'שעו.

אין מלך בלא עם:

א תעא (פי' הן).

א"ס:

א מד („בחי' האחרונה שבא"ס"). צד (אור ולא עצמות ולא אין לו תחלה).
ג א'רסז (א"ס גם בתחלתו. חלוק א"ס דאצי' ושלפה"צ).

אין עוד:

ג א'רז (לע"ל. לילה כיום יאיר). א'שמה־ו (כנ"ל. בחללו ש"ע). א'תמב (א"ע בהיש. כלא בהאור).

אין ערוך:

א יא (א"ע דאצילות דבי"ע). טו (המשך. דאו"כ). יט (המשך). תקסה (בעוה"ז).
ב א'קנא (בעוה"ז). א'קנה (המשך).
ג א'תמב (בעוה"ז. עיי"ז ניכר א"ע גם בהאור).
עיי"ע צמצום.

אית מלך לעילא ברזא דקה"ק וכהן כו' (זח"ב ס"ז.)
ב תתקעט.

אכילה:
א תלא (א. ריח). תקסב (א. גסה).
ב א'פג (דחול, דשבת). א'קכז (באתרי' לאו אורחי' למיכל).
עיי"ע בירור.

אל אלקים הוי' דבר ויקרא ארץ:
א תקנד (חג"ת הנעלמים).

אל עולם ולא העולם:
א רנז.

אל תאכלו על הדם כו' שיתפלל. חדלו — באפו:
ב תתד.

אלקות ולא אלוקה:
א תרלא.

אלקות:
ב תתקלד (א. בפשיטות מציאות בהתחד־שות. ע"י הצמצום להיפך).

אלקי עולם כו' משגב בעדנו:
א קלה.

אלקים:
א רסו (א. חיים בינה). תרלא (ב' הפכים: ל' כח, אלקות).
ב תרעח (כנ"ל). תרפ (המשך).

אלו דברים שאא"פ בעוה"ז כו':
ג א'רעט (כי הם בג"ר ועיקרם בכתר).

אלי':
א קא (בברית מילה, הצלת רהמ"ס). תרכט (כנ"ל).
ג א'שסז (חצוניות דשם מ"ה ולכן נעשה שליח גם למטה).
עיי"ע משה.

אליו ולא למדותיו:
א תיב (אבל מה ששייך להשתל').
ב תשכז (שלמעלה מהתלבשות בכלים).

אלף פלא:
א שפג. שצא (חכ' במקומה, בכתר). תנז (גילוי פלא עצמו). תסב (בחכ').

אמונה:
ב א'קפב (בנש"י דוקא).

אמת:
ב תשמא (תורה). תשנד (א. ושפת א. בעבודה).
ג א'שעד (א. וחותם א. חו"ב).

אני ואין:
ב תרצט (במל'. ב' בחי' אין).

אני הוי', פי' לשון זה:
א ח.
ב תרצט.

אני הוי' לא שניתי:
ג א'תסז (מקומו. איך הוא). א'תע (המשך).

אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי א"א:
ג א'רי. א'ריג. א'ריד. א'ריז.

אני:
א שכז (א. והו, ב' בחי' שבכתר).

אפר:
עיי"ע פרה אדומה.

אצי' ובי"ע:
א רמט. שיז.
ב תרצז. תתקנב. א'קסא. א'קפז (התחברותם ע"י האדם).
ג א'שצב (בהשתלשלות זמ"ז). א'תעג (יחו"ע יחו"ת).
עיי"ע ד"ע; התלבשות; יש מאין; כלים; לבוש.

אבי"ע, בי"ע:
א תלב (אבי"ע דקדושה, דקליפה).
ב א'סב (דקליפה דתהו. אופן בירורם ע"י תורה).

ג א'שפח (בי"ע יוצ"א ובורא חשך). א'שצ (–עגויו"ש).
עיי"ע חומר צורה ותיקון.

אצילות:

א יא (אדה"ז הי' קוראו עליון). יב (–ממוצע). קפג (כללותו בגין דישתמודעון לי'). שיח (ממוצע).
ב תרמ (גילוי מההעלם). א'קסב (נק' עולם העלם. בחי' בו. ממוצע). א'קסח (המשך).
ג א'תמח (עולם האחדות).
עיי"ע אור; ז"א; מקרא.

אריך:

ב תתצג (חך וגרון דא. חו"ב דא.).
ג א'תעח (הסתכלות בפנים. ש"ע ק"ן).
עיי"ע עתיק.

ארץ:

ג א'תנח (א. מדבר אדמה, מדרי' במל').

אש:

א קעו (טבע העלי'). קעט (–אש היסודי).
ב תתמ (אש ה' יו"ד). א'קצב (שחורה לבנה). א'קצד (–להאיר את החשך, למע' מחשך).
ג א'שכט (אש היסודי).
עיי"ע רוח.

אשרה:

ב א'קיג (נוק' דקדושה ולעו"ז נוק' דקליפה).

את השמים ואת הארץ אני מלא:

א פו (מקיף).

אתכפיא אתהפכא:

ג א'שטו־א'שכט (ב' אופנים בכאו"א).

— ב —

באר:

ב תשנז (באר שבע קמץ או סגל, כתר או ז"א ומל'. שבועה).

בגדים:

עיי"ע לבוש.

בחינה:

ב תרצא (בע"ס דאצי').
ג א'תמח (כנ"ל).

בטול:

א קב (אמיתת הב.). קיב (חיות הנבראים ע"י הב. ב' אופנים). תקסה (ג' ב. באור. שרגא בטיהרא, נר באבוקה, דחכ' דכתר). תקצ (דאו"כ). תקצט (המשך). תרח (המשך. ב. דגוף ונשמה). תריח (המשך).
ב תשלד (דחכ'). תתפה (ע"י הפרסא. תלמיד לפני רבו). תתצג (המשך). א'סה (ב. היש ע"י המל' דוקא). א'קנה (א"ע). א'קנז (–אין זולתך). א'קנח (–אפס בלתך).
עיי"ע אין עוד; חיות; נה"ד; עבד; עבודה; קב"ע; שמחה; תהו.

בינה:

א קצג (ענינה השגה. חצונית ב. פנימיותה).
ב תשיג (אימא עילאה מקננא בבריאה לא עצמותה כ"א מתלבשת במל' ובוקעת כו'). א'לא (ב. ושערי ב.). א'פו (שבת). א'פח (–שביעאה או ח').
ג א'רמא (ב' בחי': עצמותה והשייך אל המדות. אימא רביע על בנין). א'רמג (המשך בכל מאדך). א'שצא (מי. תהו).
עיי"ע אלקים; חו"ב; יסוד; יו"ט; ישסו"ת; מוחין.

בירור:

ב תשעד (בדרך מלחמה, ממילא ובמקום האויב, מנוחה). א'מב (מל' ע"י גבו' דע"ק ח"ס). א'מה (המשך. ב. דאו"י דאו"ח. חלוקם. אוכל מתוך פסולת, להיפך). א'מט (–בשבת בורר אסור ורק אוכל מתוך אוכל שזהו אכילה וקרבנות דשבת). א'נח (המשך). א'סא (המשך. ב. אבי"ע דתהו. דשם מ"ה ב"ן). א'סה (–מלחמה מנוחה). א'סט (המשך). א'עא (–ע"י ח"ס וגבו' דע"ק). א'עג (–וי"ל דח"ס למע' מבירורים. ב.

שיורי טלא דבדולחא, טלא דבדולחא). א'צו (ג' מדרי': אוכל מפסולת, אוכל מאוכל, שלמע' מב.).
ג א'שכב (מלחמה, ממילא, ב' אופנים בממילא: מדבר, ביהמ"ק). א'שכט (דמ"ה דב"ן. או"י או"ח). א'שעה (בינה מברר ע"י חכ').
עיי"ע אתכפיא; נה"א.

בית הלל ובית שמאי:
ג א'רלב (מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה שזהו שינוי בהמדות ע"י מוחין דאבא דוקא).

בית המקדש, משכן:
א ריט (ראית המהות). תמד (חצר, אוה"מ או היכל, קה"ק. בי"ע אצי' ולמע' מאצי').
עיי"ע זמן ביהמ"ק.

בכורים:
ב א'קלא (שרש הנשמה).

בלק:
א תקמח (לעו"ז דאהרן, מק"נ, תהו).

במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים:
ב תתקסה. תתקעא.

במקלי:
ב תשסה (בשל"ה השם מכב"י).

בן:
עיי"ע אהבה; ולד; נשמות.

בקור:
עיי"ע חולי.

בקיעה:
א תקנא (ענינה).

בקר:
עיי"ע יום.

ברוך שאמר:
א קכט (ברוך שאמר – עושה בראשית. ה' מדרי').
ב תתקנה (ב"ש ואמר העולם ברוך הוא).

בריאה:
ב תרמה (התחדשות גמורה).
עיי"ע תוארים.

בריאת העולם, תכליתו סיבתו:
ב תתצו (דירה בתחתונים. עולם התחתון דוקא). תתצח (–ע"י נשמות). א'קיט (לגלות שלמותו. להיטיב לברואיו).

ברייתא:
ג א'שע (נה"י. ל' חוץ). א'שעא־ד (המשך).

בריש הורמנותא דמל' כו':
א קכט.
ב תתקעא (בריש – גליפא בטה"ע). א'קעג (כנ"ל).
עיי"ע טה"ע.

ברישא חשוכא והדר נהורא:
ב א'ב (הצמצום בשרשו קודם לגילוי. לילה קודם ליום). א'ז (–בעבודה). א'ט (המשך. או"כ). א'קצב (צמצום וקו. או"כ).

ברית:
א תח (דנח, אאע"ה, מרע"ה).

ברכה:
ב תשלז (בחי' בב. ב. השחר ע"ד יצי"מ). תשסו (ב. תפלה. ב' בחי' ברכה). תתקמז (ב. הודאה, חו"ב).
ג א'ת (עיני העדה תקנו ב.).
עיי"ע מצות.

בשעה שהקדימו כו':
א א.

בתי אחותי אמי:
א קמ. קמב.
ג א'רמט (מס"נ תומ"צ).

— ג —

גבול, בלי גבול:
ב תרנ (ג. וכח ההגבלה באצי' אריך בי"ע).
עיי"ע כח הג.

גבורה:

ג א'רפח (מיני ג. בטבעי בנ"א). א'רפט (המשך. ג. ממותקות. ג. קשות מג. דקדושה). א'שטז (ב' אופנים בהמתקתן: אתכפיא אתהפכא). א'שיח (המשך). א'שכא (–אתהפכא ממילא). א'שכב (המשך). א'שכה (–המתקתן בשרשן קטרת). א'שכז (המשך). א'שלד (–ב' פי': תגבורת צמצום. חלוק חו"ג. חי' בהמה). א'שלה (המשך).
עיי"ע אחליפו; או"כ; מדות.

גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם:

ב א'רא.

גדלות:

ג א'רכד (קטנות וג. המדות. בן ו' י"ג כ' שנה). א'רכט (המשך). א'ל (–ג. או"א).

גיהנם:

עיי"ע נה"ד.

גולגלתא:

א תו (רצון, חצונית, ג. וח"ס).

גונים:

א רכז (לבן ג. עצמי).
ב א'קעט (בכלים דז"א).

גוף, גוף ונפש:

א ק (אופן חיותו). קא (–מוגדר). תנט (ג. ונשמה לימוה"מ). תרח (אופן מזיגתם, ד' אופנים). תריח (המשך).
ב תתנה (ג. ולבוש: אצי' ובי"ע, בריאה ויצירה).
ג א'תסח (מזיגתם: רוחניות שבגשמיות גשש"ר).
עיי"ע חיות.

גילוי:

א פ (לעצמו, לזולתו).
עיי"ע אור עצם והתפשטות; העלם; הארה.

גל:

א רו (שבין יעקב ללבן. ב' פי'). רח (המשך. בחי' לבן).

גלות:

ב א'קלה (ג. מצרים גרוע משאר הג.).
עיי"ע זמן הגלות.

גליף גליפו:

עיי"ע ברישׁ; טה"ע טה"ת.

גמילות חסדים:

עיי"ע חסד.

גן עדן ולעתיד לבא:

ב תשעט (ג"ע ימוהמ"ש תחה"מ, חלוקם). א'קיב (ג"ע ועוה"ב).
ג א'ריא (כנ"ל. שכר מעשה וכונת המצות).

גן עדן:

א שסח (למוד ההלכות שם: נגעים, המחליף פרה). שע (–אונאה).
ב א'נד (ב' בחי' עדן. חלוק געה"ע געה"ת).
ג א'ריג (אצי'). א'ריח (מצ"ע, ע"י מצות). א'רנד (כנ"ל). א'רנה (המשך). א'רס (המשך). א'רסא (–על ידי שמחה של מצוה). א'רעא (כנ"ל).

גרון:

עיי"ע אריך; מוחין ומדות.

— ד —

דבור:

א תפא (מוסיף בשכל). תקמא (ד. ראי' שמיעה).
ב תרסה (ד. הרהור, חצוניות ופני' המל').
עיי"ע הבלים; מח'; קול; מדבר.

דבקות:

א שנו (ד. התקשרות).

דבש:

עיי"ע דין; הנחמדים; ק"ש.

דוד:

ב תרצג (לא הו"ל שנין או חי וקים. מל' בבי"ע או באצי').

דצח"ם:

א רפב (באדם, בשכל). רפה (–בעבודה). רפז (–במל' דאצי').

די:

עיי"ע והריקותי; שדי.

דין:

ג א'שלט (דגדלות דקטנות, דבש שאור. חלוק עונשם רבוי או סלוק האור. חלוקם בחטא תשובה).
עיי"ע גבו'.

דירה בתחתונים:

עיי"ע ברה"ע.

דלוג:

עיי"ע הליכה.

דלת:

א ריז (מל' שבמל').

דמות:

עיי"ע צלם.

דעת עליון, דעת תחתון:

א קצו (ממכ"ע סוכ"ע). קצח (–ברה"ע מ"ת). שפד (באלקות ד"ע, בנבראים ד"ת).

ב א'קסא (באצי' ובי"ע). א'קסב (–באצי' גופא). א'קסט (למע' מאצי' בקו). א'קעה (המשך. בעבודה יחו"ע יחו"ת).

ג א'תעג (לפה"צ). א'תעד (המשך. יחודם).
עיי"ע יש אין אין יש.

דעת:

ב א'קעה (התקשרות הכרה הרגשה). א'קפ (–הרגשה שלמע' מהשגה).
עיי"ע ראי'.

– ה –

הארה:

ב תשכב (ה. עצמית וה. המתגלה מן העצם).
עיי"ע גילוי; המשכה.

הבדלה:

ב תתפב (בין האסור למותר, במותר גופא. ע"י תומ"צ).
עיי"ע אור; פרסא; רקיע.

הבלים:

א תקלג (ה. הדבור). תקלו (–המצח, הפנים).

הבן בחכמה וחכם בבינה:

ב א'קצח.

הוא:

ג א'תיא (בינה כתר). א'תיג (הוא מתחילתו ועד סופו. ה' הוא לטובה כו'). א'תכד (המשך). א'תכה (המשך). א'תלו (כתר).

הוד:

א רלו (הוד והדר). רלח (–עתיק א"א).
עיי"ע נצח.

הודאה:

א תקטז (ה. וה. דה.). הוספות ג (– הוד דא"א).
עיי"ע ברכה; תפלה.

הכרה:

עיי"ע דעת.

הליכה:

ב תתקמ (ה. מרוצה דילוג – בהשתל' בעבודה).

הלכות:

א שסח (ברוחניות: נגעים, המחליף פרה בחמור). שע (–אונאה).
עיי"ע המחליף.

המחליף פרה בחמור:

א שסח (ברוחניות).

המשכה, השפעה מרב לתלמיד:

א קסא (ד' צמצומים).
ב תתפו (התלמיד צ"ל כלי ריקן). עיי"ע העלם וגילוי.

המשכה, השפעה:

א קפו (המ. נעלמת). רמה (המ. שבל"ג שבגבול). תכב (שבסדר ההשתל' גם חכ' מכתר. למעל' מהשתל' א"א וע"ק). תפד (מצד בטול, רוממות).
ב א'צג (המ. הארה. המ. עצמית). עיי"ע אור ושפע; לחם.

הנה מקום כו' צור, נקרת הצור והי' בעבור כבודי:

ג א'שלג. א'שלח.

הנחמדים מזהב כו' צופים:

ג א'רנט (זהב פז, חו"ב. דבש נ"צ, עונג).

הנה מאני דרבנן דבלי כו':

ב תשכה (לבושין דמעהמ"צ, משא"כ תורה).

העלם וגילוי:

ב תרלז (הו"ג). תרלט (–אצי' ולמעלה מאצי'). תרמה (המשך. יש מאין). תרמו (–בי"ע מאצי'). תרנג (המשך. עצם והתפשטות, אור ומאור). תרנח (–כח ופועל, תנועה מכח התנועה).

הפשטה והלבשה:

א ת (בחכ'. דוגמאות).

השגה, ה. החיוב השלילה:

א קצד (באוא"ס שלילה דוקא). רמ (דוגמא להנ"ל).

השגחה:

א קסח (משם הוי' אלקים הוי' בהתלבשות באלקים).

השערה:

א מד (שלפה"צ). מט (המשך).

השראה:

א שכה (ה. והתלבשות).

השתוממות:

עיי"ע בטול; נה"ד.

התבוננות:

ב תתיג (דפני' המוחין דחצו' המוחין). תתיח (–נשמות מלאכים). תתיט (–דכל סדר התפלה. דנר"ן).
ג א'שח (אופני ועניני ה.). א'תנא (צ"ל בענג ובהרגש הלב).

התכללות:

ג א'רפד (ה. תחתון בעליון. בכחות הנפש).

התלבשות:

א קמ (ה. נה"א בנה"ב).
ב תתנה (באצי' בטל משא"כ בבי"ע).
ג א'ערב (חלוקים בה.). עיי"ע השראה.

התנוצצות:

א טז.

התנשאות, רוממות:

א רלו (מצ"ע, ע"י הכתרה). תסח (המלך, השר). תעא (עצמי, או לא). תעז (המשך).
ג א'רטז (מצ"ע, ע"י הכתרה). עיי"ע מל'.

התקשרות:

עיי"ע דבקות; תלת קשרין.

— ו —

וא"ו:

ג א'רנ (לרבות אחיך הגדול, ז"א לגבי נשמות דאחים ורעים).

ואהי' אצלו אמון כו':

א תסא (–את בנ"א).

ואכלתם אכול כו':
ב א'נח (– עמכם להפליא).

וארעא אתבטלית:
א תרד.
ב תתפח.

ודברו בהם ברצו"ש:
ב א'כ (מל' דא"ק, דא"ס).

והי':
א קכט (ל' שמחה).

והריקותי לכם ברכה עד בלי די:
א רנח. ערה.

והחכמה מאין תמצא:
א יא. טז. יט.
ג א'שפא (ג' בחי' בחכ').

ויבואו מרתה כו' עץ וימתקו המים:
ג א'שטו. א'שכא. א'שכח.

וידבר ה' אל משה דבר אל בנ"י לאמר:
א שדמ.
ב א'פד.

וה"א אמת כו' – ל' היד יסוה"ת א, ד –
ב א'קמב.
ג א'תסא.

ויהי ערב ויהי בקר יום אחד:
ב תתקצז. א'ב. א'יד.

ויעבור ה' ע"פ ויקרא ה' ה':
ג א'רצד (ב' עליות, ב' ירידות).

ויקהל:
ב תתקט (דמשה שלמה, בטול במציאות היש).

וירא אליו באילוני – האוהל:
ב תשלא.

וירד מצרימה אנוס ע"פ הדבור:
א תפג.

ולד:
ב א'יב (מהאב או מהאם. מציאותו מהאם, הרוחני מהאב). א'קלה (אר"ש כו' ומלמדין אותו כה"ת, רק במקיפים דנשמה).
ג א'שסב (מהאב או מהאם). א'שעו (מהאם).
עיי"ע עיבור.

ועבדתם את ה"א כו' מקרבך:
א שעז.

– ז –

זה נהנה וזה לא חסר:
א תפז. תקא.
עיי"ע שלי.

זיעה:
ב תתפ (מזיעתן של חיות, בעבודה).

זכר זכרון:
א תז (ענין הזכרון. זכרונות).

זמירות:
עיי"ע תורה.

זמן ביהמ"ק וזמן הגלות:
א ריד (פנים ואחור).
ג א'רצו (המשכה למטה כמו שהוא למע', א"ל).

זמן:
א שלט (סדר זמנים. שרשו מרצו"ש. מקומו, ענינו).
ב תתקכ (ז. ומקום גשמי ורוחני).
ג א'שמה (אפשריות ז. נצחי).

ז"א ומלכות:
ב תשצ (ב' חצוצרות, חצאי צורות, עלי' וירידה, אנכי שלומי אמוני ישראל, ז"א בעל ט"ס ומל' משלימתו). תשצד (המשך). תשצז (– מל' שבכל ספי').
ג א'שנה (משפיע ומקבל). א'שנו (המשך).

ז"א:

ב תשכג (גילוי המהות. זה). תשכט (–ז"א ובינה). תתקעג (הסתכלותו בפנים דא"א).
עיי"ע מצח.

זקנה:

ג א'שסח (זקן נער, ע"ק ז"א בהתלבשותו בו"ק דיצירה).
עיי"ע אברהם.

זריעה, נטיעה:

ב תשעג (זו"נ, תהו תקון, צדיק וישר).

— ח —

חוטם:

א תמח (ב' נקבים חיין וחיי דחיין. ח. ופה, שער פני' וחצו' המוחין).

חולי:

ב תשלא (בקור חולים). א'קצה (ברוחניות. סמכוני באשישות). א'קצו (–המשך. ע"י ראי' דחכ'). א'ר (בגימט' מ"ט. שיש בו סכנה, שאב"ס. רפואה תשובה). א'רב (–מחלה מקור הח. ע"י הפרסאות).

ג א'שצד (ח. אהבה ע"י התבוננות בסוכ"ע).

חומר וצורה:

ב תתמז (או"כ). א'יב (איזה מהם קודם).
עיי"ע צלם ודמות.

חומר וצורה ותיקון:

א שלב (בי"ע).

ג א'שפט (כנ"ל).

חומרא:

ב תתפג (ח. דסתים דתורה על גליא דתורה).

חטא:

א שמח (ע"י הח. הצמצומים נעשים הכרחים כבי').

ג א'שסט (איפוא מגיע הפגם. ישוב הסתירות שבזה). א'תעא (איפוא מגיע הפגם).

חיים חיות:

א תכט (דקדושה דסט"א. או"כ גוף ונפש).
עיי"ע גוף; לב; שם.

חכמה. מדרי' בחכ':

א עא (אין, קודש. ראי' דח., נקודת ההשכלה כו'). רסז (הנחה שכלית, נקודת ההשכלה, התמצית). ת (ב' הפכים הפלאה ירידה). תג (–קמץ פתח). תד (–כח מה).

ב תתכה (נקודת ההשכלה, התמצית). א'קעז (כתר, ח., יסוד שבח.).

ג א'שלא (או"כ הח.).

חכמה:

א רכז (אין בה גוון). שצא (ביכולתה להעלים על הכתר). תו (ח. רצון ועונג). תכב (ח. מכתר – השתל'). תסב (ראשית הגילוי).

ב תשלב (זה. עצמי). תשלד (–בטול החכ'. ח. ורושם. כוללת הכל). תתקיג (בהתאחדות או רק לבוש לאוא"ס). א'קי (ח. ועונג).

ג א'של (י' דאויר, או"כ הח.). א'תסג (יש בכל דבר. ח. והיולי. למע' מהשבירה).
עיי"ע אוא"ס; אלף; בטול; והחכמה; ממוצע; פני' אבא; ראשית; שכל.

חכם:

ג א'שצט (עיני העדה. תקנו ברכות). א'תא (המשך). א'תג (ביכולתם לשנות אפי' מ"ע כו'). א'תח (המשך).
עיי"ע תנאים.

חכמה סתימאה:

א כב (ח. וח"ס). שצח (ממוצע). תו (ח"ס וגולגלתא). תטז (ב' סתימות). תכא (המשך). תנ (פני' ח"ס חצוניותו). תנב (המשך).

חכמה ובינה:

א סד (חלוקם). ע (המשך). קלו (עו"ע או

אין ויש). רסה (או"א עילאין תתאין). רסט (–יחוד פנימי). רחצ (ח. ראשית ההשתל' ב. מקור ההשתל'). שפג (אלף בינה). שפד (–ד"ע ד"ת).
ב תשד (ראי' שמיעה). תתקנד (בקירוב מקום, בריחוק מקום). א'עט (נקודה, פרטים).
ג א'רלב (אורה ושמחה. חלוק פעולתם על המדות). א'שעה (אמת, חותם אמת). א'שעז (תושב"כ, שבע"פ). א'שפג (המשך. ב. בעלי' דח. אבל הח. תחי').
עיי"ע אריך; ברכה; דעת; יסוד; מדידה; מוחין ומדות; נדרים; ראי'.

חלופים ותמורות דא"ב:
ב תתקנז.

חנוך:
ג א'רכז („נראה דבמל"ת אם רק מבין מה שאומרים שזה אסור ובמ"ע שיודע קצת מעלת הדבר").

חנוכה:
ב תשצג (נ"ח ונר שבת, בשמאל בחוץ משתשקע, בימין בפנים ביום. מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע).

חסד:
א תפד (ח. זוטא רב ח. ח. גדולה. ח. טוב).
ב תשמב (ח. שייך בעצם, רחמים רק בהרגש). תשסח (ח. צדקה). תשסט (–ח. לעשירים).
ג א'שצו (ח. המכוסים ח. המגולים. עה"ח עה"ד).
עיי"ע אחליפו, גבורה.

חסיד:
ב תשעג (למע' מצדיק וישר).

חצר הכבד:
ב תתפא (פרסא). תתפה (המשך).

חקיקה:
א רלד (בספירות. ג"כ משחיר). תק (מעבר לעבר א"ל. לפה"צ לאחריו).

חריף ומקשה מתון ומסיק:
א תא.

חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא:
א רכג (תורה תפלה).
ב תתקפח (ענינם).

חשך:
ג א'שי (ב' דעות: העדר האור, בריאה בפ"ע. בעבודה, בנפש, בעולם).
עיי"ע אור; אתהפכא.

— ט —

טהור:
ב תתקנז (טהורה היא ב' פי').
עיי"ע נשמה.

טהירו עילאה טהירו תתאה:
א קט. קיב.
ג א'תו.
עיי"ש בריש.

טוב, טו"ר:
א נה (ט. או לו טוב. מוחין ומדות).
עיי"ע חסד.

— י —

יגיעה:
א תקנב (גילוים שע"י י. דוקא).

ידיעה ובחירה:
א קיב.

הוי', ב' שמות ה.:
א כה.
ב תתקפז.

הוי' ושאר שמות:
א כה. רכט.

הוי' ואלקים:
ב א'קלב (כלולים זמ"ז).

ג א'רז (כמה מדרי'. יחודם. אופן דלע"ל). עיי"ע אלקים; השגחה.

הוי':

א רכו (שם העצם). תיז (שלפה"צ אין בו אותיות).
ב תתסו (בהשתל'. לפה"צ. בקו). תתקכב (הי' הוה ויהי'. למע' מזמן ומקום). תתקצה (אם יש לפה"צ).
ג א'עדר (בחלוף: מצוה ורק י' ה' נחלף). א'רעז (לע"ל: יהי'). עיי"ע שלוב; שם.

ה. אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן (ישעי' כה):

א שעה. תנד. תסב.

ה. יחתו מריביו כו' משיחו:

ג א'ר. א'רפז־א'שה. א'שמז.

יום:

ב תתקצז (יום א' דמע"ב הק' יחיד בעולמו). תתקצט (– ערב ובקר דוקא. יום ולילה בעבודה). א'ב־א'כא (המשך). עיי"ע ברישא.

יום טוב:

ב תרצה (חה"פ שבועות סוכות חג"ת. ר"ה יוהכ"פ שמע"צ, ה"ג ראשונים שניים שלשיים דאימא לצורך המל').

יחודא עילאה יחודא תתאה:

ג א'תעג (באורם בקצור). עיי"ע ד"ע ד"ת; צלם.

יסוד:

ב תשד (אימא קצר). תשח (– אבא ארוך). א'לא (ג' י. בכל פרצוף. נק' טוב).

יעקב:

א רה־רכד (עבודתו אצל לבן).

יעקב, ישראל:

א רס (י.י. זוטא, סבא. למטה ולמע' מן החזה).

ירושה:

א קיח (י. מתנה, בעבודה. אתהפכא וע"פ טו"ד).

ירושלים:

ג א'תנה (שלימות היראה. בנות ירושלים).

יש:

ב תשלג (יש נאצל, יש נברא). תתטו (כנ"ל). עיי"ע בריאה.

יש אין אין יש:

א רמח.
ב א'קמ־א'קעד.
ג א'תעב. א'תעד (אין הב' אינו משתלשל מאין הא').

יש מאין:

א תקצב (דאצי', דבי"ע).
ב תרמז (בי"ע מאצי'). עיי"ע בריאה; ד"ע ד"ת; העלם וגילוי.

ישוב:

ב א'כ (בצפון ולא בדרום).

ישראל:

ב תתצו (עלו במח'). תתקב (המשך). עיי"ע ז"א; נשמות.

ישראל, הבעש"ט נ"ע:

ג א'רנז (מדרי'. אמר שהי' יכול לעלות השמים כמו אלי' כו'). א'שמו (ראה מה שעתיד להיות כאלו כבר הי').

יש"ס ותבונה:

א רס (נה"י דאו"א. בנפש, בעבודה). רסה (המשך).

יתרו:

ב תתסב (חותן – שע"י – ירידת משה).

— כ —

כבוד או"א:

עיי"ע אלו דברים.

כה:

ב תשטו (מל'). תשטז (–בינה, כתר). תשכב (המשך. זה, ז"א חכ'). תשלב (המשך).

כהן:

ב תתקעט (חסד דאריך דז"א דבריאה, כה"ג סגן כה"ד).
עיי"ע אית.

כולא קמי' כל"ח:

עיי"ע אין עוד; בטול.

כח הגבול ובל"ג:

א שא (ב"פ איהו).
עיי"ע גבול.

כח הקיולי העצמי:

א קפה. רמו.
ב תרנה. א'קנו (בשכל, רצון).

כח הזריקה:

א צה.
ב תרפב.

כח המשכיל:

עיי"ע שכל.

כח הפועל:

ב תרפב (כה"פ בנפעל ג"כ צ"ל שהוא דבוק). תרפו (–אופן דביקותו).

כי לא מח' מח' כו':

ב תתקג (משא"כ דבור. ובמ"א כשלא דרכיכם דרכי).

כל אות שאין גויל מוקף לה מד"ר פסולה:

א רלט.

כל האומר איש"ר בכל כחו כו':

ג א'תטז (כחו כונתו). א'תכג (המשך).

כל האומר שמועה כו' עומד לנגדו:

א תקלז.

כל המאריך באחד כו':

ג א'תכג (האריכות באחד עד לפה"צ).

כל המעמיד דיין שאינו הגון כאילו נוטע אשרה כו':

ב א'קיג (דיין שא"ה יצה"ר).

כל הנביאים נתנבאו בכה כו':

ב תשטו־תשלט (מל' בהתלבשותה בבי"ע).

כלה:

ב תרסז (ב' בחי': פני' הלב, חצו' הלב. אה"ר אהבה זוטא).
ג א'רצה (ב' בחי' חלוק התבוננותם).

כלי ריקן:

ב תתפו (תלמיד בקבלתו מהרב).

כלים. חצוניות ופנימיות הכלים:

א קסד. תקעה. תקפא.
ב תתע.

כלים:

א יג (התהותם, רשימו). טו (המשך. פגיעת או"י ואו"ח). תקעו (שם התואר הפעולה).
ב תתקמו (עיקרם מאצי'). תתקמח (–חלוק באצי' בבי"ע).
ג א'רפא (ע"י המצות הכ. נעשית אור).
עיי"ע או"כ; לבוש; נשמות ומלאכים; צלם; שם.

כמים הפנים כו' האדם:

ב תתקסד־תתקעו (לפה"צ, לאחה"צ).

כסא:

ב תשד (ק"ש מדות). תתקד (כסא, כסה"כ).

כסא הכבוד:

עיי"ע כסא, נשמות.

כשתגיעו למקום אבני שיש טהור א"ת מים מים:

ב תתקסד. תתקעב.

כתר פנימית הכ. חצונית הכתר:

ב תשטז. תשכב.
עיי"ע עת"י; פרסא; רצון.

כתר. כ. שבחכמה וחכ' שבכתר:

ב תרס.

כתר:

א א (כמה פי'). קיז־קלד (כ. כללי, כ. פרטי). קמח (המשך. השתל' הכ. זמ"ז). רמב (מל' מדות כו' שבכתר). רמג (–ענין ג' הפי' שבכ.). שכט (אם הוא הא"ס). שצא (נעלם ע"י החכ' דוקא). שצג (–ממוצע). שצח (המשך).
ג א'ריד (עו"ע או ע"י הצמצום).
עיי"ע גולגלתא; והחכמה; ח"ס; ראשית; רצון; שלשה.

— ל —

לא הי' צריך להתחיל אה"ת אלא מהחדש כו':

ב א'קפא.

לב:

א תכט (חצו' ופני' הלב).
ב א'טז (התחברות החיות והדם).
עיי"ע כלה.

לבוש. בחי' בלבוש:

א ר (המיוחד הנפרד, גוף). רב (–שכל מדות ומדו"מ. המגלה המסתיר). רד (–דאצילות דבי"ע).
ב תתעג (בשבת ויו"ט ל. משי חי, ל. הבריאה). תתקפא־ד (ג' מינים: דמשה, חכמי לב, סתם. בעבודה תורה רעו"ד מצות בקב"ע). א'קסד (עצמי נפרד, אצי' בי"ע). א'קעז (מח' דבור, מיוחד נפרד).
עיי"ע מח'.

לבוש:

א רט (קליפה דל. מסתיר ביותר). רלט (ל. למע' מאצי'). תקנב (דקדוש או"א). תרכד (ל. כלי).
ב תתנב (או"כ ל. היכלות. אותיות מו"ד. בי"ע או יצירה). תתסג (המשך). תתקנו (ל. ושערות יגת"ד וב' פאות). א'קעז (שייך רק על ז"ת ולא על ג"ר. מסוה דבר נבדל לגמרי המסתיר. רק בגילוי הכחות).
ג א'שעט (ל. נצרכו ע"י החטא).
עיי"ע מלבוש.

לבנה:

א ריח (קיימא סיהרא באשלמותא).
ב תשסט (כנ"ל. מדרי' בזה).
ג א'שנב (אם יש לה אור). א'שסא (כנ"ל).

לולב:

ב תרעט (באחדות אף שהם מחולקים). א'קסז (אחדות).

לחם:

ב א'סב־א'עא (מן השמים, מן הארץ. תהו ותיקון). א'קל־ט (מן השמים, מן הארץ. בעבודה).
עיי"ע תורה.

לך לך כו' אביך:

ב תשכ. א'קצה.

לעתיד לבוא:

א קיז (גילוי עגול הגדול. נגיעת הקו גם בתחתיתו).
ג א'רז (היש – אלקות. הצמצום יאיר).
עיי"ע ג"ע.

לקתה בכפלים נחמה בכפלים:

א פה (או"פ או"מ).

— מ —

מאה:

א נח (בן ק' כאלו מת ועבר כו').

מאור:

ב תרנג (מ. ואור, עצם והתפשטות). א'כה (פלפול בהא דהעדר ההארה אינו פועל שינוי בשמש).
עיי"ע אור; תוארים.

מדַבר:

ב תתקה (המעלה מפני כח הדבור, ולא כמו צפור המדברת).
עיי"ע דצח"ם.

מדבר:

ג א'תנח (דקליפה, דקדושה).
עיי"ע תורה.

מדה:

א עה (מ. גבול, תחום).

מדידה, קו המדה:

א עו (קה"מ). שיב (קו וקנה, חו"ג חו"ב). שטז (–מ. דברה"ע, ע"י האבות תורה).
ב א'עט (ע"י גבו' דע"ק. ח"ס).
ג א'שלו (מ. עצמית).

מדות:

א סו (עצמים והבאים ע"י שכל והרגש). רס (למטה מן החזה, למע' מן החזה). רסא (–מ. שבשכל). רחצ (מ. שלמע').
ג א'רכא (חב"ד חג"ת נה"י שבמ.). א'רכב (–מוטבע מורגש מושכל. עבור יניקה מוחין). א'רכה (המשך. בעבודה). א'רל (המשך. בז"א). א'תכז (מ. למעלה עצמים). א'תלח (ב' בחי' במ. שברצון).
עיי"ע מוחין; שכל.

מה:

א תקסא (ב' פי': מה פשפשת, מהות).
עיי"ע שם.

מהיכן נבראת האורה – שמ"ר ויקהל:

א קפ.
ב תשצט (–והבהיק זיו הדרו).

מוחין ומדות. חלוקם:

א נד. סו (טוב, לו טוב). עט (לעצמו לזולתו). רסב (לעצמו, לזולתו. גילוי, למע' מגילוי). רצא. תקח (מדות עצמים יותר ואינם משתנין, משא"כ מוחין). תקיד (המשך).
ג א'רמב (מד. למע' ממו.).

מוחין ומדות. השתל' זמ"ז. המשכה ממל"מ:

א קנג (מוחין ישנם במדות). רצא (עו"ע). רצג (–בעבודה). תקיא (הנהגת המד. ע"י המו.). תקיב (–מתי). תקיד (המשך). תקכב (–ביטול המ. ע"י החכ' דוקא). תקכה (המשך). תקכח (–התכללותם ע"י הבינה).
ב תתעז (ביניהם פרסא, מיצר הגרון). תתפט (המשך).

מוחין, מדות, עיי"ע מדות:

א עח (אבי"ע במו.). רפג (מו. דיניקה). רצא (פני' וחצו' מו"מ).
ב תתיב (חצו' ופני' המו.). תתכב (המשך).
עיי"ע חו"ב; עבור; פנים ואחור; שכל; שערים.

מוטבע מורגש מושכל:

ג א'רכב־א'רלב.

מוסף:

א סא (שחרית מוסף).
ג א'שמ (אב הרחמים).

מחלוקת:

א מ (לש"ש שאינו לש"ש, התחלקות דתהו התחלקות דתקון).

מחשבה ודבור. מדו"מ. עיי"ע דבור:

ב תתנב (לבוש המיוחד, הנפרד). תתקד (מח' וכח המ. דבור וכח הדבור). א'קעז (לבוש המיוחד, הנפרד).

מחשבה:

ב א'קעז (מח' תמידית).
עיי"ע אותיות; כי.

מט"ט:

ג א'תמה (ביו"ד, בלא יו"ד). א'תמו (השפעה לבנ"י ע"י מ.).

מילה:

ב א'נו (ומלתם כו' ומל ה"א. אהבה דיש מי שאוהב, דבכל מאדך).

מלאכה:

ב א'סז (חרישה, זריעה, צמיחה, קוצר, מעמר, לש, אופה).

מלבוש:

א תטז.

מלוכה, מלך:

א דלז (הכתרה. מלך בן מלך א"צ הכתרה).
ב תתנ (מלך עומד על הלוח ואגוסטוס כו'). א'קע (מ. שמחל על כבודו אין כבודו מחול).
עיי"ע אית מלך; התנשאות. מל'; אין מלך.

מל'. בחי' במל':

א קלו (ה' בחי' במל'. אלקי עולם כו'). ריא (נקודה פרצוף אבן מצבה). ריג (—בעבודה).
ב תרסד (פני' וחצו'). תרסז (—ב' בחי' כלה). תרסט (—שושנה כנס"י). תרעא (המשך). תרצט (אני ואין. כתר מל' רוממות הטבע). תשיא (המשך). תשסט (יסוד דמל' מל' דמל'). תתקפא (מלך מזבח כתר יסוד דמל'). א'קע (מח' וכח המח').
ג א'רטז (ע"ס שבמל', בראשית ברא כו'). א'תמד (ואמונה כ"ז וקיים). א'תמז (מדרי' המל' בימי משה יהושע זה"ב). א'תנח (אדמה, ארץ, מדבר).

מל' ושאר הספירות, חלוקם:

א תרכב. תרל.
ב תרסד. תרעא. תשטז (כה ולא זה).
ג א'ריד. א'שסב (רק ע"י הזולת נפרדים). א'שסג.

מל':

א קלו (בחי' בה. נעוץ תחב"ס). תרכא (ארוממך אלקי המלך). תרכז (המשך). תרלא (—מלוכה).
ב תרמח (אם היו הנבראים במל' דאצי'). תרסד (בריחוק דוקא). תרפח (בנינה ע"י גבו'. ג' מיני גבו'). תרצו (ארוממך אלקי המלך). תשד (המשך). תשי (—ותקם את דברך). תשיב (המשך. פי' ב' בארוממך כו'). תשטו (—כה ולא זה). תתטו (האור הנמשך לה אף שהוא ע"י נקב אינו בבחי' גילוי ממש). תתמה (כונסת בתוכה אבל לא מקבלת להיות גילוי אור). תתפז (מקבל אמתי. כלי). א'קנט (הארה נבדלת). א'קע (ברוך כבוד הוי' ממקומו. מח' וכח המח').
ג א'כח (עליתה לע"ל, קודם הקטרוג). א'ריד (ההתהות ע"י מל' דוקא). א'רטז (—הכתרה). א'שנה (בחי' בקבלתה מז"א). א'שנז (המשך. ללמג"כ ב' פי': שמקבלת מלמע' מלמטה. נאצלה נקודה א'). א'שס (בנינה מע"ס דז"א). א'שסג (המשך). א'תכח (מקום השינוי, העלאת מ"ן, טיקלא). א'תלא (המשך).
עיי"ע בירור; בתי; ז"א; לבנה; קרן.

מלמעלמ"ט:

עיי"ע חנוכה; עליון ותחתון; ק"ש; תורה ותפלה.

ממוצע:

א שיח (קו. אצי'). שכא (—חִ"ע וח"ת. או"כ דע"ס). שכד־שמב (תורה. א"ק). שצג־ת (בחי' בממוצע. כתר. ח"ס). תמב (מפסיק או מחבר).
ב א'קסב־א'קע (אצי'. תורה).
עיי"ע אצי'; תורה.

מן:

ב א'סא־א'צט (מן ושבת. דבר יום ביומו דוקא. טל. ג"ר דעתיק). א'קל (המשך).
עיי"ע לחם.

מנורה. הדה"נ:

א רעא (הדה"נ דאהרן וחנוכת הנשיאים).
ב א'כח (כנ"ל).
עיי"ע שמן.

מסירת נפש:

א קטז (מ. דגוף, למע' ממ. דנשמה). קסד (דנה"א, דנה"ב).

מספר:

א נח (המרובה באורות או בכלים). קנט (גילוי ההעלם). קס (–מל'). קסב (–קטנות וגדלות. באו"כ). קסז (המשך. את שדרכו, כל שדרכו). קעא (–מ. ולא יספר).
ב תתסה (המרובה באורות או בכלים).

מעים:

ג א'תכה (מלאכים). א'תכט (שבטים).

מעלה, מטה:

א סא (ע"י הקו). סב (בעולמות וספירות). עו (כנ"ל). עח (בספירות). קנ (באו"פ באו"מ).
עיי"ע עליון; קו.

מעשה:

עיי"ע מדו"מ; מצוה; סו"מ; תלמוד.

מפי עליון לא תצא הרעות:

ג א'תכט.

מצבה:

א ריא. ריח.

מצוה. מ"ע ומל"ת:

ג א'חצר (מל"ת למע' ממ"ע. אין מברכין על מל"ת מפני שאין ההמשכה בגילוי).

מצוה. מ. מעשיות, מעלתן:

ב א'קמה. א'קפב.

מצוה. שכר מצות:

ג א'ריא. א'רעו (ש"מ מצוה. בהאי עלמא ליכא. אלו דברים שא"א פרותיהן דוקא).

מצוה:

א רמב (רצון שאינו נתפס בטעם). שסז (ב' ענינים: בהשתל' ולמע' מאצי').
ב א'קפו (כללותן. פרטיות ההמשכה שבכאו"א).
ג א'עדר (בחלוף הוי' ורק י' ה' נחלף). א'רפא (ההמשכה שע"י המ. בהקדמת בכל מאדך).

מצוה:

עיי"ע ג"ע; הוי'; כלי; מ"ת והאבות; תומ"צ.

מצח:

ג א'רלז (הסכם. דז"א דא"א).

מציאות:

ב א'קמא (מ. הנבראים וגם היש אין).
עיי"ע אלקות; עולם.

מצרים, יצי"מ:

ב א'קלד (מ. עבור, יצי"מ). א'קלו (–מצה, ספה"ע, חטים. בעבודה).

מקום:

א שלח (מקום רוחני. מקומו).
עיי"ע זמן.

מקיף:

א פו (אופן הארתו). קו (כנ"ל. כללי ופרטי). קיב (המשך). תיח (דאו"י דאו"ח ושניהם במשפיע).
עיי"ע פנימי.

מקרא:

ג א'שסד־א'שפה (מקרא בעשי' כו' באצי'. ובע"ח דמקרא משנה תלמוד חב"ד חג"ת נה"י דאצי'. השואת הדעות שיש בזה. באורם).

מרגלים:

א לב (ויתורו ל' יתרון. מה הארץ העם הארץ, עיר שדה מדבר).
ב א'לה (שלח לך אנשי משה, חכ').

מרדע:

א שפג (מ. דרבן מלמד, חב"ד). שפט (–לנה"א דרבן לנה"ב).

משה

א תרב (מ. חנוך אלי').
ב תתכח (מ. והלוים). א'סו (מ"י שהי' בהר הי' גופו כמו אלי'). א'סח (–מ. ופנחס זה אלי').

ג א'שא (מ. ואלי'. מ. גופו צריך קבורה). א'תא (מ. והזקנים). א'תי (מופלא שבסנה'). א'תיג (מ. ואברהם).

משיח:

א תנ (מורח ודאין).
ג א'שו (אתי לאתבא צדיקיא בתיובתא). א'שמב (כנ"ל).

משנה:

ג א'שסח (איתתא דההוא נער שפחה דשכינתא). עיי"ע מקרא.

משפט, שופט:

א קב (או"פ. ע"ס בינה). תרו (שופט שוטר, ת"ת מל').
ב א'קיג (חכ' ת"ת).

משפיע:

ג א'שנו (מ. ומקבל, חילוקם).

מ"ת והאבות:

א ערב. שו.
ב תשעז.

מתן תורה ולעתיד לבוא:

ב תתקל (מלמעלה למטה, מלמטלמ"ע).

— נ —

נבואה:

ב תשטו (אופנה).

נדב ואביהוא:

ב תתקסז (רצוא בלא שוב. שתויי יין. מחוסרי בגדי המצות).

נדרים:

א סח (נ. והתרתן, בינה חכ', חול ושבת, אתכפיא ואתהפכא). שכג (בבי"ע דוקא). תקסב (נ. והתרתן, שמאל דוחה – וי"ל דמתברר עי"ז – וימין מקרבת).
ב א'עו (סמוך לפ' המועדות. התרה ע"י אחרים דוקא. יחיד מומחה או ג' הדיוטות).

נהר דינור:

ב א'נ (שבין עוה"ז לגעה"ת, געה"ת לגעה"ע. גיהנם ונה"ד).

נח:

ב תשיא (יסו"א. תיבתו יסוד אימא או מל').

נחמה, ניחום (שנוי הרצון):

א שצג (מקום דניחום). עיי"ע לקתה.

נסיון:

ב תרפא (אין לו עלי').

נסים:

א רעח (ב' אופנים).
ב תש (כנ"ל).

נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן:

א תפב.
ב א'קיח.

נפה:

ב תתעט (פרסא).

נפילים:

א תרה.

נפש:

ב תתט (אינה שכל ומדות).

נפש. נ. וכוחות הנפש:

א ג (נ. וכה"ג). רב (נ. שכל מדות מדו"מ, לבוש המיוחד נפרד). רמו (ג' מדרי' בכה"נ: הכלולים בנ. ב' בחי' וכח הגלוי). תרכח (כה"נ ושם). עיי"ע גוף.

נר"ן:

א קמה (חלוק בעבודתם). קמו (בתשובה). עיי"ע תפלה.

נפש האלקית ונפש הבהמית:

א תנז (ראית המהות, ראי' חושית לימוה"מ).
ג א'תסד (הפכים אבל שייכים זל"ז. יתרון נה"ב. עבודת נה"א בהתלבשות בנה"ב). א'תסה (המשך).

נפש האלקית:

ג א'רכה (מדותי' עד י"ג שנה בחי' עבור). עיי"ע אדם; בטול; גוף; מס"נ; עבודה.

נצח, נה"י:

ג א'שע (נו"ה, חלוקם). עיי"ע מוטבע; מקרא; עמידה.

נקודה:

א רמו (כשבאה בכלי בתקף תהו, א"ל בפשיטות קו). עיי"ע חכ'.

נקודה ספירה פרצוף:

א רפא.

נקודה קו שטח:

א נ

נר:

ג א'שנ (דנשמה דמצוה. פתילה שמן אור). א'תסג־א'תסו (כנ"ל).

נשמה:

א קסט (נצחית. למע' מצבא השמים). שסא (בנות ירושלים). שסג (–כלה). שפו (דאצי' דבי"ע. עבדים בנים אחים). שצו (נ. ונבראים). תרט (נ. וניצוצים דתהו. נ. אינה מתעלמת).
ב תשמט (עצם הנ. והמתלבשת בגוף. בת מלך ועבד. חלוק בעבודתם). תתט (נ. ונ. לנ. עצם הנ. והמתלבשת בגוף). תתיב (נרנח"י, סדר עבודתם). תתכב (המשך). תתצו (ע"י הנ. דוקא דירה בתחתונים). תתקד (כסא ודמות הכסא בנ.). תתקז (–טהורה היא ב' פי').
ג א'תד־ז (טהורה בראת כו'. יחיד יחידה). א'תנז (טהורה בי"נ. עבור ולידה. אצי' שבבי"ע ובי"ע בנות ירושלים). א'תעט (מדרי' בנ. חדשות). עיי"ע במי נמלך; נר; עבודה.

נשמה. ירידתה צורך עלי':

א תנז (לראות המהות).
ב תתקיא (להמשיך גילוי אור. לשמש את קונו). תתקיט (המשך. להמשיך עצמותו).

נשמות ומלאכים. חלוקם:

א תקעו (פני' הכלים, חצו').
ב תשנח (מעלת הנ.).
ג א'תכה (נ. למע' ממ. אבל מקבלים ע"י המ. מ. הנק' קרבים). א'תלד (המשך). א'תמג (המשך). א'תמט (המשך). א'תנג (המשך. ראי' בנ. דוקא). א'תע (אם נשתנו בירידתן בבי"ע).

נשמות ותורה:

א שנו.
ג א'רנא. א'תג. א'תו.

נשר:

ב תרע (ג' המה נפלאו ממני כו' ואין הפליאה על ארי'. רחמים העליונים. כנשר יעיר ירחף ישאהו יסובבנהו יבוננהו, אלול ר"ה יום הכפורים סוכה ד"מ שבלולב, תקון חצות פסוד"ז שמו"ע תורה).

— ס —

סגי נהור:

א ערה (לא ע"ד לועג לרש).
ב א'כד (כנ"ל).

סגל:

ג א'שה (חו"ג והנקודה שתחתיהן ביטל. סגולתא הנקודה למע').

סדום:

עיי"ע שלי.

סוכ"ע וממכ"ע:

א מג (לפה"צ).
ג א'רפג (כנ"ל). א'תיא־ג (התבוננות בסו"מ ושלמע' מסובב כ"ע).
עיי"ע ד"ע ד"ת.

סוכה:

א קנז (השענו תחת העץ, סוכה, לע"ל. או"פ, או"מ, או"מ בפנימיות). תכ (ס. עץ, מקיף דאו"ח דאו"י).

סוף מעשה עלה במחשבה תחלה:

ב א'קיז.

סופר:

ג א'שפא (למע' מספר). א' שפג (המשך. משה ת"ח. ממשיך משלישי המדבר).

סיבה:

עיי"ע עילה.

סנהדרין:

ג א'תיא (ס. ומופלא שבס.).
עיי"ע חכם.

ספיר:

א רכו.

ספירות. ע"ס או אין קץ:

א כו. קנח. קעא. רמ.
ב א'קסב.

ספירות. ע"ס הגנוזות:

א כד. כח (שרשי האורות או הכלים). לו. פג. רמה.
ב תתקמד (ע"ד שם האדם). תתקסט (כנ"ל).
עיי"ע צור.

ספירות:

א קנט (ל' מספר). קעה (ל' ספור). קצא (כנ"ל). ר (ל' אבן ספיר, בהירות). רכה (כנ"ל). רלט (ל' ספר). רפא (נקודה ס. פרצוף, בחכ' חסד). רפט (–הפרש בהשתל' הס. לצורך אצי' לצורך בי"ע).
ב תרצא (ס' דאצי' נק' בחינת כתר בחינת חכ' כו').
עיי"ע נקודה ספירה.

— ע —

עבד:

א שנב (מדרי' בע.).
ג א'רצט (מעלת בטולו, בירורו).
עיי"ע נשמות; שר.

עבודה:

א נז (עיקרה במדות). תמד (דאו"פ דאו"מ, אתהפכא בעצם או רק בהתפשטות, דצדיקים דבינונים). תנה (בבחי' ההעלם לגמרי, גלות). תרח (ע. הנשמה והגוף). תריח (המשך).
ב תשנא (ע"פ טו"ד ורעו"ד). תשנח (המשך). תתיב (ע. הנשמה בסדר נר"ן דוקא). תתקיג (ע. צורך גבוה). תתקטז (–בקב"ע).
ג א'שו־א'שיח (אמיתתה שהחשך עצמו יאיר).
עיי"ע ויהי ערב; חטא; יום; נה"א; רעו"ד; תורה ותפלה; תפלה.

עבור יניקה מוחין:

א תקטז.
ג א'רכב. א'רכה. א'רמג (עבור שני). א'רמט (ג' יחודים. בתי אחותי אמי).

עגול. ע. הגדול:

א תטז.

עגול. עגולא וריבועא:

א תטז (עיגול הגדול ואור המלבוש, מ"ם וסמ"ך).

עגול. עגולים ויושר:

א קנ (מעומ"ט בע.). רמא (ע"ס שם).
ג א'שצ (עגויו"ש, יצירה ובריאה).

עד שלא נברא העולם הי' הו"א:

ב א'כג. א'קע.

ג א'תיז־א'תכג.

עולם. מציאותו, בטולו:

א רד (מ. קודם הקטרוג). תעו (אופן מ.).
ב תתז (נתהוה אבל בטל).
עיי"ע כח הפועל.

עולם:

ג א'תלז (עש"ן. נר"ן). א'תלח (המשך).

עלמא דאתכסיא, עלמא דאתגליא:

א עדר (אצי' בי"ע. ז"א מל'. בינה ז"א).

עון:

ג א'שיט (נושא ע. כובש ע.).

עונג, תענוג. הפשוט המורכב:

ב א'פג. א'צו.
עיי"ע שבת.

עונג, תענוג:

א תלז (ע. עצמי. ע. מההיפך).
ב א'מ (התלבשותו בכל הכחות). א'עג (ע. וחו"ב).
עיי"ע צער; רצון; שבת.

עור:

ב תתעג (ע. האדם, הבהמה).

עילה, סיבה:

א קנו (עה"ע סה"ס. ממכ"ע סוכ"ע).

עילה ועלול:

א סו (ב' אופנים). רצא (ב' אופנים. מוחין ומדות. אותיות מחשבה ודבור).
ב תרלז (העלם וגילוי). תרמה (המשך).
ג א'תסז (בשכל ומדות).
עיי"ע חו"ב; מוחין ומדות.

עין:

א תנט (דנה"א נה"ב. עלי עין).
ג א'תח (עיני ה' המה משוטטים. השגחה). א'תט (המשך). א'י (–אישון עין). א'תנד (אישון עין).
עיי"ע אור; ראי'.

עליון ותחתון. התחברותם:

ב תשעו (מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע. חלוקם). תתקל (כנ"ל).

עמידה:

ב תשא (ע. ישיבה, ג' חלוקים. ק"ש תפלה). תשד (המשך).
ג א'רצא (עומד לריב).

עניו:

א תקסא (ע. שפל. חלוקם).

עץ:

ג א'רנה (עצי הוי', חכ' ז"א).

עצם:

א תקנג (מאמר הבעש"ט: כשאתה תופס במקצת מן העצם אתה תופס בכולו. פי' מקצת העצם).
ב תשכז (ע. והתפשטות, פני' וחצוניות. חלוקם).
עיי"ע אור; אור שלפה"צ; העלם וגילוי.

עשה לך שתי חצוצרות:

ב תשצ (ב' חצאי צורות, ז"א מל'). תתג (נש"י וקו').
ג א'שמט (א' דם).

עתיק יומין:

א כד (אם הוא עצמות). שכז (עיקרו).
ב תתקנח (חו"ג דע. אין בו שערות). תתקס (המשך). תתקסב (–עיקרו). א'ע (ג"ר וז"ת). א'פ (גבו' דעת"י למע' ממדידה).
ג א'שלז (חו"ג דעת"י). א'תלח (עת"י וא"א שמות מב' ענינים הפכים).
עיי"ע כתר; פנימיות אבא.

— פ —

פאות:

ב תתקנו (ב' שמות הוי' מצפץ. פ. יגת"ד). תתקנח (–שערות לבושים). תתקס (המשך).

עיי"ע תקונים.

פנחס:

א שי (פ. היפך נדב ואביהוא).
ב א'סח (כנ"ל. פ. ומשה).

פנים:

ג א'רלז (ב' בחי' בהארת פ.: מצח ב' תפוחין). א'רצד (כנ"ל). א'תמז (פב"פ. פי' הבחיי הרמ"ז). א'תעח (ב' בחי' בהארת פ. מצח ב' תפוחין).

פנים ואחור:

א ריד (בעבודה).
ב תשכב (פב"פ אב"א בהשפעת שכל כו'. משל מהבעש"ט).

פנימי, מקיף:

א תפז (או"פ או"מ).

פנימיות אבא פנימיות עתיק:

א תיב. תנב.

פרה, פרה אדומה:

א מו (מעשי' בחוץ, ע"י אלעזר). תקלט (מ"ח, ח"ס. גקה"ט).
ב א'נב (מ"ח ואפר, רצו"ש דסוכ"ע). עיי"ע המחליף.

פרסא:

ב תרנ (ענינה. משל). תתנט (פ. משל חידה, חלוקם). תתסג (המשך). תתעו (–אם הי' בתהו). תתעז (–בין בינה לז"א). תתעט (–רשת חצר הכבד). תתפה־צה (המשך. רקיע). תתקסג (ג' פ. בכלל: כתר בין למע' מאצי' ואצי'). תתקסח (המשך). תתקעז (המשך. מבינה בין מוחין למדות). תתקפב (–בין אצי' לבי"ע). תתקפה (המשך. פ. דק"נ. עי"ז התהות דבר נפרד. שבה"כ). עיי"ע צמצום.

פרשה:

א תקסג (פ. שלא נאמר ציווי ה' אל משה).

פשתן:

עיי"ע מדידה (קו קנה).

פתח:

א רטז (פ. של אולם).

פתילה:

עיי"ע נר.

— צ —

צדיקים ובעלי תשובה:

ג א'שמב (צו"ב. אפשריות תשובה בצ.). א'שדמ (המשך).

צדיקים:

ג א'שטז (צד"ג ושא"ג, חלוק עבודתם). א'שכא (כנ"ל).
עיי"ע חסיד; משיח אתי.

צבא השמים, צבא הארץ:

א צד (קיימים באיש, במין). קסז (כנ"ל).
ב תרפד (צה"ש חזקים כיום הבראם).

צדק:

א תרז (תורה תפלה). הוספות א (סתום דתורה דנש"י).

צהר:

א קעג (אבן או חלון).

צור:

ג א'שלד. א'שלח.
עיי"ע ספירות (ע"ס הגנוזות).

צורה:

עיי"ע חומר; צלם.

ציון:

א עו (נש"י ברעו"ד. ל' סימן).

ציצית:

א מג (מין כנף).

ציקי קדרה:
א תלז.

צלם, צלם ודמות:
א תקפד (צורה עצמית וצורה מצורה. באו"כ). תקפו (—מחו"ד). תקצ (המשך. יחו"ע ויחו"ת).
ב תשנח (בעבודה, נשמות).

צמצום:
א כח (צ. הא'. בחי' בו). לה (ענינו). מא (המשך. בחי' בו). של (חדוש האריז"ל). תנו (תכליתו. גולל אור מפני כו').
ב תרמא (גילוי באור השייך אל העולמות. צ. ופרסא). תשיז (ע"י הצ. המאור הוא בהתגלות). תתלב (צמצום הא'. ל' האו"ת. צ. דא"ק הדיקנא, חלוקם). תתקטו (ע"י צ. הא' נעשה בבחי' כח. דא"ק רק סילוק). תתקטז (—צ. בעבודה). תתקל (צ. וגילוי עצם האור אח"כ, ע"י היפוך הצ. שלא יעלים אבל לא שיתבטל). תתקלד (המשך. פעולת הצ.: אלקות בהתחדשות — דוגמאות אלקות בפשיטות — האור שלצורך העולמות רק הארה). תתקמג (המשך). תתקפז (פעולת הצ. באור הבל"ג שיתעלם, באור הגבול שיתלבש בכלי. מקור לשבה"כ. צ. לגבי או"מ או"פ). א'ב (כונתו בשביל הגילוי. התכללות הגילוי והצ. הצ. קודם לגילוי, בעבודה). א'ט (המשך. התהוות הכלי ע"י הצ.).
ג א'תכב (אינו מסתיר. התהוות רק נתינת מקום). א'תעה (צ. ופרסא, חלוקם. הבדלת הפני' והחצו').
עיי"ע רשימו.

צעקה:
ב תתכג (צ. הקול, הלב).
ג א'רמד (כנ"ל).

צער. צער־ועונג:
א תנ (צ. מגיע למע' מעונג).

צפון:
עיי"ע ישוב.

— ק —

קבלת עול:
א קיד (יש בזה שמחה ועונג. ע"י הארת א"ק). קמד (בר"ה, כל השנה).
עיי"ע עבודה; ר"ה.

קבע:
א ז (בזמן, בנפש).

קדוש:
ג א'שצב (ק. ברוך, כתר חכ'. בעבודה). א'שצד (המשך).

קדה"ק:
ב א'פח.

קו האמצעי:
א רכ (חלוק משני הק'. בב' ענינים).
ב תשמב (כנ"ל).

קו:
א מה (ב' הפכים). סא (עושה מעומ"ט). קיז (לע"ל נוגע גם קצהו התחתון). רמה (עשוי מנקודות). שיב (ב' הפכים). תסד (משל הדרך והצינורות). תקנג (ע"י בקיעה דוקא. למע' מאור שלפה"צ). תקנה (—ב' הפכים).
ב תרמא (גילוי מהעלם). תרנד (המשך). א'קסט (פני' וחצוניותו. מל' או ת"ת הנעלם. ד"ע ד"ת).
ג א'תלט (ג' טעמים שנק' שכינה).
עיי"ע אל אלקים; ממוצע; רשימו; מדידה.

קודב"ה:
א שכד־שמה (ק. אסתכיל באוריתא וברא עלמא).
ג א'תלו־א'תמא (קובו"ש בכמה בחי'. לפה"צ).

קול:
ב תרפח (קול ודבור). תתכג (דאשתמע ודלא אשתמע. צעקת הק. צעקת הלב. אמ"ר).
עיי"ע צעקה.

קטרת:

א תכט (ק. קרבנות, או"מ או"פ). תלא (–ריח לחם). תלו (המשך). תמד (ק. שבהיכל שביוהכ"פ, רעו"ד תשובה).
ג א'שכה (אתהפכא מצ"ע תשובה). א'שכו (–דיוהכ"פ דכל השנה).

קידוש:

ב א'קכח (ענינו. ק. דשבת ואינו בסעודה ג').

קירוב וריחוק:

א עד.

קירוב וריחוק מקום:

עיי"ע חו"ב.

קליפות:

א שמו (יניקתם בב' אופנים). תכד (חיותם אינו עצמי. יא דוקא). תלב (אבי"ע דק. עתיק דק.).
ב תרפא (אינם מציאות. נסיון).
עיי"ע אבי"ע (דק.).

קנה:

עיי"ע מדידה.

קרח:

ב תתפט (ק. שלג, חלוקם).

קרח:

א רעט (ל' קרחה). רפ (–בן יצהר שהרתיח כצהרים).
ב א'מג (ק. יצהר קהת לוי). א'מד (–טלית שכולה תכלת).
עיי"ע מחלוקת.

קריאת שמע:

ב תשא־תשיא (ק"ש ותפלה. כסא).
ג א'תמא (יחוד מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע). א'תמג (המשך. כללות המצות). א'תנא (ואהבת שבק"ש). א'תנג (המשך. אכלתי יערי עם דבשי). א'תסו (יחו"ע ויחו"ת).
עיי"ע תפלה.

קרן:

ג א'שא (ד' פי': תוקף, עצם, זוהר, ק. זוית). א'שב (המשך).

קשר:

א תטו (ק. עליון רדל"א).
עיי"ע תלת קשרין.

— ר —

ראה נתתי לפניך – ובחרת בחיים:

א רכג.

ראי' שמיעה:

א תקמא (ר. ש. דבור).
ב תשד.
עיי"ע חו"ב.

ראי':

א ע (ר. השגה). שנד (מלמעלמ"ט. בטול עצמי). תנז (השגה וו. חושית). תקמג (ב' דעות באופן הר. ע"י ר. שמיעה דבור ההתחברות עם האדם). תקנח (ר. השגה).
ב תתקעג (ר. השגה. הסתכלות ז"א בפנים דא"א). א'קס (ר. הבטה, מלמטלמ"ע מלמעלמ"ט, ד"ת ד"ע). א'קצז (ע"י ראי' בא לחולת אהבה).
ג א'תנג (בנשמות ולא במלאכים). א'תסא (רצו"ש ע"י הר.).
עיי"ע אור; עין.

ראש השנה:

א קמד (הקב"ע אז). תרלד (ר"ה ומ"ת).
עיי"ע יו"ט.

ראשית ראשון:

ג א'ריג (ר. ראשון, חכ' כתר).

רבוי. רבוי ומיעוט:

א קנא (רו"מ באו"פ באו"מ).
ב תתקמ (התהות הר. מאחה"פ).
עיי"ע מספר.

רואין את הנשמע ושומעין כו':

א ל.

רוח:

ב תתיט־תתכה (ר. רעש אש, פסוד"ז ברכות ק"ש, ק"ש).
עיי"ע תפלה; תשובה.

רוממות:

עיי"ע התנשאות:

רחמים:

א תסח (ב' סיבות).
ג א'שמ (מצד הרגש, רוממות).
עיי"ע חסד.

ריח:

א תלו (שרשו מגבו'. ניצוצין דתהו). תמא (–שבמאכל, שבבשמים).
עיי"ע אכילה; מ"ת והאבות; קטרת.

רעב:

עיי"ע שביעה.

רעותא דליבא:

א נט (ע"י התבוננות, מצ"ע). שיג (ג' אופנים). תמד (ב' אופנים: בתפיסא, למע' מתפיסא).
ב תשנא (רצון עצמי). תשנח (המשך). תשסב (רעו"ד ותורה).
עיי"ע ציון.

רפואה:

עיי"ע חולי.

רצוא ושוב:

א שלט (הכרח רצו"ש בחיות הנבראים).
ב א'טו (דפיקו דליבא. בנה"א, במל' כו'). א'כב (המשך. רצו"ש דאו"כ הפכים. באור שלפה"צ). א'לז (המשך. רצוא ע"י שוב דוקא). א'צו (ג' מיני רצוא).

רצון. בחי' בו:

א קכח (בחי' בר. בעבודה. ר. והסכם). קמח (אין בו התחלקות). קנז (כנ"ל). רמא (המתלבש בטעם ולמע' מזה). רמב (–ר. גלוי, נעלם, עצם הר.).
ב תשיח (שלמטה או שלמע' מן השכל). תשנא (ר. עצמי וע"י התבוננות). תתקסה (עלות הר. נמלך בנשמותיהן).
ג א'רלז (ר. התחתון, ר. העליון. בחי' בהם. ע"ס שבר.).

רצון ועונג:

א שצג תו.
ב תשיז.

רצון ושאר הכחות:

א ג. פז. קא. קו.

רצון:

א פט (אופן המשכתו ופעולתו).
ב תתי (במקום הר. שם הוא עצמו. מאמר הבעש"ט). א'קנו (ר. ושכל. אופן המשכתו).

רקיע:

ב תתפ־תתצה (פרסא).

רשימו:

א טו־כז (ר. וקו).
ג א'רסח (מעלתה על הקו. לא נגע בו הצמצום). א'של (נקודת הר. כולל הכל).
עיי"ע או"כ.

רשת:

ב תתעט (פרסא).

— ש —

שאור:

עיי"ע דין.

שאלו לחכ' נפש החוטאת כו' נבואה, תורה הק':

ג א'רנב.

שבטים:

א שכב (ש. מטות. אצי' ובי"ע).
ב תתיא (ראובן שמעון יודא, פסוד"ז ק"ש שמו"ע).
ג א'שצה (ראובן שמעון יודא, ראי' שמיעה הודאה).
עיי"ע אבות; מעים.

שבועה:

ג א'רנב (נשבע עליו לשקר כו'. משביעין אותו תהי צדיק כו'. וחמישיתו יוסף. והחמישית לפרעה).
עיי"ע באר שבע.

שביעאה:

ב א'פח (כמה מדרי').

שביעה:

ג א'רנז (י"ל ע"ד העושר. ש. וב' מיני רעבון. בקדושה).

שבירת הכלים:

א תרא (חלוק דשבירה וביטול). תרה (–ענין ניצוצי האור).
ב תתקפה (ע"י שבה"כ התהות דבר נפרד. שרשה בע"ס הגנוזות. מקורה מהצמצום).
ג א'תסג (רק במדות).
עיי"ע וארעא.

שבת. בחי' בשבת:

ב א'צ (עליות דש.). א'ק (ב' ש. כהלכתן). א'קח־א'קל (המשך).

שבת:

ב א'פו (עליות דש. בינה). א'צו (ג' סעודות דש.). א'ק (המשך). א'קח (עונג מהשביתה, מסוף מעשה. עונג פרטי ועצמית העונג). א'קכא (ב' סעודות). א'קכג (עונג עצמי. מנוחה עצמית. ש. וש. שבתון יוהכ"פ. קנין ומתנה). א'קכז (–סעודה ג'). א'קכח (–הקידוש דלילא דיומא. תפלות דש. נשמה יתרה).
עיי"ע אכילה; בירור; חנוכה; מן; נדרים.

שדי:

א רנא. רנח. ערב (ג' פי').

שחורה אני ונאוה בנות ירושלים:

ג א'תנה. א'תנו.

שינה:

ב א'קלה (התגברות החומריות).

שינוי:

ג א'תכח (דוקא במל'). א'תע (במל' ע"י המלאכים). א'תעא (המשך. אבל לא מצ"ע).
עיי"ע אני ה' לא.

שיר ונגון:

ב תתכח (דלוים משה כו').

שיתין:

ב תשג (יסוד. כלי המקבל).

שכל:

א ג (ש. שבמדות, יד, רגל). ח (המשך). קפח (ש. מופלא. ש. נעלם, דע"ק דח"ס. כח המשכיל וכח ההיולי. כהמ"ש נודע מציאותו). רפג (דצח"ם בש.).
ב תתקמה (ש. מופלא נעלם). א'קנו (כח המשכיל כח ההיולי. נודע מציאותו – כהמ"ש). א'קעז (כהמ"ש. עלוליות להשכיל. מציאות החכמה).
ג א'תסד (דנה"א, דנה"ב).
עיי"ע שכל; כח ההיולי; רצון.

שלוב הוי' באד' ואד' בהוי':

ב תתקלא.

שלי שלי ושלך שלך:

א תפ (סדום. תהו). תפד (המשך). תפז (–זה נהנה וזה כו'. מדה בינונית). תקא (המשך).

שלמות:

ב תתקצט (ע"י שני קווין דוקא).

ג' כתרים כו' וכתר שם טוב עולה על גביהן:

א א.

ג' שותפין כו' הק' נותן בו נשמה:

א קכה (היינו נשמה לנשמה).
ב תתג (נה"ט מאו"א. נשמה מהק').

י"ג מדות הרחמים:

ג א'שלז (מגבו' דעתיק. מדידה עצמית).

עיי"ע מעים; תקונים.

ש"ע נהורין:

ג א'רמ. א'תעח.

שם. בחי' בשמות:

א תקעו (התואר, הכנוי והפעולה).
ב תרצט (שם „הוי' ופי' שם העצם היינו עצם האור ולא עצם העצמות"). תתקיא־תתקלב (הוי'. שם העצם).
ג א'תיז־א'תכא (שם הגדול).

שם:

א רצט (מילוי דעסמ"ב). תסד (שם מ"ה ענינו). תקמט (שם מ"ה יוצא ממצחא, ס"ג מהבלים דאח"פ). תקנח (המשך). תרכג (אור שם כלי). תרכה (–בקבר שואלים על השם). תרכז (המשך. שם חיות וכחות הנפש). תרל (–או"כ, מל').
ב תרצט (שם הוי'). תתסו (הוי' אלקים. עסמ"ב ומלואן). תתקע (ממשיך גילוי הכח).
ג א'שכד (אופן גילוי שם מ"ה עתה). עיי"ע הוי'; מחלקת; עד שלא.

שמחה:

א תקלו (התגלות עצם הנפש. מהפך טבעיותו).
ג א'רסא (פורץ גדר. כנ"ל). א'רסג (המשך). א'רסד (–ש. של מצוה, עבודה בש.).
עיי"ע מצות.

שמיעה:

עיי"ע ראי'.

שמן:

א תנ (ש. וש. הטוב, חצו' ופני' ח"ס).
ב תתצא (ג' שמנים. ח"ס ח"ע מנורה מנחות. תמיד או מערב עד בקר).
ג א'תסג (חכ'. דקדושה, דק"נ). א'תסה (נה"ב).
עיי"ע נר.

רבי שמעון בר יוחאי (רשב"י):

א תקיט (גחין ונשיק לעפרא זלגו עיניו דמעות, התפעלות הלב המח). תקעט (רשב"י וחוני המעגל חלוק המשכתם מטר: מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע).
ב תשסז (כנ"ל). תתעח (זלגו עיניו דמעות גחין ונשיק לעפרא: התפ' הלב המח). א'סו (ס"ל דאין מפסיקין לק"ש).

שנה:

עיי"ע עש"ן.

שערות:

א שעא (שחורות, כארגמן). תכג (גופה חללה). תקנא (שרשן למע' מהמוחין ולכן אין מרגישין כאב כשחותכין).
ב תתקנח־תתקסב (אינם בעתיק). עיי"ע אברהם; פאות; תקונים.

שערים:

ב א'לא (בינה ונ' שע"ב. מוחין ומדות). א'לד (–ש. ונתיבות).

שפל:

עיי"ע עניו.

שפע:

עיי"ע אור.

שר:

ג א'רנ (שר מקיים לפי הכונה. עבד בקב"ע).

— ת —

תבונה:

עיי"ע בינה; ישסו"ת.

תהו:

א תקא־תקיג (השפעה מצד האורות בלבד). תקצט־תרטז (מזיגת האו"כ ואופן התקון).

ב א'סב (אבי"ע דקליפה דת. אופן בירורם).
ג א'שצ (ת. בהו אפס, בינה ז"א א"א).

תהו ותקון:

א תסו (חלוקם). תעז־תקיג (המשך). תקיד־תקלא (מדות דתו"ת). תקסא (ביטולם). תרח (אופן התקון במזיגת או"כ דתהו).
ב א'יב (או"כ איזה קודם בתו"ת). עיי"ע מחלוקת; פרסא; שבה"כ.

תוארים:

א קלה (על העצמות „בורא" ולא „מאור").
ב א'קמד (כנ"ל).

תורה ומצוות. חלוקם:

ג א'רפה (או"כ).

תורה ומצוות:

ג א'ערב (אופן התלבשות ח"ע בתומ"צ). א'רפה.
עיי"ע בתי; הני מני.

תורה ותפלה:

א שנח (תורה שקודם התפ. שלאחרי'). תריג (מלמע' למטה, מלמטלמ"ע).
ב תשפה (כנ"ל).
עיי"ע חשוכא.

תורה שבכתב ותורה שבעל פה:

א שפד (עץ החיים עה"ד. לנה"א לנה"ב). שפט (–מלמד דרבן).
ב תשמג (חלוקם). תתסד (כנ"ל).
ג א'שעז (חו"ב). א'שעח־א'שפה (המשך).

תורה:

א לב (מדבר ישוב שדה). שמב (שלישי המדבר א"ק. משנה תורה וד' ספרים). שמג (חתומה או מגילה ניתנה. בחי' בת. כלל ופרט). שמו (–זמירות ושעשועים העצמים). שנ (–נחש"מ תורה). שסו (המשך. פני' וחצו'). שעא (–גליא וסתים בנגלה וכן בנסתר דת.). שעד (המשך. אורייתא וק' כולא חד). שפג (המשך). תסא (ואהי' אצלו אמון כו'. ה' מדרי' בתורה).
ב תשמ (אמת). תשמב (–קו האמצעי). תשמג (–מעלת הידיעה, מעלת הקריאה). תשמו (–או"פ). תשסב (ת. ורעו"ד). א'פד (משנה תורה וד"ס בי"ע ואצי'. שלישי המדבר. חכ' הקדומה. משנה ל' משנה למלך וגם ל' לחם משנה). א'צז (ת. משה ולמודי ה' דלע"ל).
ג א'שכא (עה"ת. מאור ואור. המאור שבה מחזירו למוטב נעשה מקור לטוב, ל' מפעיל). א'שעב (משנה בקבלה תלמוד בחכמתם ע"י מס"נ). א'שעד (–בראשית ושאר הספרים). א'שעה (המשך). א'שעט (המשך. חלוק הגילוי במשנה ותלמוד). א'תב (ממוצע). עיי"ע אור ושלמה; הנחמדים; מדידה; מלבוש; ממוצע; מ"ת.

תלמוד גדול או מעשה גדול נמנו כו':

א תרכו (כל השנה ת"ג בתשרי מעשה גדול).

תלת עלמין: הא"ס, אצי' למטה מאצי':

ב א'עח. א'פט.

תלת קשרין מתקשראן כו':

א שנו.

תמים:

א קנה (בשכל מדות כו'. עדיף מצדיק).
ג א'רכה (מוטבע).

תנאים:

ג א'שעב (אופן עסק תו"א בתורה). א'שעה־א'שפה (כנ"ל).

תענוג:

עיי"ע עונג.

תפלה:

א סא (שחרית, מוסף). תריט (בהדרגה מלמטלמ"ע מודה אני ברכות השחר הודו פסוד"ז ברכות ק"ש ק"ש שמו"ע).
ב תתד (אסור לאכול קודם שיתפלל.

נשמה באפו. מודה, ברכות השחר, פ' קרבנות. הודו, פסוד"ז, ק"ש כו'). תתט (–התחברות נשמה עם נשמה לנשמה). תתיב (המשך. ת. דנר"ן). תתיט (–פסוד"ז ברכות ק"ש ק"ש. רוח רעש אש). א'קכח (דחול דשבת).

תפלה:

עיי"ע ברכה; ק"ש; תורה.

תפלין:

ג א'שס (תש"י תש"ר, ידיעה כללית פרטית).

תקונים:

א תטו (יגת"ד. מזל ונוצר). תכא (המשך).
ב תתקנו (יגת"ד ב' פאות לבושים שערות). תתקס (המשך).
ג א'תעח (ב' תפוחין פנוי משערות).

תרומה:

ב תתפד (ג' ת.: ויקחו לי ח"ע, תקחו ת. ח"ת, וזאת הת. ח"ס. תורה מ').

תשובה:

א קמו (ת. דנר"ן).
ג א'רנב (למע' מתורה. שאלו לתורה נפש החוטאת כו'). א'חצר (למע' גם ממל"ת. זדונות נעשו כזכיות).

תשובה:

עיי"ע גדולה; משיח אתי; צדיקים; קטרת; רפואה.

הגהות והערות על סש"ב

פ"ו

ב תשע (בסש"ב כתב דגקה"ט אין בהם טוב כלל – שהניצוץ נחשך כ"כ עד שהוא כמו רע כו' אין בו הרגש אלקי).

פ"י. בני עלי'

ג א'רמז (ענין בני עלי').

פי"ג.

ב א'קיד (הסיוע מלמע' כו' בחי' החכ' שבנפש).

פט"ז. שהלב מבין – לבו ומוחו

ג א'רכא (כ"ז הוא ידיעה לבד ולא השגה ממש . . . הודאה בלבד).

דו"ר טבעים

ג א'רכט.

פי"ט. כך נשמת האדם כו'

א תקע (י"ל דמ"ש בסש"ב פי"ט בענין החכ' שהוא שחפץ ליכלל ומ"ש בפל"ה בהג"ה הן ב' מדרי' ביטל זלמעמ"ז).

ג א'תכד (בחי' כח החכ' שבנפש שרצונה וחפצה בטבעה אבל אינה בהתכללות ממש אבל בחי' הכתר בעבודה היינו שהוא בבחי' התכללות ממש כו' וכמ"ש בסש"ב פ"נ ואח"כ באה לידי כלות הנפש ממש).

ותתבטל כו' ולא ישאר כו' ועצמותה הראשון

א שכח (הראשון כו').

פ"כ.

א תקצא (פ"כ וכ"א מבאר ענין יחו"ע כו' הוא בפנימיות הכלים כו').

ג א'תכד (מ"ש בסש"ב ענין יחוד אותיות הדבור זהו בחי' יחו"ע שבבחי' הכלים).

פכ"א.

א שפז (בסש"ב פכ"א שגם בהכלים דאצי' הביטל הוא בבחי' ביטל דיחו"ע). עיין לעיל פ"כ.

פכ"ג. שכל איבריהם כולם היו קדושים ומובדלים

ג א'רלא.

פכ"ח.

ג א'שיז (שנופל להם מח"ז אפשר שהוא ג"כ בצד"ג כו').

פל"ה.

א שכו (ששורה ומתגלה בו ה' אחד כו' הרי דהשראה הוא ג"כ התגלות רק שאינו התגלות ממש בבחי' גילוי המהות . . . כ"א מה שיודעים ומרגישים את היחוד דה' אחד כו').

בהגהה.

א מה (היינו רושם דאוא"ס הבל"ג).

פל"ו. וחשך כפול ומכופל

ג א'שיג (ד' קליפות לעומ"ז דב' יחודים הוי' אלקים הוי' אהי' וצל"ע).

פל"ז. לא יגיע למעלת דבקותו

ג א'תנה (צ"ע. וצ"ל דמ"מ אין זה ענין לאשתבא כו' שהוא בעוה"ז דוקא).

פל"ח. דצח"ם

א רפו.

פמ"ג. אה"ע

ג א'רכט (אה"ע שבפמ"ג. אהבה שע"י התבוננות שבפמ"ד).

אה"ר כו' להלהיב נפשו כו'

ב תתמ* (וכן בס"פ מ"ד להגדיל מדורת

---

*). ענין זה (שעליו באה ההגהה). נרשם בגוכי"ק, והושמט אח"כ בגוכי"ק בחלק ההגהות. ולהקל על הלומד מועתק בזה הקטע מגוכי"ק: ואפשר שזה הכוונה בסש"ב פמ"ג, דבבחי' אה"ר כ'

כו' כי יש יתרון ומעלה כו' ברשפי אש).

פ"נ. צמאון

ג א'רמו (צמאון חולת אהבה . . . כלות הנפש כו' וכן הוא בהקיצור). עיין לעיל פי"ט.

וא"א לבאר ענין זה במכ' כו' בנפשו המשכלת

א רפח.

פנ"א. רק שתרי"ג כו' כלולים בה

א מד (הנמשל דכחות הנפש הכלולים כו').

חינוך [שער היחוד והאמונה]

פ"ג

ב תרנד (בח"ב פ"ג שהוא מקור האור צ"ל שזהו שהאור נמצא ממנו).

פ"ד. ופי' הגדול

ב תרנ (בענין הגדול כו' משפיע ג"כ).

כמו התפשטות האור מהשמש

ב תשלב (זהו לפי אמיתית הענין שבאמת אינו בבחי' יש והוא הארה כו' אבל בזה שהוא יש אינו בחי' התפשטות ממקורו).

והיא שלהבת העולה מאלי' ואח"כ להלהיב נפשו ברשפי אש ושלהבת עזה כו', וכן בס"פ מ"ד כ' להגדיל מדורת אש האהבה ברשפי אש משלהבת עזה כו', דבחי' אה"ע שהיא הבאה מהתבונה והדעת כו', האהבה היא אהבה עשוי' כו', וזהו שכ' להלהיב נפשו כו' להגדיל מדורת אש האהבה כו', והיא התפעלות מורגשת, אבל בחי' אה"ר היא מבחי' עצם נקודת החכ' (וזהו שכ' שהיא אהבה בתענוגים). דראיית עין שכל בעצם אלקות, האהבה היא הבאה ממילא והיא בבחי' שלהבת העולה מאלי' היינו בבחי' בלתי מורגש כו'. ואפ"ל דמ"ש בס"פ מ"ד כי יש יתרון ומעלה כו' על שתי בחי' אהבה הנ"ל כאשר אינן ברשפי אש כו', והיינו בחי' האהבה דנפשי איויתיך, ואהבה כברא דאשתדל כו', י"ל דבחי' רשפי אש דב' בחי' אהבה אלו זהו בבחי' גבו' דאבא כו'.

פ"ח. בתחלתו

ג א'שצא (בח"ב פ"ח כ' שגם מדותיו הם עצמותו והפרד"ס נר' שמחלק בזה).

פי"ב. עוד זאת העולה על כולנה

א מא.

ג א'תנו.

אגה"ת

פ"ד

ב תתקז (בפ"ד שרש הנשמות מהאורות).

אגה"ק

סי"ב. רע שבנפשו

ב תתה (היינו . . שבהשתל' נעשה מזה רע).

סט"ו. כי בהיסח כו' בכח ולא בפועל

ב תשנב.

ס"כ. איהו וחיוהי חד אוג"ח

א שא.

וצ"ל היטב איך הא"ס חד עם גרמוהי

א שכב (—וי"ל כו').

ונבראו מבחי' הנשמה די"ס דבי"ע

ג א'תע (נראה מזה דבחי' הנשמה דבי"ע הוא שבא ע"י הפרסא).

וכעין הכלים

ג א'תנז (בראתיו בריאה שבאצי' וכמ"ש באגה"ק וכעין הכלים והכלים הם בריאה שבאצי').

ואף גם לאחר כו'

ג א'תע (דוקא בנשמות אומר באגה"ק ס"ך שלא נשתנו ממהותן אבל נשמות המלאכים כו' נעשים בחי' יש נברא בירידתם בבי"ע).

והנה כמו"כ מזיווג כו'

ב תרצז (בס"ך — והארת הקו בקע

הפרסא עמהם).

קו"א

להבין מ"ש בפע"ח. מס"ג שבפנימיות א"ק.

א תקמט (מ"ש בקו"א כו' דשם ס"ג הוא מפנימיות א"ק הכונה שהוא או"פ).

עליות הכלים כו' היא מעלת השבת ויוהכ"פ

ב א'עה (העלי' היא בבחי' פנימיות הכלים).

משא"כ ההלכות כו' דרך מעבר לבד

ג א'ערב (ולכאורה אינו מובן כו').

פאקסימיליא מגוף כתי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מהמשך בשעה שהקדימו תער"ב נדפס לעיל עמוד א'רז"ר (גודל מקורי).

פאקסימיליא מגוף כתי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מהמשך בשעה שהקדימו תער"ב נדפס לעיל עמוד א'שצג-א'שצז (גודל מקורי).

פאקסימיליא מגוף כתי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מהמשך בשעה שהקדימו תער"ב
נדפס לעיל עמוד א'שצז-א"ת (גודל מקורי)

פאקסימיליא מגוף כתי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע
מעמוד האחרון דהמשך בשעה שהקדימו תער"ב
נדפס לעיל עמוד א'תעו־ז.

פקסימיליות

פאקסימיליא מגוף כתי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מהרשימה לענין גדלות אבא
(הפאקסימיליא היא מסדרת הצילומים בה נסמנו ראשי העמודים
בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א בעפרון)
נדפס לעיל עמוד א'תעח־א'תעט.

פאקסימיליא מכת"י מעתיק (הר"א מרוזוב) הוגה במקומות אחדים בגוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע — נדפס לעיל עמוד א'ריד.

מפתח ענינים. עס האב. ממאמרי דאה כק אדנע עם איזה שיחות ומכתבים.

א. אד [illegible]

אוא [illegible]

אדות [illegible]

אדן [illegible]

אדהים [illegible]

אדוים [illegible]

אדון [illegible]

אדה [illegible]

אדן [illegible]

אדם [illegible]

פאקסימיליא מגוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א מעמוד הראשון
דמפתח הענינים למאמרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

פקסימיליות

ההגהות והערות על סש"ב הנמצאות בדרושי אדמו"ר [illegible]

פאקסימיליא מגוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א מעמוד הראשון
דההגהות והערות על סש"ב הנמצאות בדרושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

הוספות

— ב —

מפתח

מפתח ענינים . . . . . סא
מפתח פסוקים . . . . . רה
מפתח מאחז"ל . . . . . רמא
מפתח נוסח התפלה . . . . . ערה
מפתח מפרשי התנ"ך . . . . . רעט
מפתח ספרי הרמב"ם . . . . . רפה
מפתח ספרים . . . . . רפז
מפתח ספרי רבותינו נשיאינו . . . . . שיא
מפתח המאמרים עם ציונים למאמרי רבותינו נשיאינו . . . . . שלא
ראשי פרקים מתוכן הענינים בהמשך בשעה שהקדימו – תער"ב . . . . . שמא
פתח דבר להוצאה הראשונה דד"ה פדה בשלום העת"ר . . . . . שס
פתח דבר להוצאה הראשונה דמפתחות להמשך תער"ב . . . . . שסא
לוח התיקון . . . . . שסד
רשימת דפוסי ספרי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע . . . . . שסה

מפתח ענינים*

א

א (אות):

עיי"ע אותיות.

אב:

א קכ (א. ובן רצון עצמי זל"ז). תנד (אופן גילוי אהבתו לבנו). תקנב (עצמיות הא. נמשך בהבן רק שהוא בהעלם, לכן אפ"ל יפה כח הבן וצריך יגיעה).

עיי"ע אהבה. ולד. מצות, בחי' בהם. שלש שותפין.

או"א:

עיי"ע יחוד. חו"ב.

אבות:

א קצט (הפסקת זוהמת נחש הקדמוני בא. הכנה למ"ת). רלא (גילוי שם הוי' ע"י אלקים). רנא (המשכת הא.: שם א־ל שדי, בחי' תיקון). רנז (כנ"ל). ערב (המשך. מבינה דאצי' בבי"ע). ערה (המשך. ממקור ההשתל', למעל' מכמו"ש בתחלת הבריאה). רעט (המשך. מילוי החסרון דמל'). רצט (המשך. מחכ' (ראשית ההשתל') ועי"ז: אין יניקה לחיצוני', גילוי אלקות למטה). שו (עבודתם רק בכח עצמם. פעלו רק שהעולם לא יסתיר). שח (המשיכו בחי' איהו וחיוהי. תוס' אורות רק משרש ומקור דס' השתל' מילוי חסרון דמל'). שט (המשך. עיקר המשכתם למע'. רק א־ל שדי והארת שם הוי'. הכנה למ"ת). הוספות ב (המשכת הא. מוחין דיניקה לבד).

ב תשעז (קיום המצות ברוחניות (ברצו"ש), ריחות).

ג א'רלא (קדושים ומובדלים מעוה"ז – לא רק מהטבעה גשמית אלא מהטבעה רוחנית. טפחות נתת. יו"ד דשם הוי' ואד'. גדלות אבא משנים המדות. א"א כבש רחמיו מעל בנו). א'רעא (הי' להם גם עובדות (הכנסת אורחים בארות מקלות) כי עבודה רוחנית א"א בלי עובדא מעשית). א'רעט (ברכת ה' בגשמיות כמו ברוחניות בלי הסתר). א'תמז (אספה"מ באספש"מ). א'תמח (ע"י מל' כשהיא באצי' הי' חג"ת דאצי' בגילוי. השבטים עכ"פ הארה דאצי', משא"כ מלאכים בי"ע. בעבודה: אבות ושבטים – אחד ובכל נפשך).

עיי"ע מצות, בחי' בהם. מרכבה. מ"ת והאבות.

אבן:

א קעג (א. טובים ומאירים, תיקון נפה"ב). ריא (נקודה: כתר מל' או עצם המל' כמו"ש בבי"ע). רכו (א. ספיר, מל' בקבלתה מהחכ'). שפט (א. ולבנה: אותיות דמ"ה וב"ן, דתורה ותפלה, תושב"כ ותשבע"פ (לבנת הספיר)).

ב תתקסד (א. שיש טהור, פרסא דכתר).

ג א'שה (א. – מל' דעשי' (דומם), האזל – עליית המל' בגמר הבירורים). א'שנג (אב"ט מקבל בהירות מהשמש וכוכבים ועי"ז מתנוצץ).

עיי"ע צהר.

אברהם:

א פא (הי' בצער כשלא הי' למי להשפיע). צ (כבש רחמיו). קטז (בחי' גילוי הקו.

---

*) נערך באופן מפורט יותר לגבי הנדפס לעיל, ויצא לאור – בעריכה נפרדת לכל א' מג' כרכי ההמשך תער"ב – בג' חוברות בפ"ע (ברוקלין, תשל"ז), כאשר סדר הציונים הוא: עד פרק תכא – האחרון בחלוקת הפרקים – צויינו הערכים לפי הפרקים; משם ואילך – לפי ציון העמודים בנדפס.

העריכה הנוכחית של המפתח נועדה להקל על הלומד ובו (מלבד תיקון טה"ד וכיו"ב): א) ערכי כל הג' כרכים נאספו למקום אחד. ב) כל הערכים צויינו לפי העמודים (אך במקום שהענין נמשך בכמה עמודים צויין ברוב הפעמים לתחלת הענין).

ולהעיר – המפתחות דלקמן נערכו ע"י כו"כ, ולכן אין שיטה אחידה בהעריכה ובציוני הערכים.

טליתו של א. – עה"ג שלפני הקו). קלו (בחי' עקודים). קנז (המשיך להמלאכים או"מ (השענו תחת העץ)). קפב (כנ"ל. מז"א (בבחי' או"פ) וחו"ב (או"מ) דאצי'). קצ (עבודת א. בע"ס דאצי', ע"ס הגנוזות, עצמי' ע"ס הגנוזות). רנב (התחלת עולם התיקון. חסד דאצי'). רנז (א־ל עולם. עד א. לא הוה זקנה. יגת"ד). תמג (ריח דמס"נ דא. הגיע למעלה יותר מריח הקרבנות דנח). תנא (הגיע לבחי' מקיף דיחידה ע"י העבודה דאו"ח). תס (גילוי הקו. המכסה אני מא. – גילוי העלם העצמי ב(פנימי') הקו). תפה (א. אבר מ"ה חסד מצד הביטול). תקמו (אהבתו ע"י התבוננות משא"כ דאהרן שהו"ע ראי'). תקעו (כל ענינו להאיר העולם).

ב תשלא (חסד. וירא אליו גו'). תשצב (נשמתו בבחי' חסד דבריאה דשרשו מחסד דאצי'). תתקלה (בן ג' הכיר בוראו – הכרה (כללית) בדרך התחדשות). תתר (חסד, מ"מ כלול בו גבורה. עתה ידעתי כו'). א'מ (הי' מצטער כשלא הי' למי להשפיע, לא מצ"ע מדת החסד כ"א מצד התענוג שבו). א'קצה (משל לצלוחית של אפופולסימון וכו': המשיך גילוי אוא"ס הבל"ג בעולם).

ג א'שפז (השגה לבד ולכן גם בפני'. משא"כ משה ראי' רק באחוריים). א'תיג־ד (אברם הוא א. צדיק מתחלתו לסופו בלי שינויים. אחד הוא א. – רעו"ד שלמע' מחכ'. הוא (נסתר) – עבודה בעצם הנשמה. אברם (כתר, שכל הנעלם) הוא א. (בתוס' ה' עילאה – בינה, בפני') – חיבור מקיף ופני'. מ"מ רק באותן הימים הי' אחד גדול שאין כיוצא בו – רק לעצמו ובזמנו. המשכה באצי', משא"כ משה המשיך למטה). א'תנז (פסיק טעמא, אצי' שבבי"ע, בתראה שלים – שנתעלה נשמתו לכמו שהוא באצי').
עיי"ע חסד. חו"ג. לך לך.

אברים:

א ג (מזיגתם והרכבתם, פעולתם בהכוחות, כלים להכוחות). רלב (מיוחדים עם הנפש ומ"מ אינו דומה ליחוד הכוחות). שח (גופי הא. ופנימי' הא.). תקכט (בכל א. יש ענינו ומה שכלול מאחרים. הא. פועלים התכללות בהכוחות). תקלט (א. ושערות, חיותם. מעלתם זע"ז). תקנא (החיות שבהא. מל"ב נת"ח, לא כהחיות שבשערות).

ב תערב (התכללותם בפני' אבל בחיצו' כ"א פעולה מיוחדת). תתקד (אברי הנפש. ענינו התפשטות, ל' מעברים).

ג א'ער (גידול הכחות תלוי בגידול הא. חומר קדם לצורה. ע"י יגיעה במוחו מגיע לכח השכל ההיולי).
עיי"ע חשך.

אדון:

א קמ (בגי' אני. המל' נק' א. כשנמשך בו מכתר. מל' בסימני דכורא). קמד (המשך. כשנמשך בו מבינה. בעבודה (ב' אופנים)).
עיי"ע אלקי עולם.

אדם:

א נט (נחלק לג': ראש גוף רגל). קלג (עיקר כוונת הבריאה. העולם נתון בלבו). ריט (ר"ת אדם דוד משיח, ג' זמנים דשלימות). רעג (קרוב אצל עצמו יותר משני אחים ואב ובן). שלד (כלול מהכל. דוקא א"ק נק' א.). שע (א' דם, חו"ב). שצג (בציור א. (שכל ומדות) שייך ניחום ושינויים). תיא (מעלת החכ' (והדיבור) שבא. מצד מהות נפשו). תכה (א' (חיות ו)דם. גו"נ יחד, בא. העליון – כלים ואורות (ז"א וחו"ב) יחד. א. פנימי – פנימי' הכלים). תמז (חיות שבלב וריאה עיקר פני' החיות שבא.). תסד (בגימט' מ"ה. כולל ומחבר הפכים). תקסב (א. בגימט' (העלם) מ"ה, ביטול דתיקון, בהמה מ"ה בגילוי, ביטול דתהו).

ב תשכה (בחי' או"פ). תשנו (אדמה לעליון – רצון עצמי (שבאדם). לעליון – בחי' לא אדם). תשצב־ז (אדם דאצי', אדמה לעליון). שפה (ע"ס (ובפרטיות תרי"ג בחי', להאיר לנשמות)

– סדר והדרגה). תשצב (המשך. אדמה לעליון לאוא"ס הפשוט – מצד הביטול במציאות, באו"כ). תשצה (המשך. גם בבחי' המדה דספי', דהן בבחי' פשיטות ומצד טבע העלי', באו"כ). תתג־מא (א' דם: חיבור נפה"א ונפה"ב, עצם הנשמה והמלובשת בגוף). תתג־ח (נה"א ונה"ב – נה"ב נעשה כלי לאלקות ע"י עבודה דתפלה ונה"א מאירה בה). תתט (חיבור שרש נפה"א עם המתלבשת, ע"י רעו"ד). תתל (המשך. א' – אלופו ש"ע שרש הנשמה, דם – (בינה) המלובשת בגוף). תתלב־מא (המשך. התחברותו עם אלקות). תתלב (ע"י הצמצומים דאלקות). תתלד (אופן העבודה: פרישה מגשמיות ואח"כ עלי' דרך העולמות). תתלז (אחדות עם הקב"ה ע"י עבודה שמצד פנימיות המוחין, ובעיקר מצד אהבה כרשפי אש). תתמ (למע' יותר – דבקות מצד הכונה פנימית שבמוח, בנשמות דאצי', בדוגמא שלמע' ממש). תתמב (ציור א. באצי' דוקא. הכונה בשביל הגילוי בבי"ע). תתצה (אדמה לעליון. מראה אדם. דמות כמראה אדם – ע"י פרסא (על דמות הכסא וגו' – בעולמות)). תתצו (המשך. ציור א. למע' הוא מה דישראל עלו במחשבה). תתצז (סוף מעשה, תכלית הכוונה). תתקו (על דמות הכסא וגו' – בנשמות. עיקר הא. – מדות). תתקנט (נשמה דחכ' דאצי' ולכן כלול מכל ושליט על הכל. צריך בירור רק במדריגות התחתונות שבו, נגעים). תתקסג (ג' הבדלות כלליות: חצר הכבד, מיצר הגרון, קרום המוח). תתקסה (א. תתאה ועילאה (מל' דאצי' נעשית). נשמה דבי"ע, ז"א דאצי'. העלאת מ"ן דא. תתאה מעורר בא. עילאה (מצד פשיטותו) המשכת מ"ד לפי מהות ההעלאה). תתקעה (המשך). א'קפב (תכלית בריאתו להמשיך אלקות למטה). א'קפד (בכללות ההשתל': א"ק אצי' ז"א ומל' (א. הגדול בענקים – חכ'), עיקר א. – בבחי' הפנימיות). א'קפה (המשך. בכללות: א. פנימי אמצעי וחיצוני (בשר גידים ועצמות), אבל עיקרו התכללות (שזה בהפנימיות). מחבר אצי' ובי"ע (ממשיך אוא"ס בשניהם)). א'קפו (חיבור זה תלוי במעהמ"צ של א. התחתון). א'קפז (אחור וקדם). א'קצא (אדמה לעליון: פני' הקו (או"פ – א.), שמתדמה אל העצמות).

ג א'שנ (דנשמה דתורה).
עיי"ע ויעבור וכו'. חצוצרות. ישראל. מל'. ספירות. ע"ס.

אדם הראשון:

א רא (קודם החטא לא הי' צריך ללבושים המסתירים). רד (כנ"ל, לפי שהי' גילוי אוא"ס בעולם. כתנות אור (באל"ף). מביט מסוף העו' ועד סופו). ערה (התהוותו. אור שמביט בו באי"ע להגילוי שבעולם). תמ (כתנות עור דא. (חשמל שנפל בחעה"ד. שייכותם לבגדי עשו החמודות)).

ג א'רעט (קודם החטא גם גופו כנשמתו. לא הוצרך ללבוש וצמצום).
עיי"ע זמן. מצות, בחי' בהם. נצחי.

אדם לעמל יולד. איני יודע אם לעמל תורה או לעמל שיחה וכו':

ב תתפב (א"י – קודם הבדלה (שמצד הפרסא)).

אדם קדמון:

א כד (עתיק דא.: ע"ס הגנוזות. נרנח"י דא.). לא (ב' הפכים). סה (עבמ"ח בא"ס קדמון לכל הקדומים. גילוים ממנו נק' הבלים). קי (מקיף לכללות השתל' בשוה. טה"ת). קיב (העולמות בטלים לגבי א. אבל אינו נרגש בהם). קיד (פנימיות א. בנש"י וחיצו' בעולמות). קיז, קכג (מרצון דא. אא"ל אצי', לפי שבא"ק אצי' ועשי' שווים (בהגילוים. מציאות בלתי ניכרת), רצון נעלם, בבחי' א"ס). קכג (הסכם בעצמותו וממנו נמשך הרצון פרטי (כתר) דאצי'). קלב (כשעלה ברצונו מיד נתהוו כל העולמות בא. אבל לא בבחי' מציאות). רנד־רנו (או"כ דאצי' מאו"כ דא.). שכח (ממוצע, ורק בענין ההתהו' ולגבי האור השייך לעו'). שלג

(אינו רק תחלת ההתהוות כ"א שכולל הכל, ובהשוואה לא בבחי' מציאות). שלד (המשך. נק' אדם. בחי' עצמו ומה שכוללת הכל). שלו (פני' א. נעתק. ממוצע גם מצד אוא"ס. מאיר בחכ' דאצי'). שמ (המשך. מחה"ק. בבחי' זמן ובלי זמן). שנא (תורה שבחכ' דא. שעשועים דתורה). שעז (לגילוי חיצוני' א. אין מניעה, לפני' א. צ"ל הסרת הדברים המסתירים). תלח (זמ"ל דתהו מחיצו' א. ומלך השמיני (דתיקון) מפני' א.) תק (אין שם כלים, לכן גם יושר דא"ק אינו בבחי' התלבשות). תקלג (כל מה שבעצמות נמשך בא. הבלים ומצחא דא.). תקלט (המשך). תקמט (המשך. הבל: חצו' א. ונמשך כמו שהוא. מצח: פני' א. ונמשך ע"י בקיעה). תקפב (הכנה להשתל').

ב תרצז (אור כללי, אופן ההתהוות בא"ק. יושר דא. בעולמות בהעלם). תשצא (כלל דא. לא בבחי' כלל ופרט, כ"א שנושא כל ההתהוות (ע"ד נפש נושא כוחות), חילוקי מהתכללות דעקודים). תתלג (התעלמות האור בא. שיהי' בערך כל ההשתל'). תתמד (התהוותו ע"י צמצום ופרסא). תתסז (בבחי' שטח). תתעו (פרסא דא"ק, סיבה לשבה"כ דתהו). תתקנו (יסוד ומל' דא"ק, ענינם בעולמות). תתקסב (ב' הפכים בשם א"ק. עצמות א"ס שאחה"צ, עכה"ע, נמצא ברדל"א. פרסא דא., הבדלה בין פני' וחצו' ע"ק). תתקעב (ע"ס בא. אינו מצ"ע, רק ע"י העלאת מ"ן). תתקעט (מל' דא. כתר, ממוצע בין א"ס לנאצלים). א'קעב (התחדשות המציאות בא., מחה"ק).

ג א'תו (אריך דכללות, ופני' א"ק – עתיק). א'תיט־תכ (מל' דא"ק – הארה מעצ' א"ק להיות יכול לקרוא בשם). עיי"ע ברוך שאמר. צמצום.

אדמה:

עיי"ע מל', בחי' במל'.

אדנ', שם:

א תקעח (א. ואלקים. שררות ואדנות על זולתו).

ב א'קעז (א. אלקים, בבריאה באצי'). א'קעז־א'קעט (ענינו: אנת אשתמודע וכו', דיבור). עיי"ע הוי'.

אדעתא דנפשא, לשמה:

א שנח (תורה שקודם התפלה ולאחר התפלה. ב' אופנים (לאחרי התפ'): לרוות צמאונו או להמשיך אוא"ס למטה).

אהבה:

א נה (א. ורצון. דאב ובן והתלוי' בדבר). צב (א. דבכל מאדך עושה רצונו ש"מ. מגלה הרצון בהמצות). קיד (א. מסותרת מפני' א"ק). ריד (ב' בחי': הלב בעצמה חפץ בא. או שעשוי' ע"י התבוננות). שצו (אה"ר: תופס בהעצמות, נותנין מלמעלה אבל בכח הנשמה לקבל. גילוי או"מ שבנפש). תכט (ע"י התבוננות (כי הוא חייך) – התיישבות אור בכלי. מצד עצמי' הנשמה (למעלה מהשכל) – יציאה מהכלי). תלט (הא. שע"פ טו"ד: במורגש ויש בזה תערובות עצמו, יש כנגדו לעו"ז, העבודה דשם ב"ן). תמה (מקרב נפשו לאלקות אבל אין בזה גילוי בנפשו, תכליתה העבודה מא. (בתו"מ שלאח"ז). א. שנתפס בלב אינו משנה נפה"ט בעצם מהותו, חילוק דצדיקים ובינונים בזה). תנד (גילוי חיצו' הא. ע"י לבושים שאינם מעלימים לגמרי, ופני' הא. ע"י ציור הפכי (העלם גמור). אופן גילוי', דוגמא מאב ובן). תנה (א. עצמית דהקב"ה לבנ"י בא בהעלם דגלות דוקא (ומתגלה ע"י העבודה בבחי' העלם דוקא)). תקי (א. המסותרת, מגיע למע' ממוחין – בעצמות אוא"ס). תקמו (א. דאברהם ודאהרן).

ב תרסח (א. דפני' הלב א. עצמית ואין מקום לרצון זר, דחי' הלב עשוי' ע"י התבוננות לא שרוצה בעצם. א. רבה וזוטא). תשנא (שע"פ טעם ודעת (א. ה' כי הוא חייך) חלוק מא. עצמית, אינו עצמי לפי שעבודתו בכוחות הגלוים המרוחקים מהעצם. א. התלוי' בדבר).

תשנד (א. בתענוגים, רצון עצמי שבא בטעם ועונג). תשסא (א. דבכל מאדך אינו בל"ג אמיתי). תשפח (א. בתענוגים, חכ'. אה"ר, בינה). תשצח (א. דנבראים נמשך מלמע', אלקיכם כהן הוא). תתלה (אה"ע). תתלח (ענין ומעלת הא. כרשפי אש, עפ"י טו"ד (זהב, דאיש ואשה). א. טבעית (כסף, אח ואחות, אב ובן), קרירות בההתפעלות). תתמ (המשך. א. כרשפי אש). תתקעג (א. פנימית, אהב"ת ע"י ראי', א. דאהרן. מעלתה על א. שע"פ טו"ד, תמידית). תתקפב (המשך). א'יט (א. דבכל לבבך ונפשך יש לה אחיזה, דבכל מאדך בבחי' כליון לגמרי). א'כז (אה"ע אה"ר אהב"ת, ב"ן מ"ה ע"ב).

ג א'רמז (א. כרשפי אש במדרי' א' עם א. בתענוגים). א'רסה־ו (שחפץ לדבקה בו – ע"י התבוננות בחיות המתלבש. מדת כל אדם. ועצמית – בן לאב, בתענוגים, מדת צדיקים. מזה ב' מיני שמחות. חצר חיצונה והפנימית).
עיי"ע אדם. ארי'. בינה. גבורה. התבוננות. חסד. יראה מדות. מוחין ומדות. מילה. מצות. שמחה. תו"מ. תשובה.

אהבה. בכל לבבך נפשך מאודך:

ג א'רמג (מאדך. עיבור שני – מדות בבינה. השייכות ממאדך לבינה). א'רמד (לבבך – הלב מכיל. נפשך – ממלא כחות הנפש. מאודך – שהלב אינו יכול לסבול). א'רמה (לבבך – מוגבלת בכלי הלב. נפשך – מתפשטת כמו נהר המתפשט מהפשרת שלגים. מאדך – א. עצמית. במאדך ב' מדרי': בהתגלות הלב, צמאון. וע"י העמקת השכל, בעומק נקודת הנפש). א'רמו (המשך. כמו אהבה עצמית שתלוי בהעמקת הדעת. אז הוא בפני' יותר ובחשאי). א'רמז (זהו השייכות בין מאדך לבינה – כי היא באה ע"י העמקת מוחו ומחשבתו. והעמקה באה ע"י מאדך שנוגע לעצמותו, ואינו יכול להסיח דעתו). א'תיא־ג (בכל נ. – התבוננות בסוכ"ע ומזה בא לצמאון ליכלל – הוא נוטל נפשך בעלי' והתכללות). א'תמט (בכל נ. – ביטול שמצד כח החכ' במס"נ, בכל ל. כפי' לבד).
עיי"ע אבות.

אהבה וירא:

א קמה (העבודה דבחי' רוח). קמו (חיוב על כאו"א. ע"י א. וי. בהתגלות מתקן הנפה"ב בציור פנימי). קצט (דרגות בהם, ד"ע וד"ת). רטו (מוציא חצו' הלב מהסתר הנפה"ב). תצג־תצו (המכוסים והמגולים, בשבת ובחול). תקיא (אהוי"ר אמיתיים רק ע"י התבוננות).

ב תערב (אהוי"ר המכוסים (פני' הלב), אינם במורגש ויכול להיות שניהם כאחד. משא"כ באהוי"ר המגולים (חיצו' הלב)). תתקפב (אהוי"ר שכליים בב' אופנים (חצו' ופני' המוחין) וטבעים: חלוקים בהתגלותם וממילא בפעולתם בנה"ב). א'יג (צ"ל התכללות זמ"ז).

ג א'רכט (דו"ר טבעיים – במוחו ומחשבתו, ורעו"ד – בהתגלות לבו. מוטבע ומורגש). א'רלג (כל א' יש לו התבוננות מיוחדת). א'רלד (שניהם באים מדבר א' – מענין אלקי בבחי' חכ'. אם הוא במוח אז הוא רצוא – אהבה. אם הוא בלב אז הוא שוב – יראה).
עיי"ע ירושלים. נשמה.

אהי', שם:

א שע (בבינה. בריבוע בגי' דם (חיות לאברים דז"א)). תכה (כנ"ל).

אהרן:

א רעא (פני' בינה). תקיג (העלאת הנרות, שלך גדולה משלהם).

ב תתצב (שושדמ"ט, מעלה נשמות דבי"ע שיהי' בהם ביטול אמיתי דחכ'). א'כא (א' הר נו"ן). א'כח (חלשה דעתו בחנוכת המשכן. הדלקת הנרות. א. ומשה).
עיי"ע מנורה.

אויר, אוירא:

א תנג (א. דע"ק קרומא, מקשר ח"ס לבוא לידי גילוי).

ב תתקסא (מקשר ח"ס עם חכ' דאצי'. קרומא דא. פרסא שבין ע"ק לח"ס, הבדלה שע"י).

ג א'שכט־שלג (אור גילוי, וא. העלם – אש יסודי, כתר (ב' בחי' בו: שאינו נתפס והנתפס), רשימו. א. – אור יו"ד – אור הכלול בא. א. שאינו נתפס – רשימו. א. הנתפס – אור הכלול בה. יו"ד דא. – ראשית הקו כשהוא כלול בנקודת הרשימו. או הגילוי לעצמו שלפה"צ. ובחי' א. העלם עצמי שבנקודת הרשימו – שמו העצמי בלא אותיות).

אולם:

עיי"ע פתח.

אומות העולם:

א קכה (מחדו"מ ושכלם מע"ס דקליפה, אין בהם הרצון שלמעל' מהשכל).

ב א'קפב (חסידי א. מודים רק בעבודה רוחנית, כי הולכים אחר השכל). עיי"ע השגחה. מצוות מעשיות.

אומן:

א שנג (הידורו ביופי מלאכתו מצד הגישמאַק בעצם הדבר).

ב תרפב (אינו מחדש דבר בגוף מציאות הכלי, רק מגלה (מחדש) הצורה).

אונאה:

א שע (ענינה באצי': כשהצירוף דשם הוי' נמשך יותר מס' ההמשכה).

אופנים:

עיי"ע שרפים.

אוקי ממונא בחזקת מארי':

ב תשפט (אף דהלה טוען ברי – למע' מהשגה).

אור:

א סה (מגלה רק מציאות המאור). קא (מעין המאור. א. השמש בהכרח אבל אינו מוגדר, וא. הנפש רצונית אבל מוגדר). קנב (ריבוי ומיעוט שבא. אינו התחלקות ממש. דרך נקב מאיר אותו המהות משא"כ דרך מסך נעשה א. של תולדה). קע (להיותו דבוק ומעין העצם הוא בבחי' חיות עצמי וקיום עצמי). קפ נבראת ע"י שלמה, הטעם). קצח (רו"ש שבא. בסיבת דביקותו). רלה (שלאה"צ אינו בבחי' בהירות ממש). רלו (כל א. יש בו פני' וחיצו'). רלט (כל א. בחי' לבוש לגבי העצם. מגלה רק מציאות העצם ומ"מ הוא בבחי' גילוי העצם). עדר (א. השמש א"א להסתכל בו). שג (מהא. אין יודעים אופן העצמות). שלט (מצד דביקותו בבחי' קיום עצמי כמו נצחי). שמט (בכל א. יש חילוקי מדריגות ומסתיים המשכתו). שנו (דביקות במאור). שפא (התגלותו ע"י הצמצום ובחי' ריחוק ממקורו. ע"י הריחוק ניכר המדרי' פרטי' שבא'). שפה (בחי' אין. השגת הנבראים בא. אלקי מאור הנתפס בגשם. אמיתת בחי' האין שבא. מצד הדביקות במקורו). שצה (ש' א. הוא כמו שכלול בהעצמות (משא"כ ש' אצי' הפרשה). לאחרי צמצום חוזר ומאיר הא.). תיז (אינו קדמון להיותו גילוי רצוני (משא"כ הא. שבבחי' יכולת)). תכג (חיצוני' הא. הארה (ושייך בו העלם וגילוי) ופני' הא. עצמי (ולמעלה מהעלם וגילוי)). תנו (אופן המשכתו בבחי' מטולמ"ט). תצ (חילוק בין א' לאצי'). תקמא (גילוי ההעלם ובבחי' חידוש). תקנא (א. השחר, עצמי ומ"מ בהעלם. א. השמש המאיר ביום, הארה ומ"מ בגלוי). תקנג (א. הכלול בשמש בריבוי יותר וגם נעלה יותר). תקסה (דבוק בהעצם, לכן בו ג' מיני ביטול (בג' מדרי' א.): אין כהעצם, אין זולתו, טבע העלי'). תקסז־ט (המשך, ביטול הב' – בחכ' וחצו' הכתר, אין. ביטול הג', דפני' הכתר, אפס). תקע (המשך. בכללות הא. טבע העלי' והתכללות מפני הדביקות. בא. אינו שייך העלמות). תקעב (המשך – טבע העלי'. דוגמאות). תקצ (בטל בעצם, יחו"ע. ד"ת וד"ע שבו). תקצב (המשך. חילוקו מד"ת וביטול דבי"ע). תקצב (המשך. חילוקו מד"ת וביטול דבי"ע). תרט (העלם והסתר שייך על הארה

חיצונית לא על אור עצמי). תרכג (חילוקו משם. בבחי' דביקות וגילוי העצם. עצמות מובדל מגילוים ומ"מ מגלה האור מציאות בחי' מאור. יש בו כל מה שבעצמות רק שנתגלה בחי' האור לבד). תרל (המשך, בבחי' גילוי (גם אה"ג)).

ב תרנד (א. ומאור הוא התפשטות ועצם, ובאי"ע. (א. שבהתגלות באי"ע לא. הכלול). המצאת הא. מהעצמות הוא גילוי רצוני בבחי' התחדשות אבל לאחר שכבר נמצא אי"ז התחדשות כ"א התפשטות העצם). תרנז (המשך). עדרת־ט (א. וכח חלוקם). תשיד (אור עצמי והארה נבדלת פעולת המסך בהם). תשמא (אור חלוק מעצם, דבחי' מיעוט הא. אינו שוה לבחי' ריבוי א.). תשצו (בבחי' מקבל מאוא"ס המאציל, טבע העלי'). תתפז (ב' בחי' בו: נאצל ומקבל (גילוי מן העצם ובחי' לבוש)). תתצ (אינו במציאות דבר ולכן אינו מקבל שינוי משום דבר). א'ו (מהא. אין יודעים העצמות, הא. לבד נתגלה מהעצמות מפני דיכול להתעלם). א'כג (בבחי' רצוא לעלות למע'). א'כד (באי"ע לעצם המאור, דהעצם (וא. הכלול בו) אינו בבחי' א. להאיר). א'כה (הא. אינו פועל שינוי בהשמש בהעדר התפשטותו. פלפול בזה, דלכאורה כוונתו להאיר). א'כו (המשך. העיקר מפני שהמאור (וא. הכלול) אינו בבחי' מקור לא. כ"א עצמי). א'כז (המשך. מעין המאור ומ"מ באי"ע. הרצוא שבא.: טבע ליכלל במקור, רוצה להגיע למדרי' עליונה. הרצוא בבחי' דבקות). א'כט (המשך. עוד סיבה להרצוא בכדי שיתחדש כחו (באור הגבול)). א'לה־א'לז (המשך). א'קמג (בבחי' קיום עצמי רק מצד דביקותו, דמצ"ע אינו מציאות אמיתי). א'קמד (מציאותו ע"י גילוי מקורו (להיפך מיש דמציאותו ע"י העלם)). א'קמה (יש בו כח העצמות להוות יש מאין, מצד הדביקות. אינו מורה על העצמות). א'קמז (מתמעט בהמשכתו בריחוק). א'קמח (המשך. הנ"ל בהתפשטות הא. אבל עצם הא. אינו בבחי' המשכה כלל). א'קנה (ד' אופנים בבטול הא.: א' העדר תפיסת מקום לגבי מקורו. מציאות הא. באי"ע לעצמות אבל התהוותו אינו בדרך אי"ע). א'קנז (המשך. ב' מציאותו מצד העצמות, אין זולתך). א'קנח (המשך. ג' אפס בלתך, המציאות הוא רק העצמות. ד' מצד הדביקות יש גם בא. הידיעה כמו"ש בעצמות). א'קנט (הארה, בבחי' דביקות הארה דהארה, נבדל). א'קסו (התהוות היש מא., מפני דמעין המאור ובו כח העצמות וגם להיותו הארה לבד שבערך היש).

ג א'שנב־ה (א. השמש (מאור בעצם, מאיר החשך) הלבנה (מקבלת מהשמש ומשפיע אור מעצמה. שמש ולבנה — דו"נ). האב"ט (הבהירות שבו מה שמקבל מהשמש וכוכבים ועי"ז מתנוצץ). הראי' (גרעון לגבי הלבנה בב' דברים: אינו מאיר את החשך. וצריך תמיד לאור זולתו. והמעלה שלעצמו הוא אור המאיר — בחלום, סומא)). א'שסד (הלבנה האב"ט והעין — מל' דבי"ע). א'שסה־שפח (א. הלבנה כמו תושבע"פ — תלמוד). א'שפח־שצח (א. האב"ט כמו יצירה). א'שצח (א. העין מקבל. עצם כח הראי' — מכח החכ'. יכול לראות בחשך, ומסוף העולם ועד סופו). א'ת־תח (א. העין כמו נשמות, שמקבלים מהתורה, ומצד שרשם משפיעים בתורה). א'תח־תנד (כמו"כ בעבודה, שהנשמות למע' ממלאכים, ובהתלבשות בגוף צריכים לסיוע מהמלאכים). א'תלה (א. הוי'. הוי' — ז"א. א. — מוחין דאו"א, א"א, עתיק. בא. — א"ס המתלבש בעתיק). א'תמב־ג (גילוי ולכן רק — כלא, היש — אין עוד. גילוי רצוני. מציאות. ובדעה העליונה גם האור אין עוד). א'תנה־תסב (עיקר הראי' מהשחור שבעין. א. הראי' במל' דעשי'. התגלות כחות העצמיים של הנשמה למטה דוקא. כענין שחורה אני ונאוה).

עיי"ע אויר. אור וכח. אור ושפע. אש. ברישא. חומר וצורה. מהיכן נבראת. צלם. שם.

אור העולה על כולנה:

עיי"ע אצי' ובי"ע. ספירות. ע"ס הגנוזות.

אור, נהורא אוכמא וחיורא:

ג א'שלג (נ.ח. מאיר החשך. נ.א. שורף הפתילה ומכלה החשך – שרשו מנ. סתימאה, עצם נקודת הרשימו, העלם העצמי דא"ס).

אור, עצם והתפשטות:

ב תרנד (לפה"צ, הע. אינו בבחי' גילוי גם בעצמו (ולא רק מצד הבטול), הת. הוא רק הגילוי בעצמותו). א'כג (ע. והת., ב' מדרי' בהת.). א'קמח (ע. האור הוא כמו העצם ואינו בבחי' המשכה, ההת. בבחי' שייכות לעולמות ומתמעט בהמשכתו בריחוק).

אור־אין־סוף:

א כ (לפה"צ בגילוי ולאה"צ בהעלם). עד (בחכ' בקירוב מקום, בבינה בריחוק מקום). צד (אין פי' א. של א"ס כ"א שהוא א"ס. גילוי העצם). קב (בבחי' פשיטות כמו העצם. א"א לכנותו רק בשם רצון). קה (כנ"ל. עצם והתפשטות באוא"ס. התפשטותו פועל בהעולמות). קכח (בעצם הא. אינו שייך שם, ובהתפשטותו שם רצון). קכט (אוא"ס לפה"צ בבחי' התכללות בעצמותו ולא בהמשכה). קפג (אם ההתהוות מעצמות א. אין גילוי בעולמות. מופלא וסתום בעצם). קצד (ידיעה והרגש בהפלאתו. תוארים שלילים בא.). רלה (בא. אינו שייך כלים. בהירות בעצם). רלט (גם א. רק לבוש לגבי העצמות ומ"מ גילוי העצם, ובמדרי' דא. גופא הוא אור עצמי). רמז (התפשטותו בעו' נק' רצון). רעז (עצם והתפשטות בא.). דש (עצמות א. לאחה"צ כמו לפה"צ). שכה־ח (שורה בחכ', אופנו). שלז (ע"י התלבשותו בחכ' דא"ק מתלבש בחכ' דאצי'). שעז (חיצו' א. מאיר גם בלי ביטול ק"נ אבל פנימי' א. מאיר ע"י ביטולו דוקא). שצה (נמצא ונמשך גם לאחר הצמצום – פנימי' הקו). שצח (בחי' בא. שאין שייך אפי' לו' שנעתק מנאצלים). תל (יכולים להשיג אפס קצהו באופן הפלאתו ע"י ידיעת השלילה). תמד (הרגשת א. המופלא במקיפים דנפש דוקא). תקנד (חג"ת הנעלם בא. – אור, צמצום, קו).

ב תרמא (א. הממלא מקום החלל הוא בחי' האור השייך לעול' רק שאינו בערכם וצ"ל צמצום). תרצז (ברוממות מעול'). תשא (בא. השייך לעול' הו"ע נתינת ערך לעול' משא"כ בעצמות א. אחד, יחיד). תשנג (ב' מיני התבוננות בהפלאת., וחילוקם). תשסא (בל"ג בעצם התלבשות בחכ' אינו בדרך או"כ). תתצט (מאיר בחכ' מצד הביטול שבה. מאיר ביחוד או"א). תתצח (מאיר בגילוי למטה ממש כמו למע'). תתקיג־יד (חכ' (וקו) אינו בערך לא. (רק לבוש). בא. הע"ס בפשיטות יותר מבכתר). תתקטז (ע"י הצמצום הא. בהתעלמות לגמרי (ע"ד יכולת) שלא יתבטלו הנבראים משא"כ האו"פ. משל מכח התנועה). תתקכו־ט (איך אפ"ל גילוי א. אחה"צ כקוה"צ). תתקל (גילוי א. וביחד ע"ז שלא יתבטל מציאות הצמצום בב' אופנים: במ"ת, מצד כל יכול. לע"ל, מצד היפוך הצמצום). תתקלד (מצד גילוי א., אלקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות). תתקנד (בחכ' בקירוב מקום בבינה בריחוק מקום, בשניהם מאיר המציאות דא. בבחי' מהות האור). תתקסה (עלות הרצון דאנא אמלוך בא. ע"י המלכה בנשמותיהן של צדיקים (העלאת מ"ן מיני' ובי'). בגילוי דא. הרצון להיטיב קדום, ובהעלם דא. ההמלכה קדום). תתקעא (חקיקה בא. נותן מקום להעלאת מ"ן). א'כו (ולא אין לו תחלה). א'קפג (פשוט בעצם, ולכן עשה בי"ע כמו אצי' ו(עי"ז) מאיר בשניהם בשוה (בהעלם). במעהמ"צ (בגלוי)). א'קפח (המשך. המגביהי לשבת לכן המשפילי וגו' בשמים (עבודה רוחנית) ובארץ (עבודה גשמית)).

עיי"ע א"ס.

אוא"ס למע' עד א"ק ולמטה מטה עא"ת:

ב תתר (דהשלימות בב' קוין דוקא).

אור הגבול והבלי־גבול:

א כה (שניהם בחי' דביקות, חלוק מכח הגבול שהוא כח נבדל. ב' שמות הוי'). כו, לד (אה"ג – ע"ס, בל"ג – ספירות אין קץ). מג (אור הבל"ג הוא שורש דסוכ"ע). מא־ד (באה"ג, מצד צירוף כל הע"ס, מאיר גם אוהבל"ג). פג (אור להאיר בעולמ' וא. לגלות עצמותו, שרש הקו ואו"ס. א. השמש וא. שנברא ביום ראשון). קנח (ספירות בא. הבל"ג בבחי' פשיטות). רמ (ספי' בא. הבל"ג אין קץ, ענינם התגלות האור). רמא (המספר דע"ס בא. הבל"ג (עיגולים) רק מצד התפשטות הרצון בהספירות). רמה־ט (ב' המשכות מא"ס, כמו העצמות ושלא כפי העצמות). רמט (א. הג. פועל הביטול בבי"ע ע"י א. הבל"ג). שיט (שרש ב' מיני השפעה דרב חסד ובחי' מדה, אה"ג משלימות הא"ס, משוער בא. הבל"ג ודבוק בו). תצז (אה"ג אין דבר מגביל אותו כ"א שבא במדה וג.). תרל (בל"ג – גילוי העצם לפי אופן העצמות. הגב' – בבחי' גילוי שמגלה המדרי' הפרטי' בשרשן (ע"ס הגנוזות)).

ב תרנז (גילוי אה"ג כמו הגילוי מההיולי, גילוי אור הבל"ג כמו התפשטות מהעצם). תרסב (אה"ג כמו גילוי ההעלם, אור בל"ג כנ"ל). תתקכז (א. הג. מתעלם תוך הצמצום ומשתנה, א. הבל"ג מתעלם בעצמות המאור ואינו משתנה). תתקכח (המשך. גילוי א. הג. לאחה"צ הוא שני הפכים, קשה כקרי"ס. גילוי א. הבל"ג אינו קשה, מתבטל הצמצום). תתקכט (המשך. גילוי א. הבל"ג ומ"מ יהי' מציאות ע"י הפיכת הצמצום). תתקלד (צמצום בא. הבל"ג, פעולתו: מציאות בפשיטות אלקות בהתחדשות). תתקלח (צמצום בא. הג., פעולתו: הבדלת וירידת הא. ובא בהתחלקות. שניהם רק הארה (בחי' מציאות), כפי העצם ושלא כפי העצם). א'ד (גם אה"ג מיכולת להאיר שבעצמות). א'ה (הכוונה שיהי' גילוי אהבל"ג והמציאות לא יתבטל). א'ו (אופן המשכתן שיפעול בהן הצמצום, גם אהבל"ג). א'ל (א. הגבול מתחלש בהמשכתו בריחוק, מפני שתחילתו המשכתו בבחי' א. מוגבל. א. עצמי בכל המדרי' בשווה). א'קצ (יתרון אהבל"ג לגבי האו"פ שלהאיר העולמות). א'קצא (המשך. יתרונו לגבי פני' הקו: מתדמה אל העצמות להיותו בלי מדה בהתגלות). א'קצב (המשך. ועוד דמאיר בכ"מ, משא"כ פנימיות הקו רק בפני' העול').
עיי"ע אוא"ס. או"מ ופנימי. הוי' ואלקים. כח הגבול והבל"ג. ע"ס הגנוזות. קו.

אור זרוע:

א רנד־ט (בהתהוות האו"כ).
ב תתקמה (בהתהוות או"כ).

אור ישר ואור חוזר:

א ת (ב' חושים בכח החכמה: ירידה וגילוי, עלי' והעלם, מתון ומסיק, חריף ומקשה). תב (הכרח או"ח בהשפעה). תיח־כ (מקיף דאו"י ואו"ח במשפיע ומקבל, במשפיע: עומק השכל שנשאר בהעלם מהמקבל אבל בקירוב (ובמשך הזמן ישיגו), בחי' ההעלם שעולה ומתעלם בהעצם בהעאחה"ע). תמד (או"י דאו"פ ואו"מ – קרבנות וקטרת שבהיכל, חיצוני' ח"ס. או"ח – קטרת דיוק"פ ותשובה, פנימי' ח"ס). תנב (או"ח גורם התגלות בחי' פני' ח"ס ממש).
ב א'מה (בירור דאו"י ודאו"ח). א'קנו (בשכל, באו"י נמשך מכח המשכיל, באו"ח מגיע בכח השכל ההיולי העצמי). א'קנז (המשך. ברצון).
ג א'שמב (או"י – מ"ה, מלמעלמ"ט, האור מהפך החשך. או"ח – ב"ן, מלמטלמ"ע, החשך מצ"ע נהפך). א'שדמ (צדיקיא בתיובתא, חיבור דאו"י ואו"ח).
עיי"ע בירור.

אור מקיף ופנימי:

א פו (אני מלא, מכה"כ). קא (אור ושפע). קד (המשך. חלוק בתחלת המשכתן מן העצמות, מציאות דבר ובחי' אין. או"מ בבחי' גילוי מן העצם ואו"פ ענינו לפעול.

גם או"מ פועל אבל אינו בהתלבשות. אין בו התחלקות ומקיף כל ההשתל' בשוה). קו (המשך. עיקר ההתהוות מהאו"מ. מאו"פ אאפ"ל התהוות. הגילויים דאו"פ בעולם וכן תוס' אור הוא מהאו"מ (ומ"מ פעולתו בהעלם)). קט (גם או"מ יש לו שייכות להפנימי (ולכן שייך בו מקיפים פרטיים וכלליים). המשכת האו"פ מהאו"מ ג"כ בבחי' אור. או"מ מסמא עיני החיצונים משא"כ מהאו"פ יש אחיזה). קטז (שרש הכלים מהאו"מ וכן הכח דביטול הכלים). קלה (עצם האור למע' מבחי' מקיף ומ"מ מקור לרצון). קנ (מעומ"ט וע"ס באו"מ. פעולתו בתיקון החטא (חלקו העליון וחלקו התחתון)). קנד (באו"פ – במדרי' דמיעוט הא. ישנו בהעלם הריבוי א. ומ"מ המיעוט בחלישות וזהו ההתחלקות). קנז (באו"מ ישנו אותו התוקף במיעוט א. כמו בריבוי א.). רה (שרש הכלים והלבושים מהאו"מ). רמז (או"פ לצורך העול'). שג (מאו"פ יודעים או"מ). שיב (גם או"מ בבחי' מדידה המדידה דאו"פ הוא באופן המשכתו ושיתקבל בעול'). שלב (ס' השתל' מצד או"פ דוקא). שמז (ע"י המשכת המ. בפ. מאיר המ. במדרי' התחתונות ונותן כח בהפ. שיאיר שם. בעבודה. עי"ז כריתת יניקת החיצונים). תז (כל מ. מחיצו' העליון ואו"פ מפני העליון). תכט (בעבודה בנפש: קטרת וקרבנות). תמה (או"פ אינו משנה הכלי בעצם מהותו ופועל רק בההתפשטות). תמו (או"מ פועל אתהפכא בהמהות. דוגמאות). תפז (או"מ אינו משתנה ע"י פעולתו בעולמות משא"כ הפ. (אור ושפע). מעלת או"פ דנתב"ס). תצ (או"מ: גילוי העצמות, המשכתו שלא ע"י צמצום. הגילוי בבחי' מקיף ובהעלם רק שנותן כח בפ.). תצב (יש מ. המאיר בגילוי בפ. אבל אינו בחי' מ. ממש רק למע' מפ.). תצו (כנ"ל. לע"ל גילוי מ. ממש באו"פ. במ. אין שייך נתב"ס). תצט (או"פ: להאיר העולמות, המשכתו ע"י צמצום וכלים ובעצם גם הוא בטבע העלי'. מעלתו דנתב"ס). תקב (הפ. הוא ג"כ גילוי מן העצם. פ. מאיר בהמקבל והמ. מגביה אותו). תקנ (שניהם מאוא"ס שלפה"צ רק שהפ. נמשך ע"י הצמצום ונשתנה מהותו והמ. שלא ע"י הצמצום). תקנה (האו"פ בשרשו לפנה"צ הי' בעילוי מצד גילוי אור הבל"ג). תקסח (בהמ. מושג יותר האי"ע, והביטול יותר. מעלת או"פ (חכ') שבו הידיעה כמו"ש בעצמות שהוא לבדו הוא ואין זולתו). תרלג (אור וחיות).

ב תשמא (מעומ"ט שבהם, חילוקם. אינם בבחי' אמת). תשצ־ב (או"פ בהתלבשות בעולמ', המשכתו ע"י צמצום וכלים). תתעו (בכללות: למע' מאצי' ואצי'. בפרטיות: שניהם בכל העולמות). תתקלו (בפ. צ"ל חילוקי מדרי' ע"ד שכלי שאינו טבעי). תתקפח (פעולת הצמצום בהם. אני הוי' לא שניתי גם באו"פ דהעלם אינו שינוי. העלם דאו"מ רק לגבי העולמ' ובידיעתו הוא בבחי' גילוי). א'קמח (חילוקי מדרי' באו"מ לפי שנמשך דרך האו"פ. או"מ כמו שהוא בעצם אינו בבחי' שייכות להפ.). א'קנ (ב' מדרי' באו"פ: עצם האור שדבוק בעצמות א"ס, והתפשטות שבבחי' המשכה וגילוי. והוא פנימי' וחיצו' הא.). א'קע (בבחי' גילוי העצם: באו"מ רק התפשטות הארה, באו"פ מדרי' העצמות).

עיי"ע אור הגבול והבל"ג. מקיף. צמצום.

אור קדמאה:

ב תתצא (ח"ס).

אור שבעת הימים:

ב א'ע (ז"ת דעתיק).

אור שלפני הצמצום:

א רמז (ב' בחי', כפי העצמות ושלא כפי העצמות). תיז (א. הכלול (יכולת וקדמון כקדמותו). וב' מדרי' בהא. שבבחי' המשכה – עצם והתפשטות. ב' בחי' ש' הוי' לפנה"צ, של ד' אותיות ובלי אותיות). תצ (בבחי' אור הכלול בעצמותו. עצם והתפשטות הא.). תקנג (אשלפה"צ בבחי' ריבוי וגם נעלה בעצם. אשלאחה"צ במיעוט ובעצם בירידה).

ב תרמא (אוא"ס הממלא מקום החלל. קדש וקדוש). תרנד (א. שלפה"צ בבחי' אור הכלול, עצם והתפשטות. למע' מזה מה שעצמות נושא בעצמו בבחי' יכולת). תרעז (פני' וחי' הא. (לפני ולאחרי עלות הרצון) הוא בהתפשטות הא., לפה"צ הכל במדריגה א'. שרש ענין פני' וחי' בהא. מפני שהוא גילוי רצוני וקדמו ההעדר). תשצא (אף שיש לו שייכות לעולמ' אינו בערכם, וצ"ל צמצום). תשצט (שייכות אל העולמות ע"י הרצון דאנא אמלוך, בחי' לבוש). תתקכג־כד (הוי', שם העצם). תתקמה (מעלתו). א'כג (רצו"ש שבו, הרצוא – התכללות (חיצו') האור במקורו ע"י הצמצום). א'כד (המשך. לפה"צ חיצו' הא. הי' כלול בפנימי', לא שהאיר הפני' כמו"ש אלא שהחצו' הי' במדריגה עליונה, ונכלל ע"י הצמצום). א'קמח (ב' בחי' אין לפה"צ הן עצם והתפשטות האור, ההתפשטות בבחי' המשכה ובו ג' מדרי' רצון לעולמות).

ג א'רסח (גם קודם עלות הרצון יש ספי' – אבל אין קץ. ובהתפשטות יש גם מעומ"ט). א'רפג־ו (עצם הא. והתפשטות. י"ה ו"ה. גילוי לעצמו לזולת. שרש ממכ"ע וסוכ"ע. עלית הרצון (השערה) ולמע' מרצון (ספי' אין קץ). גם בעצם הא. מגיע העלאת מ"ן. כי גם בו שייך התכללות התחתון. שייך להתפשטות הא. יש בו ספירות – אבל אין קץ. משא"כ העלם הא. למעלה מעצם האור – ואין שייך בו כהנ"ל, משם שרש הנשמה). א'תכ (שמות ל' רבים, ושמו הגדול. עלות הרצון וקודם עלות הרצון).
עיי"ע אותיות. מל' דא"ס.

אור שנברא ביום ראשון:

א פד (בחינתו). רד (גילוי א. הכתר).

ב א'לא (למעל' מהשתל'. בי' מתקיים עלמא, דאור המתלבש בעול' מתחדש מאור הגנוז). א'לה (המשך).

אור וחשך:

א תקנד (א. שלאחר הח. נעלה מהא. שלפני הח.).

ב תתקמב (א. למטה מח., בחי' ישת חשך סתרו. הבדלת הא. מהח. בתחילת הבריאה, בקרי"ס). תתקפט (ד' לשונות א. וח. יום ולילה. חו"ג. הכוונה להאיר הח. ולהפכו). תתקצט (היו משתמשים בערבוביא, ב' אופנים: הא. כלול בח. (חיצו' הא. כלול בפני') או הח. כלול בא. (כוונת הצמצום בהא.). השלימות בב' קוין). א'קצב (גוף ונפש). א'קצג (המשך. או"כ. קו ורשימו (וצמצום)).

ג א'שיא־ב (או"כ. הכלים מעלימים על האור שלמע' מהתלבשות. ופועלים הגשמה באור המתלבש).
עיי"ע בי"ע. ברישא חשוכא.

אור וכח:

ב תרעה (בא. אין ניכר המאור (מצד דהוא ענין בפ"ע, גילוי) כמו שניכר הכח בהפעולה). תרעו (הא. אינו בהתחדשות, בהכרח מהמאור (רק שהכ. מגלה דלמע' הוא גילוי רצוני), בפשיטות ואין בו פני' וחיצו' מצ"ע. משא"כ כ. (מצד שהוא בבחי' העלם בעצם) פועל ההתחדשות, גילוי רצוני, בא בבחי' התחלקות ויש בו פני' וחיצו'). תרעח (ענין הכ. למע' דבוק במקורו ואין בו ענין השינוי (כמו א.) משא"כ כ. דלמטה). תרפ (המשך. הכ. דבוק במקורו ומ"מ בבחי' העלם). תרפו (המשך. דביקות הא. בבחי' גילוי מהעצם, דביקות הכ. בבחי' התחדשות ע"י רו"ש. א. רק הארה וכ'. הוא העצם).
עיי"ע כח ופועל. כח הפועל.

אור ושלמה:

א יד (פני' וחצו' התורה). קפ (בריאת הא. ע"י ש.). רל (גם הא. בחי' לבוש (שלמה) לגבי העצמות ומ"מ הוא לבוש אור).

אור ושפע:

א צה (ש. מהות דבר, פועל שינוי, התלבשות). צו (כנ"ל. כמה בחי' בהתלבשות והתגלות). צט (א. הארה לבד, אינו בא ע"י התעסקות ואינו פועל שינוי. מעלת הא. שהוא מעין המאור משא"כ ש. הוא רק כפי אופן העצם).

קא (אור להאיר וא. לגלות העצם). קד (ש. בדבר שהוא מהות ומציאות וא. בבחי' אין. גם פעולת הא. שונה מפעולת הש.). תפז (בבחי' א. אין שום שינוי במאור (ובהא.) משא"כ בש., או"מ – א., או"פ והעיקר בבחי' הכלים – ש.).

ב א'כה (בש. מתפעל בהעדר הפעולה, בא. אינו משתנה בהעדר התפשטותו. במניעה מצד המקבל גם בש. אין שינוי בההעדר).

אור, כח וחיות:

א תפט (או"מ או"פ וכלים). תרלא (אור וחיות – התפשטות, וכח דבר בפ"ע (נבדל ונעלם)). תרלב (יתרון בכח שפעולתו בהתחדשות משא"כ בא. וח. שהפעולה ממהות הפועל. יתרון האור על הח. בבחי' הגילוי והדביקות ויתרון בח. על הא. שפעולתו בהתחדשות יותר (אף שאינו כההתחדשות דכח) ה. דכח למע').

ג א'שט (מקיף ופנימי. באו"פ גופא – גילוי חצו' השכל ופני' השכל במדות. הלבשה והפשטה).

אור, מים, רקיע:

א כא (ג' מדריגות בהשפעה ממשפיע למקבל). תטו (בחינתם).

ב תתצ (בנפש. דוגמא מהמשכת הטפה). תתצא (המשך. ח"ס חכ' דאצילות, בינה. שלג וקרח). תתצה (עד רום המעלות, באריך ובעתיק). תתקט (א. – בחי' עצם האור (הטפה)).

ג א'רלג (חכ' מ. בא בכמה אופנים. בינה רקיע א"א להשתנות. וכמו"כ גם בהמדות הכלולים בהם).
עיי"ע רקיע.

אורות דע"ס:

א יט (גם בא. יש ע"ס. ההכרח מהתלבשותם בכלים). כ־כה (בלי מה לגבי הכלים אבל לא בבחי' פשיטות לגמרי. שרשם ע"ס הגנוזות). לה־ז (המשך. המשכתן ע"י הצמצום). מח־נ (ג' מדרי': ע"ס הגנוזות, לאחה"צ, התלבשות בכלים). נ (המשך. נקודה קו שטח). נב (המשך. הגבלת הע"ס הגנו' מתגלית בהתלבשות בכלים). ס (מדידת האור). סג (קירוב וריחוק שבא.). רמ (להשיטה שפשוטים ה"ה רק הפלאת אוא"ס ולא מציאות). רמה (ב' מדרי' בהמשכתן). רנד (התהוותן מע"ס הגנו', נעשים מציאות ומ"מ נק' אורות (הארה)). רנה (בבחי' מציאות ע"י כלי דעקודים (רושם) ורשימו). שב (פשיטות לגבי הכלים). דש (משוער בא"ס הבל"ג). שכא (בבחי' פשיטות לגבי הכלים לפי שהוא אור ובו רושם הא"ס). תלד (כל שקרובים יותר לשרשם (עליונו של הקו) ה"ה במדרי' עליונה ובחי' אין יותר. באצי' הם במדרי' החכמה ובברי' – בינה). תסה (ג' מדרי' (באופן אחר מע' נ): קו, אורות פרטים, כשמתלבשים בכלים).

ב תשפט (א. פשוט, א. החכ' כו' היינו גילוי א. מהמאציל להאציל את החכ' (כלי)). תתקלח (דעת הפרדס והרמ"ר. גם להשטה שהם פשוטים מ"מ יש להן שייכות להכלים (וציור שבהם)). תתקמ (להשטה דא. פשוטים מ"מ יש בהם התחלקות ע"י הצמצום).
עיי"ע או"כ.

אורות וכלים:

א ט (לכל א. יש כ. מיוחדת). י (פועלים זב"ז). יב (בל"ג וגבול. שרשם. קו ורשימו. מהתעבות הא. נעשה הכ.). טו־יז (התהוות הכלים בריחוק והא. בקירוב). יז (מעלת הכ. על הא.). מט (התלבשות פנימי. ביטול והתכללות של הא. בכ. הוא ע"י אור עליון). נא (שטח). נד (מעומ"ט בע"ס מצד התלבשות א. בכ.). נז (המשך. איפה מספר המרובה, למעלה ריבוי הא. ולמטה ריבוי הכ.). צב (הכ. פועל בהא.). קלא (ריחוק ערכם לגבי שרשם. ריחוק הכ. יותר מהא.). קסב (מספר באו"כ). קסג (בא. מספר המרובה למע' והמועט למטה ובכ. להיפך. מספר המרובה והכולל באו"כ). קעה (סיפור (גילוי) באו"כ. א. בטבע העלי' וגם בעצם מהותם אינם א. להאיר וע"י הכ. באים בבחי' מציאות והמשכה).

קעח (המשכת הא. בהכ. היא ברצון כי הא. מרגישים שרש הכ.). קפא (כ. גווני הא.). קפה־צ (מגלים ע"ס הגנוזות בהמשכתן וגילוי עצמותן). קצא־ה (מגלים מציאות אוא"ס ואופן הפלאתו). רח (הפרש יחודם ע"ד יחיד ואחד). רכה־לב (בהירות באו"כ). רכה (ע"י בחי' הכ. שבדוגמת האור מתלבשים בהם הא.). רלב (בא. ד' מדריגות ובכ. ג'. חילוק בבהירותם). רלד (או"כ דאצילות אינם בבחי' בהירות ממש. פעולת הכ. בהא. באצי' ובכתר). רנד־ו (התהוותם משרשם). שו (חיצוניותן ופני'). שכ (א. פשיטות ובל"ג כ. גבול). שצד (בחי' הממוצע דאצי' בשביל התהוות, הא. מהוה כמהות הכ.). תכה (בהתאחדות ממש — לדעת המערכת הפרדס ואדה"ז). תסט (מעשה התחתונים נוגע בכ. בבחי' יודע ובא. בבחי' ידוע). תפג (הא. יורד בכ. מפני ביטולו להכוונה העליונה, וצ"ל ברצון שמרגיש היתרון שבכ. דשרשו מא. הבל"ג). תצט (הא. בטבע העלי' והכ. בטבע הירידה, ע"י התלבשות נעשה גם הא. בבחי' ירידה). תקב (הירידה להשפיע באו"כ הוא מצד הביטול להכוונה, בכ. ביטול היש בא. במציאות. בתהו, הכ. מקבל רק לעצמה והשפעת הא. באופן שלא נתנו מקום זל"ז). תקכו (א. דתיקון נתנו מקום זל"ז). תקכח־לא (כ. רחבים בתיקון ועי"ז ההתכללות שמקבלים זמ"ז). תקלד (דאצי' ובריאה). תקמו (כל א. המתלבש בכ. אינו עצמי). תקנ (בכדי שיתלבש א. בכ. בהכרח שיתעלם בלבוש). תקס (הא. פועל שיהי' התכללות בכ. וע"י ההתלבשות נעשה גם בהאור ההתכללות אמיתי דכ.). תקסה (אין ויש. — בא. ד' מדרי' ובכ. ג'. מדרי' הד' בא. למע' מכ. חכ'). תקע (המשך, א. אין). תקעב (המשך — אין יש. א. נאחז למטה ע"י כלי מוכן. בנה"א ונה"ב, כח השכל. ועי"ז נעשה בבחי' יש). תקעד (המשך. אופן התחברותם אף שהם הפכיים: ע"י ממוצע — כ"א כלול מהשני. גוף ונפש). תקפא (המשך. אופן התחברותם בפני' הכ., הגבלה שבהא. שעי"ז). תקפד (המשך. צלם ודמות. כ. מורה על הא.). תקצ (המשך. א. ופני' הכ. יחו"ע, ובזה מתדמין ומ"מ הא. בטל בעצם והכ. מצד הא.). תקצד (המשך. אופן התחברותם — ביטול הכ. מצ"ע מוריד הא. בבחי' יש. ירידת הא. — הנחת עצמותו מצד הכוונה שבהכ.). תקצו (ירידת הא. גם מצ"ע. התכללותם זמ"ז בביטולם הנ"ל ועי"ז מתאחדים). תקצט־תריח (ד' אופנים בהעדר המזיגה הנכונה ותיקונם). תקצט (צריך להיות במזיגה נכונה). תר (המשך. אופן הא': האורות בבחי' אין ביותר, תהו. אופן הב': הכ. בבחי' ביטול ביותר, אלי' וחנוך). תרב (המשך. מעלה בעלית הכ. ודוקא אם היא בהדרגה. דוגמת אופן הב' במל' דתהו). תרה (המשך. אופן הג': האורות בבחי' אין ליש ביותר והעדר הביטול בכ. דוגמתו בניצוצי א. דתהו. אופן הד': העדר המזיגה הנכונה). תרו (תיקון הד': מיש לאין דכ. יהי' מאין ליש דא., מאין ליש דא. יהי' היש לאין דכ.). תרח־טז (ד' אופנים הנ"ל בנשמה ונה"ט). תריח (הכ. פועל בהאור שיהי' בבחי' גילוי ומציאות (וכפי מהות הכ.)). תרל (בערך זל"ז ומתאחדים זע"ז (ולכן הכ. מגלה האור). בחיצו' הכ. שייך סילוק הא. משא"כ בפני' הכ. מאיר תמיד).

ב תרצז (א. באצי' וכ. בבי"ע. או"כ כשבקעו הפרסא אינם כמו באצי'). תשכח (אינם מעלימים על הא. כ"א מגלים הא.), דבשרשם בעצמות הם באחדות וכן מהתעבות הא. נעשה הכ. דהוא כפי אופן הא.). תשפג (אופן התלבשותם). תשצד (ע"י דביקות הכ. בהא. גם הכ. בטל בעצם (אבל לא כהא.). בא. המתלבש ב' ענינים: הוא בבחי' התלבשות, וקדוש ומובדל). תשצו (דבקות הכ. בהא. להיותו מקבל ממנו, איידי דטריד למבלע לא פליט). תת (חיבור הא. עם (פנימי') הכ. ע"י המל' דכל ספי', בחי' שם). תתלב (התעלמות הא. שיתקבל בנבראים הוא ע"י עולמות וכ. דוקא). תתמה (הכ. מעלימים פנימי' הא. ומגלים חיצוני'

הא., הא. מתעלם דנעשה כמהות הכ.). תתמז (או"כ לבושים והיכלות. מיוחדים (הכ. סובל הא.), חומר וצורה). תתמט (המשך. א. כפי אופן הכ.). תתנב (המשך. באו"כ התלבשות פנימית – הכ. חי מהא. ואינו מורגש, הא. כפי אופן הכ. משא"כ בלבוש). תתנז (הא. מושל על הכ. אבל מתאחד ונעשה כמהות הכ. משא"כ בלבוש). תתקז (טהרה בכ. וקדושה בא.). תתקח (אופן התאחדות עצם הא. (שלמע' מהכ., מדרי' הד' שבא.) עם פנימי' הכ. – הא. נאחז בכ. (כי אא"ל שום גילוי א. בלא כ.)). תתקכ (בכ. נרגש ההתחלקות דמעומ"ט (בחי' מקום שבו)). תתקכט (מדרי' הד' שבא. שלמע' מכ. הוא ג"כ בבחי' או"פ). תתקלח (התחלקות ע"ס בא. או בכ., דעת הפרדס (משל מים (אור) בזכוכית) והרמ"ר. באמת (גם להשטה שא. פשוטים) יש לו שייכות עכ"פ להכ. אינו ידיעה שחוץ ממנו ח"ו, מצד ספי' שבא. או שהכ. אלקות). תתקמד (התהוות הכ. מהצמצום משא"כ הא., בהתלבשותם בכ. נעשה מציאות). תתקמו (גילוי הא. שע"י הכ. אי"ז כמו"ש בעצם). תתקפו (הכ. בטל להא., בתהו הכ. בבחי' יש). תתקצ (ע"י עבודה יזדככו הכ. ונעשים כמו הא., עי"ז כ. לא. עליון יותר). א'ט (ברישא חשוכא כו'. בפועל הא. קודם ובמח' (הכוונה) הכ. קודם). א'יב (איזה קודם בתהו ותיקון). א'יג (תיקון האו"כ, שיהי' הכ. בבחי' ביטול ועי"ז ממשיך הא. (גם א. שלמע' מהתלבשות בכ.)). א'כ (התהוות והתחברות או"כ ע"י רצו"ש (מטולמ"ט) שבא., ועי"ז א"ל מציאות כ.). א'כב (המשך. רצו"ש דא. – הרצוא בבחי' המשכה (ל' רצון, דהא. רוצה להשפיע) והשוב בבחי' עלי', להיפך מרו"ש שבכ. – דהרצוא בבחי' עלי' וכו'). א'כז (המשך. רו"ש דא. (לגבי מקורו) למע' מבכ., בדבקות או בהתפעלות). א'קסו (א. כמו ענפים המתפשטים מאילן, כ. כמו המשכת הכוחות ממקורן. א. דבוק, ע"י התלבשות בכ. נעשה מקור ליש).

ג א'רסז־רעא (שרש הכ. למעלה משרש הא. כ. מעצ' וא. מא"ס (באור שיש בו תחלה, ותכלה מצ"ע). רשימו קודם שנתעלם האור וקו אחר שנתעלם. עצם נקודת הרשימו מעצם האור, או מהעלם העצמי. מציאות הא. מעצמות מובן בשכלנו, משא"כ בכ. – דשרשו מיכולת דכל יכול. גילוי הא. ע"י הכ.). א'רפא (כ. דהשתל' ממשיכים חצו' אור, וע"י שהכלי נהפך לאור (שרש הכלים בגילוי) ממשיך אור עצמי). א'שיא־ב (כ. מעלימים הא. שלמע' מהתלבשות, ופועלים הגשמה בא. המתלבש. או"כ – אור וחשך). א'שצב (בא. ד' מדרי' – אבי"ע, ובכ. ג' – בי"ע).

עיי"ע איהו וח"ח איהו וג"ח. ביטול. בירור. ברישא חשוכא. הוי'. התהוות. התכללות. מיצר.

אורך:

א נ (ב' אופנים: המשכת הפרט כמו שהוא, באופן שישתנו למטה).

ב תתקמד (ב' אופנים: המשכת הפרט כמו שהוא, באופן שישתנה למטה).

אותיות:

א יג (א. שבשכל אינם מגוף השכל). מא (בחי' בהאור וחיות שבא. ובצרוף הא. התהוותם ממקור השכל צרופם מיחידה). קלט (התכללות הא. בבינה, מחשבת השכל). קסא (ד' א. הוי' ד' צמצומים). קעט (גילוי אור השכל ע"י התלבשות בא. (התגלות והתעלמות בא.)). רב (מעלים ומסתיר. יכולים להחליפם). רו (א. מסודרים ובלתי מסודרים, כלים ופרסא). רטז (חיות העולמות. חומר וצורה בא. דמל' ולמטה). רלד (א. הכתב והחקיקה, חילוקם. דוגמתם למעלה (כלים דאצי' ודכתר)). רלט (הקלף עיקר הא. והדיו רק מגלה. ענינו למע'). רפג (צירופם ממוחין דיניקה. שרשם). רפח (ב' מיני המשכה, א. ושערות). רצא (כח ההתגלות שבנפש. המשכתן מהנפש בדרך עו"ע). שסו (א. התורה – ניתן לכאו"א מישראל בהתגלות). שסח (דעש"מ, שרש ומקור לכל דבר

(שנמשכים מגוף הא. או מחילופם)). שפח (דתו"ת, דתושב"כ ושבע"פ (אבן ולבנה)). תקפג (דמחו"ד). תקפה (דתושב"כ ושבע"פ). תקצא (א. הכלולים בשכל קודם התעוררות, בהתעוררות כללי ופרטי). תקצד (הנ"ל – פחיתות המציאות).

ב תרסז (בנפש ובכל הכחות יש א., ומתחלקים בזה דכל שאור בגילוי יותר הא. בהעדר המציאות יותר. וכן למע'). תתנב (לבושים דמו"ד. כפי קדמות השכל דוקא. א. דחו"ג). תתסג (לפעמים כלים ולפעמים לבושים: א. עצמיים וא. נבדלים, דהוי' ושאר שמות, דמ"ה וב"ן. דתושב"כ ותושבע"פ. (חלוקים באופן הציור מצד מדריגתן)). תתעב (המשכה שבבחי' א. ושבבחי' שערות, חילוקם). תתקד (נפש מלאה א.). תתקה (המשך. שרש א. מו"ד). תתקמט (לעצמו, לזולתו. פנימי' וחצוני' הכלים באצי' בבי"ע). תתקנז (חילוף הא., המשכה שלא בהדרגה. א. החילוף רומזים על המתחלפים).

ג א'רט (בא. הדבור יש עצם האותיות והאור המתלבש, התהוות גוף מציאות הנבראים מעצם הא. (א. הפרסא מתהווים בבחי' כלים דברי' עד שנעשו מציאות נברא, ומ"מ הוא התחדשות כי הא. הן רוחניים. א. הדבור באדם רוחניים). כשא. עליונים יהיו לע"ל בבחי' גילוי – גם מציאות הנבראים יהיו אלקות). א'רע (שרשן מיחידה בכ"א צירופי הא. כפי מהות עצם נפשו). א'שפג (מחכימות. יש בהם מעצם חכ' המשפיע. כדי להביא השכל בא. צריך לבררו בעמקו). א'תיז־תכ (א. הדבור – מורגשים לזולת. בכתב – בהעלם יותר. במח' – רוחניים מורגשים רק לעצמו. בפני' השכל אינו מורגש גם לעצמו. בחכ' – אינן ניכרים כללי. ברצון אינם במציאות כלל – רק בחצו' הרצון. רצון עכ"פ גילוי מהנפש, עונג – עלי', והא. אינן ניכרים כלל. הנפש מלאה א. אבל אינם במציאות ולכן אינם ידועים. הנמשל למע' – התחלת הכלים בבינה, חכ' עיקרה אור – חיוהי. בכתר א. החקיקה. לפה"צ – הוא ושמו בלבד, שמו הגדול. בא. החקיקה ב' דרגות: על אב"ט – משחירים, בלוחות מעל"ע. ומשמו הגדול נמשכו שמו להיות מקור לספי'). א'תכא (סיבת מציאות הא. הוא הצמצום, ככל שאור הנפש נרגש יותר הא. המה רוחניים יותר).

עיי"ע דצח"מ. חקיקה. כתיבה. לה"ק. מחשבה צירוף.

אותיות, תמונתן, פרטי הא.:

א':

א רצט (ב' יודין וקו באמצע). שמט (מ"ת באל"ף, הטעם). תסד (ב' יודין וקו באמצע. בחכ': חכ' ו"ק יסו"א).

ב תתג (נפה"א). תתסד (כמה אופני ציור: ענינם). תתסח (דשמות ס"ג ומ"ה). תתקו (קאי על מדות, ר"ת אדם).

ב':

א שמט (בריה"ע בבי"ת. הטעם).

ב תתסד (כמה אופני ציור: ענינם).

ג':

ב תתסד (ציורה, גומל דלים).

ד':

א רטז (מל' דלת, מל' המתלבש בבי"ע. ד' רבתי דאחד – עצם המל' שפועל הביטול דיחו"ע בבי"ע (ע"ד פתחו של אולם). בעבודה).

ב תתסד (שבאל"ף, ענינה). עיי"ע ג'.

ה':

א קסא (ראשונה ואחרונה דהוי', ב' אופנים: ראשו' – א"ק או רל"א שערים. אחרו' – שטח דאצי' או א"ק). רסה (ה' ראשונה דהוי').

ב תתסז (ה' ראשונה דשם הוי' – המשכה בשטח דמה"ק דא"ק. אחרונה – בשטח דקו או בספי'). תתסח (דעסמ"ב). א'כג (מבטא ההבל, דבור העליון. ג' קוין שבו מרמז על בי"ע).

ו':

א קסא (דהוי', ב' אופנים: יצירה דכללות או התגלות הקו אה"צ).

ב תתסד (ציורה, ענינה). תתסז (דשם הוי'). תתסח (דעסמ"ב (מילוי אל"ף דס"ג באות וא"ו דוקא)).

ג א'רנ (לרבות אחיך הגדול – ז"א לגבי נשמות דאחים ורעים. והוא הקו מאוא"ס המאיר בהם).
עיי"ע כח. כל האומר כו'.

יר"ד:

א קסא (דהוי', ב' אופנים: ראשית המשכת הקו או נקודת הרשימו). ריב (ב' יודי"ן דהוי' ואדני – ח"ע וח"ת). שעה (חכמה, עיקר שם הוי', קוצו של י' – כתר, מקור החכ').

ב תרסב (למעני – למען יו"ד, הפגם מגיע בי' דהוי'). תתכג (י' – תמידיות). תתסו (דשם הוי' רשימו או ראשית הקו. מ"מ ציור אות, קוצו ש"י). תתסח (דעסמ"ב).

כ"ף:

א תג (כפופה ופשוטה: כיווץ והעלם, התפשטות). תרכב (ך' דארוממך – להמשיך הרוממות בגילוי).

מ"ם:

א תטז (דאפרסמון: ריבוע אור המלביש (לאה"צ) או: שם הוי' (שבהמשכה מן העצמות) שלפה"צ).

סמ"ך:

א תטז (דאפרסמון: עיגולא. עה"ג שלפה"צ או: הוי' בלי אותיות (קדמון כקדמותו)).

אז:

ב תתנ (בחי' עתיק. שירה בא. המשכת מ"ס במל' בקביעות).

אח:

עיי"ע אהבה.

אחד:

א מח (א. ויחיד, חילוקם. דוגמאות מכוחות הנפש). קנב (הוי' א. מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע. פני' חכ' ופני' בינה). רח (א. ויחיד: אחדות הפרטים וחד ממש, יחוד הכלים ויחוד האורות). רלב (א. ויחיד: מצות ותורה). תעו (הוי' א. מלמטלמ"ע: הוא נותן להם מקום אף שמצ"ע אין להם מקום). תצז (א. ויחיד).

ב תשא (א. ויחיד, אוא"ס הסוכ"ע ועצמות אוא"ס). תשס (יתרון בהשגת אחדותו ית' מצד העול'). תתח (ה' א.: העולם נתהוה אבל בטל, מושג גם בנה"ב). תתכד (ה' א. מצד אוא"ס ומצד העול'). תתלו (א. ויחיד. ה' אחד – ביטול דכלא (נרגש בעול'; ב' בי')). תתקצז (יום א., הקב"ה יחיד בעולמו). תתקצט (המשך. כמו"כ עכשיו ה' א.).
עיי"ע יחיד.

אחותי כלה:

א שסג (בחי' בנשמה).
עיי"ע נשמה.

אחליפו דוכתייהו:

א כ (ג' ענינים: מבחי' חו"ג ממש, באור ולא בכלי, מצד פשיטות האורות (אבל לא פשי' לגמרי)). נ (ע"י גילוי אור עליון דוקא).

איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד:

א מג (חלוק יחוד האורות מיחוד הכלים, באצי' ובשרשן). רלב (ג"ח יחו"ע וח"ח למע' מזה. אחד ויחיד). שא־ט (איהו א"ס ב"ה. ב' בחי' איהו. אינו דומה היחוד. ג"ר וז"ת, או"כ). שסו (הפרש היחוד בין תורה למצוות).

ב תתקו (איהו דחיוהי ואיהו דגרמוהי). תתקמח (חילוק יחודים). תתקצ (ע"י עבודה יזדכך ג. ונעשה כמו ח.).

איהו וחיוהי חד:

א דש (יחוד האורות עם כח הבל"ג). שז (היחוד שיאיר בהם עצם אור, גילוי שלא בהגבלה).

איהו וגרמוהי חד:

א שא (ג. ל' עצמות). דש (יחוד הכלים בכח הגבול לברוא יש מאין ולקיים מציאות הנברא). שה (איהו או"פ. היחוד לצורך התהוות. להגביל האורות לפ"ע הכלים. בחצו' האו"כ). שכב (בבחי' חד רק לברוא יש מאין ולא יחוד ממש). תכה (אינו דומה להיחוד דאיוח"ח. יחוד רק להתהוות (משא"כ בפנימי' הכלים) ומ"מ האור מתייחד ממש עם הכלים).

ב תרפז (ב' פי': יחוד או"כ, יחוד הכלים במקורם. בבחי' פני' הכלים).

איהו תפיס בכולהו עלמין ולית מאן דתפיס בי':

א פו (אור המקיף). קח (כנ"ל).

איזה חסיד המתחסד עם קונו:

א שס (בלימוד התורה, כוונתו להמשיך אוא"ס למטה).
ב תשסז (ז"א או מל'. יתרון בחסד על צדקה, המשכה מפני' הכתר).

איידי דטריד למבלע לא פליט:

ב תשצו (במשפיע ומקבל (באור, בכלי), מצד שהוא בבחי' עלי' וביטול).

אילן:

עיי"ע עץ.

אין:

א קה (ב' בחי' א., חילוקם, או"פ ואו"מ). ריב (א. דכתר מל' וא. דמ"ה דחכמה, חילוקם). רמח (ב' בחי'. ההפרש בההארה אלקית. א. בעצם ומצד הדביקות). שפב (א. העצמי שנמצא בין הנאצלים). שפד (אא"ל מושג בנבראים מצ"ע. אמיתת בחי' א. דהאור מצד מקורו (ולכן ג"ז אין יודעים)). תיד (התהוות החכ' מא. — ב' פי': מא. העצמי (ח"ס), מהארה (לפי שנמשך דרך שערות)). תקסז (אור. א. ואפס. חכ' וחיצו' הכתר, א., פני' הכתר, אפס). תקסח (המשך). תקע (נרגש ע"י הדעת). עיי"ע או"כ. ביטול. יש אין יש.

אין התינוק יודע:

ב תתקלג (הכרה עצמי' ובעצם האב).

אין זולתך אפס בלתך:

א תקסה (א. ז. — באור, מצד הרגש המקור. גילוי הקו, וחכ'. א. ב. — אור הכלול). תקסח (א. ז. אבל אתך יש מציאות. א. ב. גם עם העצמות אין מציאות).
עיי"ע אור. ביטול. ג"ע.

אין לו תחילה:

א צד (מעלתו על א"ס).
עיי"ע אוא"ס. א"ס.

אין מלך בלא עם:

א תעא (אין פי' הן, המ. המרומם לבדו).

אין משגיחין בבת־קול:

ב תתק (כי אמיתת רצה"ע ידוע לנשמות דוקא).

אין סוף:

א יט (א"ס להתפשטותו לפני האצי' ובאצי'). מד (בחי' האחרונה שבא"ס). צד (קאי על האור. יכול להיות גם אם יש לו תחלה (גילוי העצם ורצון הבורא). א"ס להתפשטותו). קסז (כח הא"ס בנצחיות הנבראים השאלה דאי' אלקיהם על המשכת כח הא"ס למטה). תמא (א"ס להתפשטותו דאצי' ולמעלה מאצי', חילוקם). תקס (בעצמות, באור). תקסא (עצמות מ"ה ע"ד עצמות א"ס).
ב תתקכז (א"ס להתפשטותו אף שיש צמצום). א'כז (קאי על האור, ולא אין לו תחילה). א'קצא (אמיתית א"ס שבעצמות).
ג א'רסז (באור שיש לו תחלה, ותכלה מצ"ע. א"ס גם בהתחלתו. בע"ס דאצי' א"ס להתפשטותו, ולפה"צ ספירות אין קץ — שהספי' עצמן א"ס. בעצם אור אין בו ראש וסוף).
עיי"ע אוא"ס. ז"א ומל'.

אין עוד:

א פח (במציאות היש דוקא). תקמא (ניכר בנבראים גשמיים. משא"כ בהאור). תקסה (בעוה"ז, במציאות היש).
ב תרפז (אפי' בחללו של עולם (צמצום ורשימו) דכח הפועל (ההתהוות) הוא כח העצמי).
ג א'רז (לע"ל. לילה כיום יאיר. שם אלקים בבחי' גילוי. אור הלבנה כאור החמה). א'רי (המשך. אפי' בחללו של עולם — הצמצום ורשימו. העלם עצמו יאיר). א'שמו (כנ"ל).

עיי"ע אתה הראת. וידעת היום.

אין עומדים – כובד ראש:

א תקעג (עי"ז הנה"ב כלי מוכן לקבל האור דנה"א). תרג (תשו"ת, ביטול הגוף מצ"ע, הקדמה לביטול הגוף ע"י נה"א).
ב תתלה (שבירת החומריות. צ"ל הרגש היוקר דאלקות (לאחר יציאה מחומריות ע"י כפי'). כ. ר. דלמע'). תתקא (או"ת, יתפלל על החסרון שבשכינה).
עיי"ע תפלה.

אין ערוך:

א יא (אינו נמצא כלול במקורו. אי"ע דאצי' לא"ס יותר מאי"ע בי"ע לאצי'). יט (אורות דאצי' באי"ע לגבי אוא"ס). כג (אי"ע דכלי לגבי אור יותר מאי"ע דאור לגבי שרשו). כז (אורות דאצי' באי"ע לגבי אוא"ס). תקמא (ניכר בנבראים גשמיים, משא"כ בהאור). תקסה (בעוה"ז, במציאות היש).
ב תרעו (בעוה"ז דווקא (יש) ועי"ז יודעים שגם האור באי"ע). א'קנא (בעוה"ז). א'קנה (המשך. ע"י התהוות היש שבכח העצמות, עי"ז יודעים שגם האור באי"ע).
ג א'שפז (בעוה"ז דוקא (למע' מאפס בלתך), דכח העצ' נראה בעוה"ז בהתהוות). א'תמב־ג (בעוה"ז, כל מציאותו – אין המהווה. האור גילוי ולכן רק כלא והיש אין עוד (לע"ל בהתגלות). וע"י היש יודעים שגם האור באי"ע (העצ' אינו רק מאור, וגם מהמאור הוא רק גילוי רצוני), דגם האור מציאות ובדעה העליונה הוא אין עוד).

אין קדוש כהוי':

ב תתלו (קאי גם על אור המתלבש בנבראים).
עיי"ע אור.

אין רע יורד מלמע':

ב תתפ (מלמע' מהפרסא, משא"כ לאחר ההבדלה שע"י הפרסא).

איני יודע באיזה מהם חפץ וכו' הוי שחפץ במעשה הצדיקים:

ב תתפג (לפני ההבדלה שע"י הפרסא). א'מב (מצד הרצון כחשיכה כאורה, מצד ח"ס (תענוג) מגביל הרצון לטוב דוקא).

איסור והיתר:

ב תתפב (ההבדלה בין א. לה). תתפג (בה. עצמו בין ראוי למצוה לאינו ראוי).

אירוסין ונישואין:

א סא (חיצונ' ופנימ' התורה).

איש:

ב תתפד (מורה על גבורה. כל איש – כולו איש).

איש ואשה:

עיי"ע אהבה.

אית מלך לעילא ברזא דקה"ק וכהן כו':

ב תתקעט (ג' פירושים: חסד דאריך (כהן) לכתר (מלך), וכן חסד דז"א לבינה, וחסד דבריאה למל').

איתן ונחל איתן:

ג א'רעט (א. – עצ' חכ', ש' ע"ב. ונמשך בנ. – מדות. נ. שטים מהפך שטות דקליפה לקדושה ע"י גדלות אבא).

אכילה:

א תלא (א. וריח (למטה ולמעלה), חלוקים בהמשכת החיות שע"י). תקמג (מהות המאכל נכללת בו). תקסב (א. גסה וא. לש"ש. א. דשבת).
ב א'נח (ע"י א. מתעלים הדברים בשרשם בהמרכבה, ועי"ז עלי' במרכבה. א. דלעתיד, נשמות דעכשיו יהיו בבחי' מזון גשמי לנשמות דלע"ל). א'קכז (המשכת האור ע"י בירורים. באתרי' לאו אורחי' למיכל).
עיי"ע לחם. קטרת. קרבנות. ריח.

א־ל אדנ־י:

ב תתעג (בגמט' צו, ואין צו אלא ע"ז – הביאור).

א־ל אלקי ישראל:

ב תשצב (בהתלבשות בבחי' ציור אדם, להאיר לישראל).

א־ל אלקים הוי' דבר ויקרא ארץ:

א תקנד (חג"ת הנעלמים).

א־ל עולם ולא העולם:

א רנז (הביטול שהעולם אלקות).

א־ל שד־י:

ב א'סב (שם דעולם הבריאה. במלואו גימט' אלף).

אל תהי' יושב ושוקל במצותי' ש"ת כו':

ב תתנו (קלות וחמורות עפ"י התורה (שהיא טעמי המצוות), אבל שווים בקיומם להיותם רצון).

אלה תולדות השמים והארץ:

א רד (מלא וא"ו. גילוי הו' דשם הוי').

אלקות:

א תרלא (ולא אלוקה).

ב תתקלד (א. בפשיטות (א"ש להנחה אחרת) אי"ז כתפיסת א. בשכל). תתקלה־לז (א. בפשיטות, דוגמאות: קרי"ס, ביהמ"ק, לע"ל, צדיקים (אבות). ג"ע).

אלקי עולם ברחמיך הרבים — משגב בעדינו:

א קלו (ה' בחי' במקיפים). קלו־מה (ה' בחי' במל' דאצילות, וענינם בעבודה).

אלקיכם כהן הוא:

ב תשצח (כהן – אהבה, נמשך מלמע').

אלקים:

א קסח (השגחה דשם א. בהעלם כדי שתתגשם ההשפעה. רק לבוש להשפעה מאת הוי'). רסו (א. חיים בבינה). שעה (כנ"ל. אלקי נתבונה). תעו (א. הכלול בעצמותו). תצג (מי (ברא) אלה). תקעח (ב' בחי', שם התואר – פי' השו"ע – ושם הפעולה). תרכב (ל' כח, אלקי המלך – הכח לחיות העולמות מבחי' מל'). תרלא (ב' הפכים: ל' כח, אלקות).

ב תרעח (ל' כח ול' אלקות, כי למע' יש ב' המעלות דאור וכח).

ג א'רז (ב' מדריגות – ב' הענינים שבצמצום הראשון – סילוק ובא במדה וגבול). א'רח (לע"ל יהי' חסד וגילוי – א. ברוב חסדך. א. יחננו). עיי"ע אד'. הוי' ואלקים.

אלקים חיים ומלך עולם:

א רטז (חיות העולמות רק מהארת המלכות).

אלול:

א קיא (גילוי מלמע' בחי' רעו"ד. תלוי בעבודה דכל השנה). קמא (תשו"ת. בכח התורה (הרועה בשושנים). תרכו (עבודה מלמטלמ"ע. תשובה).

ב עתר (יגמה"ר דא.). עיי"ע שושנה.

אליו ולא למדותיו:

א תיב (אבל מה ששייך להשתל').

ב תשכז (שלמע' מהתלבשות בכלים).

אליהו:

א קא (לכבוד רשב"י צריך להתלבש בגוף. בברי"מ נמצא רק ניצוצות). שסא (נשמתו מבחי' ב"ן דמ"ה). תקכג (א. בחי' ב"ן דמ"ה). תרב (א. וחנוך עלו בגופם למע' מפני שהיו בחי' ב"ן דמ"ה. עיקר עבודתם בחומר הגוף ובלבושי הנפש). תרד (המשך. א. וחנוך אע"פ שעלו למע' היו גופם כלים לאור עליון ולא היו בבחי' העדר המציאות). תרכט (לכבוד רשב"י צריך להתלבש בגוף. בברי"מ נמצא רק ניצוצות).

ב א'סו (ב"ן (דמ"ה). גם למטה נמשך גופו אחר נפשו). א'סח (המשך. פנחס זה א. מס"נ מלמטלמ"ע). א'צה (הלך בכח אכילה א' מ' יום ע"י בירור ניצוץ גדול שבה).

ג א'שסז (חצוניות דשם מ"ה, לכן נעשה שליח גם למטה). עיי"ע משה.

אליעזר:

א מו (א־ל עוזר).

אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות וכו':

ב א'ק (ש. תתאה וש. עלאה). א'קצה (שבתא דמעלי שבתא ושבתא דיומא, גילוי סוכ"ע בממכ"ע).
עיי"ע שבת.

אלף, פלא:

א שפג (חכמה נק' א. שמלמדת את הבינה: מחדש בה ומעמידה על בורי'). שפט (כנ"ל). שצא (חכמה במקומה א. וכשעולה בפנימי' הכתר נק' פ.). תנו (גילוי פלא עצמו עצמות ח"ס (פלא) בבחי' לימוד (אלף) לע"ל). תנז (כנ"ל (ולא למוד ההשגה כ"א ראי')). תסב (ב' פי' בפ.: ח"ס (כתר), אלף (גילוי דחכ' אל) בינה).
עיי"ע פלא.

אם, אמי:

א קמב (בחי' א. שבנש"י למע' מתורה. רעו"ד).
עיי"ע נשמה.

אמה:

א קעד (שייכות דאל אמה תכלינה עם צהר התיבה. מס"נ דאחד ומיעוט הכלים (בירור הנפה"ב)).
עיי"ע צהר.

אמון:

א שעד (מופלג ומכוסה).

אמונה:

א סו (שרשו מכתר שלמע' מטו"ד). קיד (שרשו מפנימיות א"ק). ריג (בבחי' קטנות. בתוקף אבל בלי התגלות אור). תצב (ע"י התגלות הא. מתוסף טו"ד בתורה).

ב תרפא (א. פשוטה דנש"י שאין דבר שחוץ ממנו ית'). תשמג (שייכה בנשמות בגופים דוקא). תתקפט (ואמונתך בלילות, בדבר שאינו מושג ובשעת ההעלם). תתקצו (א. באחדות הוי' וכו' מצד הנשמה למע' (שמתנוצץ למטה)). א'קפב (בנש"י דוקא. מצד א. מונח שרו"ג שוים).

אמירה:

א קכט (בלב, מח' ורצון).
עיי"ע ברוך שאמר.

אמת:

ב תשמא (בסוף כמו בהתחלה. עצמות בבחי' א. ולא גילויים. תורה). שסד (א. נמשך בכ"מ, בתורה). שסח (רצון עצמי, תמימות, רעו"ד דתפלה בבחי' א.). תתקמז (א. ואמונה, חילוקם).

ג א'שעה (א. וחותם א. — חו"ב. א. דחכ' בכחו לברר. יעקב איש א. בירר רמאות דלבן). א'שעח (כנ"ל).

אנא נסיב מלכא:

ב תתקכ (בחירת ישראל בקדושה ולא בע' שרים).

אני:

א קלט (עצמות אוא"ס. אני הוי'). דש (קאי על עצמותו). שכז (א. והוא, ב' בחי' שבכתר).

אני ואין:

ב תרצט (במל', שרשם, ענינם, ופעולתם בעולם. ב' בחי' אין).

ג א'ריז (אני אותיות אין. כתר וחכ').

אני הוי':

א ח (פי' לשון זה).

ב תרצט (פי' לשון זה). תתקכג (כולא חד).

אני הוי' לא שניתי:

א רכז (לא ישתנה בשום גוון כלל). רלג (ולכן באמת אין שום מציאות). שסח (איך הוא).

ב א'קנא (דהכל רק הארה).

אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים:

ג א'רי (א.ר. — לפה"צ. א.א. — לאחה"צ

(והו"ע יחוד הו"א בשמים ממעל ועל הארץ מתחת) ומבלעדי – התהוות היש מש' אלקים (דבאמת הוא אלקות ממש. ודוקא כח ההעלם דש' אלקים הוא בחי' עצמות – ומבלעדי), ולעתיד יתגלה). א'ריג־ד (א.ר. – כתר – ראשון לנאצלים, נאצל הראשון, אני אותיות אין דכתר. וא.א. – אין דמל' סוף כל דרגין. א.ר. וא.א. חכ' יש מאין כמו מל'. ואין דמל' מאין דכתר. נתב"ס וסוב"ת). א'ריז־ח (א.ר. כתר וחכ' שבמל'. א.א. מל' שבמל'. כ"ה בכל עולם ובמל' דא"ס. א.א. דמל' דעשי', הוא א.ר. דמל' דא"ס). א'רפז (מל' (א. אחרון) שרשה בהעלם העצמי (א. ראשון), לע"ל יתגלה א"ר בא"א, ויהי' הגילוי למטה בגופים). א'תעד (גם יחו"ת שבמל' הוא כמו יחו"ע שבאין דכתר).

אנכי:

ב תרסב (אני וא., שפלות ורוממות. ב"פ א., דמ"ת ודברה"ע, רוממות דהשתל' ורוממות העצמות).

אנכי שלומי אמוני ישראל:

עיי"ע ז"א ומל'.

אנפי רבבין, אנפי זוטרי:

ב א'קפד (חכ' וז"א).

אנת הוא חד ולא בחושבן:

א כו (ספי' אין קץ, משל הבוצינא). מח (יחיד בעצם, ע"ס הגנוזות במאצילן). נח (בפנימי' הכתר). רמ (ספירות באור הבל"ג: בהתפשטות לא בחושבן להיותם חד בעצם).

אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא:

א מט (אורות המתגלים לאחרי הצמצום, ח"ס). רנד (חו"ב שלמע' מאצי').

ב תתקיד (חכ' דא"ס אינו כמציאות חכ' דאצי'). תתקמה (חכ' דע"ק מופלא מחכ' דאצי'). תתקמט (חכ' דאצי', חכ' דבריאה). א'פ (שלילה מהעדר החכ', אינו בגדר החכ').

אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון:

א נ (התאחדות האורות המתלבשים בכלים באוא"ס ע"י גילוי אור עליון). עיי"ע קו.

אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה:

ב תרסה־ט (פני' וחיצו' המל'). תתקפב (החילוק בין הפרסא שלמע' מאצי' לפרסאות שבאצי' ולמטה מאצי').

ג א'שפו־ז (אספשא"מ רק מציאות אבל ממדרי' עליונה יותר. או"ח. ע"י החשך דכיסוי הכסף שעל הזכוכית. אברהם ומשה. חכם ונביא. יחוד או"א דוקא בהיותנו בברי'). עיי"ע אבות. בי"ע.

אסתר:

א ריג (בכנס"י, הסתר הנפה"ב על פנימית וחיצו' הלב).

אפי':

עיי"ע תורה.

אצבעות:

ב תרעו (מחלקים כח התנועה שביד לתנועות שונות). תרצא (מחלקים את הפעולה. ע"ס מספר עשר א.). עיי"ע חו"ג.

אצילות:

א י (הכוונה בהתהוות א. להיות גילוי אלקות בבי"ע). יא (גילוי ההעלם ומ"מ יש מאין. האי"ע דאצ. לא"ס. אדה"ז הי' קוראו עליון). יב (ממוצע בין אוא"ס לנבראים, או"כ). יט (א"ס להתפשטותו רק בא.). כז (י' אורות דא. גילוי ההעלם לגבי שרשי האורות ובא"ע לגבי אוא"ס). סה (בא. מאיר רק זיו אבל מהות הזיו). פב (ענינו גילוי אלקות בעולם. התפעלות אלקי והשגה אלקית). קה (בא. מאיר ממהות עצמות הקו אלא שהוא חיצוניות). קז (א. דכללות וא. הפרטי). קמ (בחי' דכר). קנב (ריבוי ומיעוט האור בא. רק בהעלם וגילוי). קנט (מספר בא. גילוי ההעלם. א"ס

להתפשטותו בא. גופא גם בכלים. גבול רק בההמשכה שמחוץ לא.). קפג־צח (כללותו בגין דישתמודען לי'). קצ (עולם שבבחי' ימים). רח (בבחי' יחוד ממש. ע"ס דא. משיגים מהות האור). רלב (א. שבא. בחי' באור שאינו בכלים). רלד (אינו בהירות ממש לפי שכלים דא. מהות אחר מהאור והאור דא. בא ע"י צמצום). רנד־נו (התהוות או"כ דא. מלמעלה מא.). רסה (מאיר בו (בפני' החכ') עצמות הקו והארת הקו בחצו' החכ'). עדר (מצד ריבוי אורו נעלם מבי"ע). שו (עשי' דכללות מצד חיצוניות הכלים. ב' ענינים בעשי' שבו). שז (ג"ר וז"ת). שכב (ממוצע, ב' ענינים: התהוות הנבראים ושיהי' בהם ידיעת אלקות). שע (לימוד הל' נגעים ואונאה בא.). שעב (גילוי טעמי תורה בהיכלות ובנשמות דא. מבחי' שערות דז"א). שפא (בחי' ירידה בהאור ובא ע"י צמצום (אף שהוא גילוי ההעלם)). שפו (נשמות דא.: נמשכים ע"י מעבר דבי"ע, עבודתם ביחו"ע, מסתלקות בעת החטא. הפרש בין א. כמו"ש לכמו שנמשך בבי"ע בנשמות). שצג (ציור אדם). שצד (ענין הממוצע שבא. (רק בשביל ההתהוות). גילוי ההעלם. יש לו שייכות להמאציל ולאוא"ס שלפה"צ שנמשך לאה"צ ע"י הממוצע דכתר (אף שהוא באי"ע לא"ס)). תלג (תוקף התגלות האור. גילוי כל הע"ס כחב"ד כו' (וע"כ כולם במדרי' חכמה וכתר). בפנימי' א. מאיר פנימי' עתיק). תלד (המשך. כלול באוא"ס (גם הכלים)). תלח (נתברר (מתהו) מלמעלמ"ט (ונכלל בפנימי' א"ק) ונעשה אור דתיקון בעצם. שם מה). תמז (א"ס להתפשטותו בא. גופא אבל אינו מאיר בבי"ע רק הארה. הטעם). תנז (בא. מושג מהות אלקות). תסג (ענינו הוא גילוי אוא"ס. התחלתו מח"ס). תצא (לשי' הריקנטי א. רק באורות, בבחי' הפרשת הארה לא כמו אור (הכלול)). תקנד (כללות א. נכלל בג' מדרי' חג"ת). תקסו (א. שבא. אור שלמע' מהכלים, בחי' חכ'). תקעד (ממוצע). תקעח (ב' ענינים בממוצע דא. התהוות — ע"י חיצו' הכלים. וידיעה באלקות — ע"י פני' הכלים). תקפד־צב (בצלמינו כדמותינו).

ב תרלט (גילוי ההעלם (כתר, א"ק), לכן בבחי' מדה (א"ס מתפשט רק בא.) ומ"מ בדבקות ומעין העצם (דע"י גילוי אלקות בעול')). תרמט (רצון להתהוות, התגלות ע"ס ע"י הרצון. דצח"מ בא.). תרצא (ספי' פרטיות, אבל לא בהתחלקות). תשכז (ע"י גילוי אלקות בעולם). תשנט (למע' ממקום וזמן). תתכג (למע' גם מפני' המוחין). תתמב (מראה אדם. השתלשלות, למע' מאצי' למע' מהשתל'). תתנה (בי"ע שבאצי' — בינה העלם, ז"א גילוי. בהתלבשות הפרצופים זב"ז המלביש בטל אל המלובש). תתסט (ענינו ביטולו, חסדים). תתעז (א. מסתלק בשעת החטא, ולא א. שבבי"ע). תתקכז (אור א. משתנית (גבול) ע"י הפרסא משא"כ האור שלמע' מא.). תתקלט (המאציל יש שייכות לנאצל). תתקמו (אורות דא. ה"ה רק הארת הקו ונתפסים בכלים, נק' אדם דעשי'). תתקמח (בא. איהו וח"ח איהו וג"ח מכיון שאבא עילאה מקננא). תתקסט (שמו של א"ס, כמו בית יד). א'קסב (בא. ביטול דאין, למע' מא. דאפס. נק' עולם העלם. (או"כ היכלות). ולכאורה הוא אלקות). א'קסג (המשך. בא. ע"ס דוקא ולא ט' וי"א. לאנהגא בהון עלמין, ושיהי' בהן גילוי אור). א'קסו (המשך. ממוצע, הגבלה ואלקות, או"כ). א'קסז (המשך. ח"ע וח"ת (מל')).

ג א'שצג (כדי שיהי' נאצל צריך ב' דברים: צמצום ופרסא. וגם ע"י כתר שהוא ממוצע בין עצמות אוא"ס לנאצלים). א'תל־תלא (ממוצע, בעיקר מדות דא. חסד דעתיק — חיי נשמתא, וחסד דא. חיי דגופא. יגמה"ר דמיכה ומשה. גדולה וחסד. מ"מ לגבי בי"ע ה"ז א"ס עדיין, ונמשך ע"י פרסא והעלם דמל' דא.). א'תלח (ב' בחי' בהשתל' הספירות שבו: מצד א. עצמו, ומה שהוא מקור לבי"ע). א'תמח (עולם האחדות, בחי' הכסף. מהות א' שיש בו עשרה כחות).

עיי"ע אדם. או"כ. א"ס. ג"ע. זמן ביהמ"ק. חכמה. כלים. מל'. ממוצע.

אצי' ובי"ע:

א יט (גילוי א. בבי"ע ע"י אור שלמעלה מא.). קנב (בא. אותו מהות האור בכל הבחי' משא"כ כשהאור בא בבי"ע). רנ (גילוי אצי' בבי"ע ע"י עצמות הא.). שצד (התהוות הא. בבחי' קירוב ונבראים בדרך אי"ע). תלב־מ (מ"ה וב"ן, חלוק בהאופן שמתבררים). תמז (גילוי א. בבי"ע ע"י אור עליון שלמעלה משניהם). תקפו (דיוקנא דמלכא באצי', חותמא בברי' כו'. צלם ודמות). תקצב (בד"ת שלהם: ידיעת המהות והמציאות. יש מאין שבהם. ביטול).

ב תרמח (א. (ד"ע שלמע') בבחי' יש היינו אמיתית המציאות. דצח"מ בא. ע"ש שהוא המקור המהוום בבי"ע, באמת אי"ז מהות היש כלל ובאים בבי"ע בבחי' התחדשות). תרנ (המשך. בא. רק כח המגביל והגבלה ממש בבי"ע, ע"י הפרסא שנעשה מהות אחר). תרצז (בא. גילוי אור הקו ובב. בחי' כלים. א. מובדל מב. (נמשל לאש) רק הבדלת הערך (נק' עליון) מכיון שא. בחי' ממוצע בההתהוות והגילוי). תשיג (בא. ידיעת מהות המציאות דאור עצמי, ובב. ידיעת המציאות בלבד והארה נבדלת). תשנו (למע' מהשתל' והשתל'). תתכג (א. ביטול, בי"ע מורגש). תתנה (ע"ס דא. ע"ד גוף ונפש. ב. – לבושים. בהתלבשות דא. הלבוש בטל, משא"כ בבי"ע). תתקו (א. – כח המחשבה, ב. – מחשבה). תתקכז (ע"ק דבריאה אי"ז כמו שהאור בעצם). תתקמח (אור החכ' מאיר בכל הא. דרך מעבר הבינה ופועלים ביטול דראי' בפנימי' הכלים דא. אבל בבריאה דרך התלבשות בבינה ופועלים רק ביטול דשמיעה). תתקמט (בא. עיקר הכלים בבחי' פני' בב. בבחי' חצו', העלם האור). תתקנ (בא. הכלים במיעוט והאור בריבוי משא"כ בב.). תתקנג (חילוקים: בא. גילוי הקו, איהו וחו"ג חד משא"כ בב. וה"ז כגופא בלא נשמתא). תתקנד־נה (כלים דא. תופסים במהות האור וב. רק במציאות כלים דא.). א'קסב (ד"ע וד"ת). א'קסד (בא. נק' עשר תיקונין (פי' לבוש), בב. נק' לבושין. לבוש עצמי או נפרד). א'קפג (עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה (בע"ס, או"כ) – בכח הא"ס, שיהי' הגילוי בבי"ע כמו בא., במעשה המצוות). א'קפד (המשך. התחברותם ע"י שם מ"ה (ממשיך בשניהם אור עצמי)). א'קפו (המשך. ע"י מעהמ"צ של האדם).

ג א'ריג (אור הוי' דא. מאיר בג"ע – שהוא בבריאה). א'רטו (תכלית הכוונה – התהוות דבי"ע. בכדי שיהי' הרצון בערך להיות מקור ליש ע"ז הוא האמצעי דא.). א'שצב־ג (הגם שא. מובדל מבי"ע כמו אש מכל היסודות, הם בהשתל'. פרסא ביניהם עכ"ז יש קצת ערך. אבי"ע – ד' אותיות הוי' (כמו ע"ס שיש ערך ביניהם). א. למע' מכלים (בכלים ג' מדרי' ובאורות ד'). מ"מ אצי' הוא גילוי וממוצע בין אוא"ס לנבראים. אבל בין מאציל לנאצלים אין ערוך, ע"י צמצום ופרסא וע"י הממוצע דכתר). א'תנו (מאיר בברי' רק ע"י הפרסא וגם בקיעה אין זה כמו אצי'. באצי' בהתכללות (אכל בי עשרה – נגד הע"ס דאצי' – שכינתא שריא) ולכן מאיר בהם אור העולה על כולנה).

אבי"ע, בי"ע:

א תלב־ה (דקדושה ודקליפה. דקדושה – באצי' תוקף האור ובבי"ע מתמעט ובאבי"ע דקליפה להיפך).

ב תרמו (מא. לב. הוא יש מאין. מב. לי. (ולע.) הוא עו"ע, ב. הוא יש לגבי י. מפני שהוא העיקר). תתמ (אצי' שבבי"ע, בי"ע שבאצי' ואצי' ממש – בעבודה). תתנה (בריאה ויצירה, חשך ואור. כנגד או"כ לבושים והיכלות). תתנח (המשך. בריאה – ע"ד לבוש הבטל אל המלביש (גופין – כלים), נבראים מיוחדים בהאין ומציאותם הרגש חיותם. יצירה – לבוש הנפרד (לבושים), התגלות בחי' יש, בו עה"ד טו"ר). תתס (לבושים דבריא' ע"ד אספקלריא. דיצירה ע"ד

המשל — מגלים. דעשי' ע"ד חידה). תתעב (בריאה: המשכה שבבחי' אותיות, חי. יצירה: המשכה בבחי' שערות, צומח. עשי' — העלם לגמרי, א"ל אדנ"י בגימט' צו, ואין צו אלא ע"ז). א'סב (דקליפה דתהו (ומזה בתיקון), אופן בירורם ע"י התורה). א'סד (המשך. אבי"ע דקליפה: אצי' — ו"ק; בריי' — חו"ב; יצירה — רצון; עשי' — עתיק, תענוג). א'קעב (ב. התחדשות המציאות, מח'. י. התגלות המציאות, דבור).
עיי"ע בי"ע. לבוש. עוה"ז.

ארוממך אלקי המלך:

א שעו (ב' פי': מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט). תרכא (עליית חיות העולמ' מלמטלמ"ע בבחי' רוממות הא"ס והמשכת הרוממות מלמעלמ"ט בחיות העולמ').

ב תרצו (ע"ד ותקם את דבריך, מל'). תשיא (המשך. לרומם מל' היורדת לבי"ע, ע"י עבודת התפלה). תשיב (המשך. פי' ב' מלמעלמ"ט המשכת רוממות א"ס במל'). תשעו (המשך).

ארי':

ג א'רצ (ר"ת אלול ר"ה יוה"כ. א. ישאג — אהבה מגבו' שבחסד עליון מעורר בנש"י דבי"ע רשפי אש לעלות לאצי').

אריך אנפין:

א שצו (מדות וח"ס דא. מקור לנאצלים. לפעמים נמנה במנין ע"ס). שצח (מקור לנאצלים אבל אינו ממהות הנאצלים (ולכן אינו אמיתית הממוצע דכתר)). תכג (שרש הנאצלים, ההמשכה מא. לחכמה נק' סדר השתל' (מז"ת שלא ע"י שערות ומג"ר ע"י שערות). תנב (כנ"ל שצח).

ב תרנ (חו"ג דא., גבורה דא. אינו מגביל בא. עצמו כ"א מה שבא באצי'). תש (הגם שמובדל מעתיק עכ"ז נמצא מבחי' ע"ק בא.). תתצג (חיך וגרון דא.: חו"ב דא. (ספי' דא.)).

ג א'תלח־ט (אריכות הפנים). א'תעח (הסתכלות במצחא ופנים דא. כשנמשך שלא ע"י שערות — ש"ע נהורין, ע"י שערות — ק"ן נהורין).

עיי"ע א"ק. גבו'. הוד והדר. חסד. עת"י.

ארץ:

א קיח (רצון פשוט).

ב א"יא (א. ושמים, בפועל השמים קדם ובמח' (כוונה) א. קדם. כח ההתהוות בא. דוקא). א'קפח (א. ושמים — מעהמ"צ ותורה. מי קדם).
עיי"ע מל', בחי' במל'.

ארץ ישראל:

עיי"ע ביהמ"ק.

אש:

א קעו (טבע העלי' מצד דביקות שבו והרגש מקורו). קעט (א. היסודי והארתו אינו בבחי' אור המאיר). רמ (א. שחורה ולבנה. כלים ואור דעצמות אוא"ס). שעט (בקרבנות. בנפה"א ונה"ב — א. אוכלה א.). תמ (בחי' הא. שבקרבנות — אהבה ע"פ טו"ד). תקסו (יסוד דק, לכן בו טבע העלי').

ב תתמ (אש ה', יו"ד: מצד פני' בינה ופני' חכ' (לא נק' אש כ"א אור). א. המזבח והמנורה). א'קצב (א. ה' א. י', א. שחורה א. לבנה). א'קצד (המשך. להאיר את החשך (והמשכתו ע"י התעלמות) — קו. ולמע' מחשך לגמרי — אור הבל"ג (סובב)).
עיי"ע אהבה. רוח.

אשרה:

ב א'קיג (נוק' דקדושה ולעו"ז נוק' דקליפה. תענוג שבמל' (מז"א), ותענוגים הגשמיים).

את:

א קעא (אותיות התורה מא' עד תיו). קעג (את שדרכו למנות, מספר האורות. יראו את הוי', ביטול ממש).

את השמים ואת הארץ אני מלא:

ב תשצ (מל' דא"ס שלפה"צ שנמשך אחר הצמצום). תשצט (הנ"ל, ע"י שנאחז בבחי' הלבוש דמל'). תתצח (עצמות אוא"ס (בידיעתו ית')).

אתה:

א א (בחי' גילוי). שעה (חסד דז"א, מל').
ב תשסח (א. עשית את השמים. חסר ה' – לאחה"צ ולפה"צ). א'קב (אתה הוא כו', אתה (חסר ה') עשית).
ג א'תלו (א. והוא – חכ' (ראשית הגילוי וכתר, ז"א ובינה (אימא היא כתר לז"א). ואף שחכ' נעלמה מ"מ נק' א. כיון שהיא למע' מהיות כתר לז"א).

אתה הוא הוי' לבדך:

א קלה (א. עצמות וה. עצם האור). רעז (ג' מדרי' לפה"צ).
ב תשע (א. – נמצא, הוא – מתעלם, הוי' – מתגלה).
ג א'רפב־ג (א. – עצ', הוא – עצם האור (אינו בגדר גילוי). הוי' – גילוי בעצמו. לבדך – כ"ז לפה"צ).

אתה הראית לדעת – אין עוד מלבדו:

ב תתקצו (קאי על מ"ת, מלמעלמ"ט). תתקצז (המשך. דלא כענין וידעת היום והשבות שהוא מלמטלמ"ע).

אתה קדוש ושמך קדוש:

א קפד (ההפרש בקדושתם).

אתכפיא ואתהפכא:

א סט (עבודה דשבת וימות החול). קיא (בכח עצמו ונותנין מלמעלה). קלג (עיקר הכוונה אתה. ואהבת בשני יצריך). ריג (אתכ. בכח נקודת הלב בבחי' אמונה). רכג (אתה. מרירו למיתקא ע"י התפלה מלמטלמ"ע, וחשוכא לנהורא ע"י התורה מלמעלמ"ט). שה (אתה. ע"י עצמות א"ס, ע"י ההמשכה דמ"ת). תמ (עבודת הקרבנות רק אתכ. דנה"ב). תנה (העבודה בזה"ג להפוך ההעלם לטוב (בעולם ובנה"ב)).
ב תתלח (ע"י אהבה כרשפי אש דחצו' המוחין – אתכפיא, דפני' המוחין – אתהפכא). תתקלג (ממשיך גילוי עצמות א"ס). תתקלד (היפוך הצמצום הו"ע אתה. חשולנ"ה). תתקפח (אתה. חשול"נ, בחי' צמצום). תתקצא (המשך. מרירו למיתקא).
עיי"ע בירור. גבורה.

אתעדל"ת אתעדל"ע:

א קמא (במקיפים שבנפש אתעדל"ע אתעדל"ת (דודי לי ואני לו), בכחות פנימיים הסדר להיפך (אני לדודי ודודי לי)). תרכו (תשרי, אני לדודי ודודי לי. ניסן, דודי לי ואני לו).

ב

ב (אות):

עיי"ע אותיות.

באר:

ב תשנז (באר שבע קמץ או סגל, כתר או ז"א ומל'. שבועה).

בגדים:

עיי"ע לבושים, כבוד.

בגין דישתמודעון לי':

א תקעח (בבחי' שם התואר דאצי'). תקפב (בפני' הכלים).

בהו:

עיי"ע תהו.

בהמה:

א תכ (רוח הב. היורדת – אור המתפשט מהמאציל לנאצלים). תרא (בה מ"ה, ביטול בתוקף ובמורגש בספי' דתהו).
ג א'שלד (ב. וחי' חו"ג).
עיי"ע אדם. גבורה. המחליף. נשמה. שמות, עסמ"ב.

בוצינא דקרדוניתא:

א תקנד (יסוד דמל' דא"ס).
ב תתקכה (גבו' דעתיק. משם הוא שריפת החמץ).

בחד קטירא אתקטרנא:

א תל (התקשרות עצמי שלמעלה משכל).

בחינה:

ב תרצא (מדריגות פרטיות ומ"מ בבחי' אחדות, בע"ס דאצי' דוקא).

בטול:

א יח (ב. הכלים מגיע למע' מב. האורות, אתכפיא). קב (אמיתת הב. למע' מטו"ד. כלי לעצמות אוא"ס. ישנו בכאו"א מישראל). קיג (קבלת החיות הוא ע"י ב.). קמה (טבע בנש"י). קעז (סיבה להתחלקות פרטים בשכל ומדות). קצז (ב. האור בד"ע וד"ת. חילוקם). ריב (אין דכתר מל' מהות הב. ואין דמ"ה דחכ' ב. שע"י החכמה). רלח (בכללות הנבראים ב' בחי': בכאו"א לפי מדריגתו וב. בתכלית שאין בזה התחלקות). רמח־נ (ב. בבי"ע ע"י גילוי אור הבל"ג). שנב (ב. לרצון ולבעה"ר). שסא (ב. דיראה בבחי' הנחת עצמותו בנשמה למטה דוקא, ובנשמה למע' ע"ד הב. דאור (כל"ח)). שסח (במציאות, דהעדר תפיסת מקום). שפד־ח (הב. דה' אחד בנשמות נמשך ע"י תושב"כ (גם בנשמות דאצי')). שפח (ב. היש בנה"ב ע"י תושבע"פ). תכו (כלי לאלקות, בסטרא דקדושה הכל בבחי' ב.). תל (ב. פנימי ע"י ההתבוננות שהוא כלול במדרי' שגבוה ממנו). תלג (אמיתת הב. שאינו מרגיש כלל שהוא בטל. הרגשת הב. הקליפה דאצי' (כמה מדרי' בזה)). תמז (ב. במהות היש מבחי' חפץ הוי'). תסג (ב. דכתר, וחכ'. ב. והשגה). תסח (מרום וקדוש אשכון את דכא, הב. הוא כלי לאוא"ס). תעד (ב. דאור — כל"ח, וב. דעולמ' — דאין עוד כלל). תקנו (ב. דמ"ה וב. דא"ק). תקנח (ב. דמ"ה מצד הרגש מציאות העצמות, בכל או"א. ב. מצד ראיית המהות או המציאות). תקסא (ב. דשפל ב. דעניו. ב. דתהו ותיקון. ב. והתכללות ענינם אחד). תקסו (באור, ג' מיני ב.: אין כהעצם, נרגש אין זולתו, טבע העלי'). תקסז (המשך. ב. הב' וג' (הנ"ל): חכמה, אין. כתר, אפס. חכ' ע"ד נר באבוקה, חיצו' הכתר ע"ד שרגא בטיהרא). תקסח (המשך בהנ"ל — אין. פני' הכתר לא ידע, כלול בעצמות, אפס ב' בחי' רצון ליכלל). תקע (המשך, באור). תקפח (ב. נה"ב ואח"כ בתומ"צ). תקצ (דפני', אמצעית וחיצו' הכלים — יחו"ע ויחו"ת: ג' מדרי' באותיות הכלולים במדות. באצי' בכללותו — ב. דכל"ח). תקצד (ב. הכלי מצ"ע (ובעבודה) וע"י האור. ב. האור מצד הכלי). תקצו (ב. האור לירד למטה גם מצ"ע. ע"י ביטולם מתכללים זב"ז). תרב (ב. דגוף ונשמה). תרד (ב. דשם מ"ה הנחת עצמותו, דמשה). תרה (כנ"ל). תריט (דהודאה — עצמי ובכל הכחות. דהשגה — אינו עצמי ורק במוחין (ובא במדות בהדרגה), ומ"מ ב. דהשגה פנימי יותר. ב. דתורה ותפילה, במציאות וב. היש).

ב תשלד (ב. דחכ', לא העדר תפיסת מקום (כמו אוכם הוא כו') אלא בטול עצמי. וזוהי מדרי' החכ'). תשמז (כלי לעצמות דתורה). תשסד (ב. דתורה ע"י ב. דתפלה). תשצד (גם בכלי ב. בעצם ע"י דבקותו בהאור. באור נרגש הדעה דלמע' יש והוא אין). תשצו (איידי דטריד למבלע לא פליט — ב. עצמותו. במשפיע ומקבל, באור, בכלי). תתלו (דכלא חשיב, ה' אחד (נרגש בעולמות)). תתפו (תלמיד לפני רבו). תתפח (דמל' — ב. היש בבחי' הנחת עצמותו). תתפט (המשך. ע"י נעשה הפסק הפרסא, רקיע שע"ג החיות). תתצד (המשך. בפרסא שבין חכ' לח"ס. השתוממות, לקבל גילוי אור עליון). תתקח (בכלים — ב. דהתכללות למע' מהב. דדבקות). תתקמז (מעלת הב. דראי' חושיית מב. דהשגה, בגוף ונפש). תתקפו (המוציא אוכלין פחות מכשיעור פטור אף על הכלי, מצד הב.). א'קמג (במדרי' רוחני הב. בהתפשטותו לבד (ולא בעצם) ואדרבה עי"ז נעשה כלי. ביש ב. לגמרי). א'קנה (ד' אופנים בב. האור: א' העדר תפיסת מקום לגבי מקורו, אי"ע). א'קנז (המשך. ב' אין זולתך (שייך גם בנבראים בבחי' ב. היש ובאור בבחי' ב. במציאות)). א'קנח (המשך. ג' אפס בלתך, המציאות הוא רק העצמות (גם בנבראים). ד' מצד

דביקותו יש באור הידיעה כמו"ש בעצמות). א'קעט (ב. דיחו"ת (היש) ודיחו"ע (במציאות)).
עיי"ע או"כ. או"מ או"פ. אצילות. ד"ע ד"ת. חומר וצורה. יחו"ע יחו"ת. ממוצע. נה"א נה"ב. עבודה. עולם, מציאותו ובטולו. ר"ז צם. עמוד.

בטחון:

א קנה (בעסק הפרנסה בב' אופנים: רק עושה כלי, גם כלי אי"צ (טוב לחסות בה' מבטוח באדם). ב. דממכ"ע וסוכ"ע).

בינה:

א נה (מתעלם דקות האור). נז (יש ומציאות. מעלים על החכ'). סג (אוא"ס מאיר בב. בריחוק מקום). עד (כנ"ל). קלז (לב. מקור מיוחד בכח המשכיל. בעל הבנה ואינו מחדש. קבלתה מנקודת ההשכלה ומההנחה שכלית). קמ (עלמא דדכורא). קמג (המשך, לפי שמשפיע בז"א מעצמות אוא"ס (ע"י רעו"ד). השפעתה (עצמות א"ס) במל', בנפש ובעבודה (ב' אופנים)). קצד (השגה. חיצונית ופני' בינה: ידיעת החיוב וידיעת השלילה). רסא־ה (מדות דב. שערי ב.). שפג (נלמד ע"י החכ'. היולי להשגה). שפט (מצ"ע אין בב. הבחי' דד"ע ונתחדש בה ע"י החכ'. מצד האורך ורוחב שבהשגה יכול לשכוח נקודת האמת, חכם בב.). תצג־ו (מי ברא אלה, ת"ת דאימא נעשה כתר לז"א. גילוי בחי' מי, יחו"ע). תקסו (חיבור האור וכלים. הוי' בניקוד אלקים). תקפז (פני' הכלים. חיצו' ופני' ב.). תקצא (אור המתלבש בכלים. ד"ת דאצי').

ב תשיג (אימא עילאה מקננא בבריאה לא עצמותה כ"א מתלבשת במל' ובוקעת כו'). תשטז (נק' כה). תשכ (כנ"ל). תשכב (כנ"ל). תשכה (המשך. ב. וז"א, מקור המקיפים). תשכט (המשך. בשביל השגה אלקית. השגת השלילה). תתכ (אהבה כרשפי אש ע"י השגה דב. דוקא, ברכה שני' דק"ש). תתסט (עצם הב. עלמא דחירו, יין המשמח. מדות דב. – מינה דינין מתערין, יין המשכר). תתקפ (חסד דז"א כהן לב. שנק' מלך. בהתרחבות דב. (סיבתו מהעונג) מתגלה התענוג). א'לא־לה (ב. ושערי ב., השכל עצמו וכשמטה לאיזה מדה). א'פח (שבת שביעא או שמינאה).

ג א'רמא (ב' בחי': עצמותה והשייך אל המדות. אימא רביע על בנין). א'רמב (המשך. עצם בחי' ב. כמו חכ' שאינה מקור למדות). א'רמג (השייכות בין בינה לבכל מאודך). א'שצ־שצא (מקיף. נק' תהו. הוא. מי. ידיעת המציאות).
עיי"ע אור, מים, רקיע. הוי'. שמות, עסמ"ב. יסוד. חו"ב. תבונה.

בינוני:

א תמו (תערובות חומריות בעבודתם. אהבתם לאלקות פועל הכנעה וביטול בהתפשטות דנה"ט אבל לא שינוי בעצם מהותו).

ב תתקפב (נה"ב כישן, מפני שהעבודה בכוחות הטבעים, התלבשות).
עיי"ע צדיקים. בירור.

בירור, בירורים:

א רט (ב. דנוגה ע"י אור שלמע' מהפרסא דוקא. מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט). ריז (ב. דיעקב (לבן ועשו) מלמעלמ"ט ולכן בירר גם כח"ב (תחלה)). שנ (ע"י ב. גילוי תענוג העצמי גם בתורה שלמטה). שנח (התעלמות נפה"א בנפה"ב בשביל הב. אופני הב.). שעט (דתורה ותפלה, חילוקם. ב' מדרי' בב.: בהכחות דקדושה שנשבו בנה"ב (ע"י תו"ת), הנפה"ב בעצמה (אשת יפת תואר)). שפח (דנשמות דאצי' במנוחה ודנש' דאצי' שבבי"ע בהתלבשות (אף ששניהם מלמעלמ"ט)). תלב־ה (דאו"מ ופני' דק"נ (עצם המהות וההתפשטות) ע"י העבודה דקטרת וקרבנ'). תלח (ב. דאצי' בתחלה מלמעלמ"ט, דבי"ע – ב. ראשון ושני, מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט). תלט (ב. ניצוצות דתהו שנפלו בשבירה. ע"י הב. והעלי' נעשה מהם ריח חזק). תמ (דנה"ב ע"י קרבנות, אתכפיא). תמד־ח (בהתפשטות דנה"ב ע"י או"פ

ובעצם מהותו ע"י או"מ). תקלט (ב. טוב מרע, מחכ'. הפיכת הרע לטוב, מכתר). תקמג (ב. ראשון מברר במקומו ב. שני נכלל באלקות). תקסח (ב. טוב מרע, ב. ע"י דחי' (ואפשר דמתעלה עי"ז), להפך הרע לטוב). תרטז (לצורך הב. צ"ל התגלות מאצי' לבי"ע. בורר אסור בשבת).

ב תשסט (ממילא. בזמן שלמה ולע"ל: בנצוצות דקדושה וג' קליפות הטמאות). תשעב (ב' אופנים: תהו ותיקון (זריעה, נטיעה), ותכליתה בבחי' תיקון). תשעד (בדרך מלחמה, ממילא ובמקום האויב, מנוחה). תתכו (מקומו בבינה). תתצז־ח (כוונת הב. מלמטלמ"ע בעוה"ז דוקא. גמר הב. דבי"ע הרוחניים תלוי בב. עוה"ז). תתצח (ע"י נשמות דוקא, גם ב. דמל' ע"י ב. דנשמות. או מבחי' עצמית דחצו' המל'). א'כח (ב. דב"ן בטול היש, ב. דמ"ה (ב. שני) שנכלל באלקות). א'לה (ע"י מצות מעשיות נעשה ב. באותו דבר וגם בכללות המין שלו). א'לו (בכדי שיהי' ב. צ"ל ע"י המשכה מלמע'). א'לט (מלכות נשפלת לברר בבי"ע, בשבת עלייתה עם הניצוצות ונמשך גילוי אור עליון – תענוג). א'מ (המשך. תענוג העליון שנשלם הכוונה). א'מב (המשך. ע"י גבורה דע"ק (עצם העונג) המלובש בח"ס, בחכ' (ח"ס) אתברירו, דמצד הרצון כחשיכה כאורה). א'מה (המשך. ב. דאו"י ודאו"ח). א'מ־מט (המשך. חילוקם, להאיר אור בנה"א או התעסקות בנה"ב, אוכל מתוך פסולת או פסולת מת"א. בשבת בורר אסור). א'נ (המשך. ב. דשבת רק אוכל מתוך אוכל, עלי' למדרי' עליונה יותר. אכילה וקרבנות דשבת). א'סב־סח (המשך. ב. אבי"ע דתהו. ב. דשם מ"ה ב"ן. מלחמה מנוחה). א'סט־עג (המשך. ע"י ח"ס וגבו' דע"ק, וי"ל דח"ס למע' מב. ב. שיורי טלא דבדולחא, טלא דבדולחא). א'צו (ג' מדרי': אוכל מפסולת, אוכל מאוכל, למע' מב.). א'קפא (מה שנזכר בריה"ע בתורה – הארת מ"ה בהבירורים דב"ן).

ג א'שא (בסדר והדרגה אור שבהתלבשות. כשהמתברר נעשה כלי לאלקות נמשך עצמות. בסדר והדרגה ב' ענינים: כ"ז שלא נתברר לגמרי (זיכוך הכלי, ענין רשות), ובירור דש' מ"ה). א'שו־ז (מתברר מגבו' (תהו ופסולת מקו השמאל) מברר מחסד). א'שיג־ד (ע"י ב. נה"ב מיתוסף אור בנה"א. בעיקר בבירור מלמטלמ"ע. ובפרט ע"י מלחמה – שאז הנה"ב עצמו מתעורר. כ"ז הו"ע תוס' אורות. אתהפכא היינו שהניצוצות עצמן מאירים). א'שכב־ג (מלמטלמ"ע – מלחמה. מלמעלמ"ט – ממילא. ב' אופנים בממילא: הא' תושבע"פ (טענות שקר) ומסעות שבמדבר (נחשים ועקרבים), דהרע מתבטל ממילא. והב' בזמן ביהמ"ק ושלמה שכלם היו בטלים – אתהפכא ממש).

עיי"ע ברייתא. יוסף נסיון. עה"ד. חטא עה"ד. שמות, עסמ"ב. שבת. תלמוד בבלי וירושלמי. תפלה.

בית הלל ובית שמאי:

א (ה. וש. קבלו מרב א' סברא א' ואעפ"כ זה אוסר וזה מתיר. שנעשה שינוי בהכלים). נב (הסברות אצלם בבחי' חו"ג כי סברת הרב כוללת חו"ג בעצמה).

ג א'רלב (מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה שזהו שינוי בהמדות ע"י מוחין דאבא דוקא).

בית המקדש (משכן), זמן הבית:

א כז (כלים וירִיעות, או"פ ואו"מ). פד (בב. (קדה"ק) הי' גילוי אוא"ס הסובב. לקתה בכפליים (סילוק או"פ ואו"מ) ונחמה בכפליים). קח (בזמן ב. הי' גילוי אוא"ס בכל העולמות. יחוד פנימי). ריד (בז. הב. נש"י נמשכים בטבעם לאלקות. ראי' ושמיעה באלקות. פב"פ). ריט (ראיית המהות. קיימא סיהרא באשלמותא). תמד (חצר, אוה"מ או היכל, קדה"ק. בי"ע, אצי', ולמעלה מאצילות). תקכ (ההנהגה מבחי' גדלות דז"א ומאיר למטה).

ב תערב (הי' בו גילוי אור הגם שהי' אף וחימה על שלמה, וזהו מצד שהי' בהעלם (מוחין דגדלות)). תרפג (בזה"ב האיר גילוי אלקות בעול', וגם ריבוי השפעה

בגשמיות). תשסט (בזמן שלמה קיימא סיהרא באשלמותא. בירור רק בנצוצות דקדושה, חלוק מלע"ל). תשעד (המשכה מפני' הכתר וחי' הכתר. בירורים: מנוחה, דרך מלחמה). תתצב (חצר, היכל, קה"ק. בי"ע אצי' ולמע' מאצי'). תתקיח (שייכותה לעבודת הקרבנות). תתקכט (מקום המ. כמו מקום ג"ע, רוחני שבגשמי, וע"כ ראוי לגילוי שם הוי'). תתקלה (בב. אלקות בפשיטות בכאו"א).

ג א'רנה (גילוי ש' הוי'. דוגמת ג"ע, ראית המהות). א'רעח (בזמן הבית עיקר ההשפעה בא"י ומקום מקדש ומשם לע"ש בחו"ל). א'רצו־ז (כחתן ל' יחיד – המשכה מעצמות למטה (השראת שכינה בקדה"ש), הארת פנים דמצחא דעתיקא, ובזה"ג דתרין תפוחין). א'תמז (פב"פ – ת"ת בעטרת (פני' ז"א במל'). יחו"ע ביחו"ת (עין בעין), א"א בז"א). עיי"ע זמן ביהמ"ק. פב"פ.

בית יעקב לכו ונלכה באור ה':

ב תתקצב (ב.י. – נשמות מבחי' עקביים, מצד ריחוקם – לכו ונלכה – דמעוררים ר"ר שלמע' מהשתל' – אור ה').

בלעם:

א תקמח (לעו"ז דמשה).

בלק:

א תקמח (לעו"ז דאהרן, מק"נ, תהו).

במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים:

ב תתצט (דמושרשים בעצמות, ויודעים הכוונה). תתק (המשך. משלימים הכוונה). תתקסה (סיבה לעלות הרצון. העלאת מ"ן מיני' ובי'. בהעלם דאוא"ס ההמלכה קודם, ובגילוי הרצון להיטיב קודם אבל אינו בבחי' רצון. ע"י ההמלכה נעשה בבחי' רצון). תתקעא (קדימת הנמלך (בבחי' חפץ חסד) – השרשה בעצמותו שיתפוס מקום העלאת מ"ן).
עיי"ע צדיקים.

בן:

עיי"ע אב.

בנות ירושלים:

עיי"ע ירושלים. שחורה אני.

בני ישראל:

א שמה (נו"ה).
עיי"ע נשמות ישראל.

בנימין:

ב תתב (צ"ת, התקשרות המקבל בה־ משפיע).
עיי"ע יוסף.

בעלי תשובה:

א קמד (מתהפכים לגמרי בעצם מהותם). תקעא (ממשיכים האור בבחי' הבדלה). תרלד (מהפכים השטות דלעו"ז לקדושה).
עיי"ע צדיקים ובע"ת. תשובה.

בעשרה דברים ברא הקב"ה את עולמו כו':

א צז (חילוקים בנבראים מאיזה מדרי' עיקר מקורם, מבחי' חב"ד או חג"ת).

בצלמנו כדמותנו:

עיי"ע צלם ודמות.

בקיעה:

א תקנא (הארה מצומצמת מ"מ הסיבה הוא תגבורת האור דהעצמות).
עיי"ע א"ק. קו. שמות, עסמ"ב.

בראשית ברא אלקים:

ב תשב (ב. ברא כו' – התהוות מצד רצונו אי"ז מציאות רק נתינת ערך, וע"י דבורו בחי' מציאות). תתקצב (ב. נמי מאמר הוא). תתקצז (התהוות האצי', כתר). א'קפא (כ"ח אותיות שבהפסוק דב.).

ג א'רטו (התהוות ע"י חכ' דאצי' דוקא).
עיי"ע לא הי' צריך וכו'.

ברוך:

עיי"ע קדוש וברוך.

ברוך כבוד הוי' ממקומו:

עיי"ע מלכות. מקום.

ברוך שאמר:

א קכט־לב (ברוך שאמר — ברוך עושה בראשית, ה' מדריגות). קלו (י"ג ברוך יגת"ד. בחי' מקיפים). רצג (אמירה דמל' דא"ס, דא"ק).

ב *תתקנה (ב.ש. — המשכת אורות דאצי' בכלים דאצי' שבבי"ע, המשכה מע"ס הגנוזות דע"ק באצי' (ועי"ז), ברוך הוא — המשכה מעצמות בע"ס הגנוזות דע"ק).*

ג א'רונט (פז תיבות, מדבר בהתהוות, שאמר והי' העולם ר"ת שוה — העולמות כלולים בחצו' א"ק).

בריאה:

ב תרמט־נב (התחדשות גמורה). א'קצז (ראי' בכח הא"ס שבב.).
עיי"ע יש מאין.

בריאה (עולם):

א קמה (מוחין דב. עצמות לגבי נשמות ושייכים אל המדות לגבי מלאכים). רח (ע"ס דב. בבחי' ביטול ויחוד. משיגים מציאות האור). רעג (נק' חשך. מתאחד עם האין אלקי המהווה).

ב תרמז (נק' חשך, אפשרי המציאות, התהוות יצירה בדרך עו"ע). תתכה (אימא עילאה מקננא בכורסייא, ע"ד השגה ע"י לבושים).
עיי"ע אבי"ע, בי"ע. בינה.

בי"ע:

א נט (מעומ"ט בבי"ע. ראש גוף רגל). עח (ע"ס דבי"ע אינו כמהות ע"ס דאצילות). קנט (מספר בב. הגבלה בבחי' התחדשות). רח (ע"ס דבי"ע בבחי' ביטול ויחוד). ריט (השגה דב. רק במצי־אות דאלקות). שסח (אור הנשמה דב. מכלים דאצי'). שפז (נשמות דב. — ביטולם ועבודתם. דבי"ע עצמן ודאצי' שבב. (חילוקם)). תלג (חילוקים במדרי' הע"ס דבי"ע: בינה, ז"א, מל'). תלט (לא הי' הבירור בתחלה מלמעלה בשלימות ונשאר נוגה דבי"ע. בחי' שם ב"ן).

ג *א'שפח־שצח (ב. חשך. י. אור. ב. חב"ד. י. חג"ת. אור גדול ע"י אספשא"מ — י" להיות הב. סתומה גרוע מי", בי"ע — חומר צורה ותיקון. תהו (מתהה), יצר (אפשר לכנותו) — בהו (בו הוא), עשה אינו ישנו (יש ממש). התחלת ההתהוות קדוב לאין. ב. תגין — נפש, עגולים. י. אותיות — רוח, יושר. או"מ ואו"פ. עלדאת"כ ועלדאת"ג. מח' ודיבור. שרפים שבב. אומרים קדוש, וחיוה"ק שבי. — ברוך. סוכ"ע וממכ"ע. חסדים מכוסים ומגולים. עה"ח ועה"ד. ויש מעלה בי. שהו"ע הגילוי).*
עיי"ע אור. אבי"ע, בי"ע.

בריאת העולם:

א קל (כוונת הב.). קלב (מצד כי חפץ חסד. תלוי באתעדל"ת). רלב (ע"י הארת שם הוי' בשם אלקים). שמט (בבי"ת דוקא). תרלד (תכלית כוונתו שיהי' גילוי המלוכה).

ב א'ב (עלה במחשבה לברוא במדה"ד ושיתף עמו מדה"ר, צמצום קודם לגילוי. עבמ"ח בלבד דלפועל הי' אוא"ס ממלא מקום החלל ואח"כ צמצום). א'ח (מדה"ד — קאי גם על אור המצומצם). א'קב (ע"י צמצום עצום וירידה גדולה).

בריאת העולם, תכליתו, סיבתו:

ב תשעח (כל הטעמים שייך באור השייך לעולמ' אבל בעצמות רק מצד חפצו לגלות עצמו כבי'). תתצו־ק (דירה בתחתונים). תתצו (פי' תחתונים, עוה"ז). תתצז (המשך. בעולמות עליונים ירידה). תתצח (ענינה: המשכת אור עצמי, גילוי עצמות אוא"ס (גם בידיעתנו). ע"י תו"מ בגשמיות, וע"י נשמות דוקא (כמה טעמים בזה) שעושין דברים תחתונים כליב לאלקות). תתקכג (התגלות שלימור הבורא). א'ב (תכלית הכוונה הוא הגילו (מ"מ קדם הצמצום)). א'קב (נשתוקק אנא אמלוך כי חפץ חסד, תענוג שבחס דמלוכה). א'קד (לעשות לתקן. ל עולמות עליונים שהם בקירוב כ" תחתונים, אתכפיא ואתהפכא. בירורים

א'קיא (המשך). א'קיט (לגלות שלימותיו לא בשביל שלימות עצמו כ"א שהנבראים ידעו. לגלות שלימותו הוא בעקודים, ראשית הכלים. ולהיטיב לברואיו (מצד הרחמים) בסוף מעשה).

בריח התיכון:

עיי"ע קו האמצעי.

בריש הורמנותא דמלכא גליף כו':

א קכט־לד (עליית הרצון בעצמותו, ב' מדרי').

ב תתקעא (בריש – גליפא בטה"ע, תפיסת מקום להעלאת מ"ן). א'י (ג.ג., לפה"צ או לאחה"צ). א'קעג (הורמנותא דמלכא – התנשאות עצמי, ג.ג. – ב' חקיקות, בטה"ע – התנשאות על עולמות (אנא אמלוך)).
עיי"ע מלכות דא"ס.

ברישא חשוכא והדר נהורא:

ב א'ב (הצמצום בשרשו קודם לגילוי. לילה קודם ליום). א'ז (המשך. בעבודה). א'ט (המשך. או"כ). א'קצב־ג (צמצום ורשימו ועי"ז המשכת הקו). א'קצד (המשך. התהוות המציאות (חשך) ע"י הכלי, וע"י העלם הכלי האור מאיר את החשך, (בעש"מ)).

ברית, כריתות ברית:

א רצט (כר"ב דנח, דאברהם). תח (חבור והתאחדות. דנח, אאע"ה, ומרע"ה. קיום ההשתלשלות, תו"מ, תשובה).

ברייתא:

ג א'שע־שעב (אחר שנתמעטו כלי המקבל הי' צריך לפרט, נה"י. ל' חוץ (בר – יסוד, ברייתא – מל'). המשכת נה"י שבמשנה לעשי'). א'שעד (ב. דמתני' בי' ר"ח ור"א – בירור שני. גילוי מ"ה דחכ').

ברכה:

א קסח (ב. הוי' היא תעשיר והעשי' רק לבוש). שעז (המשכה (מש' הוי') מהעלם לגילוי, מיש ליש ואינו התחדשות).

ב תשלו (ב. והודאה, גילוי והעלם, ב. והלל, המשכה עצמיות והארה. ב. הוא מה שכבר נמשך, אבל היא עצמית. לכן שרשה מחכ', עיני העדה). תשלז (ב. השחר להאיר את החשך בכח האור עצמי). תשסו (ב. תפלה חילוקם. ב' בחי' ב. ברכת כהנים המשכת אור חדש יותר מתפלה). תתקפט (ב. והודאה). א'קפז (ב' המצוות, פי').

ג א'ת (גילוי אור מעלדאת"כ. האמונה בגילוי. עיני העדה תקנו ב. – המשכה מהסתכלות דא"א להיות יחוד זו"נ. ב. – יחו"ע, ב. המצות – יחוד יחו"ע ויחו"ת. חכ' במל').
עיי"ע ראה אנכי. מצות, מ"ע ומל"ת.

ברכת המזון:

עיי"ע תורה.

בשמים:

עיי"ע ריח.

בת:

א קמ (בחי' מקבל. בעבודה).
עיי"ע נשמה.

בת קול

עיי"ע אין משגיחין.

בתי אחותי אמי:

ג א'רמט־רנד (ג' עליות במל': ב. – מקבלת מז"א (ז"א יורדת מל' עולה), אח. – שוה בקומתו (מקבלת ג"כ מחב"ד), אמי – משפעת לז"א כאם המניקה (כמו בינה המשפעת לז"א). בעבודה: ב. – מדות, כלים, נר, אברין דמלכא, מעשה, קב"ע, עבד. אח. – תורה, תנאים, שר. אמי – הנשמות בשרשן שלמע' מתורה). א'רצט (ב. למע' מאמי. מעלת עבד על שר).
עיי"ע נשמה.

ג

ג (אות):

עיי"ע אותיות.

גאולה:

א א'קצה (ע"י גילוי סוכ"ע בממכ"ע). עיי"ע יצי"מ.

גבורה:

א תפה (ג. דאצי' בבחי' ביטול).

ב תתפ (מרשפי אש דמלאכים ע"י בירור הפרסא נעשה ג. קשות). תתקה (ה' גבורות מנצפ"ך. בבינה). א'קנב (גבורותיו וכבוד הדר כו'). א'קנג (המשך. ג. השולט על טבע). א'קעט (ה"ג מנצפ"ך דבינה ודז"א).

ג א'רלה (ג. דאבא פועל התחלקות פשוטה. ג. דאבא נעשים חסדים דאימא). א'רפז־רצא (ג. קשות (שטן) שרשן מג. דקדושה (בני אלקים). עשו – ג. קשות (על חרבך) – שלוחי דדינא. רישא דעשו (כתר דקלי' – שטן המקטרג). בעטפוי דיצחק – ג. ממותקות, שהוא מקור לג. קשות (כי הכל מחום הטבעי). מיני ג' בטבעי בנ"א (עצם טבע הרע, ובדקות – שרוצה לענוש). ג. קשות מעוררים ג. דקדו' לדין (מריבין פועל יוצא – גורמים מריבה למע'), והתגברות החסד (יחתו מריביו) ע"י שעולה למע' מב' הקוין – פני' הכתר אותיות כרת). א'שטז־שכג (ב' אופנים בהמתקתן: מחמת ריבוי החסדים, ושהג. עצמה נמתקת. אתכפיא ואתהפכא. צשא"ג וצ"ג. הא' רק לפי שעה. כובש ונושא. ב' האופנים החסד ממתיק (ההופכי הצור ע"י מלפני אדון). בהמתקה הא' דהתגברות החסד ע"י גילוי רב חסד דא"א בו, שהוא בערך אל הג. (שרש נאצלים), אינו נהפך לגמרי להיות תגבורת חסדים (בעבודה ע"י אה"ר בצשא"ג אינו מואס ברע). ובהמתקה הב' ע"י גילוי חסד דעתיק שנבדל מהשתל', נהפך לגמרי (במי מרה ע"י עה"ח. בתורה המאור שבה מחזירו. בצ"ג באהבה בתענוגים). הא' התלבשות, הב' ממילא. מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט). א'שכה (אופן ג' בהמתקה. שהג. מצ"ע נמתקין. כמו קטרת שסמים מזיקין נעשין בשמים. תשובה שע"י התעוררות הנה"ב). א'שכח־ט (גם באופן הג' הוא ע"י כח עליון – מבחי' שרש הג., בירור ב"ן ע"י כח עליון ומ"מ הוא או"ח כי הוא כח נעלם). א'שלד־ח (ב' פי': תגבורת צמצום. בהמה וחי' – חו"ג. בג. בחיות, תגבורת השפעה, התחלקות, שרשו למע' מחסד. ג. דעתיק – תגבורת עצמות, מדידה עצמית). עיי"ע אריך. גוונים. ה' יחתו כו'. חו"ג.

גדולה:

א תפד (מקובלים קראו מדת החסד ג. משא"כ האריז"ל. סיבה לריבוי השפעה).

גדלות:

ג א'רכג (קטנות וג. המדות). א'רכה (המשך. בן ו' י"ג כ' שנה). א'רכז (בן י"ג יש בו הבחנה והכרה, ולכן מתחייב במצוות). א'רל (המשך. ג. או"א). א'רלו (המשך. בחי' גדלות אבא זהו עיקר בחי' מושכל). א'רמט (ג. אבא – שכל הנעלם, מאיר במדות – לית מח' תפיסא בי', תכלית הידיעה שלא נדע).

גוון, גוונים:

ב תרעא (ענינו גילוי ופעולה. הג. הם במל' דהיא פועלת בבי"ע). א'עא (לובן שבמן מורה על בירור בתכלית מן הפסולת, ושרשו מלובן העליון. ג. לבן שבאבן הבדולח הוא חכ', וג. סומק דאתחזי בי' הוא גבורה דעתיק). א'עב (המשך). א'קטז (ג. לבן הוא עצמי, חכ'. נושא שאר הג.).

ג א'רצ (מחשוף הלבן – אדום ולבן – גבו' שבחסד). עיי"ע לבן.

גולגלתא:

א תו (בג. מאיר חיצוניות עתיק, ג. וח"ס). תיד (כנ"ל. שרש המצוות).

ב תתקו (בג. ז' תיקונים משא"כ במו"ס י"ג, הטעם).

גוף:

א קטז (מסירת הג. למע' ממסירת הנפש, מגיע בבחי' עצמות א"ס. לע"ל יהי' הג. אלקות). רא־ב (לבוש המיוחד עם

הנפש. מגלה הנפש). שא (עיקר בנינו עצמות). דש (חיות לקיום מציאותו לבד מהנפש). תנט (לע"ל יהי' הג. בבחי' סובב. יהי' בו ראיית המהות). תרכה (זכירת השם בקבר תלוי בזיכוך הג.).

ב תתנד (ג. ולבוש: חילוקם – מיוחד או נפרד מהאור). תתנה־ט (המשך: אצי' ובי"ע. בריאה ויצירה). תתקלא (זיכוך הג. עד שחי מאלקות: משה אלי', לע"ל).

גוף ונפש:

א ק (אופן חיותו. הג. צריך רק הכנה כללית). קא (הנפש מוגדר בהג.). רב (קישור הנ. בג. אינו בדרך או"כ. אינו נוגע קטנות וגדלות הג.). תכד (הנ. מתייחד עם הג. בהתאחדות ממש בבחי' פנימי', עי"ז הגוף עצמו חי). תלא (חיבור והמשכת חיות הנ. בג. ע"י אכילה, ריח). תמא (כנ"ל, ע"י ריח שבמאכל וריח הבשמים). תקעד (הג. עצמו חי מהנ. התחברותם). תרכג־ה (חיות הנ. שבג. – קשור עם ענין השם). תרכז (המשך. הנפש מוגדר בהג.). תרלג (פעולת ההתחדשות דחיות הנ. בהג. (כשהגוף עצמו נעשה חי)).

ב א'קצב (גו"נ – בכל הנבראים). א'קצג (שרש הנ. מהאור, והג. מהכלי). א'שי־שיא (כחות הנ. רוחניים מצ"ע. ע"י ההתלבשות באברי הג. באים בהגשמה. ג. ונ. אור וחשך. עבודת האדם לצאת מהחשך ולהאיר החשך).

ג א'שי־שיא (כחות הנ. רוחניים מצ"ע. ע"י ההתלבשות באברי הג. באים בהגשמה. ג. ונ. אור וחשך. עבודת האדם לצאת מהחשך ולהאיר החשך).
עיי"ע אור וחשך. או"כ. התלבשות. חסד. לבוש, בחי' בלבוש. לע"ל. נפה"א נפה"ב. עה"ד, חטא עה"ד. תוקפא דגופא.

גיהנם:

עיי"ע נה"ד.

גילוי:

א ב (ג. לעצמו שאינו שייך לאיזה דבר אינו אמיתת ענין הג.). כו (כל ג. ע"י ספירות). לד (כנ"ל). קכג (לעצמו ולזולתו). קסב (בדבר שמוגבל ומצויר דוקא). ריב (ג. יתירה שבא ע"י תוס' אור). שב (ג. כמו העצם ישנו גם בנבראים). שפא (כל ג. ע"י צמצום וריחוק ממקורו, בחי' ירידה). תקנ (ג. ההעלם, הג. רק הארה). תרכד (ג. רצוני כמו ע"י צמצום).

ב תרנו (ג. רצוני, גם בג. ההעלם אבל הפלא בג. האור מן העצמות). א'קסט (בג. מן העצם הדביקות בבחי' התחדשות).
עיי"ע העלם וגילוי. צורה.

גילויים:

א שעו (עליית כל הג. בעצמות אוא"ס ע"י מס"נ (ביטול הרצון בהג.)).

גל:

א רו (ג. שעשה לבן בינו ליעקב, ב' פי': פרסא בין לובן העליון ואצי', הפסק בין אצי' לק"נ דבריאה. טעם עשיית הג.). רח (המשך. פי' יגר שהדותא). ריז (הגל בגי' הוי' אחד).
עיי"ע יעקב. לבן. פרסא.

גלגולים:

א קא (התעלמות הנפש בג.). קמ (גלות הנפש יותר מהתלבשות בנפה"ב (אף שההתעלמות בג. מצ"ע משא"כ בהתל' בנפה"ב)). תרלב (מג. רואים שהתפשטות החיות מהנפש אינו מוכרח).

גלגלים:

א קצא (העדר הפסדותם. התמדת פעולתם. סיבובם לכוונה א' מכח הא"ס שבהם).

ב תרפה (כל ג. מסבב סיבוב פרטי ומ"מ באים לכוונה א', בזה ניכר כח הא"ס).
עיי"ע צבא מעלה צבמ"ט.

גלות, זמן הגלות:

א ריד (כנס"י בבחי' נפילה, אחור, שינה (ראי' בהעלם ושמיעה בחיצו'). רק אהבה דלעשותה (בלי חפץ)). שמט (ג.

השכינה: הכרח). תנה (במהותו טוב רק שבגילוי הסתר. העלם עצמי (ונמשך מח"ס). הכנה לגילוי משיח. העבודה דזה"ג בהפיכת ההעלם לטוב ממשיך בגילוי פנימי' ח"ס). תקיב (ג. מצרים פירוד בין מוח ללב, ג' שרי פרעה). תקיט (ההנהגה מבחי' מל', ז"א בבחי' עיבור (העלם). תקעא (נמשך בריבוי השתל' מהעלמות שע"י כלים. פדי' מהג).

ב תתנז (מצד בחי' עורף דא"א). א'קלה (ג. מצרים גרוע משאר הג.).

ג א'רל (סילוק המוחין, נשאר נה"י. עיקר העבודה בביטול היש שעי"ז תיקון הכלים).

עיי"ע פנים ואחור.

גמילות חסדים:

עיי"ע חסד.

גן עדן:

א מו (הגילוי בג. מצ"ע (הוי') ותוס' אורות ע"י תו"מ וקרבנות (מאוא"ס השורה בחכ')). קלג (כל השפעות בעולם מג. בלילה תרעין סתימין). רכ (נשמות בג. משיגין מהות הזיו, ע"י תורה). שסח־ע (לימוד ההלכות בג"ע (נגעים, המחליף פרה בחמור, אונאה). שע (שכר הנשמות בג"ע – העונג שבתורה). תל (התענוגים בהבנת החכ' בג"ע רק טפל לעצמות אוא"ס). תנז (השגת המהות, מקום הנשמות). תקסה (גילוי האצי', קו. הרגש דאין זולתך).

ב עדרת (עונג הנשמות בג"ע דבריאה מעתיק דבריאה). תשפ (גילוי ממכ"ע ע"י העלאה מלמטלמ"ע, נה"ד עמוד. עליות דג"ע בסדר והדרגה כבעבודתו למטה). תתקלז (בג"ע (גם מיד אחר החטא) אלקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות). א'נד (געה"ע וגעה"ת נמשכים מב' בחי' עדן). א'נה (המשך. השגת השלילה והשגת החיוב. צ"ל בטול בינתיים). א'קמב (בלילה תרעין דג"ע סתימין).

ג א'ריא (מצ"ע, ע"י מצות. שניהם באותו המהות – ממכ"ע. מצ"ע – כח"ב דמל' שמקבלת מז"א אב"א, וינחהו בג"ע פב"פ. בגעה"ע שכר על כוונת המצוות. בגעה"ת שכר על מעשה המצוות. געה"ת ע"י עבודה למע' מגעה"ע מצ"ע). א'ריב (המשך. המשכת אור בג"ע תלוי בכוונה עם המעשה. כוונה עפ"י סוד – בגעה"ע, בקבעומ"ש – בגעה"ת, עוה"ב הוא על עצם המעשה. ג"ע ממכ"ע לכן עיקר ההמשכה ע"י עבודה רוחנית, עוה"ב גילוי אוא"ס הסובב לכן ה"ז ע"י המעשה עצמה). א'ריג (המשך. גילוי אור האצי'. ויטע ה"א – שם מלא). א'ריח (ע"י מ"ע ממשיכים זיו שכינה בג"ע ליהנות בו). א'ריט (קודם שנברא העולם, ומ"מ נעשה ע"י המצוות. מבינה שבמל' שכוללת כל הג"ר. געה"ע דברי' – כח"ב דברי' – היכל קדק"ד – שביעאה. המשכה מכתר שמתלבש בבינה – תענוג בהשגה). א'רכ (ויטע גן בעדן. דשרש ההמשכה מכתר ונמשך בחכ', ומ"מ אין ערוך ביניהם – כמו הנטיעה לגבי המזל שממנו נצמח, כי נתלבש במל' ומשם נמשך בג"ע, כ"ז ג"ע מצ"ע. ע"י עבודה תוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר, מבחי' פני'). א'רנד (מבחי' בינה. ביו"ד (חכ') נברא עוה"ב (בינה). ה' ראשונה. פני' בינה. מושכל (התפעלות המדות בדרך ממילא). כ"ז מצ"ע. ע"י עבודה יחוד פנימי דאו"א, עצמיות בינה, ושכל ממש). א'רנה־רס (ישבעו עצי הוי'. עץ – ז"א, חכ'. עצי הוי' – עצה איך יהי' גילוי הוי' (צמצום התפשטות). ויטע ה"א גן – יחוד פנימי להוליד נשמות (בנים אחים רעים), ישבעו (המשכת תענוג) בעצי הוי' (עה"ח ועה"ד) – תוס' אורות בג"ע).

עיי"ע עמוד.

גן־עדן ולעתיד־לבא:

א תנח (ראיית המהות בבחי' הארה וראיית המהות במהוע"צ א"ס).

ב תשעט־פג (ג"ע ימוהמ"ש תחה"מ וחילוקם: ממלא, סובב, עצמות. עליות בהדרגה, שלא בהדרגה, אין עליות. בג"ע וימוהמ"ש ע"י העלאה מלמטלמ"ע משא"כ בתחה"מ). א'קיב־יג (ג"ע

ועוה"ב, חילוקי דרגות או הכל בשוה בנש"י).

ג א'ריב (ג"ע שכר על כוונת המצות, עוה"ב על מעשה המצות. לכן כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. ג"ע ממכ"ע לכן עיקר ההמשכה ע"י עבודה רוחנית, עוה"ב גילוי אוא"ס הסובב לכן ה"ז ע"י המעשה עצמה).

גן־עדן ועולם:

א תנז (ג"ר (גילוי המהות) וז"ת).

ב תשיג (ג"ר וז"ת, גילוי המהות והעלם). תשפ (ג"ר (מהות האור) וז"ת).

ג א'ריט (ג"ר וז"ת. מהות ומציאות. מתענוג שבמל' ומרצון גלוי שבמל'). א'רנד (ג"ר (בינה, ה' ראשונה) וז"ת (מל', ה' תתאה). חצו' בינה (מורגש, קטנות המוחין) ופני' בינה (מושכל, התפעלות המדות בדרך ממילא). כ"ז יחוד חצו' דאו"א, ע"י עבודה יחוד פנימי' דאו"א (חכ', עצמיות בינה), וההמשכה מכתר (פני' עצ' א"ס), מושכל ממש, תוס' אורות בג"ע ע"י תומ"צ).

גסי הרוח:

א תקנג (שהרוחניות היא בגסות).

גרשיים:

ג א'רצב (ב' קוין שראשיהן זקוף, הנגינה ב' תנועות של מל'. ב' עליות: ז"א בפני' כתר, ופני' כתר בעצ' אוא"ס שלפה"צ).

גשם:

א שעח (אור שבעת הימים).

ב א'סט־ע (ג. וטל. ג. מלמע' ע"י העלאת מ"ן דוקא. כמנין זפ"ז פ"ז, ז"ת דעתיק המתלבשים בא"א וכו').
עיי"ע טל ומטר.

ד

ד (אות):

עיי"ע אותיות.

דבור:

א מב (חכמה שבד.). סד (מגלה רק הארה). קסא (שבמחשבה). רטז (התגלות הד. וכח הד.: חומר וצורת האותיות). רכא (קבלתה מחיצו' המדות ומעצמות המדות). רלב (יחודו עם האדם. דוגמא ליחוד הכלים). רעג (תוקף האור (דשכל ומדות) א"א להתלבש בד.). רפג (ע"י שלימות מוחין דיניקה, התיישבות). רפז (ד. של הקב"ה ב' מדרי': ד. וד. שחשיב מעשה). רצב (כח ההתגלות שבנפש ולא כמו ד. בבע"ח). תיא (מעלת האדם בד. מצד מהות הנפש). תמט (מגלה חיצוני' השכל). תפא (ע"י הד. מתוסף שכל בהמשפיע (בבחי' גילוי ההעלם או התחדשות). דשרשו למע' מהשכל). תקלו (בד. הוא התגלות עצמות הכחות, בהארת הפנים התגלות עצם הנפש). תקלז (המשך. הבל רוחני, והכחות מתלבשים בו בבחי' או"כ. ובפנים בדילוג). תקלח (כנ"ל). תקמו (פנימי' הכחות נמשך בד., רק הארה אבל בגילוי, משא"כ בראי' העצם נמשך אבל בדילוג. מח' שבראי' וד.).

ב תרסה (ד. והרהור, הרהור פנימי הד., חיצונ' ופנימ' המל'). תרסו (המשך. בהרהור יש גילוי אור יותר, משא"כ בד. אותיות הד. מעלימים). עדרת (צירופי אותיות הד. מכח הד. אינו ככלל ופרט דמצד הכח יכול להיות צירופים בל"ג). תרפט (קול וד., חילוקם. יכול להיות לעולם, והמניעה מצד הגוף). תרצ (קול וד. למע'). תשכב (ד. וכתב. בד. החיות בגילוי יותר). שצ (שרשו מבחי' מדבר, כתר. השפעה דד. מצד קטנות המוחין, ויש שמצד ריבוי נביעת השכל). תתטו (ע"י שכל ומדות דוקא (משא"כ רצון בא בקול פשוט). למע').
עיי"ע אותיות. מדבר. מחדו"מ. פנים.

דביקות:

א שנו (ד. והתקשרות. מעלתם זע"ז).

ב תשפח (עיקר הד. בבחי' ראי' דחכ'). א'קנט (ד. ממש, וד. בדרך התחדשות).
עיי"ע חו"ב.

דבש:

ג א'שלט (דין דגדלות. מתיקות ביותר). עיי"ע נשמות ומלאכים.

דובער, הה"מ:

ב א'צו (היכר מהכלי איך שהי' הפועל). עיי"ע אור תורה (במפתח ספרים).

דוד:

א שכא (בר נפלי). שס (הי' מחבר תורה שלמע' בקודב"ה. לימוד להמשיך גילוי העצמות). שצג (שרש מל' בית ד. ברצון עצמי שאינו משתנה, חי וקיים). תעד (תוקף המלוכה ותכלית הביטול). תפח (ע' שנין של ד. מאדה"ר הוא המשכת ח"ע לה"ת). תרב (ביטול בתכלית בחומר גופו מצ"ע לא מצד הנשמה).

ב תרנב (הי' משבח הקב"ה בענינים גשמיים, מה רבו כו', ניכר בהן כח הא"ס). תרצג (לא הוה לי' שנין, ד. מלך ישראל חי וקיים. מל' בבי"ע או באצי'). תתא (בר נפלי: אינו מציאות בפ"ע, דבור הכלול בחכ'). תתפח (גודל בטולו – מצד שרשו במל').

ג א'ש (ד. נשמה דב"ן – עיקר הביטול בחומר. משה נשמה דמ"ה – הביטול גם בגופו).
עיי"ע לדוד זמירות היו לי חקיך. קרן.

דצח"ם:

א רפב (מ. וח. מובדלים. ד. וצ. בערך זל"ז). רפג־ט (באדם, בשכל, בעבודה (בקיום המצות) ובספי'). שעט (כנגד ד' בחי' ארמ"ע, חי בחי' אש).

ב תתעב (צ. וח. חילוקם. באדם (שערות, אותיות), ובעולמות).

דילוג:

א תיד (המשכת דרך ד. אינו מהות האור כמו"ש).

ב תתקמא (ד. הצמצום, סיבה להתחלקות באור).
עיי"ע א"ק. הליכה. עמידה. קו. שמות. עסמ"ב.

דין:

ג א'שלט־מ (דגדלות דקטנות. דבש שאור. חלוק עונשם – ריבוי או סילוק האור. חילוקם בחטא ובתשובה).
עיי"ע מצח. עמידה. רצון.

דירה בתחתונים:

א ערה (עיקר שכינה בתחתונים שהי' קודם חטא עה"ד אינו עפ"י ס' השתל'). תנו (גילוי עצמות א"ס בפנימי' הקו (למעלה מהגילוי לפה"צ) ע"י העבודה בבחי' העלם). תקפט (ע"י ביטול נה"ב, גשמיות כלי לאלקות).
עיי"ע בריה"ע, תכליתו.

דלת:

א רטז (מל' שבמל'. המשכה מאצי' לבי"ע והעלאת בי"ע לאצי' ע"י ד.).

דם:

ב תתל (בחי' בינה).
עיי"ע אדם.

דע מאין באת:

ב תתקט (אין המוחלט דנשמה).

דעת:

א תנג (התקשרות בדרך הכרח (ואינו בחיצו' כ"א שנותן א"ע בכל עצמותו). מכריח גילוי כח המשכיל גם כשלא יש רצון, פועל כמו כח עליון). תקיב (הרגשה, מחבר מוחין ומדות). תקע (ענינה שיורגש האין. ב' מדרי': תחת חו"ב, תחת כתר).

ב תשפה (ע"י נעשה קירוב הענין אליו, ועי"ז התעוררות הלב, חיות בהתבוננות). תתפט (פועל המשכת המדות אל המוחין). תתקסב (עצמי, ע"כ התקשרות דד. גם בדרך הכרח). א'קמא (הכרה, ע"י התחלקות המדות. ענינו גילוי, כשאין הכתר נמנה הד. נמנה). א'קעד (תחת הכתר או תחת חו"ב, ד. הנעלם והנגלה). א'קעה (התקשרות הכרה והרגשה). א'קעו (המשך. עיקר העבודה. בעולם). א'קפ (הרגשה שלמע' מהשגה (תכלית הידיעה שלא נדע)).

ג א'רמז (תכלית הידיעה שלא נדע. ב' מדריגות בהכרה והרגש ההשגה). עיי"ע התבוננות. מו"מ השתל'. שבטים. שבה"כ.

דעת־עליון ודעת־תחתון:

א קצו־ח (מלמעלמ"ט, מלמטלמ"ע. סוכ"ע וממכ"ע. המשכה דמ"ת וברה"ע. מצד העצמות ובהאור. מד"ת בא לד"ע). רלב (בצלמנו כדמותנו). רמח (ב' בחי' אין). קנז (ד"ע מחליף פני' הכתר). שסח (ההפרש בביטולם: במציאות ודהעדר תפיסת מקום). שפד (חילוקם. ביטול דכ"ק כל"ח וביטול היש, ד"ע אא"ל בנבראים מצ"ע. התבוננות דד"ת. נותנין מלמע' הביטול דד"ע לנפה"א ע"י התורה (שבכתב)). שפז (המשך). שפט (המשכת ד"ת לנה"ב ע"י תושבע"פ). תלט (הכרה דד"ע בא"ס ודד"ת באלקות שבהשגה. נגד ד"ע לא יש לעו"ז משא"כ נגד ההכרה דד"ת). תעה (מצד ד"ע למטה אין, ומציאות העול' הוא מה שהוא נותן להם מקום). תקע (ד"ע חכ'. ד"ת בינה ושם רק בחי' הודאה בד"ע. ב' מדרי' בד.: תחת חו"ב, הרגש מקור ההשתל'. תחת פני' הכתר, הרגש הבחי' העצמית שלמע' ממקור להשתל'). תקצא (באורות דאצי': ד"ע – נרגש פני' הכתר שאינו מקור לנאצלים. בד"ת – חיצו' הכתר שבבחי' מקור). תקצב (ד"ת דבי"ע – מצד ידיעת המציאות, דאצי' – ידיעת המהות בהמקור הנותן מקום. יחו"ע – אמיתית ד"ע).

ב תרמח (ענינם. מה שד"ע למע' יש היינו מציאות אמיתי ולא כהיש בנבראים). תשצד (ד"ע דאו"כ: בכלים ביטול עצמי מצד הדבקות באור, ובאור נרגש הדעה האמיתית שעליו שהוא אין (ד"ע)). תתקפח (ב' דעות באלקות גופא, לגבי הצמצום). א'קמא (ד"ע נעלם, ד"ת – שע"י הגילוי במדות). א'קמב (גם מצד ד"ת הנברא (אף שהוא מציאות מ"מ) אינו מציאות אמיתי). א'קנב (בד"ע פי' אין, דאינו תופס מקום. בד"ת פי' דאינו כמציאות היש ואינו מושג). א'קנה (ב' דעות באלקות גופא, בהאין (דד"ע) עצמו שמרגיש איך למע' יש והוא אין). א'קס (המשך. גם בהאין דד"ת הדעה כמו בהיש, שלמטה יש ולמע' אין. מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע. ב' השגחות, הבטה וראי'). א'קסא (בד"ת מגיע הפגם. ד"ע מלמע' מאצי' לאצי'). א'קסב (המשך. ד"ת מאצי' לבי"ע. ב' דעות באצי' גופא). א'קסז (המשך. פנימי' וחיצו' חכ'. ח"ע וח"ת (מל')). א'קסט (המשך. בכתר. בקו). א'קעד (המשך. תחת הכתר ותחת חו"ב, ד. הנעלם ד. הנגלה). א'קעה־א'קפא (המשך. בעבודה: יחו"ע, יחו"ת). א'קעו (ע"י ד. – המשכת גילוי אור. בעולם. (בד"ת)). א'קעז (ג' מדרי'). א'קפ (המשך. כקכ"ח (ד"ע דאצי'). אמיתית ד"ע – תכלית הידיעה שלא נודע (בעצמות א"ס)). א'קפא (למע' מהטבע וטבע).

ג א'תעב־ז (בהארה הכלולה בעצם ובהארה שבאה בגילוי (שזהו ע"י הפרסא). אצי' ובי"ע, חכ' וכתר, בינה ומדות, קו ואוא"ס שלפה"צ (אין דיש האמיתי ודיש הנברא). שניהם אמת, לגבי עצ' אין הצמצום מסתיר. דב' בחי' אין הם ב' אופני המשכה מא"ס ב"ה. ונחלקו ע"י הצמצום ופרסא, שהוא רק לגבי הנבראים. ולגבי עצ' גם אין של יש הנברא הוא בביטול ויחוד אלא שהוא בהתגלות).
עיי"ע תפלין. ביטול.

דרך:

עיי"ע נתיבות.

דרך הוי':

ב א'קפו (תיווך ב' הפי'. דרך בגימט' ב"פ הוי' אלקים).

ה

ה (אות):

עיי"ע אותיות.

הארה:

א סה (ה. לגבי עצם כמו מציאות לגבי

מהות). שג (מה. יודעים העצם). שעד (ה. העונג שבתורה ג"כ עצמי). תיד (ה. דה. – נבדלת ממקורה). תכג (חיצוני' האור (ס' השתל') הוא ה. לבד וכן נמשך משם רק ה.). תקסה (ב' בחי': אור – שדבוק במקורו, ונבראים – מהות אחר ממקורם). תרט (על ה. חיצונית שייך העלם והסתר). תרלא (שם כבוד מלכותו, ה. וה. דה וה. דה. דה.).

הבדלה:

ב תתפב (ה. בין חכ' דתורה לחכ' דמע"ב). תתפג (בין איסור להיתר. בהיתר עצמו בין ראוי למצוה או לא – כל הנ"ל ע"י תומ"צ, חילוקי הפרסאות). תתקמב (ה. האור מהחשך בשי"ב, בקרי"ס (בין ישראל למצרים)). תתקס־סג (ד' מיני ה.: דיגת"ד, בין חכ' התורה למע"ב, בין האסור למותר. דפאות שבגולגלתא, בין רצון דמצות לרצון דמע"ב, במותר גופא, ובתורה היא ה. דחיצו' ופני' התורה. דקרומא דאוירא, בין רזין ורזין דרזין, בין ע"ק למו"ס. פרסא דא"ק, בין פני' וחיצו' ע"ק).

ג א'תיד (בהשתל' כל ה. מחבר. צמצום סיבת הגילוי. חצו' שבעליון נעשה פני' לתחתון).

עיי"ע חצר הכבד. פרסא. רקיע.

הבלים:

א תקלג־ט (ה. הדיבור, והפנים (מצח)).

עיי"ע דיבור. התכללות. פנים.

הבן בחכמה וחכם בבינה:

ב א'קצח (התכללות ב. בח., התלבשות ח. בב., בשניהם הח. עיקר).

הוא:

ג א'תיא (ה. נוטל את נפשך – בינה נוטלת נשמות לעלות למו"ס שזהו עיקר בחי' הוא). א'תיג (ה' הוא לטובה כו', מתחלתו ועד סופו – לא שניתי. אברם הוא אברהם). א'תיד־תטו (חד הוא טב מכולהון, ה' אחד, עתיק בחי' תחתונה שבמאציל – א"ס שבעתיק, שמו העצמי – קדמון כקדמותו). א'תלו (א"א ובינה, משא"כ חכ' נק' אתה, כי היא למע' מהיות כתר לז"א – ואימא כתר לז"א).

עיי"ע אברהם, בינה.

הוא קיים ושמו קיים:

א קע (או"כ קיימין בקיום עצמי. או: עצמות ואור (וכסאו נכון – כלים ונשמות)).

הוד:

א תריט (מעלת הוד שבה. לגבי בחי' הוד). הוספות ג (ה. דאבא ה. דאימא).

ג א'רכא (עפ"י ציווי הזולת).

הוד והדר:

א רלו (הו. עצם והד. התפשטות. כלל ופרטים. הו. והד. מלכות). רלח (לבושין דכתר (עתיק ואריך) אבל לבוש אור שמגלה העצם). תעח (אריך ועתיק).

עיי"ע מלוכה. מלכות.

הודאה:

א תקטז (ה.: יודע עכ"פ שצריכים להודות, ה. דה.: אין לו ידיעה ומ"מ בטל). תריט (ה. כללית דמודה אני (עצמי אבל בקטנות). דהודו לה'). הוספות ג (ב' אופנים בה.).

ב תתיב (מוכרח שיהי' אצל כ"א. התחלת העבודה. מדריגות בה.). תתקפט (ברכה וה.).

עיי"ע נשמה. תפלה.

הולדה:

א תקנב (המשכה עצמית ומ"מ בהעלם. לפי לבושי או"א).

היולי:

עיי"ע חומר צורה ותיקון.

היולי וגילוי:

ב תרנו (הה. מובדל מן הג. שממנו, ובא רק כפי אופן העצם ולא כמו העצם, וביגיעה. למע' הוא אור הגבול. כהמ"ש הוא ה. על שכל, למע' מזה כח ה. העצמי דשכל). תרנח (חילוקו מכח ופועל).

עיי"ע כח היולי העצמי.

היכל:

ב תשמה (ה. דקודב"ה פנימי וחיצוני). תתצט (ג"פ היכל ה'). עיי"ע לבוש. או"כ. אצי'.

הכתרה:

עיי"ע התנשאות. מלוכה, מלך.

הליכה:

ב תתקמא (ה. מרוצה דילוג – בהשתל', בעבודה).

הלכות:

א שסח־ע (ברוחניות: המחליף פרה בחמור, נגעים, אונאה).

המוציא מחבירו עליו הראי':

ב תשפט (למע' מהשגה).

המחליף פרה בחמור:

א שסח (ברוחניות: פרה נפה"ב ומחליפה בחמור – העבודה דמשא ועול בתורה (שעי"ז נעשה יתרון)).

המלך המרומם לבדו כו' והמתנשא מימות עולם:

א מט (מל' דא"ס, ואורות המתגלים לאחה"צ. עתיק ואריך).

המן:

א תעג (בעצם הי' הכי פחות ורק גדלוהו, ולכן נתנשא ביותר ונפילתו בתכלית).

המשכה:

א קפו (ה. נעלמת ועצמית). רכב (צ"ל הקדמת ההעלאה). רמה (ב' המשכות מא"ס). רפא (נק' בשם אותיות או שערות). שעט (ה. בשביל ושע"י עבודה). תיד (דרך דילוג, ענינו). תנב־ד (ה. דהשתל' ולמע' מהשתל', ע"י שערות). תפז (בה. העצמות ובה. שבבחי' אור אין שום שינוי בהמקור ולא בדבר הנמשך, משא"כ בה. מהות דבר מה (שפע)).

ב תשעו (ב' סוגים: מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע – עצמות הארה). תשעט־פג (המשך. ג"ע ותחה"מ). תתקמא (ה. שלא בהדרגה, סיבה להתחלקות באור ע"ד התהוות הכלים מהכאת או"מ באו"פ). תתקנו (ה. בהדרגה ושלא בהדרגה, אותיות הוי' עצמן או חילופי אותיות). תתקעג (ה. שלא בהדרגה צ"ל ע"י פרסא, משל).

ג א'רפו (כשנמשך העלם האור הוא שוה בכ"מ). עיי"ע השפעה.

הני מאני דרבנן דבלו כו':

ב תשכה (לבושין דמעשה המצוות שיכול להיות בהם אחיזה כו', משא"כ תורה).

הסכם:

א קכג (בנפש. ממשיך דעת הנעלם ומכריח הרצון. חילוקו מרצון).

הסתכלות:

א תקמו (לאסתכלא ביקרא דמלכא, ה. היונים).

העלאת מ"ן:

ג א'תלא־ד (מגיע רק עד המל'. ע"י שופר ממשיכים שופר דלעילא (פני' בינה) דאפיק קלא (בז"א) כ"ז ע"י שמתקנים מל'. רעד"ר דעתיק שמתגלה כשיש כסא וכלי במל' ע"י מעשה התחתונים. פתחי לי כחודה של מחט – כלי במל', ועי"ז ואני אפתח. מים הפנים שלב"ע ללב האדם, מ"מ ע"י שמתקנים הכלי דמל' נמשך קרבן – העלאת מ"ן למל' ועי"ז עולין העולמות עד א"ס. במל' גופא זהו ע"י שמתלבש במט"ט). עיי"ע אור שלפה"צ.

העלם:

א תנד (ב' בחי': ה. בעצם וה. האור לבד. ה. דכח תחתון שמלביש לעליון – אינו ה. גמור. דחכ' לעונג – ה. עצמי (ה. דח"ס)). תנו (ה. דזמן הגלות עצמי, חלוק מה. דההגבלות דס' השתל'). תס (גילוי ה. העצמי בא בהתפשטות בריבוי). עיי"ע סתום.

העלם וגילוי:

א תכ (ה. (שנעלם בעצם) טבעו להתעלם בהעצם וג. טבעו להתפשט).

ב תרלז־סב (ד' ענינים: הו"ג, אין ויש, עצם והתפשטות, כח ופועל. עוה"ת וכו"פ הן מדריג' ממוצעות בין הו"ג וימ"א). תרלז (אינו התחדשות כ"א שהג. הי' כלול בהה., שיעור הג. כפי מדתו בשרשו. מעלתו שדבוק ומעין ההע., והחסרון: א' שאינו חידוש, ב' הג. הוא מציאות דבר, ג' שרשה מהה. השייך לג'.). תרלט (המשך. למע', אצי' מלמע' מאצי'). תרמא (המשך. הקו מלפה"צ). תרמב (המשך. בתחילה ה. אור הראשון ואח"כ ג. הארה ממנו (שיהי' או"פ), המשכה בסדר והדרגה. גם תוספת אור מה. השייך לג.). תרמה (היפך יש מאין). תרמז (המשך. התהוות באופן הו"ג בהגבלה, וביש מאין בלי שיעור). תרנא (המשך. מעלת הו"ג שהוא בבחי' ג. אור משא"כ ימ"א הוא בבחי' ה., מעלת ימ"א על הו"ג שניכר יותר כח הא"ס). תרנג (אינו כמו עצם והתפשטות). תרנו (חילוקו מהיולי וגילוי. מתדמה לעצם והתפשטות דבשניהם הג. כמו הה. רק שבהו"ג הוא בבחי' מציאות ובעוה"ת בבחי' א"ס). תרנח (חילוקו כח ופועל). תרסא (הו"ג אינו בבחי' התחדשות ובבחי' הגבלה להיפך מימ"א שבא בבחי' התחדשות ובבחי' בל"ג. עצם והתפשטות מתדמה להו"ג שהם בבחי' גילוי ואינם בבחי' התחדשות (בהו"ג מפני שהי' כלול ובעוה"ת מפני שהתפשטות לא נעשה בבחי' מציאות). הו"ג ועוה"ת הן אור הגבול והבל"ג). תרעח (כמו כלל ופרט).
עיי"ע עבודה. כח ופועל. יש מאין. עצם והתפשטות.

העלם, שישנו במציאות ושאינו במציאות:

ב תתקסח (שלהבת שבגחלת וצור החלמיש. כח המשכיל, וכח ההיולי העצמי).

הפשטה והלבשה:

א עט (חילוקם, אופן פעולתם בהאדם). ת (בחכמה. הפלאה וירידה. הל. לפי אופן ההפ. ב' בחי': הפ. מלבושי השגה, תפיסא מתחלה בהפ.).

הרחבת גבול הקדושה:

ג א'שיד (תוס' אורות וזיכוך הכלים שיאיר גם למטה. שרש ותוס').

השגה:

א סו (ה. תופסת בו"ק של הדבר). קעא (דעכשיו ודעוה"ב. לע"ל השגה מהות אלקות). קעז (ה. אמיתת בריבוי פרטים). קפז (ב' ענינים: השכלת והשגת הדבר המושג, ועצם ההשכלה. חילוקם. ה. נעלמת והפלאתו על ה. נגלית. מעצם כח חכמתו ומהארתו). קפח (ה. המציאות והמהות. ח"ס וחכ' גלוי'. ממלא וסובב). קצג (ה. ולמע' מה. יש וביטול. המושג והבלתי מושג. מציאות ובלתי מציאות. רק הארה בא בה.). קצד (ה. החיוב בהשתל' ובא"ס ה. השלילה). רצה (ה. והתבונ'. חילוקם). שמז (ע"י ה. בא להרגיש העילוי דאלקות. הרגש בעת ההש. ולאחרי'). שסב (המשך. ה. פנימיות וחיצו'. ה. דטוב ולי טוב). שפד (בחי' יש, וע"כ אינו תופס האין). תכט־ל (רק בהאור שמתלבש בעולמות). תנז (ה. המהות ומציאות דאלקות בג"ע ולמטה. כל ה. אלקית מדברים תחתונים וממשל וכו' מתאמת בהנפה"ב בהתאמתות חושית). תנט (לע"ל ה. שלמע' מראי' – ראי' באין האמיתי וה. ביש האמיתי). תקמה (בעת הה. מתעלם האור). תקנח (ה. בבחי' קירוב והתיישבות. מזון. ה. וראי'). תריט (הביטול דה. בחינתו).

ב תרפב (ה. צ"ל בדרך עבודה, שרצונו שיאיר אור האלקי בנפשו, ודוקא עי"ז בירור הנה"ב). תשל (בה. השלילה יש בה הכרת המהות ובאים ע"י להתאמתות וראי'). תתקלה (תפיסת אלקות בה. אינו תפיסא בפשיטות, ושייך להנחה אחרת). תתקעג (בה. עצם הענין אינו בגילוי משא"כ בראי').
עיי"ע בינה.

השגחה אלקית, פרטית:

א קסח (חיות הנבראים. חילוקי מדרי' בהש. – הוי', אלקים והוי' בהתלבשות באלקים). קע (ה. בנש"י משם הוי').

ב א'קס (ב' בחי': הבטה וראי'). א'קפז (טענת אוה"ע דהקב"ה בהסתר מנש"י. ובזה רואים השגחתו ית' ביותר, דכבשה א' בין ע' זאבים, ובכל רגע נסים נסתרים).

עיי"ע עין. ראי'.

השערה:

א מד (שלפנה"צ). מט (המשך. הש. האורות. אינו בגדר מקור). קלא (מה. שבהעלם בהרצון בא אח"כ לגילוי. גליף גליפו. בחי' ההש. מובדל מקו וכ"ש מכלים). קלב (בחי' מקיף דחי').

ב תתקמא (שלפה"צ, כח וגבול).

השפעה:

א צז (ה. עצמית עושה מהות שכל ממש. ה. השכל הארה ומ"מ מהות הארה). ריא (שרש ההמשכה שבשביל ה. ממדרי' עליונה יותר). שדמ (ה. מכח עליון דוקא. בשכל, למעלה). תב־ד (ע"י עלי' בעצמו תחלה). תפא (סיבת הה. דעי"ז מתוסף אור בהמשפיע). תפד (ה. מצד הביטול או הרוממות (באדם, למעלה)). תקנב (ה. להוליד בדומה הוא עצמית אבל בהעלם. ה. השכל הארה אבל בגילוי).

ב א'קכ (עיקר העונג שבה. הוא בקבלתה). א'שנט (שייך רק בגדול שיש לו בריבוי לעצמו. ובשכל כשיודע השכל לעומק ופנימיות. ודוקא כשאינו טרוד למיבלע).

עיי"ע אותיות. המשכה. שמחה.

השפעה מרב לתלמיד:

א מב (צריך לשנות הצירופי אותיות). נח (רק הארה). צח (צ"ל העצה איך להשפיע (מלמד בר פועל)). קנג (רק חיצו' אבל בהעלם ישנו הפני' (קאים אדעתי' דרבי')). קסא (ד' צמצומים). שיב (ב' פרטים בהמדידה: באופן ההמשכה ושיתקבל בכלי המקבל). שפג (מפתח (ולא מהווה) כלי שכלו של התל'. מגלה לו שכל **חדש** (שלא הי' ביכולתו להשיג)). תא (כפי אופן עצם כח חכמתו. רק חיצוני' השכל ומ"מ לפי אופן הפנימי'). תב (צריך להעלות השכל למקורו ולהגיע לעומקו (ועי"ז יכול) לשנותו ולחלקו בשביל הה.). תג (קבלתו מהרב ע"י צמצום וכיווץ בעצמו). תז (השערת כלי המקבל מחיצו' המשפיע והשכל (ע"ה הארה ה"ז) מגוף השכלתו). תיח (השכל שמתקבל או"פ והעומק שאינו מתיישב או"מ. ע"י ההתעסקות יבא הת. להעומק, קאים אדעתי' דרבי'). תמב (ע"י מתורגמן, ממוצע המפסיק). תמח (ע"י ה. כפי ערכו נשאר הת. בהגשמתו וע"י ה. למע' מערכו מזדכך כלי מוחו בעצם מהותו להיות בדקות ההשגה). תפ (צריך כמה צמצומים. בה. ישנו בהעלם כל העומק, כשקאים אדעתי' דרבי' הוא בבחי' התחדשות). תפז (הר. נתפס בהה. וגם בהמקבל באה הה. בבחי' התלבשות ותפיסא). תקלז (ה. עצמית דשכל ע"י ראיית פני המשפיע). תקמד (ה. הרב הוא הארה והיולית ולכן הת. ג"כ מקבל רק בחי' הארה).

ב תרמא (ע"י צמצום בהר. נמצא שכל השייך להת„ חוזר ומאיר). תרמה (כמו יש מאין, חיצו' השכל כמו"ש בהר. הוא אין לגבי הת. (פנימי' השכל הוא אין נעלם), אבל באמת אי"ז ימ"א דהן בערך זל"ז). תרעז (ע"י צמצום נעשה הבדלה בין פני' וחיצו' שכל הר. וצ"ל צמצום ב' שיהי' לפ"ע המקבל). תרצג (הת. צ"ל בביטול). תשח (כשמתעצם ההשפעה בהת. יכול להתרחק מהר.). תתסו (אופן ההשפעה: צמצום, והתפשטות וכו'). תתפו (התל. צ"ל כלי ריקן (עי"ז כלי לקבל וגורם הה.). תשוקת התל. צ"ל לפני הה. דוקא (גורמת צמצום הרב)). א'ג (ע"י צמצום דוקא, עי"ז נמשך גם עצם שכל הר.). א'י (צמצום בהר. למצוא שכל דמקבל, ע"י כח ההגבלה (מסודר) שבו).

עיי"ע לעולם ישנה כו'. משפיע ומקבל.

השראה:

א שכה (עצם האור, בבחי' פני' אבל לא בגילוי. חלוק מהתלבשות). שכו (בחכ', רדל"א).

השתוממות:

ב תתצד (העלאת וביטול כלי שכלו לקבל גילוי אור חדש ממקור השכל).

השתל', סדר השתל':

א רט (על האור דה. מסכים מעלימים. תחלת המשכתו ע"י צמצום). רכ (ע"פ סדר הש. הגילוי רק בה"ס עליונות דמל' ואא"ל השגת המהות בנבראים). שעו (העלאת הה. ברוממות הכתר והמשכת אור חדש בהש. מעצמות אוא"ס עי"ז). שפא (פירושו: התגלות (וירידת) האור בבחי' מציאות ועי"ז ניכר המדרי' פרטיות. אופן התלבשות המדרי' זב"ז. אופן הה. דעצמות או"פ). תח (אינו תופס מקום ברוממות העצמות וצריך זכרון. מיחוד חיצוני' כר"ב דנח). תכב (ה. הספי' בעצמן דרך עו"ע. מהכתר לחכ' (דרך שערות) נק' ג"כ ה. (לפי שכן נמדד בתחלה בעה"ר)). תכג (סדר ה. מא"א (ולמע' מה. רדל"א). האור דה. נק' הארה). תנו (ההעלם דההגבלות דס' ה. אינו העלם גמור).

ב תשמו (בה. רק הארה נמשכת). תשנו (למע' מה., וג' מדריגות בה.: בעול', בנשמה, בעבודה). תשפב (ב' ענינים בה.: עו"ע, התחלקות עליון ותחתון. ולכן העליות בהדרגה). תתמג (כמו שלשלת. באצי' דוקא, למע' מאצי' למע' מהש.). תתקו (עיקרו במדות, ז"ת). תתקמא (הליכה, מרוצה, דילוג בהש.). תתקנו (התהוות הה. מבחי' מל', ב' טעמים). א'עח־עט (סדר ה. נבחן בג' מדרי: בי"ע, אצי', מאציל).

ג א'רסב (עפ"י סדר ה. בא האור במדה ע"פ הקו. לפני אצי' – עצמיות הקו (בזה גופא חילוקי מדרי'). באצי' – הארת הקו (בע"ס גופא מעומ"ט). בי"ע – אור של תולדה. ע"י שמחה שלמע' פורץ הגדרים).
עיי"ע אצילות.

התבוננות:

א קמה (בחיצו' ובעצמות המוחין. העבודה דבחי' נשמה). קמז (ה. אלקית חיוב על כאו"א). רכג (הה. שמבטל התאוה בגשמיות). רצד (חקיקה מבחוץ ע"י ה. דיש מאין וחקיקה מבפנים ע"י ה. בהגילוי בעולמ'. שהכל רק הארה, הפלאת אוא"ס). רצו (הרגש אלקי בה.). שנט (כל המדריגות שבה. שייכים רק בהארה ובאוא"ס אבל בעצמות לא שייך ה.). שסח (באני הוי' לא שניתי (איך הוא). פעולת הביטול מזה). שפה (דד"ת, פועל שיהי' הידיעה בקירוב). תכט (ב' בחי': בחיות העולמות (שמובן מחיות נפשו) ובהפלאת עצמות אוא"ס). תקמא (בכל ה. ישתדל שיהי' בזה ראי' חושית). תריט (בפסוד"ז, בברכת ק"ש, בק"ש).

ב תשנא־ד (ה. בחיות העול', והפלאת עצמות (ב' אופנים בזה), וריחוקו מאלקות. וחילוק פעולתה באהבה שע"פ טו"ד ורצון עצמי). תשפה (לבוא להתעוררות הלב צ"ל חיות וטוב טעם בהה.). תשפז (בענין ההתהוות שלמע' מהשגה). תתו (דפסוד"ז, ברכות ק"ש וק"ש, חקיקה מבחוץ ומבפנים). תתי (ה. בהפלאת אוא"ס – מההארה. דיש מאין – כאילו רואה). תתיג־ט (דפני' וחיצוני' המוחין. דכל סדר התפלה, דנר"ן). תתיג (דחיצו' המוחין: דנפש. דרוח (יש מאין). בהה. צ"ל הרגש אלקי). תתיד (המשך. באופן ההתהוות: מבחי' מל' דוקא, כת הא"ס שבה). תתטז (בההפלאה שבההתהוות – התלבשות והבדלה. בחיות שבעול'). תתיח (דפנימיות המוחין: דנשמה, בקדושת אוא"ס (ה. דנשמות, דמלאכים), בלא לבושי השגה). תתכד (המשך. דפני' בינה (רוח רעש אש)). תתכט (דפני' חכ'). תתל (ה. כללית אינה ה. אמיתית). א'קצז (בא"ס שבעולם – בבחי' ראי').

ג א'רלג (לאהבה – ה. בבחי' קירוב ביראה – ריחוקו. יש יראה שבאה מקירוב דאוא"ס). א'שח־י (מגלה אור

הנה"א בהנה"ב ובעולם. כמה אופני ועניני ה.). א'שצד־ו (בממכ"ע יכול להבין מחיות הנשמה (בד"כ באור המאיר מאצי' לבי"ע. ובנשמות גבוהות גם באצי'). בשאו מרום עיניכם – התמדת הקיום (מזה בא לחולת אהבה). בסוכ"ע מצ"ע בלי שייכות לעולמות. ביטול השגתו – הודאה (ראובן – ראי' – באור המתלבש, שמעון – שמיעה – במדריגות עליונות, מזה בא ליראה. פ' ראשונה ושני' דק"ש. אבל יהודא – הודאה, שמו"ע). ידיעת השלילה). א'תיא־ג (בממכ"ע יש חילוקי דרגות ומזה בא אהבה בהגבלה ובהמשכה. בסוכ"ע מזה בא צמאון ליכלל, זהו בכל נפשך – בחי' הוא (בינה) נוטל את נפשך בעלי' והתכללות). א'תנא (צ"ל דוקא בעונג ובהרגש הלב, דאז מביא אהבה).
עיי"ע כלה. מו"מ השתל'. תפלה.

התגלות:

ב תתקמד (ה. באורך, ברוחב).

התהוות:

א פח (ה. היש מבחי' הרצון. מעצמות א"ס). קז (בכח אוא"ס הסובב). קיב (מידיעתו ית', אבל אינו מכריח הה. דיכול להיות ידיעה בלי ה. מצד כל יכול). קכא (הכוונה ורצון שבה.). קל (כנ"ל. ה. היש ביכולת העצמות דוקא). קלא (הכרח הצמצום בה.). קלה (בכח העצמות. בדוגמת העצמות). קפג (ג' אופנים בה.: מהארת האין, מהאין אלקי, מעצמות. מה. בא רק ידיעה כללית באלקות). רנז (ענינו: הארה אלקית מתגשם ונע' נברא). שא (בכח הא"ס. ע"י התעלמות כח הבל"ג. נראה בה. כח העצמות). שז (מז"ת (גרמוהי). מיחוד איהו וגרמוהי). תקיח (בכח הא"ס ולכן יש בזה ב' הפכים דקירוב וריחוק). תקפא (ע"י או"כ). תרכג (בבחי' יש ומציאות ממל' דוקא).

ב תרנא (בה. ניכר כח הא"ס). תרעג (ה. שמצד רצון. בה. ניכר כח האלקי (יותר מבאור)). תרעה (משם הוי' ע"י אלקים). תרפד (ה. היש באופן שחושב דאין לו מקור המהווה). תתיד (מבחי' מל' דוקא). תתטז (כמה אופנים. הפלאה שבה. היש: בבחי' התלבשות ובהבדלה (ולא רק התעלמות בלבושים)). תתקכג (בה. מתגלה שלימות הבורא, ע"י אתעדל"ת). א'ה (מסוכ"ע וממכ"ע, חילוקם). א'יא (הה. קודם לחיות). א'קלו (ה. בדרך ממילא, ב' אופנים: מבחי' אור הסובב, בדרך עו"ע). א'קמד (רק בכח העצמות). א'קמה (המשך. ע"י אמצעית האור. ה. היש מכריח ומורה על עצמות (משא"כ האור)). א'קסג (אם הי' ה. ע"י צמצום שלא באמצעית האצי' (גילוי) הי' העו' בבחי' יש).

ג א'רט (ה. החומר מאותיות הדיבור, ה. הצורה מחפץ ה'. באותיות הדבור יש עצם האותיות והאור המתלבש, ה. גוף מציאת הנבראים מעצם האותיות. אותיות הפרסא מתהווים בבחי' כלים דברי' עד שנעשו בבחי' נברא, מ"מ הוא התחדשות, כי האותיות הן רוחניים). א'דיד־רטו (ה. ממל' דוקא כי הוא כח נבדל להיותו בא מן העצמי. כתר למע' מגילוי ואינו בערך להיות מקור ליש. ראשית הגילוי בחכ', בראשית ברא אלקים. ומ"מ בחכ' בבחי' פשיטות. ומשתלשל ממדרי' למדרי' עד בחי' מל' – משם הוא ההתהוות). א'דיז (המשך. כמו"כ בהע"ס שבמל'. כתר מל' – רצון גלוי באצי' גופא, לגבי בי"ע העלם. ראשית ההתגלות בחכ' שבמל', עד שבא במל' שבמל' שנעשה כתר לבריאה – התנשאות על עם). א'שסא (ע"י יחוד ז"א ומל', מהאור ע"י הכלים. ע"י מל' בכח עצמה ע"י המשכת מ"ד). א'שפח (מאין המלובש בחכ' ונמשך במל' להוות. באור להיותו דבוק – בהעלם). א'תסח (מהארה שנמשכת מהעצם).
עיי"ע אין ערוך. ברוך שאמר. יש מאין. רבוי.

התחדשות

א מז (ה. שייך רק במציאות דבר ולא בבחי' דביקות במקורו). צה (ה. אאפ"ל בדרך ממילא כ"א בהתלבשות). קלה

(מציאות הה. הוא רק כח המחדש). שעח (מעצמות אוא"ס דוקא). תרלב (דבחי' כח: הכח רוחני והפעולה גשמי. עשיית הצורה מן החומר, זריקת אבן מלמטלמ"ע. עיקר ענין הה. בכח דוקא לפי שהוא בעצם הדבר וניכר הה. (משא"כ הה. דחיות)).

ב תרפב (הכרח ההת. בכל רגע).

התחלקות:

א מ (ב' מיני ה.: סיבת ההתכללות או פירוד). קנט (ה. דאצילות אינו ה. ממש). תג (ה. השכל בשביל השפעה, הכח ע"ז).

ב תתקלח (ה. מאחדות הפשוט). תתקמ (ה. באור מסיבת המשכתו דרך דילוג הצמצום, ע"ד הכאת או"מ באו"פ). תתקנ (ה. אור שכל ע"י התלבשותו בתיבות). א'קס (התעלמות הוא סיבת ההת.).

התכללות:

א קנט (ה. בע"ס דאצילות מכח הא"ס שבהם). ריח (בחו"ג ע"י ת"ת. ב' בחי'). תל (ה. מדרי' התחתונה בהעליונה ומציאותו שם במע' גבוה יותר). תקכה (מה שהספי' נותנים מקום זל"ז הוא כעין ה.). תקכו (ה. הוא כשמהות הספי' כלולה בהיפוכה, חסד שבגבורה וגבורה שבחסד). תקכט (המשך. עיקר ה. הוא שמקבלים זמ"ז, דשלימות שלו ע"י ה. מזולתו). תקל (המשך. ה. באחדות מבלי אשר ימצא ראש וסוף. ה. הוא מבחי' עצמות א"ס). תקס (ב' מיני ה.: כנ"ל תקכו־ל. ה. שבאור וכלים. ה. שבכלים מעצמות). תקסא (ה. באור מהארת מ"ה, ה. בכלים מעצמות מ"ה. פעולתם זב"ז). תקעד (ע"י ה. כ"א מזולתו גם הפכים יוכלו להתאחד). תקצז (ב' אופנים: נותן מקום זל"ז ומקבל זמ"ז. בספי'. באו"כ – ביטולם מצ"ע והב. שפועלים זב"ז). תקצט (ב' אופנים בה.: כנ"ל). תרח (כנ"ל).

ב תערב (עיקר הת. בבחי' פנימי').

ג א'דפד־ה (בסדר השתל' התחתון כלול בעליון – מדות בשכל (חו"ג המכוסים) מח' בלב, הבל הדבור בלב (ז' הבלים עילאין ותתאין עד רום המעלות), שכל ברצון ותענוג (טעם כמוס), רצון ותענוג ביחידה. ה. אינה דומה בכל המדרי' בהעדר המציאות. כמו"כ למע' – ז"א בבינה (מילוי ס"ג, רגל ה'), ובחכ' (ו"ק דאבא), בינה בחכ' (הבן בחכ') חכ' בכתר (חכ' מאין) ע"י וא"א כו'. כמו"כ לפה"צ – מל' דמל' בעצמות אוא"ס – בגילוי שבו, משא"כ העלם האור אינו בגדר מקור).

עיי"ע אצי' ובי"ע. יחוד. מו"מ השתל'.

התלבשות:

א קמ (נה"א בנה"ב, המלובש מושל או המלביש מושל). שכה (ב' מיני ה. שהמלובש שולט או המלביש). שנח (דנפה"א בנפה"ב בדרך התעלמות (ולכן גם העבודה בדרך ה.)). שסו (דמצוות בדברים גשמיים). שפב (בהמדרי' דס' השתל' – העליון נעשה כמהות התחתון).

ב תתנה (ב' אופנים: ה. פנימי והלבוש בטל (רצון בחכמה, עליון בתחתון וכו') בפרצופים דאצי' זב"ז. משא"כ בבי"ע שנפרד (ע"ד נפה"א בנפה"ב)). תתנח (המשך (ב' אופנים): במח' ודבור, בריאה ויצירה). תתקמה (גילוי הקו בעולמות ע"י ה.). תתקמח (מעבר כעין ה. וה.: באור חכ' דאצי' ובאור שכל דנפש). תתקעט (דסדר השתל'). א'קלז (ב' אופנים: שהמלובש שולט או המלביש שולט).

ג א'תסח־ט (דנפש בגוף – גשמי שברוחני ברוחני שבגשמי, מתפעלת ממקרי הגוף).

התנוצצות:

א טז (התהוות הכלים בבחי' הבדלה).

התנשאות. רוממות:

א רלו (ה. מצ"ע, ע"י הכתרה). שעה (בכתר דוקא). תסז (המרומם נמשך אל השפל דוקא. ר. המלך: בבחי' הבדלת הערך. ר. השר: יש לו שייכות אל העם). תע (ב' בחי' בר.: ר. עצמי (אינו בבחי'

מציאות בעצמו) ומי שנעשה מרומם (בבחי' מציאות בעצמו)). תעא (ר. בעצמות, ובעצם והתפשטות האור (ר. המעלה). גם ההתפשטות בבחי' ר. עצמי). תעב (ר. המלך: בעצם, התפשטות הר. (על עם) הוא מר. עצמי. ר. השר: שנעשה מרומם, בבחי' ישות ומבטל הכל). תעד (ר. עצמי הוא בתוקף אבל לא בבחי' מציאות, והזולת בטל מצ"ע שמכיר האמת). תעה (ר. עצמי מובדל, התפשטות הר. נותן מקום לזולת ע"ה שמצ"ע אין לו מקום). תעז (המשך). תעח (ב' מדרי': כח הה. המתגלה ע"י ביטול העם, וה. עצמי. כח הה. שבנפש). תרכא (ר. הכתר). תרלא (אין בה. גילוי מהנפש, רק כח בלבד).

ב תרצז (אור הסובב מרומם מעול'). תרצט (ר. דכתר מל', ר. הטבע, ניסים בטבע). א'קעג (ב' מדרי': ה. עצמי, על עם).

ג א'ריד (ה. עצמי – כח נבדל). א'רטו (כנ"ל – במל' למע'. לכן התהוות ממל' דוקא). א'רטז (מצ"ע, ע"י הכתרה. הכתרה פועל ב' ענינים: גילוי ה. עצמי, ורצון להתנשאות על עם (ה. בפועל אח"כ). והו"ע כתר מל', וב' הענינים הם עתיק ואריך שבכתר. בחי' ה. עצמי ה"ז בבחי' סיבה להיות ה. על עם). א'ריז (ה. על עולמות מה שנעשה כתר לברי'. הו"ע בקיעת הפרסא לאחר התעלמות האור. ההתעלמות באה ע"י ה. עצמי דבחי' מל'. ה. עצמי – עצמות ולא אור, ומעלים על ההתגלות דה. ועל הגילויים דהכחות). א'ריח (ה. עצמי דכתר מל' שלפה"צ הו"ע א' עם התענוג במלוכה).

התפעלות:

א נו (בריחוק מן העצם). קכב (צ"ל בבחי' קירוב להדבר משא"כ בריחוק אינו שייך ה.). קמה (מעלתה על קב"ע). רסא (ה. שכלי, מורגשת ובלתי מורגשת).

ג א'רמו (מצד ההטבעה – ברעש ובהתגלות, ע"י העמקת הדעת – בחשאי ובביטול מציאותו. צלותא בחשאי.
עיי"ע מוחין ומדות, חילוקם.

התקשרות:

עיי"ע דביקות. תלת קשרין.

ו

ו (אות):

עיי"ע אותיות.

ואהבת:

א תקיא (לאחר שמע ובשכמל"ו – התבוננות באלקות). תקיג (ל' ציווי, ל' הבטחה).

ב תשנב (ל' ציווי).

ואהי' אצלו אמון גו':

א שעד (ה' ענינים בתורה). תסא (כנ"ל. שעשועים עצמיים והארות התענוג. נמשך בכל מדרי' השתל').

ואכלתם אכול כו' אשר עשה עמכם להפליא:

ב א'נח (אכילה דלע"ל. ע"י הבירורים דאוכל מתוך אוכל נעשה עלי' עד אין קץ).

וארעא אתבטלית:

ב תתפח (הטעם שבמל' לא הי' שבירה).

ואתה משמרה בקרבי:

א שסה (עצם הנשמה).

ובטובו מחדש בכל יום:

ב א'לא (אור שנברא ביום א' (טוב) מחדש אור המתלבש בעול'). א'לה (המשך).

ודברו בהם ברצוא ושוב:

ב א'כ (מל' דא"ק, דא"ס. הקו).

והי':

א קכט (ו־ה קודם לי־ה. ל' שמחה. והי' העולם – שמחה בהשלמת כוונת הבריאה).

ויבואו מרתה כו' עץ וימתקו המים:

ג א'שטו (מ. גבו' (במים חו"ג), דינין דמל', לילית, אחיזת החיצונים בק"נ. ע. דבר מר (באלישע ע"י מלח). בזהר עה"ח – תורה. ההמתקה שהגבו' עצמן נמתקין). א'שכא (גם כשהגבו' עצמה נמתקת הוא ע"י חסד, כמו"כ במ. ע"י עה"ח (אילנא דחיי), המאור שבה מחזירו למוטב).

וידבר הוי' אל משה דבר אל בנ"י לאמר:

א שמה (המשכה פרטית בע"ס עד שיומשך בבי"ע).

וידעת היום והשבות... אין עוד:

ב תתקצו (כמה דיוקים). תתקצז (מלמטלמ"ע, מהצמצום יבין, בסדר והדרגה, היום דוקא). א'קלב (המשך). א'קפב (המשך).
עיי"ע הוי' ואלקים.

ויהי ערב ויהי בקר יום אחד:

ב תתקצז (יום כלול מערב ובקר. אחד – שהקב"ה יחיד בעולמו. אף שנברא האור, שו"א כו' לא היו בבחי' מציאות). תתקצט (המשך. ע"י ע. וב. דוקא).

ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה':

ג א'רצג־ד (ויעבור ה' (למע' מהוי' – משם סליחת עונות) על פניו (ל' רבים – ב' עליות, רברבא וזוטרא, דז"א ודא"א, ב' בחי' אדם, שמו ושם בנו, אדם קטן והגדול בענקים, פני' חו"ב שבז"א ומוחין פני' דא"א) ויקרא ה' ה' – ב' ירידות משם).

ויקהל:

ב תתקט (דמשה דשלמה, ביטול במציאות או היש. שבת, משכן).

וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד:

ב א'קט (התגלות העונג העליון מפני השלמת הכוונה בבטול העולם, ויכולו ל' כליון וביטול). א'קיז (המעשה בפועל כפי עונג הפרטי עולה בהעצמות).

ולד:

ב א'יב (תחילת יצירתו הגוף או הנפש. מציאותו מהאם, הרוחני מהאב).

ג א'רלג (מצד האב יכול להשתנות מזכר לנקבה. עד"ז מדות הכלולים בחכ').

ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם:

עיי"ע אדם. כסא.

ושמרו דרך הוי' גו':

ב תתקג (ב' פי').

ז

זה:

עיי"ע כה.

זה נהנה וזה לא חסר:

א תפז (זנוזל"ח או גם כשחסר קצת הוי מדת סדום, אור ושפע). תק (זל"ח בבחי' או"מ, ובאו"פ חסר קצת. השפעה מרוממות עצמי זנוזל"ח, מרוממות דתהו חסר קצת. או"כ דתהו ותיקון). תקב (המשך).

זהב:

ג א'רנט (המשכת אוא"ס להחיות העולמות. קו. בינה. אור השייך לעולמות. זהב ופז – חו"ב).

זווג:

ג א'רלו (ז. שלים מוחין דגדלות לזו"נ להוליד נשמות חדשות, בבחי' חכ' שבאו"א, ז. דלא שלים סוד יניקה, מבחי' בינה דאו"א). א'רלז (המשך. ז. שלים או"א מסתכלים במצחא דא"א ומקבלים ש"ע נהורין). א'רמא (המשך. ז. דלא שלים בינה אינה בשלמות קומתה, רביע על בנין. אינה מקבלת מעצמיות אבא, ואין או"א מקבלים ש"ע נהורין דמצחא דאריך).
עיי"ע הולדה יחוד.

ר' זירא צם מאה תעניתא:

ב תתצד (בטול הכלי לקבל אור עליון).

זית:

עיי"ע שמן.

זכר, זכרון:

א קלח (שייך רק על דבר שאינו תופס מקום). קסב (מספר הכולל לגבי מספר המרובה). תז (ענין הז"ן, זכרונות דר"ה. ז. חיצו' דהשתל' וז. פנימי דנש"י (רצון עצמי). דהשתל' ע"י נש"י).

זכר רב טובך:

א קס (הארה מהאור שבא בריבוי צמצומים).

זמירות:

עיי"ע לדוד זמירות היו לי חקיך. תורה.

זמן:

א קס עיקרו במל'. בז"א סדר זמנים). שלט (ז. כללי שהווים ונפסדים. ז. פרטי מרצו"ש שבהחיות אלקי. באצי' סדר זמנים). שמ (עצמות המאציל למע' מזמן. בא"ק ז. ובלי ז. באצי' סדר ז.).

ב תתכג (עבר ועתיד מורה על הז"ן, הוה על למעלה מן הזמן). תתקכא (ז. ומקום גשמי ורוחני (קדימה עצמיות וזמניות) רק באור המצומצם לא באוא"ס).

ג א'שמה־ו (כשהז. נעשה למע' מהז. – נעלה יותר מנצחיות. נצחיות רק בכח. למע' מהז. – אדה"ר. אריז"ל. בעש"ט. יום שכולו ארוך. והי' הוי' לאור עולם. כי החשך עצמו נהפך, הז. בלי ז"ן, העולם נעשה אור).

זמן ביהמ"ק וזמן הגלות:

א ריד (פנים ואחור). תקיט (ז"א בבחי' עיבור או בבחי' מוחין).

ב תשמט (חילוקם בעבודה). תתס (בדורות הראשונים השפעה ע"י לבושי הבריאה והיצירה – גילוי אלקות וניסים. בזה"ג ע"י לבושי העשי' – העלם).

ג א'רצו־ז (בזמן הבית המשכה למטה כמו שהיא למע' (חתן ל' יחיד), ובזה"ג מעצ' לראשית הנאצלים, ומשם לבי"ע (חתנים ל' רבים). הארת פנים דמצחא דעתיקא או דתרין תפוחין). א'תמד־ח (בזה"ג הנשמות מקבלים ע"י מלאכים, מט"ט כשיורד לבי"ע, רק לבוש, נעלא דשכינתא (לא כמו הע"ש), ומ"מ זהו ע"י ממוצע. ובזה"ב הי' פב"פ (למע' מזמן יהושע, כמו ביצי"מ). גילוי אצי' בלי התחלקות מדרי').
עיי"ע ביהמ"ק. גלות.

זמרה:

עיי"ע שירה.

ז"א:

א סג (אוא"ס מאיר בז"א דרך חלון). קעח (מעלה אני כו' כאילו עשאוני. ב' פי'). רס (מקבל ע"י חלון. מדות שלמע' מהחזה אינם בבחי' חלון). שח (בנינו מאנ"כ דתהו. פני' וחיצו' ז.). תצג־ח (מי ברא אלה, ת"ת דאימא נעשה כתר לז"א, כערך בי"ע לאצי'). תקיט (עיבור יניקה מוחין בז"א. בזמה"ב ובזמה"ג).

ב תשכב (זה). תשכג (המשך. גילוי המהות. ז"א ובינה, פנימי ומקיף). תשכה (המשך. עיקר בחי' אדם). תשכז (המשך. לבוש המגלה. בשביל הרגש אלקי שבנפש). תשכט (המשך). תתעא (שמות דב"ן – בז"א). תתקעג (הסתכלותו בפנים דא"א).

ג א'רל (עיבור יניקה מוחין שבו). א'רלו (תכלית ההגדלה בו כשמאירים בו מוחין דאבא. בשבת. בשמו"ע).
עיי"ע זקנה. מדות. שמות עסמ"ב.

ז"א ומל':

א קל (שרשם למע' מחו"ב. ר־ה קודם לי־ה). רד (קודם החטא היו במקום או"א). שעא (מוחין דז"א משערות דא"א ונוק' משערות דז"א).

ב תרסד (מל' נק' מראה לז"א. בז"א הספי' כלולות זמ"ז, אבל אינן מתעצמות. במל' מתעצמות. ב' בחי' בממוצע, ז"א המשכה מלמעלמ"ט ומל' העלאה מלמטלמ"ע). תשצ־תב (ב' חצוצרות, חצאי צורות. אנכי שלומי אמוני ישראל: מל' משלמת לבחי' ישראל דלעילא). תשצ (מל' משלמת ט"ס דז"א

לעשר (בכללות הע"ס ובכל ספירה). – כתר א' לשניהם). תשצ־ב (פרטי הצמצומים בשביל אצילות ז"א (אדה"ע), ומקור לנבראים). תשצד־ז (ט"ס דז"א: בבחי' אין ועלי' (דאצילותן בבחי' עו"ע), ואא"ל ע"י הגילוי בבי"ע). תשצז־ח (מל' (דכל ספי' ובפ"ע): בבחי' יש וירידה (דאצילותה בבחי' נבדל מן העצמות) וע"י הגילוי בבי"ע). תתא (הגילוי בבי"ע, ושלמות כוונת הספירות (גילוי זה) ע"י מל' – כי שרשה בכתר. – העלאה דמל' ע"י המשכה דז"א). א'כ (ז"א בבחי' קירוב לאוא"ס, מל' בחי' גילוי למטה).

ג א'דט (גם לפני המיעוט קיבלה מהבינה דרך מעביר הז"א). א'שב (ממ. שבכל הספי' נשתלשל כל הספי' שבמל'). א'שג (ט"ס שרשן מאריך ומל' מרדל"א). א'דש (ז"א סוף עולם א"ס – ממוצע שיהי' הגילוי בבי"ע. מל' מקור הנבראים – ממוצע לפעול בהם הביטול). א'שנה (משפיע ומקבל. גם לפני המיעוט הי' דרך מעביר הז"א. המשפיע הוא: גילוי, בעצם, אור של עצמו, משא"כ המקבל. וכן בז"א ומל'). א'שנח (קו ושטח). א'שנט־שס (ז"א ו"ק ונאחז בז"ת. מל' נקודה א', ואין לה דבר הנאחז והיא בעלי'. ז"א נמשך אל מקורו לקבל. מל' להיכלל).

זקנים:

א נא (האצלת רוחו של משה על הז. בשביל השפעת בשר).
עיי"ע חכם חכמים.

זקנה:

ג א'שסח (עתיק, דאין בו שינויים, ומצד הגדלות דבחי' תחתונה שבמאציל. דעתותי סתים. ז"א – נער, שכר ועונש (אין בז"א שינוים, אבל כשבא לו"ק דיצי' ימצאו השינויים). לפעמים עולה ונעשה זקן).
עיי"ע מו"מ חלוקם. מט"ט.

זריעה:

ב תשעב (ז. ונטיעה, תהו ותיקון, צדיק וישר). תתקמה (ז. גרעין, התהוות (הגשמת) מתיקת התפוח מהמזל. בהתהוות או"כ). א'קה (ז. מצוות למטה). א'קו (המשך. עי"ז צמיחה – גילוי עונג העליון).
עיי"ע צמיחה.

זרע אדם וזרע בהמה:

א שפז (נשמות דנר"ן דבי"ע נק' ז.ב. שאין בהם ד"ע כ"א ד"ת). שפט (המשכת הביטול דד"ע בז.ב. משה ממשיך דעת בנש"י דז.ב.). תרח (נה"א ונה"ב).
ב א'נט (כמה מדרי' בכ"א).

ח

חדוה תקיעא בלבאי מסט' דא ובכי' כו':

א תקכה (אינו סתירה ואדרבה מביאין זל"ז).

חודש:

א שצז (ל' התחדשות, גילוי אור חדש. התחדשות הלבנה – הגילוי במל').

חוטם:

א תמח (ב' נקבים, חיין וחיי דחיין (או"י ואו"ח). ח. ופה, שער פנימי' וחיצו' המוחין).
ב תתמג (התחלת פרצוף אדם משא"כ בפדחת אין בו היכר אדם).

חולי:

א תלט (דמל', מצד ההעלמות וההסתרים בירידתה בבי"ע).
ב תשלא (ח. ברוחניות. ביקור חולים). א'קצה (סמכוני באשישות וגו'. תשוקת ספי' המל'. הרפואה – גילוי העצמות). א'קצו (המשך. ח. אהבה עיקרו ע"י ראי' באלקות). א'ר־רג (ח. בגימט' מ"ט חסר שער נו"ן (ראי' דחכ'). ח. בדקות ועי"ז בא לח. ממש. שיש בו סכנה, שאב"ס (ברוחניות), רפואה ע"ז תשובה). א'רב (מחלה מקור הח., ע"י הפרסאות, הסרת הח. ע"י המשכת העצמות).

חומר וצורה:

א תמז (ביטול בהתפשטות ובמהות היש). תקי (חומר העצמי בא בציור או צורה בעצם. מדות ומוחין). תקפד (עצם ואור, מדרי'). תרלב (האופן שהח. נושא בתוכו הצ.).

ב תתמז (מיוחדים, או"כ. גילוי הצ. כפי מזג הח.). א'יב (איזה מהם קודם).

ג א'רט (התהוות הח' מאותיות הדבור. והתהוות הצ. מבחי' חפץ ה'. התהוות גוף מציאות הנבראים מעצם האותיות, לע"ל האותיות העליונים יהיו בבחי' אור וגילוי ממילא גם גוף מציאות הנבראים יהיו אלקות). א'ער (ח. קודם לצ. שרש הכלים למע' משרש האור. גידול הכחות תלוי בגידול האברים).

עיי"ע מוחין ומדות. צלם ודמות.

חומר צורה תיקון:

א שלב (אפשר המציאות, התגלותה, מציאות ממש. בי"ע חצו"ת בד' יסודות).

ג א'שפט (ח. — היולי, בריאה. צ. — יסודות ארמ"ע, יצירה. ת. — גמר מלאכה, עשי'. בצ. לא ניכרים הפרטים רק בת.).

חטא:

א קמ (פועל חלישות בנפה"א (ועד"ז למע' שמתישין)). קמט (סליחת הע. מבחי' מקיף). קנא (פגם הח. בסילוק האור ותיקונו). רעז (מהעדר האור. גם הנפש נמשך). שמח (ע"י הח. הצמצומים נעשים הכרחים כבי'). שפח (נשמות דאצי' מסתלקות בעת הח.).

עיי"ע עה"ד. עוון.

חידה:

א רו (מעלים הסוד. דוגמתו למע').

עיי"ע משל.

חי' יחידה:

א קלב (רצון הפשוט, וההשערה בכח (חיצוני' הכתר) שלפה"צ). תמח (מקיף דאו"י ודאו"ח, רעו"ד ותשובה).

חיון:

ג א'תכה (עילאין ותתאין (ברא), באצי' וחוץ לאצי').

חיות הקודש:

עיי"ע שרפים.

חיים, חיות:

א קצו (ח. הנבראים בחי' יש ומורגש בהם). רצד (ח. הוא אלקות). תכד־ז (דקדושה, דס"א. או"כ, גוף ונפש). תלא (המשכתו ע"י אכילה וריח). תמח (ח. בחוטם (מעצם הנשמה)). תקנא (ח. שבשערות וח. שבאברים).

ב תרפד (ח. אמיתי אינו נפסק, נהרות המכזבין). תרצג (הכלי לח. הוא בטול, עיקרו בחכ').

חילופים ותמורות:

א רי (ענינם להסתיר).

חינוך:

ג א'רכז („ונר' דבמל"ת אם רק מבין מה שאומרים זה אסור ובמ"ע הוא שיודע קצת מעלת הדבר").

חיצוניות ופנימיות:

א קה (פ. עצמות משא"כ הח., הח. הארה מהפ. ומ"מ ממהות הפ.).תז (הח. בא באו"מ והפ. באו"פ). תכג (ח. ופ. האור — הארה ועצמי. חלוק בהמשכתם: דח. רק הארה ופ. נמשך כמו"ש בעצם).

ג א'רכ־א (במל' ובז"א). א'רנד (ברצון, ח. הטיית ח. שבעצ' הנפש, פ. תופס כל עצמיות הנפש).

עיי"ע אור כח וחיות. ג"ע ועולם. טבע. יובל. יחוד. שמחה. תומ"צ.

חכם, חכמים:

א קפז (בעצם כח חכמתו, מבין מדעתו. הפלאתו). תב (צריך ב' הכוחות דהפלאה וירידה).

ב תתקע (כשהוא רק מוכן להשכיל כבר יש לו ידיעה מחכמתו). א'עא־עב (מלא

חסדים מפני ריבוי האור והחיות שבו, נוסף לזה שאצלו התרחבות הכלי. משא"כ השוטה).

ג א'שצט־תח (עיני העדה תקנו ברכות – גילוי מעלדאת"כ לעלדאת"ג. ע"י הסתכלות או"א וזו"נ בא"א או א"א בהן. שרשן מחכ'. זקנים – שקנה חכ'. מצ"ע ז"ת (מוחין שבמדות), ואצלתי המשכת עצ' חכ'). א'תיא (עיני העדה כי יש להם שייכות להעדה). עיי"ע שם, בחי' בשמות.

חכמה:

א י (ראשית ההשתלשלות). יא (חח. מאין תמצא). מה (אוא"ס השורה בח.). נד (דקות האור והכלי. חלוק מנקודת התמצית). נז (המשך). סג (אוא"ס מאיר בחכ' בקירוב מקום). סו (ח. תופס בעצם מהות הדבר). סח (ראי' דח. מדות שבח.). עב (בחי' ד"ע). עד (אוא"ס מאיר בח. בקירוב מקום). פב (ח. דאצי' היא ח. התורה). קלב (נק' עשי': לגבי א"ס עשי', ע"י עשיית העו'). קמח (שכל המעשי ועצמות הח. חלוקים בעצם מהותן. דוגמת לח' דאבי"ע). קסד (עצם הח' בהפשטה והתעלמות הלבוש). קפז (הארתו בא בסדר והדרגה). קצה (ח. דהשתל' כל"ח לגבי א"ס). רכז (אין בה גוון. מראה הספי' כמו"ש בעצם מהותן. שלילת האין ואינו חיוב היש. מקור הכל ע"י השפעתה בבינה). רל (המשך. דבוק באוא"ס. ביטול דכ"ק כל"ח). רלא (אין ומ"מ מציאות אור). רסא־ד (מדות שבח.). שכה (אוא"ס בח. מצד ביטולו. או"פ). שכו (המשך. רק המציאות דאוא"ס מתגלה בח. ביטול דח. בבחי' ציור). שמט (ע"י הח. המשכת המקיף בפנימי'). שנז (באי"ע לעצמות). שעב (חיצו' ופנימי' ח. – גליא וסתים שבנסתר תורה). שעד (פנימי' ח. מופלא ודא"ק אמון (שלמע' ממופלא)). שעה (למע' מעול' ומ"מ צריך לרומם הח. ברוממות הכתר (שה"ה ראשית ההשתל')). שפג (נק' אלף – מלמדת בינה (מגלה ההשגה ומחדש בה)). שפד (כח מ"ה, ביטול במציאות (לפי שאוא"ס שורה בח.)). שפט (בח. נודע ד"ע (שהוא לבדו הוא וכ"ק כל"ח) ומחדש דעה זו בבינה). שצא (ביכולתה להעלים על התענוג (ח"ס). בבח' ציור וכח עצמי). ת (ב' הפכים: כח ההפלאה וכח הירידה. הפשטה והלבשה, חריף ומקשה מתון ומסיק. התכללות ב' הכחות יחד). תב (המשך. תלויים זב"ז ומשלימים זא"ז. הירידה ע"י ולפ"ע ההפלאה (בעצמו ובהשפעה לזולתו). קמ"ץ פת"ח – סתימת ופתיחת הח.). תד (המשך. כח ומ"ה שבח. התקרבותה לבינה והתדבקותה בכתר, יסו"א וכשב"ח). תו (ח. רצון ועונג. בח. העונג בפנימי' ומוסיף חיות (להיותה או"פ)). תיא (המשך. סיבת הח. עצמי' הנפש (עונג) והעונג עצמו נעשה ח. (פנימי' הח. הוא תענוג הנעלם העצמי)). תיד (התהוותו מח"ס. מבחי' שערות (ולכן אינו מרגיש מקורו, ע"ד מציאה)). תיט (תעלומות ח. – נסתר מכל אדם אבל אפס קצהו מושג וגילויו בא מלמע'). תכב־ג (התהוותו מכתר ע"י שערות ומ"מ נק' המשכה דס' השתל'). תנג (גילוי כח המשכיל ע"י הכרח הדעת). תנד (העלם עצמי לבחי' התענוג – העונג עצמו נעשה ח.). תסב (ראשית הגילוי (בבחי' או"פ) בנפש, באצי', בעצמות אוא"ס. חילוקו מכתר. ביטול דח. אמיתי ומ"מ הוא מצד הידיעה). רנז (אצי' שבאצי'. ממוצע בין אוא"ס לנאצלים). תקכב (בחי' ביטול וע"כ שורה בו אוא"ס. בא מעצמות הנפש). תקנא (ל"ב נת"ח, ע"י נמשך החיות מהמוח לכל חלקי הגוף). תקסו (אור שלמע' מהכלים אבל בערכם). תקסח (ביטולה לגבי מקורה, כנר בפני האבוקה. מעלת ביטולה על כתר – או"פ). תקע (ב' בחי' ביטול בח.). תקעג (ח. מוחא: במציאות רק כשנאחז בהמוח). תקפז (כלים דח. דיוקנא דמלכא). תקצא (ד"ע דאצי').

ב תשלב (זה. עצמי). תשלד (המשך. בטול הח. ח. ורושם. כוללת הכל). תשמה (היכל פנימי דעצמות א"ס). תשסה (ח.

זה, כתר כה). תשפח (עצמות א"ס מתעצם בחכ' בבחי' או"פ, להיותה עצמי, וגם להיות דשרשה בבחי' העצמות. עצמות א"ס שבח. – אור בלי כלי). תתנו (לבוש הראוי לגילוי הרצון בבחי' פנימי). תתסא (דקדושה בטול, דקליפה ישות. יתרון הח. ע"י בירור הסכלות). תתסט (בטול ומקור החסדים – מקננא באצי'). תתצ (אור מים רקיע). תתצא (המשכת הח. מח"ס – ע"י פרסא. בחי' שלג (ומים)). תתצג (המשך. גם בחי' רקיע – בטול (השתוממות)). תתצה (המשך. רקיע מצד המקבל ושלג מצד המשפיע). תתקיג (מאין תמצא – דבר מלא דבר). תתקיד־טו (בהתאחדות או רק לבוש לאוא"ס). תתקמו (הארת המהות שבאצי' – בעיקר בח., נשמה לנשמה, נק' חיוהי). תתקפ (כהן לכתר, עבודתו). א'קי (כל כוונה היא בח. הח. יש בה עונג, אך (בהתגלות) אין היא עצמה עונג. מופת לזה). א'קיא (המשך. מאין תמצא. בעצם הח. מאיר עצמות העונג, ובהתפשטותה הארת העונג. אבא יונק ממזלא). א'קסד (הח. תחי' בעלי'). א'קצח (הכרה בעצם הענין מביא לראי' דח.). א'ר (בראי' דח. אין שייך חטא).

ג א'ריג (ראשית ההשתל' ובבחי' קירוב ודביקות בהם. למע' מכל הספירות בבחי' הבדלת המעלה, ומ"מ ה"ז בבחי' או"פ ובבחי' ערך). א'רנג (בחי' עליונה שבה בערך שווי' אל הכתר, מה, אין. רדל"א. זהו"ע ישראל עלו במח'). א'של־שלא (י' דש' הוי'. ראשית הגילוי ע"י צמצום, גילוי הח. בבינה ע"י צמצום. ביטול דאו"כ דח. ח. בהבדלה. בכחו להפוך החשך. י' הכלול באויר – רשימו). א'שפא (מדות שבח. ועצם הח., מ"ה דכתר שיש בח. והתכללות הח. במקורו. הח. מאין תמצא – ג' מדרי' שבח.: אין – במקורה, והח. – גילוי: תמצא – שכל פרטי, או מדות שבח.). א'שצח (ביטול באוא"ס המקיף כולם בהשוואה, התהוות הראשונה מכתר. חו"ג המכוסים).

עיי"ע אור, מים, רקיע. בטול. בראשית כו'. הוי'. התהוות. כתר שבחכמה. שבה"כ. שכל. שמות, עסמ"ב.

חכמה, מדריגות שבה:

א ע־ג (ראי', הנחה שכלית חיצוניות הבא בהשגה בבינה. מים ושמן). קלז (ראי', הנחה, נקודת השכלה. פעולתם בהשגה דבינה (עו"ע ויש מאין). קפט (גילויים מח. דע"ק וח"ס ע"י ח. דאצי'. השגת ח"ס ע"י ח. הגלוי'. ח"ס וח. דע"ק – שכל נעלם ומופלא). רמב (גלוי' סתימאה). רסז (הנחת השכל, נקודת השכל (ונקודת התמצית)). שכא (בח"ע שורה א"ס וח"ת שורש הנבראים). שכז־ל (דמע"ב ותורה). שדמ (המשכה מעצמיות ח"ע ביסוד אבא). תקמה (עצם הח. ונקודת ההשכלה).

ב תשפח (עיקר הדבקות בראי' דח.). תתכו־ט (פנימיות ח.: נקודת המושכל, העצם בידיעה – לא כראי' דח., ובגלוי דלא כח. דהשתל'). תתפא (ח"ע וח"ת – ח. דתורה ודמע"ב). תתפב (המשך. ח. דתורה – עצמות הח.. דמע"ב – פסולת). תתפד (השראת אוא"ס בעצמות הח. – תורה). תתקיד (ח. דא"ס, ח. דאצי'. משל מכח השכל). תתקלז (ראי' דח. עכשיו, לע"ל. חילוקם). תתקמה (הפלאת ח. דע"ק מח. דאצי', וח. דאצי' מח. דבי"ע). תתקס (ח. דמע"ב מובדל מח. דתורה (ע"י פרסא דיגת"ד) בהמשכתן מח"ס דרך גוף או חלל השערה). א'מב (ח. דתורה וח. דמע"ב, פנימי' וחיצו' ח.). א'קיא (כח ומה שבח., התפשטות ועצם. בעצם (עדן) מאיר עצם עונג, בחיצו' ח. מאיר הארת העונג). א'קסז (פנימי' וחיצו' ח. ח"ע וח"ת). א'קעז (כתר שבח.). א'קעח (ח. שבח., יסוד שבח.). א'קצט (ריבוי אור בנקודה השכלה ובהירות בתמצית, העמקה בתמצית מביא להכרת עצם הענין).

עיי"ע אנת הוא חכים. חכמה. חו"ב. אין. ביטול. פרסא.

חכמה סתימאה:

א כג (ח"ע וח"ס). מט (חכים ולא בח.

ידיעא). קפט (גילוי והשגת ח"ס ע"י חכ' הגלוי'. שכל הנעלם). שצו (טעם כמוס וסיבת התחלקות הרצון. ראש לנאצלים). שצט (עיקר הממוצע דכתר, כמהות הנאצלים ומובדל מחכ' דאצי'. פנימיותו כמו העצמות וחיצו' בבחי' מקור). תו (ב' מדרי': שייך לגילוי, סתום לגמרי. בפני' ח"ס מאיר פנימי' עתיק בהתלבשות פנימי). תיב (המשך. ח"ס הוא פנימי' עתיק ממש). תיד (עפהנ"ל איך מקור לחכ' הגלוי' ואף שנתהווה ע"י שערות הרי גם ביגת"ד מאיר עצמות ח"ס (פנימי' עתיק)). תטז (פני' וחיצו' ח"ס, ב' מיני סתימות: לגבי המקבלים (ולפעמים בא לגילוי) מצ"ע – העלם העצמי (שא"א לבוא בגילוי)). תכ (כנ"ל). תכא־ד (בחיצו' יגת"ד מאיר מחיצו' ח"ס (מותרי מוחין, הארה) ומזה התהוות החכמה. המשכת פנימי' ח"ס (ע"ד פנימי' יגת"ד) הוא למע' מס' השתל'). רכב (חיצונ' ופנימי' ח"ס: מקיף דאו"י ודאו"ח (פנימיות עתיק). תשובה ורעו"ד). תנב (עיקר הממוצע. גילוי בחי' ח"ס בנאצלים, ב' בחי': שמוסיף אור בגילוי חיצוני' ח"ס וגילוי פני' ח"ס ממש (מצ"ע)). תנד (העלם עצמי דעתיק בח"ס – עתיק נעשה ח.). תנה (שרש הסתר הגלות. ע"י שמהפכים ההעלם (דגלות) לטוב נמשך פני' ח. בגילוי). תנח (המשך. ראיית המהות דפני' ח.). תס (ע"י גילוי וראיית פני' ח. באים להשגת מהוע"צ א"ס שלמע' מפני' ח"ס (וזהו הממוצע דח"ס שמקשר הנאצלים והנשמות עם המאציל)). תסב (מעלים על התענוג להיותו תענוג בעצם מהותו רק שבא במהות אחר).

ב תשיט (טעם כמוס לרצון). תתפג (בחכמה אתברירו, במה ישרה הר. מצוות וסתים דתורה). תתצג (המשכה נעלמת אבל אינה מקור לחכ' הגלוי'). א'מב (בת. אתברירו היינו בח"ס, גבורה דע"ק (עצם העונג) מתלבש בח"ס).

ג א'רלט (חיצוניות ח"ס טעם כמוס, מקור לע"ס בא לגילוי בנביעת שכליים עמוקים. פני' ח"ס שתוק כך עלה במח', הטעם מופרך לגמרי, חכ' דעתיקא. העלם רק לגבי המקבלים). א'תעח (ההמשכה ע"י שערות הוא מחיצו' ח"ס).

עיי"ע אור, מים, רקיע. בירורים. פרסא.

חכמה ובינה:

א נז (ח. שם הוי', ב. הוי' בניקוד אלקים). סד (מיסוד אבא נאצל ב.). סו (חילוקם). סח (ראי' ושמיעה). עא (אין ויש). קלו (עו"ע ויש מאין בהתהוות הב. מן הח. אין דיש האמיתי ודיש הנאצל). קנא (חילוקם בריבוי ומיעוט האור ובעצם מהותן. גם בפנימיותן מחולקים). קפא (בח. מיעוט הכלים והא. אינו בגילוי כ"כ משא"כ בב., נק' נסתרות לגבי מדות). קצג (בב. האור בתפיסא משא"כ בח.). רסה (או"א עילאין ותתאין). רסט (יחוד פנימי דחו"ב: ראיית והשגת המהות (התגלות עתיק בחו"ב). הבן בח. וחכם בב.). רחצ (ראשית ומקור ההשתל'. שמות ע"ב וס"ג). שז (נסתרות. מדות דחו"ב. ב. גרמוהי לגבי ח.). שטו (התגלות ב. ע"י התעלמות ח.). שכז (מלבישים לזרועות א"א. יונקים ממזלא). שע (מים ודם (שבהחיות דאברים דז"א)). שפג (ח. מלמדת ב. (אלף בית), ב' ענינים: ב. מקבל מח. גילוי ההשגה ואור המושג, הח. עושה התחדשות בב. (שאין בה מצ"ע)). שפט (המשך. ח. מחדש בב. הבחי' דד"ע דכ"ק כל"ח. מעמידו אל בורי' לכוין האמת (חכם בבינה)). שצא (חילוקם, ח. בכיווץ והתכללות, ב. בהתגלות והתפשטות. עונג ושמחה). תכה (חיות דז"א (נפש לגבי גוף): חכ' תחי' וב. אלקים חיים. ב' מיני חיות: ב. להיות מציאות ות. ביטול המציאות, אדם – א' ח. דם ב.). תנט (מקורם בח"ס. בחיצוני' ח"ס ההשגה במציאות וראי' במהות, ובפנימי' גם ההשגה במהות). תצה (אוא"ס מאיר בח. וגם ב(פני') בינה דהן תרדל"מ). תקכח (בח. אור בלי כלי. ב. התחלת הכלים. מח. המדות נותנים מקום זל"ז, מב. התכללות המדות). תקמד (ח. כח עצמי וב. בחי' התפשטות. עצם הח. למע'

מהשגה. נקודת הח. מקור לב. (גם בזה אור עצמי). תקסו (ד"ע, וד"ת). תקע (כנ"ל). תרכב (למע' מעולמות).

ב תשד־ט (ח. מאיר בהמדות ומעשה, וכולם במדרי' א' (יסו"א ארוך). ב. בא בהדרגה ואינו מאיר כ"כ בהמדות ומעשה (יסוד אימא קצר)). תשד (ראי' ושמיעה). תשו (עצם והתפשטות). תשז (ב. מקבל מח. ולכן אינו משפיע למרחוק). תשיג (ידיעת המהות והמציאות, אבא מקנן באצי' ואימא בברי'). תשפח (אהבה בתענוגים ואה"ר: תעלומות הלב ופני' הלב). תתכו (בח. עצם המושכל ודקות הענין. בב. ביאור פירוט ובירור). תתמ (גבורות דאו"א). תתסט (ח. מקור רחוק למדות, וב. מקור קרוב). תתקמו־מז (חיוהי גרמוהי, ראי' שמיעה, מהות מציאות, ברכה הודאה. בב., ע"י השגה במציאות הדבר נעשה ההודאה בבחי' קירוב בעצם הדבר, אבל ח. ראיית העצם). תתקמח (באצי' אור הח. דרך מעביר בב., בבריאה התלבשות גמורה). תתקנא (ע"י יחוד פנימי דחו"ב מאיר אור הח. (אפי') שלא ע"י מעביר ב.). תתקנד (בקירוב מקום, בריחוק מקום. בשניהם מאיר מציאות דאוא"ס בבחי' מהות האור, וההפרש בתפיסת מציאות (האור) בחו"ב ה"ה ע"ד החילוק בין הנחה שכלית לשכלי, פני' המוחין לנקודת המושכל). תתקעט (התלבשות ח. בפני' ב. אינו בהתעלמות). תתקפ (התגלות ע"ק בב. ולא בח.). א'לד (בח. נתיבות, בב. שערים). א'עג־עד (חילוקם). א'עט־פ (כנ"ל. נקודה והתרחבות. אור מאיר ואור בהיר. פנים מאירות ומסבירות. מעלת כ"א על זולתו. חו"ב דאצי'). א'קטז (ח. גוון לבן, ב. לבנון, בחי' הציור שע"ג הלבן. גם חיצו' ח. מובדל מב.). א'קסז (בחי' סתימין. חלוקים מסתימות דכתר דהן סתום לגבי עול' ולא בעצם). א'קצח (אין יש, ברק המבריק הסברה. התכללותם בהתגלות כח הב. שבח. מתעלם האור).

ג א'רלא (ח. עלי' והבדלה משא"כ בינה. חילוק פעולתם על המדות). א'רלב (המשך. אין ויש. אורה ושמחה. פנים מאירות מסבירות. מב. נולדים המדות, ח. פועל בהם ביטול. כשהמדות בח. אינם במציאות, כשהם ב. הם במציאות). א'רלג (המשך. ח. באה בכמה אופנים וב. אינו משתנה. ח. פועל התכללות בהמדות. ב. פועל התחלקות). א'רלד (המשך. התחלקות באותיות המח' והדיבור מגבו' דאימא. צירופי האותיות – שא"צ לכוין – מח.). א'רלה (המשך. גם בח. יש התחלקות, גבורות דאבא. בחכ' התחלקות פשוטה. גבורות דאבא נעשים חסדים דאימא. גם בחי' אחרונה שבחכ' ה"ז למע' מבחי' בינה). א'רלו (ח. מקור הרחוק, ב. מקור הקרוב. ח. שבח. אינו גם מקור הרחוק). א'רמב (ח. מקור הרחוק, ב. מקור הקרוב. עצם בחי' ב. כמו חכ' שאינו מקור למדות). א'שעד־ז (ח. אמת, בכחו לברר. ב. חותם אמת, מתברר. נקודה דח. אפשר להטותה וע"י ב. מתברר האמת. אין ח. כבעל הנסיון. בירור הב. בכח הח. תושב"כ תושבע"פ). א'שפג־ה (ב. בעלי' של ח. מרחיבה ומגלה נקו' הח. שרשה ממקור הח. ששם בהרחבה. ומ"מ הח. תחי' בעלי', שהכל נמצא בהעלם הנקו'. הבן בח., יש גם התחדשות בב. ב. יתרה באשה. עטרה כו' ביום חתונתו). א'תלו (ח. אתה וב. הוא, כי אימא כתר לז"א וחכ' למע' מהיות כתר לז"א – מקיף הרחוק, ולגבי למע' מאצי' הוא ראשית הגילוי). א'תעח (קבלתם מא"א). א'תעט (המשך. זווג או"א).

עיי"ע אריך. תלמוד בבלי וירושלמי.

חכמות בחוץ תרונה:

ב תתסא (ע"י בירור דקליפה נמשך בחכמה מפנימיות הכתר).

חכמות חיצוניות:

ב תתסא (נק' סכלות להיותם תכלית הישות).

חלומות:

א פז (מהרהורי דיומא).

ב תרפו (בח. בא ענינים שאינו ע"פ שכל, מחזק את כח השכל).

חלון:

א קעד (ח. דתיבת נח, המשכת אוא"ס ע"י מס"נ דאחד בתפלה). עיי"ע ז"א.

חלופים ותמורות דא"ב:

ב תתקנז (ענינם).

חמור:

א שסח (חמרא כו' קרירא לי', ב' אופנים: אינו מתפעל מהתבוננות דאני הוי' לא שניתי; מגילוי כח הא"ס בנבראים. קרירות, טמטום הלב. העצה – יגיעה בתורה).

חמץ:

ב תתקכה (שריפת ח. מבוצד"ק).

חנוך:

עיי"ע אלי'.

חנוכה:

א רלג (מלחמה רוחניות בהיוונים, חנוכה – המשכת עצמות א"ס (הוי' דלעילא) במל' (ועי"ז יתפרדו) הדליקו שמונה ימים).

ב תשצג (נ"ח ונר שבת, בשמאל בחוץ ומשתשקע, בימין בפנים וביום – מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע. אור עצמי דח. (מלמעלמ"ט) – ע"י מסי"נ (דחשמונאים)).

חסד:

א קכג (ח. שבכתר מקור לח. שבהשתל'. נוצר ח. ועושה ח.). רכט (ענף החכ'. גילוי בל"ג). תפה (ח. זוטא (ז"א) נק' ח. – השפעה מצד הביטול. רב ח. (אריך) נק' גדולה – השפעה מצד הגדולה. ח. וטוב חילוקם, רואה גרעון הזולת א"ל. גם ח. דאצי' השפעה בלי גבולית). תקנד (ח. לראוי, טוב גם לשאינו ראוי, ח. דא"ס גילוי בבחי' בל"ג).

ב תשסח (ח. צדקה – עשירות ודי מחסורו, גילויים במל'). תשסט-עב (ח. גם לעשירים. גילוי עצמות במל' ובקביעות). תתקפ (דאצי' כהן לבינה, עבודתו). תתקפא (דבריאה כהן למל', עבודתו).

ג א'רכא (מצד טבעו. משפיע גם למי שאינו אוהב אותו. בא"א הי' זה מצד כוונה פנימית). א'רפ (ח. דז"א יש לה הפסק (זוטא, האור במיעוט), ח. דא"א בל"ג (לית שמאלא בהאי עתיקא, אין לה הפסק), ונמשך עד למטה). א'רפט (באיש קר יכלה כח טובו, באיש חם בהתגברות. אהבה כרשפי אש. זהו ע"י גבו' שבח. גם מעורר תשוקת המקבל). א'רצא (ח. רק לראוי, טוב גם לשאינו ראוי שעי"ז יתתקן. טוב למע' מב' הקוין). א'תל (דעתיק ודאצי'. חיי נשמתא וגופא, גדולה וחסד). עיי"ע בי"ע. מדות. מצות, בחי' בהם.

חסד וגבורה:

א ריח (התכללות חו"ג שסובלים זא"ז, שמקבלים זמ"ז). רכט (ח. כמו העצם ג. דבר נוסף). תפב (מעלת כ"א מהם. ע"י המשכת ח. בג. נתוסף אור בח.). תקכה (נותנים מקום זל"ז. חו"ג שברצון אינם הפכים). תקכו (התכללות חו"ג: ג. שבח. – ג. בהעלם ח. בגלוי ח. שבג. – ג. בגלוי).

ב תרנ (גילוי וצמצום. באריך, בא"ס, ובאצי'). תרסד (ח. שבג., וג. שבח.). תרעא (חו"ג שבגילוי, ושבהעלם (אינו בבחי' התפעלות)).

ג א'רצא (ג. שבח. כשהג. בהתגברות מסתעפים ג. קשות). א'דש-ה (דקדושה ודקליפה (ישמעאל ואברהם). בקדושה סגול – נקודה תחתיהן – ביטול). א'שלד-ו (הג. בחיות יותר מח. בתגבורת ההשפעה, ובהתחלקות, ושרשו נעלה יותר). א'שצו-ח (המכוסים – עה"ח, בריאה, כשמתגלית בו הח., ביטול לאוא"ס המקיף לכולם בהשוואה. המגולים – עה"ד, יצירה, למטה מהחזה, או"פ ששייך בו אהבה שרוצה לעלות. צריך שניהם, כי עיקר תומ"צ ממגולים, וכדי שלא יהי' יניקה צ"ל אח"כ מכוסים). א'תטו-ז (ה"ח וה"ג. ה' אצבעות ימין ושמאל. ברית יחיד מכוון

באמצע. יניקת החצו' משמאל. חמשה הוא לרעה וראשיתן נמרוד (הוא הי'), דור הפלגה (הפרדה והתחלקות). אמנם ברית יחיד באמצע – ת"ת קו האמצעי שעולה בפני' הכתר, כולל חו"ג ומטה גבו' לחסד). א'תכד (חו"ג מחצו' הכתר, ת"ת עולה בפני' ומשם גם מדה"ד נהפך). א'תלג (כשמאיר עתיק אז גם ע"י כלי הג. בא גילוי אור, שנעשה התחתון כהנהגת העליון, וכל המדרי' בז"א נעשים ח. וכשאינו מתגלה כל המדרי' ג. – מפני הצמצום).
עיי"ע בירור.

חסיד:

ב תשעב (למע' מצדיק וישר. עבודתו בשביל הזולת ולפנים משורת הדין. פנימי' ע"ק).

חצוצרות:

עיי"ע עשה לך שתי חצוצרות:

חצר הכבד:

ב תתפא (פרסא. ענינה). תתפה (המשך. ממוצע להיותו כולל רוחניות וגשמיות. פרטים בזה).
עיי"ע פרסא.

חקיקה:

א תק (ב' מדרי': בבחי' מציאות, מעבר לעבר. לפה"צ ולאחה"צ). תקפה (ציור בהעצם או שהעצם מצטייר. למע').
ג א'תיט (על אב"ט ובלוחות (מעל"ע), אותיות שבכתר ובאוא"ס שלפה"צ).
עיי"ע כתיבה. נפ"א ונה"ב.

חריף ומקשה מתון ומסיק:

א קצג (חילוקם).
עיי"ע חכמה.

חשך:

א קלג (בירור הח. למטה ממשיך מח. דלמע', העלם העצמות שלמע' מאור). רכח (בריאה בפ"ע, כתר).
ג א'רח (לע"ל הח. עצמו יאיר. לילה כיום יאיר). א'שי־שיג (ב' דיעות: העדר האור (שייך דוקא לאחר הקדמת האור), בריאה בפ"ע (קדום אל האור). להאיר הח. – לדיעה א' לדחות הח. לדיעה הב' שהח. יאיר. ב' הענינים ישנם: אברי הגוף ח. עצמם, וגם פועלים העדר האור בכחות נה"א, כמו"כ בכלים שפועלים הגשמה בהאור. בפרט ח. דעוה"ז שמסתיר על האור. עבודת האדם לצאת מהח. ולהאיר הח.). א'שכד־ה (המשכת ש' מ"ה שע"י עבודת צדיקים פועל שהיש כמו האין. האור בא במקום הח. והח. נהפך לאור). א'שמב (כשבא מהעלם העצמי – הח. מצ"ע נהפך). א'שמה־ו (הוי' לך לאור עולם. העולם נעשה אור. נצחיות. הזמן נעשה בלי זמן).
עיי"ע אור. אור וחשך. צמצום.

חשמל:

א רה (לבוש לזו"נ). רז (העלמו בלבוש מסתיר כדי לבוא בגילוי).

חתן:

עיי"ע ביהמ"ק. זמן ביהמ"ק.

ט

טבע:

א קלט (נס המלובש בטב. מרומם הט. (מבחי' כתר מל')). רעח (מל' טבעו בים). תקח (מל' טבעו. ט. האדם לפי השרשה פשוטה דעצם הנפש, אינו משתנה).
ב תש (רוממות הט., כתר מל').
ג א'רעח (שרשה מיחוד חיצוני דאו"א. משועבד להנהגת התורה. כמו יחוד פנימי נשמה לחיצוני). א'שז (ט. גופא אלקות. דוקא בהעדר השתנות נראה כח א"ס. ט. – מעלים).
עיי"ע נסים.

טהור:

ב תתקז (טהורה היא ב' פי' (חילוקה מקדושה). תתקט (המשך. למע' – עצם האור ועצם הכלי).

טהירו־עילאה וטהירו־תתאה:

א קט (מקיף כללי לפני הצמצום ולאחה"צ). רה (סמ"ך מ"ם). עיי"ע בריש הורמנותא.

טוב:

עיי"ע חסד.

טוב ורע:

א תכז (התחברות טו"ר רק בעוה"ז (מצד סוכ"ע) משא"כ למע' אין הקודש מתערב בחול). עיי"ע רע.

ט"ז וש"ך:

ג א'שפה („עד הט"ז וש"ך והם בכלל עשו חבוריהם ברוה"ק". רזי תורה. העלם דתכ').

טל:

א שעא (בחי' עתיק).

ב א'סט (ט. וגשם. לא מיעצר, אינו תלוי באתעדל"ת, ולכן יורד בלילה (זמן שינה) שאין אז העלאת מ"ן. מבחי' ג"ר דעתיק שלא באים בהתלבשות. ממנו המן). א'עא (המשך. ט. דבדולחא גבורות דעתיק שבח"ס). א'עב (המשך). א'עג (המשך. ט. דבדולחא למע' מבירורים ומהפך טמא לטהור, משא"כ שיורי טלא). עיי"ע אור. מים. מן. רקיע.

טל ומטר, חילוקם:

א שעח (בתורה, פני' וחיצו', ג"ר וז"ת דעתיק).

טנת"א (טעמים נקודות תגים אותיות):

א שנ (א. נתגלו בתשבע"פ. טנ"ת נתגלו רק מעט. ט. שעשועים עצמיים).

ב א'קיג (ט. בכתר, בחכ'. כתר שבחכ'. טנת"א שבט.. ט. שבא. הם א. שבט.).

ג א'שסו (רק א. נתגלו בתשב"כ. ח"ע דתורה למע' מגילוי, רק נה"י שבה נתגלה). א'שצ (ת. – בינה, א. – זו"נ. ט. – האורות שלמע' מא.). עיי"ע גרשיים

טפח:

עיי"ע אבות.

י

יו"ד (אות):

עיי"ע אותיות.

יגיעה:

א תקנב (גילוים מהנפש שע"י י. דוקא). תקעז (י. מגיע בעצם כח היולי העצמי).

ב א'ז (בפרנסה, תורה, תפלה, דההעדר קודם להוי').

יגר שהדותא:

א רי (השם דחילוף ה' אלקינו הוי'. שייכותו לגל).

יד:

א שעה (הגדולה והחזקה – השגה, רמה – למע' מהשגה. יוצאים ביד רמה).

ב תרנ (י. הגדולה וי. החזקה, חו"ג שבאריך).
עיי"ע כח. כל האומר כו'. מלאכים.

ידיעה:

א קיב (ב' אופני ידיעה למעלה).

ידיעה ובחירה:

א קיב (הי. שלמעלה אינו מכריח הב. מובדל בערך).

ב א'קכג (יודע מכריח את הב. אבל ידוע אינו מכריח).

ידיעת עצמו:

א פב (נאצל לצורך גילוי החכמה בעולמות). תסג (נתחדש ענין ידיעה בבחי' גילוי לעצמותו בכדי שיהי' ידיעה בעולמות).

יהודא:

ב תתב (בחי' עצם המל'. הגשתו אל יוסף. ע"י נשלם הכוונה, לע"ל גבוה מיוסף). תתיא (בחי' הביטול דרצו"פ דנשמה. יהיו אחיך נקראים ע"ש כו').

יהודי:

ב תתיא (ע"ש בחי' הרצו"פ שאצל כאו"א, שהכל שוים בו).

הוי':

א כה (שם העצם, בחי' האור). קסא (המשכת האור ע"י ד' צמצומים. ביאור ד' אותיות הוי'). קסח (השגחה משם ה. למעלה מהטבע). קע (המשך. בנש"י למע' מהטבע ורוממות הטבע). קעג (יראה דמהוי' ואת ה.). רד (האותיות ו־ה כמו י־ה). רלה (אופן גילוי שם ה. דלעילא לע"ל). תיז (לפה"צ: בהתפשטות או בכללות האור – ד' אותיות, באור הכלול בעצמותו (יכולת) – אין בו אותיות). תצד (הוי' שבאלקים, יחו"ת (ד"ת)). תצה (הוי', יחו"ע (ד"ע). רמו (אמת הוי', ד"ע שלמע' מאצי').

ב תרצט (המשכה מבחי' אור. ש' העצם דה. הוא עצם האור ולא עצם העצמות). תשל (ד' אותיות, סדר המשכת האור). תתכג (עיקרו יו"ד – תמידיות, אצילות. רעש אש רוח באותיות ה.). תתסו (ביאור ד' אותיות ה. בכללות ההשתל' מלפה"צ, בקו ובספירות. צמצום והתפשטות וכו', דוגמא במשפיע ומקבל). תתסח (מילויים דעסמ"ב). תתקיא (שם העצם (דספי' ולא עצם אלוקה), אורות. אותיותיו, עצמיות הכלים). תתקכ (בעצמות ה. אין שינויים. הי' הוה ויהי'. למע' מזמן ומקום). תתקכג־כד (אור שלפה"צ, גילוי העצמות). תתקכט (צ"ל כלי ראוי לגילויו כמו בביהמ"ק. בשל"ה (מגינת אגוז), דשם ה. מורה על אמיתת העצמות). תתקנו (מצפ"ץ, בחילוף דא"ת ב"ש). תתקצא (נכתב ה. נקרא אד', לע"ל גם נק' ה.). תתקצה (גם לפה"צ, השיטות בזה). א'כד (ב' מדרי': י"ה הנסתרות ו"ה הנגלות. באור שלפה"צ). א'קעא (ה. לפי שאתה אדון).

ג א'רעד־ה (בחלוף אותיות י"ה בא"ת ב"ש: מצוה. צירופי השמות כלים (ניקוד פתח – חכ' – ע"ב, צירי – בינה – ס"ג, סגול – חסד), ה. פני' הכלים. בה. גופא י"ה – פני', ו"ה – חצו'. צמצום והתפשטות (במשפיע), המשכה והתפשטות (במקבל). באוא"ס י"ה מאיר לעצמו, ו"ה אור השייך לעולמות. נסתרות ונגלות. לכן י"ה מתחלף ב־מ"צ, ועי"ז מתלבש במצוות גשמיים). א'רעו־ז (לע"ל י"ה בגילוי, ו"ה כמו י"ה – יהי' הוי' אחד, מ"מ יהי' י"ה גבוה מו"ה). א'רפג (י"ה – גילוי לעצמו, חו"ב, עצם האור, שרש סוכ"ע. ו"ה – גילוי לזולת. זו"נ, התפשטות האור, ממכ"ע). א'של־שלג (י' דש' ה. חכ, צמצום, ביטול. ראשית גילוי הקו. ש' ה. שברצון לפה"צ. רצון ע"י צמצום – י' דש' ה. גילוי לעצמו).

עיי"ע אור. אור שלפה"צ. ביהמ"ק. ויעבור וכו'. שלוב הוי'. שמות, עסמ"ב.

הוי' ב' שמות ה.:

א כה (דהשתל' ולמע' מהשתל'). רל (דלעילא ודלתתא). רלא (המשך. דהאבות דמ"ת). שעה (דאצי' ודעתיק, ארוממך הוי' – דאצי' לעתיק). רמו (דלעילא ודלתתא, יחיד ואחד).

ב תתקכב (שם העצם, ב' בחי': באו"פ (עצם הספירה), באור הסובב (גילוי עצם המאציל). דלעילא ודלתתא). תתקלב (לע"ל גילוי ה. דלעילא בה. דלתתא וממילא שם אד' מגלה שם ה.). תתקנו (שקודם יגמה"ר, כמו"ש בפאות דא"א אינם שם ה. רק מצפ"ץ). תתקנח (גולגלתא חכ', ה. דלעילא דלתתא). תתקפז (אלקים (ופסיק טעמא) באמצע, צמצום). תתקצא (בה. דלמטה מהשתל' ב' המשכות דחו"ג. דלמע' מהשתל' רק חסד). תתקצה (דלעילא ודלתתא, לפה"צ וגילוי הקו).

ג א'רז (שמו הגדול – אוא"ס שלפה"צ, ה. דלתתא – גילוי הקו. אורות. אצי'). א'רי (ה. דלתתא – דז"א – איש מלחמה. ה. דלעילא – כתר – כריתה ואבדון – בניקוד קמץ – יחתו מריביו. יצחק גי' ח"פ הוי' – ה. דלעילא. לע"ל יאמרו ליצחק אבינו. כנור של ביהמ"ק של ז' נימין – הוי' דס' השת' – יעקב

בגי' ז"פ ה. של ימוהמ"ש של ח' – ה. דלעילא).

הוי' ואלקים:

א קסח (ב' אופנים בהשגחה אלקית (בגילוי ובהעלם)).

ב תרעה (התהוות מה. ובבחי' יש והתחלקות מא. הו"א כולא חד ולכן ה. (אח"פ) מהווה ריבוי נבראים וההתחלקות הוא בלי שיעור). תתקכ (א. אינו מעלים על עצמות ה.). תתקכז (שמש ומגן הוי' אלקים). תתקפז (הוי' אלקינו הוי', ה. באוא"ס שלפה"צ א. בחי' צמצום וה. באור שלאחה"צ). תתקפט (או"כ). א'קלב (כלולים זמ"ז). א'קלג (המשך. א. מעלים על ה.). א'קלד (המשך. ע"י היפוך הצמצום, גילוי ה. בא. בבחי' תוספת אור). א'קפב (ה. הוא הא.: בשמים ממעל – עבודה רוחנית, בשמים מתחת – מצוות מעשיות. או להוציא משני רשויות ח"ו). א'קפח (המשך. יחוד ה. וא. נמשך ע"י מצוות מעשיות). א'קפט (עוד י"ל: (ה. הוא הא.) בשמים ממעל ועל הארץ מתחת – ע"י עבודה מלמטלמ"ע). א'קצ (המשך. בשמים ממעל: המשכת אוא"ס הבל"ג (האור שנסתלק. הוי' דלעילא), בארץ מתחת: האור שלהאיר את העול' (שבא ע"י צמצום)). א'קצב (המשך. שרש המשכה למע' גם מהאור שנסתלק. (ב"פ ה. הוא הא. דאליהו – כנ"ל א'קצ)). א'רג (המשך. ב' המשכות הנ"ל (א'קצ) ע"י תשובה ובירור ההעלמות).

ג א'רז (כלולים זמ"ז. כמה מדרי'. יחודם). עיי"ע מצוות מעשיות. מ"ת והאבות. שילוב הוי' באדנ'.

הוי' ושאר השמות:

א רכט הוי' שם העצם, אור. שאר הש. כלים). תקסו (הוי' בניקוד אלקים – שם דבינה. ענינו חיבור האו"כ). תקפ (הוי' בניקוד אלקים, פנימיות הכלים).

ב תת (מילוי יו"ד דה. הוא היו"ד דאדנ', מל' (כח הגילוי) שבחב'). תתסד (אותיות דה. – כלים, בדומה וממשיכים האור. דשאר שמות – לבושים). תתסו־ע (המשך – הוי'). תתע (בכללות – כולם כלים, בפרטיות – פנימי' וחיצוני' הכלים, וזהו החילוק דכלים ולבושים (כנ"ל)). תתקצה (ה. שרשו באוא"ס הבל"ג. ש.ש. בכח הגבול שלפה"צ כלים).

הוי' אלקי אתה ארוממך גו':

א שעה (רוממות ג' הפרצופים דאו"א וז"א המתגלה במל' (כללות ההשתל') בעצמות אוא"ס). שעח (המשך. אודה שמך – המשכת אור חדש (ע"י העלאה) מפני' עתיק. הטעם שנק' ההמשכה בל' הודאה). תסב (כנ"ל ביטול מל' דנוגה. כי עשית גו' – המשכת אור חדש).
עיי"ע אלף – פלא.

הוי' יחתו מריביו כו' משיחו:

ג א'רי (ה' דלעילא, משם כל אויביך יכרתון. בעיקר לע"ל – יחתו ויתן וירום ל' עתיד). א'ריא (יחתו – יתבטלו, אהפוך – יהפך לטוב). א'רצ־רצז (מריביו פועל יוצא, גבו' קשות מעוררים דין בגבו' דקדו', יחתו ע"י שעולה למע' מב' הקוין – פני' הכתר אותיות כרת. הוי' דיחתו בגרשיים – ב' עליות. הא' – ז"א בפני' כתר, והב' – פני' כתר בעצ' אוא"ס שלפה"צ, ועי"ז מתבטלים כי שרש הגבו' בצמצום. או הא' הוי' דלתתא בהוי' דלעילא (קודם עלות הרצון), הב' באוא"ס שלמע' מהוי'. בעבודה ב' עליות אלו בהתבוננות בממכ"ע וסוכ"ע (ועצ' שלמע' ממכ"ע וסוכ"ע). ועי"ז ב' ירידות – ב' חתן (בזמן הבית ירידה א'). ולכן יחתו מריביו). א'חצר (עליו בשמים ירעם – בשביל ש' הוי' נמשך העלם האור בש' הוי', ועי"ז יחתו). א'רצט (עוז (תגבורת – העלם אור – בגילוי) למלכו (קוב"ה – ז"א). וירום קרן (עצם) משיחו (כנס"י) – גילוי העלם עצמותו בגילוי במל'). א'שמז (יחתו – דחי', עוז – תגבורת האור, קרן – עצ' דמל' רוממות עצ' א"ס).

הוי' סומך נופלים:

א רטו (מקים נש"י מנפילה דזה"ג להיות בבחי' פב"פ).

יהושע:

א רלו (בחי' הדר. התגלות האור).
ג א'תמד־ה (ב' מדרי': מקבל ממשה. ואחרי מות משה. אח"כ משה הי' בבי"ע, ולכן קיבל את מט"ט שהוא לבוש דמל' כשעולה לאצי').

יובל:

ב א'רס (במלאופם – חיצוניות בינה, בחולם פני' בינה).

יום:

ב תשלז (בי. מאיר אור הנפש. בלילה בחי' העלם, התגברות החומריות). תתקצז (יום א' דמע"ב הקב"ה יחיד בעולמו). תתקצט (כלול מערב ובקר דוקא, דהשלימות בב' קוין). א'א (המשך. יום ולילה בעבודה). א'ב (המשך. לילה קדמה ליום, צמצום בשביל הגילוי). א'ז (המשך. בעבודה). א'טו (המשך. יום ולילה בעבודה הוא בחי' רצו"ש. או"כ). א'קלב (הלילה קודם, אבל הכוונה י.).

יום־טוב:

א תכג (חסד דאצי' בהתלבשות בח' דבריאה דרך מעביר בחי' חסד דיצי' ועשי').
ב תרצה (חה"פ שבועות סוכות, חג"ת. ר"ה יוהכ"פ שמע"צ, (בינה) ה"ג ראשוניים שניים שלשיים דאימא לצורך המל').
ג א'רסג (מלכא בתרעא יתיב (תוס' אורות באצי' ובי"ע) ע"י שמחת מועדים פורץ הגדרים. וביום השבת יפתח). עיי"ע שבת ויו"ט.

יום־כיפור:

א קי (אין שליטה ליצה"ר ביו"כ). קטז (מעלתו בעינוי הגוף).
ב תתקסז (עבודתה, והמשכה שע"י). תתקפ (עבודת כה"ג ביו"כ). א'קכה (יום העשור, כתר. נעילה). א'קכו (אין בו אכו"ש).
ג א'שכו (התעוררות תשובה מצד הנה"ב עצמה. גם קשב"ק מתעורר). עיי"ע קטרת. ר"ה ויו"כ.

יונתי תמתי תאומתי, לא אני גדול ממנה כו':

ב תשצ (ז"א ומל' בכתר א' לשניהם. בנפש, דבקות עצם בעצם).

יוסף:

א סב (עיקר בחי' היסוד. המשכת מעצמות א"ס). רכג (נענש על סלסול שערו).
ב תתב (צ"ע, המשכה. מה שרצה שבנימין יהי' לו לעבד. גביע הכסף). א'לא (טוב עין, השפיע לכל (יסוד)).
ג א'רעט (מצליח גם בגשמיות, ה' עמו למטה כמו למע'). א'שיד (פורת (תופר – בירורים, ועי"ז) יוסף – תוס' אורות, ושיהיו בגילוי למטה. הוספת והרחבת גבול הקד').

יוצר בראשית:

א שז (ז"א דאצי').

יחוד:

א סב (כללות הי. שייך רק באו"פ). ריא (ע"י י. הספי' שורה עצמות אוא"ס, ובא לגילוי בבחי' מל'). רכא (ת"ת ומל', מיחוד פנימי דאו"א ומפנימי' הכתר). רס (לקיום העולמות ולאור חדש. או"א עילאין ותתאין). רסח (פנימי וחיצוני, במשפיע ומקבל, בחו"ב). רעט (י. או"א עו"ת: נסים גלוים ונסתרים). שעח (ב' מיני י.: חיצוני שאינו פוסק (טבע) ופני' להנהגה מחודשת (נס)).
ב תרסט (י. יסוד ומל', ות"ת ומל'). תתסט (או"א בבינה שבבינה, בי. מאיר אוא"ס). תתקסב (י. או"א, זו"נ, חלוק בהמשכתן).
ג א'רלו (י. פנימי וי. חיצוני דאו"א. שניהם מאוא"ס שלמע' מאצי'. י. חיצו' מאוא"ס השייכות לעולמות, י. פני' מפני' ועצמות א"ס, ובאו"א גופא – חכ' שבהם). א'רמח (י. פנימי להוליד נשמות חדשות ע"י י. זו"נ, במל', בתושבע"פ, במצוות בפו"מ בקעומ"ש. י. חיצוני

(מוחין דאי' נעשים מוחין לז"א) מצ"ע, י. פנימי (מוחין דגדלות, המשכה חדשה מעצמות) ע"י העבודה במס"נ (פני' הנשמה ממשיך פני' עצמות) ובכל מאדך). א'דנו (הוי' ואלקים – זו"נ או"א, הוי' ואדני – הארת הקו בקע הפרסא עם הכלים דמל' דאצי'. לצורך העולמות (ונשמות דבי"ע) ולצורך נשמות חדשות). א'רעח (י. פנימי הוא נשמה להחיצוני. הטבע משועבד להנהגת התורה. בזמן ביהמ"ק קיים עיקר השפעה באי"י ומקום מקדש ומשם לע"ש בחו"ל, תנאי התנה במע"ב). א'שפו־ז (או"א דוקא בהיותנו בברי'). עיי"ע ביהמ"ק. התהוות הוי' ואלקים. מדות.

יחודא־עילאה, יחודא־תתאה:

א שפז (בנשמות דאצי' בריאה ויצירה שייך יחו"ע, ודעשי' יחו"ת. ציור קומה בהעבודה דיחו"ת). תקמב (הביטול דיחו"ע בבחי' ראי' ע"י מבשרי אחזה). תקצ (בצלמנו וכדמותנו. כללות (אור) האצי' – יחו"ע).

ב תרסז (יחו"ע כי לגבי' אין צמצום (כמו אותיות בנפש), יחו"ת כי אינו הסתר אמיתי, ביטול היש). א'קעה (ד"ע וד"ת בעבודה). א'קעט (עבודה דיחו"ת ויחו"ע).
עיי"ע איהו וח"ח כו'. ד"ע ד"ת. נש"י. שלוב הוי' באד'. תושב"כ תושבע"פ.

יחיד:

א תצז (ע"ס הגנוזות. לפני עלות הרצון. עצם אור. אחד וי.).

יחיד אחד קדמון:

א מח (בחי' לפני הצמצום). תצז (כנ"ל).

יחידה:

א מב (צרוף אותיות מי.). קפה (כחות עצמיים. חומר היולי).

ב תתכט (בעבודת כ"א: דבקות בענין אלקי מצד תענוגו אף שאינו מבין).
עיי"ע חי' יחידה. נשמה.

יחידות עשיריות מאות אלפים ורבבות:

א נח (בספירות).

ב תתסה (בספירות).

יין:

א תצו (נכנס י. (י. של תורה) יצא סוד (גילוי בחי' ד"ע)).

ב תתכט (מגלה פנימ' הנפש. לכן ע"י פניו מאדימים). תתסט (י. המשכר והמשמח – ענינם בבינה).

יכולת:

א קל (י. העצמות. מי. בא הרצון להתהוות (שאינו דבר הכרחי). התהוות מי. העצמות). תיז (אור הכלול בעצמות ממש שאינו בבחי' המשכה כלל. קדמון כקדמותו).
עיי"ע א"ק. מדות. מקור. רשימו. שמות, בחי' בשמות.

ימין ושמאל:

א רכ (קוין דיו"ש. חילוקם מקו האמצעי). עיי"ע קליפה.

יניקה:

ג א'רמב (מהמדות כשאין מאיר עליהם מבחי' המוחין). א'תטו־ז (משמאל. חמשה הוא לרעה וראשיתן נמרוד (הוא הי') דור הפלגה (הפרדה והתחלקות). ושרש יניקתם מבחי' הוא (נסתר, כמה א"א לפניו) משא"כ מבחי' זה, ומפני' הכתר – כל אויביך יכרתון, והוא עבר לפניהם. חד הוא דטב מכולהו, ברית יחיד באמצע – ת"ת קו האמצעי שעולה בפני' הכתר, שכולל חו"ג ומטה גבו' לחסד).
עיי"ע ויבואו כו'. חו"ג.

יסוד:

א סב (ב' השפעות). קס (נק' טוב. השפלת המשפיע לפ"ע המקבל. ט"ו ויו"ן דאמת ויציב). קעב (כולל הכל. ימין ושמאל די.). רמד (בקיעת הי. ע"י גילוי אוא"ס). שי (שבאצילות ושבעצמות). שדמ (י. אבא).

ב תשו (י. אימא קצר). תשח (י. אבא

ארוך). תתעח (י. אימא מסתיים בחזה דז"א). א'ל (י. שבהשתל' וי. שבעצמות (דעתיק)). א'לא (נק' טוב, ענינו להשפיע לכל. ג' י. בכל פרצוף). א'לד (המשך. המשכת הכח עצמו, כנתעורר כח אחר רק שכלול, כשבא בכח מובדל. הנ"ל בבי"ע (בינה), למע' מזה יסו"א).

יסודות, ד':

א ל (ההפכיות רק בהתפשטותן ולא בעצם הי.).
ב תתקיח (עפר ה"ה העצמי והג' י. הציור). עיי"ע חומר צורה ותיקון.

יסורים:

א תקכז (שמחה בי. היינו שמרגישם רק שיודע שזהו לטובתו).

יעקב:

א קמ (פירושו חלוש. בני י. לא כליתם). רה (אצי'. עבודתו בצאן לבן. המשיך אורות עצמיים דתו"מ ודס' השתל'. הגל שעשה לבן בינו לי.). רי (המשך. בירורים די. פעל שלא יועיל הגל דלבן (בב' אופנים)). ריא (פעל קימה במל' (מאבן למצבה) להיותו בריח התיכון). ריז (המשך. פעל הגילוי גם בבי"ע. בירור לבן ועשו. מלמעלמ"ט). רכ (יחוד ת"ת ומל' ע"י י. דוקא. התחיל היחוד דמ"ת). רכב (ההעלאה שבתחלת עבודתו (אותי' דמל' לחכ') והמשכת כללות עבודתו בבירור דלבן). שנא (עבודתו בצאן לבן, בירור אותיות התורה). תנה (ועשו אחים ובכ"ז בפנימי' ואוהב את י. דוקא).
ב תשמז (אמת וביטול). תשנו (המשכת אמת בי. לצורך עבודתו בחרן). תשסה (קטנתי מכל החסדים ומכה"א, ביטולו מגילוי העצמות ע"י רעו"ד ותורה). תשפג (וישב בארץ מגורי אביו, הטעימן מעין עוה"ב (גילוי עצמות)). תתקצד (מדתו מדה"ר).
ג א'רי (גי' ז"פ הוי'. כינור של ביהמ"ק של ז' נימין – הוי' דס' השתלשלות). א'שעה (אמת ועי"ז בירר רמאות דלבן. חכ' מברר). א'שעח (כנ"ל). עיי"ע נשמה.

יעקב, ישראל:

א סא (ביסוד אבא: הארה ועצמות). רס (מדות שלמטה ולמע' מהחזה. י. ויש. זוטא, יש. סבא).
ב תשמח (שלימות כל אחד). תתכא (חיצוניות ופנימיות המוחין. יש. זוטא – מוחין שבמדות). תתקיא (חילוקם: בן, עבד. כסא ודמות הכסא).

יעקב ועשו:

ב תשמז (תם יושב אוהלים, יודע ציד איש שדה. אמת ושקר).

יער:

עיי"ע נשמות ומלאכים.

יצחק:

א רלג (בגי' ח' פעמים הוי'. לע"ל יאמרו לי. כי אתה אבינו). תקנו (בביטול עצמי ותמידי ובבחי' קירוב).
ג א'רי (גי' ח"פ הוי'. הוי' הח' – הוי' דלעילא – שומר ההיקף. לעתיד יאמרו לי. אבינו – כינור של ימוהמ"ש של ח' נימין).

יצחק, האריז"ל:

א עב (בשינת צהרים דש"ק ראה מה שהי' צריך לדבר פ' שנה). תקמח (הראה לתלמידיו שהמחשבה בהכרח שיבוא בדבור).
ג א'שמו (כנ"ל עב).

יציאת מצרים:

א קסח (השגחה דשם הוי' באלקים, נגוף למצ. ורפוא לישראל). תרכו (ע"י אתעדל"ע מצ"ע. דודי לי).
ב תתנז (גאולה ע"י התלבשות א"א באו"א. הביאור). א'קלו־לח (בזכות האמונה, בדרך ברירה בלבד). א'קעו (ע"י בחי' הדעת דוקא).
ג א'תלח (ע"י שאו"א הלביש זרועות דאריך – במדות העצמיים שבכתר). עיי"ע זמן ביהמ"ק. מצרים.

יצר הרע:

א מו (ציור הרע צריך שריפה. כח המתאוה פשוט).

יראה:

א ביטול והנחת עצמותו. כ"א יכול להגיע לי. מצד עצם הנשמה). קעג (תתאה ועילאה. הבחי' די. מהוי' כל הארץ. ואת הוי'). רצה (י"ע – מרוממות אוא"ס וי"ת מכחו בהתהוות). שסב (צריכה יגיעה עצומה להיותו ביטול המהות וזיכוך החומרי). שכג (מעלת הי. למע' דוקא אבל י. בבחי' הנחת עצמותו למטה דוקא). תקנו (י. פנימי' בבחי' קירוב). תריד (יר"ע וי"ת. יר"ע שכר עבודת הנשמה).

ב תשפז (ע"י הרגשת גדלות הבורא בההתהוות).
עיי"ע אהוי"ר.

ירושה:

א קיח (בירור הנפה"ב בבחי' אתהפכא שעי"ז יורשים אורות דתהו). תרז (למען תחי' וירשת, המשכת האור וביטול הכלי).

ירושלים:

א רלא (פרזות תשב י. מרחב העצמי במל'). שסא (בנות י.).

ג א'תנה־ו (שלימות היראה, ביטול עצמו שע"י ראיית המהות. מל' כמו שהיא באצי', והנשמות כשכלולים במל' נק' בנות י.).
עיי"ע שחורה אני.

יש:

א קלה (בלי עילה קודמת ואינו מציאות, בדוגמת העצמות המהווה אותו). רטז (תופס מקום לגבי אור המתלבש אבל לא לגבי אור הסובב). שסג (הביטול דאין עוד בי. דוקא).

ב תרפד (התהוותו באופן שמרגיש שמציאותו מעצמותו). תשלב (י. נאצל הוא עם התפשטות מקורו. י. נברא אינו התפשטות כ"א עצמי). תתטו (י. נאצל, י. נברא). א'קמא (הרגש הי. (העלם) שנבראים משתלשל מההעלם דשם אלקים). א'קמד (אינו מרגיש מקורו, מורה על העצמות).

יש אין יש:

ב א'קמא (במשפיע ומקבל בכל ההשתל'. בשרשו, י. הראשון הוא העצמות דהוא לבדו מציאות אמיתי). א'קמד (המשך. נק' יש אמיתי, והא. הוא הממוצע בינו לי. הנברא). א'קמה (י. הנברא מכריח ומורה על י. האמיתי. התהוותו באמצעית הא. – האור). א'קמז (ב' בחי' א.: א. די. אמיתי וא. די. הנברא). א'קמט (המשך. ב' בחי' הנ"ל הן עצם והתפשטות האור. סובב וממלא. ב' קצוות שבקו). א'קנ (המשך. כאן הכוונה דיש ב' בחי' באו"פ, פני' וחיצו' האור). א'קנא (המשך. א. הא' ע"ש דאינו תופס מקום, א. הב' ע"ש שאינו בבחי' מציאות דהיש ואינו מושג). א'קנה (ב' דעות בהא. עצמו, דא. דיש אמיתי מרגיש איך דלמע' י. והוא א. (לבד מה שי. האמיתי מרגיש כן)). א'קנח (המשך. הארה שבבחי' דביקות. א. הב' הארה נבדלת, מקור ליש). א'קס (המשך. ובו הדעה כמו בי. הנברא שלמע' א.). א'קסא־סז (המשך. ב' בחי' א. באצי'). א'קסט (המשך. בכתר. בקו).

ג א'תעה (ב' בחי' אין: התגלות לעצמו ושחוץ לעצמו (ע"י הצמצום והפרסא נחלקים). ואינם משתלשלים זמ"ז אלא מתחלה הם ב' אופני המשכה).

יש מאין:

א צו (ברא ונבראו. הא. צ"ל בהתלבשות בהיש ומ"מ מתעלם ממנו). קלח (הא. אינו נרגש בהי. בבי"ע). רצג (מוכרח מהי. שנתהווה מא. האין בקירוב והעול' לפי אופן הא.). תנז (מושג להנפה"ב (המציאות ולא המהות) בהתאמתות חושית). תקצג (דאצי' – ע"ד מבין דבר מתוך דבר, דבי"ע – ע"י פרסא, משל). תרכו (למע' מהשגה. אין ביכולת הנברא להשיג איך מלא דבר נעשה דבר).

ב תרלז־סב (ד' ענינים: אין ויש, העלם וגילוי עצם והתפשטות, כח ופועל. עצוה"ת וכו"פ הן מדרי' ממוצעות בין הו"ג וימ"א). תרלח (גם כשנתהווה הי. אינו מציאות אמיתי). תרמה (הי. אינו ממהות האין כלל. ימ"א דהשתלשלות אינם בבחי' יש ואין בעצם). תרמז (הי. אינו במציאות בהאין, ולכן יכול להיות

התהוות בל"ג. בי"ע מאצי'). תרמט (המשך. בבחי' התחדשות). תרנא (ניכר בזה כח הא"ס). תרנח (כח הא"ס רק מצד המהווה, והמתהווה בבחי' גבול (משא"כ בעצם והתפשטות)). תרסא (כח ופועל מתדמה לימ"א רק שימ"א מובדלים יותר. ימ"א וכח ופועל הם מל' שלפני ושלאחרי הפרסא). תרסז (מצד פני' המל' התחדשות ימ"א היא בגלוי, ומצד חיצו' המל' היא בהעלם). תתו (למע' מהשגה). תתיג (הכרחו (מציאותו מעצמותו אינו בבחי' מציאות)). תתטו (ע"י המל' דוקא (מצד הריחוק, כח הא"ס, והרצון שהיש יתפוס מקום)). תתטז (המשך. ע"י התלבשות להוות (יותר מבהרצון הנ"ל), ובבחי' הבדלה (העלם והסתר הבורא מהנברא)). א'קנא (התהוות בבחי' קירוב ובבחי' ריחוק ביחד).
עיי"ע אבי"ע. העלם וגילוי. כח ופועל. עו"ע, יש מאין חילוקם. עצם והתפשטות. עבודה.

יש מאין ועילה־ועלול:

א עא (הא. מתעלם מהי. והע. מתגלה בהעל.). צה (בדרך ממילא, ע"י התלבשות). קלז (הא. מתעלם מהיש והע. מתגלה בהעל.). תקסה (דבקות העלול בעילתו, משא"כ בי"מ).
ב תרמה (ימ"א הוא מהות אחר לגמרי, ועו"ע (אף שהע. בבחי' אין לגבי העל., מ"מ באמת) הוא יש מיש רוחני). א'קנב (עו"ע ע"י התגלות והתלבשות המקור, ימ"א ע"י התעלמות). א'קצז (ימ"א בכח הא"ס דוקא, משא"כ עו"ע).
ג א'תסז־תעב (בעו"ע ערך והשתוות, ושינוי והתפעלות, משא"כ ביש מאין שהיא מהארה, וגם היא אינה בהתלבשות (רק במלאכים כשירדו לבי"ע יש שינוי והתפעלות). ולכן יש מאין הוא בהסתר).
עיי"ע העלם וגילוי.

ישוב:

ב א'כ (י. בבחי' יש, עיקר הי. בצפון ולא בדרום).

ישיבה:

עיי"ע כסא. עמידה.

ישמעאל:

עיי"ע חו"ג.

ישראל:

א קכה (מושל ושולט על הכחות. רובע יש. (מדריגות בנשמה)).
ב תשצב (לי ראש – ציור אדם). תתק (עלו במחשבה. להיות שע"י נשלמת תכלית הכוונה העליונה. במחשבה (הגילויים). ממל' דא"ס עד אצי'. ציור אדם. בשביל י.). תתקב (המשך, או"ת – דוגמת הבן שנחקקה צורתו וכו' (למע' יותר – גם בעצמות, ידיעת עצמו בנשמות)).
ג א'רנג (עלו במח' – בחי' עליונה שבחכ').
עיי"ע יעקב ישראל, נשמות.

ישראל, בעש"ט:

ג א'שמו (ראה מה שעתיד להיות בזמן קודם שראה את הזמן).
עיי"ע זמן. נצחי, נשמה.

ישראל סבא ותבונה:

א רס־ד (מדות דחו"ב. נה"י דאו"א. בנפש). רסה (אות ה' דהוי'. בינה, שייך להשתל'). רעו (גילוי מקור השתל' שלא בדרך עו"ע). רצט (המשך).

ישראל שבחוץ לארץ עובדי עבודה זרה בטהרה:

ב תתעג (מצד ההעלם דלבושי העשי' מחשבים את הגשמי לדבר).

ישת חשך סתרו:

א תכ (ב' ענייני מקיף: העלם לגבי המקבלים ומתגלה רק חיצוני' האור, העלם העצמות ממש).

יתרו:

א רז (חכ' דקליפה. מ"ת דוקא ע"י שהודה).
ב תתסא (חכ' דקליפה. הודאתו לפני מ"ת

שיוכל להיות המשכת התורה למטה, חותן – שע"י – ירידת משה).

כ

כ (אות):

עיי"ע אותיות.

כבוד:

א רט (מקיף דקליפה. מלבושי כ. מעלים לגמרי על אלקות).
ב תתה (תאוות הכ. רחוק מן התיקון).
ג א'שלח (בעבור כ. (כשמתרצה מכעסו על היפך הרצון) נמשך גילוי אור שלמע' מיגמה"ר).
עיי"ע קליפות.

כה:

א רלג (כ. וזה, ד"ת וד"ע. שאר הנביאים ומשה רבינו). תקפז (אצי' שבבי"ע, כדמותינו).
ב תשטו (בחי' מל'. כה וזה, דמיון בלבד או מהות הדבר). תשטז (המשך. בינה, חיצוניות הכתר). תשכ (כנ"ל). תשכב־ה (המשך. זה, ז"א וחכ'). תשל (המשך). תשסה (המשך).

כהן:

ב תשסז (ברכת כ. המשכת אור חדש יותר מתפלה). תשעג (חסיד. ממשיך מעצמות א"ס במל'). תתקעט־פא (חסד דאריך (בחכ'), כה"ג, עבודתו: המשכת אור מכתר. חסד דז"א, סגן כהן, עבודתו: המשכת אור מבינה. חסד דבריאה, כה"ד, עבודתו: המשכת אור ממל'. צריך ללבושים).

כהנים ולוים:

א נו (חילוקם, בחשאי ולארמא קלא).

כולא קמי' כלא חשיבי:

א רל (ביטול דקכל"ח בחכ'). תקיז (ב' אופנים: ביטול האורות, הפלאה עצמית). תקסו (בחכמה דוקא).
עיי"ע ד"ע ד"ת.

כח:

א תעא (ג' מדרי' מתחלת הוויתו עד שמוכן להתגלות).
ג א'תטז־תיז (כ. מעשיו, יגדל נא כ., ב"פ יד. כ"ח עתים, בכל כחו – בתוס' וא"ו).

כח הבלי גבול:

א כ (לאחה"צ בהעלם). שב (התגלות העצ' אבל אינו עצמות. ממנו יודעים גם כח העצמות. בחי' גילוי. ע"י יודעים כח העצמות שבכה"ג. ממנו יודעים רק מצי' העצ' ולא אופן העצ'). שג (בהתגברות לפה"צ). תפה (בל"ג שבערך העול' יש בה מבל"ג האמיתי). תקנד (לפה"צ כהבל"ג בהתגברות).
ב תתקמ (כ. הבל"ג וכה"ג, אחדות ורבוי. בעצמות אינם הפכים. שניהם עצמות או אינם עצמות).

כח הגבול:

א כ (א"ס כמו הבל"ג. לפה"צ הג. בהעלם). רל (באי"ע לאוא"ס הבל"ג). שב (התגלותו בשביל התהוות היש. כה"ג ג"כ מן העצ' ובו עיקר כח העצ'. בבחי' העלם בעצם ורק ע"י כח הבל"ג יודעים ממנו כח העצ'). שג (קוה"צ כלול בכח הבל"ג. ממנו הרגש הישות והחיות שבנברא לקיום מציאותו). תקנה (לאחה"צ כה"ג בהתגברות, כה"ג לפה"צ בעילוי מצד גילוי כהבל"ג).
ב תרנ (ג. וכח הג., באצי' ואריך רק הכח, בבי"ע ג. ממש). תתקמ (כה"ג וכח הבל"ג, רבוי ואחדות. בעצמות אינם הפכים. שניהם עצמות או אינם עצמות). תתקמא (כ. הג., השערה שלפה"צ). א'י (סיבת הצמצום).

כח ההיולי העצמי:

א קפה (פשיטות, אינו בגדר מקור. מקורי כחות הגלוים נמצאים ממנו).
ב תרנה (אינו בבחי' המשכה מהנפש ומ"מ בבחי' כח, דבר הבא מן העצם בבחי' כח). תרנז (מושלל מן הגילוים הבאים ממנו, באים ביגיעה). א'קנו (בשכל, ברצון).
עיי"ע היולי.

כח הזריקה:

א צה־ז (אופן פעולתו. כח תחתון. כח הגבול שבא"ס. נטל צרורות וזרקן).
ב תרפב (כח הז. הנושא את האבן פועל בו התחדשות וכשנכלה כחו נופל למטה. נפרד מהיד ולכן אחר שיצא האבן מידו אינו יכול לשנותו).

כח המתאוה:

א תלה (ביטול מהותו ע"י העבודה דכוחות עצמיים, קטורת).
ב תתקיח (כה"מ וציור הרע, עצמי וגילוי דנה"ב). א'לז (ק"נ, ציור הרע שבו נק' יצה"ר, ע"י הבירור יכול לרצות באלקות, ע"י עבודה).

כח הפועל:

א צו (ניכר בהנפעל). ער (כה"פ ונפעל, משל ונמשל).
ב תרפ (כה"פ בנפעל צ"ל בדביקות במקורו, מצד האמונה שאין דבר שחוץ ממנו). תרפב (המשך. מובן גם בהשגה, כי ההתהוות היא בבחי' התחדשות וצ"ל תמיד כח המחדש, וגם כי יש שינויים בהשפע האלקי כפי מעשה התחתונים). תרפד (המשך. וגם מקיום הנבראים באיש או במין, מסיבוב התמידי של הגלגלים ולכיוון א', מהתכללות פעולתם, מזה שהם בבחי' חיות). תרפו (המשך. אופנים בהדביקות). תתטז (כה"פ בנפעל – בבחי' התלבשות, אבל בהבדלה (בדרך ציווי)).

כח התנועה:

א צא (פעולתו בכח הרצון).

כח ופועל:

א קיג (למע' אין כ. חסר פ., הפ. במדרי' הכ.). תקל (חסרון הכ. מה שאין בו הפ.).
ב תרנח (ענין הכח לפעול בהתגלות, תנועה מכח התנועה. אין הפ. במציאות בהכח (דלא כגילוי ההעלם), הפ. בא בדרך ממילא (דלא כגילוי מהיולי) מפני שהכח מובן לבוא בגילוי). תרס (המשך. ואינו כמו שההתפשטות בא מהעצם בדרך ממילא. מתדמה ליש מאין שהכח הוא נעלם, ענינו לפעול בהגשמי, ובא בבחי' התחדשות, רק שכו"פ הם בקירוב יותר. כו"פ וימ"א הן מל' שלפני ושלאחרי הפרסא). תרעג (המשך. בחיצו' המל', כח כללי וממנו באים כחות פרטיים ע"ד צירופי אותיות פרטיים מכח הדבור. ומזה נעשה ההתהוות בבחי' התחדשות וניכר כח הא"ס). תרעח (כ. התנועה הכללי פשוט ואף שהכחות נמצאים ממנו אינם כלולים בו כמו כלל ופרט). א'קיט (למע' אין כ. חסר פ. וזהו מ"ש הרמב"ם וכל הנמצאים צריכים לו והוא אינו צריך להם).
עיי"ע יש מאין. העלם וגילוי. עצם והתפשטות. עבודה. אור וכח.

כחות הנפש:

עיי"ע נפש, כחות הנ.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו':

ב תתקג (משא"כ דבור (ב' פי'). בד"א כשלא דרכיכם דרכי). א'קעא (המ. מהווה הכל משא"כ מ. דלמטה).

כי נר מצוה ותורה אור וד"ח תוכחת מוסר:

ב תתקצב (פי').

כי נשגב שמו לבדו הודו גו':

ב א'יז (שמו – מל' דא"ס, הודו – גילוי הקו). א'יח (פי' אחר. שמו – מל' דא"ס לפה"צ, הודו – מל' לאחה"צ שמתצמצם להיות בבחי' מלך).

כל:

א קעב (כולל הכל. שמאל דיסוד והמשכת ע"פ סדר השתל' ומ"מ נמשך הירא. כל שדרכו למנות. יראו מה' כל הארץ).
ב א'לא (בחי' יסוד. בגימט' נ' שערי בינה).

כל האומר איש"ד בכל כחו כו':

ג א'תטז־תיז (כח – כח מעשיו, חיצו' חכ' מקור חו"ג דבשש ימים עשה. כח – ב"פ יד, ימין ושמאל, י"ד עתים לטובה

וי"ד לרעה, אך העונה איש"ר בכל כחו – בתוס' וא"ו, ממשיך מעצ' א"ס דלאו מכא"מ, ונתהפך השמאל לימין, ועי"ז קורע גז"ד. יגדל נא כח אד'. בכל כוונתו). א'תכג־ד (שמי' רבא – שמו הגדול, אוא"ס שלפה"צ בכל כוונתו – המאריך באחד – התבוננות איך שהכל מיוחד בשמו הגדול ובעצמותו. ועי"ז בכל כחו – הגדלת כח, המשכת העלם העצ' בכח מעשיו. גם כוונתו הו"ע בכל מאודך – התכללות בעצ' א"ס).

כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר:

ב א'קפז (מצד שרשו בכוחו לצמצם א"ע למטה כ"כ).

כל המאריך באחד כו':

ג א'תיז־תכג (שמות, אותיות, כלים, ככל שמתעלם האור הם יותר במציאות. וכל הצמצומים רק לגבי העולמות, לגבי אוא"ס אינו מסתיר. המאריך בא. כל הנבראים כלולים ומיוחדים במח' העליונה, המאריך – התבוננות בפרטי המדריגות, הכל כלול באא"ס יחיד שלפה"צ).

כל הנביאים נתנבאו בכה כו':

ב תשטו (מל' בהתלבשותה בבי"ע). עיי"ע כה. נבואה.

כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו גו':

ב תתקיא (שמות בשרשן (הוי'), תכלית בריאתם לכבודי). תתקכד (ולכבודי פי', המשכת מל' דא"ס עם תוספת אורות מעצמות א"ס).

כלא:

עיי"ע ביטול.

כלב:

א תקכג (בגימט' אלי' ובגימט' ב"ן).

כלה:

א שפט (כ. עילאה, בחי' ביטול במציאות גם בבינה). תצה (ב' בחי' כ.: ל' כלתה נפשי, מל'. ל' כליון, בינה).

ב תרסז (ב' בחי' (במל'): כ. עילאה מל' כליון, יחו"ע. כ. תתאה מל' תשוקה, יחו"ת. פני' הלב וחיצו' הלב. אה"ר וזוטא).

ג א'רצה־ו (ב' בחי' כ.: התבוננות בממכ"ע שבטלה במקורה, ומזה בא כליון להיכלל. ובסוכ"ע שגם הוא רק הארה, ומזה בא כליון וביטול במציאות. או ברוממות עצמי שאינו בגדר עולמות, מזה בא לכליון וביטול בעצמותו לגמרי).
עיי"ע נשמה.

כלי ריקן מחזיק:

א תקצה (בעבודה: שבירת הרצונות ועי"ז קליטת התבוננות).

ב תתפו (תלמיד בקבלתו מהרב: כאלו אין לו שכל מצ"ע רק מה שמקבל מהרב).

כלים:

א יב (דאצי' הגבול שבהם רק בבי"ע). טו (התהוותן מהרשימו (ומהאורות) בדרך ריחוק. פגיעת או"י ואו"ח). טז (אלקות בבחי' הבדלה, אופן האי"ע). יט (כ. דאצי' רק כח הגבול אבל מגבילים עכ"פ בבחי' חו"ג ושיהי' התפשטותן רק באצי'). נח (ריבוי הכ. ממעט האור). ס (ריבוי ומיעוט הכ. שרש מדידת הכלים קדם למדידת האור). קטז (ביטולם מהאו"מ. ביטול הכ. למעלה מביטול האורות). קלב (התחלתם מעקודים). קסב (מספר דע"ס בכ. לפי שהגבלה והתחלקות ע"י. כ. דמל' ושאר הספי'). קסד (המשך. פני' וחיצו' הכ. חילוקם. שאר הספי' העיקר פני' הכ. ובמל' עיקר חיצו' הכ.). קסט (מהות דבר בפ"ע ומ"מ בבחי' דביקות. התאחדות בהאור. בבחי' קיום עצמי). קעא (גילוי ההעלם לגבי א"ק. לגבי הרשימו אי"ע אבל לא כמו האי"ע דבי"ע. כח הא"ס שבכ.). קפ (חיצו' ופני' הכ.). ר (בחי' בהירות. מגלים האור (לא כלבושים)). רג (כ. דכתר ודאצי'. פני' הכ. מגלה האור וחיצ' מעלים). רד (כ. דאצי' מגלים האור ולכן נק' ספירות. התהוותם בהדרגה מהאור. גם בעשי' הן קדושה). ריא (אותיות

מסודרים). רכד (ההמשכה מעצמות אוא"ס למטה ע"י הכ.). רכה (המשך. ע"י פני' הכ. שמגלים). רלה (דאצי' ודכתר, חילוקם. דכתר בהירות. ב' ענינים בהסתר הכלים). רנו (חילוקם מהפרסא. התהוותם מכ. דא"ק וע"י רושם דעקודים). שב (עיקר מציא' שבאצי'. גבול. שרשם מכח הגבול שבא"ס). דש (חיות לקיום מציאותם לבד האורות). שכב (בבחי' חד רק לברוא אבל לא יחוד ממש.). תכה (בחי' גופין. בקיום עצמי (מצד התאחדות האור בהכ.). למערכת הכ. רק גילוי האור (כמו מל' הכלולה בז"א או הגלמת האור); להפרדס הן אלקות; לדעת אדה"ז אלקות וגבול). תלח (דאצי' נכללים ג"כ בש' מ"ה אלא שהם ב"ן דמ"ה). תפח (פעולת הכ. זב"ז היא בבחי' התלבשות (שפע) ושייך עי"ז שינוי או חסרון בהכ.). תצג (כ. דאצי' וכ. דבריאה). תק (כ. דכתר ואצי', חקיקה וכתיבה, בבחי' ירידה). תקלד (כ. דאצי' ודבי"ע. כ. דז"א ודמל'). תקס (התכללות בכ. מעצמות). תקעא (מציאות דבר). תקעד (מציאות, מקור לבי"ע). תקפד (כ. דאצי' – כח ההגבלה ומגביל בבי"ע). תקפה (כ. דאצי' ולמע' מאצי'. ב' ענינים בחקיקה). תקפו (המשך – ע"ד מחשבה). תקצד (מצ"ע מציאות. אין שייך בם התפשטות. ביטול שמצ"ע וע"י האור. הכנה לקבל). תרכד (חלוק מלבוש). תרל (בחי' שם. העלם בעצם מהותן, מעלימים עצם האור ומגלים הארה חיצו' לבד ומ"מ גילוי יותר מלבוש. פני' וחיצו' הכ.).

ב תרלט (כ. דאצי' וכ. דכתר (חילוקם), גילוי ההעלם). תרפז (יחודם במקורם בהעלם, אבל הם עצם מקורם. משא"כ יחודם עם האורות). תרצז (כ. דאצי' בירידתם לבי"ע יש בהם אור הקו וזהו רק הארה דהארה, ולכן ה"ה חיות לבי"ע). תשצה (גם בחי' מדה דכ. אינה מציאות והגבלה ממש. גם בכ. טבע העלי' מצד קבלתם מהאור). תתלג (שלמע' מתיקון – בבחי' המשכה מלמע'. דתיקון – מהבירורים דתהו). תתמט (באצי' ולמע' מאצי'). תתסג (אותיות לפעמים כ. (אותיות עצמיים, דהוי' וכו')). תתעו (בכל העולמות יש כ.). תתפח (כ. לקבל – דוקא יש שבטל, מל'). תתקמה (כ. דעקודים רושם מאור דעקודים). תתקמו (עיקר התחלת הכ. הוא מאצי'). תתקמח ((פני') כ. דאצי' – אלקות בבחי' בטול דחכ' לפי שאבא עילאה מקננא, נוסף לזה שהן אלקות בכללות הכ. מפני שנתבררו ע"י שם מ"ה דתיקון). תתקמט (באצי', הכ. מיוחד עם האור. עיקר פעולתם, העלם אור, הוא בבי"ע. חיצו' הכ. (והאור שבהם) הנעשים נשמה לבי"ע אינם כמו שהן באצי'. משל מהשפעתם שכל לחכם וקטן). תתקנג (כ. דבי"ע נק' לבושין, כ. דאצי' בהמשכתן בבי"ע נק' גופא (אבל) בלא נשמתא). תתקנד (כ. דאצי' ובי"ע, חילוקם בתפיסת האור: מהות או מציאות).

ג א'רנ (ז"א דאצי' נק' אחיך הגדול מצד גדלות הכלים לגבי הנשמות, לכן תכלית עילוי הנשמות לאשתאבא בגופא – כלים). א'רסט (דעקודים. כשנמשך האור ונסתלק הניח רושם, וע"י הסתלקות נעשה כלי).

עיי"ע או"כ. לבוש. מספר. צלם ודמות. עקודים.

כלים. חיצוניות ופנימיות הכ.:

א תקעה (חילוקם: השפעה לזולתו, קבלה (דעצם האור) לעצמו. שם הכינוי והפעולה, שם התואר). תקעח (המשך, מוגבלים ובלתי מוגבלים). תקפא (המשך, מיוחדים או נבדלים מהאור. הגבלתם (פ. הכ. הכנה לח. הכ.)). תקפג (המשך, ע"ד מחו"ד. (גם ח. הכ. כח ההגבלה ולא פועל)). תקפד (המשך, צורה מצורה וצורה עצמית. (ח. הכ. מורה על האור)). תקפו (המשך, כנ"ל, חיצו' ופני' המחשבה). תקצא (המשך, פ. (ואמצעית) הכ. יחו"ע, ח. הכ. יחו"ת. ג' בחי' באותיות הכלולים בכח).

ב תשצח (הגבלה ממש לפי"ע המקבל – ע"י ח. הכ.). תשצט (חילוק ההגבלה

והירידה שע"י פני' הכ. — גילוי רק לעצמן, ממל' דהט"ס — חוץ לעצמן). תתע (חילוקם (התלבשות הפרצופין ע"י ח. הכ.), כלים ולבושים, הוי' ושאר שמות). תתקיא (פ. ועצמי' הכ. — דשמות עסמ"ב, אותיות דהוי'). תתקמט (ח. הכ. נר"ן לבי"ע משא"כ פ. הכ.). א'קעח (פ. הכ. מתאחד בעצם האור — מחשבה).
עיי"ע צלם ודמות.

כלל ופרט

א רכז (הפרטים נמצאים בכ. בהעלם). שדמ (דתורה).

כמים הפנים כו' האדם:

ב תתקסד־סו (פרטים במשל. בנמשל למע': העלאת מ"ן והמשכת מ"ד דאדם תחתון ועליון מאצי' לבי"ע, וכן באוא"ס שלפה"צ העלאת מ"ן מיני' ובי' והמשכת מ"ד מבחי' רצון דאנא אמלוך בלאחה"צ). תתקסח (בא"ס שלאחה"צ, העלאת מ"ן והמשכת מ"ד דע"ס דאצי' וא"ק (וכתר)). תתקעב (המשך).

כנור:

ג א'רי (כ"ו גי' הוי'. של ביהמ"ק של ז' נימין — הוי' דסדר השתל', של ימוהמ"ש של ח' — הוי' דלעילא). א'רצג (של ימוהמ"ש של ח' נימין (על השמינית) — הוי' דלעילא, דלעתיד של עשרה (עלי עשור) — עצ' אוא"ס למע' ממכ"ע וסוכ"ע).

כנסת ישראל:

א ריג (נק' רחל, אסתר). ריד (בבחי' נפילה בזה"ג).
עיי"ע מל', בחי' בה.

כסא:

ב תשב (מדות נק' כ. למוחין). תתקו (כ. (—כס א') ודמות הכ.: אצי' ובריאה, שרש הנשמות (כסה"כ). ישיבה על הכ.). תתקיא (המשך. כ. וכסה"כ, שרש הנשמות). א'קפח (כ. — תורה, שרפרף — מעהמ"צ (ע"י הגבהת הרגל — נשמה למטה). מי קדם).

כסא הכבוד:

א ריב (כח"ב דבריאה).
עיי"ע כסא.

כתיבה:

א תק (כ. וחקיקה).

כתנות אור (באל"ף):

א רה (אינו מעלים כלל רק מגלה).
עיי"ע אדה"ר.

כתנות עור:

עיי"ע אדה"ר.

כתר:

א (כמה פי' ובחי' בכ., כ. שבכל עולם. ממוצע). כז (עצם הכ. למעלה מע"ס. שרש דע"ס כלולים בכתר). קיז (כ. פרטי לכל עולם. הצורך לזה). קכג (דאצי', רצון גלוי. ע"י הכ. דוקא אפ"ל התהוות האצי'). קכד (פעולת כ. דאצי' רק בנש"י. אהמ"ס ורעו"ד. פועל ג"כ בקירוב — הרהורי תשובה). קכט (פרטי דעולמות בי"ע). קלב (חיצו' הכתר בחי' חי'). קמח (השתלשלות הכ. זמ"ז. חילוקם רק בגילוי אור. הגדלת האור דכ. דעשי'. מעלת כ. דעשי'). קנ (המשך. ע"ס במקיף דכתר ומ"מ אי"ז התחלקות). קסז (חפץ ה'. המשכת הכ. למטה). רכא (ההמשכה מפני' הכ. אינה משתנית). רלד (בכ. עיקר הבהירות (באו"כ). כלים דכ. חקיקה). רלח (לבושים דכ. הוד והדר, לבושי אור שמגלים העצם ולכן בכ. דוקא עיקר ענין הבהירות). רמא (ע"ס בכ. מצד התפשטותו בח"ס וחכ' דאצי'). רמג (ביאור ג' הפי' דסיבוב עטרה ושתיקה שבכ. (בב' אופנים)). שכט (להרמ"ק הכ. בבחי' מתהוה מא"ס ולהאריז"ל פני' הכ. א"ס בהעתקה ובחי' תחתונה שבכ. נתהווה). שעד (כולל כל המדרי' שלמע' מאצי', מופלא ומכוסה שבכ. (איזה פנימי' ואיזה חיצוני')). שעה (רוממות). שפא (השתל' הכ. זמ"ז, אינו באופן דהתלבשות עליון בתחתון (ואדרבה התחתון כלול בהעליון) ומ"מ מתמעט

האור). שצא (נעלם ע"י החכמה דוקא). שצג־ז (ממוצע בין אוא"ס לנאצלי'). שצד (חלוק מממוצע דאצי', מחבר הנאצלים עם העצמות (אף שפנימי' הכ. אינו מקור לע"ס)). שצו (ב' הבחי' שבממוצע דכ.: מדות שבכ. וח"ס – ארין, מקור לנאצלים. כשב"כ – עתיק, בחי' תחתונה שבמאציל). שצח (ב' בחי' הנ"ל מובדלות לגמרי זמ"ז, ואיך הם הממוצע, אלא עיקר הממוצע דכ. ח"ס). תו (במו"ס פני' עתיק ובגלגלתא חיצוני' עתיק). תיב־ו (כנ"ל). תמב (עתיק וארין, א"ס נעשה בחי' עתיק לעולמות ועי"ז נמצאים האורות דאריך). תנח (ח"ס עיקר הממוצע בין המאציל לנאצלים). רכח (כ. וחכ': העלם וגילוי, חשך ואור, ביטולם). תסג (ענינו התנשאות. ב' מדרי' בכ. מל': הוד והדר. פנימי' וחיצו' שבכ.). תקסז (ב' אופנים בביטול, אוכם ולא ידע). תקסח (המשך). תרכא (בחי' רוממות).

ב תרצט (השתל' הכ. זמ"ז אינה כמו עו"ע). תשיז (העלם הראשון שהא"ס מתעלם בו). תשסה (כ. חכמה, כה זה. היתרון דכ.). תתקיד (ע"ס שבכ. כוחות רצוניות, אינם במציאות, לא רעותין נהורין ובוסינין). תתקסג (פרסא על ע"ס הגנוזות וע"י נמשך מהם אור בנאצלים). תתקסד (המשך. אינה מעלמת, נק' אבני שיש טהור). תתקעב (המשך. התגלות ע"ס בכ. ע"י העלאת מ"ן). תתקעט (חסד דאריך (בחכ') כהן לכ.). א'קסט (ממוצע).

ג א'ריג (ראשון – בבחי' הבדלה. ראשון לנאצלים. כ. הכללי שעלה ברצונו להאציל. כ. הפרטי הרצון באצי' וכן בבי"ע). א'ריד (המשך. לשיטת הפרדס שכ. עו"ע מאוא"ס – נאצל הראשון. לשיטת האריז"ל שכ. ע"י הצמצום – ראשון לנאצלים. רק שלשיטת האריז"ל הוא ממוצע ממאציל ונאצל). א'רטו (למע' מגילוי ואינו בגדר רצון גלוי להתהוות היש, וע"י הע"ס דאצי' בא הרצון עד בחי' מל' דאצי' שהוא רצון גלוי). א'תכט (רק חסד, גם בא"א – הגבו' אינה ניכרת והכל גילוי. כ. בכללות כמו אוא"ס שלפה"צ). א'תלח (ב' מדרי': מה שכולל ע"ס דאצי', ועצם הכ. – רצון לחו"ב ומדות).

עיי"ע אברהם. אויר. אני ראשון כו'. אצי' ביטול. גבו'. הוי', ב' שמות ה'. מדות. מל'.

כתר. פנימי' הכ. וחיצו' הכ.:

א תקסז (ח. הכ. – אוכם, ע"ד שרגא בטהירא. חילוקו מחכ'). תקסט (המשך. פ. הכ. – לא ידע, כלול בעצמות. או ב' בחי' רצון ליכלל. אין ואפס). תקצב (פ. הכ. אינו מקור לנאצלים. על ידו ביטול דד"ע באצי'. ח. הכ. מקור להשתל' וע"י ד"ת באצי').

ב תשטז (חיצו' הכ. נק' כה, בבחי' התפשטות (כמו רצון) ומעלים על העצם). תשכד (עת"י וא"א). תשסח (המשכתם במל' ופעולתם בנוגע לבירורים).

כתר שבחכ' וחכ' שבכתר:

א תיח (חשב"כ היולי שאינו מציאות מושכל, כשב"ח מושכל פרטי שכבר נמשך ממקורו אלא שהוא במקיף והעלם (ההנחה וניצוצי אור)).

ב תתצג (מקור ממש לחכ' הגלוי'. מאיר בחכ' בבחי' העלם). תתצד (המשך. דוגמאות, פועל ביטול החכ' (השתוממות)). א'קעז (כח המשכיל).

ל

לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש כו':

ב א'קפא (תורה והחדש: גילוי ד"ע. פתח בבראשית, בריה"ע, כח מעשיו: בירורים דד"ת, ונזכר בתורה: הארת מ"ה בשביל בירורים דב"ן).

לב:

א ריד (פני' וחיצו' הלב בהסתר בנפה"ב ועי"ז הבירור). תכט (חיצו' הלב אהבה שע"י התבוננות (כי הוא חייך), קרבנות. פנימי' הלב התקשרות עצמי, קטרת). תמה (מילוי הלב שמרווה צמאונו).

ב תרמג (בו עיקר החיות ומשלחו לכל האברים). תרסח (אהבה דפני׳ וחיצו׳ הל.). תערב (המשך). תשב (חיצו׳ ופני׳ הל. אתכפיא ואתהפכא). תשה (בחיצו׳ הל. הארת המוחין ובפנימיותו אור המוחין ממש). תתכד (פני׳ הל. בלתי מורגש, העבודה דאש רעש רוח. חיצו׳ הל. מורגש). תתלז (חיצו׳ הל., אה״ע). תתלח־מ (פנימי׳ הל. מצד פני׳ בינה ופני׳ חכ׳). א׳טו (דפיקו דלבא, רצו״ש). א׳טז (בל. מתחבר החיות עם הדם. בינה. מל׳).
עיי״ע אהוי״ד.

לבונה זכה:

א תלב (עתיק דקליפה (בתחתית העשי׳)).

לבוש:

א קסח (עשיית האדם (בפרנסה וכו׳) ל. המעלים להשפעה האלקית). רא (לפי״ע הדבר שמחוץ ולפ״ע המתלבש. ל. ראש גוף ורגל). רט (ל. כבוד, מקיף דקליפה (שומר את הציור) ומסתיר ביותר). רלו (ל. דכתר (הוד והדר). ל. אור שמגלה העצם). תקנב (לבושי או״א, בזה תלוי התגלות הכחות בהבן). תרכד (חלוק מכלי – אינו עושה שינוי בהמלובש). תרל (כנ״ל, בחי׳ נבדל ומעלים יותר מכלי (אף שאינו משנה האור להיות כמו הכלי)).

ב תשכז (התפשטות. מגלה עצם). תתה (תאוות הל. רחוק מן התיקון). תתטז (בהתעלמות באיזה ל. שיהי׳ – קצת גילוי ואא״פ להיות התהוות היש). תתנב (או״כ ל. והיכלות: ל. – חלוקם מכלים (נפרדים מהאור, גילוי ע״י העלם). אותיות מו״ד). תתנה (המשך. ל. בי״ע או יצירה, ב׳ בחי׳ ל.: כלי ובטל אל המלביש (התלבשות הפרצופים זב״ז) או שנפרד מהמלביש). תתנח (המשך. (ב׳ בחי׳): אותיות מו״ד – המיוחד או הנפרד. היכלות). תתנט (המשך. ל. והיכלות, חילוקם: משל וחידה, דורות הראשונים וזה״ג. ל. העשי׳. שרשם למע׳ מגדר גילוי). תתסג (אותיות – לפעמים כלים (אותיות עצמיים – א. דהוי׳) ולפעמים ל. (אותיות נבדלים – א. דשאר שמות)). תתע (המשך. כל הנ״ל בבחי׳ כלים, פני׳ וחיצו׳ הכלים, אלא דבפרטיות זהו בחי׳ כלים ולבושים). תתעב (המשך. הנ״ל באצי׳. בבי״ע – בכללות ל., בפרטיות חילוק ל. הבריאה לל. היצירה. ל. העשי׳ – העלם לגמרי. יתרון האור ע״י בירור העשי׳). תתקיג־יד (חכ׳ (וקו) רק ל. לאוא״ס). תתקנח (ל. ושערות יגת״ד וב׳ פאות, חלוק בהמשכות). א׳קעז (שייך רק על ז״ת ולא על ג״ר (אין ל. על הפנים). מסוה – דבר נבדל לגמרי המסתיר. רק בגילוי הכוחות).

ג א׳שעט (קודם עה״ד לא נצטרכו, כמו״כ בעת הנבואה. לעצמו א״צ ל., כתנות עור ל. דחכ׳).
עיי״ע הני מאני. מלכות. מהיכן נבראת. קליפה. נעל.

לבוש, בחי׳ בלבוש.

א ר (המיוחד ומגלה, הנפרד ומסתיר. הגוף ולבושי הנשמה למע׳ (מיוחדים ומגלים), לבושי הגוף (מסתירים)). רב (ל. הנפש: כחות (מיוחדים ומגלים) מחדו״מ (נפרדים ומסתירים)). רה (ל. דאצילות (מעלימים ע״ה אלקות). שרשם. התהוותם מהכלים בדרך אי״ע. ל. דיצירה ועשי׳ טו״ר ומסתירים לגמרי). רל (אור ל. המגלה. כלי ל. המסתיר). ת (המעלים והמגלה בשכל). תנד (דכח תחתון לעליון – אינו העלם עצמי, משא״כ החכ׳ שמלביש לעונג).

ב תתעג (ל. שבת ויו״ט יהיו של משי – חי, ל. הבריאה). תתקפא־פד (ג׳ מינים: דמשה, חכמי לב, סתם. בעבודה: תורה, רעו״ד, במצוות בקב״ע. כנגד ג׳ פרסאות. ע״י גילוי אור). א׳קסד (ל. עצמי ונפרד, אצי׳ ובי״ע). א׳קסה (המשך. כוחות ומחדו״מ). א׳קעז (המיוחד – מחשבה. (ל. דהארה)). א׳קעח (המשך. הנפרד – דיבור).

לבושי׳ כתלג חיוור:

ב תתפט (יגת״ד דמו״ס). תתצא (פרסא שבין ח״ס לחכ׳ דאצי׳).

לבן:

א רו (ב' פי': לובן העליון שלמע' מאצי' ובחי' (חכמה ד)ק"נ דבריאה. צאן ל. והגל שעשה). רח (כתר דקלי' שנפל בשבירה מלובן העליון. רצה להגביר המסכים שיעקב לא יוכל לבררו ולכן עשה גל). שנ (לובן העליון, א"ק. צאן ל. – יציאה מא"ק שלא בהדרגה). עיי"ע גל. יעקב.

לבן (גוון):

א רכז (פשוט מכל הג. ולכן מראה אמתית כל הגוונים. בחי' חכמה). רכח (ג. עצמי, אינו דבר נוסף. הלבנונית שבצבע ל. (בחי' החסד) ג"כ עצמי). עיי"ע גוון, גוונים.

לבנה:

א ריב (מולד הל. – נקודת המל' להיות מקור לבי"ע). ריט (שני חצאי ל. ושינויים בחצי שכנגד החלל. קיימא סיהרא באשלמותא, גילוי אוא"ס בה"ס אחרונות דמל'). רכ (המשך. שרש ההמשכה).

ב תרסו (חצי' העליון מאיר תמיד. פעולת קטרוג הל. במל'). תשמט (מיעוט הל. וחטא עה"ד במל', חילוקם). תשסט (קיימא סיהרא באשלמותא. מדרי' בזה). תתמו (אור השמש משתנה בה, דוגמת המל').

ג א'רח (עכשיו הוא חשוך בעצמו, וע"כ גם במילוי הל' אינו כמו השמש. לע"ל לא תקבל מהשמש – כתר א' לשניהם. ומ"ש ולילה כיום יאיר – שההעלם יאיר מצ"ע). א'שנג (ע"י שמקבלת מהשמש משפיע גם אור של עצמה). א'שפו (כנ"ל).

לדוד זמירות היו לי חקיך, דוד זמירות קריית להו כו':

א שמו (ב' פי' בז.: העדר תפיסת מקום העולם לגבי תורה. מל' זמיר – כריתת יניקת החיצו' ע"י התורה). שמח (המשך פי' הב'). שמט (ז. חיצו' התורה השייך לעולמות). שנב (הטעם שנענש דוד (אף דלא ידע אנוש ערכה)).

לוחות, לוחות הראשונות ולוחות השניות:

א תרה (לוחה"ר ברעש גדול, התגלות יתרה, הערב רב עשו העגל והורידו האור עוד יותר).

ב א'קעז (לוחה"ש – פני' ועצמות החכ'. נתחדש ענין הבירורים).

לויים:

ב תתכט (שיר הל. מסודר, התגלות פני' בינה).

לולב:

ב תרעט (ד' מינים שבל. באחדות אף שהן מחולקים. מחבר עבודה דר"ה ויו"כ עם כל השנה). א'קסז (ד' מינים שבל. ענינם אחדות, ממשיכים ד"ע בבי"ע).

לחם:

א תלא (מחבר הנפש (החיות השייך אל הפנימי) עם הגוף. באדה"ע – התחברות אורות בכלים, העבודה דקרבנות, חילוקו מריח (וקטרת)).

ב א'סב־סג (מן השמים, מן הארץ. תהו ושרש התיקון). א'קלד (ל. מן הארץ, מצה, עי"ז דעת בהוי' – מל'. עבודה בכח עצמו). א'קלט (המשך. ל. מן השמים, עי"ז דעת באוא"ס שלמע' מעול'. עבודה דנה"א מצ"ע). א'קפ (ל. מן הארץ – ד"ת. מן השמים – ב' בחי' ד"ע).
עיי"ע מן. קרבנות. ריח.

ליוועד:

א שנט (משל הל. בהתלבשות נפה"א בנפה"ב).

לילה:

א קלג (סילוק האור. שינה. תרעין דג"ע אסתימו).
עיי"ע אור וחשך. יום. תרנגול.

לך לך גו' אביך:

ב תשכ (להמשיך אב רם – מו"ס, אל הארץ, מל'. ע"י העלאת מ"ן מארצך וממולדתך ומב"א, בעבודה). א'קצה (לך לך – ענין הכפילות. ארצך מולדתך

ובית אביך: נה"י חג"ת וחב"ד דלעו"ז. העלאה לשרש הנשמה, ועי"ז המשכת אוא"ס הבל"ג).

לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה:

ב תתכז (בהקיצור צריך להכניס כל האריכות).

לעתיד לבוא:

א קיז (גילוי עיגול הגדול. נגיעת הקו גם בתחתיתו. הגוף יהי' אלקות). רל (שם הוי' דלעילא. גילוי מרחב העצמי במל'). רלג (המשך). רלה (גילוי אור עצמי לפי שלא יהי' הצמצום). שנו (ראיית העין ולא דעין השכל לבד). שצג (מצוות בטלות ל. הפי' בזה. גילוי תענוג העצמי, עדן עילאה סתימאה). תנו (עצמות ח"ס בבחי' לימוד). תנז (כנ"ל, אבל לא לימוד דהשגה כ"א ראי'). תנט (ראיית המהות בגוף והנפה"א מקבלת מהגוף, וכ"ז לימוהמ"ש אבל בתחה"מ בחי' השגה שלמע' מראי' במהוע"צ א"ס (שלמעלה מפני' ח"ס)). תצח (גילוי מקיף בפנימי'). תקנו (יהי' ביטול דמ"ה מורגש בלי שינוי המהות, בזמה"ז מורגש רק בדרך מעביר). תקנט (לע"ל ראיית המהות, ראי' דעכשיו בבחי' מציאות). תרז (גילוי עצמות א"ס בכלים דוקא).

ב תרנב (גילויים דל. ע"י עבודה בהיש ותשובה מצד נה"ב). תרפה (יהי' נשמות בגופים, אבל הגופים לא יהיו גשמיים כעכשיו). תרפז (יתגלה מהות העצמות ע"י העבודה דעכשיו). תשי (בחי' עמידה, גילוי העצמות ונמשך למטה. עכשיו בחי' ישיבה, הארה). תשלד (לא ילמדו איש את רעהו כי יתגלה העצמות של כאו"א). תשסט (חלוק מזמן שלמה: גילוי מפני' ע"ק גם במל' דמל'. רע נהפך לטוב, וגשמיות לאלקות). תשעא (המשך. ע"ס דז"א ומל' בקביעות, נשמות חדשות). תתקכה (גיהנם דלע"ל, הוצאת חמה מנרתיקה). תתקל (יהי' היפוך הצמצום ויהי' גילוי אוא"ס (כבוד הוי', פי הוי')). תתקלב (הוי' אחד, גילוי הוי' דלעילא בהוי' דלתתא וממילא שמו אחד, שם אד' מגלה שם הוי'). תתקלו (התגלות סודות התורה ונבואה בכאו"א, דבר טבעי. אבל עכשיו רק ליחידי סגולה, דבר פלא). תתקלז (ראיית המהות דעכשיו אינו בדומה ללע"ל). א'מד (לע"ל גילוי הגבו', הלוים יהיו כהנים). א'נח (נשמות דעכשיו יהיו בבחי' מזון גשמי לנשמות דלע"ל, סעודת לויתן ושור הבר). א'קמא (גילוי העצמות, לא יהי' בחי' משפיע ומקבל). א'קנב (היש יהי' אלקות. ראי' באלקות). א'קצז (ראיית המהות בבחי' שוב, פלא).

ג א'רז (הוי' הוא האלקים. ולאחר גמר הבירורים יאיר שם אלקים עצמו. לילה כיום יאיר). א'רח (המשך. הלבנה כאור החמה. המל' מצ"ע תאיר. המל' תשפיע לכל הספירות. הנרתק עצמו יאיר). א'רט (המשך. אותיות דרשימו יאירו. גוף הנבראים יהיו אלקות). א'רי (המשך. הנפש יקבל חיות מהגוף). א'ריא (המשך. יחתו מריביו – יתבטלו, אהפוך – יהפך לטוב). א'רסג'ד (הגילוי אוא"ס והנסים לא יהי' פלא, מצד השמחה דלע"ל שישמח במעשיו ישתנה כל סדר ההשתל'. וכן תהי' השמחה בנש"י ושמחת עולם על ראשם, ונשמח בך – בעצמות א"ס). א'רעו'ז (יתגלה י"ה שבמצוה. צדיקים המקיימים מצוות יהי' שמם הוי'. יתגלה מעלת הכלים. הגוף למע' מהנפש. מצות יקראו הוי'. ב"פ י"ה – יהי' הוי' אחד. מ"מ יהי' י"ה גבוה מו"ה). א'רעט (מצוות בטלות – העדר תפיסת מקום לגבי הגילוי דלע"ל). א'רפז (גילוי העלם העצמי (שרש הכלים) במל' (בחי' העלם, ל"ל מגרמה כלום), ויהי' הגילוי למטה בגלוי, גופים אלקות, משפיעים בנשמה, מל' משפיע בספי'). א'שצז (לא יהיו עליות וירידות (כמו עכשיו בשויו"ט) שיאיר גילוי סוכ"ע המקיף כולם בהשוואה. מנוחה לחיי העולמים).

עיי"ע אותיות. ג"ע ולע"ל. עוה"ב.

לשון־הקודש ושאר לשונות:

ב תתעג (אותיות דלה"ק אינם העלם לגמרי, משא"כ דש. ל.).

לשמה:

עיי"ע אדעתא.

מ

מ' (אות):

עיי"ע אותיות.

מאה:

א נט (בן ק. כאילו מת, במיתתן רואין).

מאור:

א קלה (מהותו אור. עצמות אינו מ.).
ב תרנד (מ. ואור, עצם והתפשטות. המ. אינו בבחי' (מקור ל)אור כלל, והאור באי"ע). א'כה (עצמי, אינו בבחי' אור להאיר. העדר ההארה אינו פועל שינוי בהשמש, פלפול בזה דלכאורה זהו כוונתו). א'כו (המשך. העיקר מפני שאינו בבחי' מקור לאור). א'קצד (אור השמש ענינו להאיר את החשך (ע"י הנרתק), משא"כ המ.).
עיי"ע אור.

מבול:

א תמג (סילוק האור, והי' צ"ל המשכה חדשה (ע"י וירח הוי' ריח דמס"נ דאאע"ה)).
ב א'ד (בזמן המ. רק שם אלקים, צמצום בלבד).

מבין דבר מתוך דבר:

א קצג (מהשגת המושג בא להשגת הבלתי מושג). קצז (מד"ת בא לד"ע). תקצב (מהות אחר אבל שכל הראשון נושא אותו. חילוקו מעו"ע וממשל).

מגדול עוז שם הוי' בו ירוץ צדיק:

ב א'כב (מ. הוא בחי' מל', כמה המשכות שעי"ז).

מדַבר:

ב תתקה (המעלה מפני כח הדבור, ולא כמו צפור המדברת).

מדָבָר:

ג א'תנח (אינו מצמיח. בקלי' אין שם גילוי אור. ובקדו' תוקף הרצון וצמאון, ומה שאינו מצמיח – רצוא בלא שוב, או שהצמאון למע' ממדות (אשר לא ישב אדם שם)). א'תס־ב (מדבר סיני – שנאה לרע, מביא לראיית אלקות – ובמדבר אשר ראית).
עיי"ע בירור.

מדות:

א נה (הרגש עצמי. מ. עצמיים ורצון מ. שבמוחין. חוץ להעצם. הכרח התגלותם בעבודה). סו (מ. שבשכל ושבלב. טוב, לו טוב). קנג (חיותם מאור המוחין). רכז (מ. שע"י השכל אינם כמו שהם בעצם). רס (שלמטה מהחזה ושלמע' מהחזה). רסא (ב' ענינים במ. שבשכל: התפעלות שכלי (למטה ולמע' מהחזה), והטיית השכל). רחצ (למע' יש גם עצם המ. דלא כהחוקרים). שיג (מ. ורעו"ד, חילוקם). שצב (מ. שבשכל מתגלית ע"י השמחה). שצג (במ. שייך ניחום. השינוי במ. דאצי', גם במ. שברצון שייך שינוי). תכב (הארת המוחין ממש מתלבש בהמ.). תסט (מ. שלמע': עצם המ. עצמיים, וחיצונ' המ. בבחי' התפעלות). תקח (הן טבע האדם, כפי ההשרשה בעצם הנפש). תקי (בעצם מהותן הן רצון רק שבא בבחי' מציאות). תקיד (טבעיים ושכליים, הגדלתן מעצמן וע"י המוחין). תקטז־כא (ג' מדרי' בהגדלתן, עבור יניקה מוחין). תקכא (מ. שכליים מהות אחר מטבעיים ע"ה שנלקחים מהם). תקכו (מ. שברצון בבחי' התחלקות אבל לא בבחי' מציאות). תרכב (שייך להזולת ומ"מ לאו דוקא לזולת נבדל לגמרי (משא"כ מל')).
ב תערב (מ. מכוסים ומגולים. מ. דלמע' אינם בהתפעלות ואין עושים שינוי, עד"מ משופט). תשב (נק' כסא למוחין). תשכה (חו"ג. בבחי' מיעוט לבד ולא הסתר). תשכו (המשך. לבושים). תשנב (מ. (דנה"א) ורצון, חילוקם (כחות אלקיים אבל) אינם עצמיים, ע"י התבוננות נעשה פועל המ.

לא רק הכח). תתכ (מ. שמצד חכ' בביטול, מבינה ברשפי אש). תתמט (מ. למטה ולמע', למע' כולם בהתגלות ואינו מוכרח). תתנז (מ. טבעיים ושכליים). תתעז (מ. שבשכל (התפעלות שכלי) ושכל שבמ. (בכן. ובכללות: האהבה, ועצם המ. – החסד). א'קפו (במ. יכול להיות אחיזה לחיצונים).

ג א'רכא (חב"ד חג"ת נה"י שבמ.). א'רכב (המשך. מוטבע מורגש מושכל. עיבור יניקה מוחין). א'רכה (המשך. בעבודה). א'רל (המשך. בז"א. גדלות דאבא דאמא). א'רלב (המשך. כשהן כלולים בבינה הן במציאות, משא"כ בחכמה). א'רלד (המשך. בעבודה). א'תכז (בבורא לא שייך התפעלות מ. – לא שניתי. בכוזרי – שהוא רק משפיע חו"ג. למע' מ. עצמיים. בשרשו יכולת להאיר ושלא להאיר. באצי' התפעלות מצד העצמות (חסד – ביטול בכוונת הגילוי. גבו' – ביטול בכוונת הצמצום, ת"ת – ביטול ביחוד ב' המדרי', כוונת הגילוי שבצמצום). מל' כשמלובשת במט"ט (ע"י המלאכים) התפעלות ממעשה התחתונים). א'תלח (ב' בחי' במ. שברצון: שע"פ טעם כמוס. ושמעצמות הרצון. כמו"כ בכתר. ומ. העצמיים שבכתר למע' מהתלבשות באצי'. וכשמתלבש מביא יצי"מ).
עיי"ע מוחין ומדות.

מדידה, קו המדה:

א שיג (קו המ. גבורה, בינה. קנה המ. חסד, חכ'. מד. בספי' וכחות הנפש. מד. דברה"ע ואבות). שטז (מד. בתו"מ).

ב תשפט (מ. עצמית, בחכ' דתורה). א'מב (בקו המ. דסדר השתל' נעשה הגבלה ממש, קו המ. דהרצון מ. פנימי' שבלתי מוגבל).

ג א'שלו (ב' אופנים במ. עצמית: מצד העצם, העצם מדד עצמו).

מה:

א תקסא (ב' פי': מה פשפשת, מהות).
עיי"ע שמות. עסמ"ב.

מואב:

א תקמח (מ. ק"נ מצרים גקה"ט).

מהיכן נבראת האורה:

ב תשצט (פי': האור בבחי' ירידה ומציאות ע"י שלמה – הרצון דאנא אמלוך. הבהיק זיו הדרו: מל' דא"ס שבבחי' סובב ומקיף, ואור הקו, בחי' או"פ).

מוחין:

א ט (מ. למע', התלבשותו בשאר הספי'. ג' ראשונות כלי לעצמות המ.). עט (מ. בעצם ומ. השייכים אל המדות. כמה מדרי' בכ"א מהם. מ. דיניקה). פא (הזולת מבלבל. טבע מוחין דגדלות בבחי' הבדלה). קמה (דעולם הבריאה, יחסם לנשמות ומלאכים). קנד (פני' וחיצו' המ. חילוקם (בהתפשטות והתלבשות שלהם)). קעז (דקדושה ביטול, כלים לענין המושג, משא"כ מ. דסט"א). שעא (דז"א – משערות דא"א (ע"י או"א), דנוק' – משערות דז"א (פני' וחיצו' התורה). עצמיות המ. דזו"ן והמשכתם ע"י שערות (סתים וגליא שבפני' וחיצו' התורה)). תיב (דגדלות בבחי' הבדלה לפי שמאיר בחכ' פני' העונג). תקכח (קטנות המ. תופס בבחי' כללית. גדלות המ. בבחי' פרטיות). תרכ (אמיתת ענין המ. בהתבוננות דק"ש דוקא).

ב תתיז־כא (פנימי' וחיצו' המ., חילוקם). תתיז (חיצו' המ.: באור המתלבש, ע"י לבושי השגה, שייך אל המדות. פנימי' המ.: בקדושת הא"ס, תופס בעצם הענין האלקי, עצם בחי' המ.). תתיט (רוח רעש ואש שמצד חיצו' המ. (בחי' חיצו' הלב)). תתכג (המשך. במורגש. פנימ' וחיצו' המ.: ביטול ויש, אצי' ובי"ע). תתכד (רוח רעש ואש שמצד פנימי' המ. (פנימי' הלב), בלתי מורגש). תתכה (מדרגות בפני' המ.: פנימ' בינה. כוונה פנימית שבמוח (ידיעה אמיתית בנקודת המושכל, מהפרטים)). תתכז (המשך). תתכח (נקודת המושכל: פנימי' חכ', התפעלות שבה. תענוג דיחידה – במ.).

תתל (הנ"ל בפנימי' המ. הו"ע ששרש הנשמה מאיר בנשמה המלובשת). תתלז (עבודה שמצד חיצו' המ., אהבת עולם. כנ"ל תתכד). תתמ (מצד פנימי' בינה – רשפי אש, מצד כוונה פנימית שבמ. – דבקות וביטול במציאות). תתמז (גילוי השכל כפי הרכבת כלי המוח. החילוק דכלי המוח וחומר העין). תתקעח (תוקף שבו הו"ע התיישבות ולא ישות. גדלות וקטנות מ., הבדלה והמשכה). עיי"ע אתכפיא ואתהפכא. מדות.

מוחין ומדות, חילוקם:

א נו (ביטול, הרגש עצמי. עצם הדבר, טוב הדבר. ביטול, התפעלות). סג (ריבוי ומיעוט האור). עד (לעצמו ולזולתו. דביקות והתפעלות שחוץ לעצם). פב (מו. פנימיים בעצם ומד. רק בענין התפיסא). רסב (עצם והארה. למע' מגילוי וגילוי). רצב (ביטול עצמותו ובלי התפע', הרגש עצמו והתפע'). רצו (בהרגש אלקי: במו. קירוב ובמד. ריחוק). תקח (המד.: עצמיות הנפש שבא בהתגלות, בתוקף ואינו משתנה. מו.: בא בהתחלקות פרטים, יכול להשתנות). תקי (המשך. מד.: חומר העצמי בא בציור, מו.: בחי' צורה בעצם). תקכב (במו. שורה עצם הנפש. מו. (חכ'): העצם בא בכח שחוץ להעצם. מד.: התגלות העצם).

ב תשעח (שייכותם לעול'). תתעז (עצם הדבר, הרגש עצמי. מד. שבשכל ושכל שבמד.: טוב, לו טוב). תתקו (מד. – פנימיים, עיקר האדם. מו. – מקיפים. למעלה). תתקעז (מו. ביטול ולכן בחכ' אתברירו, ומתפעל בפני' ביותר, הבדלה. מד. ישות (יסודם הרגש עצמי) המשכה).

ג א'רכד (חומר וצורה. הטבעה ורוחני). א'רלא (עלי' והמשכה). א'רלח (מו. רחמים. תינוק מלא דינין, זקן מלא רחמים). א'רמב־ג (מד. למע' ממו. שרש מד. מעצם הנפש, מעלים את המו. מו. מקבלים משערות, ע"י עליית המדות מקבלים חו"ב בחי' הארת פנים דאריך). א'רפז (בב. התגלות עתיק, בהסתלקות מוחין דז"א בר"ה מתעורר דין, ע"י שופר ממשיכין מאו"א).

מוחין ומדות, השתל' זה מזה, המשכה ממוחין למדות:

א ה (מוח שליט על הלב, זיכוך ולא הכרח). פב (ע"י המו. המדות הן בבחי' אור פנימי). צ (פעולת המוחין בהמדות, שליט על הלב). צה (מוחין דגדלות מביאים בדרך ממילא מדות דגדלות). קנג (אור המו. מאיר בהעלם בהמד. (מלבד המו' שמקיף המד.)). קעה (עלי' לדבר שלמע' ממנו והתעלמות, המשכה למטה והתגלות). קעז (המו. פועלים ביטול בהמד.). רג (מתאחדים זע"ז ואין המד. כלבוש נפרד). רס (ממו. מאיר רק הבכן במד. מגולים ובהתרחבות במד. מכוסים). רצא (בדרך עו"ע, המד. מהות נבדל מהמו.). רצו (כנ"ל, מחיצו' המו. ורק הארה נבדלת, ובפני' המד. מהות המו.). שח (התגלות והנהגת המדות ע"י המוחין). תקיא (כנ"ל). תקיב (המשך. רק כשהן בבחי' חלישות ובטלים אל המו., ע"י התלבשות המו. בהם). תקיד (המשך. מו. הן מראה מקום להמד., הגדלת המד. באופן התחדשות (שיהי' בבחי' חיות וביטול) ע"י המו.). תקטז־כא (המשך. ג' מדרי' בהגדלת המד.: עיבור יניקה מוחין). תקכא (המשך, חלישות המד. ע"י אור הנפש השורה במו. והעיקר מחכ', ובדרך ממילא). תקכה (המשך. עי"ז המד. נותנים מקום זל"ז). תקכח (התכללות המד. ע"י מוח הבינה, ובדרך התעסקות).

ב תרלז (אינו בדרך התחדשות כ"א גילוי ההעלם). תשב (מו. שליט על הלב, תחילה באופן שליטה אתכפיא חיצו' הלב, אח"כ אתהפכא פני' הלב). תשה־ט (מחכ' המד. במדרי' א' עם המו. וכן עם המעשה, מבינה המד. אינם מיוחדות עם המו. וגם אינם מאירים במעשה רק רושם בלבד). תשז (אמיתית המד. מבינה (השגה) דוקא, מחכ' הם בבחי' דבקות ואין זה בכלל מד.). תשפה (לידת המ. ע"י דעת, שמחה, וחיות בההתבוננות). תתנז (מד. שכליים לפי

השכל (דעליון מושל על תחתון). משא"כ בטבעים, שהם רצון. אין השכל נעשה מהות מדה. בכן). תתעז (התעוררות המד. מהמו. (ולא התהוותן). ע"י מד. שבמו. ומו. שבמד., מהות מו. נעשה מהות מד., ע"י פרסא – מיצר הגרון). תתעח (גם בפני' המו. בלב ניתק מעצם המו. ממש). תתפט (המשך (תתעז). מיצר הגרון – ביטול במהות המד. (דע"י דעת המתפשט נמשך הלב אל המוח)). תתקעח (פרסא שבין מו"מ – מבינה, העלם למו. וגילוי למד. (בחי' אחרונה שבמל')).

ג א'רכב (גם טבע המד. ע"י מעט התבוננות, כי נה"א תיקון שכל גילוי ע"י מו.). א'רכג (הגדלת המדות (שבקטן מדותיו בדברים קטנים, ובגדול בגדולים) מצד השכל, השכל מורה דרך להמדות. גם מדה טבעית מתעוררת ע"י השכל). א'רכד (המשך. היסח הדעת פועל שלא יתפעל באהוי"ר, אף שהדבר קרוב אליו. זהו"ע מורגש, שהמדות הן עפ"י הכרת השכל). א'רכה (המשך. מושכל שע"י הגדלת המוחין משתנים המדות מטבעם). א'רכז־ט (המשך. עד"ז בעבודה. מורגש שמצד השכל, שהמדות עפ"י הכרה שכלית, התבוננות בהתהוות העולמות וכד'. מושכל ע"י התבוננות בבחי' הפלאה ובבחי' הפשטה, דאז העיקר הוא המוחין והמדות באין בדרך ממילא). א'רל־רלא (גדלות אימא עושה הגדלה בהמדות, ואינם משתנים וגם אין עושין עלי' בהמדות. גדלות דאבא פועלים בהמדות עלי' ושינוי, כמו מקולי ב"ש מחומרי ב"ה). א'רלב (המשך. מב. נולדים המדות, וכשמאיר בהמדות אינם במציאות מורגש. ח. ענינה לעשות ביטול בהמדות. כשהמדות כלולים בחכ' אינם במציאות כלל, בבינה במציאות). א'רלג (המשך. כשהם בחכ' יכולים להשתנות, משא"כ בבינה. התחלקות המד. מבינה והתכללות מח.). א'רלד (המשך. יש התכללות מצד השכל – התכללות שאחר התחלקות). א'רלה (המשך. גם מחכ' יש התחלקות, גבורות דאבא. בחכ' התחלקות פשוטה. כשההמשכה מבינה יש חילוק אם מנה"י או ת"ת או בינה שבבינה, אך גם בחי' אחרונה דחכ' ה"ז למע' מבינה, בפרט כשההמשכה מעצמות חכ'). א'רמב (מד. מגביהים את המו.). א'רמז (בכל מאדך בא ע"י העמקת הדעת. וגם האהבה מביאה להעמקת הדעת להמציא המצאות גדולות, ועד"ז ברוחניות – שלא יכול להסיח דעתו, ומביא להעמקה גדולה – למע' מהכרת ההשגה). א'רנא (בתורה נה"י דאי' נעשו מו. לז"א, ע"י סילוק האורות מנה"י דאי'). א'תנא (כדי שמהתבוננות יהי' אהבה זהו דוקא כשיש חיות ועונג (כשאין עונג ה"ז הוראה שההשגה אינה אמיתית). אם הבנים (לידת המדות) שמחה (כשיש חיות ועונג). בתנאי שיהי' בהתגלות הלב (כמו שהוא דוקא ע"י הדעת). ע"י ההתבוננות בה' אחד (מקור החיים והתענוגים), ומזה בא לאהב"ת). עיי"ע אבות. איתן ונחל איתן. חכם.

מוטב:

עיי"ע תורה.

מוטבע מורגש מושכל:

ג א'רכב־ד (מוטבע המדות בהעלם, כמו תינוק אין ניכר אם חסד או גבורה. מורגש המדות מתגלים – ע"י יניקה יכולים להכיר מדותיו. וגם פועל גדלות שהמדות מתעוררים מהשכל, ורוצה בדברים גדולים. פעוטות מקחן מקח. מושכל הגדלת המוחין שישתנו המדות, ולמכור בנכסי אביו). א'רכה־ט (עד"ז בעבודה, מוטבע המדות בהעלם רק הבפו"מ, גם ענין תמימות, שאינו בהתגלות אהוי"ר. מורגש המדות בהתגלות, ומורגש מצד השכל שבא ע"י הכרה שכלית, ויש בזה כמה דרגות. מושכל פני' המוחין, התבוננות בהפלאת אוא"ס ובהפשטה, דהעיקר הוא המוחין, והמדות באין ממילא ואינם מורגשים). א'רל־רלו (עד"ז בז"א. עיבור – תלת גו תלת – נה"י. יניקה נשלם בו"ק, מוחין – מושכל. גדלות אימא גדלות אבא. עיקר מושכל – גדלות אבא).
עיי"ע עיבור יניקה מוחין.

מוסף:

א סא (שחרית ומוסף: יחוד יעקב ורחל, ישראל ורחל).

מופלא הסמוך לאיש:

ב תתג (בנפש: רצון פשוט, שרש הנשמה (לגבי בחי' חכ'). או נה"א (לגבי נה"ב)).

מוציא חמה מנרתקה:

ג א'רח (שיהי' הגילוי גם בהנ., ומ"ש לילה כיום יאיר שהנ. עצמו יאיר).

מות ורע:

א רכג (גשמיות שנפסד (מ.) ואיסור (רע)).

מזבח:

א תכט (מ. הפנימי והחיצון, בעבודה).
ב א'קצב (מל'. אש תמיד – ה"ג, רצוא). עיי"ע אש. רשת.

מזיעתן של חיות נה"ד יוצא וכו':

ב תתפ (מהרשפי אש נעשה ע"י בירור הפרסא גבורות קשות).

מזל:

א תטו (אין מ. לישראל – אין העצמי (פנימי' עתיק) שמתלבש במ. ונוצר). תצב (מ. מחכים, מעשיר. בחי' מקיף).
ב תרמה (מתיקות שבתפוח ממתיקות שבמ. הוא יש מיש רוחני). תתי (המשכה ממנו בבחי' שערות, דילוג). עיי"ע גן עדן. מתיקות.

מזלות:

א רה (מסתירים לגמרי על אלקות). רעח (הנהגת הטבע ע"י המ.).

מחצית השקל:

ב תתעד (ב. בחי' מחה"ש). תתקא (עשר, עשרים. ע"י עבודת זיכוך נה"ב נמשך שרש הנשמה. כי תשא את ראש גו').

מחשבה:

א רעג (קירוב לעצמו, אינו דבר נוסף). תקמב (אותי' המ. כלא לגבי השכל). תקמז (מ. שבדיבור א"א בלעדה, מ. שבראי' אפשר בלעדה). תקפו (אותיות המ. – פנימי' וחיצו'. למעלה). תקפח (עיקר דבקות הנפש במ. – בתומ"צ).
ב תשסא (ב' בחי' במ. עצמי'). תתנב (מ. שבמ. ודיבור שבמ.). תתקד (מ. וכח המ.). תתקו (המשך. למע': מחה"ק דא"ק ואצי', אצי' ובי"ע. כסא ודמות הכסא). א'קעג (מ. וכח המ.). עיי"ע אותיות. ישראל עלו במחשבה.

מחשבה ודיבור:

א קכג (גילוי לעצמו ולזולת, בריאה ויצירה, בכללות ההשתל': א"ק וכתר דאצי'). קלא (מד. בא לפועל אבל ממח. לאו דוקא). קסב (כלל ופרט). קסד (כלים דט"ס מח. וכלים דמל' ד.). קעה (העלם וגילוי. בריאה ויצי'). רעג (במ. מאיר אור השכל שא"א להתלבש בד., לעצמו ולזולתו). רצא (המשכת כח מו"ד מנפש). תקמב (לגבי עצמו מח. יש (העיקר) וד. אין, לגבי הזולת להיפך). תקמז (אפפ"ל ד. בלי מח.).
ב תרלז (ד. אינו התחדשות כ"א גילוי ההעלם דמ., מו"ד שבמ. ושבד., לפעמים ד. שלא הי' במ.). תרסה (מ. והרהור, הרהור הוא פני' הד.). תתנב (מו"ד, לבושים). תתנח (מח' לבוש המיוחד לכן מחשבה כחיוב השכל, משא"כ דיבור – נפרד. בריאה ויצירה). תתעב (ע"ד פנימי' וחיצו' הכלים). תתקד (מ. וכח המ. ד. וכח הד.). תתקה (המשך. כח – שרשם בנפש (ב' שרשים נבדלים. ה' גבורות מנצפ"ך. מוצאות)). תתקו (המשך. ענינם למע', ב' אופנים. גם כח המ. לבוש בלבד). א'קעב (במ. התחדשות האותיות בד. התגלות האותיות). א'קעז (מח. – לבוש המיוחד (מלבשת עצם הכח, וכללות גילוי הנפש)). א'קעח (המשך. ד. – לבוש הנפרד (מלביש כוחות כמו"ש במציאות דוקא). (ד. הכלול בשכל או במדות)).
עיי"ע כי לא מחשבותי וגו'. מחשבה. אותיות.

מחשבה דיבור ומעשה:

א רב (לבושים נפרדים. מעלימים על אור הנפש ועי"ז מגלים. האותיות המסתירים). תקלג (מח.: לבוש המיוחד, ד.: נפרד, מע.: פירוד לגמרי (נבדל). חיות מפנימי' הנפש בא בד. יותר מבמח.). תקפח (דתורה ומצות, ביטול שלהם. דעצמות אוא"ס).
עיי"ע לבוש, בחי' בלבוש.

מחשבות זרות:

ג א'שיז (בהעלאת מח"ז בצשא"ג ההרהור עכ"פ רע ואח"כ מנצח. לא שיחשוב ח"ו אלא שאל יפול לבו. בצ"ג מח"ז של אחרים והעלאה ממילא באה"ר).

מט"ט:

ב תתנט (דיצירה, מחציו למע' טוב מחציו ולמטה רע).

ג א'תכח (מעשה התחתונים נוגע במל' רק כשמתלבש במט"ט). א'תלד (כנ"ל). א'תמד־ה (ב' מדרי' (כמו ביהושע שנק' נער): מקבל ממשה, אחרי מות משה. מ. לבוש למל' ולפעמים עולה לאצי'. כשעולה לאצי' נק' זקן וכשיורד לבי"ע נק' נער. מיט"ט (ביו"ד) ומט"ט. שולח מלאך – מט"ט באצי' (משה לא רצה – שרשו מהוי'), ויהושע כשנפרד ממשה קיבל אותו). א'תמו (רמון – ט"ט, רמון – חצו', וט"ט – פני'. בבחי' ביטול (לא כמו הע"ש), ואור פנימי – ש' ה' אד' ע"י היסוד).
עיי"ע מל'.

מטי ולא מטי:

א תנו (אופן המשכת האור, מלמעלמ"ט תחלה לא מטי – צמצום וסילוק, ואח"כ מטי – גילוי. רצו"ש, הרצוא לפי"ע השוב).

ב א'טו (בדפיקו דלבא). א'כ (בהתהוות והתחברות או"כ). א'כב (המשך. באור בבחי' מטולמ"ט (ושייך בזה ל' רצו"ש) להיפך מכמו"ש בכלי).

מטר:

א נג (המשכה שע"י תו"מ).
עיי"ע טל ומטר.

מי:

עיי"ע בינה.

מי ברא אלה:

א תצג (מ.: בינה, אלה: ז"א, ברא: כערך ברי' לגבי אצי'. אלקים, יחו"ת). רמה (בשבת הוא גילוי בחי' מי, הוי').

מי מדד בשעלו מים – וכל בשליש עפר הארץ:

ב א'עט (מים – חכ', שמים – מדות, עפר הארץ – מל').

מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק:

ב עדרת (ע"י חילוף הצירופים בשרשן בכח הדבור הכללי).

מיכאל:

ב תתקפא (חסד דבריאה, כהן למל' דאצי', עבודתו (בב' אופנים) בהעלאת מ"ן דנבראים).

מילה:

א שעז (הסרת ההעלם והסתר בשביל גילוי פנימי' א"ק).

ב א'נו (ב' בחי': ומלתם את ערלת לבבכם, ומל ה"א את לבבך. אהבה דיש מי שאוהב, ואהבת דבכל מאדך (יחידה)).

מים:

א מו (חכמה. מ. חיים – מקור החכ' (בע"ס הגנוזות)). עג (חיצו' החכ'). שע (חכ' (עושה התפשטות הדם)).

ב תתצא (ממוצע בין ח"ס לח"ע). תתקמב (הבדלת מ"ע ומ"ת).
עיי"ע אור, מים, רקיע. חכמה, מדריגות שבה. רקיע. שלג.

מיצר:

א תנ (מחטא ועון, מגלה עצם הנשמה בהזזת כל עצמותה).

ג א'שנח (מ. שבנפש (תשו' בצעקת הלב) מגיע במ. למע' (פני' העצמות). ועי"ז ענני במרחב העצמות – שגם הכלי יהי' א"ס).
עיי"ע מוחין ומדות. השתל'.

מכלכל חיים בחסד:

א תל (המשכת החיים מחסד עליון בכלי תוך כלי לכל פרטי הנבראים).

מלאכים:

א נ (התכללותם ע"י אור עליון. נפש המ. שרשן מאורות דאצילות). קסא (מקבלים רק הארה לבד מהאור מצומצם). קצו (השגתם באלקות, התחלקותם). רפח (יוצר משרתים ואשר משרתיו). תלט (עבודתם בד"ת). תקנח (מזון המ. השגה אלקית).

ב תרפד (בבחי' מספר. עומדים לעולם. יוצר משרתים מצד התכללותם במל'). תשיב (השגתם בברי' ויצירה). תשנט (השגתם רק בלמע' ממקום וזמן גשמי). תתנט (מעמדם וקבלת חיותם ע"י ההיכלות). א'קפז (מה שלא רצה משה שילך מ. עם ישראל).

ג א'תכה־ט (מעיים, חיוון עילאין ותתאין, נק' קרביים שקרובות לאצי' (יש גם מ. שהם רק שלוחי השפעה – ידים ורגלים). המשכת החיות לעולמות ע"י המ. שמבררים ומחלקים למדרי' (הפני' לנשמות כו'). וגם עבודת האדם הנק' לחמי עולה ומתברר ע"י המ. וגם שיהי' התפעלות במדות למע' הוא ע"י המ. וזהו המו (התפעלות) מעי (המ. ועי"ז) רחם ארחמנו). א'תע (כמו שירדו לבי"ע שייך בהם שינוי והתפעלות).
עיי"ע אבות. מט"ט. נשמות ומלאכים. שרפים. תרנגול.

מלוכה, מלך:

א קלג (ענינו להיות גילוי אור למטה. פעם הא' (דמ.) בקרי"ס). רלו (הוד והדר במ. הכתרה (מ. על עם) והתנשאות עצמי, חילוקם. במ. נמשך ממל' דלעילא. מ. בן מ. אי"צ הכתרה. ברוב עם הדרת מ.). תסו (ב"ן, ישות). תעב (תוקף המ. מצד רוממות עצמי). תעד (המשך. תוקף המ. אינו בבחי' מציאות, ביטול העם מצ"ע שמכירים האמת). תעח (ב' מדרי': ע"י ההכתרה (דהעם) מתגלה כח התנשאות שבו. מ. בן מ. שבו התנשאות עצמי (א"צ הכתרה) והעם מתבטל מאליו. הוד והדר). תקלו (הוד מ., (הארת) פני המ. פועל יותר מהדבור). תרכג (על עבדים דוקא (ולא על בנים) הרצון דאנא אמלוך – סיבת הצמצום). תרכג (רק התפשטות שמו של המ.). תרלא (אינו ע"פ טעם רק שמשתרר. גם קיום רצון המ. אינו ע"פ טעם).

ב תרצב (על נפרדים דוקא, למע' המלוכה קודם לעם). תשנ (התנשאות עצמי, על עם). א'קע (עיקרו כבוד, מ. שמחל על כבודו אינו מחול). א'קעג (ב' מדרי': מ. בעצם (נשמה כללית, מרומם בעצם), מ. על עם).
עיי"ע אין מלך. התנשאות ורוממות.

מלחמה:

א קי (שייך בכוחות פנימיים (ולמע' באו"פ) משא"כ במקיפים. הכח לנצח המ. מבחי' מקיפים).
עיי"ע הוי' יחתו.

מלכות:

א א (בנינה מהגבורות). ט (נק' רגל). סג (אוא"ס מאיר במל' דרך נקב). עה (ענינה על הזולת, חוץ לעצמו). קל (שרשה ברדל"א). קלח (כח ההתהוות שבמ. שרשה בעצמות). קס (נק' מספר. במ. באין הספירות בהגבלה וגילוי). קסג (עיקר הכלים במ. (ולכן מספר)). קפד (מרומם אבל הארתו בא בגילוי בנבראים). רד (אא"ל ממ. יש וגבול. גם הכלים דמ. מגלים. מחברת אוא"ס בעולמות (שהשפעתה מאוא"ס ולא מספי' דמ.). בחי' המ. (והגילוי שע"י) קודם הקטרוג וחעה"ד). רכו (נק' אבן ספיר בקבלתה מהחכ'). רלא (גילוי בחי' מרחב העצמי במ. לע"ל). רלח (הבחי' דהוד והדר במל' – ביטול. בכאו"א מהנבראים לפי מדרגתו ובטול שאין בו התחלקות). רעו (נעשה מקור לבי"ע ע"י התעלמות אור האצי'. מיעוט הירח, אחיזה לחיצונים). שז (באצי' ומקור לבי"ע). שסא (גילוי ולא עצמות אצי'. רצו"ש דנהו"ת קארי כו'. יראה בנשמות דמל'). שעז (ע"פ השתל' חסרון אור, מילוי לגמרי ע"י הגילוי דרוממות הא"ס). שפ (נצחיות המ. ע"י ביטול מ.

דנוגה). תלז־מ (בירידתה למטה ה"ה בחלישות וחולי ואינה מתענגת מהאורות דמ"ה כ"א מהבירורים דב"ן (שנעשים בבחי' ריח חזק). מתצמצמת לירד בבי"ע בשביל הבירורים). תפח (ההמשכה במ. אינו כמדליק מנר לנר). תרכג (התהוות העול' בבחי' יש ומציאות מבחי' מל'). תרכו (שרשה למע' מאור. המשכת גילוי המל' בר"ה (ולא העלם דבחי' שם)). תרכט (המשכת המ. בר"ה ע"י קריאת שם המלך). תרלא (בחי' שם, העלם (והארה). חיות כל הנו"ן אלפים יובלות הכל מבחי' מל').

ב תרמז (מ. דאצי' בבחי' אפיסת המציאות, מהווה בי"ע בבחי' יש מאין). תרמט (המשך. נק' סלע, תפוח וכו' ע"ש שמהוה ענינים אלו בבי"ע דהמקור נק' ג"כ בשמות אלו). תרנ (המשך. ע"י הפסק הפרסא). תרסד (רוממות, השפעה (התהוות) בבחי' ריחוק, גם כשנעשה מקור לבי"ע היא בהתעלמות. נק' מראה לספי' שלמע' ממנה). תרפג (כל העלאות והמשכות הם ע"י בחי' המל'). תרפח־צב (בנינה ע"י גבו'. ג' מיני גבו': לצורך בנינה (לצורך עצמה, ולצורך ההשפעה בבי"ע)). תרצג (המשך. לעוררה לעלות למע', לצורך הולדה). תרצד (הנ"ל בעבודה). תרצו (ארוממך אלקי המלך). תרצט (המשך. נהו"ת קארי תדיר לנהו"ע, הטעם ע"ז). תשיא (עלי' במ. ע"י עבודה דתפלה). תשיב (המשך. פי' ב' בארוממך כו'. ירידתה בבי"ע, ע"י העלמות ומסכים). תשטו (המשך. בבחי' כה ולא זה). תשסו־ע (ג' מיני המשכות במ. ופעולתם: מחיצו' הכתר (מילוי חסרון). מפני' הכתר (עשירות), מפני' ע"ק (חסד)). תשצז (בעצם בבחי' ירידה. ונהו"ת קארי תדיר כו' הרצוא שע"י הירידה). תשצח (כמו כלי אל האור (חילוקה מכלים), לבוש מ., בשרשה לפה"צ. אצילותה ממ. דהט"ס). תתא (המשך. אצילותה ע"י המשכת הכתר. בחי' העלאה מלמטלמ"ע, וע"י גם תכלית הכוונה — המשכה בבי"ע). תתטו (בבחי' ריחוק באצילותה, אוא"ס מאיר בה דרך נקב. התהוות ע"י דוקא, בריחוק ובקירוב). תתמה (ים וארץ שבמ. (כמתורגמן). העלם כמו הלבנה שהאור משתנה בה. המשכתה בבי"ע ע"י הפרסא). תתפז (מקבל אמיתי, כלי). תתפח (המשך. בטולה בבחי' הנחת עצמותו. עיבור במ. פועל בטול היש (גם בנשמות דמ"ה)). תתצח (בירור שע"י תלוי בבירור דנשמות. או (דבחי' החיות מתעלמת בעולם, ובירורים) מבחי' עצמית יותר (אבל בחיצו' המ. דוקא)). תתקכד (תכלית העבודה להמשיך מ. דא"ס עם תוספת אורות מעצמות א"ס). תתקנו (צורכו בהתהוות ההשתל' מא"ס). תתקנז (נק' הוי' ביחס לבי"ע, מלאך לגבי או"א). תתקעט (מקבל ומשפיע). תתקפד (שביתה במ. (ארץ) ע"י שש שנים תזרע, המשכת א"ס ע"י מצות). א'יז (בחי' שם, כי נשגב שמו). א'יח (מלכותך מלכות כ"ע). א'יט (בבחי' רצוא). א'כב (נק' מגדל. ע"י נמשך מא"א לז"א). א'כג (נק' צמאה לעלות למע'. ה' — דבור העליון, צמאה). א'לט (ותקם בעוד לילה כו', נשפלה בבי"ע לברר בירורים). א'מ (המשך. עלייתה בשבת עם הניצוצות, עי"ז נמשך תענוג עליון). א'מב־מג (המשך. עצמי' העונג). א'קנב (בנינה מהגבורות, בכדי שיהי' מקור ליש ובהעלם). א'קנט (הארה נבדלת). א'קס (המשך. אור הלבנה משתנה מאור השמש). א'קע־עג (ברוך כבוד הוי' ממקומו, המשכת המ. משרשו. ירידה). א'קעד (ע"י נש"י דוקא). א'קצד (אשה — אש ה'. תשוקתה אל בחי' אש י'). א'קצה (המשך. סמכוני באשישות וגו' כי חולת אהבה אני. רפואתה ע"י גילוי העצמות). א'קצז (התהוות ממ., מצד כח א"ס שבה).

ג א'רח (עכשיו אין לה אור מעצמה, גם כשז"א ומ. פב"פ — מקבלת האורות ע"י ז"א. לעתיד מדרי' הז' — כתר א' לשניהם. ולילה כיום יאיר — שההעלם יאיר מצ"ע — לא מפני שתקבל מת"ת דאי'. אז א"ח עטרת בעלה — תשפיע לכל הספי'). א'רט (המשך. לפני המיעוט

כתר א' לשניהם – מ. קיבלה מהבינה דרך מעביר הז"א. מדרי' הז' (שלא ע"י ז"א) לא הי' מעולם, ולע"ל – האותיות דמ. בבחי' גילוי – למע' מז"א. זהו התחדשות – לכן אינו חושב עלי' זו בע"ח). א'ריד (התהוות ע"י מ. דוקא להיותו כח נבדל, והיינו להיותו בא מן העצמי. מ. בא מצד עלוי הנפש בעצם, ולכן טבע זה באדם דוקא ולא בבע"ח). א'רטז (הכתרה מעוררת רצון למלוכה בב' ענינים: גילוי התנשאות עצמי, ורצון להתנשאות על עם (התנשאות בפועל אח"כ). והו"ע כתר מ. וב' הענינים הם עתיק ואריך שבכתר). א'שב־ג (קרן. ל"ל מגרמה כלום, בהתחברות אצי' ובריאה נעשה פרצוף. התגלות מ. ע"י חיבור המלך והעם, ממוצע המחבר גבוה משניהם – שרש מ. ברדל"א). א'שלח (כבוד). א'שמב (המשך. בעבור כבודי – עליית המ. בשרשה). א'שנ־א (פתילה. המשכת אצי' לפעול ביטול בנבראים ע"י המ.). א'שנז־שסד (ל"ל מגרמה כלום, ב' פי': רק מה שמקבלת מז"א. רק מה שמקבל ע"י הביטול דנשמות. שניהם אמת: מל' בסוד שרש – נקודה (כתר שבה). וט"ס שבה בסוד תוס'. מושרשת בעצמות ולכן היא נקודה (העלם). האור שבמל' מצ"ע הוא לעצמו ולא להשפיע. וגם כיון שטרודה למיבלע. כדי שהמל' תשפיע בבי"ע הוא מהספי' שלמע' (השפעה בריחוק מרצון. ובקירוב מחכ' ומדות). ואף אם ההמשכה ממל' בכח עצמה מ"מ הוא ע"י המשכת מ"ד. פי' הב': התעוררות המ. ע"י הזולת דוקא (לא כמו בשאר הספי'). ושייך רק על נפרדים, כמו"כ למע' דוקא ע"י עבודת נש"י. מ. מקבל וכלי). א'תכח (כשמתלבשת במט"ט מתפעלת ממעשה התחתונים, ואז נק' שושנה – מל' שינויים). א'תלא־ד (השפעת אצי' לבי"ע ע"י מל'. ע"י הפרסה – פרוכת, בחי' תחתונה שבמל', וע"י העלם – בחי' עליונה שבמל' (ים וארץ. מקבל ומשפיע). וההשפעה היא ע"י נעל. העלאת מ"ן מגיע רק עד המל'. ל"ל מגרמא כלום רק מה שמקבלת מלמע' – ע"י העבודה דלמטה. שופר דלעילא (פני' בינה), ורעד"ר (עתיק), ומים הפנים לפנים, הכל תלוי בתיקון מל' ע"י מעשה התחתונים. תיקלא. קרבן העלאת מ"ן למל' ועי"ז עולין העולמות עד א"ס. במל' גופא זהו ע"י שמתלבש במט"ט). א'תמד־ה (מקבל ומשפיע. באצי' וכשנעשה כתר לברי'). א'תנ (שרש כנס"י, ובחי' תפלה – נהו"ת קארי לנהו"ע). א'תנו (ירושלים). א'תסט־תעא (שייך בו שינוי ע"י המלאכים (כשירדו לבי"ע) אבל לא מצ"ע).

עיי"ע אבן. אני ראשון כו'. התנשאות. הוי'. מלוכה. ציקי קדירה. שמות, עסמ"ב. פרסא.

מלכות, בחי' במלכות:

א קלו־מד (ה' בחי' במ. דאצי': אלקי עולם ברחמיך הרבים כו' משגב בעדינו. ענינם בעבודה). קלח (כח ההתהוות שבמ. שרשה בעצמות. שמו הכלול בעצמותו (בהתכללות והתגלות) וכח העצמות שבהתהוות. כתר מ. רוממות הא"ס שבמ.). קמ (בחי' בת (מקבל). ע"י ההמשכה מבינה נק' אדון). קמג (המשך. המשכה הנ"ל בעבודה (רצוא ע"י הריחוק והתגלות פנימי בקב"ע)). ריא (נקודה ופרצוף (אבן ומצבה). נקו' – כתר מל' (או עצם המ. שבוקעת הפרסא), פר' – התפש' המ. בריבוי כלים. פר' מגיע בבחי' נעלית יותר (ב' אופנים). עצם המ. שבבי"ע והתפשטות הארתה בהתלבשות והסתר). ריג־טו (הנ"ל. בעבודה, ג' אופנים). רטז (נקודה מ. המתלבש בבי"ע ופרצוף גילוי אור במ. דלת וד' רבתי דאחד. הקמת מצבה). ריח (ה"ס עליונות דמ. מאידים מז"א וה"ס תחתונות בבי"ע בצמצום. קיימא סיהרא באשלמותא – הגילוי בה"ס אחרונות ועי"ז בעולם). רכ (המשך. שרש ההמשכה מפני' אוא"ס. יחוד ת"ת ומל' ע"י יעקב). רפט (אבי"ע שבמ. גילוי וחסרון אור שבמ. ה"ס ראשונות ואחרונות). תעא (כתר ולבוש. ג' מדרי' (לפה"צ): הכלולה, אנא אמלוך

(התפשטות), רצון להאציל. התגלות הכלולה ע"י תורה). תעח (הוד והדר מ.).

ב תרסב (מ. שלפני ולאחרי הפרסא, יש מאין וכח ופועל). תרסד (המשך. פני' המ. בבחי' רוממות. מתראים ומתעצמים בה אור' דז"א, עי"ז בטול הנבראים. חיצו' המ. מקור לבי"ע, מתעלם בנבראים. כנס"י ושושנה, דבר ה' וחפץ ה', הרהור ודבור). תרסו (המשך. בפני' המ. הוא גילוי אור יותר והתהוות ע"ד נשמות שהן אלקות בעצם. בחיצו' המ. מיעוט הירח (העלם) והתהוות בבחי' יש. הנ"ל בעבודה ב' בחי' כלה, יחו"ע ויחו"ת). תרסט (המשך. יחוד ת"ת ומ. בפני', יסוד ומ. בחיצו'). תרעא (המשך. בפני' אין גוונים, חו"ג בהעלם. בחיצו' חו"ג בהתגלות ועי"ז הנהגת עול' בי"ע). תרעג (המשך. פני' המ. הוא הרצון לבי"ע ונתהווה שם בבחי' הכנה לבד. חיצו' המ. יורדת בבי"ע בבחי' כח כללי וממנה באים צירופי אותיות פרטיים המתלבשים בהנפעל ממש). תרצו (צריכים לרומם חיצו' מ. (ט"ס דמ.) בבחי' א"ס משא"כ פני' מ. (כתר מ.)). תרצט (המשך, כנ"ל. מ. הבדלה עצמיות מבי"ע, רוממות הטבע להיות שכ"ע איהו כתר מ., אני ואין במ., שרשם ענינם ופעולתם בעולם). תשמט (כתר מ. — אמת, מיעוט במ. רק בט"ס שבה). תשסט (יסוד דמ., מ. דמ., עלי' הו' וז' במ.). תשצז־תב (מ. שבט"ס, כפרצוף בפ"ע). תשצז (מ. דהט"ס: בחי' הישות והירידה וההתגלות (הגבלה ממש — מחיצו' הכלי). מקור הספי' בבי"ע). תשצח (המשך. מ"מ בכלל האור וכח הגילוי (באצילות או בחי' שם — המחבר או"כ). בפרצוף בפ"ע — הארה נבדלת). תת־ב (בנין המ. בפרצוף בפ"ע ממ. שבט"ס, ע"י המשכת הכתר). תתיז (השפעה בקירוב ובריחוק). תתקכז (נקודה העצמיית דמ. שמתלבש בכח"ב דבריאה (ע"ק דבריאה) אינו באצי'). תתקלב (מלכותך, ביטול באוא"ס וע"י גילוי אוא"ס. מל' כ"ע, יש העלם אור וע"י מציאות העולמות). תתקפא (מלך מזבח, כתר יסוד דמ.). תתקצג (נק' מדבר, נק' ארץ). א'קמב (בלילה עלי' הפנימי' וירידת החיצו', שינה. בחצות עלי' מירידתה). א'קעג (מח' וכח המח', מ. על עם (אנא אמלוך) ומ. בעצם (מ. הקדוש)). א'קצג (התהוות שע"י עש"מ: ע"י עצם האותיות, האור שבהם, וחפץ הוי').

ג א'ריד (מלכותך — מ. דא"ס (בפרטיות — בזה מדרי'), מ. כל עולמים — דא"ק, דע"י, ואו"א וז"א, דאצי', דבריאה, דעשי', הכל נמשך מבחי' מלכותך). א'רטז (כלולה מע"ס, כתר מ. — רצון למלוכה. הכתרה מעוררת הרצון למלוכה בב' ענינים: גילוי התנשאות עצמי, ורצון להתנשאות על עם. והו"ע כתר מל', וב' הענינים הם עתיק ואריך שבכתר). א'ריז (המשך. מ. שבמ. כתר לבריאה. הו"ע בקיעת הפרסא לאחר התעלמות האור. כתר מ. רצון גלוי באצי' גופא, לגבי בי"ע העלם, ראשית ההתגלות בחכ' שבמ. עד שבא במ. שבמ. שנעשה כתר לבריאה — התנשאות על עם. עד"ז בכל עולם, מ. דברי' — כתר ליצי'. מ. דיצי' — כתר לעשי'). א'ריח (המשך. מ. דא"ק — כתר לאצי'. מ. דא"ס — כתר לא"ק. מ. דא"ס כלולה ג"כ מע"ס). א'תב (על עבדים ועל מלכים (התנשאות עצמי), ישראל בני מלכים וביכולתם להמשיך מ. עצמית). א'תמז (מדרי' המל' בימי משה יהושע זה"ב). א'תנח (נק' מדבר (דבר ה') ארץ (דומם, אבל מצמיח — משא"כ מדבר, והיינו כשדבר ה' בגילוי) אדמה (שיש בה לחלוחית, שיש בה מעלדאת"כ, גילוי הקו). מדבר בקדושה צמאון, ולכן אינו מצמיח). עיי"ע כח ופועל.

מל' ושאר הספירות, חילוקם:

א קסג (כלים דמ' לפעול ודשאר הס. לגלות). קסד (במל' קטנות מספר המרובה והכולל ובשאר הספי' גדלות. במל' עיקר חיצו' הכלי ובשה"ס פני' הכלי). שסא (רצו"ש במ. ובשאר הס. מטולמ"ט). תד (ט"ס עלי' ומל' גילוי). תכו (הספי' דביקות במקורם ומל' בחי' הגילוי). תקעט (שם הכינוי ושם התואר.

בחי' גילוי ולמע' מבחי' גילוי). תרד (במל' לא הי' שבה"כ דהוא בבחי' ביטול, משא"כ בשאר ספי'). תרכב (בשביל העול', למע' מעולמות). תרלא (כל הכוחות גילויים מהנפש ובמל' אין גילוי הנפש וה"ה כמו כח לבד).

ב תרמז (אין לגבי המקבל, אין הנעלם). תרסד (פעולת המ. בבחי' ריחוק (ע"י רוממות), שאר ספי' בבחי' קירוב). תרצז (במ. (גם כמ"ש באצי'). רק הארה דהארת הקו משא"כ בז"א). תשטו־יז (כה ולא זה). תשצז־תת (בבחי' ירידה והתגלות, עלי' וביטול). תתנד (מ. לבוש המשתנה. משא"כ בשא"ס הוא ע"ד נרתק השמש). תתפז (מ. – בחי' מקבל, משא"כ שא"ס). תתפח (לכן במדות הי' שבירה, ובמ. רק ארעא אתבטלת). א'מא (בש. ס. הארת העונג, במ. ע"י הבירורים (ונעתב"ס) עצמי' העונג).

ג א'ריד (מ. כח נבדל והיינו להיותו בא מן העצמי – מושרש יותר בעצם הנפש, ובא מצד עילוי הנפש. שאר המדות בבחי' קירוב להיותם רק גילוי מהנפש). א'רטו (כנ"ל – במל' למע'. ולכן התהוות ממ. דוקא. ראשית הגילוי בחכ' – בראשית ברא, ומשתלשל ממדרי' למדרי' עד מל' – משם הוא התהוות). א'שסב־ד (חו"ג שייך בלא זולת (המשכה נעלמת והתעוררות) משא"כ מל' דוקא ע"י הזולת ודוקא על נפרדים. כמו"כ למע' דוקא ע"י עבודת נש"י). עיי"ע ז"א ומל'.

מלכות דא"ס:

א מד (ע"ס הגנוזות. בחי' אחרונה שבא"ס. רגל). מט (המלך המרומם לבדו).

ב תשצ (התפשטות וגילוי בעצמותו גופא ולכן שייך אל העולמ', טרם שנאצלו הנאצלים הי' ממלא כל המציאות. נמשך אחה"צ – את השואה"א אני מלא, אבל קדוש ומובדל). תשצט (שייכות אל העול' ע"י הרצון דאנא אמלוך, לבוש מל'). תתקלג (עי"ז יצי"מ דקדושה). א'קע (נכלל בהמאור ע"י הצמצום, משא"כ שרש הקו).

ג א'ריד (מלכותך). א'ריח (כלולה מע"ס מן הכתר עד מל'. בריש הורמנותא – כתר מל'. גליף גליפו – מל' שבמל' דלפה"צ – שיער בעצמו. מח' ורצון הוא קודם ששיער. וכתר מל' הו"ע הרצון ותענוג שלמע' ממח'. או דכתר מל' הוא התנשאות עצמו כבי', וי"ל שהוא ענין א' עם התענוג. מל' שבמל' דא"ס שרשו מכתר מל' דא"ס. אני אחרון – מל' דעשי', אני ראשון – מל' דא"ס, נתב"ס וסוב"ת).
עיי"ע מהיכן נבראת.

מלמעלה למטה, מלמטה למעלה:

ב תתקל (חילוקם והמעלות שבכ"א. גילוי עצמי', כלי אל הגילוי. במ"ת ולע"ל).
עיי"ע ג"ע ולע"ל. מ"ת. תורה ותפלה.

ממוצע:

א שיח (בדברים שבערך. ב' מדרי' שבקו). שכא (באצי' ח"ע וח"ת, או"כ דע"ס). שכד (תורה). שכח (דא"ק וחילוקו ממ. דקו ואצי'). שלו (אופן ב' בממ. דא"ק). שצד (דכתר בין אוא"ס לנאצלים, שיהי' חיבור ושייכות. דאצי' בין אוא"ס לנבראים, רק בההתהוות). שצו (ב' הבחי' בהמ. דכתר: תחתונה שבמאציל וראש לנאצלים). שצח (שייך במהות א' שאינו לא העליון ולא התחתון. ב' בחי' הנ"ל מובדלות זמ"ז, ואיך הם מ. אלא עיקר המ. דכתר ח"ס). תמב (המפסיק או מחבר, מ. דעתיק בין אוא"ס לעול', לנש"י).

ב א'קסג (אצי'). א'קסז (תורה). א'קסט (קו).

ג א'שג (גבוה משניהם. מל' מ. בין אצי' לברי'. בעטרה – ביום חתונתו). א'דש (ז"א מ. שמצד א"ס (סוף עולם א"ס), מל' מ. שמצד נבראים הפועל בהם ביטול).
עיי"ע אצי'. כתר. מתורגמן. נר. עתיק. פרסא. פתילה.

ממעמקים:

עיי"ע עומק.

מן:

ב א'סא (לא ירד בשבת (דלא ככל ההשפעות) ומ"מ עיקר המשכתו בשבת). א'סב (המשך. לחם מן השמים). א'סט (המשך. לא הי' בו פסולת). א'ע (המשך. ג"ר דעתיק, למע' מבירורים). א'עג (המשך. מ. ושבת במדרי' א'). א'עה (המשך. לא ירד בשבת דאז בחי' עלי'). א'עז (המשך. מזון רוחני, מאצי'). א'פב (המשך. במדידה ובלתי מדידה ביחד). א'פו (המשך. דבר יום ביומו דוקא. המשכתו למע' – בשבת). א'צ (המשך. בשבת דוקא). א'צג־צה (המשך). א'צט (כנ"ל).

מנוחה:

ב תשעד (בירור במנוחה. ביהמ"ק ולע"ל). עיי"ע עונג. שבת.

מנורה:

א רלח (ז' מדרי' דמ. חילוקי מדרי' בנשמות). רעא (בחי' חכ'. מ. ומזבח). תקיג (מעלת המ., מ. וקרבנות).

ב תתקי (ששה קנים – ש"ס משנה, מקבלים מנר האמצעי – תשב"כ). תתקעד (אורה חלוק מאש המזבח. הדה"נ דאהרן). א'כח (הדלקת הנרות דאהרן וחנוכת הנשיאים. אש המ. ואש המזבח).
עיי"ע אהרן. אש. שמן.

מנחות:

ב תתצא (או"פ).
עיי"ע קרבנות. שמן.

מסוה:

עיי"ע לבוש. משה.

מסירות נפש:

א קטז (מס"נ דגוף למע' ממס"נ דנשמה). קנז (קדה"ש, התגלות עצם נקודת הרצון). קסד (דנפה"א ונפה"ב, העלאת מ"ן דאו"כ). שעו (ביטול כל הרצונות, גם הרצון בהגילויים). תט (על קדה"ש, רצון בלא תענוג). תמג (דאאע"ה, דדורו של שמד (נגד המניעות ועיכובים על קיום המצוות בפו"מ). ממשיך גילוי אור חדש).

ג א'רנג־ד (מסירת רצון. עבודה בפני' הרצון שבנפש. יחידה. תופס כל עצם הנפש, פני' הרצון – הזזת העצמיות. מעורר פני' ועצ' א"ס).

מסעות:

עיי"ע ספירת העומר.

מספר:

א נח (מ. המרובה באורות או בכלים). קנט (באצי' גילוי ההעלם וההגבלה ג"כ בבחי' התגלות. מ. בבי"ע בבחי' התחדשות. בדבור דוקא). קס (עיקרו במל' (שהמל' מגביל ועי"ז מגלה)). קסב (המשך. עיקרו בכלי ועיקר הכלים במל'. מ. האורות מצד נגיעת הכלים). קסב־ה (מ. הכולל והמרובה וקטנות וגדלות בכ"א מהם. מ. המרובה והמועט (באו"כ). במל' הכולל והמרובה בקטנות ולמע' ממל' שניהם בגדלות). קסה (מ. האורות בבחי' מ. אשר לא יספר). קסז (מורה על חשיבות. המ. דצבא מעלה הו"ע ההשגחה שבגילוי). קסט (מ. בנש"י, השגחה משם הוי', השראת השכינה). קעא (מ. דעוה"ז ועוה"ב. דעוה"ב בל"ג (כח הא"ס שבכלים או מ. האורות)). קעג (את שדרכו למנות וכל שדרכו למנות: את מ. האורות וכל מ. הכלים).

ב תתסה (מ. המרובה באורות או בכלים, ענינם).
עיי"ע או"כ. מלכות.

מעבר:

עיי"ע התלבשות.

מעים:

ג א'תכה־ט (מלאכים, נק' קרביים שקרובות לאצי'. המשכת החיות לעולמות ע"י המלאכים המבררים ומחלקים למדרי' (הפני' לנשמות כו') כמו קרביים. וגם שיהי' התפעלות במדות למע' הוא ע"י המלאכים, זהו המו (התפעלות) מעי (המלאכים, ועי"ז

רחם ארחמנו. או דמעי קאי אי"ב שבטים, שהם הי"ב בקר דבריאה עם הים שעליהם – י"ג מדה"ר, ועי"ז רחם ארחמנו).

מעלה, מטה:

א נד (בע"ס, מצד התלבשות בכלים). נז (המשך). נט (המשך. בעולמות). סא (ע"י הקו). סב־עו (בע"ס ובעולמות, ב' אופנים: ריבוי ומיעוט האור ובעצם המדריגה). קנא־ה (בעיגולים ויושר. עיקרו בעצם המדריגה ולא בריבוי ומיעוט האור). שלב (מצד מעומ"ט שבקו נעשה מעומ"ט בעול', העדר המציאות ומציאות). שפב (דאו"מ ואו"פ).

ב תשמא (דאו"מ ואו"פ). תתקכ (ע"י הקו נעשה מעומ"ט בעולמות. התגלות מעומ"ט שבקו ה"ה ע"י הכלים. באו"כ, העדר המציאות והמציאות). תתקלח (עיקר ענינה בהתחלקות ע"ס).

מעשה:

עיי"ע אבות. מצות. מדו"מ. מקרא. סוכ"ע וממכ"ע. תלמוד.

מפי עליון לא תצא הרעות:

ג א'תכט־תל (אוא"ס שלמע' מאצי'. וגם באצי' עיקרו חסדים, ורק ע"י מעשה התחתונים שמגיעים במל').

מצבה:

א רי (המשכה דתו"מ שבסדר והדרגה). ריא (מל' בבחי' פרצוף, שרש ההמשכה, הקמת מ.). רטז (המשך. גילוי אור בבחי' מל' המתלבש בבי"ע, בעבודה). ריח (יחוד מל' ות"ת). רכ (המשך, המשכה מפני' אוא"ס). רכד (הצקת שמן על המ. – המשכה מח"ע).

מצה:

ב תתקלג (קטנות אבא. אכילת מ., הכרת הנשמה בעצמות א"ס, והוא ע"י שמירת המ., מלחמה בנה"ב, אתכפיא. מיכלא דאסוותא ומהימנותא. קודם ולאחר חצות).

מצוות:

א ז (כוונת ורצון המ. – התחלקות ולמע' מהתחלקות, גבול ובל"ג. חילוקם מהתורה). נג (מספר ובלי מספר). עו (סימן על אוא"ס). צג (ברכות המ. מגלים הרצון שבהם). קכד (נק' עדות שע"י מאיר אוא"ס סדכ"ס). קסז (השאלה דאי' אלקיהם במ. מעשיות). קעז (הגדלת ז"א ע"י המ.). רטו (ע"י המ. התעוררות הרצון בבחי' אה"ר). רכז (אמיתת קיומם ע"י ביטול עצמי (ולא מצד אהו"י)). רמב (בחי' רצון, בא בהתלבשות בטעם דתורה אבל אינו נתפס. עיקר קיום המ. במעשה ובקבעמ"ש). שמט (מ"ע ול"ת, שתי פיות, וע"י ל"ת כריתות היניקה שמצד הצמצומים). שסו (בדברים גשמיים והגשמיות כלי ממש לרצה"ע. ב' ענינים במ.: בהשתל' ולמע' מאצי', בהכנת המ. נמשך מהשתל' ובעשייתן מכתר. בירור מלמעלמ"ט). שעו (בבחי' ערש"מ ע"י אהבה דבכל מאדך). שצג (רצון עצמי שאינו משתנה. פי' בטילות לע"ל – שיהיו בבחי' העדר תפיסת מקום לגבי תענוג העצמי). תט (רצון בלי טעם ועונג, בפרט חוקים). תכח (גילוי סוכ"ע. סגולה פרטית במ. לקשר הנפה"ב לאלקות).

ב תשמ (המשכת או"מ, דהעיקר העשי' (וגם דבכוונת המ., כוונת הלב ולא השגה)). תשסב (קיומם בתמימות, בקב"ע, ובכוונה). תשעג (ב' סוגים: מחיצו' הכתר והמשכתה תיכף, מפני' הכתר ולוקח זמן רב). תשפב (במ. העליות שלא בהדרגה ע"ד עליות בימוהמ"ש). תתקיז (ב' ענינים במ., גם כוונת המ. צ"ל בקב"ע, היינו שרוצה באלקות מצד אלקות). תתקסג (לבושים לנשמה). א'קפו (כללות ופרטיות ההמשכה שבכאו"א). א'קפט (בדרך מלמעלמ"ט. בכל מ. כפי' פרטית בנה"ב. בכללותם: האו"מ פועל שהשגת נה"ב תהי' בערך נה"א).

ג א'ריט (נמשלו לנרות, ע"י המ. נמשך זיו בג"ע). א'רמט (נק' נר, בחי' כלי, אברין

דמלכא, העיקר מעשה בפו"מ, בקב"ע). א'דסד (שמחה של מ. שמחה בלא מ. ומ. בלא שמחה). א'רעד־ו (אותיות הוי' – י"ה מתחלף בא"ת ב"ש. כי י"ה פני' הכלים (מאיר לעצמו, נסתרות) לכן מתחלף ב־מ"צ, ועי"ז מתלבש במ. גשמיים. גם אז יש בו בחי' העצמות אלא שבא בהתלבשות). א'רעט (בטילות לע"ל – העדר תפיסת מקום לגבי הגילוי דלע"ל). א'רפב־ז (ההמשכה ע"י המ. בהקדמת בכל מאודך, העלאת שרש המ. באוא"ס שלפה"צ – גילוי לעצמו, שם שייך מקור. שרש נשמה בהעלם האוא"ס, לכן ע"י אה"ר דעצם הנשמה ממשיך מהעלם אור. עי"ז הכלי נעשה אור, בפרט ע"י תשובה מאה"ר). א'רפה־ו (שרשם בעצם אור לפה"צ – גילוי לעצמו, רק בחיצוניות, ואינו מגיע להעלם האור רק ע"י אה"ר דנשמות). א'שנב (פתילה, מחבר אור התורה עם האדם והעולם). א'תמא (אברין דמלכא – קוב"ה).
עיי"ע תומ"צ, חילוקם.

מצוה. מ. מעשיות, מעלתן:

ב תתקמא (התלבשות אלקות במ. ע"י עבודה בחי' שמאל). א'קה־קו (בירור רפ"ח ניצוצין, וע"י גילוי העונג העליון. למטה דוקא). א'קמה (מעלתן, כח העצמות). א'קפב־פח (המשכת אלקות ע"י מ. מע. – (דלא כטענת אוה"ע)). א'קפג (מ. הם כגוונא דעלמא עילאה ולכן מאיר בהם אוא"ס כמו באצי'). א'קפו (ממשיכים או"מ ואו"פ. עמוד. תוספת אורות באצי', התחברות אצי' (ולמע' מאצי') עם בי"ע. (כל המ. צ"ל במדו"מ)). א'קפז (המשך. ע"י מתעלין נש"י לשרשן ובכוחם להמשיך רצה"ע למטה. הארה מאירה גם בגילוי (מצוה גוררת מצוה)). א'קפח (דוקא ע"י ממשיכים עצמות. ע"י יחוד דהוי' ואלקים).

מצוה, מצוות עשה ומצוות לא תעשה:

ב תשעז (רצו"ש. יתרון במל"ת). תשצ (רמ"ח מ"ע כנגד רמ"ח אברים דז"א, החשבון). תתצט (מל"ת לבער הרע, מ"ע סידור כלים נאים). תתר (חו"ג. או"כ שבהם).

ג א'רחצ (מל"ת למע' ממ"ע. א"א לעורר המלך במה שאינו תופס מקום אצלו, אלא ע"י שמרחיקים דבר השנאוי אצלו. אין מברכין על מל"ת מפני שאין ההמשכה בגילוי, אבל בתשובה הזדונות נהפכין לזכיות ונמשך בגילוי).

מצוות, בחי' בהם:

ג א'ריא (האבות קיימו מ. כמו שהן באצי'. וכ"ה קיום המ. דאדה"ר). א'רעט־רפא (כבוד או"א – יחוד פנימי' דאו"א. גמ"ח – רב חסד דאריך. הבאת שלום – בין א"א לז"א. ת"ת כנגד כולם – כל אלו נכללים בה, תושב"כ ושבע"פ – או"א. כבוד או"א – לימוד תורה לשמה, תורת חסד. הבאת שלום – כל העוסק בתורה משים שלום). א'תמא (מ. הוי' – המשכה מז"א. מצותי – ממהותו ועצמותו).

מצוה. עוסק במ. פטור מן המ.:

ב א'פא (ע"ד חלק מן העצם, כולו). א'קט (מפני שבכל מ. יש בחי' העונג בשלימות. אך מ"מ צ"ל קיום כל המצוות).

מצוה, שכר מצוה:

א קצט (בהאי עלמא ליכא מצד מציאות הנוגה). שעז (ש.מ. – עצם אור המ. בבחי' פנימי'. בהאי עלמא ליכא).

ב א'קו (רק ש.מ. בהאי עלמא ליכא, עצמות עונג העליון – אבל הארה מזה גם עכשיו).

ג א'ריא (שכר על כוונת המ. בגעה"ע, על מעשה המ. בגעה"ת). א'ריב (המשך. המשכת אור בג"ע תלוי בכוונה עם המעשה. כוונה עפ"י סוד – בגעה"ע, בקבעומ"ש – בגעה"ת, עוה"ב – על עצם המעשה. בהאי עלמא ליכא – יש שכר בג"ע קודם עוה"ב). א'ריח (שכר מ.מ. ע"י העבודה במ"ע ממשיכים זיו השכינה בג"ע ליהנות בו). א'ריט (המשך. ע"י מצות בכלל, קרבנות בפרט. לכן נמשלו מ. לנר). א'רער־ט (ש"מ מצוה –

גילוי י"ה שבמ. בהאי עלמא ליכא. גם בג"ע. לע"ל ב"פ י"ה – יהי' הוי' אחד. הברכה מו"ה (וי"ה שבחילוף אתוון) גם עתה, דע"י קיום מ. יחוד פנימי שהוא נשמה לחיצוני. תנאי התנה במע"ב. אבל לע"ל בלי הפרש בין גשמיות ורוחניות (כי ו"ה כמו י"ה), ועיקר הגילוי בגשמי. מעין זה באדה"ר והאבות (גופו כנשמתו), מ. שאדם אוכל פירותיהן (התגלות י"ה) והקרן (העצם) לעוה"ב). א'רפב (במעשה לבד – געה"ת, ע"י כוונת המ. – מגעה"ע. כ"ז מחיצוניות (ג"ז תוס' לגבי ג"ע מצ"ע), ע"י מאדך (מתגלה שרש הנשמה שלמע' מתורה, ועי"ז) מתגלה שרש הכלים – יחוד פני' דאו"א).

מצח:

ג א'רלח (מ. דז"א – דינין. מ. דא"א – אשתתק דינא. מ. דז"א – הסכם דרצון התחתון. מ. דא"א – הסכם דרצה"ע). א'רמ (ש"ע נהורין דמצחא מקור הארת פנים. מ. פנוי משערות. גילוי אור עצמי). א'תעח (במצחא ופנים דאריך, ש"ע בכל פן (חו"ב)).

מציאות:

ב תתקלח (מ. למטה, למע'. חילוקם). א'קמא (מ. הנבראים (גם הישות) אינו אמיתי). א'קמב (המשך. גם מצד ד"ת, דמ. רק מצד התעלמות מקורו). א'קמג (המשך. גם האור אינו מ. אמיתי מצ"ע כ"א מצד הדביקות). א'קמד (רק עצמות מ. אמיתי, בלתי מ. נמצא).

מצפץ, שם:

ב תתקנו (הוי' בחילופי אותיות. המשכת פאות דגולגלתא, מקור יגת"ד).

מצרים:

א תקמח (מ. גקה"ט מואב ק"נ).

ב תתכא (ב' ירידות). תתסב (דקדושה: לבושי היצירה, דלעו"ז: לבושי העשי'). א'קלה (גלות מ. גרוע משאר הגלויות, דהיו משוקעים בחומריות גופם, כמו השעבוד בגופם בחומר ובלבנים). עיי"ע גלות. יצי"מ.

מקום:

א עח (עד גלגל התשיעי. השגתינו באלקות נתפס בבחי' מ.). שיז (מקומו ושלא במקומו. מעלת הדבר במה שיש לו תפיסא. מ. גשמי ורוחני. בבי"ע ובאצי'). שפה (אין אנו יודעים בלי מ. לפי שנתפסים במ. במ. רוחני שייך קצת השגת המציאות ולא המהות).

ב תשנט (מ. במלאכים). תתקכ (מ. וזמן התהוותם ע"י צמצום. מ. גשמי ורוחני).

ג א'שלג (מ. פנוי. מ. ש"ע, עיגול הגדול או רשימו).

מקור:

א קפו (מציאות הדבר והמשכה, ומתפעל בהמצאת הדבר ממנו).

ג א'רנב (מקור התענוגים עמך, עצמותו מקור התענוגים – תענוג עצמי, שמשם שרש הנשמות, שמו (הנק' יכולת) קדמון כדקמותו). א'רפה (שייך בגילוי האור שלפה"צ לעצמו, משא"כ בהעלם האור שאינו שייך לגילוי). עיי"ע חו"ב. צור.

מקיף:

א קט־יז (מקיפים הכללים דעה"ג (לפה"צ) וא"ק (לאה"צ, פעולתם)). קיז (מקיפים פרטיים – כתר שבכל עולם). קמח (מ. פרטיים באחדות במ. הכללי). קנ (כמה בחי' במקיפים). קסה (חיצו' המ. נמשך לכל ופני' המ. רק לנש"י). רמד (חיצו' המ. כחשכה כאורה ופני' המ. רק בנש"י). תיח־כ (דאו"י ודאו"ח מצד המשפיע ומצד המקבל). תכח (בכח המשכת המ. מבררים הע"ש למטה). תצא (שרש המ. מהעיגול הגדול, המשכתו שלא ע"י צמצום).

ב תתי (נותן כח בהפנימי). תתקו (כל המ. – מבינה). עיי"ע או"מ. או"י או"ח.

מקרא:

ג א'שסה־ו (מקרא בעשי' כו', ובע"ח: מקרא משנה תלמוד חב"ד חג"ת נה"י דאצי'. מפני מעלת האור שבמקרא שאינו בגדר גילוי ה"ז בא בעשי' דוקא

(סיפור מעשה ומצות מעשיות). בתורה טנת"א ונתגלו רק אותיות – נה"י שבחב"ד).

מראה:

ב תרסד (אינו אור עצמי. מלכות).

מרגלים:

א לב (ויתורו ל' יתרון. מה הערים העם הארץ, עיר שדה מדבר).
ב א'לה (שלח לך אנשי משה, חכמה).

מרדע דרבן מלמד:

א שפג, שפט (חב"ד, בחי' בלימוד התורה: מל'. – חכמה לנה"א, גילוי ד"ע והביטול דכל"ח. מר. – דעת בזרע בהמה להמשיך בהם ד"ע. ד. – בינה לנה"ב לביטול היש).
עיי"ע ד"ע ד"ת. תושב"כ תושבע"פ.

מרחב:

עיי"ע מיצר.

מרירות:

א קמג (רצוא ע"י מ. שעל הריחוק. אתהפכא בנפה"ב). שמט (מ. יתירה על גלות השכינה. ע"י מ. יציאת האור אלקי). תנ (מגיע בעצמות הנפש יותר מתענוג עצמי).
ב תתקלג (שבירת החומריות והתעוררות ר"ר).
עיי"ע אין עומדין. תפלה.

מרכבה:

א סה (יחזקאל האריך בהמ. משא"כ ישעי').
ב א'פט (מ. דבריאה הוא היכל ק"ק שבה. ד' רגלי המ. ג' אבות ודוד. ביטול שלמע' מטו"ד).
ג א'רמב (האבות הן המ. חג"ת מ. לחו"ב. מ. מגבי' את הרוכב, מדות מגביהים המוחין).
עיי"ע אדם. כסא. רבינו הקדוש.

משא ומתן:

ב א'צב (וברכך בכל אשר תעשה. המו"מ הוא רק כלי והעיקר הוא ברכת ה'. עשיית הגשמי לעיקר הוא שקר).

משה:

א נא (כל ההשפעות צ"ל ע"י מ. אצילות רוחו של מ. על הזקנים). סט (בחי' חכמה). קטו (ממשיך בנש"י משרשם ומקורם, מוצאיהם למסעיהם). רז (המשיך ביטול גם בחכ' דקליפה). רלב (עצם בחי' חכ'). רלו (בחי' הוד. עצם). שכו (חכ', פני לא יראו. עמד על עמדו בעת הנבואה). שלז (הבקשה דהראני את כבודך). שדמ (יסוד אבא). שנד (במדרי' ראי' ורצה לפעול כן בכל ישראל. בקשתו ליכנס לארץ). שעח (המשיך מחיצו' עתיק, חיצו' התורה. פעל בנשמות הגבוהות תורתן אומנתן). שפט (ממשיך ד"ע בנשמות דזרע בהמה). תד (חכמה. כבד פה וע"י עליתו במ"ת נתרפא). תקכג (אצלו ראיית המהות של עין השכל. בחי' שם מ"ה). תקמח (לעו"ז דמ. הוא בלעם, טו"ר דהבל). תקנו (ממשיך ביטול דמ"ה לנש"י). תקסא (ב' הפכים. מציאות ובטל בתכלית. ביטול דמ"ה). תקעט (ענין תפלתו דואתחנן וגו'). תרב (מ. עיבור ז' חדשים מצד תיקון נשמתו, אלי' יב"ח מצד תיקון החומרי). תרד (ביטול בתכלית ומצד זה תכלית ההתיישבות והמשכה מלמעלמ"ט. גופו כלי לאלקות).
ב תשטו (מ. ושאר נביאים, חילוקם). תשעא (תפלת עשיר לייחדא קודב"ה ושכינתא בתחתונים). תשעג (כוונת כניסתו לארץ לא בשביל עצמו). תשצב (א"י להשפיע בשר, אלא מן). תתא (כבד פה מצד הביטול דמ"ה, ודיבורו מצד אנכי דכתר). תתכח (קול ושיר של מ. בלתי מסודר – מצד פנימיות החכ'). תתלא (מ. והאבות, המשכתם מאצי'). תתמא (מבחי' מ"ה. עי"ז בכוחו לבטל עצמות הקליפה). תתס (ביאתו תוך הענן, לבוש לקבל התורה ומזון רוחני). תתקט (יסו"א. לפני חטא העגל גם דור המדבר במדרי' זו. ממשיך ד"ע בנשמות דבי"ע). תתקכח (גילוי נשמתו בגוף,

פלא, קשה). תתקנא (מ. ואהרן, חו"ב. המשיך עצמות האור בגילוי באצי' ועי"ז הוריד השכינה למטה משא"כ האבות). תתקעה (מ. ואהרן, שוד"מ שודמ"ט). תתקפא (ענן לבוש למ.). א'כח (מ. ואהרן, מ"ה דמ"ה וב"ן דמ"ה). א'לו (שלח לך (מרגלים), אנשי מ.). א'סו (מ' יום שהי' בהר הי' גופו כמו אלי'). א'סח (השבת חימה שע"י מ. ושע"י פינחס זה אלי'. חילוקם). א'צה (מ' יום לא אכל בלי הקדמת אכילה כי ניזון מאור התורה, משא"כ אלי'). א'קעז (קירון אור והמסוה).

ג א'שא (גופו כלי (ולא כאלי' שגופו נעשה מלאך) ולכך הי' צריך קבורה). א'שפז (ראיית המהות ולכן רק באחוריים – משא"כ אברהם השגה בפני'). א'תא (מ. – כתר, ממוצע בין מאציל ונאצלים. זקנים – ע"ס, ז"ת כלולים מעשר. ואצלתי – מעצמיות חכ'). א'תי (עצ' חכ', מופלא שבסנהדרין). א'תיד (מ.מ. לא פסיק טעמא בינייהו – משא"כ אברהם. מ. המשיך הגילוי למטה ואברהם רק באצי'). א'תל (מ. המשיך יגמה"ר בז"א, ומיכה בעתיק. חיי נשמתא וגופא. חסד וגדולה).

עיי"ע ויקהל. מלאכים. משיח.

משיח:

א שסד (בעקבתא דמ. יש תוקף הצמאון, נשמות מבחי' תחתונות). שעז (עליית המל' בבחי' כתר). שעח (מעלתו לגבי משה: ממשיך מפני' עתיק – פני' התורה בראי' ממש (בכאו"א מישראל בשוה)). תיט (גילוי עדן עילאה סתימאה (העלם העצמי). הטעם שבא בהיסח הדעת). תנ (פנימי' עתיק. מורח ודאין – עצמי' ח"ס. אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא). תנה (גילוי עדן סתימאה, צ"ל ההסתר דגלות תחלה). תקנא (בעקבתא דמ. חוצפא יסגי ע"ד החשך קודם בקיעת השחר).

ב תתקלו (לימודו, ראיית המהות).

משל:

א קע (מהות הנמשל (ולא הארה) מלובש בו). קצז (וחידה, לבוש לעצם השכל).

ב תרנא (מעלים על השכל, מ"מ יש איזה התגלות שיודע שיש כאן שכל עמוק. שכל המתגלה ע"י המ. הוא מהות אחר מהעומק). תתנט (מ. וחידה – פרסאות והיכלות, לבושים דיצירה ודעשי'. שרש החידה משכל שלמע' מגדר גילוי).

עיי"ע פרסא.

משל הקדמוני:

א שדמ (חכ' דא"ק. מלובש בה אור עצמי דאוא"ס).

עיי"ע תורה.

משנה:

א נא (רק התגלות הפרטים דתושב"כ, דוגמא לענין הקו). סג (במ. ישנו בהעלם אריכות הטעמים).

ג א'שסז־שעג (מחג"ת דאצי' שבבחי' שייכות לעולמות הגילוי ביצי'. מעצ' דחג"ת ולכן דוקא ביצי' ולא בעשי'. ולכן המשנה (במל' דיצי') נק' איתתא דההוא נער (בחג"ת דאצי') ואיהי שפחה דשכינתא (מקור התורה במל' דאצי'). והתורה אחת היא, לכן המשנה נק' מלכתא. המשכה מהמשנה בעשי' רק ברייתא – נה"י שבתחתון. תלמוד מה שפלפלו בחכמתם ומשנה בקבלה עד משה מסיני). א'שעח (במ. בגילוי מדות דח"ע – תשב"כ).

משפט, שופט:

א קב (מ. הוא באו"פ דוקא (ע"ס דאצי' מצד הבינה). שייכותו גם לביטול שלמע' מטו"ד. ניתן לישראל דוקא). תקפט (שופט עצמו ממותרות). תרו (שופט שוטר, ת"ת מל'. שופט, להיות במזיגה נכונה במדה ושיעור. שוטר, שבירת החומריות). הוספות א (מ. בהחושים, בשבירת החומריות, כפי' בפועל).

ב א'קיג־יד (ע"י חכ', תפארת).

עיי"ע צדקה.

משפיע ומקבל:

א לט (הפשטה והלבשה, במש. מאיר עצם השכל ובמק. בבחי' מיעוט). רסח (יחוד

פנימי וחיצוני דמ. ומק.). תפ (המק. באי"ע להמש., מדרי' עליונה שבמק. מתדמה להארת המש.). תפא (המש. רוצה להשפיע דעי"ז מתוסף בו אור, בב' אופנים: גילוי ההעלם, שכל חדש). תפג (ביטול המש. אל הכוונה העליו' שיהי' משומ"ק (ואז מתוסף בו אור)). תקלז (בראיית פני המש. נשפע לו העצם). תקצה (הכנת המק. – ביטול, גורם הנחת המש. להשפיע).

ב תשצו (מק. צ"ל בהפשטה מעצמותו ובתכלית הביטול, ועי"ז נעשה בבחי' מק.). תתפו (ע"י תשוקת המק. לפני ההשפעה, וביטולו בתכלית בעת ההשפעה נעשה בבחי' כלי, וגורם השפעת המש.). תתפז (חילוקם מעו"ע. למע'. (ענין ההשתל' וההאצלה אינו ענין הקבלה)).

ג א'שנה־ז (מש. בכל המדרי' גילוי, ומק. העלם. מש. בעצם, ומק. צריך לעשותו. (ע"י מניעת השפע או ע"י גילוי אור). מש. אור של עצמו, המק. משפיע אור שקיבל. כל הנ"ל בז"א ומל'). א'שע־שעא (ע"י נה"י, קיצור, צמצום). עיי"ע אור. השפעה. השפעה מרב לתלמיד. הוי'. צמצום.

מתורגמן:

א תמב (ממוצע המפסיק, שכל המ. רק נמצא משכל הרב).

מתיקות:

ב א'רכ (גשמי ורוחני. בתפוח ובמזל). עיי"ע מזל.

מתן בסתר:

א תכ (גילוי בחי' סתימות העצמי).

מתן תורה:

א לא (גילוי עצמות א"ס. רואין הנשמע כו' התכללות הכוחות). רה (גילוי אצילות למטה). רז (ע"י הודאת יתרו). רי (גילוי אוא"ס בעת מ"ת שהתחתון יוכל להתברר). רכא (כוונתו שיהי' היחוד למטה כמו למע'. התחלת היחוד מיעקב. הכנה דשעבוד מצרים). רלב (גילוי עצם שם הוי'). רנ (גילוי אצי' בבי"ע). רנט (גילוי אור הבל"ג). שו (המשכה עצמית ע"י אתהפכא חשול"נ). שט (אור חדש). שי (שם הוי'. המשכה למטה דוקא). שיז (המשכת העצמות למטה). שמט (מ"ת באלף (וברה"ע בבי"ת)). שנו (אחדות הוי' בראי' חושית). שסו (לא יהי' עוה"פ לפי שניתן הכל ומ"מ הניתן לכאו"א בהתגלות הוא אותיות דתורה). שעח (כנ"ל, ולנשמות גבוהות תורה כמו"ש בשרשה). תנו (הטעם שהוצרך להיות גלות מצרים תחלה). תעו (גילוי בחי' ד"ע). תפג (התחלת בחי' תיקון). תקפט (הי' למטה, בשביל ביטול נה"ב). תרכו (בבחי' אתעדל"ע מצ"ע). תרלד (חילוקי מדרי' לפי שהתורה או"פ (משא"כ העבודה דר"ה אין בו התחלקות)).

ב תרנב (ע"י הקדמת נעשה לנשמע, עי"ז המשכת העצמות). תשמג (גילוי עצמות באותיות ודברים פשוטים (עשה"ד)). תשעט (המשכת העצמות, מלמעלמ"ט מצ"ע). תתס (הענן לבוש למשה וכן לישראל לקבל התורה). תתק (לישראל דוקא, כי להיותם מושרשים בעצמות יודעים רצונו ית' ואיך לעשות לו דירה). תתקל (העולם ונש"י לא היו כלים אל הגילוי (חילוקם בזה), ולכן לא פעל שום זיכוך בעולם (רק ביטול כללי)). תתקצו (מלמעלמ"ט, ראי' באלקות). תתקצז (המשך. המטה לא נתבטל, אך נש"י ראו איך שהמטה בטל דבהם הי' גילוי בבחי' או"פ). א'צא (הי' בשבת. הטעם לזה).

מתן תורה והאבות:

א רכב (אברהם ויצחק הכנה ליחוד דמ"ת ויעקב התחלת היחוד). רלא (במ. עצם שם הוי' ואצל הא. הוי' ע"י אלקים).

ב תשעח (עצמות ושרש הנבראים. מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע). תתלא (מ"ת – חיבור עצם האצי' עם בי"ע, בהאבות רק בי"ע שבאצי'). א'קו (במ"ת המצוות למטה דוקא).
עיי"ע אבות.

מתן תורה ולע"ל:

א תנז (במ"ת מהות א"ס בבחי' שמיעה ולע"ל בבחי' ראי').
ב תתקל (במ"ת הגילוי מלמעלמ"ט, העולם לא נתבטל רק מצד כל יכול דמצ"ע לא נזדכך. לע"ל מלמטלמ"ע ע"י התהפכות הצמצום ויהי' כלי להגילוי (מלמעלמ"ט, ליהוי כדין וכדין) דאז).

נ

נאקה:

ג א'שכז (צעקת הגוף ונה"ב מיסורי מיתה. וישמע אל' את נאקתם. בעבודה התעוררות תשובה בהנה"ב מצ"ע).

נבואה:

א פד (מדרגות בנ.). תקפז (מאצילות, גם בבי"ע).
ב תשטו (גילוי המהות ומ"מ בבחי' דמות, נחקקה בהחושים שלהם, הפשטת הגשמיות. משה ושאר נביאים). תתקלו (נ. עכשיו (או"פ) רק לנביאים, דבר פלא. לע"ל (חיבור או"מ ואו"פ) לכאו"א, דבר טבעי).
עיי"ע כל הנביאים. לבוש.

נבוכדנצר:

א תלג (כתר דקליפה, ביצירה).

נבראים:

א קסז (מציאותם מהרכבתם. אא"ל מציאותם מעצמם. סופם להיפרד). דש (אינם מציאות גם לאחרי שנבראו. הרגשת הישות התהוותם וקיום מציאותם מכח הגבול). שסח (שרשם באותיות דעש"מ. מהקיום שלהם (באיש ובמין) ומתנועתם בתמידיות מוכרח שיש בהם כח א"ס). שפד (אא"ל בנ. מצ"ע ד"ע, אין משיגים גם המציאות דאין (שהרי"ז היפך מהותם) נתפסים במקום ואין משיגים בלי מקום. השגתם בהאור בהגשמה. ההשגה בכח האלקי שמחי' מהנ. עצמן). תנז (בנ. למטה מתאמת ההשגה דאין דבר עושה את עצמו בהתאמתות חושית). תרכ (אין ביכולתם להשיג האין האלקי, איך מלא דבר נעשה דבר).
ב א'קמא (אינו מציאות באמת, רק שנדמה לו מצד ההעלם. והרגש זה גופא משתלשל מההעלם דשם אלקים). א'קמב (המשך. גם לגבי הנ. עצמו שהוא בבחי' מציאות דבר מ"מ אינו מציאות אמיתי, דהוא רק ע"י התעלמות מקורו). א'קמג (המשך. הראי' מנהרות המכזבין. הוים ונפסדים).
עיי"ע התהוות. יש אין יש. יש מאין.

נגעים:

א שסח (לימוד ההלכה דנ. ברוחניות (בבריאה ויצי'): סגירת כלי השגת הנברא כו'). שע (באצי': מניעת התפשטות שם אהוה בז"א מחמת סילוק אור אבא).
ב תתקנט (סיבתם, הסתלקות אור אבא ולכן אינו שייך באצי' משא"כ בבי"ע. תיקונם ע"י גילוי אור אבא, כהן).

נדב ואביהוא:

א שי (חטאם רצוא בלי שוב. נתקן ע"י פנחס).
ב תתקסז (חטאם רצוא בלי שוב).

נדרים:

א סח (העבודה דאתכפיא, התרת נדרים ע"י בחי' חכמה). שכג (בנשמות דבי"ע. התרת נ. מחכ'). תקסב (נ. והתרתן, שמאל דוחה – וי"ל דמתברר עי"ז – וימין מקרבת).
ב א'עו (בדברים שתחת ממשלת ק"נ. נ. בבינה מקור ההשתל'. התרתם ע"י יחיד מומחה – חכ', או ג' הדיוטות – חג"ת, כתר. סמוך לפר' המועדות. התרתם ע"י משה וראשי המטות – מוחין).

נהר דינור:

ב תשפ (טבילה בנה"ד בין עליות שבג"ע – ביטול מדרגתו הקודמת). א'נא (נה"ד אחר הזיכוך דגיהנם, אש דק ורוחני יותר. בין עוה"ז לגעה"ת, מזיעתן של

חיות). א'נב (המשך. בין גע"ת לגע"ע, דנפיק מקדמוהי).

גובלות חכמה שלמע' תורה:

א שנ (גם ח"ע לגבי חכ' שבכתר ודא"ק). עיי"ע תורה.

נח:

א רצט (כר"ב דנח, חיות חיצו' העולמות). תח (כנ"ל).

ב תשיא (נ. יסוד אבא, תיבת נ. – בחי' מל'. העכבה בהתיבה יב"ח – עיבור, בשביל ביטול היש).

נחמה, ניחום:

א שצג (מקום הנ. בציור אדם, שכל ומדות (גם במדות שברצון)).

נטילת ידים:

ב א'קפו (המשכת החכ' במדות).

ניסן:

א תרכו (מלמעלמ"ט – דודי לי).

ב א'קפא (נ. ותשרי, נס וטבע).

ניצוץ:

עיי"ע נשמה.

נמרוד:

ג א'תטו (חמשה הוא לרעה וראשיתן נ. – הוא הי'. הפרדה והתחלקות. בנה עיר – אחדות, מ"מ ה"ז התחלקות – נפרד מאלקות. בלעו"ז לא יש יחידה).

נסיון:

א קנה (בעסק הפרנסה. ע"י בטחון עומד בנ.). תכז (אינו דבר אמיתי מצ"ע, העדר, וכשעומדים נגדו מתבטל לגמרי. חלוק מבירורים).

ב תרפא (אינו מציאות. אין בו (ניצוץ ו)כוונה אלקית כ"א בהאדם שיעמוד בנ., אבל הנ. עצמו אין לו עלי').

נסים:

א קע (נסתרים בטבע. הוי' המאיר באלקים. הנהגה עם נש"י בדרך נ.). רעח (נ. גלויים ונ. המלובשים בטבע).

ב תרפג (למע' מן הטבע, בעבודה הו"ע התורה). תש (המלובשים בטבע מאני שבאין דמל' או מאין דמל' עצמו). תתס (בדורות הראשונים: למע' מהטבע או טבע ונראה אלקות – השפעה ע"י לבושי הבריאה והיצירה. בזה"ג: אותותינו לא ראינו – לבושי העשי'). תתקכא (בנ. יש סדר). תתקכט (ביטול הטבע מצד הגילוי אור. הכאת מחנה אשור). תתקלא (בנ. גלויים, פעמים יתבטל הטבע ופעמים לא). א'קפז (נ. נסתרים בכל עת ובכל רגע). א'קפח (נ. נסתרים בדרך פלא יותר מהנגלים). א'רלא (גם בנ. נסתרים הטבע בטל, ונראה בו גילוי אלקות, נס מל' רוממות, מ"מ אינו יוצא מבחי' הטבע. נ. נגלים שיוצא מהטבע לגמרי).
עיי"ע טבע.

נסכים:

עיי"ע קרבנות.

נעוץ תחלתן בסופן וסוב"ת:

א קלו (ס. מל' ות. עצמות – כח העצמות (התהוות) שבמל'). קעט (הטעם, בכדי שיהי' משפיע ומקבל). תפ (בכדי שיהי' משפיע ומקבל). תפב (המשך. בס. יש כח נעלם, ולכן המדרי' העליונה רוצה להשפיע דעי"ז נתוסף בו אור). תפג (נעיצת התחילה היינו אמיתית הכוונה שיהי' משום"ק, ביטול המשפיע להכוונה). תפט (באו"פ דווקא). תצח־קא (באו"פ ולא באו"מ).

ב תרצט (כח התהוות במל' מכתר). א'קיח (רק תחילה בסוף (משא"כ סוף מעשה במח"ת)).
עיי"י מל' דא"ס. סוף מעשה עבמח"ת.

נעל:

ב תתס (בחי' לבושי העשי'. מה יפו פעמיך וגו' ע"י בירורו מאיר שרשו בעצמות).
עיי"ע מלכות.

נעשה ונשמע:

א קיד (ביטול לבעה"ר. כח נעלם ומ"מ יש

רצון). תקצז (ביטול היש וביטול אמיתי. ע"י נשמע ממילא בא לנעשה).

נפיחה:

עיי"ע נשמה.

נפילים:

א תרה (שרשם משבה"כ דתהו).
ב תתפח (נצוצות שנפלו מבחי' ז"א שלא ע"י עיבור במלכות).

נפש:

א תיא (נ. האדם בעצם מהותו במדרי' חכ', תיקון. נ. המשכלת, המדברת). תנג (הגילוים מהנ. ברצון דוקא). תרכד (חיות פרטי וכללי, (או"כ ובחי' שם)). תרכז (חיות הנ. דומה לאור: בא בגילוי מהנ. ומגלה העצם (דחיות שאינו בהתפשטות ולא בבחי' המשכה כלל). תרלב (באמיתת ענינו חכ' ובהתגלות ענינו חיות (עצם והתפשטות). הגילוי מהנ. אינו מוכרח).
ב תתט (אינה שכל ומדות). א'קסד (אור פשוט שלמע' משכל, נק' נ. המשכלת ע"ש שמתאחד עם השכל).
עיי"ע גוף ונפש.

נפש, כוחות הנפש:

א ג (אופן התלבשותם ופעולתם באברים ובכחות שלמטה מהם). ו (כלולים בהנפש ולא הארה ממנו. המשכתם באברים ע"י צמצום. בהגבלה ובהת־חלקות). ל (כלולים ביחד בנ. אף שהן כחות מובדלים). לה (התגלות הכחות: הגלוים בסדר והדרגה והנעלמים כא' בלי סדר). סד (כ. עצמיים אינם בבחי' מעומ"ט). פז (אינם עצמיות הנפש. מציאותם לעצמם. גם כשמסתלקים נשאר פעולתם). פח (המשכתן ע"י הכנה (שהיית זמן) בסדר והדרגה). פט (רק הארתן נמשך בהכוחות שלמטה מהם. פעולתם עליהם בבחי' קירוב אבל אינם שולטים). ק (המשכתן תלוי בזיכוך האברים והשערת בכח). קמא (בכ. מקיפים אתעדל"ע קודם ובפנימיים אתעדל"ת קודם). קפה (נ. מושללת מכ. וכוללת כ.). רא (התגלותם ע"י אברי הגוף ובנשמה למע' ע"י לבוש דק). רב (אינם עצמיים ומ"מ לבושים מיוחדים. מגלים (חיצו') אור הנ. ופועלים כפי מהות הנ.). רמו (כ. הכלולים ממוצע בין נ. הפשוט וכ. גלויים. ב' מדרי' בהם: בעצמות הנ. בהמשכה נעלמת). שה (מצ"ע אינם שייכים לגשמיות ומתגשם ע"י התלבשות בגוף). שיד (בכ. גלויים התגלות כ. התחתון ע"י התעלמות העליון, בכ. הנעלמים – מתגלים ביחד). שלד (בנ. נושא כ. אינם בבחי' כ. כלל. הנ. עצמו ומה שנושא כ.). תקט (טבע הנ. הוא לפי ההשרשה דעצם הנ., בעצם הוא למע' מזה). תקכט (התכללות הכ. ע"י התלבשותם באברי הגוף). תקמז (התלבשות הכ. זב"ז, דק הארה וכ. המלביש בהתגלות). תקעג (הכ. כרוחניות הנ. בטבע העלי'). תרכז (חלוק מחיות הנ. (שהחיות גילוי העצמות והכ. חוץ לעצמות) ומ"מ הנ. מתגלה ע"י הכ. והם בבחי' קירוב להעצמות (שהרי הנ. מתענג בהם). נק' תיקונין. נמשכים משרשם העצמי ע"י קריאת שם). תרל (דוגמא לאור הגבול). תרלב (בבחי' כח (אינם התפשטות), כלים, רק להיותם נפשיים ה"ה בחי' גילוי'. אינם מתגלים בדרך ממילא).
ב תרנה (כ. היוליים הכלולים בנ. בבחי' פשיטות והוא מה שהנ. ממציא כ. בעצמותו, נ. נושא כ. אינו בבחי' כ. כלל). תרפו (מתחדשים מהנ. ע"י רצו"ש שמתעלמים במקורם ועי"ז מתחדשים). תשנא (כ. הגלויים ע"י צמצום ומרוחקים מעצם הנ., מהותם, כוונת התגלותם). תשפב (כ. הגלויים משתלשלים זמ"ז משא"כ כ. הנעלמים). תתמג (כ. הנעלמים בהתכללות. מתגלים כולם כאחד. אינן משתלשלים זמ"ז). תתנה (בהתלבשות כח עליון בכח תחתון, העליון מנהיג את התחתון להיותו רק לבוש, אבל בטל אל העליון). תתקד (נ. מלאה אותיות: כח הגילוי שבנ., כ. הכלולים). תתקכא (בכ. הגלוים קדימה זמניית, בכ. הנעלמים קדימה עצמיית). א'קסד (כ. הן לבושים עצמיים לנ.). א'קסה (המשך. מציאותם

מהנ. בבחי' התחדשות ומ"מ מרגישים שיש איזה מקור עכ"פ). א'קסו (המשך. בחי' כ. – שחוץ להעצם, ומ"מ כ. נפשיים).

ג א'רסב (עצם הנ. מושללת גם מכ. עצמיים. נושא כ. אינם שם במציאות. משו"ז ע"י שמחה מגיעים לעצם הנ. יכול להיות שינוי בכל הכ.). עיי"ע אברים. רצון ושאר כחות. שמחה.

נפש־האלקית ונפש־הבהמית:

א קלג (פעולת הא. בהעבודה דחלישות ואתהפכא דנפה"ב). קמ (חלישות הא. וגלותה בנפה"ב, העצה לזה. חילוק התלבשותה בנפה"ב מגלגולה בבהמה). רג (מחולקים זמ"ז בכל הכחות. הא. באלקות והב. בענינים טבעים. פעולת הא. בהב. ע"י התלבשות). רעז (כשנה"א בהתגלות הנה"ב בהעלם ונחלש כחו). שכה (ב' מיני התלבשות נה"א בנה"ב). שנח (התעלמות הא. בהב. בשביל הבירור מלמטלמ"ע. עצם התגלות כוחות הא. פועל הבירור). שעט (בירור דנה"ב בתפלה ע"י מדרי' התחתונות דנפה"א (אש אוכלה אש), ובתורה ע"י מדרי' הגבוהות. ירידת כחות הנפה"א שמשתמש בהם בענינים גשמיים, ועליית כחות נה"ב שמשתמש בהם בקדושה). שפו (השגת הא. רק באלקות והב. בענינים הטבעים. חיבורם רק בכח המפליא לעשות. המשכת הביטול דד"ע בנפה"א). שפו־צ (המשכת הביטול דד"ע בנה"א ע"י תושב"כ וביטול היש בהנה"ב ע"י תושבע"פ). תכז (הא. מתלבש בהב. בבחי' או"פ ואינו נבלע. מושל עליו ומברר). בירור הב. ע"י הא. דוקא (אבל מצד גילוי מלמע' הי' מתבטל)). תלד (כשהכחות דהא. בהתגלות הכחות דהב. בחלישות (ומתבררים), וכשמתעלמים נעשים בתוקף. העבודה בהתפשטות ובמהות דנה"ב). תמ (הקרבת חלב ודם דנה"ב בעבודת הקרבנות, אתכפיא. ע"י אהבה שע"פ טו"ד). תמד־ח (העבודה דאו"פ פועל ביטול והכנעה בהתפשטות נה"ב (העדר המשכה לחומריות ושירצה באלקות), ודאו"מ אתהפכא בעצם מהותו). תנו (אתהפכא דנה"ב בזמן הגלות, ההמשכה שעי"ז). תנז (השגתם באלקות: הב. (ע"י הא.) ידיעת המציאות אבל בהתאמתות חושית, הא. מצ"ע ראיית המהות בההארה, וע"י עבודתה (עם הב.) מתעלית לראיית פנימי' ועצמות ח"ס). תנט (המשך). תפט (עילוי נה"א ע"י התלבשותה והתעסקותה בנה"ב). תקה (נה"א בהתלבשות בנה"ב ולכן יכול להיות התעלמות, הגילוי בתפלה). תקיד (נפה"ב: טבעי, נפה"א: שכלי. חילוק שכל דנפה"א ונפש השכלית. נפה"ש טוב שבנוגה). תקעב (נה"א בטבע העלי' ואחיזתה למטה ע"י נה"ב, לכן נה"ב צ"ל כלי מוכן. עבודת נה"א מצ"ע אינה בערך קודם ירידתה). תרג (צ"ל הקדמת נה"ב מצ"ע, אין עומדין כו'. הנה"א פועלת בה כשההתבוננות היא לפ"ע). תרח (מ"ה וב"ן. עלי' וירידה. ירידת הנשמה כדי שיתחברו היפך טבעם. ד' אופנים בהעדר המזיגה הנכונה). תרי (המשך. ב' אופנים הראשונים: א' הנשמה בבחי' עלי' ביותר (אצל הנשמה אינה שייך אַראָפגעפאַלנ־קייט רק אצל נה"ב), ב' נה"ב בבחי' שפלות ביותר). תריג (המשך. הכוונה העליונה היא התחברות שניהם דוקא). תרטו (המשך. התיקון מלמע' אבל גם ע"י השתדלות. אופן הג', אוי"ר בבחי' מורגש ביותר). תריח (המשך. הרצוא דנפה"א ונפה"ב ע"י ההתבוננות בביטול השרפים. קוצים דנפה"ב: ליצנות ודב"ט, סרסורי עבירה דעינא ולבא).

ב תרסט (צ"ל בהתלבשות. תומ"צ הוא שמירה שנה"ב לא יתגבר). תתלט (מצד נפה"א רק הרגש האלקי, והרגש עצמו (בנה"א) הוא מצד חושי הגוף. ע"י אהבה כרשפי אש נשרף אש דנפה"ב). תתמח (צורה וחומר. עבודת נה"א כחומר נה"ב אם בחסד או בגבורה, עי"ז מתברר). תתנז (בהתלבשותם, נה"ב לבוש נפרד ואפ"ל שלא יבטל לגבי המלובש). תתקיח (הקרבת דמו וחלבו דנה"ב. עצם מהותו כח המתאוה, אינו רע. שריפת ציור הרע. חביבות בהקרבתו). תתקעו (ע"י זיכוך נה"ב זיכוך הפרסאות).

תתקפב (ביטול בנה"ב רק ע"י התלבשות דנה"א). תתקפג (המשך. ביטול בעצם מהותו ע"י אהוי"ר שכליים דפנימ' המוחין). תתקצ (נה"א נתלבש בנה"ב ובא בהגשמה, העבודה להסיר ההעלם ע"י התגלות נה"א, עי"ז עלי' בנה"א). תתקצא (המשך. ע"י עבודה דאתהפכא). א'לז (נה"ב מק"נ — כח המתאוה, בירור נה"ב שיתאוה לאלקות, ע"י שקידת העבודה). א'לח (המשך. ע"י התבוננות בתפלה: ביטול המלאכים (שרש נה"ב), בק"ש ביטול פנימי, שמו"ע. עי"ז נעשה כלי לאלקות ומאיר בו גילוי אור). א'לט (ע"י התלבשותו בנה"ב בא בהגשמה, ומתעלם בתוכו (כמו מסך המפסיק בין נה"א ואלקות)).

ג א'רכד (נה"א שכלי רוחני, נה"ב טבעי חומרי). א'שכ (בחי' אתה בראת בערך שיתלבש בנה"ב. הבירור ע"י כח עליון — משביעין אותו). א'תמד (נה"ב מבחי' בהמה חי' ועוף, וכלולה מפני ארי' שור ונשר, לזאת צריך האדם להמשיך על נה"ב ממקור חוצבה — המלאכים המשפיעים אהוי"ר, פועל חקיקה מבפנים, ואח"כ בק"ש תוכל הנה"א לאשתאבא כו'). א'תסד (נה"ב השכל שלו בהגשמה, ודנה"א רוחניות. עבודת נה"א עם הנה"ב בהשכל דנה"ב. הגם שהם הפכיים מ"מ הם שייכים זל"ז בשכל ומדות, יתרון נה"ב שעי"ז שייך יותר לפועל).

עיי"ע ג' שותפין. התלבשות. תפלה. עבודה.

נר"ן (נפש רוח נשמה):

א קלב (בי"ע הכללים). קמה (חילוקי מדריגות ואופני עבודה דנ. בנש"י: נפ. עשי', ר. התפעלות אהו"י, נש. התבוננות). קמו (חילוקי מדריגות דג' בחי' נ. בתשובה). תשנ (חילוק התלבשותם בגוף).

עיי"ע בי"ע. חי' יחידה. נשמה. עיגול.

נה"י (נצח הוד יסוד):

א ריא (נה"י החדשים דז"א מבחי' כתר). תקטז (חב"ד חג"ת ונה"י שבנה"י).

ב תשה (בחי' המעשה בפועל. נה"י הבאים מצד האהבה בחיות, ומצד קבעמ"ש בלי חיות). א'קצה (נה"י הוא טבעו שמורגל בו ואינו יודע אחרת ובלי התפעלות, משא"כ במדות שהוא מחוץ להדבר ובהתפעלות).

ג א'רכא (נ. מצד עקשות, גם בזה טעם כמוס, נה"י שרשן למע' יותר. נ. היפך טבעו. בעבודה נה"י — הסכם סו"מ וע"ט בפו"מ בלי חיות. בדי ערבות. במדרי' עליונה יותר — כפי אשר נגמר בתבונות לבו ומוחו, ידיעה ולא השגה). א'שע־שעא (כלי השפעה, ענף החסד והגבו'. נ. וה. כמו נה"י פני' וחיצו').

עיי"ע גלות. טנת"א.

נצחי, נצחיות:

א צה (קיומו של דבר נ. שונה מדבר נפסד). קסז (נ. שבנבראים רק בכח א"ס). קסט (סיבת נ. הנשמה למעלה מנ. דצבא מעלה). שסט (כנ"ל קסז).

ג א'שמה־ו (שייך רק בענין הזמן. יחוד הו"א. כשהזמן נעשה למע' מהזמן — למע' מנ. (אדה"ר, אריז"ל, בעש"ט). נ. רק בכח).

עיי"ע נש"י. צבא מעלה. צבא מטה. שית אלפי.

נקודה:

א נה (נ. התמצית. חלוק מנ. השכלה, מהיש נעשה אין, מעלתה). קנב (בנ. התמצית מאיר האור בגילוי רב כבנ. השכלה. בנ. השכלה דקות יותר ובנ. התמצית זכות יותר). ריא (כתר מל' או מל' שמתלבשת בבי"ע. נ. ד(כתר) מל' ונ. דחכמה, חילוקם). ריג (נ. דמל' (שמתלבשת בבי"ע) בעבודה). רמו (בעצם — פשיטות (כבקו), וכשבא בכלי — תוקף המציאות (כבתהו)). תקמד (נ. החכמה ונ. הכתר).

נקודה, ספירה, פרצוף:

א רפא (שבכל ספירה: כתר, הט"ס, אבי"ע).

נקודה קו שטח:

א נ (ע"ס הגנוזות, אורות המתגלים, אורות המתלבשים).

עיי"ע ז"א ומל'.

נקודים:

א נא (אורות עצמיים בהתגלות. חלוק מנקודות דקו: דנ. פירוד ודקו אחדות).

נר:

א תקעב (נ. הוי' דנשמה, בעלי' תמידית למע'). תקעו (נ. הוי' דנשמה, ענינה להאיר את העולם).

ב תתט (בחי' נשמה לנשמה – נר הוי' ממש). תתקפט־צ (נר ה. – דמאירים החשך).

ג א'ריט (מצות. נשמות). א'רמט (מצות, כלי, רמ"ח אברין דמלכא). א'שנ־שנב (דנשמה דמצות. פתילה ממוצע בין השמן והאור. במל' דנשמה ובמצות). א'תסג (כנ"ל. שמן חכ' שהוא כח הכללי ונמצא בכל דבר. חכ' דקדו' ודקלי', מזה חכ' דנה"ב. ועבודת הנה"א עם הנה"ב הוא בהשכל דנה"ב. וזהו דהנה"א היא הפתילה – הממוצע להמשיך האור לנה"ב).

נרתק:

עיי"ע לע"ל.

נשמה. נשמות ישראל:

א ד (עיקר חיותם מהנה"א ובכל דבר שעושים יש מהכחות דנפה"א (ולכן נוגע מאד הענינים שעוסקים בהם)). עו (נק' ציון שהן סימן לאוא"ס). קיד (התקשרותם. עלו במחשבה בפנימיות א"ק). קכא (רצון עצמי לאלקות ורצון שיש בו מבוקש). קכד (ד' מדריגות בנ.: נר"ן ונשמה לנשמה. שרשו למעלה פועל בהארה שבגוף. מקיף דכתר שבנ. עיקר שבנ. רעו"ד. בכחם דוקא לשלוט על הכחות. עדות לישראל – ממשיכים סדכ"ס). קלג (ירידתם למטה להאיר עוה"ז, ב' אופני עבודה: חלישות דנפה"ב ואתהפכא. פני' הרצון בנ.). קמ (נק' בתי', מקבלים מתורה). קמב (המשך. נק' אמי, שרשם למע' מהתורה ומשפיעים בה. קדמו לכל דבר). קמה (חילוקי מדרי' נר"ן בנ. ביטול טבעי בנ. (ארץ לזריעה דמצות)). קמו (תכלית ירידתם למטה לתקן הנה"ב. נמשלים ל(פרי ה)עץ שהגבוה ביותר נופל למטה ביותר). קסד (דאצי' ודבי"ע. חילוק עבודתם ממשיכים בלי מספר במספר ע"י תורה ותשובה). קסח (משיגים האמת שהכל השפעה אלקית). קסט (חשיבותם, נצחיות, אלקות בעצם מהותן בדביקות (גם למטה קיום עצמי. פרטים בשרש הנ. מהותה וענינה. השגחה משם הוי'). הנהגה עם נ. אינה עפ"י טבע). ריד (בחי' נפילה בזה"ג עליתם ע"י מצות ותשובה). רכ (השגתם באלקות, דאצי', בג"ע. חילוקם). שה (ירידתה להאיר העולם. בכח עצמה ממשיך רק הארה). שמז (בעבודת נש"י למטה פועלים באופן כזה למעלה). שמח (המשך. מצד ההתקשרות שנתקשר בנש"י ה"ז ח"ו כמו שמכריחים למע' (כפי פעולתם)). שסא (בנות ירושלים. נ. דמ"ה וב"ן. בירידתה למטה – בבחי' שחרות). שסג (אחותי כלה. כלה: כליון – בנ. למטה דוקא, יחוד פנימי דאו"א. אחותי: אהבה תמידית בקרירות בנ. למעלה, יחוד חיצוני דאו"א. העילוי שע"י ירידתה). שפ (חיותם מהנפ"א דוקא). שפד־ח (המשכת הביטול דד"ע בנ. ע"י התורה (לפי ששייכים להביטול מצ"ע)). שפד (אהמ"ס שבנ.). שפו (מדרי' בנ.: דאצי', דבריאה ויצי', דעשי'. או: דנר"ן דבי"ע עצמן (זרע בהמה), דאצי' שבבי"ע, דאצי' בעצמו. כמה חילוקים באופן התלבשותם בהעול', בביטולם, בעבודתם). שצו (התהוותם באופן שיש להם שייכות להעצמות. יכולים להגיע למדרי' נעלות בעבודה ולקבל אור עליון הנמשך בתו"מ. חיבור נ. להעצמות ע"י הממוצע דכתר). תה (בהעבודה דעצם הנ. הכל שוים). תח (רצון עצמי להקב"ה. צריכים זכרון (דבעצם הרוממות למע' אינם תופסים מקום). זכרון דנ. מצד הרצון עצמי). תי (רצון עצמי דנ. לאלקות לא ישתנה גם כשמושקע בתאוות גשמי'). תטו (מזלם נוצר ונקה). תמג (קישור אוא"ס עם נש"י – עצם בעצם). תמד (בכחות מקיפים דנ. מורגש אוא"ס המופלא

ובגילויים הארה שבבחי' התלבשות). תנז (אלקות, וע"כ השגתם במהות אלקות. מקומם בג"ע. ירדו למטה להראות להגוף ונה"ב גילוי אוא"ס ועי"ז מתעלים לראיית המהות דמהוע"צ א"ס (פנימי' ח"ס)). תס (בתחה"מ יתעלו בהעצמות וההשגה במהוע"צ א"ס שלמע' מפני' מח"ס). תעג (נש"י יש בהן ענין (רוממות) עצמי שאינו מתבטל אף כשנופלין ר"ל). תקמב (בנ. דאצי' יחו"ע בבחי' ראי' ממש). תקנג (נ. שנק' גסי הרוח וגם אצלם י"ל הביטול דיחו"ע). תקעו (הנ. הן אלקות). תרב (נשמות דב"ן ביטול מצד עצם חומר גופם). תרט (חלק מן העצם ולכן בטבע העלי' אף שנפרדו. אף שמתעלם אינה מתעלם בעצם. חילוק בין נ. וניצוצות דתהו). תרלד (חבל התקשרות הנ. באלקות ארוג מתרי"ג נימין (וע"י עבירה נפסק נימא א')).

ב תרסו (נ. הן אלקות, מאמינים בחידוש העולם מצד שרשם מפני' המל'). תשדמ (אחים ורעים להקב"ה ע"י דבור או עיון בתורה. מעלת יחוד שכלם בתורה). תשמט (עצם הנ. והמתלבשת בגוף, חילוקם: אינו בגדר התלבשות, התלבשות שלא בהדרגה וגם בהדרגה. בת מלך, עבד. עצם הנ. מושרשת בעצם המל', רעו"ד, יחידה, אמת). תשנא-ו (המשך. חלוקים בעבודתם, רצון עצמי ושעפ"י טו"ד). תשס (נ. דאצי' בצלמינו דאו"כ דאצי', מחשבה עצמית בדבר הנבדל). תשעח (רק הארת הנ. בגילוי עכשיו. נתינה, נפיחה). תתט (נ. ונ. לנ.: נ. המתלבשת ועצה"נ. בחי' נ. דנר"ן ממוצע לבוא לבחי' שרש הנ., פעולת בחי' נ. לנ. על בחי' נ.). תתיב-ל (נרנח"י, סדר עבודתם). תתיב (דבחי' נפש, הודאה. דבחי' רוח). תתיח (דבחי' נשמה). תתכג (המשך. בנ. דבי"ע עבודתם בחיצו' המוחין, נ. דאצי' (שבבי"ע) בפני' המוחין). תתכח (חי' — התפעלות עצם נקודת המוח והלב בעצם האלקות, בידיעה. דיחידה — תענוג עצמי דעצה"נ בעצמות, בעבודת כ"א, גם זה במוחין). תתל (המשך. הנ"ל (בפני' המוחין וחי' יחידה) התחברות שרש הנ. עם נ. המלובשת). תתלח (אהבת הקב"ה לנש"י גם כשדנם בשילוחין). תתמא (נ. דאצי' — בדוגמא שלמע' ממש). תתסו (נ. בגוף א"י לקבל אור מכלים דאצי' שלא ע"י לבושים). תתפח (עיבור דנ. דמ"ה במל' גם בשביל ביטול היש (דהלבושים)). תתצו (בנ. דאצי' תחלת העבודה עבודה פנימית, אבל לא בנ. דבי"ע). תתצח-ק (ע"י הנ. דוקא דירה בתחתונים). תתצח-ט (אור עצמי (מעלתה על חיות האלקי. בירורים ע"י דוקא). כלי לתו"מ וגילוי אלקות, וע"י נמשך בעולם. ע"י עבודה עושה מדברים תחתונים כלי לאלקות. מושרשת בעצמות ויודעת אמיתית רצונו ית' באופן הדירה). תתק (המשך. לכן דוקא לנ. ניתנה התורה כלולה בעצמות, קודם כל הגילוים). תתקב-ט (שרש הנ.). תתקב (משל באו"ת דנחקקה צורת הבן במחשבה. ועוד, דבידיעת עצמו (העצמות) יודע הנ. (משא"כ באב למטה)). תתקד (כסא ודמות הכסא בנ. (חצובות תחת כסה"כ)). תתקו (המשך. שרש הנשמות באצי' ובריאה (כח המח' ומח')). תתקז (המשך. שרשה באצי': טהורה היא, ב' פי'). תתקט (המשך, (ב' פירושים) עצם האור ועצם הכלי. ירידתה בבי"ע). תתקיב (המשך. שרשה בבחי' הכלים ולכן נק' טהורה ולא קדש. התהוותה, מהות דבר בפ"ע עכ"ז ה"ה עצמות מקורה). תתקכ (בחירתם בהוי', אנא נסיב מלכא). תתקכח (גילוי נ. דאצי' בגוף, ב' הפכים בנושא אחד). תתקל-א (לא היו כלים ממש לגילוי דמ"ת ולכן פרחה נשמתן). תתקפג (נ. גבוה אינו נתפס כ"כ בגוף חומרי אא"כ מתעלם קודם לכן). תתקפט-צ (נר הוי' נ. אדם, מאירים (מהפכים) החשך). א'טז (בבחי' רצו"ש). א'נט (בחי' בנ., מ"ה ב"ן, זרע אדם וזרע בהמה). א'קנב (נ. דאצי' יש בו ראי' באלקות גם כמו"ש למטה בגוף). א'קפ (עצה"נ מכיר ומרגיש עצמות א"ס, שרשה ומקורה). א'קפב (אמונה בנ. דוקא. מונח אצלן דרו"ג שוים). א'קפז (ירידתה למטה כ"כ

מצד שרשה הגבוה. נ. למע' ממצוות ע"כ ביכולתן להמשיך רצה"ע ע"י המצוות).

ג א'ריט (קודם בואם לעוה"ז מקומם בגעה"ע, גילוי הג"ע מצ"ע – בלי תוספת אורות שע"י עבודה). א'רכה (שרשה מז"א דאצי'. לכן יש בכל א' טבע סו"מ מצד יראה וע"ט מצד האהבה). א'רנ (נ. התנאים מאצי', אחים ורעים לז"א. ז"א נק' אחיך הגדול – מצד גדלות הכלים לגבי הנ., ומצד ה"ואו" דואחיך (הקו מאוא"ס המאיר בהם) תכלית הנ. לאשתאבא בגופא – כלים, מ"מ נ. התנאים נמשכים מאו"א כמו ז"א). א'רנא (נ. תנאים בבריאה, אמוראים ביצירה, י"ל דנכללים במל' דאצי', וי"ל שהם מאצי' שבבי"ע. ג' מדרי' בנשמות). א'רנו־ז (נ. דאחים שרשם מאו"א (כאשר יצאו זו"נ מאו"א) ונשלמים (כדי שיתלבשו בגוף) בזווג זו"נ. גם נ. שלמטה הם מופשטים מהגשם. לית דין בר אינש. יתרון בהם על הנ. דיחוד או"א – רוחניות יותר. בעש"ט – יחוד או"א, הרוחניות למטה גם מצד הגוף). א'רעא (שרשה מהכלים ששרשן מהעלם העצמי דא"ס ע"כ בכתה לעורר בחי' העצמות). א'רפו (שרשה למע' ממצוות, למע' משמו, ממשיכים תוס' אור בהוי' (יקראו בשמו) מהעלם העצמי). א'שנא (פתילה, ע"י שורף האור אלקי את שכל הטבעי דנה"ב). א'שנה (גם בני יעקב – עקביים – בביטול עליון. וגם ע"י אהב"ת לא כמו לפני ירידתה). א'תו (ניצוץ קטן ממדרי' אחרונה שבבורא מתלבש בניצוץ נברא. עתיק (תחתונה שבמאציל) ואריך). א'תכה (מושרשים בעצ', ונק' אישון עינו. וע"י עבודתם בבחי' יחוד ממשיכים בהשתל' עין ה' – ל' יחיד, דלית שמאלא). א'תמט (זרע אדם מקבלים ממרכבתא עילאה (האבות), וזרע בהמה מקבלים ממרכבתא תתאה (שבטים)). א'תנה־תסב (בירידתה למטה יש לה גילוי אור עליון יותר. הנ. עצמה אלקות, אבל זה בהעלם, וע"י הבירור דנה"ב באה לאה"ר ואהב"ת. שחורה אני ונאוה. ירושלים – יראה שלם, ראי', מל', דכל נשמה היא בבחי' עיבור במל', ובבחי' לידה באצי', וכמו שבאים באצי' שבבי"ע ובבחי' בי"ע. וכשהם בבחי' עיבור ובכללות כשהם באצי' הם בנות ירושלים. וכשירדו לברי' אין בה שלימות היראה. וזהו שחורה אני ומ"מ ונאוה – צמאון שבא מהמדבר, לא ישב אדם שם – למע' מהמצוות. ובמדבר אשר ראית, שהמדבר מביא לבחי' ראיית אלקות). א'תעט (נ. חדשות מעה"ג שלפני הקו. ב' מדרי' בנ. ישנות: א' שנבראו בישמ"ב ועדיין לא יצאו לעולם, נק' ג"כ חדשות. ב' שיצאו וחוזרים ובאים).

עיי"ע אדם. בירור. זווג. זרע אדם וזרע בהמה. חכמה יחוד. ישראל. שביעה.

נשמה. ירידתה צורך עלי':

ב תשסא (מבחי' גרמוהי לבחי' חיוהי). תתקיב (מהלכים (מב' טעמים) ולכן עלייתה בעצמות א"ס. לשמש את קוני). תתקיט (להמשיך גילוי שם הוי').

עיי"ע נפה"א ונפה"ב.

נשמות ומלאכים, חילוקם:

א פו (עצם והארה). קמה (חילוקם לגבי מוחין דברי'). תנז (פנימי' (האו"כ) וחיצוני'. ג"ע ועולמות). תקנב (נ. מזיווג גשמי. עצמיים. האהוי"ר ע"י יגיעה. מ. מזיווג רוחני. הארה. האהוי"ר בדרך ממילא). תקעו־ט (פני' וחיצונ' הכלים. נ. ממשיכים אלקות בעולם. מ. רק שלוחי השפע).

ב תשלג (נ. צריכים להתבוננות בעבודת המ. רק בשביל לברר הנפה"ב, ובשביל סיוע לנפה"א. אבל הם למע' מם.). תשנח (מעלת הנ.: מובדלים מגוף גם בהתלבשותם, השגתם גם באוא"ס מצ"ע, עבודתם גם בהמשכת העצמות (שוב)). תתי (משתווים בהשגתם בקדושת העצמות בזה דבשניהם הוא ע"י ההארה). תתיח (חילוק השגתם בקדושת אוא"ס). תתנ (נ. ממשיכים יחוד פנימי דאו"א, מל. חיצו'. מהלכים, עומדים). תתצח (נ. מתלבשים בגוף גשמי ואינם מתעלמים בו. מל. רק ברוחני (ובגשמי מתעלמים), אם לא מצד שליחות וכח המשלח).

ג א'רנו (מ. מזיווג נשיקין דאו"א ומשו"ז הם רוחניים. נ. דאחים שרשם מאו"א ונשלמים בזווג זו"נ. והם בבחי' רוחניות יותר (גם למטה) משאר הנ.). א'תח־תי (אישון עיני, ועיני ה'. השגחה בשם הוי' ודשם אלקים. פני' וחיצו' או"כ). א'תכה־תלד (יש מעלה במ. שכל ההשפעות ע"י המ. (הנק' קרביים ומעיים), והעלאת מ"ן מגיע רק עד המל' כשמתלבש במט"ט. ולכן ביוצר מעוררים שפע אהוי"ר שבמ. לנ.). א'תלה (מעלת הנ. על המ. שהן מושרשים בעצ' א"ס והמ. בהתפשטות האור. מח' ודבור. זיווג גופני ונשיקין. השפעת טפה ושכל. בנ. לכו ונלכה באור ה' – א"ס שבעתי', לאשתאבא בגופא דמלכא – פני' עצ' א"ס. במ. רנה וזמרה – התפעלות, חצו', מקיף. לכן אומרים קדוש והנ. נק' קדושים). א'תמד־תנד (בק"ש מגיעים נש"י לאתאחד כו', והם למע' מהמ. ומ"מ מקבלים האהוי"ר מהמ. כדי לפעול הזזה וחקיקה בנה"ב (ע"י שרשה בחיות שבמרכבה). וגם בנשמה המתלבשת בנה"ב (בזה"ג). וגם זה רק בדרך סיוע, דמצ"ע הם למע' ממוחין ומדות דמלאכים. והעיקר הוא בכח עצמה. והמ. מתעלים ע"י הנ. אך כ"ז אחר שקיבל הסיוע מהמ. זהו אכלתי יערי (ברכת יוצר – בסיוע המ. שנק' עצי היער) עם דבשי – עבודת הנ. מצ"ע בק"ש. והו"ע אהב"ת שבא מראי' שבנ. והדבש גדל בעץ אלא שהוא עיקר והעץ טפל).
עיי"ע עיבור יניקה מוחין.

נשמות ותורה:

א קמב (ישראל קדמה לתורה. הת. למעלה מנ. המלובשת בגוף ומשפיע בת. ומצד שרש ומקור הנ. (רעו"ד) הם למעלה מת. ומשפיע בה). שנו (ת. כלי לעצמות לכן מחברת נש"י עם העצמות. נ. למטה מתקשרים עם תורה להיותם אלקות בעצם מהותם. ע"י לימוה"ת דנ. נמשך העצמות בת.). שנח (המשך. לימוה"ת לשמה, לאחר התפילה). שסג (נ. בשרשם מיוחדים באותיות הת. ולמטה מתקשרים בבחי' חכמה שבאותיות ובאור שלמעלה מהחכ'. נ. למטה מקשרים ת. בא"ס (דת. מצ"ע היא בבחי' נחש"מ. ופועלים עילוי גם בתורה כמו שמושרשת בעצמות)).

ב תשמו (שרש הנ. קשור באותי' הת., תלת קשרין כו'). תתקיב (חילוקם, בשרשם ואופן התהוותם).

ג א'רנא־ג (נ. למע' מת. ומשפיעים בת., ת. חב"ד דז"א – פסקי המדות, ששה סדרי משנה – מדות, נ. עצ' חכ', קדמו לתורה, ת. חצו' א"ק. נ. פני' א"ק, ת. חכ' דא"ס, נ. עצמות (הגם אורייתא וקוב"ע כ"ח – רק בגילויים דעצ'). ראי' ע"ז מהתשובה. ישראל עלה במח' – בחי' עליונה שבחכ'. נ. נמצאו בבחי' מציאות, שרש הנ. בבחי' עלו במח'). א'תב־ז (המשכת עיני העדה לנש"י הוא ע"י ת. דוקא, ומ"מ יש בכחם לשנות ולהשפיע בתורה, כי שרשם למע' מת. ישראל קדמו לת. ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה. נ. המלובשת בגוף – בראת. נר"ן, למטה מת. ומתקשרת ע"י ת., שרש הנ. – טהורה טה"ע. מתחברת ת. בקוב"ה. ב"נ מסתכל באורייתא וקאים עלמא. ת. א"ק, נ. (ניצוץ קטן שבבורא) כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק. ת. – חכ' (או תענוג שבחכ'). נ. תענוג עצמי, רוח שבטפה, טה"ע שלפה"צ, קודם עלות הרצון. מח' ודבור. עלו במח' – היולי העצמי. יחיד שלמע' מיחידה. ת. חכ' – ראשית. ישראל – לי ראש, אשר, תענוג העצמי).
עיי"ע אדעתא דנפשא. תורה.

נשמת ש־די תבינם:

ב תתי (ע"י השגה דבחי' נשמה בא לאלקות שלמע' מהשגה).

נשר:

ב תרסט (רחמים העליונים. ג' המה נפלאו ממני כו' הפליאה על הנשר (עוף טמא) שבמרכבה ולא על הארי'. כנשר יעיר ירחף ישאהו יסובבנהו יבוננהו הו"ע אלול, ר"ה, יוה"כ, סוכה, ד"מ שבלולב. ובכל השנה הו"ע תיקון חצות, פסוד"ז, שמו"ע, תורה).

נתיבות:

א שנז (נתיב – ענינו. חילוקו מדרך). עיי"ע שער, שערים.

ס

ס' (אות):

עיי"ע אותיות.

סגי נהור:

א ערה (לא ע"ד לועג לרש כ"א מצד ריבוי האור).

ב א'כד (אינו לועג לרש כ"א שריבוי האור הוא סיבת העדר הראי').

סגל:

ג א'דש־שה (חו"ג דקדושה והנקודה שתחתיהן ביטול. סגולתא הנקודה למע'. והייתם לי סגולה (עלי') מכל העמים (בירור). עליית המל' בהעלם העצמי).

סדום, אנשי סדום:

א תפ (שרשם מבחי' התהו). עיי"ע זה נהנה וזה לא חסר. שלי שלי ושלך שלך.

סובב כל עלמין וממלא כל עלמין:

א כו (שרשם לפה"צ. ב' שמות הוי'). מג (כנ"ל. המשכת ממכ"ע מסוכ"ע ע"ד מין הכנף). ק (אין הצמצום פועל בס. וה"ה מעין העצם). קא (אור ושפע). קז (עיקר חיות העולמות מאור הס.). תכז (ס. נמצא בעוה"ז דוקא (ולכן אפ"ל התחברות טו"ר), גילוי הס. למטה ע"י המצות).

ב תרמח (בס. יש בל"ג מדרי' וכל מדרי' בעצמה בבחי' בל"ג, משא"כ במ.). תשעז (רצו"ש (בעיקר) בס.). תשפא (ימוהמ"ש ג"ע). תתקכז (בס. א"ס למטה כמו למע'). תתקמא (גם בהמשכת הס. יש סדר). א'ה (התהוות ממ. בהתלבשות ובבחי' קירוב, עי"ז התחלקות). א'ו (המשך. התהוות מס. בהתעלמות, עי"ז נעשה בבחי' יש). א'קלו (התהוות מס. בדרך ממילא). א'קמז (גם בס'. חילוקי מדרי', לפי שנמשך דרך האו"פ). א'קמט (ב' בחי' אין. ההתחלקות ע"י הצמצום).

ג א'ריב (בממכ"ע (ג"ע) יש הפרש בין רוחניות לגשמיות, ולכן הוא דוקא ע"י עבודה רוחנית. גם צ"ל כלי אל האור, כי בממכ"ע הוא אור בכלי, ועצם המעשה (בלי כוונה) אינו כלי. ולכן בעוה"ב שהוא גילוי אור הסובב ה"ז ע"י המעשה עצמה). א'שסו (סוכ"ע למע' מגילוי, לכן נמשך למטה דוקא).

עיי"ע בי"ע. אור הגבול והבל"ג. אור מקיף ופנימי. אור ושפע. התבוננות. הוי'.

סודות התורה:

ב תתקלו (לע"ל לא יקראו בשם סוד, נפלאות).

סוכה:

א קנז (כמה בחי': השענו תחת העץ, סוכה, לע"ל. או"פ (וס. לגבי המלאכים), או"מ, או"מ בפנימיות). תכ (מקיף דאו"ח (העלם העצמי) שמאיר בגילוי (בסכך במקיף וע"י ד' מינים בפנימי'). נמשך מענן הקטרת דיוה"כ).

סולם:

ב תתי (בס. דתפלה ד' שליבות. מגיע השמימה – רעו"ד). תתקכד (ס' דלעו"ז וקדושה).

ג א'תנ (מל' דאצי' שהוא שרש כנס"י ובחי' תפלה (נהו"ת קארי לנהו"ע). מוצב ארצה (מתחיל בפסוד"ז ויוצר אור – בע"ג) וראשו מגיע השמימה (ק"ש – יחו"ע, ושמו"ע – ח"י ברכאן). וכמו"כ הנשמה ירדה בגוף ושרשה בעצ' א"ס. מלאכי אלקים עולים ויורדים בו – דע"י הנשמות עולים המלאכים).

עיי"ע תפלה.

סוף מעשה עלה במחשבה תחלה:

ב א'קיז (למע' מתחי' המח'). א'קיח־כא (המשך).

עיי"ע נעוץ תחלתן.

סופר ספר וסיפור:

ג א'שפא־ג (ספר וסיפור תושב"כ

ותושבע"פ. סופר ת"ח (שסופרים אותיות התורה ודורשין) וגם כותב הספר (שלישי המדבר), כדי לגלות ח"ע שבאותיות צריך להגיע לשרש החכ' – סופר). א'שפה (כנ"ל. ובעיקר בתלמוד – במחשכים).

סיפור:

א קעה (פי' לשון ספירות). תרכ (ס' שבחיו של המקום – למע' מהשגה, מרומם הנפש).

סירכת הריאה:

א שכה (נה"א נסרך אחרי הנה"ב). תקנג (נסרכים ונדבקים להגוף ונה"ב).

סנד"ל (מלאך):

א רד (חופה הרגל דמל'. פועל שיהי' ההתהוות בבחי' יש וגבול).

סנהדרין:

ג א'תי (שבעה עיני ה' – ז' מדות כ"א כלולה מעשר. מופלא שבס. – עצ' חכ', אישון עיני, חכ' דעתיק (שכל מופלא), בחי' הוא).

ספיחים:

א פז (נעשים מהאור שנזרע כבר).

ספיר:

א ר (פי' לשון ספירות). רכו (גוון הס. פתיחת כל הגוונים. בחי' חכ'). רכח (המשך).

ספירות, עשר ספירות:

א כו (כל גילוי ע"י ספ.). לד (כנ"ל). סג (מעומ"ט שבע"ס). עה (מדה וגבול ותחום שבס.). עח (דבי"ע ודאצי', חילוקם). פ (כל הע"ס הן לצורך העולמות). קלו (משתלשלין בעצמן בבחי' עו"ע). קמח (ע"ס דאבי"ע חלוקים בעצם מהותן (משא"כ הכתרים דאבי"ע)). קנט (פי' הא': ל' מספר. דאצי' גילוי ההעלם (ולכן ל' מספר). בהתחלקות והגדרה אבל לא ממש. התכללות הס.). קעה (פי' הב': ל' סיפור). קעה־פב (כללות הע"ס ולא רק מל' ל' סיפור. הכלים מגלים האורות). קפה־צ (מגלות ע"ס הגנוזות בהמשכתן וגילוי מעצמותן). קצא־ה (מגלות מציאות אוא"ס ואופן הפלאתו. גילוי ד"ע). ר (פי' הג': ל' אבן ספיר, ספירות ובהירות. בכלים (להיותם לבוש המיוחד והמגלה)). רב־ה (המשך. גם כלים דמל'). רח (דאבי"ע בביטול ויחוד באלקות, ע"ס דלעו"ז בבחי' פירוד). ריא (המשכת אור עליון ע"י יחוד והתכללות הס.). ריח (ה"ס עליונות וה"ס תחתונות בכל ס.). רכה (ס. ובהירות בפנימי' הכלים דוקא). רל (המשך. באור דוקא לפי שמגלה האור שלמע' מאצי' בפנימי'). רלא (ס. ובהירות דאו"כ). רלד (עיקר הבהירות שבס. בכתר). רלט (פי' ד' ל' ספר). רמ (ס. שייך גם באור הבל"ג – בהירות). רמא (דעיגולים מצד התפשטות הרצון בח"ס ובחכ' דאצי'). רפא (אבי"ע שבס., נקו' ס. פרצוף). רפט (ההפרש בהשתל' הס. זמ"ז: לצורך אצי' ולצורך בי"ע). שיג (התהוות ס. תחתונה ע"י שמתעלם העליונה). תכב (ההשתל' בעצמן דרך עו"ע). תכד (בקדושה ע. דוקא (ולא ט' וי"א) כי החיות של הס. בתכלית היחוד עמהם. האורות מתאחדים עם הכלים. לדעת המערכת עצמות לבד ולהפרדס עצמות וכלים). תלב (דאבי"ע, מדריג־תם). תקעד (ס. דאצי' ממוצעים להיותם מציאות).

ב תרעא (הגוונים של הס. הו"ע הפעולה והגילוי, מל'). תרעו (התלבשות הס. זב"ז ע"י הכלים). תרצא (ס. דאצי' נק' בחי' כתר בחי' חכ' כו', מדרי' פרטיות ומ"מ בבחי' אחדות). תשיז (אוא"ס מתעלם בהן בכדי שיהי' גילוי בעול'). תשסח (באוא"ס שלפה"צ). תשצב־ח (ס. דאצי' מקור לס. דברי'). תשצב (ציור אדם, השתל' זמ"ז. ע"י אפ"ל מקור לחסד כו' דנבראים). תשצד (בטול בעצם, ע"ס בלי מה, גם מצד הכלים). תשצה (גם בחי' המדות אינם מציאות והגבלה ממש. בבחי' עלי', ה' אלקיך אש אוכלה). תשצח (ס. דברי': חכ' –

להיות השגה, ועי"ז בטול בנבראים, חסד – להיות אהבה וכו'). תת (השתל' הס. זמ"ז ע"י מל' דכל ספירה). תתמג (התחלקותו והתגלות דע"ס – באצי'. למע' מאצי' – בהתכללות). תתסו (דאצי' – בחי' שטח. ד' אותיות שם הוי' בס.). תתקיד (בכתר כוחות רצוניות, אינם במציאות, לא רעותין נהורין ובוסינין). תתקכא (גם בע"ס שלמע' מאצי' יש קדימה זמניות). תתקלט (אופן התכללותם בע"ק, ואריך). תתקנה (דאצי' בלי מה, ב' פירושים: בלום פיך, בלי מהות). תתקסט (הגלויות חלוק מגנוזות: מציאותם תמיד לא רק מצד פעולתם (התמידית) כ"א מצ"ע. כוונת אצילותם, התקשרות הנשמה באוא"ס, ידיעת אוא"ס). א"מ (מאיר בהם הארת העונג והוא עיקר חיותם, והוא כוונה הפנימית שבאצי' הע"ס). א'עח (ס. דאצי' מוגבלים באיכותם ובכמותם, במעומ"ט ובקדימה ואיחור). א'פ (המשך). א'קסב (אפיקת עשר תיקונין וקרינן לון ע"ס). א'קסג (המשך. אפיקת – התגלותן מהמאציל (ס. אין קץ) שיהי' עשר דוקא. לאנהגא בהון עלמין). א'קסד (המשך. תיקונין – לבושין לגבי המאציל. ס. – מל' בהירות דע"י הגילוי בעולמ'). א'קסה (המשך. בהון אתכסיאת – העלם). א'קעד (ב' אופנים בעמידתן: זת"ז, ג' קווין).

ג א'רנג (כל ס. נבחן בג' מדריגות. בחכ' בחי' עליונה – מה, אין, רדל"א). א'שסה (חב"ד חג"ת נה"י כלולים מיו"ד. ל' כלים דאצי'. (אדם פנימי' אמצעי חיצון). שמהם בנין הנוק' להוות בי"ע). עיי"ע אורות וכלים. אורות דע"ס. התכללות. ז"א ומל'.

ספירות, עשר ספירות או אין קץ:

א כו (באור הגבול ע"ס ובאור הבל"ג ספי' אין קץ ובעצם האור לא יש ספי' כלל). לג (המשך). קנח (באוא"ס הבל"ג ס. אין קץ, בבחי' פשיטות). רמ (כנ"ל. התפשטות האור. אינם מדרי' כ"א הפלאת אוא"ס).

ב א'פא (ס. א"ק, תגבורת העצמי'. ע"ד חלק מן העצם. גבורות גשמים). א'קסג (ס. א"ק באוא"ס שלמע' מאצי', באצי' ע"ס דוקא).

ג א'רסז (ע"ס דאצי' א"ס להתפשטותו. לפה"צ אין קץ – שהספי' עצמן א"ס, בעצם האור אין בו ראש וסוף). עיי"ע אור שלפה"צ.

ספירות, עשר ספירות הגנוזות:

א כד (שרשי האורות (דלא כשיטת הפרד"ס שהן שרשי הכלים). בחי' עתיק דא"ק). כה (שרש הגבול דאורות ולא כח הגבול). כט (אינם בבחי' מציאות (ולכן הם בהתאחדות)). לג (סיבת פשיטותם: דבוקים בהעצם ובבחי' התכללות). לה (מתגלים כולם יחד בלי סדר ולכן צריך צמצום). לו־ח (הרושם דע. נשאר גם לאחר הצמצום). לט (מאיר בהם אור נעלה, כוונת המאציל בע"ס). מד (עלות הרצון והשערה. מיוחדים באור הבל"ג. בחי' אחרונה שבא"ס. מאיר בהם גם אוא"ס הבל"ג). מה (גם לאחה"צ נשאר בהם רושם אור הבל"ג – אוא"ס השורה בחכמה). מח (יחיד, חד ולא בחושבן. סיבה להתלבשות אורות בכלים לאחה"צ). נב (הגבלתם מתגלית בסיום המשכתם). פג (ז"ת דע. לצורך התהוות וג"כ לצורך הגילוי). קכז (להאיר בגבול ומ"מ בחי' פשיטות. באמצען (קו) מתגלה הפשיטות ובסופן (בכלים) מתגלה ההגבלה). קלא (סובב לגבי הקו). רמה (שורש אור הגבול בבחי' פשיטות). רנד (התהוות ע"ס דאצי' מע"ס הג.).

ב תתקמד (בעצמות ע"ד שם אדם. בא"ק, עקודים ע"ד אש שבחלמיש). תתקמו (ע"ס הגנ. (עקודים) נק' מאורות, ע"ס דאצי' נק' אורות). תתקנג (ב' מעלות בהם, האו"פ בריבוי, גילוי אור העולה על כולם. וכאשר נפרטו, האו"פ במיעוט ואור עליון בסילוק). תתקסג (המשכה מהם לנאצלים ע"י פרסא דכתר). תתקסח־עב (חלוק מע"ס גלויות: נק' מאורות ולא אור, העלם שאינו במציאות. ובמ"א מבואר שאין מציאות

לגנ. עד"מ שמות, התהוותם (ע"י שמו הגדול) ע"ד קריאת שמות ושבחים). תתקעב (התגלותם בא"ק (וכתר) ע"י העלאת מ"ן דע"ס דאצי'). תתקפז (שרש ענין שבה"כ בע"ס הגנ.).

ג א'רסח (אינם במציאות, בהתאחדות, אור העולה על כולם. ע"י הצמצום נסתלק אור העולה על כולם, ונתמעט האור דע"ס).

ספר:

א רלט (פי' ספירות, האותיות המתגלים מהקלף מצ"ע (בלי דיו) – בהירות).

ספירת העומר:

א קס (בדבור דוקא שאז התחלקות).

ב תשצז (ספה"ע מ"ט, המשכה. מסעות מ"ב, העלאה). תתקל (ע"י ספה"ע לא נעשו נש"י כלים ממש לגילוי דמ"ת). תתקעו (ממחרת השבת. עומר התנופה. תמימות).

סתום:

א תטז (ב' בחי': לגבי המקבלים (ולפעמים מתגלה), ס. בעצם). תיח־כ (המשך. מקיף דאו"י ואו"ח). תיט (ס. בעצם מתעלם בעצמותו ובגלוי נראה ההיפך (הקץ, משלי שלמה). אופן הגילוי דס. בעצם. בכח העצמות).

ב תרנד (ב' בחי': ס. לגבי המקבל, ס. בעצם). תתקסא (ב' מדרי': מצד המקבל ומצ"ע. בתורה. מו"ס, עתיק).

ע

עבד:

א קטו (תענוג הע. בעבודתו. מתענג בתענוג האדון). שנג (מדרי' בעבד. תענוג האדון הוא תענוג שלו). תריד (חילוק בין עבדים לעבדי. יר"ע יר"ת).

ג א'ש (מעלת ע. על שר – ביטול בעצם מהותו, בירור מלמטלמ"ע. עליתו לע"ל – הנה ישכיל כו' מאד).

עבודה:

א נו (עיקרה במדות. הכרח אוי"ר בהתגלות הלב). קכו (דר"ה ודכל השנה, עצמות הנשמה וכחות הגלויים). קלג (להמשיך תוס' אורות למטה). קנד (תחלה בחיצוני' המוחין והמדות ואח"כ בפנימי' הלב וחו"ב). רי (צ"ל הפסד הצורה החיצוני'). רכז (יסוד הע. נקודת ההתקשרות בתפלה). שו (ע. ה' בגופם המשכת אלקות שלהם בהגשמה. ע. בנשמתם מאירים העולם. גם ע"י גוף. עיקרן תומ"צ. פנימיות הכלים). שמז (ע"י שפנימיות הרצון באלקות נמשך פנימיות המקיף בפנימי'). שנט (בתחלת הע. וכן בכ"י, כחות הנפה"א בהעלם. לכן תחלת הע. בכל יום צ"ל עסק התורה). תה (בע. דמוח ולב ישנו חילוקים ודעצם הנשמה כולם שווים). תלה (דמוח ולב פועל בהתפשטות דנה"ב ודכחות מקיפים ועצמיים במהותו). תמד־ח (דאו"מ ודאו"פ. אתהפכא בעצם או רק בהתפשטות. חילוק בע. דאו"פ דצדיקים ובינונים). תנה (בבחי' העלם דגלות: עומד נגד המונע, מהפך ההעלמות עצמן לטוב). תקט (לשנות טבע דנה"ב. עצם הטבע נשאר רק שהוא בקדושה). תקי (ע. דמוחין באוה"ג ודמדות באוא"ס). תקצז (תכלית הע. ביטול עצמי. בא לזה ע"י ביטול היש). תרכט (על העדר הע. נא' אין קורא בשמך).

ב תרמג (בכל השנה ממשיך תוס' אור משרשו, בר"ה ממשיך אור חדש מעצמות א"ס). תרנב (ע"י ע. בהיש נמשך אור חדש מעצמות). תרסב (ד' ענינים: העלם וגילוי, יש מאין, עצם והתפשטות, כח ופועל – בעבודה). תרפב (ע"י ע. נמשך גילוי אלקות בנפש. עסק בהשגה אלקית בדרך ע. דוקא). תשיז (קשה יותר לתקן הרע שבקרירות מהרע שבהתפעלות). תשנד (דזה"ב וזה"ג, חילוקם, בהעדר ע. מתגבר חומריות ומתגשם הרוחניות). תשנח (ע"פ טו"ד ורעו"ד). תשעו (מלמטלמ"ע ופרטים בזה). תשפב (בע. העליות בהדרגה ע"ד העליות בג"ע). תשפה (העדר התעוררות הלב מצד העדר החיות וטוב טעם בהתבוננות). תשפז (התחלת הע. שכחי עמך כו' (שינוי

הרגילות ע"י כפי' בפועל). גם בע. דפני' המוחין תכליתה שיבואו בלב). תתו (שאינו שייך לחומריות גבוה משאינו רוצה בזה). תתיב (עבודת הנשמה בסדר נר"ן דוקא). תתלה (סדר הע. (ע. בכח עצמו)). תתלז־מא (המשך). תתפ (כשהע. בבחי' גבורות אפ"ל שכשיופסק ההתלהבות יבוא לכעס, משא"כ כשהע. בבחי' חסדים שבגבורות). תתצו־צז (מלמעלמ"ט וממטלמ"ע, ממטלמ"ע בסדר והדרגה דוקא). תתצט (עשיית דברים תחתונים כלים לאלקות). תתקיג (ע. צורך גבוה. מביא העה"ק שע. אינו נוגע בעצמות דמאי איכפת לי' משא"כ באור המתלבש). תתקטז־יז (צמצום בע. (אתעדל"ת לצמצום למע'). ע. בקב"ע). תתקיח (ע. הקרבנות ברוחניות. ע"י גילוי אוא"ס למטה). תתקיט־כד (תכליתה להמשיך גילוי שם הוי', אור הסוכ"ע שלפה"צ עם תוספת אורות מעצמות א"ס). תתקכב (ע"י התאמתות שא"ס למע' מזמן ומקום ומאיר גילוי א"ס בעולם). תתקכג (ע. נוגע בעצמות א"ס, ומ"מ לא איכפת לי', ואינו סתירה). תתקכד (ע. הוא בעצם הנעבד, משא"כ אהבה). תתקכט (הכוונה בע., גילוי אוא"ס באופן שיהי' מציאות העולם (בבחי' ביטול)). תתקמא (הליכה, מרוצה, דילוג בע.). תתקצ (הע. לזכך את החשך. ע"י זיכוך נה"ב נעשה עלי' בנה"א ומעורר שיהי' עלי' בכלים דע"ס). תתקצא (המשך. ע"י שמהפך חשול"נ מאיר גילוי שם הוי'). תתקצב (המשך. נשמות שבבחי' עקביים מעוררים ר"ר שלמע' מהשתל', ע"י שמבטש א"ע). א'א (עליות וירידות, לפעמים בגדלות ולפעמים בקטנות). א'ז (צ"ל יגיעה דוקא, ההעדר קודם להוי'). א'יד (בבירור וזיכוך הישות דוקא). א'לז (ע"י שקידת הע. מזדכך נה"ב). א'קעו (עיקרה בדעת). א'קעז (ע. הנשמה להמשיך הוי' באלקים).

ג א'שז־שטז (לצאת מהחשך, ובעיקר להאיר החשך. ואמיתתה שהחשך עצמו יאיר – אתהפכא. בזה גופא ב' אופנים: שהאור מהפך החשך, או שהחשך מצ"ע מתהפך). א'שמז־ח (זיכוך הנפש ועי"ז גילוי אור, מלמטלמ"ע. כ"ז בנשמות דבי"ע, ובנשמות דאצי' – מלמעלמ"ט, המשך האור ועי"ז ממילא מזדכך החשך).
עיי"ע אדם. ג"ע. מו"מ השתל'. מס"נ. נה"י. נשמה. פנים ואחור. תפלה. מוחין. ד"ע ד"ת.

עד שלא נברא ... הוא ושמו בלבד:

א רכט (השם אינו דבר נוסף על העצם). רעז (עצם והתפשטות האור לפנה"צ).

ב תתקעא (בחי' שמו – בהתהוות ע"ס הגנוזות). תתקצה (שמו הגדול, הוי' כמו"ש לפה"צ). א'כג (עצם והתפשטות האור לפה"צ. ב' מדרי' בהתפשטות). א'קעא (שמו רק בשביל זולת, ואיך שייך קודם שנבה"ע). א'קעג (המשך. שמו – התנשאות עצמי, ואח"כ על עם).

עדות:

א עו (שייך דוקא על דבר הסתום ונעלם). קכד (כנ"ל. מצוות ונש"י בחי' ע. לפי שממשיכים אוא"ס סדכ"ס).

עובד:

ב א'קו (ע. אלקים, מתקן שם אלקים בבירור דרפ"ח כו').

עובדי':

א רט (העלאת נשמתו, בירור הניצוצות מלמטלמ"ע).

עולם:

ב תתלג (ענינו להעלים האור, שיתקבל בנבראים. מדרי' שבזה). תתנט (עש"ן). א'קפג (עביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה ואיהו יקרי' לעילא ולתתא. אצי' ובי"ע. מעהמ"צ. ב' פי'. וברא אדם על כולא).
עיי"ע עולם מציאותו. עוה"ז.

עולם. מציאותו, ביטולו:

א קלג (הע. נתון בלבו של אדם). רד (מציאותו קודם הקטרוג (הכל בבחי'

אלקות). קודם החטא הי' גילוי אוא"ס בעולם). רו (על מילואו נברא, כדי שתוכל להיות אח"כ ההמשכה ע"י עבודה). רטז (התהוות הע. מכ"ב אותיות: מציאותו מחומר האותיות וביטולו מצורתם).

ב תתז (נתהוה אבל בטל (דמציאותו ע"י הצמצום, ולגבי אוא"ס אין הצמצום מעלים ומסתיר, ולכן לאחה"צ הע. גופא אינו בבחי' מציאות)). תתלו (מגלה אלקות לנותן דעתו ע"ז. ה' אחד, נרגש בע.). תתס (קודם חטא עה"ד בבחי' יש אבל נגלה אלקות, לאחר חטא עה"ד בבחי' יש דמשכא דחויא דנוגה). תתקכב (ביטולו לאוא"ס בג' אופני יחוד). תתקכו (אפשר שלא יתבטל הע. מגילוי אלקות מאחר שכבר נתהווה, ע"ד מה שחי' בע"ח בענין הקו). תתקלא (במ"ת לא הי' ביטולו מצד כל יכול). תתקלד (מצד גילוי – אוא"ס בפשיטות, מצד צמצום – מציאות בפשיטות).

עולם הבא:

א קעא (מספר דע. אין לו קץ, עלי' תמידית בהשגה אלקית וכל השגה בבחי' א"ס). קעב (המשך).

ב תתקפט (ע. ועוה"ז, יום ולילה). א'קיב־יג (ע. וג"ע, חילוקם. בג"ע חילוקי דרגות ובע. כל ישראל בשוה. או דבג"ע יש בכל נשמה חילוקי דרגות, ובע. כל הנשמה במעלה א' – אף שישנם חילוקים בין נשמה לנשמה). א'קכז (ב' מדרי' ועליות: הקב"ה עושה סעודה לצדיקים, אין בו אכי' ושתי').
עיי"ע ג"ע ולע"ל.

עולם הזה:

א יב (בעוה"ז דוקא נרגש הביטול דאי"ע, מצד העצמות). קלג (חשך. בירור עוה"ז). קד (נק' לילה). תכז (סוכ"ע נמצא בעוה"ז דוקא (ולכן למטה אפ"ל התחברות טו"ר)). תלט (תענוגים הגשמיים בעוה"ז נמשכים מפסולת השפע שלמ').

ב תתלו (ענינו לגלות אלקות, לנותן דעתו ע"ז). תתצו (עולם התחתון ביותר). תתצז (כוונת הבירור מלמטלמ"ע בע. דוקא). תתצח (גמר הבירור דבי"ע הרוחניים תלוי בע. כל העלאה מתחלת מע.). תתקפט (ע. ועוה"ב, לילה ויום). עיי"ע בריה"ע, תכליתו. אין ערוך.

עולם שנה נפש:

ג א'תלז (גם באצי' – מעומ"ט, קדימה ואיחור, אור המתפשט בו מא"א. נר"ן. בינה ז"א ומל').

עומק:

א תכג (ממעמקים, מע. לע.: מעתיק, ממו"ס ומרדל"א). תקעא (ע"י התשובה ממשיכים מע. לע.).

עון:

ג א'שיט (נושא ע. וכובש ע.). א'שכ (מטה כלפי חסד – אין מענישין, הע. אינו נמחק).
עיי"ע חטא.

עונג:

א ב (ברוממות עצמו, הבדלה). צב (ממשיך הרצון). קטו (ע. של העבד בעבודתו). רכג (התבוננות לפעול שהע. יהי' באלקות ולא בגשמיות). שע (למע' מהשגה ומביא כליון. ע. שמשיב הנפש ג"כ למע' מהתיישבות. ע. דשבת). שצא (כח עצמי, גילויו שלא בהתפשטות אבל ניכר בפנים. התעלמות הע. ע"י החכ'. ע. ושמחה, חו"ב). שצג (ע. העצמי למע' מרצון דמצוות. שרש ענין התשובה). תו (ברצון במקיף ובחכ' בפנימי'). תז־יב (טעם הנ"ל (הע. סיבת החכ' אבל לא סיבת הרצון)). תיא (סיבת החכ'. מגלה החכ' והע. עצמו נעשה חכ' (פנימי' החכ' הוא ע. הנעלם והעצמי ממש)). תלז־מ (ע. עצמי (בדבר שהוא טוב לנפש) וע. מההיפך. מהגילוים דמ"ה שבאצי' ומהבירורים דב"ן שבבי"ע (והוא ע. נפלא יותר)). תנד (מתעלם בחכ' בהעלם עצמי לפי שהע. נעשה חכ'). תרכח (ע. הנפש בהכחות).

ב תתפ (ע. סיבה לתשוקה, מצד הגבורות

שבו. עצם נקודת החיות). תתקפ (סיבת התרחבות דבינה ומתגלה בה ולא בחכ'). א'מ (ע. העליון מתלבש בע"ס דאצי' והוא עיקר חיותם. כמו"כ למטה מתלבש בכל הכחות, התגלות הכחות לפי הע.). א'מא (המשך. הנ"ל הארת הע., ובזה חילוקי מדרי'. ע"י הבירורים שע"י מל' נמשך בה עצם הע.). א'עא (ע. וחכ'). א'קא (ע. שבעשי' ושבמנוחה. ע. שבמנוחה מפני סיום העשי'). א'קב (המשך. ע. שבברה"ע). א'קד (הע. למעלה הוא ממנוחה רצונית. למע' מזה הע. דדירה בתחתונים). א'קח (המשך). א'קט (ב' בחי' ע. בהתהוות העולם: א' עונג שבמנוחה). א'קי (המשך. ב' עונג שבסוף מעשה, מהדירה בתחתונים. ב' בחי' הנ"ל בע. המתלבש בחכ'. חכ' אינה עצם הע. כ"א הארתו). א'קיא (המשך. ב' בחי' הנ"ל אינם עצמות הע., משל לזה). א'קיב (המשך. ע. ומקור התענוגים. ע. למטה ולמע', חילוקם. ע. שבג"ע). א'קיג (המשך. טעמים שע"ג האותיות הן הע. שבחכ'). א'קטו־כא (המשך).

ג א'רכג (פועל הגדלה במדות. בגוף. בצומח). א'רנז (שביעה, אכילה דשבת למע' מבירורים).
עיי"ע התבוננות. מל' דא"ס. מקור. נשמות ותורה. עץ. פלשתים. קטרת. ריח רצון ועונג. שבת. שביעה. שרה. תורה.

עונג, תענוג. הפשוט, המורכב:

ב א'פג־פד (ב' הענינים בשבת. עתה ולע"ל). א'צג־צט (המשך). א'קח־ט (ע. הפ. בא בהרכבה וכשנשלם הכוונה מאיר בפשיטותו). א'קיב. א'קכג־ל (ג' מדרי'). א'קכג (א' ע. דעשיית מלאכה הוא ע. פרטי ומורכב, ומתגלה בגמר המלאכה. ב' הע. ממה שנשלם פני' הכוונה, שהמלאכה הוא בהידור ויופי, לא הי' תחלה והוא התחדשות). א'קכד (וממילא אינו מורכב בעשי', ואינו מורכב גם בטוב הדבר, אלא שמטוב הדבר נעשה לו טוב בעצם). א'קכו (ג' – למע' מזה התענוג שמצ"ע בלתי מורגש).

עור:

ב תתעג (ע. אדם ע"ד לבוש היצירה, וע. בהמה ע"ד לבושי העשי').

עושר:

א שט (די מחסורו ועושר. ע. מעתיק, מד"ע שמפנימי' הכתר. ע. ועני – ד"ע וד"ת).

עיבור:

עיי"ע שינה.

עיבור יניקה מוחין:

א תקטז (ג' מדרי' בהגדלת המדות: ע. קטנות בתכלית (נה"י) ומ"מ יש בה קצת מוחין). תקיז (י.: מדות שע"פ טו"ד. אור המוחין מרחף למע' ורק הבכן מאיר בהן). תקיט (מ.: השגה בבחי' הפשטה מאיר בגילוי בלב. המדות בתגבורת אבל לא במורגש).

ג א'רכב־ד (בעת העיבור אין נכרים המדות כלל, מיד שנולד בתכלית הקטנות. ע"י היניקה – תענוג – נעשה הגידול (בגופו ו)במדותיו, שמתגלים ומתגדלים ואינם משתנים. יניקה הוא בחי' מוחין, ולכן בימי היניקה יש בו קצת הכרה שכלית. ע. הגדלת החומר. י. הגדלת החומר שברוחניות שהו"ע המדות וזה הכנה לקבל צורת השכל). א'רלו (ב' עיבורים: לצורך חי' ז"א – מקור המלאכים. לצורך פני' ז"א – מקור הנשמות). א'רמג (עיבור שני דז"א. מדות למע' מטו"ד. אהבה דבכל מאדך. עי"ז עליית הבינה). א'רמט (ע. – יחוד הוי' ואד', י. יחוד הוי' ואל', מ. – יחוד הוי' ואהי'. בתי אחותי אמי).
עיי"ע מוטבע מורגש מושכל.

עיגול. ע. הגדול:

א קט (מקיף כללות השתל' בהשוואה ממש, טה"ע). תטז (בחי' סמ"ך (מובדל לגמרי מהשתל')).

ב תרמב (גם חיצו' האור שנבדל ע"י הצמצום הוא בבחי' מקיף, והוא עה"ג). א'קצד (בע. הג. נגע בו הצמצום: שיהי' האור שם ולא יתפשט במקום החלל).
עיי"ע מקיף.

עיגולא וריבועא:

א תטז (ע. אין לו אחיזה משא"כ ר. סמ"ך ומ"ם. ע. – עה"ג שלפני הקו ור. אור המלביש. שניהם לפנה"צ: אור הכלול ואור שבבחי' המשכה).

עיגולים ויושר:

א קנ (בע. הפנימי גרוע והחיצון משובח ובי. להיפך. ע"ס ומעומ"ט דע.). קנז (התוקף שבע"ס דע. אינו בהתחלקות (ונמצא בשוה בבחי' מיעוט האור כמו בריבוי האור)). קנח (ע"ס דע.).

ג א'שצ (בריאה ויצי'. ע. למע' מי. ומ"מ ע. נפש וי. רוח).

עילה ועלול:

א סו־ח (שייך רק בהארה. ב' אופנים: מהות אחר או הארה). קלו (בהש־תלשלות הספירות). רנז (מהות הע. מתלבש בהעל. והעל. מהות אחר מהעי.). רצא (ב' אופנים: מהות אחר מהעי. או התפשטות העי. מוחין ומדות, אותיות מחו"ד). רצז (המשך). תכב (השתל' הספי' בעצמן (באצי' גופא), העי. ממש מתלבש בהעל.). תפא (העלול טבעו לעלות לעילתו). תקסה (דבקות העל. מצד הרגש מקורו). תקצג (שכל הבא בדרך קצרה).

ב תרלז (אינו התחדשות כ"א גילוי ההעלם). תרמה (בחי' אחרונה שבעי. בבחי' אין לגבי הע., יש מיש רוחני. כל עי. בבחי' ע. לגבי למע' ממנו). שפז (טבע העלי' דהע. – בכדי לקבל מהעי.). תתפז (חילוקו ממשפיע ומקבל). א'קלו (בדרך ממילא, כי היא ע"י התגלות הע.).
עיי"ע יש מאין ועו"ע.

עילת העילות וסיבת הסיבות:

א קנו (ע. ממכ"ע, הנהגת הטבע. ס. סוכ"ע, למע' מהטבע).

עין:

א תנט (דנפה"א ונפה"ב (בראייתם והשגתם באלקות). עלי ע. – השגה שלמע' מראי').

ג א'תח־תיא (אישון עיני – נשמות, ועיני ה' – מלאכים. הע. כלי שמגשם כח הראי' שבנפש. גלדי בצלים. וכמו"כ בהשגחה ע"י ז"א דאצי' המגביל האור. ובזה ב' אופנים: דשם הוי' ודשם אלקים. פני' וחיצו' או"כ. שבעה עיני ה' – סנהדרין עיני העדה (ז' מדות כלול מעשר). אישון עיני – מופלא שבסנהדרין, ח"ס, עין אחת דעתיקא, בחי' הוא). א'תכה (נש"י מושרשים בעצמות ונק' אישון עינו, וע"י עבודתם בבחי' יחוד ממשיכים בהשתל' עין ה' – ל' יחיד, דלית שמאלא). א'תמז (ע. בע. – ע. דיחו"ע (למע' יש ולמטה כלא) בע. דיחו"ת (ביטול היש) מע. דיחו"ת השיגו ע. דיחו"ע). א'תנה (עיקר הראי' מהשחור שבע').
עיי"ע בהמ"ק.

עיר:

א שעו (מל' דנוגה, מפלתה (מע. לגל)).

עלי':

ב תשפב (ע. בעבודה ובמצוות, הדרגה ושלא הדרגה). תתצח (כל ע. מתחיל מעולם התחתון. ע. דשבת).

עליון ותחתון:

א תז (מקיף על התחתון מהחיצו' הע. והבא בפנימי' בהת. מפני' הע.). תנד (כשהע. מתלבש בהת. (בב' כוחות מובדלים) אינו בא בשינוי המהות, רק הארה מתלבש).

עליון ותחתון, התחברותם:

ב תשעו (מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע. חילוקם). תתקל (כנ"ל).

עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא:

א רעג (אתכ. נעלם רק לגבי למטה. בריאה ויצירה). עדר (אצי' ובי"ע, ז"א ומל', בינה וז"א).

ג א'שצא (בריאה ויצירה).
עיי"ע ברכה.

עמוד שבין גן עדן העליון לגן עדן התחתון:

ב תשפ (עלי' בע. בין עליות שבג"ע –

ביטול לפי"ע מדריגה העליונה). תתצה (ביטול, ע"י הארה מגעה"ע).

עמידה:

א תרלד (שרפים עומדים, עצי שטים עומדים – תוקף הרצון (למע' מטו"ד)).
ב תשא (ע. ישיבה. ג' חילוקים. ק"ש ותפלה). תשד־ט (המשך. חו"ב). תשי (למע'). תתנ (ישיבה – בקביעות, בבחי' עצמות. ע. – לפי שעה, הארה). תתקמא (ע., הליכה, מרוצה, דילוג – בהמשכות האור).
ג א'רצא־ב (עומד לריב. הראש בהגבהה – מוחין עולין לעצמותן (פני' הכתר). ורגליו בהשפלה – אותה ההמשכה עד למטה (בלי התחלקות מעומ"ט), לכן עי"ז מתבטלים הדינין שבאים ע"י סילוק המוחין).
עיי"ע תפלה. תורה ותפלה.

עמל:

ב א'קו (אדם לע. יולד. ע. תורה ומלאכה שניהם אמת).
עיי"ע אדם לעמל.

עמלק:

א רי (מונע מהתפעלות מאלקות).

עני:

ב תשעא (אין ע. אלא בדעת).
עיי"ע עושר.

עניו:

א תקסא (ע. בבחי' מציאות ובלי מציאות ביחד. שפל בהעדר המציאות לגמרי). תריג (ושפל).

ענן ואש מתלקחת:

ג א'שמז־ח (האור ע"י הצמצום. עבודת הבירורים זיכוך נפשו (ע.) ועי"ז גילוי אור (א.מ.) כ"ז בנשמות דבי"ע דוקא).

עץ, אילן:

א קנז (ז"א אור תפארת. מקיף לגבי מלאכים, פנימי לגבי נש"י). תכ (מקיף דאו"י. כשר לסוכה למלאכים אבל פסול לנש"י).
ג א'רנה־רס (עצי הוי', גילוי ש' הוי' בג"ע, עץ – בחי' ז"א (מדות צומחים מקטנות לגדלות), ובחי' חכ' (עצה ותושי') – חיצו' חכ'. עצי הוי' – עצה איך יהי' גילוי הוי' צמצום והתפשטות) בחכ', ועד"ז בז"א. אילני הגן. ויטע ה"א גן – ש' מלא. יחוד פנימי. בזו"נ – מל' נגד חג"ת דז"א, כמו"כ באו"א. ישבעו – המשכת התענוג (אין דכתר) בעצי הוי' (עה"ח ועה"ד), תוס' אורות בג"ע).

עץ הדעת ועץ החיים:

ג א'שצו־ח (עה"ח – חו"ג המכוסים, בריאה, כשמתגלית והחכ' תחי', ביטול לאוא"ס המקיף כולם בהשוואה. עה"ד – חו"ג המגולים, יצירה, מהחזה ולמטה, או"פ ששייך בו אהבה שרוצה לעלות. צריך שניהם, עיקר תומ"צ מעה"ד, כדי שלא יהי' יניקה צ"ל אח"כ עה"ח).

עץ הדעת, חטא עץ הדעת:

א צה (לולי ח. היו גם צבא מטה קיימין באיש). שמח (ע"י ת. עה"ד ירדו הט"ס במקום הקליפה (משא"כ המיעוט שע"י הקטרוג)).
ב תתלו (קודם חטא עה"ד אלקות נראה בגלוי בעולם. אחר החטא – לנותן דעתו ע"ז). תתס (קודם חטא עה"ד העולם יש אבל נראה אלקות, אחר החטא יש דמשכא דחויא דנוגה).
ג א'רעט (קודם החטא לא הוצרכו ללבושים כי גם הגוף כהנשמה). א'רצג (בתחלת הבריאה קלי' למטה מעולמות, ע"י חטא עה"ד נתערבו. ע"י לעבוד האדמה מבררים).

עצם:

א קנה (בהתפשטות יש תנועה והתחלקות משא"כ בע.). רב (בלתי משתנה. אינו נוגע לו הכלי). שא (ע. הגוף). שפב (אופן ההשתל' דע. האור (דאו"פ) אינו שבא בהתלבשות כ"א שהע. נמשך ממדרי' למדרי'). תטו (תופס במקצתו תופס בכולו). תנו (עכשיו אינו בבחי' לימוד ולע"ל יהי' הע. בבחי' לימוד). תקנג (תופס במקצתו תופס בכולו.

מקצתו היינו כשמתעלם (ובא בהתחלקות)). תרכז (עצמי דחיות: אינו בהתפשטות ולא בבחי' המשכה כלל).

ב תשמב (אין בו מעומ"ט – מיעוט אור שוה לריבוי אור). תשצ (בבחי' שלימות בעצם ואין שייך שישלים אותו ד"א). א'פא (כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו).
עיי"ע חומר. עצם והתפשטות.

עצם והתפשטות:

ב תרנג (בגילוי אוא"ס מן העצמות. אינו גילוי ההעלם שהרי אינו כלול בהע., (ולכן נק' הת. הע. ולא התגלות הע.) מ"מ אינו מהות אחר (אף שהוא גילוי רצוני)). תרנו (אינו כמו היולי וגילוי, ההת. כמו הע. בבחי' א"ס (וכמו שהגילוי כמו ההעלם אלא דשם הוא בהגבלה), ומ"מ באי"ע). תרס (הת. מהע. בא בדרך ממילא מפני שההת. כמו הע. (משא"כ מה שהפועל בא בדרך ממילא מהכח). מתדמה להעלם וגילוי שהוא בבחי' גילוי הע. ואינו בבחי' התחדשות. עו"ה והעלם וגילוי הן אור הבל"ג והגבול). תשיז (כל הת. מעלים על הע.). תשכז (ופנימי' וחיצוני'. מעלת כ"א על זולתו).
עיי"ע העלם וגילוי. יש מאין. אור.

עצמות:

א פח (התהוות היש בכח הע.). צד (לא יתכן תואר א"ס. אין לו תחלה, אינו מתפשט). קכט (אינו בגדר רצון כלל. התהוות יש מאין רק ביכלתו). קלה (אין לכנותו אלא בורא (קדמון). מציאותו מעצמותו. ההתהוות דוגמתו. תחלת הכל. שרש המלכות בע.). רעז (בהתגלות בכל מקום אבל אין משיגים אותו). שב (למע' מבל"ג וגבול. כחו בגבול יותר מבבל"ג. גדול כחו בענין ההתהוות יותר מבענין הגילוי. מובדל מן ההתגלות. אינו מאור. מאור שבע. בבחי' הבדלת הערך מן האור). דש (לאחה"צ כמו קוה"צ, ובידיעתו בבחי' גילוי). שה (ע"י אתהפכא חשול"נ). שיז (המשכת הע. בבחי' תגבורת כח: דאינו בגדר המשכה ואינו בערך עולמות). שנט (בע. אינו שייך התבוננות). תטו (מתקשר בנש"י (ובעולמות) ע"י עתיק, בחי' תחתונה שבעצמות). תנ (לע. ממש מגיעים ע"י או"ח דוקא). תפז (אין שום טרדא ושינוי בהמשכת הע.). תקס (שלילת החיוב והשלילה. שלימות הע. שנושא הכל. התכללות שבכלים מע.). תרכג (נבדל בערך לגמרי מהגילוים ממנו. אינו מאור ונושא בעצמו כמה ענינים שלא נתגלו בהאור (אף שישנם בהאור להיותו מעין המאור). הגילוים ממנו בחי' שם).

ב תרעה (בבחי' ע. אחדות וריבוי אינם הפכים, לכן י"ל התהוות הריבוי משם הוי' שהוא אח"פ). תרצט (אני הוי' – ע. שנושא ע"ע שם העצם דש' הוי'. אין שבאני, אני שבאין). תשיז (הרגש הע. מה ששם שמים שגור בפי כל הוא ע"י הצמצום דווקא, משא"כ התפשטות האור ממנו מעלים). תשמ (עיקר התגלותו בתורה. ע. במדרי' אמת). תשעו (המשכתו מצ"ע. א"צ כלי אבל צ"ל ראוי. בע. אין שייך טעמים בסיבת ההתהוות). תשפא (המשך. בתחה"מ, בבחי' או"פ). תתצח (אין שייך בו ענין אור וכלי, נמשך בגשמיות דוקא). תתקמ (פשיטות הע. נושא אחדות ורבוי גבול ובל"ג ואינם הפכיים, שניהם ע. או אינם ע.). א'ו (בע. כמה ענינים ורק האור נתגלה, דהכוונה שיתעלם וזה שייך רק באור). א'קמא (עכשיו המשכה מן הע., גם אם נאמר דכשתופס במקצתו תופס בכולו מ"מ) אינו בגילוי, לע"ל גילוי הע. ממש. יש האמיתי). א'קמד (המשך. רק הע. מציאות אמיתי דהוא בבחי' בלתי מציאות נמצא, ומציאותו הוא היותו מה שהוא. הוא לבדו יכול להוות, אין שייך שום תואר (גם מאור) כ"א בורא). א'קמה (המשך. מציאות היש מכריח ומורה על העצ., ע"י האור בא כח הע. להוות).
עיי"ע אור.

עצמות:

א שא (עיקר בנין הגוף. בחי' העצם שלמע' מהתפשטות).
עיי"ע איהו וג"ח.

עקודים:

א קלב (התחלת הכלים). רנד (ע"ס דע.). רנה (כלי דע.: פעולתו חוץ לע., מגביל יותר מכלים דאצי'). שלד (התחלת ההתהוות אבל עולם פרטי ולא כא"ק). תעט (ע"ס כלולים בנקודה דכשב"כ ע"ס בהתאחדות. יצאו ונתגלו בתהו).

ב תרעז (גם בכלי עשר בחי' מ"מ ה"ה כלי א'). תשצב (התכללות דע. ע"ד כוחות הכלולים). תתצג (כח היולי עצמי). תתקמו (בע. עצמות הקו משא"כ באצי').

ג א'רסט (קודם המשכת האור לא הי' בו כלי. מהעביות שבאור – כשנסתלק הניח רושם ונעשה כלי). עיי"ע תהו.

רבי עקיבא:

א דט (ר"ע ור"מ העלאת נשמתם. בירור ניצוצות מלמטלמ"ע).

ב שנא (סרקו את בשרו כו' למרות גודל מעלותיו. רצון בלתי מוגבל הוא מצד עונג נעלם).

ערב רב:

א תרה (בחי' יש גמור). עיי"ע לוחות.

ערבות:

עיי"ע נה"י.

עשה לך שתי חצוצרות:

ב תשצ־תמא (ביאור תורת הה"מ – ב' חצאי צורות). תשצ (כנס"י והקב"ה, ז"א ומל', משלימים זא"ז (בגילויים, אבל בעצם לא שייך)). תשצ־תתב (ז"א ומל'). תתג־תתמא (נש"י וקוב"ה).

ג א'שמט (אדם א' דם חצי צורה. או"כ כ"א חצי צורה. כ"ז באור השייך לעולמות דוקא). עיי"ע ז"א ומלכות. אדם.

עשו:

א ריז (בירור דע. אחרי לבן. ז"א דתוהו). תלט (בגדיו משיורי תהו שלא נתבררו (ושייכים לכתנות עור דאדה"ר). וירח ריח בגדיו – הבירור ועלי' בגבו' עליונות ונעשה בחי' ריח).

ג א'רפח (גבו' קשות – על חרבך תחי', רישא דע. (כתר דקלי' – דקות הרע) בעטפוי דיצחק חצו' דחצו' דגבו' דקדושה). א'תטו (למה זה לי – ע. רצה יניקה מבחי' הוא, ומבחי' זה א"א לינק). עיי"ע ריח.

עשי':

א שו (התחברות עם כח הפועל. ע"י הבדלתו מכח הפועל ניכרת הפעולה).

עשיר:

עיי"ע חסד. עושר.

עשרה מאמרות:

א רד (ע"ס דמלכות). רכא (חלוקם מעשה"ד. חיצוניות).

ב תרמט (אותיות דעש"מ באצי'). תרנ (המשך. נמשכים דרך פרסא, אותיות דעש"מ דברי' הן מהות אחר). תתיז (בל' גזירה).

עשרים, בן עשרים:

א מב (בן ע. שלימות מוחין דאבא). עיי"ע גדלות.

עשרת ימי תשובה:

א תד (עבודה בעצמות הנשמה).

עתיק יומין:

א יט (אין בע. ענין הכלים כלל). כד (עצומ"ה, לפי שע. דא"ק (ע"ס הגנוזות) כלול באוא"ס שלפני הצמצום). שכט (עיקרו הוא א"ס בהעתקה). שעח (ז"ת חיצו' וג"ר פני', משה ומשיח). שצו־ת (בחי' תחתונה שבמאציל, כשב"כ. העתקת העצמות כמו שהוא (ונעתק ונבדל מע"ס דאצי')). שצח (אינו כמו העצמות ממש (שה"ה בהעתקה) ומ"מ נעתק מנאצלים ואיך אפ"ל ממוצע). תו (בח"ס מאיר פני' ע. בפנימיות ובגלגלתא חיצו' ע. ובבחי' מקיף). תיב (המשך. חסד דע. בגלגלתא וגבורה דע. בח"ס. גילוי פני' ע. בר"ה ועי"ת). תטו

(ורדל"א. נק' קשר עליון. מקשר עצמות א"ס בעולמות, בנש"י. מקושר בזה כל העצמות). תכג (בחי' עומק). תמב (קשר בין אוא"ס ועול', נש"י. לגבי עול' ממוצע המפסיק (שהאורות דאריך רק נמצאים ממנו) ולגבי נש"י מחבר (התקשרות עצם בעצם)). תנד (אור בלא כלי. אינו בבחי' העלם כ"כ ומתעלם בח"ס דוקא). תקסט (העתקת העצמות. אור הכלול בעצמותו). תרכב (אמיתת רוממות הכתר).

ב תשכד (גם היומין הן בהעתקה. בחי' הי"א שבקדושה). תשסט-עא (גם עכשיו עבודה במדרי' ע. אבל גילויו לע"ל, גם במל' דמל', ועי"ז רע נהפך לטוב וגשמיות לאלקות). תתקנח (חו"ג דע., גולגלתא ומו"ס. אין בו שערות. פאות דא"א ויגת"ד הן שערות ולבושים לגבי ע.). תתקסב (המשך. עיקרו, א"ס המלובש בג"ר (ברדל"א)). א'מב (גבו' דע. מתלבש בח"ס, עי"ז בא במדידה פני'). א'ע (ג"ר וז"ת). א'עב (המשך). א'פ-פא (גבו' דע. למע' ממדידה תגבורת ההשפעה. גבורות גשמים. חלק מן העצם). א'קסט (בחי' אחרונה שבעצמות הוא פני' ע. או א"ס שבתוך פנימי' ע.).

ג א'שלז (גבו' דע. אמיתית המקור). א'שסח (זקן, אין בו שינוים. העתקה מהעצמות. בחי' תחתונה שבמאציל. דעתוהי סתים). א'תטו (בחי' תחתונה שבמאציל – א"ס שבעתיק, שמו העצמי, קדמון כקדמותו). א'תלג (כשמאיר ע. כל המדרי' בז"א נעשים חסד – נעשה התחתון כהנהגת העליון. ע"י הגבו' בא גילוי אור. וכשאינו מתגלה כל המדרי' גבו' – מפני הצמצום). א'תלט (ז"ת הם בהעתקה. א"א המלבישו נק' ג"כ עת"י). עיי"ע רדל"א. תשובה.

פ

פאות:

ב תתקנו-ח (פ. שבע"ס דגולגלתא מקור דיגת"ד, נק' ב' שמות הוי' מצפ"ץ. המשכה שלא בהדרגה (פרסא). שלג. פ. דא"א ויגת"ד הן שערות ולבושים, חו"ג דע"ק). תתקסא (ע"י ההבדלה בין רצון דמצות ודמע"ב, ובתורה בין פנימ' וחיצו' התורה).

פה:

עיי"ע חוטם:

פורים:

ב תתס (נס מלובש בטבע אבל נראה שהוא ענין אלקי).

פורת:

עיי"ע יוסף.

פותח את ידך:

א רכד (יו"דך. ב' יו"דין דה' ואדנ', ח"ע וח"ת. הפתיחה שהגילוי ביו"ד דאד' יהי' כביו"ד דה').

פז:

ג א'רנט (חכ', ברוך שאמר – פז תיבות – התהוות העולמות. זהב ופז חו"ב).

פלא:

ב תתג (בנפש: רצון פשוט דנשמה, או כללות נפה"א).
עיי"ע אלף פלא.

פלשתים:

ג א'רסה (ליצנים. בקדושה תענוג מפולש בלתי מורכבת). א'רסו (ולא נחם דרך ארץ פלשתים דקדושה – כשאינו בבחי' ביטול בתכלית).

פנחס:

א שי (תיקן חטא נדב ואביהוא, מס"נ שלו בגדר מצוה. שכרו בריתי שלום).
ב א'סח (פ. זה אלי'. תיקן חטא דנדב ואביהוא. השיב את חמתי, פ. ומשה. בריתי שלום).

פנים:

א ריד (פב"פ). שצב (צער ועונג ניכר

בהארת פ.). תקלו (הארת הפ. הוא התגלות עצם הנפש. מעלתה על דיבור). תקלח (המשך. הגשמיות שבפ. מסתיר על העצם וההתגלות בדרך דילוג ובקיעה. מעלת הדיבור בזה). רסו (כנ"ל. ל' פונה). תקנ (כנ"ל. משל מחבית מלאה שבוקע. שערות).

ג א'רלה (הציור שבפ. מה שהעצם מצטייר, ואין כאן דבר נוסף). א'רמא (ב' בחי' בהארת פ.: שערות ב' תפוחין). א'תעח (ב' בחי' בהארת פ.: מצח ב' תפוחין).

עיי"ע דיבור. כמים הפנים.

פנים ואחור:

א ריד (בנפש, חפץ או הכרח. בעבודה. זמן הבית והגלות. פב"פ – במ"ת ובזמן הבית). הוספות א (הארה חיצונית ופנימית).

ב תשכב (פב"פ אב"א בהשפעת שכל כו'. דבור וכתב. משל מהבעש"ט משווינדל טרעפ).

עיי"ע ביהמ"ק. גלות.

פנימיות אבא פנימיות עתיק:

א רכח (פ.א. שייך בה המשכה ע"ה פ.ע. ממש).

ב תשלה (בחכ' יש הכל, ובבחי' העצמי שבו).

פנימיות התורה:

עיי"ע תורה, פנימיות התורה.

פנימיות וחיצוניות:

עיי"ע חיצוניות ופנימיות.

פסוקי דזמרה:

א קיח (הילולים ותשבחות דבריאת העולמות). קכט (מדבר בבריאת והתהוות העולמות). תריט (התבוננות ביש מאין (שאינו מושג). התפע' דמדות. לזמר עריצים).

פסיק טעמא:

עיי"ע אברהם. משה.

פרה אדומה:

א מו (מעשי' בחוץ. פרטי העבודות בפ. ב"פ הוי'. ע"י אלעזר). תיט (עומקה למע' מהשגה אבל בערך להתחכם בזה (ולכן אמר שלמה אמרתי אחכמה)). תקמ (מים חיים. ח"ס. מטהרין טמא מת: גקה"ט).

עיי"ע אלעזר.

פרנסה, עסק הפ.:

א קנה (העסק בפ. רק כלי. בלי התחכמות יתירה (שלא יפריע לתורה ותפלה). לפעמים אי"צ כלי). ריג (בלא לב. רק לש"ש).

פרסא:

א עח (משל מדבר זר). רו (שבין כתר לאצי', אצי' לבי"ע. חילוקם). רט (פ. דקדושה אינה מעלמת לגמרי, אור שלאחרי הפ. אין בכחו לברר). ריז (מל' שבמל', בחי' דלת). רלה (שבין כתר לחכמה. פעולתה). רנו (חילוקה מכלים). רסו (מעלתו על צמצום, שהעצם מתעלם בה). שצה (מהות האור מתלבש בהפ. (שבזה מעלתה לגבי צמצום) אבל מ"מ מתעלם בה, אור של תולדה (מהות אחר)). תקלח (הסתר לגמרי. אותיות בלתי מסודרים). תקפד (גבול דבי"ע ע"י הפ. ולא ע"י הכלים). תקצג (משל. מהות אחר).

ב תרמב (עצם האור מתעלם ונמשך רק אור של תולדה, חילוקו מצמצום). תרנא (כמו משל. ע"י יודעים שיש אין אלקי, ובגילוי ממש רק אור של תולדה). תתמה (האור מתעלם לגמרי, משא"כ כלים וצמצום (בבחי' מיעוט)). תתנט (ע"ד המשל. ממנה התהוות ההיכלות). תתעו־צו (מדרי' בפ. ועניניהן). תתעו (פ. בכל העולמות. עיקרה בתיקון (אם הי' בתהו). המשכת האור באופן אחר). תתעז (פ. שבין בינה לז"א (מיצר הגרון המפסיק בין מוחין למדות)). תתעט (ממוצע, וע"י המשכה: מבדיל ומברר הפסולת. רשת, במל' דאצי' – בין טו"ר). תתפ (המשך. בקדושה. רקיע – בין ח"ע לח"ת).

תתפא (המשך. חצר הכבד. (קרום שבמוח)). תתפב (המשך. הבדלה שע"י הפ. (בין חכ' דתורה וחכ' דמע"ב)). תתפג (המשך. מדרי' ב' ברקיע, (בין מותר לאסור). פ. שבין ח"ס לח"ע (קרומא דחפיא על מוחא. במותר עצמו). תתפה (המשך. המשכה (הנ"ל) ע"י הפסק. דוגמא מביטול התלמיד בקבלתו מהרב). תתפט (המשך. בפ. שבין בינה לז"א. בכללות: פ. דאצי' – הפסק מצד הביטול (רקיע), דבי"ע – מצד ההעלם. בפרטיות: בכל פ. מדרי' המשפיע והמקבל. פ. האחרונה. פ. בין ח"ס לח"ע (למע' מאצי' ואצי'), שלג). תתצג (המשך. רקיע). תתצה (המשך. שלג – הגשמת אור המשפיע, רקיע – ביטול המקבל). תתצה־צו (ציור אדם בכל הדרגות ע"י כסא – פ.). תתקנח (יתרון מעלה בבחי' הפ. דפאות דא"א על הפ. דיגת"ד ע"ד שערות ולבושים). תתקס־סב (פ. דיגת"ד, ב' פאות, קרומא דאוירא, וא"ק. ענינם ופעולתם). תתקסג (ג' פ. בכלל: פ. א', כתר בין למע' מאצי' ואצי', אינה מעלמת). תתקעב (המשך. כנ"ל). תתקעה (פ. מעלמת בהתהוות ולא בגילוי אלקות שע"י עבודה). תתקעז (המשך. פ. הב', (חשמל) שרשה מבינה ומפסיק בין מוחין למדות). תתקפב (פ. הג', בין אצי' לבי"ע. פ. הא' אספה"מ, הב' והג' אספשא"מ. פ. הב' וג', חילוקם: גילוי מבינה, ממל'). תתקפה (המשך. פ. דק"נ, שבה"כ. עי"ז התהוות דבר נפרד). תתקפז (המשך. שרש כל הפ. מצמצום הראשון).
עיי"ע מלכות. משל.

פרעה:

ב תתמא (אריך דקליפה. תוקפה. שבירתה ע"י משה). תתנז (אותיות העורף, מקבל מעורף דא"א).

פרצוף:

עיי"ע מלכות, בחי' המלכות. מצבה. נקודה, ספי', פרצוף.

פתח:

א רטז (בפ. של אולם לא היו דלתות – המשכה מעצמות א"ס שאין ביכולת המסך להסתיר).

פתילה:

ג א'שנ־ב (ממוצע בין השמן והאור. נשמה המלובשת בגוף (האור אלקי שורף השכל הטבעי ע"י נה"א). מל' (המשכת האצי' לפעול ביטול בנבראים ע"י מל'). מצוה (אור התורה נאחז במצות המחברים אותו עם האדם והעולם)). א'תסג (הפ. היא הנשמה). א'תסו (הפתילה היא הנה"א).

צ

צבא השמים (מעלה) וצבא הארץ (מטה):

א צד (קיימין באיש ובמין. צ. מע. חזקים כיום הבראם מצד רצון הבורא). קסז (קיימין באיש ובמין. ניכר כח הא"ס. חשיבות שבצ. מע. שקיימין באיש וע"כ מונה אותם). קסט (המשך. צ. מע. אינם בקיום עצמי, כח הא"ס מחוץ להם (ולא כבנשמות)). קצא (כנ"ל, כח הא"ס שבצבא הש.).

ב תרפד (מוגבלים בזמן ומקום, ומ"מ קיימין באיש או במין וחזקים כיום הבראם מצד כח אלקי שבהם).
עיי"ע נצחי.

צדיקים:

א קל (החליטו הרצון דברה"ע). תמא (אש בצ. אש הוי', מהפך מהות הנפה"ב). תמו (בצ. הנפה"א הוא האדם. אין שום תערובות חומריות באהבתם. פועלים בהטבעי' שיתהפך לאלקות). תקכז (יסורים לצ. בעוה"ז להרבות שכרם בעוה"ב, שמחים ביסורים). תריד (צ. בינוני: הוספת אורות באצי', קישור נה"ב לאלקות). תשסד (צ. (בבחי' מוחין עצמיים) בדוגמא שלמע'). תתקלז (צ. גדולים, ראי' חושיית בכח הפועל בנפעל).

ג א'רעו (לע"ל שמם הוי' – שיתגלה בהם הוי' שבמצות שקיימו). א'שטז (צשא"ג הרע כפוף לטוב. כמו במלחמה מניח

א"ע להיות נרדף קצת. העלאת מח"ז. צ"ג אין שייך הנחה. העלאת מח"ז של אחרים). א'שכא (צשא"ג באה"ר עושה שינוי בהחומרי אבל אינו מואס ברע). א'שכב (צ"ג באהב"ת מהפך הטבעית). א'שכד־ה (ע"י עבודתם ממשיכים ש' מ"ה בהיש והוא כמו האין. האור בא במקום החשך, והחשך נהפך לאור). א'שמא (גדולים מעשה צ. מיש לאין. או"ח. מגיע לעצמות). א'שמג (סביביו נשערה מאד).
עיי"ע איני יודע. במי נמלך. בינוני.

צדיקים ובעלי־תשובה:

א תנ (בע"ת בחילא יתיר גם מאהבה בתענוגים דצ.).
ג א'שמג־ד (צדיקיא בתיובתא. ע"י גילוי ש' מ"ה דמשיח, יהיו בנפשם כחוטאים. חיבור או"י ואו"ח, יחוד מ"ה וב"ן למע' ולמטה – תשו' צו"ב).
עיי"ע בעלי תשובה.

צדק:

א תרז (תורה ותפלה). הוספות א (סתום דתורה דנש"י).

צדקה:

א רכא (צריך לפייסו. בעין יפה). רנג (עיקר ענינה צ. ומשפט).
ב תשסח־ע (צ. חלוק מחסד. מילוי החסרון במל'). תתקד (צ"ל יותר ממה שרוצה. משפט וצ. ועי"ז אתה עשית). א'קיח (העיקר הוא מעשה הצ., ואז ישנה גם מעלת הפיוס).
עיי"ע מתן בסתר.

צהר:

א קעג (צ. לתיבה. אב"ט וחלון, תיקון נה"ב בתפלה. מצרה נעשה צ.).
עיי"ע אבן. אמה.

צהריים:

א קעג (טיהרא. גילוי עצמות א"ס).

צור:

א קלו (שרשי ההויות בו בהעלם).
ג א'שלד (מקור (לא מקור ממש, אלא שממנו נמצא) אש (דבר ה' המחי'), שרשי כל ההויות). א'שלח (גבו' דעתיק המלובש במו"ס (שמשם נמשכים יגת"ד), בוצינא דקרדוניתא. נקרת הצור – יסוד אימא).

צורה:

עיי"ע צלם. חומר.

ציון:

א עו (ל' סימן על אוא"ס שלמע' מהשתל'). תקעא (ישראל – להיותם מצוינים בתו"מ. מצות – ל' סימן, על העצמיות). תקעט (נש"י צ. וסימן לאוא"ס).

ציצית:

א מג (ל"ב נתיבות חכמה. מין הכנף (ע"ס הגנוזות מעין המאור)).
ב א'קפו (צמר הצ., חוט של תכלת. מוחין דקטנות, חילוקם מתפילין וק"ש).

ציקי קדרה:

א תלז־מ (פסולת השפע שנפל בבי"ע. בת מלך שהריחה צ"ק – עונג המל' שבבי"ע מבירור ועליית הניצוצות דוקא שנעשים ריח חזק להמשיך אור חדש).
עיי"ע ריח. תהו.

צלם. צלם ודמות:

א קסג (דאלקים, כלים דמל' ולמע' ממל'). רלב (ד"ע וד"ת). תצב (ל' דצ. מקיף לז"א (בחי' המוחין), מזל דנשמה). תצח (מ. דצ. מקיף דיחידה). תקפד (צורה עצמית וצורה מצורה. או"כ. פני' וחיצו' הכלים). תקפו (מו"ד, אצי' ובי"ע). תקצב (יחו"ע ויחו"ת).
ב תשנח (בגשמיות – ציור האברים וחיות. בעבודה – שע"פ טו"ד, ורע"ד). תשס (בנשמות).

צמאון:

א תמה (אין לרוות הצ. באהבה שבלב לבד כ"א בתו"מ שלאח"ז, כמה דרגות בזה).

צמיחה:

א תקעה (ע"י הרקבון ביטול מיש לאין,

נמשך כח הצומח מאין ליש). תרכ (ע"י ושלא ע"י זריעה. רואים בזה התהוות יש מאין אבל אינו מבאר איך הוא). תרלג (מקטנות לגדלות – התפשטות לבד. התהוות גשם הפרטי התחדשות ניכרת ההתחד' דטעם הפרי אינו ניכר כ"כ).

ב תרמז (יש מאין (צ. שלא ע"י זריעה), ולכן יכול להיות צ. בלי שיעור). א'ז (כאשר נרקב הגרעין דוקא, העדר קודם להוי').
עיי"ע דצח"מ.

צמצום:

א יג (צ. הא' בשביל התהוות הכלים). יז (לא נגע באותיות הרשימו). כח (בדרך סילוק בשביל הכלים ובדרך מיעוט לגלות הקו. לשיטה הב' גם להוות הקו צ"ל הצ. בדרך סילוק). לה־ז (פעולתו בע"ס הגנוזות שיהי' ספי' פרטיות ובבחי' מיעוט האור). מג־ה (ב' בחי' בצ.: באור הבל"ג (סילוק) ובשרש הקו (מיעוט, להיות ספירות מיוחדות)). מז (סילוק ומיעוט, חילוקם). קסא (ד' צמצומים בהשפעה מרב לתלמיד. ב' הצ. דד' אותיות הוי' בהמשכת האור. רב טובך). רלה (מיעוט וסילוק. פעולתו בהאור שלא יהי' בבחי' בהירות ממש. בשבת ולע"ל אין צ.). רמה (פעולתו בע"ס הגנוזות שיהיו ספי' מיוחדות). שכט (האריז"ל חידש ענין הצ. שההתהוות היא באי"ע, ולא כדעת הרמ"ק שההתהוות היא דרך עו"ע). שמח (צ. רצוני אינו צ. הצ. דס' השתל' צ. רצוני וע"י החטא נעשים הצ. הכרחיים ח"ו). שפא (בשביל האצי'). שצה (סילוק האור (ובזה מעלת הפרסא) ומ"מ (יתרון מעלה בצ. ש)האור חוזר ומאיר). תנו (הבחי' דלא מטי שבהמשכת האור. בצ. לא נרגש האור אפי' בכח, גולל אור מפני חשך. תכליתו שיהי' אח"כ גילוי עצמות א"ס (למע' מלפה"צ). צ. הא' הוצרך להיות בבחי' העלם בעצם (ולא העלם האור לבד)). תסט (צ. הא': התחלת ענין המציאות). תצא (באור הבל"ג בבחי' סילוק, זהו רק לגבי העולמות). תקנד (לא שנשאר אור הקו כ"א בבחי' העדר האור לגמרי. חזר והאיר תנועה הפכית מהצ. גבורה הנעלם שבא"ס. התגברות כח הגבול). תרכג (כל התהוות שלאה"צ בבחי' יש ומציאות. סיבתו הרצון דאנא אמלוך).

ב תרמא (צ. א' וצ. דסדר השתל', סילוק ומיעוט. בשביל הגילוי. ע"י צ. נמשך (ע"י שחזר והאיר) הארה מאור ראשון משא"כ פרסא רק אור של תולדה). תרמב (צ. א' בכדי שיהי' אח"כ גילוי הארה בבחי' או"פ, ואם הי' גילוי העצמות הי' אפ"ל בבחי' או"פ גם בלי צ.). תרסח (סיבת המציאות. לגבי' אין הצ. מסתיר כלל, גם לגבי העול' אינו הסתר אמיתי). תרעז (ע"י הצ. נעשה הבדלה בין פני' וחיצו' האור באוא"ס שלפה"צ וגם בין פני' וחיצו' באור המתגלה (חיצו' האור שלפנ"ז)). תשיז (ע"י הצ. המאור הוא בהתגלות). תשצא (ע"י צ. הא' (סילוק) המשכה באי"ע, אור המתלבש בעולמות). תשצב (צ. דא"ק ודיקנא). תתז (התהוות היש מצ. והעדר הגילוי דווקא. במשפיע ומקבל – ע"י הצ. נעשה שייך אל המקבל, ומשו"ז נמצא שכל המקבל, וגם כשמאיר אח"כ שכלו העצמי אינו מובדל לגמרי מחיצו' השכל). תתלב (צ. הא' אינו בבחי' התעלמות שבערך העולמות. צ. דא"ק, הדיקנא, חילוקם). תתלה (צ. בבחי' או"פ בכדי שיהי' עבודה בכח עצמו). תתמד (צ. הא' סילוק לגמרי כעין פרסא. צ. בבחי' מיעוט וכלים ופרסא, חילוקם). תתצה (צ. והעלם דרך הכלים – חילוקם מפרסא). תתצח (הפלאת הצ. דאוא"ס: אף שהוא עצמי ומאיר בגילוי מ"מ אינו נרגש בנבראים (משא"כ בהארה, שמקבלת צ.)). תתקיג (צורך הצ. בהתהוות). תתקטו (ע"י צ. הא' האור (שנסתלק) נעשה בבחי' כח (ע"ד יכולת) ואי"ז סותר למש"כ במ"א שהו"ע ההעלם בלבד. צ. דא"ק רק סילוק). תתקטז (ביטול הרצון שהי' ממלא מקום החלל. צ. בעבודה (אתעדל"ת לצ. למע')). תתקכ (ע"י נעשה מעלום"ט בקו). תתקכו (קוה"צ

כח הגילוי בהתגברות, לאחר הצ. כח ההעלם בהתגברות). תתקכז (הצ. עושה התעלמות ושינוי באור הגבול, ורק התעלמות באור הבל"ג. באה"ג מתעלם תוך הצ., באהבל"ג נכלל במאור). תתקכח (הצ. מתבטל מגילוי אור הבל"ג). תתקל (אפשר להיות גילוי עצם האור (גם אור הבל"ג) ע"י שמהפכין הצ. שלא יעלים (אבל לא שיתבטל). עי"ז גילוי בבחי' או"פ). תתקלב (המשך. היפך הצ.). תתקלד (המשך. פעולת הצ.: א' סילוק אור הבל"ג ועי"ז מציאות בפשיטות ואלקות בהתחדשות. (דוגמאות אלקות בפשיטות)). תתקלח (המשך. ב' הבדלת אור (הגבול) שלצורך עול' שיהי' רק הארה ובא בהתחלקות). תתקמא (דלוג הצ. ואור שבא ע"י כעין הכאת או"מ באו"פ). תתקמג (ע"י הצ., האור בהתעלמות בכלים). תתקמד (התגלות שרש הדין. התהוות הכלים ולא האורות). תתקפז (המשך. פעולתו באור הבל"ג שיתעלם, באור הגבול שיתלבש בכלי. מקור לשבה"כ). תתקפח (המשך. לגבי או"מ (בל"ג) אין הצ. נוגע כלל, וההתעלמות שמתעלם מצ"ע ורק לגבי העול'. באו"פ (גבול) מתעלם תוך הצ., אין זה שינוי ח"ו. הפיכת הצ.). תתקפט (המשך. בעבודה). תתקצה (המשך. ב' ענינים: כנ"ל). א'ב (צ. קודם לגילוי (בהמשכה מהעצמות בתחילה גילוי ואח"כ העלם)). א'ג (המשך. כוונתו בשביל הגילוי, ע"י הצ. דוקא נמשך האור גם אור העצמי). א'ד (המשך. צ. בשביל הגילוי, ברצון. בשביל ההעלם, בהכרח (כמאן דשדי כו'). בהגילוי (שלפנ"ז) כלול כוונת הצ., בשרש אור הגבול). א'ה (המשך. גם באור הבל"ג. דבא בגילוי ע"י הצ.). א'ו (המשך. אופן המשכתן שיפעול בהן הצ., רק האור נתגלה מהעצמות מפני דיכול להתעלם). א'ז (המשך. הצ. טפל להגילוי, צ. בשביל הגילוי, בעבודה). א'ט (המשך. התהוות הכלי ע"י הצ.). א'י (סיבתו כח הגבול שבאוא"ס). א'קלב־לג (הצ. כלול בהגילוי והגילוי בהצ., כוונתו גילוי או"פ). א'קסג (אם הי' התהוות ע"י צ. בלבד שלא ע"י אמצעית אצי' (גילוי הי' העול' בבחי' יש). א'קע (מל' דא"ס נכלל במאור ע"י הצ., הקו מבחי' אשר לא הגיע בו הצ.). א'קצ (כנ"ל תתקלא). א'קצד (עיגול הגדול נגע בו הצ. (שלא יתפשט במקום החלל)).

ג א'רז (ב' ענינים בצ. הראשון – סילוק ובא במדה וגבול, ב' מדרי' ש' אלקים). א'רצג (גבורה בפועל להעלים, פסולת). א'תכב־ג (כל הצ. רק לגבי העולמות. לגבי אוא"ס אינו מסתיר. רק נתינת מקום להיות מציאות). א'תעד (כנ"ל. יחוד יחו"ע ויחו"ת). א'תעו (צ. בשביל אצי' ופרסא בשביל בי"ע. ע"י הצ. נבדל וע"י הפ. ריחוק מהעצמות וקירוב ליש). עיי"ע אין עוד. אצילות. ע"ע וד"ת. הבדלה. הוי'. משפיע ומקבל. עץ.

צעקה:

ב תתכג (צ. הקול – מורגש, צ. הלב – בלתי מורגש, אבל מורכב מאמ"ר. דתשובה – פשוטה לגמרי).

ג א'רמד (צ. הקול, הלב). א'רמה (צ. הלב כמו המתעלף. הזזת עצמות הנפש). עיי"ע קול.

צרוף. כח המצרף:

א מא (כח עליון יותר משכל המלובש באותיות. מחכמה ויחידה שבנפש. בא במשך השנים). רפג (ע"י שלימות המוחין ביניקה). עיי"ע אותיות. דבור.

ק

קבלה:

א שנ (טעמי תורה נתגלו בק. מעט מזעיר).

קבלת עול:

א קב (הנחת עצמו, למע' מטו"ד, דר"ה ויו"כ). קיד (כח נעלם ומ"מ ברצון. יש בזה שמחה ועונג ע"י הארת א"ק (והמשכת משה). מסירה ונתינה למע' מטו"ד). קמד (דר"ה ודכל השנה. הנחת עצמותו. התגלות פנימי' (בתוקף) בק.).

תנג (מכריח א"ע גם כשאין רצון, התקשרות דדעת). תרלד (דר"ה ודכל השנה).

ב תרסב (קבעום"ש, ועום"צ). תרצד (בועשה טוב, בסו"מ, ובעבודה פנימיות). תשפז (בהתחלת העבודה צ"ל שכחי עמך כו', יציאה מהרגילות בבחי' כפי' בפועל. כח בנפש ע"ז). א'קמה (ע"י נמשך מעצמות א"ס).

ג א'רמט (יסוד העבודה לגילוים במוח ולב, עבודת עבד).
עיי"ע דעת. נה"י.

קדש עצמך במותר לך:

א תקפט (הקדמה להביטול דתו"מ).

קדוש; קדש:

א קכג (גילוי לזולתו ולעצמו. כתר וא"ק).

ב שיד (ק. וקדש, לפה"צ).

קדוש, ברוך:

ג א'שצב (כתר וחכ'). א'שצד־ו (בעבודה, התבוננות בממכ"ע, מחיות הנשמה יכול להבין באלקות. זהו ברוך. וקדוש היינו בסוכ"ע מצ"ע שאינו שייך לעולמות, שם ביטול ההשגה, הודאה, ידיעת השלילה).
עיי"ע קודב"ה.

קדושה:

א שעז (מילוי הק. ע"י חורבנה של צור). תכד (עשר דוקא). תכו (סט' דק. בבחי' ביטול). תלב (למע' האור בריבוי וכל שיורד למטה מתמעט (משא"כ בסט"א)). תלד (המשך. סיבת הדבר: בחי' אין וביטול וע"כ למע' שהביטול יותר מאיר האור ביותר משא"כ למטה).

ב תתקז (חילוקו מטהרה. למע'). תתקסב (קדושתי למע' מקדושתכם, פני' וחיצו' ע"ק. תשובה תו"מ).
עיי"ע הרחבת גבול הקדושה.

קודש הקדשים:

א שצו (כשב"כ, מובדל מח"ס – פרוכת בין הקדש לקדה"ק).

קו:

א כה (שרשו מל' שבמל' דע"ס הגנוזות). כח (ב' שיטות בשרש הקו: בע"ס הגנוזות או באוא"ס). מה (גילוי ההעלם לגבי שרשי האורות ואי"ע לגבי אור הבל"ג. רושם אור הבל"ג שבק. ב' הפכים בו). נא (ק. עשוי מנקודות, ענין האורך). סא (עושה מעום"ט באו"כ ובעולמות). סג (מעום"ט שבהמשכת הקו). עו (מודד המעום"ט שבספי'). קיז (לע"ל נוגע גם קצהו התחתון). רמה (מוגבל בשרשו. עשוי מנקודות). רמט (מצ"ע אינו מאיר בבי"ע). רסו (פנימי' הקו – עצמות אוא"ס (כמו השפעה דרך קצרה, מצד שרשו בע"ס הגנוזות), חיצוניות הקו – הארה). שיט (ממוצע. בחי' גבול, משוער מאוא"ס הבל"ג ובו רושם ממנו. ב' הפכים). שלב (ע"י מעום"ט שבקו נעשה כן בעולמות). שלו (ראשית הקו נבדל מעולמות ובו גם מבחי' הסובב). שמ (המשך). שפא (בחי' ירידה לגבי מקורו. ריחוקו עושה בו מעום"ט). תיד (נק' מזל. המשכה בדרך דילוג). תכ (נמשך מהעלם דאוא"ס ויש בו מהאור שנתעלם). תנו (בפנימי' מאיר עצמות א"ס (ובשבילו הי' הצמצום)). תס (פנימי' הק. מת"ת הנעלם וחיצו' ממל' דא"ס). תסד (כמשל דרך וצינור הנמשך מאוא"ס, וע"י צינורות פרטיים בא לע"ס. פועל התכללות הע"ס וע"י נמשך בהן אוא"ס). תק (בבחי' או"פ מצד התלבשותו ברשימו). תקנג (המשכתו ע"י בקיעה דוקא. חזר והאיר באור שלמע' מאור הקדום. גבול ובל"ג, מחבר הפכים מצ"ע דשרשו בת"ת הנעלם). תקסא (נק' אור מחודש כי בא בבקיעת הצמצום).

ב תרמא (גילוי ההעלם מלפה"צ. הארה מאור הראשון, ע"י שחזר והאיר. משרשי האורות, ואור הבל"ג). תרנד (המשך. כמו יש מאין). תשמא (מעום"ט ולכן אינו בבחי' אמת). תשצא (נמשך ע"י הצמצום, אף שאינו אור אחר הוא באי"ע לאוא"ס הבל"ג, מציאות ספי'). תשצו (נק' שכינתא – מקבל מאוא"ס שלפה"צ ומשפיע בנאצלים). תתלג (א"א להתקבל בעולמות כ"א ע"י התעלמות בעולמות).

תתסז (צינורות פרטים – בחי' שטח). תתעז (הארת הק. בנר"ן דבי"ע – אצי' שבבי"ע). תתפז (אינו בבחי' מקבל ממש). תתקיג (אור מצומצם, שערות). תתקיד־טו (אי"ע לגבי אוא"ס (לבוש, יש מאין) מ"מ אינו מהות אור אחר. משל מהשפעת שכל). תתקכ (ע"י נעשה מעומ"ט בעולמות. התגלות מעומ"ט שלה ע"י הכלים). תתקכז (גם ראשיתה (ע"ק דא"ק) נשתנה ע"י הצמצום). תתקלח (מציאות דאוא"ס (ולא מהות), בא בבחי' התחלקות ע"ס). תתקמד (ב' אופנים: א' המשכה מלמעלמ"ט ע"ד התגלות שכל באורך בלי פרטים. ב' עשוי מנקודות, ע"ס בלי מה. התגלות ע"ס הגנוזות). תתקמה (התגלותה בעול' רק ע"י התלבשותה בכלים). תתקנב (באצי' גילוי הק. ע"י בחי' החכ' משא"כ בבריאה). א'כ (נק' שכינה ע"ש שמתלבש בעול' וגם שמקבל מאוא"ס ומשפיע לנאצלים). א'ל (נוגע באוא"ס ומ"מ בדרך דילוג). א'קמט (ב' בחי' אין בק.). א'קסט (המשך. פנימי' וחיצו' הק., בחיצו' התחלקות והתלבשות (עשוי מנקודות), גילוי מן העצם). א'קע (המשך. הפני' נמשך מא"ס, גילוי העצם. שרש הפני' בת"ת הנעלם (לא הגיע בו הצמצום), החיצו' במל' דא"ס (נכלל ע"י הצמצום)). א'קעד (המשך). א'קפד (תכלית הכוונה שיאיר עצמות הק. בגילוי בבי"ע). א'קפה (צנורות פרטים: נמשכים בספי' או שרשי האורות).

ג א'שצו־ז (מעומ"ט באו"כ באים מהקו, ראשית הגילוי בחכ', או למע' מהתלבשות גם בא"ק). א'תלט־תמ (ג' טעמים שנק' שכינה: ע"ש ששוכן להאיר חשכת הצמצום (עיקר שם שכינה במדרי' שאינם בערך). וע"ש שמקבל מאוא"ס (ומשפיע בנאצלים). וע"ש שראשית הקו נעשה עתיק לא"ק. לטעם הא' נק' שכינה בראשית המשכתו, ולטעם הב' והג' היינו אחר שנמשך).

עיי"ע או"מ ופנימי. אור הגבול והבל"ג. ברישא חשוכא. השתל'. וא"ו. זהב. יחוד. ע"ס הגנוזות. צמצום.

קו האמצעי:

א רכ (חלוק מב' הקוין. מגיע בפני' הכתר ומבריח עד מל'. כללותו כמהות א' ממש).

ב תשמב (מתחילת המשכתו עד סוף סיומו במדרי' א. בגוף, כוחות, ותורה).

קו המדה:

עיי"ע מדידה, קו המדה.

קודשא בריך הוא:

א שמג (ק. אסתכל באורייתא וברא עלמא – עצמות א"ס. אסתכל בחכמה דא"ק, חכ' דתורה). שסז (ב' פי': ז"א או כתר).

קודשא בריך הוא ושכינתי':

ג א'תלו־תמא (קובו"ש בכמה בחי': ז"א ומל' (גם פני' מל'). חו"ב. כתר וחכ' (נכח ונסתר, אתה והוא, ממכ"ע וסוכ"ע). בכתר גופא מדות (העצמיים, למע' מטעם כמוס, עצם הרצון) ומל'. בכללות עתיק וארין. מל' ועצ' א"ק (או חיצו' ופני' א"ק, או עתיק דא"ק – ראשית הקו). אוא"ס שלפה"צ והקו (עיקר שם שכינה במדרי' שאינה בערך – באצי', ושכנתי בתוכם – בתוך כאו"א, בין שני בדי ארון). עצם והתפשטות האור שלפה"צ – שמו הכלול בעצמותו ושמו הגדול).

עיי"ע מצות. שכינה.

קול:

א צז (גילויים שונים ע"י ק. ודיבור). תקלד (ק. מעורר הכוונה דפנימי' הנפש והתפעלות פנימי').

ב תרפט (ק. הוא פשוט, ודבור הוא בהתחלקות ע"י ב' צמצומים. ק. מורכב מאמ"ר. דאשתמע ודלא אשתמע). תרצ (הנ"ל בעבודה). תתכג (מהרכבת אמ"ר. דאשתמע ודלא אשתמע. צעקת הק. צעקת הלב). תתכח (התגלות התפעלות הנפש, ק. של משה ושל הלוים).

ג א'רמד (ק. מורכב, ק. פשוט, צעקת הלב).

עיי"ע דיבור. צעקה.

קטן:

א קב (בחי' הביטול שלמע' מטו"ד). עיי"ע גדלות. מוחין ומדות, השתל' זמ"ז.

קטרת:

א תכד (ב' מדרי': שבכ"י ודיוה"כ. י"א סממנים שבק.: י' ניצוצי או"פ וא' מקיף המחי' קליפ'). תכט־מג (ק. וקרבנות, חילוקם). תכט (פנימי' הלב, התקשרות עצמי (למע' משכל), העבודה דאו"מ שבנפש). תלא (ריח. המשכת עצמות אוא"ס באדה"ע (שז"א יהי' כמו א"א ממש). ממשיך או"מ). תלב־ה (מתקן האו"מ (עתיק) דקליפה, אתהפכא. פועל בעצם כח המתהווה. ממשיך בחי' שמן (ח"ס)). תמא (ריח דבשמים. מגיע בפני' הכתר אבל ההמשכה רק שהמקיף (חיצוני') מאיר בגילוי). תמד־ח (הנ"ל ק. שבהיכל, רעו"ד (שממשיך חיצו' ח"ס)). תנ (ק. דיוה"כ, תשובה, ממשיך עצמות – פנימי' ח"ס).

ב תשכד (י"א סממני ק. ממשיכים בחי' עתיק).

ג א'שכה־ו (המתקת הגבורות בשרשן. סמים המזיקין נעשים בשמים. תשובה שע"י התעוררות הנה"ב מצ"ע. דכל השנה מזבח הפנימי – ע"י נה"א. יוהכ"פ לפני ולפנים פני' ועצמות א"ס שמהתעוררות הנה"ב מצ"ע).

קידוש:

ב א'קכח (ענינו. ק. דליל שבת דאורייתא, ביום השבת מדרבנן, ואינו בסעודה ג').

קליפה:

א סח (נוגה מעורב טו"ר, ע"י כוונה לש"ש מתברר ניצוץ הטוב). קנא (חיותם מצ"ע וע"י החטא. דחיית יניקתם ע"י אור מקיף דוקא). רו (חכ' דק. – יש שאינו רוצה להבטל). רח (ע"ס דלעו"ז. יונקים ממותרי השפע. או"פ ומקיף דק. מעלים גם על אוא"ס שלמע' מהשתל'). שמו (יניקתם בב' אופנים. כריתת היניקה ע"י המשכת פני' המקיף). שמח (ע"י התנשאות ותאוות: תוס' יניקה, וכאלו הצמצום בהכרח ח"ו. כריתת היניקה). שע (יניקת ק"נ דאצי' מעור דז"א). שעז (ק"נ מסתיר על הגילוי בפני', ביטולה (באופן דחיבור ב' הפכים), ע"י אור חדש מעצמות אוא"ס). תכו (אין בהם ביטול. אא"ל חיותם בקירוב (שאז יבלע) אלא בבחי' מקיף, חיותם אינו עצמי. במספר י"א לפי שהחיות דבר בפ"ע. ע"ס דנוגה והמקיף דלבונה זכה (שהוא עיקר חיותם)). תלב (אבי"ע דק. כל שלמע' בחלישות יותר ומספר האורות במיעוט, וכל שלמטה בתוקף יותר ומספר האורות בריבוי). תלד (המשך. עיקרה בחי' ישות (וזהו סיבת הנ"ל). כשהקדושה במיעוט הישות מתגבר. עתיק דק. – תאוה בקרירות או הטוב טעם בעניני העולם, ביטולה ע"י קטרת). תנ (רע גמור (ולא רק ק"נ) נהפך לטוב ממש ע"י התשובה). תקסג (ק. נוגה – משבה"כ דתהו. ממוצע, מעורב טו"ר). תקצז (יניקה שייך בגילוים אבל לא בהעצמות ח"ו).

ב תרפא (ק. הן בבחי' העדר המציאות ולכן אינם סותרים לאחדותו ית'. התהוותן מבחי' העדר הרצון, נסיון). תשע (הניצוץ בג' ק. הטמאות כמו רע). תשצג (מקו הימין – נוגה, השמאל – גקה"ט. תיקון גקה"ט ע"י נר חנוכה). תתה (סביב רשעים יתהלכון: אחיזתם רק בלבושים (דנה"א ועול'), או מקיף דקליפה (תאוות לבושים וכבוד) שמגדיר ביותר ורחוק מן התיקון). תתמא (התהוותן בשביל כוונה אלקית ומשו"ז ביכולת לשברן. ביטול התפשטות ועצם הק.). תתעג (יניקתם ע"י לבושי העשי'). א'לט (ניצוץ אלקי מתעלם ונעשה בבחי' הגשמה). א'סג (ק. דאצי' בבריאה). א'סד (אבי"ע (ו"ק חו"ב רצון ותענוג) דק. ד' אבות נזיקין – מרכבה דק.).

קלף:

א רלט (א"ס הפשוט. סובל האותיות. שורש או"פ, השערה).

קנין:

ב א'קכה (הוא ע"י אתעדל"ת, ב' אופנים:

משיכה וכסף. מתנה הוא למע' מאתעדל"ת).

קרבנות:

א קסה (עליית המל'). שמו (ע"י – העלאה והמשכה בעולמות. גילוי אלקות בביהמ"ק). שעט (אש אוכלה אש, בעבודה). תכט־מג (ק. וקטרת, חילוקם). תכט (חיצוני' הלב, ע"פ טו"ד, העבודה דאו"פ שבנפש). תלא (לחם (לאדה"ע). התחברות האורות (השייכים לעול') בכלים). תלב (מתקן האו"פ דקליפה. אתכפיא, התפשטות דנה"ב). תלו־מב (בירור הניצוצין שבק. – הקרבת חלב ודם דנה"ב. (עבודה ע"פ טו"ד). בחי' ריח ג"כ מצד הבירורים אבל בחי' ריח שבמאכל. מגיע בחיצוני' הכתר וממשיך רק תוס' אור בפנימי'). תקלב (בירורים דתהו וע"י הכהן בחי' תיקון).

ב תשפו (העלאה, בעבודה דנה"א ונה"ב. מנחה ונסכים – המשכה שע"י העלאה). תתקיח (רק הדם נזרק והחלב נקטר, ויש שכולו כליל, ברוחני' בנה"ב. המשכת אלקות. דירה בתחתונים).

ג א'רנב־ג (ק. על השוגג מנוגה. ק. להוי' – מהגילוים דס' השתל'. אשם על הזדונות הוא עם התשובה (ע"י התשובה נעשו כשגגות ואז הקרבן מכפר). אשם על עבירות שבי"ה וחטאת בבחי' מל', יש חילוק בין התשובה דאשם ודחטאת). עיי"ע שבת. תפלה.

קרום:

ב תתפא (ק. שבמוח מבדיל בין שכל לשכל (חו"ג, פשוט ועמוק, וכו')). תתפג (קרומא דחפיא על מוחא – פרסא המבדלת בין ח"ע וח"ס).

קרח:

ב תתפט (דרקיע – ביטול (אותיות חרק)). תתצ (גילודו קשה, חילוקו משלג). תתצא (המשך. בחי' רקיע (דאמ"ר), פרסא שבין בינה לז"א).

קרח (שם):

א רעט (ואתפליג קרח, חסרון האור).

ב א'מג (רצה להגביר גבו' על החסדים, דצמצום קודם לקו). א'מד (המשך. ק. יצהר קהת לוי. טלית שכולה תכלת).

קריאת שמע:

א קיח (ברכת ק"ש – התבונ' בביטול המלאכים. ק"ש – ביטול הנשמות). שי (רצוא ושוב). שעו (פ"ר ש' מ"ב, העלאה מלמטלמ"ע (מסי"נ). פ"ש המשכה מלמעלמ"ט (מצות)). תרכ (ברכת ק"ש – התבו' בביטול המלאכים. בק"ש – בה' אחד (וזהו אמיתת המוחין)).

ב תרסז (שמע, יחו"ע. בשכמל"ו, יחו"ת). תשא־ב (ק. ותפלה. כסא. ע"י ק. גילוי ה' אחד בעולם). תשד־ט (המשך. ק. ותפלה, ישיבה ועמידה, בינה וחכ'). תשי (המשך. באתעדל"ת נמשך כן למע'). א'קפו (מוחין דגדלות. חלוקה מציצית ותפילין).

ג א'תמא (כללות המצות, העלאה בעצ' אוא"ס (שמו"ע באורות המתלבשים, הדבק במדותיו, ובק"ש אליו ולא למדותיו). ובק"ש גופא יש העלאה (דמציאות הגשם הוא הכח אלקי, ואי"ע הוא בעוה"ז דוקא) והמשכה). א'תנא־ג (אכלתי יערי עם דבשי. דבש הו"ע הק"ש – אהבה שע"י התבוננות שיש בו טעם ועונג בהתגלות הלב – אהב"ת. ויערי ברכת יוצר, כי המלאכים נק' עצי יער). א'תסו (יחו"ע ויחו"ת. ה' אחד ובשכמל"ו. או ה' אלקינו וה' אחד. יחוד או"א וזו"נ). א'תעז (ושניהם בפסוק א' – למהוי אחד באחד, שגם יחו"ת הוא כמו יחו"ע).
עיי"ע כל המאריך. סולם. תפילין. תפלה. עמידה.

קריאת שמע שעל המטה:

ב תרצה (חשבון צדק, יבטש עצמו, הקדמה לשחרית). א'א (אף כשמנמנם ועיף כו' יעלה לרצון לה' כשהוא לש"ש, כן הכוונה).

קריעת ים סוף:

א שעח (קשה. חיבור עדאת"כ ועדאת"ג).

ב תתנ (גילוי עתיק. השייכות לתחה"מ). תתקכח (קשה, איחוד ב' הפכים, עלדאת"כ ועלדאת"ג). תתקלה (ראיית אלקות בכאו"א. הם הכירוהו תחלה, פי' בזה). תתקמב (גילוי העצמות ומשו"ז הבדלה בין ישראל למצרים).

קרן:

א שנט (המשכה עצמית). שצג (המשכה עצמית שאינו משתנה. דוד נמשך בק.).

ג א'שא־ה (ד' פי': תוקף (תגבורת בע"ח בקרניו). עצם (ק' ופירות). זוהר. ק. זוית – מחבר שני כתלים, והוא בבחי' אין. מל' ל"ל מגרמה ומחברת אצי' ובריאה. הנה ע"י שיורדת מל' (ק. זוית) לבי"ע לפעול ביטול בנבראים, נמשך קירון אור (זוהר) דהעלם העצמי (עצם) בתגבורת עצמית (תוקף). לע"ל בתחה"מ שהיש עצמו אלקות. דוד ושלמה שנמשכו בק. נמשכה מלכותם).
עיי"ע מצות, שכר מצות.

קשה:

א שעח ((שינוי הטבע או) חיבור הפכים: קרי"ס, ביטול ק"נ, הגוף יהי' אלקות). תתקכח (למע' כביכול, איחוד ב' הפכים: קרי"ס, נבראים דעלדאת"ג בהגילוי דאתכסיא, גילוי אור המצומצם שלא כפי ס' הצמצום, נשמות דאצי' בגוף (בבחי' שייכות)).

קשר:

א שנז (ק. של קיימא בהתקשרות נשמות ותורה). תטו (ק. עליון רדל"א (עתיק)). תמב (המשך. מקשר אוא"ס בעול', בנש"י. החילוק בההתקשרות).
עיי"ע תלת קשרין.

קשת:

ב תתצו (או"ח).

ר

ראה אנכי נותן גו' ברכה וקללה:

ב א'קז (ק. תשובה. ב. וק. תומ"צ ותשובה, וא' משתיהן בהכרח שיהי' והב. אשר תשמעו – אשר ל' וודאות).

ראומה:

א תלג (קלי' דאצי', הרגשת הביטול. ד' מדרי' בזה: בדקות – אין לו מקום לעצמו, טוב לו מהביטול. בגסות – רוצה שיהי' נראה הביטול בכוונה לש"ש, רוצה כן מצד הישות). תרא (ראו מ"ה, ביטול במורגש).
עיי"ע ביטול.

ראי':

א עד (ע"י ראיית פני המשפיע מקבלים מעצם חכמתו). קח (מצות ר. מיחוד פנימי). ערה (העדרה מצד ריבוי האור). שכו (ר. העין וור. עיני השכל). שנד (המשכה מלמעלמ"ט. ביטול עצמי). תנז (במהות). תס (למע' מהשגת המציאות אבל למטה מאמיתת ענין ההשגה בהמהות). תקמג (ב' דעות באופן הראי' בגשמיות, למע'). תקמז (ר. שבנפש מתגשם ע"י חומר העין. ר. ודיבור, מעלתם זע"ז. ר. דקדושה ודלעו"ז). תקנח (ר. והשגה, חילוקם. ע"י בא לחולת אהבה. ר. המציאות והמהות).

ב תשטז (יש דיעה שהדבר מצטייר בהעין לא שרואה העצם). תתקמז (מעלת הביטול דר. חושית מביטול דהשגה, בגוף ונפש). תתקעג (מעלתה על השגה – פעולתה תמידית. הסתכלות ז"א בפנים דא"א). תתקעד (ר. באלקות בב' אופנים בנפש: רצוא, התיישבות. סיבת חילוקם). א'כד (עצם כח הר. בעין ומתפשט בחוץ, העדר הר. מצד ריבוי אור). א'קצז־צח (ר. באלקות אינה מרווה צמאון הנפש (משא"כ השגה). מביאה לחולת אהבה). א'קצט (העמקה בנקודת התמצית והכרה בעצם הענין מביא לראיית המהות). א'ר (ר. באלקות שולל אפשרית החטא).

ג א'תח־ט (כח הר. בנפש. והעין רק כלי המגשם. עד"ז ז"א הן כלי ההשגחה המגביל האור).
עיי"ע אברהם. אור. ביהמ"ק. דבור. ירושלים. מדבר. משה. נשמות ומלאכים. שבטים.

ראי' ושמיעה:

א לא (חילוקם. ר. תופס מהות הדבר וש. מציאות הדבר. חידוש דרואין הנשמע). סח (כנ"ל. חו"ב). ריד (עבודה דר. וש. באלקות. – זמן הבית וזמן הגלות. בנשמות גבוהות ר. באלקות גם בזה"ז). תקמא (התפעלות בנפש בר. יותר מבש., ר. תופס המהות וש. תופס המציאות). תקמג (ע"י רו"ש מתחברים אל האדם דברים נבדלים, רו"ש למע'. ר. תופס גשמי וש. תופס רוחני). תקמד (חו"ב. כל עצמותו נמשך בר. ותופס העצם). תקמח (יש ר. שהוא בחי' ש.). תקנח (יתרון דש. שהוא בהתיישבות פנימי ובר. אינו בקירוב כ"כ).

ב תשד (ר. מקרוב ש. מרחוק). תשח (ר. תופס גשמי משא"כ ש.). תתקעד (חלוקים בפעולתם, תמידית ואינה תמידית).

ראש השנה:

א קיד (קב"ע דר"ה). קכו (התגלות עצם הנשמה, תלוי בהקדמה דאלול וכו'. ממשיך על כל השנה). קלג (דורמיטא דז"א. המשכת רצון למלוכה). קמד (העבודה בקבלת עול מלכות שמים). תז (זכרון פנימי על נש"י ו(עי"ז) זכרון חיצוני' דס' השתל'). תיב (ועשי"ת גילוי פני' עתיק ועי"ז תיקון הפגמים). תרד (ר"ה ויה"כ תשובה עילאה. נמשכת בפני' ע"י הקדמת תשו"ת בחודש אלול). תרכו (עלית המל' בשרשה והמשכת הרצון למלוכה. התגלות המלוכה (ולא העלם דבחי' שם)). תרכט (קריאת המלך ממשיך בחי' המלוכה מן העצמות). תרלד (התחדשות החיות דר"ה כמו בתחלת הברי'. דין ומשפט דר"ה מצד סילוק המל'. המשכת גילוי המלוכה ע"י קב"ע ותשובה. עבודה מצד עצם הנשמה).

ב תרמג (המשכת אור חדש מעצמות א"ס (משא"כ בעבודת כל השנה). עבודה בעצמות הנשמה, ברכות ותקיעות). א'קג (סילוק האור, ולכן אז דין ומשפט. והכוונה שיבקשו אותו ית', ועי"ז יומשך אור בגילוי יותר). א'קמו (מעוררים העצמות שיהי' לו רצון למלוכה, ע"י המעשה דוקא).

ג א'רי (גילוי ה' דלעילא, משם סליחת עונות. תקעו בחדש שופר – גילוי אור חדש שלמע' מהשתלשלות). א'רפז (בהסתלקות מוחין מז"א מתעורר דין (ע"י שופר ממשיכין מאו"א), בני האלקים להתייצב (גבו' דקדו') גם השטן (גבו' קשות) – ביומא דדינא רבא). א'רצג (בני האלקים (שרשן בצמצום) באים להתייצב על גילוי הקו. ע"י המשכה מלפה"צ מתבטלים). א'שכא (בראות פני המלך (שע"י השופר) נהפך לסניגור).

ראש השנה יום הכפורים סוכות שמיני עצרת:

ב תרע (המשכת יגמדה"ר. באלול, ר"ה וכו'). תרעט (עבודה דר"ה ויוה"כ בכוחות עצמיים ודכל השנה בכוחות הגלויים, וד' מינים שבלולה (שמורה על אחדות הפרטים) מחברן, ממשיך מקיף בפנימי). תרצד (ר. וי. וש. ג' גבורות דמלכות. ובעבודה, קב"ע תשובה והגילוי מלמע'). תרצה (המשך).

ראש חודש:

א סא (ב' ראשין, יעקב ויוסף).

ראשית, ראשון:

ג א'ריג (ראשית נוק' מקבל, ראשון דכר משפיע. ראשית דבוק אל האחרות, ראשון מובדל מן הראשית והאחרות. ראשית וראשון. חכ' וכתר. כתר ראשון לנאצלים). א'ריד (המשך. כתר היינו נאצל הראשון – לשיטת הפרדס שכתר מאוא"ס עו"ע. ולשיטת האריז"ל שהוא ג"כ ע"י הצמצום א"כ הוא ראשון לנאצלים. רק שלשיטת האריז"ל הוא ממוצע ממאציל ונאצל).

רב ושמואל:

ג א'שפ (עד רו"ש – גילוי אור החכ' (כמו בתנאים), לכן רב אסר – בקיצור).

רב ותלמיד:

עיי"ע משפיע ומקבל. השפעה מרב לתלמיד.

רבבה:

עיי"ע יחידות וכו'.

רבוי:

ב תרעה (התהוות הר. מהאחדות מפני שבעצמות אינם הפכים. ע"י הוי' ואלקים). תתקלח־מ (התהוות הר. מאחדות הפשוטה. הפרדס מבאר שהר. מצד הכלים. מקשה ע"ז ומת' (באו"א) שפשיטות העצמות מכריח הר.).

רבוי ומיעוט:

א נז (באור). קנא־ה (באו"פ ובאו"מ. חילוקם, ר. ומ. האור אינו אמיתת הענין דמעלה ומטה אפי' באו"פ).
עיי"ע או"מ ופנימי. מעלה, מטה.

רבינו הקדוש:

ג א'שעט (יודע דבר ה' שבמדות שנמשכו מח"ע. סדרם בלשון שיהי' מרכבה למדות).

רוח:

ב תתיט (ר. רעש אש – מדות שמצד חיצו' המוחין). תתכב (המשך – לא ברעש הוי' (בי"ע). אית רעש דברעש הוי': מצד פנימי' המוחין (בי"ע שבאצי')). תתכד (המשך).
עיי"ע תפלה. נשמה.

רוח הקדש:

עיי"ע ט"ז וש"ך.

רוממות:

עיי"ע התנשאות, רוממות.

רוממות א־ל בגרונם וגו':

א שמו (ע"י תפלה פני' הרצון באלקות ונמשך פני' המקיף ועי"ז נכרתת יניקת החיצונים). שמט (ע"י תורה (חכמה) נמשך כן, במכש"כ מתפלה).
ב תתה (בפסוד"ז, ע"ד הביטול שבהכניסה להיכל מלך).

רזין:

ב תתקסא (ר. ור. דר., ב' מדרי' דח"ס. פרסא המבדיל ביניהם).

רחל:

א ריג (כנס"י, כשהרצון פשוט לאלקות בהתגלות).

רחמים:

א קלה (רחמיך הרבים – עצם אור, למע' מיחידה). קלט (מן הרוממות דוקא, בעבודה). תסח (ב' סיבות: מצד הקירוב והרגשת הזולת, מצד הרוממות).
ב תרע (עולה עד לעצמות ויורד עד למטה. נשר). תשמב (א"א להיות ר. בלא דעת. משא"כ חסד). תתקצב (ב' מדרי' בר.). תתקצד (מדתו של יעקב. ר. דיעקב גם על מדרי' עליונות דלגבי עצמות א"ס גם אצי' בבחי' ירידה).
ג א'שמ (מצד הרגש ומצד רוממות. רחמן, רחמים, רחמיך).
עיי"ע התנשאות. מו"מ, חלוקם. רוממות. שלש עשרה מדה"ר.

ריאה:

עיי"ע סרכות הריאה.

ריח:

א תלד (משיב הנפש מהתעלפות לפי שממשיך עצם הנפש (שלמע' משייכות לגוף) בבחי' התחדשות. העבודה דקטרת). תלו (שרשו מהגבורה, מדבר חזק – מבירורי נצוצות דתהו שעולין בבחי' או"ח (לחזק כבי' לב אדה"ע). בחי' מקיף. הר. דתיקון). תמא (ר. שבמאכל (הגילוי או"מ שבנפש), ור. הבשמים (עצם הנפש), ר. דקרבנות ודקטרת). תמג (ר. דאאע"ה ודדורו של שמד – מס"נ).
עיי"ע ציקי קדרה. קטרת.

רדל"א:

א ריא (האצלת המל' בבחי' נקודה מחיצו' ר. והתפשטותה מפני' ר.). שכז (אינו משיג העצמות שבתוכו. אינו בבחי' ידוע בעצמו). תטו (קשר עליון. מקשר עצמות א"ס בנש"י, ובעולמות). תכג

(מובדל מהשתל', אינו במנין ע"ס (חד ולא בחושבן). נמשך ג"כ ע"י שערות). עיי"ע עתיק.

רע:

ב תשיז (ב' מיני ר.: בקרירות ובהתפעלות). תתפ (התהוותו מהפסולת הנברת ע"י הפרסא).
עיי"ע אין רע וכו'. מות ורע. מפי עליון. קליפה.

רעותא דלבא:

א נט (ע"י התבוננות בא"ס שלמע' מעולמות, מצד העצם). עו (ר. הוא עיקר אלקות בנשמות התגלותו ע"י התגלות כוח' פני' תחלה). תכד (נמשך מכתר. עיקר שבנש"י. בנקל לבוא לר. שולט על כל הכחות. ממשיך מסדכ"ס). קמא (נמשך ע"י התורה). שיג (ג' אופנים: ע"י התבוננות באופן ההפלאה דא"ס, בענין ההפלאה, לא ע"י ההתבוננות (מצד העצם). ר. ומדות, חילוקם). שצו (ר. ואה"ר תופסים בעצמות. העבודה דתו"מ לאחר ר.). תמד (מהנשמה עצמה ע"י שמרגיש (במקיפים דנפש) אוא"ס המופלא. או"י. מקיף דחי'). תמז (אינו בתפיסא בכלים ולכן פועל ביטול מהות הטבעי). תרלה (פועל קיום בעשר כחות הנפש).
ב תשנו (רצון עצמי, א"ס שבנפש, בחי' לא אדם שבאדם. ממשיך עצמות). תשסא (אינו בל"ג אמיתי. דמותינו דא"ס הבל"ג). תשסב (שרשה מחיצו' הכתר ותופסת רק חיצו' אוא"ס משא"כ תורה). תשסג (מעלתה על תורה: גילוי עצמות הנפש שלמע' מהכלים, חיצו' דפני' הכתר. הביטול והמשכה עצמית בתורה ע"י ר.). תתל (ר. הקדמה להתחברות שרש הנשמה עם הנשמה המלובשת).

רעש:

עיי"ע רוח.

רפואה:

ג א'שכו (תשובה מביא ר. – כמו ר. מסמים חריפים, כן ע"י תשו' הרע נהפך לטוב).
עיי"ע חולי.

רצוא:

א קמד (הר. שע"י מרירות על הריחוק מגיע למע' מהרצוא שמצד שרש הנשמה).
ב א'כב (ל' ר. שייך גם על המשכה, ירוץ צדיק. ל' רצון).

רצוא ושוב:

א קסט (ר. שייך רק בהארה ולא בעצמי). שלט (הכרח רצו"ש בחיות הנבראים). תמה (אהבה בתפלה ותו"מ לאח"ז. בהש. מאיר גילוי אור עליון יותר מבהר.). תנו (סילוק והעדר האור בשביל הגילוי שאח"כ. הר. לפי"ע הש.). תקצו (הש. מצד אור עליון וביטול יותר מהר.). תרא (כשהר. הוא בביטול הש. ג"כ בביטול).
ב תרפו (התחדשות החיות ע"י רצו"ש). שעח (מ"ע ומל"ת. בעיקר בבחי' סוכ"ע). תתקסז (חטא בני אהרן, ר. בלי ש., ר. בביטול מאפשר הש.). א'טו (דפיקו דלבא). א'טז (ע"י הר. מתחזק כחו ואזי הש. בתוס' כח ועוז. רו"ש בנה"א). א'יח (המשך. הש. הוא מה שנשקט צמאונו, והעיקר מצד הביטול ויראה לגשת אל הקודש. חוזר ומתעורר ברו"ש תמיד. במלאכים). א'יט (בכלים דאצי'. במל'). א'כ (ודברו בהם ברו"ש באו"כ – האור בבחי' מטולמ"ט). א'כב (המשך. באור ר. בבחי' המשכה וש. בבחי' עלי', בכלי להיפך דהר. בבחי' עלי'). א'כג (המשך. הנ"ל באור לגבי הכלי אבל לגבי מקורו הר. בבחי' עלי' וש. בבחי' המשכה. רצו"ש באור שלפה"צ). א'כז (ר.: מצד הטבע ליכלל במקור, רוצה להגיע למדרי' עליונה. ר. דאור למע' מבכלים, דביקות או בהתפעלות). א'כט (המשך. רצו"ש באור בכדי שיתחדש כחו, באור הגבול דהוא בבחי' ריחוק). א'לה (המשך. ההתחדשות שיאיר למטה בעשי'). א'לז (המשך. התחדשות הנ"ל (שוב) ע"י הר.,

דענינו ביטול למקורו ועי"ז מקבל חיות חדש). א'מג (המשך). א'צו (המשך. והן ג' מיני ר.: ביטול דבי"ע וע"י הר. מתברר (עבודה שע"פ טו"ד), דכלים דאצי' (רעו"ד), דהאור (למע' מבירורים ורעו"ד)). א'קכט (המשך. ג' בחי' ר., ע"י נמשך ג' מיני המשכות (העונג)).

ג א'רז (ג' מדרי' ברצו"ש – ג' המדרי' דהו"א. רצוא – בירור להיות כלי לגילוי אור, ולכן פועל יחוד הו"א – גילוי ש' הוי' בשם אלקים). עיי"ע אהוי"ר.

רצון:

א ג (חילוקו ממרוצה). פז (אינו מציאות לעצמו (ורק הטיית הנפש)). צ (שולט על הכחות להעלימם לגמרי ולגלותם). צב (אינו משתנה ע"י כחות פנימיים). קב (כינוי לאוא"ס). קו (עצם הר. מרוצה, אינו לפעול דבר. ממשיך ומגלה הכחות). קי (אינו נתפס). קיד (רצון (ועונג) בקב"ע). קיז (ר. פרטי לכל עולם. בעבודה: ר. ע"פ טו"ד ולמע' מטו"ד). קכ־ב (הטיית הנפש. אותיות צנור). קכג (גורם פתיחת המקור להתגלות האורות). קכה (שולט על כל האברים, הכחות (בעבודה). בתוקף ובלי שינוים). קכח (ר. פרטי בכל עולם). קכט (ר. למע' בהתפשטות האור. לפנה"צ אינו בהמשכה. הר. להתהוות בלי הכרח (רשות ור. מיכולת העצמות)). קל (לפני ההשערה. ר. כללי בלי פרטים). קמח (אין בו התחלקות. הכל מהות א'. תוקפו במעשה כמו בשכל). קנז (המשך. נקודת הר. בסוף מעשה. ר. ותמימות). רמא (מקיף. הארת הר. בא בפני'. ע"ס שבו. חו"ב דר. בח"ס, וזו"נ – בחכ' דאצי'. ר. הנעלם – כתר שבכתר). שצג (פני' הר. הוא ר. עצמי שאינו משתנה, הר. דמצות ושרש מל' בית דוד). תו (או"מ. העונג שבר. רק חיצו' ובבחי' מקיף). תז־י (טעם הנ"ל להיות הר. עצמי שאין הענג סיבה לו ומהות הפכי מעונג). תז (מצד העצם ואין טעם ועונג לר. דאב ובן והקב"ה ונש"י ר. עצמי בלי עונג, ר. דמצות). תצח (ר. הנולד משכל מנהיג המדות גם להפוך טבעם). תקסז (במקום הר. שם הוא עצמו, הטעם. מאמר הבעש"ט). תרכב (אינו בבחי' התלבשות. אינו נתפס בטעם. פועל בדרך הכרח).

ב תרמט (ע"י הר. מתפשטים הכוחות מהנפש). תרעג (מל' דאצי' הוא ר. לבי"ע. התהוות שמצד ר.). תרצ (גם כשמתלבש בשכל ההתגלות הוא הר.). תתט (רצו"פ דנשמה – בחי' נשמה לנשמה. ב' אופנים בהתחברותו עם כוחות הגלוים. במקום הר. שם הוא נמצא, הטעם. מאמר הבעש"ט). תתיז (פעולתו בבחי' הבדלה לגמרי). א'קנו (ר. ושכל, התפשטות הנפש או המשכת כח בדרך נבדל. ר. וכח הר. היולי העצמי. ר. שהוא בהכרח). א'קסד (אם אין לו ר. א"א לגלותו או להטותו, משא"כ שכל). עיי"ע מדות. רעו"ד. תפלה.

רצון, בחי' ברצון:

א קכ (ר. שיש בו טעם פנימי אלא שאינו בבחי' טעם והשגה, הר. בהתהוות. ר. עצמי ור. בגילוים, למעלה ובנש"י). קכא (ר. הנעלם אינו הטי' כ"א הסכם, נק' מחשבה, ממוצע בין עצם הנפש לר. הגלוי). קכג (ר. נעלם וגלוי, גילוי לעצמו וגילוי לזולת, דוגמא לבחי' מחשה"ק דא"ק דכתר דאצי'). שצג (חיצו' הר. טעם כמוס וביכולת שיתהפך, פנימי' הר. מצד העצם ולא ישתנה כלל). תח (פני' וחיצו'. בנש"י ובהס' השתל'). שה (דאנא אמלוך).

ב תשיח (ב' בחי': שלמטה מהשכל (למע' מהמדות או ר. שבמדות), שלמע' מהשכל ומ"מ יש טעם (עונג) כמוס). תשיט (המשך. בבחי' הגבלה ומגלה הטעם לר., בלתי מוגבל ומעלים על הטעם ועונג עצמי). תשנא (ר. עצמי – ישנה בתמידות (אמת), התגלותה אינה תמידית. ר. שע"י התבוננות (שע"פ טו"ד – אינו עצמי, אינו נמצא בתמידות, על ידו גילוי ר. העצמי). תשנג (המשך. עצם הר. – עצמי רק התעוררותה מצד דבר אחר, וג' אופנים בזה: מצד התבוננות בהפלאת העצמות, בריחוקו מאלקות,

גילוי מלמע' (קירוב המאור), וחילוקם. אהבה בתענוגים). תשנד (המשך. ר. שע"י התבוננות שפת אמת, הפסק. ר. עצמי אמת. גם באנשים פשוטים, תמימות במוח לב ומעשה). תתטו (ביש הנאצל וביש הנברא). תתקסה (עלות הר. דאנא אמלוך הוא ע"י המלכה בנשמותיהן ש"צ (העלאת מ"ן מיני' ובי'). הר. להיטיב שלפני ההמלכה אינו בבחי' ר., ר. דאנא אמלוך פרסא הכללית בין א"ס לעולמות). א'קמז (ר. כללי אינו בבחי' מקור וכשבא בר. פרטי נעשה בבחי' מקור). א'קמט (המשך. ג' מדרי' (כמו"ש בבחי' התעוררות): כללי פרטי וקדום).

ג א'רלז־מ (ר. העליון למע' מטו"ד. ר. תחתון מצד השכל (ר. של המדה, או ר. שהוא פני' המדות וחיותם). ר. שהי' בו טעם ונשכח, ונשאר הסכם, נק' מצח המסתיר על המוחין, והוא חזק יותר מר. שע"פ השכל. כמו"כ בתפלה, אחר התפלה מסתלקין המוחין ונשאר הסכם. גם ברצה"ע יש דרגא זו, כי גם בו יש טעם כמוס. וענין ההסכם הו"ע שתוק כך עלה במח. ובדרגא זו ההעלם הוא רק לגבי המקבלים. לכן מצחא דז"א הוא דין משא"כ מצחא דא"א. גם ר. התחתון נולד מחו"ב שיש בה דין, ובהסתלק הטעם נשאר הדין. רצה"ע אין בו דין, אדרבא משם בקשת רחמים – יהי רצון, עת רצון – דינין משתכחין). א'רנד (חצו' ר. הטיית חצו' העצ'. פני' ר. תופס כל עצם הנפש).
עיי"ע הוי'. כתר.

רצון דבריאת העולם ותורה ומצות:

ב תתקסא (הבדלה ביניהם: חיצו' ופני', ע"י פרסא דפאות שבגולגלתא).

רצון ועונג:

א קטו (בקבלת עול). שצג (שניהם בבחי' עצם, ר. חיצוני' וע. פנימי. ביטול הר. לגבי ע. (כשרגא בטיהרא). יכולים להיות זבל"ז. המשכת הר. ממילא ע"י הע.). תו־י (אופן התגלות הע. בר.). תז (ע. פנימי ור. חיצוני. אין הע. סיבת הר.). תט (הפכיים; ע. בהעלם ובעצמו ובגילוי הארה, ר. בהתגלות והעצם נמשך. ר. שולט על הע. (שבגילוי) ואין הע. שולט עליו. דוגמאות). תיא (התגלות החכ' ע"י ר. וע. יכול להשכיל היפך הר. אבל לא היפך הע.).

ב תשיז (ר. הוא מרוצת והתפשטות הנפש, ע. הוא עצמי (גם כשנמשך). ר. מעלים על ע.). תשיח (המשך. הע. סיבת הר., אבל רק הר. בהתגלות והוא לבוש המעלים על ע.). תשיט (המשך. הע. הוא עצמי וגורם שגם הר. יהי' בלתי מוגבל ומ"מ הר. מעלים). א'מב (מצד הר. כחשיכה כאורה, מצד הע. (כשבא בח"ס) רוצה במעשיהם של צדיקים).

רצון ושאר כחות:

א קכט (הר. הוא הטיית הנפש, הכ. – דבר בפ"ע). תמז (כ. פועלים רק בהתפשטות דשאר האברים (עיכול וכו') ולא שינוי במהותן משא"כ הר. משנה טבעם בעצם מהותם, טעם החילוק). תקי (רצון: פשיטות, מדות: פשיטות בבחי' מציאות, שכל: בחי' צורה בעצם).

ב תתנו (הר. פשוט (הפרטים בהעלם מצד התענוג) ובדרך גזרה, משא"כ השכל. בהתלבשותו בחכ' (דוקא) בא בהתיישבות והתחלקות אבל נשאר במהותו).
עיי"ע נפש. כה"ג. רצון.

רקיע:

ב תתעז־צה (פרסא בכמה מדרי'). תתעז (ר. שע"ג החיות – פרסא שבין בינה לז"א). תתפ (פרסא המבדלת בין מים עליו' למ"ת (ח"ע וח"ת, חכ' דתורה וחכ' דמע"ב)). תתפב (פרסא ב' המבדלת פסולת ממש). תתפט (פרסא שבין בינה לז"א: עכבה שע"י הביטול (קרח). גם בבי"ע (עכבה מצד המקבל)). תתצא (אדם עילאה, חכ' דאצי'). תתצג (המשך. או שהוא הפרסא בין ח"ס וח"ע). תתצד (המשך. (פרסא בין ח"ס לח"ע), ביטול החכ' שמצד כתר שבחכ'). תתצה (ב' בחי' ר.).
עיי"ע אור, מים, רקיע.

רשימו:

א טו (כח נעלם וההמשכה ממנו בהעלם). יז (לא נגע בו הצמצום). כ (מאיר באותיות הר. אוא"ס הבל"ג (דאינם בבחי' מציאות). מה (חלוק מרושם הא"ס שבשרשי האורות). קלא (לפה"צ מאיר בר. אוא"ס (השערה וא"ס המשער). ע"י סילוק האור נעשה מציאות). קפא (פעולתם באור (ב' שיטות באורות)). רל (אפי' לפה"צ אותיות הר. אינם בבחי' פשיטות). שב (מבחי' עצמות א"ס). דש (אותיות הר. קוה"צ ופעולת הצמצום בהן). תקנה (אותיות הר. לפנה"צ לא היו במציאות מפני גילוי אור הבל"ג).

ב תתמה (העלם, כעין פרסא). א"י (בחי' כלי). א'קצא (נק' רושם לגבי האור שנסתלק אף שלא נגע בה הצמצום).

ג א'רסח (מעלתה על הקו. יש בו אוא"ס שקודם עלות הרצון, אלא שההעלם גורם שבא במציאות. נקודת הרשימו והאוא"ס שבה. לא נגע הצמצום – בהאור, נקודת הרשימו – מהעלם האור (כמו אותיות ששרשן מיחיד). וי"ל שהוא מהעלם העצמי דא"ס – יכולת). א'של (עצם נקודת הר. (אותיות, כח הגבול), ובחי' האוא"ס שנכלל בהר. כולל עצם והתפשטות. ר. כלי קבול לכל אור שישפיע מאז והלאה ע"י עבודת ישראל. כיון שכוללת ומגלה הכל ה"ה למע' מהם. אויר כולל האור).
עיי"ע אויר. אין עוד. הוי'. לע"ל. קו.

רשימה חקיקה חציבה עשי':

א רכח (רשימה תחילת הישות).

רשעים:

א תקכו (שכרם בעוה"ז למנעם מטוב הנע' בעוה"ב).
עיי"ע איני יודע. שאור.

רשת:

ב תתעט (ר. דמזבח עילאה (מל' דאצי'): בחי' הפרסא המבררת ומוציאה הפסולת דרפ"ח ניצוצין). תתפ (בקדושה: הבדלת מדרי' התחתונה הכלולה בעליונה).

ש

שאו מרום עיניכם כו':

א תקמא (ראי' חושית שיש כח הא"ס בנבראים, יותר מבשרי אחזה).

שאור:

ג א'שלט־מ (דין דקטנות, נגבה ומערב הפסולת והמובחר, נק' רשע).

שבועה:

א תקפט (התקשרות שלמע' מטו"ד).

שבטים:

א קכד (י"ב ש. מו"ק דאצי' י"ב גבולי אלכסון. עלו שבטים כו' עדות לישראל, עליתם ללמע' משכל ועי"ז עדות). שכב (ש. ומטות. אצי' ובי"ע). תרז (י"ב ש. – י"ב גבולי אלכסון).

ב תתיא (ראובן שמעון (לוי) יהודה, פסד"ז ק"ש שמו"ע). א'שצה (ראובן – ראי', באור המתלבש, פ' ראשונה של ק"ש. שמעון – שמיעה, במדריגות עליונות, מזה בא ליראה, פ' שני' של ק"ש. יהודא – הודאה, ידיעת השלילה, שמו"ע). א'תמט (מרכבתא תתאה, י"ב בקר דבריאה. הארה דאצי'. בעבודה אהבה דבכל נפשך).
עיי"ע יהודה.

שביעה:

ג א'רנז־רס (תענוג. אכילת שבת. המשכת אין דכתר. וי"ל ע"ד העושר (לא רק די מחסורו). נפש ש. – בלעו"ז ובקדושה. ב' מיני רעבון (ע"י העדר אכילה, וע"י אכילה) – נפש ש. בעצם שלא ע"י אכילה. למע' מעונג המורגש. ישבעו חייהם (חיצוניות בינה מקוה"ח דז"א) מימיהם (חיצונית חכ', כמיא דאשקי, גילוי הקו בחכ' וע"י בז"א) ישבעו (יחוד פנימי דאו"א). ואז ישבעו מטעתן זו"נ – נטיעות דאו"א, או ג"ע שבבי"ע, או הנשמות – מטעתן דזו"נ, דע"י יחוד פנימי נמשך בזו"נ ובאבא דברי').

שבירת הכלים:

א שח (בז"ת, חיצו' בינה). תרא (ביטול הכלי לאין לא הי' לפ"ע גודל האין של האור). תרד (חילוק דשבירה וביטול. הש. מצד הישות והש. גופא הוא בחי' יש. לא הי' במל'). תרה (שייכותו לניצוצי אורות שנפלו).

ב תתפח (במדות. במל' רק אתבטלת). תתקפה (סיבה להתהוות יש ונפרד דבי"ע). תתקפו (המשך. כמו אותיות התיבה שנפרדו. שרש שבה"כ בע"ס הגנוזות). תתקפז (המשך. סיבה להתהוות כלים דאצי'. מקורה מצמצום הראשון. שבה"כ מעלים יותר מפרסאות).

ג א'תסג־ד (רק במדות, ומתחיל בדעת. ימותו ולא בחכ'. חכ' שבמדות הם חיות כלים הנשברים, ומזה הוא חכ' דנוגה — חכ' דנה"ב).
עיי"ע תהו ותיקון.

שבת:

א סט (ש. וימות החול, העבודה שבהם: אתכפיא ואתהפכא, בירור דתפלה ובירור דתורה. מוחין דאבא ומוחין דאימא). ריא (בש. מאיר המל' בבי"ע שלא ע"י העלם הפרסא). רלה (בש. כלו הצמצומים). שע (למע' מהשתל' (מוחין דאבא), העונג דש.). שצב (ש. ויו"ט: מוחין דאבא, עונג. מוחין דאימא, שמחה). תצב (בש. המקיף נכנס בפני', לאו זמן תפילין. תפלה דש. בכוונה יתירה). תצד (המשך. גילוי שם הוי'. בש. בחי' ד"ע ובחול ד"ת. נמשך מקיף עליון יותר). תצח (מקיף דש. הוא הוי' דלעילא, בחי' יחיד). תקסג (אכילה דש. העונג מתעלה ע"י עצמות מ"ה). תרב (בש. כלים דברי' עולים ונעשים כלים לאור האצי').

ב תרעג (פעולה (כי שמחתני בפעלך) דש. הוא השפעת שכר לצדיקים, המשכת גילוי אלקות). תשלא (שמש בש. צדקה לעניים — גילוי המהות). תשע (המשך. הארתה בעבודת עניים (ד"ת), ועשירים (ד"ע)). תתכח (עיקר השירה בש.). תתקט (נשמה יתירה. עבודה. מי שטרח בע"ש וכו'). תתקי (שייכותו למשכן. בירורי חול וש. (מלאכתן נעשית ע"י אחרים)). א'יד (עבודה דש. מצד הנשמה, גם כוחות טבעים מתעלמים. וכן למע'). א'לט (עליית העול' (מל'), עי"ז נמשך גילוי אור (תענוג) בבי"ע, כ"ז ע"י עבודה (בירור) דששת ימי החול). א'מט (בש. בורר אסור, לבד אוכל מתוך אוכל (אכילה וקרבנות דש.)). א'עה (עליית פנימי' העול'. פנימי' האור והכלים). א'פח (ש. בינה). א'צ (ש. למע' מזמן). א'צו־ט (ג' סעודות דש., מל' ע"ק וז"א או ז"א וע"ק. אך לכו"ע סעודה הג' גדולה מכולם ובו גילוי עתיק ממש). א'ק־ח (המשך. בחי' בש.). א'קט־יא (עונג מהשביתה, מסוף מעשה. עונג פרטי, ועצמית העונג). א'קט (דש. דשי"ב המשכת העונג מצ"ע (כי חפץ חסד הוא), וש. דעכשיו ממשיך העונג ע"י עבודה). א'קכא (ב' סעודות). א'קכד (המשך. בא ש. בא מנוחה, עונג פרטי. וישבות ביום השביעי פי' ששבת מן המנוחה, עונג עצמי). א'קכה (המשך. למע' מזה עונג עצמי שאינו תלוי כלל בעבודה, מנוחה עצמית. ש. וש. שבתון, מנחה דש. כמו נעילה דיו"כ. קנין ומתנה). א'קכז (המשך. סעודה ג' אינו בבחי' אכילה (כמו לע"ל ויו"כ)). א'קכח (המשך. אין עושים קידוש, משא"כ בסעודה א' (מדאורייתא) וב' (מדרבנן). תפלה דש. להתענג על ה'). א'קכט (המשך. נשמה יתירה).

ג א'רמ (במנחה דשבת מאיר פני' עתיק, אז אשתכחו דינין דז"א, שהו"ע ש"ע נהורין מאסתכלותא במצחא דא"א). א'רנז (תענוג. קדוש. אין דכתר. האכילה למע' מבירורים. בורר בש. אסור). א'שכד (ע"י התפלה דש. (אהב"ת) ממשיכים גילוי ש' מ"ה, ובא בסעודת שבת שהתענוג הגשמי הוא אלקות).
עיי"ע ז"א. חנוכה. יו"ט. לבוש. לע"ל. מן.

שבת, בחי' בשבת:

ב א'ק (ב' ש. כהלכתן היו נגאלין, ש. תתאה ועילאה). א'קא (המשך. שביתה

שלאחרי היגיעה ומנוחה עצמית). א'קכה (ש. וש. שבתון).

שדי:

א רנא־עט (ג' פי'). רנא (אמרתי לעולמי די, בשרשו, באצי', בעבודה). רנח (המשך. ע"ד עד בלי די). ערב (פרסא שבין אצי' לבי"ע, ריבוי השפעה מל' ברכות שדים). ערה (המשך). רעו (מילוי החסרון דמל'). רעח (משדד המערכות — נסים מלובשים בטבע. אין העולם כדאי לאלקותו). שי (ע"י א־ל, שדי בבחי' גילוי).

שוטר:

עיי"ע משפט.

שופט:

עיי"ע משפט.

שופר, תקיעת־שופר:

א קכו (התגלות עצם הנשמה). קלג (ממשיך אור חדש). שצז (צעקה פנימי' דתשובה, מגיע בעצמות). תקלו (שיתאדם פני התוקע, ממעמקים).

ב תרמד (תשובה, מגיע בעצמות. במה בש.). תרנב (כנ"ל. בש. של איל, אדם ובהמה תושיע ה'). תתקסב (למע' משארי מצות). א'קמו (במה בש. עיקרו התעוררות, וצ"ל במעשה דוקא דעי"ז מגיע בעצמות). א'קנג (לאתקנא כורסיא, מל').
עיי"ע מלכות. ר"ה.

שושנה:

א ריג (ש. בין החוחים: העלם הרצון לאלקות מפני שעניני העולם נעשים בלב ונפש). תצה (ב' בחי' ש.: כש. בין החוחים, מל'. ש. העמקים, בינה). תרכו (מל', הרועה בשושנים — התגלות המל' כמו"ש בשרשה העצמי והמשכת תוס' אור בתורה (שונה הלכות) ע"י הקדמת התשובה).

ב תרסד (במלכות). תרע (תליסר עלין, יגמה"ר). תרעא (בש. החיצונה חוור וסומק (חו"ג) משא"כ בפני', במל').

ג א'תכח (כשהמל' מתלבשת במט"ט נק' ש. — מל' שינוי, שמתפעלת ממעשה התחתונים).
עיי"ע מלכות, בחי' בו.

שחורה אני ונאוה בנות ירושלים:

א שסא (בני"ר — נשמות שבבחי' עיבור במל' ונשמות דב"ן. שחורה — בירידתם למטה). שסג (דוקא אז ונאוה — בתוקף הצמאון, ובירא בהנחת עצמותה בנשמות דעקבתא דמשיחא).

ג א'תנה־תסב (ירושלים — יראה שלם, ראי', במל'. בנות ירושלים — נש"י כשכלולים במל', משא"כ כשנולדו וירדו לברי'. ולכן שחורה אני, ומ"מ ונאוה — צמאון שבא דוקא במדבר. מי זאת עולה מן המדבר לא ישב אדם שם — למע' ממצות. ובמדבר אשר ראית — שמהמדבר באים לראי').

שחרית:

עיי"ע מוסף.

שטות:

א תרלד (דלעו"ז, ענינו. ש. דקדושה עבודה דלמע' מטו"ד. בע"ת מהפכים הש. דלעו"ז לקדושה).

שינה:

א רטו (דוגמא לזמה"ג התעלמות הכחות).

ב תרפו (ע"י ש. מתחדשים כל הכוחות ע"י שמתעלמים במקורם). א'קלה (ש. ועיבור, חילוקם: בש. התגברות החומריות בעיבור סילוק הכוחות. באמת הא בהא תליא). א'קמב (הפני' בהתעלמות וכוחות חיצונים פועלים).
עיי"ע גלות. פנים ואחור.

שינוי:

ג א'תכח (במל' דוקא — כשמתלבשת במט"ט). א'תע־א (במל' ע"י המלאכים כשירדו לבי"ע, אבל לא מצ"ע).

שיר:

ב תתכח (התגלות התפעלות פנימית הנפש, עלי'. דלוים, דמשה, דיחידה).

א'קכה (שירה נק' עלי' שע"י הבירורים משם ב"ן דתהו, שיר (ל' זכר) עליית שם מ"ה בעצמו).
עיי"ע שבת.

שיר השירים:

ב תתכח (התגלות האהבה עצמית דהקב"ה לכנס"י ודכנס"י להקב"ה).

שירה ושמרה:

א שנא (דנשמות ומלאכים, אור וכלי, גופא ונשמתא דאורייתא).

שית אלפי שנין כו' וחד חרוב:

ב תרפד (ח. ח. אי"ז הפסידות שמצ"ע, רק שרצון הבורא הוא שאז יפסדו. ובאמת היינו שלא יהיו חומריים).

שכחה:

א תז (ש. שלמע' מחמת העדר תפיסת מקום).

שכינה:

ב תשצו (הקו, ע"ש שמקבל מאוא"ס ומשפיע בעולמ'). א'כ (הקו נק' ש., ע"ש שמתלבש בעול' וגם שהוא בבחי' מקבל).
עיי"ע קודב"ה ושכינתי'. קו.

שכל:

א ג (התלבשותו בכוחות שלמטה ממנו). כב (ש. שבנפש למע' מש. שבמוח ומ"מ הוא בבחי' שכל עכ"פ). מב (ש. אינו מכריח אותיות מיוחדות שיתגלה ע"י). צז (מתלבש בכחות שלמטה ממנו. הארה ומ"מ מהות הארה). קעא (בעומקו ה"ה בא בריבוי פרטים, בלתי מוגבלים). קפה־ח (כח המשכיל, המשכה והשגה נעלמת). קפח (ידיעת מציאות כהמ"ש, וכן גילוים מכהמ"ש (ומכח היולי העצמי), הכל ע"י שכל הגלוי שהתהוותו בבחי' גילוי ההעלם. ש. מופלא ש. נעלם, דע"ק דח"ס). רב (כח הש. מתאחד עם הנפש ביותר). רפג־ו (העילוי בש. הוא הרוחניות שבו. ש. שבמעשה שבדבור, דצח"מ בש.). שעד (מופלא ונעלם, למע'). תא (עצם הש. בלבוש המעלים (משל וחידה) וחיצו' בלבוש המגלה. כל ש. בשטחיותו מובן וכשיעמיק יוקשה). תב־ד (ע"י העלם ועלי' דוקא מגיע בעומק הש. ועי"ז אפ"ל אח"כ התפשטות הש. למטה). תיח (גם ש. עמוק נודע אפס קצהו (דאל"כ אא"ל עליו עמוק). כח המשכיל אינו בבחי' ש. אבל מרגישים מציאותו (להיותו מקור לש.)). תכ (ש. סתום ונעלם בעצם). תקיד (ש. דנה"א ודנה"ב). תקכב (כח נעלה, אור הנפש שורה בתוכו). תקנא (הש. במוח, כהמ"ש בהחלל שלמע' מהמוח).

ב תרנו (כח ההיולי דש. מושלל גם מענין הש., כהמ"ש ענינו ש. ומושלל ממציאות ש. ואין השכליים כלולים בו כמו שכלולים בנקודת ההשכלה). תרס (הכנה כללית בכהמ"ש שיהי' בבחי' מקור, ממנו נמשך הכנה לגילוי הש. ממש וזהו די דעכטקייט שקודם נקודת ההשכלה). תשיח (הש. מחייב כפי התענוג שבנפש, ש. או התענוג (גישמאק) בהתגברות). תתנו (פעולתו על הכוחות בדרך אולפנא ולימוד. בשכלי השכל מטה את המדות). תתעז (בכל ש. יש סברות לכל צד). תתקיד (כח היולי העצמי כהמ"ש וש. גלוי, חילוק במציאותם, ש. גלוי מורגש משא"כ כהמ"ש). תתקכא (בחיצו' השגה הסברות ניכרות יותר ובהתחלקות). תתקמה (ש. מופלא ונעלם). תתקמו (תפיסתו בדבר שהוא בבחי' מקום. חילוקים באור שכל כמו"ש בעצם וכמו"ש בהתלבשות בכלי המוחין). תתקנ (ע"י התלבשותו בתיבות מתמעט אור השכל מצד כמה טעמים). א'קנו (נמשך בכהמ"ש. ע"י יגיעה וכו' מגיע בכח היולי העצמי. המשכתו בדרך נבדל מן העצם, כהמ"ש נודע מציאותו בלבד). א'קסד (הנפש מתאחד עם הש., החכ' תחי' בעלי' – דיכול להטותו לטוב וכו'). א'קסה (המשך. אינו העצם, יש בו שינוים, ונתפס בכלי). א'קפב (ההרגש שלמע' מהש. פועל גם בהש.). א'ר (ידיעת הענין: בהשגת הש., בהכרת

הש. בהתאמתות הש. בהתאמתות הענין (הנחה בש.), חילוקם).
ג א'תסג־ד (שמן. דנה"א ונה"ב).

שכר:

א שע (לנשמות בג"ע – העונג שבתורה, ש. טוב – דעתיק).
עיי"ע מצות, שכר מצות.

שלג:

ב תתצ (גילודו קל, חילוקו מקרח). תתצא (בחי' מים ושרשו מאור (דאמ"ר), פרסא שבין ח"ס וחכ' דאצי'). תתקנז (פרסא בהמשכת חכ').
עיי"ע לבושי' כתלג חיוור.

שילוב הוי' באד' ואד' בהוי':

ב תתקלא (ש. ה. בא., התגברות העלם הצמצום והעולם בבחי' יש. מ"ת, לע"ל). א'קעז (יחו"ע ויחו"ת). א'קעט (המשך. בעבודה).

שלום:

א רכה (פדי' בש.).
ב תתד (ש. בפמשמ"ט בין נה"א לנה"ב, ע"י תפלה, אתכפיא ואתהפכא (וע"י תורה אתהפכא)).
עיי"ע מצות, בחי' בהם.

שלי שלי ושלך שלך מדה בינונית ויש אומרים מדת סדום:

א תפ (מדת סדום, תהו). תפז (מדת סדום לת"ק כשזנוזל"ח ולהי"א גם כשחסר קצת, אור ושפע). תקא (ת"ק מדבר באורות דתהו, הי"א בכלים דתהו).
עיי"ע זה נהנה וזה לא חסר.

שלימות:

א רפה (דבר שנתחדש ע"י המשכה מעצם הנפש). תקל (דבר הפשוט לגמרי אין בו ש. דחסר בו פרטים). תקס (ש. העצמות שנושא הכל).
ב תתקצט (הש. בב' קוין דוקא). א'א (המשך. וכן בעבודה. שניהן שוין). א'יד (התחברות או"כ דוקא).

שלישי המדבר (והמספר):

א שעז (עצמות אוא"ס כמו שנמשך בש' הוי').

שלמה (המלך):

א קסד (עצם החכ' שבנפש). רלו (ראוי למלוכה מצ"ע). רפח (נשמה דאצי', אמרתי אחכמה). תכ (הטעם שלא הי' ניכר החכ' במשלי ש.).
ב תערב (כשנשא בת פרעה, אז בפני' הי' אף וחימה אבל בגילוי הי' חסדים וגילוי אור בביהמ"ק).
עיי"ע ברור. ביהמ"ק. ויקהל. פרה אדומה. קרן.

שלמה (לבוש):

א קפ (דרגות בש. מחשבה דאנא אמלוך, רשימו, כלים דאצי', ופעולתם באור).
ב תשצט (מח' דאנא אמלוך). א'קצב (צמצום הא'. חלוקה מש. דמח' דאנא אמלוך).
עיי"ע תורה.

שלשה כתרים:

א א (תורה כהונה מלכות, ג' קוין).

י"ג מדות הרחמים. י"ג תקוני דיקנא:

א קמד (נק' קישוטין, דאלול אינן מתעצמין, דיוהכ"פ מתעצמין). רנח (גילוי יגת"ד ע"י אברהם). תיד (מאיר בהם מהות ח"ס (עצמיות עתיק), בעיקר במזל ונוצר, תיקון הפגמים ע"י יגת"ד). תכג (חיצו' יגת"ד שנמשכים מחיצו' ח"ס, ס' השתל'; ופנימי' יגת"ד שנמשכים מרדל"א ופנימי' ח"ס, המשכה שלמעלה מהשתל').
ב תרע (כמה מדרי' ביגמה"ד, דחיצו' ופנימי' המל', ופנימי' הכתר, דכל השנה אלול ויוה"כ). תתקו (במו"ס י"ג תיקונים ובגולגלתא ז', הטעם).
ג א'שלז (מגבו' דעתיק – תגבורת העצמות. ע"י שערות – מדידה עצמית). א'תל (דמשה ודמיכה, דאצי' ודעתיק).
עיי"ע תקונים.

ג' שותפין כו' הקב"ה נותן בו נשמה:

ב תתג (נפה"ט והגוף מאו"א. נשמה מהקב"ה).

ג' שעות ראשונות כו' עוסק בתורה:

א שנג (תורה בבחי' ג"ר דעתיק, ובשרשה ג"ר דא"ק).

שם:

א לח (מקשר נשמה בגוף ואורות בכלים). תקנ (לבוש שע"י מתלבש האור בכלי). תרכג (חילוקו מאור. אינו בבחי' גילוי. לבוש לחיות הנפש. בבחי' נבדל ואינו מגלה העצם. הגילוים מן העצמות בבחי' שם. עצם השם וחיות המתלבש בהשם). תרכה (המשך. שם כללות המין ופרטי שמות בנ"א. כמה בנ"א שנק' בשם א' (בשם א' ומ"מ מחולקים). שייך יותר להחיות שבגוף (ומשתנה כפי הגוף — דוגמא מנש' משה). שואלים בקברו על שמו). תרכח (שייכות להעצם: ע"י השם נפנה בעצמותו לקוראים. עצם הנפש מוגדר בהחיות שבגוף שנמשך ע"י השם כנ"ל. ממשיך העצם — משיב הנפש מהתעלפות וממשיך הכוחות משרשם העצמי (ובזה מעלתו לגבי אור). בעבודה — רעו"ד. תשובה. קריאת שם המלך (בר"ה) ממשיך המלוכה מעצמות). תרל (בחי' הכלים, מל').

ב תת (חיבור האו"כ ע"י הש. — מל' שבכל ספי'). תתקסט (חלוק מכוחות: אינו בבחי' מציאות רק ציור פשוט וע"כ אינו נרגש בו שום צורך). תתקע (ממשיך גילוי הכח). א'סו (גימט' ב"ן ורפ"ח). א'קעא (ש. למטה לעצמו (חיותו) ולזולתו, ש. למעלה רק לזולתו — נבראים).

ג א'עדר (בא האור בצירופים המגבילים). א'תיז (ש. הו"ע אותיות — הארה בעלמא. בזהר וכתהאריז"ל אור ובגמ' ש.).
עיי"ע א"ק.

שמות, בחי' בשמות:

א טו (ז' שמות — המשכות מרשימו, חיות הכלים). קלח (שמו הכלול בעצמותו, וב' הבחי' דהתכללות והתגלות). קסד (ש. העצם, פני' הכלי, למעלה מפני' הכלי. בחי' פשיטות). שו (ש. העצם התואר והפעולה, עצם פנימי' וחיצו' האור). תיז (ב' בחי' בהוי' לפנה"צ: שמו הגדול (ד' אותיות) ושמו קדמון כקדמותו (בלי אותיות)). תלח (הוא ושמו — שם א' שלמע' מז' שמות הכלולים בעצמות). תקנד (א־ל — אלקים הוי' — חג"ת, חב"ד). תקעו (העצם, והתואר. הכינוי והפעולה. בשכל ומדות). תקעח (המשך. ענינם באצי', ז"א ומל').

ב תרצט (שם העצם היינו עצם אור ולא עצם העצמות). תתקח (ש. העצם — בעצם האור שלמע' מבחי' כלים. בנפש). תתקעא (שמו הגדול — שרש החקיקה שיתפוס מקום העלאת מ"ן, ע"י מתהווים ע"ס הגנוזות).

ג א'רנד (הוי' — חכ'. אהי' — כתר ובינה. התגלות עתיק שבבינה). א'תכ־תכא (שמו הגדול — גילוי מהעצמות להיות יכול להיות אור — למע' מעלות הרצון. שמות (ז' רבים) — נתינת מקום שיקראוהו בשמות. שמו הגדול כמו כחות עצמיים או כמו עצם הנפש נושא הכל).
עיי"ע אויר. או"י ואו"ח. אור שלפה"צ. אותיות. לע"ל. מצפן.

שמות, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן:

א רצט (מילואים דעסמ"ב). שפד (מ.: חכ', ביטול בעצם, או"כ דמ.). תטז (מד' אותיות הוי' נעשה הד' שמות עסמ"ב). תלח (מ. וב., אצי' ובי"ע. העבודה דשם ב"ן בבירורים דבי"ע). תסד (מ.: הקו דלא כהפרדס שקאי על האור שבכלי, וע"י התכללות הע"ס ומחברן לאוא"ס). תסו (מ. וב., תו"ת. ב. בחי' ישות ומלוכה). תעד (ב' מדרי' בס., עולה ויורד). תקב (תהו הוא בחי' ב. דס.). תקלג (מ. ממצחא דא"ק וס. מהבלים דא"ק. ע"י יחוד ע. וס. יצא מ.). תקלט (המשך. חילוקם). תקמט (המשך. מ. המשכת הפנימי' ע"י בקיעה. ס. החיצו' כמ"ש, תהו). תקנו (המשך. סיבת

הבקיעה תגבורת אור דע. (עצם דמ.) ונמשך הארת מ., ביטול דמ. בנבראים בבחי' מעביר ומ"מ בבחי' פנימי'). תקנח (המשך. ביטול דמ. מצד הרגש מציאות (לא מהות) העצמות). תקסא (ביטול דמ. מהות ובלי מהות ביחד. מעצמות מ. (ע.) התכללות דכלים, הארת מ. מחודש וממנו התכללות דאורות). תרו (ביטול דמ. הנחת עצמותו). תרח (מ. וב.: נה"א ונה"ב. מ. הוא אור עצמי לכן גם כשמתעלם אינו מתעלם בעצם). תריח (מ. וב. בעצם מהותם או"כ (עלי' וירידה). כמו שנמשכו בהשתל' עפ"י הכוונה – מ. ירידה וב. עלי', תורה ותפילה).

ב תשצז (מ. בז"א – עלי', ב. במל' – ירידה). תתסח (פרטי ענינים). תתע (בחי' פני' הכלים). א'כח (ע"ב מ"ה ב"ן, אהבה בתענוגים אה"ר ואה"ע. בירור דמ"ה ודב"ן. משה ואהרן מ"ה דמ"ה וב"ן דמ"ה). א'סב (מ. דתיקון מברר תהו מלמעלמ"ט). א'סג (המשך. אחרי הבירור מלמטלמ"ע צ"ל בירור ב' ע"י שם מ. כדי שיהיו אלקות). א'סד (המשך. נמשך בכל מדריגה לברר לפי ערכה). א'סה (המשך. שם מ. למע' גם מבירור שמלמעלמ"ט). א'סו (המשך. גם ביטול היש דמ. הוא ביש רוחני או לאחרי הביטול דשם ב. ביטול חיצו' היש ע"י ב. והרוחני' ע"י מ.). א'סז־סח (המשך. כח האדם לברר הוא ממ.). א'קפד (ש' מ. (אדם): בחי' הפני' (בפרטי הספי')). א'קפה (המשך. פועל התכללות. (שם מ. הכללי, החדש). דמל' מחבר אצי' ובי"ע, וממשיך בם אוא"ס. (כל המדרי' דמ. הם א' בעצם מהותם)).

ג א'רמא־ב (ב' מדריגות שם ס.: מלמעלמ"ט, רביע על בנין. מתלבש בהמדה רק הארה – גם כשמאיר אור ההשגה במדה. המוחין בבחי' מקיף השומר שלא יהי' יניקה. מלמטלמ"ע, בינה כמו חכ' שאינה מקור למדות, ע"י המדות נעשה עליית הבינה). א'ערב (מ. החדש ממצחא דא"ק בדרך בקיעה. חילוקי דרגות דאבי"ע. בכולם אור עצמי אלא שמתעלם). א'ש (ב"ן – מברר מתברר). א'שיח (מ"ה (המברר) למע' מב"ן. חסד למע' מגבו'. לע"ל מעלת הגבו' על החסד – המתקת הגבו' מצ"ע). א'שכד־ה (ש' מ"ה ממצחא דא"ק נמשך למטה ע"י הצדיקים בבחי' יש והוא בשוה כמו האין. האור בא במקום החשך והחשך נעשה אור). א'שכט (בירור דמ"ה מלמעלמ"ט, דב"ן מלמטלמ"ע – ע"י כח עליון נעלם). א'שמה (יחוד ש' מ"ה וב"ן למע' ולמטה. הוי' אחד ושמו אחד. תשובה דצדיקים ובע"ת). א'תלז (ב"ן – רוח הבהמה היורדת. מל' דאצי' היורדת לבי"ע – בהמה, ב"ן שלפני האצי' – בהמה רבה). עיי"ע אלי'. בירור. ברייתא. דוד. התכללות. חכמה.

שמונה עשרה:

עיי"ע תפלה.

שמחה:

א קל (שלמע' ע"י עבודת הבירורים, פני' הרצון). ריב (ע"י ש. גדולה באין כחות נפשו לגילוי גדול לכל). שצא (פועל התגלות כל דבר נעלם. פורץ גדר, מועדים לש.). תקלו (התגלות עצם הנפש. מהפך טבע הכחות).

ב תשפה (בבינה. גורם התגלות המדות: אם הבנים שמחה. צ"ל מהאלקות ולא רק מההשגה. ע"י העמקת הדעת). תתסט (בחי' בינה). א'עג־עד (ש. ועונג. ש. בהתפשטות ומצד הגילוי. מצד חיצו' ההשגה).

ג א'רסא־ו (ע"י ש. של מצוה המשכה מעצ'. מגלה הצפון בלבו. פורץ גדר (הגדרה טבעית כמה לגלות). מגלה מצפוני לבו, השפעת החסד, השפעת השכל (לעצמו ולזולת). ש. מגעת בעצם הנפש, מתרוממת למע' מהגבלת הכחות (עצם הנפש מושללת מכחות רק נושא) ולכן פועל בהם שינוי. יכול להיות שינוי לעולם. עד"ז למע' בש. דלמע' פורץ גדר הגבלה. מצד הש. דלעתיד גילוי אוא"ס למטה. מעין זה עכשיו בג"ע ע"י ש. של מצוה נעשה ש. עליונה ומשניהם כא' ממשיכים גילוי עונג עצמי בג"ע דעולם

הבריאה. משא"כ ע"י ש. בלא מצוה, וע"י מצוה בלא ש. אמיתית ענינו ע"י אהבה בתענוגים. ב' מדרי' בש.: מצד העצמות – בצדיקים, ובעבודה – בכל אדם. ע"י ב' בחי' אהבה: ע"י התבוננות (לדבקה בתומ"צ), ועצמית (בתענוגים). חצר החיצונה והפנימית).
עיי"ע השתלשלות. יסורים. מו"מ. מצוה. עונג.

שמחת תורה:

א תלה (בשמע"צ דוקא, שמחת התורה – שנמשך בה מבחי' שמן בבחי' תוס' אור).
עיי"ע שמע"צ.

שמים:

א קסז (אלקינו בש. – גילוי אלקות בעולמות עליונים, ובעבודה רוחניות). קצא (הש. מספרים כבוד א־ל).
ב תרפה (הש. מספרים כבוד א־ל, מקיומם פעולתן והתכללותן ניכר כח הא"ס).
עיי"ע ארץ. צבא השמים, צבא הארץ.

שמיני עצרת:

א קסה (פני' בינה. קליטה בפני' דהמשכות דר"ה ויוהכ"פ). תלה (המשכת בחי' שמן (משחת קדש, ח"ס) ע"י בירור הי"א כתרין דקלי' בחג (ומשו"ז נק' שמיני (עצרת) ע"ש השמן), לישראל דוקא).
ב תרצה (רגל בפ"ע, קבעו בו שמח"ת).
עיי"ע ר"ה יו"כ כו'.

שמיעה:

עיי"ע ראי' ושמיעה.

שמן:

א עג (בחי' עליונה בחכמה. צף ע"ג יין. מפעפע בכ"ד ואינו מתערב). רכא (ש. הטוב, שייכות למצבה, ג"ר דעתיק). תטו (ש. הטוב – פני' עתיק (ש. למאור למע' ממאור), יורד על הזקן – שמאיר ביגת"ד). תכד (כנ"ל. ב' מדרי' בש.). תלה (ש. משחת קדש – ח"ס). תנ (ש. וש. הטוב, חיצוני' ופנימי' ח"ס). תקנד (ש. הטוב: ת"ת, בחי' פני' עתיק).
ב תתצא (ג' שמנים. ח"ס ח"ע מנורה (שייכותו למשה ואהרן) מנחות. תמיד או מערב עד בקר).
ג א'תסג (חכ', שהוא כח הכללי ונמצא בכל דבר. שמן הטוב המשחה – חכ' דקדושה, שאר שמנים – חכ' דנוגה (אפי' זית – משכח לימודו), זהו חכ' דנה"ב).
עיי"ע מי שאמר.

שמעון, רבי שמעון בן יוחאי:

א תקיט (גחין ונשיק לעפרא: התפעלות הלב. זלגו עיניו דמעות: התפעלות המוחין). תקעט (ר. וחוני המעגל: תורה ותפלה, מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע). תרכה (ניצוץ משה רבינו).
ב תשסז (רשב"י וחוני המעגל, חלוק המשכתם מטר: מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע). תתקלו (נפלא מאד).
עיי"ע תורה.

שמעי' ואבטליון:

א כ (שמאי והלל קיבלו מהם, אצל שו"א הי' סברא א' פשוטה והחילוקים נעשו בכלי המקבל). רט (העלאת נשמתם, בירור ניצוצות דקדושה מלמטלמ"ע).

שמש:

עיי"ע אור. מאור.

שמש ומגן הוי' אלקים:

א רלא (גילוי ע"י הסתר עצם האור).

ש"ע נהורין:

ג א'רלז (מאסתכלותא במצחא דא"א). א'רמ (ש"ע נ. דמצחא הן מקור הארת פנים). א'תעח (במצחא ופנים דאריך, ש"ע בכל פן (חו"ב)).
עיי"ע אריך.

שער, שערים:

א רסג (ש. בינה, יציאה, תרעין עלאין ותתאין). תרו (כל חו"ח לפום מה דמשער בלבי', ז' שערים: ב' עינים כו').
ב א'לא (בינה ונ' שע"ב. ש. משמש לכניסה ויציאה). א'לב (בינה – השכל עצמו, שע"ב – הטיית השכל לאיזה

מדה. (כחו"ח לפום דמשער, דיש ריבוי מדרי', בכללות רק נ')). א'לג (עיקר שע"ב כשמוחין בבחי' יציאה במדות שבלב ממש). א'לד (ש. עשוי לכל, בינה. נתיבות רק בשביל יחידי סגולה, חכ').

שערות:

א רו (אבא יונק ממזלא). רנח (החיות שבמוח מתגשם ונעשה שערה). רפח (ב' מיני המשכה: ש. ואותיות). שנא (למע' מהמוחין עצמם). שעא (בחי' בש.: דא"א ודז"א – פני' וחיצו' התורה. ש. הראש והזקן – מותרי מוחין דקטנות ודגדלות – גליא וסתים שבפני' התורה). תיד (המשכה דרך דילוג, הארה דהארה). תכא־ד (ב' בחי': בהמשכה דס' השתל' (חיצו' מו"ס) – הארה. בהמשכה שלמע' מס' השתל' (פנימי' ח"ס) – דרך מעבר הש. חיצוני' ופני' יגת"ד). תקלט (ש. ואברים, מעלתם זע"ז). תקנא (שרש חיותן מלמע' מהמוחין ולכן אינו מרגיש כאב).

ב תתעג (המשכה דבחי' ש. – יצירה). תתקנח (אינם בע"ק). תתקס (המשך. גוף, חלל הש. ביגת"ד).

עיי"ע דצח"מ.

שפחה:

עיי"ע משנה.

שפל:

עיי"ע עניו.

שקדים:

ב תתקצא (ש. מרים ומתוקים. מל' השפעה).

שקר:

ב תשמח (בעצם ובהתפשטות, עשו).

שר:

ג א'רנ (הפרש בין שר לעבד, שר – עשייתם עפ"י הטעם, נק' יועצי המלך, תנאים ואמוראים, משא"כ עבד בקב"ע).

שרה:

ג א'רפ (הוסיפה על המאורות. שהוסיפה צחוק ותענוג שיתגלה לע"ל).

שרים, ע' שרים:

א קסח (גרזן ביד החוצב. אין להם בחירה). תכח (בירורם ע"י המשכת או"מ בחג).

ב תתקכ (אין בהם ממש דיתבטלו).

ג א'תמו (ממוצעים. חיצו' האור).

עיי"ע זמן ביהמ"ק. מט"ט.

שרפים:

א פו (השגתם באלקות). קצו (ש. עומדים ממעל לו, מצד השגתם). תלא (בחי' יסוד האש, נשרפים בהרצוא והתשוקה שלהם). תקטז (ש.: בחי' יושר, ציור אדם. אופנים: עיגולים, אינו בציור אדם). תקסז (ש. עומדים ממעל לו, פי' הבעש"ט: מפני רצונם ליכלל). תרכ (ההתבוננות בביטול הש. והאופנים ש. אומרים קדוש (שמשיגים ההפלאה דעצמות אוא"ס) והאופני' ברוך (שמצד העדר השגתם רוצים בהמשכה)).

ב תתכ (בבריאה).

ג א'שצב (ש. שבבריאה אומרים קדוש, וחיוה"ק שביצירה – ברוך. סוכ"ע וממכ"ע).

עיי"ע רצון.

שרש:

ג א'שיד (ש. ותוס'. קו ועצם אור. זיכוך הכלים – גם למטה גילוי אור. מרחיב גבול הקד').

שתוק כך עלה במחשבה:

א כב (טעם כמוס שלמע' מבחי' שכל וחכמה).

ג א'רלט (טעם נעלם שא"א להתגלות. למע' מטעם כמוס. פני' ח"ס שהטעם נעלם לגמרי. ההעלם רק לגבי מקבלים).

שתיק רב:

א רסב (מדות דחכ').

ת

תאוה:

א רט (או"פ דקליפה). ריג (ע"ה שמוכרח לגשמיות אצ"ל ת. בזה). רכג (ביטול הת. ע"י התבוננות (דתפלה) שבכל דבר חיות אלקי).

תבונה:

א קסה (עצמות המוחין. אין מספר. קליטה בת.). רסד (קליטת הענין. בעבודה).
עיי"ע ישסו"ת. בינה.

תהו:

א רט (ס"ג שלמע' ממ"ה שנפל בבחי' ב"ן). שח (מציאות דבר. אנ"ך דת. המשכת מדות דת. מהמוחין דק מעבר). תלו (מדות דת. בתוקף: האורות מפניה ריבוי והכלים מצד המיעוט. בחי' גבורות). תלט (נפילת ניצוצין דת. בבי"ע. למטה נעשו גבורות קשות וע"י הבירור נעשה בהם תוקף הרצוא (ריח חזק להמשיך חיות חדש)). תסו (לא הוה משגיחין אפין באפין, מלכין דת.). תעז (המשך. הספי' בבחי' כתר, התגלות חיצו' דעקודים, בבחי' פירוד ממקורו). תקכ (התגלות חיצוני' העקודים כמו שהוא ולא הארה).

ב א'סג־סד (אבי"ע דת. אופן בירורם).

ג א'שפט־שצא (ת. – דבר המתהה בנ"א שא"א לכנותו, חומר היולי, בריאה. בהו – בו הוא, ניכר הנרצה ואין ניכרים הפרטים. ת. – קו ירוק המקיף העולם, חשך. בינה. בהו – אבנים המפולמות שמהם יצאו מים. אפס – עתיק, רדל"א).

תהו ותיקון:

א קנד (חלישות האור דת. מצד התחלקותו בריבוי פרטים, מיעוט בכללות האור. תי' רך כקנה ותה. קשה כארז). קעו (הכלים בבחי' מיעוט וריבוי, ישות וביטול. סיבת השבירה מצד מיעוט הכלים). ריא (יחוד וחיבור הע"ס, ושרשו מעצמות א"ס). תלו (קשה כארז, רך כקנה. חילוק בהכלים דתו"ת: תוקף בעצם, תוקף מצד הטעם. שרש זמ"ל דת. מחיצו' א"ק ומלך השמיני (שרש התיק.) מפני' א"ק). תנה (בהתגלותן מובדלים זמ"ז, בעצמות א"ס בהשוואה). תסו (ת.: ישות ורוממות, אינו סובל מציאות זולתו. תי.: ביטול). תסט (המשך. גם בתי'. הספי' בבחי' מציאות מורגש. רוממות דת. הוא במה שמבטל זולתו, בתי. יש רוממות עצמי). תע (רך וקשה). תעז (המשך. בת. רק כח התנשאות לא התנשאות עצמי). תעט־פב (ת.: כל ספי' בשלימות בפ"ע, תי.: מקבלים (השלימות) זמ"ז). תפג (בת. לא היו משפיעים זל"ז מפני שחסר הביטול לכוונת העצמות). תפו (למה לא הי' בת. השפעה מצד רוממות). תקא (רוממות דת. אינו נותן מקום לזולת. או"כ דת.). תקב (המשך. ב' ענינים בספי' דת.: לא נתנו מקום זל"ז – מצד האורות, לא היו משפיעים ומקבלים זמ"ז – מצד הכלים. ונתתקן באו"כ דתי.). תקכ (מדות דתו"ת, תוקף וחלישות. אורות דתי.: באופן אחר מאורות דת., נמשכים מאורות דת. (ע"י עבודה ממשיכים עצם אור דת.)). תקכו (כתר דתי. הוא בל"ג בבחי' ביטול, בת. הבל"ג בבחי' יש. אור' דתי. בבחי' גבול ולכן הספי' נותנים מקום זל"ז). תקכח (בתי. כלים רחבים ועי"ז נעשה התכללות הספי', בת. כלים קטנים). תקכט־לא (התכללות דכלים דתי. שמקבלים זמ"ז). תקלג (ת. מהבלים (ס"ג) דא"ק, תי. ממצחא (מ"ה) דא"ק). תקלט (המשך). תקמט (המשך. מעלת אורות דת. דאינו גילוי ההעלם כ"א העצם נמשך, או"מ. שלא ע"י לבוש ולכן לא נתלבש בכלים). תקסב (התכללות דתי., ביטול דת. בבחי' ישות ושלא כפי הכוונה, דתי. בהנחת עצמותו). תקצז (התכללות דתי. באו"כ בב' אופנים). תר־ח (או"כ דתו"ת).

ב תשעב (בבירורים: זריעה ונטיעה, צדיק וישר). תתעו (המשכת האור דתי. דרך פרסא דוקא. בתהו בעיקר שלא ע"י

פרסא, אבל יש שגם ע"י). תתקכג (שרש התי. למע' משרש התהו). א'יב (או"כ איזה קודם בתו"ת. תיקוני האו"כ). א'סב (שרש התי'. קדום לשרש הת.). א'קלג (בת. ההשפעה מצד הגדולה ואין הזולת תופס מקום, בתי. ההשפעה בשביל המקבל).

ג א'רצג (תיקון הפרדת פסולת. בשבה"כ נתערב. תיקון מפריד. בתחלת בריאה קלי' למטה מהעולמות. ע"י חטא עה"ד נתערבו. ע"י לעבוד האדמה מבררים). עיי"ע או"כ. בירור. כלים. שמות, עסמ"ב. שבה"כ.

תוארים:

א קלה (על העצמות „בורא" ולא „מאור"). קצד (ת. החיוב והשלילה, וחילוקם).

ב א'פ (ת. השלילה (עד"מ שאינו מושלל מחכ', מלהאיר), היינו שאינו מוגדר בזה). א'קמד (הת. מגביל המתואר, על העצמות אינו שייך ת. (גם בשם מאור) כ"א בורא).

תוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר:

א סב (אור עצמי).

ג א'רכ (תוס' אורות בג"ע ע"י העבודה דתומ"צ). א'רנה (כנ"ל).

תוקפא דגופא חולשא דנשמתא:

א רעז (ההתחלה חולשא דנשמתא). תלד (כנ"ל).

תורה:

א ז (בבחי' הגבלה והתחלקות, חלוק ממצות). יד (ממוצע בין א"ס לעולמות, אינו כמו הממוצע בעולמות. חיצו' ופני' התורה, אור ושלמה). לב (בחי' מדבר ישוב ושדה שבת.). עד (ממשיך הארת פנים שלמעלה). קמא (הכח בנפה"א לצאת מגלות דנפה"ב. רעו"ד ג"כ נמשך מת.). קמב (ת. ונש"י משפיעים זב"ז). קמט (אין בה התחלקות דאבי"ע). קסה (ממשיך בחי' בלי מספר במספר דעולמות). רט (קול מעל הרקיע. אין הפרסא מעלים וע"כ יכול לברר, החזירה על כל אומה). רלא (לימוד ההל' תופס במהות ח"ע אבל אינו בבחי' גילוי. לע"ל יהי' בגילוי). רמב (טעם לרצון דמצוות. פועל התחלקות דקלות וחמורות (ומ"מ אין הרצון נתפס)). רסו (נק' משל הקדמוני). שיז (המשכת אצי' בבי"ע, מקרא משנה ותלמוד). שכד (ממוצע). שמב (שלישי המדבר א"ק, משנה ת. וד' ספרים). שמה (חתומה או מגילה מגילה נתנה, כלל ופרט – חכ' דא"ק והמשכה בפרטי העולמות (דיבור פרטי דתורה)). שמו (המשך. זמירות: חיות וגילוים תלוי בת., לשון לזמר עריצים). שמח (המשך. ע"י תורה (חכ') המשכת המקיף בפנימי'. ע"י תורה בירור הא'). שנ (נובלות חכ' שלמע' תורה. זמירות – גופא דאורי', ושעשועים עצמיים – נשמתא ונשמתא לנשמתא. בחיצו' הת. יש בהעלם תענוג העצמי). שנג (הת. בביטול עצמי לעצמות א"ס – שעשועים העצמיים הן תענוג האדם. התקן עצמך כו', ירושה ומתנה דת.). שנו (המשך. נק' אומן. כלי אל העצמות. בחי' כח שחוץ להעצמות. תושב"כ – אותיות הכתיבה). שסו־עה (ב' הבחי' דהתקשרות וכו"ח: חיצו' התקשרות ופני' כו"ת. גם בפני' התקשרות וחיצו' ג"כ כו"ח). שסו (אותיות הת. וכן מה שמתלבש ומדבר בדברים גשמיים – בבחי' נבדל, חיצו' הת. אותיות הת. ניתן לכאו"א בהתגלות (משא"כ טנ"ת)). שסח (הת. למע' בבי"ע ג"כ חיצו' לפי שמדבר בעניני הנבראים). שע (ת. באצי' מדבר בענינים דאלקות ומ"מ ג"כ חיצו' שמדבר במדרי' דהשתל. חיצו' הת. – חיצו' חכ' שבא בהשגה דבינה וע"כ הר"ז בכל עולם לפי"ע. פני' הת. – העונג שלמע' מחו"ב. כו"ח עם קודב"ה). שעא (גליא וסתים בחיצו' וכן בפני' הת.: חיצו' הת. מל' – משערות דמל' גליא ומעצמי' המוחין דמל' סתים. פני' הת. ז"א – משערות דז"א גליא ומעצמיות המוחין דז"א סתים (ת. ברוחניות ועונג שבת.) – ב' הבחי' דהתקשרות וכו"ח בפני' התורה). שעד (גם בחיצו' הת. כמו"ש בבחי' נבדל כו"ח. ב' טעמים:

הארת עונג דבחי' שעשועים עצמיים נמשך בכל המדרי' דתו', בחי' ההשגה דת. גופא כו"ח). שעח (טל ומטר דת. — משיח ומשה (פני' וחיצו'), תורתן אומנתן — המשכת הת. כמו"ש בשרשה בעצם תענוג הפשוט). שפג־צ (ממשיך הביטול דד"ע בנשמות וביטול היש בנה"ב). שפד (מגלה האהמ"ס שבנש"י. מחכ' נפקת, שם מ"ה). שצ (אין לשכוח על נותן הת. בעת הלימוד וצריך לכוין שזהו חכמתו ורצונו ית'). תיג (בחי' תשובה ג"כ מצד פני' עתיק שבחכ' דת.). תלח (חכ' ברורה שכבר נתבררה מלמעלמ"ט, תיקון בעצם, שם מ"ה). תסא (ואהי' אצלו אמון כו', המשכת שעשועים עצמיים בכל המדרי' דהשתל'. ה' מדרי' בת.). תעב (ממוצע להמשיך ממל' שבעצמותו, שיהי' רצון למלוך). תקנט (אותן שתורתן אומנתן הביטול בבחי' ראית המהות). תקעא (ע"י ת. פדי' — להיותה בחי' אור. בגדר הכלים). תקפח (מדו"מ דת., מצד הביטול בכולם המשכת העצמות, בירור נה"ב). תריד (עוז ותושי'. ת. לשמה שכר הנשמה, וגם מיחד קודב"ה ושכינתי' בתחתונים).

ב תרפג (ת. הוא גילוי שלמע' מהשתל', ומ"מ באה בגילוי למטה). תשמא (גילוי עצמות בבחי' או"פ. אמת). תשמב (קו האמצעי). תשמג (ג' ענינים במעלת הידיעה, עיקרו בתושבע"פ. מעלת הקריאה. היכלא עילאה דקוב"ה. ע"י נש"י אחים ורעים להקב"ה. נתלבשה בגשמי' בכדי שגילוי הת. לע"ל יהי' לנשמות בגופים דוקא). תשמו (המשכת עצמות גם באותיות וגליא דת. ממוצע דת. אינו כממוצע דעול'. אמת). תשסב (חכ' דת. עצמית ותופס בעצמות משא"כ רעו"ד). תשסג (גילוי העצמות בת. ע"י רעו"ד). תשפט (אינה בבחי' תפיסה ממש בתחתונים). תתפג (גליא וסתים דת. — ח"ע וח"ס). תתפד (עצמות בחכ' ובה השראת אוא"ס). תתקיב (בשביל הת.). תתקס־סא (הבדלה בין חכ' הת. לחכ' דמע"ב (בין אסור למותר), בין חיצו' ופני' הת., ובין רזין ורזין דרזין בת. ע"י ג' פרסאות: יגת"ד, פאות שבגולגלתא, קרומא דאוירא). א'סג־סד (בירורים שע"י הת. יגיעה בת.). א'פא (כל פרט בת. ע"ד חלק מן העצם). א'פד־פה (משנה ת. וד"ס בי"ע ואצי'. שלישי המדבר. חכ' הקדומה. משנה ל' משנה למלך וגם ל' לחם משנה). א'קסז (אור ושלמה, פני' וחיצו' הת., בל"ג ובבחי' הגבלה).

ג א'רמח (טעם הנגלה — מוחין השייכים אל המדות. הסוד — מוחין דגדלות. רשב"י ע"י עבודתו בעצם הנשמה, אהבת בכל מאודך המשיך מוחין דגדלות (בת.). א'רנא (חב"ד דז"א, פסקי המדות (כשר מותר וטהור — חסד, שיתעלה הדבר, פסול אסור וטמא — גבורה, דחי'). ששה סדרי משנה — ששה מדות — ע"פ החכ'. נה"י דא"י מוחין לז"א. אין הת. (ז"א) מתקיימת (להיות לו מוחין) אלא במי (בינה) שממית עצמו (סילוק האורות מנה"י) עלי' (שיתלבשו המוחין בז"א — ת.). א'רנב (חיצו' א"ק. חכ' דא"ס. אורייתא וקוב"ה כ"ח — בגילויים דוקא). א'רנח־ט (לחם. כשנאפה טוב מתעכל ומתאווה לאכול עוד, כמו"כ ת. כשאפוי באהבה רשפי אש. בפני' הת. כ"ז נפש רעבה לת. יש בחי' ת. למע' מבירורים. מתנה. נעשה דבר א' ומאיר בו העצמי ואינו שייך רעבון. בחי' זו — הנחמדים מזהב (קו, בינה, אור שייך לעולמות) ומפז (חכ', ברוך שאמר שמדבר בהתהוות), דכ"ז יחוד חיצוני דאו"א, והנחמדים יחוד פנימי. ומתוקים מדבש ונפת — תענוג עצמי ותענוג מורגש. טעמי ת. דלע"ל. בפרט תומ"צ שאחר התשובה — בחי' תענוג שבנש"י מצ"ע. בעיקר לע"ל). א'ערב־ד (אור עצמי עד למטה, מ"מ יש חילוק בגילוי בין אצי' לברי'. בין התלבשות ח"ע בהלכות להתלבשותו בדו"ר שכליים של מלאכים. בהלכות גילוי מהות ח"ע. וגם ההתלבשות הוא דמהות ח"ע. ההתלבשות בהלכות דוקא ע"י ההתלבשות בנשמה דמל' דב"י. וח"ע עצמה א"א כ"א באצי' ומדברת בפרצופים עליונים). א'רפא (כוללת כבוד או"א (תושב"כ ותושבע"פ —

או"א, לימוד ת. לשמה – כבוד או"א), גמ"ח (תורת חסד), הבאת שלום (כל העוסק בת. משים שלום). וזה ת"ת כנגד כולם). א'רצז (ד"ת אין מקבלים טומאה אף שבאה בהתלבשות. כיון שהוא פני' האור). א'שכא־ב (עה"ח. מאור ואור שבת. (בשניהם אין אחיזה לרע). מחזירו למוטב דוקא במאור. והמאור שבה – גם בנגלה יש נסתר. למוטב – מקור לטוב, ל' מפעיל). א'שסה־שעב (מקרא משנה תלמוד בי"ע (מקרא – עשי') ובע"ח חב"ד חג"ת נה"י (מקרא חב"ד). מק' למע' מגילוי ירדה לעשי' דוקא. משנה (חג"ת דאצי') ביצי'. ברייתא (נה"י שבתחתון) נמשך לעשי'. תלמוד (חב"ד שבנה"י דאצי') בבריאה – רק הארה). א'שעד (בראשית – ס' הישר – למע' מהתחלקות קוין. בשאר ספרים מצות – ימין ושמאל. שרש האצי', והתכללות הקוין באצי'). א'שעז־שפו (תשב"כ גילוי ח"ע. תשבע"פ ח"ת. במשנה בגילוי מדות שבח"ע. בתלמוד במחשכים, ומגלים מה שגנוז בהאותיות ע"י שמגיעים בעצמות ח"ע. כ"ז בבריאה (בורא חשך), והמשיכו בו האור דהעלם חכ'). א'תב (המשכה מח"ע ע"י ת. (כיון שהיא חב"ד דז"א, או כיון שהיא חכ' הקדומה דא"ס), בברהמ"ז, ממשה לזקנים ולנש"י, תנאי התנה במע"ב, פסוקי ת. שימליכוני).
עיי"ע אדם. ויבואו כו'. חכמה, מדרי' בחכמה. תלת קשרין. נשמות ותורה.

תורה ומצות:

א נג (מעלה הנשמה מבחי' כלים לבחי' אורות). צב (רצון העליון). קעח (כלים לאהוי"ר שע"פ טו"ד ושלמע' מטו"ד). קצח (המשכת ד"ע). רי (פנימיות ועצמיות האור ועי"ז יכולים לברר). רכא (בגשמיות, ע"י נעשה המטה כלי לאלקות). רלא (ע"י תופסים העצם אבל אינו בגילוי). שה (ע"י מאירים עולם. המשכה עצמית, ע"י ביטול אמיתי, אתהפכא חשול"נ). שיב־ח (מדידה בת. ופרטי ואופן המ., המשכת העצמות). שצו (במדרי' נעלית יותר לאחרי העבודה דרעו"ד). תמה (עיקר הגילוי אור ודביקות באלקות הוא בתו"מ (ולא בתפלה)). תקפו (ציורם – העצם מצטייר). תקפח (מדו"מ שבתו"מ: כוונה ברכה ומעשה, עיון דיבור ולימוד ע"מ לעשות (או מעשה דעקימת שפתיו). בירור נה"ב, ביטול דמ"ה). תריג (ע"י תו"מ התשת כח נה"ב (ת.) וקישורו לאלקות (מ.). שכר העבודה: לימוד ת. לשמה, מצותי).

ב תרסט (שמירה שלא יהי' התגברות נה"ב על נה"א). תשעז (כללותו רצו"ש, לפני מ"ת ולאחריו). תתסז (ממשיכים עצמות האור, שיהי' אוא"ס ממלא מקום החלל ולמע' מקודם הצמצום). תתצח (בגשמיות דוקא ממשיכים עצמות אוא"ס, עשיית הדירה ע"י). תתקג (ת. – מחשבה ודיבור. מ. – מעשה. ע"י מתקשר במדו"מ שלמע' (בביטול היש או ביטול במציאות)). עיי"ע ג' שעות. לא הי'. מצות.

תורה ומצות, חילוקם:

א לב (או"פ ואו"מ). צב (באופן המשכת הרצון: בת. התחלקות משא"כ במ.). רלב (יחוד האורות ע"י ת., ויחוד הכלים ע"י מ.). שמב (ת. למע' מזמן, מ. בבחי' זמן). שסו (ביחודם – ע"ד או"כ, באופן התלבשותם בדברים גשמיים: מ. בהתלבשות ממש ועושהו כלי לרצה"ע משא"כ ת.).

ב תשמ (או"פ או"מ). תשסב (מ. (גם בתמימות) אינו תופס בעצמות ממש כמו"ש בת.). תתנו (הת. טעם המ. ובו התחלקות דקלות וחמורות. מ. רצה"ע ושוים לפניו). תתפג (ת. מבדיל בין הטמא והטהור, ומ. במותר עצמו מה ראוי למצוה. חכ' וח"ס). א'כא (פנימי' וחיצו' הכתר). א'קמה (ת. בחי' אור וגילוי, מ. בעשי' דוקא שבו כח העצמות). א'קפח (שמים וארץ. ת. – כלי כללית לגילוי אוא"ס, מעהמ"צ – ע"י המשכת האור).

ג א'רנ־א (ת. המשכת מוחין שנק' אור. אחותי. מצות נק' בת. מקבל). א'רפה־ו (או"כ. גולגלתא וח"ס, אברים חיצו'

ופני'. מקיף ופנימי, מה שהכלי ממשיך אור ואור מצ"ע, העלאה והמשכה). א'רצז (ת. אור (פני' האור), מ. כלי (חיצו' האור). ד"ת אין מקבלים טומאה. במצות יכול להיות אחיזה). א'שסז (המ. שרשן למע' מת. ולכן נשפלו בעשי' ושייך לכאו"א, משא"כ ת. בידיעה ויש בה חילוקי מדרי').

תורה ותפלה:

א רכה (מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע, בירורים בדרך מנוחה ובדרך מלחמה). שנט (ת. שקודם התפ. – עוז ותושי'. ת. שלאחר התפ. – לשמה, ממשיך אוא"ס בת. ומתקשר בו, מעלת התקשרותו על ההתקשרות דתפ. (ב' אופנים)). שסז (חילוקם באופן הבירור). שעט (כנ"ל). שפט (אבן ולבנה, אותיות שנתנו למע' ואותיות שנתבררו). תקעט (חיי עולם, מלמעלמ"ט. חיי שעה, מלמטלמ"ע. גם בתפ. בחי' מלמעלמ"ט). תקפט (מ"ה וב"ן). תרז (המשכת האור, וביטול הכלי). תריח (מ"ה וב"ן, או"כ, מלמעלמ"ט מלמטלמ"ע, ביטול עצמי (במציאות) וביטול היש).

ב תשסד (ביטול דתו. ע"י ביטול דתפ.). תשפה (מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע). תשפז (המשך. תפ. צ"ל בהדרגה דוקא (משא"כ תו.)). תשפח (המשך).

תורה, פנימיות הת. ונגלה דת.:

ב תשמז (גילוי עצמות בפני' הת. יותר מבגליא). תשעה (בירור ממילא ובמנוחה). תתפג (פ. הת. – ח"ס, מחמיר יותר מגליא דתורה). תתקסא (פ. מובדל מחיצו' התורה ע"י פרסא דפאות שבגולגלתא. הבדלה בפ. הת., רזין ורזין דרזין ע"י פרסא דקרומא דאוירא). א'צט (מי שמורגל בנג. כשמפסיקין אותו לפ. הת. אינו מוצא עונג בזה, כי זהו רק ידיעת המציאות ולא השגת המהות. פ. הת. גבהה מעלתה).

תורה שבכתב ותורה שבעל פה:

א שג (המשכה מתושב"כ לתושבע"פ הוא רק בחי' האותיות. גם תושב"כ הוא בחי' נובלות חכ'). שנח (תושב"כ – אותיות הכתיבה). שפד (עה"ח עה"ד, שם מ"ה בעצם והארת שם מ"ה שיורד לברר). שפד־צ (לימוד לנה"א (לגלות הביטול דמ"ה) ולנה"ב (לפעול ביטול היש). אבן ולבנה. פעולת תושב"כ בשבע"פ). תקנט (תושב"כ פועל ביטול יותר, מ"מ אי"ז ראית המהות רק הרגש מציאות העצמות).

ב תשמג (חילוקם, מעלת הקריאה ומעלת הידיעה). תתסד (תשב"כ יסודותה אותיות, משא"כ תשבע"פ. שבכ. ברמז ושבע"פ בגילוי. שבכ. הוא אור עצמי). א'ד (בתשב"כ בהאותיות נמצא כל העומק, שבע"פ דרשת האותיות).

ג א'שעז־שפג (תשב"כ ח"ע, בקיצור. תשבע"פ בבינה. מדות שבחכ' נמשכו בח"ת, והן ששה סדרי משנה. אצל התנאים בגילוי ואצל האמוראים במחשכים, ומגלים ע"י שמגיעים בעצ' חכ'. תשב"כ ותשבע"פ – ספר וסיפור. וסופר (ת"ח) מגלה ח"ע שבאותיות ע"י שמגיע לשרש החכ'). א'שפה (כנ"ל. ובעיקר בתלמוד – במחשכים). עיי"ע אותיות.

תיבה:

א קעג (תפלה, צהר לת.). עיי"ע נח. צהר.

תיקלא:

עיי"ע מלכות.

תלמוד:

ג א'שעב־ג (חב"ד שבנה"י דאצי'. בברי' – רק הארה. מה שפלפלו האמוראים בחכמתם ע"י מס"נ ומשנה בקבלה). א'שפט־שפו (במחשכים, ומגלים מה שגנוז בהאותיות ע"י שמגיעים בעצמות ח"ע. בבריאה (בורא חושך), וממשיכים בו האור דהעלם דחכ'). עיי"ע אור.

תלמוד בבלי וירושלמי:

ב תתצד (ת"ב אריכות הפלפול כו' –

בירור ע"י התלבשות (מוחין דאימא). ת"י קיצור – בירור בדרך ממילא (חכמה)).

תלמוד גדול או מעשה גדול:

א תרכו (המשכה מלמעלמ"ט והעלאה מלמטלמ"ע. כל השנה ת"ג ובתשרי מ"ג).
ב א'קפח (ענין הפלוגתא).

תלמיד חכם:

א רכג (כ"ז שמזקינים דעתם מתישבת. כח הרוחניות בנשמה שאין בה הפסד).

תלת קשרין מתקשראן:

א שנו (התקשרות הוא בשני דברים נבדלים. נשמות למטה ותורה שבאי"ע להעצמות. קשר של קיימא. התקשרות דתורה בהעצמות ע"י ישראל). שנח (המשך. התקשרות דתורה הו"ע לימוה"ת לשמה). שסג (ע"י ההתקשרות באים למדריגה נעלית מההתאחדות הקודמת: בנשמות, בנשמות לגבי תורה, בתורה לגבי קוב"ה. התקשרות דתורה בעצמות ע"י ישראל דוקא).
ב תשמו (ב' אופנים: התקשרות דהשתל', עצמית).

תמים, תמימות:

א קנה (ענינו, בהעצמי דוקא, בבטחון. ת. במוחין בלב ובמעשה. בא מנקודת הרצון שלמע' מטו"ד).
ב תשנה (ת. במוח לב מעשה, בסיבת רצון עצמי, אמת). תשסב (ת. מצ"ע אינו תופס העצמות, רק ת. במצות, ויותר מקב"ע).
ג א'רכה (ערנשטקייט. בלי התפעלות הלב, ואינו במורגש, אלא שאינו יודע אחרת. תמימות יסוד מוסד להעבודה בבחי' גדלות – שלא יטעה בנפשו. והו"ע עיבור ומוטבע. עיקר ענינו בזמן הקטנות, ונשארת לעולם).

תנאים ואמוראים:

א שפח (נשמות דברי' ויצי', ביטול בתכלית. או: נשמתם מאצי' שבבי"ע וע"כ הם מייסדי תושבע"פ (מ"ה דאצי' שבא לברר)).
ב תתק (ע"י לימודם במסי"נ (קבעמ"ש) גילוי אמיתית רצה"ע, להיותם מושרשים בעצמות א"ס).
ג א'רנ־א (תו"א נק' שרים שפוסקים ההלכה (פסק על הניצוצות אם יתעלו), עובדי ה' בנשמתן, אחותי, שרש נשמתן מאצי', אחים ורעים לז"א, ז"א נק' אחיך הגדול (מצד גדלות הכלים לגבי הנשמות, ומצד ה„ואו" דואחיך – הקו מאוא"ס המאיר בהם, תכלית הנשמות לאשתאבא בגופא – כלים). אבל נשמות אלו נמשכים מאו"א כמו ז"א. מארי תורה. הגם ת. – בריאה, אמוראים – יצירה, י"ל דנכללים במל' דאצי', וי"ל שהם מאצי' שבבי"ע). א'שעג־ד (בת. הכל בקבלה. א. בפלפול במס"נ על חכ' התורה). א'שעז־פ (אצל הת. ח"ע בגילוי, אצל הא. במחשכים, ומגלים ע"י שמגיעים בעצ' חכ'). א'שפה (כנ"ל).

תענוג:

עיי"ע עונג.

תפארת:

א ריח (ב' מציאות בת.: בעצמה ומה שכוללת חו"ג. ב' מיני התכללות). תקנה (עולה עד הכתר פני' עתיק. ת. הנעלם בא"ס).
ב א'קע (ת. עולה עד הכתר. ת. הנעלם).
ג א'תטז (קו האמצעי – ברית יחיד באמצע, עולה בפני' הכתר, כולל חו"ג ומטה גבו' לחסד).
עיי"ע חו"ג.

תפלה:

א סא (שחרית ומוסף). סט (דוחה את הרע דנוגה). קיח (סולם. עבודה ע"פ טו"ד שמגיע במקיף שבנפש למע' מטו"ד. פסוד"ז, ברכת ק"ש, ק"ש ושמו"ע). קעג (בירור ותיקון נה"ב). רט (בירור מלמטלמ"ע). ריד (ת. בצעקת הלב מוציא פנימיות הלב מהסתר הנה"ב). רכו (ת. דרבים ממשיך עצמות

אוא"ס). שמז (מסירת פני' הרצון לאלקות. עי"ז נעשה חרב פפיות). תמה (רושם הת. בהעסק בתו"מ דכה"י). תמז (לאחרי הת. מתעלם ההתפעלות. נשאר רק רושם). תקה (התחברות נשמה המלובשת בגוף עם שרשה. ע"י הקדמת כובד ראש (תשו"ת) ותורה). תקיא (עיקר אהוי"ר בת. ורשימו נמשך כל היום). תקכה (בבחי' קירוב, ולכן אומר סלח לנו דמוצא גם דקות הרע). תקעג (במקום קרבנות. הארת נה"א בנה"ב, ע"י הקדמת הכובד ראש). תקצה (ע"י כובד ראש שקודם הת. כלי לקליטת ההתבוננות). תרג (ביטול הגוף מצ"ע הקדמה לביטול הגוף ע"י נה"א בת., צ"ל לפי"ע נה"ב ואז נעשית כלי). תריד (כנ"ל. בלבושי השגה דוקא). תרטז (צ"ל בהדרגה מלמטלמ"ע). תרכא (עבודת הנברא בכח עצמו, בהדרגה מלמטלמ"ע: מודה אני, ברכת השחר, הודו, פסוד"ז, ברכות ק"ש, ק"ש, שמו"ע – ענינם. שם ב"ן ביטול היש).

ב תרמג (נק' עבודה שבלב, כמו שהלב עיקר החיות כמו"כ ע"י ת. נמשך חיות אלקי. תוס' אור בהשתל'). תרע (תיקון חצות, פסוד"ז, שמו"ע). תשד־ט (ק"ש ות., ת. בעמידה דוקא – ביטול בתכלית). תשי (המשך. ועי"ז גם למע' נעשה בחי' עמידה). תשנה (רעו"ד בת. אמת דנשמה, מגיע בעצמות). תשסו (ת. ברכה, חילוקם). תשעא (ת. עשיר). תשפו (מל' התחברות. כנגד תמידין). תשפז (בהדרגה דוקא. הודאה, פסוד"ז (חקיקה מבחוץ), ברכות ק"ש וק"ש, שמו"ע). תתד־ח (תכליתה לזכך נה"ב. ע"י חיבור נה"ב עם נה"א (א' דם)). תתד (אסור לאכול קודם שיתפלל, נשמה באפו. מודה. ברכות השחר ופ' הקרבנות (ע"ד חקיקה מבחוץ ומבפנים). הודו, פסוד"ז (להכרית החיצונים שמסביב בחוץ)). תתו (המשך. פסוד"ז, ברכות ק"ש, וק"ש (ה' אחד ובשכמל"ו). – ועי"ז ואהבת בשני יצריך). תתט־ל (התחברות נשמה (בחי' המתלבשת) עם נשמה לנשמה (שרש הנשמה)). תתי (ע"י השגה דנשמה בא לרצו"פ (רעו"ד). אבל הכוונה שיאיר בהכוחות גופא. נשמה באפו (בנה"א עצמה)). תתיב־ז (סדר הת. דבחי' נפש. דרוח. פסוד"ז. התבוננות). תתיח (נשמה, ברכות ק"ש וק"ש). תתיט (פסוד"ז, ברכות ק"ש וק"ש: רוח רעש ואש (חקיקה מבפנים)). תתכב (המשך. הנ"ל בחי' מורגש. שמו"ע – בלתי מורגש). תתל (ע"י ת. מגיע עד שרש הנשמה, רעו"ד). תתלד (צ"ל בהקדמת היציאה מהחומריות תחלה ע"י כפי'. כובד ראש. התבוננות דת.). תתקג (ענינה ביטול למע' מטו"ד, וע"י הוא התקשרות מדו"מ דהאדם בדלמע'). א'לח (מברר נה"ב שיהי' כלי לאלקות. יוצ"א, ביטול המלאכים. ק"ש, ביטול פנימי. שמו"ע, סלח לנו שמרגיש דקות הרע). א'מז (פסוד"ז, חקיקה מבחוץ. ברכות ק"ש וק"ש ביטול פנימי). א'קכח־כט (דחול בירורים, דשבת להתענג על הוי').

ג א'רלח (לאחר הת. מסתלקים המוחין וההתפעלות, נשאר רק הסכם). א'רמו (בחשאי. מילוי החסרון בבחי' מל'). עיי"ע אדם. אין עומדים. הודאה. ז"א סולם. פסוד"ז. ק"ש. שבטים. תורה ותפלה.

תפלין:

א שסז (בהשתל' – המשכת מוחין לז"א, למע' מאצי' – המשכת הכתר. כתיבתן והנחתן. ב' פי' בהקב"ה מניח ת.). תצג (מוחין דאימא נעשה מקיף לז"א, שבת לאו זמן ת.). תריח (התחברות מלמעלמ"ט (דלא כתפלה)).

ב תשפו (ת. ותפלה (וק"ש): התחברות מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע). א'קפו (מוחין דגדלות, חילוקם מציצית וק"ש. הקב"ה מניח ת.).

ג א'שס (תש"י ותש"ר, ידיעה כללית – בית א', ופרטית – ד' בתים. ד"ת וד"ע). א'תמא (קוב"ה מניח ת. – ז"א, כתר, בז"א נמשכים מוחין חדשים מכתר).

תקונים:

א ר (תכשיטין). רה (כלים דאצילות, משום שע"י גילוי אוא"ס בעולם). עיי"ע שלש עשרה מדה"ר.

ב תתקנו (המשכת יגת"ד (מקור או"פ) שרשם מב' פאות שבע"ס דגולגלתא (או"מ, כשב"כ)). תתקנח (פאות דא"א ויגת"ד, חו"ג דע"ק, שערות לבושים). תתקס (ב' מדרי': גוף, פני' השערות. מבדיל בין חכ' דתורה לחכ' דמע"ב).

תרומה:

א שעו (ב' פי': רוממות מלמטלמ"ע והפרשה מלמעלמ"ט).

ב תתפד (ג' ת.: ויקחו לי ח"ע, תקחו ת. ח"ת, וזאת הת. ח"ס. תורה מ').

תרנגול:

ב א'קמב (קריאתו בחצות הלילה. שרשו גבריאל, ה"ג דאימא. מעוררים נשמות, מל'). א'קמג (המשך. מציאות הת. ע"י התעלמות מקורו).

תשובה:

א נג (מגיע בע"ס הגנוזות ובאוא"ס הבל"ג). קיט (תשו"ת ותשו"ע, בכח עצמו ובא מלמעלה). קמו (ת. דנר"ן וכמה פרטים בכל א' מג' תשובות אלו, ע"י סיוע מלמעלה). קסה (בעומק הנפש מגיע למעלה בבחי' הסתום, בחי' מספר אשר לא יספר). רי (פעולת הת. בבירורים). רטו (החזרת נשמות לבחי' פב"פ. התעוררות ת. מנקודת המל'). שצג (מגיע בעונג העצמי שלמע' מרצון דמצוות. מילוי הפגמים בת. מפני שהעונג ממשיך רצון. ת. מעומק הלב ודחרטה וקבלה על להבא). תכא (ממשיך מהעלם העצמי שסתום בעצם). תכד (ממשיך מפני' יגת"ד ועי"ז תיקון הפגמים). תנ (בעצמות הנפש, זדונות נעשו לו כזכיות, מגיע בפנימי' עתיק). תקט (עצם וטבע האדם נשאר רק שבא בציור אחר). תרג (שלא בהדרגה אבל צ"ל שייכות לנה"ב. ע"י תשו"ת נעשה כלי לקבל תשו"ע בפני' ובנה"ב. עבודת אלול תשו"ת, תשרי תשו"ע). תרי (ב' אופנים: א', מצד מיעוט אור נפשו או מצד העדר העבודה בסו"מ וע"ט, צ"ל ע"פ חשבון ובהרגש פנימי דוקא. ב', כל ענין אלקי פועל בו שפלות ביותר דהגוף הוא בביטול היש בעצם). תריג (המשך. צ"ל שייכת אל הגוף דוקא). תרכט (בפני' ועצמי' הנפש, מגיע בעצמות (ולכן ממשיך האור שנסתלק ע"י החטא)).

ב תרנב (ב' אופנים: מצד נה"א, שצר לו הריחוק (שע"י נה"ב). מצד נה"ב, שצר לו מענינים המכוערים שלו. מגיע בעצמות). תתכד (צעקה דת. פשוטה לגמרי, למעלה מצעקת הלב). תתקכד (סליחת עוונות ע"י ת. דוקא מכיון שהסליחה מפני' א"ס). א'רא (ת. רפואה. תשו"ת תשו"ע חרטה צעקה (רצוא) עי"ז מתמלאים הפגמים ומתרפא מקור החולי). א'רג (היפך הצמצום והמשכת אור הבל"ג ע"י ת.).

ג א'רמד (דוקא בצעקה בקול פשוט, בא בהתגלות יותר מקול דבור). א'רנב־ג (מצד מעלת הנשמות שלמע' מתורה (מ"ע דת. – שיתודה). התורה אמרה יביא אשם, הקב"ה אמר יעשה ת., קרבן על שוגג (מנוגה) מהגילויים דש' הוי' (השתלשלות), ת. על זדונות לפני הוי' (עתיק, מל' דא"ס, עצ' א"ס). וחמישיתו יוסף – כתר (התגלות עתיק בבינה), רעדכ"ר). ת. ראב"ד – עתיק (שנעתק מכל) ממשיך עתיק. אשם על הזדונות הוא עם הת. שע"י הת. נעשו כשגגות ואז הקרבן מכפר. ג' ת. דנר"ן (דאשם ודחטאת). ת. אמיתית נעשו (כזכיות). א'רפו (ע"י ת. מאה"ד זדונות כזכיות (גילוי העלם העצמי, שרשו של הכלי). א'רחצ־ט (למע' ממל"ת (שהם למע' מם"ע), דע"י מל"ת אין המשכה בגילוי משא"כ בתשובה הזדונות נהפכין לזכות. פועל מיתוק גבו' – העלם העצמי בגילוי). א'שכו (מביא רפואה. מהפך הרע כמו רפואה מסמים חריפים). עיי"ע גבורה. דין. יו"כ. נאקה. נש"י. תורה.

תשרי:

א תרכו (מלמטלמ"ע. אני לדודי. זמן בנין המל').

מפתח פסוקים*

בראשית

א, א בראשית ברא אלקים: **א** צו. קלב. קצח. רלב. רעח. שצג. תעו. תקפא. תרלא. **ב** תרצו. תשב. תתיז. תתכב. תתקג. תתקצו. א'קב. א'קלב. א'קנט. א'קפא. **ג** א'רטו. א'רטז.

א, ב והארץ היתה תהו: **ב** תרצו. תשג. **ג** א'רטז.
וחשך על פני תהום: **ג** א'שי.

א, ג ויאמר אלקים יהי אור: **א** רד. תסג. **ב** תרנה. תתיז. **ג** א'רט. א'רטז.

א, ד וירא אלקים את האור כי טוב: **א** רנא. **ב** תרפז. **ג** א'רפ. א'שפט. א'תלב.
ויבדל אלקים בין האור ובין החושך: **א** תקלא. **ב** תתקמב.

א, ה ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה: **ב** תתקפט. תתקצט.
ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: **ב** תתקצז. תתקצט. א'קצב.

א, ו ויאמר אלקים יהי רקיע . . ויהי מבדיל בין מים למים: **א** תקה. **ב** תרמט. תשג. תתיז. תתפ. תתפב. תתפה. תתקס. א'רב. **ג** א'רט.

א, ז ויעש אלקים את הרקיע: **ב** תתפג. תתפה. א'רב.

א, ז, טז, כה ויעש אלקים: **א** רפז.

א, ט יקוו המים . . ותראה היבשה: **א** רעו. **ב** א'יא.

א, יא תדשא הארץ: **ב** תרמט. א'קצד.

א, טז את המאור הגדול . . ואת המאור הקטן: **ג** א'שנג.

א, יז ויתן אותם אלקים ברקיע השמים להאיר על הארץ: **א** פד. **ב** א'כה. א'קצד. **ג** א'שנג.

א, כו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: **א** כו. רלב. תקלג. תקפד. תקצ. תרכח. **ב** תרמ. תשלג. תשנו. תשנח. תתקב.

א, כז זכר ונקבה ברא: **ב** א'קפה. **ג** א'שג.

א, כח ויברך אותם אלקים: **א** תק. **ג** א'שג.
ומלאו . . וכבשוה ורדו: **ג** א'שסג.

א, לא וירא אלקים . . והנה טוב מאד: **א** שע. **ב** א'קט. א'קיז. א'קכ. א'קכג. א'קכד.

ב, א ויכולו השמים: **ב** א'עה.

ב, ב ויכל אלקים: **א** רלה. **ב** עדרת. א'עה. א'קיז.
וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו: **ב** א'קכד.

ב, ג ויברך אלקים את יום השביעי: **ב** א'סא. א'קכט.
כי בו שבת מכל מלאכתו: **ב** א'מט.
אשר ברא אלקים לעשות: **ב** א'קד.

ב, ד אלה תולדות . . בהבראם ביום עשות: **א** קסז. רד. **ב** תרפד. א'יא.

ב, ה וכל שיח השדה . . ואדם אין לעבוד: **ב** א'יא. א'סז. א'קט.
וכל עשב השדה: **א** רנו. **ג** א'שסד. א'שצח.
ואדם אין: **א** רעו.

ב, ו ואד יעלה מן הארץ והשקה: **ב** א'ע.

ב, ז ויפח באפיו נשמת חיים: **ב** תתט. א'יב. **ג** א'שלה.
ויהי האדם לנפש חי': **א** קמט. רפד. **ב** תתקה.

ב, ח ויטע ה' אלקים גן בעדן: **א** מו. **ג** א'ריא. א'ריג. א'ריט. א'רכ. א'רנה.

ב, י ונהר יוצא מעדן: **א** מו. עט. **ג** א'רכ. א'תלה.
ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים: **ב** תתנה. א'קה.

---

*) כמה פסוקים נמצאים גם בהמפתח ענינים (בביאור יותר) ועי"ש.

ב, טו ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: א מו. ב תרסט. תתצט. א'סד. ג א'דיא. א'ריח. א'רנד. א'רנה.
ב, כג עצם מעצמי: א שא.
ב, כד על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו: ג א'רמט.
ג, ח וישמעו את קול ה' אלקים מתהלך בגן: א ש. ב תתקלז.
ג, טז ואל אישך תשוקתך: ב תתלט. א'קצב. ג א'שיז.
והוא ימשל בך: ג א'שיח.
ג, יט בזעת אפיך תאכל לחם: ב א'סז.
כי עפר אתה: ג א'רנז.
ג, כב ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח ואכל וחי לעולם: א צה.
ג, כג וישלחהו . . לעבוד את האדמה אשר לקח משם: ב א'סו. ג א'רצג.
ג, כד להט החרב המתהפכת: א סח.
ד, א והאדם ידע: ב א'קעה.
ד, ה ויפלו פניו: א שצב.
ד, ו למה נפלו פניך: א שצב.
ה, כד ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו: א קטז. ג א'רעט.
ו, ד הנפילים היו בארץ: א תרה. ב תשנט. תתפח.
ו, ה וכל יצר מחשבת לבו: ב תתפא. ג א'רלד.
ו, ו ויתעצב אל לבו: א קח. ג א'שלט. א'תלא.
ו, ז־ז ויתעצב . . נחמתי: א שצג.

נח

ו, ט אלה תולדות נח . . תמים הי' בדורותיו: ב תשד. תשיא.
ו, יב כי השחית . . על הארץ: א רעט.
ו, טז צהר תעשה לתיבה ואל אמה תכלינה מלמעלה: א קסו. קעג. ג א'שנג.
ז, א כי אותך ראיתי צדיק: א קנו.
ז, ג לחיות זרע על פני כל הארץ: ב תתפח.
ז, יא וארבות השמים נפתחו: ב תרפה.
ח, א ויזכור אלקים: א תח.
ח, כא וירח ה' את ריח הניחוח: א תלו. תמג.
לא אוסיף עוד לקלל: א שצג. ג א'רלד.
ח, כב עוד כל ימי הארץ . . קור וחם וקיץ וחורף יום ולילה לא ישבותו: א קלג. ב תרפה.
ט, ג כירק עשב נתתי לכם את כל: ב תתפב.
ט, ו בצלם אלקים עשה את האדם: ב תתקסב. ג א'תיט.
ט, יג את קשתי נתתי בענן: א תקלב. ב תשפא. תתצו. ג א'שה.
ט, כה ארור כנען: א שמט.
י, ט כנמרוד גבור ציד: א תרה. ג א'תטו.
יא, ד ונעשה לנו שם: א מ.

לך לך

יב, א ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך: א תמד. תנ. ב תשיב. תשכ. א'קצה.
יב, ב ואגדלה שמך: ב תשכא.
והי' ברכה: א קלג. ב תשסו.
יב, ה הנפש אשר עשו בחרן: א רט. ג א'רכא. א'תיד.
יב, ח ויעתק משם ההרה: א שצז.
יב, ט הלוך ונסוע הנגבה: א רנב.

יג, יד שא נא עיניך וראה: **ג** א'שעת.
טו, א אנכי מגן לך: **א** קלו.
טז, יג ותקרא שם ה' הדובר אלי': **ב** תשסא.
יז, א אני א־ל ש־די התהלך לפני: **א** רנא. **ג** א'שפז. א'תמו.

וירא

יח, א וירא אליו ה' באלני ממרא והוא יושב פתח האוהל: **ב** תשא. תשכא. תשלא.
יח, ד והשענו תחת העץ: **א** קנז. קפב. תיג.
יח, ח והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו: **א** קעה. קפב. **ב** תשלא.
יח, יא חדל להיות לשרה אורח כנשים: **א** קצט.
יח, יז וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה: **א** תנא. תס. **ב** א'קצו. א'רג.
יח, יח ואברהם היו יהי' לגוי גדול: **א** תס. **ב** א'קצו. א'רד.
יח, יט ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט: **א** שכד. **ב** תתקג. א'קפו.
יח, כ כי רבה . . כי כבדה: **ג** א'שלו.
יח, כז ואנכי עפר ואפר: **א** תפה. **ב** א'עח. **ג** א'דש.
יט, כד וה' המטיר . . גפרית ואש . . מן השמים: **ב** תרפה.
כ, ו מחטו לי: **ג** א'רכח.
כא, ו צחוק עשה לי אלקים: **ג** א'שנא.
כא, לא על כן קרא למקום ההוא באר שבע: **ב** תשמט.
כא, לג ויקרא שם בשם ה' א־ל עולם: **א** רנז. **ג** א'תיד.
כב, ג וישכם אברהם: **ג** א'רלה.
כב, ט ויעקוד את יצחק בנו: **א** קלו.
כב, יב עתה ידעתי כי ירא אלה־ים אתה: **א** תקט. **ב** תתר. **ג** א'רכה. א'שעו.
כב, טז בי נשבעתי נאום ה': **ב** תתקצג. **ג** א'תלה.

חיי שרה

כג, א ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים: **א** נח. **ב** תשלב. תשלט.
כג, ו נשיא אלקים אתה: **א** תקעח.
כג, טז עובר לסוחר: **א** שט.
כד, א ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל: **א** קפג. קצ.
כד, טז ותמלא כדה ותעל: **ג** א'שסה.

תולדות

כה, יט ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק: **א** קפג. קצא. קצח. **ג** א'שיד.
כה, כג ולאום מלאום יאמץ: **א** שעז. **ב** תתנז.
כה, כה ויצא הראשון אדמוני: **א** קצח.
כה, כו וידו אוחזת בעקב עשו: **א** תקפט.
כה, כז ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד . . ויעקב איש תם: **ב** תשמ. תשמז. תשסב. **ג** א'שעד.
כה, לב ולמה זה לי: **ג** א'תטו.
כו, ה עקב אשר שמע . . מצותי חקותי: **ג** א'ריא.
כו, יב ויזרע יצחק . . וימצא . . מאה שערים: **ב** תרמז.
כז, א ותכהין עיניו מראות: **ג** א'שפט.
כז, ד ועשה לי מטעמים . . בעבור תברכך נפשי: **ב** תתקפ.
כז, יב אולי ימשני אבי: **ב** א'ז.
כז, כז כריח שדה אשר ברכו ה': **ב** תשמח.

כז, כח ויתן לך האלקים מטל השמים: ב א'ז.
כז, לה בא אחיך במרמה: ג א'שיז.
כז, מ ועל חרבך תחי': ג א'רפח.
כח, ז וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם: ב תשנז.

ויצא

כח, י ויצא יעקב מבאר שבע: ב תשמט. תשנו. תשסה.
כח, יא ויקח מאבני המקום: א רכב.
כח, יב סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה: א תקה. תקכד. תקכה. הוספות א. ב תשיב. תשפב. תשפז. א'קצה. ג א'שצה. א'תנ. א'תנא.
כח, טו והנה אנכי עמך ושמרתיך: א רכב.
כח, טז אכן יש ה' במקום הזה: ב תתקכט. תתקלו. ג א'רנה.
כח, יח ויקח את האבן . . ויצוק שמן על ראשה: א רכא. רכב. רכד.
כח, כא והי' ה' לי לאלקים: א רל. רלה. ב תשי.
כח, כב והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי' בית אלקים: א ר. רז.
כט, לב כי ראה ה': ב תתיא. ג א'שצה.
כט, לג כי שמע ה': ב תתיא. ג א'שצה.
כט, לד הפעם ילוה: ב תתיא. א'מד.
כט, לה הפעם אודה את ה' . . ותעמוד מלדת: ב תשצד. תתיא. ג א'שצה.
ל, ח נפתולי אלקים נפתלתי: ג א'שנא.
ל, יג באשרי כי אשרוני: ב א'קז.
ל, לז ויקח לו יעקב מקל לבנה: ג א'רפט.
ל, מג ויפרוץ האיש מאוד: א רי.
לא, א ומאשר לאבינו עשה: א רי.
לא, ל נכסוף נכספתה: ב תתב. תתלח.
לא, מב אלקי אברהם: א שעה.
ופחד יצחק: א קצט.
לא, מה ויקח יעקב אבן וירימה מצבה: א רה. רח. ריח. ב תשסה.
לא, מו ויאמר יעקב לאחיו . . גל: א רו.
לא, נא ויאמר לבן: א רו.
לא, נב עד הגל הזה . . ואם אתה: א רו.
לב, א וישכם לבן בבוקר: ב תשלח.
לב, ב ויעקב הלך לדרכו: א רי. שצו. תרד. ג א'שדמ.

וישלח

לב, ד וישלח יעקב מלאכים לפניו: א רח. ריז.
לב, ה עם לבן גרתי: א ריז.
לב, יא קטונתי מכל החסדים . . כי במקלי עברתי . . ועתה הייתי: ב תשנז. תשסה.
לב, יב הצילני נא: ב תשסה.
לב, כט כי שרית עם אלקים: א תצה. ב א'ס.
לג, ג והוא עבד לפניהם: ב תשעג. ג א'תטו.
לג, ט יש לי רב: א שמא.
לג, כ ויקרא לו א־ל אלקי ישראל: ב תשצב.
לה, כז ויבוא יעקב אל יצחק אביו: ב תשפד.
לו, יב ותמנע היתה פילגש: ג א'שסו.
לו, לא ואלה המלכים אשר מלכו: א תסו. תעח.

לה, לג וימת בלע: ג א'תסג.

וישב

לז, א וישב יעקב . . בארץ כנען: ב תשעו. תשפג.
לז, ב אלה תולדות יעקב יוסף: ג א'שיד. א'שנא.
לז, ז והנה אנחנו מאלמים אלומים: ב א'סז.
לט, ב איש מצליח: ג א'רעט.

מקץ

מא, כ־כא ותאכלנה הפרות . . ולא נודע כי באו אל קרבנה: א תכז. ג א'שכז.
מא, מה כהן און: א קעז. רז.
מב, ו ויוסף . . הוא המשביר: ב תשצד. תתב.
מג, טז וטבוח טבח והכן: ב תרעג.
מג, כ ירוד ירדנו: ב תתכא.
מג, ל כי נכמרו רחמיו: ב א'סז. ג א'תכז.

ויגש

מד, יח ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני . . ואל יחר אפך: ב תשצג. תתב.
מד, ל ונפשו קשורה בנפשו: א שנז.
מד, לג ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד: ב תתב.
מה, א ולא יכול יוסף: א רלד. רמד. ג א'תכז.
מו, ד אנכי ארד עמך: ב א'קלח.
אעלך גם עלה: ב תתכא.
מו, ח ואלה שמות בנ"י הבאים מצרימה: ב תתכא.
מז, ז ויברך יעקב את פרעה: ב א'סד.
מז, כד חמישית לפרעה: ג א'תסב.

ויחי

מח, יט ואולם אחיו הקטון יגדל ממנו: ב תשסז.
מח, כב אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי: א תקמח.
מט, ג כחי וראשית אוני: ג א'שלו.
מט, ו בסודם . . בקהלם אל תחד כבודי: א רפ.
מט, ח יהודה אתה יודוך אחיך: ב תתג. תתיא. ג א'שצה.
ידך בעורף אויביך: א ריד.
מט, יד יששכר חמור גרם: א שסח.
מט, טו ויט שכמו לסבל: א שסח.
מט, כב בן פורת יוסף: א סב. תנט. ג א'שיד. א'שנא.
מט, כד ותשב באיתן קשתו: ג א'שה. א'שכז.
מט, כה ברכות שדים: א רעג.
מט, כז בנימין זאב יטרף: ב א'נ.
מט, כח איש אשר כברכתו ברך: ב תשלז.

שמות

א, א ואלה שמות בנ"י הבאים מצרימה: ב תתיב. תתכא.
א, יד וימררו את חייהם: ב תתנז.
א, טז אם בן הוא: א רעז. תקיב. ג א'שלט.
ב, ב ותרא אותו כי טוב הוא: א תקמח. ב א'מו.
ב, י מן המים משיתיהו: א שכח. שלז. ב תתמא. תתקנא.

ב, יט דלו דלה לנו: ב תתא.
ב, כג ותעל שועתם . . מן העבודה: ג א'שכז.
ב, כד וישמע אל־הים גו': א קסח. ג א'שכז.
ב, כה וידע אל־הים: א קסח.
ג, ב וירא מלאך ה' אליו: ג א'תכג.
ג, ז ידעתי את מכאוביו: ב א'קעו.
ג, יב בהוציאך . . תעבדון: ג א'ריח.
ג, יג ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם: ב תתכב.
ג, יד כה תאמר לבני ישראל: ב תתכב.
ג, יז אעלה אתכם מעני מצרים: ג א'שמח.
ד, י כבד פה וכבד לשון אנכי: ג א'תב.
ד, יא מי שם פה לאדם . . הלא אנכי ה': ב תתא.
ד, כב בני בכורי ישראל: ב תתקיא.
ד, לא ויאמן העם: ב א'קלה.
ה, א כה אמר ה' אלקי ישראל: ב תתכב.
ה, ב לא ידעתי את ה': ב תתכב.
ה, כב למה הרעותה: א תקסא.

וארא

ו, ב וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה': ב תתכב. תתלא.
ו, ג וארא אל אברהם . . בא־ל ש־די ושמי ה' לא נודעתי להם: א רלא. רנא. ערב. רצט. שט. שיב. תעו. תקפט. ב תתלא. תתקצג. ג א'ריב. א'תמה.
ו, ד וגם הקימותי את בריתי: ג א'שכז.
ו, ה וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל: ג א'שכז.
ו, ו לכן אמור אל בני ישראל אני ה': א רלב. תשט. תעו. תקפט. ב תתלא.
ו, י (ובכ"מ) וידבר הוי' אל משה: א שעז.
ז, א ראה נתתיך אלקים לפרעה: ב תתמא.
ואהרן אחיך יהי' נביאך: ב תתקנא.
ז, יד כבד לב פרעה: א תקה.

בא

י, א ויאמר . . בא אל פרעה: ב תתלב. תתמא.
יא, ד כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא: ב תתקכו.
יב, א ויאמר ה' אל משה ואל אהרן באמ"צ: ב א'קלח.
יב, ב החודש הזה לכם: ב א'קפא.
יב, יב ועברתי בארץ מצרים: ב תשלט. א'קפז.
יב, יז ושמרתם את המצות: ב תתקכו. תתקלג.

בשלח

יג, כא וה' הולך לפניהם יומם: ג א'תמה.
יד, ד ואכבדה בפרעה ובכל חילו: ב תתמא.
יד, ה כי ברח העם: ב תתקל.
יד, ח ובני ישראל יוצאים ביד רמה: א שעו.
יד, טו מה תצעק אלי: א שעח. ב תתנ.
יד, כ ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה: ב תתקמב. ג א'שכג. א'שכח.
יד, כא ויולך ה' את הים ברוח קדים: א יט. ב תתקלה.
יד, כט ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים: ב תתקכח.

טו, א אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת: **ב** תתמב. תתנ. א'פד.
כי גאה גאה: **ב** א'מז. **ג** א'רמב.
טו, ב זה א־לי ואנוהו: **א** תסג. **ב** תתקלה.
אלקי אבי וארוממנהו: **א** שעה.
טו, ג ה' איש מלחמה: **ג** א'רי. א'רצ.
טו, ד טבעו בים סוף: **א** קלט. **ג** א'רכג.
טו, ו ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה': **ג** א'תיז.
טו, יא מי כמוכה באלים ה': **ב** תשסה.
נורא תהלות: **א** רלח.
עושה פלא: **א** שכט. **ג** א'רכח. א'רצה. א'תיט.
טו, יז מכון לשבתך פעלת ה': **א** תקעו. **ב** עדרת.
מקדש אד' כוננו ידיך: **ב** תרצג.
טו, יח ה' ימלוך לעולם ועד: **א** קלג. שעז.
טו, יט ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים: **ב** תשלט.
טו, כג ויבאו מרתה ולא יכלו . . כי מרים הם: **ג** א'שטו.
טו, כה ויורהו ה' עץ וישלך אל המים: **ג** א'שטו. א'שכח.
טז, ד הנני ממטיר לכם לחם מן השמים: **ב** תרפה. א'סב.
דבר יום ביומו: **ב** א'סב. א'פו. א'צג.
טז, ח ונחנו מה: **א** שכה. שכו. שנד. תקכב. תקנו. תקסא. **ב** תתסא.
טז, יד דק ככפור על הארץ: **ב** א'פב.
טז, טו ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו: **ג** א'שכד.
טז, טז ליקטו ממנו איש לפי אכלו: **ב** א'פו.
טז, יח וימודו בעומר: **ב** א'קצא.
טז, יט איש אל יותר ממנו עד בוקר: **ב** א'סב.
טז, כ ויותירו . . ממנו עד בוקר וירם תולעים: **ב** א'פו.
טז, כא וחם השמש ונמס: **ב** א'עז.
טז, כה היום לא תמצאהו: **ב** א'צז.
טז, כט אל יצא איש ממקומו: **א** תרטז.
טז, לא ויקראו בית ישראל את שמו מן: **ב** א'ע. א'קנא.
יז, ו והכית בצור: **ג** א'שיט. א'שכח.
יז, יד מחה אמחה: **ג** א'ריא.
יז, טז מלחמה לה': **ג** א'רי.

יתרו

יח, א וישמע יתרו כהן מדין וגו': **א** רז. **ב** תתנא. תתסא.
יח, א עתה ידעתי כי גדול ה' . . כי בדבר אשר זדו: **א** תצה. **ב** א'קפח.
יט, ב ויחן שם ישראל נגד ההר: **א** טו. יח.
יט, ג ומשה עלה: **ב** תתלא.
יט, ד ואשא אתכם על כנפי נשרים: **א** תקה.
יט, ט הנה אנכי בא אליך בעב הענן: **ב** תתס. א'פא.
יט, יב כל הנוגע בהר: **ג** א'שכג.
יט, יח והר סיני עשן כולו: **ג** א'שכג.
יט, כ וירד ה' על הר סיני: **א** רי. שיח. שנד. שנח. תסט. תקפ. **ב** תתלא. תתקלא. תתקצד. **ג** א'שכג.
כ, א וידבר אלקים את כל הדברים האלה: **א** שמב. תסט. תעו. **ב** תתקצד. א'ב. א'פא. א'פה.

כ, ב אנכי ה' אלה־יך: **א** קצח. רנג. רנט. שמט. שעז. תסט. תעו. תעז. תפג. **ב** תשמג. תתא. א'ב.
כ, ח זכור את יום השבת לקדשו: **ב** א'קכח.
כ, ט ששת ימים תעבוד: **ב** תתקי.
כ, טו וכל העם רואים את הקולות: **א** תסט. **ב** תרנג. תשמו. תתקצו. א'ב. א'ט. א'ר. **ג** א'תמז.
כ, טו וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק: **ב** א'ב. א'ט.
כ, יח ומשה נגש אל הערפל: **ג** א'שפא.

משפטים

כא, ב ובשביעית יצא לחפשי חנם: **ג** א'שצז.
כב, ח אשר יאמר כי הוא זה: **א** קסב.
כב, יג וכי ישאל: **ג** א'ששו.
כב, ב אחרי רבים להטות: **ג** א'שטז. א'שכ.
כג, ח כי השוחד יעור: **ב** תתנו.
כג, יב ששת ימים תעשה: **ג** א'רלח.
כג, יז שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך: **א** קח. ריד. רכ. **ב** תשנד. תתקלו.
כג, כ הנה אנכי שולח מלאך: **א** קסח. **ב** א'תמד. א'תמה.
כג, כא כי שמי בקרבו: **א** קסח. **ג** א'תמה.
כג, כה ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך: **א** שעז. **ב** תתקיג. תתקטז. תתקיט. תתקכב. תתקכו.
כג, כה והסירותי מחלה: **ב** א'רב.
כד, ד ויכתוב משה את כל דברי ה': **א** שמה.
כד, י וכעצם השמים לטוהר: **ב** תתקז.
כד, יח ויבוא משה בתוך הענן: **ב** תתס. תתקפא.

תרומה

כה, ב דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה: **ב** תתעה. תתפד. **ג** א'תנג.
כה, ג וזאת התרומה: **ב** תתפד.
כה, ו שמן למאור: **א** תטו.
כה, ח ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: **א** תקעו. **ב** תתקיח. א'קפו. **ג** א'תמ. א'תנו.
כה, יט כרוב אחד מקצה מזה: **ב** תרסה.
כו, כח והבריח התיכון . . מבריח מן הקצה אל הקצה: **ב** תשמג.
כו, לג והבדילה . . בין הקדש ובין קודש הקדשים: **א** שצו. **ב** תתעו. תתפט. א'רב.

תצוה

כז, כ ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך: **ב** תתפב. תתצא.
כז, כא מחוץ לפרוכת . . יערוך אותו אהרן ובניו: **ב** תתפה. תתצב.
כח, א לכהנו לי: **ב** תתקפ.
כח, ב ועשית בגדי קדש: **ב** תתקעה.
כח, ג ואתה תדבר אל כל חכמי לב: **ב** תתקפד.
כח, י ששה משמותם: **א** קכד.
כח, לו ופתחת עליו פתוחי חותם: **ג** א'שעה.
ל, ח ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה: **א** תכד. **ג** א'שכו.

תשא

ל, יב כי תשא את ראש בני ישראל: **ב** תתצג. תתק.

ל, יג זה יתנו . . מחצית השקל: ב תתעד. תתסג. תתקא.
ל, כה שמן משחת קודש: א רעא. תלה. ב תתצא.
לא, יג את שבתתי תשמורו: ב א'פה.
לא, יד ושמרתם את השבת כי קודש הוא: א עג. ב תתקז. א'קח. ג א'רנז.
לא, יז ששת ימים עשה ה': א סט. רפז. ב א'פו. ג א'ריז. א'רנד.
לב, יא ויחל משה: ב א'קצו.
לב, יח קול ענות גבורה . . קול ענות חלושה: ב תרפט.
לב, יט וירא את העגל וגו': א תקמא.
לג, יא ודבר ה' אל משה פנים אל פנים: א שכח. תרד. ב תתקעד.
יהושע בן נון נער: ג א'תמד. א'תמה.
לג, יח הראיני נא את כבודך: א שלז.
לג, כ כי לא יראני האדם וחי: א נט. ב תשיב. ג א'שפו. א'תנג.
לג, כא ויאמר ה' הנה מקום אתי ונצבת על הצור: ב תתלז. ג א'שלג. א'שלד.
לג, כב והי' בעבור כבודי ושמתיך: ג א'שלח. א'שמב.
לג, כג וראית את אחורי ופני לא יראו: א שכו. תקכג. ג א'שפז.
לד, ו ויעבור ה' על פניו: ג א'רצג.
ויקרא הוי' הוי': א כה. שעה. ב תתקלב. ג א'רצג.
לד, ז נוצר חסד לאלפים: ב תתסה.
לד, ז נושא עון: ג א'שיט.
לד, י נגד כל עמך אעשה נפלאות: ב תתקלו.
לד, כח לחם לא אכל: ב א'צה.
לד, לג ויתן על פניו מסוה: ב א'קעז.
לד, לה כי קרן עור פני משה: ג א'שב.

ויקהל

לה, א ויקהל משה את כל עדת בני ישראל: ב תתקב. תתקט.
לה, ב ששת ימים תעשה מלאכה: ב תתקי.
לה, ה כל נדיב לבו יביאה: א רמה.

ויקרא

א, א ויקרא אל משה: א עז. ב תתקיח. תתקנא.
א, ב אדם כי יקריב מכם: א מו. תמ. תקנז. תקעג. ב תשפב. תתד. תתקיז.
א, ט ריח ניחוח לה': א שמו. ג א'שכה.
ב, יא כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו: ג א'שלט.
ד, ב נפש כי תחטא: א רעח. ג א'תסט.
ה, כד או . . אשר ישבע עליו לשקר: ג א'רנב.

צו

ו, ב צו את אהרן . . זאת תורת העולה: ב תתקיט. תתקכד.
ו, ו אש תמיד תוקד על המזבח: ב א'כח. א'נ. א'קצב. ג א'שכג.
ז, יח ואם האכול יאכל: ב א'סא.
ח, לג ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים: ב תתקמג.

שמיני

ט, א ויהי ביום השמיני קרא משה . . ישראל: ב תתקמג. תתקנא.
ט, כד ותצא אש מלפני ה': ג א'שלט.
יא, מז להבדיל בין הטמא ובין הטהור: ג א'שעח.

תזריע

יב, ב אשה כי תזריע וילדה: **ג** א׳שנב. א׳שסב. א׳שצט.
יג, ב אדם כי יהי׳ . . והובא אל אהרן הכהן: **ב** תתקנב. תתקנט.
יג, ב־ה והובא אל אהרן הכהן . . והסגירו הכהן שבעת ימים: **א** שע.

אחרי

טז, א וידבר ה׳ אל משה אחרי מות . . וימותו: **א** שי. **ב** תתקסז. א׳סח.
טז, ב כי בענן אראה: **א** קיט. תכ. תכח. **ב** תתקסז. **ג** א׳שכז. א׳שכח.
טז, ג בזאת יבוא אהרן: **ב** א׳רד.
טז, יז וכל אדם לא יהי׳ באהל מועד: **א** רמד.
טז, לא שבת שבתון היא לכם: **ב** א׳קכה.

קדושים

יט, כו לא תאכלו על הדם: **ב** תתד.
יט, לב והדרת פני זקן: **א** רלו.

אמר

כא, יח כי כל איש אשר בו מום: **א** תתלד.
כג, טו־טז וספרתם לכם ממחרת השבת . . עד ממחרת השבת: **א** רמה. **ב** תתפד. תתקסח. תתקעו.
כג, יז ממושבותיכם תביאו לחם תנופה: **ב** תשא. תשד. **ג** א׳שפו.
כג, כד בחודש השביעי באחד לחודש: **ב** א׳קנג.
כג, מ ולקחתם לכם: **א** תכא. תכח. **ב** תרעט. א׳קסא. א׳קסז.
כג, מב בסוכות תשבו: **א** קיט. קנ. קנז.

בהר

כה, ב־ד כי תבאו . . ושבתה . . שש שנים . . יהי׳ לארץ: **ב** תתקעז. תתקפד.
כה, י וקדשתם את שנת החמשים: **ג** א׳רס.
כה, נה כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם: **א** תריד. **ב** תשנ. תתקטז. תתקכג. א׳יד.

בחקתי

כו, ג־ד אם בחקותי תלכו . . ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה: **ב** א׳ק. א׳קו. א׳קז. **ג** א׳ריב. א׳ערב. א׳רעו. א׳רעח. א׳תכו.
כו, יד ואם לא תשמעו: **ג** א׳ריב.
כו, מד ואף גם זאת . . לא מאסתים ולא געלתים: **א** נו. קכא. תעג. **ב** א׳קפז.

במדבר

א, א וידבר . . במדבר סיני באהל מועד: **ב** תתקפה. תתקצג.
א, ב שאו . . לגולגלותם: **א** כז. תקו. **ב** תתקפה. תתקצד.
ג, ד בהקריבם אש זרה: **ב** תתקסז.

נשא

ד, כב נשא את ראש בני גרשון: **א** יח. כז. תצ. תקו. **ב** א׳טו. א׳כא.
ד, כז על פי אהרן ובניו תהי׳ כל עבודת: **ב** א׳כא.
ה, ז והתודו את חטאתם: **ג** א׳רנג.
ו, כה יאר ה׳ פניו אליך: **א** תקלח. תקנ. **ג** א׳רצד. א׳תלג.

בהעלותך

ח, ב בהעלותך את הנרות: **א** רסה. רעא. תקז. תקיג. **ג** א׳כא. א׳כט.
ח, ד וזה מעשה המנורה: **א** תקיג.

ח, ז הזה עליהם מי חטאת: **ב** א'עג.
ט, א בשנה השנית וגו' בחודש הראשון: **א** שמה.
ט, יא על מצות ומרורים יאכלוהו: **ב** תתקכו. תתקלג.
י, ב עשה לך שתי חצוצרות כסף: **ב** תשצ. **ג** א'שמט.
י, יא בחודש השני: **א** שמה.
י, לה קומה ה' ויפוצו אויביך: **ב** תשעד. **ג** א'חצר.
יא, ז והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדולח: **ב** א'עא. א'פב. א'צט.
יא, ח וטחנו ברחיים או דכו במדוכה: **ב** א'עז. **ג** א'שכד.
יא, ט וברדת הטל על המחנה לילה: **ב** א'סט. א'פג.
יא, יג מאין לי בשר: **ב** א'עח. **ג** א'תא.
יא, טז אספה לי . . מזקני ישראל: **ג** א'תא.
יא, יז ואצלתי מן הרוח אשר עליך: **א** יא. נא. שפא. **ב** תרחצ. תשצב. תתיד. **ג** א'תא.
יא, כא שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו: **א** תפד. תקל. **ב** א'קפח.
יב, ג והאיש משה עניו מאד: **א** תקסא. תריג.
יב, ח פה אל פה אדבר: **א** תקסא. **ב** תשטו.
יב, יד ואבי' ירוק . . תכלם: **ג** א'שעג.

שלח

יג, ב שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען: **א** כח. לב. **ב** א'כט. א'לה.
יג, ב איש אחד למטה: **א** לב.
יג, יח וראיתם את הארץ מה הוא: **א** לג.
יג, כ היש בה עץ אם אין: **ב** תתקצב.
יג, כח אפס כי עז העם: **א** תקכג.
יג, ל ויהס כלב את העם: **א** תקיד. תקכג.
יג, ל וירשנו אותה: **א** תקכג.
יד, ט סר צלם מעליהם: **א** תעג. **ב** תרפא.
יד, יז ועתה יגדל נא כח אד': **ב** תתקיג. א'מ. א'קנג. **ג** א'רמח. א'שלח. א'תטז. א'תכג.
כאשר דברת לאמר: **א** תפ. **ב** תרסו.
טו, כד אם מעיני העדה נעשתה לשגגה: **ג** א'שצט.
טו, לט וזכרתם את כל מצות ה': **ג** א'תמא.
ועשיתם אותם: **א** קעח.
ולא תתורו אחרי לבבכם: **א** תרו. תרכ. **ב** תתקטז. א'קיג.
טו, מ למען תזכו ועשיתם את כל מצותי: **ג** א'תז.
והייתם קדושים לאלקיכם: **ג** א'תח. א'תלה.

קרח

טז, א ויקח קרח: **א** ערב. רעט. תקלא. **ב** א'לו. א'מג.
טז, ה בוקר וידע ה' את אשר לו: **א** תקכד. תקלא.
טז, ל ואם בריאה יברא ה': **ב** א'קעב.
יח, ב וילוו עליך וישרתוך: **א** תקלא. **ג** א'שיח.
יח, ז עבודת מתנה אתן את כהונתכם: **ב** א'כח. א'קל.
יח, כג ועבד הלוי הוא: **א** קפב. **ב** תשא. א'מג.

חקת

יט, א־ב וידבר . . זאת חוקת התורה: **א** מא. מו. רפ. רפט. תקלב. תקמ. **ב** א'מה. א'נב.
יט, יד זאת התורה אדם: **א** לב. תריח. **ב** א'ז. **ג** א'שנ.
יט, יז ונתן עליו מים חיים: **א** מו.

כ, ח ודברתם אל הסלע: ג א'שיט. א'שכח.
כ, כח ויפשט . . את בגדיו: ב תתקלו.
כא, יח וממדבר מתנה: ב תתמג.

בלק

כב, ב וירא בלק: א תקמ. תקמח.
כב, ג ויגר מואב: א תקמח.
כב, יח לא אוכל לעבור את פי ה': א קצו.
כג, ט כי מראש צורים אראנו: א רצ. ש.
כג, י מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל: א מז. נב. קכה. ב א'נג. א'ס. א'קכא.

פינחס

כה, י־יא־יב וידבר . . פינחס . . לכן: א שא. שי. ב א'סא. א'סח.
כז, כ ונתתה מהודך עליו: א רלו.
כח, א־ב וידבר . . צו את בני ישראל: א תקמט. תקנו.
כח, ב את קרבני לחמי לאשי: א תלא. תלו. ב א'קכז. ג א'תכו.
תשמרו להקריב לי: ג א'ריט.
כח, י עולת שבת בשבתו: ב א'קכו.
כח, יא ובראשי חדשיכם: א נד. סא.
כט, לה ביום השמיני עצרת תהי' לכם: א קנח. קסה. תכח. תלה. ב תרפח. תרצה. א'קעד.

מטות

ל, ב־ג וידבר משה . . איש כי: א ס. סח. שיא. שכב. תקנז. תקסב. ב א'סט. א'עו.

מסעי

לג, א־ב אלה מסעי . . ויכתוב משה: א קטו. שכד. של.

דברים

א, א אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל: א שלא. שמב. ב תתא. א'עז. א'פד.
א, טו ואקח . . וידועים: ג א'שעז.
א, יז כי המשפט לאלקים הוא: ב א'קיד.
א, לא ובמדבר אשר ראית: ג א'תס. א'תסב.

ואתחנן

ג, כג ואתחנן אל ה': א שמג. שנד. תקעב. תקעט. ב א'עז.
ג, כד אתה החילות: א שנד. תקפ.
ג, כה אעברה נא ואראה: א שנד. תקנט. תקעט. ב א'סו.
ד, ד ואתם הדבקים בה' אלה־יכם: א קע. תכה. ב תשלח. א'רא. ג א'תח. א'תס.
ד, ז מי . . כה' אלה־ינו בכל קראינו אליו: א שעו. תיב.
ד, יא חשך ענן וערפל: ב א'פא.
ד, טו כי לא ראיתם כל תמונה: ג א'תסט.
ד, כד כי ה' אלה־יך אש אוכלה הוא: א קעו. קפג. רפב. ב תרחצ. תשצו. א'קכב. ג א'שלד. א'שצב.
ד, כט ובקשתם משם: א קמג.
ד, לב שאל נא לימים ראשונים: ב א'פז.
ד, לה אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלהים: א שנו. תנח. ב תשח. תתקצו.
אין עוד מלבדו: ג א'רז. א'שמא.
ד, לו מן השמים השמיעך: ב א'קפח.

ד, לט וידעת היום: **א** קמז. תקיב. **ב** תשל. תתקצו. א'קלב. א'קפב. א'קפט. **ג** א'רז. א'שמו. א'שמט.

ד, מד וזאת התורה אשר שם משה: **ב** א'עז.

ה, ד פנים בפנים דבר ה' עמכם: **א** ריד. תקלח. **ב** תשטו. תשלט. תשמו. **ג** א'תמז.

ה, ה אנכי עומד בין ה' וביניכם: **ב** א'צז.

ה, יב שמור את יום השבת לקדשו: **ב** א'פה. א'צא.

ו, א וזאת המצוה . . אשר צוה לעשות: **ג** א'תמא.

ו, ד שמע ישראל ה' אלה־ינו ה' אחד: **א** שי. תקנג. **ג** א'שסו. א'תנ. א'תסו. א'תעב. א'תעז.

ו, ה ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך: **א** קלג. קעג. שנט. תקיג. תקעג. **ב** תשב. תשפז. תתד. א'נו. א'סז. **ג** א'רסו. א'שלח. א'שמג. א'שעט. א'תכד. א'תלד. א'תנ. א'תנא. א'תס.

ו, ו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך: **א** קעח. שי. שנט. **ב** תשסד. תתקסד.

ו, ז ודברת בם: **א** תקלה. תקפח. **ב** א'א.

ו, כד ויצוינו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה: **א** קעח.

ז, ז לא מרובכם מכל העמים: **א** קכ.
כי אתם המעט מכל העמים: **א** תקלא.

ז, י ומשלם לשונאיו: **א** שיט. תקכו. **ג** א'שלט.

עקב

ז, יב והי' עקב תשמעון: **א** שנה. שסד. תקפ. תקפח.

ח, ג ויענך וירעיבך ויאכלך את המן: **ב** א'צג. א'צט. **ג** א'שלט.
לא על הלחם לבדו יחי': **א** רצה. **ב** תתלה.

ח, יח כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל: **א** קנה.

ט, כז זכור לעבדיך: **א** תח.

י, יב ועתה ישראל מה: **א** פה. צג. תקצז. **ב** תשלז. תתלד. א'קיד. א'קכא.

י, טו רק באבותיך חשק ה': **א** קכ. שצג. תח. **ג** א'תח.

י, טז ומלתם את ערלת לבבכם: **א** קיא. **ב** א'נו. **ג** א'שמט.

יא, ב לא את בניכם: **א** תקמא.

יא, ז עיניכם הרואות: **א** תקמא.

יא, ח ושמרתם את כל . . ובאתם: **א** קיב.

יא, יב ארץ אשר ה' . . מרשית השנה: **א** קלג. תרלד. **ב** א'צד. א'קיד.

יא, יג והי' אם שמוע תשמעו: **א** שעו. **ג** א'ריב. א'שצה.
ולעבדו בכל לבבכם: **ב** א'טו.

יא, טו ונתתי עשב בשדך: **א** שפט. **ב** תתקט. תתקנא.

ראה

יא, כו ראה אנכי נותן לפניכם היום: **א** תקצ. תקצח. **ב** א'ק. א'קז.

יא, כז את הברכה אשר תשמעו: **ב** א'ק. א'קז.

יב, כג כי הדם הוא הנפש: **א** תכד. **ב** תתג.
ולא תאכל הנפש עם הבשר: **ג** א'תסח.

יג, ד כי מנסה ה' אלקיכם אתכם: **ב** תרפא. תתצז.

יג, ה ובו תדבקון: **ב** תשצ.

יד, א בנים אתם לה' אלקיכם: **ב** תשעח. א'קעד. א'קפז.

יד, ב כי עם קדוש אתה: **ג** א'תלה.

ובך בחר ה': א תקלא.
טו, ח די מחסורו: א שט. שעז. ב תשסח.
טו, יח וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה: א קנה. קסח. ב תרפג. תתלג. א'צב. ג א'תי.
טז, ג שבעת ימים תאכל עליו מצות . . כי בחפזון יצאת: ב תתקכו.
טז, ח וביום השביעי עצרת לה': ב תרפח.
טז, י ועשית חג שבועות: א רמה.
טז, יד ושמחת בחגך: ג א'רלב.
טז, טו שבעת ימים תחוג לה': ב תרפח.
טז, טז יראה כל זכורך את פני ה' אלה־יך: א תקלח. תקמו. הוספות א. ב תשסט.

שופטים

טז, יח־כ שופטים ושוטרים . . צדק צדק: א צד. קב. שסה. תקצח. תרו. הוספות א. ב א'קז. א'קיג.
יז, ח כי יפלא ממך דבר: א שצא.
יז, טו שום תשים עליך מלך: א רלו. ג א'שסא.
יז, יח וכתב לו את משנה התורה הזאת: ב א'עז. א'פה.
יח, יג תמים תהי' עם ה' אלה־יך: א קנה.
כ, ג אל ירך לבבכם אל תיראו: ג א'רכד.
כ, יט כי האדם עץ השדה: א קמז. קנז. ג א'רכ. א'רנה.

תצא

כא, י כי תצא למלחמה: א קד. קי. שעג. שעט. תרח. תרטז.
כא, יב ועשתה את צפרני': ג א'שפט.
כב, ה ולא ילבש גבר: א ר. ב א'קסד.
כב, ו והאם רובצת על האפרוחים: ג א'רמא.
כב, ז שלח תשלח את האם: ב א'פז. ג א'רמב.
כג, ו ולא אבה ה' . . לשמוע . . ויהפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה: ב א'קז. ג א'ריא. א'חצר. א'שיח. א'שיט.
כג, י ונשמרת מכל דבר רע: ב תשלח.
כג, כג וכי תחדל לנדור: ב א'עו.
כה, יח אשר קרך: א שסט.
כה, יט תמחה את זכר עמלק: ג א'ריא.

תבא

כו, א והי' כי תבוא אל הארץ: א קיב. קיח. ב א'קכב. א'קל.
כו, ה ארמי אובד אבי: א רו.
כו, טו השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך: ב תרפה. תתנ. ג א'תט. א'תי.
כו, יז את ה' האמרת: א שפ.
כח, מז תחת אשר לא עבדת . . בשמחה ובטוב לבב: א קטו. ג א'רסא.

נצבים

כט, ט אתם נצבים היום כולכם: א קכ. קכו. תרכז. תרלג. ב א'קלא. א'קלט.
כט, י מחוטב עציך עד גו': ב א'קלא.
כט, יח למען ספות הרוה את הצמאה: ב א'כג.
כט, כח הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו: א רעז. ב תתנה. תתסח. תתקעז. א'כד. א'קסז. ג א'ערה. א'רפג.
ל, ו ומל ה' אלה־יך את גו': א קיא. ב א'נו. א'צו. א'קל. א'קלב. ג א'שמח.

ל, יב לא בשמים היא: ב תשמז.
ל, יד כי קרוב אליך וגו': א קכה.
ל, טו ראה נתתי לפניך היום את החיים: א רכג. ב תשלח. ג א'רלז. א'שצה.
ל, כ לאהבה את ה' אלה־יך . . כי הוא חייך: א רס. תל. ב תשנא. א'נו. ג א'רכו. א'שי. א'תסא.

וילך

לא, יב לעשות את כל דברי התורה: א שסד.
לא, יח ואנכי הסתר אסתיר: ב תשנג. ג א'תטו.

האזינו

לב, א האזינו השמים . . ותשמע הארץ: א רסד.
לב, ט יערוף כמטר לקחי: א שכז. ב א'ע.
כי חלק ה' עמו: א קסט. ב תרסט. תתקיט. ג א'תח.
יעקב חבל נחלתו: א שמז.
לב, י ימצאהו בארץ מדבר . . יצרנהו כאישון עינו: ג א'תח. א'תנה.
לב, יא כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף: ב תרסג. תרסט.
לב, יב ה' בדד ינחנו ואין עמו א־ל נכר: ב עתר.
לב, טו וישמן . . ויבעט: א תקסב. ב א'עו.
לב, לט ראו עתה כי אני אני הוא . . מחצתי ואני ארפא: א יט. ב תתמט. א'רב. ג א'ריח. א'תסא. א'תסב. א'תעד.

ברכה

לג, ב וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן: א רי.
לג, ב מימינו אש דת: א שיז. ב תתר. א'נב. ג א'שיח. א'שעד.
לג, ד תורה צוה לנו משה: א קמב. שנד. תרד. ב א'צז. ג א'שעג. א'שפא.
לג, ה בהתאסף ראשי עם יחד: א יח. תה. ב תרעט.
לג, ח תמיך ואוריך לאיש חסידך: ב תשעג.
לג, יד וממגד תבואות שמש: א תרלג. ב א'יא.
לג, יז בכור שורו הדר לו: א רלו.
לג, יח שמח זבולון: א תקלא.
לג, כא וירא ראשית לו: א שנד. תקכג. ג א'תי.
לג, כג ולנפתלי אמר . . שבע רצון: ג א'רמ.
לג, כז מעונה אלה־י קדם: א קי.
לד, ט ויהושע . . מלא חכמה: ג א'תא.
לד, י ולא קם נביא עוד בישראל כמשה: א תקמח.

יהושע

א, ח והגית בו יומם ולילה: א ז. צב.
ג, יא ארון הברית אדון כל הארץ: ג א'שיט.
ה, יד ויאמר . . עתה באתי: ג א'תמה.
ו, ח וארון ברית ה' הולך: ג א'שכג.
ז, ט ומה תעשה לשמך הגדול: ג א'רנב.
ח, ה והי' כי יצאו לקראתנו . . ונסנו לפניהם: ג א'שטז.
ח, לב את משנה תורת משה: ב א'עז.
י, יב שמש בגבעון דום: ב תרפה.
כב, כב אל אלקים ה' הוא יודע: א תקנד.

כד, ב בעבר הנהר ישבו אבותיכם: א קכד.
כד, יט אלוקים קדושים: א תקפא.

שופטים

ה, ב בפרע . . בהתנדב עם ברכו ה': ג א'תטז.
ט, יג המשמח אלקים: ב תשג.

שמואל א

א, ו־ז וכעסתה צרתה גם כעס . . ותבכה: ג א'רמו.
א, יג וחנה היא מדברת על לבה רק שפתי' נעות: א תקלד. ב תרצ. ג א'רמו.
ב, א רמה קרני: ג א'שא. א'שה.
ב, ב אין קדוש כה': א תפח. תפט. תצט. ב תשצד. תתיח. תתלו. תתקז. תתקמה. תתקצח.
ב, ג א־ל דעות ה': א קצז. שפד. ב תרמח. תתקפח. א'קמ. ג א'תעב. א'תעד. א'תעז.
ב, י ה' יחתו מריביו עליו בשמים: ג א'רי. א'רפז. א'רפח. א'רצ.
ויתן עז למלכו וירם קרן משיחו: א תעד. ג א'רי. א'רצט. א'שה. א'שמז.
ו, יב וישרנה הפרות: ב תתקלז.
ט, ב משכמו ומעלה גבוה מכל העם: א תעב.
ט, יג כי הוא יברך . . הקרואים: ב א'נ.
י, כג ויגבה . . משכמו ומעלה: ג א'שג.
טו, כב החפץ לה': א לב.
טו, כט וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם: א קכו. שצג. תלא. תקח. ב תשנו. תשעג. תשצב. תשצד. ג א'רלז. א'רצד.
יז, כו אלה־ים חיים: א שעה.
יט, כד ויפשט גם הוא בגדיו ויתנבא: ג א'שעט.
כ, יט ושלשת תרד מאד: ג א'דש.
וישבת אצל האבן האזל: ג א'שה.
כ, מא עד דוד הגדיל: ג א'שו.
כד, יג כאשר יאמר משל הקדמוני: א רסו. שמג.
כה, כט והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים: א שנז. ב א'רא.

שמואל ב

יד, יד לבלתי ידח ממנו נדח: א מ.
טז, י ה' אמר לו קלל: א תקכח.
כ, יט אנכי שלומי אמוני ישראל: ב תשצ. תתא. תתג. ג א'שמט.
כא, א אל שאול ואל בית הדמים: א תקכח.
כב, כט כי אתה נרי ה' וה' יגי' חשכי: ב תתצא.
כב, לב ומי צור מבלעדי אלקינו: ג א'שלד.
כג, כ ובניהו בן יהוידע בן איש חי: ג א'שלז.

מלכים א

ה, ה איש תחת גפנו ותחת תאנתו: א קח. שמט. ב תרפג.
ה, י ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם: ב תתסא. א'לה.
ה, כו וה' נתן חכמה לשלמה: א קסד. רפח. ב תתיא. תתקח. ג א'שפא.
ז, כה והים עליהם מלמעלה: א קפד. ב תרסד. תרצב. תתקפא. א'ו.
ח, א אז יקהל שלמה: ב תתקב. תתקי.
ח, כז הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך: א פו. קו. ב תשסא.

ח, ס למען דעת . . אין עוד: **ב** תרפ. תרפז.
ח, סו וילכו לאהליהם . . על כל הטובה: **ב** תערב.
יב, טו כי היתה סיבה מעם ה': **א** קנו.
יז, א חי ה' . . אשר עמדתי לפניו: **ב** תתסא. תתקיב. א'ח. **ג** א'שיא.
אם יהי' . . טל ומטר . . לפי דברי: **ב** א'ע.
יח, יב ורוח ה' ישאך: **ב** תתפח. א'סו. א'סח.
יח, כח ויקראו בקול גדול: **ג** א'רמד.
יח, ל וירפא את מזבח ה': **ב** א'קצב. א'רג.
יח, לט ה' הוא האלה־ים: **א** תעו. **ב** א'קכה. א'קצ. א'רג.
יט, ח וילך בכח האכילה: **ב** א'צה.
יט, יא לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה': **ב** תתכב.
יט, יב ואחר האש קול דממה דקה: **ב** תשד.
כא, יג ברוך נבות אלקים ומלך: **א** רלז.
כב, מח ומלך אין באדום נצב מלך: **א** קכו.

מלכים ב

ב, כא וישלך שם מלח: **ג** א'שטו. א'שכח.
ד, ו אין עוד כלי ויעמוד השמן: **א** קעז. **ב** א'י. א'קלג.
יט, לה ויצא מלאך ה' ויך: **ב** תתקכט. א'ה. **ג** א'שלט.

ישעי'

א, ב שמעו שמים והאזיני ארץ: **א** רסד.
א, ג ידע שור קונהו: **א** רפב.
א, טו ידיכם דמים: **ג** א'שעח.
א, כז ציון במשפט תפדה: **א** ע. עו. תקסד. תקעא.
ב, ב ונהרו אליו: **א** שפח. תקמד.
ב, ה בית יעקב לכו ונלכה: **ב** תתקצב. **ג** א'תלד.
ב, ט וישח אדם: **א** שמח.
וישפל איש: **א** שמח.
ב, יא ונשגב ה' לבדו: **א** מט.
ב, יט ובאו במערות צורים: **א** תקנו.
ב, כב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו: **א** תקה. **ב** תתד.
ג, ו שמלה לכה קצין תהי' לנו: **ב** תשצט.
ג, י אמרו צדיק כי טוב: **ב** תשצד. א'לא.
ג, ד ונתתי נעריהם שריהם: **ג** א'תמה.
ג, יג נצב לריב ה': **ג** א'רצא.
ה, א בקרן בן שמן: **ג** א'שב.
ו, א ואראה את אד' יושב על כסא: **א** ריב. **ב** תשטו. **ג** א'שפו.
ו, ב שרפים עומדים ממעל לו: **א** קצו. רפח. **ב** תשיג. תתי.
בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו: **א** תקטז.
ו, ג קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו: **א** פו. תקנג. **ב** א'מח. **ג** א'רצה.
ו, י פן יראה בעיניו: **א** רו.
יא, ב ונחה עליו רוח ה': **א** רלט.
יא, ג והריחו ביראת ה' ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו: **א** תנ.
יא, ט כי מלאה הארץ דעה . . כמים לים מכסים: **ב** תשפ. תתקלו. א'קיב.
יא, טו והחרים . . והניף ידו על הנהר: **א** נח. רסט.

יב, ג ושאבתם מים בששון: א תנו.
טז, ה והוכן בחסד כסא: ב תרסד. תתקפ. א'קג.
יט, ו קנה וסוף קמלו: א שיג.
יט, כב נגוף ורפוא: א קסח. ב תערב. תתקמב.
כג, ח כנעני' נכבדי ארץ: ב א'קכה.
כד, א הנה ה' בוקק הארץ ובולקה: א תקמח.
כה, א ה' אלה־י אתה ארוממך: א שעה. שעט. שצ. תסב. ב תתקכה.
כה, ב כי שמת מעיר לגל: א שעו. שפא. שצא. תסב. ב תתקכה. א'קכה.
כה, ט ואמר ביום ההוא: ב תשלא.
כו, א ביום ההוא יושר השיר הזה: ב א'קכה.
כו, ט נפשי אויתיך: א תצא. ב תרסח. א'יז.
כו, כא כי הנה ה' יוצא ממקומו: א שיז. ג א'שכ.
כז, ה או יחזק במעוזי יעשה שלום גו': ג א'רפא.
כז, יג יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור: א תי. ב תשע. ג א'שכו. א'שכז.
כט, יט ויספו ענוים בה' שמחה: א תקעא.
ל, כ ולא יכנף: א רלה. ב תתקפז. ג א'רעו. א'שכד.
ל, כ והיו עיניך רואות: ג א'שכד.
ל, כו והי' אור הלבנה . . כאור שבעת הימים: א שעח. ב א'ע. ג א'רח.
לב, טו עד יערה עליו רוח ממרום: ג א'רפט. א'שלג.
לג, ו והי' אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת: א תקלט.
לג, טו אוטם אזנו משמוע: ב תרצד. א'קיג.
ועוצם עיניו מראות: א קכה. תרז. ב תרצד. תתנז. תתקטז.
לג, יז מלך ביופיו תחזינה עיניך: א רלח. תקלו.
לד, ו חרב לה' מלאה דם: ג א'רפח.
לד, יא ונטה עלי' קו תהו: ג א'שצ.
לה, י ושמחת עולם על ראשם: ג א'רסד.
לח, טז ותחלימני והחייני: ב תרפו.
לח, יט חי חי הוא יודך: ג א'תמו.
מ, א נחמו נחמו עמי: א עז. פד.
מ, ב דברו על ירושלים וקראו אלי': א פה.
מ, ה ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו: א ריט. שכו. שנו. תקנו. ב תשלא. תתקל. תתקלו. תתקצז. א'קנב. ג א'רל. א'רסג. א'רעו. א'שכד. א'תסא.
מ, ח ודבר אלקינו יקום לעולם: ב תרפד.
מ, יב מי מדד בשעלו מים: ב תתקמח. א'עט.
ושקל בפלס הרים: א שיב.
מ, יז מאפס ותהו נחשבו: ב תרצו.
מ, כו שאו מרום עיניכם וראו . . לא נעדר: א צד. קסז. קצא. שסט. תקמא. תרז. ב תרפד. תשת. תשעא. תתיא. תתלו. תתקמח. א'קיג. א'קצז. ג א'רנו. א'שפח. א'שצד. א'שצה. א'ת. א'תעד.
מ, כח לא ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו: ב א'קג.
מא, ב מי העיר ממזרח: א תס.
מא, ד קורא הדורות מראש: א שלב.
מא, ח אברהם אהבי: ג א'רכה. א'רסה.
מב, ח אני ה' הוא שמי: א כה. לד. ב תתקכב. א'קנט. א'קעא.
מב, ח וכבודי לאחר לא אתן: ב תתצט.

מג, א בוראך יעקב: ב תתקד.
מג, ז כל הנקרא בשמי ולכבודי: א קעה. ערה. ב תשיא. תשלט. תתקט.
מג, יד למענכם שלחתי בבלה: ב א׳קלח.
מג, כה אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך: ב תרנג. תרסב. א׳קנד. א׳קס.
מד, ו אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים: ג א׳רי. א׳ריג. א׳רפז. א׳שלו. א׳שפז. א׳תיז. א׳תעד.
מד, יג כתפארת אדם לשבת בית: ב א׳קד. א׳קיא.
מה, ז יוצר אור ובורא חשך: א ס. קעה. רעג. תסג. ב תרמז. ג א׳שי. א׳שעב. א׳שפו. א׳שפח. א׳שפט. א׳שצו.
ובורא רע: ב תתפ.
מה, יב אנכי עשיתי ארץ: ב תרנג. א׳יא. א׳סד. א׳קפג. א׳קפז. א׳רא.
מה, טו אכן אתה א־ל מסתתר: א תעד. ג א׳תכב. א׳תעד.
מה, יח לא לתהו בראה לשבת יצרה: א קעז. שח. שי. תפג. תקז. תקלא. ב א׳מג.
מו, י מגיד מראשית אחרית: א קיג.
מז, ח אני ואפסי עוד: א תכז.
מח, יג אף ידי יסדה ארץ וימיני: א פו. קסח.
נ, א אי זה ספר כריתות אמכם: ב תתלח.
הן בעוונותיכם נמכרתם: ב תתלח.
נ, ג אלבש שמים קדרות: א תקיט. תקנא. ב תשב.
נא, ו שמים כעשן נמלחו: א קצא. שלט.
נא, יג נוטה שמים ויוסד ארץ: ב תתקמח.
נא, טו רוגע הים ויהמו גליו: ב תתקמח.
נא, טז ואשים דברי בפיך: א עז. רס. רסד. שפט. תקעא. תקעט. ב תשדמ. א׳ט.
נב, ח כי עין בעין יראו: א עב. שכו. שנו. תנט. ב תשלא. תתקצז.
נב, י חשף ה׳ את זרוע קדשו: א קיט. תיג. תרד. ג א׳רצ.
וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו: א רעח.
נב, יג הנה ישכיל . . מאד: ב תשפב. א׳נט. ג א׳ש. א׳שדמ.
נג, ז וכרחל לפני גוזזי׳ נאלמה: א ריג. ב תתעג.
נד, ב הרחיבי מקום אהלך: ב תתנ. ג א׳שנח. א׳שצד.
נד, יג וברית שלומי לא תמוט: ב א׳ל. א׳לה. א׳סח.
וכל בניך למודי ה׳: ב א׳צז. ג א׳שעט.
נה, א הוי כל צמא לכו למים: ג א׳שיח.
נה, ו דרשו ה׳ בהמצאו: א תה. תיב.
נה, ז יעזוב רשע דרכו: א קמו.
נה, ח כי לא מחשבותי . . דרכי: ב תרסח. תתקג. א׳קעא.
נה, י כאשר ירד הגשם: א לב. ב א׳יא. א׳מד. א׳סט. ג א׳שנב.
נז, טו מרום וקדוש אשכון: א תסח. תקד.
נז, טז ונשמות אני עשיתי: א תרח.
נז, יט ניב שפתים: ב תתקנא.
נח, ח אז יבקע כשחר: א סא. רכב. שלז. תקנא.
נח, יג וקראת לשבת עונג: א שצב. ב א׳לט. א׳מה. א׳קכו. ג א׳תנג. א׳תסב.
נח, יג לקדוש ה׳ מכבד: ב א׳קכו.
נח, יד אז תתענג על ה׳: א תצז. ב א׳נד. א׳פג. א׳קכו. ג א׳שכד. א׳תנג.
נט, ב אם עוונותיכם היו מבדילים: א תח. תקה. ב תשכט. א׳לט.
נט, כא ודברי אשר שמתי בפיך: א תקפח. ב תתקד.

ס, ב החשך יכסה: **ב** תשי.
ס, יט לא יהי׳ לך עוד השמש לאור יומם . . והי׳ לך ה׳: **ג** א׳שו. א׳שמה. א׳שמו.
ס, כא ועמך כולם צדיקים: **ב** תשפג.
סב, ח נשבע ה׳ בימינו: **ג** א׳רצ.
סג, ב מדוע אדום ללבושך: **ג** א׳שסח.
סג, ז ורב טוב לבית ישראל: **א** קפב. **ב** א׳קלח.
סג, ט בכל צרתם לו צר: **ב** א׳קלח.
סג, טז כי אתה אבינו: **א** רלג. **ג** א׳רכו. א׳רפא.
סד, ג עין לא ראתה אלקים זולתך: **ג** א׳רעו.
סד, ו ואין קורא בשמך: **א** תרכט.
סה, כ כי הנער בן מאה שנה ימות: **א** נח. **ב** תשפא.
סו, א השמים כסאי: **ב** תשב. א׳קפא. א׳קפח.
והארץ הדום רגלי: **ג** א׳רצב.
סו, יג כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם: **א** פה.
סו, כב כי כאשר השמים החדשים: **א** צה.

ירמי׳

א, יב כי שוקד אני על דברי: **ב** תתקצא.
ב, ב זכרתי לך חסד נעוריך: **ב** א׳קלה. א׳קלח.
ב, ג קדש ישראל לה׳: **ב** תשסא. **ג** א׳רנז.
ב, ו ולא ישב אדם שם: **ב** תתמג. **ג** א׳תנט.
ב, יט תיסרך רעתך: **ב** א׳קכט. **ג** א׳רפח.
ב, כז כי פנו אלי עורף: **א** רטו. **ב** א׳רא.
ג, כב ארפה משובותיכם: **א** תיג.
ד, כב חכמים המה להרע: **א** רח. **ב** תתמח. **ג** א׳רפח.
ז, ד היכל ה׳ המה: **ב** תתצט.
ט, כב אל יתהלל חכם בחכמתו: **ב** תתא.
ט, כג משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי: **ב** א׳קפח.
י, י וה׳ אלקים אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם: **א** רטז. רלז. רצד. **ב** תרפו. א׳קמב. א׳רא. **ג** א׳שצ. א׳תס. א׳תסא.
יב, א מדוע דרך רשעים צלחה: **א** תקכו.
יג, יא כאשר ידבק האזור: **א** שנז.
יז, ט עקוב הלב מכל: **א** קמ.
יז, יב כסא כבוד מרום מראשון: **ב** א׳קנג.
כג, כד את השמים ואת הארץ אני מלא: **א** פו. דש. שכה. **ב** תשלה. תשמב. תשפא. תשצא. תשצט. תתצח. תתקכז. א׳קפד. א׳קצח.
כג, כט הלא כה דברי כאש: **ב** א׳יט. **ג** א׳שלד.
כה, ל שאוג ישאג על נוהו: **א** קכא.
ל, יז כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך: **ג** א׳שטו.
לא, יט הבן יקיר לי אפרים . . על כן המו מעי לו רחם ארחמנו: **א** תנה. **ג** א׳תכה. א׳תכט. א׳תמד.
לא, כ הציבי לך ציונים: **א** עו.
לא, כא נקבה תסובב גבר: **ג** א׳רט.
לא, כו וזרעתי . . זרע בהמה: **א** תרח. **ב** א׳נח. **ג** א׳שמג. א׳תמט.
לא, לג ולא ילמדו . . כי כולם ידעו אותי: **א** שכו. שפז. תנח. **ב** תשלד. תשפ. תתקלו. א׳קמא.

לב, לא על אפי ועל חמתי: **ב** תערב.
לג, כה אם לא בריתי: **א** שיא. שסה.
מ, א והוא אסור באזיקים: **א** שמח.
מד, יז ונשבע לחם ונהי׳ טובים: **א** צב.
מו, כח ואותך לא אעשה כלה: **א** תעג.
נא, יד נשבע ה׳ צבאות בנפשו: **ג** א׳שצ.

יחזקאל

א, א ואני בתוך הגולה: **ג** א׳תמז.
א, י פני אדם . . לארבעתן: **ג** א׳תמד.
א, יג היא מתהלכת בין החיות: **ב** א׳יט.
א, יד והחיות רצוא ושוב: **א** תקצו. **ב** תרפו. א׳יח.
א, טז כאשר יהי׳ האופן בתוך האופן: **א** תקטז.
א, כ כי רוח החי׳ באופנים: **ב** א׳קצב.
א, כב על ראשי החי׳ רקיע כעין הקרח הנורא: **ב** תשיד. תתעז. תתפט. תתקעז.
א, כד בעמדם תרפינה כנפיהן: **ב** תשיא. תתפט.
א, כה ויהי קול מעל לרקיע: **א** רט.
א, כו ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם: **א** ח. שלד. שצג. תכה. **ב** תשצב. תתג. תתמב. תתצה. תתקד. תתקו. תתקסה. **ג** א׳שמח.
א, כח הוא מראה דמות כבוד ה׳: **ב** תשטו.
וארא ואפול על פני: **ב** תתקלו.
ג, יב ואשמע אחרי קול רעש גדול: **ג** א׳רמד.
ברוך כבוד ה׳ ממקומו: **א** שיז. **ב** תשסה. תתקכד. א׳קע.
ט, ט עזב ה׳ את הארץ: **א** רנז. **ב** א׳קפב. א׳קפז.
י, א כאבן ספיר כמראה דמות כסא: **א** רד.
יז, יג ואת אילי הארץ: **א** תרלא.
יח, ד הנפש החוטאת: **א** קמו.
כו, ב אמלאה החרבה: **א** שעז
כט, ג לי יאורי ואני עשיתני: **א** תכז.
לג, כד אחד הי׳ אברהם: **ב** א׳קנד. **ג** א׳תיג.
לו, כה וזרקתי עליכם מים טהורים: **ב** א׳עג.
לז, יד ונתתי רוחי בכם: **ב** תשעח.
לז, כה ודוד עבדי נשיא להם: **א** שצג. **ב** תתב. **ג** א׳שטו.
מ, ג והנה איש מראהו: **א** שיג.
מד, טו והכהנים הלוים בני צדוק: **ג** א׳שיח.
מו, א שער החצר הפנימית . . יפתח: **א** תצח. **ב** תרעג. **ג** א׳רסג.
מח, לה ושם העיר מיום ה׳ שמה: **ג** א׳רעז.

הושע

ב, א והי׳ מספר בני ישראל . . ולא יספר: **א** קסה. קעא.
ב, כג אענה את השמים והם יענו את הארץ: **א** פו. **ב** א׳יא. א׳קלד.
ו, ב ביום השלישי יקימנו ונחי׳ לפניו: **א** תס. **ב** תרפז. תשפ. א׳קכו. **ג** א׳רס. א׳רעו. א׳תסא.
ח, ח נבלע ישראל: **א** תכז.
ט, י כבכורה בתאנה בראשיתה: **ב** א׳קלא.
יא, א כי נער ישראל ואוהבהו: **א** קג. **ב** תתכא. **ג** א׳רכו. א׳שנט.

יא, ט בקרבך קדוש: א תתקנח.
יב, יא וביד הנביאים אדמה: ב תשטו.
יד, ב־ג שובה ישראל עד ה׳ . . קחו עמכם דברים: א קמב. קמט.
יד, י כי ישרים דרכי ה׳: א שכד. תסד. ג א׳שעד.

יואל

ב, כו ואכלתם אכול ושבוע . . להפליא: ב א׳נח.
ג, א אשפוך את רוחי . . בניכם ובנותיכם: ב תתקלו. א׳קצ. ג א׳רסד.
ג, ב וגם על העבדים . . את רוחי: ב תתקלו.
ד, יח ומעין מבית ה׳ . . השטים: ב א׳קמ.

עמוס

ב, ט ואשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת: א שמז.
ג, ב רק אתכם ידעתי: א תז.
ג, ח ארי׳ שאג מי לא ירא: ג א׳רצ.
ז, ב מי יקום יעקב כי קטן הוא: ג א׳רצד.
ט, ו ואגודתו על ארץ יסדה: א תפ.
ט, יא סוכת דוד הנופלת: א ריד.

עובדי׳

א, ד אם תגבי׳ כנשר . . משם אורידך: א שמו. שמט. ב תתקכה. ג א׳תטו.

יונה

ד, יא לא אחוס: ג א׳שמא.

מיכה

ה, ח וכל אויביך יכרתו: ג א׳רי. א׳רצא. א׳תטו.
ו, ב והאתנים מסדי ארץ: ג א׳שעז.
ז, יח כי חפץ חסד הוא: א קלב. תעא. ב תשכח.
ז, כ תתן אמת ליעקב . . אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: א שסה. ב תשמז. תשנו. תשסב. ג א׳שעד.

נחום

ב, יא בוקה ומבוקה ומבולקה: א תקמח.

חבקוק

א, ד רשע מכתיר את הצדיק: א תרד.
ב, כ וה׳ בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ: א תקכג. ב תתקלב.
ג, ב ה׳ שמעתי שמעך יראתי: ג א׳שצה.
ג, ג כסה שמים הודו: א רלו.

צפני׳

ב, ג אשר משפטו פעלו: א תקכח. ב א׳יג.
ג, ט אז אהפוך אל עמים שפה ברורה: א רי. ב תשסט. תשעד.

זכרי׳

ב, ח פרזות תשב ירושלים: א רלא. ג א׳שנח.
ב, ט ואני אהי׳ . . חומת אש: ב א׳קצז.
ב, יד רני ושמחי בת ציון: ג א׳רצט.
ג, ז ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה: א קפב. ג א׳תנא. א׳תנד.

ד, י שבעה אלה עיני ה׳ המה משוטטים: **א** תסט. **ג** א׳תח.
ט, יד וה׳ עליהם יראה: **ב** תשט.
ואד׳ ה׳ בשופר יתקע: **ב** א׳קנד. **ג** א׳שכז.
י, ח אשרקה להם ואקבצם: **ב** תשפג.
יג, ב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ: **ב** תתקלא.
יד, ד ועמדו רגליו ביום ההוא: **ב** תשי. תשיב.
יד, ח והי׳ ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני: **ג** א׳רח. א׳רפז.
יד, ט ביום ההוא יהי׳ . . אחד: **ב** תשי. תשעא. תתקלב. תתקצא. א׳רב. **ג** א׳רעז. א׳שמו. . א׳תיז.

מלאכי

א, ב אהבתי אתכם אמר ה׳: **א** תז. תנד.
א, ב ואהב את יעקב: **א** תנה. **ב** תתקכג. **ג** א׳תטו.
א, ג ואת עשו שנאתי: **ב** א׳מז.
א, ט חלו נא פני א־ל: **ב** א׳קצו.
ב, ה ואתנם לו מורא: **א** תקיג. **ב** תשנג.
ב, ו תורת אמת היתה בפיהו: **ג** א׳שעד.
ג, א מלאך הברית: **ג** א׳שסז.
ג, ו אני ה׳ לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם: **א** קמ. ריז. רכז. שסח. **ב** תערב. תרעח. תתלו. תתקכב. תתקפח. א׳כה. א׳קנא. **ג** א׳רמ. א׳שסח. א׳שסט. א׳תכז. א׳תסז. א׳תסח. א׳תעב.
ג, י והריקותי לכם ברכה עד בלי די: **א** רנח, רס. ערה.
ג, יב כי תהיו אתם ארץ חפץ: **א** תז.
ג, כ שמש צדקה ומרפא: **ב** תשלא׳ **ג** א׳תסב.
ג, כב זכרו תורת משה: **ב** תתסב.
ג, כד והשיב לב אבות על בנים: **ג** א׳רעט.

תהלים

ה, ה לא יגורך רע: **א** תרטז. **ג** א׳תכט.
ה, יג כצנה רצון תעטרנו: **א** ג. **ב** תשיז.
ח, ד כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך: **א** רפז. **ב** תרפו. א׳קב.
ח, ו ותחסרהו מעט מאלקים: **ג** א׳שדמ.
ח, ז תמשילהו במעשי ידיך: **ג** א׳שסג.
ט, ט והוא ישפוט תבל בצדק: **ב** א׳קז.
יב, א למנצח על השמינית: **ג** א׳רצג.
טז, ג חפצי בם: **א** תז.
טז, ה ה׳ מנת חלקי וכוסי: **א** תקצז.
יז, יד וצפונך תמלא בטנם: **א** סו. רצז. שח. **ג** א׳רלג.
יז, טו אני בצדק אחזה פניך: **א** תקו. תרז. הוספות א. **ב** תתה.
יח, יב ישת חשך סתרו: **א** קלד. קעט. תכ. **ב** תשכג. **ג** א׳שצ.
יח, מז חי ה׳ וברוך צורי: **ג** א׳שלד.
יט, ב השמים מספרים כבוד א־ל: **א** קפב. קצא. קצח. **ב** תרפה.
יט, ג יום ליום יביע אומר: **ב** תתכג.
יט, ד אין אומר ואין דברים: **ב** תרפט. תתכג.
יט, ו והוא כחתן יוצא מחופתו: **א** תק.
ישיש כגבור לרוץ ארח: **א** רכ. **ב** א׳מד.

יט, יא הנחמדים מזהב ומפז: ג א'רנט.
יט, טו אז איתם: א קמט. קנז. ב תשנה.
כא, ב ה' בעזך ישמח מלך: א תעד.
כא, ו הוד והדר תשוה עליו: א רלט.
כב, ז ואני תולעת: א תרב. ב תתפח.
כג, ו אך טוב וחסד ירדפוני: ג א'רצא.
כד, ג מי יעלה בהר ה': ב תשעט.
כד, ד נקי כפים ובר לבב: ב תשעט.
כד, ז שאו שערים ראשיכם: א רסג.
כה, א אליך ה' נפשי אשא: א שעו. תצא. ג א'תיב.
כה, ו זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה: א עה. פא. רחצ. שז. שעה. ב א'פח. ג א'שסו. א'תכח.
כה, יד סוד ה' ליראיו: ב א'קצו. א'רד.
כז, א לדוד ה' אורי וישעי: ב א'קכב.
כז, ג אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח: ב א'קכב.
כז, ד אחת שאלתי . . בנועם ה': ב א'קיד. א'קכא.
כז, ח לך אמר לבי: א תד. ב תרמד. תרצד. א'קסא.
כט, א הבו לה' בני אלים . . כבוד ועוז: ב תתצח. ג א'תכה.
כט, ב הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה': ב תתצח. א'קל.
כט, ט ובהיכלו כלו אומר כבוד: א רסח.
כט, י ה' למבול ישב: א תמג. ב א'ד.
וישב ה' מלך לעולם: ג א'רצא.
כט, יא ה' עוז לעמו יתן: א קמא. קמב.
ל, ב ארוממך ה' כי דליתני: ב תתא.
ל, יג למען יזמרך כבוד ולא ידום: א קיד. שסא. ב תרצג. תרצט. תשצז. תתקפד. א'כג. א'קצב. ג א'שס.
לא, יא כשל בעוני כחי: א קמ. ג א'שיג.
לא, כ אשר צפנת ליראיך: ב א'לה.
פעלת לחוסים בך: ב תרעג.
לג, ו בדבר ה' שמים נעשו: א קסט. רפז. תרלג. ב עדרת. תרצ. תתקצג. א'עה. א'קב. א'קנט. ג א'רט. א'תיט.
לג, ח יראו מה' כל הארץ: א קעג. רצה. ב תשפז. א'קכא. א'קנז. ג א'רכח.
לג, ט כי הוא אמר ויהי: א רצה. ג תשפז. תתו. תתיז. א'קנז. א'קלו. ג א'רכח.
לג, יג משמים הביט ה': ב א'קס.
לג, טו היוצר יחד לבם: ב א'קס.
לג, יח עין ה' אל יראיו: א תקמו. ב תתקעד.
לד, ג בה' תתהלל נפשי: ב תתכט.
לד, י יראו את ה' קדושיו: א קעג. ב א'קכא. א'קנז.
כי אין מחסור ליראיו: א רעט.
לד, טז עיני ה' אל צדיקים: א תקמו. ב תתקסד. תתקעד.
לה, י כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך: א תקנו. ג א'שכד.
לו, ז אדם ובהמה תושיע ה': א תח. ב תרנב. א'נט. א'קלח.
לו, י כי עמך מקור חיים: א עד תל. ב תתקצב. א'כז. א'קיב. ג א'תיב.
באורך נראה אור: א קצת. ב א'קסט.
לו, יב אל תבואני רגל גאוה: א תריד. ב תתקד.

לז, ז דום לה' והתחולל: א א.
לז, כה נער הייתי גם זקנתי: ב א'עד. ג א'שסט.
לח, ה כי עונתי עברו ראשי כמשא כבד: א תקה.
לט, ו הנה טפחות נתתה: ב א'רלא.
לט, ז אך בצלם יתהלך: א תקלז.
מ, ו רבות עשית אתה ה' אלקי: ג א'תעב.
אין ערוך אליך: ג א'תעב.
מ, ט ותורתך בתוך מעי: א תקנח. ב תשמא. תתצא. ג א'רנח.
מא, ב אשרי משכיל אל דל: א שדמ.
מב, ב כאיל תערוג על אפיקי מים: א קכא.
מב, ג צמאה נפשי לאלקים: ג א'תסא.
מב, ט ובלילה שירה עמי: א שנא.
מה, יא שמעי בת וראי: א קמא. ג א'רמט.
מה, יא ושכחי עמך ובית אביך: ב תשכ. תתלד. א'מו. א'קצה. ג א'רמט. א'שיג.
מה, יב ויתאו המלך יפיך: ב תתלה.
מה, יד כל כבודה בת מלך פנימה: ב תשנ.
מה, טו בתולות אחרי' רעותי' מובאות לך: ב א'כג.
מו, ט לכו חזות מפעלות ה': ג א'תנט.
אשר שם שמות בארץ: ב א'קצח.
מו, יב ה' צבאות עמנו משגב לנו: א קלו.
מז, ד ידבר עמים: א שדמ.
מז, ו עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר: א שטז. ב א'קיד. א'קמז.
מח, ב גדול ה' ומהולל מאוד בעיר אלקינו: ב תרנא. תרעה.
מט, ו עון עקבי יסובני: ב תתקצב.
נ, א א־ל אלקים ה' דבר: א תקנד. ב א'קלב. א'קע.
נ, ג וסביביו נשערה מאד: ג א'שמג.
נ, טז ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי: ג א'שכב.
נא, יט לב נשבר ונדכה: א תקצה. תרב.
נב, ג חסד א־ל כל היום: א תקנד. תקעח. ב תתקפט. א'ב.
נה, יט פדה בשלום נפשי: א ריח. רכה. ב תשסו. תשעה.
סג, א מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה: ב תתקצג.
סג, ב צמאה לך נפשי כמה לך בשרי: א קכא. תצה. תקכה. ב תתקצג. א'יז. ג א'רלח. א'רמה. א'תנח.
סג, ג כן בקודש חזיתיך: א תקכה. ב תתקצג.
סג, ז אם זכרתיך על יצועי באשמרות: ב א'א.
סה, ב לך דומי' תהלה: א רלח.
סה, ז מכין הרים בכחו: ב א'קנג.
סו, ו הפך ים ליבשה: א שעח.
סז, ז יברכנו אלקים: א תפב.
סח, יד ואברותי' בירקרק חרוץ: א רכט.
סח, כו קדמו שרים אחר נוגנים: ב תתנ.
סח, לה תנו עוז לאלקים: ב א'סג.
סט, ד נחר גרוני: ב תרפט.
סט, יד ואני תפלתי . . עת רצון: ג א'רמ.
אלקים ברב חסדך: א תפב. ג א'רח. א'רצט.

סט, כד תחשכנה עיניהם: א תקמח.
עג, כב ואני בער ולא אדע: א צג. רטו. ב א'נט. א'קלח. א'קפז.
עג, כה מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ: א נו. פו. קמד. ריז. שי. שסח. שצא. תל. ב תרסט. תשא. תשנג. תתלז. א'יח. א'קצו. ג א'שמח. א'תיב. א'תנב. א'תנג.
עג, כו כלה שארי ולבבי: א קמד. תצה. ב תרסז. תשא. תשנג. ג א'שיח.
צור לבבי וחלקי: ב תערב. א'נו.
עג, כח קרבת אלקים לי טוב: א נו. סז. עט. שמז. שסב. ב תתעט. ג א'רמא. א'תנה.
עד, ט אותותינו לא ראינו: א תקיט. ב תתס.
עה, יא תרוממנה קרנות צדיק: ג א'שא.
עח, ה ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל: א קצט. ב תשמח.
עח, כה לחם אבירים אכל איש: ב א'סט.
עח, לו-לח ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו . . והוא רחום יכפר: ג א'תטו.
פ, יד יכרסמנה חזיר מיער: א שעו.
פ, טו הבט משמים וראה: ב א'קס.
פא, ד תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגנו: א קכז. קנז. קסה. שצא. שצז. תכא. ב תרלז. תרמד. תתקסז. ג א'רי.
פא, ה כי חק לישראל הוא: א קכז.
פד, ג נכספה וגם כלתה נפשי: א שע. ב תרסז. א'יז. ג א'רמו. א'רסה. א'רצה. כלתה נפשי: א קצח. תצה.
לבי ובשרי ירננו: א רכא. תנו. ב א'יז.
פד, ח ילכו מחיל אל חיל: א קעא. ב תשפב.
פד, יב שמש ומגן ה' אלקים: א י. רלא. שסח. ב תשג. תתמו. תתצב. תתקכז. תתקפט. א'קמא. א'קצד. ג א'רח.
פו, א כי עני ואביון אני: א תעד. תרב. ב תתפח.
פו, טז פנה אלי וחנני: א תקלט.
פז, א יסודתו בהררי קדש: ג א'שסה.
פט, ג כי אמרתי עולם חסד יבנה: א רנא. ג א'רפט. א'שלז. א'שסד. א'שסו.
פט, טז אשרי העם יודעי תרועה . . באור פניך יהלכון: ג א'שכא.
צ, א תפלה למשה: ב תשעא.
צ, ד כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול: א נח.
צ, י ימי שנותינו בהם שבעים שנה: א נח. ג א'שלה.
צא, יא כי מלאכיו יצוה לך לשמרך: ג א'תמח.
צב, א מזמור שיר ליום השבת: ב תתכח. א'קכו.
צב, ג להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות: ב תתקפט.
צב, ד עלי עשור ועלי נבל: ב תתקנא.
צב, ה כי שמחתני ה' בפעלך: ב תרעג.
צב, ו מה גדלו מעשיך: א תקטו. ב תשא. ג א'שח.
צב, י יתפרדו כל פועלי און: ב תתה. ג א'חצר.
צב, יא ותרם כראים קרני: ג א'שא.
צג, א ה' מלך גאות לבש: א רלז. תעא. תרל. ב תשצט. תתנד. א'יח. א'קמו. ג א'שסג.
צג, ב נכון כסאך מאז: ב תתמב. א'קנג.
צד, ט הנוטע אוזן: א תקמג.
אם יוצר עין הלא יביט: ג א'תי.
צה, ז אם בקולו תשמעו: ב א'ק.
צו, יב יעלוז שדי וכל אשר בו: ב א'קז. א'קיד.

אז ירננו כל עצי יער: **א** רפב. **ב** א׳לח. **ג** א׳תנג.

צו, יג לפני ה׳ כי בא: **ב** א׳קיד.

צז, ה אדון כל הארץ: **א** תקעח.

צז, י אהבי ה׳ שנאו רע: **א** תי. **ג** א׳שיז. א׳תס.

צז, יא אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה: **א** פז. רנד. **ב** תשעב. תתקמה. תתקפד. א׳קו.

צז, יב שמחו צדיקים בה׳: **ג** א׳רסה. א׳רסו.

צח, א הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו: **ג** א׳רצא.

צח, ג ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו: **ב** תתס. **ג** א׳רלא.

צט, ד משפט וצדקה ביעקב אתה עשית: **א** רנג. **ב** תתקד. תתקיז.

ק, ב עבדו את ה׳ בשמחה: **ב** תשפה. א׳ח.

ק, ג כי . . הוא עשנו: **א** קפב.

קא, ז דובר שקרים לא יכון: **ב** א׳צא.

קב, כח ושנותיך לא יתמו: **ג** א׳שמה.

קג, א וכל קרבי את שם קדשו: **ג** א׳תכה.

קג, יט ה׳ בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה: **א** קעב. **ב** תרעג. **ג** א׳ריז.

קד, א הוד והדר לבשת: **א** רלו. תעח.

קד, ב עוטה אור כשלמה: **א** ח. יד. רלו. **ב** תשצט. תתקיג. תתקסו. תתקפד. א׳קסז. א׳קצב. **ג** א׳תד.
נוטה שמים כיריעה: **א** ח. יד.

קד, יד מצמיח חציר לבהמה: **א** רפח. **ב** תרפד. תשעג.

קד, טו ויין ישמח לבב אנוש: **ב** תתקסז.

קד, טז ישבעו עצי ה׳ גו׳: **ג** א׳רנה. א׳רנו. א׳רנז.

קד, יח הרים הגבוהים: **ב** תרנב. **ג** א׳שפז.

קד, כד מה רבו מעשיך ה׳ כולם בחכמה עשית: **א** ט. מה. קלב. קצב. רכז. שנז. תקטו. תקיח. **ב** תרנב. תרעו. תרפ. תשא. תתסט. תתפב. תתקס. תתקפז. א׳מב. א׳פז. א׳קב. א׳קטז. א׳קסז. **ג** א׳רטו. א׳שח. א׳שפז. א׳תכו.

קד, לא ישמח ה׳ במעשיו: **ג** א׳רסג.

קה, א הודו לה׳: **א** תרטז. תריט. **ב** א׳קעא.

קו, ל ויעמוד פנחס ויפלל: **ב** א׳סח.

קו, מח ברוך ה׳ אלקי ישראל: **א** רעג. **ג** א׳שכט.

קז, ה רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף: **ב** תתקצג. **ג** א׳רנח. א׳תנט. א׳תס.

קז, ו ויצעקו אל ה׳ בצר להם: **ב** תתלח.

קט, ד ואני תפלה: **ב** תשצד.

קט, לא כי יעמוד לימין אביון להושיע: **ב** א׳קיד.

קי, ד נשבע ה׳ . . אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק: **א** א. שעה. שצ. **ב** תשעג. תשעה. א׳מג. **ג** א׳תלו.

קיא, ו כח מעשיו הגיד לעמו: **ב** א׳קעה. א׳קפא. **ג** א׳תטז.

קיא, י ראשית חכ׳: **ב** תתקצז. **ג** א׳שעז.

קיב, א אשרי האיש ירא: **ב** תתפד.

קיב, ט צדקתו עומדת לעד: **ב** א׳קו.

קיג, ד רם על כל גוים ה׳: **א** רנז.

קיג, ה־ו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ: **א** רנז. רצו. **ב** תתקלא. א׳קפג.

קיג, ט אם הבנים שמחה: **א** שצא. **ב** תשפה. תתסט. תתקסז. **ג** א׳רלב. א׳תנא.

קיד, ז מלפני אדון חולי ארץ: **ג** א׳שיט.

קיד, ח ההופכי הצור אגם מים: **ג** א׳שיח. א׳שיט.

קטו, ב למה יאמרו הגויים אי' נא אלקיהם: א קסז. ב א'קפב. א'קפז.
קטו, ג ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה: א קסז. ב א'קפח.
קטו, טז השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם: ב תשסו. תתלא. א'סד. א'קפא.
קטז, ט אתהלך לפני ה' בארצות החיים: ב תשפג.
קטז, יג כוס ישועות אשא: א תקעה. תקצה.
קיז, א הללו את ה' כל גוים: א תכא. תכח.
קיז, ב כי גבר עלינו חסדו: ב א'רפט.
ואמת ה' לעולם: א תעו. ב תשי. ג א'שעד.
קיח, ה מן המצר קראתי י־ה ענני במרחב י־ה: א קמג. ב תרנב. ג א'שו. א'שנח.
קיח, טז ימין ה' רוממה ימין ה' עשה חיל: ג א'שיח.
קיח, כ זה השער לה': ב תתא. א'קיב.
קיח, כז א־ל ה' ויאר לנו: א קפב.
קיט, י בכל לבי דרשתיך: א תד.
קיט, יד בדרך עדותיך ששתי: א עו. קכד.
קיט, כ גרסה נפשי לתאוה: ג א'רנח.
קיט, נד זמירות היו לי חקיך: א שמו. שנה.
קיט, סב חצות לילה אקום להודות לך: ב תתקפא. א'קמב.
קיט, סו טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי: א צג. שצו. תצב. ב א'קלו.
קיט, עב טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף: ב תתסא. א'צה.
קיט, פט לעולם ה' דברך נצב בשמים: ב תתיג. תתיז. א'קב. א'קנח. ג א'רט.
קיט, צו רחבה מצותך מאד: ג א'רעא. א'שצד.
קיט, קעב תען . . כי כל מצותיך צדק: א תרז. ב תשדמ.
קכא, ד הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: ב א'ע.
קכא, ה ה' צלך: ג א'שמח.
קכב, ד ששם עלו שבטים: א קכד. ב א'לג.
קכב, ח למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך: ב תשדמ.
קכד, ד נחלה עבר על נפשנו: א קיח. ב א'קלא.
קכו, ה הזורעים בדמעה ברנה יקצורו: ב א'ז.
קל, א שיר המעלות ממעמקים קראתיך: א קסה. שצח. תד. תכב. תכג. תקלו. תקעא. תרג. ב תרסב. תרצד. א'קסא. א'רב. ג א'שכז.
קל, ד כי עמך הסליחה: א תרכט.
קלא, ב אם לא שויתי ודוממתי: א תעד. תרב. ב תתפח. ג א'שו.
קלב, ח קומה ה' למנוחתיך: ב תשעד.
קלב, ט כהניך . . וחסידך ירננו: ב תשעד.
קלג, א מה טוב ומה נעים: ב תשסז.
קלג, ב כשמן הטוב על הראש: א שעב. תטו. תכד. ב א'מד. ג א'רצד.
קלד, ב שאו ידיכם קדש וברכו: ג א'תא.
קלה, ו כל אשר חפץ ה' עשה: א פז. קז. קסז. ב תרפה. תתטז. תתיז. תתלא. א'ה. א'קצג.
קלו, ד לעושה נפלאות גדולות לבדו: ב תתסא. א'קפח. ג א'רצה.
קלט, ה אחור וקדם צרתני: ב א'קפז.
קלט, יב גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה: ב תתקכג. ג א'רז. א'רח. א'שו. א'שמו.
קלט, טז גלמי ראו עיניך: א דש.
קמא, ב תכון תפילתי קטרת לפניך: א תכט.

קמה, א ארוממך אלקי המלך: **א** תרכא. תרכז. תרלא. **ב** תרלז. תרצו. תשיא. תשיב. תשמח. תשעד.
קמה, ג ולגדולתו אין חקר: **א** תפו. **ג** א'רמו.
קמה, ה הדר כבוד הודך: **א** רלו.
קמה, ו וגדולתך אספרנה: **א** תקלה.
קמה, ז זכר רב טובך יביעו: **א** קס. קפב. **ב** א'לא.
קמה, ז וצדקתך ירננו: **א** קנז. קסא. **ב** תשיג. תשנט.
קמה, ח חנון ורחום ה': **ג** א'תכח.
ארך אפים וגדל חסד: **א** תפו.
קמה, ט טוב ה' לכל: **ב** תשכח.
קמה, י יודוך ה' כל מעשיך וחסידיך יברכוכה: **ב** תשסו. תתקמז.
קמה, יא כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו: **א** רלז. **ב** תרפח. תרצה. תרצו. תשצט. א'קנב. **ג** א'שלח.
קמה, יב להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: **א** רלח. **ב** תרפח. תרצה. א'קנב.
קמה, יג מלכותך מלכות כל עולמים: **א** רלז. תקעט. תרלא. **ב** תשנג. תשצ. תתקלב. תתקעד. תתקצח. א'יח. **ג** א'ריד. א'רכח. א'שג.
קמה, טו ואתה נותן להם . . בעתו: **ג** א'שלו.
קמה, טז פותח את ידך: **א** רכד.
קמה, יח קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת: **א** קעד. **ב** תשמא. תשמז. תשמט. תשנה.
קמו, ב אהללה ה': **א** שנא.
קמו, ז ה' מתיר אסורים: **ב** א'נז.
קמז, ד מונה מספר לכוכבים: **א** קסז.
קמז, ה גדול אדונינו ורב כח: **א** תרטז. **ב** תרמח. תתו.
קמז, ה ולתבונתו אין מספר: **א** קסה. קעא. קפב.
קמז, ט לבני עורב אשר יקראו: **א** תיא.
קמח, א הללו את ה' מן השמים: **א** תרטז. **ג** א'תלה.
קמח, ה יהללו את שם . . הוא צוה ונבראו: **א** לז. **ב** תתה. תתטז.
קמח, ו ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור: **ב** תרפד, תתטז.
קמח, יג יהללו . . כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים: **א** פו. קפד. רטז. שס. **ב** תשכד. תשנג. א'יז. א'קנט. א'קעג. א'קצה. **ג** א'תלד.
קמח, יד וירם קרן לעמו: **א** פו. קע. שנט. שצג. תרי. **ב** תתקא. **ג** א'רעט. א'תנב.
קמט, ג יהללו שמו במחול: **א** קיז. **ב** א'רד.
קמט, ו רוממות א־ל בגרונם וחרב פפיות בידם: **א** שמו. **ב** תתה.
קנ, ו כל הנשמה תהלל: **ב** א'טז. א'קכח.

משלי

א, כ חכמות בחוץ תרונה: **א** שסד. **ב** תתסא.
א, לג ושומע לי ישכן בטח ושאנן מפחד רעה: **א** תקצז.
ג, ו בכל דרכיך דעהו: **א** שמח. תקה. תקיא. **ב** תשח. תתפד.
ג, טו יקרה היא מפנינים: **ב** א'כא.
ג, יז וכל נתיבותי' שלום: **א** שיא. **ב** תשסו.
ג, יח עץ חיים היא למחזיקים בה: **ג** א'שכא. א'שעז.
ג, יט ה' בחכמה יסד ארץ: **א** שדמ. תפ. **ב** תתקיג. א'יא. א'קב. **ג** א'רנד.
כונן שמים בתבונה: **ב** תשי.
ד, ב כי לקח טוב נתתי לכם: **ב** תתעה. תתפד.

ד, כב חיים הם למוצאיהם: א שסד, תקפח. ב תשמז. ג א'שכא.
ד, כב ולכל בשרו מרפא: א תיג.
ה, יז יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך: א קסו. רמד. תלה. ב תרעא. א'קעה.
ו, כג כי נר מצוה ותורה אור: א קעח. שנט. שסו. תרכא. ב תשיד. תשמ. תתצח. תתקצב. א'קצב. ג א'ריט. א'רמט. א'שכב. א'שנ. א'תסג. א'תסו.
ח, יד לי עצה ותושי': ג א'רנה.
אני בינה לי גבורה: ב א'פב.
ח, טו בי מלכים ימלוכו: א תעב. ג א'תב.
ח, כא להנחיל אוהבי יש: א נז. עא. תס.
ח, כב ה' קנני ראשית דרכו: א י. ב תתקיג. תתקנב. א'מא. א'נד. ג א'רנט. א'שעז. א'שצז. א'תז.
ח, ל ואהי' אצלו אמון: א שנא. שנו. שעד. תסא.
ואהי' שעשועים יום יום: א שנא. שעד. תסא. ג א'תו.
משחקת לפניו בכל עת: א שעד. תסא.
ח, לא משחקת בתבל ארצו: א שעד. תסא.
ושעשועי את בני אדם: א שעד. תסא.
ח, לד אשרי אדם שומע לי: א תרז. ב א'קיג.
ט, ה לכו לחמו בלחמי: א א'קכז.
י, כב ברכת ה' היא תעשיר: א קנה. ב תתלג. תתעג. א'צב.
יא, כד יש מפזר ונוסף עוד: א תתסא.
יב, ד אשת חיל עטרת בעלה: א תק. ב א'רח. א'שפה.
יב, ח לפי שכלו יהולל איש: ב תתנז. א'קלז. ג א'רכג. א'רל.
יב, יט שפת אמת תכון לעד: ב תשנד.
יג, כד חושך שבטו שונא בנו . . מוסר: א תנד. תקכז. ב תתר.
יג, כה צדיק אוכל לשובע נפשו: ב א'סא. א'פג. א'צו. ג א'רנז. א'שא. א'שכג. א'שכד. א'תנג.
יג, כה ובטן רשעים תחסר: ב א'פג.
יד, ד ורב תבואות בכח שור: ב תתסא. א'נו. א'סז. ג א'שיג. א'שלד. א'תסה.
יד, י לב יודע מרת נפשו: ג א'תסט.
יד, כח ברב עם הדרת מלך: א רלז. תעח. ב א'קעב.
יד, לד צדקה תרומם גוי: א תקו. ב תשט.
טו, ל שמועה טובה תדשן עצם: ב תתקפ.
טו, לג ולפני כבוד ענוה: ב א'קעב.
טז, ו בחסד ואמת יכפר עון: ג א'שכב.
טז, ז גם אויביו ישלים אתו: ג א'שיז.
טז, טו באור פני מלך חיים: א תקלו. ג א'רצא. א'שכא. א'שכח. א'תכד. א'תכח.
יח, א לתאוה יבקש נפרד: ב א'רא.
יח, ב לא יחפוץ כסיל בתבונה . . בהתגלות לבו: ב תרעט. א'נז. ג א'רמב.
יח, ד מים עמוקים: א רסד.
יח, י מגדל עז . . ירוץ צדיק: ב א'כב.
יט, כא רבות מחשבות . . היא תקום: ב תתקטז.
יט, כג יראת ה' לחיים: א קיג. ג א'ריז.
כ, ה ואיש תבונה ידלנה: א קסה. רסד. ג א'רמב.
כ, כז נר ה' נשמת אדם: א קלג שה. תקז. תקנג תקעב. תקעו. ב תשיד. תתט. תתקיט. תתקפט. א'טז. א'קעז. א'קצב. ג א'ריט. א'שנ. א'תנ. א'תסג.
כא, יד מתן בסתר יכפה אף: א תכ.

כב, ט טוב עין הוא יבורך: ב א'לא.
כד, ד ובדעת חדרים ימלאו: ב א'קמ.
כה, א העתיקו אנשי חזקי': ג א'תז.
כה, ב כבוד אלקים הסתר דבר: א קפח.
כה, טז דבש מצאת אכל דיך פן תשבענו והקאתו: ג א'שלט.
כה, כא אם רעב שנאך: ג א'שלט.
כה, כב כי גחלים אתה חתה: ג א'שלט.
כה, כז אכל דבש הרבות לא טוב: ג א'שלט.
כו, יב ראית איש חכם בעיניו: א קעז. ב תתסא.
כז, ז נפש שבעה תבוס: ג א'רנז.
כז, ט שמן וקטורת ישמח לב: א תכד.
כז, יט כמים הפנים לפנים . . לאדם: ב תתקסד. תתקעה. ג א'שמח. א'תלג.
כז, כ ועיני האדם לא תשבענה: ב א'קצז.
כט, ד מלך במשפט יעמיד ארץ: ב תרסד. א'קג. ג א'רנ.
כט, יא כל רוחו יוציא כסיל: א קעו.
ל, ד מה שמו ומה שם בנו: ג א'רצד. א'שדמ.
ל, טז ארץ לא שבעה מים: ב תתפח. א'קצז.
ל, יט דרך הנשר בשמים: א שמו. ב עתר.
ל, כב תחת עבד כי ימלוך: א רעט.
ל, כג ושפחה כי תירש גברתה: א רעט.
לא, י אשת חיל: א תרו.
לא, טו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה: א תמ. ב תתצח. תתקפא. א'לט. א'נ. א'קמב.
לא, כג נודע בשערים בעלה: א תרו. ג א'לד.
לא, כו ותורת חסד: ג א'רפא.

איוב

א, ה ככה יעשה איוב: ב תתכג.
א, ו ויהי היום ויבאו בני האלקים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן: א קכו. ב תתנ. א'קלא. ג א'רי. א'רפז. א'שכא.
א, ח איש תם וישר: א קנו.
ד, כא ימותו ולא בחכמה: ב א'ר. ג א'שכא. א'תסג.
ה, ז אדם לעמל יולד: ב תתפב. א'קו.
י, יא עור ובשר תלבישני: א רא. שא. ב תתנח. א'קסה.
י, יב ופקודתך שמרה רוחי: ב א'יב.
יא, ט ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים: ג א'תד.
יא, יב ועיר פרא אדם יולד: ב תשב.
יב, כב מגלה עמוקות מני חשך: ג א'שנב.
יד, יט אבנים שחקו מים: ב תתקסד.
יד, כב ונפשו עליו תאבל: א דש.
טו, טו ושמים לא זכו: ב א'עב. ג א'דש.
יט, כו ומבשרי אחזה אלוקה: א רצד. תכט. תקמב. ב תשח. תשלח. תתלה. א'כג. ג א'שט. א'שצד.
כב, כח ותגזר אומר ויקם לך: ב תשסז. תשעב. תתקיז.
כה, ב המשל ופחד עמו . . במרומיו: ב תרפו.
כה, ג היש מספר לגדודיו: א קח. ג א'תנג.
כח, ז נתיב לא ידעו עיט: א שלז. ג א'רמא.

כח, יב והחכמה מאין תמצא: **א** יא. יט. עא. קלח. קמט. קצז. ריב. שצד. תסד. תקכב. תקצב.
ב תרמח. תרנז. תרצט. תשלב. תשמו. תתקיג. תתקפח. א'נה. א'עט. א'צז. א'קיא. א'קסו. א'קעז. **ג** א'רנה. א'רפה. א'שסה. א'שפא. א'תלו. א'תס. א'תעג.
כח, יג לא ידע אנוש ערכה: **ב** תתפב.
כח, כג אלקים הבין דרכה: **א** שנא.
כח, כז אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה: **א** קפב. **ב** תרסה.
כט, ג בהלו נרו עלי ראשי: **ב** א'טז. א'מו.
לב, ז ימים ידברו ורוב שנים: **א** פח. רב. **ב** תשלח. תתט.
לב, ח ונשמת ש־די תבינם: **א** קצג. **ב** תתי.
לג, לג ואאלפך חכמה: **א** תסב. **ב** תשב. **ג** א'שסה.
לד, ג כי אזן מלין תבחן: **א** שסד.
לד, יד ונשמתו אליו יאסוף: **א** קמו.
לד, כט והוא ישקט ומי ירשיע: **ג** א'שמ.
לה, ו אם חטאת מה תפעל בו: **א** שיט. **ב** א'קנד.
לה, ז אם צדקת: **ב** תרנג. תתקיג. א'קנד. **ג** א'שסח.
לו, ז מלכים לכסא: **ב** תשי.
לו, כב הן א־ל ישגיב בכוחו: **א** תקנז.
לז, יא יפיץ ענן אורו: **ב** א'ע.
לז, יב והוא מסיבות מתהפך גו': **ג** א'תכט.
לז, כא אור בהיר הוא בשחקים: **א** רלה.
לז, כג ש־די לא מצאנוהו שגיא כח: **א** תקנז.
לח, יא עד פה תבוא: **ג** א'שמה.
לח, כט מבטן מי יצא הקרח: **ב** תתצד. תתקעז.
מא, ח אחד באחד יגשו . . ביניהם: **ב** א'צב.

שיר השירים

א, ב ישקני מנשיקות פיהו: **ב** תרנא.
א, ג לריח שמניך טובים שמן תורק שמך: **ב** תשעח.
א, ד משכני אחריך נרוצה: **ב** תרצג.
נגילה ונשמחה בך: **ג** א'רסד.
א, ה שחורה אני ונאוה בנות ירושלים: **א** שסא. **ג** א'שנח. א'תנה. א'תנח. א'תסב.
א, טו עיניך יונים: **א** תקמו. **ג** א'תנג.
ב, א שושנת העמקים: **ג** א'תכח.
ב, ב כשושנה בין החוחים: **א** ריג.
ב, ה סמכוני באשישות: **ב** תשלא. א'קצה. **ג** א'תסב.
כי חולת אהבה אני: **ב** תשלא. א'קצה.
ב, ו שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני: **א** רכב. שנז. רכב. **ב** תתר. א'ח. **ג** א'רפט. א'שנב.
ב, ח קול דודי . . מקפץ: **ב** תתקמא.
ב, י קומי לך רעייתי . . ולכי לך: **ב** א'קצה.
ב, יא כי הנה הסתיו עבר . . הלך לו: **ב** תתקכ.
ב, יב וקול התור נשמע בארצנו: **ב** תתקה.
ב, יד יונתי בחגוי הסלע: **ג** א'תד.
ב, טז דודי לי ואני לו: **א** קמא. תרכו.
ג, ו מי זאת עולה מן המדבר: **ב** תתקצג. **ג** א'תנח.
ג, ט אפריון עשה . . מעצי הלבנון: **ב** תתסח. א'קטז.

ג, יא צאינה וראינה . . בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו: **א** ריב. **ג** א'רמח. א'רמט. א'שנא. א'שפד. א'שפה.
ד, ג מדברך נאוה: **א** תקפח. **ג** א'תנח. א'תסב.
ד, ט לבבתני אחותי כלה: **ב** תערב. א'טז.
ה, א אחותי כלה: **א** שסג.
אכלתי יערי עם דבשי: **ב** תשכו. א'לח. **ג** א'תנא. א'תנד.
אכלו רעים: **א** תלח. **ב** תתצא.
ה, ב אני ישנה ולבי ער: **א** רטו. **ב** תשמט. א'נו.
פתחי לי אחותי: **ג** א'רמט.
יונתי תמתי: **ב** תשצ.
רסיסי לילה: **ב** א'פב.
ה, יא קוצותיו תלתלים שחורות כעורב: **א** שעא.
ה, טו שוקיו עמודי שש: **א** קכא. שב. **ב** א'קב.
ו, ג אני לדודי ודודי לי וגו': **א** קלד. קמא. תריז. תרכו.
ו, ח ששים המה מלכות: **א** קסה. **ג** א'שעח. א'תיג.
ו, ט אחת היא יונתי: **א** קעד.
ו, יא אל גינת אגוז ירדתי: **ב** א'נג.
ז, ב מה יפו פעמיך בנעלים: **א** ריא. **ב** תתס. תתעג.
ז, ב חמוקי יריכיך: **ב** תרצו.
ז, ג שררך אגן הסהר . . בטנך ערמת חטים: **א** קסז.
ז, ו ודלת ראשך כארגמן: **א** שעא.
ח, א אמצאך בחוץ: **א** מו.
ח, ו שימני כחותם: **ב** תשנא.
רשפי' רשפי אש שלהבת י־ה: **א** תקנז. תרח. **ג** א'רפט. א'שלב.
ח, ז מים רבים לא יוכלו: **א** תי.
ח, יג חברים מקשיבים לקולך: **ב** תשס.

רות

ג, יג אם יגאלך: **א** קג. **ב** תשצד.
ד, ז וזאת לפנים בישראל: **ב** תשמו.

איכה

א, יג־יד נתנני . . בידי לא אוכל קום: **א** שמט.
ב, יח צעק לבם אל ה': **א** תקלה. תקלו. **ב** תרמד. תרפט. תתכג. **ג** א'רמד.
ג, ו במחשכים הושבני: **ב** א'סג. **ג** א'שפ.
ג, כג חדשים לבקרים רבה אמונתך: **ב** תתד.
ג, כד חלקי ה' אמרה נפשי: **ב** תתקיט. **ג** א'רמז. א'תמו.
ג, כה טוב ה' לקוו: **ב** תשכח.
ג, לח מפי עליון לא תצא הרעות: **ג** א'תכט.
ג, מ נחפשה דרכינו: **א** קמג.
ד, ה האמונים עלי תולע חבקו אשפתות: **ב** א'רא.
ה, כא השיבנו . . חדש ימינו כקדם: **א** רטו.

קהלת

א, ד דור הולך ודור בא: **ב** א'רב.
א, ז כל הנחלים הולכים אל הים . . מלא: **ב** תתפח. א'צד.
א, יג ונתתי את לבי לדרוש ולתור בחכמה: **ב** א'כט.

א, טז ולבי ראה הרבה חכמה: א קנד. ב תשט. תשפח.
ב, יג וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות . . החשך: א תפד. תפט. ב תתסא. א'לה. ג א'תסו.
ב, יד החכם עיניו בראשו: א שכה. ב תשלט. תתק.
ג, א לכל זמן ועת לכל חפץ: א נג.
ג, ז עת לחשות ועת לדבר: א תקלד.
ג, יא גם את העולם נתן בלבו: א שמט. ב תתח. תתקצ. א'רא.
ג, כא רוח בני האדם העולה היא למעלה: א תרח. ב תשלט. תשצז. ג א'רכב. א'רלא. א'סד.
ג, כא ורוח הבהמה היורדת היא למטה: ב תשלט. תשצח. א'קלו. ג א'רלא. א'תסד.
ד, ח יש אחד ואין שני: ג א'רפא. א'תכג.
ה, ז כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם: ב תרמה. תשפב. תתלז. ג א'רכ.
ה, ח ויתרון ארץ בכל היא: א קעב. ב א'לה.
ז, יב החכמה תחי' בעלי': א שפט. תכה. תסג. ב א'קסד. ג א'שפג. א'תסג.
ז, יד את זה לעומת זה עשה האלה־ים: א תלב.
ז, יט החכמה תעוז לחכם גו': א רנ. תקנו. תקנט. ב תרעג. תש. תשלה. א'סו. א'קנג. ג א'רלב.
ז, כ אין צדיק בארץ גו': ג א'תנט.
ז, כג כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: א רפט. תיט. ב תתפב. ג א'שלא.
ז, כד מי ימצאנו: ג א'שנב.
ז, כט אשר עשה האלקים את האדם ישר: ג א'שלז.
ח, א חכמת אדם תאיר פניו: א פד. שצב. תצב. תקלו. תקלח. תקלט. תקמא. תרלד. ב א'מא. ג א'רצד.
ח, ד באשר דבר מלך שלטון: ב תתקג. א'קעא.
ט, ח שמן על ראשך אל יחסר: ב תתקא.
ט, יז דברי חכמים בנחת נשמעים: א רסט. ב תשיא.
י, ב לב חכם לימינו: ב תתכ.
יב, ז והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה: א קיט. קמו. תקעא. ב תשעח. ג א'שו.
יב, יג את האלקים ירא ואת מצותיו שמר: ב תשל. א'רא.
יב, יג כי זה כל האדם: ב תתצז. א'רא. ג א'שמט.

אסתר

ב, יג ובזה הנערה באה: ב א'נה.
ג, א גדל המלך: א תעג.
ח, ג ותפול לפני רגליו: א ריד.
ח, טז ליהודים היתה אורה ושמחה: ג א'רלב.
ט, א ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים: א רעט.

דניאל

ב, כא יהב חכמתא לחכימין: א קפח. שו.
ב, לח אנתה הוא ראשה די דהבא: א תלג.
ג, לג מלכותה מלכות עלם: א שעז. שפ.
ד, טז אשתומם כשעה חדא: א פא.
ד, לב וכל דארי ארעא כלא חשיבין: א קצו. תקמב. ב תרמח. תתלו. תתקפח.
ד, לב וכמצבי' עבד בחיל שמיא: א קח. ב תתקלא. ג א'רלא.
ז, ט ועתיק יומין יתיב: א שעז. ב תרנה.

לבושי' כתלג חור ושער ראשה כעמר נקא: **ב** תשכד. תתפט. תתקנו. תתקנח. א'קיב. א'קפו.
ז, י נהר די ניר נגד ונפק מן קדמוהי: **ב** א'נ.
אלף אלפים ישמשונה: **א** קח. **ב** תרפד. תתקעד. א'קעט. **ג** א'תנג.
ז, יא יהיבת ליקדת אשא: **ב** תתקיט. תתקכה.
י, ה והנה איש אחד לבוש הבדים: **ב** א'קסד.
יב, ב אלה לחיי עולם ואלה לחרפות: **ב** תשפ.

נחמי'

ט, ו אתה הוא ה' לבדך: **א** מט. קלה. רעז. תצא. **ב** תרסב. תשסח. תתק. א'קב. **ג** א'רפב. א'תעג.
ט, ו אתה עשית את השמים שמי השמים: **ג** א'תסא.
ואתה מחי' את כלם: **א** רטז. רצד. שמח. תכז. תע. תקיח. **ב** תתיג. תתיז. תתלה. תתנט. תתקעג. תתקצח. א'קב. א'קצג. **ג** א'שצד. א'תכט. א'תעא.
ט, ו וצבא השמים לך משתחוים: **ב** א'קלח.
ט, ח ומצאת את לבבו נאמן לפניך: **ב** תשנה. **ג** א'רכה.
ותקם את דבריך: **ב** תרצו. תש. תשי. תשטו. תשסה. תשסו. תשעד.

דברי הימים א

טז, יד הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו: **ג** א'תטז.
טז, כו כי כל אלקי העמים גו': **ג** א'תמו.
כא, טו וינחם על הרעה: **ב** תתמט.
כח, ט דע את אלקי אביך: **א** קמז. **ב** תשפה. א'קעו.
כט, יא לך ה' הגדולה: **א** עה. תפה. **ב** תשצד. א'קנג. **ג** א'רמו.
כי כל בשמים ובארץ: **א** קעב. שי. **ב** א'ל. א'לא.
כט, יג ועתה . . מודים אנחנו לך: **א** רלח.
כט, יד כי ממך הכל: **א** רצה.
כט, כה ויתן עליו הוד מלכות: **א** רלו. תעח.

דברי הימים ב

ד, ד והים עליהם מלמעלה: **א** קפד.
טז, ט כי ה' עיניו משוטטות: **ג** א'תח.
יז, ו ויגבה לבו בדרכי ה': **ב** א'מז.
יט, ו ראו מה: **א** תרא.

מפתח מחז"ל*

ברכות

ב, א מאמתי קורין את שמע בערבין: ג א'שעט.

ג, א ג' משמורות הוי הלילה . . הקב"ה יושב ושואג כארי . . והגלתי את בניי לבין אומות העולם: א קכא.
ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם: ב תתלח.

ד, ב מיכאל באחת וגבריאל בשתים: א שלט.

ה, א לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר: ב א'נא.

ו, א הקב"ה מניח תפילין: א שסז. תצג. ב א'קפו. ג א'תמא.
הני מאני דרבנן דבלו מחופיא דידהו: ב תשכה. ג א'רצז.

ו, ב לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אלי': א תכט.
כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה: ב א'רא. ג א'שמט.

ז, א רשע וטוב לו ורשע ורע לו: א תרו.
הראה הקב"ה למשה קשר של תפלין: ג א'שפז.

ז, ב עד שבא אברהם אבינו וקראו אדון: ב א'קעא.
לכן חזו . . שם שמות וגו' א"ת שמות אלא שמות: א תרלא. ב א'קצח.

ח, א (ובפרש"י) אמר הקב"ה כל העוסק בתו' וגמ"ח ומתפלל עם הציבור כו': א ריח. רכה. ב תשסו. תשעה.

ח, א אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד: ב תשמו.

ט, ב לא פסק חוכא מפומי' כולי' יומא: ג א'רסה.

י, א לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם: ב תתד.

יא, ב כתיב . . וקרינן הכל היינו מה שאנו אומרים . . לישנא מעליא: א קעב.

יג, א למה קדמה פרשת שמע לוהי' אם שמוע: א קיד. ב א'קמה.

יג, ב כל המאריך באחד: א ריז. ג א'תיז. א'תכא. א'תמא.
כיון דאמליכתי' . . תו לא צריכת: א קצב. ג א'תכא. א'תמב. א'תמג.
כל הקורא ק"ש בלא תפילין . . כאילו הקריב עולה בלא מנחה: ב תשפו.

טז, ב אין קורין אבות אלא לשלשה: ב תתקצד.

יז, א העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתי': ב תתקלא. ג א'רנט.
ועטרותיהן בראשיהם ונהנין מזיו השכינה: ב תשפג. ג א'רנט.
עולמך תראה בחייך כו': א נט. ג א'רנח. א'רעט.

יח, ב כמחט בבשר החי: ג א'תסט.

כ, א דרב יהודה כולי תנויי בנזיקין הוה: א שנ. שסז. תפט. תריד. ב א'נ. א'סד.

כ, ב בעל קרי מהרהר בלבו: ב תרסה.
הרהור כדבור דמי . . הרהור לאו כדבור דמי: א תקפז. ב תרסה.

כב, א מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיעה אף כאן: א רכד. ב א'ב.
דברי תורה אינן מקבלין טומאה: ב תשכה. תשפט. ג א'שכב.

כו, ב תפלות כנגד תמידין תקנום: א תקעג. ב תשפו.

כח, א תוכו כברו: א קנו.

כח, ב איני יודע באיזו מוליכים אותי: ב תתלט. ג א'תיג.

ל, ב אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש: א תקד. תקעג. תקצה. תרג. ב תתלה. תתקא. א'ח. ג א'רסא.

---

*) כמה מאמחז"ל נמצאים גם בהמפתח ענינים (כביאור יותר) ועיי"ש.

דהוה קא בדח טובא: ג א'רסה. א'רסו.
לא, ב דברה תורה כלשון בני אדם: א תכה.
לב, א מלי כריסי זני בישי: א סט. תקסג. ב א'עו.
לא יחל דבר . . הוא אינו מיחל אבל אחרים מיחלים לו: ב א'סט. א'עו.
לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה: א תקעב. תרכ.
לב, ב ואין שכחה לפני כסא כבודך: א תז.
לג, ב אטו יראה מילתא זוטרתי היא . . לגבי משה מילתא זוטרתא היא: א פה. צג.
לד, ב שלוחו של אדם כמותו: ב תשסב. תתקיז.
מקום שבעלי תשובה עומדים: ב עתר.
ואני דומה כשר לפני המלך: ג א'רנ. א'ש. א'שעט.
לה, א שאין אומרים שירה אלא על היין: ב תשא.
מ, א כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק: א תקצה. ג א'שלח.
שאין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן: ב תתקלג. א'קלד.
מג, ב דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו . . ריח: ב א'טז.
את הכל עשה יפה בעתו מלמד שכל אחד ואחד יפה לו הקב"ה אומנתו בפניו: ב א'מא.
דוחק רגלי השכינה: ג א'תסט.
מח, א בוצין בוצין מקטפי' ידיע: א רב. ב תתמח. א'קסה. ג א'רכג.
מח, ב שאין מלכות נוגעת בחברתה אפי' כמלא נימא: א תסז.
נב, א אין משגיחין בבת קול: ב תתק.
נד, א ואהבת . . בכל לבבך בשני יצריך: א קלג. קעג. ב תשפז. תתד. תתח. א'מז. ג א'תנ. א'תסה. א'תסו.
בכל מאדך בכל ממונך: ג א'רמז. א'שעט.
נה, א יודע הי' בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמו"א: א רפז.
נו, א סגי נהור: א ערה.
נז, א תורה צוה לנו משה מורשה . . א"ת מורשה אלא מאורשה: א קמב. ג א'תג.
נח, א מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע: ג א'שנז.
נתן עיניו בו: א תקמו. ג א'רצ.
הגדולה זו מעשה בראשית: ב תתקסט.
ס, ב שמע קול תרנגולא לימא ברוך אשר נתן לשכוי בינה: א תקיח. ב תשלח. א'קמב.
כי פתח עיני' לימא ברוך פוקח עורים: ב תשלח.
כי זקיף לימא ברוך זוקף כפופים: ב תשלט.
סא, ב זה וזה שופטן: ב א'קיג.
סג, א גנבא אפום מחתרתא: ב תתיג. תתקפט. ג א'שח.
סג, ב אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עלי': ב א'ז.
סד, א ת"ח אין להם מנוחה . . שנא' ילכו מחיל אל חיל: א קעא. ב א'קיב.

פאה

פ"א, מ"א אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה: ב א'קו. ג א'ריב. א'רעו. א'רעט־א'רפא. א'שב.
ות"ת כנגד כולם: ג א'רפא.
פ"ו, מ"ה ועל כולם ב"ש אומרים שלשה כו': ג א'דש.

כלאים

פ"ז, מ"א המבריך את הגפן: ב תשלו.

תרומה

פ"ד, מ"ג תרומה . . אחת מארבעים בש"א משלשים: **ג** א'דש.

חלה

פ"ב, מ"ב אימתי בזמן שהספינה גוששת: **א** קצב.

שבת

י', ב מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה: **ב** א'צא. א'קכה.
כ, ב וכמו פתילות ושמנים . . שהאש קופץ: **א** תקעה. תקצט.
כא, ב מאי חנוכה דת"ר בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה: **א** רכו. רלב.
נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ: **ב** תשפד. תשצג.
ל, ב כל תלמיד . . אין שפתותיו מר: **א** תקצה.
עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות: **ב** תשפא.
לב, ב והריקותי לכם ברכה . . עד שיבלו שפתותיכם מלומר די: **א** רנח. רס. ערה.
לג, ב נשים דעתן קלה: **ב** תתפד.
לג, ב (ובתוס') כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף: **ג** א'רצא.
מא, א אכל ולא שתה אכילתו דם: **א** שע.
נא, ב וכל בעלי השיר יוצאין בשיר: **ב** תתכח.
נג, א חמרא אפי' בתקופת תמוז קרירה לה: **א** שסח.
נה, א חותמו של הקב"ה אמת: **ב** תשמא. א'צא.
סא, א שבת לאו זמן תפילין: **א** שיב.
סה, א דברו חכמים בהווה: **א** יד.
סה, ב נהרא מכיפי' מיברך: **ג** א'שפד.
סז, א כל ישראל בני מלכים הם: **ב** תשכד. תשנ. תתצב.
ע, א דברים הדברים אלה הדברים אלו שלשים ותשע מלאכות: **ב** א'פה. **ג** א'שפג.
עד, ב תנא דידן סידורא דפת נקט: **ב** תשעג. א'מד. א'קלא.
עז, ב כברייתו של עולם דברישא חשוכא והדר נהורא: **א** קצח. **ב** א'ב. א'ט. **ג** א'שי. א'תטו.
פז, ב אותו היום נטל עשר עטרות: **ב** תתקמג. תתקנא.
פח, א אוריאן תליתאי לעם תליתאי . . בירחא תליתאי: **ב** א'ט.
פח, א כפה הקב"ה עליהם את ההר . . מכאן מודעא רבה לאורייתא: **ב** תשעט.
פח, א מלמד שהתנה הקב"ה . . אם ישראל מקבלים התו': **א** שמו. תקלא. **ב** א'מ. א'קד. א'קט. **ג** א'רעח. א'תב.
בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע . . ב' כתרים: **א** א. רמה.
פח, ב שומעין חרפתם ואינם משיבין . . עושים מאהבה . . שמחין ביסורין: **א** תקכז.
כל דיבור ודיבור . . נשמתן . . טל שעתיד להחיות מתים: **ב** תשמו. תתקלא. תתקצו.
פט, א יצה"ר יש ביניכם: **א** תקפט.
הר סיני הר שירדה שנאה לעכו"ם עליו: **ג** א'תס.
פט, ב כי אתה אבינו . . אמר לו ליצחק: **ב** תשפג.
צב, א אין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר: **ב** תתקלו.
קד, א אלף בי"ת בינה: **א** שפג.
בא ליטהר מסייעין אותו: **ג** א'שכט.
קה, ב היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו: **א** רעז.
קיב, ב לית דין בר אינש: **ג** א'רנז.
קיד, א ת"ח נקראים בנאים שהם בונים את העולם: **א** שמה.

קיח, ב אלמלא משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים: **ב** א'ק. א'קצה.
קיט, ב שהדיבור [של הקב"ה] כמעשה: **ב** א'עה. **ג** א'תעא.
(וברש"י) כל העונה איש"ר מברך בכל כחו כו': **ג** א'תטז.
קמו, א ישראל שעמדו כו' פסקה זוהמתן: **א** קצט.
קנו, א אין מזל לישראל: **א** תטו.

עירובין

יג, ב לא קבעו הלכה כמותו (ר"מ) . . שלא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו: **א** תקלז.
יג, ב האי דמחדדנא מחבראי דחזיתי' לר' מאיר מאחורי': **א** עד. תקלז. **ב** תשכב.
אלו ואלו דברי אלקים חיים: **ג** א'תג.
יח, ב מקצת שבחו . . בפניו . . דכתי' כי אותך ראיתי: **א** קנו.
כא, א נמצא כל העולם כולו אחד משלשת אלפים ומאתים בתורה: **ב** א'קסז.
לא, א מצות לאו ליהנות ניתנו: **ב** תשכ. תשמא.
נג, א חד תני מעברין וחד תני מאברין: **ב** תתקד.
נד, א חיים הם למוצאיהם . . למוציאיהם בפה: **א** תקלה. תקפח.
סג, א ארז"ל אע"פ . . מצוה להביא מן ההדיוט: **א** תמא.
סה, א נכנס יין יצא סוד: **ב** תתכט.

פסחים

ג, ב לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה: **א** קנג. רסו. **ב** תתכז. **ג** א'שנו.
ח, א אכסדרה לאורה נבדקת: **א** סג.
ח, ב ושאין לו קרקע: **ב** א'קיא.
מט, ב ע"ה אסור לאכול בשר: **ג** א'שיז.
נ, א ה' אחד ושמו אחד אטו האידנא לאו אחד הוא: **ב** תתקצא. **ג** א'תיז.
נה, ב אנשי ירושלים . . וכורכין את שמע: **ג** א'תסו.
נו, א אברהם שיצא ממנו ישמעאל: **ג** א'רמב.
משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה אם תאמר: **א** תלז.
נט, ב שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים: **ג** א'שכג.
סד, ב אין סומכין על הנס: **א** קנו.
סח, א (ובפרש"י) והי' אור הלבנה . . שבעתיים הן ארבעים ותשע כו': **ב** א'ע.
סח, ב מעיקרא כי עביד אינש אדעתא דנפשי' עביד: **א** קמג. שנח. תקו. תריג. **ג** א'תה.
פז, א אני חומה זו תורה: **א** תקמח.
קו, א זכור את יום השבת לקדשו זוכרהו על היין: **ב** א'קכח.
קיב, א יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק: **ב** תתקעח. א'קכ.
קיח, א הני . . כל"ח . . כנגד מי כנגד כ"ו דורות . . בחסדו כו': **א** קנה. שיט.

ביצה

ג, ב דבר שבמנין אפילו . . לא בטיל: **א** קעא.
את שדרכו למנות שנינו . . כל שדרכו למנות שנינו: **א** קסז. קעא.
ו, א שתיק רב: **א** סח. רסב.
כח, ב מתניתין מלכתא: **ג** א'שע. א'שעח.

ראש השנה

ד, ב תפשת מרובה לא תפשת: **א** תריא.
ח, א איזהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה: **א** שצ. **ב** תרלז. תרמד.
טז, א ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות שתמליכוני עליכם זכרונות . . ובמה בשופר: **א** תז. תרכט. **ב** תרלז. תרמד. תרצב. א'צד. א'קלו. א'קמ. א'קמה. **ג** א'שמא.

א"ר אבהו למה תוקעין בשופר של איל . . כאילו עקדתם עצמכם: **ב** תרמה. תרנב.
טז, ב כל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת מרשית כתיב: **א** קג. קלג.
יז, א (בפרש"י) רב חסד מטה כלפי חסד . . כובשו כו': **ג** א'שיט. א'שכ.
יז, ב למי שמשים עצמו כשיריים: **ג** א'דש. א'שלז.
יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם: **ג** א'שלט.
יח, א בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה: **ג** א'שכב.
רבה דעסק בתורה חי' מ' שנין אבייי . . וגמ"ח חי' ס' שנין: **א** תקל.
כתי' מי כה' . . בכל קראינו . . דרשו . . בהמצאו . . כאן בציבור כאן ביחיד . . בעשרה
ימים שבין ר"ה ליוה"כ: **א** רכו. תה. תיב. **ב** תשעה.
וכולן נסקרין בסקירה אחת: **ב** א'קעב.
כה, א דוד מלך ישראל חי וקים: **א** שצג. **ב** תרצג. **ג** א'שו.
כח, א מצות לאו ליהנות ניתנו: **א** תט.
לא, א שית אלפי שני הוה עלמא וחד חרוב: **א** צה. קצט. שעז. שמה. תרז. **ב** תרפד. א'קמג.
לב, א בראשית נמי מאמר הוא: **ב** תשג. א'פז. א'קסז. **ג** א'תסג.

יומא

טו, א (ובפרש"י) אגופי' דמזבח על גגו . . על מקום הגילוי: **ב** תתקז.
כא, א מקום ארון אינו מן המדה: **א** שמו. **ב** תתקל. **ג** א'שמה.
כב, ב והי' מספר . . כאן בזמן שערש"מ וכאן בזמן שאין ערש"מ: **א** קעא.
כח, ב זקן ויושב בישיבה הי': **א** קצ.
קיים אברהם אבינו כל התורה כולה: **ב** תשעז. **ג** א'ריא.
לט, א אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה: **ג** א'שכט.
נט, א טהרו של מזבח . . אלא אמר רבא בר שילא על גלוי' דמזבח: **ב** תתקז.
עא, א מחי' חיים יתן לך חיים: **א** קז.
עה, א הא כיצד צדיקים לחם: **ב** א'עז.
עו, ב חמרא וריחא פקחין: **א** סט. תלא. תקסג. **ב** תשעב. א'סב. א'פג. **ג** א'רסב. א'שיג. א'שעח.
פה, ב חטאת ואשם ודאי מכפרין: **ג** א'רנג.
(ובפרש"י) ומסתמא תשובה איכא: **ג** א'רנג.
פו, א גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם שנא' ארפא משובתם: **א** תיג. **ב** א'רא. א'רב.
פו, ב זדונות נעשו לו כזכיות: **ג** א'רפז. א'שלט.

סוכה

ב, א סוכה שהיא גבוה מעשרים . . אין אדם דר . . לא שלטא בי' עינא: **א** סג.
ה, א וירד הוי' . . למע' מעשרה טפחים: **א** רה.
ט, ב העושה סוכתו תחת האילן: **א** קנ. קנז. תיג. תכ.
כה, א והעוסק במצוה פטור מן המצוה: **ב** א'קט.
מט, א שיתין משנת ימי בראשית נבראו שנא' חמוקי יריכיך . . תנא דבי ר' ישמעאל בראשית
אל תיקרי בראשית אלא ברא שית: **ב** תרצו. תשג.
מט, ב גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה . . אדם זורע ספק אוכל . . קוצר ודאי אוכל:
ב תשסח.
צדקה לעניים גמילות חסדים בין לעניים בין לעשירים: **ב** תשסט.
נב, ב אם פגע בך מנוול זה משכהו לביהמ"ד: **א** שפח. תקפט. **ב** תשפט.

תענית

ב, א ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שבלב הוי אומר זו תפלה: **ב** א'טו.
ג, ב כשם כו' כך א"א לעולם בלא ישראל: **ג** א'רעח.

ד, א אורייתא הוא דקא מרתחא ליה: א רסא.
ז, א ומתלמידי יותר מכולן: א פא. צח. קפח. תפא. ג א'ער.
ז, ב ואין אור אלא מטר שנא' יפיץ ענן אורו: ב א'ע.
ח, ב שמש בשבת צדקה לעניים: ב תשלא. תשע.
טז, א (בתוס') לכך א"א נותנין יו"ד בירושלם: ג א'תנה.
יט, א חוני שפעל מטר בתפילתו . . ע"י עוגה . . אמר לא כך שאלתי . . שירדו כתיקנן: א תקעט. ב תשסז.
כ, א לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז: א קנד. תלו. תע. תקח.
כא, א אילפא . . אמר אי איכא דשאיל לי במתנותא דר' חייא ורבי אושעיא ולא פשיטנא לי' ממתני': ב תתכז.
מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק: ב עדרת. תתקד.
כו, ב ביום חתונתו זה מתן תורה: ב תתסב. ג א'שפה.

מגילה

ג, א אע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזו: א קכה. שסג. תקמז.
ו, ב יגעתי ומצאתי תאמין: א תקעו. ב תתקצז. א'ז.
ז, ב רווחא לבסימא שכיח: ג א'רנח.
קם רבה שחטי' לרבי זירא: ג א'רצ.
י, ב מעשי ידי טובעים בים: ג א'שמא.
יב, ב שבמדה שאדם מודד בה מודדין לו: א תפה. ב תשסב.
יד, א דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותן: ג א'שה.
טז, א כשהן יורדין יורדין . . וכשהן עולין . . עד לכוכבים: א תעג.
טז, ב אורה זו תורה כו' ג א'רלב.
יז, א עד שתהא כתובה אשורית על הספר: א רלט.
כח, א והשימותי את מקדשיכם קדושתן אף כשהן שוממין: ב תתקפו.
כט, א גלו לבבל שכינה עמהם: ב א'קלז.
לא, א כל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקב"ה אתה מוצא ענוותנותו: א תרכו. ב א'קעב.

מועד קטן

כח, א חיי בני ומזוני לא בזכותא תליא מלתא אלא במזלא: ג א'תיא.

חגיגה

ב, א כדרך שבא לראות כך בא לראות: א קח. שמו. ב תשנד. תתקלו. ג א'רנה.
יא, ב אא"כ הי' חכם ומבין מדעתו: א צו.
יב, א תהו קו ירוק שמקיף את כל העולם: ג א'שצ.
אור שברא הקב"ה ביום ראשון הי' האדם מביט בו מסוף העולם עד סופו: א פד. רד. ריט. ב א'לא. ג א'שצט.
בעשרה דברים נברא העולם: א צז. ג א'שסא.
בשעה שברא הקב"ה את העולם הי' מרחיב . . עד שגער בו הקב"ה . . אני הוא שאמרתי לעולם די: א רנא. ערב. ב תשצב. א'קד.
שמים נבראו תחלה . . ארץ נבראת תחלה: ב א'יא.
(ובפרש"י) אמר להם ב"ש לב"ה לדבריהם אדם עושה שרפרף ואח"כ עושה כסא שנאמר השמים כסאי: ב א'קפא. א'קפח.
יג, א במופלא . . פרש"י. במובדל ומופרש ממך שלא רצה הקב"ה לגלות לך: א שצא.
יג, א מן הארץ עד לרקיע מהלך ת"ק שנה ועוביו של רקיע . . ובו כל רקיע: א שלט.
מן הארץ לרקיע . . רגלי החיות . . שוקי החיות: א תקיח.

יג, ב כתוב אחד אומר אלף אלפים . . היש מספר . . כאן בזמן שבית המקדש קיים: **א** נח. **ב** תרפד.
ונהר דינור . . מזיעתן של חיות: **ב** תתפ. א'נא.
יד, א תלמיד המחכים את רבו: **א** קפו. קפח.
המבין דבר מתוך דבר: **א** קפז. קצג. תקצב. **ג** א'תס.
יד, ב אמר להם ר"ע כשאתם מגיעין אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים במים: **ב** תתצה. תתקסד.
בן עזאי הציץ ומת . . ר"ע יצא בשלום: **ג** א'שלט. א'שדמ. א'תכד.
טו, א אפקוהו למט"ט: **א** שסא.
טו, ב מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי: **ב** תשפ. **ג** א'שצז.
בזמן שהאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשו: **ב** תתקא. **ג** א'רמו.
כז, א ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהם: **ב** תשכח. **ג** א'רצז. א'שכב.

יבמות

טז, א נער הייתי גם זקנתי . . שר העולם אמרו: **ב** א'עד. **ג** א'שסט.
טז, ב מי איכא זיקנה קמי': **א** שמ.
כ, א קדש עצמך במותר לך: **א** תקסג. תקפט. **ב** תתקטז. א'מז. א'סו.
מט, ב כל הנביאים נסתכלו באספשא"מ משה כו': **ג** א'שפו.
עח, ב (רש"י ד"ה אשר משפטי) במקום שדנין . . מזכירין: **א** תקכח.
צג, ב מילתא דעבידא לגלוי' מיד אי"צ עדות גמור: **א** קכד.
קט, ב כל האומר אין לי אלא תורה . . דאפי' תורה אין לו: **א** תקל. תקפ. **ב** תשסד. א'קו. **ג** א'שע.
קטז, ב לא דברו חכמים . . אלא בהווה: **א** שמה.
קכ, א אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם: **ב** תתמג.

כתובות

ה, א גדולים מעשה צדיקים כו': **ג** א'שמא.
יב, א אוקי ממונא בחזקת מרא: **א** שעא. **ב** תשפט.
יז, א בית שמאי אומרים כלה כמות שהיא ובית הלל אומרים כלה נאה וחסודה . . היא חיגרת: **ב** א'לג.
יז, א אהנייי' לי' שטותי' לסבא: **א** תרלד.
מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול: **ב** א'קע. **ג** א'שלח.
שום . . שתהא אימתו עליך: **א** רצה.
סז, ב די מחסורו . . ואי אתה מצווה עליו לעשרו: **ב** תשסח.
אפי' סוס לרכוב . . אבל א"א מחוייב לעשרו: **א** שט.
קג, א ו' יתירה לרבות את אחיך הגדול: **ג** א'רנ.

נדרים

ח, ב לעולם הבא . . הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאין בה ורשעים נידונין בה: **ב** תתקכה. תתקפז.
לד, א בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו: **ב** תתקלה.
מא, א אין עני אלא בדעה: **א** שט.
סח, יד שהוריקן בזהב . . פירש"י, ואברותי' בירקרק חרוץ: **א** רכט.
עח, א וכל ישראל . . להכשיר שלשה הדיוטות . . ביחיד מומחה ראשי המטות: **ב** א'עז.
פא, א ומפני מה אין מצויין ת"ח . . מבניהן . . דקרו לאינשי חמרי: **א** תקנב.

סוטה

ג, א אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות: **א** רעז. תרלד.

ה, א אין אני והוא יכולים לדור: א שמז. תסח.
ת"ח צריך שיהא בו אחד משמונה שבשמינית: ב א'מז.
יד, א הקב"ה ביקר חולים דכתיב וירא אליו ה': ב תשכא. תשלא.
כא, א עבירה מכבה מצוה כו': ג א'שכב.
כז, ב עבד איוב . . מאהבה שנא' הן וקטלני לו אייחל: ב א'קכח.
לה, א אם יאמר עשו סולמות ועלו לרקיע לא נשמע לו: א תקיד. תקכד.
מפני מה נענש דוד מפני שקרא לדברי תורה זמירות: א שמו. שמט. שנב.
לח, ב אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים: א תח.
מו, א מאי פירות . . מצות: ג א'תנט.
מז, א (ובפרש"י) בטלו האשכולות: ג א'שעג.
מט, ב בעקבת משיחא חוצפא יסגי: א תקנא.
נערים פני זקנים ילבינו: א נח.

גיטין

יג, א עבדא בהפקירא ניחא לי': א רפה.
כג, ב עובר ירך אמו הוא: ג א'תנו.
ג, ב אי לאו דאית לי' הנאה מיני' לא יהיב לי' מתנה: ב א'סח. א'קכח.
נז, א כל הנוגע בהן כאילו נוגע בבבת עינו: ג א'תח.
נט, א תורה וגדולה במקום אחד: ג א'רעט.
הפעוטות מקחן מקח כו': ג א'רכד.
ס, א תורה מגילה נתנה . . תורה חתומה נתנה: א שמה.
סה, א ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים: א מב.

קידושין

יח, ב יש אם למקרא: א שנ.
לב, ב מעשה . . שהיו מסובין . . והי' ר"ג עומד ומשקה . . אברהם גדול הדור הי' וכתוב בו והוא עומד עליהם: א קעה.
לו, א בין כך ובין כך אתם קרואים בנים: א נו. קכא.
לט, ב שכר מצוה בהאי עלמא ליכא: א קצט. שעז. ב א'קו. ג א'ריב. א'ערב. א'רעו. א'דעז.
ישב ולא עבר עבירה כעושה מצוה: א תקסג.
מ, א טוב לשמים ולבריות: ג א'רפ.
מ, ב עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו כו': ג א'תל.
מעשה גדול או תלמוד גדול: א תרכו.
שהתלמוד מביא לידי מעשה: א לג.
פב, א לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני: ב תתקיב. א'רא.

בבא קמא

כ, ב זה נהנה וזה לא חסר: א תפז. תפח. תק. תקא.
מו, א המוציא מחבירו עליו הראי': א שעא. ב תשפט.
נ, א כל האומר הקב"ה ותרן: ג א'שלט.
עב, א דלא אכלי בישרא דתורא: א סט. תלא. תלו. תקסג. ב א'סב. ג א'תכו.
צא, ב ר"י קארי למאני מכבדותא: ב תשצט. ג א'שעט.
צב, ב מחלה זו מרה: א שעז.
קטז, ב ואם שכרו תייר ההולך לפניהם: ב א'לו.

בבא מציעא

לג, א העוסקים במקרא . . גמרא אין לך מדה גדולה מזו: ג א'שפ.
סב, א חייך קודמין: א רנג.

עז, א באוכלשי דמחוזא דאי לא עבדי חלשי: **ב** א'מא.
פה, א תורה מחזרת על אכסניא שלה: **א** תקנב.
ר' זירא כי סליק לארעא דישראל יתיב מאה תעניתא דלשתכח גמרא בבלאה מיניי: **ב** תרצג. תשפ.
פה, ב איסתרא בלגינא קיש קיש קריא: **ב** תתכ.
פו, א קא מיפלגי במתיבתא דרקיע אם בהרת כו': **א** שסח.
פז, א עד אברהם לא הי' זקנה: **א** רנח. **ב** א'קנד.
צ, ב עקימת פיו הויא מעשה: **ב** תרסה.
ק, א המחליף פרה בחמור: **א** שסח.

בבא בתרא

ג, ב אי אמר מלכתא . . עקר טורי: **ב** א'קעב.
ד, א בנין הורדוס . . באבני שישא ומרמרא . . דמיחזי כי אידוונא דימא: **ב** תתקסד.
ט, ב כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך בי"א ברכות: **א** פז. **ב** א'קיח.
יב, א וחכם עדיף מנביא: **ב** תשל. **ג** א'שצה.
טו, ב טול קיסם מבין שיניך אומר לו טול קורה מבין עיניך: **ב** א'מח.
טז, ב אדלי יומא אדלי קצרא: **א** עדר.
הטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין עוה"ב: **ג** א'רעט.
כה, ב הרוצה . . ושיעשיר יצפין: **ג** א'רפט.
עה, א מלמד שכל אחד ואחד נכוה מחופתו של חבירו: **ב** תשפב.
עתידין צדיקים שנקראין על שמו כו': **ג** א'רעו. א'רפו.

סנהדרין

ז, ב כל המעמיד דיין על הציבור שאינו הגון כאילו נוטה אשירה בישראל שנא' שופטים ושוטרים תתן לך וסמיך לי' לא תטע לך אשירה: **ב** א'קז. א'קיג.
ח, א לא דיין לרשעים . . אלא שמטריחין אותו: **א** שמח.
כב, א ואין רואין אותו . . שתהא אימתן עליך: **ג** א'רלד. א'שסא.
קשה לזווגם כקרי"ס: **א** שעח.
כב, ב אינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי: **ג** א'שנו.
כד, א במחשכים הושיבני . . זה תלמודה של בבלי: **ב** תתצד. **ג** א'שפ. א'שפה.
כו, ב למה נק' שמה תושי': מתשת כחו: **א** שנט. שפד. תריד.
לח, א אגברו חמרא אדרדקי: **ג** א'רסב.
יתוש קדמך: **ב** א'קפז.
לח, ב הושיט אצבעו הקטנה ביניהן ושרפן: **א** שצו. תקצב. **ב** תרפד. א'ה. א'קמג. **ג** א'שלט.
לט, א א"ל ההוא אמגושא לאמימר מפלגך לעילאי דהורמיז מפלגך לתתאי דאהורמיז: **ב** תרפג. **ג** א'תכב. א'צב. א'קפב.
כל בי' עשרה שכינתא שריא: **א** קכו. קכח. **ג** א'תנו.
אלקיכם כהן הוא: **ב** תשצח.
לט, ב מיני' ובי' אבא ניזיל בי' נרגא: **א** תריב.
סה, א עקימת שפתיו הוי מעשה: **א** קסא. תקפח.
עו, ב (ובפרש"י) הצמאה זו כנס"י שהיא צמאה ותאבה לירא יוצרה: **ב** א'כג.
צ, א כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא: **ב** תשעט. תשפג. **ג** א'ריב.
צא, ב נשמה מאימתי ניתנה באדם . . א"ל משעת פקידה שנאמר ופקודתך שמרה רוחי: **ב** א'יב.
מכאן לתחיית המתים מן התורה: **ב** תתמב. תתנא.

צב, ב אותן שנים . . צדיקים מה הן עושין הקב"ה עושה להם כנפים כנשרים ושטין על פני המים: **ב** עתר.
צג, ב דמורח ודאין: **א** תנ.
צז, א ג' באין בהיסח הדעת . . משיח: **א** תיט.
שני אלפים תהו . . תורה: **א** שיט. תפג.
צז, ב אם ישראל עושין תשובה נגאלין: **א** רטו.
צח, א לאימת אתי מר א"ל היום . . היום אם בקולו תשמעו: **ב** א'קז.
צט, ב כי אדם לעמל יולד . . איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה: **ב** תתפב.
כל העוסק בתורה לשמה משים שלום כו': **ב** תתד. **ג** א'רפא.
קה, א חוצפא . . כלפי שמיא מהני: **א** רט.
קו, ב סופר כל אותיות שבתורה: **ג** א'שפא.
קח, ב אר"י א"ל הקב"ה לנח קבע בה אבנים . . שיהיו מאירות לכם כצהרים: **א** קסו. קעג. **ג** א'שנג.
קט, ב קרח . . שנעשה קרחה בישראל בן יצהר בן שהרתיח: **א** ערב. רעט.

מכות

כד, א אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו: **ב** תשמג.

שבועות

מח, א יפה כח הבן: **א** תיב. תקנב.

עבודה זרה

ג, א מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת: **א** תריג. **ב** תתקט. א'קל.
ג, ב שלש הראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה, שניות יושב ודן . . שלישית יושב וזן: **א** שנג. **ב** תתצה. א'פט. **ג** א'רצא.
ובליליא מאי עביד . . רוכב על כרוב קל שלו ושט שמונה עשרה אלף עולמות: **ב** תשמה.
ה, ב לא קאי אינש אדעתי' דרבי' עד מ' שנין: **א** קנג. רסו. תקמד. **ב** תתסז. א'קצד. **ג** א'שפה.
ח, א ישראל שבחוצה לארץ עובדי עבודת כוכבים בטהרה הן: **ב** תתעג.
י, ב זוטי דבכו מחי' מתים: **ג** א'רסג.
ר"א בן דורדיא . . יש קונה עולמו בשעה אחת: **ג** א'רנג. א'שכו. א'שמב. א'שדמ.
יט, א אנשי פלשתים מפני שלצנים היו: **ג** א'רסה.
אשרי איש ירא את ה' . . אשרי מי שמתגבר על יצרו כאיש: **ב** תתפד.
לעולם ילמוד אדם תורה במקום שלבו חפץ: **א** צא. קז. רפא. תיא. **ב** תתקסא. א'מ.
יט, ב שיחת חולין של ת"ח: **א** צט. שנא.
כ, ב ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרהר אדם ביום: **ב** תשלח.
לה, א (ובפרש"י) ערבים עלי . . מיינה של תורה: **ג** א'שפא.

אבות

פ"א, מ"א משה קבל תורה: **א** תקסא. **ג** א'שעז.
פ"א, מ"ב על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים: **ב** א'ט. א'יד.
פ"א, מ"ג אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא היו כעבדים: **ב** תרסט.
פ"א, מי"ב הלל ושמאי קבלו מהם: **א** כ.
פ"א, מט"ו שיהי' תורתך קבע: **א** ז.

פ"ב, מ"ב וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה: **ב** א'קו.
פ"ב, מ"ה ולא ע"ה חסיד: **א** קעח.
פ"ב, מי"ב והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך: **א** שנד.
פ"ג, מ"א הסתכל בשלשה דברים כו': **ג** א'שצה.
דע מאין באת ולאן אתה הולך: **ב** תשעט. תתקט. א'נה.
פ"ג, מי"ג נדרים סיג לפרישות: **א** סט. שכג. תקסג. **ב** א'עו.
פ"ד, מ"א איזהו גבור הכובש את יצרו: **ב** תתקיז. **ג** א'דש.
פ"ד, מ"ב שמצוה גוררת מצוה: **א** צג. **ב** א'קכז. א'קפז.
שכר מצוה מצוה: **ג** א'ריב. א'ריח. א'דעט.
פ"ד, מ"ג ואין לך דבר שאין לו מקום: **א** תסז. תעה.
פ"ד, מי"ג ג' כתרים הן . . כש"ט עולה ע"ג: **א** רמה.
פ"ד, מט"ו והוי זנב לאריות, ואל תהי ראש לשועלים: **ב** א'קב. **ג** א'תמד.
פ"ד, מכ"א הקנאה והתאוה והכבוד: **ב** תתה.
פ"ה, מ"א בעשרה מאמרות נברא העולם: **א** רפז. של.
פ"ה, מ"ב כמה א"א לפניו שכל הדורות היו מכעיסין: **א** שיט. תפו.
פ"ה, מ"ה עשרה ניסים נעשו לאבותינו בביהמ"ק: **א** שמו.
פ"ה, מ"ז חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו: **א** תקסז.
פ"ה, מיו"ד שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית וי"א זו מדת סדום: **א** תפ. תפז. תצ. תקז.
פ"ה, מט"ו ונפה שמוציאה את הקמה וקולטת את הסלת: **ב** תתעט.
פ"ה, מי"ז כל מחלוקת שהיא לש"ש סופה להתקיים: **א** לג. מ.
פ"ה, מי"ט מתלמידיו של אברהם אבינו . . עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה: **א** תפה.
רוח גבוה ונפש רחבה: **ג** א'דש.
פ"ה, מכ"ב בן מאה כאילו מת: **א** נח.
מ"ר, מ"ב אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בת"ת: **א** תקעא. **ב** תשפט.
פ"ר, מי"א כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו: **ב** תתקיא.

אבות דר' נתן

פ"ו, מ"ב מים הנוטפים על האבן שנעשה בו חלל: **א** שסט.
פל"ד, מ"י עשרה נקראו חיים: **ב** א'רא.
פל"ד, מ"י דג"ע נק' ארץ [חיים]: **ב** תשפג.

הוריות

ד, ב או שלא הי' מופלא של ב"ד: **ג** א'תי.
יא, ב אין מושחין מלך בן מלך: **א** תעח.
יג, ב הזית משכח לימוד של שבעים שנה: **ג** א'תסג.
יד, א חריף ומקשה . . מתון ומסיק: **א** קצג.

עדיות

פ"ב, מ"ט האב זוכה לבן בנוי בכח . . ובחכמה: **ב** א'יג.
פ"ה, מ"ז אני שמעתי . . והם שמעו כו': **ג** א'שעג.

זבחים

יג, ב ואם האכל יאכל בשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח: **ב** א'סא.

מנחות

כט, ב ועקיבא . . שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ: **א** שנ. **ג** א'שפג.
זו תורה . . שתוק כך עלה במחשבה: **א** כב. קפט. רמב. שצט. הוספות ב. **ב** תשיח. תשיט. א'מב. **ג** א'רלט.

העולם הזה בה' [נברא]: ב א'כג.
והעולם הבא ביוד [נברא]: ג א'רנד.
לד, א כל אות שאין גויל מוקף . . פסולה: א רלד. רלט.
מג, א כסות סומא ולהוציא כסות לילה: א רמב.
מג, ב חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר ועתה ישראל מה: א פה. צג. ב תשלז. תשמ.
פו, א שלשה זיתים הן ובהן שלשה שלשה שמנים ב א'מו.
פז, ב שנתות היו בהין: ב תרעז. ג א'תמח.
צט, ב פרק א' שחרית ופרק א' ערבית: א ז. צב.
קי, א כל העוסק בתורה כאילו הקריב . . עולה: א שמב. ב תתד.

חולין

ה, ב ערומים בדעת ומשימים עצמן כבהמה: א תח.
ז, א חלוק לי מימיך: ג א'רסג.
ס, א ושור שהקריב אדה"ר קרן אחד היתה לו במצחו: ב תתקלז.
ס, ב אפשר לשני מלכים . . בכתר אחד . . לכי ומעטי: א ריב. ג א'רח.
דשרגא בטיהרא מאי אהני: א שסט. שצג. תקסח. ב תשלד. תתצב.
שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע: א רנו.
פג, א במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה: ב א'ב. א'קלב.
צא, ב (ובפרש"י) בדיוקנו של מעלה. בדמות יעקב: ב תתקיא.
קח, ב דמבלע בלע מפלט לא פלט: א קעט. תג. ב תשח. תשצו. תתפז. ג א'שנט.
קמא, א כל מתניתא דלא תניא בי ר"ח ובי ר"א משבשתא היא: ג א'שעד.

בכורות

ו, א אין בכלל אלא מה שבפרט: א תקמה.
ו, ב דם נעכר ונעשה חלב: ג א'שיז.

ערכין

ח, ב (רש"י) כובש ומסתיר עונות תחת מחילת כסה"כ: ג א'שיט.
לא, א כשהוא אומר תמימה להביא את חדש העיבור: ב תתקעו.

כריתות

ח, ב ארבעה מביאין על הזדון כשוגג: ג א'רנג.

תמיד

לב, א איזהו חכם הרואה את הנולד: א לא. ב תשד. תתקלז. ג א'שצה. א'שצט.
לג, ב יום שכולו שבת ומנוחה: ג א'שצז.
פ"ז מ"ד (תויו"ט) לחי העולמים בפתח: ב א'קכח.

קנים

פ"ג, מ"ו זקני תורה . . כ"ז שהם מזקינים דעתם מתישבת עליהם: א רכג. ב תשלח.

אהלות

פ"א, מ"ח ששה בכל אצבע: ג א'תטז.

פרה

פ"ח, מ"ט המכזבין פסולין . . המכזבים אחד בשבוע: ב תרפו. א'קמג.

מקואות

פ"ז, מ"א אלו מעלין ולא פוסלין השלג: ב תתצ.

נדה

טז, ב מלאך הממונה על ההריון . . ונוטל טפה ומעמידה לפני הקב"ה ואומר לפניו רבש"ע טפה זו מה תהא לי': **ב** תתצ.

ל, ב שמקופל . . וראשו מונח בין ברכיו: **ב** א'קלה.
ונר דלוק על ראשו . . ומלמדין אותו כל התורה כולה: **ב** א'מו. א'קלה.
שמשביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע: **ב** תשנו.
ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה הי' בעיניך כרשע: **ב** א'קח.

לא, א לעושה נפלאות גדולות לבדו . . אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו: **ב** תתסא. א'קפח.

מה, ב בינה יתירה באשה: **ג** א'שעז. א'שפד.

סא, ב מצות בטילות לעתיד: **א** שצג. **ג** א'רעט.

טבול יום

פ"ב, מ"ה שמן שהוא צף ע"ג היין: **א** עג.

תלמוד ירושלמי

ברכות

פ"א, ה"א אלה תולדות . . ביום הבראם חזקים כיום הבראם: **א** צה. קסז. **ב** תרפד.
אלה תולדות . . (צבא השמים קיימין): **א** תקמב.

פ"א, ה"ה ולא תתורו . . לבבכם . . עיניכם . . דעינא ולבא תרין סרסורין: **א** תרו. תרכ.

פ"ד, ה"ד אמר רבי תמה אני האיך בטלו חונן הדעת בשבת: **ב** א'קכט.

פ"ה, ה"א דרשו ה' בהמצאו . . איכן הוא מצוי: **ב** תה. תיג.

פאה

פ"ב, ה"ד אפי' מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה בסיני: **ב** תשדמ. תתקג.

שבת

פ"א, ה"ב אך בצלם יתהלך . . כל האומר שמועה כו': **א** עד. תקלז. **ב** תשכב. **ג** א'שפג.

פ"ח, ה"א צהבו פניו: **א** שצב. תו. תרכח. **ג** א'רצד. א'תעח.

פי"ד ה"ג והסיר ה' ממך כל חולי זו רעיון: **א** שעח.

פסחים

פ"א, ה"א והא כתיב צהר תעשה לתיבה כמאן דאמר לא שימשו המזלות בשנת המבול: **ג** א'שנג.

שקלים

פ"א, ה"ג כל העובר על הפקודים . . כל דעבר בימא יתן: **ב** תתעד.

פ"ג, ה"ג (בקה"ע) רוה"ק זהו שמגלים לו רזי תורה: **ג** א'שפה.

פ"ו, ה"א התו' שנתן לו הקב"ה . . אש לבנה חרותה באש שחורה: **א** רמ.

תענית

פ"ב, ה"א כתיב ואד יעלה מן הארץ עלה שבר מלמטן: **ב** א'ע.
יוצא לו ממידה למידה יוצא לו ממידת הדין למידת רחמים על ישראל: **ג** א'שכ.

פ"ב, ה"ו לשמך הגדול שהוא משותף בנו: **ג** א'רנב.

פ"ג, ה"י ותגזר אמר ויקם לך מה ת"ל לך אלא אפי' הוא [פי' הקב"ה] אמר הכין ואת אמר הכין דידך קיימא ודידי לא קיימה: **ב** תשסז.

פ"ד, ה"ב ואשים דברי בפיך זו תורה . . ובצל ידי: **א** רס. רסד.
חוזרני על כל המקרא . . נק' ישראל ציון: **א** עז. תקעא.

חגיגה

פ"א, ה"ז מצאנו שוויתר הקב"ה לישראל על . . על מאסם בתורה לא וויתר: **ג** א'רפה.
פ"ב, ה"א בתחילה הי' העולם מים במים ועשאו שלג חזר ועשאו ארץ: **ב** תת. תתא. תתפא.
פ"ב, ה"ב שאמרו להן כתבו על קרן שור: **א** רלג.

נדרים

פ"ט, ה"א לא דייך מה שאסרה תו': **א** סט.

סנהדרין

פ"י, ה"א דרבונות שלש שמות יש לו: **א** שפג.

תרגום אונקלוס

בראשית

א, א בראשית. בקדמין ברא: **ב** תשב.
ב, ז לנפש חי', לרוח ממללא: **א** קמט. **ב** תתקה. **ג** א'תיח.
ב, כג עצם מעצמי, גרמא מגרמי: **א** שא.
טז, יב ידו בכל, יהא צריך לכלא: **ג** א'דש.
כח, טז אכן יש ה', לית דין אתר הדיוט: **ב** תתקכט. **ג** א'רנה.
מ, יג כמשפט הראשון, כהלכתא קדמאה: **א** עז.

שמות

כח, ג לכהנו לי. לשמשא קדמי: **ב** תתקפ.
ל, יא כי תשא. ארי תקבל ית חושבן בנ"י: **ב** תתצג.

ויקרא

יג, ג נגע, סגירותא: **א** שסח.

במדבר

טז, א ויקח קרח, ואתפליג קרח: **א** תקלא. **ג** א'תטו.

דברים

כה, ה לא ילבש גבר. לא יתתקן גבר: **ב** א'קסד.
כט, ט אתם נצבים היום, אתון קימין יומא דין: **א** קכו. תרלה.

תרגום יונתן בן עוזיאל

בראשית

ג, יג רישי' דעשו . . בגו עטפי' דיצחק: **ג** א'רפח.

ישעי'

יב, ג ושאבתם מים בששון, ותקבלו אולפן חדת: **א** תנו.

תהלים

יט, ב השמים מספרים כבוד א־ל, דמסתכלין בשמיא משתאין יקרא דה': **א** קצא.
קד, ב עוטה אור כשלמה, דמתעטף נהורא היך סדינא: **א** רל.

תרגום ירושלמי

בראשית

א, א בראשית ברא, בחוכמתא ברא: **א** קלב. שצג. **ג** א'רטו. א'תסג.

מכילתא

בשלח

יד, לא ויאמינו. שלא נגאלו ישראל ממצרים אלא בשכר אמונה: **ב** א'קלה.

טו, ב מניין . . שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל שנא' זה א־לי: **ב** תתקלה.

טז, כה היום לא תמצאוהו. אבל לעולם הבא אתם מוצאים אותו: **ב** א'צז.

טז, לא כזרע גד. להגדה שמושך לבו של אדם: **ב** א'צט.

יתרו

יט, ט לא דומה שומע לרואה: **א** תקמא. תקנח.

יט, כ וירד ה' עה"ס — מלמד שהרכין שמים . . והציען עה"ס: **א** רה. שיח.

כ, יא ברך . . ויקדשהו. ברכו במן וקדשו במן: **ב** א'סא. א'פו. א'קכט.

כ, טו ר"ע אומר רואין הנשמע ושומעין הנראה: **א** ל. תסט. **ב** תשמו. תתקצו.

ויקהל

לה, ב ששת ימים תעשה מלאכה וכת' א' ששת ימים תעבוד . . עושין רצונו ש"מ: **ב** תתקב. תתקי.

ספרא

ויקרא

ר"פ כלל שהוא צריך לפרט ופרט שהוא צריך לכלל: **ב** תרלז.

אמור

כג, ז ביום הראשון מקרא קדש — קדשהו, במה אתה מקדשו במאכל ובמשתה: **א** סט. תקסג.

ספרי

פנחס

טו, ז ריח ניחח לה' — נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני: **א** קטו. שנב. תי. **ב** א'מ. **ג** א'רסד.

מטות

ל, ב זה הדבר — נתנבאו נביאים בכה . . משה . . זה: **א** סט. רלג.

דברים

כו, א והי' כי תבא — עשה מצוה האמורה שבשכרה תיכנס לארץ: **א** קיב. קיט.

האזינו

לב, ט כי חלק ה' עמו — כשבא א"א לעולם יצא ממנו . . ישמעאל: **א** קצט.

ברכה

לד, י ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אבל באומות קם: **א** תקמח.

מדרש רבה

בראשית

א, א ואהי' אצלו אמון — אומן התורה אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה: **א** שנא. שנר. תסא.
דיפתראות ופינקסאות יש לו: **ג** א'שסז.

א, ד ז' דברים קדמו לבריאת העולם . . מחשבתן של ישראל קדמה לכ"ד: **א** קמב. קסט. **ג** א'שמח.

א, ד ישראל עלו במחשבה: **א** קכד. של. שסג. תקטז. **ב** תתעג. תתצו. תתק. תתקב. תתקד. תתקו. א'קפז. **ג** א'רנג. א'שמט. א'שנ.

ב, ג מי העיר ממזרח . . אל תקרא העיר אלא האיר: **א** קטז. **ב** א'רג.

ב, ה והארץ היתה תוהו אלו מעשיהן של רשעים ויאמר אלקים יהי אור אלו מעשיהן של צדיקים . . אבל איני יודע באיזה מהן חפץ . . : **ב** תתפג. א'מב. **ג** א'תלב.

ג, ב לא בעמל לא ביגיעה ברא הקב"ה את עולמו: **ב** תרעח. א'קג.

ג, ד מהיכן נבראת האורה . . שנתעטף . . כשלמה: **א** רל.

ג, ז מכאן שהי' סדר זמנים קודם לכן: **ג** א'תלז.
מלמד שהי' בורא . . ומחריבן . . דין הניין לי: **א** תלח. תקלא. תקמח. **ב** תרפא. תשמח. א'ד. א'מב.

ג, ח והארץ היתה תהו . . מעשיהן של . . יהי אור . . צדיקים . . ויבדל . . מעשיהן: **א** תקלא.
יום אחד . . שבו נבראו ארבעה דברים הרים שמים וארץ ואורה: **ב** תתקצז.
יום אחד . . אמר ר' יודן שבו הי' הקב"ה יחידי בעולמו: **ב** תתקצז.

ד, ב יהי רקיע . . לחים היו מעשיהם ביום ראשון ובשני קרשו: **ב** תתקצז.

ד, ד אפשר שכתוב בו . . השמים . . עם משה . . הבא לי מראות: **א** שכה. **ב** תשלה. **ג** א'ריג. א'תכ.

ד, ז נטל הקב"ה אש ומים ופתכן זב"ז ומהם נעשו שמים: **א** תקעד.

ה, ח למה נק' שמה ארץ . . רצון קונה: **א** קיח. **ב** תתקפד. א'קלא. **ג** א'שס.

ו, ו אין גיהנם אלא: **ב** תתקכה.

י, א לכל תכלה . . לכל יש סיקוסים . . חוץ מדבר אחד שאין לו סיקוסים ואיזו זו התורה: **א** שמט. **ב** א'קסז.

י, ו אין לך כל עשב . . שמכה אותו ואומר לו גדל: **א** רנד. **ב** תתקצא. א'יא. א'נח. א'קלד. **ג** א'רכ. א'תכז.

י, ט מה הי' העולם חסר . . שבת: **א** רפט.

יא, י אע"ג דאת אמר כי בו שבת ממלאכת עולמו שבת ולא שבת לא ממלאכת הרשעים ולא ממלאכת הצדיקים . . פעלת לחוסים בך: **ב** תרעג. א'נ.

יב, א הקב"ה וב"ד נמנין על כל אבר ואבר שלך: **ג** א'שסא.

יב, ב בזכות התורה שנא' אלה החוקים והמשפטים . . בזכות השבטים שנאמר ואלה שמות: **ב** א'מ.

יב, ו ו' דברים שנטלו מאדה"ר **א** רד.

יב, ח בא לבראות את אדם . . בורא . . מן העליונים ומן התחתונים: **א** תקלג.

יב, טו אני בורא אותו במה"ד . . במדה"ר: **א** קצח.

יג, ז ואדם אין לעבוד את האדמה ואדם אין להעביד את הבריות להקב"ה כאלי' וכחוני המעגל: **ב** א'סז. א'רג.

יג, יב ארץ כנגד תקופת ניסן . . אדמה כנגד תקופת תשרי: **ג** א'תנח.

יג, יד יערוף כמטר לקחי שברו בריות את ערפן מיד מטר יורד: **ב** א'ע.

יד, ז עולם על מליאתו נברא: **א** רו.

יד, ח שבעולם הזה בנפיחה . . אבל לעתיד בנתינה שנאמר ונתתי רוחי בכם: ב תשעח.
יד, ט חמשה שמות נקראו לה: א קפה.
טו, א ישבעו חייהם . . מימיהם . . מטעתן: ג א'רס.
טו, ב־ג ג"ע . . מקדם . . קודם לברייתו של עולם: ג א'ריט.
טז, ד שאין תורה כתורת ארץ ישראל: ב תתצד. א'נ.
טז, ה לעבדה ולשמרה אלו הקרבנות: ג א'ריח.
יז, ה ג' נובלות . . נובלות חכמה של מעלה תורה: א שעג. ג א'רנא.
יט, ז עיקר שכינה בתחתונים היתה: א ריט. ש. ב תתקנא.
כיון שחטאו . . עמדו ז' צדיקים . . עמד משה והורידה מלמעלה למטה: ב תתקנא.
יט, ט דנתי אותם בשלוחין . . בגירושין: א שסג.
כא, ה והנה איש לבוש הבדים כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי': ב א'קסד. א'קעט.
כז, א גדול כחן של נביאים שמדמין צורה ליוצרה: ב תתצו.

נח

ל, ח כל מי שנא' בו הי' מתחילתו ועד סופו הוא צדיק: ג א'תיג.
לא, יא צהר . . חלון: ג א'שנג.
לד, ט הריח ריח של אברהם עולה . . ריח של חנני' מישאל ועזרי' עולה מכבשן האש: א תלו. תמג.
לה, ג קשתי . . דבר שהוא מוקש לי: א תקלב.
לז, ג חמשה הם לטובה . . חד הוא טבא מן כולהון הוא ה': ג א'תיג.
לז, ג (מ"כ) מלה הוא לשון הפלגה: ג א'תיג.

לך לך

לט, א משל לאחד שהי' עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת . . כך לפי שהי' אבינו אברהם אומר . . הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם: ב תתקלה.
לט, ב למה הי' אברהם אביהם דומה לצלוחית של אפופולסימון מוקפת צמיד פתיל . . ריחה נודף כך א"ל הקב"ה לאברהם . . ושמך מתגדל בעולם: א תמד. תנא. ב א'קצה.
מד, יב אין הבטה אלא מלמעלה למטה: ב א'קס.
מד, כא אברהם ברר לו את המלכיות: א תקכז.
מז, ו האבות הן הן המרכבה: א שכב. תקי.

וירא

מח, י אתה אמרת והשענו . . חייך שאני פורע לבניך: א תיג.
מט, ב סוד ה' ליראיו . . איזהו סוד ה' זו מילה: ב א'קצו. א'רד.
נא, ב כ"מ שנאמר והוי' הוא ובית דינו: ג א'תמה.
נא, ג אין דבר רע יורד מלמעלה: ג א'תכט.
נג, ח בשעה שנפקדה אמנו שרה . . הוסיפו על המאורות: ג א'רפ.
נד, ו אאע"ה שהי' מאכיל ומשקה לכל אפי' לערביים . . ברכו למי שאכלתם משלו: א תקעו. ב תתר.
נו, י אברהם קרא אותו יראה: ג א'תנה.
נו, י הריני קורא אותו ירושלים . . יראה שלם: א שסא.

חיי שרה

נט, ז וה' ברך . . שהשליטו ביצרו: א קפג. קצ.
ס, ב הכל צריכים לחסד אפילו אברהם: ג א'רפ.
סא, ד תוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר: א סב. ב תשסח. ג א'רכ. א'שיד.

תולדות

סג, ח ויקרא שמו עשו הא שוא שבראתי בעולמי: ב תשמח.

סה, טו וילך ויקח ויבא לאמו אנוס וכפוף ובוכה: **ב** א'ז.

ויצא

סח, ז מבאר שבע . . מבארה של שבועה: **ב** תשמט. תשנז.
סח, ט שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו: **א** שיז.
הקב"ה מעונו של עולם: **א** קי.
סח, יב שהמלאך שלישו של עולם: **א** שלט.
סט, ו אכן השכינה שרוי' במקום הזה: **ב** תתקכט.
עא, ח (ובפרש"י) נפתולי פיתולייה לא דידי הויין כלום הלך יעקב . . אלא בשבילי: **ג** א'שנא
עא, ח (מ"כ) כל סבות וגלגולי יעקב . . לא הי' אלא בשבילי: **ג** א'שנא.
עט, ד הזורעים בדמעה זה אבינו יעקב שזרע כו': **ב** א'ז.

וישב

פד, ג יעקב אבינו . . שבקש לישב בשלוה בעוה"ז: **ב** תשעו. תשפד.

מקץ

צ, א אחת היא יונתי תמתי זה אברהם: **ג** א'תיג.
צב, ד והכן ואין הכן אלא שבת: **ב** תרעג.

ויגש

צד, ט סרח בת אשר השלימה עמהן את המנין: **ב** תשצ.

ויחי

צח, ו יודוך אחיך אמר רבי שמעון בן יוחאי יהיו כל אחיך נקראין על שמך אין אדם אומר ראובני אנא שמעוני אנא אלא יהודי אנא: **ב** תתג. תתיא.

שמות

א, ג שקולים הן ישראל כצבא השמים: **א** קסט.
א, יב הם הכירוהו תחלה: **ב** תתקלה.
א, לד נאקת חללים כמה דתימא ונאק נאקות חלל: **ג** א'שכז.
ב, ה מתוך הסנה ללמדך שאין מקום פנוי בלא שכינה אפי' סנה: **ב** תתקכט. **ג** א'תכג.

וארא

יב, ג כל אשר חפץ ה' עשה משל למה"ד למלך שגזר ואמר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי כך . . השמים שמים לה' והארץ . . בטל הגזירה ואני המתחיל שנאמר וירד ה': **א** רנ. שיח. שנד. תקפ. **ב** תתלא.

בא

יג, א נטל צרורות וזרקן ומהם נעשה ארץ: **א** צז. שב. שז.
טו, ז מראש צורים . . אלו האבות . . משל למלך שהי' מבקש לבנות מדינה: **א** רצ. ש.
טו, ח נתן האלקים לאברהם העולם: **א** תנב. תס.
טו, טז ויאמר ה' אל משה ואהרן בארץ מצרים לאמר . . מה הקב"ה עושה במצרים בשביל ישראל . . ונגלה הקב"ה עמהם שנאמר אנכי ארד עמך . . וכן בבבל שנאמר למענכם שלחתי בבלה: **ב** א'קלח.
טו, כו אברהם התחיל להאיר שנאמר מי העיר ממזרח: **א** קצ. רנא. רנד. רעח. תקעו. **ב** תתקעט.

בשלח

כא, ז בשעה שיצאו ישראל ממצרים עמד סמאל המלאך לקטרג אותן לפני הקב"ה רשב"ע עד עכשיו היו אלו עובדים עבודת כוכבים: **ב** תתנ.

כג, א נכון כסאך מאז . . אע"פ שמעולם אתה לא נתיישב כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה . . משל למלך שעשה מלחמה ונצח ועשו אותו אגוסטוס: ב תתמב. תתנ.
כג, ג ממכות שאני מכה אותך מהם אני מרפא אותך: ג א'שטו. א'שכח.
כג, ז קדמו שרים אחר נוגנים . . וכיון שיצאו ישראל מן הים באו מלאכים להקדים שירה לפני הקב"ה א"ל הקב"ה קדמו בני תחלה: ב תתנ.
כג, טו משה כמה נתחבט ונתחנן לפני המקום עד שראה את הדמות שנא' הראיני: ב תתקלה.
כה, א כל אשר חפץ הוי' . . עושה שהכל שלו . . כשהמטיר אש וגפרית . . והטל . . והמן מן השמים: א קצב. ב תרפה.
כו, ג מכאן אתה למד שהיו תחת ענני הכבוד . . למי שהוא שרוי בפנים: א קד. קיא. תרח. תרטז.

יתרו

כז, ט משל למלך שאמר לעבדיו שמרו לי ב' כוסות . . כך אמר הקב"ה . . בסיני: א תקצ. תקצז. תרז.

משפטים

ל, ג כ"מ שכתוב ואלה מוסיף על הראשונים: א קצא. קצט. ג א'שיד.
ל, יח משל למלך שהבריונים שלו . . כך אלו הרשעים . . א"ל אני מחליפה: ג א'שסח.
לא, י אלא עונותיכם גרמו לכם . . שנאמר . . הן בעונותיכם נמכרתם: ב תתלח.
לב, ב הנה אנכי שולח מלאך . . אילו זכיתם אני בעצמי . . ועכשיו . . מוסר אתכם לשליח: א קסח.
לב, ד אל תמר בו אל תמירוני בו: ג א'תמו.

תרומה

לג, א ויקחו לי תרומה הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם . . ויש לך מקח שמי שמכרה נמכר עמה אמר הקב"ה לישראל מכרתי לכם את תורתי כביכול נמכרתי עמה: ב תשפח. תתעה. תתפד.
לג, ד כל מה שברא הקב"ה למעלן ברא למטן: א רפז.
למעלן שרפים עומדים ממעל לו למטה עצי שטים עומדים: א תרלד. ב א'קמ.
ולא עוד אלא שחיבבן כל מה שלמטן משל מעלן: א תקלה.
לה, א לא הי' העולם ראוי להשתמש בזהב: ג א'רנט.

תשא

מ, א אמרה ד' פעמים בינו לבין עצמו: א פה. ב תרלז. תתקו. א'כד. ג א'ערה. א'שפה.

ויקהל

נ, א מהיכן האורה נבראת א"ל נתעטף הקב"ה בשלמה . . מראשו ועד סופו: א קפ. ב תשצט.

ויקרא

א, ו דעה קנית מה חסרת דעת חסרת מה קנית: א רפ. רפט.
א, ט אני הוא הקורא ואני המדבר: ב תתקי. תתקיט.

אחרי מות

כ, ח־ט בשביל ד' דברים מתו בני אהרן . . על הקריבה שנכנסו לפני ולפנים . . על שהיו שתויי יין . . ועל שהיו מחוסרי בגדים: ב תתקס. תתקסז.
כב, ב דברים שאתה רואן . . זבובין ופרעושין ויתושים . . בכלל ברייתו ש"ע: א קעב.

קדושים

כד, ח משל לבני מדינה . . עטרות למלך . . מכתירים להקב"ה . . בראשו אחד . . של ישראל: **א** א.

כד, ט יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם: **ג** א'תיד.

כה, א אם הי' למוד לקרות דף אחד קורא שני דפים: **ב** תתקד. תתקיז.

כה, ג מתחלת ברייתו ש"ע לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחלה: **ג** א'רכ.

אמור

כט, א בכ"ה באלול נברא העולם: **א** קכז. קלד. תרלד.

כט, ב שהראה הקב"ה ליעקב אבינו שרה של בבל עולה שבעים עווקים ושל מדי נ"ב . . אמר לו הקב"ה ואתה אל תירא אפילו הוא עולה ויושב אצלי משם אני מורידו הה"ד אם תגביה: **ב** תתקכד.

כט, ג עלה אלקים בתרועה . . בשעה שהקב"ה עולה ויושב על כסא דין . . אימתי בחודש השביעי: **א** שטז. **ב** א'קמז. א'קנג.

כט, ו וכי כל החדשים אינן חדש . . והלא ניסן חדש נכסה . . אלא . . ויש לו חג וחגו בן יומו . . בחדש תשרי: **א** שצ. שצז.

ל, ז ביום הראשון זה ט"ו ואתה אומר ביום הראשון: **ב** א'קסא.

לא, ה ויורד עוז מבטחה . . ר' יהודה אומר עוז זו תורה: **א** שנט. שפד. תריד.

לא, ח הגלגל הזה של עין אין אדם רואה מתוך הלבן: **ג** א'תנה.

בחוקותי

לו, ד משל לא' . . שהיא נשאת למלך . . כך אברהם . . כדאי הוא להנצל בזכות יעקב: **א** רכב.

לו, ה אברהם יצא ממנו ישמעאל יצחק יצא ממנו עשו: **ב** א'קפו.

נשא

ו, ב אין הקב"ה מונע דוגמא דידהו: **א** תצ.
שלא תאמר שלכך מנה בני גרשון שניים שהם פחותים מבני קהת . . אלא שהקדימו הכתוב כאן בשביל כבוד התורה: **ב** א'טו. א'כא.

י, א שוקיו . . זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו: **א** קכא. רצ. שב. **ב** א'קב. א'קכד.

י, ה כ"מ שנאמר אחד גדול הוא בהקב"ה נאמר אחד . . וכן באברהם: **ג** א'תיד.

יב, א שהעביר זעמו מהם: **ג** א'שלט.

יב, ג בשעה שא"ל הקב"ה . . את קרבני לחמי . . אמר משה מי יוכל להספיק . . איני מבקש . . אלא לפי כוחן: **א** תקמט. תקנז.

יב, ח המשל ופחד עמו המשל זה מיכאל והוא של מים ופחד זה גבריאל והוא של אש . . לא זה מזיק את זה ולא זה כו': **ב** תרפו.

קרח

יח, ב אני בנו של יצהר הייתי ראוי להיות נשיא: **ב** א'מד.

יח, ה יעקב . . אמר יעקב לפני הקב"ה . . לא יזכר שמי על: **א** ערב. רפ.

יח, ז א"ל משה גבולות חלק הקב"ה . . וכשם שהבדיל בין האור ובין כו': **א** תקכד. תקלא.

חוקת

יט, א מי יתן טהור . . כגון אברהם: **א** תקלט.

יט, ג ר"י פתח כ"ז נסיתי . . אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: **א** רפ. רפט.
אמר שלמה . . פרה אדומה חקרתי . . אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: **א** רפא. רפט.

יד, ד אמר ר"י . . כדו"ד שאמר הקב"ה למשה . . כשהגיע לפ' אמור א"ל משה רבש"ע . . זה במה טהרתו . . שהגיע לפ' פ"א . . זו טהרתו: **א** תקלב. תקמ.

פינחס

כא, כב כתי' שדי לא מצאנוהו . . וכתי' הן לא ישגה בכחו . . כיצד יתקיימו . . איני מבקש אלא לפי כחן: **א** תקמט. תקנז.

שכל צדיק . . חופתו נכוית ממנו: **א** קעא.

כא, כד משל למלך שעשה סעודה . . כבר יצאנו ידינו . . נגלגל אני ואתה . . כך אמר הקב"ה לישראל ביום השמיני גלגלו במה כו': **א** קנח. קסו. רמד. תכח. תלה. **ב** א'קסח. א'קעד.

דברים

א, א משה עד שלא . . כיון שזכה לתו' נתרפא: **א** תד. **ג** א'תב.

א, ו כדבורים היו בני . . מה הדבורה הזאת כל מה שהיא מסגלת מסגלת לבעלי' כך כל מה שישראל מסגלים מצות ומעשים טובים הם מסגלים לאביהם שבשמים: **ב** תתקיג.

ואתחנן

ב, א ומי שאין לי בידי וחנותי במתנת חנם אני עושה עמו: **א** שנד.

ב, כח מהו אין עוד אפילו בחללו של עולם: **ב** תרפז. תתקצו. **ג** א'רי. א'שמו.

ראה

ד, ג אלא מאלי' הרעה באה על עושי רעה והטובה כו': **ג** א'תכט.

ד, ה אמר הקב"ה שמעו שאין אדם שומע לי ומפסיד . . שנא' ושומע לי ישכן בטח: **א** תקצ. תקצז.

שופטים

ה, ה במקום שיש דין אין דין: **ב** א'קיד.

ה, ז בזכות שאתם משמרין את הדין . . ומשרה קדושתי ביניכם: **א** צד. קב.

תצא

ו, ב לא תהא יושב ומשקל במצותי' של תורה: **א** ז. צב. רמב. **ב** תתנו. תתקסב. א'פא.

יא, י שהתפלל משה תקט"ו פעמים: **א** שמג.

אסתר רבה

פתי' יא כל מקום שנא' ויהי . . ושמחה: **א** קל.

ז, ט א"ר איבו תחשכנה עיניהם . . ויראו בני האלקים . . וירא עשו . . וירא בלק . . אבל מראות עיניהם של צדיקים תואר . . שנא' וישא עיניו וירא . . וירא פנחס: **א** תקמא. תקמח.

שיר השירים רבה

א, ג לריח שמניך טובים . . כל המצוות שעשו לפניך האבות ריחות היו אבל אנו שמן תורק שמך: **ב** תשעח.

א, ד משכני אחריך נרוצה . . משכינני . . ממה שהשרית שכינתך בתוכנו כדכתיב ועשו לי מקדש: **ב** תרצג.

ר"ע . . ועליו נאמר הביאני המלך חדריו: **ג** א'רנז.

א, ה שחורה אני במדבר . . ונאוה אני במדבר: **ג** א'תנח.

א, יד ואמר ר"י כתי' וכסה ענן הקטורת, הכסף הזה א"א יודעין מהו עד שבא דוד: **א** תמח.

ב, טז הוא לי לרועה . . ואני לו לצאן: **א** קמא.
ג, ה מי זאת עולה . . עילוי' מן המדבר: **ב** תתקצג. **ג** א'תנח.
ג, יא למלך שהיתה לו בת יחידה . . קורא אותה בתי . . אחותי . . אמי: **א** קמ. **ג** א'רמט.
ה, א לגני לגנוני: **ג** א'רנה. א'תיג.
ה, ב תמתי . . תאומתי לא אני גדולה ממנה ולא היא גדולה ממני: **ב** תשצ. א'פח.
ה, ג כחודה של מחט: **א** קפח.
ה, יא ראשו זו תורה: **ג** א'רנט.
ו, יא התורה קרואה אבן ויצה"ר קרוי אבן . . תהא האבן משמר האבן: **ג** א'תה.
ו, יא אל גינת אגוז ירדתי . . מה אגוז הזה השק מלא אגוזים בידך . . והן מחזיקין כך כמה גרים באו ונתוספו בישראל, הה"ד מי מנה עפר יעקב: **ב** א'נג. א'ס.
ו, יד ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות: **א** קמג. קסה.
ז, ז מה החטים הללו . . אין יוצאין אלא במנין . . נכנסין במנין כך . . ישראל למצרים ירדו במנין . . עלו במנין: **א** קסז.

רות רבה

פ"ג להחליפם באומה אחרת אינו יכול: **א** נו. קכא.
ב, ג נשמתן של צדיקים שבהן נמלך הקב"ה: **א** קל. **ב** תתצט. תתקג. תתקסה. תתקעא. תתקעה. א'קט. **ג** א'רעח. א'שמט.

איכה רבה

פ"ב המאור שבה הי' מחזירן למוטב: **ג** א'שכב. א'תה.
א, לא לא אמרתי ווי אלא וה' אמר: **א** קכט.
א, לג בזמן שישראל עושין רצונו של הקדוש ב"ה מוסיפין כח בגבורה של מעלה כמד"א ועתה יגדל נא: **ב** תתקיג.
א, לה בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפין כח: **א** קמ.
א, נז ולקו בכפליים . . ומתנחמים בכפליים: **א** עז. פה.
ג, ח חלקי ה' אמרה נפשי משל למלך שנכנס למדינה והיו עמו דוכסין ואיפרכין . . חד אמר . . הי' פקח אחד לשם אמר אנא נסיב מלכא: **ב** תתקיט־כ.
ג, מ לא יצאת טובה לעושה רע ורעה לעושה טובה: **ג** א'תכט.

קהלת רבה

א, ד מחצתי ואני ארפא . . מחיצה שעשיתי בין העליונים לתחתונים . . ומרפא אותה: **ב** תתנא. א'רב.
א, יג ונתתי אל לבי לדרוש ולתור בחכמה מהו ולתור בחכמה . . לעשות תואר בחכמה כמד"א . . ויתורו את ארץ כנען: **א** לב. **ב** א'כט. א'לו.
ב, טו כשם שיש יתרון בין האור לבין החשך כן יש יתרון בין ד"ת לדברי הבלים: **א** תפט.
ג, יא אמר הקב"ה אדם יציר כפי: **ג** א'שעט.
ג, יד ידעתי כי כל אשר יעשה אלקים . . גזר הקב"ה על העליונים . . עמד משה ועשה עליונים תחתונים: **א** שיח.

תנחומא

ויגש

ו היו מכבדים את המצות שהן שלוחי: **ב** תשסב. תתקיז. **ג** א'שנא.

שמיני

ח מה איכפת לי' להקב"ה בין ששחט . . או אם נוחר ואוכל: **ב** תרנג. תתקיג. תתקכג. א'קנד.

נשא

טז נתאווה שיהא לו דירה בתחתונים: **א** קכא. קל. רמז. תרז. **ב** תרפז. תתצו. תתצט. תתק. תתקב. א'ב. א'קט. **ג** א'שמט.

פסיקתא זוטא

בראשית

א, א בראשית . . בשביל ישראל שנקראו ראשית . . בשביל התורה שנקראת ראשית: **ב** תתק.

בלק

כב, ב בא ללוק דמם של ישראל: **א** תקמח.

מדרש תהלים

יב, ד לא ניתנו ד"ת חתוכין: **ג** א'שעג. א'תג.

צ, א אמר לו המלך מה אתה מבקש, אמר לו איני מבקש על עצמי דבר, אלא מדינה פלונית היא חרבה והיא שלך גזור שתבנה: **ב** תשעב.

צ, ג אלפים שנה קדמה תו' לעולם: **א** שז. תרכב. **ב** תשכה. תשעח. תתקעז. א'כד. **ג** א'שסה. א'תי. א'תסו.

תנא דבי אלי' רבה

פי"ד שני דברים קדמו לעולם . . אומר אני שישראל קדמו: **א** קמב. **ג** א'רנא. א'תג.

רפי"ח כל ת"ח שיושב וקורא ושונה . . הקב"ה יושב כנגדו וקורא ושונה עמו: **א** שנח. **ב** תשמג. תשמט. תשפט.

פכ"ה מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי: **א** שלד. שצו.

פרקי דרבי אליעזר

פ"ג עד שלא נבה"ע הי' הקב"ה ושמו בלבד: **א** רעז. תרכג. **ב** תשצ. תתקיג. תתקלב. תתקעא. תתקפח. תתקצה. א'כג. א'קע. **ג** א'ריד. א'תיז. א'תכא. א'תמא.

פי"ח פשט יד ימינו ונטה שמים: **א** פו. קסח.

פל"א מה עשה האיל פשט ידו בטליתו של אברהם: **א** קטז. **ב** א'רג.

ילקוט ראובני

בלק

כב, ב יש ראי' שהיא שמיעה: **א** תקמא. תקמח.

ילקוט שמעוני

לך

רמז סד ה' אותיות נכפלו וכולן ל' גאולה, כ"ך שבו נגאל א"א מאור כשדים: **ב** א'קפט. א'קצה.

בשלח

רמז רנג כשברא הקב"ה את עולמו לא ברא אלא במאמר: **ב** עדרת.

יתרו

רמז רפו כ"ו הי' אלף קורא תגר . . אני ראשון . . א"ל הקב"ה אני פותח בך שנא' אנכי ה' א': **א** שמט.

רמז רפו כשם שקבלתם מלכותי כך קבלו גזרותי: **ב** תתקטז. א'קמה.

חקת

רמז תשסג ודברתם אל הסלע . . הגדיל בדבור הוא מיסרו . . שנה עליו פרק א': **ג** א'שיט. א'שכח.

פנחס

רמז תשעו בש"א כבשים שהן כובשין . . ובה"א כו': **ג** א'שיט.

ברכה

רמז תתקנט שניתן לו הוד למשה והדר ליהושע: **א** רלו.

מלכים א'

רמז ריד שריפא אותם והביאן מן הדרך הרעה לדרך טובה: **ב** א'קצב.

הושע

רמז תקלא לא כי אלא רוח יזרעו: **ג** א'תו.

תהלים

רמז תרעג משל לגבור שנכנס למדינה . . א"ל פקח א' מן אבנא דמתגושש בה אתם יודעים מה כחו: **א** קצב. תקיח.

רמז תשב שאלו לתורה . . יביא אשם ויתכפר לו. שאלו להקב"ה כו': **ג** א'רנב.

רמז תשו א"ל הקב"ה בתחלה אתה אומר אחת שאלתי . . א"ל רבש"ע ממך למדתי: **ב** א'קיד. א'קכא.

רמז תשנב אל תקרי שמות אלא שמות: **ג** א'תנט.

רמז תתלא הראה לו הקב"ה לאדה"ר דור דור ודורשיו: **ג** א'שמו.

רמז תתמא תפלה למשה . . ובמה אני חפץ תפילת ישרים . . אלו ישראל: **א** שנד.

משלי

רמז תתקלה ג' דברים הללו נבראו שמים וארץ שנא' ה' בחכ': **א** תקנד.

שה"ש

רמז תתקפו עת הזמר הגיע – הגיע זמנה של . . הגיע זמן שתעשו . . הגיע זמנה ש"ת להנתן שכתוב זמירות היו לי חוקיך: **א** שמו.

זהר

חלק א

הקדמה

א, א כשושנה בין החוחים מאן שושנה דא כנס"י מה שושנה אית בה תליסר עלין אוף הכי כנס"י אית בה תליסר מכילין דרחמי: **ב** תרסד. עתר.

מה שושנה . . אית בה סומק וחוור אוף כנס"י אית בה דין ורחמי: **ב** תרסד. תרעא.

א, ב מי . . ועל דקיימא לשאלה ובגין ואיהו בארח סתים ולא אתגליא מקרי מי: **ב** א'פז. **ג** א'שצא.

מה פשפשת הא כלא סתים: **ג** א'שצג.
ב, א בשעתא דסדכ"ס בעא לאתגלייא: **ג** א'רטז.
ואימא אוזיפת לברתא מאנהא וקשיטא לה בקישוטא הא . . ודא איקרי אדון כו': **א** קמג.
ג, ב בראשית ברא . . מאן ברא ההוא דלא אדכר ההוא סתים דלא ידיע: **ב** א'קי.
ד, א מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא וטעמין מרירא למתקא: **א** רכג. **ב** תתקפט. תתקצו. **ג** א'שיז. א'שיח. א'שכב. א'תסט.
ה, א עיגולא וריבועא דלגאו: **א** תטז.
יא, ב כולא קמי' כל"ח: **א** קצו. קצז. שסג. שסח. תקמב. תרא.
דא כבוד כלה: **א** קצח.

בראשית

טו, א בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטה"ע: **א** כט. קכט. קלא. **ב** תרסח. **ג** א'ריח. א'תיט.
טז, ב ויהי אור אור דכבר הוה: **ב** תרנה.
אור דא רזא . . דאתפשט . . מרזא דסתיא דאויר עילאה: **ג** א'שכט.
יז, א מיין עילאין . . דעד הכא רזא דימינא הוא והכא איהו רזא דשמאלא: **ג** א'שטו.
יז, ב מיין עילאין דכירין ומיין תתאין נוקבי: **ג** א'שטו.
יח, א יקוו המים באורח קו . . כדין ותראה היבשה: **א** רעו.
יח, ב בהמה רבה דרביעא על אלף טורין: **א** רפח.
כב, ב עלת העלות ולא איהו ההוא דאתקרי עלת על כל עלות: **ב** תתקסב.
כז, א לעבדה בפקודין דעשה ולשמרה בפקודין דלא תעשה: **ג** א'ריא.
כז, ב משנה איתתא דההוא נער ואיהו שפחה דשכינתא: **ג** א'שסח.
ל, א מי ברא אלה והיינו רזא דקאמרן מבטן מי יצא הקרח: **ב** תתקעט.
לא, ב (תוספ') בראשית ברא רמז לכתר חכ' . . למלכות: **ג** א'רטז.
ויהי אור . . ודא איהו נהורא . . בקדמיתא: **א** תסג.
לב, ב אית קרומא במציעות מעוי דבר נש דאיהו פסיק מתתא ושאיב מעילא ויהיב לתתא: **ב** תתעט. תתפה. **ג** א'תכה.
מה, ב אור זרוע . . הה"ד מי האיר: **א** רנד.
מט, א דהא נקודה קדמאה לית מאן דידע בה: **ג** א'שנח.
לא תטע לך אשרה . . אשר דא בעלה דאתתא: **ב** א'קיג.

נח

נט, ב נח אתחזי מיומא דאתברי עלמא למהוי בתיבה בחבורא חד: **ב** תשד.
סה, א לאו אינהון נהורין: **א** רנד. **ב** תתקמו.
עא, ב את קשתי נתתי . . מאי קשתי כמד"א . . ותשב באיתן קשתו: **ג** א'שה.
עב, ב והאבן הזאת . . מאי מצבה דהוה נפילה ואוקים לה: **א** ריח.
לא תצפי לרגלא דמשיחא עד דיתחזי האי קשת בעלמא: **ג** א'שה.
עז, א לבתר אגלידו וקיימא ברוחא עילאה: **א** קצב. שלה.

לך לך

פ, א ומיכאל כהנא רבא קאים ומקריב עלה קרבנין דנשמתין: **ג** א'תכז.
פה, ב מי העיר ממזרח . . אקרי מי כמה דאוקמוה דכתיב מבטן מי יצא הקרח: **ב** תתקעט.
פז, א אחליפו דוכתייהו: **א** כ.
מאן קרבי אילין שאר חיוון ברא דאקרון קרביא כמד"א המו מעי: **ג** א'תכה.
פז, ב מאי טעמא תרי זמנא אנכי אנכי אלא חד בסיני וחד שעתא דברא עלמא . . אנכי ה' אלקיך . . אנכי עשיתי ארץ: **א** תרנג.

וירא

צז, א וקול התור נשמע בארצנו דא קול דנפיק מגו ההוא פנימאה: **ב** תרסב. תתקב.

צח, ב והוו עינוי דר' עקיבא נחתון מיא: **ב** תתעח. א'פד.

קג, ב אלא נודע בשערים בעלה . . לפום מה דמשער בלבי' כל חד כמה דיכיל: **א** תרו. **ב** א'לב.

קה, ב אשתכחן ירידה לטב: **ג** א'תלג.

קט, ב והוא מסבית מתהפך בתחבולותיו . . בגין דההיא תיקלא אסתחרת קמי': **ב** תרפג. אינון עובדין דקב"ה מהפך לון: **ג** א'תכט.

חיי שרה

קכב, א אית שדה דכל ברכאן וקדושין בי' שריין כד"א כריח שדה אשר ברכו ה', ואית שדה דכל חירוב ומסאבי . . בי' שריין: **ב** תשמח.

קכב, ב ויהיו חיי שרה אינון חיי כולהו לעילא מאה שנה . . לעילא: **ב** תשלב. תשלט. תתסה.

קכה, א ומשם שבעים אילני הגן . . עצי ה': **ג** א'רנה.

קכו, א באותו העולם שהוא ימים: **א** קצ.

קכט, א ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם . . דהכא סתים טעמא דתפילין בהאי פסוקא: **ב** א'קפו.

קכט, ב מאריהון דתשובה . . ואינון משכו עלייהו ברעותא דלבא יתיר ובחילא סגיא: **ב** א'חצר. א'שו.

קל, ב למחכה לו . . למלה דחכמתא ודייקין לה: **א** קפט. שנ. **ג** א'רפז.

תולדות

קלד, ב אורייתא בלא שייפין ופרקין . . וכד אתתקנן . . אתעבידי חד גופא: **ג** א'שנ.

קמו, א דכד סיהרא חסרא חויא בישא אתתקף: **א** רעז.

ויצא

קמח, א־ב קומה ה' למנוחתיך . . והשיבו הקב"ה דוד חייך אפילו במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך: **א** תקלה. **ב** תשעד.

קנ, א קיימא סיהרא באשלמותא: **א** רז. **ב** תשסט. א'סה.

קנו, ב לא סיפק לי' דאקרא לה בשמי': **ג** א'רצט.

קנז, ב כד נפקו ממצרים לא היו ידעי מדי עד דאטעים לון קב"ה לחם מהאי ארץ . . וכדין עאלו ישראל למנדע ולאשתמודעא לי' לקב"ה: **ב** א'קלד.

קנח, ב מן העולם ועד העולם . . מעלמא עילאה . . לעלמא תתאה: **א** עדר.

וישלח

קסז, ב יושב אהלים גבר שלים דאיהו יתיב בתרין משכנין עלאין: **ב** תשמח.

קסז, ב קושר כתרים לקונו: **ג** א'שסט.

קסח, א דדוד מלכא . . לא הוו לי' חיים . . דאדם קדמאה יהב לי' שבעין שנין: **א** שכא. תפח. **ב** תרצג. **ג** א'שנז.

קע, א מה בין עפר לאבק . . הכל הי' מן העפר . . אבל אבק לא עביד פירין: **ג** א'שיג.

וישב

קפ, ב וכד נשמתא חלשא וגופא תקיפא: **א** תרכ. **ב** תתה.

קפא, ב זמנא דמטי זמנא דסיהרא לאתנה מה כת' הנה ישכיל עבדי דסיהרא איתמר: **ג** א'ש.

מקץ

רד, א יומין ושנין ידיען אלין לימינא ואלין לשמאלה . . ימי הטוב . . ימי הרעה: **ב** תתר.

ויגש

רה, ב דכד ברא קב"ה עלמא עבד עלמא תתא כגוונא דעלמא עלאה . . ואיהו יקרי' לעילא ותתא: **ב** א'קפב.

רז, א דוד בגין דוכתי' דאיהו חי: **ג** א'תמו.

רח, ב ולא עמד איש אתו בזמנא דקב"ה . . ביום השמיני עצרת: **א** רלד. רמד.

רי, א דאתפריעו ואתגליין מניא כל נהורין: **א** תלז.

ויחי

ריז, א כהן גדול לעילא כהן גדול לתתא לבושין דיקר לעילא ולבושין דיקר לתתא: **ב** תתקפא.

ריז, ב לאשתאבא בגופא דמלכא: **ב** תשסא. תתקיב. **ג** א'תנ. א'תנט.

ריט, א אם הבנים שמחה . . אמא רביעא עלייהו: **ג** א'רנה.

רכא, א ששנת העמקים דהא משנייא גוונהא זמנין לטב וזמנין כו': **ג** א'תכח.

רכב, א ויעקב איש תם שלים שלים הוה ולא שלים דדרגא עלאה כישראל: **ב** תשמ. תשמח.

רכד, א בא בימים . . באינון יומין: **א** קצ.

רכט, ב משכני אחריך נרוצה דכד סלקא דא כלא סלקין אבתרא: **ב** א'כג.

רמא, א שבעה עיני ה' אינון . . שבעין סנהדרין: **ג** א'תי.

רמה, א שלהובא דרחימו: **ג** א'רפט.

רמו, א מכנסת ישראל ולעילא כלא הוא דכר: **ב** תשיא.

רמט, ב סיהרא לית לה נהורא מגרמא: **א** עה. **ג** א'רח. א'שנ. א'שנב. א'שנז. א'שס. א'שסב. א'תלב.

רנ, א בהאי כוס אתנגידו: **א** תקעה.

רצב, א ז"א בעתיקא קדישא תליין ואחיד: **ג** א'שכז.

חלק ב

שמות

כ, א כל העולמות במחשבה אחת ובמחשבה זו נבראו כולם: **ב** א'קעב.

וארא

כג, ב ואבהן הוו חמאן מגו אלין גוונין דאתגליין: **ג** א'תמז.

כה, א פקודא קדמאה למנדי לי' לקב"ה בכלל ופרט: **ג** א'שס.

כז, א בכל לבבך דא ימינא ושמאלא: **ג** א'רמג.

בא

לד, א לך אל פרעה מבעי לי' מאי בא אלא דעייל לי' . . משתלשלין מני': **ב** תתלב. תתמא.

לו, א נגוף למצרים ורפוא לישראל: **א** קסח.

מב, ב בגין דישתמודעון לי': **א** מ. קפג. תסג. תקעח. תקפב. **ב** תרמ. תשכט. תשעח. תתכ. תתקסט. א'ב. א'קיט. **ג** א'רפג.

המקור דיומא הא חד נפיק מני' מעין . . אתפשט מיא מן ימא לשבעה נחלין: **ב** א'צח.

מג, א לבתר עבד שמשין לאלין מאנין כרסייא בארבע סמכין ושית דרגין לכרסייא: **ב** א'פט.

כי נער ישראל . . ישראל זוטא שמע ישראל ישראל סבא: **א** רס.

בשלח

מח, א בעתיקא תליא מילתא: **ב** תתנ. תתסב.

נד, א כל נסין וכל גבורן דאתעבידי להו לישראל כדאנהיר נהירו דעתיקא קדישא בעטרוי גליפין רשימין באז: **ב** תתנ.

נה, ב אלקי אבי וארוממנהו . . מאי וארוממנהו: א שעה.

נז, א קרוב ה' לכל קוראיו . . מאי באמת . . דידע ליחדא שמא קדישא בצלותי' כדקא יאות: ב תשמט.

נח, ב קוב"ה סליק לעילא ולעילא: א פד. תקיט. ג א'שלט.

ס, ב וימתקו המים דקטיגורא אתעביד סניגורא: ג א'שטו.
אין עץ אלא תורה דכתי' עץ חיים היא: ג א'שטו.

סג, ב ממעמקים . . עומקא דכלא: ג א'רמג. א'תלב.
כד עתיקא סתימאה דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כלא ואכליל כלא בהאי עמיקא עלאה: ב א'צח.
איש אל יותר ממנו עד בקר אר"י בכל יומא ויומא מתברך . . יומא דא לחברי': ב א'פו.
יומא שביעאה כל יומא ויומא מתברך מההוא יומא עלאה ומתברכאן כל שיתא יומין: ב א'סא. א'פו.
תאנא כל מאן דמצלי צלותא קמי' מלכא קדישא בעי למבעי רעותי' ולצלאה: א שצח. תה.

יתרו

סז, א ויהבי בי' חילא לאתיקרא שמא קדישא: ב תתקעט.

סז, ב ברזא דשמא קדישא איהו מלך וכהן . . אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדש הקדשים . . ותחותי' אית כהן: ב תתקנט. תתקעט. תתקפ. ג א'תלט.
כדין אסתלק קב"ה ביקרי' עילא ותתא ולבתר יהב אורייתא: א תתנב. תתסא.

עט, ב וחסידיך יברכוך יברכו כ"ה: ב תשסו.

פג, א מי ימלל גבורות ה' מי ידבר מבעי לי' . . כד"א וקטפת מלילות בידך: ב א'קנב.

פד, א מלפני אדון דא אימא . . מלפני אלקי יעקב דא הוא אבא: ג א'שיט.

פח, א ויברך אלקים את יום השביעי וכתי' במן . . וביום השביעי לא יהי' בו . . כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין: ב א'סא. א'פו.
בלילא . . חקל תפוחין . . בסעודתא תניינא . . עתיקא קדישא . . בסעודה תליתאה . . סעודתא דזעיר אנפין: ב א'צז. ג א'תטז.

צג, א דלא אתייהיב בי' רשו לאסתכלא . . ואסתכלותא בי': ב א'פז.

משפטים

צד, ב זכה יתיר יהבין לי' ידו"ד בשלימו דאתוון . . דאיהו אדם באורח אצילות: ב תתמ. תתקנט.

קי, ב תושב"כ . . איתנים . . תושבע"פ . . תנאים: א שפז. ג א'רנא.

קיד, ב איזהו חסיד המתחסד עם קונו: א שס. ב תשסז. תשעב. תשעה.

קיז, א ומלאכין דהכי ייעול לבבך . . דעיינין ואודנין: ג א'תח.

קכא, א אורייתא מחכמה נפקת: א קמב. שכד. שעט. תלה. ב תתסא. תתפג. ג א'רנ. א'שסה.

קכא, ב ואנשי קדש . . על דא זכו ישראל: ג א'רנז.

קכב, א לבתר אקרין קדש ממש דכתיב קדש ישראל לה': ב תשסא.

תרומה

קכז, א סמ"ך ומ"ם דאפרסמון: א תטז.

קכח, א דרוח מסאבא . . במגנא ובריקנייא . . ורוח קודשא לאו הכי . . ובאתדכאותא דגרמי': ב א'פה.

קלה, א כגוונא דאינון מתייחדין לעילא . . ברזא דאחד: ב תשב. תתצו. א'פה.
למהוי אחד אחד: ג א'שמה. א'תעז.

קלה, ב וכל שולטני רוגזין ומארי דדינא כולהו ערקין ואתעברו מיני': א תרטז.

קמא, ב ודלת ראשך כארגמן הם טעמי תורה בחי' שערות: א שעא.
קמב, א ועד דהאי נשמה עלאה לא סלקא גו נביעו דעתיקא דעתיקין סדכ"ס: ג א'רמג.
קנה, א ענין לחם הפנים: ג א'רמא.
ולכבוד קראתיו אוליפנא בהאי כבוד דלתתא: ג א'שפט.
קנח, א מסטרא . . דעלמא דאתי לאו איהי מאנא לגבי' ולא משמשא לגבי' אלא עטרה על ראשי': ג א'רח.
קסא, ב קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא: א יד. שכד. שמג. ג א'רנב. א'תה. א'תלט.
קסב, א איהו ברוך ואיהי ברכה: ג א'שצב.
קסו, א תוכחות מוסר דאייתי קודשא בריך הוא עלי' דבר נש לדכאה לי' מחובוי באינון תוכחות: ב תתקצג.
קסז, ב אדם קדמאה גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא ובלא ציורא כלל הוה . . אינין אתוון אגלימו גו משחתא: ב תתסג. תתצא.
קעו, א ע"פ ונתתי נערים שריהם: ג א'תמה.
קעו, ב וארעא אתבטלת: א תרה.
תאנא. דעד דלא הוה מתקלא לא הוו משגיחים אפין באפין: א תסו.
קעח, ב (ספד"צ) יהי רקיע תוך המים כו' עתיקא לזעירא אתפריש ואתדביק כו': ב תתקעב.

תצוה

קפג, א כן בכל זמנא דעאל בר נש לאינון יומין עלאין אצטריך לקיימא על רגלוי: ב תשא. תשד.
קפד, א ואנן . . אתפרשנא מישובא למדברא . . לאכפיא לההוא סטרא . . דלית נהורא . . דנפיק מגו חשוכא: ג א'תס.
קפד, ב ובאתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא: ג א'תלב.
קפו, ב זכאה מאן דמליל על אודנין דשמעין: ב תתפו. א'קכ.

ויקהל

רז, א מקום אתי ודאי דא איהו מקום טמיר וגניז דלא אתיידע כלל: ג א'שלג.
ריא, ב ומההוא זיעא דמטולא דלהון אתעביד ההוא נהר די נור: ב א'נא.
ריב, א ואינין נשמתין דבגנתא דעדן לתתא שטאן בכל רישי' ירחא ושבתי: ב א'קיא.
ואינון נשמתין . . וסלקין עד ההוא אתר ולא עאלין לגו עד דאתלבן: ב א'נא.
רטו, א יהושע באנפי סיהרא . . מלא רוח חכ' . . וההוא רוח אתפשט ואתעבד שית סטרן: ג א'תא.
רטז, א שמע ישראל . . ישראל סבא . . זוטא . . נער ישראל: א רס. ג א'שנט.
ריח, א כמה דכל שייפי גופא גופא לא אזלין אל בתר עיינין: ג א'שצט.
ריט, א קטרת תמיד לפני ה' . . ודאי הוא קיומא: א תכט.

פקודי

רכט, א וכד אתלביש בהו באינון לבושי יקרי . . כגוונא דא ויבא משה . . כגוונא כהנא רבה כו': ב תתקפא. תתקפד.
רלג, א ולזמנין הנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה: א שיג.
רס, ב היכלא שביעאה . . ברא איהו רעותא דלבא . . ממקורו חיי: ב א'פט.
רסט, א וברזא דקרבנא כד סליק כלא אתקשר דא בדא: ג א'תלד.

חלק ג

ויקרא

ג, ב אכלתי יערי . . לבתר אכלו רעים. מאן דמזמן לאחרא: ב תשכו.

ה, א אימתי אקרי קב"ה גדול: ב תרנב. א'כב.
ז, ב מהו אחד דא כנס"י דאחיד בי' בקב"ה . . באתר דנוקבא שריא אחד אקרי: ב א'פח.
יב, א אלין מאורות דא הוא אביך ואמך: ג א'רפ.
יג, ב אורייתא תוהא עלה: א רעח.
טו, א אתגלייא עתיקא קדישא בזעיר אנפין ומסתכלין כל אינון אנפין באנפין: ג א'תלב.
יז, א לע"ל מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה: ג א'רח.
יט, ב ויתן עז למלכו דא קב"ה וירם קרן משיחו דא כנס"י: ג א'רצט. א'שמז.

שמיני

לו, א סתימא מסטרא אחרא . . לאתחבר בה באורייתא: ב תתסד.

תזריע

מד, א אין קדוש כה' דכמה קדישין נינהו ולאו קדישין כה': ב תשצד.
מח, ב כד בעי לאתבשמת יתיר אתגליא בי' חסד: ג א'שכט.
מט, א הזה עליהם מי חטאת שיורי טלא דבדולחא: ב א'נג. א'עג.

מצורע

נד, א יושב בשמים ישחק . . וחייך להו לרשיעייא כו': ג א'שלט.

אחרי מות

נח, א שמי' דההוא נהר אוקימנא יובל שמי': ג א'רס.
נט, ב זמנא חד הוה צריכא עלמא למטרא: א תקעט. ב תשסז.
סה, ב אהי' אשר אהי' . . וסימן ואהי' אצלו אמון: א תסא.
סט, ב מאי באור הוי' כו': ג א'תלה.
עא, ב ועלמות א"ת עלמות אלא עולמות: א קסה.
עג, א ג' דרגין אינון מתקשרן דא בדא קב"ה אורייתא וישראל: א קמג. שנו. שנח. שסה. שעג. ב תשמו. ג א'תג. א'תה.
אורייתא וקוב"ה כו"ח: א שנו. שסו. שעג. שעד.
עה, א בכיי' תקיעא בלבאי מסטרא חדא וחדוותא בליבאי מסטרא אחרא: ב תרעג.
עז, ב אתיא חסד . . ואתעבידת ה"א תתאה . . ואתחברו כו': ג א'תיג.

אמור

צד, ב קדש מלה בגרמי': ג א'רנז. א'תלו.
צה, א אני ישנה בגלותא: ב תשמט. תשנד. א'קלה.
צט, א כד ההוא שופר עלאה דנהירו דכלא בי': ב א'קנג. ג א'רפז. א'תלב.
קא, א ועל דא כתיב . . כי עמך מקור חיים: ג א'רס.
קב, ב ההוא יומא . . יתיב מלכא בתרעא: ג א'רסג.
קג, ב יומם יצוה . . עננא חדא: ב תתקפ.
קז, ב אדם . . אנא ואתון בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו: ג א'שח.

בהר

קיא, ב כבן דחפיש בגניזו בכל רזין דביתי': ב תשס. ג א'שצד.

בחוקותי

קיג, א ועשיתם אותם . . כאלו עשאני: א קעח. ב א'קפו.

נשא

קכח, א מן ההוא אורחא מתפרשן לתרי"ג אורחי: א תסה.
ופריס קמי' חד פרסא ובה גליף: ב תתעו.
קכח, ב יתיב על כורסייא דשביבין לאכפיא לון: ג א'רצז.

דעתיקא . . טלא . . דאבנין דבדולחא: **ב** א'ע. א'עא.
דחכמתא עילאה סתימאה . . ולא אתפתח: **א** שלז.
האי חכמתא סתימאה שקיט ואשתכיך באתרי' כחמר טב על דורדי': **ב** א'מב.
סבא דעתוי סתים: **א** רכג. תקכב. **ג** א'רכט. א'רצד. א'ששח. א'ששט.
והאי קרומא אתפסק מזעיר ובג"כ מוחי' אתפשט ונפיק לתלתין ותרין שבילין ההי"ד ונהר יוצא מעדן: **ב** א'נד.
בגולגלתא יתבין תליסר אלפי רבוא עלמין: **ג** א'רסב. א'תיט.

קכט, א לית שמאלא בהאי עתיקא: **ב** תתמט. **ג** א'רצא. א'שיט.
בין זעיר אנפין דאקרי ו"ו ובין אריך אנפין דאקרי אי"ן: **ב** תתקצב.
כד אתגלי מצחא דינא אתער: **ג** א'רלז.

קל, א עין ה' אל יריאיו . . הכא לית עינא שמאלא: **ג** א'תי.
לאשתגחא בעינא טבא . . טוב עין הוא יבורך: **ב** א'לא.
בי נשבעתי . . דז"א: **ג** א'תלה.

קלב, א קווצותיו תלתלים שחורות . . בדיקנא תתאה: **א** שעא.
כל תיקונא דיקנא . . ממוחא דרישא: **א** רד.
עלמא תליתאה דנפק מהאי תקונא: **א** קלג.

קלג, ב באור פני מלך . . אינון תרין תפוחין: **א** עד.
פנים דלבר דכד נהרין מתברך עלמא: **ב** תתקעג.

קלד, א האי חוטם יקירא קדישא . . איקרי מזל: **א** רנו.

קלו, ב בדוכתא דאקרי אדם ויכול לאתחרטא: **ג** א'רלז.

קלז, ב לא דיין לרשעים וכו': **ג** א'תלב.

קלח, א אברהם . . פסיק טעמא . . משה . . לא פסיק טעמא: **ג** א'תנז.
משה . . אמר לנחתא לון מע"ק רחמין לז"א: **ג** א'תל.

קלח, ב שם מלא בנטיעות גנתא: **ב** תשפ.

קמו, ב דכד הוה מתגלייא כהנא מכוין ושמא מתפרש . . י"ג מכילין דעתיקא: **ב** תשסז.

בהעלותך

קנב, א ונשמתא לנשמתא דא איהו עתיקא קדישא: **א** תסו. **ג** א'תלה.
ספור דאורייתא לבושא דאורייתא . . אית לה גופא ואינון פקודי אורייתא . . נשמתא דנשמתא דאורייתא: **א** שנא. שעא.

קנג, ב משיחא אתא לאהדרא לצדיקיא בתיובתא: **ב** תשסד. **ג** א'שו. א'שמב.

קנו, א כתיב ואצלתי מן הרוח . . בסיהרא: **ג** א'תא.

שלח לך

קנח, ב היש בה עץ . . רמז להם רמיזא . . היש ה' בקרבנו: **ב** תתקצב.
יש בה עץ אילנא דחייא: **ג** א'רנה.

קנט, א תלת עלמין אית לי' לקב"ה: **ב** תתקנא. תתקסז. א'עח.

קס, ב זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה . . ואקרין אחים ורעים ההי"ד למען אחי ורעי: **ב** תשמה.

קרח

קעו, א אורייתא איהי חילא דימינא . . ושמאלא איתכליל בימינא: **ג** א'שיח.

חקת

קפ, ב בגין דהיא שלומי אמוני ישראל: **ב** תשצ.

בלק

קפז, א חכם עיניו בראשו . . דשכינתא שריא על רישי': **א** שכה. **ב** תתק.

המלאך הגואל . . כד איהו שליחא מלעילא: ב תתקנז.

קצא, א שחורה אני ונאוה . . בשעתא דאיהו גו רחימו . . אזעירת נרמה: ב א'יט.

קצג, ב ה' רזא עלאה שירותא דנקודה עלאה: א שעה.
כי עשית פלא כסויא ולבושא . . נהורא . . עתיקא . . כי עשית אל"ף אל"ף בי"ת. אלף בינה . . דיוקנא דא איהו ג' סטרין: א שפא. שצ. תנד. תנז. תסב.

רג, ב ציורא ודיוקנא דאבוה אתרשים . . מראש צורים אראנו: ג א'רמט.

רד, ב נהורא קדמאה דברא קב"ה הוה נהיר עד דלא הוו יכלין עלמין למסבלי': א פד. שפא.

רח, א טורי חשוכא: א קכד.

פנחס

ריז, א נדב ואביהו מאי עבידתייהו בפנחס . . אלין בני אהרן דאתהדרו לעלמא כו': א שי. נער דסליק לסיבו ואתהדר כמלקדמין: ג א'תמה.

רכב, ב דוד דהוה מחבר . . אורייתא דלעילא . . עם הקב"ה: א שס. ב תתקיב.

רכג, ב ונתן ההוד למשה: א רלו.

רכה, א איהו תפיס בכלא ולית מאן דתפיס בי': א פו. ב תשצא. תתיז.

רמא, ב אכלתי יערי . . אע"נ דלאו ארחי' למעבד הכי: ב א'קכו. ג א'רנח.

רמח, א וכי כמה ראשין אינון לסיהרא והא לית רישא לסיהרא: א נד. סא.

רמט, ב בלילה . . עאלת לגו טורא דחשוכא ומתאן ארחת מזונא: א תמ.

רנה, א כל הנודר כאילו נודר בחיי המלך: א סח. שכג. תקסג. ב א'עו.

רנה, ב שיעורא דסוכה . . לא פחות מעשרה: א טלז.

רנז, ב כל ספירא אית לה שם ידיע ומדה וגבול ותחום: א עה.

ואתחנן

רסב, א תניינא והי' כי יביאך . . מוחא דתרעוי נפקין: ב א'לב.

רסב, ב ואלין ארבעה נטיל לון: א תצג.

עקב

ער, ב בגין דברכאן דבריך ב"נ לקוב"ה אתא לאמשכא חיין: ג א'ת.

רעא, א וברוך . . דחכמתא עילאה: א לו.

רעג, ב טפח בסוד יו"ד: ג א'רלא.

תצא

רפא, א כברא דאשתדל בהון בתר אבוהי ואמי' יתיר מגרמי': ג א'רסו.

וילך

רפג, ב שמשא בעינא: ג א'תמה.

האזינו

רפח, א בחד קטירא אתקטרנא בי': א תל. תמד. ב תתכט.
כבוצינא דאתפשטין מני' . . לכל עיבר . . למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא בלחודוי: א כז.

רפח, ב כללא דעתיקא . . דלא אתידע: א שכט.
מצחא דאתגלי בע"ק רצון אקרי: ג א'רלז.
חד סעודתא למטרוניתא וחד סעודתא דמלכא קדישא וחד סעודתא דעתיקא קדישא: ב א'צז.
תיקונא דעתיקא קדישא אתתקן בתיקונא חד כללא דכל תיקונין: א תו.

רפט, ב בהאי מזלא פשיט פשיטותא דקוטרא עילי': א תטו.

רצ, א האי חכ' אקרי עדן . . אקרי אתה . . כי אתה אבינו: ג א'תיג. א'תלו.
דהאי חכמא אתפשט ואפיק מיני' בינה: א סז. ב תשז.
מעדן עלאה . . מתפשטן תלתין ותרין שבילין: ב א'נד.
דעות ודאי הוא הדעת בדעת על פלטרי אתמליין דכתיב ודעת חדרים ימלאו דעת אחרא לא אתגליא: ב א'קמ. א'קעד.
רצא, א ועד השתא היו מתכסיין אלין מלין . . דכלהו חדאן בהאי הלולא: ג א'רסב.
רצא, ב והשתא לא יהבין לי' רשותא . . ויתיב ורחיש בשפוותי': ג א'רס.
רצב, א ז"א בעתיקא קדישא תלייא ואחיד: א קל.

תיקוני זהר*

הקדמה

איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד: א מג. קע. רלב. שח. שסו. תכה. תקפא. ב תרמ. תרפז. תשצד. תתמז. תתקנג. ג א'תמח.
המתחסד עם קונו . . קן דילי': ב תשסח.
דבריאה לאו אינון וחייהון חד: א רח. ב תתנה. תתקנג.
דספירן דאצילות איהו דיוקנא דמלכא . . ובספרין דבריאה חותמא דמלכא ובספירן דיצירה ציורא דחותמא: א תקפז. ב א'קסב.
אבן ספיר דא מלכות: א רכו.
ירוק כזהב מסטרא דאימא עילאה דאיהו תשובה: ג א'שצ.
כה איהי שכינתא עילאה והן כ"ה אתוון כו': ב תשטז.

הקדמה – פתח אלי'

אנת הוא חד ולא בחושבן: א כו. מח. נח. קנט. רמ. ב תרמח. תשכד. תשצא. תתסה. תתקיד. א'עט. א'קסג.
אנת הוא עלאה על כל עלאין: א קפד. תרל. ב תתסח.
ליח מחשבה תפיסא בך כלל: א קפד. ב תשפח.
אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין . . לאנהגא בהון עלמין: א ר. תקמז. ב א'קסב־ג. א'קסח. ג א'שצג. א'תכז. א'תל. א'תלו. א'תעג. א'תעו.
עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין: ב תתכא.
אנת הוא דקשיר לון ומיחד לון: א נ. תסד
ובהון אתכסיאת מבני נשא: א תקמז. ב תשיז. א'קסה.
לבושין תקינת לון: ב תתנד. תתנה. תתעג.
וכמה גופין תקינת לון: א יט. שב. תכד. ב תתנה. ג א'תסא.
חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא: א ט. ב תשצב. תתנה. ג א'רסז.
מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה: א שנ. ג א'רנ.
חכמה מוחא . . בינה לבא ובה הלב מבין: א ט. רנד. ב תשה. תשפח. תתנה.
כתר עליון איהו כתר מלכות: ב תרצט.
ואיהו קרקפתא דתפילין: א שסז.
מלגאו איהו שם מה דאיהו אורח אצי': א רמט. רנ. תסד.
עלת העלות וסבת הסבות: א קנו.
ואיהו שקיו דאילנא: ב א'מ.
כמיא דאשקי לאילנא: ג א'רס.
וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא: א שב. תכד. ב א'מ. ג א'רס. א'תסא.

---

*) רשימה חלקית.

ואנת אשתמודע אדון על כולא: **ב** תרסד. א'קעז.
וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא: **ב** תתקנב. **ג** א'רעז. א'תנט. א'תסא.
אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא: **א** מט. רנד. שנז. **ב** תתקיד. תתקמה. תתקמו. א'פ.

תי' ו מים תחתונים בוכים כו': **ג** א'שיד. א'שכז.
נהורא תתאה קארי תדיר לנהורא עילאה: **א** שסא. תריח. **ב** תרצג. תרצט. תשצז. א'קצב. **ג** א'שס.

תי' יח אית רעש ואית רעש: **ב** תתכג.

תי' כז פתילה דא שכינה: **ג** א'שנ.

תי' ל רמ"ח פקודין . . רמ"ח אברין דמלכא: **א** שנא. שעט. **ב** תרע. תתר. א'יג. **ג** א'רמט. א'רסו. א'תמא. א'תנט.

תי' מב אמון מופלא ומכוסה דאיהו אין: **א** שעד.

תי' מט מרוב אונים דא כתר עלאה ואמיץ כח דא חכמה: **א** קסז.

תי' נב ואד יעלה . . אתערותא צריכא מתתא לעילא ולבתר והשקה כו': **ב** א'ע.

תי' סט במחשבה דאיהו מוחא אף הכי חב כו': **ב** תתקפז.

תי' סט ואערב תמן חשך דאפסיק בין עלת העלות למוחא סתימאה: **ב** תתקפז.

תי' סט בראשית . . הא כולהו עשר אם חסר חד לא אשתלם בראיה: **ב** א'קסח.

תי' ע ברוך ראשי אתוון ר' ראש ו' ומקור כ' כל ב' ברכה: **א** לו.

תי' ע כ"ע אע"ג דאיהו . . אוכם הוא כו': **א** תקסז. **ב** תשלד. **ג** א'תנט. א'תעג.

ספר יצירה

פ"א מ"א וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור: **ג** א'שפא.

פ"א מ"ב עשר ספירות בלי מה: **א** יט. כח. מח. רמה.

פ"א מ"ג עשר ספירות בלי מה מספר עשר אצבעות כו': **ב** תרצא. **ג** א'תטו.

פ"א מ"ד עשר ספירות בלי מה — עשר ולא תשע כו': **א** קנט. תכד.
הבן בחכמה וחכם בבינה: **א** רסט. **ב** א'קצח.

פ"א מ"ה עשר ספירות בלי מה מדתן עשר שאין להם סוף: **א** ח. יב. עה. רנו. שב. תקפד. **ב** א'פ. **ג** א'תלא.

פ"א מ"ו ע"ס בלי מה . . ודברו בהם ברצוא ושוב: **א** קצח. שמ. **ב** א'כ. **ג** א'שצה.
ולפני כסאו הם משתחוים: **א** תפה.

פ"א מ"ז נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן: **א** קלו. קעט. תפ. תפב. תפג. תקלא. **ב** תרצט. א'קיח.
ע"ס בלי מה . . כשלהבת קשורה בגחלת: **א** תקסו. **ב** תרלט. תתקיג. תתקסח. **ג** א'תו.

פ"א מ"ח ע"ס בלי מה בלום פיך מלדבר ולבך מלהרהר: **א** א. **ב** תשעז. תתקנה. **ג** א'שצה.
ואם רץ לבך שוב למקום: **ב** א'יח. **ג** א'שנט.

פ"ב מ"ו יצר מתהו ממש ועשה אינו ישנו: **ג** א'שפט.

פ"ד מי"ב שתי אבנים בונות שני בתים כו': **א** תקיח. **ב** תרצא.

פ"ב מי"ב משבעה שערים בנפש שתי עינים שתי אזנים ושני נקבי האף והפה: **א** קג. תרו. **ב** א'קז. א'קיג. **ג** א'תח.

נוסח התפלה

שחרית

מודה אני לפניך: א תרטז. תריט. ב תשלח. תתיג.
אשר יצר את האדם בחכמה: ב תתפב. ג א'שסא.
נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת . . יצרת . . נפחת בי: א קכד. קסט. שנז. שסא.
תקה. תרטז. ב תשנ. תשעח. תתט. תתעג. תתקז. א'ס. ג א'שכ. א'תד. א'תנז.
ואתה משמרה בקרבי: א שסה. ב א'ה.
הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה: ב תשלח.
אשר נתן לנו תורת אמת: א שנד.
אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא: א פ. קלח. תעא. תרכב. ב א'שסא.
כמו שכבש א"א את רחמיו מעל בן יחידו: א תקט.
אתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה הוא משנבה"ע: א שי. ב תרעח. ג א'תסז. א'תעא.
הודו לה': א תריט.
לשם יחוד קוב"ה ושכינתי': ג א'תסו.
ברוך שאמר . . ברוך הוא . . ברוך מרחם: א קכט. רצג. של. תקיח. תרטז. ב תתו. תתקנה.
משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול: ג א'רצה.
מלך מהולל בתשבחות: א רלח.
והקדוש בשמים ובארץ: א פו. רצה. ב תשצא.
מלך יחיד חי העולמים: ב תתקכד. ג א'שמא. א'תכט.
המלך המרומם לבדו: א מט. קפד. רלז. תעא. ב תתנ. תתקנו. ג א'שסא.
המתנשא מימות עולם: א תעא.
אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו כו': א קכט. קלה. ג א'שמא. א'תכט.
הכין ופעל זהרי חמה: א תקפב.
על כל שבח מעשה ידיך: א רפז.
בורא קדושים ישתבח שמך: ב תתקמט. ג א'רנה. א'תנג.
יוצר משרתים ואשר משרתיו: א רפח. ב תרפד.
הגדול הגבור: א תפה. ג א'שיט.
והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול: ב תתכ.
המחדש בטובו בכ"י תמיד מע"ב: א תרכג. תרלד. ב תרעח. תתד. תתיג. ג א'שח.
רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה: א קצג.
ויציב ונכון כו': א קסא.
הוא קיים ושמו קיים וכסאו נכון: א קע. תכה. ב א'קמג. ג א'תסא.
אתה גבור . . מכלכל חיים: א תל. ג א'רפט. א'תל.
אתה קדוש ושמך קדוש: א קפד. ב תשכד. א'קעא. ג א'תל. א'תנט. א'תעב.
המלך הקדוש: א רלז. תז. תעא. ב תשכד. ג א'שמא. א'תעב.
וקדושים בכל יום יהללוך סלה: ב א'נט.
אתה חונן לאדם דעת: ג א'תמא.
השיבנו אבינו: ג א'תמא.
סלח לנו אבינו כי חטאנו: א תקכה. ג א'שמג. א'שדמ.
מודים אנחנו לך: א תקטז. ב תתיג.
על שאנו מודים: א תקטז.
להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך: ב תשצג. ג א'רפב.

ואתה ברחמיך הרבים עמדת כו': ג א'רצא.
באור פניך נתת לנו תורת חיים: א קמט. תקלח. תרכא. ג א'רצד.
וחיי עולם נטע בתוכנו: א תקעט.

ערבית

גולל אור מפני חשך: א תקנד. ג א'שי.
ואמונה כל זאת וקיים עלינו: ב תרסז. תתקעט. ג א'שנז. א'תלג. א'תמד.

ברכה אחרונה

בורא נפשות רבות וחסרונן: ב א'מא.

ברכת המזון

על תורתך שלימדתנו: א שיב.

קשעהמ"ט

אם פגמתי באות ה' בביטול תפלין: א תצג.

שבת

בהראות לה נועם זיווך אז תתחזק ותתרפא: ב תשלא.
לכה דודי לקראת כלה: א שלא. ב תתב. א'לו.
מראש מקדם נסוכה: ב א'קצז. ג א'שנז.
סוף מעשה במחשבה תחלה: ב א'קיז.
ישבעו ויתענגו מטוביך: ג א'רנז.
ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע: ג א'שנח.
אלפי אלפים ורבוא רבבות פעמים הטובות: א קסא.
וכל קומה לפניך תשתחוה: א קיב. קכד.
וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו: ב א'יג.
אין ערוך כו' ואין זולתך כו' אפס בלתך כו' ואין דומה לך כו': א יא. של. תקסה. תקסט.
תקצג. ב תשפא. ג א'שפז. א'תמב.
ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו: א תרב. ב א'יד. ג א'שיד.
אי' מקום כבודו: ג א'תלה.
ממקומו הוא יפן ברחמיו: א תקלט.
אב הרחמן — אב הרחמים: ג א'שמ.
שלא יכבה נרו לעולם ועד: א שצג.
אתה אחד ושמך אחד: ב א'קעא.

קידוש לבנה

ברוך עושך . . יוצרך . . בוראך . . קונך: ב תשסז.

יום טוב

מועדים לשמחה: א שצב.
זכור אב נמשך אחריך כמים: ג א'רפט.
ושם נעשה לפניך כמצות רצונך: ב תשפא.

ימים נוראים

והרשעה כלה בעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ: א שצא.
קדוש אתה ונורא שמך: ג א'רצד־ה.
מלוך על העולם כולו בכבודך: א קלג. שצז. תרלד. ב תרצד. א'מו.
והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך: א שצז. תקנו. ג א'רצה.
וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור: א לא. תנט. ב א'קנב.

השוה ומשוה קטן וגדול: ב א'ה.
לבושו צדקה: ב תתסב.
לעדי עד ימלוך: ג א'שמה.
אתה זוכה מעשי עולם ופוקד כל יצורי קדם: א תז.
זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון: א קלג. תז. ב א'צד. א'קמ. א'קמו. ג א'רעח. א'שמא.
ועל המדינות בו יאמר כו': ג א'רעח.
וגם את נח באהבה זכרת: א תז.
היום הרת עולם: ב א'קמ.
ומוראך עליהם: ג א'ריז.
כגרזן ביד החוצב: א קסח. רה. רעח.
יה"ר . . שיכבשו רחמיך: א תקכו.

סדר הושענות

חבוקה ודבוקה בך: א תשנ. ג א'תס.

סדר הקפות

תמים במעשיו: א קנו. שמח.

הגדה של פסח

ויוציאנו ה"א משם: ב תתנז.
שבכל דור ודור עומדים עלינו . . והקב"ה מצילנו: ב תתסא.
וירד מצרימה אנוס ע"פ הדבור: א תפג.
ובמורא גדול זה גילוי שכינה: ב תשלט.
מצה זו . . ע"ש שלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ: ב תתקכו. תתקלב.
עד שנגלה עליהם ממה"מ: ב תשלט. תתקכו. תתקלב.
מרור . . ע"ש שמררו המצרים את חיי אבותינו: ב תתנז.

מענה לשון

וכאשר במלאכתך עמלת בעוה"ז בד"ת כנגד זה מחיל אל חיל תלך ומישיבה לישיבה: ב תשפא.

מפתח מפרשי התנ"ך

פי' רש"י על תנ"ך

בראשית

א, א אמר ר"י לא הי' צריך להתחיל את התורה . . ונתנה לאשר ישר בעיניו: **ב** א'קעה. **ג** א'קפא.
אין לך ראשית במקרא שאינו דבוק לתיבה שאחריו: **ג** א'ריג.

נח

ו, ט שעיקר תולדותיהם של צדיקים – מעש"ט: **א** קצט. **ב** תשיא.
ו, טז צהר. י"א חלון וי"א אבן טובה המאירה להם: **א** קסו. קעד. **ג** א'שנג.
ז, א כי אותך ראיתי צדיק. מקצת שבחו בפניו: **א** קנו.

וירא

יח, א וירא אליו. לבקר את החולה: **ב** תשכא. תשלא.
יח, ב שראהו מצטער שלא היו אורחים באים: **ב** א'מא.

תולדות

כה, יט ואלה תולדות יצחק. יעקב ועשו האמורים בפרשה: **א** קצא. קצט.

וישלח

לב, ה עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי: **א** רח. ריז.
לב, יא קטנתי. נתמעטו זכיותי: **ב** תשנז.
לו, כ יושבי הארץ. שהיו טועמים העפר ויודעים: **א** רנד.

שמות

ב, כה וידע אלקים. נתן עליהם לב ולא העלים עיניו: **א** קסח.
ג, ז ידעתי. שמתי לב להתבונן ולדעת: **ב** א'קעו.

וארא

ו, ג וארא . . ושמי ה'. לא ניכרתי להם במדה אמיתית שלי: **א** שיב. תעו.

בשלח

יד, כ ויהי הענן והחשך. למצרים . . ויאר לישראל: **ב** תתקלד.

יתרו

יח, א וישמע יתרו. מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף: **ב** תתנב.
יט, יט ויהי קול השופר. מנהג הדיוט כ"ז שהוא מאריך לתקוע . . אבל כאן כו': **ב** א'ל.
יט, כד משה מחיצה בפ"ע אהרן מחיצה בפ"ע: **א** תרכז.
כ, טו וינועו. אין נוע אלא ל' זיע: **ב** א'ב.

משפטים

כא, א ואלה. מוסיף על הראשונות: **א** קצט.
כג, כא כי שמי בקרבו. זה מטטרון ששמו כשם רבו: **ג** א'תמה.
כד, ד ויכתוב משה את כל דברי ה'. מבראשית עד מ"ת וכתב מצות שנצטוו במרה: **א** שמה.
כד, י לטוהר. לשון ברור וצלול: **ב** תתקז.

תצוה

כח, ג לקדשו ולכהנו לי. ולשון כהונה שרות הוא: **ב** תתקפ.

תשא

ל, יב תשא. לשון קבלה: **ב** תתצג.

ויקרא

א, א לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה: **ב** תתקי. תתקיח.

בהעלותך

ח, ב למה נסמכה פ' הנרות לפ' הנשיאים . . חלשה דעתו . . את הנרות: **א** רסה. רעא. תקז. תקיג. **ב** א'כא. א'כח.

קרח

טז, א טלית שכולה תכלת . . לא תפטור א"ע: **ב** א'לו. א'מד.

עקב

י, י ואנכי עמדתי. מה הראשונים ברצון כך האחרונים ברצון: **ב** תקיז.

שופטים

ה, ג אנכי אנכי. כפול שמעתי מד"א . . נאמר בסיני אנכי . . בכרמל ואמר כפול ה' . . בימי אלי': **ב** א'קצ.

ישעי'

כד, א ובולקה. מחריבה: **א** תקמח.

מג, ז כל הנק' בשמי. כל הצדיקים הנק' בשמי: **ב** תתקיא.

יחזקא־ל

א, יד והחיות רצו"ש כמראה הבזק. כלהבת הכבשן . . להשיב את ראשן: **ב** א'יח.

ח, יד והחיות רצוא ושוב. ומציאות ראשן למעלה מהרקיע ונרתעים מחיל השכינה: **א** תקצו.

נחום

ב, יא ומבולקה. מפורצת בחומותי': **א** תקמח.

משלי

ח, ל אמון. גדילה אצלו: **א** תסא.

רמב"ן על התורה

פתיחה משה כסופר המעתיק מספר קדמון וכותב: **ב** א'פד.
כל הקורא בתורה כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה: **ב** תשמג. תשסב.

בראשית

א, א בלה"ק בהוצאת היש מאין . . לשון ברא: **ב** א'שפט.
החומר הא' . . לא ברא דבר . . כי ממנו . . הלביש הצורות: **ב** א'שפט. א'תמב.
כך אמרו בס"י יצר מתהו ממש ועשה אינו ישנו: **ב** תשלג. **ג** א'שפט.

א, ב והוא חומר הא' . . שנקרא היולי נקרא בלה"ק תהו: **ב** תתקצח.
והאש נקרא חשך מפני שהאש היסודית חשכה: **ב** תשצט. **ג** א'תמב.

שמות

ג, יג ודרך שאלה בקש שיודיעוהו מי השולח . . באיזה מדה הוא שליח: **ב** תתכב.

וארא

ו, ב ש' שד"י משם שרש נסים הנסתרים: **א** רעח.

בשלח

טז, כ זה שהתליע בדרך נס יתכן שהרים תולעים תחלה: **ב** א'פו.

ויקרא

א, א ולא כן בשאר המקומות שלא הי' משה יכול לבוא . . רק בקריאה שיקרא אותו: **ב** תתקי.

הקדמה לאיוב

יסורים של איוב ע' שנה אין להם ערך כלל ליסורי הנפש שעה אחת בגיהנם: **א** תקכז.

רבינו בחיי

בראשית

א, כח שמשעה שנולד מתחיל בו ההפסדות: **א** צה. רכג. **ב** תרפה.
ב, ד נבראים דצבא מטה ההפסדות בהם תמידי: **ב** א'קמג.
ב, ז דע כי החוטם כלי הנשמה: **א** תמח.

וירא

יח, לג ורב חסד שהחסד מתרבה על הדין: **ג** א'שכ.

ויצא

כח, יב מעיו עשת שן אלו י"ב מזלות: **ג** א'תכט.
לא, מו יעקב הרים אבל למצבה . . ולא אמר שיעשו גל: **א** רו.

וישלח

לו, מג עירם אותיות מיער: **א** שעו.

וישב

לח, ל אין מלך בלא עם: **א** פ. קפד. רלו. תעא. **ב** תקסד. תרצא. תתקכד. תתקנו. תתקסו. א'מ. א'קמו. א'קעב. **ג** א'שסד.

ויחי

מח, יג כי נתכוין בעשר אצבעות ידיו כו': **ג** א'תא.

בשלח

טז, יד לא תמצאוהו . . גילוי בחי' לא כו': **ב** א'קכח.
יז, ז היש ה' בקרבנו . . יש הוא בחי' חכ': **ב** תתקכט.

משפטים

כד, י וספיר הוא אבן יקרה לדעת רס"ג ז"ל: **א** רכח.

תרומה

כה, כג והברכה הזו היתה יש מיש . . אלישע אסוך שמן: **א** שעז.

תצוה

ריש הפ' שמן המנורה שהי' מתקרב בזמן הקטרת, שנא' ובהעלות: **א** תכד.

תשא

לג, יא פנים אל פנים . . כענין שכתוב אשר עין בעין: **ג** א'תמז.

ויקרא

א, ט וזהו לשון קרבן, כלו' קירוב הכוחות: **א** שמו.

צו

י, ג היא העולה זו מל' הרשעה . . על מוקדה זו גיהנם לע"ל: **ב** תתקיט.

פינחס

כח, טו אמרה הכבוד לפני הבינה — אפשר לשני מלכים כו': **ג** א'רח.

כט, לט מה נסמכה פ' נדרים לפ' המועדות מפני שבמועדות נא' לכל נדריכם ונדבותיכם: **ב** א'סט.

אלשיך

תולדות

כה, יט בכדי שישראל יקבלו את התורה הי' צ"ל שיפסק מהם זוהמת נחש הקדמוני: **א** קצט.

כלי יקר

בראשית

כד, א ומש"כ בא בימים . . יצא מן הימים מבעי לי' כו': **א** קפג.

שמיני

ט, א כל קילוסו של משה באז . . היינו אחד רוכב על ז': **ב** תתקנא.

במדבר

כב, ב והלא נסי מצרים היו גדולים מאלו: **א** תקמ.

דברים

יז, יא לא תסור . . ע"ד מארז"ל הללו מטהרין כו': **ג** א'תג.

מזרחי

בראשית

ב, ב ויכל מן המנוחה: **ב** א'קכד.

מצודת דוד

ישעי'

ס, יט אבל אור השכינה יהי' לך לאור עולם ביום ובלילה: **ג** א'שמה.

משלי

ח, ל היתי מגודלת אצלו: **א** תסא.

דה"י א

כט, כה שהי' נראה בעיני כל אשר הוא הגון וכו': **א** רלו.

ספורנו

בראשית

א, ב וחשך . . הוא האויר הנאצל: ג א'שכט.

תולדות

כו, לג באר שבע בסגול מורה על השבועה ועל מספר השבעה . . בקמץ על שם השבועה בלבד: ב תשמט. תשנז.

ראב"ע

ישעי'

מ, כו איש מהכוכבים לא נעדר: א קסז.

רד"ק

ישעי'

מ, כו איש מהכוכבים לא נעדר: א קסז.

נא, טז וזהו קיבוץ גליות שיהיו ישראל עולם חדש: א רס.

יחזקאל

ל, כד נאקה . . בקול: ג א'שכז.

רלב"ג

שופטים

ה, לא פנחס זה אלי' מפני שמצאו ביניהם התייחסות כו': ב א'סח.

מלכים ב

יז, א כנ"ל: ב א'סח.

ש"ך

בראשית

לא, מז הגל. גר שהדותא – זהו בגימט' השם שהוא חילוף דה' אלוקינו ה': א רי. ריז.

שופטים

טז, יח וזהו שופטים . . שהן חושי הנפש: א קג. תרו. ב א'קז.

מפתח ספרי הרמב"ם

הקדמת יד החזקה

מרב אשי עד משה רבינו ע"ה מ' דורות: **ג** א'שפה.

הלכות יסודי התורה

פ"א ה"א יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע כו': **א** תקס.

פ"א ה"א וכל הנמצאים . . לא נמצאו אלא מאמתת המצאו: **א** קלח. **ב** א'קנא.

פ"א ה"ב שכל הנמצאים צריכין לו והוא ב"ה אינו צריך להם: **ב** א'קיט.

פ"א ה"ד הוא שהנביא אומר וה' אלקים אמת שאין שם מצוי אמת מלבדו כמותו: **ב** א'קמב. **ג** א'תסא.

פ"ב ה"ז שינוי שמות המלאכים ע"ש מעלתם הוא: **ב** תרפה. תרצא. תשנט.

פ"ג ה"ב משמונה גלגלים . . מהן גלגלים סובבים ממערב למזרח ומהן סובבין ממזרח למערב: **ב** תרפה.

פ"ג ה"ט כל הכוכבים והגלגלים כולן בעלי נפש ודעה וכו': **א** קצב.

פ"ג ה"י ברא הא־ל למטה מגלגל הירח גולם א' . . וברא ד' צורות לגולם זה: **ג** א'שפט.

פ"ד ה"ג וכל שנתחבר מהם א"א שלא יפרד להן: **ב** תרפד.

הלכות דעות

פ"ב ה"ד שיהיו דברי האדם מעטים ועניניהם מרובים: **ב** תתכז.

הלכות תשובה

פ"א ה"א אין מתכפר להן בקרבנו עד שיעשו תשובה: **ג** א'רנג.

פ"א ה"ג בזמן הזה שאין ביהמ"ק קיים . . אין שם אלא תשובה: **ג** א'רנג.

פ"ג ה"ד אע"פ שתקיעת השופר בר"ה גזירת הכתוב רמז יש בו כלומר עורו ישנים . . וחזרו בתשובה: **ב** תרנב. א'קמו.

פ"ח ה"ג כל נפש האמורה בענין זה אינה הנשמה הצריכה לגוף אלא צורת הנפש: **ג** א'תד.

הלכות גירושין

פ"ב ה"כ מאחר שהוא רוצה להיות מישראל . . וכיון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו: **ב** א'קנו.

הלכות טומאת צרעת

פט"ז ה"י אינו ממנהגו ש"ע אלא אות ופלא הי' בישראל כדי להזהירן מלה"ר: **ב** תתקנט.

הלכות מקוואות

פ"ז ה"ג ואלו מעלין ולא פוסלין . . והכפור: **ב** תתצ.

הלכות ממרים

פ"ב ה"ד שאפילו ד"ת יש לכל ב"ד לעקרו הוראת שעה: **ג** א'תג.

הלכות מלכים

פ"ז הט"ו וכל המתחיל לחשוב ולהרהר: **ג** א'רכד.

הקדמה לפירוש המשניות

עד הלל ושמאי נמשכה הקבלה . . משרבה תלמידיהם נתרבה המחלוקת **ג** א'שעג.

מהם קבלות מקובלות מפי משרע"ה: **ג** א'שעז.

שאין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה: **ב** תשמו.
כל הנמצאים יש להם פעל א' אבל האדם יעשה מעשים רבים: **א** שלד. תסד.

פירוש המשניות סנהדרין

ר"פ חלק היסוד ח' ואין הפרש . . ותמנע היתה פלגש ובין אנכי: **ג** א'שסו.

שמונה פרקים

פ"א **א** ג.

מורה נבוכים

ח"א פט"ז ונצבת על הצור קאי על כח הבורא דפי' צור שרש כל דבר והתחלתו: **ג** א'שלד.
ח"א פנ"ד ואין הענין שהוא בעל מדות אלא עושה פעולות הדומות לפעולות הנעשות על ידינו כו': **ג** א'תכז.
ח"א פע"ג דיש מיש בלי תכלית לו הוא שקר גמור: **א** רצג.
ח"ג פנ"ג ההפרש בין חסד לצדקה: **ב** תשסח.

מפתח ספרים

אבודרהם. רד"א

בברכת יוצר ובטובו מחדש בכל יום רצה לומר על זריחת האור בכל יום שנאמר בו כי טוב: ב א'לא.

אברהם הראב"ד

לס' יצירה

פ"א מ"ה ענין הא"ס בענין עשר כו': א עה.
פ"ד מי"ד ושערים בנפש הן ז' שערים שתי עינים כו': ב א'קז.

אוצרות חיים

שער העיגולים

דרוש א"ק אדם הישר הוא ממדרי' שלא הגיע בו הצמצום: א יח.
דרוש ענ"ב עקודים רומז לאברהם: א שלה.
דרוש ענ"ב בעקודים התחיל התגלות הכלים וזה עלה ברצון העליון מצד רחמיו שלו: ב א'קיט.

שער העקודים

פ"ב עקודים הוא בחי' נפש: ג א'שצ.

שער העתיק

פ"ד פנימיות בינה פנימיות עתיק: א קנב. ב תתקעט.

אור החיים

אחרי

טז, א עריבות מתיקות נעימות כו': ב תתקסז.

תבוא

כו, טו השקיפה ממעון קדשך – ב' זיווגים כו': ג א'תי.
כו, יז ולשמור כל מצוותיו: א שפ.

אור החמה

זח"א

קט, ב והוא מסיבות כו' ואייתי עובדין בעלמא כו': ג א'תכט.

אור תורה. להה"מ

בראשית

כל האומר ויכולו בשבת. והנה כשעלה ברצון המאציל א"ס ב"ה לברא את כל העולמות כו': ב א'קטו.
נעשה אדם. ע"ד אדם שיש לו בן כו': ב תתקב.

ויצא

מפני שהכתר הוא למעלה מכל הספירות לכן הוא משיג יותר כו': **א** תקסח.

תרומה

מאת כל איש פי' שכולו נקרא איש: **ב** תתפד.

בהעלותך

עשה לך שתי חצוצרות. ב' חצאי צורות כו': **ב** תשצ. תתג. תתצו. **ג** א'שמז. א'שמט.

עקב

משל הבלולית מהבעש"ט הנק' שווינדל טרעפ: **ב** תשכב.

אגדות חז"ל

אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש כו': **ב** תתקא.

הוספות פ' ויצא

בירור יעקב אצל לבן שבירר בחי' אותיות התורה: **א** שנא.

הוספות תהלים

אחת שאלתי. באמת בקש רק דבר א' כו': **ב** א'קיד.

בהיר. ספר הבהיר

קעא שכינה למטה כשם ששכינה למעלה משל למה"ד למלך שהי' לו שבעה בנים כו': **ב** א'ל.

קצא אמרה מדת החסד . . אברהם עומד ומשמש במקומי: **ג** א'תנז.

קצו דוד הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה: **ב** תתקיב. **ג** א'תה.

גינת אגוז

חלק הראשון

בתחלתו שם הוי' מורה על אמיתת העצמות: **ב** תתקכט.
שם הוי' כמו שהוא בעצמות אינו בבחי' אותיות: **א** תיז.
גם באור שלפני הצמצום שייך שם הוי': **ב** תתקצה.

גבורות ה'. למהר"ל מפראג

בהקדמה העצמות להיותו פשוט אמיתי ואינו מוגדר בשום גדר יכול להסתעף ממנו גם הריבוי: **ב** תתקמ.

הדרת מלך

סי' קלז בהיות המלכות בסוד נקודה א' נקרא צלע: **ג** א'שנח.

סי' קנב בעולם האצי' יש אדה"ע כלול מאורות וכלים: **ב** א'קסב.

סוס"י קעו ובהון אתכסיאת א"ס מתלבש תוך יחידה דא"ק: **ב** א'קסה.

זהר הרקיע

זח"א

א, א י"ב בקר כו' הן י"ג מדה"ר: **ג** א'תכט.

טו, א כשם שמלכות דאצי' נעשה עתיק לבריאה כמו"כ בחי' מל' דאצי' כו': **א** שלז. **ג** א'תמ.

טו, א יסוד דמל' דא"ס נק' בוצינא דקרדוניתא: **א** תקנד. **ב** תתקצט. **ג** א'שלח.

טו, א גליף גליפו כלל מסר בידינו הרב ז"ל כו': **ב** א'י. **ג** א'של.

טו, א **א** קפא.

מב, א וכל התפלות והיחודים אינן פועלים רק בהיכלות כו': **ג** א'תלד.

נא, ב אמנם יש רשת בקדושה: **ב** תתפ.

רז, א חי דנוק' הוא ט"ט דמט"ט: **ג** א'תמו.

זח"ב

קיט, א האי רישא דלאו רישא אשר שם חביון עוז העצמות: **א** שכז. שכט. **ב** תתקסב. **ג** א'תלה.

ריט, א כי המל' בעשי' בעמקי הקליפות כו': **א** תלב.

זית רענן

יל"ש

רמז תשב רוב אשמות בא על המזיד: **ג** א'רנג.

חובת הלבבות

בהקדמה

ד"ה אמר המחבר בענין ההכרעה דרבים כו': **ג** א'שעג.

שער חשבון הנפש

פ"ג חכ"ה כאשר לא יתחברו כו' אהבת עוה"ז ועוה"ב: **ב** א'רג.

חייט

החכמה יש בה קצת דין: **א** שיט.

טור ברקת

הל' פסח

סתמ"ה אין ביעור חמץ אלא שריפה כו': **ב** תתקכה.

טעמי המצוות. להאריז"ל

בשלח

סוד תחום שבת בתחלת הבריאה היו הקליפות למטה מכל העולמות: **ג** א'רצג.

ואתחנן

צריכים להקשות ולתרץ ביגיעה עד שיזיע: **ב** א'סד.

יפה שעה

שער הנקודים

פ"ד או"ג בענין התהוות הכלים והתלבשות האור בהם: **א** תרא.

כוזרי

מאמר ב' ב כשהוא ית' מתקן דבר שבמדות בנ"א הו"ע הרחמים מייחסים אל הבורא הרחמים והחנינה: ג א'תכג.

כסא מלך

תק"ז ד, ד ממעל לרקיע דיצי' ראה יחזקאל דמות אדם: ב תתצה.

כתר שם טוב

הוספות

סי' סז תורה הו"ע תיבות התפלה: א קעג.
סי' כו בענין השמות: ב תתק.
סי' לח שרפים עומדים ממעל לו מפני שרצונם ליכלל באוא"ס כו': א תקסז. ב תתי.
סי' נט עה"פ לעולם ה' דברך נצב בשמים: ב א'קנח.
סי' קטז כשאתה תופס במקצת מן העצם אתה תופס בכולו: א תקנג.
סי' רסח ביכולתו הי' לעלות השמים כמו אלי': ג א'רנז.

לקוטי אמרים. להה"מ

סי' קפז עד אברהם לא הוי זקנה הכוונה שלא הי' התגלות בחי' יגת"ד עד אברהם שקרא א־ל עולם: א רנה.
בהעלות מח"ז באדם גם מתאוה מותרת כו': ב א'שיז.

לקוטי הש"ס להאריז"ל

מס' שביעית שדה הלבן תהו שדה האילן תיקון: ב תשעג.

לקוטי תורה להאריז"ל

בראשית

ועל תורתך שלמדתנו תורת האצי' שלמדתנו תורת הבריאה: ב א'פד.
אז ראה ויספרה גו' הן ד' מדרי' מח' הרהור דבור ומעשה: ב תרסה.
בתחלת הבריאה היו הקליפות מתחת כל העולמות: ג א'רצג.
קודם החטא הי' כללות ההשתל' במדרי' עליונה יותר: א רד.
יחוד זו"נ במקומם הי' ע"י אדה"ר: ג א'שסד.
עליית העולמות בשבת: א תצד.
בענין ד' שנכנסו לפרד"ס: ג א'שמ.

נח

תיבת נח הוא יסוד אימא: ב תשיא.

לך

התחלת היחוד דמ"ת התחיל הוא מאאע"ה: א פג. רכב. שט.

ויחי

חולה בגימט' מ"ט שחסר לו שער הנו"ן: ב א'ר. ג א'שדמ.

תשא

עשה הקב"ה מקום בתוך אותו הצמצום לעולמות: ב תתקמד. ג א'שלג.

ויקהל

משה הוא בחי' יסוד אבא: **ב** תתקט.

שמואל

יח שלשת החצים צדה אורה ג' גווני הקשת: **ג** א'שה.

יחזקאל

א לעתיד יהיו הלוים כהנים: **ב** א'מד. **ג** א'שיח.

זכרי'

יד בזמן הגלות ע"ס דז"א אינם בגוף אחד אבל לע"ל כו': **ב** תשעא. **ג** א'רעט.

תהלים

עח ויקם עדות ביעקב. יעקב הוא בחי' עדות לא עצם הדבר: **א** סא.

משלי

ל, יח הפלא הוא דהנשר שהוא עוף שאינו טהור איך נרשמת במרכבה העליונה: **ב** עתר.

מאור עינים (להר"נ מטשרנובל)

תולדות

ואלה תולדות. שמוסיף ומרחיב גבול הקדושה: **א** קצט. **ג** א'שיד.

מאורי אור

א, ד אבן ספיר ע"ש קבלתה מאבא עילאה הנק' ספיר: **א** רכו.
א, יב אדון נק' המל' כשיש לה סימני דכורא: **א** קמ.
א, כח אור הוי' נק' עתיקא: **ג** א'תלה.
א, לב אדם קדמון נק' הנאצל הראשון שהאציל הא"ס: **ב** א'קפד.
א, פא יש אלה בקדושה ויש אלה בסט"א: **ב** א'פה.
א, צה אמון מופלא נק' מו"ס: **א** שעד.
א, קלה אשרה נק' הנוק' דקדושה: **ב** א'קיג.
א, קנג אויר קדמון הוא אויר שאינו נתפס הנשאר במקום פנוי בעת הצמצום: **ג** א'שכט.
ב, לט ברוך הוא יסוד אבא: **א** לו.
ב, מג בר הוא היסוד כשהוא בגלות מאתרי': **ג** א'שעב.
ב, נב בנ"י נ"ה בני הת"ת הנק' ישראל: **א** שמה.
ב, סז בחו"מ כו' והכל תלוי במזלא דדיקנא: **ג** א'תיב.
ה, יג הוא וב"ד הוא בינה וב"ד זו"נ: **ג** א'שסא.
ז, יא זהב בינה ומל': **ג** א'רנט.
ח, יב חשמל הפרסאות דק"נ כעין החשמל: **ב** תתקפו.
ח, עב חבית הוא בינה ח' בית: **ב** א'צט.
ט, יז טהירו נק' כלי הראשון כו': **ג** א'שכט.
י, ל ישראל נק' מחצה העליון דז"א: **א** רס.
כ, יג כה נק' המל' כי בנינה מהגבורות (ובי"נ שם): **ב** תשטז.
כ, לז כלי נק' היסוד דנוק': **ג** א'שנ.
מ, טז מים בבחי' החסדים וגם בבחי' הגבורות: **ג** א'שטו.
מ, לד תפלת מוסף הוא בחי' יסוד שבא בסוד תוס': **א** סא.

מ, נח מט"ט נק' היצירה: **ג** א'תמה.
מ, צב מר מצד הדינים: **ג** א'שטו.
מ, צד מרה נק' לילית: **ג** א'שטו.
ע, יד עינים הן בחי' חו"ב ה"ג וה"ח: **ג** א'תח.
ע, נ עשיר נק' ז"א שיש לו כסף רב מהחסדים: **א** שט.
ע, נה עתיק נק' ו' תחתוניות כו': **ג** א'תלט.
פ, ל פתילה נק' המל': **ג** א'שנ.
ר, לה רשת מחצי המל' ולמטה כי שם ק"נ: **ב** תתעט.
ש, יא שוטר הוא בחי' המל': **א** תרו.
ת, יב תולע טמא יסוד דקליפה: **ב** א'פו.

מאמר הפסיעות. להרח"ו

ע"י החטא שירדו העולמות הנה העלי' במנחה דשבת כו' כמו שהי' בתחלת הבריאה אחר חצות דיום ע"ש: **ב** א'צ.

מבוא התלמוד, לר"ש הנגיד

המשנה היא הנק' תושבע"פ כו': **ג** א'שעז.

מבוא שערים

ש"א

פ"א צמצום הראשון הוא בנקודה האמצעית דאוא"ס ב"ה: **ב** תטז.
פ"ב אם הי' ההמשכה שלא ע"י הקו לא הי' מעלה ומטה בעולמות כו': **א** סא. שלב.
פ"ב התחלת הכלים מא"ק: **ב** תתעו.

ש"ב

ח"א פ"א־ו יש ב' מדרי' בתהו: **ב** תתעו.
ח"ב פ"א־ב בענין אצי' המלכות: **ג** א'שנז.
ח"ג פ"ר נפלו שם ז' מלכין שבי"ס המקוריות ושרשי' לאצי': **ב** תתקפז.

ש"ג

ח"ב פ"ב בעתיק עצמו אין בו שערות: **ב** תתקנח.
ח"ב פי"ג פאה בגימט' אלקים: **ב** תתקנו.

ש"ה

ח"א פ"י תיקון הכלים התחיל תחלה: **ב** א'יב.

מגיד משרים, להב"י

המל' היא עמהם באחדות ואינה עמהם באצי': **ב** א'פח.

מגן דוד

אות נון החיות אשר למטה מן הכסא משתוקקות וצמאות ורצות להשיג הכבוד העליון: **ב** א'יח.

מערכת

פ"ג הע"ס הן עצם אלקות: **א** תכו.

בגילוי האצי' לא נתחדש דבר במאציל העליון רק שנתגלה כח הכמוס כו': **א** יב.

מקדש מלך

זח"א

א, ב — אבל בחי' יחידה אין השגה כלל: **ג** א'שצג.
ה, ב — עיגולא ורבועא הו"ע עיגולים ויושר: **א** תטז.
טו, א — בפי' בריש הורמנתא דמלכא: **ב** תשסח.
ושיער בעצמו כבי' הע"ס כו' ושיער מקום לעמידת העולמות: **ב** א'קע.
יז, א — יניקת החיצונים הוא מקו השמאל דמבחי' החסדים הכל טוב: **ג** א'תטו.
מים עילאין ותתאין בחי' חו"ג: **ג** א'שטו.
לה, א — התהוות אדה"ר הי' ע"י זיווג זו"ן בהיכלי או"א: **א** ערה.
קנו, א — בענין הדודאים היינו בחי' נער דמט"ט: **ג** א'תמה.

זח"ב

כג, ב — שאר הנביאים לא ראו רק בחי' המל' משא"כ נבואת משה כו': **ב** תשטו.
סא, א — הוד והדר לבשת נו"ה דבינה נעשים חשמל כו': **ב** תתקפא.
קנה, א — היצי' אור כי הבריאה להיותה סתומה הוא גרוע מהיצי' המגולה: **ג** א'שפט.
קסז, ב — אנון אתוון אגלימו כו' הן האותיות שמהן נתהוו פרצוף או"א: **ב** תתסג.
אדם קדמאה הוא או"א דאתגליף תוך שערות דאריך כו': **ב** תתצא.
קעו, א — ונתתי נערים שריהם זהו בחי' מט"ט וסנד"ל שהן מעלים מ"ן: **ג** א'תמה.
קפד, ב — וכאן מובן כמה גרוע ענין העצבות: **ג** א'תלב.
רג, ב — שלהובא דאשא מבחי' י"ה ומדחה בחי' הרע דנוגה והטוב שבו עולה: **ב** א'ס.
רטז, א — כי נער ישראל בחי' ז"א שנק' ישראל זוטא לגבי או"א כו': **ג** א'שכט.

זח"ג

י, א — מים עילאין הן בחי' חסדים שנכללים בז"א כו': **ג** א'שטו.
לו, ב — בענין אות ב': **ב** תתסד.
סט, ב — באור הוי' הם המוחין דאו"א הנמשכים לז"א: **ג** א'תלה.
קא, א — בינה היא מקור החיים ועז"נ כי עמך מקור החיים: **ג** א'רס.
קפא, א — דוקא בד' חיות דיצי' נא' ומשם יפרד: **ג** א'תכה.
רג, ב — ציורא ודיוקנא דאבוה כו' שהזעיר דומה לאבא: **ג** א'רמט.
רד, א — מי בהתחברות עם החכמה כו': **ג** א'שצא.
רמח, ב — יעקב ויוסף זהו בחי' ת"ת ומל': **א** נד. סב.
ואי' במק"מ דלבושי שבת ויו"ט יהיו של משי שהן מדרי' חי שזהו לבושי הברי' כו': **ב** תתעב.

משה, רמ"ז

זח"א

ד, ב — הש"ע נהורין כו' הם מבחי' דעת דעתיק כו': **ג** א'רמ. א'תעח.
קכה, א — ישבעו עצי ה' וקשה שכל הבריות אלו הנזכרים בפ' הרים מעיינים כו' לא יחסם לו יח' כ"א אלו העצים כו': **ג** א'רנה.
קפג, א — נ"ה מתנוצצין בחו"ב דנוק' . . שהוא גבורות הנקראים חושך: **ג** א'תלב.
רה, ב — יקרי/ הוא בחי' לבוש: **ב** א'קפג.

זח"ב

מ, ב במזל ונוצר יש פנימיות וחצוניות: **א** תכב.
ההפרש בין משה ומשיח: **א** שעח.
נד, א ב' מיני זיווגים יש למעלה א' מסוד החיצוני ב' זיווג פנימי: **א** שעח.
סז, א אית מלך לעילא זהו בחי' מל' דא"ק: **ג** א'תלט.
החכ' נק' רזא דשמא קדישא לפי שאינו מאיר בגילוי ממש באצי': **ב** תתקעט.
צד, ב אדם באורח אצי' פי' שזהו נשמה מבחי' מל' דאצי': **ב** א'קפד.
קפז, א ב' המדרי' במחצית השקל הא' סתמית והב' הוא עשר גרה: **ב** תתעד.
רכ, ב יסוד אבא בחי' אצי' שבו גנוז כו': **ב** א'לד.

זח"ג

טו, א הפנים אל הפנים הוא התגלות פנים דעתיקא בפנים דזו"נ: **ג** א'תלג.
פח, ב להיות התהוות ע"ס דאצי' זהו מבחי' גבו' דעתיק: **ג** א'שלז.
עיקרו של אצי' מתחיל ממו"ס: **ב** תתקנו. **ג** א'שפא.
צד, ב יש בדיקנא ב' בחי' הא' בחי' השערות הב' אור הפנימי: **א** עג.
קיח, א הראני את כבודך זהו כמו שהחכ' מלביש לבחי' הכתר: **א** שלז.
קנח, א ב' מיני שפע הא' הנמשך מלמעלה וזה הולך ומתעבה ממדרי' למדרי' והב' הוא העובר דרך מעביר: **ג** א'תי.
קנט, א ג' כלים יש לכל ספירה פנימי אמצעי וחיצוני: **ב** א'צט.
קעז, ב היו"ד של שם הוי' הוא בחי' או"א עילאין: **ג** א'שלא.
קפא, א מט"ט דהוא נטיל כו': **ב** א'מג.
דוקא בד' חיות דיצי' נא' ומשם יפרד אבל לא בבריאה: **ג** א'תכה.
רסא, א פנים בפנים התלבשות פנים דא"א בפנים דז"א: **ג** א'תמז.
רעא, א ההפרש בין ברוך דברכת השחר לברכת המצות: **א** לו.
בארצ"ח ש"א בתחלתו הקו הוא מבחי' שלא הגיע בו הצמצום: **ב** א'קע.

משנת חסידים

מס' צמצום הא"ס

פ"א מ"ב המציא שרש הדין במה שצמצם עצמו: **א** יג.
פ"א מ"ג ושתף שרש דין זה במדת הרחמים כו': **א** תקנד.

מס' זווג או"א

פ"ג מ"ב בהסתכלות או"א במצח דעתיק היו מזדווגים בפני הבית כו' להוליד נשמות חדשות: **ג** א'רצז. א'תעט.
פ"ג מ"ג ובהסתכלותם בפנים דעתיק הם מזדווגים: **ג** א'תעט.
פ"ג מ"ד ולפעמים מזדווגים לצורך מוחין: **ג** א'תעט.

מס' השגת הנשמות

פ"א **ג** א'תעט.

מס' הבריאה

פ"א מ"ב ואו"א שבא"ק כו' נתלבש אף בבינתו: **א** שלה.

מס' היצירה

פ"א מ"ג ואוא"ס ע"י מסך מל' דא"ק המתלבש אף במל' דאצי': **א** שלה.

מס' כללות העולמות

פ"ב מ"א א"ק הוא סוד האריך של ארבע עולמות אבי"ע: **א** ב. שלו. **ג** א'שצא. א'תו. א'תלט.

פ"ג מ"ג שרש שיש בכל עולם: א שלה.

מס' מוצאי שבת

פ"ו מ"ט ואם יאכל זתים יכוון במספר זית כו': ג א'תסג.

מס' תיקון התפילין

פ"ג מ"א התפילין כו' רש"י שהם מצד אימא: א תצג.

מס' שחרית דשבת

פ"א מ"ב ובשבת אין להניח תפילין: א תצב.

סדר ליל פסח

פ"ז מ"א עבדים היינו אנו בני ז"א כו': ב תתג.

פ"ז מ"ב או"א שיצאו והלבישו הזרועות דא"א: ג א'תלח.

מס' יומא

פי"א מ"א ז"א בעלותו אל העתיקא כו' כאלקים יחשב: ב תתקנז.

נהר שלום

שער דרושי אבי"ע

פ"א־ב: א שלה.

נועם אלימלך

פ' נח

ע"י תיבות התפלה נהפך צירוף צרה לצהר: א קעג.

פ' קרח

ויקח קרח הו"ע יהי רקיע ויהי מבדיל כו': א רעט.

נחמד ונעים

שער א'

ס"ט השבע כוכבי לכת כל אחד סובב סיבוב מיוחד ומוחלט בעצמו: ב תרפה.

סדר היום

כוונת נט"י הטעם ע"ז דכח הוא ב"פ יד כו': ג א'תטז.

סידור האירז"ל, ר"ש רשקוב

תפלת שחרית הצרי כתר והלבונה אור מקיף: א תלב.

ברכת המזון דשבת וישלוט אצי' עצמו או בריאה: ב א'מג.

ספר הליקוטים

בראשית

ס"פ מט"ט הוא חנוך שנטל נשמה דאדה"ר כו': ג א'תמו.

עבודת הקודש

ח"א

פ"ב גם באור שלפה"צ שייך ש' הוי: **ב** תתקצה.
פ"ד הע"ס הן עצם אלקות: **א** תכו.
פ"ח א"ס כשם שכחו בבל"ג כן כחו בגבול שא"ת שאין לו כח בגבול אתה מחסר שלימותו: **א** יב. שב. שיט. **ב** תתקמ.
והגבול הנמצא ממנו תחלה הן הספירות: **א** יט. **ג** א'שצב. א'תלז.
הכלים דע"ס הן אלקות רק שזהו מכח הגבול שבא"ס: **א** שכא.

ח"ד

פי"ט ומתוכה דמות ארבע חיות, ונקראות חיות על רוב התנוצצות האור כו': **ג** א'שלד.

עמק המלך

שער א ש' שעשועי המלך

פ"א תכלית הכוונה הוא דאחר הצמצום יהי' האוא"ס ממלא כל מקום החלל כמו קודם הצמצום: **ב** תתקכד.
פ"א הנה מקום אתי דהמקום הוא העיגול הגדול שזהו אור החלל המקיף: **ג** א'שלג.
פנ"ז בענין הג' גבורות: **ב** א'קצד.

שער ב ש' אויר קדמון

פ"ב המלבוש הוא מרובע כו' שז"ע ד' אותיות הוי' כו': **א** תטז.

שער ו ש' עולם התהו

פי"ט עמד וגנזו שנעשה בבחי' אור מקיף: **א** פד.
פס"ז בכל נפשך אפי' הוא נוטל את נפשך הוא ל' נסתר שהוא בינה עדאתכ"ס: **ג** א'תיא.

שער ח ש' אדם קדמאה

פ"ד החוט הזה של א"ס כו' נתפשט החוט בתוך א"ק ונעשה פרסא פי' פרוכת: **ב** תתעו.

שער יד ש' קרית ארבע

פקל"ד מארצך דא ג"ע תתאי מבית אביך דא ג"ע עילאה: **ב** תשכא.
פקמ"א ואיש תבונות ידלנה דז"א מעלה בחי' תבונה: **ג** א'רמב.

שער טז ש' רישא דז"א

פי"א פי' כי לא ידעו לפי ששרשו מת"ת דלא אתייעדא: **ב** א'ע.
פנ"ב מפי עליון קאי על או"א וגם על ז"א: **ג** א'תל.

עץ חיים*

שער הכללים

בתחלתו כשעלה ברצונו ית' לברוא את העולם כדי להטיב לברואיו ויכירו גדולתו כו': **א** לט. **ב** תשעח. תתמג. א'ב. א'קיט.
פ"ח עד החזה החסדים מכוסים ביסוד אימא כו': **ג** א'שצו.

---

*) הציונים הם עפ"י ה„עץ חיים" דפוס שקלאוו תק"ס.

שער א ש' עגולים ויושר

ענ"א תכלית בריאת העולמות הוא בכדי להוציא לאור פעולותיו ושמותיו: **א** לט. **ב** תשעח. א'ב.

ענ"ב טרם שנאצלו הנאצלים הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו': **א** יג. מד. נד. תקנד. תרכג. **ב** תשצ. תתקיג. א'ב. **ג** א'רסז.
כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו': **א** ב. **ב** תתפז. א'קעב. **ג** א'רפג.
אחר הצמצום המשיך קו א' דק מאור העיגול כו' שהוא נוגע ודבוק באוא"ס כו': **א** תסה. **ב** א'קנ.
המשכת הקו הוא בכדי לעשות מעומ"ט בעולמות כו': **א** סא. שפב. **ב** תשמא. תתקכ.
ע"י הצמצום נתגלה שרש הדין: **א** של. **ב** תתקמד.

בהג"ה ע"י הצמצום נתגלה ונתהווה מציאות הכלים: **א** קעב.

בהגה"ה כי נקודה אמצעית כו' שם הי' שרש הדין ונתגלה אח"כ למטה וממנו נעשה המקום שהוא דוגמת כלי: **ג** א'שכט. א'שלג.

בהגה"ה אור הקו הוא אור פנימי והיינו ע"י המשכתו מבחי' הרשימו שזהו כדוגמת כלי: **א** תק.

ענ"ב ע"י הקו נק' הנאצלים יו"ד מדות וי"ס: **א** עו.
הקו הוא בבחי' מעלה ומטה: **ב** תתקכ.
הקו נמשך ומתעגל ונמשך וחוזר ומתעגל: **ב** תתקכא. תתקצה. א'קמח.
כשם שיש ע"ס דיושר כמו"כ יש ע"ס דעיגולים עגול הכתר כו': **א** קנ. קנח. רמא. רמב.
בא"ק יש ע"ס דיושר וע"ס דעיגולים: **א** קנ. **ב** תתעו.
העיגולים יש בהם מעומ"ט כו': **א** קנא. קנח.

ענ"ג ביושר הפנימי מכולם משובח מכולם כו' ובאו"מ הוא להיפך כו': **א** קנא.
קושיית הע"ח למה לא נשאר הקו מאחר שעתיד להחזירו כו' והתירוץ שזהו בשביל התהוות הכלים כו': **א** יב. יז. כח. קעב. שלב. **ב** תתקכו. תתקמב.

ענ"ה כד סליק ברעותא למברי עלמא היינו בחי' רצון ומחה"ק דא"ק: **א** ב. **ב** תרמט. א'קיח.

שער ב ש' סדר האצי'

פ"א א"ק הוא בחי' א"ס בערך האצי': **א** קכד.
א"ק נק' א"ס בהשאלה: **א** שמא.

שער ד ש' טנת"א

פ"א בש' ע"ב אין לנו רשות לדבר: **א** תקלג.

פ"ר תגין הוא בחי' נפש באותיות: **ג** א'שצ.

שער ה ש' העקודים

פ"א התחלת הכלים הוא בעקודים: **א** קלב. רנב. שלד. תק. **ב** תתקמה. א'ט.
בעקודים הן עשר אורות בכלי א': **א** יט.
נק' עקודים שז"ע ויעקוד את יצחק בנו: **א** קלו. רנב.

פ"ב עקודים הוא בחי' נפש: **ג** א'שצ.
ומשו"ז לא נסתלק הרושם דאורות דעקודים בעת שנסתלק האור: **ג** א'רסט.
הויות הכלי הוא ע"י מטולמ"ט דהאור: **ב** א'ט. **ג** א'רסט.

פ"ד התהוות הכלים הוא ע"י פגיעת האו"י והאו"ח שמכים זב"ז כו': **א** טו. קטז.

שער ו ש' מטולמ"ט

פ"א הספי' דתהו היו בבחי' הכתר בכלל עשר כתרים: **א** תעט. תקכ.

גם בהכלי דעקודים הוא עשר בחי' ומ"מ הוא כלי א': **ב** תרעז.
התהוות הכלים בעקודים הוא ע"י שהמשיך את האור כו' ומניח רושם חותם למטה כו': **א** רנה. **ג** א'רסט.
ואז ע"י התרחקו ממנו אור עליון אז נעשה באותו אור הנשאר ונתהווה כלי כו': **ב** א'כ.

פ"ב כאשר נתתקנו הכלים דתהו חזרו ונמשכו האורות שנסתלקו: **א** תקכא.

שער ז ש' הנקודים

פ"א יש כח בראי' והסתכלות להוליד כמו הסתכלות דבת היענה: **א** תקמו. **ג** א'ת.
דתהו הוא בחי' שם ס"ג כו': **א** תקב.
התהוות הכלים דתהו הי' ע"י האור ע"י הסתכלות העינים באורות דאח"פ: **א** תרא.

פ"ב בענין צמצום דא"ק שהעלה אורו למעלה מטבורו כו': **ב** תשצב. תתקטו.
בענין א"ק שהי' בו צמצום וגם הניח פרסא כו': **ב** תרמב. תתעו.
הצמצום הוא בשביל האצי' והפרסא בשביל הברי': **א** שפא. **ג** א'שצג. א'תעו.

פ"ד בעקודים יצאו האורות תחלה ואח"כ נעשו הכלים, ובנקודים יצאו תחלה הכלים כו': **ב** א'יב.
התחלת השבירה הי' בבחי' הדעת כו': **ג** א'תסג.

פ"ד בתהו יצאו הכלים תחלה ואח"כ האורות: **א** תרא.

פ"ו גם אחוריים דאו"א נפלו ונשברו: **ג** א'תסג.

פ"ו דהאותיות לעולם בחי' כלים: **ב** תתקמט.

פ"ו תגין שהן למעלה מהאותיות זהו בחי' האורות שעומדים למעלה מהאותיות כו': **ג** א'שצ.

פ"ז ש' מ"ה דתיקון שהוא בחי' יושר הוא בז"א וביצי' כו': **ג** א'שצא.

שער ח ש' שבירת הכלים

פ"ב כבר ידעת כי שם מ"ב הוא ביצי' ויצי' הוא בחי' ז"א כו': **ג** א'שצ.

פ"ה ולעילא מגולגלתא דילי' יש כדוגמת עתיק דאצי' כו': **א** כד. שלו. **ב** תתסז. תתקכז. **ג** א'שלא. א'שצז. א'תו. א'תלט.

שער ט ש' התיקון

פ"ב ש' מ"ה החדש הוא מבחי' ש' ע"ב דא"ק: **א** תקלג. תקנ.

פ"ד תגין ואותיות מהם נעשו בי"ע: **ג** א'שצ.

שער י ש' המלכים

פי"א בסט"א החיות דקדושה עומד על ראשם בבחי' מקיף: **א** תכז.

שער יב ש' א"א

פ"ב כל הספי' שרשן בא"א בחי' המל' שרשה ברדל"א למעלה מכל הספי': **א** קל. קלח. **ב** תשסה. א'צז. **ג** א'ש. א'שג. א'שנז.

פ"ג בענין מוח סתום ונק' בשם אוירא כו': **ב** תשיט.

פ"ג פנימיות ח"ס הוא בחי' אווירא שע"ג קרומא דחפיא על מוחא: **א** תנג. **ב** תתקסא.

פ"ז רדל"א אחזי נהורא בהאי אוירא: **ג** א'ש.

פי"ג-יד יש ש"ע אורות בפנים דא"א בתרין תפוחין כו': **ג** א'תעח.

פי"ד ע"י הסתכלות או"א או זו"נ בא"א כו' נמשך אליהם כח הזיווג: **ג** א'ת.

פי"ד-טו כד ז"א מסתכל במצחא דא"א מקבל ש"ע נהורין: **ב** תתקעג.

שער יג ש' או"א

פ"א או"א מלבישים לזרועות דא"א: **א** רמג. תכג.

שער יד ש' הזווגים

פ"א ג' מדרי' עי"מ הן ג' יחודים יחוד הוי' אד' כו': **ג** א'רמט.

פ"ב כאשר יחוד או"א הוא בבחי' זיווגא שלים אז כל עיקר מציאות הזיווג הוא לתת מוחין גמורים כו' להוליד נשמות כו': **ג** א'רלו. א'רס. א'רפב.

פ"ב-ג חיבור הוי' ואלקים וכשהזווג הוא פב"פ הוא נגד בחי' חג"ת דז"א: **ג** א'רנו.

פ"ד ישסו"ת הן באות ה' דש' הוי': **א** רסה.

שער טו ש' הולדת או"א וזו"נ

פ"א התהוות או"א הוא מיחוד חיך וגרון כו': **ב** תתצג.

שער יח ש' אנ"ך

פ"א התהוות ז"א הוא מג' מדרי' אורות נצוצין וכלים: **א** שח.
תיקון האורות בז' חדשים כו' תיקון הכלים הוא בי"ב חודש: **א** תרב. **ב** א'יב.

פ"ב בענין בנין החומר והצורה – נר' שזהו רק מניצוצי האור שנשארו בשברי כלים: **ב** א'יב.

שער יט ש' המוחין

פ"ג בפי' מארז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו דתורה היא בחי' ז"א כו': **ג** א'רנא.

פ"ה ג' בחי' בז"א אדם פנימי אמצע חיצון: **ג** א'שסה.

פ"ו התחלת ההתהוות הוא מהכבד: **ב** א'יב.

שער כא ש' מוחין דקטנות

פ"ב בחי' אלקים דקטנות שעדיין חסר לו האותיות י"ה דאלקים ונשאר צירוף אלם: **א** רפד.
הסבה מה שהתינוק אינו יכול לדבר: **א** רפג.

שער כב ש' מוחין דצלם

פ"ו כתר הוא בחי' אור רוחני מקיף עליו כו': **א** תו.

פ"ב בגולגלתא מאיר רק חיצוניות עתיק בבחי' מקיף כו': **א** תו. תיב. תיד.

שער כג ש' פרקי הצלם

פכ"ג בחי' חב"ד חג"ת נה"י כלולים ג"כ מיוד: **ג** א'שסה.

שער כד ש' דרושי הצלם

ד"ב ב' חסדים הראשונים השליש עליון דחסד דת"ת הם סתומים כו': **ג** א'שצו.

ד"ג בזמן היניקה הז"א נשלם בו"ק לבד: **ג** א'רל.

שער כז ש' העיבורים

פ"א יש ב' מיני עיבורים הא' לצורך בחי' חיצוניות ז"א כו' והב' לצורך בחי' פנימיות ז"א כו': **ג** א'רלו.

פ"ב בכדי שיהי' המשכת מוחין דגדלות צ"ל עיבור שני דז"א: **ג** א'רמג.

שער כט ש' הפרצופים

ד"ג כי עיקר המוחין הוא בחי' נשמה פנימית שבתוך הג"ר ממש כו': **א** ט.

שער לא ש' הארת המוחין

פ"ג כאשר המל' מקבלת מבחי' עליון אין מקום ושרש כלל וכלל ליניקת החיצונים: **ג** א'שיז.

שער לב ש' האונאה

פ"א כשהצירוף דש' הוי' נמשך ביותר מס' ההמשכה אז נתאנה המוכר כו': **א** שע.

שער לג ש' תיקון נוקבא

פ"ב בענין מעבר והתלבשות: **א** שפב. **ב** א'עח.
הטעם שנק' בינה הוא: **ג** א'תלו.

שער לה ש' מיעוט הירח

פ"א ת"ת דאימא הי' כתר לנוקבא: **ג** א'שנה.
בעליית המל' במדרי' הו' אין האור מאיר עדיין בבחי' מל' שבמל': **ב** תשסט.

פ"ב ז' מדרי' בעליית המל' ובימי שלמה ובב"ר הי' במדרי' הו' אבל מדרי' הז' לא הי' מעולם: **ב** תשסט. **ג** א'רח. א'תמז.
קודם הקטרוג היתה שוה בקומתה רק בבחי' אב"א: **ג** א'שנה.
ההפרש בין המיעוט הנעשה ע"י קטרוג הלבנה וע"י חטא עה"ד וחורבן ב"ש: **א** שמח. **ב** תשמט.

שער לח ש' מ"ן ומ"ד

ד"ב בעתיק יחוד מ"ה וב"ן הוא מיני' ובי': **ב** תתקעב.

ד"ד כאשר יצאו זו"ן מאו"א יוצאין כמה בחי' עופין כו': **ג** א'רנו.

די"א כלל טז כל ענין המצות עכשיו הוא להוסיף אורות באצי': **ב** א'קו.

שער לט ש' פו"ח

ד"ח אין הכלים נעשים אורות לבד מאצי' לבי"ע: **א** שכ. **ב** תרצז. תתקנה.

ד"ט ג' בחי' אדם פנימי אמצעי חיצון: **ג** א'שסה.

שער מא ש' דרושי אבי"ע

פ"א ד' עולמות אבי"ע הן הוי' י' באצי' כו': **ב** תתקנו. **ג** א'שצב. א'שצג.
האור דברי' הוא אור של תולדה: **ג** א'שצג.
אור העליון המאיר מן המאציל הוא מתגלה בחכמה: **ב** תשלה.
אבל אבא הוא מתפשט: **ב** תשיג.
אימא עילאה מקננא בכורסיא שזהו בחי' בינה דאצי' המאירה בברי' כו': **ג** א'שעב.
באצי' הועילה הבינה להיות בחי' מעבר לבד: **ב** תשיג.

פ"ג בפי' האבות הן המרכבה, כי יש ניצוץ קטן מאד כו' וזה הניצוץ מתלבש כו': **א** רנב. **ג** א'תו.
עתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל וארין ריש ומקור לנאצלים: **א** שלו.
בפי' הפסוק מאפס ותהו זהו בחי' עתיק וארין: **ב** תתקצח. **ג** א'שצ.
הכתר בחי' עליונה שבו הוא א"ס בחי' תחתונה שבמאציל ובחי' תחתונה שבו אינו א"ס והוא במנין הספי': **א** שכט. שצז.
בחי' היחידה זהו ע"ד חומר היולי כו' ואין בו שום צורה כו' ונק' תהו כו' שזהו בחי' אריך: **א** קפו. רנב. **ג** א'רצג.
בענין הממוצע דכתר שיש בה בחי' מאצילות ובחי' נאצלות ושניהם נק' כתר: **א** שצט.
צפור המדברת אינו נמנה בהממוצעים שבין חי למדבר: **ב** תתקה.
כי אין שם דמות ספי' ח"ו כו': **ג** א'תכ.

פ"ד באור שלפני הצמצום אין שם תואר וספירה: **ב** תשצא.
כלים דא"ק הן רק שרש נשמות דגופות: **א** קלב.
בחי' נשמה וגוף ולבוש והיכל שבא"ק: **א** שלה.

הכתר הוא בחי' ממוצע בין מאציל ונאצל כו': **ג** א'ריד.
עולם האצי' עצמו נחלק בז' היכלות שבתוכם עומד אדה"ע: **ב** א'קסב.
נשמה ונשמה לנשמה: **ב** תתט.
נשמה גוף לבוש היכל הן ד' אותיות הוי': **א** שלה.
הד' מדרי' או"כ לבושים והיכלות הן אבי"ע כו': **ב** תתנה.
פ"ד חכמה היא בחי' חי' שהיא נשמה דאצי': **ב** תתקמו.
נשמה לנשמה לעולם אינה מתלבשת בכלים והיא בחי' חכ': **ב** תתקמו.
החכ' היא חיוהי ובינה גרמוהי: **ב** תתקנב.
בינה נק' גרמוהי לגבי חכ': **א** שח. **ג** א'שצא.
חיוהי הן המוחין וגרמוהי הן הכלים: **א** קעו.
אפי' בינה נק' בית גופני לחכ': **א** שלה. **ב** תתקמז.

שער מב ש' כללות אבי"ע

פ"א ד' עולמות אבי"ע הן ש' הוי': **ג** א'שצב.

שער מג ש' ציור עולמות בי"ע

פ"א הלבושים דאצי' נק' אלקות וקדושה: **א** רה.
פ"ג בי"ע ג"ע הוא מבחי' בינה שבמל': **ג** א'ריט.
דנקודה העצמית דמל' שבוקעת המסך ומתלבש בהיכל קה"ק דברי' כו' נק' ראש הבריאה: **ב** תתקכז.

שער מד ש' השמות

פ"א ע"י הכאת הכלים בהפרסא שבין אצי' לבי"ע נתנוצצו מהם בבי"ע: **א** רנ.

שער מו ש' כסה"כ

פ"ה גם מן האורות דאצי' נתנוצצו בבי"ע: **א** רנ.
תנה"י דמל' מאיר בכח"ב דבריאה: **ג** א'ריא.
עמ"ש בזהר שית דרגין לכורסי' וד' רגלין אית לכורסי' כו' שהד' רגלין זהו היכל הז' הנק' היכל דק"ק כו': **ב** א'פט.
פ"ו באצי' בכלל אינו שייך שינוים להיותו עצם אלקות: **ג** א'שסט.

שער מז ש' סדר אבי"ע

פ"א נקודת המל' בקעה הפרסא ויורדת בבריאה כו' ומ"מ נק' בש' בריאה: **א** רפז. שלז. **ב** תרחצ. א'פט. א'קלד.
בכללות האצי' מאיר בחי' חכ': **ג** א'שפו.
פ"ב בכתר וחכ' מאיר האור בקירוב מקום ובבינה בבחי' ריחוק ובז"א כו': **א** סא. עד. קנב. רסו. רצז. שפג. **ב** תשכו. תתיד. תתקנד.
פ"ג מחשבה הוא בחי' רצון: **ב** תרסה.
כולם בחכ' עשית א"ס ע"י התלבשות בחכ' דא"ק מתלבש בבחי' חכ' דאצי': **א** שכח. שלה. שלז. **ב** תתסט. **ג** א'שצז.
אצי' הוא בחי' מח': **א** תקפו. תתקו.
כלים דאצי' הם אלקות ממש: **א** תקלד.
בחי' החכ' אינו מאיר בברי' רק ע"י התלבשות בבינה: **ג** א'שצג.
הבינה נעשה בבחי' מסך ומתלבש בברי' כו': **ג** א'שצ. א'שצח.
פ"ה בברי' מיעוטו רע וביצי' מחצה על מחצה: **ב** תתה. **ג** א'שיב.

שער מט ש' ק"נ

פ"ג י"א סממני הקטרת הן בירור הטוב של נוגה: **א** תכט.

שער ג ש' קיצור אבי"ע

פ"י כל חלקי דצח"מ יש גם באצי' וכמו שהמל' נק' בשם סלע אבן כו': **א** יב. **ב** תרמט. **ג** א'תד.
בדומם וצומח יש בהם נפש כו': **ב** א'קצב.

עקידה

שער לח בב' אופנים יכולים לראות הפלאת אלקות הא' מהנהגת הטבע והב' משידוד המערכות: **ב** א'קפא.

עקרים

מ"א פכ"ג התהוות הגשמי מן הרוחני אין לך יש מאין גדול מזה: **ב** א'קמג.

ערכי הכינויים. לבעל סדה"ד

ע' מט"ט מיכאל הוא מט"ט: **ג** א'תמו.

פלח הרמון

ש"א פ"ח **ג** א'שפט.
ש"ג פ"א רחוק מה שהי' בין הכתר וא"ס הרבה יותר מה שהי' ביננו הנמצאים כו': **א** שכט.
ש"ג פ"ב החכמה מתפשטת בספירות כטפה מן המוח: **ג** א'ריג.
ש"ג פ"ב גלופי אגליף ההוא סתימאה קדישא כתר כו': **ג** א'רטו.
ש"ג פ"ב **ג** א'שפט.
ש"ד פ"א גם באור שלפה"צ שייך ש' הוי': **ב** תתקצה.
ש"ד פ"ג כל קדמון נצחי ולא כל נצחי קדמון: **א** צד. **ג** א'שמה.
ש"ד פ"ד נקוט האי כללא בידך דבכ"מ שנזכיר אורות וכלים כו': **א** תסה.
ש"י פ"ה בחי' החכ' שאין לה גוון הכוונה על בחי' העליונה שבחכ': **א** רכח.

פרדס

שער א ש' עשר ולא תשע

פ"א־ב ע"ס בלי מה מספר עשר אצבעות כו': **ג** א'תטו.
פ"ז בענין יגמה"ר שהן ע"ס וג' עולמות בי"ע: **ג** א'שפז.

שער ב ש' טעם האצי'

פ"ב עשרה מאמרות הן הע"ס עצמים דאצי': **ב** א'פז.

שער ג ש' אם הא"ס הוא הכתר

פ"א הכתר אינו א"ס: **א** שכט.
פ"ג הכתר הוא במנין הספירות: **ג** א'ריד.
בענין ראשון וראשית ראשית יש לו שייכות אל האחרית: **ג** א'שצד.
פ"ז כל ספי' תבחן בג' מדרי' כו': **ג** א'שפא.
הכתר הוא העלם הראשון שהא"ס ב"ה מתעלם בזה: **ב** תשיז.
חכ' בחי' עליונה שבה הוא בערך שוי' אל הכתר: **ג** א'רנג.

שער ד ש' עצמות וכלים

פ"ג קושית הפרדס לשיטת הרמ"ר בענין הספי': **ב** תתקלט.

ע"י הע"ס יכול להיות התקשרות הנשמה באלקות: **ב** תתקסט.

פ"ד ולפי האמת לא יקרא החכ' הכלי כי התכונה כו': **א** קפא.
הע"ס הן בבחי' עצמות וכלים: **א** תכו.
גם הכלים אינן בבחי' גבול: **א** שב. שכב.
ריבוי ההתחלקות הוא מצד הכלים: **ב** תתקלח.

פ"ה הע"ס נק' תיקונין שבהם מגלה הקב"ה כחו וגבורתו: **א** קפא.
בביאור מא' הת"ז אנת הוא דאפיקת כו': **א** רמט.
הפי' לאנהגא ולאנהרא בהון עלמין: **א** תקמז.

פ"ו מלגאו איהו כו' הוא האור העצמות המתפשט בתוך הספי': **א** תסה.
פי' הב' במ"ש לבושין תקינת לון דקאי על הספי' דיצי': **ב** תתנה.

פ"ח בגין דישתמודעון בי' שזהו ע"י הכלים שעושין ציור בהאור: **א** קפה.

פ"י גם חו"ב הן כחות שאין שייכים אל הזולת הן לצורך העולמות: **א** פא. פב.

שער ה ש' סדר האצי'

פ"ד אין הכוונה ביש ישות גמור אלא כשולל האין לא מחייב היש: **א** רכח. **ג** א'שפט.

פ"ה בענין התחברות החכמה עם הבינה: **ג** א'שצא.
יש ו' מדרי' בכל ספי' כו': **ג** א'שפא.

שער ח ש' מהות וההנהגה

פ"ב כמה פי' בשם ספי' כו': **א** קנט. קעה.

פ"ג בתפלתי אקראך בתר"ך עמודי אור כו': **א** רמג.

פי"ג ידיעת חכמתו ובינתו הוא כמו ידיעת עצמותו: **ג** א'שצא.
יש ב' מיני יחודים הא' להשפיע שפע לקיום העולמות הב' להמשיך אור חדש: **א** רס.

פט"ו בבחי' בינה השייכה למדות שייך שאלה כו': **ב** א'פז.

פכ"ה מוטבע מורגש מושכל הן חב"ד חג"ת נה"י: **ג** א'רכב.

שער ט ש' המכריעין

פ"ג מה שבס"י לא נזכר יסוד העפר רק ג' יסודות אמ"ר: **ב** תת.

שער י ש' הגוונים

פ"ב ושער רישא כעמר נקי הוא מצד התגלות הכתר אל הספי' כו': **ב** תשכד.
הכתר נק' חשך שזהו שמתייחד במאצילו כו': **א** שכט. **ג** א'שכט.
הכתר הוא בחי' שמשתווה המאציל עם הנאצל: **ג** א'ריד.
גוון החכ' הוא גוון הספיר: **א** רכו.

פ"ה ביאור מה שהחכ' אין בה גוון: **א** רכז.
הגוונים הם הפעולות של כל הספירות: **ב** תרעא.

שער יא ש' הצחצחות

פ"א יגמה"ר הן ע"ס וג' ראשין לראשין: **ג** א'שפז.

פ"ב ע"ס הגנוזות הם שרשי הכלים: **א** כד.

פ"ג מצד העצמות הכח אינו חסר הפועל ולמטה הכח חסר הפועל: **א** תקל. **ב** א'קיט.
בחי' הצחצחות שהן ג' מדרי' כח"ב לפי שכללות האצי' נחלק בג' מדרי': **א** תקנד. תקסז.

פ"ו פי' מאמר הזהר כד רעותא עילאה כו' אפיק מה דאפיק כו' פריס חד פריסו כו': **ב** תתקסג.

שרשי הכלים והאורות מאירים בהפרסא: ב תתקעג.
ע"ס הגנוזות הן שרשי הכלים לא שרשי האורות: ב תתקמה. תתקפו. ג א'תכב.
בשרשי הכלים יש ג"כ העצמות המתפשט בהם: ב תתקנג.
בחי' הכתר לא רעותין ולא בוסינין כו': ב תתקיד.

שער טו ש' ממטה למעלה

פ"ד שכינה למטה כשם ששכינה למעלה משל למה"ד כו': ב א'ל.

שער טז ש' אבי"ע

פ"א אצי' מל' אצלו וסמוך שזה מורה על עוצם דביקות הספי' במקורם: ב תתמד.
דאצי' הי' נעלם במקורו וכשעלה ברצונו ית' בבחי' התגלות: ב תרלט.
לבושי הבריאה מוכרחים המה שא"א להיות שום השפעת אור בלא לבושי הבריאה: ב תתסו.

פ"ד בחי' מל' כשכלולה מכל הע"ס נק' כו' כשמתלבשת במט"ט נק' מיט"ט ביו"ד: ג א'תמה.

פ"ז ומלכותו בכל משלה גם על הקלי' וסט"א: א קעב.

שער יח ש' מיעוט הירח

פ"א קודם הקטרוג הי' המל' בבחי' אספה"מ: ב תרסו.

שער יט ש' שם בן ד'

פ"א אל ל' תוקף והיינו תוקף ההשפעה: א טו.
מה שאנו אומרים שם העצם אין זה שהוא שם לעצם האלקה כ"א לעצמות הספי': ב תתקיא. תתקכב.
אצי' שמו של הא"ס מורה על עצמותו: א תסו. ב תשכז.
בענין אצי' ואצי' ע"ס ומה שנאצלו ע"ס בכדי שיהי' גילוי אור א"ס בעולם: א לט. ב תתקסט. ג א'רפג.

שער כ ש' השמות

פ"ח הבינה נק' מי: ג א'שצא.

שער כא ש' פרטי השמות

פ"ח עולם בינה שנה ז"א נפש מל': ג א'תלז.

שער כג ש' ערכי הכינויים

פ"א המל' נק' אבן ספיר כאשר הוא דומה לחכ' הנק' ספיר: א רכו.
אויר הוא בחי' הכתר ויש בו ב' בחי' אויר הנתפס ואויר שאינו נתפס: ג א'שכט.
א־ל ש־די הוא בחי' יחוד יסוד ומל': א רעג.

פ"ב בתיקונים פי' כי הצדיק כשגולה ממקומו נק' בר ל' ברייתא: ג א'שעא.

פ"י יבשה היא ע"י החטא: א רעו.

פי"א כתר יש שפרשו מל' הכתרה כו': א א.

פי"ג מט"ט כאשר מקבל מבחי' מל' דאצי' נק' זקן: ג א'תמה.
הטעם שהמל' נק' מגדל: ב א'כב.
מחשבה מורה על הדקות כו': א שמא.
מספר הימים פי' הרשב"י ז"ל בזה: א קס.
המל' בהיותה מיוחדת עם הת"ת נק' מצבה: א ריח.
המל' נק' מראה שכל הגילוים מתראים בה: ב תרסד.
הע"ס דאצי' נק' משפט מצד הבינה: א קב.

פט"ז בענין יסוד העפר: א תכו.
פי"ז פרכת נק' המל' שהיא פרכת מסך בין האצי' הקודש לקדה"ק: ג א'תלא.
פי"ח צור נק' הבינה: ג א'שלח.
פי"ט המל' נק' קן: ב תשסח.
קרבים קאי על חיות הקודש כו': ג א'תכה.
פכ"א אין שינוי אלא בבחי' מל' כשמלובשת במטט: ג א'תכח.

שער כד ש' ההיכלות

פי"א בע"ס דאצי' האור פשוט ואין שייך בו שינויים: ג א'שסט.
באצי' גם מצד הכלים הוא בבחי' סילוק שמסתלק ע"י החטא: ג א'שסט.
פי"ב בבחי' היצירה מט"ט ימצאו השינוים: ג א'שסט.

שער כז ש' האותיות

פ"ב האותיות הן לפי אופן האור ולפ"ז הוא ההמשכה בהם: ב תתסה.
מי הוא בחי' בינה בהתעלמותה בחכמה: ג א'שצא.
פ"ג בענין האותיות: ב תתנד.
פכ"ז חקיקה הוא יותר מציור: ג א'רטז.

שער ל ש' הצירוף

פ"ר כל אות מהכ"ב אותיות כלול מכולם: ב תתקנז.

שער לב ש' הכוונה

פ"ב מי כה' אלקינו גו' אליו אליו ולא למדותיו כו': א שעו. ב תשכז. תשנה.
? הטעם מה שמכל דבר אפשר להוציא שמן: ג א'תסג.

פרי עץ חיים

בהקדמה

ב' מיני יחוד יחוד חיצוני דאו"א בחי' ישסו"ת יסוד שרש ויחוד פנימי להמשיך מוחין דגדלות בסוד תוספת: א רס. ג א'רמח. א'רעח. א'שיד. א'שנז.
ע"י הרוחא דשביק בגווה מתעוררת המל' להעלות מ"ן: ב תתב.

ש"א ש' התפלה

פ"ז העליונים צריכים למעשה התחתונים: ב א'סג.
כל ענין עבודת התפלה הוא להמשיך מוחין חדשים לז"א: ב א'צג.
אחר התפלה מסתלקים המוחין דגדלות: א תמה.
הזו"נ שלא בשעת התפלה חסרים דז"א רק ו"ק כו': ג א'שנז.

ש"ב ש' הברכות

פ"ג הברכות דבה"ש וברכת המצות ובה"נ הן מלמעלמ"ט וברכת העמידה מלמטלמ"ע: א לו.

ש"ג ש' הציצית

פ"ג התפילין הן מוחין דאימא: א תצג.

ש"ד ש' התפילין

פ"א בתפילין גם מוחין דאבא כלולים בה: א תצג.
פ"ז נקודת המל' שיורדת בחצי הלילה בהיכל קה"ק דבריאה בבוקר היא עולה עד בחי' חזה דז"א כו' והו"ע תפילין של יד כו': ג א'שס.

ש"ה ש' עולם העשי'

פ"ג ש' דעשי' הוא א־ל אד' בגימט' צו כו': ב תתעג.

עולת אותיות תולע, דעולת תמיד הוא תיקון התולע טמא: **ב** א'פו.
פ"ד עיקר החיות של הקליפות הוא מהאו"מ וכשמסירים מהם החיות ה"ה מתבטלים: **א** תכד.
י"א סממני הקטרת הן עשר נצוצי הקדושה של או"פ המחי' את הקליפות ויש ניצוץ א' של אור מקיף: **א** תכד.
הצרי שבקטרת הוא כתר, ולבונה זה המקיף שלמעלה מזה: **א** תלב.

ש"ו ש' הזמירות
פ"ד פ"ז תיבות דברוך שאמר הו"ע ראשו כתם פז: **ג** א'רנט.

ש"ז ש' הק"ש
פ"ד ק"ש יחוד או"א ושמו"ע יחוד זו"נ, ואין בנו כח לעורר או"א בהיותנו באצי' כו' וז"ש ממושבותיכם תביאו כו' והו"ע התפלה שנק' תפלה דמיושב: **ב** תשא. **ג** א'שפו. א'שפז.
פ"ה ב' מיני זיווגים יש למעלה הא' זיווג חיצוני להחיות העולמות כו' הב' זיווג פנימי לתת מוחין לזו"נ כו': **ג** א'רמח.
פט"ו פנימיות אבא פנימיות עתיק וזה לא נתגלה עכשיו ולעתיד יהי' גילוי זה: **א** רסד. שטז. **ב** תשפג. תתקסב. תתקפז.

ש"ח ש' העמידה
פ"כ בכוונת ברכת ולמלשינים: **ג** א'שנז.

ש"י ש' חזרת העמידה
פ"ד ג"פ קדוש הן בתלת רישין וברוך בחכ': **ג** א'שצו.

שי"א ש' הסליחות
פ"א אחר שים שלום אומרים ויעבור שז"ע בקיעת היסוד כו': **א** רמד.
פ"ז־ח בענין ב' הפאות כו': **ב** תתקנו.

שט"ז ש' ק"ש שעהמ"ט
פ"א האריז"ל בשינת צהרים דש"ק ראה בפ' בלק ובלעם מה שהי' צריך לדבר בזה פ' שנה: **א** עב. **ג** א'שמו.
פ"ז בכדי שתהי' המל' בבחי' כלי ריקן לקבל צ"ל המשכה ע"ז מרדל"א: **א** תקצח.

שי"ז ש' הנהגת הלימוד
תלמוד בבריאה משנה ביצי' מקרא בעשי': **ג** א'שסד. א'שסה. א'שע. א'שעד.

שי"ח ש' השבת
פ"ג סוד הרחיצה בחמין בע"ש: **ב** א'ס.
פ"ח בכוונת הבו לה' בני אלים: **ג** א'תכה.
פי"ז בכוונת רצה והחליצנו הוא בחי' חליצת נעל דמט"ט לעלות לבריאה: **ב** א'מג.
פי"ח הג' סעודות דשבת בחי' מל' וע"ק וז"א: **ב** א'צז.
ספי"ח והנה כאשר תפתח עיניך תמצא כי סעודה זו עם היותה של ז"א היא גדולה מכולם: **ב** א'צח.
פי"ט טעם שאין להניח תפילין בשבת: **א** תצב.
מה שבשבת אומרים א־ל אדון: **א** קמ.
פכ"א בכוונת הי"ב לחמים שהן י"ב חיוורתא דרישא דא"א: **ב** א'פג.
ספכ"ג שהמל' היא אז כמו הז"א ואוכלת המזון מפה דעתיקא: **ב** א'צח.

שכ"א ש' חהמ"צ
פ"ה רק בשם אלקים יש יכולת ליניקת החיצונים כו': **ג** א'רפח.

שכ"ד ש' ר"ה

פ"ב תקון המל' הוא מר"ה ועד שמע"צ כו': **ב** תרצד.

שכ"ו ש' השופר

פ"א דבש הוא ש"ו דשופר שרש הש"ך דינים: **ג** א'שלט.

שכ"ט ש' הלולב

פ"ד בכל השנה יש ג"כ ה"ג: **ב** תרצד.

פרקי היכלות

צדיקים שהולכים בהיכלות כמו ר' ישמעאל ור' עקיבא: **ג** א'תז.
שיעור קומה של יוצר בראשית רלו אלפים רבבות פרסאות: **ב** א'קסב.

קהלת יעקב

אדון בגימט' אני: **א** קמ.
בהמות טהורות יו"ד מיני בהמות נבראו מן החסד: **ג** א'שלד.
מ"ב שם: **ג** א'שד.
עיגולים ויושר: **ג** א'שצ.

קול ברמה

זח"ג

קכח, א ופריס קמי' חד פרסא: **ב** תתעו.
קכח, ב כורסי' דשביבין הם ק"כ צירופים דש' אלקים: **ג** א'רצז.
קלא, א דנגדין בי' י"ג מבועין דמשח רבות טובא: **ב** תתקס.
קמד, ב מה שאלי' לא הי' בהאדרא בשביל הצלתו של רהמ"ס: **א** קא. תרכט.

ראשית חכמה

שער היראה ספי"ג בענין טהרת הנשמה בנה"ד: **ב** א'נא.
שער האהבה פ"ו ושכנתי בתוכם כו' בתוך כל אחד ואחד: **ב** תתקיח.
שער הענוה ספ"א הבינה נק' אוצר מתנת חינם: **ג** א'תלב.

רוח דוד

זח"ג

קכח, א ע"י הפרסא הנה מדחיקת האור כו' יצא האור דרך העינים: **ב** תתעו.
קכט, א **ג** א'תעח.
קלא, א שפע זו יוצא מכוסה בהשערות ועש"ז נק' תקונים: **ב** תתקס.

רוקח

ג' שמות ה' אלקינו ה' הם אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים: **א** שי.

רקנטי, מנחם

טעהמ"צ מאורו הגדול התנוצצו הכלים: **א** טז.
הספי' הן הכלים והאור פשוט לגמרי: **ב** תתקלט.

שולחן ערוך אדמו"ר הזקן

או"ח

הל' ק"ש

ס"ס ס"ה — הכוונה מעכבת בפסוק ראשון דק"ש: **ב** תרסה.

הל' פסח

סתנ"ה ס"ב — דניסן הוא ימי הגשמים: **ב** תתקכ.

הל' יוהכ"פ

סתר"ז סט"ז — עצמו של יום מכפר על השבים המאמינים בכפרתו: **ב** א'קכז.

הל' ת"ת

פ"ג ה"ב — הפי' בתורתך קבע בבעלי עסק: **א** ז.

טור שולחן ערוך

הל' מקואות

סי' רא — לדעת הב"י אין עושין מקוה לכתחילה משלג: **ב** תתצ.

של"ה

בהקדמה

חלק בית ה' — הוא ר"ת הוא ושמו אחד: **א** תצח. **ג** א'תטו.
ש' הוי' כמו שהוא בעצמו אין בו אותיות: **א** תיז.
גם באוא"ס שלפני הצמצום שייך שם הוי': **ב** תתקצה.
שם הוי' מורה על אמיתת היותו: **ב** תתקכט.

חלק בית נאמן — מאחר שאין לו דמות הגוף ממילא אין לו גוף כו': **א** ח.

חלק בית אחרון — אדה"ר ידע סוד מרכבה העליונה ועי"ז הי' יודע לקרוא שמות כו': **א** תרכה.

חלק בית חכמה — התורה עיקרה הוא ברוחניות: **ג** א'שע.
התורה למעלה מדברת בהמצות ברוחניות: **ג** א'תה.
בענין קול גדול ולא יסף ולא פסק: **ג** א'שעד.
לא נתנו דברי תורה חתוכין כו' אלא על כל דו"ד א"ל מ"ט פנים טהור כו': **ג** א'שעג.

חלק שער הגדול — והלא התורה אור והיא חיינו ואיך יאמר במחשכים הושבני זה תלמוד בבלי: **ג** א'שפ.

בעשרה מאמרות מאמר א — זה א-לי שיודע את האלקות עי"ז ואנוהו אני והוא בבחי' אחדות: **א** שכז. תסג.

שער האותיות אות ר — שעלה ברצונו לברוא את העולם ברצונו הטוב בנדבה בלי הכרח: **א** קל.

מס' שבועות פ' תורה אור — התורה למעלה מדברת בהמצות ברוחניות: **ג** א'תה.

תושב"כ פ' נח — נח לא תיקן חטא עה"ד מצד הריבוי כו': **ג** א'שמ.

תושב"כ פ' וישלח — כי במקלי הוא שם מכבי: **ב** תשסה.

תושב"כ פ' במדבר — מה שנצטו לספור את ישראל: **א** קסז. קע. קעא. קעב.

תושב"כ פ' תצא — ע"י תשובה מאהבה זדונות נעשים כזכיות: **ג** א'חצר.

שער הכוונות

דרושי תפילות השחר ד״ג — י״א סממני הקטרת היו״ד נצוצות הן בבחי׳ או״פ: **א** תכד.
דרושי הלילה ד״ה — נקודת המל׳ שיורדת בחצי הלילה בהיכל קה״ק דברי׳ בבקר היא עולה כו׳: **ג** א׳שס.

שער הקדושה להרח״ו

ח״ג ש״ה — בענין גילוי הנבואה: **ב** תשטז.

שער ההקדמות

דרושי עולם הנקודים ד״ג — תהו הוא בחי׳ ש׳ ס״ג כו׳: **א** תקב.
דרושי אבי״ע ד״ו — ד׳ עולמות אבי״ע הן ש׳ הוי׳: **ג** א׳שצב.

שער מאמרי הרשב״י

פ׳ קדושים — בענין הגילוי של ש׳ הוי׳ בשבת: **א** תצד.

שערי אורה להר״י גיקטליא

ש״ב — הפי׳ במה שאמר לעולמו די: **א** רנח.
ש״ה — הכתר עליון אין קוראין אותו בל׳ אתה אלא בל׳ הוא: **ב** א׳ע.

ספר התמונה

תמונה א ציור ב — הב׳ הוא ו׳ ד׳ והן דו פרצופין דז״א ומל׳: **ב** תתסד.

תפארת ישראל, למהר״ל מפראג

גם בנסים היוצאים מדרך הטבע יש סדר: **ב** תתקמא.

מפתח ספרי רבותינו נשיאינו

מאמרי אדמו"ר הזקן

תניא

לקוטי אמרים

פ"א ג א'שלח.
פ"ב א תקנב. ב תתקטו.
פ"ג א תקיא. ב א'קסד. א'קעו. ג א'שצד.
פ"ד א נז. רלא. רפו. שנב. שנח. שסד. שעד. תקיז. תקפח. ב תרמג. תרעט. תשה. תשסב. תשעז. א'קמא. ג א'רכא. א'רעג. א'רפב. א'שי.
פ"ה א שנז. שעד.
פ"ו ב תשע. ג א'שיג.
פ"ז א קעא. ב א'לז. א'רא. ג א'רנא. א'רנג. א'שיג.
פ"ח ב א'סד. ג א'שעח.
פ"ט א תמו. ג א'שו. א'שכא. א'שכב. א'שמב.
פ"י א תרא. תריד. שס. ב תשעב. ג א'רמז. א'שטז. א'שכב.
פי"ב א ה. ג א'שטו.
פי"ג א רעז. ב תתקפב. א'קיד. ג א'שטז.
פט"ז א תצג. תקיז. ב תשכח. תתקפד. ג א'רכא. א'רכט. א'תסה.
פי"ז א קכה. ב א'קסד.
פי"ח א צג. קטו. קכה. שפד. ב א'קפז. ג א'רמט. א'שעט. א'תכז.
פי"ט א קטו. קעו. שיג. שכח. שפד. תקסח. תקע. ב א'כז. א'קפ. ג א'שלב. א'תכד.
פ"כ א רלב. תקצא. ב תשצד. תתקח. א'קנט. א'קעט. ג א'תכד.
פכ"א א רלב. שפז. תקצא. ב א'קעט.
פכ"ב ג א'תכא.
פכ"ג א רלב. שסו. שסז. שע. ב תשסב. א'פט. א'קו. ג א'רלא. א'שנא. א'תד.
פכ"ד א שמח. תריב.
פכ"ח ג א'שיז.
פכ"ט א תמו. תרטז. ב תתיח.
פל"ב ב תרעט. תתיא.
פל"ג א לו. ק. תעא. תקנג.
פל"ד ב א'לה.
פל"ה א מה. רל. רמט. שו. שס. שכו. תצה. תקסו. תקע. הוספות ב. ב תשלה. א'סה. א'קסא. ג א'שא. א'שלא. א'שצח.
פל"ו א יד. רכ. שנו. ב תתמד. תתצז. תתקיב. תתקלא. ג א'רטו. א'שיג.
פל"ז א שעז. ב תשמה. תשנ. תשסב. תשעח. ג א'שיא. א'שנו. א'תנה.
פל"ח א רפ. רפו.
פל"ט א קמה. רפו. שעב. ב תשיג. תשסא. תתכג. א'סג. א'קיג. ג א'ערב. א'שסו.
פ"מ ג א'רנט. א'תיב.
פמ"א א ח. רמב. רצו. תריד. ב תשמא. תתקד. א'קפט. ג א'ריב. א'רסו.
פמ"ג א יט. רפא. ג א'רכט. א'רסו. הוספות מז.
פמ"ד ב תתכ. ג א'רכט. הוספות מח.
פמ"ו ב א'ח. ב א'שסו.

פמ״ח א יב. פו. קז. קסח. רלא. שכה. **ב** א׳ו. **ג** א׳רעג. א׳שט. א׳תיב. א׳תלו.

פ״נ א רפח. **ב** תתכ. תתכא. תתלח. **ג** א׳רמו. א׳רמח. א׳תכד.

פנ״א א מד. קפה. רמו. שכו. **ב** תשלו. תשנ. תתנב. תתקפח. א׳קסד. **ג** א׳רעג.

פנ״ב א יד. **ב** א׳פט.

פנ״ג **ב** א׳סד.

חינוך קטן [שער היחוד והאמונה]

הקדמה **ב** א׳א.

פ״א **ב** א׳קנח.

פ״ב **ב** תרפב.

פ״ג א כח. לא. ק. קעג. רנא. תז. תקנג. תקסה. **ב** תרנד. תשה. א׳קמא. א׳קנב. **ג** א׳תכג. א׳תמד. א׳תעב.

פ״ד א י. רנא. ערב. רפז. תפה. **ב** תרנ. תשלב. תתקז. א׳כ. א׳קמא. **ג** א׳שלז. א׳שסא. א׳תכג. א׳תמט.

פ״ה א שע.

פ״ז **ב** תתקלא. **ג** א׳שמה.

פ״ח **ג** א׳שצא.

פ״ט **ב** תשצא. תתלב. תתקטו.

פי״א **ב** עדרת.

פי״ב א מא. שסח. **ב** עדרת. תשיד. תתקנז. **ג** א׳תנו.

אגרת התשובה

פ״ד א ד. קסט. **ב** תתקז. תתקט.

פ״ה א תרלד.

פ״ו א רכג. שמז.

פ״ט **ג** א׳רמב.

אגרת הקודש

ס״ב **ב** תשסה.

ס״ד **ב** א׳קסד.

ס״ה א רטז. תפב. **ב** תתנג. א׳עה. א׳קצד.

ס״ו **ב** תערב.

ס״ז א תסה.

סי״ב **ב** תתה. **ג** א׳שה. א׳תסו.

סט״ו א שיב. תקט. **ב** תשנב. תתעח. א׳עח. א׳קכ. א׳קעו. **ג** א׳תלא.

סי״ח **ב** א׳קל. **ג** א׳רסו.

סי״ט א רכ.

ס״כ א ט. י. כה. קז. קל. קלה. קסט. רמח. רמט. רנד. שא. שב. שה. שכב. שעב. שפו. תכו. תקיח. תקס. תקפא. תרט. תרלג. **ב** תרמז. תרנ. תרעה. תרפד. תרצז. תשלב. תשנח. תשצו. תתקה. תתקנה. א׳יא. א׳ל. א׳צט. א׳קמד. א׳קנט. א׳קסב. א׳קצד. **ג** א׳רנ. א׳רסב. א׳שנו. א׳שסא. א׳שסה. א׳שסו. א׳שסט. א׳שפח. א׳שצג. א׳תלא. א׳תנו. א׳תנז. א׳תסח. א׳תסט. א׳תע. א׳תעה.

סכ״ד **ב** תתצט.

סכ״ה א קצו. שכה. **ג** א׳רעג.

סכ״ו א שפד. **ג** א׳שע.

סכ״ח א רפט. תקמ. **ג** א׳רנב.

קונטרס אחרון

ד"ה להבין מ"ש בפע"ח **א** קמג. קמז. רכ. שנג. שסז. שסח. שפז. תכג. תצו. תקלג. תקמט.
תרב. **ב** תשמה. תשסא. א'עה. **ג** א'רט. א'ערב. א'שנה. א'שסה. א'תמז.
ד"ה ולהבין פרטי ההלכות **א** קטו.
ד"ה דוד זמירות קרית להו **א** שנא. שעד.

סידור אדה"ז

ד, ד והייתם קדושים לאלקיכם להמשיך אותו ית' להיות בבחי' קדוש: **ג** א'רצה.
ז, ג ואינון ד' רהיטי דארבע בתי תפילין דאנח קב"ה: **א** תצג.
כו, א ובו תדבקון דביקות עצם בעצם כו': **ב** תשצ.
לט, ג הוא מורה על המדרי' הנסתרת: **ג** א'תלו.
תי' אתה הוא בג' מדרי': **א** שעו.
חסד הוא ראשית גילוי המדות: **א** א.
לט, ד ח"ס נק' הוא שנודע מציאותה עכ"פ: **א** קפט.
בחי' א"א נק' הוא משא"כ רדל"א שנעלם ביותר: **ג** א'תלז.
מ, א בחי' רדל"א לא ידע היינו שאינו מהות ידוע בעצם: **א** פג. שכז. **ג** א'שצא.
מא, א ברוך מרחם על הבריות – ההמשכה היא גם בבי"ע: **ג** א'רפא.
מד, ב בענין ההודאה: **ג** א'ת.
מד, ג החכ' היא בחי' אין ממש ובינה בבחי' יש: **א** קלח.
הבינה היא בחי' ד"ת: **א** שפט.
בענין ההודאה דבינה: **ג** א'תא.
מז, ד בפי' זכר רב טובך: **א** קס.
מח, ג־ד הנה"א אינה מתפעלת מהתאווה הגשמית כו': **ב** א'לט.
מט, א בענין גילוי כח התנועה ועצם הכח: **ב** תתקטז.
נו, ג אהללה את ה' בחיי זהו בחי' האורות ואזמרה לאלקי בעודי הוא בחי' הכלים: **א** שנא.
בענין האורות וכלים דמל': **ב** א'עה.
נו, ד בש' הזהר דריח מסאבא איהו אזדמן תדיר כו' ורוח קודשא כו': **ב** א'פה.
נט, ג ברוחניות ענין קיבוץ גליות הו"ע קיבוץ הניצוצות: **ב** תשפג.
סח, ד בענין יהללו שמו במחול: **ב** א'רד.
עג, ג שרש המלאכים – גוף ונפש – מאו"כ דאצי': **א** נ. רמט.
בחי' הישות וביטול דהמלאכים הוא מבחי' האורות והכלים דאצי': **ב** תתקמט.
פא, א בפי' למען תזכרו: **ג** א'תז.
פה, ג (מאמר הספרי) אליו ולא למדותיו הוא בק"ש דוקא כו': **ג** א'תמא.
צח, ב מעלת המקבל ששרשו למעלה מהמשפיע: **ג** א'ער.
קא, ד בענין המוציא לחם מן הארץ שהארץ מקבלת מהמזלות דאריך כו': **ב** א'קלד.
קב, א בשלשה אומר נברך שהן בחי' חג"ת כו': **ב** א'עו.
קז, ד ח"ס הוא למעלה מבחי' הבירורים: **ב** א'עג.
קח, ג בענין ברכת הארץ: **ג** א'ת.
קט, א בענין שצריך להזכיר ברית ותורה בברהמ"ז: **ג** א'תב.
קל, ד ת"ת דאימא נעשה כתר לז"א זהו בחי' המדות שבשכל שנעשה כתר לז"א כו': **א** תצח.
קלז, ג בכדי להיות בבחי' משפיע במל' צריך ז"א לעזוב בחי' או"א: **ג** א'רמט.
קעח, ג בענין עצמות המוחין ומוחין שבמדות: **א** תצב.
קפא, א ע"פ אין אומר ואין דברים: **ב** תתכג.

קפב, ד ה' ספירות הראשונות דמל' מאירות תמיד כו': **א** תרלא. **ב** תרסו. **ג** א'שס.
קפו, ב שיר חדש שיר לשון זכר כו': **ב** א'קכה.
ר, א בסעודת שחרית הוא גילוי בחי' עתיק בז"א: **ג** א'תטז.
ריא, ד בענין שמש צדקה ומרפא בכנפי': **ג** א'תסב.
ריג, א כשהמל' עומדת פב"פ עם ז"א שהמל' מקבלת ג"כ מחב"ד: **ג** א'רמט. א'שנה.
ריז, ג אור הוי' הוא בחי' פנימיות ז"א כו': **ג** א'תלה. א'תמז.
פנימיות ועצמות א"ס מאיר בבחי' פנימיות ז"א – ע"פ קבלת האריז"ל: **ג** א'תטז.
ההפרש בין פנימיות ז"א וחיצוניות ז"א: **א** שח.
רלו, ג הקול קודם שמתלבש באותיות ה"ה קול פשוט כו': **א** תצז.
רנ, ב נורא שמך הוא בחי' התגלות השם: **א** קלט.
רנ, ג כשבחי' מל' דא"ס עולה ונכלל בהמאור אז גם שמך קדוש: **ג** א'רצד.
ונורא שמך משמע בסי' שהוא הגילוי לאחר הצמצום: **ג** א'רצה.
רנ, ד בענין האור שהי' ממלא מקום החלל כשחוזר להיות רק בכח כו': **ב** תתקטז.
רפד, ג חסידי אוה"ע משיגים קצת גילוי בחי' האין וביטול היש: **ב** א'קפב.
השגת ענין בריאה יש מאין וביטול היש לאין זהו רק לצורך הנה"ב כו': **ב** תשס.
בענין ביטול הנבראים למקור חוצבם: **א** תקטו.
דש, ב מה שבינה עד הוד אתפשטת הוא ההודאה שע"י השגה: **ב** תתקמז.
שה, א נש"י דשרשם מפנימיות הדבור ה"ה מאמינים בחידוש ההשפעה מאין ליש תמיד וא"צ לאות ומופת ע"ז: **ב** תרסז.
שה, ד ענין הברכה הוא ההמשכה מבחי' החכ' שהיא בחי' ראי' וגילוי: **ג** א'ת.

תורה אור

בראשית

א, ב ע"י מעשה המצוות נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה: **ב** א'קפח.
א, ג כנס"י נק' ארץ: **א** נג.
ג, ד ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת האדם: **ב** תתג.
החי אינו בבחי' דומם שגופו אינו דומם: **א** רפב.
ד, א דוקא נשמות ירדו למטה: **ב** א'סח.
לברר ולתקן את הנה"ב . . בכח הנשמות דוקא: **ג** א'תנד.
ו, א ישראל מאמינים בני מאמינים: **ג** א'ת.
ח, ב שהכח שבבחי' מל' לחבר אצי' עם ברי': **ג** א'שג.

נח

י, ב בענין שידובר בה: **ג** א'תמה.
שידובר בה שהדיבור אינו בפ"ע: **ב** תת.
י, ג התהוות ע"ס דאצי' מע"ס הגנוזות: **א** רנד.

לך לך

יא, ב אברהם . . שנתוסף לו ה' . . בחי' בינה: **ג** א'תיג.
יא, ג דהרחבה דבינה היא מבחי' קוצו של יו"ד: **ג** א'שפד.
יא, ד ע"י תוקף הבירור במצרים הי' מ"ת להיות תומ"צ בגשמיות: **א** רכב.
יב, ג ובלילה תרעין דג"ע אסתימו: **א** קלג.
ד"ה והבדילה הפרוכת: **ב** א'רב.
הפרסא . . מחצוניות בינה: **א** רה. תצג.

וירא

יג, ג ד"ה פתח אליהו: **ב** תתסח.

לבושי הנפש נק' בשם תיקונין שהנפש מתקנת בהם: ג א'ריד.

יג, ד כלים דאצי' . . נק' תיקונין: ב תתקמו.
בהתהוות חכ' דבריאה . . עד"מ זריעת גרעין: א רנד.

יד, א חכ' דאצי' סופה להתפשט ולהאיר . . להיות מקור לחכ' דבי"ע: ב תתקיד.
יותר משאין ערוך עשי' לגבי אצי': א יא. ג א'רצה.
אוריד ואמשיך בחי' שלך: א שפא. ב תרמ. ג א'תיא.
דכתר בכלל הוא כמו בחי' אוא"ס: ג א'תכט.
שיהי' נאצל מאתו ע"ס הנאצלים הוצרך להיות . . חלל ומק"פ: ג א'שצג.
ההפרש בין צמצום לפרסא: א שדמ. שצה.
התהוות בי"ע הוא ע"י הפרסא שבין אצי' לבי"ע: ג א'תע.

יד, ב שם שמים שגור בפי כל . . המאור הוא בהתגלות: ב תרסב. תשיז.
וכל ענין הצמצום הזה . . כתר דאצי' שהוא הממוצע להיות התהוות האצי': ב תתקסג.
משל וחידה הו"ע הפרסא: א תקצג.

יד, ג יתרון בהמשכה ע"י הפרסא לגבי ההמשכה ע"י צמצום: א רסו.
דצמצום הוא בחי' התעלמות יותר מבחי' הפרסא: ג א'תעו.

יד, ד וכידוע בענין יודע וידוע: ב תתקכד. ג א'תכח.
דההעלאת מ"ן מגיע בבחי' הכלים: ג א'תלג.
וכידוע שבכלים נוגע מעשה תחתונים וע"י חטא וכו': ב א'רב.

טו, א בהכלים הוא בבחי' יודע: א תסט.
ולא התבונן . . ד"ע . . בהכלים דאצי' מגיע הפגם: ג א'שסט.
שע"י חטא . . אין זה בבחי' התפעלות בהאור: ג א'רכח.

טו, ב כמ"ש וידע אלקים: א קסח.
המלאכים הנק' עיני ה' הן מלאכים דאצי': ג א'תע.
משוטטים ולפעמים משוטטות הוא שיש מלאכים שמעלמא דנוק': ג א'תח.

תולדות

יז, ג דגבי יצחק לא נא' ב"פ יצחק: ב א'צא.
הנוק' . . צריכים לעורר בה כח ההולדה: ג א'שסב.

יט, ב מבחי' ד"ע אינו נמשך במדות להיות התפעלות: ג א'שסט.

כ, ב ענין הביטול שבמדות להתבונן בתחלה איך שהוא מאד רחוק: ב א'יג.

ויצא

כא, ג ניחר גרוני . . שהחיות האלקי שהוא בחי' הקול מכוסה: ב תרסז.
בחי' הצחוק ותענוג שמגלה לעתיד: ג א'רפ.

כב, ד והחמישית לפרעה . . בחי' הכתר: ג א'רנב.

כד, א הגילוי בכל ישראל הוא ע"י השבטים: ג א'תמט.

וישב

כח, א מאלמים אלומים . . ל' אלם שהו"ע ביטול היש: ב א'סז.
י"ב בקר דבריאה . . י"ב שבטים: ג א'תכט.

כט, א שמן המנורה הוא בחי' החכ': א תצד.

כט, ב דהנה ממכ"ע וסוכ"ע שניהם הן בחי' שמו בלבד: ג א'רצה.
ההתבוננות איך שכולא קמי' כל"ח הוא השגת הנשמות: ב תתכא.
שבנה"א . . הביטול דה' אחד ובנה"ב רק הביטול דבשכמל"ו: ג א'שכה.

מקץ

לו, ג ה' צלך שהיא כמו הצל שלך כבי': ג א'שמב.

ההגדרה מהענינים שמוטבע ומורגל בהם מצד חומריות הנה"ב לפרוש מהענינים אלו: **ב** תתלה.
לו, ד ג' יחודים . . הוי' אד' . . הוי' אלקים . . הוי' אהי': **ג** א'רמט.
לז, ב ונשמות יש בהם עבודה נוספת בבחי' המשכה מלמעלמ"ט . . ע"י תומ"צ: **ב** תשס.
לח, ד שהשכל הטבעי מתהפך . . לשכל חכמת התורה: **ג** א'שנב.
לט, ב במעלת בחי' רוח ואויר: **ג** א'תו.
מא, ד בענין דבר ה' וחפץ ה': **ב** תרסה.
והתהוות הצורה הוא מבחי' חפץ: **ג** א'רט.
בענין גדול ה' מכל אלקים: **א** תצה.
מב, א המצוות הן בחי' העלאה מלמטלמ"ע: **ג** א'רפו.
מג, ג המצות הן בחי' העלאה מלמטלמ"ע: **ג** א'רפו.

ויחי

מה, ב ראובן ושמעון הן ב' פרשיות דק"ש . . לוי הוא ל' התחברות: **ב** תתיא.
מז, ג ע"י הראי' נעשה בחי' אהבה בתענוגים: **ג** א'תסב.
מז, ד דאה"ע הוא בחי' שם ב"ן וכו': **ב** א'כח.

שמות

נ, ד ישראל זוטא . . שהוא בחי' ז"א כו': **ג** א'שנט.
נג, א נכנס יין יצא סוד . . שמתגלה בשבת: **א** תצו. תצז.
נד, ג בענין אכל בי' עשרה שכינתא שריא בחי' מקיף כו': **א** קכו.

וארא

נה, ב בענין אחד ויחיד: **ג** א'שצה.
נו, ג בענין יחוד ה' ואלקים: **א** תצח.
נח, ב שמתהפך ממהות שכל למהות מדה: **ב** תתנז. תתעח.

בא

ס, ב משה המשיך שהכלים דבי"ע יהיו בבחי' איהו וגרמוהי חד כו': **ב** תתלא.
בכלים דבי"ע יהי' ג"כ איהו וגרמוהי חד כו': **ב** תתקנה. **ג** א'שיד.

יתרו

סז, א התורה היא עוז ותושי' עוז לנה"א כו': **א** שסט. **ג** א'תה.
סח, א בענין המשכת האבות: **א** שט.
סח, ג ההפרש בין אברהם ומשה בהמשכות שלהם כו': **ג** א'תיד.
סח, ד תלת עלמין . . ושרש ההמשכה הוא דוקא מש' א-ל: **א** רנח. **ב** תתקנא.
בכדי שיהי' ההמשכה בבי"ע הנה שרש ההמשכה ממקום גבוה: **ג** א'שפז.
סט, ג נוצר חסד . . ועושה חסד כו': **א** קכג.
עא, א וע"י העבודה למטה מתעלים הנשמות בבחי' איהו וחיוהי חד שהו"ע לאשתאבא בגופא דמלכא: **ב** תתקצ. **ג** א'רנ.
עב, ב ענין החרדה ע"י הקולות וברקים . . לעשות בהם ביטול היש: **ב** א'ט.
עג, א האבות הן המרכבה . . ע"י עליית המדות מתעלים בחי' חו"ב: **ג** א'רמג.

משפטים

עה, ב ומשה המשיך בהם ד"ע: **ב** תתקנא.
עה, ג אברהם אברהם פסיק טעמא: **ג** א'תיד.
עו, א בענין ובשביעי יצא לחפשי: **ג** א'שצז.
עו, ב אצילות נק' קנין: **ב** תשסז.

ונתתי עשב כו' ע"ב שי"ן שממשיך בחי' ד"ע גם בנשמות דזרע בהמה: **ב** תתקט. **ג** א'רכ.
עז, ג אבן ולבנה: **א** שפט.
עט, א בענין כלי ריקן: **ג** א'שנ.
לב נשבר ונדכה: **א** תקצה.

תרומה

עט, ג אנפי רברבי ואנפי זוטרי בחי' חכ' וז"א: **ב** א'קפד.
עט, ד כרוב א' מקצה מזה שהוא בחי' ז"א וכרוב א' . . למס"נ באחד: **ב** תרסה. **ג** א'שנט.
פא, א בפ' תרומה בל' אדמו"ר נ"ע: **ב** תרעג. תרצז. **ג** א'תמז.

תצוה

פא, ב כמו שע"י שמדליקין את הנרות . . כך ע"י עשיית המצות נמשך זיו בג"ע: **ג** א'ריט.
פב, ב דאותיות הדיבור הן כדוגמת השערות: **ב** תתעב.
פב, ד דהלבושים שעשה משה שיהי' ע"י גילוי בחי' אוא"ס: **ב** תתקסד.
פג, ג בענין קדש למ"ד למטה כו': **ג** א'רצג.
ב' שמות דהוי' הם בחי' רצון כו': **א** כה. **ב** תתקכט.
פד, ג אהבה דבכל לבבך ובכל נפשך כו': **ג** א'תמט.
לאהבה את ה"א כי הוא חייך כו': **ג** א'תסא.
פד, ד פנים ואחור דנה"א: **א** תצח.
פה, ב קוצי דשערא דא"א כו' עי"ז נעשה פב"פ כו': **א** שעא.

כי תשא

פה, ג ד"ה שמאלו תחת לראשי בפ' תשא: **ג** א'ת.
דש' הוי' מהווה כו' ויהי' זה בבחי' ראי': **א** תצד.

ויקהל

פט, ג מצה לחם עוני שהוא בחי' אתכפי': **ב** תתקלג. א'קלט.

מגלת אסתר

צב, ב במעלת המצוות על התורה: **ג** א'רעא.
צד, ב שרביט הזהב שהוא המשכת בחי' אוא"ס להחיות העולמות: **ג** א'רנט.
צה, ב ואות ה' מורה ע"ז שהב' קוין מחוברין וקו הג' נפסק: **ב** תשיא. א'כג.
צז, א הקדמת נעשה לנשמע הוא הביטול שמצד הכלים כו': **א** יח.
צט, א וכידוע בהבושם הנק' מור . . וענינו ברוחניות הוא שהזדונות נעשים כזכיות: **ג** א'שכה.
ק, ב ובזה הנערה באה שז"ע העמוד שבין געה"ת לגעה"ע: **ב** א'נה.

הוספות ויחי

קג, א דהשבטים הו"ע האצי' שבהיכל קד"ק דברי': **ב** א'פט.
קג, ב דיסוד דא"ק הוא בחי' שם מ"ה המברר: **ב** תתקנו.
קג, ג קריאת שם חכם: **א** תרכט.
דעצמות א"ק היא בחי' קדמות המאציל: **ג** א'תיט. א'תלט.
קיד, ג ושמרתם את המצות הו"ע אתכפי': **ב** תתקלג.
קיד, ד במעלה האתכפי' על האתהפכא: **א** יח.

לקוטי תורה

בשלח

א, ב עוה"ב בחי' עדאתכ"ס ועוה"ז הוא בחי' עדאת"ג: **ב** א'קסח.
עדאת"ג ונק' עולם הזה שהם בבחי' גילוי: **א** עדר.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה כו': **ג** א'רנד.

א, ד בהתענוג שבתורה יש בזה חילוקי מדרי' . . והמצות מצד הרצה"ע שבהם כולם שוין: **א** ז.

ב, א בענין קדשנו במצותיך: **ג** א'רסד.

פקודי

ג, ד בענין השגת השלילה: **ב** א'נה.

ד, ב עדות לישראל שהן בחי' עדות . . ובפניהם הם ניכרים: **א** קע.

ו, ג בענין השגת השלילה: **ב** א'נה.
במדרי' האצי' . . שנק' חכים לא שהוא בבחי' חכ' כ"א לשלול ממנו העדר החכ': **ג** א'שצה.

ויקרא

א, ב קריאה והמשכה: **ב** תתקנא.

ד, ד לימוד התורה לשמה כו' שנשמתו נכללת באוא"ס ב"ה כו', ומה שהתורה נתלבשה בדברים גשמיים דוקא כו': **ב** תשמה.

ה, א בנגלה דתו' מושג המהות ממש משא"כ בפנימי' התורה: **א** שכז.

ה, ג ידיעת ההשתלשלות היא מצוה רמה . . שזהו בחי' יר"ע: **א** תצו.

צו

יא, ג כנור דלעתיד יהי' של עשרה נימין . . שהע"ס יהי' בקביעות במל': **ג** א'רצג.

יב, א דוהחכ' מאין תמצא שהחכ' היא ג"כ בחי' אין: **ב** א'נה. **ג** א'שסה.

טז, ד אותיות הדיבור ה"ה מעלימי' בעצם: **א** רב.
דאותיות הדבור הן כדוגמת השערות: **ב** תתעב.

שמיני

יח, א ד"ה לויתן זה יצרת: **ג** א'רנז. א'רנט.

יח, ד ד"ה לויתן . . ובהביאור: **ג** א'רנז. א'רנט.

תזריע

כא, א לגילוי בחי' יסוד דא"ק צ"ל העברת הערלה וגם עור הדק בפריעה: **א** קצט. שעז.
בנש"י מוכרח שיהי' בהם גילוי הארת בחי' א"ק בכאו"א: **א** קיג. תק.

כב, ג שהת"ת נק' קדוש: **ג** א'שצד.
הפרש בין ברוך לברכה: **א** לו.

כג, א הקריאה בתורה . . הדיבור מוציא אור התורה מהעלם לגילוי: **ג** א'תו.

אחרי

כה, ג אש אוכלה כמו האש שנאחז בפתילה דוקא: **ג** א'שלז.

כו, ג וצור עליון מקור ושרש כל שרשי ההתהוות: **ג** א'שלד.
והי' לך הוי' לאור עולם הוא בחי' צור: **ג** א'שמו.

כז, א דלבושי' כתלג חיוור זהו בחי' התורה: **ב** תתקס.

כז, ד השלג שתחלת הוויתו הוא ממים: **ב** תתקנז.

קדושים

כט, ד יחוד ת"ת ומל' הוא שנמשך במל' בחי' עצמות המדות: **א** רכא.

אמור

לג, ג דיחוד או"א אין הפי' שההמשכה היא מאו"א לבד אלא שרשו הוא מבחי' פנימיות עתיק: **ב** תתקנא. **ג** א'רלו. א'רצג.
ע"י התורה ממשיכים יחוד זו"נ ויחוד פנימי דאו"א (י"ה) הוא ע"י עבודת הנשמה במס"נ דוקא: **ב** תקסב. **ג** א'רפא. א'תיג.
לג, ד שע"י העבודה בפנימיות ועצמות הנשמה ממשיכים מבחי' פנימיות ועצמות א"ס: **ג** א'רמט.
לז, ג האדם מורה על התכללות: **ב** א'קפה.
לח, א דבהתכללות הספי' מאיר בהם בחי' אוא"ס שלימותא דכולהו: **א** מ.
לח, ב מה שמו ומה שם בנו: **א** תסו.
לט, א ההפרש בין מה שאו"א מלבישים . . ומה שאו"א יונק: **א** שכז.

בהר

מ, ג הל"ט מלאכות הזורע . . שכולם ישנם בעסק התורה: **ב** א'קה.
מ, ד בענין כי נכמרו רחמיו: **ב** א'סז.
מא, ב בפי' בורא קדושים: **א** תצג.
מא, ד בורא קדושים הן חו"ב שהן בריאה שבאצי': **ג** א'רנה.
מג, א בענין מקדשי תיראו: **א** שמח.
מג, ב שמות הן בהכלים והיינו בהחיות שבהכלים . . בש' הבעש"ט ז"ל: **ב** תתקצה.
השמות . . החיות של הכלי עצמה לבד האור: **א** טו.
מד, ג שבשבת נכנסים המקיפים דחול בבחי' פנימיים ונמשכים מקיפים עליונים יותר: **א** תצב.
מד, ד שבת מכל מלאכתו אשר ברא דהיינו דא"ק כו': **ב** א'צ.

בחקותי

מה, א אותיות המח' הן כמו אותיות החקיקה: **א** תקפו.
מו, ב בבחי' כתר . . הספירות דשם הן בבחי' חקיקה: **א** קלב.
כלים דאצי' הן ע"ד אותיות הכתב: **א** קצח.
מז, ג נפש השכלית המחבר הצורה והחומר שהוא נה"א עם הנה"ב: **א** תקטו.

הוספות

נא, ד כי עמך מקור חיים שגם מקור התענוגים הוא רק עמך: **ג** א'רנב.
כי עמך מקור חיים היינו בחי' מקור התענוגים: **ב** א'קיב.
נב, ד בחי' עליית הרצון זהו בחי' הדבור עד"מ כמו דבור האדם בינו לבין עצמו: **ג** א'תיט.
מח' ודיבור שהכל לעצמו . . ד"פ בינו לבין עצמו: **א** פב. **ב** תתקו. א'כד.
דבור כמו שהוא לפה"צ הוא בחי' השפלה וירידה לגבי האור כמו שהוא במח' לעצמו כבי', ובחי' הסתלקות האור הוא כו': **ב** א'כד.
נג, ב טה"ע וטה"ת זהו כמו בחי' מח' ודיבור: **ג** א'תז.

במדבר

ב, א בן עשרים שאז שלימות בחי' המוחין דאבא: **א** מב.
בפי' מאין באת ולאן אתה הולך: **ב** תשעט. **ג** א'ריט.
לאשתאבא בגופא דמלכא שזה נעשה בעוה"ז דוקא: **ג** א'תנה.
ב, ב ונשמות בג"ע . . זהו זיו תורתן ועבודתן: **א** רכ.
דג"ע מצ"ע בריאה שבבריאה: **ג** א'ריא.
בעולם הבריאה מושג בחי' המציאות לבד ובעולם האצי' מושג מהות ההארה: **ב** תשיג.

ג, ד ההפרש בין הבירורי' דבחי' מל' כמו שהיא באצי' לכמו שהיא יורדת: **ב** א'סד.
משכן הי' מהלך במדבר . . כמו שהמלך יוצא ממקומו: **ב** תשעד.
ד, א בזמן בהמק"ד הי' הבירור בדרך ממילא: **ג** א'שכג.
ד, ב וכמ"ש בלק"ת בהבי' . . על המד"ר: **ב** א'יט.
ה, ד דקודם התפלה . . בטלית ותפילין: **א** תצד.
דבחי' אלה עלמא דאתגליא . . עדאתכ"ס הנקרא מי: **א** תצג.
ו, ד גילוי בחי' אהוי"ר המכוסים: **א** תצה.
ז, ג הדיבור הבא בדרך ממילא: **ג** א'שנה.
י, א כללות ההבל דאותיות הדבור הוא אות ה': **ב** א'כג.
טו, ד הנפש נק' נפש המשכלת: **א** תיא.
יז, ב המצות הן בבחי' אברים חיצונים כו', ותורה היא בבחי' אברים פנימיים: **ג** א'רפה.
יח, ב על כל דבור ודבור פרחה נשמתן . . יש תענוג פרטי ומיוחד: **א** ז.

בהעלתך

כט, ד הרצון המנהיג את המדות . . ומצער נפשו והוא לו לתענוג: **א** שלח. **ב** א'רלז.
ל, א ההפרש בין אה' דאברהם לאה' דאהרן: **א** רעא. תקמו.
אהרן אותיות נראה: **א** תקמו. **ב** תשעג.
לא, א ושמן המנורה בחי' ח"ס וכמ"ש שמן משחת קדש: **ב** תתצא.
לב, ד עד ירכה עד פרחה: **א** תקיג.
לו, א הקו הוא מבחי' עשי' והיינו בחי' אחרונה שבאוא"ס: **ב** תתקכד. א'קב.

שלח

לז, ג בתחלה מקבל את השכל בדרך כללות . . ואח"כ מתבונן: **ג** א'שס.
דבשעת ששומע השכל מהרב הוא עדיין בבחי' מקיף: **א** תצג.
לח, ג ג"פ היכל . . וג"פ קדוש . . תורה עבודה וגמ"ח: **ב** תתצט.
לט, ב כאשר דברת דמבחי' דיבור העליון נעשה בחי' אמירה ומח' בעולם התחתון: **ב** תרסו.
מ, א יגדל נא כח אד': **ג** א'רמח.
ד"ה כי תבאו דפ' נסכים: **ג** א'תמד.
מ, ב בחמימות התאוה הרי ידוע שזה מקרר את הרשפי אש דנה"א: **ב** תתלט.
מא, א ובעבודה הו"ע לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר: **ב** א'נא.
מג, ג מבחי' ראי' דחכ' אינו משנה טבעו רק בחי' אהבה דרשפי אש: **ג** א'שלה.
מז, א והאופנים וחיוה"ק ברעש גדול: **ב** תתכ.
מט, ג המצות הן בגולגלתא . . ותורה היא בח"ס: **ג** א'רפה.

קרח

נב, ד המח' שבמוח הוא בבחי' פנימי . . שבשבת המקיפים נכנסים בבחי' פנימי': **א** תצח.
נב, ד המח' מקפת כל האברים: **ג** א'שצב.
נג, ב דאוא"ס הסוכ"ע אינו מאיר בבחי' או"פ בשום כלי כ"א בבחי' החכ': **א** מה. רלא. **ג** א'שעט.
נה, ד ועניין המרוצה הוא בהאור שלמע' מהשתל' שבא שלא בסדר והדרגה: **ב** תתקמא.

חקת

נז, ב בענין עולת תמיד אותיות תולע: **ב** א'פו.
נח, ד עולת תמיד אותי' תולע: **ב** א'פו.
נט, ג בבחי' כתר . . הספירות דשם הן בבחי' חקיקה: **א** קלב.
נט, ד כלים דאצי' הן ע"ד אותיות הכתב: **א** קצח.

בהביאור דזאת חוקת התורה: **ג** א'שלא.

ס, א בענין פר ה': **ג** א'תטו.

סג, ד המ"ן הוא שבא מהבירורי' דוקא דהיינו בחי' הביטול: **ב** א'יג.

סד, ד ג' מדרי' עש"ן: **ג** א'תלז.

בלק

סז, ג ולאדם לא מצא עזר . . והיינו דהשם מקשר את הנשמה עם הגוף: **א** לח.

סח, ג ענין ההתנשאות הוא בבחי' הבדלה והתעלמות: **ג** א'ריז.
שע"י הרוממות וההסתלקות עי"ז דוקא נעשי' הנבראים בבחי' יש: **ב** א'ו.

סט, ב הנשמה הגם שהיא אלקות בעצם מ"מ ה"ה במציאות נשמה כו': **ג** א'תנג.
בענין עה"ד טו"ר: **ב** תתה. א'נז.
בענין ד"ת: **ג** א'שסט. א'תנג.

סט, ג ביטול ההשגה דלית מחשבה תפיסא בי': **ג** א'רמט.

עב, א דעבודה דחול הוא בחי' יעקב עבדי ועבודה דשבת הוא בחי' ישראל: **א** תצה.

עב, ג דעבודה דחול הוא בחי' יעקב עבדי ועבודה דשבת היא בחי' ישראל: **א** תצה.

פנחס

עה, ג למטה דוקא שייך ענין התשובה: **ב** תשמב.
אוא"ס הסובב נמצא בעוה"ז: **א** תקכז.

עט, ג בני אלים הן מלאכים דעשי': **ג** א'תכה.
בני אלקים הן המלאכים שמאיר בהם בחי' י"ה דאלקים: **ג** א'תכו.

מטות

פא, ב הארה דבחי' מל' דא"ס בא בבחי' גילוי בנבראים כו': **א** קפד.

פב, ג דהכלי בשבירתה אז היא בתכלית הישות: **א** תרד.
דלהיות שהאור הי' בהתלבשות בהכלי ע"כ נשארו ניצוצות גם כשנשברו: **א** תרה.

פג, ד האהבה גם כשבאה בהתגלות ה"ה בקרירות: **ב** תתלט.

פה, ב דמ"ט שערי בינה הן השפעת הבינה להיות שכל אל המדה: **ג** א'רמא.

פו, א מדין ל' מדון וריב: **ב** תתסא.

פו, ב דמשפטי התורה הן בחי' חסד והיינו לצורך התיקון: **ב** א'עב.
העונש בעוה"ז הוא לטובתו: **א** תקכח.
ההפרש בין הגבו' שקודם מ"ת להגבו' דתו': **א** שיט.

פו, ד שלום בפמשמ"ט השלום וההתחברות דנה"א ונה"ב: **ב** תתד.

פח, ב דבמלחמת מדין . . מבחי' משה דוקא בחי' אבא: **ב** א'קה.

מסעי

צ, א בענין התכללות המדות בבינה: **ג** א'רפד.

צד, א גבול ותחום . . שהוא ענין אחד: **א** עה.

צה, א אצי' דכללות שהוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום: **ב** א'צ. **ג** א'רסז.

צה, ב דא"ק הוא סוד האריך של כל העולמות: **א** יט. שלו. **ג** א'שצא.
דבחי' עתיק דא"ק זהו בחי' ראשית הקו: **א** שלו. **ג** א'תלט.

צה, ג דחוט הא"ס . . והו"ע אנת הוא חד . . בחי' הי"א: **א** שלו.

ואתחנן

ב, א להאיר את העולם הוא שיהי' אתהפכא חשול"נ: **א** שה.
לא די בהתבוננות שהוא ית' ממכ"ע וסוכ"ע . . רק רוחו ונשמתו אליו יאסוף: **ג** א'ת. א'תא.
ד"ה ואתחנן: **א** תצד.

ג, ב ברכה למעלה מהשתלשלות: **ג** א'ת.
ד, א וענין הדעת הוא ההרגשה . . הרגש הענין האלקי: **א** תקיב. **ב** תשפה.
ד, ב דבבחי' ממכ"ע . . שייך ידיעת המציאות ובבחי' סובב . . הו"ע האמונה: **א** קפט.
ה, ג שהאמונה נק' עטרה: **א** קיד.
ו, ד התפעלות המדות הוא ע"י הדעת: **ג** א'רמו.
ז, א שהאמונה נק' עטרה: **א** קיד.
ז, ד יראה תהי' כלולה באהבה: **ב** א'יג.
ואהבת את ה"א דאת כולל יראה והוא טפל: **ב** א'פח.
יא, ב את החיים ואת הטוב . . הבדלת הרקיע נא' ב"פ יהי רקיע: **ב** א'רב.
יא, ג יחיד שלמעלה מאחד . . ב' שמות הוי': **א** תצז.
יג, א דאוא"ס אינו מאיר בבחי' או"פ בשום כלי כ"א בבחי' החכ': **א** רלא.

עקב

יג, ג שפני ארי' . . כחותם המתהפך: **ג** א'שלד.
יג, ד בהמה רבה: **ג** א'תלז.
יד, ב משה הוא בחי' ח"ס: **ג** א'תא.
יד, ג בענין ברכת הארץ: **ג** א'ת.
דלהיות בחי' . . דיחו"ת הוא שנמשך מבחי' . . יחו"ע: **ג** א'ת.
יד, ד צריך להזכיר בבהמ"ז ברית ותורה: **ג** א'תב.
טו, ד לחם משנה . . לחם מן השמים ולחם מן הארץ: **ב** א'פה.

ראה

כג, ב בקול בפנימיות הקול . . הוא ע"ק: **ג** א'תלה.
חצר החיצונה וחצר הפנימית: **ג** א'רסו.
כו, א שהם וישפה . . להוי כדין וכדין כו' שלעתיד יהיו ב' המדריגות: **א** מ. **ב** תתקל. א'לג.
כז, א האור פנימי הוא ג"כ בבחי' אין: **א** תקב.
ההפרש בין קדושה לטהרה: **ב** תשסא. תתקז.
הנשמה כמו שכלולה במל' היא בבחי' טהורה: **א** שסב.

תצא

לו, א ג' מדרי' בנשמות: **א** שפז.
לו, ד ל' דצלם: **א** תצב.
לז, ב אופן עשיית הכלי לפרנסה: **א** קנה.
מא, ב ההפרש בין כי כל בשוב"א לברית שלומי לא תמוט: **א** קעב.

תבא

מב, ג תחת אשר לא עבדת בשמחה ולכאו' ה"ז מדרי' הצדיקים כו': **ג** א'רסה.

נצבים

מח, ד בשם הר"ח דיגמה"ר הם מורים על הענוה: **ג** א'שלז.
מט, א מקום גשמי . . מקום רוחני: **א** שלח.
מט, ב יש נשמות שכמו שנמשכו בבי"ע הן בבחי' אצי' ממש וכמו נשמת משה והאבות: **ג** א'תנז.
מט, ד בחי' גבורה דעת"י הוא בחי' פנימיות עת"י שבא בבחי' תגבורת כו' בבחי' ח"ס: **א** תיב. **ג** א'שלו.
נב, ד דהוי' בניקוד אלקים הוא בחי' פנימיות הכתר: **ג** א'שכז.
נג, ג בק"ש נאמר אלקינו דהיינו שאלינו הוא בחי' גילוי: **ג** א'תיד.

דרושים לראש השנה

נה, א אור הקו הוא בחי' יש מאין לגבי מקורו: **א** תצט. **ב** תרנד. **ג** א'שלב.

נה, ד יתמרמר נפשו מאד . . וז"ע תקיעת שופר . . ועי"ז הוא המשכת הרחמים: **ב** א'קנד.

סב, א הנה"א מצ"ע אפי' היא מדריגה תחתונה מאד ה"ה נפש אלקי' ובטלה באוא"ס: **א** שפז.
נשמות שהן בבחי' בני יעקב שמקבלים מבחי' עקביים . . שמרוחניות היא בבחי' גסות . . ונק' בשם סרכות הריאה, שנסרך ונדבק מאד בהחומריות כו': **א** שכה. תקנג. **ב** תתקצב. א'לט. **ג** א'שנה. א'תסט.

סד, א וביום השלישי זהו בחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע: **ג** א'תסט.

דרושים לשבת שובה

סו, ג דשבת . . העולמות עולים ומקבלים מבחי' מחשבה: **ב** א'עה.

דרושים ליום הכפורים

עא, ג קדושתי למעלה מקדושתכם . . שזהו בחי' א"ס שבתוך עתיק: **ג** א'תטו. א'תלה.
פנימי' עתיק היינו בחי' הא"ס שנמצא בבחי' רדל"א: **א** שכז. **ב** תשיז. תשע. א'קסט.

עא, ד משל . . על בחי' רדל"א שאינו משיג מהות הנשמה: **א** שכז.

האזינו

עג, ג שיורא טלא דבדולחא . . הן המזלות דונוצר ונקה: **ב** א'עג.

דרושים לסוכות

פב, ב כי האדם עץ השדה קאי על אדה"ע: **ג** א'רנה.

דרושים לשמיני עצרת

פד, ג שמיני הוא בחי' בינה שהיא תמינאה מלמטלמ"ע: **א** קסה.

פה, ב בינה מקור קרוב למדות וחכ' בחי' מקור רחוק: **ב** תתסט. **ג** א'תלב. א'תלו.
אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: **ג** א'שלא.

פט, א שיתגלה לעתיד מה שישמח ה' במעשיו: **א** קל. **ג** א'רפ.

צב, א דבזמן המועדים . . בחי' המשתה לכל העם: **ג** א'רסג.

ברכה

צז, ב שמש בשבת צדקה לעניים: **ג** א'תסב.

צח, ב השראת השכינה בבהמק"ד: **ב** תתקכט.
יראה כל זכורך את פני ה' . . כל השנה בבחי' השתחוואה: **א** תקלח.

צח, ג ההפרש בין מזמור לשיר: **א** שנא.

שיר השירים

א, א ב' מס"נ דק"ש: **א** תצה.

ב, ד מי גילה לבני רז זה גילוי בחי' מי: **א** תצז.

ד, ב הגילוי דג"ע: **ג** א'רנד.

ד, ג ד"ה שחורה אני ונאוה הא': **ג** א'שי.
כללות גילוי האור שבעולמות ה"ה בחי' חשך לגבי האוא"ס: **ב** א'קלח.

ה, א אותיות המח' הן כמו אותיות החקיקה: **א** תקפו.

ח, א דכללות בחי' האור הוא בחי' אחרונה שבא"ס: **א** מד. **ג** א'תז.
גילוי האור הוא מהמדריגה היותר שפילה ותחתונה שבאוא"ס ב"ה: **ב** א'קמה.
בחי' תחתונה שבמאציל ובחי' זו הוא שנעשה עתיק: **א** מד. תקסט.

ח, ב מתחלה הי' הצמצום בהאור הבל"ג ואח"כ הצמצום בע"ס הגנוזות: **א** מג.
המל' כמו שהיא באצי' ה"ה מיוחדת עם הע"ס דאצי': **ב** תרסה.

ח, ג דמל' כמו שהיא באצי' היא בחי' שכינתא עילאה כמו בחי' הבינה: **א** תצו. **ג** א'תלו.

יא, ג דדם הו"ע האורות המתלבשים בכלים: ב תתל.
טז, ד ישראל באמת קדמו לתורה: ג א'תג.
יט, ג נשמות שמבחי' אצי' נק' אחים ורעים: א שסא. ג א'רנ.
שהנשמה היא רק חלק קטן מהכלים ומ"מ היא בחי' אלקות: א קסט.
כ, ג בענין משה מפי עצמו: א שפט.
כא, ב ההתבוננות באמירת קדוש דנשמות והמלאכים: ב תתיח. תתכב.
כא, ג שאו ידיכם קודם הם בב' המדריגות דממכ"ע וסוכ"ע: ג א'רצה.
כו, א נכנס יין יצא סוד: א תצו.
כו, ד בכדי לראות העטרה שעטרה לו אמו צ"ל צאינה מבחי' אצי' בהיכלות דברי': ג א'שפו.
ל, א דסוכ"ע הוא מיש לאין וממכ"ע מאין ליש: ב א'קמט.
בענין ד"ת: ג א'שסט.
לד, א דהשפעות גשמיות הו"ע לעושה נפלאות: ג א'תכו.
לד, ב העלאת מ"ן . . מתעלה בבחי' לב העליון: ג א'תכו.
לד, ד מעלה אני עליכם כאילו עשוני . . שנש"י עושים למטה עי"ז נמשך: ב תתקכג.
לה, ג פתחו לי כחודה של מחט . . שעה"נ ע"י ספירת המ"ט ימים: ג א'תיא.
לח, ג מפלגך ולעילא כו' ולתתא כו': ב תרפג.
לט, ב ומשם יפרד פי' אחר שנמשך מבחי' בינה לבחי' מל': א עט.
לט, ג דבאצי' בחי' בינה הוא בבחי' אחדות . . רק בבריאה ומשם יפרד: ב תתכג.
מג, ג דכלים דאצי' . . הגם שמעלימים ומגבילים את האור מ"מ ה"ז מהות אותו האור: א רנו.
מג, ד מבחי' מל' הי' העולם מתפשט בל"ג וע"י המלאכים הוא שיהי' ההגבלה בנבראים: א רד. תקפד. ג א'תכח. א'תע.
שרו של עולם . . התהוות העולם בגבול ומדה: ג א'שסט.
דבחי' המל' . . ההגבלה להיות מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה: ב תשצח.
מז, ג דת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א: ב תתקעח. ג א'רלז. א'שצא.
ת"ת דאי' זהו המדות שבשכל שנעשה כתר לז"א זהו בחי' רצון התחתון: א תצח.
מז, ד אית רצון ואית רצון: א תצח.
מח, ג המחלוקת דב"ש וב"ה בכללות העלי' דנש"י: ב א'לג.
נ, א ע"י שהאדם משפיל . .ולקבל עליו עומ"ש כו' דמדה כנגד מדה האוא"ס משפיל א"ע: ב תתקמא.
נא, ג עולם חדש והיינו גילוי נשמות חדשות מפנימיות עתיק: א רסד.
ולעתיד יתגלה בחי' פנימי' עתיק: ב תשפג.

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ב

עח ד"ה תחת אשר לא עבדת: ג א'רפ.

תקס"ג

תרמא הבי' דאלה מסעי מי הוא הפרסא שבין אצי' לבי"ע כו': א תצג־ד.

תקס"ו

נייר שבסוף ס' תקס"ו בענין המל' שניתוסף בה אור ע"י הבירור: ג א'תלו.

תקס"ז

כו ד"ה להבין ענין אוא"ס ענין וא"ו דוהנורא שהוא בחי' הקו הנמשך מאוא"ס כו': ג א'רנ.

הנחת הר"פ ז"ל

קסט וכל ספירה לא שייך לקרוא בעצמותו ומהותו כו': **א** כו.
קודם עלות הרצון ג"כ שייך ספי' רק שאין מספר לספי': **א** תצז. **ג** א'רסח.

שו"ע אדה"ז ראה במפתח ספרים.

מאמרי אדמו"ר האמצעי

אמרי בינה

פתח השער

פ"א מ"ש בספרי אליו ולא למדותיו היינו בק"ש אבל בשמו"ע צריך לכוון בשם: **ג** א'תמא.

שער הק"ש

פ"ב בענין חצר הכבד: **ב** תתפא. תתפה.
פכ"ט המתעסק ועושה מלאכה מצד הרגילות: **ב** תרס.
פ"ח גם ע"ס הגנוזות הן בבחי' אחד: **א** תצז.
פנ"ח בענין יורה ומלקוש שאין זה שייכות לבחי' המדות: **ג** א'רמב.
א קפח.

ביאורי הזהר

וירא

יא, ב גם בחי' מזלא זהו ע"י התעוררות הב"ד דהיכל הזכות: **ג** א'תיא.

חיי שרה

יב, ג מאה שנה (דחיי שרה) הוא בא"א ונא' שנה ל' יחיד מפני בחי' עתיק כו': **ב** תש.

תולדות

יד, ג מוחין הן פרצוף גמור בפ"ע ומהם נמשכים ברמ"ח אברי הגוף כו': **ב** א'קפה.
יד, ד התורה היא בבחי' ציור אדם: **ג** א'שנ.

וישלח

יט, ב הקו הוא כמשל הדרך הגדול הנמשך מאוא"ס כו' ובהכרח שיהיו צנורות קטנים שע"י נמשך המים בהכלים: **א** סא. **ב** תסד. **ג** א'תל.

שמות

לו, ד הע"ס כמו שכלולים בכתר ה"ה כחות רצוניות: **ב** תתקיד. **ג** א'תלח.

תרומה

מט, א התקשרות הוא יותר מדביקות כו': **א** שנז.

ויקרא

נט, ג אכלתי יערי דאחר שנמשך האור בפנימיות ז"א כו' ה"ה ממשיכים את האור גם לבחי' רעים ודודים דברי': **ב** תשכו.

תזריע

עב, ב אם הבנים שמחה השמחה היא בבינה כו': **ב** תשפה.

אחרי

עה, א הגילוי בג"ע מצ"ע הוא בחי' כח"ב דמל' כו': **ג** א'ריא.

עו, א יחוד י"ה הוא ע"י החסד: **ג** א'תיג.
עו, ג לעולם ישנה אדם כו' שהוא בחי' צמצום ומיעוט האור כו': **ג** א'שלא.

אמור

עח, ד בענין ספה"ע: **ב** א'קלח.

במדבר

פה, ד אתחם בתחומי זהו מצד הכלים: **א** עו.

נשא

פט, ג סוד הדיקנא הן בחי' שערות דמו"ס כו' והן הבירורים הנק' דורדי': **ב** תתלד.

בלק

צח, ג מעלת המלאכים על הנשמות שהן מזיווג נשיקין: **ג** א'רנו.
האותיות דמח' נעשים בבחי' מציאות בבינה דוקא: **ג** א'תכו.
ק, ג עד"מ התינוק היונק לצרכו אינו יכול להשפיע חיות ומזון לאחרים: **ג** א'שנט.
קג, ב ההפרש בין המדות כמו שכלולים בבינה לכמו שכלולים בחכ': **ב** תתסט.
קג, ג צורת הרגל קצר שבה' ראשונה הוא התכללות המדות בבינה כו': **ג** א'רפד.
קד, א ההבדל בין מוחין דאבא ומוחין דאימא בהעלי' שעושין בהמדות: **ג** א'רלא.
קד, אושיט פסיעה לבר זהו שרש אותיות הדבור שבמל' דתבונה הנק' מחשבת שכל: **א** קלט.

פנחס

קטו, א הנשמות הן מבחי' פנימיות הכלים היינו שהם חלק מבחי' הכלים כו': **א** קסט.
ב' בחי' מח' הא' מח' עצמיות כמו שהיא בעצמה כו': **ב** תשסא.
הכלים דאצי' הן עד"מ מח' עצמיות כו': **א** תקפז. **ג** א'רנ.

האזינו

קכו, ג על מאה"ז מצחא דאתגלי' בע"ק כו': **ג** א'רלז.

דרך חיים

בהקדמה אופן עשיית הכלי לפרנסה וכו': **א** קנה.

מאמרי אדמו"ר האמצעי

ראה

שעו בענין החכ' תחי' בעלי': **ג** א'שפג.

קונטרס ההתפעלות

א הוספות **ג**. **ב** תתכט.

שער היחוד

פ"ד (א)תרמג.
פ"י **ג** א'תכג.
פי"א **א** מח. תצז.

שערי אורה

סב, ב סוס בגימ' ב"פ ס"ג כו': **א** תעד.

שערי תשובה

שער התפלה

ד"ה אחרי ה' תלכו פי"ד ג א'תו.

תורת חיים

בראשית

יד, א מצד פנימיות החכ' יכול להיות ב' המדות דחו"ג מטעם וסברא א': ג א'רלד.
לד, א בכל עלי' ממדרי' למדרי' צ"ל ב' בחי' ביטול כו': ב תשפ.

נח

מח, ד עיון דבינה הוא מקום הבירור: ב תתכו.
נה, ב חו"ג מכוסים וחו"ג מגולים הביטול בשמו"ע כו': א תצד.
סג, ד ד"ה ויהי כל הארץ: א ריב.

וירא

קא, ד ב' הקוין דחו"ג שרשן בבחי' הכתר כו': ג א'תכד.
קח, ד ד"ה ארדה נא: ג א'רמ.

כתבים

ואי' בכתבים (בכי"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע זצוקללה"ה) בזה"ל: רבינו הקדוש הי' יודע גילוי אלקות דבר ה' ממש שבמדותיו ית' שנמשכו מח"ע כו': ג א'שעט.

מאמרי אדמו"ר הצ"צ

אור התורה

נח

תתרסח, ב בהאור הנכלל ברשימו לא נגע הצמצום: ג א'רסט.

לך לך

תרפח, ב ד"ה ענין לך לך: ג א'תלז.
תרצ, א והוא יושב והוא היינו בינה: א קפב.
תתרעג, ב ההרחבה דבינה הוא מבחי' קוצש"י: ג א'שפד.

תולדות

תתיב, א הגם שמציאות הולד הוא מהמ"ן מ"מ זהו ע"י הדכר דוקא: ג א'שסב.

חנוכה

רפב, ב למס"נ באחד פי' ע"ד אנת הוא חד כו': ג א'תמט.
שלה, א ד"ה מזוזה מימין: א תצה.
תתקנ, א במעלת בחי' רוח ואויר: ג א'תו.

ויחי

תתעא, א בענין מקיפי הראש ומקיפי הגוף ג"ר וז"ת: א רמד.

וארא

קנ בת"ת שהוא בריח התיכון הכלי היא ש' הוי': א נז.

תזריע

תקי מה שכנס"י נק' כלה מל' כלתה נפשי: **א** קיד.

שלח

תצו ראשית הקו הוא בחי' יו"ד רבתי דיגדל נא: **ג** א'שצז.

בלק

תתקסח עיקר ענין הצמצום הוא בשביל הכלים לא בשביל האור: **א** כט.

תתקעא א"ק הוא כמו אדה"ר כו' כמו"כ א"ק הכלים הן מאוא"ס ב"ה שלא ע"י אמצעות איזה מדרי': **א** סה.

תתקפ חכ' הוא בחי' האור שלמעלה מהכלי: **א** תצג. תקסו. **ג** א'רנו.

מגלת אסתר

קיג התבוננות בגדולת א"ס ב"ה הממכ"ע וסוכ"ע ובעצמות א"ס כו': **ב** תתלט.

ביאורי הזהר

וירא

נז הגהות לד"ה ויעש ה' לשרה: **ג** א'תיא.

אחרי

שנג ד"ה תנא אתעברית: **ג** א'ריא.

שנט יחוד ו"ה ע"י החסד: **ג** א'תיג.

תשסז ד"ה תשורי מראש אמנה: **ג** א'תלח.

דרך מצותיך

קנט ב בהאור נרגש בו היתרון שיש בהכלים מצד שרשן הקדום: **א** תפג.

מאמרי אדמו"ר מהר"ש

מי כמוך תרכ"ט: **ג** א'תמב.

ואולם תרל"ד: **א** תקסז.

כי בועליך עושיך תרל"ד: **ג** א'שלח.

אדם כי יהי' תרל"ה: **ג** א'תו.

אלה תולדות תרל"ז: **ג** א'תמג.

וככה תרל"ז: **א** קכג (פ' עו). שכז (פ' כג). תקסז (פ' כג). הוספות ב. **ב** תשלה (פ' כג). **ג** א'רנג. א'רפ.

ויצוום תרל"ח: **ג** א'תעא.

מצה זו תר"מ: **ג** א'רסט.

יונתי תר"מ: **א** פג.

מאמרי אדמו"ר מהורש"ב

כל הנהנה תרנ"ב: **א** נא.

מצה זו תרנ"ה: **א** קצב.

וביום שמחתכם תרנ"ו: **א** תכה. תכז. **ג** א'תסא.

ועשית חג שבועות תרנ"ו: **א** תיז. **ב** תשסח. תתקכט. תתקפח.

שמח תשמח תרנ"ז: **א** שצב. תעא. **ב** תרמא. **ג** א'רטו. א'רטז. א'רסד. א'רפה. א'רצה. א'תח.
וירד העיט תרנ"ח: **א** קכג.
יו"ט של ר"ה תרנ"ט: **א** קיז. **ג** א'תיח.
פדה בשלום תרנ"ט: **ב** תשכה.
תקעו תרס"א: **א** הוספות ב.
ושבתה הארץ תרס"ב: **ב** תתקל.
בשעה שהקדימו תרס"ג: **א** י.
יו"ט של ר"ה תרס"ו: **א** טז. מג. צב. קיג. רלב. רלה. רנו. רצג. שמ. שמא. שנ. שפב. שצג. תיז. תמב. תנו. תס. תצו. תקצה. **ב** תרלט. תשי. תשלג. תשדמ. תשס. תתז. תתקו. תתקמ. **ג** א'רלד. א'רנד. א'ערה. א'רעו. א'רפה. א'חצר. א'ש. א'שפ. א'שפג. א'תז. א'תיב. א'תטו. א'תיט. א'תכא. א'תמד.
ד"ה אור זרוע לצדיק תרס"ח: **ב** תתקמ.
תקעו עת"ר: **א** רכג. רעט. תקח. **ב** תרפא (ד"ה נר חנוכה). תשפה. א'קפ. **ג** א'רצא.
כי יתן ה' חכמה אעת"ר: **ב** תתקעח.
ויאמר גו' לך לך תער"ב: **א** קסד.
ויאמר גו' נתתיך אלקים לפרעה עזר"ת: **ג** א'תז.
וספרתם עזר"ת: **ג** א'תעד.
צאינה וראינה עזר"ת: **ג** א'תז.
מן המיצר תרע"ח: **ג** א'תעה.
החדש הזה תרע"ח: **ג** א'תסז.
וה' הולך לפניהם תרע"ח: **ג** א'תמז.
שלש פעמים בשנה תרע"ח: **ג** א'תעא.
וקבל היהודים תרע"ח: **ג** א'תעב.

מפתח המאמרים

— חלק א —

תער"ב

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
א.	בששה"ק כו' פעולת הכחות לפי אופן האיברים — (א־ד)	חה"ש	א
ב.	עוטה אור כו' אצי' הוא ממוצע — (ה־ח)	ליל ב' דחה"ש	ח
ג.	ויחן שם ישראל כו' באצילות גילוי ההעלם ואין ערוך — (ט־יא)	יום ב' דחה"ש	טו
ד.	נשא כו' פשיטת האורות דאצי' אינו כפשיטת האורות דא"ס — (יב־יז)	נשא ובהעלותך	יח
ה.	שלח לך כו' ע"ס הגנוזות מעורבין מצד העדר מציאותן — (יח־כ)	שלח	כח
ו.	כל מחלוקת כו' פעולת צמצום הראשון — (כא־כה) . . .	קרח	לג
ז.	זאת חקת כו' ב' ענינים בצמצום הא' סילוק ב' בשרשי האורות — (כו־כח)	חקת	מא
ח.	מי מנה כו' אורות דאצי' בבחי' התלבשות פנימי — (כט־לב)	בלק	מז
ט.	ובראשי חדשיכם כו' בע"ס התחלקות מעומ"ט — (לג־לו)	פנחס	נד
י.	וידבר וגו' המטות כו' מעומ"ט ריבוי ומיעוט בעצם מהותן — (לז־מ)	מטו"מ	סב
יא.	ציון במשפט כו' חו"ב אין ויש — (מא־מד)	דברים	ע
יב.	נחמו כו' התחלקות הספי' ניכר בהתלבשותן בהכלים — (מה־מח)	ואתחנן	עז
יג.	ועתה ישראל מה כו' הבדל הרצון לשארי הכחות — (מט־נב)	עקב	פה
יד.	שופטים כו' אור א"ס אור ושפע — (נג־נו)	שופטים	צד
טו.	כי תצא כו' או"מ ואו"פ — (נז־נט)	תצא	קד
טז.	והי' כי תבוא כו' במקיפים כללים ופרטים — (ס־סג) . .	תבוא	קיב
יז.	אתם נצבים כו' מקיף הכללי טה"ע וטה"ת מקיף הפרטי — (סד־סז)	נצו"י	קכ

תער"ב

ובראשי חדשיכם: ראה ד"ה זה תשל"ח.
ועתה ישראל: ראה ד"ה זה תשכ"ז.
שופטים: ראה ד"ה יו"ט של ר"ה (פ"א־ו) תרפ"ג. ד"ה תקעו בחודש, עלה אלקים — תש"ז.
והי' כי תבוא: ראה ד"ה זה תשל"ח.

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד

תער"ג

יח.	זה היום כו' ה' מקיפים דנר"ן ח"י — (סח־עא)	ליל ב' דר"ה	קכז
יט.	אני לדודי כו' בחינת בת מקבל — (עב־עה)	יום ב' דר"ה	קלד
כ.	שובה ישראל כו' או"פ בהתחלקות ואו"מ בל"ג — (עו־עט)	ש' תשובה	קמב
כא.	בסוכת תשבו כו' ריבוי ומיעוט באו"פ וכ"ש באו"מ — (פ־פב)	ליל ב' דחה"ס	קנ
כב.	ביום השמע"צ כו' ספירה מספר — (פג־פו)	שמע"צ	קנח
כג.	צהר תעשה כו' מספר בכלים. תורה ותשובה בחי' בלי מספר — (פז־צ)	נח	קסו
כד.	והוא עומד כו' ספירה סיפור והגדה — (צא־צד)	וירא	קעה
כה.	ואברהם זקן כו' ספירות מגלות מח' הנעלמות — (צה־צח)	חיי שרה	קפג
כו.	ואלה תולדות כו' האורות מגלים ההפלאה דאוא"ס — (צט־קג)	תולדות	קצא
כז.	והאבן הזאת כו' יעקב עשה מצבה ולא גל — (קד־קז). .	ויצא	ר
כח.	וישלח יעקב כו' ד' רבתי דאחד — (קח־קיב)	וישלח	רח
כט.	פדה בשלום כו' ספי' אבן ספיר פנימית הכלים — (קיג־קטז)	כ' כסלו, וישב	ריח
ל.	מאי חנוכה דת"ר כו' ספירות ובהירות מצד האור — (קיז־קכ)	מקץ, ש"ח	רכו
לא.	ולא יכול יוסף כו' עיקר הבהירות דאו"כ במדרי' שלמעל' מאצילות — (קכא־קכו)	ויגש	רלד
לב.	ועשית חג שבועות כו' ב' המשכות א' בגבול וא' בל"ג — (קכז־קל)	ליל א' דחה"ש	רמה
לג.	אנכי הוי' אלקיך כו' האבות המשיכו בחי' עד בלי די — (קלא־קלג)	ליל ב' דחה"ש	רנג
לד.	ואשים דברי בפיך כו' ישסו"ת מדות שבמוחין עצמן — (קלד־קלו)	יום ב' דחה"ש בסעודה	רס

תער"ג

וישלח: ראה ד"ה עלה אלקים (פ"ח־יא) תרפ"ג. ד"ה עלה אלקים (פ"ז), ש"ה ממעמקים, יחיינו מיומים (פי"א) — תש"ז.

פדה בשלום: ראה ד"ה עלה אלקים (פי"א־ב), ולקחתם לכם — תרפ"ג. ד"ה יחיינו מיומים, יהי ה"א עמנו — תש"ז.

ועשית ח"ש, אנכי ה"א: ראה ד"ה אנכי ה' . . ישא ה' (פ"א־יב) — תש"ג. ד"ה ויקח קרח (פי"ט־כב) — תש"ג.

ועשית ח"ש: ראה ד"ה וירד ה' תשט"ו.

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
לה.	בהעלותך כו' השגה בריחוק מן העצם — (קלז־קמ) . . .	בהעלותך	רסה
לו.	ויקח קרח כו' האבות המשיכו גילוי אור במל' — (קמא־קמד)	קרח	ערב
לז.	זאת חקת כו' דצח"מ שבשכל — (קמה־קמח)	חקת	רפ
לח.	כי מראש צורים כו' ב' אופני עו"ע — (קמט־קנב)	בלק	רצ
לט.	וידבר וגו' פנחס כו' ההמשכה שע"י התורה — (קנג־קנז)	פנחס	שא
מ.	וידבר וגו' המטות כו' הגילוי בעולמות הוא במדה — (קנח־קסא)	מטות	שיא
מא.	אלה מסעי כו' תורה היא בחי' ממוצע — (קסב־קסד). .	מסעי	שכד
מב.	אלה הדברים כו' חומר צורה תיקון זמן — (קסה־קסט)	דברים	שלא
מג.	ואתחנן כו' תורה ממוצע — (קע־קעד)	ואתחנן	שמג
מד.	והי' עקב כו' ההבדל שבין התקשרות ודביקות — (קעה־קעח)	עקב	שנה
מה.	שופטים כו' חיצוני' ופנימי' שבתורה — (קעט־קפב) . .	שופטים	שסה
מו.	כי תצא כו' לרומם את סדר ההשתלשלות — (קפג־קפו)	תצא	שעג
מז.	את הוי' האמרת כו' כי עשית פלא — (קפז־קצא)	תבוא	שפ

תרד"ע

מח.	תקעו כו' כתר ממוצע בין המאציל אל הנאצלים — (קצב־קצה)	ליל ב' דר"ה	שצ
מט.	ש"ה ממעמקים כו' בחכ' כח ההפלאה וכח הירידה — (קצו־קצט)	יום ב' דר"ה	שצח
נ.	דרשו הוי' כו' מו"ס וגלגלתא עונג ורצון — (ר־רג) . .	ש' תשובה	תה

ויקח קרח: ראה ד"ה זה תשי"ז.

ואתחנן: ראה ד"ה הוי' לי בעוזרי תרפ"ז.

והי' עקב, שופטים: ראה ד"ה והי' עקב תשי"א. ד"ה אנכי ה"א, איהו וחיוהי חד, ראשית עריסותיכם — תשט"ז.

כי תצא: ראה ד"ה זה היום, הללו את ה', בראשית ברא — תשל"א.

את ה' האמרת: ראה ד"ה כי המצוה הזאת תש"ל. ד"ה זה היום תשל"א.

תרד"ע

תקעו בחודש: ראה ד"ה ש"ה ממעמקים תשל"א.

ש"ה ממעמקים: ראה ד"ה פנחס בן אלעזר תרפ"ב (בטעות נדפס בסה"מ תרפ"ו ע' שמח ואילך). ד"ה ביום השמע"צ תשל"א. להתחלת וסיום המאמר ראה ד"ה ש"ה ממעמקים, דרשו — תשל"א.

דרשו: ראה ד"ה ביום השמע"צ תש"כ.

מפתח המאמרים

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
נא.	העושה סוכתו תחת כו' ב' בחי' בח"ס או"מ ואו"פ		
	– (רד־רז)	ליל ב' דחה"ס	תיג
נב.	הללו וגו' כל גוים כו' י"א סממני הקטרת		
	– (רחֵ־ריא)	שחהמ"ס	תכא
נג.	ביום השמע"צ כו' קרבנות וקטרת – (ריב־רטו)	שמע"צ	תכח
נד.	וירח הוי' את ריח כו' קרבנות וקטרת בעבודה		
	– (רטז־ריט)	נח	תלו
נה.	ויאמר וגו' לך כו' קטרת תשובה – (רכ־רכב)	לך	תמד
נו.	והוי' אמר המכסה כו' ח"ס ממוצע – (רכג־רכז)	וירא	תנא
נז.	ואהי' אצלו אמון כו' ספי' דתהו – (רכח־רל) . . במדבר,	ערב חה"ש	תסא
נח.	וידבר וגו' כה"ד כו' ב' בחי' ברוממות – (רלא־רלה) . .	ליל א' דחה"ש	תסט
נט.	אנכי ה"א כו' סיבת הפירוד בספי' דתהו		
	– (רלו־רלט)	ליל ב' דחה"ש	תעז
ס.	וראיתי וגו' יתרון לחכ' כו' שלי שלי ושלך שלך אור		
	ושפע – (רמ־רמב)	יום ב' דחה"ש	תפד
סא.	נשא כו' סיבת העדר נתינת מקום זל"ז בספי' דתהו		
	הוא מצד האור – (רמג־רנ)	נשא	תצ
סב.	בהעלותך כו' התוקף הוא במדות יותר מכמו במוחין		
	– (רנא־רנג)	בהעלותך	תקז
סג.	ויהס כלב כו' תקיפת המדות ע"י המוחין		
	– (רנד־רנח)	שלח	תקיד
סד.	בקר ויודע כו' מדות דתיקון באורות וכן בכלים		
	– (רנט־רסב)	קרח	תקכד
סה.	וידבר גו' זאת חקת התורה כו' מעלת הדיבור על		
	הארת הפנים – (רסג־רסו)	חקת	תקלב
סו.	וירא בלק כו' ראי' ושמיעה ומעלתן זע"ז – (רסז־רע) . .	בלק	תקמ
סז.	וידבר וגו' לחמי כו' שם מ"ה החדש דתיקון		
	– (רעא־רעד)	פנחס	תקמט
סח.	וידבר וגו' המטות כו' הביטול דתיקון – (רעה־רעח) . .	מטו"מ	תקנז
סט.	ציון במשפט כו' ב' ענינים בהתכללות – (רעט־רפב) . .	דברים	תקסד
ע.	ואתחנן כו' התחברות האור והכלי. שם התואר ושם		
	הפעולה – (רפג־רפו)	ואתחנן	תקעב

העושה סוכתו: ראה ד"ה זה תש"כ.

ויאמר גו' לך לך (פרכ"ב): ראה ד"ה והניף ידו על הנהר, ויאמר לו יהונתן – תשי"א.

וראיתי אני: ראה ד"ה אם בחוקותי תשט"ז. ד"ה קטנתי תשכ"ג.

בהעלותך, ויהס כלב: ראה ד"ה להבין ענין טענת המרגלים תשט"ו.

וירא בלק: ראה ד"ה אראנו ולא עתה, כל המאריך – תש"ל.

ציון במשפט, ואתחנן: ראה ד"ה קץ שם לחשך תשכ"ד. ד"ה כימי צאתך תשכ"ח. ד"ה ציון במשפט תשמ"א.

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
עא.	והי' עקב כו' פנימי' וחיצוני' הכלים — (רפז־רצא)	עקב	תקפ
עב.	ראה אנכי כו' אופן התחברות האו"כ — (רצב־רצה) . . .	ראה	תקצ
עג.	שופטים כו' ד' ענינים במניעת התחברות האו"כ — (רצו־רצט)	שופטים	תקצח
עד.	כי תצא כו' נה"א ונה"ב אין ויש וד' סיבות בהתחברותם — (ש־שג)	תצא	תרח
עה.	אני לדודי כו' אור ושם — (דש־שז)	תבוא	תריז
עו.	אתם נצבים כו' שם וחיות כח ואור — (שח־שיא) . . .	נצו"י	תרכז

— חלק ב —

העת"ר

עז	תקעו כו' העלם וגילוי — (שיב—שטו)	ליל ב' דר"ה	תרלז
עח	אר"א למה תוקעין כו' ד' ענינים. העלם וגילוי אין ויש עצם והתפשטות כח ופועל — (שטז—שיט) . . .	יום ב' דר"ה	תרמה
עט	אנכי וגו' פשעיך כו' הממוצע בין אין ויש — (שך—שכג)	ש' תשובה	תרנג
פ	כנשר יעיר כו' שושנה חיצוני' המל' וכנס"י פנימי' המל' — (שכד—שכו) — יארצייט	האזינו	תרסג
פא	ולקחתם לכם כו' אלקים לשון אלקות וגם לשון כח — (שכז—של)	ליל ב' דחה"ס	עתרא
פב	למען דעת כו' כח למעלה אינו כמו למטה — (שלא—שלה)	שחוהמ"ס	תרפ
פג	ביום השמע"צ כו' גבורות דמל' הא' להעלים והב' שבא באותיות — (שלו—שלח)	שמע"צ	תרפח
פד	בראשית ברא כו' הבדל הישיבה לעמידה בג' ענינים — (שלט—שמב)	בראשית	תרצו
פה	אלה תולדות נח כו' רוממות המל' הו"ע העמידה למעלה — (שמג—שמו)	נח	תדש

והי' עקב: ראה ד"ה זה תשל"ח.

כי תצא: ראה ד"ה ביום השמע"צ (פכ"א־ה) — תרפ"ג. ד"ה ביום השמע"צ הא' והב' (פכ"ב־ו) — תש"ז.

אני לדודי: ראה ד"ה זה תשי"ב. תשט"ו.

אני לדודי, אתם נצבים: ראה ד"ה זה היום, ש"ה ממעמקים — תשכ"ה.

אני לדודי, אתם נצבים, תקעו, אנכי: ראה ד"ה מה רב טובך, ארוממך, וירא ישראל — תרצ"ב (סה"מ קונטרסים ח"ג ע' לג ואילך).

העת"ר

תקעו . . אנכי: ראה גם סה"מ תרמ"ו בתחלתו.

ולקחתם לכם, למען דעת: ראה ד"ה ואלה שמות תשכ"ב. ד"ה כתר יתנו לך תשכ"ה.

בראשית ברא (פשמ"א־ב), אלה תולדות נח: ראה ד"ה ואתה ברחמיך הרבים תשי"ז.

מפתח המאמרים

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
פו	ויאמר וגו' לך כו' בינה כה כתר כ"ף הדמיון ז"א וחכ' זה – (שמז–שנא)	לך	תשיב
פז	וירא אליו הוי' כו' ישנם מדריגות בבחי' אב"א שלמע' מבחי' פב"פ – (שנב–שנו)	וירא	תשכא
פח	ויהיו חיי שרה כו' חכ' היא בחי' עצמי – (שנו–שס)	חיי שרה	תשלב
פט	ויגדלו הנערים כו' תורה המשכה עצמי' – (שסא–שסד)	תולדות	תשמ
צ	ויצא יעקב כו' רצון עצמי והרצון שע"פ טו"ד – (שסה–שסח)	ויצא	תשמט
צא	קטונתי כו' ב' רצונות הנ"ל בעבודה – (שסט–שעב)	וישלח	תשנז
צב	פדה בשלום כו' כח הפועל בנפעל היא מדרי' האחרונה דמל' – (שעג–שעז)	י"ט כסלו	תשסו
צג	וישב יעקב כו' מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט – (שעח–שפ)	וישב	תשעו
צד	נ"ח מצוה כו' כמה מדרי' בצמצומים – (שפא–שפה).	מקץ, ש"ח	תשפד
צה	ויגש כו' אדם ע"ס דאצי' אדמה לעליון – (שפו–שצ)	ויגש	תשצג
צו	יהודה אתה כו' תפלה התחברות הנשמה בגוף – (שצא–שצג)	ויחי	תתג
צז	ואלה שמות כו' ג' מדרי' בתפלה פסוד"ז ברכות ק"ש וק"ש – (שצד–שצח)	שמות	תתיב

וירא אליו, ויהיו חיי שרה: ראה ד"ה וקבל היהודים, החודש הזה – תשכ"ז.

ויגדלו הנערים: ראה ד"ה קרוב הוי' תשי"ח. ד"ה וידבר אלקים (דחה"ש), נשא את ראש – תש"ל. ד"ה ונחה עליו תשל"א. ד"ה וידבר אלקים (הא') תשל"ז.

קטנתי: ראה ד"ה קטנתי, פדה בשלום, נ"ח מצותה – תשל"ג.

פדה בשלום: ראה ד"ה נר חנוכה תש"כ. ד"ה פדה בשלום, להבין ענין נרות חנוכה – תשכ"ו. ד"ה נר חנוכה תשל"ג. וראה גם ד"ה ביום השמע"צ (פכ"ו) – תרפ"ג. ד"ה צהר תעשה (פכ"ז) – תש"ז.

מאמר זה י"ל בקונטרס בפ"ע ברוקלין, תשל"א. כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל לציין ציונים אחדים להמאמר ובאו שם בשולי הגליון, ונעתקו כאן:

ע' תשס"ו שו"ה ותי' דותקם את דבריך: ראה ג"כ לקו"ת שה"ש נא, ב.

ע' תשסו שו"ה יברכוכה תי' יברכו כה: זח"ב עט, ב ועוד. וראה סי' עה"פ תהלים להצ"צ (מילואים).

ע' תשסז שו"ה לרשות תי' וידוע: להעיר מתו"א ס"פ תרומה. ועיין לקו"ת שה"ש (ח, ב).

ע' תשסח שו"ה ותי' והרמב"ם כתב: מו"נ ח"ג פנ"ג. וראה פיה"מ אבות פ"ה מ"ז ושם מ"י.

ע' תשסח שו"ה והענין תי' כידוע: כתובות סז, ב.

ע' תשסט שו"ה הגילוי תי' מבואר בכ"ד: ראה סידור עה"פ והוא כחתן (בסופו). פיה"מ מהד"ב פמ"ח-נ. ד"ה החדש הזה – תרנ"ד (ברוקלין, תשכ"ג [סה"מ תרנ"ד ע' קלד ואילך]). דרוש גביע הכסף ובכ"מ.

ע' תשסט שו"ה הי' תי' ידוע: ראה תו"א תרומה (פ, ד).

ע' תשעג שו"ה נמשך תי' דבלקוטי תורה: לע"ע מצאתי בלקוטי הש"ס מס' שביעית.

נ"ח, ויגש: ראה ד"ה אנכי אנכי תרפ"ז.

יהודה אתה, ואלה שמות: ראה ד"ה ואני תפלתי, ויהי קול השופר (פל"א-לט) – תר"פ.

ואלה שמות: ראה ד"ה זה תשט"ז.

מפתח המאמרים

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
צח	וידבר וגו' וארא כו' אדם א' דם נה"א ונה"ב		
	– (שצט–תד)	וארא	תתכב
צט	ויאמר וגו' בא כו' התחברות האדם עם אלקות		
	– (תה–תח)	בא	תתלב
ק	אז ישיר משה כו' או"כ חומר וצורה – (תט–תיב) . .	בשלח	תתמב
קא	וישמע יתרו כו' כלים ולבושים – (תיג–תטז)	יתרו	תתנא
קב	זה יתנו כו' אותיות לפעמים כלים ולפעמים		
	לבושים – (תיז–תכא)	משפטים פ' שקלים	תתסג
קג	וידבר וגו' ויקחו לי כו' מסכים ופרסאות	תרומה	תתעה
קד	ואתה תצוה כו' הפרסא שבין ח"ס לח"ע	תצוה	תתפה
קה	כי תשא כו' ע"י עבודה עושים דברים תחתונים כלים		
	לאלקות	תשא	תתצג
קו	ויקהל משה כו' כסא ודמות הכסא (במדרי' דנשמות) .	ויק"פ	תתקב
קז	ויקרא כו' עבודה צורך גבוה	ויקרא	תתקי
קח	צו וגו' העולה כו' בעבודה והשגה פנימי' התאמתות		
	שהעצמות למעלה מזמן ומקום	צו, שה"ג	תתקיט
קט	מצה זו כו' העבודה להפוך הצמצום לאור	ליל ב' דחה"פ	תתקכו
קי	ויהי הענן והחשך כו' פעולת העלם הצמצום		
	הא' סילוק והב' התחלקות	שש"פ	תתקלד
קיא	ויהי ביום השמיני כו' ע"י הצמצום מתעלם האור		
	תוך הכלים	שמיני	תתקמג
קיב	אדם כי יהי' בעור כו' פיאות שערות ויגת"ד לבושים .	תו"מ	תתקנב
קיג	וידבר וגו' אחרי כו' עלית הרצון ופשיטות דאוא"ס . .	אחו"ק	תתקס
קיד	וספרתם לכם כו' כתר פרסא בין מאציל לנאצלים . . .	אמור	תתקסח
קטו	כי וגו' ושבתה כו' ג' פרסאות כללים בין למעלה		
	מאצי' לאצי' מבינה לז"א ומאצי' לבי"ע	בהב"ח	תתקעז
קטז	וידבר וגו' במדבר כו' מפרסאות דקדושה א"א		
	שיהי' היש	במדבר	תתקפה

אז ישיר . . זה יתנו: ראה ד"ה זה יתנו תשט"ו.

וישמע יתרו: ראה ד"ה זה תשל"ז.

זה יתנו: ראה ד"ה זה תש"כ. תשל"ז.

כי תשא: ראה ד"ה זה תשט"ז. תשל"ח.

ויקרא אל משה, צו את אהרן: ראה ד"ה כימי צאתך תשט"ז.

מצה זו . . ויהי ביום השמיני: ראה ד"ה ונגלה כבוד ה', ויהי ביום השמיני – תשט"ו. וראה גם ד"ה ונחה עליו (פ"ד ואילך) – תשכ"ה. ד"ה באתי לגני (פי"א ואילך) – תשל"א.

ויהי הענן: ראה ד"ה ויאמר לו יהונתן תשכ"ד.

וידבר וגו' אחרי, וספרתם: ראה ד"ה בשעה שעלה משה תשכ"ה.

כי גו' ושבתה: ראה ד"ה זה תשי"ג.

מפתח המאמרים

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
קיז	וידבר וגו' כל הדברים האלה כו' השלימות הוא בב' קוין דוקא	ליל א' דחה"ש	תתקצד
קיח	וכה"ע רואים כו' הצמצום בשביל וקודם הגילוי	ליל ב' דחה"ש	א'ב
קיט	על ג"ד העולם עומד כו' צמצום וגילוי כלים ואורות – בסעודה	יום ב' דחה"ש	א'ט
קכ	נשא כו' יום ולילה ענינם בעבודה	נשא	א'טו
קכא	בהעלתך כו' רו"ש באור רצוא עלי' ושוב המשכה	בהעלתך	א'כא
קכב	שלח לך כו' באור יש מדרי' ובמדרי' התחתונות בא במיעוט	שלח	א'כט
קכג	ויקח קרח כו' ע"י הרצוא מתחדש האור במקורו	קרח	א'לו
קכד	זאת חקת כו' או"י ואו"ח בעבודת הבירורים	חקת	א'מה
קכה	מי מנה כו' הבירורים דעבודת השבת	בלק	א'נג
קכו	וידבר וגו' פנחס כו' לחם מן הארץ ולחם מן השמים	פנחס	א'סא
קכז	וידבר וגו' המטות כו' המן לא ירד בשבת	מטו"מ	א'סט
קכח	אלה הדברים כו' פנימי' ח"ס	דברים	א'עז
קכט	שמור את יום השבת כו' למעלה הי' המשכת המן בשבת דוקא	ואתחנן	א'פה
קל	ויענך וירעיבך כו' ג' בחי' רצוא ג"ס דשבת	עקב	א'צג
קלא	ראה אנכי כו' רצון ועונג בבריה"ע	ראה	א'ק
קלב	שופטים כו' העונג שבבריה"ע הוא מבחי' חכמה	שופטים	א'קז
קלג	אחת שאלתי כו' סוף מעשה עלה במחשבה תחלה	תצא	א'קיד
קלד	והי' כי תבוא וגו' וירשתה כו' עונג הפשוט	תבוא	א'קכב
קלה	אתם נצבים כו' הצמצום כלול בהגילוי והגילוי בהצמצום	נצבים	א'קלא

וידבר גו' כה"ד: ראה ד"ה זה (פ"א־ד) – תרצ"ו.
וידבר וגו' כה"ד, נשא: ראה ד"ה וידבר אלקים . . והחיות רצוא ושוב – תש"ד.
בהעלותך . . ויקח קרח: ראה ד"ה מן המצר . . שובה ישראל – תש"ה.
שלח לך: ראה ד"ה זה תשי"ח. להתחלת וסיום המאמר ראה ד"ה זה תשכ"א.
ויקח קרח: ראה ד"ה שלח לך תשכ"א.
וידבר גו' זאת חוקת: ראה ד"ה אלה תולדות נח, ויהי הוא טרם – תש"ה.
וידבר גו' זאת חוקת, מי מנה: ראה ד"ה לא הביט תשכ"א. ד"ה מי מנה תשכ"ו.
מי מנה: ראה ד"ה אנכי ה"א, יברכך ה' – תש"ה. ד"ה מי מנה תשכ"ה.
וידבר וגו' פנחס: ראה ד"ה רבי אומר, עקביא בן מהללאל – תש"ה. ד"ה והי' באכלך תשכ"ב.
ויענך וירעיבך: ראה ד"ה זה תשכ"ג.
אחת שאלתי: ראה ד"ה השם נפשנו תשכ"ד. ד"ה בשעה שהקדימו (הב'), ביום השני – תשל"ב.
אתם נצבים: ראה ד"ה זה תשי"א. תשכ"א.

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
עתר"ו			
קלו	זה היום כו' יש אין ויש	ליל ב' דר"ה	א'קמ
קלז	בחדש השביעי כו' האין ממוצע בין יש האמיתי ויש הנברא	יום ב' דר"ה	א'קמז
קלח	אנכי וגו' פשעיך כו' אין הנחלק נק' ד"ע ואין ע"ש שאינו מושג	ש' תשובה	א'קנד
קלט	ולקחתם לכם כו' הב' דיעות באלקות גופא	ליל ב' דסוכות	א'קסא
קמ	ביום השמע"צ כו' כללי הע"ס בשביל הגילוי בעולמות	שמע"צ	א'קסח
קמא	בראשית ברא כו' יחו"ע ויחו"ת	בראשית	א'קעה
קמב	כה וגו' השמים כסאי כו' יחוד הוי' ואלקים ע"י המצות	נח, שבת ר"ח	א'קפא
קמג	ויאמר וגו' לך לך כו' תשוקת העלי' דמלכות נק' בשם חולי	לך	א'קפט
קמד	והוי' אמר המכסה כו' חולת אהבה בנפש האדם	וירא	א'קצו

— חלק ג —

המשך בכתב, שלא נאמר

ומעתה צ"ל מה"ע אין עוד			א'רז — א'תעז

עתר"ו

זה היום, בחדש השביעי: ראה ד"ה ביום השמע"צ תרפ"ו.
זה היום . . אנכי אנכי: ראה המשך מאמרי תשרי תרצ"ד (נדפס בסה"מ תשי"א בתחלתו).
בחודש השביעי, ביום השמע"צ: ראה ד"ה ביום השמע"צ תשט"ו.
ולקחתם לכם: ראה ד"ה זה תשט"ז.
ביום השמע"צ, בראשית ברא: ראה ד"ה בראשית ברא תשט"ז.
בראשית ברא: ראה ד"ה זה תשט"ו. תשכ"ו.
וה' אמר המכסה אני: ראה ד"ה פנחס בן אלעזר תרפ"ב (בטעות נדפס בסה"מ תרפ"ו) ע' שמא־ח.

חלק ג

ע' א'רז־ח: ראה ד"ה עלה אלקים (פ"ז) — תרפ"ג. תש"ז.
ע' א'רי־יא: ראה ד"ה הוי' יחתו מריביו (פ"א־ג) — תרפ"ט. תש"ו.
ע' א'ריג־ח: ראה ד"ה זה היום תשי"ז.
ע' א'ריד־טז: ראה ד"ה הוי' יחתו (פי"א־יד) — תרפ"ט. ד"ה תקעו בחודש (פי"ג־יד) — תש"ו.
ע' א'רפב־ה: ראה ד"ה עלה אלקים (פט"ו־יח) — תרפ"ט. ד"ה שובה ישראל תש"ו.
ע' א'רפז־צב: ראה ד"ה עלה אלקים (פי"ט־כד) — תרפ"ט. ד"ה אתה הבדלת, אר"י י"ב שעות — תש"ו.
ע' א'רצא־ב: ראה ד"ה ואתה ברחמך הרבים תשי"ז.
ע' א'שו־א'שכט: ראה ד"ה ויאמר לו יהונתן תשי"א.
ע' א'שז־ח: ראה ד"ה עלה אלקים (פל"א־ה) — תרפ"ט.
ע' א'שעז־ח: ראה ד"ה משה קבל תשל"ח.
ע' א'תג־ח: ראה ד"ה תורה צוה תשי"ז.
ע' א'תח־יא: ראה ד"ה נעשה אדם תשי"ז.
ע' א'תטז־תכד: ראה ד"ה א"ר עקיבא תשי"ז.
ע' א'תנ־סב: ראה ד"ה צאינה וראינה, וירד ה' — תשכ"ז.

בס"ד.

ראשי פרקים מתוכן הענינים
בהמשך בשעה שהקדימו – תער"ב

ההמשך בכללותו נחלק לכמה חטיבות כלליות שבכל אחת מהן מבואר באריכות גדולה נושא מסויים, ותוך כדי ביאורו מתבארים דרך אגב ענינים אחרים.

בחלקו הראשון של ההמשך (מד"ה בשעה שהקדימו תער"ב עד ד"ה ולא יכול יוסף תער"ג) **מבאר ענין שלשת הפירושים ב„כתר" שהם נגד שלש המדריגות בספירת הכתר.**

והרי תוכן הענינים:

בתחילת הדרוש מתחיל לבאר ענין הכתר (במאמר רז"ל בשעה שהקדימו כו' וקשרו להם ב' כתרים), שיש בו ג' פירושים, לשון המתנה ושתיקה ולשון עטרה ולשון סיבוב, ולבאר היטיב החילוק בין ספירת הכתר לשאר הספירות, מבאר ענין עשר ספירות דאצילות במשל מעשר כחות הנפש, שהנפש היא בלתי מוגבלת והכחות הם בהתחלקות, וכן הוא באצילות[1], דאצילות הוא מלשון ואצלתי מן הרוח גו', גילוי ההעלם, ויחד עם זה יש התחדשות דבר, כי אצילות הוא ממוצע שיש בו משני הענינים שהוא ממוצע ביניהם, והם אורות וכלים שבספירות[2], דהתהוות הכלים מן הצמצום בדרך ריחוק והתהוות האורות מן הקו בדרך קירוב. אמנם[3] זה שאפשר להיות התלבשות האורות בהכלים הוא משום שגם האורות שבכלים שייכים לציור הכלים, כי שרשן מאור הקו ששרשו בעשר ספירות הגנוזות שלפני הצמצום.

ומבאר[4] ענין עשר ספירות הגנוזות, שהם בבחי' פשיטות ויחד עם זה עשר ספירות. ופעולת הצמצום בספירות הגנוזות שיומשך מהם אור הקו שממנו נמשכים האורות המתלבשים בכלים. ומבאר[5] ענין הצמצום ופעולתו באור הקו ובהתהוות הכלים, דהצמצום יש בו ב' ענינים, סילוק אור הבל"ג והמשכת האור דספירות. לפי זה יתבאר[6] גם ענין התלבשות האורות בכלים באופן פנימי, ע"י ההמשכה בבחי' נקודה קו שטח, דהיינו עצם האור שלמעלה מגילוי ואור שבבחי' המשכה היולית ואור המתלבש בכלים. ומבאר[7] ענין ההתחלקות שבספירות, שזהו ענין מעלה ומטה שבהם (הן מצד ריבוי ומיעוט האור והן מצד עצם מהותם[8]), וניכר בפרטיות בענין חכמה ובינה והיחס ביניהן[9], ומכל זה נמשך ענין מעלה ומטה בעולמות.

והמקור לכל זה הוא[10] מהאור פנימי שמאיר בספירות, אבל האור המקיף הוא בשוה ולמעלה מהתלבשות, ודוגמא לזה[11] מענין הרצון, וכמו רצון דמצוות.

---

1) ד"ה עוטה אור.
2) ד"ה ויחן שם ישראל.
3) ד"ה נשא.
4) ד"ה כל מחלוקת.
5) ד"ה וידבר גו' זאת חקת.
6) ד"ה מי מנה.
7) ד"ה ובראשי חדשיכם.
8) ד"ה וידבר גו' ראשי המטות.
9) ד"ה ציון במשפט.
10) ד"ה נחמו.
11) ד"ה ועתה ישראל.

ויקדים לבאר[12] ענין אור אין סוף, שהאור אינו כמו שפע אלא הוא הארה בלבד ומ"מ הוא מגלה המאור. הצריכותא בהמשלים דאור הנפש ואור השמש על אור אין סוף. שורש כל הגילויים הוא[13] באור זה שהוא אור מקיף. דרגות באור מקיף, טהירו עילאה וטהירו תתאה, ופעולתם בעולמות[14]. ב' בחי' רצון[15], רצון גלוי ורצון נעלם, מחשבה הקדומה דא"ק וכתר דאצילות, מקיף כללי ומקיף פרטי.

ומכל זה מבואר בפרטיות החילוק בין כתר לשאר הספירות, אור מקיף ואור פנימי.

בד"ה זה היום תער"ג מתחיל לבאר ענין זה עצמו בפרטיות יותר:

מבאר בפרטיות יותר המדריגות שברצון העליון, ספירת הכתר, שיש בה ה' מדריגות, שתים לפי הצמצום ושלש לאחר הצמצום. ונרמזים[16] בברוך שאמר ובברכת יוצר – אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם כו', דקאי על עולם האצילות וג' עולמות בי"ע. וה' המדריגות ישנן גם במל' דאצילות. ויבאר[17] ענין שלש הכתרים דבי"ע בעבודת התשובה, בבחי' נר"ן.

אח"כ מבאר[18] ענין ע"ס דעיגולים, גם במקיפים, ומ"מ אי"ז דומה לענין עשר ספירות שבאורות פנימיים.

ויבאר[19] ענין ספירות אין קץ, בהקדם כללות ביאור מהות תואר „ספירות". שלשה פירושים בספירות.

א' לשון מספר (התגלות) והגבלה (התחלקות) בכלים דע"ס דאצי' והעיקר בספירת המלכות, ריבוי ומיעוט המספר באורות ובכלים (ויבאר[20] שני ענינים במנין ומספר, את שדרכו להמנות וכל שדרכו להמנות).

ב'[21] לשון סיפור דברים, גילוי הנעלם, הכלים מגלים האורות כי שרשם למעלה מהאורות, וגם[22] שהע"ס דאצילות מגלות את שרשם ומקורם שלמעלה מאצילות, ועוד זאת[23], שמגלות את האוא"ס הבלי גבול (דעת עליון דעת תחתון).

ג'[24] ספירות לשון אבן ספיר ובהירות, שהכלים אינם לבושים המסתירים אלא מגלים האור. מענין הלבושים בא הסתר ממש עד שמשתלשל מזה קליפות. ואגב יבאר ענין מצבה וגל, ההפסק בין קדושה וקליפה, ופעולת יעקב בהקמת המצבה, הקמת המלכות[25], והענין בעבודת האדם בזמן הגלות, והקשר ליעקב, ספירת התפארת[26]. וענין

---

12) ד"ה שופטים.
13) ד"ה כי תצא.
14) ד"ה והי' כי תבא.
15) ד"ה אתם נצבים.
16) ד"ה אני לדודי.
17) ד"ה שובה ישראל.
18) ד"ה בסוכות תשבו.
19) ד"ה ביום השמע"צ.
20) ד"ה צהר תעשה.
21) ד"ה והוא עומד.
22) ד"ה ואברהם זקן.
23) ד"ה ואלה תולדות.
24) ד"ה והאבן הזאת.
25) ד"ה וישלח יעקב.
26) ד"ה פדה בשלום.

זה דספירות ובהירות הוא בפנימיות הכלים שהם דוגמת האור ולכן האופן שבו מגלים את האורות הוא לא בדרך העלם.

עוד אופן[27] בפירוש ספירות מלשון אבן ספיר, שהאורות הם המגלים את העצם. ועוד[28], דעיקר ענין זה הוא בספירות שלמעלה מאצילות, הכלולות בכתר. וזהו ענין הספירות שבאוא"ס, ספירות אין קץ, שהו"ע ספירות לשון בהירות. יבאר ענין מספר עשר ספירות שבא"ס.

ובכל זה יובן ענין ג' הענינים שבכתר, ג' דרגות במקיפים, הא' המקיף על האור פנימי שהוא שורש אור פנימי, בחי' רצון גלוי, כתר לשון סיבוב, ומקיף עליון יותר שהוא בחי' גילוי העצם שבא בבחי' מקיף להשתלשלות, רצון נעלם, כתר לשון עטרה, עד למקיף הכי עליון שהוא גילוי העצם המובדל מהאור פנימי לגמרי, בחי' עצם הרצון שאינו בא בגילוי כלל, כתר לשון שתיקה.

✿

בחטיבה הב' (מד"ה ועשית חג שבועות תער"ג עד ד"ה וה' אמר המכסה תרד"ע) **ממשיך לבאר כיצד דוקא ע"י קיום התורה ומצוות ע"י ישראל נמשך מהמדריגה הכי נעלית הנ"ל באור מקיף.**

בהמשך מאמרים אלו מבואר:

ההפרש בין המשכה דאור פנימי והמשכה דאור מקיף הוא אם שרשה אור שלהאיר העולמות או לגלות עצמותו, הכוונה באור שלגלות עצמותו ג"כ בשביל העולמות לפעול בהם ביטול, ופעולת הביטול דאור פנימי היא ג"כ משרשו באור א"ס שלגלות עצמותו.

יובן בהקדם[29] ביאור החידוש במ"ת לגבי האבות. האבות[30] הוסיפו תוס' אור שיש במקור, ובמ"ת נתחדש גילוי אור חדש. יחוד[31] או"א עילאין ויחוד ישראל סבא ותבונה. החידוש דאבות יחוד ישסו"ת, מדות שבמוחין, ולמעלה מזה יחוד או"א עילאין, שיתגלה לע"ל[32]. ויבאר[33] ב' פירושים בשם שדי, שאמר לעולמו די ושידוד מערכות הטבע. ויבאר[34] ענין ההמשכה בע"ס לצורך האצילות ולצורך בי"ע (וענין דצח"מ בספירות), וב'[35] אופנים בעילה ועלול, וענין[36] איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד. ומסקנת הדבר שההמשכה דהאבות היא מראשית ההשתלשלות, והחידוש דמ"ת הוא גילוי שלמעלה מהשתלשלות.

ביאור הדבר[37]: כל ההמשכות בעולם ע"פ מאמר קו המדה, ויש שני ענינים, קו

---

27) ד"ה מאי חנוכה.
28) ד"ה ולא יכול יוסף.
29) ד"ה ועשית חג שבועות, פרק קל.
30) ד"ה אנכי ה"א.
31) ד"ה ואשים דברי בפיך.
32) ד"ה בהעלותך.
33) ד"ה ויקח קרח.
34) ד"ה וידבר גו' זאת חקת.
35) ד"ה כי מראש צורים.
36) ד"ה וידבר גו' פנחס.
37) ד"ה וידבר גו' ראשי המטות.

המדה וקנה המדה, גבורה וחסד, וההגבלה שבתורה היא בחי' גבורה למעליותא תגבורת החיות, ממוצע המחבר דאלקות ועולמות. כמו אצילות שהוא ממוצע. הקו הוא ממוצע כי יש בו בחי' א"ס (בלי גבול) וכח הגבול, ובגלוי ענין זה הוא באצילות שיש בו ח"ע וח"ת, אורות וכלים.

התורה ג"כ ממוצע[38], אסתכל באורייתא וברא עלמא, ענין החכמה הוא כלי לאוא"ס, תורה חכ' דא"ק, א"ק הוא המחשבה הכללית, ממוצע, אדם דבריאה, תחלת ההתהוות אחר הצמצום, ויש בו ב' ענינים, פנימיות א"ק וחיצוניות א"ק שהוא כלל ההשתלשלות, ולכן הוא בחי' ממוצע (ויבאר[39] ענין ממוצע בזמן). וכן בתורה[40] יש ב' הענינים שבממוצע, עליון ותחתון, תענוג העצמי שלמעלה ותיקון העולם. ויבאר מארז"ל דוד זמירות קרית להו. ויבאר ב' ענינים במצוות, רצון ובעל הרצון.

ויבאר[41] ענין תלת קשרין, ישראל אורייתא וקוב"ה, שתורה מקשרת נשמות וקוב"ה, וההפרש בין התקשרות ודביקות. החילוק[42] בין תורה למצוות, נגלה דתורה ופנימיות התורה, בפנימיות גופא נשמתא דנשמתא, שזה דביקות שלמעלה מהתקשרות, ובאמת[43] ענין הדביקות ישנו גם בנגלה, כי התענוג העצמי נמשך בכל המדריגות, ועוד שהחכמה דתורה היא עצמות.

אח"כ (פרק קפד) מתחיל לבאר הפסוק הוי' אלקי אתה ארוממך גו' עם פירוש הזהר בזה בפ' בלק, ונקודת הענין שעל ידי האור חוזר הבא מהמצוות ושבירת הקליפות מרוממים את כל הע"ס, כולל בחי' המלכות, כי ביטול הקליפות שרשו מהעצמות.

ומבאר[44] ענין זה בתורה, שפעולת תורה שבכתב היא המשכת הביטול בנפש האלקית, והחידוש בתושבע"פ הוא התשת הנה"ב, בירור הקליפות.

אח"כ ממשיך לבאר בד"ה תקעו תרד"ע מאמר הזהר הנ"ל, ומתחיל לבאר ענין הממוצע דכתר, שהכתר הוא הממוצע בין המאציל והנאצלים, שיהי' לנאצלים ולנשמות שייכות עם העצמות. בכתר ב' המדריגות דעתיק ואריך, אך מ"מ צ"ב איך יתחברו ב' הענינים דמאציל ונאצל.

ולבאר זה יקדים בארוכה[45] ביאור ענין החכמה שיש בה ב' תנועות הפכיות, הפלאה וירידה, התלויות זו בזו. וענין זה הוא גם בבחי' חכמה סתימאה שבכתר, שמאיר בה ענין עתיק. ואגב יבאר[46] החילוק בין רצון ותענוג ומדריגתם. ומעלת החכמה שיש בה התענוג, בחי' עתיק. ובח"ס גופא[47] ב' מדריגות, מ' וס', מקיף דאור ישר ודאור חוזר, ומח"ס נמשך בחכ' הגלוי'.

ויבאר[48] ב' אופני המשכה, דרך סדר השתלשלות ולמעלה מס' השתל', ויקדים

---

38) ד"ה אלה מסעי.
39) ד"ה אלה הדברים, פרק קסח.
40) ד"ה ואתחנן.
41) ד"ה והי' עקב.
42) ד"ה שופטים.
43) ד"ה כי תצא.
44) ד"ה את הוי' האמרת.
45) ד"ה ש"ה ממעמקים.
46) ד"ה דרשו.
47) ד"ה העושה סוכתו.
48) ד"ה הללו.

ראשי פרקים מההמשך

לבאר ענין החילוק בין המשכת החיות בספירות דקדושה והמשכת החיות בסט"א, דבקדושה הכל הוא ביטול, התאחדות האורות עם הכלים, משא"כ בסט"א שהם בישות הרי החיות אינו מתאחד עמם, וענין הקטורת הוא בירור הקליפות, ויבאר[49] החילוק בין קטורת לקרבנות ובעבודת האדם, אור פנימי ואור מקיף, ב' מדריגות בריח[50], ריח שבקרבנות ריח שבמאכל וריח שבקטורת ריח הבושם. ובקטורת גופא[51] יש קטורת שבהיכל, חיצוניות הכתר, מקיף דאור ישר, ובעבודה בחי' רעותא דליבא, וקטורת שבקודש הקדשים, פנימיות הכתר, מקיף דאור חוזר הנמשך ע"י בירור הסט"א, אורות דתוהו, ובעבודה הוא עומק התשובה.

ומכל זה יתבאר[52] ענין חכמה סתימאה שיש בה מקיף דאו"י ומקיף דאו"ח, פנימיות חכמה סתימאה שהיא פנימיות עתיק וחיצוניותה שהיא מקור לחכמה הגלוי', ולכן היא בחי' ממוצע בין המאציל לנאצלים. שזהו בתורה בכלל, ועיקר המשכתו ע"י ההעלמות דזמן הגלות, וגילויו יהי' לעתיד לבוא.

❁

בחטיבה הג' ממשיך לבאר שההמשכה ע"י תורה ומצוות היא המשכה נעלית עוד יותר, מבחי' עצמותו ומהותו ממש, ונמשכת ע"י עבודת ישראל דוקא (וממשיך בענין זה עד ד"ה וידבר גו' במדבר העת"ר).

בד"ה ואהי' אצלו אמון תרד"ע ממשיך בפירוש מאמר הזהר הנ"ל על הפסוק הוי' אלקי אתה ארוממך גו', שבו יש פירוש אחר ונוסף בענין החכמה, שחכמה היא ראשית הגילוי, בחי' שם מ"ה. ומבאר ענין שם מ"ה, שענינו חיבור ההפכים, תיקון השבירה דעולם התוהו. ויבאר באריכות ענין שבירת הכלים דתוהו, שבאה מצד העדר ההתכללות שלא היו הספירות יכולות לסבול זולתם להיותם בחי' מציאות מורגשת. ענין התיקון שרשו ברוממות עצמית שאין דבר תופס מקום בו ויחד עם זה תיקון הוא הנחת עצמותו, רך כקנה. דוקא מצד רוממות עצמית (דמלך) נתינת מקום לכל דבר. בתוהו העדר הביטול לעצמות. ענין מדת סדום, זה נהנה וזה לא חסר. ביאור[53] ענין אור ושפע, אם המשפיע נחסר ע"י ההשפעה. אור מקיף (אור) ואור פנימי (שפע). ואגב יבאר[54] שוב ההפרש בין אור פנימי ומקיף בשרשם, אור שלגלות עצמותו ושלהאיר העולמות (גילוי המקיף שמאיר בשבת ולע"ל). וזהו ענין הספירות דתוהו שלא סבלו זא"ז מצד האורות ולא השפיעו וקיבלו זמ"ז מצד הכלים, והכל מצד העדר הביטול. וענין התיקון דשם מ"ה הוא לסבול הזולת ולהשפיע לזולת.

ויבאר[55] בפרטיות ההפרש בין מדות ומוחין, שהמדות שרשם ברצון שהוא הטיית הנפש שלמעלה מהמוחין שהן כח בלבד. ומ"מ הגדלת המדות ואופן פעולתן הוא מן המוחין, שפועלים בהם ביטול (ואגב יבאר[56] ענין עיבור יניקה מוחין). וטעם הדבר הוא

---

49) ד"ה ביום השמע"צ.
50) ד"ה וירח הוי'.
51) ד"ה ויאמר גו' לך.
52) ד"ה והוי' אמר המכסה.
53) ד"ה וראיתי, פרק רמא.
54) ד"ה נשא.
55) ד"ה בהעלותך.
56) ד"ה ויהס כלב

כי בחכ' שורה שם מ"ה, ביטול, אוא"ס, ולכן פועלים על המדות. וזהו[57] ענין התיקון, המשכת הביטול במדות שיהי' התכללות.

שוב מתחיל לבאר בארוכה[58] ענין שם מ"ה שהוא הארת מצחא דא"ק משא"כ שם ס"ג הוא מהבלים דא"ק. ההפרש בין אור הפנים לענין הבל הדיבור, שדוקא באור הפנים מתגלה פנימיות הנפש, ומ"מ יש מעלה בהבל הדיבור על אור הפנים, דהבל בא בדרך התגלות ואור הפנים בדרך בקיעה וחידוש דבר.

ויקדים לבאר[59] החילוק בין ראי' ושמיעה בכחות הנפש, שדוקא ע"י הראי' נמשך העצם, וכן הוא[60] במעלת שם מ"ה על שם ס"ג, ודוגמא לדבר מענין ההולדה בדומה לו, שאף שהוא ממהות למהות וכו' הרי ע"י נמשך העצם. וכן הוא ענין בקיעת הקו ובקיעת שם מ"ה. ולכן שם מ"ה פועל ביטול בכל ההשתלשלות. וענין[61] הביטול בהכלים שיקבלו זמ"ז, שרשו בעצמות שהוא בלתי מציאות נמצא. וכל זה נמשך ע"י שם מ"ה. גם בתוהו יש ביטול אבל הוא ביטול בתוקף שלא לפי הכוונה, ודוקא מהעצמות שהוא נושא הפכים בא הביטול באופן שהמציאות הוא בבחי' הנחת עצמותו.

וימשיך לבאר[62] ענין אורות וכלים שהם ב' הפכים, דהאור הוא בבחי' ביטול ונמשך למקורו, ובזה ג' מדריגות, ומ"מ[63] נמשך ונתגלה ע"י הכלים (וכן בנשמה), וזהו מצד ההתכללות דאורות וכלים שבאה מכח עליון, והו"ע פנימיות הכלים שבהם נמשך האור. „שם הפעולה" חיצוניות הכלים ו"שם התואר" פנימיות הכלים. כמו[64] מחשבה ודיבור, צלם ודמות, אותיות החקיקה והכתיבה, ובעבודה[65] יחו"ע ויחו"ת. ועיקר התאחדות האור בפנימיות הכלים. ביטול שבאור וביטול שבכלי.

ויבאר[66] שכדי שהתכללות האורות והכלים תהי' במדה נכונה צריך למנוע ד' ענינים לגריעותא, א' שהכלי יש ביותר והאור אין ביותר, ב' שהכלי אין ביותר, ג' שהאור יש ביותר, ד' כשאינם במזיגה נכונה. ותיקון הדבר[67] ע"י המשכת שם מ"ה שממשיך הביטול שיהי' הכל כפי הכוונה, ופועל שינוי טבעם שיסבלו זא"ז ושינוי פעולותיהם שישפיעו ויקבלו זמ"ז.

וענין זה ישנו בעבודת הנשמות למטה, אופן פעולת נה"א בנה"ב שעיקרו ע"י קבלת עול וביטול.

ובפרטיות הוא[68] בב' אופני העבודה דתורה ותפילה, שם מ"ה ושם ב"ן, המשכה מלמעלה למטה והעלאה מלמטה למעלה, ותכלית הכוונה היא חיבור שניהם.

ויתחיל לבאר (בפרק שה) ענין הרוממות דא"ס בביאור הכתוב ארוממך אלקי

---

57) ד"ה בקר ויודע.
58) ד"ה וידבר גו' זאת חקת.
59) ד"ה וירא בלק.
60) ד"ה וידבר גו' לחמי.
61) ד"ה וידבר גו' המטות.
62) ד"ה ציון במשפט.
63) ד"ה ואתחנן.
64) ד"ה והי' עקב.
65) ד"ה ראה.
66) ד"ה שופטים.
67) ד"ה כי תצא.
68) ד"ה אני לדודי.

המלך גו', המשכת הרצון למלוכה מבחי' הכתר, מלכות הוא שם, שההבדל בין שם ואור הוא דביקות בעצם וגילוי או הבדלה והעלם גם לעצמו, וזהו ענין המלכות. דוגמא[69] מחיות הנפש.

ויאריך[70] בענין אלקי המלך, ב"אלקי" ב' פירושים, לשון כח ולשון אלקות. דאלקות ענין אור וגילוי, וכח הוא נבדל ונעלם. ומעלה בשניהם.

ולהסביר הדבר בפרטיות יותר, מתחיל לבאר בחלק ב', בד"ה תקעו העת"ר, ענין ד' הענינים הכלליים דהעלם וגילוי יש מאין עצם והתפשטות וכח ופועל. ומבאר, דהעלם וגילוי הם קרובים זה לזה, ויש מאין[71] הם בתכלית הריחוק זמ"ז ובבחי' התחדשות ממש, וענין[72] עצם והתפשטות וכח ופועל הם כמו ממוצעים, דענין עצם והתפשטות הוא קרוב יותר להעלם וגילוי, וענין כח ופועל הוא קרוב יותר ליש מאין. ובחי' המלכות[73] למע' היא בחי' כח, שממנה היא ההתהוות מאין ליש ע"י שני הפכים, השפעה מריחוק ע"י התגלות כח הפועל, ונק' שושנה וכנס"י, חיצוניות ופנימיות המלכות, הרהור ודיבור (וענינם בעבודת האדם), חסד וגבורה שבמלכות, הגילוי דמלכות הוא גילוי רצוני.

ומכל זה יתבאר[74] ענין אלקי המלך, אלקי לשון אלקות ולשון כח, כי יש בזה[75] ב' המעלות דאור וכח. והכח הוא דבוק במקורו, וניכר בפעולתו בעולמות שדבוק במקורו מכמה ענינים, אלא שאופן דביקותו במקורו הוא שונה מדביקות האור. והמשכת בחי' זו (בחי' המלכות)[76] היא ע"י ב' צמצומים, א' בפנימיות האור וא' בחיצוניות האור, ג' מיני גבורות דמלכות, ופעולת ארוממך אלקי המלך[77] היא ההעלאה מהצמצומים, וגם ענין ותקם את דברך, הקמה בבחי' המלכות, להרימה בבחי' כתר מלכות, ובעבודה עמידה וישיבה, ק"ש ישיבה מוחין דאימא ושמו"ע[78] עמידה חכמה וביטול, וע"י עמידה פועלים ענין ההקמה במלכות.

אח"כ ממשיך לבאר[79] עוד פירוש בארוממך, לא העלאת המלכות אלא ההמשכה מלמעלה למטה, דגם בהיות המלכות בבי"ע יומשך בה ממקורה באצילות. וגם כמו שהמלכות היא בבחי' כה ודמות בלבד יומשך בה מבחי' זה הדבר, זה.

ויבאר באריכות[80] ענין זה וכה, ז"א וחכמה „זה" ובינה „כה", וגם כתר נק' „כה" להיותו רצון ולא תענוג, ועיקר ענין „זה"[81] הוא בבחי' החכמה שהיא ראשית ההשתלשלות ובה מאיר אוא"ס והיא בחי' עצמי. ולכן חכמים תקנו ברכות, ברכה לשון המשכה.

---

69) ד"ה אתם נצבים.
70) ד"ה הנ"ל, פרק שי.
71) ד"ה א"ר אבוהו.
72) ד"ה אנכי.
73) ד"ה כנשר.
74) ד"ה ולקחתם.
75) ד"ה למען דעת.
76) ד"ה ביום השמע"צ.
77) ד"ה בראשית.
78) ד"ה אלה תולדות נח.
79) ד"ה ויאמר גו' לך.
80) ד"ה וירא.
81) ד"ה ויהיו חיי שרה.

ועיקר גילוי בחי' „זה"[82] הוא ע"י התורה שהיא בקו האמצעי, אשר יקראוהו באמת זו תורה, ובקריאת אותיות התורה. וגם[83] ישנו ענין זה בתפילה ע"י גילוי האמת שבנשמה, הבא ע"י האהבה שלמעלה מטו"ד, רעותא דליבא, ומתגלה גם בזמן הגלות. צלם ודמות בעבודת האדם[84], צלם ע"פ טו"ד ודמות רעו"ד, ההפרש בין רעותא דליבא ותורה, ומעלת שניהם. ונקודת הענין – ההמשכה מלמעלה בבחי' המלכות, וזהו[85] וחסידיך יברכוכה, יברכו כה, ההמשכה במלכות, ותקם את דברך.

ושוב מתחיל לבאר באריכות[86] ענין ההפרש בין המשכה מלמעלה למטה והעלאה מלמטה למעלה, ב' האופנים (פירושים) ב"ארוממך אלקי המלך" וב"ותקם את דברך" (וענין זה בכללותו נמשך עד סוף ההמשך).

בתחילה מבאר ההפרש בין העלאה והמשכה, רצוא ושוב, עליית הכלים או המשכת האור, בדוגמא מגן עדן ותחיית המתים, ג"ע העלאה ותחה"מ המשכה. ובעבודה הוא[87] ההפרש בין תורה ותפילה, דתפילה ענינה העלאה ותורה המשכה.

ולבאר ענין ההעלאה דתפילה מתחיל (בפרק שפד) בביאור תורת הרב המגיד באור תורה על הפסוק שתי חצוצרות שתי חצאי צורות, שהקב"ה וכנס"י הם כמו שתי חצאי צורות המשלימות זא"ז וכו', ומכאן עד אמצע החלק שלא נאמר (ע' א'שמט) נכתב הכל בתור הגהות (בסוגריים) על תורת הרב המגיד.

בתחילה מבאר[88] ענין א"ק וענין אדם אדמה לעליון, שהספירות הם בבחי' פשיטות ודביקות במקורם (האורות ואפילו הכלים), וכדי שיומשכו צריכים לספירת המלכות, שבכללות המלכות ביחס לשאר הספירות היא כמו כלים ביחס לאורות, ולכן המלכות משלמת הע"ס כי על ידה הוא הגילוי שלהם.

וכשם שהוא בכנס"י, ספירת המלכות, כך הוא[89] בנשמות ישראל שעל ידם נמשך אלקות בעולם, והוא ע"י עבודת התפילה לחבר הנשמה בגוף עם שורש ומקור הנשמה, ע"י העלאת הכחות והעבודה ברעותא דליבא. ויבאר בפרטיות[90] ענין ההתבוננות שבתפילה, ההתבוננות דחיצוניות המוחין ודפנימיות המוחין, ובפרטיות בג' המדריגות דפסוד"ז ברכות ק"ש וק"ש, הנרמזים[91] בשלש הלשונות בכתוב לא ברעש ה' וכו', רוח רעש אש, והם שלשה אופני התלהבות הבאים ע"י שלשה אופני התבוננות בענין התהוות יש מאין והפלאת אוא"ס ואיך שאיהו ממכ"ע וסוכ"ע. דכפי שהוא בחיצוניות המוחין כתיב לא ברעש ה' גו', אבל כפי שמדריגות אלו הם באצילות, בפנימיות המוחין, בחי' הביטול, הרי על ידם נמשך שם הוי'.

וימשיך לבאר[92] ענין אדמה לעליון והמשכת הספירות למעלה מאצילות ע"י

---

82) ד"ה ויגדלו הנערים.
83) ד"ה ויצא.
84) ד"ה קטנתי.
85) ד"ה פדה בשלום.
86) ד"ה וישב.
87) ד"ה נ"ח מצוה.
88) ד"ה ויגש.
89) ד"ה יהודה אתה.
90) ד"ה ואלה שמות.
91) ד"ה וידבר גו' וארא.
92) ד"ה אז ישיר, פרק תי.

הפרסאות, ויקדים ענין ד' בחינות אורות וכלים לבושים והיכלות, ויבאר באריכות ענין אורות וכלים וענין הלבושים[93], וכמה אופנים בכלים דספירות, שלפעמים נק' בשם אותיות, ההפרש[94] בין אותיות החקיקה ואותיות הכתיבה, וענין השמות הקדושים והמילויים שלהם (ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן), ויסיק דע"י לבושים שהם בבחי' פרסאות נעשים היכלות שזהו כמו דבר נפרד.

אח"כ ממשיך לבאר[95] באריכות ענין הפרסא שהיא הבדלה גמורה בין המשפיע והמקבל להיות בבחי' מהות חדש לגמרי, ויבאר כמה פרטים ומשלים לזה, וענין[96] מים דקיע וקרח ושלג, ושהפרסא היא בבחי' ממוצע שיש בו מהתחתון והעליון, והפרסאות בין כתר וחכמה ובין מוחין למדות וכו', ועיקר הפרסא היא בין אצילות לבי"ע שהיא בבחי' העלם לגמרי.

ואח"כ מבאר[97] ענין ציור אדם למעלה שהם נשמות ישראל שעלו במחשבה. דתכלית הכוונה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים, שזה נעשה ע"י נשמות ישראל בעבודתם למטה להמשיך אלקות ע"י תומ"צ ובאופן דאתכפיא ואתהפכא, ולכן הנשמות עלו במחשבה בכל המדריגות העליונות.

ויבאר[98] ענין שורש הנשמות, נשמה שנתת בי טהורה היא ואתה בראת, שורש הנשמה בעצם האורות ובעצם הכלים, ויש בה גם ענין אתה בראתה, העלם והסתר, והם ב' המדריגות דיעקב וישראל שבנשמה. ויבאר[99] ענין עבודה צורך גבוה, שהמשכת האור בסדר ההשתלשלות היא ע"י צמצום בדרך סילוק לגמרי, ביטול הרצון כביכול, שזה נעשה ע"י העבודה מלמטה בביטול הרצון לסלק עצמותו של האדם. ועוד זאת[100], שנמשך לא רק האור הבא ע"י צמצום שהוא הארה בלבד, אלא נמשך אור נעלה יותר, גילוי שם הוי', עצמותו שלמעלה מגדרי העולם.

ולבאר ענין זה מקדים[101] איך אפשר להיות גילוי אוא"ס שלפני הצמצום בסדר ההשתלשלות שנוצר ע"י צמצום דוקא. דהרי אילולא הצמצום לא הי' יכול להיות התהוות ההשתלשלות, וא"כ איך אפשר להמשיך בו האור שלפני הצמצום. אלא הענין הוא שזהו ע"י היפוך הצמצום, שהצמצום לא יעלים ויסתיר, ואעפ"כ לא יתבטל העולם, וזה יהי' לע"ל, חיבור ההפכים, שילוב הוי' באד'. ובמ"ת הי' זה רק מלמעלה למטה ולא הי' לו קיום. ועיקר העבודה היא לפעול זה בסדר והדרגה מלמטה למעלה.

ויקדים[102] ב' ענינים בצמצום הראשון, סילוק אור הבל"ג, דתמורת שהי' אלקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות נעשה מציאות בפשיטות ואלקות בהתחדשות, והבדלת האור הגבול השייך להשתלשלות שיהי' בו התחלקות ומעלה ומטה (ואגב יבאר איך אפשר להיות התחלקות מאחד הפשוט, ומתרץ שהקב"ה הוא שלילת החיוב ושלילת

---

93) ד"ה וישמע יתרו.
94) ד"ה זה יתנו.
95) ד"ה וידבר גו' תרומה.
96) ד"ה ואתה תצוה.
97) ד"ה כי תשא, ע' תתצו.
98) ד"ה ויקהל.
99) ד"ה ויקרא.
100) ד"ה צו.
101) ד"ה מצה זו ואילך.
102) ד"ה ויהי הענן.

השלילה וא"כ האחדות והריבוי וגבול ובל"ג אינם הפכים). וימשיך לבאר[103] פעולת הצמצום באור השייך לעולמות, שבא גם בהתעלמות בתוך הכלים, ומבאר אופן פעולת הכלים בהאורות, ועיקר הפעולה היא בהשפעתם בבי"ע שיהי' האור במיעוט ועד שהוא גם בסילוק.

וימשיך לבאר[104] ענין הפרסאות שלפני האצילות, הפרסא שבשערות (ב' פיאות) דא"ק והפרסא די"ג תיקוני דיקנא, ועוד[105] פרסאות למעלה מזה עד לפרסא הכללית שבין אוא"ס ועולמות, ענין אבני שיש טהור, תורה ומצוות, ועי"ז נמשך אוא"ס בעולמות ע"י עבודת בני ישראל, דכמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, שזהו ענין העלאת מ"ן מיני' ובי' לפני הצמצום, שע"י נעשה הרצון לעולמות. וענין זה ישנו[106] גם אחר הצמצום באופן המשכת הע"ס דאצילות מע"ס הגנוזות. וכ"ז ע"י עבודת ישראל ברעו"ד, אהבה בתענוגים. דפרסא זו דתורה ומצוות אינה מעלמת.

ופרסא הב'[107] היא הפרסא בין מוחין למדות שהיא פרסא המעלמת, ובעבודה הוא אהוי"ר שכליים, ופרסא הג' בין אצילות לבי"ע, ובעבודה ענין קבלת עול. ולמטה מזה[108] הפרסא באופן של התהוות קליפת נוגה וחושך.

ותכלית הכל הוא הפיכת החושך לאור ע"י הביטוש וזיכוך החומר, שזה בא משום שבאמת הצמצום אינו מסתיר ומעלים לגבי הבורא ית'.

✿

בחטיבה הד' (מד"ה וידבר אלקים העת"ר עד סוף החלק שנאמר) **ממשיך בביאור ענין העלאה ורצוא וענין הפיכת החושך, על פי ביאור הכתוב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, והוא ענין דעת עליון ודעת תחתון וחיבור שניהם.**

ומתחיל לבאר, דבמתן תורה הי' גילוי ענין זה (כי הוי' הוא האלקים) מלמעלה, ועבודת האדם היא שיהי' וידעת מלמטה למעלה. ומבאר שיש ב' קוין שקולים למעלה דאור ולילה, חסד וגבורה, למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. וסדר ההמשכה הוא[109] שהלילה קודם ליום והצמצום קודם לגילוי הקו, אף שהתכלית הוא הגילוי, כי באמת בצמצום עצמו התכלית הוא הגילוי והוא טפל אל הגילוי וקדם אליו כי אי אפשר להיות גילוי בלי צמצום. ובסדר ההשתלשלות[110] הרי הצמצום הו"ע הכלים והגילוי הם האורות, ועיקר ענין הכלי הוא בשביל גילוי האור. ובעבודה[111] הו"ע רצוא ושוב, שישנו באורות, דע"י הרצו"ש שבאורות מתהווים הכלים, וגם חיבור האו"כ הוא ע"י רצו"ש. רצוא שבאור[112] הוא התפשטות ושוב הסתלקות, אבל לגבי מקורו להיפך,

---

103) ד"ה ויהי ביום השמיני.
104) ד"ה אדם כי יהי', ע' תתקנו.
105) ד"ה וידבר גו' אחרי.
106) ד"ה וספרתם.
107) ד"ה כי גו' ושבתה.
108) ד"ה וידבר גו' במדבר.
109) ד"ה וכה"ע רואים.
110) ד"ה על שלשה דברים.
111) ד"ה נשא.
112) ד"ה בהעלותך.

דרצוא היינו התכללות ושוב המשכה. טבע הרצוא הוא הרצון להכלל במקורו והשוב להשלים הכוונה (ואגב יבאר אם זה שאור השמש נפסק ומתעלם ע"י מסך גורם שינוי בשמש, כיון שאינו משלים כוונתו).

ועוד טעם[113] לטבע הרצוא שבאור, כדי להתחדש ממקורו, ובטובו מחדש כו' (ויבאר ענין ג' יסודות שבכל פרצוף), כי האור מצ"ע הוא בבחי' חלישות ומיעוט האור מחמת הצמצום, וצריך להתחדשות, שזהו ע"י הרצוא דהיינו הביטול וההעלאה שבאור.

ומבאר[114] ענין עבודת הבירורים שהוא ענין הביטול, שזה גורם עליית העולמות בשבת שאז הכל נתעלה. ויש שני מיני בירורים[115], בירור דאור ישר ובירור דאור חוזר, ובשבת בורר אסור, רק בירור אוכל מתוך אוכל מותר והו"ע הקרבנות דשבת. וכמו הטבילה בנה"ד בעלי' מגן עדן התחתון לג"ע העליון (ויבאר[116] ענין ג"ע התחתון והעליון), ובעבודה ומל ה"א את לבבך, עבודה שלמעלה מטו"ד.

ויבאר[117] עוד אופן בעבודה דשבת, למעלה מבירורים כלל, כמו אכילת המן שלא ירד בשבת. ההפרש בין לחם מן הארץ ולחם מן השמים, דלחם מן הארץ בא משבירת הכלים דתוהו שצ"ל בזה הבירורים, והבירור בזה הוא מלמטה למעלה. ולחם מן השמים[118] הוא מאור שלמעלה מזה ולא שייך בו בירורים. וזהו ענין המן שהוא לחם מן השמים ושייך לטל ששרשו בפנימיות עתיק, למעלה מגשם שממנו נמשך לחם מן הארץ. ולכן בשבת לא ירד המן כי אז עולה הפנימיות. טל הוא[119] בחי' גבורות דעתיק שלמעלה מכל ההשתלשלות, כמו הרצון דתומ"צ, והוא העונג העצמי שלמעלה. וזהו ענין השבת. אמנם עונג זה הוא מורגש, והעונג הבלתי מורגש הוא בסעודה שלישית שלמעלה ממן (היום לא גו'), אז תתענג על הוי', עונג עצמי, שיתגלה לע"ל.

ואגב יבאר[120] בפרטיות ענין ירידת המן בכל יום ויום דוקא, וזה שעיקר המשכתו ביום השבת דוקא. ויבאר[121] ענין ג' הסעודות דשבת, סעודת הלילה הוא גילוי עתיק המאיר בחכמה ובסעודת היום הוא גילוי בחי' עתיק עצמו אבל לא המדריגה העליונה שבו, וסעודה שלישית הוא גילוי עונג שאינו מורגש, פנימיות עתיק, ובתורה הוא פנימיות התורה.

ויחזור לבאר[122] ענין הרצון והעונג שבבריאת העולמות, שעיקר העונג הוא עשיית הדברים התחתונים כלים לאלקות ואתכפיא ואתהפכא ע"י תורה ומצוות, וגילוי העונג יהי' לעתיד, ועתה יש הארה מזה בברכות דפ' בחוקותי. ובעונג גופא[123] יש עונג המורכב ועונג הפשוט שהוא עצם העונג. והתהוות העולמות היא ע"י החכמה שבה מתלבש העונג, דהיינו הארה ממנו, והשלמת הכוונה של ההתהוות גורמת לעליית

---

113) ד"ה שלח.
114) ד"ה ויקח קרח.
115) ד"ה וידבר גו' חקת.
116) ד"ה מי מנה.
117) ד"ה וידבר גו' פנחס
118) וידבר גו' המטות.
119) ד"ה אלה הדברים.
120) ד"ה שמור את יוה"ש.
121) ד"ה ויענך וירעיבך.
122) ד"ה ראה אנכי.
123) ד"ה שופטים.

העונג, דהעלי' היא בהארת העונג, עונג המורכב. וזהו ענין העונג דשבת[124], שביתה ממלאכה והשלמת הכוונה. אך באמת גם עצם העונג מתעלה בשבת, כי סוף מעשה עלה במחשבה תחילה, למעלה מתחלת המחשבה, למעלה מענין נעוץ סופן בתחלתן, וזהו[125] ענין התענוג הפשוט שאינו מורגש שיתגלה לע"ל, וזהו אמיתית ענין לחם מן השמים.

ומכל זה מבואר ענין הרצוא שיש בו ג' מדריגות, ענין הרצוא שבבי"ע, בירור ראשון, ענין הרצוא שבכלים דאצילות, בירור שני, וענין הרצוא שבאור, למעלה מבירורים. וכן בהמשכה.

ולפי כל זה יבאר[126] ענין יחוד הוי' ואלקים, היינו שבאמת הצמצום והגילוי כולא חד כי כוונת הצמצום היא בשביל הגילוי, וזה ששם אלקים יכול להסתיר על שם הוי' הוא משום שכלול בו, וזהו גם ענין יחוד האורות והכלים. וזהו ענין יציאת מצרים, שבגלות היו בתכלית הירידה (וכמה פרטים בזה), ואח"כ יצאו מזה ע"י לחם מן הארץ, מצה, שעי"ז הי' בהם דעת תחתון, השגה באלקות שבסדר השתלשלות, ואח"כ קיבלו עי"ז הלחם מן השמים, שזה פעל בהם ידיעת דעת עליון, באלקות שלמעלה מהשתלשלות.

ובהמשך לזה ממשיך לבאר (בד"ה זה היום עתר"ו) ענין ב' הדיעות דדעת עליון ודעת תחתון. ומקדים כללות הענין, דבסדר ההשתלשלות יש ג' מדריגות, יש אין יש, יש האמיתי, אין, יש הנברא. ובאין ב' מדריגות[127], אין דיש האמיתי ואין דיש הנברא. וההתחלקות ביניהם ע"י הצמצום. וב' הדעות[128] ד"ע וד"ת הן באלקות גופא בבחי' האין, דמצד דעת עליון האור הוא אין בעצם מהותו. ויבאר כמה ענינים בהביטול והדביקות שבאור. אין ערוך לך ואפס בלתך וכו' שבאור. ובחי' אין דיש הנברא הרי הוא מקור למציאות היש והוא הארה דהארה בלבד, שאינו בבחי' אין ממש אלא רק בבחי' לא דבר לגבי היש המתהווה ממנו.

ובפרטיות[129] באצילות גופא חכמה הוא ד"ע ומלכות דעת תחתון. ובחכמה גופא יש פנימיות וחיצוניות, ד"ע וד"ת, כי התורה (חכמה) היא ממוצע שיש בו משניהם. אך בכללות[130] הרי אצילות הוא בשביל העולמות, אין דיש הנמצא, ועיקר ענין דעת עליון הוא בפנימיות עתיק, ועוד זאת, שגם אור הקו הוא אין דיש הנברא, ואמיתית ענין דעת עליון הוא בפנימיות הקו שנמשך מפנימיות ועצמות אוא"ס, שלמעלה מהמחשבה דאנא אמלוך, ומשם ההמשכה לנשמות ישראל וההמשכה דתורה.

וענין ב' הדיעות בעבודת האדם[131], יחודא עילאה ויחודא תתאה, ב' אופנים בהכרת והרגשת אלקות, לחם מן השמים ומן הארץ. ומבאר[132] ענין בשמים ממעל ועל

---

124) ד"ה אחת שאלתי.
125) ד"ה והי' כי תבא.
126) ד"ה אתם נצבים.
127) ד"ה בחודש השביעי.
128) ד"ה אנכי.
129) ד"ה ולקחתם.
130) ד"ה ביום השמע"צ.
131) ד"ה בראשית.
132) ד"ה כה גו' השמים כסאי.

הארץ מתחת, היפך מהטעות דעזב ה' את הארץ, אלא אדרבה עיקר הכוונה היא על הארץ מתחת, המצוות בדברים גשמיים, דירה בתחתונים.

ועוד זאת[133], דלא זו בלבד שע"י העבודה דהפיכת הצמצום מגלים את האור המוגבל שנמשך ע"י הצמצום, אלא מגלים את אוא"ס הבל"ג שהאיר לפני הצמצום, עד לגילוי עצמות אוא"ס, וזהו סמכוני באשישות, אש שחורה ואש לבינה, דאש שחורה הוא האור שהאיר ע"י הצמצום ואש לבינה הוא האור א"ס לפני הצמצום. וזה שייך לענין[134] כי חולת אהבה אני, שזהו הצמאון לאלקות, כמו ענין חולה בגימט' מ"ט שחסר לו שער הנו"ן, והרפואה היא ע"י תשובה המשכת אוא"ס הבל"ג שלפני הצמצום (עד כאן ההמשך שנאמר).

❁

בחטיבה הה' בחלק ג' בהמשך שלא נאמר (בחלקו הראשון ע' א'רז־א'רמז) **ממשיך לבאר סיום הכתוב הנ"ל (וידעת גו') „אין עוד", והוא ענין חדש ונעלה יותר ביחוד הוי' ואלקים והפיכת החושך לאור.**

ויבאר, דנוסף על העבודה שנתבארה לפני זה בענין יחוד הוי' ואלקים ע"י גילוי כוונת הצמצום שבשביל הגילוי, הן באור הבלי גבול והן באור הגבול והן בחיבורם יחד, יש ענין נעלה יותר, והוא לא רק הפיכת החושך לאור ע"י גילוי האור שבחושך (כוונת הגילוי), אלא הפיכת הצמצום והחושך מצד עצמו לאור.

ויקדים[135] ביאור הכתוב הוי' יחתו מריביו גו' היינו שלע"ל ישארו „מריבים" על שם הוי', ומ"מ „יחתו מריביו".

ויקדים ביאור ההפרש בין גן עדן לעוה"ב, דקבלת השכר בגן עדן תלוי' בכוונת המצוה, כי בג"ע הוא גילוי אור הממלא.

בגן עדן הוא גילוי שם הוי' דאצילות, ועז"נ אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים, כתר ומלכות, דהתהוות בי"ע ע"י מלכות דוקא שהיא בהתנשאות והבדלה ובה נמשך אני ראשון ממלכות דא"ס, המחשבה הראשונה דאנא אמלוך, שמלבעדי אין אלקים, שאין הצמצום מעלים לגבי'. וענין גן עדן הוא התענוג מעבודת הנשמות בעולם הזה, דבגן עדן מאיר מהות האור דג' ראשונות דמלכות, פנימיות המלכות, וכמו שבז"א יש פנימיות וחיצוניות ז"א.

ויבאר באריכות[136] הדרגות בז"א ויניקתו מן המוחין, ענין עיבור יניקה מוחין, מוטבע מורגש מושכל. ויבאר הענין בעבודת האדם, וענין האהבה דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, עד לאהבה עצמית שבעצם הנפש שזה שייך להמשכת המוחין במדות. ויבאר[137] ענין ג' המדריגות דבתי אחותי אמי, מלכות שלמטה מז"א, בשוה עם ז"א

---

133) ד"ה ויאמר גו' לך.
134) ד"ה והוי' אמר המכסה.
135) ע' א'רי.
136) ע' א'רכא.
137) ע' א'רמט.

ושלמעלה מז"א, ובעבודה מצוות תורה ותשובה, דענין התשובה הוא מצד זה שנשמות ישראל קדמו לתורה.

ההמשכה שבג"ע מצ"ע[138] היא מבחי' יחוד חיצוני דאו"א, וע"י העבודה לעבדה ולשמרה נמשך תוס' אורות, בחי' יחוד פנימי דאו"א, ענין לחם מן השמים, פנימיות התורה, עונג העצמי.

ויבאר[139] איך אפשר להמשיך בגן עדן שהוא עולם הבריאה גילוי העונג העצמי, שהוא ע"י שמחה של מצוה שהשמחה פורצת גדר, ויאריך בענין שמחה של מצוה ופריצת הגדר דשמחה להיות שרשה מהעצם (דאמיתית השמחה יהי' לע"ל), והיא מבחי' אהבה בתענוגים.

וימשיך לבאר[140], דהכח שבשמחה של מצוה ובתשובה דנשמות להוסיף אור הוא מחמת שרשן הנעלה דנשמות ישראל. דהנשמות שרשן בכלים, ובאמת שרש הכלים נעלה מהאורות, דשורש האורות הוא בא"ס, דאין סוף הוא תואר, והרי שורש האורות הוא בע"ס הגנוזות שלפני הצמצום, משא"כ הכלים שרשם ברשימו שלא נגע בה הצמצום, ועצם הרשימו הוא מהעלם האור שלמעלה מבחי' שמו כו', וכמו אותיות שבנפש ששרשן בעצם הנפש. ולכן דוקא הנשמות ששרשן בכלים וע"י מעשה המצוות שהוא בבחי' העלם יכולים להמשיך תוס' אור בגן עדן.

וזהו[141] שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (מלבד בדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה), כי עיקר שכר המצוה הוא המשכת העצם, העלם העצמי, וענין זה אי אפשר שיתגלה עד לעתיד לבוא.

ועדיין צריך ביאור[142] מדוע אינו מספיק מעשה המצוה, וצ"ל גם ענין אהבה רבה דבכל מאדך. אך הענין, כי שורש הנשמות הוא למעלה משורש התורה ומצוות. דמצות שרשן בעצם האור, והיינו בבחי' האור שלגלות עצמותו, דגם אור זה הרי תכליתו הוא הגילוי, דכל גילוי סופו בשביל ההשתלשלות, וגם בחי' עצם האור שבו ההשתלשלות בתכלית ההעלם מ"מ הוא בשביל ההשתלשלות. משא"כ בחי' ההעלם שלמעלה, ה"ה למעלה מגדר גילוי כלל, ולמעלה מהעלאת מ"ן, וההמשכה משם היא בבחי' אור חדש ממש. ובפרטיות ההפרש בין תורה ומצוות הוא דתורה הוא אורות ומצוות הוא כלים, וע"י המצוות ממשיכים האורות בכלים, משא"כ נשמות ישראל יש בכוחם להפוך הכלים לאור, שזהו משום ששרש הנשמות הוא למעלה מגדר מקור ושייכות לעולמות. וזהו ענין הפיכת החושך עצמו לאור, ובעיקר הוא ע"י עבודת התשובה.

ויבאר[143] ענין הגבורות קשות ואיך מסתעפים מן הקדושה, וענין הפיכת הגבורות קשות ומיתוקן. דבמיתוק זה יש כמה אופנים. דשורש הגבורה הוא מרשפי אש האהבה לאלקות, שמזה בא הכעס על עוברי רצונו. אך מהחסד העצמי לא ישתלשלו גבורות קשות, אלא תגבורת החיות בלבד, ולכן מיתוק הגבורות הוא ע"י ההמשכה

---

138) ע' א'רנד.
139) ע' א'רסא.
140) ע' א'רסו.
141) ע' א'ערב.
142) ע' א'רפא.
143) ע' א'רפז.

מבחי' זו שאין בה גבורה. וימשיך לבאר מ"ש ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, דענין העמידה מורה על המשכת מוחין חדשים, שזה גורם לביטול המנגד.

וזהו ענין[144] הוי' יחתו מריביו, ביטול הגבורות קשות. והטעם על שם הוי' הוא גרשיים המורה על שני עליות דז"א, הא' בבחי' פנימיות הכתר והב' בבחי' העצמות, והם ב' שמות הוי' שביגמה"ר. עליית ממלא בסובב, ועלי' בבחי' העצמות. וכנגדם יש ב' המשכות כהנה. וזהו כי לעתיד יהי' גילוי העצמות כנ"ל.

אמנם[145] כל זה הוא רק **ביטול** המנגד, יחתו מריביו, אבל למעלה מזה הוא ענין ויהפוך את הקללה לברכה, שזה בא ע"י שההעלם והחושך עצמו יאיר, ע"י העבודה דנשמות ישראל בתשובה מאהבה רבה, שזה מהפך החושך עצמו, וכן בספירת המלכות, שההעלם שבמלכות עצמו הוא שיאיר. והיא מעלת שם ב"ן ומעלת העבד דוקא. וזהו וירם קרן משיחו, תרוממנה קרנות צדיק, דקרן היא המלכות. וזהו ענין עד דוד הגדיל.

וימשיך לבאר[146] ענין משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא, וענין התשובה דצדיקים. ויבאר ענין המתקת הגבורות בשרשן דוקא. תכלית בריאת האדם להאיר את העולם באור ה', ולא שיאיר את החושך ע"י האור בלבד, אלא שהחושך יהפוך לאור. ב' ענינים בחושך, בריאה בפ"ע ופעולתו להעלים על האור, וכמו באורות וכלים, ומזה נמשך למטה חושך ממש.

ותחילת העבודה היא להאיר את החושך ע"י המשכת האור, המשכת האורות בכלים, אבל עיקר הענין הוא הפיכת החושך עצמו לאור. וכמו[147] בהמתקת מי מרה ע"י משה, שהעץ עצמו הי' מר, והמר עצמו נהפך למתוק. וזהו עיקר התורה לא רק להפוך הדין בחסד ע"י ריבוי החסד, אלא שהדין עצמו נהפך לחסד, והכח לזה הוא ע"י התורה שהמאור שבה מחזירן למוטב. וזהו ענין גילוי שם מ"ה שיהי' לעתיד.

אמנם כל זה הוא עדיין ע"י ריבוי החסדים, אם שהחסדים עצמם מהפכים הגבורות או שע"י החסדים החושך עצמו נעשה אור, אך יש אופן שלישי[148] בהמתקת הגבורות, שהגבורות נמתקות מצ"ע שלא ע"י חסדים כלל. וזהו ענין הקטורת שהיא מדברים חריפים, וכמו ברפואה שהסם עצמו נעשה רפואה. היינו דזה שהחושך נהפך לאור הוא לא מחמת תוקף האור שמגלה את האור שבחושך, אלא שהחושך עצמו מתעורר ועולה בבחי' אור חוזר והיא מעלת הבירור דשם ב"ן על שם מ"ה.

והוא ענין[149] אויר שלמעלה מאור, בחי' נקודת הרשימו. והוא ענין ונצבת על הצור שהוא מקור האש, ויבאר מעלת הגבורות על החסדים, וענין גבורות דעתיק. מעלת הצור על י"ג מדות הרחמים. ב' סבות לרחמים, הרגשה וירידה במצב הזולת, או להיפך רוממות. וברוממות גופא יש שיש בה איזו שייכות ויש רוממות שלמעלה לגמרי מאיזו שייכות. וזהו ברחמיך הרבים דייקא רחם עלינו.

---

144) ע' א'רצב.
145) ע' א'חצר.
146) ע' א'שו.
147) ע' א'שטו.
148) ע' א'שכה.
149) ע' א'שכט.

וזהו[150] גדולים מעשה צדיקים כו' שעושים מיש אין, היינו שמגיעים מבחי' היש שלמטה אל בחי' העצמות שלמעלה מאין דיש האמיתי, נקרת הצור, בחי' אור. וזהו החידוש בעבודת התשובה דבעלי תשובה על התשובה דצדיקים, דבצדיקים הפיכת החושך היא מצד ריבוי האור ובבע"ת החושך עצמו נעשה אור מצד עצמו, אור חוזר.

וענין[151] התשובה דצדיקים שייך דוקא למשיח כי אז יהי' גילוי בחי' שם מ"ה העליון, שלגבי' הרי עבודתם היא בבחי' חטא וצריכים תשובה ע"ז, והו"ע העלאת שם ב"ן שלהם. ויחד עם זה גם בבעלי תשובה יהי' גילוי שם מ"ה. ולכן יהי' אז יחוד מ"ה וב"ן, תכלית הגילוי שלמעלה ותכלית העילוי שבהעלם העליון.

וזהו[152] מ"ש ולילה כיום יאיר, שהחושך עצמו יאיר, ולכן הזמן עצמו יהי' אז נצחי שהוא חיבור גבול ובלי גבול כמו מקום הארון, וזהו והי' לך הוי' לאור עולם בבחי' נצחיות, ולא רק מצד שם הוי' שמאיר בשם אלקים אלא שהחושך עצמו יאיר. וזהו ענין אין עוד, וענין וירם קרן משיחו.

ובזה יסיים[153] לבאר תורת הרב המגיד בענין שבתחילה החושך שורה באדם ואינו יכול להתפלל בהתלהבות, שזהו מחמת המשכת האור ע"י כמה צמצומים, אלא שאח"כ ע"י עבודת האדם להסיר הצמצומים ועד שמהפך החושך דצמצום לאור, ובפרט בנשמות דבי"ע שהעבודה היא בדרך בירור מלמטה למעלה, הרי נעשה היפך החושך ונעשה צורה שלימה עם הקב"ה.

וכל זה הוא ענין העבודה דתפלה מלמטה למעלה מיש לאין שעי"ז יומשך האור מלמעלה בלי לבוש.

❁

בחלקו האחרון של ההמשך שלא נאמר (ע' א'שנ ואילך) **מתחיל לבאר ענין החידוש דתורה ע"י עבודת ישראל וענין יחודא עילאה ויחודא תתאה באופן אחר, כפי שהוא באופן דמלמעלה למטה.**

בחלק זה ממשיך לבאר אופן העבודה מלמעלה למטה שהוא ע"י התורה, ויקדים לבאר ענין נר מצוה ותורה אור וענין נר הוי' נשמת אדם. ויבאר ענין שמן ופתילה ואור כפי שהם בנשמה וכפי שהם במצוות.

ויקדים לבאר[154] ענין אור הראי' שהוא אור המקבל. דהנה יש ג' סוגי אור המקבל, אור הלבנה שע"י קבלת אור השמש מאירה בכח עצמה, ואור האבן טוב שהוא אור השמש הנקנה בו ואור הראי' שהוא צריך לאור המאיר בו תמיד. והם ג' מדריגות בספירת המלכות דלית לה מגרמה כלום ומקבלת מז"א (ויביא ב' פירושים בענין לית לה מגרמה כלום), אבל שרשה ברדל"א.

---

150) ע' א'שמא.
151) ע' א'שמב.
152) ע' א'שמה.
153) ע' א'שמז.
154) ע' א'שנב.

ויבאר אופן בנין המלכות, וג' המדריגות הנ"ל שהן מלכות דבריאה ודיצירה ודעשי'.

וימשיך לבאר[155] זה בהקדם ענין תלמוד בבריאה ומשנה ביצירה ומקרא בעשי', והכל בספירת המלכות. ולפעמים מבואר דמקרא משנה תלמוד חב"ד חג"ת נה"י ויבאר דמקרא בעשי' כי הגבוה יותר מתגלה למטה ביותר. ויבאר בפרטיות ענין משנה ביצירה, מתניתא מלכתא, ההפרש בין משנה ובריית'א באופן התגלות ח"ע בהם.

וימשיך לבאר[156] ענין תורת אמת, שאמת הוא קו היושר, הנקודה העצמית שאין בה שינוי, אך מגיעים אל האמת ע"י הבירור מכל סיג, שהכח הזה הוא בספירת הבינה דוקא. וכן בתורה שבכתב ושבע"פ, שהגילוי דח"ע הוא בתורה שבכתב, וכן מה שבא בקבלה למשה מסיני הוא המשכה מח"ע בתושבע"פ, חכמה תתאה, מלכות. ובירור ההלכה שבתורה שבע"פ מגלה האמת שבתורה. ועיקר הענין הוא ע"י התלמוד בבלי שבמחשכים, שעי"ז מתאמת האמת שבתורה. ספר סופר וסיפור[157], תלמוד משנה מקרא, תורה שבכתב ושבע"פ והממוצע ביניהם, ע"י הבינה מגלים את מה שהי' בהחכמה דתורה שבע"פ, בינה יתירה ניתנה באשה, המשל נובע מעומק השכל וזהו תלמוד בבריאה. והם ג' הענינים שבמלכות, לבנה ואבן טוב ואור הראי', והם בי"ע, ושרשן בג' ראשי ראשין, והם בחי' חומר צורה ותיקון. ושרש ג' המדריגות הוא באור א"ס, עצם האור, הגילוי הכללי, והגילוי הפרטי. וכן בכל אור פרטי. ויבאר זה בעבודת המלאכים. ויבאר ענין עץ הדעת טוב ורע שמתחיל ביצירה וענין עץ החיים שבעולם הבריאה. ומכל זה יתבאר ענין עולם היצירה שהוא כמשל אור האבן טוב.

וימשיך לבאר[158] ענין אור הראי', עשי', אור המקבל בלבד, דהגם שהוא אור המקבל מ"מ באמת שרשו בכח הראי' העצמי שבעצם הנפש. וכן הוא בחכמים שנקראים עיני העדה שלכן חכמים תיקנו הברכות דהיינו המשכת חכמה עילאה בחכמה תתאה, ולכן יש בכח בית דין לשנות גם דבר המקובל וכו'. ושורש הענין כי נשמות ישראל קדמו לתורה, דבנשמות יש עצם הנשמה והנשמה שבגוף, טהורה היא ונשמה שנתת בי, דנשמה שבבחי' טהורה היא למעלה מתורה ולכן בכח הסנהדרין לתקן למעלה מהתורה, וזהו ענין המשכת אוא"ס בתורה ע"י ישראל, ויבאר החילוק בין התענוג בתורה והתענוג בישראל שהוא למעלה יותר, בבחי' יחיד, שמו העצמי ממש הכלול בעצמותו וזהו ענין ברכת המצות, ההמשכה במצוות.

וימשיך לבאר[159] ענין יצרנהו כאישון עינו, דמלאכים נקראים עיני הוי' משא"כ נשמות ישראל הם בחי' אישון עינו, שההמשכה ע"י המלאכים היא בבחי' חיצוניות וע"י נשמות בבחי' פנימיות, התלבשות ומעביר. ויבאר ענין אישון עינו בעבודה, ענין בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, המשכת האור דסוכ"ע שכמו שהוא בעצם יהי' בגילוי, חמשה הוא לטובה ולרעה ובחי' הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו, וזהו ענין שבעה צדיקים שהורידו השכינה למטה, ובזה גופא החידוש דמשה על אברהם.

---

155) ע' א'שסד.
156) ע' א'שעד.
157) ע' א'שפא.
158) ע' א'שצח.
159) ע' א'תח.

וזהו ענין[160] כל המאריך באחד, ויבאר בארוכה ענין הוא ושמו אחד, ענין שם ואור, וההפרש בין אותיות המחשבה ואותיות הדיבור, וענין האותיות שבשכל ושברצון ושבתענוג שהוא בחי' שמו הגדול, כמו נפש מליאה אותיות. וזהו ענין האריכות באחד, איך שהכל אחדות אמיתית. הוא ושמו אחד. והוא ענין אמן יהא שמי' רבא בכל כחו דהיינו בכל כוונתו, שממשיך בשמו הגדול האחדות דמקורו.

ולמעלה מזה הוא ענין בכל מאדך, התכללות ממש בעצמות, שעי"ז מתאחדים ב' הקוין. וזהו דוקא בכח נשמות ישראל.

אמנם[161] אעפ"כ צריכים הנשמות לעזרת המלאכים הנקראים בשם קרביים, בדוגמת כלי העיכול, שעל ידם דוקא היא ההמשכה וההשפעה למטה. וזהו ענין המו מעי לו שהם המלאכים שעל ידם המשכת הרחמים העליונים. ויבאר ענין המדות למעלה שאין שם התפעלות מהתחתונים, ונמשך ע"י המלאכים. וימשיך לבאר השינוי למעלה דוקא בספירת המלכות כפי שמתלבשת במט"ט, ונק' טיקלא בזהר על הפסוק והוא מסיבות מתהפך גו'.

וימשיך לבאר[162] החילוק בין עבודת ישראל ועבודת המלאכים, דבמלאכים הוא בבחי' חיצוניות ובהתפעלות, משא"כ בישראל פנימיות וביטול, מצד שרשם בעצמותו.

ויבאר באריכות[163] ענין יחוד קוב"ה ושכינתי' שע"י מעשה המצוות ובפרט ק"ש שהיא כללות המצוות, וענין קוב"ה ושכינתי' שיש בכל המדריגות עד רום כל המעלות, וענין היחוד בכל המדריגות עד למעלה ביותר נפעל ע"י ישראל בק"ש.

ובק"ש גופא[164] יש ב' אופני יחוד, מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, ענין אין ערוך לך בעולם הזה דוקא, שאמיתית אין ערוך הוא בעוה"ז, וענין זה נמשך בהאור גם כן ויהי' בהתגלות לע"ל. וכל זה נפעל ע"י ישראל דוקא.

ומ"מ[165] צריכים לפני קריאת שמע להקדים ברכת יוצר ועבודת המלאכים, מחמת התלבשות הנשמה בנה"ב והגוף. וענין זה הוא במיוחד בזמן הגלות, דבזמן הבית הי' מאיר הגילוי כמו באצילות, משא"כ בגלות צריך אל הממוצע דמלאכים וכו'. ובזה גופא צ"ל ההתבוננות בפרטיות כדי שיהי' מתוך שִׂמחה ותענוג, אכלתי יערי עם דבשי שהוא ק"ש.

ובכל זה יובן ענין אישון עיני דנשמות שהוא כמו כח הראי' שבעין שיש לו כח בעצם ומ"מ צריך לעזר מלמעלה וזהו ענין המלאכים.

ויקדים לבאר[166] ענין שחורה אני ונאוה בנות ירושלים, ירושלים היינו שלימות היראה, בנות ירושלים נשמות שלמעלה, ושחורה הם הנשמות המלובשות בגוף, שירדו למטה מאצילות לבריאה וכו', וע"י הירידה דוקא נעשה ונאוה מחמת ביטול היש

---

160) ע' א'תיז.
161) ע' א'תכה.
162) ע' א'תלד.
163) ע' א'תלו.
164) ע' א'תמב.
165) ע' א'תמג.
166) ע' א'תנה.

וצמאון ורצוא שמתחדש בנשמה בהיותה למטה, וגם ענין אין ערוך לך שבעולם הזה דוקא, שעי"ז מגיעים אל העצמות דוקא.

וימשיך לבאר[167] ענין נר שמן ופתילה, דענין השמן הוא החכמה שיש בכל דבר, שכל דנפש הטבעית הנמשך ע"י הנפש האלקית הפועלת ביטול בנה"ב.

ויבאר עוד[168] ענין יחודא עילאה ויחודא תתאה, דההתהוות היא מאין ליש ולכן היש אינו מציאות כלל ונמצא מהארה דהארה שאין לה תפיסת מקום, ודוגמא לזה מכפי שהנפש מתפעלת ממקרי הגוף, שזהו רק הארה כו', וכל ההתהוות היא מבחי' המלכות בלבד, ובאמת גם בהארה אין שום שינוי.

וזהו ענין ב' היחודים, דיש ב' מדריגות בהארה זו, כפי שכלולה במקור וכפי שהיא בהתגלות, אין דיש שלמעלה ואין דיש הנמצא, והתהוות דאין דיש הנמצא ע"י פרסא, ובאמת שניהם מב' מיני המשכות, ושרשם בעצמות שהוא למעלה משני הענינים, כי א־ל דיעות הוי', ועוד שהפרסא מפסקת רק לגבי התחתונים, אבל מצד עצמותו הכל אחד, חיבור ב' היחודים וב' הדיעות, ד"ע וד"ת, למהוי אחד באחד.

---

167) ע' א'תסג.

168) ע' א'תסו.

פתח דבר להוצאה הראשונה
דמאמר ד"ה פדה בשלום העת"ר שי"ל בקונטרס בפ"ע

ב"ה

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א הננו מו"ל בזה המאמר ד"ה פדה בשלום נפשי אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע שאמרו בי"ט כסלו שנת תרע"ה.

המאמר הזה הוא חלק מהמשך דא"ח הידוע „בשעה שהקדימו – תרע"ב"[1], והוא כולל הסעיפים שעג־שעז.

המאמר והקיצורים נדפסו כאן עפ"י גוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

* * *

כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל לאמר (חלק מ)מאמר זה – עם שינויים ותוספת התחלה וסיום – בעת ההתועדות דחג הגאולה י"ט כסלו שנת ה'תשכ"ו[2].

בתור הוספה להמאמר באו בסוף הקונטרס: א) ההתחלה וסיום הנ"ל. ב) קטעים משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א של ש"ק פ' וישב מקץ (שנה הנ"ל) – בהם נתבארו כמה ענינים שבמאמר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הואיל לציין ציונים אחדים, ובאו בשולי הגליון.

מערכת „אוצר החסידים"

ג' כסלו ה'תשל"א, ברוקלין, נ. י.

---

1) ע"ד המשך זה ראה לקו"ד ח"ב דף שה, א. מפתח מאמרי אדמו"ר מהורש"ב ע' 32 ואילך.
2) י"ל מוגה בקונטרס בפ"ע – י"ט כסלו תשנ"ב, עם ההוספות דלקמן. ולכן נשמטו כאן. המו"ל.

פתח דבר להוצאה הראשונה
דמפתחות להמשך בשעה שהקדימו — תער"ב חוברת א.

ב"ה

פתח דבר

מדפיסים אנו בזה מפתחות* להמשך הידוע בשם „בשעה שהקדימו — תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, הכולל:

א) מפתח ענינים. ב) מפתח פסוקי תנ"ך. ג) מפתח מאמרי רז"ל. ד) מפתח שמות ספרים ואנשים.

במפתחות מצויין, ברוב הפעמים, לתחלת הענין, גם במקום שעיקר הביאור בא לאחרי זה. פסוקי תנ"ך ומאמרי רז"ל צויינו, ברוב הפעמים, רק אותם המתבארים במאמר.

* * *

קונטרס זה כולל המפתחות לחלק א' של המשך הנ"ל (תער"ב־עדר"ת). המפתחות לחלק ב' ולחלק שלא נאמר — תודפסנה בקונטרס בפ"ע בעז"ה.

מוצש"ק יוד שבט ה'תשל"ז, ברוקלין, נ.י.

---

*) נערכו כעת מחדש ובאופן מפורט יותר לגבי הנדפס ב„ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד" (ברוקלין, תשכ"ו). — סדר הציונים: א) עד פרק תכא צויין להפרק, משם ואילך צויין להעמוד. ב) הענינים, פסוקי תנ"ך ומאמרי רז"ל וכו' המובאים בהתחלת המאמר — צויין להפרק הבא לאחרי', המובאים בסיום המאמר — לפרק שלפניו.

פתח דבר להוצאה הראשונה
דמפתחות להמשך בשעה שהקדימו – תער"ב חוברת ב.

ב"ה

פתח דבר

מדפיסים אנו בזה מפתחות* להמשך הידוע בשם „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, הכולל:

א) מפתח ענינים. ב) מפתח פסוקי תנ"ך. ג) מפתח מאמרי רז"ל. ד) מפתח שמות ספרים ואנשים.

* * *

קונטרס זה כולל המפתחות לחלק ב'** של המשך הנ"ל (תרע"ה־תרע"ו). המפתחות לחלק שלא נאמר – תודפסנה בקונטרס בפ"ע בעז"ה.

אסחה"פ ה'תשל"ז, ברוקלין, נ.י.

---

*) נערכו כעת מחדש ובאופן מפורט יותר לגבי הנדפס ב„ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד" (ברוקלין, תשכ"ו). – סדר הציונים: א) עד פרק תכא צויין להפרק, משם ואילך צויין להעמוד. ב) הענינים, פסוקי תנ"ך ומאמרי רז"ל וכו' המובאים בהתחלת המאמר – צויין להפרק הבא לאחרי', המובאים בסיום המאמר – לפרק שלפניו.

**) לחלק א' – נדפס כבר.

פתח דבר להוצאה הראשונה
דמפתחות להמשך בשעה שהקדימו — תער"ב חוברת ג.

ב"ה

פתח דבר

מדפיסים אנו בזה מפתחות* להמשך הידוע בשם „בשעה שהקדימו — תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, הכולל:

א) מפתח ענינים. ב) מפתח פסוקי תנ"ך. ג) מפתח מאמרי רז"ל. ד) מפתח שמות ספרים ואנשים.

* * *

קונטרס זה כולל המפתחות לחלק שלא נאמר** מהמשך הנ"ל.

תפארת שבתפארת ה'תשל"ז, ברוקלין, נ.י.

---

*) נערכו כעת מחדש ובאופן מפורט יותר לגבי הנדפס ב„ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד" (ברוקלין, תשכ"ו). — סדר הציונים: א) עד פרק תכא צויין להפרק, משם ואילך צויין להעמוד. ב) הענינים, פסוקי תנ"ך ומאמרי רז"ל וכו' המובאים בהתחלת המאמר — צויין להפרק הבא לאחרי', המובאים בסיום המאמר — לפרק שלפניו.

**) המפתחות לחלק א' וב' כבר נדפסו.

לוח התיקון (חלקי)

ע'	שו"ה	נדפס	צ"ל
		חלק א	
IV	כא	ריבוי ומיעוט באו"פ	כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ריבוי ומיעוט אין זה התחלקות באו"פ.
רלב	שמיוחדי'	ועמשית"ל פ'	בשוה"ג: פ' קנה.
שלד	השכלות	הרמב"ם בח' פרקים	כ"ה בגוכי"ק. ואוצ"ל: בהקדמה לפיהמ"ש.
שעב	וע"פ הנ"ל (בשוה"ג)	מסיבות טכניות	מסיבות טכניות נדפס לקמן בהוספות ע' א.
שעח	לא	תורתן העצמי	תורתן אומנתן דהיינו המשכת התורה כמו שהיא בשרשה ומקורה בעצם התענוג הפשוט העצמי
שצ	הלכה	האלקוח	האלקות
תמב	הכתר	הקטרח	הקטרת
תנג	קיצור	לחכ,	לחכ'
תנו	בכרי	בכרי	בכדי
תסא	אומנתו	דס"ב ב'	כ"ה בגוכי"ק. ואוצ"ל: דס"ה ב'
תסד	התכללות	הרמב"ם בשמונה פרקים	כ"ה בגוכי"ק. ואוצ"ל: הרמב"ם בהקדמה לפיהמ"ש.
תקיח	בעולם	התחחון	התחתון
תקסה	הצמצום	אינן	אינון
		בהוספות	
ז	כך	בגוכתי"ק בעפרון	בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א בעפרון
ז	שלא	א' רמ־מא	א'רלז ואילך
יא	כאשר	בגוכי"ק	בגוכי"ק. ובמקומות אחדים הוגה ותוקן בגוכי"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.
יב	שהוזכרו	לעיל	לעיל שצולמו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (ראה גם שיחת כ' כסלו תשל"ז נדפסה בהוספות לחלק ג').
יב	הענינים	מהורש"ב נ"ע	מהורש"ב נ"ע – נערכו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א
יב	מכיל	בגוכתי"ק בעפרון	בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א בעפרון
יב	ומניים	בגוכתי"ק בעפרון	בגוכתי"ק הנ"ל בעפרון
יב	נמצאים	[עמוד] שנסמנו	בגוכי"ק הנ"ל בעפרון
יב	המשך	הדפים	הדפים שנסמנו בגוכי"ק הנ"ל
		חלק ב	
תרסב	וכמ"ש	אדדבא	אדרבא
תרסב	דנתאווה	דידה	דירה
תתלא	בי"ע (בשוה"ג)		כל ההערה מיותרת.
תתעו	המשכת	שע"ח פ"ב	כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: שע"ח פ"ד.
תתצו	(הכוונה	שו"ה יהי'	שו"ה כלים
תתקנח	ג"כ	ש"ב פ"ב	כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ש"ג פ"ב.
תתקעט	והענין	דס"ז ע"א	כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דס"ז ע"ב.
א'טז	במ"א)	דמ"ח ע"ב	כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: דמ"ג ע"ב.
א'קפד	ההחברות	ההחברות	ההתחברות
א'קצד	ולא	ש"א פנ"ג	כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ש"א פנ"ז
א'רב	כתי'	כתי'מחצתי	כתי' מחצתי
		הוספות	
ב	נדפס	תקצו	תתקצו

רשימת דפוסי* ספרי**
כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע

תרמ"ג־ד: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשמ"ג, הוצאה שני' ומתוקנת עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ט.
תרמ"ו־נ: ברוקלין, תשמ"ז.
תרנ"ב־ג: ברוקלין, תשמ"ז.
תרנ"ד: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשמ"ג, הוצאה שני' ומתוקנת – ברוקלין, תנש"א.
תרנ"ה־ו: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשד"מ. הוצאה שני' ומתוקנת עם הוספות – ברוקלין, תנש"א.
תרנ"ז: ברוקלין, תשד"מ. הוצאה שני' ומתוקנת – נמצא בדפוס.
תרנ"ח: ברוקלין, תשד"מ.
הגהות לד"ה פתח אלי' תרנ"ח: ברוקלין, תשמ"א.
תרנ"ט: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשל"ז. הוצאה שני' – כפר חב"ד, תשל"ז. הוצאה שלישית ומתוקנת עם הוספות – ברוקלין, תשד"מ, הוצאה רביעית עם הוספות – ברוקלין, תנש"א.
תר"ס־ב: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשמ"ה. הוצאה שני' ומתוקנת עם הוספות – ברוקלין, תנש"א.
תרס"ג־ד: ברוקלין, תשמ"ה.
תרס"ה: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשמ"ב. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ח.
יו"ט של ר"ה תרס"ו: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשל"א. הוצאה שני' ומתוקנת עם הוספות – ברוקלין, תשל"ו, הוצאה שלישית עם הוספות – ברוקלין, תשד"מ. הוצאה רביעית עם הוספות – ברוקלין, תנש"א.
תרס"ח: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשמ"א. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ט.
תרס"ט: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשמ"א. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ט.
עת"ר: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשל"ה. הוצאה שני' ומתוקנת עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ה.
אעת"ר: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תש"מ. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ט.
תער"ב־תרע"ו: ברוקלין, תשמ"ו.
בשעה שהקדימו – תער"ב (ג' חלקים): הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשל"ז. הוצאה שני' – כפר חב"ד, תשל"ז. הוצאה חדשה ומתוקנת עם הוספות – ברוקלין, תשנ"ב.

---

*) חלק גדול מהמאמרים, פורסמו כו"כ פעמים במימיוגרף (קופיר), וכיו"ב.

**) כמה מאמרים יצאו לאור ג"כ בקונטרסים בפ"ע, ונכללו (אח"כ) בספרי המאמרים, ולא נרשמו כאן.

עזר"ת: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תש"מ. הוצאה שני' ומתוקנת – ברוקלין, תנש"א.
תרע"ח: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשל"ז. הוצאה שני' – כפר חב"ד, תשל"ח. הוצאה שלישית ומתוקנת עם הוספות – ברוקלין, תשד"מ.
עטר"ת: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשל"ט. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ח.
פר"ת: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשל"ט. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ט.
ספר השיחות – תורת שלום: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תש"ו. הוצאה שני' – ברוקלין, תשי"ז. הוצאה שלישית עם הוספות – ברוקלין, תשמ"ג.
אגרות קודש:
חלק א: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשמ"ב. הוצאה שני' – ברוקלין, תשמ"ו.
חלק ב: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תשמ"ב. הוצאה שני' – ברוקלין, תשמ"ו.
חלק ג: ברוקלין, תשמ"ו.
חלק ד: ברוקלין, תשמ"ז.
חלק ה: ברוקלין, תשמ"ז.
קונטרס התפלה: הוצאה ראשונה – וילנא, תרפ"ד. הוצאה שני' עם הוספות – בקובץ „התמים" חוברת ז־ח – וארשא, תרצ"ז־ח. הוצאה שלישית – ברוקלין, תש"ב. [כנ"ל – שנגהאי, תש"ב. כנ"ל – מינכען, תש"ו]. הוצאה רביעית – ברוקלין, תשט"ז. הוצאה חמישית – כפר חב"ד, תשל"ג. הוצאה ששית – כפר חב"ד, תשל"ח. הוצאה שביעית – ברוקלין, תשמ"ט.
קונטרס ומעין: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תש"ג. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשי"ת. הוצאה שלישית – כפר חב"ד, תשל"א. הוצאה רביעית – כפר חב"ד, תשל"ג. הוצאה חמישית – כפר חב"ד, תשל"ה. הוצאה ששית – כפר חב"ד, תשל"ז. הוצאה שביעית – כפר חב"ד, תש"מ. הוצאה שמינית – כפר חב"ד, תשד"מ. הוצאה תשיעית – כפר חב"ד, תשמ"ז.
קונטרס עץ החיים: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תש"ג. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשט"ז. הוצאה שלישית – כפר חב"ד, תשל"ג. הוצאה רביעית – כפר חב"ד, תשל"ו. הוצאה חמישית – כפר חב"ד, תשל"ח. הוצאה ששית – ברוקלין, תנש"א.
קונטרס העבודה: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תש"ו. הוצאה שני' –ברוקלין, תשכ"ג. הוצאה שלישית – כפר חב"ד, תשל"ח. הוצאה רביעית – ברוקלין, תש"נ.
קונטרס חנוך לנער: הוצאה ראשונה – ברוקלין, תש"ג. הוצאה שני' עם הוספות – ברוקלין, תשי"ט. הוצאה שלישית – כפר חב"ד, תשל"ג. הוצאה רביעית – כפר חב"ד, תשל"ח.
הגהות על התניא: נדפסו בקיצורים והערות לספר התניא, הוצאה ראשונה – ברוקלין, תש"ח. הוצאה שני' – כפר חב"ד, תשל"ג. הוצאה שלישית – ברוקלין, תשמ"ט.
הגהות על הסידור: נדפסו בסידור תורה אור – ברוקלין, תש"א.
הגהות על התורה אור: נדפסו בהוספות לתורה אור מהדורת תשט"ו ואילך.
הגהות על הלקו"ת: נדפסו בהוספות ללקו"ת מהדורת תש"ח ואילך.